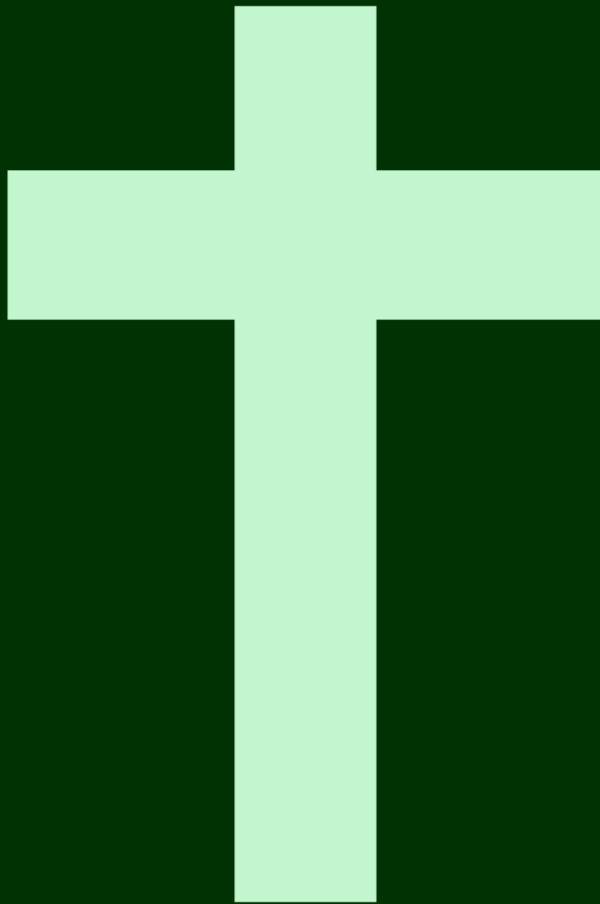

I niucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa
a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús
tì tu'irájtuaa

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn
(MX:crn:Cora, El Nayar)

ɪ niuucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús t̃
tu'irájtuaa

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn (MX:crn:Cora, El Nayar)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cora, El Nayar

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 14 Nov 2018

10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa

Contents

San Mateo	1
San Marcos	73
San Lucas	120
San Juan	195
Los Hechos	250
Romanos	316
1 Corintios	348
2 Corintios	374
Gálatas	392
Efesios	402
Filipenses	412
Colosenses	419
1 Tesalonicenses	426
2 Tesalonicenses	432
1 Timoteo	435
2 Timoteo	444
Tito	450
Filemón	454
Hebreos	456
Santiago	479
1 San Pedro	487
2 San Pedro	496
1 San Juan	502
2 San Juan	510
3 San Juan	511
San Judás	513
Apocalipsis	516

A'ij t'i tira'uyú'uxaca'a í San Mateo jíme'en í Jesuciristu'u

A'ímej í vaújsimua'aci'istemua'ame'en a'íjna í Jesús
(Lc. 3:23-38)

¹ A'ii mú a'íin pú'een í vaújsimua'ame'en a'íjna í Jesús, ti ajta i'i Ciríistu'u í ti a'ímej jetze airáane a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Abraham teecan.

² Abraham pu rape'ERICA'a a'íjna í Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Jacobo. Ajta a'íjna í Jacobo, a'íi pu títi'iríjmua'a já'araa a'íjna í Judá, majta seica í mej ihuáamua'ame'en pú'een í Judá. ³ Ajta Judá a'ímej pu títi'iríjmua'a já'araa, í mej miyen ánte'aruajca'a tíjín Fares, ajta a'íjna í sejí Zara. Ajta í hua'anáanaci'i, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Tamar. Ajta a'íjna í Fares, a'íj pu típe'eri já'araa í Esrom. Ajta Esrom pu rape'ERICA'a í Aram.

⁴ Aram pu rape'ERICA'a a'íjna í Aminadab. Ajta Aminadab pu rape'ERICA'a a'íjna í Naasón. Tí'ij jí Naasón típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tíjín Salmón. ⁵ Ajta a'íjna í Salmón, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Booz. Ayee pu ántehuaaca'a í náanajra'an í Booz tíjín Rahab. Ajta a'íjna í Booz, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Obed. Ajta ayén ántehuaaca'a í náanajra'an a'íjna í Obed tíjín Rut. Ajta a'íjna í Obed, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Isaí.

⁶ Isaí pu rape'ERICA'a a'íjna í David, í ti ajta te'enteájrupi í rey jime'e. A'íjna í David teecan, jamuan a'íjna ti ajta íra'ara'an pú'eene'e a'íjna í Urías, a'íi mú típe'eri muá'araa a'íjna ti ayén ántehuaa já'araa tíjín Salomón. ⁷ Salomón pu rape'ERICA'a a'íjna í Roboam. Ajta a'íjna í Roboam, a'íi pu pé'ericira'an pú'eene'e í Abías. Ajta a'íjna í Abías, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Asa.

⁸ Asa pu rape'ERICA'a í Josafat. Tí'ij jí Josafat típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tíjín Joram. Ajta a'íjna í Joram, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Uzías. ⁹ Ajta a'íjna í Uzías, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Jotam. Ajta Jotam pu rape'ERICA'a a'íjna í Acáz. Ajta á'iyen a'íjna í Acáz típe'eri já'araa a'íjna í Ezequías.

¹⁰ Ezequías pu rape'ERICA'a a'íjna í Manasés. Ajta Manasés pu rape'ERICA'a a'íjna í Amón. Ajta a'íjna í Amón, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Josías. ¹¹ Ajta a'íjna í Josías, a'ímej pu títi'iríjmua'a já'araa í Jeconías, majta a'ímej í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e a'íjna í Jeconías.

Tí'ij Josías títi'iríjmua'a já'araa, seica mú mú a'uvé'uju'un. Matí'ij mi a'ímej a'uví'ití í mej Israel a'uchéjme'ecaa. A'uu mú já'ahua'a huaja'uví'ití sejí chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Babilonia. ¹² Matí'ij miyen huaja'uví'ití, aj pu'i Jeconías sejí típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tíjín Salatiel. Ajta a'íjna í Salatiel, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Zorobabel.

¹³ Zorobabel pu rape'ERICA'a a'íjna í Abiud. Tí'ijta'i a'íin Abiud rape'eri já'araa a'íjna í Eliaquim. Ajta a'íjna í Eliaquim, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Azor. ¹⁴ Ajta a'íjna í Azor, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Sadoc. Ajta a'íjna í Sadoc, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Aquim. Ajta a'íjna í Aquim, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Eliud.

¹⁵ Ajta a'íjna í Eliud, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Eleazar. Tí'ijta'i a'íjna í Eleazar típe'eri já'araa a'íjna í Matán. Ajta, a'íjna í Matán, a'íi pu rape'ERICA'a a'íjna í Jacobo. ¹⁶ Jacobo pu rape'ERICA'a a'íjna í José, a'íjna ti María tévi'itine'e. A'ii pu a'íin pú'een ti náanajra'an pú'eene'e a'íjna í Jesús, í mej miyen ratamuá'amua tíjín Ciríistu'u.

¹⁷ A'íj mú jín miyen ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua í mej jetzen airáane a'íjna í Abraham teecan. A'ii pu a'íin pú'een í tu'uvé'eteajtí a'íjna í David. Majta miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'íime í mej huá'a jetze airáane a'íjna í David teecan. A'ímej mú a'uví'ití a'ímej í mej Israel jetze ajtémecantaca'a a'ujna já'ahua'a Babilonia. Ayee mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan muáacua tí'ij huanú'ihuaca'a a'íjna í Ciríistu'u.

Tí'ij Jesús huanú'ihuaca'a
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Ayee pu éeni'ic'i'e huanú'ihuaca'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íi pu náàna-jra'an, a'íjna í María, pu'uri huataúra'acaa í runiuuca jime'e ti ij huatéviche'en a'íjna jamuan í José. Matí'ij caí xi naími'i huat'éca'a, aj pu i a'utasejre í pa'ari'i jucáara'an jetze. A'íi pu ayén ráaruu jime'en í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Ajta nu'u a'íin ti ratévi'itíné'e a'ame, a'íjna í José, rí'i pu tí'itevistaca'a. Capu raxí'leve'eca'a ti ayén puaíjtzi raatá'an mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Mí ajta, a'íi pu ayén raxí'leve'eca'a ti mé rúurieni avíitzi jime'e. ²⁰ Tí'ij raaxí'epi'intare ti ayén huá'ini, aj pu'i sej tevi huatasejre í jemin í cutzi tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een sej ti tí'ivaire'e í ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—José, mú'ee pej i'i huácixa'ara'an í David teecan, capej rátziine'e pej rá'anvi'itin a'u pe é'eche a'iné í ti a'utasejre í jucáara'an jetze, a'íj pu jime'en huanéj í muári'er-il'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²¹ A'íi pu teáatacan tiyaúj a'ame. Ayee xu nu'u raatámua'ati tíjín JESUS, a'iné a'ii pu a'íin pu'éene'e a'ame í ti huá'a japua niuuni í ruteítstemua'a í mej meri auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

²² Ayee tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'íj ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í tavástara'a jetze me'ecan. ²³ Ayen tíjín:

Pa'ari'i pu nu'u huatasejre'esin í jucaatze'en a'íjna jetze í 'íita'a ti caí xi ja'atí ratévi'itin. Tiyaúj pu nu'u a'ame teáatacan.

Aj mú mi miyen raatámua'atzi tíjín Emanuel.

A'íjna niuucarijra'a tíjín Emanuel, ayée pu huataújmua'a tíjín: Dios pu ta jamuan yé huaca.

²⁴ Tí'ij huáji a'íjna í José, aj pu i ayén huaríj a'íj ti tiraatá'ixaa a'íjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e. Tí'ij jí ya'uví'iti í ruche. ²⁵ Mí ajta, capu jamuan huáhuui ajta caí huanú'ihuaca'a a'íjna í pa'ari'i ti teáata'a. Matí'ij mi miyen raatamúa'a tíjín JESUS.

2

Matí'ij u yé'emuaareca'a a'íjna í Jesús a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a

¹ A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'íjna í Jesús, chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Belén. A'uu pu ajtémecan a'íjna í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Judea. A'ájna a'u ti a'íin ja'unú'ihuaca'a í Jesús, a'íi pu tí'iteveeca'a í rey jime'e a'íjna í Heródes. Matí'ij mi seica Jerusalén e'iré'ene í mej jeíhua támua'arejca'a. U jetze pújme'en mú e'eráaci a'utí'eíjninei í xicaj. ² Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Heródes miyen tíjín:

—¿A'uné a'íj 'een a'íjna í huá'a rey í mej Israel jetze ajtémecan, a'íjna ti auchén huanú'ihuaca'a? A'ájna já'ahua'a a'utí'eíjninei í xicaj, a'ujna a'u tej é'eche, xu'ura'ave tu huasej ti a'utátzaareajraa a'íjna jime'e ti huanú'ihuaca'a. A'íj tu jín te'uun mú a'uvé'uju'un tej ti rí'i tíraatéanajche.

³ Tí'ij ráamua'areeri'i a'íjna í rey, a'íjna í Heródes, jé'ecan pu tí'ijmua'astí já'araa a'íjna jime'e. Majta, í teite í mej Jerusalén a'uchéjme'ecaa, naími'i mú tí'itziine'eca'a. ⁴ Tí'ij jí Heródes hua'utajé naíjmi'ica í mej tihuá'ajte'e a'íme' í mej tí'ivaire'e hua'atáyujta'a, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í teite a'íj ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné nu'u á'anuhuan a'íjna í Ciríistu'u?

⁵ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—A'ujna Belén, í chajta'a ti a'uun ajtémecan a'ujna já'ahua'a u Judea, a'iné ayée pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁶ Ayen tíjín:

Mú'een mi sej Belén a'uchéjme,

a'ujna chuéjra'a japua ti a'uun auucá'a u Judá,

íjii, mú'een xu xaa se'íin pú'een

í sej jaítze'e cálieen jín tí'ajta.

Mí ajta, méjca'i huáyee,

sej pu a'amua jetze nu'ihuan
ti ve'ecán jín tiu'uta'aíjta.

A'íi pu antiújmua'aréere a'ame
huá'a jíme'e í neteítestemua'a,
a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan.

⁷ Aj pu i Heródes huaja'utajé avíitzi jíme'e a'ímej í mej jeíhua támua'arejca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti huaja'utasejra a'íjna í xu'ura'ave?

⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aíj mej á'uciíne a'ujna u Belén. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj yá'uhuauni temua'a naa se'íjna í pa'ari'i. Setí'ij raateún, aj xu si mú a'uvé'uju'un setá'aj naatá'ixaate'en, neatá'aj neajta inee á'ume'en, neatá'aj rí'i tiraateájtuaani.

⁹ Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í rey, aj mú mi a'ucíj. Ajta a'íin xu'ura'ave ti a'utasejre a'ímej jemi a'ujna sej chuéjra'a japua a'u ti 'eíjninei í xica, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Tí'ij jí án a'ujcháxi í chí'ij japua a'u ti a'ij é'ene'e a'íjna í pa'ari'i. ¹⁰ Jé'ecan mú huataújtemua'ave matí'ij raasej me'íjna í xu'ura'ave. ¹¹ Mua'antenéesime'ecaa mú u chí'ita, matí'ij mi raasej í pa'ari'i jamuan í náanajra'an. Aj mú mi títunutaxi. Temua'a mú naa rí'i tiraatá'a. Matí'ij mi te'entícuunaxi tiu'ujcáaja, a'íi mú raatapuaíjve ti'itíj oro, majta ti'itíj cítzive'eri, majta ti'itíj cuaane'e ti ayén ántehuaa tijín mirra. ¹² Majta á'iyen tiú'umaaraca'a ti nu'u Dios hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí huaré'eciíne a'íjna jemi í Heródes. A'íj mú jín sej jetze a'ucí í juye mej mi a'uré'enen me'újna chuéjra'a japua a'u mej é'echejca'a.

Jíme'en í mej huataúruu me'újna u Egipto

¹³ Matí'ij a'ucíj a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a, ja'atí pu huatasejre a'íjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'íjna í ja'ati, a'íi pu a'íin pú'eene'e sej ti tí'ivaire'e u ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ájchesi. Patá'aj rá'anvi'itin pe'íjna í pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Á'ura'a patá'aj raaté'avaa mi pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Huá'anvi'itíchi a'ujna Egipto. Setá'aj se'uun a'uté'en ajta nena'a caí neajtahua'a amuaatá'ixaate'en ja'anáj ti huatári'ristari sej yé uvé'enen seyajna. Ayee xu huárini a'iné a'íjna í Heródes, a'íi pu rahuauni í pa'ari'i ti i raajé'ica. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

¹⁴ Tí'ij jí ájchee í José. Ya'uví'iti a'íjna í pa'ari'i, ajta náanajra'an. Ajta a'íin huá'a jamuan pu á'uraa a'ájna tíca'ari tzajta'a. A'uu mú a'ará'a a'ujna Egipto. ¹⁵ A'uu mú é'etee ajta caí huamí'i a'íjna í Heródes. Ayee pu a'íjna jín huarj tí'ij araúrasten í niuucari ti jíme'en ayén ajmí'i tiu'utaxájtaca'a sej ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “U nu ya'utajé í niyauj a'ujna Egipto.”

Heródes pu raata'aíjtaca'a mej huá'ucui'ini í tí'iríi

¹⁶ Tí'ij Heródes ráamua'areeri'i mej raatémua'iti a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ra'utámua'areeri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime, aj pu i Heródes tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini naíjmi'ica í tí'iríi mej teteca í mej miyen raacha'íjmee hua'apua nine'ira'a múuci pújme'en. Naíjmi'ica mú huajá'ucuii a'úu mej Belén é'echejca'a, majta í seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. ¹⁷ Ayee pu te'araúraste a'íjna í niuucarijra'a ti jíme'en ayén ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jeremías. ¹⁸ Ayen tijín: Ayee pu tiú'unamujri'i a'ujna já'ahua'a u Ramá,

mej ruyeineca'a,
majta jeíhua ruxieemijte'eca'a.

A'íjna í Raquel, a'íi pu sej a'íin pú'een
í mej ruyeineca'a.

Ruyajmua'a pu jíme'en ruyeineca'a.
Capu raxí'eve'eca'a mej rí'i tiraatéjeeve a'íjna jime'e

í mej caí ché'e mé jé'e já'ahua'a
í yaújmua'ame'en.

Ayee pu'u.

¹⁹ Aru tí'ij ari huamí'i a'íjna í Heródes, seíj pu ajta huataseíjre a'íjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'ii pu a'íin pú'een seíj ti tí'ivaire'e ta japua í tavástara'a jemi. Ayee pu a'íin tiraatá'ixaa tíjín:

²⁰ —Ájchesi. Ánvi'itichi hui a'íjna í pa'ari'i, pajta í náànajra'an. Setá'aj já'uciíne se'újna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Israél. Pu'uri huamí'i í ti rajé'icatami'ica'a a'íjna í pa'ari'i. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

²¹ Tí'ij jí ájchee a'íjna í José. Aj pu'i ya'uví'iti a'íjna í pa'ari'i, ajta náànajra'an. A'uu mú a'ará'a me'újna Israél. ²² Mí ajta a'íin José, ayée pu ráamua'areeri'i ti nu'u a'íin Arquelao tí'ajjtaca'a ruyá'upuaci'i jetze me'ecan, a'íjna í Heródes teecan. Ajta pu Dios raatá'ixaa tí'ij tí'imaaraca'a. A'íj pu jín tí'itziíine'eca'a ti a'uun e'ará'asti, a'ujna Judea. Tí'ij jí a'uun a'ará'a ti jetzen ajtéme'ecan a'ujna Galileeye. ²³ Tí'ij a'uun a'ará'a, a'úu pu e'ehuaújchejte, chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Nazarét. A'uu pu huayeíjxi. Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Miyen tíjín: “Ayee mú raatámua'atzi tíjín Nazarét ti é'eme'ecan.”

3

Juan pu nu'u huá'amuai'ihuacare'e a'ujna a'u ti caí é'e tí'itíj

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ A'ájná'imua aj pu a'utaseíjre a'u ti caí é'e tí'itíj a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e. A'uu pu tihuá'a'ixaate'eca'a. ² Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri hui tén a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios íyén tiu'uta'ajta nainjapua í chaanaca.

³ A'íjna í Juan, a'ii pu a'íin pú'eene'e ti jíme'en raataxájtaca'a ajmí'i a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Isaías. Ayen tíjín:

Ja'atí pu u e'ejíhuá a'ame a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e tí'itíj.

Yee pu tí'ixa tíjín:

“Naa xu rí'i huaujjéjcuare'en, mi ru tzajta'a, mú'een, a'iné tavástara'a pu yé uvé'enejsin. Caxu a'ij yá'unamuajra.”

⁴ Ajta a'íjna í Juan, ayée pu éene'e tí'itéchejca'a cíixuri ti itzíjhua, cameeyu'u ju'uxa'a jíme'e. Ajta típuaaasica'a, navij tu rumua'atí. Ajta nu'u huátuna'ise cua'acare'e, ajta searate, 'ítzitá mej xuaa. ⁵ Majta me'ín í mej a'ímuá a'uchéjme'ecaa, najmí'i mú e'iré'enineica'a a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'eráci'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Judea, majta seica í mej me'uun é'eche a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jerusalén, majta í seica í mej me'uun é'eme'ecan a'u ti a'atamí'iye í játe'ana ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jordán. A'uu mú a'uré'enineica'a mej mi ráanamua. ⁶ Jíme'en mu'u tiu'utétzaahuate í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Juan huá'amuai'ihuaca'a í játe'anara'an jetze í Jordán. ⁷ Mí ajta í Juan, tí'ij a'ímej huaseíj í mej miyen ánte'arua tíjín fariseos, majta í mej miyen ánte'arua tíjín saduceos, tí'ij a'íin hua'useíj í mej jeíhua e'evé'uju'uca'a mej mi huaújmuai'ihua, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej tí'ihua'itaca, ¿ni tzaa seri tí'itese'e ti caí Dios puájtzi amuaatá'an? ¿A'ataani amuaatá'ixaa sej si siyen rici? ⁸ Rí'i xu'u se'íjna jíme'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri tzaáhuatí'ira'a jín tí'imua'atze. ⁹ Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee: “Ayej ti'ayajna ti naa titaatévaire'en a'iné teen tu íli huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti Dios raayí'iti ti rí'i raará'atza í tete matíj í huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan. Capu tí'itíj a'ij tejámuaatévaire'esin sej siyen tí'imua'ajca rujímua'a sino sej siyen huanén tíj Abraham teecan. ¹⁰ Pu'uri teja'uré'enejsin vejli'i a'ájna xicájra'a jetze ja'anáj ti pua'a

amua'ajteá'axi'isin í Dios ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu tǎj ja'atǎ ciyej té'ijveichixi'in tepuaij jime'e. Nain í ciyej ti caí tǎ'itaaca, a'ǎi pu té'ijveichixi'isin. Tǎ'ij jí ra'anteáaira. Ayee pu che'atá na'a tejamua'ajteá'axi'isin mú'ejmi. ¹¹ Aru inee, nee nu amuáamuai'ihuaca'a jaj jime'e mej mi ráamuua'aree í teite sej seri seicié tiu'umuá'aj í ru tzajta'a. Mí ajta, a'ǎin ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'ǎi pu jaítze'e raay'íiti necaí inee. A'iné nee nu cǎlieene'en jǎn ti'itǎjvee í jemin, capu ayén tǎnaavǎjte'e ineetzi nej rajta'ǎipi'in í ca'acaira'an. Mí ajtá'i a'ǎin, seǎj pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmi jemi. Ajta a'ǎin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ǎi pu uté'a'asin mi a'amua tzajta'a. Ajta a'ǎjna ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'ǎi pu rǎ'i á'amuaruuren. ¹² Ayee pu té'eme. Xiee ti ja'atǎ ari ru'ite'í í ti jǎn ra'anáca'atzi í triigu. A'ǎi pu ru'irátu'isin í xaiiri pua'acisé. Ajta a'ǎjna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xaiiri, taij jetze pu án yá'urieexisín í ti caí ja'anáj á'amí'ini. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ǎjna í Juan.

Tǎ'ij Juan ráamuai'ihuaca'a a'ǎjna í Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Aj pu i Jesús huataseǎjre. A'uu pu a'arǎjraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arǎjtehuua tijǎn Galileeye tǎ'ij Juan ráamuai'ihua játe'ana jetze ti ayén ántehuaa tijǎn Jordán. ¹⁴ Ajta a'ǎjna í Juan, ayée pu tǎ'imua'ajca ti raatá'ijmii. Ayee pu tiraatá'ixaa tijǎn:

—¿Ni mú'ee piyen yé vé'eme inee jemi? Jaítze'e pu raavǎjte'e pej piyen náamuai'ihua ineetzi.

¹⁵ Mí ajta a'ǎin í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijǎn:

—Ché'e ayén 'eene'en. Ayee pu hui tiraavǎjte'e tej tiyen huárini tej ra'ará'astijre'en te'ǎjna jime'e a'ij ti tǎ'ijxe'eve'e í Dios.

Aj pu i Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús. ¹⁶ Tǎ'ij ráamuai'ihuaca'a, aj pu i Jesús a'itáraa á jaata'a. Jíme'en pu'u a'itáraa, tǎ'ij jí antácuunareca'a í ta japua ti a'utéjmuaa. Tǎ'ij jí iiraaseǎj ti a'icamé'ecaa a'ǎjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu seǎjre'ecaa tǎj cucui'i. Tǎ'ij jí japuan a'ujye'ixi. ¹⁷ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti júte'e uj e'icánamuajre'e. Ayen tijǎn:

—Niyauj pej pírici í nej muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej hui naa rǎ'i naatá'a i ne tzajta'a.

4

Tiyaaru'u pu tiu'utése ti raamuá'itin a'ǎjna í Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Tǎ'ij jí a'ǎin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ǎi pu ya'uví'iti a'ǎjna í Jesús í jǎrǎ jetze tǎ'ij a'ǎin tiyaaru'u tiu'utése'en ti raamuá'itin a'ǎjna í Jesús. ² Ajta a'ǎin Jesús, a'úu pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj ti caí tǎ'icua'a. Aj pu i huata'ǎ'icuatata'a. ³ Ajta á'iyen a'ǎin tiyaaru'u e'iré'ene a'ǎjna í Jesús jemi ti ij raamuá'itin. Ayee pu tiraatá'ixaa tijǎn:

—Tǎ' pua'a hui yaujra'an pej pú'een í Dios. Patá'aj raata'ajte'en amǎjna mi tetej tǎ'ij pan huateújtaahua.

⁴ Ajta Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijǎn:

—Capu a'ǎi na'a ruxe'eve'e í pan ti jǎn te'utáviicua'i í tevi, sino ajta pu a'ǎin ruxe'eve'e nain í niuucari ti é'eme'ecan í Dios jemi.

⁵ Tǎ'ij jí a'ǎin tiyaaru'u ajtahua'a ya'uví'iti a'ǎjna í Jesús a'ánna Jerusalén. Teyuu pu japuan ra'antǎtuua a'u ti e'evé'epa'atzara'a. ⁶ Ajta ayén tiraatá'ixaa tijǎn:

—Tǎ' pua'a hui yaujra'an pej pú'een í Dios, ancájvetzi, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijǎn:

Dios pu huaja'uta'íti í mej tǎtetateí í jemin mej mi muáacha'in.

Majta mú'eetzi memúá'atini rumuájca'a jime'e.

A'ǎime mú á muaatéchajtza tǎ'ij caí ti'itǎj a'ij muaruure.

⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijǎn:

—Mí ajta, ayée pu che'atá na'a ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijǎn: “Capej piyen tirá'axieehuari'ira ti'itǎj jime'e ti Dios ayén ti'itǎj jǎn huárini.”

⁸ Ajta a'íin í tiyaaru'u, ajtahua'a pu ya'uví'iti já'ahua'a yee jirí jetze ti ájtee. Aj pu i raatasejra nainjapua, tǵ na'a seǵ chuéjra'a japua a'u mej a'uchéjme í teite. Raatasejra a'achú ti ve'etí a'uun huatacá'a. ⁹ Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Nain nu muatapuaíjve'esin ne'íjna ti pua'a piyen huárini pej títunuta, pej pi naateánajche.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Aricu, mú'ee pej i'í tiyaaru'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tijín: “Setá'aj raateánajche se'íjna í tavástara'a í a'amua Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

¹¹ Aj pu i á'uraa a'íjna í tiyaaru'u. Capu ché'e a'íj ráaruu. Matí'ij mi huatasejre í mej títetateí í ta japua mej mi raatévaire'en me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en u Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Tǵ'íj Jesús ráamua'areeri'í ti aiteánami'ihuaca'a a'íjna í Juan, aj pu'í á'uraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Galilea. ¹³ A'uu pu e'erájraa a'ujna Nazarét. Tǵ'íj jí a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm, chajta'a ti a'utacá'a a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti a'utacá'a a'ájna vejli'í seǵ chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Zabulón, ajtahua'a seǵ chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Neftalí. ¹⁴ Ayee pu tiuju'urǵ ti ij ayén araúrasten a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan a'íjna í Isaías. ¹⁵ Ayen tijín:

Ayee pu té'eme a'ujna chuéjra'a japua a'u mej e'eché í teite í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan,

a'ujna ti huatacá'a u Zabulón,

ajta í seǵ chuéjra'a japua u Neftalí,

ajta seǵ í juye ti a'uun e'etéeneana a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée,

ajta utavén pújme'en í Jordán,

ajta u Galileeye a'u mej a'uchéjme í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan.

¹⁶ A'íime í teite, a'iné capu huá'a jemi raateájtuaa í mej seijre'eca'a í tíca'ari tzajta'a, a'íi mú raaseǵ ti u ajtáztaca'a, temua'a naa,

majta a'íime í mej a'uchéjme'ecaa a'u mej yé'ejpuaíjtzica'a,

ayée mú 'eene'e, xiee mej cuj mǵ'ichica'a, a'iné ayée pu hua'é'ene'e, xiee ti huatíca'a.

Aj pu'í huá'a jetze huatáztareajraa.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁷ Tǵ'íj jí a'íin Jesús a'utéjche ti tihuá'amua'aten. Ayee pu tihuá'atixáate'ajraa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri tǵn teja'uré'enejsin ti tiu'uta'áijta í Dios íiyen chaanaca japua.

Jesús pu hua'utajé í mej ruhua'itépe'eca'a, í mej muáacua

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Ajta í Jesús, áa pu 'ejtéme'eca'a a'ájna vejli'í ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Galilea. Tǵ'íj í a'íimej huaseǵ í mej hua'apua í mej ru'ihuaamua'a pú'een. A'íime mú a'íin pú'een a'íjna í Simón, ajta juutzeájra'an a'íjna í Andrés. Ajta a'íjna í Simón, ayée mú majta ratamuá'amua tijín Pedro. A'íi mú xiéjmua'ari jǵn hua'ité vivi'iraca'a. Ayee mu'u tí'ijri'irejca'a a'íime. ¹⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú se'utáuruyi'í neetzi jemi. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'iviivi'ira'an sino teite xu'u si tíseire'esin ineetzi jemi.

²⁰ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Matí'ij mi ateja'upí í xiéjmua'ari, Matí'ij mi a'ucí jamuan. ²¹ Tǵ'íj ijtá'í á'ayee a'uré'ene. Ajtahua'a pu hua'apuaca huaseǵ í mej ru'ihuaamua'a pú'een. Seǵ pu ayén ántehuaa tijín Jacobo. Ajta í juutzeájra'an, ayée pu ántehuaa tijín Juan. A'íi pu huá'ape'eri í Zebedeo. A'uu mú a'aráte'eca'a í canuuhua'a jetze. Huá'a jamuan pu arácatii í hua'atáata. Xiéjmua'ari mú rǵ'í tí'iruurejca'a ti tí'isiujtza'ani. Tǵ'íj í Jesús hua'utajé mej mi jamuan á'ujujhua'ane'en.

²² Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Matf'ij mi aitacj í canuuhua'a jetze. A mú yaúurie í rutaàta. Matf'ij mi a'ucj jamuan í Jesús.

Jéihua pu tihuá'amua'ate a'ijna í Jesús í teite
(Lc. 6:17-19)

²³ Tf'ij a'ín í Jesús a'utéjche ti á'uche'ecane'en nainjapua tjí na'a a'úu ti huatacá'a u Galileeye, a'í pu tihuá'amua'atehua'a í teite tjí na'a ti seijre'e hua'ateyuu tzajta'a. A'í pu jín tihuá'a'ixa'atehua'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti tí'ajta nainjapua í chaanaca. Ajta Jesús tihuá'uhuaa naíjmi'ica í mej tí'icucui'i. Capu tí'iseicaj na'a í cuí'ini'ira'a. A'í pu nain jín tiú'uhuaataca'a. ²⁴ Aj mú mi ráamua'areeri'i tjí na'a a'uun ti huatacá'a seí í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. A'í mú huámua'areeri'i a'ij ti ti'itj huáruu a'ijna í Jesús. Matf'ij mi u huaja'aráavi'iti í mej tí'icucui'i, ti ti'imuí'í í cuí'ini'ira'a. Seica mú huápi'i tí'icucui'icaa, ajta seica, capu huá'aca'anisti'iraca'a. Ajta seica, tiyaaru'u pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a, majta seica í ti hua'acáteuunéjme'ecaa, majta seica mú ciyáaxavi'i. Naíjmi'ica pu tihuá'uhuaa. ²⁵ Jéihua mú ajteáxiireca'a í teite, í mej me'uun e'eráaci a'ujna chuéjra'a japua u Galileeye. Majta seica, a'úu mú e'eráaci ti ayén téja'arájtehuaa tijín tamuáamuata'a ti chájta'ajme, majta seica me'újna já'ahua'a u Jerusalén, majta seica tjí na'a a'uun ti huatacá'a u Judea. Seica mú majta aitacj í mej utavén pújme'en e'echéjme'e u Jordán. Jéihua mú jamuan á'ujjuhua'ane'e.

5

Í niuucari ti Jesús hua'utá'ixa í jiri jetze

¹ Tf'ij hua'usej í teite mej jeíhua mu'icáa, aj pu'i antíraa í Jesús í jiri japua. An pu a'ujyeyxi. Matf'ij mi a'íme í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan, a'í mú ajteáxiireca'a. ² Aj pu i a'utéjche ti tihuá'umua'aten.

Í niuucari ti tamuáamuata'a ará'ase í mej jín ráamua'aree ti Dios rí'i tihua'atá'aca
(Lc. 6:20-23)

³ Ayen tijín:

—Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí a'ij tí'ijviicua'i í Dios jemi, a'iné a'í mú me'uun huaté'uu muá'aju'un í Dios jemi.

⁴ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej ruxieemjite'e me'ijna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné Dios pu rí'i tihua'utá'asin.

⁵ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rí'i té'umuajcaa í ru tzajta'a í Dios jemi, a'iné a'í mú ra'ancuré'asin a'ijna chuéjra'a ti jíme'en Dios te'ateújratziiri'i ti hua'utá'an.

⁶ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuauca, majta í mej jeíhua raxí'eve'e, mej mi miyen huá'arini a'ij ti tiraavjite'e í Dios jemi, a'iné Dios pu ayén huá'aruuren mej mi miyen ra'ará'astijre'en.

⁷ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej huá'acu'uve í seica í ru'ihuaamua'a, a'iné Dios pu huá'ancu'uvajxi'isin a'ímej.

⁸ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej urarí'en seijre'e í ruxiejni'uca jetze, a'iné a'í mú rasejran í Dios.

⁹ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuauhuau mej caí ne'use'e, a'iné ayée pu Dios hua'utámua'atzi tijín: “Niyaujmua'a.”

¹⁰ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rajpuaítzi muá'aye'i me'ijna jime'e mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Nain pu xaa tihuá'aci'iti a'ujna a'u ti é'eseijre'e í Dios.

¹¹ Setá'aj huaújtemua'ave'en setj sena'a pua'amé mú'een, ti pua'a me'ín í teite miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta, majta a'ij pua'a á'amuaruure na'ari hua'itzi jín tejá'amuaxajtz-i'i me'ijna jime'e sej tí'ixaxa'a neetzi jetze me'ecan. ¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en. Caxú ruxieemiste'e, a'iné jeíhua pu tejá'amuaci'iti í ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ayee mú che'atá mena'a huá'uruu a'ímej í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Mej nu'u miyen me'íjna jín tí'ivaire'e mej mi rí'í huá'aruuren a'ímej í mej yen japuan seijre'e

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Aye'e xu hui tí'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite t'íj ajta tí'ivaire'e í unaj í mej jín tí'icacare í cua'ira japua. A'íjna í unaj tí'ivaire'e t'í'ij caí huatépete í hua'ira'a. Mí ajta, ti pua'a huatéaru'una, aj pu'í ráxi'isin í ti a'ancacá. ¿A'iné auj tí'iri'iri t'í'ij ajtahua'a ancacá á'ara'ani? Capu ché'e a'ij tí'iri'iri, a'iné pu'uri ráaxi'í í ti ancacá. Aye'e pu'u qui tí'ivaire'e mej mi mé rúurieexin, mej mi majta ratziinajye'ican í teite. Rí'í xu'u mú'een t'í'ij caí ayén che'atá na'a tejamuáaruuren mú'ejmi.

¹⁴ 'Aye'e xu seijre'e huá'a tzajta'a í teite t'íj tatzari ti ja'atí án yá'ujche ti ij a'ímuá a'atáneeril'icij nainjapua íiyen chaanaca japua. Ajta, chajta'a ti a'utáca í jirí jetze, capu rí'irí ti huatéuravaa. ¹⁵ Ajta, capu ja'atí ayén cantiira'a antítaiira ti ij a'uun ya'uteárujte'en í utaatzí jete, sino án pu ya'ujchájta ánimua t'í'ij a'ímuá a'atáneeril'icij huá'a tzajta'a í mej uráatei u chil'ita. ¹⁶ A'íj pu jín, ti pua'a ti'it'íj a'ij seruure mú'een, setá'aj hui siyen ráaruuren mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi ráamua'aree sej siyen rici se'íjna jime'e í ti í'ixi'epi'in. Aj mú mi xaa rí'í tiraateájtuaani í Dios.

A'íjna í niucari í mej jíme'en tí'ajta

¹⁷ 'Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee nee nu ra'antipua'ajte'esin ne'íjna í niucari ti raateájtuaa itejmi jemi a'íjna í Moisés teecan, ajta í mej raataxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ra'antipua'ajte'en ne'íjna í niucari. Canu xaa ne'u. Aye'e nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni raanaíjmire'en. ¹⁸ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'lira'a jime'e, t'í'ij auj seijre'e ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í ti é'eseijre'e júte'e u ta japua, capu hui ti'it'íj a'uvájtzi a'íjna jetze í mej ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze, capu ti'it'íj, ti pua'a leetra na'a, na'ari í ti ra'avé'eraráatzajme.

¹⁹ 'A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí ra'ará'astijre'en se'íj í niucari ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ti pua'a ajta a'íin tiráamua'aten se'íj í ja'atí ti ayén che'atá na'a caí ra'ará'astijre'en a'íjna, Dios pu jemi ayén ámitieere'e ti caí ti'it'íj vaire'e a'íjna í ja'atí a'ujna u ta japua. Capu amín a'ij ti pua'a caí ra'ará'astijre í niucari ti jaítze'e caí ruxe'eve'e; aúche'e pu ve'ecán jín auteáturaasin í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a ja'atí ti na'a ti ayén rá'atzaahuat'e a'íjna í niucari, ajta seica tiú'umua'aten mej mi miyen che'atá mena'a rijca, Dios pu jemi ámitieere'e ti a'íin xaa tí'ivaire'e je'íhua u ta japua.

²⁰ 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a secaí siyen tihua'utémua'itín a'ímej í mej tihua'umua'aten í yu'uxari jetze, majta a'ímej í fariseos, ti pua'a secaí hua'utémua'itín se'íjna jime'e í sej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, ca xu ja'anáj a'uteáru'uti a'ájna Dios ti é'eseijre'e u ta japua.

Jíme'en í mej jín níniu'ucacu

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Xu'uri siyen ráanamujri'i mej miyen tihua'utá'ixaa í á'amua'upuaci'istemua'a tíjín: "Caxu tí'itecuil'ica. Na'ari caí, ti pua'a ja'atí se'íj huajé'ica, ruxe'eve'e mej puájtzi raatá'an."

²² 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén huataniú'ucan jemin í ruxí'ej tevi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén puájtzi raatá'an a'íjna í ja'atí. Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve a'íjna í ruxí'ej tevi tíjín: "Mú'ee pej caí ti'it'íj huayí'iti", ayée pu tiú'ujxe'eve'e mej rá'anvi'itín a'ímej jemi í jueesi. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve í ruxí'ej tevi tíjín: "Mú'ee pej caí ti'it'íj mua'aree", ayée pu Dios ayén tiraatá'ixaate'esin tíjín: "Aricu, áa pej a'utevé'e puá'ara'ani í taij tzajta'a ti caí ja'anáj á'ami'ini."

²³ 'A'íj pu jín, ti pua'a peri ti'it'íj tí'imuai'ivajta a'íjna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios, ti pua'a peri ra'utámua'aree í pej jín auteájturaa jemin í axí'ej tevi, ayée pej huárini. ²⁴ 'A'uu pej ye'utécan í pej tiu'utámua'i'ivejta a'íjna japua a'u sej yé'ana'amiche

í Dios. Patá'aj amuacá' u á'ume'en a'íjna jemi í axí'ej tevi patá'aj tiu'utá'uuni'i í pej jín a'uteájturaa í jemin. Aj pu xaa ari r'írí'í pej mú a'uvé'eme'en patá'aj tiu'utamuai'ivejta.

²⁵ 'Setá'aj ca'anacan raaxí'epi'intare'en a'íjna jamuan í ti muájcha'íire'e, t'í'ij auj muá'anvi'itín huá'a jemi í jueesi. Setá'aj siyen raaxí'epi'intare'en setí'ij seuj huajú'un í juye jetze. Na'ari ti pua'a pecaí piyen huárini, a'í'í pu mú'eetzi tiu'utátuiire'esin í juees jemi. Ajta a'íjna mú'eetzi pu tiu'utátuiire'esin jemin a'íjna í ti ravaire'e. Ajta a'í'ín ti ravaire'e, a'í'í pu mua'íteánajsin. ²⁶ Ayeé nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj mua'irátuaasin ajta pena'a caí tihua'unájchite'en nai jime'e a'achú mej muá'íijve'e.

Jíme'en a'í'imej í mej tiú'ujxana'acira'ate

²⁷ 'Xu'uri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tiu'utaxájtaca'a tijín: “Capej 'íita'a jamuan hui'ica í pej caí ratévi'itín.”

²⁸ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: A'atí ti na'a ti ayén 'íita'a seijra temua'a naa ti ij ayén raatá'asti í ru tzajta'a ti jamuan huáhuil'ini, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íjna í ja'atí ari tiú'ujxana'acira'ate í ru tzajta'a a'íjna jamuan í 'íita'a ti caí ratévi'itín.

²⁹ 'Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e tijín: Tí pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'ají'i ti ari'írí'inta'a pújme'en seijre'e pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi muá'ají'i ti ari'írí'inta'a pújme'en seijre'e. Aa pej yaúurieni. Ayeé pej huárini, a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'ití'j á'urieni ti c'ílieen caí pej nain e'ehuá'arieni matí'ij án muajá'urieeni í tajj tzajta'a. ³⁰ Ajta ti pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'amujca'a ari'írí'inta'a pújme'en seijre'e, patá'aj ra'ajtavejche amíjna mi á'a muájca'a. Pajta a'imua' yaúurieni a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'ití'j á'urieni ti c'ílieen caí pej nain e'ehuá'arieni matí'ij án mú já'urieni í tajj tzajta'a.

Jíme'en í mej já'ita'a a'utací'ica

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Majta hui mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Ja'atí ti raxí'eve'e ti ru'íj mé úurieni, ché'e a'í'ín cuapée raatapíjte'en í ru'íj í ti jín mé rúurieni.” ³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieni, caí ayén ti'ití'j jín huarín a'íjna í 'íita'a ti xana'acire'e, ti pua'a caí se'j jamuan huáhuil'ini, se'j pu'u í ti jín tiu'utá'a ti ij ja'atí ru'íj mé úurieni. A'í'í pu a'í'ín pú'een ti i'í'í'ra'ara'antaca'a tihua'ujxana'acira'ate se'j jamuan í teáata'a. Aj pu xaa í'iri'iri ti mé rúurieni. Ajta a'íjna í teáata'a ti se'j ancuré'evi'itín í 'íita'a ti ja'atí ari mé rúurie, a'íjna í ja'atí ajta pu tihua'ujxana'acira'ate.

Jíme'en í mej jín te'ataújratzi'iraca

³³ 'Seajta xu'uri ráanamujri'i se'íjna i niuucari í mej mejmí'i tihua'utá'ixaa í teite tijín: “Capej yá'ujjpuan í pej jín te'atá'aratziira niuucajtze'en í Dios.”

³⁴ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: Caxu a'atzu te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en í Dios, caxu a'atzu. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en í ta japua, a'iné a'í'í pu japuan án á'ujca í Dios. ³⁵ Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en i chaanaca a'iné a'í'í pu yen ra'í'icajme í Dios. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an í niuucajtze'en í Jerusalén, a'iné a'í'í pu antiújmua'aree íiye chajta'a a'íjna í Rey ti ve'ée. ³⁶ Caxu seajta te'ataújratzi'iracare'en niuucajtze'en mi a'amuumu'úu jetze, a'iné caxu rujímua'a sena'a raayí'íti se'j raatéxu'umuare'en na'ari se'j raatécuainare'en se'j mi a'amua cipua.

³⁷ 'Ché'e ayén éene'en, ti pua'a piyen raataxáj yee “jJee!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jime'e yee “jJee!” Ajta, ayén che'atá na'a, ti pua'a piyen yee “jCapu!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jime'e yee “jCapu!” Ti'ití'í ti a'í'ij seicié 'een, a'íjna jetze pu avé'eme'ecan a'íjna í ti a'í'ij pua'a 'een.

Jíme'en a'í'imej í mej puajjtzi huataúra'a

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Xu'uri siyen tiú'unamujri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Tí pua'a ja'atí ra'itátini í ji'iseáara'an í ruxí'ej tevi, ruxe'eve'e ti a'íjna í ja'atí ayén che'atá na'a

tiu'unájchita rují'i jíme'e." Ajta ayén tijín: "Tí pua'a ja'atí seáj ra'antácuura í tamaara'an, ruxe'eve'e ti a'íjna ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rutamej jíme'e."

³⁹ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Caxu siyen che'atá sena'a raruure í ti a'ij pua'a 'een a'ij ti a'íin ari ayén amuáaruu mú'ejmi. Tí pua'a ja'atí mul'itéjveeni mua'ípée jetze ari'iríinta'a pújme'en, patá'aj pajta raatá'an ti mul'itéjveeni í seájta'a í mua'ípée jetze. ⁴⁰ Tí pua'a ja'atí ca'anéeri jín muájhuavii mi á'asiicu'u ti ij a'íin mú'ijchueeni, patá'aj raatáchuute'en pajta mi pej jíme'en ra'itévajra mi á'ahuare'etze'e. ⁴¹ Ajta, ti pua'a ja'atí mua'áijte'e pej ti'á'ara'an té'entini seáj vi'ira'a imuá ti huatátee, patá'aj hua'apua vi'ira'a imuá té'entini. ⁴² Pajta, patá'aj raatá'an, ti pua'a ja'atí ti'itj muáhuaviira, capej ramuaire'e í ja'ati ti muane'íri'ira a'ame.

Mej nu'u huá'axe'eve'en í mej huá'ajcha'ire'eca

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Aye xu seri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: "Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani pe'íjna í á'amiigu." Ajta ayén tijín: "Patá'aj rájcha'íire'e puá'ara'ani pe'íjna í ti muájcha'íire'e." ⁴⁴ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani a'íjna í ti muájcha'íire'e. Pajta rahuaviira í Dios jemi a'ímej jíme'en í mej a'ij pua'a á'amuaruure sej si siyen ruxí'ej éene'en xá'ara'ani a'ujna, á'amua'upua ti é'esejre'e u ta japua.

⁴⁵ 'A'í pu hui huatá'aca ti a'íin xica hua'utétatzavi'ite'e huá'a japua í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ajta huá'a japua í mej rí'i tí'iteteite. Ajta a'í pu huatá'aca mej mi víjvi'iyej huá'a japua í mej xí'epi'in rici, majta huá'a japua í mej a'ij pua'a rici. ⁴⁶ Tí pua'a siyen huá'axe'eve'e sena'a a'ímej í mej já'amua'axe'eve'e mú'ejmi, ¿ni secaí siyen tí'imua'atze sej si se'íjna jín ti'itj huamuá'itin í Dios jemi? Mí seajta caí, caxu. Casi'i, ayée mú che'atá mena'a rici a'íime í mej á'ujjuhua'an í mej hua'ujjve'e í mej tí'itici. ⁴⁷ Ajta, ti pua'a siyen hua'utateújte sena'a se'ímej í mej á'amua'ihuaamua'a pú'een, ¿ni qui caí ayén tejamuá'amitiejte'e sej siyen hua'utémua'itin í seica? Mí seajta caí, caxu. ¿Ni qui mecaí miyen rici a'íime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jíme'e? Ayeé mú rici xaa ne'u.

⁴⁸ 'A'í pu jín, setá'aj siyen raanaíjmire'en a'achú ti tejamuá'aturaate'e, sej si siyen ruxí'ej 'eene'en temua'a naa a'ujna a'u ti á'amua'upua é'esejre'e u ta japua.

6

Jíme'en a'ímej í mej rusejrata mej miyen rici ti xí'epi'in

¹ 'Rí'i xu'u mú'een sej caí siyen huárini í ti xí'epi'in 'een mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi amuaaséij. Tí pua'a siyen sena'a rijca, capu ti'itj tejá'amua'íiti a'íjna jemi í sej rájya'upua ti a'íin tejámuata'apuaíjve'en. ² 'A'í pu jín, setá'ij tihua'apuajve'e a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, caxu raxájta mé jéjre'e yee ayée tu huaríj. Ayeé mú xaa rici seica í ruteyujta'a, majta caaye jetze a'íime í mej ra'ará'astijre'e hua'aye'ira jéjre'ecitze'e. A'í mú miyen rici mej mi a'íin teite rí'i tihua'utá'ixaate'en. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tijín a'í mú meri nain huamuá'iti me'íjna jíme'e í mej teite rí'i tiu'utá'ixaa. ³ Mí pajta mú'ee, ti pua'a ti'itj paraatapuaíjve'en í ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ayée pej huárini ti ij caí ja'atí ráamua'aree. ⁴ Ayeé pej huárini, ti pua'a petiu'utapuaíjve'en avíitzi jíme'e, aj pu xaa, a'íin í pej rájya'upua, a'í pu rasej í ti rú'avaa. Ajta, a'í pu timuaatá'asin a'íjna í pej raamuá'iti.

Jesús pu tihua'amua'ate a'ij ti tiraatéjhuauuni í Dios jemi

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Ajta, setá'ij mú'een téniuusime'en í Dios jemi, caxu siyen jéjre'ecitze'e rijca matj í seica í mej nu'u ra'ará'astijre'e hua'aye'ira í mej miyen tí'ijri'ire. Yee pu tihua'aráanajche mej uteáru'ipi u teyujta'a mej huatéjniuuni í Dios jemi, na'ari mej miyen e'ejcáaci'ica a'ujna caaye jetze mej mi seica hua'usej. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, amí mu'u huamuá'iti, xaa ne'u.

⁶ Mí pajta mú'ee, patí'ij téniiusime'en í Dios jemi, pauj mi'i uteárutén a'ujna 'achilitá. Pajta tel'iteanán í ta'anténine'i jime'e. Aj pej xaa pi huaténiiuuni a'íjna jemi í pej rájya'upua í ti caí seijre'e. Ajta á'iyen a'íjna í pej rájya'upua í ti tí'isise'ij naíjmi'i tíj na'a a'u ti é'eruuri'ihuaca'a avíitzi jime'e, a'íí pu hui muaatá'asin í pej raamuá'iti.

⁷ Ajta, patí'ij téniiusime'en í Dios jemi, capej piyen á'ateevi'in pej téniiusime'en í niuucari jime'e ti caí a'ij huataújmu'a. Ayee mú xaa rici a'íime í mej caí ramua'ate í Dios. Ayee pu tihuá'amitiejte'e ti Dios ayén huá'unamua ti pua'a miyen á'ateevi'in mej téniiusime'en. ⁸ Caxu siyen che'atá sena'a rijca matíj a'íime, a'íné ayée pu i tí'een sej caí xi huatéeniu jemin í sej rájya'upua, a'íí pu ari rú'umua'aree tí'itíj ti a'ij tejamuá'aturaate'e. ⁹ Ayee xu si tí'ijhuaviira. Siyen tíjín:

Mú'ee, í pej tá'iyá'upua,
a'úu pej é'eseijre'e u ta japua,
miché'e r'í'i yá'unamuajra a'ij pej ántehuaa.

¹⁰ Ché'e teja'uré'enen a'ájna xicájra'a jetze
patí'ij nainjapua tiu'uta'aíjta
íiyen chaanaca japua.

Miché'e ra'ará'astijre'en a'ij pej tí'ijxe'eve'e
íiyen chaanaca japua
mej mi miyen che'atá mena'a
ra'ará'astijre'en u ta japua.

¹¹ Patá'aj pajta taatá'an í ti tí'icua'iri'i
í ti ruxe'eve'e nain xicaj tzajta'a.

¹² Titaatá'uuni'iri'i í tej jín auteájturaa mú'etzi jemi
a'íné ayée tu che'atá tena'a
r'í'i tíhua'utá'uuni'ira a'íimej
í mej auteájturaa itejmi jemi.

¹³ Pajta, capej piyen titaatá'acare'en ti ayén titáaci'iti
í tej jíme'en caí rá'aviicua'i
sino patá'aj piyen ta japua huániuuni
ti ij caí taatémua'itín a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

Ayee tu tí'imuhauvii a'íné mú'ee pej tí'ita'aijte'e nainjapua,
mú'ee pej antí'amua'aree nain jíme'e,
miché'e naími'i r'í'i timuaatatémua'aviste'en
tíj na'a rusén jíme'e.

¹⁴ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íí pu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi a'íjna í sej rájya'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua. ¹⁵ Mí ajta, ti pua'a secaí siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íjna í sej rájya'upua, capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi í sej jín auteájturaa í jemin.

Jíme'en í mej jín rú'itzi'ive'e

¹⁶ Tí pua'a seúru'itzi'ive'e, caxu siyen acaújtzaahuate'e í runéerime jetze matíj a'íime í seica í mej miyen rici jéjre'ecitze'e. A'íime í teitejra'a, ayée mú acaújtzaahuate'e í runéerime jetze mej mi seica teite ráamua'aree yee mej rú'itzi'ive'e. ¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mu'uri me'íjna jíme'en raamuá'iti nain í ti tihuá'aci'iti. Mí pajta mú'ee, patí'ij á'itzi'ive'e, patá'aj acá'ajista'ante'en, pajta tel'avá'ahuate'en á'amuuutze'e aceite jíme'e, mej mi caí ráamua'aree í teite yee pe'á'itzi'ive'e. A'íí pu'u ayá'upua í pej caí rasise'i, a'íí pu ramua'aree. Ajta a'íjna í ayá'upua ti rasise'i í ti rú'avaa, a'íí pu muaatá'asin í pej raamuá'iti.

Jíme'en í ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Caxu siyen té'useire'e u ruchilitá jeíhua í ti huápi'i tí'ijnajche sej si se'uun tel'urácha'íica. Tí pua'a siyen huárini, aj mú mi tejpuási raatéte'eneajxi'isin í caanari.

Ajta í tepúusti'i, temua'a pu tiu'uteújchuitaamua'asin. Majta a'ñime í nahua'ari, a'úu mú uteáruti ca'anéeri jime'e. Matí'ij mi té'unahua'an. ²⁰ Mí seajta mú'een, setá'aj te'uhuáseire'en u ta japua jeíhua í ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi. Capu ti'itíj ruchuitáamua'aca a'ujna, capu ajta ti'itíj a'uvaíjtzí. Camu majta uteáru'ipi í nahua'ari me'újna. ²¹ Ayee pu té'eme: ti'itíj ti na'a ti mú'ejmi tejá'amua'a, ti jaítze'e timuaatéva'iri, mú'een xu tiújmua'atzíite'e xá'aju'un se'íjna jime'e.

Jíme'en í ti jín rutátzavilite'e

(Lc. 11:34-36)

²² 'Ajta hui, amíjna mi á'ají'i, a'ii pu a'ñin pú'een í pej jín á'uche'ecan. Tí pua'a rí'éene'en puá'ajjí'isíjme'eni, temua'a pej naa meteúunee. ²³ Mí ajta, ti pua'a caí ti'itíj vaire'e mua'a jí'i, ayée pu hua'éen cumu tój huatíca'a. Ajta mua'axiejniu'uca, ti pua'a piyen rí'i raaté'avaa, ayée pu che'atá na'a tí'ivaire'e í pej jín huáye'iven huá'a tzajta'a í teite. Ajta ti pua'a piyen caí rí'i tiraaté'avaa í mua'axiejniu'uca ti ij caí ché'e mú'á'ayee mú'á'uví'itíjcare'en, ¿ni caí ayén te'iráame cumu tój huatíca'a? Capu a'atzu huáneeri'i.

Jíme'en í tumin í Dios jemi

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Capu ja'atí raayí'ti ti hua'apuaca jemi tiu'utévaire'en. Tí pua'a tiu'utatése'en ti ayén huárini, seíj pu ticha'íire'e a'ame ti tí'ira'ajjte'e, ajta í seíj, a'ñi pu raxí'eve'e a'ame ti tiraata'ajjte'en. Na'ari caí, nain pu jín tiraatévaire'esin í seíj, ajta a'ñi pu caí ra'ará'astijre'e í seíj ti tí'ira'ajjte'e. Jíme'en a'íjna í Dios, ajta jíme'en a'íjna í tumin, capu ja'atí ayén raayí'ti ti tiu'uta'ajti'ire'en ruxí'ej na'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

Dios pu nu'u rí'i tihuá'acha'íi í ruyaujmua'a

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e jíme'en a'íjna yee: Caxu se'íjna jín tí'imujca yee: “¿A'iquí tetí'icua'ani?”, nusu yee: “¿A'iquí tetí'iteye'en?”, na'ari yee: “¿Tí'itaqui jín tetiu'utétachejte'esin?” ¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani, caí í cua'ira? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi á'amuahua'ira'a ti ruuri, caí í sej jín tiu'uteújchejte'en? A ni'íjtá ne'u.

²⁶ 'Casí'i, hui sehua'useíj mi pina'ase í mej júte'e rá'ara'a. Camu a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca, camu majta rase'iri í imue'eri í ruchi'itá. Mí ajta, a'ñi pu tihuá'ami'icuaca a'íjna í á'amuyaya'upua a'uun ti é'eseijre'e u ta japua. Ajta jeíhua xu jaítze'e jetzen ruxe'eve'e mecaí a'ñime mi pina'ase. A'ñi pu rí'i tejá'amua'acha'íi a'ame. ²⁷ Capu a'atzu tí'ivaire'e ti ja'atí ayén á'uche'ecane'en ayén te'entímua'astí a'íjna jime'e yee a'iquí té'eme. Capu a'atzu raatéva'iri ti jaítze'e á'ateevi'in.

²⁸ 'Ajta, ¿a'iné'een jín siyen tí'itziíine'e se'íjna jime'e yee ti'itájqui jín tetiu'utétachejte'esin?

'Casí'i mú'een, xaaseíj mi xuuxu'u a'ij ti té'ejvivausi mé já'ahua'a ti huapá'atza. Capu tí'imíjhuaca mi xuuxu'u, capu ajta tí'itzaca. ²⁹ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í rey, a'íjna í Salomón teecan, jé'ecan pu huápi'i tí'ijcha'íica'a. Mí ajta, capu ja'anáj naa éene'en tiu'uteújchejte tój mi xuuxu'u.

³⁰ 'Ayee pu'u, Dios pu ayén naa éene'en rí'i tí'iruure mi íxaj ti íjii a'uun é'eseijre'e a'úu ti a'upá'atza. Ajta á'iyen, aré'apua'a rasijchen. Tí'ij huatéehuan, aj mú mi raateátaiira chuej tzajta'a tá'ajtaavijhua. Dios pu xaa jaítze'e rí'i á'amuaruure caí a'íjna ti rí'i ráaru mi íxaj. Mú'een xu hui caí a'atzu té'atzaahuat'e xaa ne'u. ³¹ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu siyen tí'imujca se'íjna jime'e yee: “¿Tí'itájqui tecua'ani?”, nusu yee: “¿Tí'itájqui teyé'en?”, na'ari yee: “¿Tí'itájqui jín tetiu'utétachejte'esin?”

³² 'A'ñime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e, a'ii mú a'ñin pú'een í mej jín rahuauca. Mí ajta, a'ñin í á'amuyaya'upua ta japua ti é'eseijre'e, a'ñi pu ari ramua'aree nain tój na'a í ti tejamuá'aturaate'e. ³³ Ayee pu'u, seuj mi'i raatahuaún ti Dios tejamuá'ajjte'en, seajta sej ra'ará'astijre'en a'ij ti a'ñin tí'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'asin najími'i a'íjna í ti tejamuá'aturaate'e.

³⁴ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Caxu tí'imujca se'íjna jime'e yee a'iquí té'eme ruijmua'a. Ruijmua'a xu sijta tí'itese'e xá'aju'un se'íjna jime'e í ti tejá'amuaci'iti a'ájna. Amí pu'u aúche'e í sej jín tí'itese'en íjii.

7

Tej nu'u caí seica jetze tí'ijpua'ajte'e

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Caxu ché'e sena'a seica jetze tí'ijpua'ajte'e í se'íj ti i caí Dios ayén mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en ca'anín jime'e. ² Aye pu'u, set'íj siyen tí'ijxajtzi'ira í ruxí'ej tevi, ayée pu che'atá na'a Dios mú'ejmi tejá'amuaxajtzi'i. A'achú sej caj tiraatá'an í se'íj, ayén che'atá na'a tejá'amuaci'iti. ³ ¿A'iné 'een jín siyen rasise'i á'amua'ihuaara'a í ti'irí c'íleen jín te'utéjturaa í Dios jemi? Mí seajta mú'een caxu rusise'ij í sej ve'ecán jín auteájturaa jemin í Dios. ⁴ Ajta, ti pua'a peri ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné tí'iri'iri pej piyen tiraatá'ixaate'en pemíjna ti c'íleen jín a'uteájturaa a'ij ti ti'it'íj jín te'uteájturaa? ⁵ Mú'ee, í pej caí piyen mé teuúmua'aree, pauj mi'i nain jín tiu'utetzáahuate'en a'ímej jemi í pej jín auteájturaa. Aj pu xaa raavíite'e a'ame pej piyen tiraata'ixaate'en í se'íj a'ij ti ti'it'íj jín te'uteájturaa.

⁶ 'Caxu siyen tihuá'ixaate'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios huá'a tzajta'a a'ímej í mej tiú'uxana'avi'iste'e mej mi caí á'amuaxieehuari'ira mat'íj í tzi'ici mej tiú'uche'evaca. Ajta caxu siyen tihuá'ijcate'e í ti Dios jemi é'eme'ecan a'ímej í mej caí tí'itevi'ira'a. Na'ari caí, ayée mú'rini mat'íj í tuiixu í xarij tzajta'a a'utí jé'ejmuaa. A'ij mú' pua'a tejámuaataxájta, mej nú'u amuajcha'íire'e mú' muá'aju'un huáp'i.

Mej nu'u rahuauca í Dios jemi tí'ij a'íin hua'utá'a

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Setá'aj siyen seuj rahuauca í Dios jemi, a'iné a'íi pu tejámuaatá'asin. Tí' pua'a siyen rahuauca í jemin, aj xu xaa ráateuni jemin í Dios. Seuche'e seajta te'ejteátu'asixi'in í puéerta jetze. Dios pu xaa te'antácuuna, amuaatá'asin í sej jíme'en rahuauhua. ⁸ Aye pu té'eme a'iné ti pua'a ja'atí ayén tí'ijhuauca, a'íi pu ajta ra'ancuré'asin. Tí' pua'a ja'atí ti'it'íj huauca, a'íi pu ráateuni. Ajta ti pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixi'in tá'apueerta, Dios pu xaa te'antácuuna.

⁹ '¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí' pua'a muá'ayauj ayén tí'imuahuaaviira í pan pej raata'í'ite'en, ¿ni mi tetej paraatátistejsin? Capej xaa ne'u tetej raatátistejsin sino pan pej raata'í'ite'esin. ¹⁰ Na'ari, ti pua'a ayén tí'imuahuaaviira pej hua'ité raatá'an, ¿ni qui cu'ucu'u paraatapíjte'esin? Capej xaa ne'u cu'ucu'u raatapíjte'esin sino hua'ité pej raatá'asin.

¹¹ 'Jee sein, ayej ti'ayajna, mú'een xu caí urarí'en í ru tzajta'a. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ramua'aree a'ij sej ye'í huárini sej si hua'utapuaíjve'en í ruyaujmu'a'a ti'it'íj ti i'irí'en. Ajta í á'amua'iyá'upua, jeíhua pu jaitze'e hua'utá'asin í ti ti'irí'een a'ímej í mej rahuaviira muá'aju'un.

¹² 'A'íj xu jín siyen huárini nain jime'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huá'uruuren í ruxí'ej teite a'ij sej tí'ijxe'ev'e'e mej miyen amuáaruuren mú'ejmi. Aye pu huataújmua'a nain ti té'eyu'usil'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í seica jetze í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Jíme'en í juye ti auuyaúj, ajta í ti c'íj auuyaúj

(Lc. 13:24)

¹³ 'Sej si e'ará'asti a'úu ti Dios é'esejre'e, ayée xu huárini. A'uun xu a'uteárute í puéerta jetze ti c'íj antéeyauj. Jee xaa, se'íj pu seijre'e í puéerta ti antéeyauj. A'uu pu pújme'en e'enténine'i í juye ti ajta auuyaúj. Mu'iití mú' me'uun a'uteáru'ipi, majta a'íj mú' japuan c'íine í juye ti auuyaúj. Mat'í'ij me'uun a'uré'enen a'u ti aupuá'ari, naími'i mú' jé'e huaújpua'arixi'isin, micu. Miyá'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. ¹⁴ Mí ajta í se'íj í puéerta, a'íi pu hui c'íj antéeyauj, ajta a'íin í juye ti a'uun e'enténine'i, c'íj pu auuyaúj.

Ajta jé'ecan pu muári'eri ti ja'atí japuan huamé'en ti ij a'uun e'ará'asti Dios ti é'eseijre'e ti ij ruurican a'uteáturan í Dios jemi. Ajta, camu mu'íi í mej miyen tí'irateuni.

Mej nu'u ráamua'aree ti'itíj ti cíye'ara'an píríci me'íjna jíme'e ti taaca
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Rí'í xu'u, mú'een, huá'a jemi í mej tí'ihua'itaca. Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: “Dios jetze me'ecan tu hui tí'ixaxa'a.” Mé mú ve'eré'ene mé muá'acanta. Ayee mú á'ujujhua'an a'amua tzajta'a. Cu xíee mé caí tí'itíj a'ij ruure. Mí ajta, capu ayén ti'ayajna. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna. Ayee mú 'een matíj í híra'avete í mej tí'ítecuil'ica. Jé'ecan mú tihuá'ari'iraca í teite í tihua'áa. Majta huá'acuanamuáj. ¹⁶ Rí'írí sej si siyen tihuá'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij mej ye'í ríci. Ayee xu che'atá sena'a tihuá'umua'ati setíj tí'ijmua'ate se'íj í cíyej ti pua'a caí rí'éene'en taca'a. Casi'i, jetzen a'íjna í ti tétzicare'e, capu a'íjna jetze taaca í uuva; capu ajta a'íjna jetze taca'a í huaréj, jetzen a'íjna í cíyej ti tétzicare'e.

¹⁷ Ayee pu tí'een, nain í cíyej ti tí'írí'een, rí'éene'en pu tí'itaca'a. Ajta, nain í cíyej ti caí tí'írí'een, capu ajta rí'éene'en tí'itaca'a. ¹⁸ Capu a'atzu a'ij tí'írí'iri ti a'ín cíyej ti tí'írí'een, ayén taca'a a'íjna ti caí rí'en. Ajta, jíme'en a'íjna í cíyej ti caí rí'en, capu ajta í'írí'iri ti rí'éene'en tiu'utáca'an. ¹⁹ Mí ajta a'íime í teite, ayée mú 'een tíj í cíyej ti caí tí'írí'een. Dios pu ayén che'atá na'a huá'aruuren matíj í teite miyen tí'iruure í cíyej ti caí rí'en. A'íi mú té'ijveichixí'isin, majta ra'anteátaira. ²⁰ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e tíjín: Ayee xu 'éeni'íci'e huá'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij mej ye'í ríci.

Camu nu'u najími'i a'uun a'uteáturaasin tavástar'a ti é'eseijre'e
(Lc. 13:25-27)

²¹ Mí majta me'ín í mej miyen tí'inejee tíjín: “Nevástar'a, casi'i nevástar'a”, camu naími'i me'uun a'uteáruti a'u ti tejé'ajta í Dios. A'ii mu'u me'uun a'uteáruti í mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'ev'e í Dios. ²² Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios ayén huá'axijte'en í teite. Mu'ití mú miyen tinaatá'ixaate'esin me'íjna jíme'e yee: “Nevástar'a, casi'i nevástar'a, teen tu tiu'utaxájtaca'a aníuucajtze'en tet'íj teuj ruurica. Teajta aníuucajtze'en jín hua'utamuári í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ayee tu che'atá tena'a, jeíhua tiu'umuáriej te'íjna jíme'e tej mú'ee'tzi jetzen arátaca'anejca'a.”

²³ Mí neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Canu ja'anáj amuaamuá'a a'atéenni sej pú'een. Caxu a'atzu nete'ítestemua'a pú'een. Sericu, sej hui iyecu'í inee jemi, mí sej a'ij pua'a ríci.”

Jíme'en í mej japuan rá'ajtaahuaca'a í ruchi'i í mej hua'apua
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ A'íj pu jín, ja'atí ti na'a ti ayén nenamua, ajta ti ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu hui che'atá na'a mé teuúmua'aree tíj a'íjna í ja'ati ti huateújchi'ite tetej japua. ²⁵ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixí í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ajta a'ín í chí'ira'an, capu á've a'iné tetej japua pu rá'ajtaahuaca'a. ²⁶ Mí ajta, a'íjna í ja'ati ti ayén nenamua, ajta capu ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a 'een tíj a'íjna í ja'ati ti caí tí'itíj mua'aree. A'íjna í ja'ati huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. ²⁷ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixí í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ca'anacan pu á've í chí'ira'an. Jé'ecan pu yá'urie a'íjna í ja'ati ti huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren í ja'ati ti caí ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ Tí'ij Jesús ra'antipúa'ajte ti tihua'utá'ixaa, jeíhua mú huajíjxica'a me'íjna jíme'e a'ij ti tihua'umuá'ate. ²⁹ Capu cha'a na'a tihua'umuá'ate matíj í seica í mej tihuá'amua'ate-hua'a í yu'uxari jetze, sino ayée pu'u cumu se'íj ti tí'itíjvee tí'itíj jíme'e ti ve'ée.

8

Jesús pu seǵ tiú'uhuaa ti ru jetze cá'atzaca'a
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Tí'ij acájraa í Jesús jirí jetze, jeǵhua mú teite a'ucǵ jamuan. ² Tí'ij jí seǵ ave'eré'ene í Jesús jemi. Tí'icui'icaa a'ǵjna jime'e ti tinéj í 'atzaj huá'ire'ara'an jetze. Ayee mú ratamuá'amua tijǵn lepra. Tí'ij i a'ǵn títunutaca'a jemin í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tijǵn:

—Tí pua'a hui mua'aráanajche pej tináahuaate'en.

³ Aj pu i Jesús ra'ajtamuá'riej. Ayen tijǵn:

—Na'aráanajche pej huarún.

Jíme'en pu'u ayén raataxájtaca'a, aj pu i tiraacá'ari'iri'i í ti jíme'en tí'icui'icaa. Tí'ij jí huarúj. ⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijǵn:

—Cas'i, capej ja'atí ixaate'e sino aricu, a'ǵjna jemi ti tí'iva'iri teyujta'a. Ché'e muaaseǵ. Pajta tiu'utámuai'ivejta a'ǵj ti tiu'uxájtaca'a í Moises teecan. Ayee mú éeni'ici'e ramua'aréeren tijǵn pepu'uri huarúj.

Jesús pu tiráahuaa a'ǵjna ti ravaire'eca'a a'ǵjna í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta
(Lc. 7:1-10)

⁵⁻⁶ Aj pu i Jesús a'uteájrupi a'ujna Capernaúm. Tí'ij a'uun a'uteájrupi, seǵ pu u a'uvé'emej ti i' xantaaru'u. A'ii pu a'ǵn pú'een ti anxíte tí'ajta. Jé'ecan pu rájhuaviiri'i a'ǵjna í ja'ati. Ayen tijǵn:

—Nevástar'a, jé'ecan pu tí'icui'i a'ǵjna ti nevaire'e. An pu a'ujcá'a í utaatzí japua. Ciyáaxara'a. Nainjapua pu racui'i huápi'i.

⁷ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijǵn:

—Née nu xaa a'umé'e na'ame nej ni tiráahuaate'en.

⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'ǵjna ti anxíte tí'ajta tijǵn:

—Nevásta'ara'a, capu ayén muaavǵjte'e pej piyen uteárute u niche, a'iné canu Israel jetze ajtémecan. Ayee pepu'u huárini, patá'aj piyen tiraataxáj í niuucari jime'e. Aj pu xaa rujni a'ǵjna ti nevaire'e. ⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e ne'ǵjna jime'e í mej seica tí'ine'ajte'e ineetzi. Neajta inee, nee nu seica tí'ajte'e. Tí pua'a niyen tiraata'ixaate'en seǵ tijǵn: “Aricu, u pá'ume'en”, a'ǵi pu xaa a'umé'e a'ame. Na'ari, ti pua'a niyen tiraata'ixaate'en í seǵ tijǵn: “Yé vé'exijri'i”, a'ǵi pu ajta yé ve'eré'enejsin. Neajta niyen tiraata'ajte'esin í ti nevaire'e tijǵn: “Aisí mú'ee, pí huaríchi.” Ajta a'ǵn, ayée pu rini. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ǵjna í xantaaru'u.

¹⁰ Tí'ij Jesús ráanamujri'i, jé'ecan pu huataújtemua'ave. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ǵmeǵ í mej rá'ajaahuate'e tijǵn:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'lira'a jime'e. Huá'a tzajta'a í teite ayujna mej huachéjme tǵj na'a ti huatacá'a íiyu Israel, canu ja'anáj seǵ huaté'uu íiyu Israel, ja'atí ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tǵj a'ǵjna i teáata'a. ¹¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, a'ǵjna jime'e yee jeǵhua mú u a'uvé'uju'u muá'aju'un mej mi a'ujrá'ase me'ǵjna jamuan í Abraham teecan, majta me'ǵjna í Isaac teecan, majta me'ǵjna jamuan í Jacobo teecan. A'uu mú hui a'uvé'uju'u muá'aju'un a'u ti xicaj 'eǵjninei, majta a'u ti xicaj e'eteáru'ipi. Aj mú mi tí'icua'ani huá'a jamuan í mé huaíca tí'ij teja'uré'ene a'ǵjna xicájra'a jetze ti Dios nain jǵn tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua. ¹² Mí majta a'ǵmeǵ í mej Israel jetze ajtémecan, Dios pu hua'irá'iti á pua'acié a'u ti a'utíca'a. Jéǵhua mú huateujyéinea-jra'asin, majta jeǵhua mú ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e a'ǵjna jime'e mej jeǵhua rajpuaíitzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹³ Aj Jesús ayén tiraatá'ixaa a'ǵjna ti anxíte tí'ajta tijǵn:

—Aricu, ayée pu té'eme patǵj peri té'antzaahua. Jíme'en pu'u ayén tiraatá'ixaa, aj pu i huarúj a'ǵjna ti tí'ivaire'e a'ǵjna jemi í xantaaru'u. Tí'ij jí á'uraa a'ǵjna í Jesús.

Jesús pu tiráahuaa a'ǵjna mu'uneára'an í Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Aj pu i Jesús a'uun a'ará'a Pedro ti é'eche. A'uu pu i a'ñin huasej a'ijna í mu'uneára'an í Pedro. An pu já'ujca'atii í utaatzí japua. Tí'icui'icaa. Pístaca'a a'ijna í íita'a. ¹⁵ Aj pu i Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Jíme'en pu ayén huarj, aj pu'i huarúj. Ajta a'ñin í íita'a, a'ñi pu ájchee. Ajta á'yen a'utéjche ti tiraamí.

Jesús pu jeihua tihuá'uhuaa í teite

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tí'ij huateática'areca'a, jeihua mú huaje'eráavi'iti Jesús jemi a'ímej í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. A'ñi pu hua'uta'áj a'ímej í tiyáaru'use mej nu'u huiráciine í teite tzajta'a. Ajta najmí'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucui'icaa. ¹⁷ Ayee pu tiuju'urj ti ij araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tíjín: “A'ñi pu titá'ari'iri'i a'ijna í ti jín caí ché'e tú'uca'anisti'iraca'a. Ajta a'ñi pu yá'utíi í tej jín tí'icucui'icaa.”

A'íime í mej raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en í Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Tí'ij Jesús hua'usej í teite í mej jeihua ajteáxi'reca'a í jemin, aj pu i ayén tíhua'uta'ájte mej nu'u antáciine antavén pújme'en. ¹⁹ Aj pu i sej ti tiújmua'ate í yu'uxari jetze, a'ñi pu ave'eré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tirájuaviiri'i tíjín:

—Maestru, niché'e á jamuan á'uche'ecane'en a'u ti na'a pej a'umé'e pua'amé.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Canu mu'u a'umé'e na'ame. A'íime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche cuunísta'a, majta a'íime í pina'ase a'úu mú ti'itítu'a a'u mej é'e'aseca. Mí neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, canu a'atzu huatéechi'i í nej tzajta'an huácuti. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

²¹ Ajta sej ti á'uche'ecane'e jamuan, a'ñi pu ayén rájhuaviiri'i tíjín:

—Nevástara'a, niché'e yé huácatii íyie niche asta na'a caí huám'ini í nitáata. Netí'ij ra'ava'anán, aj nu ni yé ve'eré'enejsin nej ni á'uche'ecane'en á jamuan.

²² Ayee pu tiraatá'ixaa a'ijna í Jesús tíjín:

—Miche'e mi seica ra'avá'anan í hua'axí'ej mi'ichi a'íime í mej caí ramua'ate í Dios. Mí pajta mú'ee, patá'aj ca'anacan yé ve'eré'enen.

Tí'ij Jesús raatépua'ajte í eeca

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Aj pu'i Jesús ateájraa í baarcu jetze, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ²⁴ Aj pu i temua'a ca'anín jín tiu'utá'eecareca'a í jaj japua. Jé'ecan pu'i tiújta'ahua'a vivejmé'e. Tí'ij jí ateáxi're'axi í baarcu jetze. Ajta a'ñin í Jesús, a'ñi pu í'icujcaa. ²⁵ Majta me'ñ í mej á'ujujhua'ane'e jamuan, a'ñi mú ave'eré'ene jemin. Aj mú mi raajíste. Miyen tíjín:

—¡Maestru, ta japua huániuuchi! ¡Tu'uri hui cui'ini!

²⁶ Aj pu'i ayén tíhua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Mí sej caí a'atzu té'atzaahuaté'e, ¿a'iné sej si huápi'i tí'itziine'e?

Aj pu i ájchee. Tí'ij jí hua'utá'ijmijri'i í eeca, ajta í jaj. Aj pu i huatéepua'aj í eeca, ajta a'ureújé'íye já'araa í jaj, temua'a naa. ²⁷ Jé'ecan mú a'ij ra'utasej a'íime í teteca. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amíjna? Amí pu tihuá'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Majta mú hui rá'aste.

A'íime í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í tiyaaru'u a'ujna u Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Tí'ij tá'i Jesús a'uun a'ará'a utavén pújme'en já'ahua'a Gadara ti ajtémecan. Matí'ij mi aitacj í baarcu jetze. Aj mú mi seica hua'antinájcheca'a. Ma hua'apua a'íime. A'uu mú e'eráaci a'u mej mi'ichite é'enaamuaca. Tiyáaru'use pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Jéihua mú simuáruunica'a. A'ij pu jín caí ri'irístaca'a ti ja'atí a'uré'enen a'ujna juye jetze.

²⁹ Matí'ij mi miyen titeejjhuaca'a. Miyen tíjín:

—¿A'iné hui ti'itíj peteáruuren itejmi jemi, Jesús, pej i'i yaujra'an í Dios? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej pi puaijtzi taatá'an? Aru capu xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a tej jetzen rajpuaitzi tá'aju'un.

³⁰ Majta a'imuá seica huaté'uu í tuiixute. Mé mu'íi. A mú á'ujujhua'an mete'enticuáa.
³¹ Mat'íj mi me'ín í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'eca'a, a'íi mú miyen rájhuaviiri'i me'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a piyen titaatamuárite'en itejmi, taata'ítechi itejmi a'u mej a'uté'uu mi tuiixu.

³² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu.

Mat'íj mi huiráaci. Aj mú mi huá'a tzajta'a a'uteájrupi í tuiixute. Majta me'ín í tuiixu, mat'íj mi huataúruu a'uun pújme'en játe'ana ti a'atamí'ie. Mat'íjtá mi atéavatzí á jaata'a. Aj mú mi aujámi najmí'i.

³³ Majta me'ín í mej tuiixu cha'íica'a, a'íi mú huataúruu. Mat'íj mi me'uun a'ucíj chajta'a mej mi tiu'utaxáj. A'íj mú hua'utá'ixa a'ij ti ti'itíj huá'uruu í tuiixu, majta a'ij ti ti'itíj huá'uruu a'íimej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. ³⁴ Mat'íj mi a'íime a'uun mej huachéjme'ecaa a'ujna, naími'i mú ave'eré'ene í Jesús jemi mej mi jamuan tiu'uxáj. Mat'íj raasej, jeíhua mú rájhuaviiri'i me'íjna í Jesús ti nu'u á'ura'ani u já'ahua'a yee.

9

Jesús pu seíj tiú'uhuaa ti ciyáaxara'aca'a

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Aj pu i Jesús ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi antacíj után pújme'en. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ujna chajta'a a'u ti é'eme'ecan. ² Majta me'ín í seica, a'íi mú ja'atí ave'eré'eneijte í Jesús jemi seíj ti ciyáaxara'aca'a. A'íj pu já'ujca'atii í utaatzí a'íjna í ja'ati. Tí'ij Jesús hua'usej a'íimej í teite, aj pu xaa ráamua'areeri'i tijín meté'atzaahuat'e a'íime. Aj pu'i ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti tí'icui'i tijín:

—Niyauj, uhuateá'aca'ane í á'a tzajta'a. Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

³ Majta á vejli'i huiráte'eca'a seica í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Mat'íj mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijín: “Amí pu a'ij pua'a tiratá'aca í Dios í runiuuca jime'e.”

⁴ Ajta Jesús, a'íi pu rusej rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í té'umua'atzejca'a í ru tzajta'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen a'ij pua'a té'umua'atze í ru tzajta'a? ⁵ ¿Tí'itáani caí jaítze'e muári'eri, ni nej niyen tiraatá'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin”, na'ari yee: “Ájchesi, ajta anchuée mua'a utaatzí?”

⁶ 'Aru, ayée nu hui rini sej si ráamua'aree í nej neajta í teáata'a jetze airáne, nee nu xaa ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Aj pu i ayén tiraatá'ixaa í ti ciyáaxara'a tijín:

—Ájchesi, tipíi mua'a utaatzí. Aricu á'ura'a a'u pe é'eche.

⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj pu'i ájchee a'íjna ti tí'icui'icaa. Tí'ij i á'uraa u ruche. ⁸ Majta me'ín í teite, mat'íj tiu'uséj a'ij ti ti'ití huaríj, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Rí'i mú tiraatajé í Dios, me'íjna jime'e ti a'íin Dios ari raatá'a a'íjna í muári'eri'ira'a í mej jín miyen rici í teteca.

Jesús pu raata'ájtaca'a a'íjna í Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. Tí'ij jí á'ayee a'uré'ene tí'ij a'íin huasej a'íjna í ja'ati, Mateo ti ántehuaa. A'u pu huiracatii chí'ita mej tzajta'an huá'ajijve'eca'a í mej tí'ití'icica. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

Ajta á'iyen, Mateo ájchee. Tí'ij jí á'uraa jamuan.

¹⁰ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. Matí'ij me'uun a'ará'a a'utí Mateo e'echéjme'e. Tí'ij Jesús tí'icua'acaa, matí'ij mi u a'uvé'uju'u jeíhua í mej tí'itejijve'e, majta seica í mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a tí'iteteite. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa í meesa japua jamuan í Jesús, majta jamuan a'ímej í mej á'ujuhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹¹ Majta me'ín í fariseos, a'íime í mej jeíhua huápi'i raxí'eve'e í ruye'irá, matí'ij miyen raasej a'ij tí rijcaa í Jesús, ayée mú tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Miyen tíjín:

—¿A'iné 'een jín amín a'amua maestro tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej huá'ajijve'e í mej tí'iti'icica, ajta jamuan í mej caí xí'epi'ín titetiújcha'ii?

¹² Tí'ij ayén tiú'unamuajri'i í Jesús, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye nu tejá'amua'ixaate'e. A'ímej jime'e í teite í mej a'ucí'ica'a jemin tí ya'anaca, capu ruxe'eve'e mej u á'uju'un í mej r'én a'íjna jemi í tí ya'anaca, sino a'íi mú xaa a'uré'ene'ne'i í tí ya'anaca jemi í mej tí'icucui'i. ¹³ Sericu, setá'aj tihua'újmu'aten se'íjna jime'e sej si yaú'itíee xá'ara'ani a'ij tí huata'újmu'a a'íjna i niuucari a'íjna jime'e mej raxí'eve'e mej mi á'ujcu'uve rujímu'a. Mí neajta, canu a'atzu raxí'eve'e mej tiu'utámuai'ivejta. Aye pu che'atá na'a 'een ineetzi jemi, canu ne'íjna jín yé vé'eme nej a'ímej huatá'inen í tí ayén tihua'amitíejte'e mej xí'epi'ín rici sino a'ímej í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'ín rici.

Jíme'en í mej jín rú'itzi'ive'eca

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Matí'ij mi seica ave'eré'ene. A'íime mú a'íin pú'een í mej Juan jamuan á'uju'jhua'ane'e. A'íi mú ave'eré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné 'een jín tiyen tí'ita'itzi'ive'e iteen, majta a'íime í fariseos? Aru í mej mú'heetzi jamuan á'ujuhua'an, camu hui miyen rici.

¹⁵ Aye pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tíjín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu i ru'amiigustemua'a huatá'ineesin mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihua'imín. ¿Ni tzaa miyen tí'iru'itzi'ive'en tí pua'a huá'a jamuan tí'iyeste í ja'atí? Capu xaa ne'u. Mí ajta xaa, aj pu teja'uré'ene'sin í xicá'jra'a mej jetzen rá'avi'itín í ja'atí. Aj mú xaa í amiigustemua'ame'en ru'itzi'ive'en, a'iné capu ché'e é'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'iné naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'itzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

¹⁶ Niche'e sej amuaatá'ixaate'en í niuucari. Tí pua'a ja'atí a'íjna jín tí'icu'une'epua c'íxuri jime'e tí mí'ime'ecan, capu ayén tí'ijcu'une'epuan a'íjna jime'e í c'íxuri tí caí xí ja'anáj já'usini'i. Na'ari caí, huatétzu'uta pu'u a'íjna í c'íxuri tí jéjcu'a tí'ij huatéja'usini'ihua. Ra'atésíujtza'anaxi'isin í tí mí'ime'ecan. Aj pu i í tí anásíujtza'ani, jaítze'e pu ve'etí a'ame.

¹⁷ Ajta, camu miyen raruure mej ru'ucájt'ani navij limeetajra'a tzajta'a tí racua'iríi-huajme í viinu í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'íjna í viinu tí jéjcu'a, a'íi pu rajtésíujtza'ana í navij tí racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uva'íjtzí í navij, ajta í viinu. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tí iru'ucájt'ani navij tzajta'a tí jéjcu'a a'íjna í viinu tí ajta jéjcu'a. Aye pu 'éeni'ici'e te'utáviicua'ira tí ruxí'ej tí'ijéjcu'a. A'íi pu a'íjna jín té'eviicua'i í tí hua'apua.

Jíme'en í yaujra'an a'íjna í Jairo, ajta í ucarij tí tí'icui'icaa

(Mc. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Aúche'e pu tihua'ú'ixáate'eca'a tí'ij sej ave'eré'ene, tí tí'ajta u huá'a teyujta'a. Aj pu i tí'tunutaca'a jemin a'íjna í Jesús. Aye pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj pu hui á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamuarí'en, tí'ij a'íin auj ruuri á'ara'ani.

¹⁹ Jesús pu ájchee. Tí'ij jí a'uun yá'ume jamuan a'íjna í ya'upuá'ara'an a'íjna tí á'ame'ere. Majta mú á'uju'un a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. ²⁰ Ajta a'íin 'íita'a a'uun a'utéveeca'a tí ari ayén á'atee tí tí'icui'i a'achú cumu tamuáamuata'a

nine'ira'a japuan hua'apua. Tí'ij pí na'a pu uvé'exujxure. A'íi pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i ra'ajtamuariej tíj na'a te'uvíjpi'í í c'ixure'ara'an jetze. ²¹ A'íj pu jín ayén huaríj, a'iné rusej pu ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Tí pua'a a'íi nena'a caj te'ajtamuarí'en tíj na'a te'uvíjpi'í í c'ixure'ara'an jetze, aj nu xaa rujni.” ²² Aj pu i Jesús pí a'ur'leve tí'ij raasej í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj, huaté'aca'ane mua'a tzajta'a. Peté'atzaahuate'e nej timuáahuaate. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huarúj a'íjna í 'íita'a.

²³ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti á'ame'erejca'a. Tí'ij uteájrupi u chi'ita, aj pu i hua'usej í teite, a'ímej í mej tí'ici'isite'e jamuan í seica í mej jeíhua ruyein. ²⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, xu'iráciini mú'een, a'iné capu mi'ichi mi temuajj, sino cutzú pu'u.

Mí majta, a'íi mú raate'atzeájraa me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'irá'iteca'a á pua'acé. A'uu pu uteájrupi a'u ti auucá'a a'íjna í temuajj. Aj pu i ra'ajví'í muájca'are'ara'an jetze. Ajta a'íin í temuajj, tí'iquí a'íin ájchee. ²⁶ Tí'ij jí nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, naími'í mú ráamua'areeri'í a'ij ti tí'ití huaríj.

Jesús pu tihua'uhuaa hua'apuaca í mej aracúcu'unijme'eca'a

²⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'arájraa, mé hua'apua mú raatavén í mej aracúcu'unijme'eca'a, mua'antijíhua. Míyen tíjín:

—Mú'ee pej í'í yaujra'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'í.

²⁸ Tí'ij Jesús uteájrupi u chi'ita, aj mú mi ave'eré'ene í jemin. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni sená'antzaahuate'esin nej tejá'amuahuaate'en?

Matí'ij mi míyen tíjín:

—A'íi ne'u tecaí, tavástar'a.

²⁹ Aj pu i hua'arámuari'ejxi í huá'a jí'í jetze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna jime'e sej té'antzaahua, ayée pu té'eme. Xu'uri huarúj.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi mé uunéjne'ereca'a a'íime í mej hua'apua. Jéíhua pu tihuau'íjca a'íjna í Jesús mej nu'u caí ja'atí ixaate'e. ³¹ Mí majta, matí'ij a'ucj, aj mú mi autéjhuii mej raataxáj mé jéjre'e nainjapua a'ij ti Jesús huá'uruu.

Jesús pu tiráahuaa seíj ti caí té'anrí'irejca'a

³² Matí'ij huiirajú'uncaa u chi'ita, seica mú ti tí'icui'í á ye'iré'enejtí'ire. Capu té'anrí'irejca'a a'íjna í ja'atí. ³³ Aj pu i Jesús raatamuári í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiu'utaxáj a'íjna ti tí'icui'íca'a. Majta me'ín í teite, jeíhua mú huataújtemua'ave. Míyen tíjín:

—Jee xaa ne'u. Catu ja'anáj tí'itíj tiyen tiu'uséj tíj na'a íiyen ti huatacá'a Israel, tetíj teuchén teri tiu'uséj íjii ti ja'atí ayén tiraay'íiti.

³⁴ Mí majta a'íime í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jetze arájca'ane ti tihua'áijte'e í tiyáaru'use tí'ij ayén hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e.

Jesús pu huá'ancu'uvajxi í teite

³⁵ Nain japua pu á'uche'ecane'e í Jesús a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, chajta'a, ti vivéj nusu ti c'líéene'ejmee. Tihua'amua'atehua'a pu á'aye'í huá'a teyujta'a a'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'aijta. Ajta naíjmi'íca pu tiú'uhuaa, nain í mej jín tí'icui'ícaa nusu í ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ³⁶ Tí'ij a'ímej huasej í teite, jé'ecan pu huataújxiemiste huá'a jemi a'iné jeíhua mú huamuá'itiche me'íjna jime'e í mej rajpuaíjtzica'a. Majta ruxieemíjte'e. Ayee mú éene'e matíj cáne'axi í ti caí ja'atí huá'acujta'a á'uche'ecane'e.

³⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Jee xaa ne'u, ayej ti'ayajna, mu'uri mu'iiti' í mej meri r'í' huaújrúu ti Dios tíhua'uta'aíjte'en. Mí ajta, í mej tí'imíjhuaca huá'a jíme'en, camu mu'íi. ³⁸ A'íj pu jín, ayée pu tiú'ujxe'eve'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira se'íjna í tavástara'a ti ayén huá'uruuren mej mi teitestemua'ame'en pu'éene'en muá'ara'ani, ti i a'íin tavástara'a hua'uré'e'itixi'in í mej tí'imíjhuaca mej mi huá'ajseire'en í Dios jemi.

10

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Aj pu i Jesús hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íi pu antiújmua'areereca'a a'íjna jíme'e mej mi hua'utamuárite'en í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite, ajta mej mi nain tihua'uhuaate'en í mej jín tí'icucui'icaa, cui'ini'ira'a jíme'e nusu ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ² Ayeé mú ánte'arua a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ímej í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Amuacaícan, a'íjna í Simón, í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín Pedro. A'íi pu ajta huatajé a'íjna í juutzeájra'an í Simón. Ayeé pu ántehuaa tíjín Andrés. Ajta a'ímej pu huatajé a'íjna í Jacobo, ajta juutzeájra'an ti ayén ántehuaa tíjín Juan. A'ii mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en í Zebedeo.

³ Ajta seica huatajé, a'íjna í Felipe, ajta a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Tomás, ajtahua'a seíj, ti ayén ántehuaa Mateo, ti tí'iteji'ivihua'a a'ímej í mej tí'iti'icica. Seíj pu ajta huatajé. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í Jacobo, Alfeo ti rape'eri, ajtahua'a seíj, a'íjna í Lebeo, í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín Tadeo. ⁴ A'íi pu ajta huatajé a'íjna í Simón í ti ajtémecan huá'a jetze í mej miyen huataújmua'a tíjín cananista, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'ii pu a'íin pú'een í ti avíitzi jín hua'utátuii a'íjna í Jesús.

Jesús pu hua'uta'íteca'a í mej jamuan á'ujjhuane'e mej nu'u raataxáj a'ij ti 'een í Dios jemi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ A'ii mú a'íin pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Ayeé pu a'íjna jín tihua'u'íjca, ayén tihua'ixaate'e yee:

—Caxu se'uun á'uci'ica'an se'újna á mej a'uchéjme í mej seíj chuéjra'a japua ajtémecan, caxu seajta uteáru'ipiche'en chajta'a a'u mej é'eche a'íime í mej Samaria jetze ajtémecan. ⁶ Mí seajta mú'een, setá'aj se'uun á'uju'un huá'a jemi í mej i'í yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan. Yee mú 'een a'íime tíj cáne'axi í mej á'uvej. ⁷ Setá'aj á'uju'un, sera'antixáata yee pu'uri tén teja'uré'enejsin ti Dios ayén tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. ⁸ Setá'aj seajta tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. Seajta siyen huá'uruuren í mej mauchén huá'ucuii mej mi ruuri muá'ara'ani majtáhua'a mena'a. Setá'aj seajta hua'urújte'en a'íjna jíme'e í mej jín tí'icucui'i a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tíjín “tí tineájxi í ru jetze”. Seajta hua'utamuárite'en a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Mú'een, caxu tí'inajchitan a'íjna jíme'e sej ra'ancuré'a se'íjna í muári'eri'ira'a í sej jín tihua'umua'aten. A'íj pu jín, caxu huá'ajjve'e.

⁹ Caxu seajta tí'itíj anú'an tzajta'an í puaasi í sej jín avé'ujj'icijme, tí'itíj tumin, ti pua'a oro na'ari plata nusu cobre. ¹⁰ Caxu ca'aní pijca í sej jín huateújvare'en í juye jetze. Seajta se'íin ajtáca'acaim'é í ti anátápi'ihuajme'e, seajta ucaújchejte'axi'in seexu'ijm'éen seíj jíme'e í sa'ahua í sej ra'iteváarajme í ruhuaré'etze'e. Caxu seajta itz'íj chueeca. Ayeé xu huárini a'iné ayej tí'ixi'epi'in mej tejamuaamín me'íjna jíme'e í sej tí'imíjhuaca.

¹¹ 'A'u ti na'a mej a'uchéjme, setí'ij a'uteáru'te se'újna, aj xu si seíj huahuauni ti caí tí'itíj jín ateáturaaveca. A'uu xu a'uté'e xá'aju'un u chi'ira'an tzajta'a a'íjna í ja'ati a'achú sej caj á'ateere se'újna chajta'a. ¹² Setí'ij a'uteáru'te se'újna u chi'ita, aj xu hua'utateújte'en. ¹³ Tí pua'a miyen amua'ancuré'evi'itin temua'a naa, ché'e ayén

éene'en a'ij sej seri tihua'utateújte. Na'ari caí, setá'aj se'ij jemi raateájtuaani í runiuuca í sej jín seri tihua'utateújte a'ímej í mej mauchén amuaatíite.

¹⁴ 'Ajta ti pua'a ja'atí caí amua'ancuré'evi'itin, na'ari ti pua'a mecaí ranamuajracu a'ij sej tihuaú'ixaate'en, setí'ij huiráciinen se'újna chi'ita, sera'atéca'atzijxi'in í ruca'acai ti i cávatziin í chuej. Aj mú mi ramua'aréeren í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen huá'axijte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puaíjtzi hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuaíjtzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej mejmí'i me'uun é'lechejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtehuaaca'a tijín Sodoma, ajta a'ujna u Gomorra.

Seica mú nu'u puaíjtzi hua'utá'asin

¹⁶ 'Casi'i mú'een, ayée nu tejámuaata'áijte'esin sej si á'ujujhua'ane'en huá'a tzajta'a í teite í mej miyen á'amuaruuren tíj íra'ave í mej tí'iteci'imeca. Setá'aj siyen mé titeu-muámua'are'en matíj a'íime í cu'ucu'use í mej jeíhua raayí'iti. Setá'aj huamuá'ajcantare sej si caí tiú'itziite'e mé sé'ujujhua'ane'en matíj majta rici a'íime í cucuí'ise.

¹⁷ 'Rí'i xu'u huá'a jemi í teteca. A'íi mú mú'ejmi a'uteátuaasin a'u mej te'áijta huá'a jueesi jemi. Aj mú mi amua'ajvájxi'isin a'amua huari jetze. ¹⁸ Majta mú mú'ejmi á'avi'itin í tajtúhuaani jemi na'ari í rey jemi me'íjna jime'e sej siyen tí'ivaire'e ne jetze me'ecan. Ayee mú á'amuaruuren sej si hua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e a'ij sej 'een jín ná'astijre'en ineetzi. Ayee xu che'atá sena'a tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. ¹⁹ Aru, a'ájna xicájra'a jetze matí'ij á'amuvivi'iran, caxu siyen tí'imujca yee a'ii qui ye'í tetiu'utaxájta, na'ari yee ti'tajqui niuucarijra'a taataxájta. Matí'ij miyen amuáaruuren, aj pu i Dios amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. ²⁰ Ayee xu'u, caxu tí'itziíine'e a'iné í sej hua'utá'ixaate'esin, caxu rujímua'a rájteusin sino a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í sej rájya'upua, a'íi pu amuaata'ítira a'ij sej ye'í tiu'utaxáj.

²¹ 'Ja'atí pu hui hua'itzi jín tí'ijxajtzi'iran í ru'ihuaara'a mej mi raajé'ica. Ayee pu che'atá na'a té'eme í ya'upuáara'an hua'itzi pu huá'ataaven í ruyaujmua'a. Majta me'ín í yaújmua'ame'en, a'íi mú che'atá mena'a ájhuixi'in. Ayee mú tihua'uta'áijta mej huá'ucuí'ini. ²² Majta í teite, naími'i mú amuá'ajcha'íire'e muá'aju'un me'íjna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi. Ajta a'ín í ti te'utáviicua'i ajta na'a caí nain te'entipúa'are, Dios pu ru'irátuaasin a'íjna. ²³ Matí'ij a'ij pua'a á'amuaruure íyie chajta'a, setá'aj ca'anacan huiráciine. Sej si se'ij chajta'a jetze a'uteároute. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, setí'ij seuj á'ujujhua'ane'en se'ij seajta se'ij jetze í chajta'a a'u mej a'uchéjme a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, i nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu xaa yé ve'ecánejsin.

²⁴ 'A'íjna í ti tihua'amua'ate, jaítze'e pu ruxe'eve'e caí a'ímej í mej tiú'ujmua'ate. Ajta, a'íjna ti tí'ira'áijte'e, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna caí a'ín ti ravaire'e. ²⁵ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e. A'íjna ti tihua'amua'aten, ché'e a'ín ayén che'atá na'a éene'en tíj a'íjna ti tiú'ujmua'ate. Ajta a'íjna ti tí'ivaire'e, ché'e a'ín ajta ayén che'atá na'a 'eene'en tíj a'íjna ti tí'ira'áijte'e. Ayee mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi a'ij mej meri náaruu ineetzi. A'iné ayée mú meri naatamuá'a ti jime'en yee: "Mú'ee pej i'li Beelzebú a'íjna ti tihua'áijte'e í tiyáaru'use", ayée mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi, mi sej hui ní'iteitestemua'a. Jee xaa ne'u, majta mú jaítze'e a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi.

Jíme'en í tej nu'u xaa rátziíine'e

(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'A'íj xu jín, ca xu huá'atziíine'e í teite. Ti'ití ti a'ij avítzi'i í sej jín rajpuaíjtzi, Dios pu raatasejrata mé jéjre'e, na'ari ti'itíj ti a'ij ti rú'avaa í sej jín tí'imuari'e, Dios pu hua'utá'asin mej mi ráamua'aree. ²⁷ A'íjna í nej já'amua'ixaate'e avítzi jime'e, ayée xu huárini, setá'aj raataxáj mé jéjre'e. Ajta í nej já'amua'ixaate'e xahuaani'i jime'e, ayée xu raataxáj ca'anín jime'e, án xu'u imuá a'utiúu í a'amuachi'i japua.

²⁸ 'Caxu huá'atziíine'e a'ímej í mej ruxí'ej teite cui'ica a'iné camu raayí'iti mej á'amuaxiejniu'uca antipúa'ajte'en. Mí seajta mú'een, a'íj xu xaa tziíine'e a'íjna í Dios ti ayén raayí'iti ti ra'antipúa'ajte'en mi sej siyen che'atá ratéhua'ira'a. Ajta a'íi pu raayí'iti

ti ra'antipua'ajte'en í á'amuaxiejniu'uca í sej jín seuj ruurica'a í taij jetze ti caí ja'anáj á'ami'ini.

²⁹ 'Aye pu huá'anajche a'ímej mi pina'ase, a'achú cumu seáj tumin seáj. Aye pu i 'een a'íjna í á'amuaya'upua, aúche'e pu huá'acha'íi mi pina'ase. Capu seáj mi'ini í pina'a ti pua'a a'íi caí xi ayén tiu'utaxáj. ³⁰ Dios pu ajta ramua'aree a'achú ti pua'amé cá'uu í á'amuacipua. ³¹ A'íj pu jín, caxu tí'imujca. Jaítze'e xu ruxe'leve'e í Dios jemi mecaí mi pina'ase.

Jíme'en a'ímej í mej te'anxájta jíme'en í Jesús mé jéjre'e

(Lc. 12:8-9)

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén te'anxájta huá'a jemi í teite a'íjna jíme'e yee nej nu'u rá'astijre'e ne'íjna í Jesús, ayée nu hui che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'iyá'upua ta japua ti é'esejre'e ti jíme'en yee a'íi pu xí'epi'in huaríj. ³³ Ajta, ja'atí ti ayén huá'a jemi ayén te'anxájta í teite ti nu'u caí nemua'ate, ayée nu che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'iyá'upua, ta japua ti é'esejre'e. Aye nu xáahuí tiraatá'ixaate'esin ti jíme'en yee nej caí ramua'ate ne'íjna í ja'ati.

Teite mú nu'u já'ita'a a'utáciine me'íjna jíme'e í Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Caxu siyen tí'imujca í nej ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'i temua'a naa titeeteáturan íiyen chaanaca japua. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'i titeeteáturan temua'a naa sino mej mi já'ita'a a'utáciine me'íjna jíme'e a'ij nej rici. ³⁵ Aye nu ne'íjna jín a'uvé'emej ti ij ja'atí autéjcheni ti raaténe'usi'ite'en í rutáata. Ajta a'íin ti temuaij í 'íita'a, a'íi pu ajta raaténe'usi'ite'esin í runáana. Ayen che'atá na'a tihuá'aruuren, í 'íita'a ti ari timú'un ti 'íita'a; a'íi mú huateújne'usi'ite'esin a'ímej rumúunimua'aca. ³⁶ A'íj mú jín, a'íi mú rájcha'íire'e muá'aju'un í seica a'ímej í ruxí'ej teitestemua'a.

³⁷ 'Tí pua'a ja'atí jaítze'e raxí'leve'e í rutáata, ajta í runáana caí ineetzi, capu ayén tiraavíjte'e ti a'íin neetzi jemi huateáturan tój na'a rusén jíme'e. Ajta ti pua'a ja'atí jaítze'e raxí'leve'e í ruyauj ti teáata'a, ajta ti 'íita'a, ti pua'a jaítze'e raxí'leve'e caí ineetzi, capu ajta ayén tiraavíjte'e ti a'íin neetzi jemi seíre'e á'ara'ani tój na'a rusén jíme'e. ³⁸ Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'leve'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ché'e a'íin huataúra'an ti rajpuaíjti á'ara'ani neniúcajtz'e, capu amín a'ij ti pua'a huámi'ini í cúruu jetze. Na'ari caí, capu ayén teja'uré'enejsin ti a'íin ayén huateáturan neetzi jemi a'utí Dios é'esejre'e. ³⁹ Tí pua'a ja'atí tí'itese'e ti ij caí huámi'ini, aúche'e pu xaa ne'u mi'ini. A'ij pu á'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a. Mí ajta, a'íin ti huataúra'an ti huámi'ini a'íjna jíme'e ti tiu'utévai neetzi jetze me'ecan, a'íi pu ajtahua'a huatarújsin. Rateuní í ruxíejniu'uca ti auj ruuri tój na'a rusén jíme'e.

Jíme'en í mej raamuá'itín a'ímej í mej rá'astijre'e

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'A'íjna í ja'ati ti amua'ancuré'evi'iti u ruchi'itá, a'íi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi. Ajta, a'íjna í ti na'ancuré'evi'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti neja'uta'íteca'a. ⁴¹ Ajta a'íjna ti ra'ancuré'evi'iti seáj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a tí'iraci'iti í Dios jemi tój ajta tí'iraci'iti a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Na'ari, ti pua'a ja'atí ra'ancuré'evi'itín ja'atí ti xí'epi'in rici, ayée pu che'atá na'a tí'iraci'iti í Dios jemi tój ajta tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati ti xí'epi'in rici. ⁴² Ajta, ti pua'a ja'atí raatá'an cáj caj í jaj, vaasu tzajta'a seáj í tevi ti caí tí'itíj jín antiújmua'aree, ti pua'a ayén tiraatá'an a'íjna jíme'e ti a'íin tevi ná'astijre'e, ayej ti'ayajna, tí'itíj pu tí'iraci'iti í Dios jemi.

11

A'íime í ti hua'uta'íteca'a a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuacare'e

(Lc. 7:18-35)

¹ Tí'ij Jesús raatapua'ajtaca'a ti hua'utá'ixa í ti jín tihuau'íjca, aj pu i á'uraa. A'áye pu a'ará'a chajta'a a'imua' a'u mé a'itechéjme ti ij tihuá'umua'aten, ti ij ajta

tihua'utá'ixaate'en í teite. ² Ajta a'íjna í Juan, a'úu pu já'ahua'a á'anami'ihuaca'a. Aj pu i yá'umua'areeri'i a'ij ti Jesús rijcaa. Tí'ij jí hua'uta'íteca'a seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi u ya'utéeseij, majta mej mi tiraata'íhua'u me'íjna í Jesús. ³ Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mú'ee pej pe'ín píríci pe'íjna í pej jee i'i Círíistu'u pej mú'ee íiyen ruxe'eve'e, pej nu'u yen ve'ecáanen? Na'ari caí, ¿ni ayén tiú'ujxe'eve'e tej se'ij huachú'eve'en?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Sericu, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íjna í Juan a'ij sej ye'í tí'iseij, seajta tí'inamua. ⁵ Setá'aj raatá'ixaate'en yee mu'uri atanéjne'e í mej aracúcu'unijme'eca'a; ajta yee mu'uri á á'ujujhua'an a'íime í mej anaciyáaxavi'ijme'ecaa ru'íca jetze; majta yee mu'uri huarúj me'íjna jime'e cu'í'ini'ira'a ti tineájxi í huá'ahua'ira'a jetze. Majta hui a'íime í mej nácuxa'itajme'ecaa, mu'uri huiteájnammua. Majta seica, a'íime í mej huácuui, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta tihua'utá'ixaate'esin a'íme'ij í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í niucari ti jín Dios hua'irátuaasin. ⁶ Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna í ja'atí ti caí ruhuárita'a huaré'eye'ican ineetzi jemi a'íjna jime'e ti caí ché'e té'eviicua'i neetzi jemi.

⁷ Mat'í'ij a'uc'ij a'íime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í seica jíme'en a'íjna í Juan. Ayen tíjín:

—¿Tí'itáani sena'a u a'utéeseij se'újna u mu'utzitá? ¿Ni qui siyen tiraase'ij í huiini ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ⁸ Tí' pua'a secaí siyen huar'ij, ¿tí'itáani sena'a a'utéeseij? ¿Ni ja'atí se'utéeseij ti te'ucáaviij ri'éene'en jime'e? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree tíjín a'íime í mej miyen ri'éene'en jín te'ucáaviij, a'úu mú'éche huá'achi'ita í rey. ⁹ Ari ti pua'a secaí siyen huar'ij, ¿tí'itájni ne'u? ¿Ni secaí siyen a'ín a'utéeseij ja'atí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín pú'een tzíte'e a'íjna í Juan. Ayee xaa ne'u ti ayajna, je'íhua pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee a'íjna í Juan caí se'ij ti ayée na'a a'íjna jín ti'itéjvee ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹⁰ A'í'í pu a'ín pú'een í ti jíme'en rá'axa í yu'uxari jetze. Tíjín:

Nee nu ja'atí huata'íti

ti amuájca mú'eetzi jemi

mej mi r'í'í huaújruuren í teite.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, huá'a tzajta'a na'ijmi'i í teite í mej huanéj íiyen chaanaca japua, capu ja'atí ja'anáj te'enteájrupi tí'itáj jime'e ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín ti'itéjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'ín ti jaítze'e cáleen jín seijre'e jín ti'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu ve'ée a'íjna í ja'atí caí a'íjna í Juan.

¹² T'íj na'a a'ájna'ímua ti huatase'ijre a'íjna í Juan, ti yú e'iré'ene, teite mú ca'anéeri jín rahuauca mej mi me'uun a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e. Majta ca'anéeri mú jín tí'itese'e a'íime í teteca í mej ruca'ané mej mi huataúra'an me'íjna jime'e. ¹³ A'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta a'íjna í yu'uxari jetze ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a, na'ími'i mú tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta íiyen chaanaca japua. Maúche'e raaxájtaca'a ajta na'a caí yé huatase'ijre a'íjna í Juan. ¹⁴ Ajta, ti pua'a siyen tite'ehuaújca'anen sej rá'antzaahuate'en, a'íjna í Juan, a'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen, a'íjna í ti ayén ántehuaa tíjín Elías. ¹⁵ A'íime í mej huiteánajca'amua, miché'e r'í'í tiráanamua.

¹⁶ ¿A'iné nena'a tiraataxáj yee a'iné mé'een a'íime í teite í mej a'íjna nine'ira'a jetze yen huachéjme íjii? Ayee mú'é'en mat'ij í tí'irí'í í mej vejli'i a'ujte'í a'u mej tejá'atua. A'í'í mú hua'atéj'í'ivihua'a í seica. ¹⁷ Miyen tíjín: “Teti'utac'í'isite sej si tiu'utéene'en. Mí seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuiicaca'a í chuiicari jime'e í mej jín tí'ichuicaca ti pua'a se'ij huámi'ini, mi seajta, caxu se'íjna jín huataújxiemiste.”

¹⁸ Ayee nu hui 'een jín niyen tejá'amua'ihua'u a'iné ayée pu tí'irineca. A'íjna í Juan, ayée pu mú a'uvé'emej. A'í'í pu rú'itzi'ive'eca'a. Ajta, capu raye'eca'a í nahuáj. A'íj xu jín siyen tiu'utaxájtaca'a yee tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e amíjna mi tevi. ¹⁹ Neajta á'iyen inee yé uvé'ene, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Canu né'itzi'ivi. Neajta raye'eca í

nahuáj. Mú'een xu si siyen tí'inexa yee huápi'i nu tí'licua'a, neajta nu'u netahuaive, majta miyen ne'amiigustemua'a pú'een a'íime í mej nu'u jeíhua até'itza'ara í Dios jemi, majta a'íime í huá'ajijve'e í mej tí'iti'icica. Ayee xu ramua'aree tej rí'i mé titeumuámua'aree a'íimej jemi í mej ta'ará'astijre'e itejmi.

A'íime í mej me'uun antachéejmee ti chájta'ajme, í mej caí té'atzaahuat'e
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Aj pu i Jesús a'utéjche ti hua'ajteá'axi'in a'íimej í mej me'uun antachéejme'ecaa a'u ti ayén teja'uríj í muári'eri'ire'ara'an jime'e mu'licáca í mej jín rí'i te'utasej. A'íi pu hua'ajteá'axi seij ajta seij í teitejra'a í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u chajta'a jetze a'iné camu autéjhuii mej seicié tiú'umua'ati. ²¹ Ayen tijín:

—Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Corazín é'eche. Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Betsáida é'eche. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e nemuári'eri'ira'a jime'e ne'újna u Tiro, neajta ne'újna u Sidón, a'ij nej neri ye'í huaríj nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, mejmí'i mú seicié tiú'umua'atíjche'en. A'íi mú majta mej mi'i raataseíratache'e me'íjna jime'e mej tiu'uteújchejte'en xu'umuavi'in jime'e, majta mejmí'i nasij avé'ujhua'atehua'anche'e. ²² Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé teitejra'a. Jaítze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'íime í mej a'uun a'uchéjme'ecaa me'újna u Tiro, majta me'újna u Sidón.

²³ 'Seajta mú'een mi sej Capernaúm a'uchéjme, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee tejamuá'amitiejte'e sej nu'u rí'i tiraatá'a í Dios? Caxu xaa ne'u. Dios pu puaítzi amuaatá'asin. A'uun xu a'uteáturaasin mi'ichite jamuan. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e ne'újna Sodoma a'ij nej neri tiú'uruu nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, a'ujna u chajta'a u Sodoma, a'íi pu auj e'etéeriche'en tíj na'a a'ájna'imua ti yú e'iré'ene. ²⁴ Mí ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en a'íimej í mej japuan a'uchéjme íiyen chaanaca japua, mú'een xu jaítze'e rajpuaítzi xá'aju'un se'ájna, mecaí a'íime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna tíj na'a ti Sodoma e'ejtémecan.

Jesús pu raatéjhuaú í ruyá'upua jemi
(Lc. 10:21-22)

²⁵ A'ájna xicájra'a jetze ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén raatéjhuaú í ruyá'upua jemi tijín:

—Mú'ee í pej ní'iyá'upua, í pej tí'ajta pe'újna u ta japua, pajta íiyen chaanaca japua, rí'i nu timuaatá'aca ne'íjna jime'e pej hua'utá'a mej mi yaú'itíee muá'ara'ani a'ij ti 'een mú'eetzi jemi a'íime í mej caí jeíhua tiú'ujmua'ate. Mí pajta, capej piyen hua'utá'a mej mi yaú'itíee muá'ara'ani a'íime í mej támua'aree, majta a'íime í mej raayí'iti. ²⁶ A'iné pijta, ayée pej tí'ijxe'eve'eca'a mú'ee, í pej ní'iyá'upua. —Ayee pu tiraatéjhuaú.

²⁷ Aj pu i ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Nain pu tinaatátui a'íjna ti ní'iyá'upua mej mi ráamua'ati tzáahuati'ira'a jime'e. Capu ja'atí nemua'ate nain jime'e a'ij nej 'een sino a'íi pu'u ti ní'iyá'upua, a'íi pu xaa nemua'ate. Ajta, capu ja'atí ramua'ate nain jime'e í ti ní'iyá'upua sino inee i nej yaujra'an pú'een, nee nu xaa ramua'ate. Majta, a'íi mú ramua'ate a'íime í ti hua'aránanajche nej tihua'utasejrate'en a'ij ti 'een.

Jesús pu hua'utajé mej mi jemin ve'eré'ene

²⁸ 'Setá'aj yé ve'eré'enen neetzi jemi, setíj sena'a pua'amé mú'een, mi sej cua'ana se'íjna jime'e í sej rahuauca sej rí'i tiraatá'an í Dios, seajta se'íjna jín tí'itese'e í sej ra'ará'astijre'en nain jime'e. Nee nu xaa amuaatá'asin sej huaújse'upe'en. ²⁹ Setá'aj te'enteárute se'íjna jime'e í nej jín tejá'amua'íjcate'e. Seajta tiú'uri'iren neetzi jemi, a'iné nee nu ne'ín pú'een seíj ti mua'acan, canu neajta á'antzaahuat'e. Tí pua'a siyen yé ve'eré'enen neetzi jemi, nee nu amuaatá'asin sej rí'i huárini í ru tzajta'a.

³⁰ Capu muári'eri sej raanaíjmire'en se'íjna jime'e í nej jín amuaatá'asin. Ajta, í nej jín

tejá'amua'ijcate'e, capu ajta muári'eri sej siyen huárini a'ij nej tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

12

Mat'í'ij a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e miyen ra'antítzaanaxi í triigu ti antimuáiyujmee

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Ajta a'ájná'imua ayée pu tiuju'uríj. A'uu pu aumé'ecaa í Jesús já'ita'a í v'lira'ajapua. Aj pu pít'iríjca ja'anáj xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú meri jeíhua tjejcua'a. Aj mú mi autéjhuii mej ra'antítzaanaxi'ín ti'itíj jatzi ti triigu jetze me'ecan. Méjcu'a me'íjna í atzi.

² Majta me'ín í mej jee i'li fariseos, mat'í'ij hua'useíj mej miyen rijcaa, aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Cas'i, ayée mú hui rici a'íime í mej mú'etzi jamuan á'ujujhua'an. Ayee mú rici a'ij ti caí tiu'utá'aca ti ja'atí ayén rijca í xicájra'a ja'anáj mé jetzen ruse'upi.

³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íime í fariseos tíjín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huaríj a'íjna í David teecan tí'ij huata'l'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e? ⁴ A'uu pu a'uteájrupi u teyujta'a, í ti jee chi'lira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen a'íi pu ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámua'i'ivejte, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta ráacua. A'íjna í pan, a'íi mu'u racua'aca a'íime í mej tí'ivaire'e me'újna teyujta'a. Capu amín a'ij, capu ti'itíj jín auteájturaa a'íjna í David.

⁵ ¿Ca'ín ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'ij ti ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan mej nu'u a'íime í mej títeté'u'upu'u u teyujta'a, a'íi mú tí'ivaire'e a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi? Mí majta, camu ti'itíj jín á'atura í Dios jemi me'íjna jíme'e. ⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín ti'itíjvee mecaí a'íime í mej títeté'u'upu'u teyujta'a.

⁷ 'Caxu a'atzu yaú'itíe xa'araa a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti ayén té'eyu'usili í yu'uxari jetze ti jíme'en yee Dios ti raataxájtaca'a tíjín: “Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej mi huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite. Canu raxí'eve'e mej tiu'utámua'i'ivejta.” Na'ari caí, ti pua'a siyen tiyaú'itíe xá'ara'aníche'en, caxu siyen tihua'uxájtzi'iranche'e a'íime í mej caí ti'itíj jín auteájturaa.

⁸ A'íj pu jín, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu 'een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicájra'a ja'anáj mej jetzen ruse'upi.

Jíme'en í ja'atí ti anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. Tí'ij jí a'uun teyujta'a a'uteájrupi. ¹⁰ A'uu pu seíj a'utéveeca'a ti anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze.

Majta me'ín í fariseos, a'íi mú majta a'uté'uuca'a. A'íi mú rahuauca'a a'ij mej ye'í tiraaxájtzi'i í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús. Miyen tíjín:

—¿Ni caí ri'irí tej tiyen tiráahuaate'en seíj ti tí'icui'i a'ájna xicájra'a tej jetzen tase'upi?

¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a seíj ja'atí cáne'a tíciitzi, ti pua'a a'íin cáne'a atéjveti ta'atécun a'ájna mat'í'ij pua'a ruse'upi, ¿ni caí ayén rini í ja'atí ti u á'ume'en tí'ij ra'itaján? Jee xaa, ayée xu che'atá sena'a rici, mú'een. ¹² Jé'ecan pu jaítze'e tí'ivaire'e seíj í tevi caí í cáne'a. A'íj pu jín 'irí'iri ti ja'atí ayén ti'itíj jín rijca í ti i'li x'epi'ín a'ájna mat'í'ij pua'a ruse'upi.

¹³ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti anáciyaaxara'a í rumuájca'a jetze tíjín:

—Huatátzeeara muá'amuajca'a.

Aj pu i a'íi pu raatátzeearaca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i nain jín huarúj. Ayee pu éene'e já'araa ri'éene'en tíj í seij í muájca'are'ara'an.

¹⁴ Mat'í'ij mi huiráaci a'íime í fariseos. Aj mú mi autéjhuii mej raaxí'epi'intare'en a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús.

A'ij ti se'ij ajmí'li tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna í Jesús

¹⁵ Tí'ij a'íjn huámua'areeri'li a'íjna í Jesús a'ij mej tiraaxí'epi'intare, a'í pu huirájjraa a'ujna. Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'íjna í Jesús, naíjmi'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucui'icaa. ¹⁶ Ajta ayén tíhua'uta'aíj mej mi caí raxájta yee ja'atí ti pírici. ¹⁷ Ayee pu ráaruu í Jesús ti ij araúrasten a'ij ti ajmí'li tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ¹⁸ Ayen tíjín:

A'ii pu a'íjn pú'een í ti nevaire'e ineetzi.

Nee nu ra'antíhua'u.

A'ii pu a'íjn pú'een í nej raxí'eve'e,
ajta rí'li pu tínetá'aca.

Nexiejniu'uca nu huata'íti
ti á'ume'en a'íjna jamuan.

Ajta a'íj pu tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan ti tihua'aci'iti nainjapua í ti i'li xí'epi'in neetzi jemi.

¹⁹ Capu ajta a'íjn ruhuavíira'a a'ame;
capu ajta jiihua a'ame.

Camu ranamuajran ti tí'ixáata a'ame a'ájna caaye jetze.

²⁰ Capu hua'utamúari'eriste'esin a'ímej í mej huápi'li tirajpuaíjtza'a tíj pi'ista mej ra'avé'etzi nainjapua.

Capu huápi'li puaíjtzi hua'utá'asin í mej caí ché'e té'evicua'li a'ímej í mej miyen 'een tíj tajj ti c'ij caj á'ata'a.

A'íj pu huá'a japua huatániuusin ajta na'a caí tiu'utémua'itín a'íjna jíme'e ti naíjmi'ica ruxí'ej tiu'uta'aíjte'en.

²¹ Majta mat'ij mena'a pua'amé í teitejra'a í mej yen japuan seijre'e íyen chaanaca japua, naími'li mú tí'ijchu'eve'en niuucajtze'en.

Ayee pu jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan.

A'íj mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti tiyaaru'u jetze arájca'ane

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Mat'ij mi se'ij mú a'aráavi'iti í Jesús jemi ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a. A'íj pu jín caí atáneerica'a, ajta caí té'anrí'irejca'a a'íjna í ja'ati. Tí'ij jí Jesús tiráahuaa tí'ij te'anrí'irée á'ara'ani, ajta tí'ij huíteánamuáara á'ara'ani. ²³ Majta me'ín í teite, naími'li mú rí'li te'utase'ij. Miyen tíjín:

—¿Ni qui amí a'íjn pú'een a'íjna í huácixa'ara'an a'íjna í David teecan?

²⁴ Majta me'ín í fariseos, mat'ij ráanamujri'li, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi ja'atí, Beelzebú pu jetzen arájca'ane tí'ij ayén hua'utamúarite'en a'ímej í tiyáaru'use, a'íjme í ti ajta Beelzebú tihua'áihte'e.

²⁵ Ajta a'íjna í Jesús, a'íj pu ramua'areerca'a a'ij mej tí'imua'atzejca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a a'íjme í mej me'uun se'ij chuéjra'a japua a'uchéjme já'ita'a ma'utáciine, ti pua'a miyen huárini aj mú mi huaténe'use'esin, ajta a'íjna í chuéjra'a, capu ché'e á'ateeri. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine a'íjme í mej se'ij japua í chajta'a a'uchéjme, na'ari teitestemua'ame'en se'ij í ja'ati, camu ché'e á'ateeri.

²⁶ 'Ayee pu che'atá na'a 'een, ti pua'a a'íjn Satanás hua'utamúarite'en í ruteítetemua'a, ti pua'a majta miyen hua'uténe'usi'ite'esin í ruteítetemua'a, a'íj pu ajta caí ché'e á'ateere, sino te'entipua'ari. ²⁷ Ari inee, ti pua'a niyen yee Beelzebú nu jetze aránca'ane nej hua'utamúarite'en í tiyaaru'u, ¿ni tzaa miyen che'atá mena'a Beelzebú jetze ruca'ané a'íjme í á'amuxi'ej teite mej mi miyen che'atá mena'a hua'utamúarite'en? A'íjme í á'amuxi'ej teite mú miyen raataxáj yee mú'een xu seajta siyen rici se'íjna jíme'e a'ij se'ij tí'inexajtzi'li. ²⁸ Na'ari caí, ti pua'a niyen ne'íjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nej ni tiyaaru'u huatamúarite'en, pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'aíjta í a'amua tzajta'a.

²⁹ 'Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'i ti'á'ara'an á tá'ache í ja'ati ti ruca'ané, ayée pu ruxe'eve'e ti amuacaícan ra'atéj'ici'en a'íjna ti ruca'ané. Aj pu i xaa rí'irí ti a'uteárute á a'utí é'eche ti ij tiraanáhua'i.

³⁰ 'A'íjna ti caí ne jamuan á'u'che'ecan, a'íi pu néjcha'iire'e. Ajta, a'íin ti caí hua'ajsé'iri í teite neetzi jemi, a'íi pu hua'uré'e'iteca.

³¹ 'A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e í teteca. I'iri'iri ti tihua'utá'uuni'i naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'ica jemi í mej a'ij pua'a ti'ixa. Aru ti pua'a a'ij pua'a ti'ixajta a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna.

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén a'ij pua'a ti'inexajta ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane, a'íi pu xaa tiraatá'uuni'ira. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a ti'ixajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu ja'anáj tiraatá'uuni'ira, sino a'íi pu ru'ité'aa a'ame nain xicaj tzajta'a ti yú auca'ití a'ame tój na'a rusén jime'e.

A'ij mej ye'í nu'u tí'iramua'areere a'ij ti 'een seíj í ciyej

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Tí pua'a hui ti rí'en í ciyej, rí'éene'en pu taca'a, ajta ti pua'a caí rí'en í ciyej, capu rí'éene'en taca'a. Ayee xu 'een jín ramua'areere ti pua'a ciyej rí'éene'en nusu caí se'íjna jime'e a'ij ti éene'en taca'a. ³⁴ Mú'een xu se'íjna jetze huanéj a'íjna í cu'ucu'u ti tí'ihua'itaca, a'iné huápi'i xu a'ij pua'a tí'iteteite. Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri sej siyen tí'itíj huataxáj a'ij ti tiraavíjte'e. Ayee pu'u, a'iné seíj pu ayén tí'ixaxa'a a'ij ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a. ³⁵ Ajta a'íin ti rí'i tí'itevij, a'íi pu ayén tí'ixaxa'a í ti i'i xí'epi'in jime'e a'iné rú'umua'aree í ru tzajta'a jeíhua í ti i'i xí'epi'in. Ayen che'atá na'a, í ti a'ij pua'a tí'itevij, a'íi pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a a'iné jeíhua pu tirú'umua'aree í ru tzajta'a í ti a'ij pua'a 'een. ³⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé yé a'uchéjme iyen chaanaca japua. Ayee pu ruxe'eve'e a'ame mej miyen tiu'utetzáahuate'en í Dios jemi nain í mej jín tiu'utaxájtaca'a chá'a mena'a, seíj majta seíj. ³⁷ Dios pu rí'i tí'imuaxi'epi'intare'e a'íjna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a, na'ari caí, a'íi pu muá'axijte'en a'íjna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a.

A'íime í teite merájhuaviiri'i ti Jesús hua'utaseíjrate'en í mej jín rí'i te'utaseíj

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Aj mú mi me'ín í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, a'íi mú miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Maeestru, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej ti'itíj taataseíjrate'en í tej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í Dios jemi a'ij pej ye'í rici.

³⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime i teitejra'a í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ayée mú tí'inehuavii nej ti'itíj hua'utaseíjrate'en í mej jín rí'i te'utaseíj matá'aj nu'u ráamua'aree nej Dios jetze aránca'ane. Ayee mú che'atá mena'a rici tój í ja'ati ti ru'íj mé úurie. Canu ti'itíj hua'utaseíjrate'esin sino a'ii nu'u a'ij ti tiráaru a'íjna í Jonás teecan, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁴⁰ 'Tí'ij a'íjna í Jonás a'uun é'ejve a'u ti aúnee í hua'í, a'íi pu hua'í yá'unijcua. A'uu pu u é'etee hua'íca xicaj tzajta'a, ajta hua'íca tíca'ari tzajta'a ti arájca í jucáara'an tzajta'a a'íjna í hua'í ti yá'unijcua. Ayee pu che'atá na'a tí'ineruuren ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane. A'uu nu araca'ití na'ame chuej tzajta'a hua'íca xicaj tzajta'a, neajta hua'íca tíca'ari tzajta'a.

⁴¹ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amua'axijte'en yee xí'epi'in xu huaríj nusu yee caxu xí'epi'in huaríj, a'íime í mej u Nínive é'echejca'a, a'íi mú a'uun a'utéhuiixi'isin mú'ejmi jamuan, majta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een mi sej u'uche íjii. Ayee pu té'eme a'íjna jime'e í mej seicié tiu'umuá'aj a'íime í mej Nínive é'echejca'a matí'ij ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a me'íjna í Jonás teecan.

'Mí neajta inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'íjna í Jonás teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi. ⁴² Ajta hui, a'íjna í 'íita'a

teecan ti ajmí'li tí'ajitaca'a úute pújme'en, a'íi pu ajta huatéchaxijsin mú'ejmi jemi, ajta a'íi pu ajta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een, mi sej u'uche íjii a'ájna xicájra'a jetze mej a'utájeevi'ihua teite. Ayee pu té'eme a'ájna jime'e ti a'íin a'imua' a'uvé'emej t'í'ij ayén ráanamua a'ájna í Salomón teecan ti nu'u huápí'i r'í'i mé teuúmua'aree.

'Mí neajta inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín tí'it'éjvee caí a'ájna í Salomón teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Jíme'en í xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti ajta pí a'uré'eveti
(Lc. 11:24-26)

⁴³ Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús tíjín:

—Tí pua'a seáj xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti pua'a huuirájra'ani tzajta'an seáj í tevi, a'íi pu á'uche'ecane'e a'ame ti rahuauhau a'u ti a'uhuáchi t'í'ij huaújse'upe'en. T'í'ij caí rateuve'en, ayée pu tí'imua'ati tíjín: ⁴⁴ “Niche'e huaré'ara'ani nehuárita'a u niche a'u nej a'arájraa.” T'í'ij ave'eré'enen, ayée pu éene'en teuni a'ájna í ja'ati, ti naa uhua'é'ene'e a'ame í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a u chi'ita, majta naa r'í'i ru'uhuáruu.

⁴⁵ 'Aj pu i a'íin í xiéjniu'ucari, a'íi pu hui huaja'uvé'evi'iti í seica, í mej aráhua'apua ará'ase, a'íimej í mej jaítze'e a'ij pua'a 'é'en caí í seij. Aj mú mi uteáruti naími'i mej mi me'uun huaté'e muá'ara'ani me'ájna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayén te'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a 'éene'e á'ara'ani a'ájna í tevi caí tíj ajmí'li 'éene'e. Ayee pu tihua'aci'iti a'íimej í mej a'ij pua'a tí'iteteite í mej u'uche íjii.

Jíme'en í náanajra'an, majta ihuáamua'ame'en a'ájna í Jesús
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'ájna í Jesús mat'í'ij me'uun a'ará'a a'ájna í náanajra'an, majta í ihuáamua'ame'en. Aa mú a'utéhuiixi pua'acisé. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'utaxáj jamuan. ⁴⁷ Aj pu i seáj ayén tiraatá'ixaa a'ájna í Jesús tíjín:

—A mú pua'acisé a'uté'uu a'anáàna, majta a'ihuáamua'a. Mémuahuahuau mej nu'u tiu'uxáj á jamuan.

⁴⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'ájna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani mej pú'een í nináàna, nusu í ne'ihuaamua'a?

⁴⁹ Aj pu i rumuájca'a jín hua'utasejra í mej aitecaíjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináàna pú'een na'ari ne'ihuaamua'a. ⁵⁰ Ayee pu'u hui tí'leen, a'iné a'achú mej pua'amé miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináàna nusu a'íime í neja'atzimúá, na'ari necu'utzimúá o nejúutzimua'a. Yee pu'u.

13

Jíme'en a'ájna í ja'ati ti tí'ihuastehua'a
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, Jesús pu huirájraa u chi'ita. A'uu pu a'ará'a a'ájna ti e'eve'e'ástime í jaj. Aa pu a'utayeíjxi. ² Aj mú mi jeíhua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'ij é'ene'e. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. A'uu pu i e'eracatii. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucáijme'ecaa ja'apuaíri japua á vejli'i a'u ti í jaj. ³ Ajta á'iyen tihua'ajmuá'ate seáj chuijtari jime'e. Ayen tíjín:

—Ja'atí hui ti tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'en. ⁴ Aa pu aum'é'ecaa ratáhua'anáa imue'eri. Seica pu i imue'eri juye jetze huavatzjraa. Aj mú mi pina'ase júte'imua ave'ecáane, meraaré'eje'ipi. ⁵ Ajta seica pu huavatzjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeíhua chuej á'uca. Aj pu'i huaré'ehuaa, a'iné capu huatétee í chuej ti a'ucárutixi'in í naana'ara'an. T'í'ij huaré'epistaca'a í chuej, aj pu i ca'anacan ajnéj í imue'eri. ⁶ Ajta tí'ij u e'iré'ene í xica, aj pu'i huaré'ehuaa í xicaj jime'e í ti huanéj. A'íj pu jín jij huaré'ehuaa a'iné capu ajtanáana'ajme'eca'a.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. Tí'ij a'íin tzicare'e huavaújse, a'íi pu i ra'avá'ana í ti tí'ihuasti'ihuaca'a. A'íj pu jín caí huáciireca'a.

⁸ 'Aru seica pu huavatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'íi pu xaa i ajnéj. Tí'ij jí huavaújse. Temua'a pu'i tiú'uciireca'a. Seica pu imue'eri, ayén airájraa ti huáciireca'a seij ajta seij ti ajnéj a'achú cumu anxíte í atzi ti caté'etejme'ecaa. Ajta seica, ayén tiú'uciireca'a a'achú cumu huaícate. Ajta seica, seité japuan tamuáamuata'a pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij.

⁹ 'Mí seij huiteánajca'amua, xáanamujri'i hui temua'a naa.

A'iné 'een jime'e Jesús tihuá'amua'atehua'a chuijtari jime'e
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Aj mú mi ajteáxiireca'a á vejli'i jemin í Jesús a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné 'een jín piyen tihuau'ixaate'e í teite chuijtari jime'e ti caí ja'atí yaú'itie?

¹¹ Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mú'ejmi pu Dios tejá'amua'ixaate'e e'ehuauritiécan jime'e a'íjna ti rú'avaa a'íjna jime'e ti Dios ari tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Mí majta a'íime í seica, capu a'atzu rí'irí mej mi yaú'itiée muá'ara'ani a'iné capu Dios ayén hua'utá'a.

¹² 'Aye pu tí'een: jíme'en a'íjna í ja'ati ti á'ujca'ane ti ayén cáj caj tiyaú'itiée á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu jeíhua huápi'i raatá'asin a'íjna. Ajta a'íjna í ja'ati ti caí á'ujca'ane ti jaítze'e yaú'itiée á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tirú'umua'aree.

¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e chuijtari jime'e mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani. Aye pu tí'een a'ímej jemi. A'íi mú mé uunéjne'e, aru camu tí'itj seij. Majta mú tí'inamua, aru camu tí'itj namua. Camu majta yaú'itie.

¹⁴ 'Aye pu ari araúraste huá'a jemi a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

Mú'een xu xaa ráanamua tíj na'a ti i yú aumé.

Mí seajta mú'een, caxu yaú'itiée xá'aju'un.

Mú'een xu xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Mí seajta, caxu tí'itj seijran.

¹⁵ Aye tí'een, a'iné a'íi mú jemin antaújnaamua í ru tzajta'an.

Cáj mu'u caj títe'iteánajca'amua.

Camu á'ujca'ane mej a'atanéjne'ere mej raasej tí'itj tí píríci.

Na'ari caí, a'íi mú yaú'itiée muá'aju'un.

Majta mú mé uunéjne'eri muá'aju'un mej raasej tí'itj tí píríci.

Majta mi rá'astijre'e muá'aju'un í mej ranamua.

Majta mú neetzi jemi yé ve'eré'eninéica muá'aju'un nej ni tihua'utá'uuni'i.

Aye pu jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

¹⁶ 'Mí seajta mú'een i sej á'ujujhua'an ne jamuan, setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e í sej huiteánajca'amua sej si ra'ará'astijre'en í sej ranamua, seajta ahuaújca'anen sej a'atanéjne'ere sej si raasej tí'itj tí píríci.

¹⁷ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, mu'ití í mej rí'i tí'teteitestaca'a, majta a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej miyen tiu'uséj a'ij sej seri tí'isej inee jemi. Mí majta, camu a'atzu raasej. Aye mú che'atá mena'a tí'ixe'eve'eca'a mej miyen ráanamua a'ij sej seri tí'inamua inee jemi. Mí majta, camu xaa ne'u ráanamujri'i.

Jesús pu tihuau'ixaate'e a'ij ti huataújmu'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna ti tí'ihuaste-hua'a

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Casí'i, xáanamujri'i a'ij ti huataújmu'a i chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna í ja'ati ti raahuáste í imue'eri. ¹⁹ Tí pua'a ja'atí ráanamua í niuucari ti jíme'en raxa Dios ti tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ti pua'a a'íin caí yaú'itiee, a'íjna ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu tzajta'an huatasejre'esin. Aj pu i rá'ari'ira í niuucari ti

rú'umua'areereca'a. A'íjna í ja'atí, ayée pu 'een t́j í imue'eri ti huavatźjraa a'ájna juye jetze.

²⁰ 'Ajta, a'íjna í imue'eri ti huavatźjraa í tete tzajta'a, ayée pu 'een t́j í ja'atí ti amuacá ra'aránajcheca'a í ti ráanamujri'i. ²¹ Aru capu ti'it́j japuan ninei a'íjna í ja'atí. T́i pua'a a'atzu rajpuaítzi a'íjna jime'e mej seica rá'axiehuari'ira me'íjna jime'e ti na'ará'astijre'e ineetzi, na'ari ti pua'a seica a'íj pua'a mérraruure, ćj pu'u te'evícua'ira a'ame. Ca'anacan pu mé nejaúujisin.

²² 'A'íjna ti hui huavatźjraa a'u ti a'utźicare'eme, a'í pu ayén 'een t́j séj í tevi ti xaa ranamua í niuucari. Aru jeíhua pu tí'imujca a'íjna jime'e a'íj ti té'eme íyén chaanaca tej japuan seijre'e. Ajta, nain ti tí'ijcha'íi, a'í pu raamuá'iti a'íjna í tevi. A'íj pu j́n, caí ché'e ra'utámua'areeri'i a'íj ti tiráanamujri'i. Capu ajta ché'e rí'irí ti a'ín tevi ayén raatévaire'len í Dios.

²³ 'Ajta a'íjna í imue'eri ti huavatźjraa japuan í chuej ti huarí'en, ayée pu 'een t́j í ja'atí ti yaú'ítie tí'ij ráanamua í niuucari. Jéíhua pu tí'ijvaire'e í Dios. Yee pu tiraatátuiire'esin í Dios jemi t́j a'íjna í imue'eri ti huáciireca'a a'achú cumu anxíte ti caté'etejme'ecaa, na'ari huaícate ca'ín seité japuan tamuáamuata'a í imue'eri.

Jíme'en í ixaj ti huahuásti'ihuaca'a jamuan í triigu

²⁴ Ajtahua'a séj ayén tihua'utá'ixaa í chuijtari jime'e a'íjna í Jesús. Ayen tíjín:

—Ayee pu tí'irineca íjii Dios ti tí'ajta íyén chaanaca japua, ajta u ta japua. Ja'atí pu imue'eri huahuáste japuan í ruchuej ti huarí'en. ²⁵ Ajta á'yen mat'íj naíjmi'í tícu'utzuca'a, séj pu hui ave'eré'ene ti rájcha'íire'e a'íjna ti chuej tícha'íi. Ajta a'ín ti rájcha'íire'e, a'í pu ixaj huahuáste tzajta'an a'íjna í triigu. Aj pu i á'uraa.

²⁶ 'Aj pu i ajnéj a'íjna í triigu, ajta a'íjna í ixaj. T́i'ij huavaújse, aj pu i huíjmuaiyuxi a'íjna í triigu. Aj mú mi ráamua'areeri'i ti ajta séj huáviviíhuaca'a í imue'eri a'iné capu huíjmuaiyuxi a'íjna í ixaj. ²⁷ Majta me'ín í mej tí'imuari'e, a'úu mú hui á'uju'un mej mi tiraata'íxaate'en a'íjna ti chuej tícha'íi. Miyen tíjín: “Tavastara'a, ti pua'a pe'ín huahuáste imue'eri ti r'én a'ujna á'a chuej japua, ¿a'uné e'ejnéj a'íjna í ixaj?”

²⁸ 'Aj pu i a'íjna ti chuej tícha'íi, ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “Séj ti néjcha'íire'e ayée pu náaruu.” Majta miyen tiraata'íhuauri'i a'íime í mej tí'imuari'e miyen tíjín: “¿Ni mua'aráanajche tej u á'uju'un tej rá'ijcuuxin te'íjna í ixaj?”

²⁹ 'Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjín: “Capu ruxe'eve'e sej racuta se'íjna í ixaj, a'iné ti pua'a seri rá'ijcuunan a'íjna í ixaj, ajta pu á'ijcuuxisin a'íjna í triigu a'iné ru jetze pu huá'uu. ³⁰ Ché'e ayén éene'en ti naíjmi'í huavaújse'en ajta caí teja'uré'enen ti te'enti'á'asin. Aj nu ni hua'uta'á'ijte'esin a'ímej í mej tí'imijhuaca mej mi amuacá rá'ijcuuxin me'íjna í ixaj, matá'aj raaj'íci'en mej mi rájseire'en matá'aj ra'anteátaira. Majta á'yen, me'ín meru'uteátuaasin me'íjna í triigu u chil'ita, a'u mej téjé'eyuuhuaca.”

Jíme'en í játze'ara'an í mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Jesús pu ajtahua'a séj hua'utá'ixa í chuijtari. Ayen tíjín:

—Ayee pu tí'een Dios ti tí'ajta íyén chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een t́j tu'upi ti'it́j ti ayén ántehuaa tíjín mostasa. Ja'atí pu raahuáste í játze'ara'an a'ájna já'ahua'a a'u ti té'atachuej. ³² A'íjna í mostasa, ayée pu 'eene'en téjatz'e ti jaítze'e í'í cílieen caí seica í jatzi. Mí ajta, tí'ijta huavaújse'en, jaítze'e pu ajt'í'í a'ame caí seica í tu'upi ti íyén seijre'e chaanaca japua. Yee pu ajt'í'í a'ame t́j ciyej. Aj mú mi ave'eré'enejsin í pina'ase mej rá'ara'a mej mi án téja'uteúru'itu'ajte'en án cíye'ara'an jetze.

Jíme'en í mej rajnájchite'en í cuaíjtzi jetze

(Lc. 13:20-21)

³³ Ajtahua'a séj chuijtari hua'utá'ixa. Ayen tíjín:

—Ayee pu ajta tí'een jíme'en Dios ti tí'ajta íyén chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een t́j a'íjna í levadura. A'íjna í 'íita'a, a'í pu huaíca medída ru'uteájraa í hariina. Aj

pu i rajcuaíjtzitaca'a levadura jamuan. Ajta a'íin í levadura, a'íi pu tzajta'an huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi.

A'ij ti Jesús tihua'amua'atehua'a chuijtari jime'e
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Tí'itíj ti na'a ti tihua'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu nain tihua'utá'ixaa chuijtari jime'e. Capu tí'itíj huá'a'ixaate'eca'a ti é'ehuáuritie sino chuijtari pu'u jíme'en. ³⁵ Ayee pu tiú'uruu ti ij ayén araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

Nee nu tihua'utá'ixaate'esin ne'íjna jime'e í chuijtari.

Nee nu ne'íjna huataxájta,

a'íjna ti rú'avaa nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij Dios raatétaahuaca'a a'íjna i chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Jesús pu tihuaú'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna í ixaj, ajta a'íjna í triigu

³⁶ Aj pu i Jesús airájraa í teite jemi. Aj pu i uteájrupi u chi'ita. A'uu mú ajteáxiireca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Aísí, taatá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna í chuijtari a'íjna ti jíme'en raxa í ixaj ti huavaújse a'u ti e'ejnéj taséehua japua.

³⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna í ti raahuáste í imue'eri ti rí'en, nee nu ne'ín pú'een, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane. ³⁸ Ajta a'íjna í taséehua, ayée pu huataújmua'a tíjín í chaanaca i tej japuan yen i'i seijre'e. A'íjna í imue'eri ti rí'en, ayée pu 'een tíj a'íime í mej ahuaújca'ane ti Dios tíhua'uta'aíjte'en. Ajta a'íjna í ixaj, ayée pu 'een matíj a'íime í mej í'iteitestemua'ame'en a'íjna í tiyaaru'u.

³⁹ 'Ajta hui a'íjna ti rájcha'íire'e, a'íjna ti raahuáste í ixaj, a'ii pu a'íin pú'een a'íjna í tiyaaru'u. Ajta, a'íjna í xicájra'a mé jetzen tí'itzaanan, ayée pu huataújmua'a tíjín a'ájna xicájra'a ti jetzen te'entipúa'ajte i chaanaca japua. Majta me'ín í mej tí'itzaanan, a'ii mú a'íin pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴⁰ 'Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ajte a'ij mej titetiújcha'íi matí'ij rá'ijcuuxíi me'íjna í ixaj mej mi ra'anteáaira. ⁴¹ Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu hua'uta'aíjte'esin a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mi á'uciíne nainjapua tíj na'a í nej jín antínmua'aree mej mi a'uun hua'irájtuaani a'ímej í mej a'ij pua'a tiratá'aca í Dios, a'ímej í mej a'ij pua'a rici. ⁴² A'uu mú huája'ucáhua'axíjsin a'íjna tzajta'a a'u ti anú'utaa. A'uu mú ruyeinixí'ín jéhua, majta ancuré'ujc'ímée muá'aju'un í rutamej jíme'e me'íjna jíme'e mej huápi'i rajpuaíjtzi.

⁴³ 'Majta me'ín í mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'ev'e í Dios, ayée mú me'uun e'eséire'e muá'aju'un a'ujna huá'aya'upua ti tí'ajta. Ayee mú seíire'e muá'aju'un tíj í xicaj ti aairáxi'ixire í jaitiri jetze. Ajta, ja'atí ti na'a ti huiteájnamua, ché'e a'íin ráanamua temua'a naa.

Jíme'en a'íjna ti rú'avaataca'a, í ti ajta jéhua huápi'i tí'ijnajcheca'a

⁴⁴ 'A'ujna a'u ti Dios te'áijta, íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ayée pu tí'irini tíj í ja'ati ti tí'itíj huáteu ti rú'avaa, ti ajta huápi'i tí'ijnajche. A'uu pu ráateu taséehua japua. Aj pu i ajtahua'a raaté'avaata a'ujna che'atá miiijmu. Jé'ecan pu rutémua'ave'e a'íjna jíme'e ti ráateu. A'íj pu jín, nain tuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu i á'iyen, a'íi pu ráananan a'íjna í chuej.

Jíme'en a'íjna í perla ti jéhua huápi'i tí'ijnajche

⁴⁵ 'Ajta, ayée mú rici a'íime í mej rahuauhuaú mej mi me'uun a'uteárute Dios ti é'eseijre'e, ayée mú che'atá mena'a rici tíj ja'atí ti tí'itu'araca. A'íi pu á'uche'ecan ti a'íin rahuauni tí'itíj perla ti naa 'een. ⁴⁶ Tí'ij seíj huáteu, ti huápi'i tí'ijnajche, u pu á'ume ti ij nain tiú'utuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu i a'íjna nanan í perla.

Jíme'en í xiéjmua'ari í mej hua'ité jín vivi'iraca

⁴⁷ 'Ajtahua'a se'í í chuijtari: ayée pu 'een Dios ti t'íajta íyien chaanaca japua, ajta u ta japua. Dios pu ayén ríci mat'íj a'íime í mej hua'ité vivi'iraca xiéjmua'ari jime'e ti vivéj. Mat'íj ra'atéhua'axin á jaata'a, aj pu i cha'a na'a hua'itáseire'esin í hua'ité. ⁴⁸ Mat'íj caí ché'e ú'uvejri í xiéjmua'ari tzajta'a, aj mú mi ra'itapíjsin á jaata'a me'íjna í xiéjmua'ari. Mat'íj mi huáchijte'e á yaupíjsin a'ímej í mej hua'ité vivi'iraca. A'uu mú a'uráasejrá'ín. Aj mú mi hua'avé'e'í'ixi'isin í hua'ité í mej rí'en. Majta me'ín í hua'ité í mej rí'en, sicíri jetze mú hua'ateátuaasin. Majta í mej caí rí'en, á mú huaúuhua'axijsin.

⁴⁹ 'Aye pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipua'ajte íyien chaanaca japua. A'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua Dios ti é'esejre'e, a'íí mú huiráaju'un mej mi hua'avé'ejajpuaxi'ín rujíme'en í teite í mej a'ij pua'a ríci, majta í mej x'íepi'ín ríci. ⁵⁰ Mat'íj tá mi me'uun huauucáhua'axijsin í hoorno tzajta'a a'ímej í mej a'ij pua'a ríci mej mi rajpuajtzi muá'ara'ani taij jime'e. A'uu mú ruyeinixi'ín, majta ancure'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e a'íjna jime'e mej rajpuajtzi.

Jíme'en í ti huápi'i ti'irí'een, ti pua'a jécua na'ari mí'ime'ecan

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni secaí nain au'itiée xa'araa mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Jee.

⁵² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj pu jín, ti pua'a se'íj ti tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, ti pua'a a'íín ajta autéjcheni a'íjna jetzen tí'ihuaújmua'aten a'ij ti tí'iri'iri ti Dios tira'ájte'en nain jime'e, ayée pu éene'e a'ame a'íjna í ja'ati tíj se'íj ti huatéechi'i. Jéihua pu te'urájcha'íi a'ujna ruchi'itá. Ajta, ja'anáj ti na'a pu te'iráati'íci a'íjna ti tí'ijécua, ajta ti tí'imí'ime'ecan. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu a'uun a'ará'a u Nazarét

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tí'íj Jesús ra'antipua'ajte ti tihua'úixaate'e chuijtari jime'e, aj pu i á'uraa. ⁵⁴ A'uu pu a'ará'a a'u ti a'uvé'ese. Aj pu i a'utéjche ti tihua'umuá'ate hua'atáyujta'a.

Majta me'ín í mej ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij ra'utase'íj. Aye mú tí'iruixaate'eca'a tijín:

—¿A'uquí ya'urí'ire amíjna ti ayén temua'a naa tirú'umua'aree? ¿Tí'itájni muári'eri'ira'ra'a pú'een í tí'íj ayén ríci a'íjna í tej jíme'en a'ij ya'use'íj? ⁵⁵ Amíjna, a'íí pu hui yaujra'an a'íjna ti tí'isi'icheca. Ajta náanajra'an, a'íí pu a'íín pú'een a'íjna í María. ¿Ni mecaí me'ín pú'een í júutzimua'ame'en a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í José, ajtahua'a se'íj a'íjna ti ayén ántehuaa tijín Simón, ajta a'íjna í Judás? ⁵⁶ ¿Ni mecaí majta yé che ta jamuan, a'íime júutzimua'ame'en í mé 'uuca? Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'uné é'eme'ecan a'íjna í mua'atzíire'ara'an ti yé raateájtuaa amíjna mi Jesús?

⁵⁷ Mat'íj mi rá'anchueere me'íjna í Jesús. A'íj mú jín, miraatamuári. Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Naími'i mú rí'i tiratá'aca a'íjna jemi í tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Mí majta, a'íime í mej huacaíjme a'u mé é'eche, majta a'íime í teitestemua'ame'en í mej é'eche jamuan, camu rí'i tiratá'aca.

⁵⁸ A'íj pu i jín caí jeíhua ayén tiú'uruu a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an a'ujna a'ine camu rá'atzaahuate'eca'a.

14

A'ij ti ye'í tiu'umí'i a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuacare'e

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í Heródes, í ti i'í rey, a'íí pu ráanamujri'i a'ij ti rijca'a a'íjna í Jesús. ² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ivaire'eca'a í jemin tijín:

—A'ii pu a'ñin pú'een a'ñjna í Juan ti t'íitemuai'ihuacare'e. Pu'uri a'itá'raa a'u mej ye'avá'ana. A'ñj pu jín raayí'iti ti ayén rici a'ñjna jime'e í muári'eri'ira'a í tej jín a'ij ya'usej.

³ Ajta a'ñin í Heródes, a'ñi pu ajmí'li raatévi'li a'ñjna í Juan. Ra'amují'ici'e pu aiteújna. Ayee pu 'een jín ráaru a'iné Juan pu ra'ajteá'axi a'ñjna jime'e ti Heródes ra'ancuré'evi'iti a'ñjna í 'íta'a ti Felipe raatévi'itine'e. A'ñjna í Felipe, a'ii pu a'ñin pu'éene'e í juutzeájra'an í rey. Ajta a'ñjna í 'íta'a, ayée pu ántehuaaca'a tijín Herodías. ⁴ Ayee pu te'irájraa ti Juan ayén tiraatá'ixaa a'ñjna í Heródes tijín:

—Capu a'ij t'í'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuara'a ti ratévi'itine'e.

⁵ Heródes pu rajé'icatami'ica'a a'ñjna í Juan. Aru huá'atziine'eca'a í teite, a'iné a'ñi pu ramua'areeca'a mej miyen t'í'ixaxa'ata'a ti nu'u a'ñin pú'een sej ti t'í'ixaxa'a Dios jetze me'ecan. ⁶ T'í'ij teja'uré'ene a'ñjna xicájra'a ti jetzen huanú'ihuaca'a a'ñjna í Heródes, 'íta'a pu uteájrupi u chi'ita ti ij tiu'utéene'en rusej huá'a vejli'ipua. A'ii pu a'ñin pú'een yaujra'an a'ñjna Herodías. Jé'ecan pu ra'aránajcheca'a a'ñjna í rey ti ayén tiu'utéenei. ⁷ A'ñj pu jín a'ñin te'ataújratziiri'li runiuuca jime'e ti ayén raatá'an a'ñjna í 'íta'a a'ij ti t'itíj t'í'ixe'eve'e. ⁸ Ajta a'ñjna í 'íta'a, a'ñi pu ayén tiraata'íhua'uri'í í runá'ana tijín:

—¿T'itájni neraatáhuavii?

Aj pu i a'ñin ná'anjra'an ayén tijín:

—Huatáhuaviiri'í í mu'úura'an í Juan ti t'í'itemuai'ihuaca.

Aj pu i, a'ñin 'íta'a ayén tiraatá'ixaa:

—Patá'aj naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an a'ñjna í Juan ti t'í'itemuai'ihuaca.

⁹ A'ij pu pua'a raatá'a a'ñjna í rey. Mí ajta, ari ayén te'ataújratziiri'li ti ayén huárini a'ij ti t'í'ixxe'eve'e. Majta a'ñime ti hua'utá'inee, a'ñi mú majta ráanamujri'li ti tiu'utá'a í runiuuca. A'ñj pu jín, a'ñin tiu'uta'aíjtaca'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiraatáhuaviiri'li.

¹⁰ Ajta á'iyen a'ñi pu xantaaru'u huata'áiteca'a ti u á'ume'en a'u ti aiteánami'li a'ñjna í Juan ti ij ru'ijvejche í mu'úura'an. ¹¹ T'í'ij ayén huarj, aj pu i ye'erá'í'ite a'ñjna í mu'úura'an í tuxa'a jetze ti ij Herodías ayén raamuaree tijín raajé'ica, tzíte'e, a'ñjna í Juan. Ajta a'ñjna í rey, a'ñi pu raata'í'ite a'ñjna jemi í yaujra'an í Herodías. Aj pu i a'ñjna í 'íta'a raata'í'ite í runá'ana.

¹² Majta me'ñ í mej á'ujjuhua'ane'e í Juan jamuan, a'ñi mú á ve'ere'enée, miyá'utii me'ñjna í mi'ichi. Matí'ij mi ra'avá'ana.

Jesús pu tihua'umí a'ñmej í mej anxj vi'ira'a ará'ase í teteca

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ajta a'ñjna í Jesús, t'í'ij ráamua'areeri'li tijín meraajé'ica a'ñjna í Juan, t'í'iquí ateájraa í baarcu jetze. Rusej pu á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'u ti caí jé'e t'itíj. Majta í teite, a'ñi mú ráamua'areeri'li a'u ti a'ij 'eene'e. A'ñj mú jín, curé'ecijxi mej a'uchéjme. Aj mú mi ru'icán raatavén. ¹⁴ T'í'ij í Jesús a'itá'raa í baarcu jetze. T'í'ij hua'usej í teite í mej mu'í, a'ñi pu huá'ancu'uvajxi. Ajta tihua'uhuaa í mej t'í'icucui'li. ¹⁵ T'í'ij huatéachumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Pu'uri téchumua'ari, ajta capu ja'atí ye'e é'eche ayajna. Patá'aj hua'aré'e'itixi'ñ mej mi a'ucjxi'ñ mé já'ahua'a chajta'a matá'aj t'itíj huánanan í mej ráacua'ani.

¹⁶ Ajta a'ñjna í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Capu ruxe'eve'e mej a'ucjxi'ñ. Setá'aj tihua'umín mú'een.

¹⁷ Aj mú mi miyen tijín:

—Ayee tu'u pua'améca tícha'ñ anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité.

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tijín:

—Mé seneje'evé'e'í'ipi'ite'e.

¹⁹ Aj pu i a'ñin hua'uta'aíj mej a'ujrá'ase í tu'upi tzajta'a. Aj pu i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi'í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i júte'e ájneereca'a. T'í'ij jí r'í'í tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. T'í'ij jí hua'uré'e'í'ipi'ite a'ñmej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'ñ, a'ñime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ²⁰ Naíimi'li mú tiú'ucuaa. Jéihua mú huájuxai. Ajta jeíhua pu avé'eturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste sicíri jetze me'ñjna jime'e í ti te'avá'aturaa. ²¹ Majta me'ñ í

mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíj vi'ira'a í teteca. Majta í mé 'uuca, majta í tí'iríi, a'íí mú majta tiú'ucuaa.

Jesús pu antáaraa í jaj japua

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Aj pu i hua'uta'aíj a'íímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u atécíine í baarcu jetze mej mi antáciine után pújme'en, mej mi me'ín amuacaí me'uun e'ará'asti. Ajta a'íín í Jesús, a'úu pu a'uteájturaa ti ij hua'aré'e'itixi'ín í teite. ²³ Tí'ij hua'aré'e'itixi, a'úu pu a'uteájraa í jirí jetze ruseíj ti ij raatéjhuauni í Dios jemi. Tí'ij huateática'areca'a, a'úu pu a'uteveeca'a ruseíj. ²⁴ Ajta a'íjna í baarcu, pu'uri a'ímuá aumé'ecaa já'ita'a í jaj japua. Aj pu i huatá'eecareca'a ca'anín jime'e. Temua'a pu te'ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze a'íjna í eeca jime'e ti auj ráruuréjveeca'a. ²⁵ Aré'apua'a, tí'ij tapuá'arijme'eca, Jesús pu ave'eré'ene a'ájna vejli'i huá'a jemi. Jaj japua pu huamé'ecaa. ²⁶ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raaseíj, jé'ecan mú tiu'utátziin. Temua'a mú titeejíhuaca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Chéjcan pu pú'een amíjna.

²⁷ Ajta a'íyen, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xu'uhuateújca'ane mi ru tzajta'a. Nee nu ne'ín pírici í Jesús. Caxu tí'itziine'e.

²⁸ Ajta a'íjna í Pedro, a'íí pu ayén tiraatajé tíjín:

—Tavastara'a, ti pua'a mú'ee pe'ín pú'een, naata'áijte'e nej nemánna urarí'ene'en mú'eetzi jemi a'íjna í jaj japua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mú pa'uvé'eme'en.

Aj pu i a'itáaraa í baarcu jetze. Tí'iquí rájraa í jaj japua. Aa pu vejli'i aumé'ecaa a'u ti a'ij 'eene'e í Jesús. ³⁰ Tí'ij ráamua'areeri'i ti ca'anín jín huatá'eecareca'a, a'íí pu tiu'utátziin. Aj pu a'utéjche ti a'ucárute í jaj tzajta'a. Aj pu i ayén huajíhuaca'a tíjín:

—Tavastara'a, ne japua huániuuchi.

³¹ Jíme'en pu ayén tiu'ujíhuaca'a, aj pu i Jesús ajmeíjca'ataca'a. Rajví'i a'íjna í Pedro. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Capej a'atzu té'atzaahuate'e mú'ee. ¿A'iné 'een jín pecaí ná'atzaahuate'e?

³² Matí'ij atéeci í baarcu jetze, aj pu i huateápua'areca'a a'íjna í eeca. ³³ Matí'ij mi me'ín í mej aráatei baarcu jetze, a'íí mú tífunutaxi í Jesús jemi. Aj mú miyen rí'i tiraatajé tíjín:

—Mú'ee pej tzíte'e pe'ín pú'een i yaujra'an í Dios.

Jesús pu tihua'uhuaa a'íímej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Matí'ij antacíj, aj mú mi aitacíj í baarcu jetze ajna'a já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Genesaret. ³⁵ Majta me'ín í teite, matí'ij raamuá'a me'íjna í Jesús, aj mú mi tihua'aré'e'iti'iraxi nainjapua í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. Aj mú mi hua'eráavi'iti naíjmi'ica í mej tí'icucui'i í Jesús jemi. ³⁶ Jéihua mú rájhuaviiri'i ti hua'utá'an mej mi ra'ajtamuarí'en a'ájna cixure'ara'an jetze tíj na'a ti uvíjpi'i. Majta me'ín í mej miyen ra'ajtamuaríej, naíjmi'i mú huarúj.

15

Jíme'en í ti tzajta'an ru'uteájtuaa ti a'ij pua'a tiú'umua'ati

(Mr. 7:1-23)

¹ Matí'ij mi seica ave'eré'ene í Jesús jemi. A'íime mú a'íín pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze. A'uu mú e'eráaci u Jerusalén. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

² —¿A'iné 'een jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tihua'aye'ira a'íime í mé á jamuan á'ujujhua'an? Camu miyen rá'aste me'íjna jime'e í mej caí anaújmuaijte'axi'ín metí'icua'aca.

³ Ajta a'íín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Seajta mú'een, ¿a'iné 'een jín siyen mé rúujipua í ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios sej si se'íjna ará'asten í ruye'irá í sej sena'a rájteu rujímua'a? ⁴ A'iné Dios pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti jíme'en yee: “Patá'aj rá'atzaahuat'e a'atáata, pajta a'anáana.” Ajta ayén ti jíme'en yee: “Setá'aj raajé'ica a'íjna í ja'ati a'ij pua'a ti'ijteá'axi'í í rutáata na'ari í runáana.” ⁵ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ixaxa'a ti i'í x'íepi'ín ti pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a tíjín: “Nain a'achú nej caj tí'ijcha'íi, a'íj nu neri raatámua'i'vejte í Dios. A'íj nu jín caí ché'e tí'ijcha'íi í nej jín amuaat'évaire'en.”

⁶ Tí pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a, ayée che'atá tí'ixaxa'a jíme'en a'íjna í ja'ati yee capu ché'e ruxe'eve'e ti a'ín hua'ut'évaire'en í ruvaújsimua'a. Ayee xu mé tirúujipua se'íjna ti Dios jín tiu'uta'aíjtaca'a sej si ra'ará'asten se'íjna jíme'e í ye'irá sej siyen rujímua'a sena'a tirájteu.

⁷ Mú'een, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej siyen rá'aste jéjre'ecitze'e, ayée pu tiu'utaxájtaca'a mú'ejmi jíme'e a'íjna í Isaías teecan, í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu te'uyú'uxaca'a tíjín:

⁸ Naa pu namuajre'e ti pua'a metí'ixajta neetzi jemi,
mi majta, a'íi mú meri mé núurie.

⁹ Capu ti'itíj vaire'e ti pua'a menaateánajche a'iné matíj mena'a mej tí'imua'ata,
í mej jín tihua'aíjte'e, rujímua'a mena'a rájteuve.

¹⁰ Aj pu i a'ín hua'utajé í teite. Ti'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u temua'a naa tiráanamua mú'een sej si yaú'itíeé xá'ara'ani. ¹¹ Ti'itíj ti na'a ti tí'icua'iri'í, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e, sino a'íi pu raxana'ave'e í ti 'aíjninei í téne'etze'e.

¹² Aj mú mi ajteáxiireca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni tzaa pe caí ramua'aree í ti caí hua'aránajcheca'a a'ímej í fariseos matí'ij ráanamua'jri'í a'ij pej tiu'utaxájtaca'a?

¹³ Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee mú 'een tíj tu'upi ti caí ja'atí raahuáste, rusej pu ajnéj. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren í Dios tíj ajta rú'uri'í í tu'upi ti rusej ajnéj a'íjna í ja'ati ti tiu'uhuáste, a'iné a'íi pu rá'ijcuuxi'isin, ajta meteúrieexi'isin í tu'upi, Dios pu ayén che'atá na'a mé huauhuá'axi'isin a'ímej.

¹⁴ Miche'e miyen éene'en. Ayee mú 'een matíj a'íime í mej arácucu'un í mej huá'uvi'ití. Tí pua'a se'j ta'arácun ayén ra'anaví'ira'a ti ajta arácun mej mi já'ahua'a e'ará'asti naími'í, naími'í mú atévatzi'isin a'u ti e'etécun.

¹⁵ Aj pu i Pedro ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Taata'íxaate'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari í pej pauchén raataxájtaca'a.

¹⁶ Ajta Jesús ayée pu tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni tzaa secaí seajta mú'een yaú'itie? ¹⁷ ¿Ni tzaa secaí yaú'itie se'íjna? Tí pua'a ja'atí ti'itíj huácu'a'ani ti cuá'iri'í, a'íjna ti racua'ani, pua'acivé pu me'ecan. Aj pu i ancájrui'í í téne'etze'e, a'úu pu a'aráyeijxa í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen í'irachu'itan í ti tiú'ucuaa.

¹⁸ Mí ajta, a'íjna ti 'aíjninei í téne'etze'en í ja'ati, a'úu pu a'uvé'eye'í í ru tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een í ti raxana'ave'e a'íjna í ja'ati. ¹⁹ Ayee pu'u xaa ne'u a'iné tzajta'an pu a'uvé'eye'í naíjmi'í í mua'atzíira'a ti a'ij pua'a 'een, ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'atí ayén huárini í ti a'ij pua'a 'een, ti pua'a tí'itecuí'ica na'ari se'j jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten. Ajta í ru tzajta'a pu ajta tásiseiiri ti ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiú'umua'ati ti tiu'unáhua'an, nusu ti ráacuanamua na'ari ti a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e huá'a jemi í teite.

²⁰ Naíjmi'í tíj na'a ti hui ayén a'ij pua'a 'een, ti tásiseiiri í ta tzajta'a, a'íi pu xaa raxana'ave'e í tevi. Ajta a'íjna ti caí anaujmuaíte'en tiú'ucua'ani, capu ti'itíj a'ij huataújmua'a í Dios jemi. Capu ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi a'íjna í ja'ati ti caí anaujmuaíte'en tiú'ucuaa.

Se'j ti caí Israel jetze ajtéme'ecantaca'a ti ajta té'antzaahua
(Mr. 7:24-30)

²¹ Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tiro, ajtahua'a seíj ti ayén tijín Sidón.

²² Ajta, seíj pu ave'eré'ene í Jesús jemi. 'Íita'a pu pú'een ti seij chuejra'a japua é'eme'ecan. Ayee mú hua'atamuá'amua tijín Sirofenicia a'uun ti huacá'a pu é'echejca'a a'ájna í 'íita'a. A pu e'evé'eme antijílhua tijín:

—Nevástara'a, mú'ee pej i'i yaujra'an a'ájna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in. Jé'ecan pu rajpuaíjtzi í niyauj ti 'íita'a a'ájna jime'e ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'e.

²³ Ajta a'ájna í Jesús, capu a'atzu huataniú.

Aj mú mi ave'eré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tirájhuaviiri'i tijín:

—Patá'aj raata'íte ti á'ura'ani, a'iné ta cujta'an pu e'evé'eme antijílhua.

²⁴ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu Dios neja'uta'íteca'a nej á'ura'ani huá'a jemi í mej Israel jetze ajtémecan í mej miyen seijre'e tíf cáne'axi í mej á'uvej. Capu neja'uta'íteca'a a'íimej jemi í seica.

²⁵ Aj pu i a'ín 'íita'a ave'eré'ene á vejli'i jemin. Ajta títunutaca'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Nevástara'a, naatévaire'e.

²⁶ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Capu ayén tiraavíjte'e nej huá'a'í'ipi'iri'ira'acare'en í pan í mej racua'aca í ti'iríi nej ni chiicate huata'í'ipi'ite'en.

²⁷ Aj pu i a'ín 'íita'a ayén tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru, casi'i, a'íime í chiicate, ayée mú racua'aca me'íjna í ti te'ení í pan ti acajvitze meesa japua a'u mej tejé'ecua'aca a'íime í mej tihua'áijte'e.

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee 'íita'a, jé'ecan pej té'atzaahuatete'e. Pu'uri muaatá'a a'ij pej tí'ijxe'eve'e.

Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i huarúj a'íjna í yaujra'an í 'íita'a.

Jesús pu tihua'uhuaa jeíhua í mej tí'icucui'ica'a

²⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu ejtéenee a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti jé'ejmuaa a'ujna já'ahua'a u Galilea. Aj pu i antíraa í jirí jetze. An pu a'ujyeíjxi.

³⁰ Jéíhua mú e'iré'ene í teite. A'íimej mú e'eráavi'iti í mej tzare'e ráatuaatime í ruíca, majta seica í mej arácucu'un, majta seica í mej caí té'anri'iréjme'e, majta seica í mej ti'ipuaíjti'ihuaca'a. Majta mu'icáca mú e'eráavi'iti í seica í mej tí'icucui'i. Aa mú huá'ajtuaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í Jesús. Ajta a'ín, a'íi pu naíjmi'ica pu tiú'uhuaa.

³¹ Jé'ecan mú a'ij te'utaseíj í teite í mej huaje'iré'eneijte matí'ij hua'useíj í ti ari ri'iríistaca'a mej tiu'utaxáj a'íime í mej mejmí'i caí te'anri'iréjme'ecaa; majta a'íime í mej ti'ipuaíjti'ihuaca'a, mu'uri ri'éene'en nainjapua; majta a'íime í mej tzare'e ráatuaatime í ruíca, mu'uri á'ujujhua'ane'e; majta a'íime í mej arácucu'unijme'eca'a, mu'uri ti'iseíjra-ca'a. Majta me'ín í teite, a'íi mú autéjhuii í mej ri'í tiraatá'an me'íjna í Dios ti tihua'áijte'e a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umí a'íimej í teteca í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa

(Mr. 8:1-10)

³² Aj pu i Jesús hua'utajé a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Naaténxiemiste amímej teitejra'a jemi, a'iné pu'uri hua'íca xica teuumé mej á'ujujhua'an nee jamuan. Camu majta ti'itíf ticha'íi mej ráacua'ani. Canu raxí'eve'e mej caí xi tiu'ucuá'an nehua'aré'e'itixi'in. Na'ari caí, temua'a mú tí'itemua'itiche'en í juye japua.

³³ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné jetze é'erí'iri tej ráahuauni í pan tíf na'a ti ruxe'eve'e ti ij tihua'uci'iti naíjmi'ica í teite? Capu sein i'i ri'irí ayajna a'u ti caí é'e ja'ati.

³⁴ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni pua'améca séjcha'íi í pan, mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Aráhua'apua pu pua'amé i pan. Teajta cáj caj i hua'ité mej cálieen.

³⁵ Aj pu i hua'uta'áj í teite mej a'ujrá'ase á chuaata'a. ³⁶ Ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta í hua'ité, aj pu i Jesús rí'í tiraatá'a í Dios. Ajta á'iyen ra'antítaaraxí í pan. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'í í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta me'ín, a'íí mú mijta mi hua'uré'e'í'ipi'í'ite í teite. ³⁷ Naími'í mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéeju'uxai. Majta á'iyen, a'ííme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íí mú raaré'eseij me'íjna ti avé'eturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze te'evé'ejiste'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa. Aráhua'apua sicíri pu te'ará'a. ³⁸ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu muáacua vi'ira'a í tetecca. Majta rujíimua'a mú tiú'ucuaa a'ííme í 'uuca, majta í ti'írí.

³⁹ Tí'ij Jesús hua'aré'e'itixi í teite, aj pu i ateájraa baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'u ti e'ejtémecan u Magdala.

16

A'ííme í fariseos, jamuan í saduceos, a'íí mú tirájhuaviiri'í ti a'ín Jesús tihua'utasejrate'en í mej jín rí'í te'utasej

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Majta a'ííme í fariseos, majta a'ííme í saduceos, a'íí mú á e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús, mej mi raatémua'itín hua'itzi jime'e. A'íj mú jín miyen raatáhuaviiri'í ti a'ín hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í ti jetzen araujca'ane.

² Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itáj rini u júte'e. Tí'ij huatchuíxare, ayée xu tí'ixaxa'a ti nu'u naa hua'é'ene'e a'ame a'iné huaré'epá'uvi'í pu já'araa. ³ Na'ari caí, tí'ij huatapuá'are, ayée xu seajta siyen jime'en tí'ixaxa'a yee íjii mú huatéviiyi, a'iné huaré'epá'uvi'í pu já'araa, majta nu'u ra'utanáa.

Mú'een xu xaa raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itáj rini u júte'e. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'íjna jime'e ti ari teja'uré'enejsin í xicájra'a, ti jetzen Dios ra'antipuá'ajte'en nain.

⁴ Mú'een mi sej a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej jeíhua jín auté'itzaara, ayée xu rahuauca í sej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í nej jetzen aránca'ane. Canu xaa ne'u ti'itáj amuaatasejrate'esin sino ayée nu'u, í ti é'eseijre'e jime'en a'íjna í Jonás.

Aj pu i Jesús á huaja'utéhuui. Tí'ij jí iyá'uraa.

Jíme'en í niuucari ti caí jé'iyecan í mej jín tí'imua'atacare'e a'ííme í fariseos

(Mr. 8:14-21)

⁵ Matí'ij antacj utavén pújme'en a'ííme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íí mú ya'uhuá'axi í mej ye'era'í'ipi'ín í pan mej ráacua'ani.

⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u mú'een, se'íjna jime'e fariseos mej ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a ti ij ájcu'ustaa, seajta se'íjna jime'e saduceos mej majta ru'uteáaratzaca. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Majta a'ííme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íí mú tí'iru'ixaate'eca'a rujíimua'a. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee tiu'utaxájtaca'a amíjna, a'iné catu ye'era'í'ipi'í í pan.

⁸ Aj pu i Jesús ráamua'areeri'í a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—Mú'een, mi sej caí a'atzu té'atzaahuate'e, ¿a'iné 'een jín siyen tí'iru'ixaate'e yee sej caí pan tícha'í? ⁹ ¿Ni secaí xi yaú'tie? ¿Ni seri ya'uhuá'axi a'achú ti pua'an sicíri te'irájraa í pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'í'ipi'í'ite í mej anxj vi'ira'a ará'aseca'a í teite ne'íjna jime'e í ta'anxívi í pan?

¹⁰ ¿Ni seajta seri ya'uhuá'axi a'achú sej pua'amé caj te'evé'ejiste í sicíri jetze netí'ij hua'uré'e'í'ipi'í'ite í mej muáacua vi'ira'a ará'aseca'a í teite ne'íjna jime'e í ta'aráhua'apua í pan?

¹¹ ¿A'iné auj tí'irí'iri sej caí yaú'itié se'íjna, í nej caí já'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í pan sino r'í'í xu'u mú'een se'íjna í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a a'íime í fariseos, majta a'íime í saduceos?

¹² Aj mú xaa mi yaú'itiée muá'araa ti ayén tihuá'ixaate'e a'íjna jime'e a'ij mej ye'í tí'imua'atata a'íime í fariseos, majta a'íime í saduceos. Capu xaa ne'u ayén a'íjna jín tihua'utá'ixaa yee r'í'í xu'u mú'een se'íjna jime'e í mej jín ru'uteáaratza í pan tzajta'a.

Pedro pu ayén raataxájtaca'a ti Jesús a'íin pú'eene'e ti Dios ra'antíhua'u

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Tí'íj jí Jesús a'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'uun ti e'ejtémecan ti ayén téja'arájehuaa tíjín Cesarea de Filipo. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e tíjín:

—¿A'iquí met'íixa í teite ja'atí nej pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáane?

¹⁴ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Seica mú miyen tí'ixa pej nu'u a'íin pú'een a'íjna í Juan teecan ti tí'ite-muai'ihuacare'e, majta seica miyen tí'ixa pej nu'u a'íin pú'een a'íjna í Elías, majta seica miyen tíjín pej nu'u a'íin pú'een a'íjna Jeremías teecan na'ari pej nu'u se'íj pú'een a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'atani nej pú'een?

¹⁶ Ajta a'íjna í Simón, ti ajta i'í Pedro, a'íi pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mu'ée pej pe'ín pú'een a'íjna í Ciriústu'u ti Dios án yá'ujra í ípuari japua, mú'ee pej pe'ín pú'een a'íjna í yaujra'an í Dios ti i'í ruuri.

¹⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj huá'atemua'ave'en mú'ee, Simón, i pej i'í yaujra'a a'íjna í Jonás. Huá'atemua'ave'e a'íjna jime'e, a'iné capu ja'atí ayén timuaatá'ixaa ti íiyen seijre'e chaanaca japua, sino a'íjna ti ní'iyapua ti júte'e é'eseijre'e u ta japua, a'íi pu xaa ayén timuaatá'ixaa.

¹⁸ Neajta inee, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e pej mú'ee pe'ín pú'een í Pedro, í pej pajta piyen ántehuaa tíjín í ti i'í tetej. Neajta inee, ne'íjna japua i tetej, nee nu rá'ajtaahua í neteyuu. Ajta, capu rí'iríista a'ame ti a'íin tiyaaru'u raatémua'itín a'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree mej mi huácu'ini í teite.

¹⁹ Nee nu muaatá'asin pej pe'íjna jín anti'amua'aréere pej tihua'antácuune'en í teite mej mi a'uteárute a'ájna Dios ti tejé'ajta. Patíj pena'a pej te'iteanán íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a te'iteánajsin u ta japua. Ajta patíj pena'a pej te'antácuuna íiyen chaanaca japua, Dios pu ajta ayén che'atá na'a te'antácuuna u ta japua. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'íjca a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e mej nu'u caí ja'atí ixaate'e ti a'íin pú'een a'íjna ti Dios án yá'ujra í ípuari japua.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ A'ájna'imua, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e ti nu'u ayén ruxe'ev'e ti á'ura'ani a'ánna Jerusalén. A'uu pu nu'u je'íhua rajpua'ítzi a'ame. Majta nu'u a'íime í mej hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtémecan, majta nu'u a'íime í mej tí'ajta hua'atáyujta'a, majta nu'u a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, naími'i mú a'ij pua'a raruuren. Ruxe'ev'e nu'u mej raajé'ica. Aj pu ijta huatarújsin huá'ca xicá'ra'a jetze.

²² Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ra'iráavi'iti 'á'ayee. Aj pu i a'utéjche ti ra'ajteá'axi'ín a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Ché'e a'ij tí'imua'aire'e ti ij caí ayén tí'imuaruure, nevástara'a.

²³ Aj pu i pí ancuré'ejvej a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Aricu á'ura'a, mi pej i'li Satanás. Jé'ecan pej tina'antiú'uuni'i nej ni auteáturan í Dios jemi a'iné capej piyen tí'imua'atze a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sino a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite.

²⁴ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ruxe'eve'e ti a'íin caí ché'e ayén rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e rusej, sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin rajpuaítzi á'ara'ani nee jamuan ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁵ 'Aye pu'u, ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti caí huámi'ini, a'íi pu xaa ne'u mi'ini. A'íj pu á'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Ajta a'íin í ja'atí ti ayén éeni'ici'e huámi'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'íi pu xaa ne'u rateuni í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a.

²⁶ 'Ahuii, ti pua'a ja'atí nain huamuá'itin najími'i ti íiyen seijre'e chaanaca japua, ¿ni qui tiraatéva'iri a'íjna ti raamuá'iti ti pua'a yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a? Capu xaa ne'u a'atzu tiraatéva'iri. Ari, ¿ti'itáani jín tí'ipuata'atan a'íjna í ja'ati ti ij Dios ajtahua'a raatátisten í xiéjniu'ucare'ara'an ti auj ruurica'a? Capu ti'itíj jín tí'ipuata'atan xaa ne'u.

²⁷ 'Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin. Aye nu che'atá nena'a huatasejre'esin nain jime'e tíj ajta seijre'e í Dios ti ní'iyá'upua. Huá'a jamuan nu hui neajta huatasejre'esin a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua. Neajta nu tihua'utá'asin sej neajta sej najími'ica a'ij ti tihua'uvíjte'e a'ij mej ti'itíj huáruu, sej ajta mi sej.

²⁸ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uuca ayajna, a'íi mú caí huácul'ini ajta mena'a caí amuacaícan naasej í nej neajta teáata'a jetze airáane nej ni yé tanén nej ni tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

17

Tí'ij Jesús seicié tiu'utaújseijrataka'a

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i Jesús antíraa jirí japua. A'ímej pu a'uví'iti a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een a'íjna í Jacobo. ² Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a, aj pu'i seicié tiu'utaújseijrataka'a a'íjna í Jesús mej seijraca. Aye pu temua'a ti'itémastacare'e í néerime'ara'an tíj xicaj. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í cíixure'ara'an. Aye pu ti'itetáatiye'icaa tíj taij. ³ Majta á'iyen, hua'apua huatasejre huá'a tzajta'a. A'ii mú a'íin pú'een'e a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íi mú tí'ixajtaca'a í Jesús jamuan.

⁴ Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Tavastara'a, naa pu xí'epi'in tej yé huaté'uu tiyajna. Tí pua'a mua'aráanajche, tej huaícaca huátaahuaa í inaamua. Sej pu muaci'iti mú'eetzi, ajta sej, amíjna mi Moisés. Ajta sej pu raci'iti amíjna mi Elías.

⁵ Aúche'e pu ti'ixáataka'a tí'ij jaitiri e'ecávil'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi a'íjna í jaitiri ti naa ti'itetáatiye'i. Aj pu i tzajta'an e'icánamuajre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'ii pu a'íin pú'een í niyauj, í nej raxí'eve'e. Jé'ecan pu rí'i tineetá'aca ineetzi. Xáanamujri'i se'íjna. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶ Matí'ij ráanamujri'i me'íjna, aj mú mi e'eráavatzi á chuaata'a a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'iné temua'a mú tiu'utátziin.

⁷ Aj pu i Jesús á ve'eré'ene huá'a jemi. Tí'ij jí hua'ajtamuariej. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xá'ajhuiixi'í mú'een. Caxu tí'itziine'e.

⁸ Majta me'ín, Matí'ij mé uunéjne'ereca'a, capu ché'e mé'e é'ejatijca'a. A'ii pu'u án jé'esejre'eca'a a'íjna í Jesús.

⁹ Matí'ij já'ita'a a'ucajú'uca í jirí japua, Jesús pu ayén tihua'utá'ijmíjri'i tijín:

—Caxíi xu ja'atí'í xaaate'e a'ij sej tiu'uséij. Seuche'e rachú'eve'e ajta nena'a caí inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, aitára'ani huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'iné 'een jín miyen tí'ixaxa'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze miyen tijn amuacaí pu nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen a'íjna í Elías?

¹¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayej ti'ayajna. Elías pu xaa yé uvé'enejsin ti ij nain tiu'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a ra'ará'astijre'en í Dios. ¹² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íin Elías ari yé uvé'ene. Majta me'ín, camu raamuá'a sino ayée mú ráaru a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a. Ayeé mú majta che'atá mena'a neruuren ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Puaíjtzi mú majta naatá'asin ineetzi.

¹³ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ráamua'areeri'i ti a'íin a'íjna jíme'en tiu'utaxájtaca'a í Juan teecan ti huá'amua'ihuacare'e.

Jesús pu tiráhuua se'ij í temuaj ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'íj me'uun a'ará'a a'u mej e'etiújseire'eca'a jeíhua í teite, se'ij pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i e'evé'etunutaca'a vejli'ipuan. ¹⁵ Ayeé pu tiráhuaviiri'i tijn:

—Nevástara'a, patá'aj rá'ancu'uvajxi'ín í niyauj. A'íi pu rutímua'i. A'íj pu jín rajpuajtzi huápi'i. Mu'iití pu anájve tajj tzajta'a, ajta á jaata'a. ¹⁶ Nee nu ye'eráavi'iti a'ímej jemi í mej mú'etzi jamuan á'ujujhua'an mej mi tiráhuuaate'en. Majta me'ín, camu raayí'itihua'a muá'araa.

¹⁷ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijn:

—Mú'een mi sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, mi sej caí mé úumua'aree, ¿a'achúni pua'an nine'ira'a aúche'e ruvi'e'eve'e nej niyen huatévée ná'ara'ani mú'ejmi jemi? ¿Ni ayén ruxe'eve'e nej á'atevi'in tíj na'a rusén jíme'e nej niyen mú'ejmi jemi yé huatévéeca nej ni rí'i amuáaruuren? Mé se'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

Mat'íj mi á ye'evé'evi'iti. ¹⁸ Aj pu i Jesús ra'ajté'axi a'íjna í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Aj pu i huirájraa. Jíme'en pu'u huirájraa, tí'iquí huarúj a'íjna í pa'ari'i.

¹⁹ Mat'íjtá mi, a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, rujímua'a mú tiu'uxájtaca'a a'íjna jamuan í Jesús. Ayeé mú tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'iné 'een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej raatamuárite'en te'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé pu'u ti'ayajna, a'iné caxu a'atzu té'atzaahuat'e. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e jé'iyecan jíme'e, temua'a pu tí'ivaire'e sej siyen té'atzaahuat'e í ru tzajta'a ti ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. A'íi pu'u ruxe'eve'e sej siyen té'atzaahuat'e cíj caj. Tí pua'a siyen cíj caj té'atzaahuat'e, aj pu xaa ri'irí sej si siyen tiraata'aíjte'en amíjna mi jirí tijn: “Tíchesi, ateájra'a á jaata'a já'ahua'a játe'ana jetze ti ve'ée.” Ajta a'íin mi jirí, ayée xaa ne'u rini. Ayeé pu'u xaa ne'u, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, nain xu jín raayí'itihua'a xá'aju'un. ²¹ Ajta, setá'aj siyen raatamuárite'en se'íjna í tiyaaru'u ti ayén 'een tíj amíjna, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatáhuavii í Dios, seajta huaúru'itzi'ive'en.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Mat'íj mauj naíjmi'i á'ujujhua'ane'e me'újna já'ahua'a ti jetzen e'ejtémecantaca'a u Galilea, Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé pu ja'atí'í tiu'utátuiire'esin ineetzi jíme'e i nej neajta teáata'a jetze airáane. A'íi pu neetzi jíme'e hua'utátuiire'esin a'ímej jemi í teteca. ²³ Majta me'ín, ayée mú neejé'icatan. Mí neajta inee, ayée nu hui huatarújsin huaíca xica jetze. Yee pu'u xaa ne'u teja'uré'enejsin.

Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, jeíhua mú huataújxiemiste mat'íj ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en í mej jín tí'taná'achita'a u teyujta'a

²⁴ Matí'ij mi chajta'a a'ará'a a'ujna Capernaúm. Matí'ij mi seica e'iré'ene jemin a'íjna í Pedro. A'ii mú a'íin pú'een í mej tiú'ujjive'e me'íjna jime'e í hua'apua tumin í ti jín tiu'utévaire'esin huá'a teyujta'a. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí tí'inajchitan a'amua maestro a'íjna í hua'apua tumin í ti tiu'utévaire'esin u tatéyujta'a?

²⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aa ni'ijta ne'u.

Aj pu i Pedro uteájrupi u chi'lita. Capu xi tí'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, sino Jesús pu amuacá ayén tiraatá'ixaa tijín:

—¿A'iné timuá'amitiejte'e, Simón? ¿A'atéenqui mejíjve'e a'ímej í rey í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua? ¿A'atéenqui mejíjve'e ca'ín a'íime í mej tí'itua'araca í mej te'iráati'íci, na'ari me'íjna jime'e a'achú ti caj se'ij tí'ijcha'íi? ¿Ni qui a'ímej mejíjve'e í ruyaujmua'a ca'ín qui a'ímej í mej se'ij chu'éjra'a japua é'eme'ecan?

²⁶ Pedro pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'íime í mej se'ij chu'éjra'a japua é'eme'ecan.

Ajta Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'íj pu jín, capu ruxe'eve'e í mej tiu'utana'jchita a'íime í huá'ayaujmua'a.

²⁷ 'Mí ajta, tetá'aj caí tiyen hua'utaniú'ucaste'en, ayée pej huárini. Patá'aj hui u á'lume'en a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Pajta ra'ateáhua'axin í cua'itzi'ípua á jaata'a. Pajta, pe'íjna í hua'í, í ta'amuájca pej raatévi'ira, patá'aj ra'acána'axin, án pej pi yé'eteuni í téne'etze'en se'ij í tumin ti ayén tí'ijnajche a'achú cumu muáacua tumin. Patá'aj ye'erá'ín í tumin patá'aj tihua'unájchite'en, pajta ineetzi jime'e.

18

¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ A'ájná'imua, a'íi mú ave'eré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi se'ij í ti ta jetze ajtéme'ecan?

² Aj pu i Jesús se'ij huatajé í pa'ari'í. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. ³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jee xaa, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a secaí seicié tiú'umua'ati, ti pua'a secaí siyen rahuauca sej siyen che'atá sena'a jé'iyecan jín tí'imua'ajca matíj mi tí'iríi, caxu ja'anáj a'uteáruti í ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴ A'íj pu jín ayén tí'een, ja'atí ti na'a ti ayén huataújseijrata ti caí tí'itíj jín ruxe'eve'e, ayée pu xaa éene'e a'ame tíj a'íjna i pa'ari'í. A'ii pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. ⁵ Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'iti neniúucajtze'e se'ij í pa'ari'í tíj a'íjna, a'íjna í tevi, a'íi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi.

Tí pua'a ja'atí ca'aníjra'a ratá'an se'ij ti te'uté'itteen í Dios jemi

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a tiru'uté'an í ru tzajta'a í ruxí'ej pa'ari'í ti ayén ná'atzaahuate'e tíj a'íjna, ayée pu tí'ijtzú a'íin í ja'atí, amuacá mej me'uun u ra'acáavi'ire í tete se'uníjra'a ti ve'ée matá'aj ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij a'íin a'ujámin.

⁷ Cui'i xaa huá'a jemi, a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi auteáturan í Dios jemi. Ayee pu tiujú'ujxe'eve'e mej mi í seica ayén auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, cui'i xaa ne'u a'íjna jemi ti ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini.

⁸ 'Patí'ij auteáturan í Dios jemi, ti pua'a piyen tiru'ujpuá'ajte'en í á jetze, piyen tijín nemuajca'a pu pú'eene'e, na'ari ne'íica pu pú'eene'e, ayée nu tí'imua'ixaate'e. Para'antiveíjche, pej pi mé rúurieni. Jé'ecan pu jaítze'e timuaatéva'ire pej a'uteáturan se'ij jime'e í amuájca'a, na'ari se'ij jime'e í a'íica a'ájna Dios ti é'eseijre'e, a'ájna pej

e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecaí piyen huárini, hua'apuaca pej jín í amujca'a na'ari hua'apuaca jín í a'íca pej a'uteáruti a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'emi'ini í taij.

⁹ 'Ajta, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'i pe'íjna í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Mé pej rúurieeni. J'écan pu timuaatéva'ire pej piyen a'uteárute sejí jime'e í 'ají'i a'ájna Dios ti tejé'ajta. Na'ari caí, ayée pej hua'apuaca jín ájji'isi t'íj a'ín muajá'ujisin a'u ti caí ja'anáj é'emi'ini í taij.

Jíme'en í cáne'a ti á'uvej

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Rí'i xu'u mú'leen sej si caí a'ij pua'a huajá'useijra sejí ti auj c'íleen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej t'íivaire'e u ta japua, í mej majta huá'acha'í muá'ara'ani, ja'anáj ti na'a, a'íi mú huaté'uu jemin í ti ní'iyá'upua ti é'eseijre'e u ta japua. ¹¹ Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne nej ni huá'a japua huániuuni a'íjna ti á'uvej.

¹² '¿A'iné tejamuá'amitiejte'e a'ij ti huárini í ja'ati ti anxíte huá'ajye'emua í cáne'axi? Tí pua'a sejí á'uveti mé já'ahua'a, ¿ni caí ayén rini? A'íi pu huaja'utéhuiite'esin najjmi'ica í seica a'ánna jirí jetze. U pu a'umé'e a'ame ti ij raaré'ehuauni a'íjna ti á'uvej. ¹³ Ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu ti'ayajna, ti pua'a a'ín mé'e yé'uteuni, jaítze'e pu rí'i tiraatá'ixaa a'íjna jime'e ti ráateu í ti á'uvej, caí mi seica í ti ari huá'ajute'ehuiite'eca'a.

¹⁴ 'Ayee pu che'atá na'a 'een a'íjna jemi a'íjna í ti á'amua'iyá'upua ti ta japua é'eseijre'e. Capu a'atzu raxí'leve'e ti sejí á'uveti ti c'íleen t'íj a'íjna i pa'arí'i.

A'ij tej nu'u ye'í tiraatá'uuni'í í ta'ihuaara'a

(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Tí pua'a a'ihuáara'a ti'it'íj jín auté'itzen mú'eetzi jemi, ayée pej huárini. Aricu, u a'utá'ixaate'e avíitzi jime'e í ti jín auté'itze mú'eetzi jemi. Tí pua'a a'ín muá'antzaahu-ate'en, mú'ee pej xaa raamuá'iti í a'ihuáara'a sej si seajtáhua'a ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa. ¹⁶ Mí ajta, ti pua'a caí muá'antzaahu-ate'en, patá'aj seica ánv'i'tin a'íjna jemi, hua'apuaca mej mi ráamu'a'aree ti pua'a muá'antzaahu-ate'en nusu caí. Tí pua'a a'ihuáara'a caí muá'antzaahu-ate'en, a'íime í mej hua'apua, ayée mú tiu'utaxá'jta ti ayén ti'ayajna í pej jín jetzen t'í'ijpua'ajte'e a'íjna í a'ihuáara'a. ¹⁷ Ajta á'iyen, ti pua'a caí huá'antzaahu-ate'en í mej hua'apua, patá'aj hua'utá'ixaate'en najjmi'ica í mej tiú'jse'iri. Ajta, ti pua'a a'ihuáara'a caí huá'antzaahu-ate'en a'íimej, ayée pej che'atá pena'a raruuren pat'íj huá'aruure a'íimej í mej caí ajt'éme'ecan mú'ejmi jetze nusu a'íime í mej tiú'ujjve'e í gobierno jetze me'ecan.

¹⁸ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, set'íj sena'a sej t'í'ijmii íyien chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a t'é'ijmi u ta japua. Ajta set'íj sena'a sej huatá'aca íyien chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a huatá'aca u ta japua.

¹⁹ 'Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e mi sej íyien chaanaca japua huaté'uu, ti pua'a siyen che'atá sena'a tirú'umua'areere mi sej hua'apua se'íjna jime'e a'ij sej ye'í t'í'ijhuaviiran í Dios jemi, a'íjna ti ní'iyá'upua, ayée pu che'atá na'a á'amuaruure a'ij sej t'í'ijhuavii. ²⁰ Ayee pu hui t'é'eme, a'iné a'u ti na'a mej e'etiú'jse'iri neniúucajtze'e, a'úu nu a'utevé'e na'ame huá'a tzajta'a. Capu amín a'ij ti pua'a mehua'apuáj mena'a na'ari mehua'ica mena'a.

²¹ Ajta a'ín í Pedro, a'íi pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Ajta ayén tiraatá'ihua'uri'í t'íjín:

—Nevástara'a, ¿a'achúni pua'amé ruxe'leve'e nej tiraatá'uuni'í í ne'ihuaara'a ti pua'a ti'it'íj jín auté'itzen neetzi jemi? ¿Ni qui aráhua'apua pua'amé?

²² Jesús pu ayén huataniú t'íjín:

—Canu niyen raataxá'jta yee aráhua'apua, sino aráhua'apuájetze hua'ícate japuan tamuáamuata'a japuan aráhua'apua.

Jíme'en a'íjna ti t'é'echa'íica'a ti ajta caí tihua'utá'uuni'irami'ica'a

²³ 'Ayee pu t'í'ijxe'leve'e í Dios mej mi t'í'ihua'uruuni'í sejí majta sejí. Na'ari caí, ayée pu che'atá na'a huá'aruuren t'íj a'íjna í rey ti ayén t'í'ijxe'leve'eca'a ti raaxí'epi'intare'en

a'achú mej caj té'echa'íica'a a'íime í mej ravaire'eca'a. ²⁴ Pu'uri a'utéjche ti ayén tiraaxí'epi'intare'en, matí'ij sejí a'uré'eneijte jemin ti jéihua té'echa'íica'a, a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a tumin. ²⁵ Ajta a'íjna ti té'echa'íica'a, capu tí'ituaave'eca'a í ti jín tiraanájchite'en. A'íj pu jín, í rey ayén tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'utuaani a'íjna í teáata'a, ajta í íra'ara'an, majta í ti'irí ajta nain ti tí'ijcha'íi. Ayee pu tiu'uta'aíjtaca'a ti ij tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íi.

²⁶ 'Aj pu i a'íin ti té'echa'íi tí'tunutaca'a á vejli'ipua í rey jemi. Jéihua pu rajjé tijín: "Paúche'e nechue'leve. Nee nu xaa tí'imuanajchite'en nain jime'e a'achú nej timuá'acha'íire'e."

²⁷ 'Ajta a'íjna ti rajjve'e, a'íi pu rá'ancu'uvajxi. Tiraatá'uuni'iri'i nain jime'e í ti té'echa'íica'a. Aj pu i raatátuaa.

²⁸ 'Jíme'en pu'u huirájraa a'íjna ti ravaire'e, aj pu i sejí huá'teu ti ayén ajta tirá'acha'íire'eca'a. Anxíte tumin pu'u té'echa'íica'a. A'íi pu raatéevi'i. Tí'ij jí a'utéjche ti ra'antéevi'i í cijpáara'an jetze. Ca'anín pu jín ayén tiraata'aíjte tijín: "Tinaanájchite'e a'achú pej tiná'acha'íire'e."

²⁹ 'Aj pu i tí'tunutaca'a a'íjna ti ajta ayén ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayee pu tiraatajé tijín: "Paúche'e nechue'leve. Nee nu tí'imuanajchite'en."

³⁰ 'Mí ajta a'íjna í sejí, capu raataxí'eve, sino iyá'uraa. Ajta á'iyen tíraata'aíjtaca'a mej nu'u ra'iteáanan ajta na'a caí tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íica'a.

³¹ 'Majta me'ín í seica í mej ravaire'e a'íjna í rey, matí'ij tiu'uséj a'ij ti ti'itj huarj, matí'ij mi u á'uju'un jemin í ti tihuá'ajjte'e. Nain mú raatá'ixaa a'ij ti ti'itj huarj.

³² 'Ajta a'íin í rey, ti'iquí raata'aíjtaca'a a'íjna í ti ravaire'e. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: "Mú'ee pej nevaire'e, huápi'i pej a'ij pua'a tí'itevij. Nee nu timuaatá'uuni'iri'i nain jime'e a'achú pej tiná'acha'íire'eca'a ne'íjna jime'e í pej piyen tinéjhuaviiri'i. ³³ ¿Ni caí ayén tiraavjite'eca'a pej piyen che'atá pena'a rá'ancu'uvajxi'ín í axí'ej tevi ti nevaire'e netj neajta inee timuá'ancu'uvajxi mú'eetzi?"

³⁴ 'Ajta a'íin ti tí'ira'ajjte'e, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a a'íjna jemi. Aj pu i a'uun tiu'utátui a'ímej jemi í mej huá'anaamuaca mej mi ra'iteáanan ajta na'a caí nain tiraanájchite'en a'achú ti té'echa'íica'a.

³⁵ 'Ajta a'íin ti ní'ia'upua ti ta japua é'esejre'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren seij ajta seij ti pua'a pecaí tiraatá'uuni'i í a'ihuára'a tzáahuati'ira'a jime'e.

19

Jíme'en a'ímej í mej taújtu'aara mej runeiche

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajjtaca'a ti ayén tihuá'íixaate'e, ti'iquí a'uun e'erájraa a'uun ti huatacá'a u Galilea. Ajta antáaraa után pújme'en í játe'ana jetze u Jordán. A'uu pu a'ará'a tíj na'a a'úu ti huacá'a u Judea. ² Jéihua mú teite a'ucj jamuan. Ajta a'úu pu tihuá'uhuaa í mej tí'icucui'ica'a.

³ Aj mú mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Fariseos mú pú'een a'íime. A'íime méjhuauca'a mej raatémua'itín ti ij auté'itzen ti'itj jime'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén mé rúurieeni í ru'íj ti'itj jime'e, ti'itj ti na'a, capu amín a'ij?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni qui secaí ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze ti jíme'en yee a'íin ti nu'u amuacá huá'utaahuaca'a í teite, ayée pu najjmi'i huá'utaahuaca'a í teáata'a, ajta í íita'a? ⁵ Ajta ayén tiu'uxajjtaca'a a'ájna'imua tijín: "A'íj pu jín a'íin teáata'a ajtaméj í ruvaújsimua'a jemi. Ru'íj pu nu'u jamuan huateáturaasin. Majta me'ín í mej hua'apua, ayée mú huataújruurejsin cumu sejí pu'u í tevi." ⁶ Ayee pu'i tí'een, camu ché'e hua'apua mena'a sino cumu sejí pu'u. A'íj pu jín, í ti Dios hua'anténajchi, miché'e caí ajtaújhua'anan í teite.

⁷ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Tí pua'a ayén ti'éene'en, ¿a'iné 'een jín tiu'uta'ajjtaca'a a'íjna í Moisés teecan ti nu'u ja'atí ru'íj a'íin huatapíjte'en í cuapée ti'itíj í ti jín mé rúurieni?

⁸ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye pu 'een jín Moisés ayén amuaatá'a ti ja'atí ru'íj í cuapée huatapíjte'en mej mi ráamua'aree ti mé rúurie í ru'íj a'iné capu ti'itíj a'amua jetze tásiseiri sej si r'íi tihua'ajcha'íi í seica. Aye pu xaa Moisés amuaatá'a. Mí ajta, capu ayén éene'e í 'ajmí'imua.

⁹ Aye nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu ri'irí ti ja'atí cha'a na'a mé rúurieni í ru'íj. A'ii pu'u a'íin pú'een í ti jín ri'irí ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. Tí pua'a a'íin íra'ara'an sej jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten, aj pu xaa í'iri'iri ti mé rúurieeni. Ajta a'íin cína'ara'an ti ayén cha'a na'a mé rúurie í ru'íj, ti pua'a á'iyen sej ancuré'evi'itín í 'íita'a, a'íi pu tiú'ujxana'acira'aten a'íjna jemi í ti mé rúurie. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ayén 'een a'ímej jemi í mej néjne'iche, ayée pu titá'amitíejte'e itejmi a'íjna jime'e, ayée pu tí'ixi'epi'ín mej caí néjne'iche.

¹¹ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Camu najmí'i miyen yaú'itííe muá'aju'un, sino a'íi mu'u í ti Dios hua'utá'a mej mi miyen te'utáviicua'i ruxí'evi'ira'a jime'e. ¹² Aye pu'u 'een a'iné ayée pu tihua'uc'íi seica tíj na'a mej huanúnu'ihuaca'a. Majta seica, ayée mú 'een a'iné teteca mú miyen huá'uruu. Majta seica, a'íi mú raaxí'epi'íntare rujímua'a mej mi te'enteárute í Dios jemi. A'atí ti na'a ti ayén tiraayí'iti, ché'e a'íin ayén huárini.

Jesús pu r'íi tihua'uteájtuaa í ti'irí í mej c'lieen

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Majta me'ín í seica, ti'iríi mú á e'evé'evi'iti í Jesús jemi ti ij a'íin hua'ajtamuarí'en, ajta ti ij Dios jemi raatéjhuauni a'ímej jime'e. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú autéjhuii mej hua'ajteá'axi'ín a'ímej í mej ti'iríi avé'evi'itixi.

¹⁴ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hua'utá'an mi ti'iríi mej yé ve'eré'enen neetzi jemi. Caxu huá'ijmíjra, a'iné a'íime í mej a'uté'uu í Dios jemi, naími'i mú miyen 'een matíj me'ímej mi ti'iríi.

¹⁵ Aj pu i huá'amuu'utze'e hua'avé'emuari'ejxi a'íjna í Jesús. Ajta iyá'uraa.

Temuaij ti chijteanica'a tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Ajta sej pu e'iré'ene í Jesús jemi. Teáata'a a'íjna. Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín: —Maeestru mi pej r'íi mé teuúmua'aree, ¿ti'itáani i'í xí'epi'ín ti ruxe'eve'e nej ni niyen huárini ti i ayén náaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e?

¹⁷ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inejee pe'íjna jime'e nej r'íi mé teuúmua'aree ca'ín qui inee r'íi neti'itevi? Sej pu'u a'íin pú'een ti r'íi mé teuúmua'aree; a'ii pu a'íin pú'een í Dios. Tí pua'a piyen tí'ixe'eve'e ti muáaci'iti pej piyen ruuri puá'ara'ani í Dios jemi, patá'aj piyen ra'ará'astijre'en a'íj ti tiu'uta'ajjtaca'a í Dios.

¹⁸ Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í ja'atí tíjín:

—¿Ti'itáani niuucarijra'a na'ará'astijre'en?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—A'ijna ne'u ti ayén huataújmu'a yee “capej tí'itecui'ica”, ajta a'íjna ti jime'en yee “capej tí'axana'acira'ate”, ajtahua'a sej ti ayén yee “capej tí'inahua'aj, capej pajta ja'atí hua'itzi jín ti'ixáate'e”. ¹⁹ Ajta pu hui ayén tiu'uta'ajjtaca'a í Dios a'íjna jime'e pej nu'u huá'ajtzaahuati'ire'e í a'atáata, pajta í anaanaj. Pajta, piyen huárini pej pi piyen r'íi tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj asej.

²⁰ Ajta a'íjna í temuaij, ayée pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Nain nu jín te'ará'aste tíj na'a ti'ipua'amé. ¿Ti'itáani auj ná'aturaate'e?

²¹ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ayén timua'aráanajche pej nain jín te'ará'asten, ayée pej huárini. Aricu, nain tiu'utuáa í tiá'a. Pajta hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij t'íjviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, jé'ecan pepu'u ra'ancuré'asin í ta japua í Dios jemi. Aj pepu'u xaa, mú a'utá'iyi'i patá'aj neetzi jamuan á'uche'ecane'en. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús.

²² Tí'ij ayén tiráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu i utéevatzi í ru tzajta'a a'íjna í temuaij. Huatáujxiemijte a'iné jeíhua pu t'íjcha'íica'a.

²³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Temua'a pu t'ímuari'eri mej a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e a'íme í chíjteaani. ²⁴ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e caí ti cameeyu'u anaarute ti'itíj p'íise'e jetze ti anacun.

²⁵ Majta a'íme, mat'íj miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij te'utasej. Majta miyen tí'iru'ihua'u tijín:

—¿Tí pua'a ayén tí'eene'en, aii tá'uj na'a tí'iri'iri ti ja'atí a'uun a'uteáturan a'u ti Dios é'eseijre'e?

²⁶ Aj pu i Jesús hua'usej. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta, a'í pu xaa raayí'iti í Dios.

²⁷ Ajta a'íjna í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Teajta iteen, nain tu teri mé teuhuá'axi í tej t'íjcha'íica'a tej ti á'ujjuhua'ane'en á'a jamuan. ¿Ti'itáani taci'iti itejmi?

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze ti Dios nain jín t'íjécuare'en, inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, a'ájna net'íj ujyeyjxi'isin japuan í ne'ipua, ayée pu seíire'e a'ame temua'a naa mej mi atanéjne'ere. Seajta mú'een mi sej ne jamuan á'ujjuhua'an, ayée xu che'atá sena'a titeujrá'asixi'in japuan í á'amua'ipua, sej seajta sej. Tamuáamuata'a japuan hua'apua xu ará'ase mú'een, ajta ayén te'ará'ase í á'amua'ipua. Aj xu si siyen tihua'uxí'epi'intari'ire'en a'ímej teitejra'a í mej Israel jetze ajtémecan, a'ímej teitejra'a mej miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²⁹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a ti ti'itíj á'urieeni a'íjna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ti pua'a chí'ij, nusu ruja'atzimú na'ari rucu'utzimú o rujúutzimua'a, ca'ín rutáata, runáana na'ari ti pua'a yá'urieeni í chuej ti japuan tí'ihuaste'e, ayée pu tí'ijci'iti. Tí pua'a sej na'a í ti yá'ujisin, ayée pu tí'iraci'iti a'achú cumu anxíte í tí'iti. Ajta, ayén tí'iraci'iti ti ruuri á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'ájna Dios ti é'eseijre'e.

³⁰ Ajta, ayée pu hui ajta té'eme: mu'iití í mej nu'u ve'ecán jín títetateí í Dios jemi íjii, a'í mú ciliéene'e jín títetateé muá'aju'un jemin í Dios. Majta mu'iití í mej nu'u cílieene'en jín títetateí í Dios jemi íjii, a'í mú ve'ecán jín títetateé muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen Dios tiu'uta'ájta.

20

Jíme'en a'ímej í mej t'íimijhuacare'e í uuva tzajta'a

¹ Ayee pu ajta tí'ajta í Dios a'íjna ti jín antiújmua'aree. Ayee pu rici tíj a'íjna í ja'atí ti ráahuii í uuva Tapuá'arijme'eca pu nu'u huirájraa ti ij hua'utá'inen a'ímej í mej tiu'umuári'en a'u ti tejé'ehuaste'e. ² Ayee pu tihua'uxí'epi'intari'iri'i ti ayén tihua'unájchite'en a'achú cumu sej tumin. Aj pu i hua'uta'íteca'a mej a'ucíne a'u ti e'eré'eeve í uuva.

³ Ajtahua'a pu huirájraa a'íjna í ja'atí t'íj ari já'ita'a huatemé'eca í xica. Seica pu ajta huáteu a'ájna a'u mej á'ujse'upi. Camu ti'itíj muari'eca'a. ⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín: “Sericu mú'een, sej si yeehui teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii, neajta niyen tejamaanájchite'en a'achú ti raavíjte'e.” Mat'íj mi á'uju'un.

⁵ Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna í ja'ati. Ajtahua'a pu nu'u huirájraa a'atzaj cumu tacuarixpua. Ajtahua'a, t'íj ari vejli'i cáame í xica, ayej che'atá na'a rijcaa. ⁶ Ajtahua'a pu huirájraa t'íj ari je'incáruti í xica. Ajtahua'a pu seica á'uteu í mej e'etiú'uuca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i t'íj: “¿A'iné 'een jín siyen huaté'uu t'íj na'a aré'apua'a ímuá? ¿Ni secaí ti'it'íj mej e'ejmuári'e?” ⁷ Ayee mú tiu'utaniú t'íj: “Capu yee ja'atí ta'ínee.” Ayee pu ij tihua'utá'ixaa t'íj: “Sericu seajta mú'een, sej si teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii.”

⁸ T'íj huateáchumua'areca'a, aj pu i raatajé í se'íj ti tihua'ajte'e í mej tí'imijhuaca. Ayee pu tiraatá'ixaa t'íj: “Patá'aj u huája'utájeeve a'ímej í mej tí'imijhuaca patá'aj tihua'unájchite'en. Pajta, patá'aj yeehui piyen autéjcheni a'ímej jemi í mej caí íiya'ata autéjhuii. Pajta piyen ra'antipúa'ajte'en a'ímej jemi í mej amuacaí autéjhuii.”

⁹ Aj mú mi e'iré'ene a'íime í mej anteájrupi t'íj ari je'incáruti í xica. A'í pu tihua'unájchi se'íj ajta se'íj nain jime'e í se'íj tumin. ¹⁰ Ajta á'iyen t'íj hua'ucí'í ti a'ímej tiu'unájchite'en í mej amuacaí anteájrupi, ayée mú tí'iru'ixaate'eca'a t'íj: “Jaitze'e pu tí'itaci'iti itejmi.” Mí ajta caí, capu. “A'í pu ajta ayén tihua'unájchi sei tumin che'atá na'a, se'íj ajta se'íj.”

¹¹ Matí'ij ra'ancuré'a, a'í mú autéjhuii mej huaújniuuste'en me'íjna jemi í ti tíchuej. ¹² Ayee mú tiraatá'ixaa t'íj: “A'íime í mej caí íiya'ata anteájrupi, se'íj hora mu'u tiu'umuáriej. Mí pajta mú'ee, ayée pej che'atá pena'a tihua'unájchi pat'íj titaanájchi itejmi. Teajta iteen, nain tu yee jín te'utáviicua'iri'i, teajta tí'imuari'ista, teajta nain tu jín t'íj na'a tiú'uxiireca'a t'íj na'a aré'apua'a ímuá.”

¹³ Ajta a'íin, ayée pu tiraatá'ixaa se'íj ti amuacaí anteájrupi t'íj: “Casi'i, ne'amiigu. Canu a'íj pua'a muaruure. ¿Ni qui pecaí piyen tiu'utá'a muá'aniuuca jime'e pej piyen tiu'umuári'en se'íj tumin jime'e? ¹⁴ Me'ecuí icu, ancuré'a í pej raamuá'iti. Aricu. Ayee nu'u yee raxí'eve'e nej niyen che'atá nena'a timuaanájchite'en mú'etzi net'íj tiraanájchi ne'íjna í ja'ati ti anteájrupi t'íj ari je'incáruti í xica. ¹⁵ ¿Ni caí ayén yee tí'ineci'iti nej niyen huárini a'íj nej tí'ijxe'eve'e ne'íjna jime'e í nej tí'ituaave, ca'ín piyen chueere'e pe'íjna jime'e nej r'í'í tihua'ajcha'í?” —Ayee pu nu'u tiraatá'ixaa.

¹⁶ Aj pu i Jesús ayén t'íj:

—A'íj pu jín, a'íime í mej caí amuacaí anteájrupi, a'í mú anará'asi, majta me'ín í mej amuacaí anteájrupi, a'í mú uvé'eteajtiri.

Huaícaca jetze pu raataxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u mí'ini

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ T'íj ari Jesús án a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén, majta a'íime í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e, aj pu i hua'utajé rujímua'a. ¹⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa t'íj:

—Tu'uri a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén. Ajta se'íj pu hui neetzi tiu'utátuiire'esin i nej neajta teáata'a jetze airáane. Hua'utátuiire'esin a'ímej í mej tí'ajta u hua'atáyujta'a, ajta a'ímej í mej té'eyu'uxaca. A'í mú tiu'utá'asin mej mi naajé'ica. ¹⁹ Majta ná'avi'itín a'ímej jemi í mej se'íj chuéjra'a japua é'leme'ecan mej mi ná'uxieehuari'i. Majta me'ín, ayée mú tinaatévajxi'isin. Majta ná'atatan ineetzi cúruu jetze. Neajta mí'ini, aru huaíca xica jetze nu neajta huatarújsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jíme'en í ti rájhuaviiri'i hua'anáanaj, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Ajta a'íin hua'anáanaj a'ímej í yaújmu'a'ame'en a'íjna í Zebedeo, ruyaujmua'a pu jamuan e'iré'ene í Jesús jemi. Aj pu i tí'tunutaca'a á vejli'i jemin ti i tí'it'íj raatáhuavii.

²¹ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i t'íj:

—¿A'iné pet'í'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'etzi jime'e?

Ajta a'íin hua'anáanaj, ayée pu tiraatá'ixaa t'íj:

—Patá'aj piyen hua'utá'an mí niyaujmua'a ti ij se'íj a'ujye'íjxi'ín ari'irínta'a, ajta í se'íj ti a'ujye'íjxi'ín a'úutata'a pújme'en a'ájna xicá'jra'a jetze pat'í'ij yé uvé'enen pej tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

²² Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:
—Caxu a'atzu ramua'aree ti'itíj sej nehuavii. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaítzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaítzi na'ame?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—A'iné tijtá ne'u.

²³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaítzi xá'ara'ani netíj tirajpuaítzi na'ame inee. Mí ajta, capu ayén tí'ineci'ípua ineetzi nej ja'atí huatá'an ti a'ujye'íjxi'in nerí'írínta'a, na'ari ne'úutata'a. Ayee pu'u tihuá'aci'iti mej mi uhuará'asixi'in a'ujna a'ímej ti Dios ari hua'antíhuau.

²⁴ Majta me'ín í seica, í mej tamuáamuata'a ará'ase, matí'ij ráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'utajé najmí'ica. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uri ramua'aree mú'een a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i í mej tí'ajta nain chuéjra'a japua. Ca'anéri mú jín tihuá'ajte'e í teite. Majta me'ín í mej títetateí, a'í mú tihuá'ajte'e í seica a'ij mej ye'í me'ín tí'ijxe'eve'e. ²⁶ Mí ajta, capu ayén tiraavíjte'e mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani ti i amuaatévaire'en najmí'ica mú'ejmi.

²⁷ 'A'atí ti na'a ti ayén raxí'eve'e ti te'enteároute a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'í pu amuacá ruxe'eve'e ti te'enteároute a'íjna jime'e í ti jaítze'e cílieen ti ij hua'utévaire'en najmí'ica ruxí'evi'ira'a jime'e. ²⁸ Miché'e miyen huárini netíj rici inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Canu ne'íjna jín mú iya'uvé'eme mej naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en í seica. Ayee nu 'een jín mú iya'uvé'eme nej ni huámi'ini huá'a jetze me'ecan, neajta nej ni tiraanájchite'en í Dios í ti jín huá'ajijve'e í mej á'apua'aren mu'icáca í teite.

Jesús pu tihuá'uhuaa í mej aracúcu'unijme'eca'a, í mej hua'apua

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Aj pu i á'uraa a'íjna í Jesús, majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij huiráaci me'íjna Jericó, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan. ³⁰ Majta me'ín í mej hua'apua í mej aracúcu'unijme'eca'a, a'úu mú e'ejté'eca'a juye jetze. Matí'ij ráanamujri'i ti nu'u á a'atamé a'íjna í Jesús, ayée mú titeejíhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, mi pej hui i'i huácaxa'ara'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'í itejmi.

³¹ Majta me'ín teite, a'í mú hua'ajteá'axi. Miyen tihuá'a'ijmíira mej mi caí miyen tí'i-jijhua. Mí majta a'íme í mej aracúcu'unijme'eca'a, jaítze'e mú ca'anín jín huajíhuaca'a. Miyen tijín:

—Tavastara'a, mi pej i'i huácaxa'ara'an í David teecan, tá'ancu'uvajxi'í itejmi.

³² Aj pu i Jesús huatéechaxi. Ajta hua'utajé. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e nej ni ti'itíj a'ij huáruuren mú'ejmi jemi?

³³ Ayee mú titeetaniú tijín:

—Tavastara'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e tej atanéjne'ere.

³⁴ Aj pu'i a'ín Jesús huá'ancu'uvajxi. Ajta hua'arámuari'ejxi í hua'ají'i jetze. Jíme'en pu'u hua'arámuari'ejxi, aj mú mi huarúj. Matí'ij mi atanéjne'eri muá'araa. Majta a'ucíj jamuan.

21

Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Aj mú mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a vejli'i u Jerusalén a'u ti a'uchájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betfagé. A'uu pu é'echajta'a jírí jetze mej miyen ratamuá'amua tijín Aceituunajemi.

Aj pu i Jesús hua'apuaca huata'íteca'a. ² Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Setá'ij a'uteárute se'újna, a'uun xu hui yé'eteuni í puuru'u ti ajtatápi'i jamuan í yaujra'an. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta mú huáje'erajápuan neetzi jemi. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'ihua'ura a'ájna jime'e, aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ti jíme'en yee tavástara'a pu nu'u raxí'eve'e, seajtáhua'a xu ca'anacan raatátuiire'esin.

⁴ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'ájna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayen tijín:

⁵ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a a'ájna í chajta'a u Sión ti jíme'en yee:

“Casi'i mú'een, pu'uri mú a'uvé'emej mú'ejmi jemi a'ájna í a'amua Rey.

Capu a'ij tí'ijviicua'i.

Ajta ave'ecaí puuru'u japua ti cílieen ti yaujra'an pú'een seíj í mej japuan tí'ití'icica.”

⁶ Majta me'ín í mej hua'apua, aj mú mi a'ucíj. Majta miyen huaríj a'ij ti Jesús tíhua'uta'aíj. ⁷ Aj mú ye'eráaja í Jesús jemi me'ájna í puuru'u, majta í yaujra'an. Matá'ij mi ra'itéechejte í puuru'u ruciixu jime'e. Aj pu i Jesús avé'eyeijxi japuan í puuru'u ti cílieen.

⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Majta cíxuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica, pi'ista te'entiveíchixi'i, a'íí mú majta a'apíjraa me'ájna juye jetze. ⁹ Majta me'ín í mej anáaté'ee huajú'ucaa, majta me'ín í mej cujta'an huajú'ucaa, a'íí mú huatajijhuaxi tijín:

—Ayee tu hui tí'imuahuvii pej tu'irájtuaani mi pej i'i huáacixa'ara'an a'ájna í rey, í David teecan. Dios pu rí'i tiraateájtuaa temua'a naa a'ájna ti yé vé'eme niuucajtze'en í tavástara'a. Ché'e a'íin tu'irájtuaani a'ájna ti a'uun é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ Aj pu i Jesús a'uteájrupi u Jerusalén. Tí'ij a'uteájrupi, aj mú mi tíuuri'itzií naíjmi'i í mej a'uun a'uchéjme'ecaa. Jéihua mú tí'iru'ixaate'eca'a. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna?

¹¹ Majta me'ín í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'íin pú'een í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-33)

¹² Ajta á'iyen, Jesús a'uteájrupi u teyujta'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i hua'utamuaári naíjmi'ica a'ímej í mej me'uun tí'itu'aracare'e, ajta a'ímej í mej me'uun tí'inanaavecare'e. Tihua'ameesa pí pu té'ejhua'axi a'ímej í mej japuan tumin huá'apuata'atí'iracare'e, ajta tihua'ípua a'ímej í mej cucuí'ise tú'aaracare'e. ¹³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiraataxájtaca'a ti jíme'en yee, ayée pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chí'ira'an tijín: “Chí'i mej tzajta'an tí'ixaxa'a í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu seicié raruure í chí'ij tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁴ Majta seica me'uun e'eré'ete'ecaa a'ujna teyujta'a. Seica mú mua'arácucu'un, majta seica, tzare'e mú hua'íicajme. A'íí mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ajta a'íin tihua'uhuaa.

¹⁵ Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, majta í mej tíu'ujmua'ate í yu'uxari jetze, matá'ij raaseíj a'ij ti Jesús huaríj mej mi miyen rí'i te'utaseíj í teite, matá'ij majta hua'useíj í tí'iríí í mej rujíjhuave'ecaa tijín: “Tiché'e nu'u rí'i tiraateájtuaani temíjna ti David teecan jetze airáane”, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a.

¹⁶ Matá'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'ájna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa pecaí tí'inamua a'ij mej tí'ixa amíime mi tí'iríí?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Aa ní'ijta ne'u. ¿Ni tzaa secaí siyen ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti ayén té'eyu'usi'i? Ayen tijín:

A'íí mú nu'u majta rí'i tiratá'aca a'ímej í tí'iríí, majta a'íime í uneeca'ise.

A'íí mú Dios jetze arájca'ane mej mi miyen huárini.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'utátuaa. Ajta iyá'uraa. A'uu pu a'ará'a chajta'a ti ayén teja'arajtehuaa tijín Betania. A'uu pu huatáxa'ai.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa ti caí taca'a a'íjna í huaréj

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Yee ruijmua'a yee t'íj ajtahua'a p'ájve, pu'uri í'licuataca'a a'íjna í Jesús. ¹⁹ A'íi pu huaréj huasej ti e'etávee a'ájna vejli'i juye jetze. Aj pu i a'uré'ene a'u ti e'etávee a'íjna í huaréj. Capu a'atzu taca'acaa sino téxamua'icaa pu'u. Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna í huaréj tijín:

—Capej ché'e ja'anáj taca'an.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huatéehua a'íjna í huaréj.

²⁰ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'íj raasej, j'éecan mú a'ij te'utasej. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné t'íri'iri ti ayén ca'anacan huatéehuan amíjna mi huaréj?

²¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u huaríj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e ti ij ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitiejte'e, ajta ti pua'a caí a'ij á'amua'ase sej caí a'ij huárini ayée xu che'atá sena'a raay'í'tihua'a xá'ara'ani sej siyen raruuren semíjna mi huaréj netíj neri ráaruu. Seajta siyen raay'í'tihua'a xá'ara'ani sej siyen raata'ájte'en semíjna mi jirí tijín: “Tíchesi yee, ateájra'a á jaata'a, já'ahua'a í mar jetze.” Aj pu i xaa ayén teja'uré'enejsin, ti ayén huárini í jirí.

²² 'Setíj sena'a sej siyen t'íjhuavii í Dios, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, aj xu xaa ra'ancuré'asin.

A'íjna í ti jín antiújmua'aree í Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Aj pu i Jesús a'uteájrupi teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a T'íj a'íin tihua'umua'aten í teite, a'íime í mej t'íajta u teyujta'a, majta í vaujsi, a'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿T'itájni hui jín peti'itéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani muaatá'a pej piyen huárini?

²⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Niche'e seíj tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen tinaatá'ixaate'en se'íjna jime'e, aj nu xaa niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti'itíj í nej jín ti'itéjvee nej ni niyen rici. ²⁵ A'íjna í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í Juan ti ij huá'umuá'íhua í teite, ¿a'uné jetze a'uvé'emej? ¿Ni u ta japua, Dios ti é'esejre'e, na'ari íiyen chaanaca japua, huá'a tzajta'a í teite?

Mat'íj mi ti'itúrixaa rujímua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios pu ya'uta'íteca'a, a'íi pu ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné 'een jín tecaí rá'atzaahuat'e te'íjna. ²⁶ Mí teajta iteen, capu hui ri'irí tej tiyen raataxáj yee teteca mú ya'uta'íteca'a a'iné tehuá'atziine'e í teite. Naíjmi'i mú miyen rá'atzaahuat'e ti a'íin Juan t'íixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁷ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—Catu ramua'aree.

Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu neajta inee amuaatá'ixaate'esin ti'itíj í nej jín ti'itéjvee nej ni niyen rici.

Jíme'en í mej i'i yaújmua'ame'en, í mej hua'apua

²⁸ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i, a'iné tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e i niucari. Ja'atí pu hua'apuaca t'iyáumua'a. Aj pu i e'iré'ene í seíj jemi. Ayee pu tiraata'íteca'a tijín: “Niyauj, aricu patá'aj teja'umuári'en íjii a'u nej uuva á'uuhuii.” ²⁹ Aj pu i a'íin yaujra'an ayén tiraatá'ixaa tijín: “Canu niyen rini.” Mí ajta a'íin, seicié pu tiu'umuá'aj. Aj pu i xaa u á'ume ti teja'umuári'en. ³⁰ Ajta á'iyen, a'íin ya'upuáara'an e'iré'ene í seíj jemi. Ayee pu che'atá tiraata'áij a'íjna t'íj ajta ari í seíj tiu'uta'áij í ta'amuájca. Ajta a'íin yaujra'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: “Aa ni'ijta, ayée nu rini.” Mí ajta caí, capu. Capu á'ume ti teja'umuári'en.

³¹ 'Niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. A'íime í mej hua'apua, ¿a'ataani ayén huaríj a'ij ti t'íjxe'eve'eca'a í ya'upuáara'an?

Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—A'íjna, í ta'amuájca.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej huá'ajjive'e í gobierno jetze me'ecan, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'an tumin jime'e, a'íí mú á'amua-mua'itín me'íjna jime'e mej mi a'uun a'uteáruते Dios ti é'eseijre'e.

³² 'Ayee pu'u tí'een, a'iné ayée pu hui 'een jín mú a'uvé'emej a'íjna í Juan ti i ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij sej ye'í huárini í Dios jemi. Mí seajta mú'een, caxu rá'antzaahuate. Majta me'ín í mej huá'ajjive'e, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'a tumin jime'e, a'íí mú xaa rá'antzaahuate. Mú'een xu ráamua'areeri'i se'íjna. Capu amín a'ij, aúche'e pu caí ti'itíj a'amua jetze tásiseiri sej si seicié tiú'umua'ati, sej si rá'antzaahuate'en.

Jíme'en í mej tí'imijhuacare'e í mej majta a'ij pua'a ti'iteitestecca'a

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Xáanamujri'i se'íj i niuucari. Ja'atí ti nu'u ayén uuva huáhuui. Ajta raaré'ana tejcuá jime'e. Aj pu 'i ti'itíj até'ijche ti tzajta'an rámi'iye já'ara'ara'an í uuva. Ajta nu'u ti'itíj ájtaahuaca'a mej japuan hua'íxi'ere'en mej mi raase'íj nainjapua a'utí ja'u'ástime mej tí'imijhuaca.

'Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu i hua'utáne'ijte í chuej mej mi tiraanájchite'en caj je'icáca. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'atí se'íj chuejra'a japua.

³⁴ 'Tí'ij nu'u teja'uré'ene mat'íj pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seica pu huata'íteca'a a'íme'í í mej tí'ijvairé'e mej mi hua'utáhuavii a'achú ti caj tí'ijci'iti a'íjna ti tichuej.

³⁵ Majta me'ín í chuej mej huataújneij, a'íí mú hua'uvívi'i a'íme'í í mej huata'íti'ihuaca'a. Se'íj mú huatéevajxi. Majta se'íj mú huajé'ica, majta í se'íj, meraateátu'asixi tetej jime'e. Camu ti'itíj hua'utá'a.

³⁶ 'Ajta nu'u a'íin í ti tí'ira'aijete'eca'a, seica pu ajtahua'a huata'áiteca'a. Mu'uri jaítze'e i'i mu'icáca. Majta me'ín í chuej mej huataújneij, ayée mú che'atá mena'a huá'uruu a'íme'í í mej huata'íti'ihuaca'a.

³⁷ 'Yee pu nu'u teuumé'eca. Tí'ij jí, a'íí huata'íteca'a a'íjna í ruyauj. Ayee pu tiu'umuá'aj tijín: “Merá'antzaahuate'esin sein.”

³⁸ 'Majta me'ín í chuej mej huataújneij, mat'íj raase'íj me'íjna í yaujra'an, ayée mú tiraaxí'epi'intare rujíimua'a tijín: “A'ii pu a'íin pú'een, í ti nain tí'ijci'iti. Che'eré, tiché'e raajé'ica ti ij téjmi ta'áa á'ara'ani.” ³⁹ Aj mú nu'u mi rajví'i me'íjna í yaujra'an. Mat'íj mi ru'irájrie á pua'acé. Majta raajé'ica.

⁴⁰ 'Me'ecui ari'icu, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí'ij mú a'uvé'eme'en a'íjna í á'ara'an í chuej, ¿a'iné ti'itíj huá'aruuren a'íme'í í chuej mej huataújneij?

⁴¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—A'íí pu caí hua'acu'uvée hua'antipua'ajte'esin a'íme'í í mej a'ij pua'a tí'iteteite. Ajta, a'íí pu hui seica huatani'ijte'esin í chuej. Majta me'ín, ayée mú xaa raatá'asin í ti ráaci'iti tí'ij a'ájna teja'uré'enen mat'íj pua'a tí'iju'uraca.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni secaí ja'anáj ra'ujjive í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén jíme'en yee:

A'íjna i tetej i mej raaté'uu, ájca'i mej ya'uhuá'axi í mej chi'ij ta'ahuaca;

ayén pu te'irájraa ti a'íin pú'eene'e já'araa ti i'i esquineero?

Tavástara'a pu ayén ráaruu, ajta rí'i te'utéevatzi í tatzajta'a.

⁴³ 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, Dios pu amuá'ari'ira a'íjna ti teja'amuaci'itíche'e júte'e ti é'eme'ecan í Dios jemi. A'íí pu hua'utá'asin seica í mej miyen rini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íí mú ra'ará'astijre'esin xaa ne'u. ⁴⁴ Ajta a'íin i tetej, ti pua'a ja'atí japuan tíveti, a'íjna í ja'atí huaténa'axíjsin a'íjna i tetej japua. Na'ari caí, ti pua'a a'íin tetej án é'ejveti japuan se'íj í tevi, aj pu i a'íin ra'iráxayeepe'esin í tevi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁵ Majta me'ín í mej tí'ajjta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, matí'ij ráanamujri'i a'ij ti Jesús tí'ixajtaca'a niuucari jime'e, aj mú mi ráamua'areeri'i ti a'ín a'ímej téxajta'ajme'e. ⁴⁶ Matí'ij mi ráahuau a'ij mé ye'í huárini mej mi raatévi'i. Mí majta, camu miyen huaríj a'iné mehuá'atziine'eca'a a'ímej í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. A'íime í teite, naími'i mú miyen ramua'areereca'a ti Jesús a'ín pú'eene'e seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

22

Jíme'en í mej jín tí'iyestehua'a ti pua'a ja'atí huaténeiche

(Lc. 14:15-24)

¹ Ajtaha'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa niuucari jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

² —Ayee pu Dios huá'aruure í teteca mej íiyen japuan cñine í chaanaca ti Dios te'áijta. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti tiú'uyeste a'íjna jime'e ti yaujra'an huaténe'icheca'a.

³ 'Ajta a'ín í rey, a'í pu nu'u hua'uta'íteca'a a'ímej í mej tí'ijvair'e mej nu'u u hua'utájeeve a'ímej í ti ari hua'utá'inee. Mí majta a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a, camu á'ujca'anejca'a mej á a'ire'enen.

⁴ 'Ajtaha'a, seica huata'íteca'a mej mi majta hua'utájeeve. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvair'e tijín: “Ayee xu yeehui tihua'utá'ixaate'en a'ímej nej neri hua'utá'inee tijín pu'uri tiu'uté'atime í cua'ira, pu'uri ajta tiu'uta'aíjtaca'a mej huá'ucui'ini í ye'emuaate ti tihua'uci'imite, huáacasi, majta puuyesi. Nain pu yeehui ari huaxí'epi'ín tej ti tiú'uyesten.”

⁵ 'Majta me'ín í mej huatá'iniihuaca'a, camu a'atzu huá'utzaahua. Ma'ucíjxi micu. Seíj pu a'uun á'ume a'u ti tejé'ehuaste'e. Ajta seíj, a'úu pu á'ume a'u ti tejá'atua. ⁶ Majta í seica, a'í mú nu'u hua'uvívi'i í mej tí'ijvair'e me'íjna í rey. Majta a'ij pua'a huá'uruu. Majta huá'ucui seica.

⁷ 'Jé'ecan pu nu'u huataniú'ucaca'a a'íjna rey. A'í pu hua'uta'íteca'a a'ímej í xantaaru'u. Matí'ij mi huá'ucuii najmí'ica í teite. Majta raaré'atai í huá'achí'i.

⁸ 'Aj pu i a'ín í rey ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvair'e tijín: “Pu'uri huaxí'epi'ín tej tí'iyesten. Mí ajta, a'ímej í nej neri hua'utá'inee, capu ayén hua'uci'i mej mú mú a'uvé'uju'un. ⁹ Sericu mú'een, tíj na'a ti cure'enéjme í caaye, setá'aj hua'utá'inen matíj mena'a í teite a'achú sej pua'améca jé'eteuni.”

¹⁰ 'Matí'ij mi huiráaci caaye jetze a'íime í mej tí'ijvair'e. Jéihua mú huá'ajseij í teite a'achú mej pua'améca á'uteu, í mej a'ij pua'a tí'iteteite, majta í mej rí'i tí'iteteite. Ayee mu'u pua'amé a'uteájrupi u chí'ita a'achú mej ú'uve.

¹¹ 'Aj pu nu'u i a'ín rey, a'uteájrupi a'ujna tí'ij a'ímej huaseíj í ti hua'utá'inee. Aj pu i ja'atí huaseíj ti caí ayén tí'iteechen a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a seíj huaténeiche. ¹² Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín: “Casi'i, ne'amiigu, ¿a'iné tiu'utá'irí'ristareca'a pej caí piyen éene'e tí'iteechen a'ij ti tiraavíjte'e, pej uteárute peyujna?” Ajta a'ín í ja'atí, capu nu'u a'atzu huataniú.

¹³ 'Aj pu i a'ín rey ayén tíhua'uta'áj a'ímej í mej tí'ijvair'e tijín: “Setá'aj yeehui ra'amují'ici'en muájca'are'ara'an jetze, seajta íicájra'an jetze. Seajta, mé pua'acíe ya'urájrieeni a'u ti a'utíca'a. A'uu mú yeehui ruyéine muá'aju'un, majta rutamej jín ancuré'ujci'imée muá'aju'un me'íjna jime'e í mej rajpuaíjtzi.”

¹⁴ 'Majta me'ín ti Dios huá'ajee, a'í mú mu'íi. Mí majta, me'ín ti Dios hua'avé'ehuau, camu mu'íi, sino cíj mu'u, micu.

Jíme'en í mej jín tí'ina'achitaca í í gobierno jemi

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Majta me'ín í fariseos, a'í mú a'ucíj. Majta miyen raaxí'epi'íntare mej mi raatémuaitin me'íjna í Jesús ti ij a'ín ayén auté'itzen mej mi me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. ¹⁶ Matí'ij mi seica huata'íteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan í Jesús. Aj mú mi a'ucíj, majta seica jamuan í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Heródes.

Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree ti caí ti'itíj timuá'aturaate'e, pajta hui piyen tzaahuati'i-ra'a jín tí'imua'ata a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Mú'ee pej caí tí'ajaahuate'e í teite jemi a'iné capu mú'eetzi jetze ruxe'eve'e ja'atén mej pú'een. ¹⁷ Patá'aj piyen titaatá'ixaate'en yee: ¿Ni qui xí'epi'in tej te'fín tiu'unájchi a'fjna jime'e í mej huá'ajijve'e í gobierno jetze me'ecan nusu tecaí? ¿Ni qui tiyen tiraanájchite'en te'fjna ti tí'ita'ajjte'e ti ayén ántehuaa tijín César?

¹⁸ Ajta a'fín í Jesús, pu'uri ramua'areeca'a mej caí miyen tí'ira'ihua'u jé'iyecan jime'e sino ayée mú raxí'eve'eca'a mej a'ij pua'a ráaruuren. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu caí siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jime'e. ¿A'iné 'een jín siyen tí'itese'e sej naateevi'i? ¹⁹ Tumin senaatasejrate'e í mej jín tí'inajchita me'fjna í mej jín huá'ajijve'e.

Aj mú mi sej ye'evé'e'ite, í tumin. ²⁰ Aj pu i ayén tihua'uta'ihua'uri'i tijín:

—¿A'ataani í néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa yéj ti á'ayu'usi'i?

²¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Amfjna ne'u í tej tiyen ratamuá'amua tijín César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huárini. Seraatá'an se'fjna í César a'achú ti caj tí'iraci'iti, seajta raatá'an í Dios a'achú ti caj tí'iraci'iti a'fjna.

²² Matfij miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej. Matfij mi á yaúurie. Majta a'ucj.

Jíme'en a'fjna xicájra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin í mi'ichite

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ A'ájna xicájra'a jetze, a'fí mú majta á e'iré'ene a'fime í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'fime ti jíme'en yee camu ché'e huatarújsin í mej huácuui. Matfij mi miyen tiraata'ihua'uri'i me'fjna í Jesús tijín:

²⁴ —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'fjna í Moisés teecan. Tí pua'a nu'u ja'atí ti neiche, ti pua'a a'fín caí tí'ti'irijmua'a huámí'ini, ruxe'eve'e nu'u ti a'fín ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itin a'fjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i ti ij tí'ti'irijmua'a á'ara'ani a'fjna jetze me'ecan.

²⁵ 'Ayee pu hui ja'anáj tiuju'urj téjmi tzajta'a. Mua'aráhua'apuaca'a me'fjna í ru'ihuaamua'a. Ajta a'fín ti i'ivasta'a, a'fí pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huamí'i. Aru capu tí'ti'irijmuá'a já'araa a'fjna ti ratévi'itine'e. A'fí pu jemi huateájturaa a'fjna ti ra'ité'ase. ²⁶ Ayee pu che'atá na'a tiráaru a'fjna í juutzeájra'an í ti ra'ité'ase í ti vásta'a me'ecan, a'fí pu ajta caí tí'ti'irijmuá'a já'araa, huamí'i. Ajta á'iyen í seij, í ti i' huaíca, a'fí pu ra'anténexaca'a. Ajta, ayée pu che'atá na'a tiráaru. Ajta á'iyen, ayén te'irájraa ti ayén tihua'uruu najmi'ica í mej aráhua'apua. Capu ja'atí tí'ti'irijmuá'a já'araa. ²⁷ Tí'ij jí, a'fín 'íta'a ajta huamí'i.

²⁸ 'Ari íjii, ¿a'ataani hui íra'ara'an pú'éene'e a'ame, a'ájna xicájra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin? Naíimi'i mú xaa ratévi'itine'e, a'fime í mej aráhua'apua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Sete'uteújxua mú'een a'iné caxu ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Caxu seajta ramua'aree a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios. ³⁰ A'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin í mi'ichite, camu miyen néjne'ichen í teteca. Majta í 'uuca, camu majta viichen, sino ayée mú éene'e muá'aju'un matfj a'fime í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

³¹⁻³² 'Mí seajta mú'een, jíme'en a'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin a'fime í mej huácuui, ¿ni tzaa secaí ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze a'ij ti Dios tejá'amua'ixaate'e tijín: “Nee nu nauj huá'a Dios pú'een a'fimej í á'amuyaya'upua, a'fjna í Abraham, ajta a'fjna í Isaac, ajta a'fjna í Jacobo”? Dios pu tihua'utá'ixaa cumu mej mauj ruurica'a. A'fj pu jín, a'fí pu a'fín pú'een í huá'a Dios a'fimej í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'fimej í mej mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³³ Majta me'ín í teite í mej e'etiújseij í jemin, jé'ecan mú naa r'íi tira'utaseij me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tihua'amua'atejca'a.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Majta me'ín í fariseos, mat'íij ráamua'areeri'i ti Jesús ayén hua'utémua'iti a'ímej í saduceos, aj mú mi tiújseij. ³⁵ Ajta se'ij ti huá'a jetze ajtémecantaca'a, temua'a pu tiraayí'itihua'a a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. A'íi pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

³⁶ —Maeestru, ¿ti'itájni niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan?

³⁷⁻³⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—A'ii pu a'íin pú'een í niuucarijra'a í ta'amujca, ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máaj se'ij niuucarijra'a, ti ayén tíjín: “Patá'aj piyen r'íi te'utá'amua'ati í á'a tzajta'a í Dios jemi, nain í pej jín r'íi te'utá'amua'ati, a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain jín á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amua'atziira'a jime'e.”

³⁹ Ajta, ayée pu hui che'atá na'a 'een í ti ra'it'éase tíjín: “Patá'aj nu'u piyen che'atá pena'a r'íi tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj ase'ij ti'iti'á'acha'íi.” ⁴⁰ Nain a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta nain a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, nain pu jín ayén tirájteusin a'íjna jime'e i ti tí'ihua'apua i niuucari. —Ayee pu Jesús tiraatá'ixaa.

¿A'ataani yaujra'an pú'een a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Maúche'e mú e'eré'ete'ecaa a'íime í fariseos. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

⁴² —¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'en a'íjna í Ciriístu'u, ti Dios án yá'ujra í ipuari japua? ¿A'ataani yaujra'an pú'een?

Ayee mú titeetaniú tíjín:

—A'íi pu hui rayauj a'íjna í David teecan.

⁴³ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Tí' pua'a ayén ti'ayajna, tí'ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios raatá'a ti David tiu'utaxáj a'íjna jime'e í Ciriístu'u, ¿a'iné 'een jime'e David ayén raatamuá'a tíjín nevástara'a? Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan tíjín:

⁴⁴ Tavástara'a pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna i nevástara'a ti jíme'en yee:

“A'ujye'íxi'i ipuari japua íye neri'irínta'a.

Paúche'e huatécatii ajta nena'a caí hua'utémua'itín í mej muájcha'íire'e.”

⁴⁵ A'íj pu jín, ti pua'a David ayén raatamuá'a tíjín nevástara'a, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'íin Ciriístu'u ayén a'íin pu'éene'e á'ara'ani í yaujra'an? Capu a'ij tí'iri'iri xaa ne'u, a'iné Ciriístu'u pu jaítze'e ve'ecán jín ti'it'éjvee caí David teecan ayén ti'it'éveeca'a.

⁴⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'i, camu a'atzu a'ij tirájteu a'ij mej tiu'utániuuni. Tíj na'a a'ájná'imua, capu ché'e ja'atí á'uca'anejca'a ti ayén tiraata'íhua'u.

23

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'íimej í fariseos, majta a'íimej í mej tí'imua'atacare'e í yu'uxari jetze

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Aj pu i Jesús hua'utá'ixa a'íimej í teite mej jemin e'etiújseire'eca'a, ajta a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayen tíjín:

² —A'íime, í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, majta a'íime í fariseos, a'íi mú títeté'u'upu'u teyujta'a mej mi miyen che'atá mena'a tihua'umua'aten í teite í yu'uxari jetze a'ij ti ríjca'a a'íjna í Moisés teecan. ³ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e sej si hua'ará'astijre'en, seajta siyen huárini nain jime'e a'ij mej tejá'amua'ixaate'e.

Mí seajta mú'een, caxu siyen che'atá sena'a ríjca a'ij mej ye'í rici a'iné camu miyen jé'iyecan jín tí'ijri'ire a'ij mej tejá'amua'ixaate'e. ⁴ Ayee mú ve'ecán jín tihua'a'íjcate'e

í teite a'íjna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri ti caí ja'atí raayí'ti ti ayén huárini. Majta á'iyen, a'íi mú hua'uta'ajte'esin í teite mej nu'u mi me'íjna jín ra'ará'astijre'en. Mí majta me'ín, camu a'atzu taúra'aca ti ij ayén che'atá na'a tihuá'uci'iti.

⁵ 'Matíj mena'a mej miyen rici, ayée mu'u rici jéjre'ecitze'e mej mi teite hua'usej. Antajíya'ujme'en mú ratá'ahuaca me'íjna í mej jín antéujj'ici'ejme í rumu'úu jetze, majta títi'ijmé'en te'ejviíjxi a'utí ti aucástimee í hua'asiicu'u. ⁶ Jé'ecan mú raxí'eve'e ti tihuá'uci'iti mej a'ujrá'ase ipuari japua jamuan a'íjna í ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í mej jín tí'iyeste. Ajta hua'atéyujta'a, ayée mú raxí'eve'e mej a'ujrá'ase í ta'amuájca í ipuari japua a'uj mej á'araraase í huá'avaujsimua'a. ⁷ Jé'ecan pu hua'aráanajche mej me'ín teite hua'utateújte a'ájna a'u mej tí'itu'araca. Ajta, ayée pu hua'aráanajche mej teite miyen tihuá'ajeeve tíjín nevástara'a.

⁸ 'Mí seajta mú'een, caxu siyen rahuauca ti ij ja'atí ayén tejamuaatájeeve tíjín nevástara'a. Caxu xaa ne'u, a'iné naíjmi'i xu ru'ihuaamua'a, ajta sej pu'u pú'een í á'amuavastara'a. A'ii pu a'ín pú'een í Dios. ⁹ Seajta mú'een, caxu siyen ja'atí huatámua'ati tíjín niyá'upua, a'iné sej pu'u pú'een í sej seri rájya'upua. An pu é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ 'Caxu seajta rahuauca mej miyen tejá'amuajeeve tíjín nemaestro. Caxu a'atzu, a'iné sej pu'u pú'een í ti i'i á'amuamaestru, inee i nej i'i Círístu'u, ti Dios án neja'ujyejítza í ipuari japua.

¹¹ 'Ajta, a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itájvee a'amua tzajta'a, a'íi pu hui amuaatévaire'esin naíjmi'ica mú'ejmi. ¹² Ayee pu'u, a'iné ja'atí ti na'a ti á'ujtzaahuat'e ti nu'u ve'ecán jín tí'itájvee, Dios pu raatá'asin ti ciliéene'e jín te'enteárute. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti jé'iyecan jín ruseijrata ti ciliéene'e jín tí'itájvee, Dios pu ayén raatá'asin ti te'enteárute tí'itáj jime'e ti ve'ée.

¹³ 'Setá'aj huataújxieemiste'en mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu tihua'aténaamua í teite mej mi caí a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua. Caxu á'ujca'ane sej siyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Caxu seajta hua'atá'aca mej mi miyen huárini mi seica í mej tí'itese'e mej mi me'uun a'uteárute.

¹⁴ 'Seajta, setá'aj siyen huataújxieemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu tihuá'ari'ira í huá'a chí'ij a'ímej í mej 'uuca, mi mej majta rujímua'atajme. Seajta á'iyen, a'uun xu a'uteáru'ipi u teyujta'a; seajta a'ateevi'i jín rahuavíraca í Dios jemi. Mú'een xu siyen ruseijrata sej nu'u caí tí'itáj jín auteájturaa. A'íj pu jín jaítze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un.

'Seajta, setá'aj siyen che'atá sena'a huataújxieemiste'en mú'een mi sej caí rí'i mé titeumuámua'aree. Capu tí'itáj tásiseiiri á'amuatzajta'a.

¹⁵ 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu íyen ciine nainjapua í chaanaca, seajta yen ciine í jaj japua sej si sej huatémua'itín ti ij a'ín ayén tí'itíujcha'íi setj mú'een. Seajta, set'íj raatémua'itín, ayée xu tihuá'umua'aten ti ij á'iyen jaítze'e amuaatémuatitín jeíhua a'íjna jime'e ti a'ij pua'a tí'itevistan, ajta tí'ij a'ín jeíhua pu jaítze'e rajpuaítzi a'ame secaí mú'een.

¹⁶ 'Ayee xu si éene'e seuj tihuá'umua'ate. Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tíjín: "Capu tí'itáj vaire'e ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í teyuu, sino ti jime'en yee ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e, aj pu xaa ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén araúrasten a'íjna jime'e ti te'ataújratzii."

¹⁷ 'Mú'een xu caí tí'itáj ú'umua'aree, mi sej caí tivejáu'itie. ¿Tí'itáni jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e na'ari í teyuu ti tzajta'an Dios huatéura'ate'en a'íjna í oro? ¹⁸ Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e í teyuu. Ayee xu seajta tí'ixaxa'a mú'een tíjín: "Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'ivejta, capu tí'itáj a'ij tí'ivaire'e." Mí seajta siyen tí'ixaxa'a tíjín: "Tí pua'a

ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í muai'ivéjri ti án yá'ujra japuan a'íjna ti japuan tiu'utámuaí'ivejta, aj pu xaa ayén a'íjna jín ruxe'eve'e ti araúrusten.” Capu ti'itíj a'amua tzajta'a tásiseiri.

¹⁹ 'Mú'een, mi sej caí rí'i mé titeumuámua'aree, ¿ti'itáani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í muai'ivéjri na'ari a'íjna ti japuan raatámuaí'ivajta'a, a'íjna ti japuan Dios huatéura'ate'en a'íjna í muai'ivéjri? ²⁰ Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna sej japuan án yá'ujra í ti tiu'utámuaí'ivejta.

'Aye pu'u tí'een, a'íjna ti te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámuaí'ivejta, ayée pu 'een jín te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ti'itíj, ajta niuucajtze'en naíjmi'i tíj na'a ti án japuan yá'ujra. ²¹ Ajta a'íjna í ja'atí ti ayén te'ateújratziira niuucajtze'en í teyuu, a'íj pu te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í teyuu, ajta niuucajtze'en Dios ti ari huiirájca a'ujna.

²² 'Ajta, ti pua'a ja'atí ayén te'ateújratziira niuucajtze'en u ta japua, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ipuari Dios ti án japuan 'é'e yé'ixaca. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í Dios ti án 'é'e yé'ixaca japuan a'íjna í ipuari.

²³ 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, sejta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jime'e a'iné caxu siyen ra'ará'astijre'en nain jime'e a'ij ti té'eyu'usili í yu'uxari jetze. Mú'een xu xaa raatá'an ja'icáj ti ruxe'eve'e a'íjna jime'e í sej jín rá'ancacare'en í sej racua'aca se'íjna í menta, sejta se'íjna ti naa teáarí'e, anis ti'itíj, sejta se'íjna í cumiinu.

'Mí sejta, caxu a'atzu ra'ará'astijre'en se'íjna jime'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e ti ayén ti jime'en yee: “setá'aj siyen raaxí'epi'íntari'ire'en a'ij ti tiraavíjte'e”, ajtahua'a se'íj ti ayén yee: “setá'aj huá'ancu'uvajxi'in í ruxí'ej teite”, ajtahua'a i'i ti jime'en yee: “setá'aj caí te'uté'itzaara'an se'íj jemi.” Aye pu xí'epi'ín éene'e á'ame'enche'e sej caí yá'uhua'anan se'íjna ti jaítze'e ruxe'eve'e, mú'een xu sejta siyen huáriniiche'e í ti ciliéene'e seijre'e. ²⁴ Capu hui ti'itíj a'amua japua nine'i, mú'ejmi, mi sej tihuá'amua'aten í seica. Jé'ecan xu tí'itese'eca'a sej si siyen ra'ará'astijre'en se'íjna jime'e í niuucari ti caí jé'hua ruxe'eve'e. Mí sejta mú'een, xu'uri mé rúurie se'íjna í Dios ti raaxájtaca'a a'íjna í niuucari.

²⁵ 'Setá'aj huataújxieemiste'en mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jime'e. Aye xu tí'ite'ihuaca, sejta naa éene'en tiu'uteujchéete'en sej si naa éene'en xá'ara'ani mé jéjre'e. Mí sejta, í ru tzajta'a, jé'ecan xu a'ij pua'a tí'iteteite, a'íjna jime'e sej seri tihuá'uriiri'i í tihua'áa í seica, sejta sej caí á'ujcu'uvejca'a í sej jín tiu'utémua'iti. ²⁶ Mí pej i'i fariseo ti caí ti'itíj a'atzajta'a tásiseiri, paj mi'i rí'i uhuá'aruuren í ti ú'useijre'e í á'a tzajta'a. Aj pu xaa, naa se'íre'e a'ame í ti é'eseijre'e mé jéjre'e.

²⁷⁻²⁸ 'Setá'aj huataújxieemiste'en mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Mú'een xu siyen naa seijre'e mé jéjre'e. Sejta mú'een, a'ij xu pua'a tí'iteteite í ru tzajta'a. Aye xu 'een tíj huá'achi'i í mej tzajta'an huajé'enaamuaca í mej meri huácuui. A'iné ayée mú' racácuainare'en mé jéjre'e, a'íj pu jín naa seijre'e a'íjna í huá'achi'i. Mí ajta, u tzajta'an, jé'hua pu te'urá'a í tihuá'acari, ajta í tihuá'ahua'ira'a ti ari tí'ipeti. Aye xu che'atá sena'a a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a a'íjna jime'e í sej caí siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e, sejta a'ij pua'a rici.

²⁹ 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, sejta mú'een mi sej i'i fariseos. A'iné caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Aye xu rá'ajta'ahuaca í huá'achi'i í mej tzajta'an hua'ateájtuaani í mej meri huácuui, í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Sejta siyen tiracámeijra mé jéjre'e temua'a naa a'íjna huá'achi'i mej tzajta'an hua'ateájtuaani a'ímej í mej rí'i tí'iteteitestaca'a.

³⁰ 'Sejta siyen tí'ixaxa'a tíjín: “Tí pua'a tiyen ruuri tá'ara'aniche'e a'ájná'imua matí'ij yé chejca'a a'íjme tavaújsimua'a teeca, catu xaa ne'u tiyen che'atá tena'a hua'ucui'iníche'e a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a matíj tihuá'ucuii í tavaújsimua'a teeca.” ³¹ A'íj xu jín siyen té'antzaahuate'en í ru jetze í sej se'íjn

pú'een huá'ahuaacixa'astemua'a a'ímej í mej huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. ³² Ayee xu'u i, setá'aj raanaíjmire'en a'íjna í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'íime í ruvaújsimua'a teeca.

³³ 'Mú'een xu a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej a'íjna jetze airáane í cu'ucu'u ti tí'ihua'itaca, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee mú'een xu huateújvaire'esin ti ij caí Dios amuaatá'an í puaíjtzi? Ayey xaa ne'u ti'ayajna, puaíjtzi pu á'amuaci'iti tíj na'a rusén jíme'e. ³⁴ A'íj nu jín niyen tejámuaata'íti'ira a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í mej rí'i mé titeumuámua'aree, neajtahua'a seica í mej tí'imua'ata. Mí seajta mú'een, seica xu cui'ini, seajta seica siyen huá'atatan í cúruu jetze, seajta seica, ayée xu tihua'utévajxi'isin u á'amuateyujta'a. Seajta seica, ayée xu hua'utamuárite'esin a'u ti é'echajta'a, seajta méyee.

³⁵ 'Ayee pu'i 'leen jín tejá'amuaci'iti nain jín í puaíjtzi í mej jín titéecui íiyen chaanaca japua tíj na'a mej raajé'ica a'íjna í Abel teecan ti yú e'iré'ene matí'ij raajé'ica me'íjna í Zacarías í ti yaujra'an pú'eene'e a'íjna í Berequías. A'uu mú ya'ujé'ica já'ita'a ti a'utéjvee í hua'ateyuu, ajta a'íjna í mej japuan tiu'utamuaí'ivejta.

³⁶ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Naíjmi'i jíme'e í mej miyen a'ij pua'a rijca'a, puaíjtzi pu tihua'aci'iti a'ímej íjii mej yéchej a'íjna jíme'e.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a jíme'en a'ímej í mej Jerusalén e'echéjme'e
(Lc. 13:34-35)

³⁷ 'Seajta mú'een, mi sej Jerusalén huachéjme, naími'i mú'een mi sej Jerusalén jetze ajtéme'ecan, jé'ecan nu huatánxieemijte'e mú'ejmi jemi, a'iné ayée xu huá'acui'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta mú'een, siyen hua'uteátu'asixi a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Mu'íi nu niyen tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen rí'i tejamuáacha'iin, nej ni amua'irájtuaani. Néjxe'eve'eca'a nej niyen amuáaruuren tíj tecuaara'i ti hua'antéseire'e í chípili'ise ti hua'ava'ana í ru'ana jíme'e. Mí seajta mú'een, caxu siyen tí'ijxe'eve'eca'a.

³⁸ 'Casi'i mú'een, pu'uri tén nej yé rúurieeni a'íjna xicájra'a nej jetzen raatátuaani í a'amuachi'i. Muá'avi'in pu a'utéchaxijsin. ³⁹ Ayee pu'u, a'iné caxu ché'e ja'anáj neseijran ajta sena'a caí siyen raataxáj yee: “Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a.”

24

Jesús pu raataxájtaca'a mej nu'u raaté'uuna í teyuu
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Aj pu i Jesús huirájraa teyujta'a. Tí'ij huiiramé'eca, a'íi mú á e'iré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi raatajé ti nu'u raasej í seica í chí'ij ti huá'uu jetzen í teyuu. ² Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'i mú'een, ¿ni seri nain tí'iseij ti huá'uu iyecuí? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'ájna xicájra'a mej jetzen nain huaté'uuna í chí'ij ti yé curé'eeve, capu ché'e seíre'e a'ame jaxu'u jetze tetej ti ru japua ticaíjme. Nain mú huaté'uuna temua'a naa.

Jíme'en í ti huatasejre'en tí'ij caí xi te'entipua'ajte'en nain
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Aj mú mi a'ucj. A'uu mú a'ará'a jirí jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Aceituunajemi. A'uu pu a'utacaíca a'íjna í Jesús. Matí'ij mi á e'iré'ene jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi tiu'uta'íhua'u avíitzi jíme'e. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itáani a'ij tí'iseijre'e a'ame tí'ij teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen pajtáhua'a áve'ecánesin, ajta tí'ij a'ájna pí tí'irijca ti te'entipua'ari nain í ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Rí'i xu'u mú'een, ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan. ⁵ Mu'iití mú hui huatasejre'esin neniúucajtze'e, miyen tíjín: “Nee nu ne'ín pú'een í Círíistu'u, ti Dios á ne'ujyejtzá í ipuari japua.” Ayee mú hua'utémua'ití muá'aju'un jeíhua teite hua'itzi jime'e.

⁶ 'Seajta siyen tí'inamuajran mej nu'u meri tiné'use'esin á já'ahua'a na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuijsin mej tiné'use'en. Rí'i xu'u mú'een, sej si caí tí'itziine'e, a'iné ruxe'eve'e ti ayén tiú'urini. Mí ajta, caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipua'ari.

⁷ 'Seica mú hui teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'í mú naími'i huatéujne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seica chuéjra'a japua a'uchéjme, a'í mú naími'i huatéujne'usi'ite'esin. Mu'iicacié mú majta huatatiéjcu. Ajta huatéujca'atzixi'isin í chuej mu'iicacié íiyen chaanaca japua.

⁸ A'ii pu a'ín pú'een í ta'amuájca í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un.

⁹ 'Aj mú mi miyen amuaaví'iran seica jemi mej mi me'ín a'ij pua'a amuaaruuren, majta mej mi amuaacui'ini. Matíj mena'a mej a'uchéjme íiyen chaanaca japua, a'í mú amujcha'íre'e muá'aju'un me'íjna jime'e sej mú'een na'ará'astijre'e ineetzi.

¹⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, mu'iití mú mé nejaúujisin, majta seica maujtzeíra'amua'a muá'aju'un sej ajta sej. Majta tiú'ujcha'íre'e muá'aju'un. ¹¹ Majta mu'iití mú huatasejre'esin a'íime í mej tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mehuá'acuanamuan jeíhua í teite. ¹² A'iné mu'uri jaítze'e a'ij pua'a rici í teite, camu ché'e ru'ihuaamua'a temua'a naa mú muá'aju'un. Mu'iití mú muári'erista muá'aju'un.

¹³ 'Mí ajta, Dios pu japuan niuuni a'íjna ti ayén té'eviicua'i ajta na'a caí huámi'ini.

¹⁴ Ajta, ayée pu amuacá ruxe'eve'e sej si a'ucíjxi'ín nainjapua sej chuéjra'a japua sej si hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jime'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Aj pu xaa te'entipua'ari nain.

¹⁵ 'Ayee pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Daniel teecan mej nu'u ti'ití huatéchajtza a'u ti Dios huatéura'ate nain. A'ii pu nu'u a'ín pú'een a'íjna í ti'ití ti a'ij pua'a 'een, ti xána'aví'ire'e, ti tziíni'ire'e. Ajta a'íjna ti rá'ajjve'e, ché'e a'ín yaú'itiée á'ara'ani a'íjna.

'Setí'ij raasej, ayee xu huári'ni mú'een. ¹⁶ Me'ín í mej Judea a'uchéjme, miché'e a'ucíjxi'ín ca'anacan a'u ti á'ujrime. ¹⁷ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, ti pua'a ja'atí án á'ujcatii í ruchi'i japua ta'avé'enamii, ché'e a'ín ca'anacan acájra'ani. Ché'e caí ti'ití huiirá'an í ruchi'itá, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan. ¹⁸ Na'ari ti pua'a ja'atí tejé'emuari'e u ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche ti ij rucíxu huiráapin, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan.

¹⁹ 'Cui'i xaa ne'u, jé'ecan mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze í uuca mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'itéjmee í ruyaujmua'a. ²⁰ Setá'aj siyen tiraatáhuavii í Dios jemi ti ij caí ayén ruxe'eve'e sej a'ucíjxi'ín tí'ij huáseevi'in, na'ari a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

²¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un mej caí ja'anáj miyen tirajpuaíjtzica'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca. Capu ajta ché'e huá'aci'iti í puaíjtzi a'ij ti tihuá'aci'iti a'ájna xicájra'a jetze.

²² 'Ajta, ti pua'a a'ín tavástar'a í Dios caí ayén ráaruurenche'e ti ij caí ché'e ayén ira'atéevi'i ti teumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'uré'eseire'e í jéjcu'a, a'í pu xaa ari ayén ráaruurée tí'ij caí ché'e ayén ira'ateevi'in.

²³ 'Seajta mú'een, caxu siyen rá'atzaahuat'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ájna xicájra'a jetze tíjín: “Casi'i, íyee pu já'ita'a é'en a'íjna í Círíistu'u.” Caxu seajta rá'atzaahuat'e ti pua'a sej ayén tí'ixajta yee: “Me'ecui, amée pu já'ita'a é'en.”

²⁴ 'Mu'iití mú hui huatasejre'esin a'íime í mej nu'u i'i Círíistu'u, majta a'íime í mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí majta, camu. Metí'ihua'itaca mu'u. Ayee mú me'íjna jín a'ij mej tiraayí'iti mej mi seica a'ij te'utasej í teite. Ayee mú majta tiu'utasejrata ti júte'e é'eme'ecan Dios jemi a'ij mej ye'í rici. Ayee pu naa seíre'e a'ame mej mi

hua'utémua'iti hua'itzi jime'e a'ímej í ti Dios hua'uré'eseij, ti pua'a ayén tí'iri'iristan mej hua'utémua'itin.

²⁵ 'Casí'i mú'een, nu'uri amuacaí amuá'ixaa. ²⁶ A'íj pu jín, caxu siyen rá'atzaahuat'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en ti jíme'en yee: "Amée pu nu'u á'uye'i 'itzitá a'u ti caí mé'e ja'atí", na'ari ayén yee: "Iiyu pu huiirájca avítzi jime'e yú chi'ita."

²⁷ 'Mí ajta, ayée pu té'eme a'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecáanen i nej neajta teáata'a jetze airáne. Ayee nu jéjre'ecitze'e seíire'e na'ame t'j mej témaxcava'ara'an. Amuacaí pu u e'ijnéeri'icí a'ame a'u ti 'eijninei í xica, ajta á'iyen ayén che'atá na'a huanéeri'icí a'ame a'u ti e'eteáru'ipi. ²⁸ Ajta ayée pu che'atá na'a té'eme t'j ti'tíj ti huam'í. T'íj ti'tíj huámi'ini, aj mú curé'ecijxi'isin a'íime í muá'ara'ica.

Jíme'en a'ájna xicájra'a ti jetzen ajtahua'a uvé'enejsin í ti ajta teáata'a jetze airáne (Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Jíme'en pu'u te'entipúa'ari nain í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze, aj pu xaa ayén seíire'e a'ame u júte'e ti jíme'en yee:

Anaaruti í xica, capu huanéeri'icí a'ame í máxcira'i jime'e.

Majta me'ín í xu'lura'ave, a'íi mú u e'ecávatzi'ixi'isin u júte'e.

Muaateúvivájra'asin a'íime í mej tí'ajta í mej majta é'eseijre'e u ta japua, mat'j mena'a pua'amé.

³⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, a'íj pu huatasej're'esin u júte'e í mej jín ramua'aréeren tíjín nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne.

'Majta me'ín í teitejra'a mej íyeyen seijre'e chaanaca japua, mat'j mena'a pua'amé huataújxieemiste'esin naími'i í ru jetze. Ayee mú ti'ineseíira muá'aju'un net'íj ave'ecáanen í jaitiri jetze. Ayee pu seíire'e a'ame temua'a naa mej mi miyen huatéújtzaahuat'e'en. Aj mú xaa ramua'aréeren í nej nain jín antínmua'aree. ³¹ Neajta nu te'ucáci'isite'esin ca'anín jime'e, neajta hua'uta'ájte'esin a'ímej í mej nevaire'e u ta japua mej a'uc'íjxi'ín nainjapua í chaanaca mej mi hua'uré'eseire'en a'ímej í nej neri hua'avé'ehuau. A'u ti ja'u'ástimee í chaanaca, a'úu mú huaúuvi'itin.

³² 'Setá'aj siyen yaú'itiée xá'ara'ani se'íjna jime'e a'ij ti ye'í ríj á'aye'i a'íjna í huaréj. T'íj antineájxi'ín ti cua'ati a'íjna í cíye'ara'an jetze, ti pua'a ajta ari huataxúta'an, aj xu si siyen ramua'aréeren ti ari vejli'i í víita'ari. ³³ A'iné ayée xu ramua'aree ja'anáj ti pua'a p'ti'irici se'íjna jime'e í sej rasise'i, ayée xu che'atá sena'a tiráamua'aree ti ari vejli'i ja'anáj ti jetzen antipúa'ari nain se'íjna jime'e sej rasejran nain a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa.

³⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, majta mauj ruuri naími'i í teite í mej íyeyen seijre'e íjii, nain pu xaa araúrastejsin. ³⁵ Ayej xaa ti'ayajna, a'íi pu antipúa'ari naíjmi'i t'j na'a ti'lipua'amé ti íyeyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta a'ín í niuucari a'ij nej neri tejamuá'ixaa, capu ja'anáj antipúa'ari xaa ne'u.

³⁶ 'Capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti te'entipúa'ajte na'ari a'atzaj ti ayén tí'irini. Camu ramua'aree a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua. Canu neajta ramua'aree inee sino, a'íi pu xaa ramua'aree a'íjna í nej rájya'upua.

³⁷ 'A'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée pu té'eme. Ayee mú che'atá mena'a tí'ijri'irée muá'aju'un í teite mat'j tí'ijri'irejca'a a'ájna tí'ij auj ruurica a'íjna í Noé teecan. ³⁸ Ayee mú rijcaa, tí'ij caí xi antipúa'areca'a í chaanaca jaj jime'e, met'íicua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. A'íi mú néjne'iche, majta viiche'ecare'e. Maúche'e mú miyen rijcaa ajta caí a'ín Noé ateájraa í baarcu jetze ti ve'ée. ³⁹ Majta me'ín í teite, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti tí'iti riníche'en. Aj mú xaa ráamua'areeri'i tí'ij huatámi'iyeca'a. Huaja'ujaújte naíjmi'ica í teite. Ayee pu che'atá na'a tihua'aruuren a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin, i nej teáata'a jetze airáne.

⁴⁰ 'A'ájna a'úu mú huaté'uu muá'aju'un ví'ira'ata'a, mé hua'apua í teteca. Seíj pu á'avi'itichi'ihuan tí'ij te'entipúa'are. Ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin. ⁴¹ Majta me'ín

í 'uuca, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un, mé hua'apua. Meté'ati'ixíj mú muá'aju'un. Seíj pu ajta á'avi'itichi'ihuan tí'ij te'entipúa'are, ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin.

⁴² 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj atanéjne'ere temua'a naa, a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze uvé'enejsin í á'amuavastara'a.

⁴³ 'Setá'aj siyen yaú'itiée xá'ara'ani se'íjna. A'íjna jime'e í ja'ati ti huatéechi'i, ti pua'a a'íjn ramua'areere a'atzaj ti pua'a í tíca'ari tzajta'a a'uteáruti a'íjna í nahua'ari, ayée pu rini a'íjna ti huatéechi'i. A'íi pu atanéri a'ame, ajta capu raatá'asin ti a'íjn nahua'ari ra'antána'aca í puéerta, tí'ij uteárute u chi'ita. ⁴⁴ Ayee pu hui che'atá na'a ruxe'eve'e sej siyen atanéjne'eri a'iné inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu uvé'enejsin a'atzaj sej caí pua'a nechu'eve'e mú'een.

Jíme'en a'íjna ti xaa nain jín rá'astijre'e, ajta a'íjna ti caí a'atzu rá'astijre'e

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'uran. ¿A'ataani tévira'a ayén caí ja'anáj á'itzee, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree ti pua'a a'íjn vástare'ara'an ayén tiraal'jcate'en a'íjna jime'e ti tihuá'ajjte'e í seica í mej tí'ijvaire'e ti ij a'íjn tihua'umín a'atzaj ti pua'a ari huaxí'epi'intari'ihuaca'a? ⁴⁶ Ajta a'íjna í tevi, naa pu tiraatévaire'esin ti pua'a ayén rijca a'ij ti tiraata'ajj tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna ti tí'ira'ajjte'e.

⁴⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, tzáahuati'ira'a jime'e ti pua'a auj ayén rijca tí'ij uvé'enen í vástare'ara'an, a'íi pu xaa ayén tí'ira'ajcate'en nain jime'e a'achú ti caj tí'ijcha'íi.

⁴⁸ 'Mí ajta, ti pua'a a'ij pua'a tí'itevistan a'íjna í ja'ati, ayée pu rini. Ayee pu tí'imua'atze í ru tzajta'a tíjín: "Jé'ecan pu á'ateeri mé já'ahua'a í nevástara'a." ⁴⁹ Aj pu i autéchesin ti a'ij pua'a tihua'uté'axi'in í ruxí'ej teite í mej tí'ijvaire'e. Ajta huá'a jamuan tí'icua'ani, ajta ye'en a'ímej jamuan í mej rutá'aruaijve'e.

⁵⁰ 'Ajta a'íjn vástare'ara'an uvé'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen caí rachú'eve'e a'íjna ti tí'ijvaire'e, ajta a'atzaj ti pua'a caí ramua'aree ti ari uvé'ene. ⁵¹ Aj pu i vástare'ara'an jeíhua puajtzi raatá'asin. Ajta raata'ajjte'esin ti a'uun a'utéveeca a'u mej a'uteáturaasin a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen tí'ijri'ire. Jé'ecan pu ruyeinixi'in a'ujna, ajta rutamej pu jín ancuré'ujci'imée a'ame a'íjna jime'e ti rajpuajtzi.

25

Jíme'en í teemua mé 'uuca, í mej tamuáamuata'a ará'aseca'a

¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, ayée pu Dios hua'utá'asin í teite mej mi me'uun a'uteárute a'u ti a'íjn é'eseijre'e u ta japua. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ij ti tihuá'uruu í teemua mé 'uuca, tamuáamuata'a mej nu'u ará'aseca'a. A'íi mú tejá'utií í tiú'ujlaampara mej mi me'uun ra'antinájche a'íjna ti huaténeichi. ² Camu rí'i mé titeumuámua'are'eca'a seica, í mej anxívi. Majta me'íjn í seica, í mej majta anxívi, a'íi mú nu'u xaa rí'i mé titeumuámua'are'eca'a. ³ Majta me'íjn í mej caí rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íi mú tejá'utií í tiú'ujlaampara. Aru camu ya'ujáj me'íjna í aceite í mej jín rá'ajtaira.

⁴ 'Majta me'íjn í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íi mú xaa limeeta tzajta'a ru'ucájtuaa í aceite. A'íj mú a'ujáj, jamuan í tiú'ujlaampara. ⁵ A'iné jeíhua pu nu'u é'etee a'íjna ti huaténeichi, temua'a pu cutzi tihua'umuá'iti a'íimej í teemua. Muaatácu'utzuca'a micu.

⁶ 'Pu'uri nu'u teumé'eca a'atzaj já'ita'a tíca'a, tí'ij seíj ayén huajíjhuaca'a tíjín: "Pu'uri yé vé'eme a'íjna ti huaténeichi. Xu'iráciinichi sej si ra'antinájche." ⁷ Mat'íj mi huajíjxica'a a'íime í teemua. Á'iyen mú rí'i tiú'uruu í tiú'ujlaampara.

⁸ 'Aj mú mi a'íime í mej caí rí'i huaújruu, ayée mú tihua'utajé í seica tíjín: "Aisí, cáj caj setitaatá'a í aceite a'iné pu'uri huitáxi'isin téjmi í ta'áa."

⁹ 'Majta me'íjn í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, ayée mú tihua'utá'ixaa tíjín: "Catu xaa ne'u, a'iné ayej ne'ase capu cí'iti tíj na'a itejmi. Capu ajta cí'ipe tíj na'a mú'ejmi. Mí seajta mú'een, setá'aj á'uciine huá'a jemi í mej aceite tu'araca sej si ráananan tíj na'a mú'ejmi."

¹⁰ 'Aj mú mi miyen huaríj. U mú nu'u mi á'uju'un. Maúche'e mú huajú'ucaa, t'íj a'ín a'ará'a a'íjna ti huaténeichi. Majta me'ín í teemua í mej r'í huaújruu, a'íi mú a'ucíj jamuan a'u mej tejé'eyeste me'íjna jime'e ti huaténeichi. Aj pu i te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze.

¹¹ 'A'atzu nu'u á'ateevi'ica, majta í seica a'ará'a í teemua. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín: "Tavastara'a, mú'ee í pej i'í tavastara'a, tita'antácuune'e." ¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín: "Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ayej ti'ayajna. Canu a'atzu á'amuaamua-jte."

¹³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen atanéjne'eri a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze nej inee uvé'enejsin.

Jíme'en í tumin ti jín í ti tihua'áijte'e tihua'u'íjca a'ímej í mej ravaire'eca'a

(Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Ajta, ayée pu che'atá na'a Dios huá'aruuren a'ájna xicájra'a jetze t'íj í ja'ati ayén tihua'uruu í mej t'ívaire'eca'a. T'íj nu'u ari a'uye'imíca mé já'ahua'a yee, amuacá pu hua'utajé a'ímej í mej t'ívaire'eca'a. Tihua'u'íjca a'íjna jime'e í ti a'ín t'íjcha'íca'a.

¹⁵ 'Ayee pu tiraatá'a seíj a'achú cumu anxíj vi'ira'a í tumin. Ajta í seíj, ayée pu tiraatá'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Ajtahua'a í seíj, seíj vi'ira'a pu tiraatá'a. Ayee pu tihua'utá'a a'íj mé tiraay'íti. T'íj jí á'uraa.

¹⁶ 'Ajta nu'u a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu a'utéjche ti tiu'umuári'en tumin jime'e. Ajta á'iyen, raamuá'iti anxíj vi'ira'a a'íjna jime'e ti ajm'í ra'ancuré'a. ¹⁷ Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Raamuá'iti hua'apua vi'ira'a, icu.

¹⁸ 'Ajta nu'u a'ín ti ra'ancuré'a a'íjna í seíj vi'ira'a, capu tiraamuári'iste. A'áa pu já'ahua'a a'ará'a. Ra'ateíchajraa á chuaata'a. A'uu pu ra'avá'ana í tumin ti raatánijte í í ti tihua'áijte'e.

¹⁹ 'Pu'uri nu'u á'ateevi'ica'a, ajta a'ín í ti tihua'áijte'e, uvé'ene. Ajta a'utéjche ti raaxí'epi'intare'en í tumin jime'e.

²⁰ 'Ajta a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta a'ará'a í seica í anxíj vi'ira'a. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: "Nevástara'a. Ayee pepu'u caj tinaatá'a anxíj vi'ira'a jime'e. Casi'i, a'íj nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase anxíj vi'ira'a."

²¹ 'Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an tijín: "X'íepi'ín pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'ítze. R'íi pej t'íitevij. A'íj pej jín te'ará'aste. A'íj nu jín niyen t'íimua'íjcate'en jéhua jime'e, íiye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i."

²² 'Ajta a'ín ti hua'apua vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta yé ra'áa. Ayee pu ajta tiraatá'ixaa tijín: "Nevástara'a, mú'ee pej piyen tinaa'íjca pe'íjna jime'e hua'apua vi'ira'a í tumin. Casi'i, a'íj nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase hua'apua vi'ira'a."

²³ 'Ajta a'ín í vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: "X'íepi'ín pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'ítzee. R'íi pej t'íitevij. A'íj pej jín ra'ará'aste. A'íj nu jín niyen t'íimua'íjcate'en jéhua jime'e, íiye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i."

²⁴ 'Ajta nu'u a'ín ti seíj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta yé ra'áa. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: "Nevástara'a. Nee nu niyen ráamua'areeri'i pej piyen té'ējaaxíjve'e. Ayee pej tihua'áijte'e mi seica mej mi tiu'uhuáste'en, mata'aj tiu'utzaana. Aru nain pu t'íimuaci'iti mú'etzi. Ayee pej tihua'áijte'en mej mi ráahuastira'ani í imue'eri, mata'aj raaré'eseire'en t'íj t'íicíre. Ajta á'iyen nain timuáaci'iti mú'etzi. ²⁵ A'íj nu jín t'íitziíne'eca'a inee. Aj nu jín ne'uun á já'ahua'a a'ará'a. Nera'ateíchejraa. Net'íj ni ra'avá'ana á chuaata'a. Ye'ecui ne'u, mú'etzi ti a'aa."

²⁶ 'Ajta a'ín vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: "Mú'ee, mi pej a'íj pua'a t'íitevij, jé'ecan pej huá'ina'ase'e. Capej t'íit'íj jín nevaire'e. T'í pua'a piyen ramua'aree nej niyen tihua'a'áijte'en mej mi tiu'uhuáste'en ti i ayén nain tináaci'iti ineetzi, ¿ni tzaa pajta piyen ramua'areere nej neajta niyen tihua'a'áijte'en mej mi raaré'eseire'en ti ij ajta nain tináaci'iti ineetzi? ²⁷ T'í pua'a piyen t'íijmua'aréere, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej

pi caí pe'uun yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tumin tí'ine'ijte nej ni a'atzu raamuá'itin? Tí pua'a piyen huáriniiche'e, aj nu xaa ra'ancuré'aniiche'en í ti neetzi ne'áa netí'ij yé uvé'enen. Pe'uté'itzee huáp'i."

²⁸ 'Aj pu nu'u i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica í mej vejli'i huaté'uu tijín: "Setá'aj yeehui rá'ari'i se'íjna í seij vi'lira'a, seajta raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a vi'lira'a tí'ituaave. ²⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej jeíhua tí'ijcha'íi, jaítze'e pu tihua'aci'iti. Ayee pu té'eme mej miyen tí'ijcha'íi muá'ara'ani nain a'achú ti caj ruxe'eve'e. Majta me'ín í mej caí ti'itíj tícha'íi, a'íi mú tihua'ari'lira a'ímej í mej cíj mena'a tí'ijcha'íi mej mi caí ché'e tí'ijcha'íi muá'ara'ani. ³⁰ Seajta mú'een, setá'aj mé ya'urájríeni se'íjna í ti caí ti'itíj vaire'e mé pua'acié a'u ti a'utíca'a. A'uu pu ruyeinixi'ín, ajta ancuré'ujci'ixisín a'íjna jime'e ti rajpuaíjti." Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an.

Tí'ij Dios huá'axijte'en a'ímej teitejra'a í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua

³¹ 'A'ájna xicájra'a nej jetzen yéve'ecánejsín inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, netí'ijtáhua'a huataseíjre'en a'ímej jamuan í mej tí'ivaire'e u ta japua, naa pu seíire'e a'ame mej mi rí'i te'utaseíj í teite, temua'a naa. Nee nu huatéyeijxa í ípuari japua mej mi ráamua'aree í nej inee nain jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua.

³² 'Matí'ij mi neetzi jemi huá'ajseire'esin nájmi'ica í teitejra'a i mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a hua'apuacié huá'ajseire'esin tíj ajta ja'atí ayén hua'apuacié tihua'ajsei í ruye'emua. A'uu pu huá'ajseij í cáne'axi seíjta'a, ajta a'íime í caurasi, ajta seíjta'a.

³³ 'Majta me'ín í mej rí'i tí'iteteite, ayée mú 'een matíj í cáne'axi. Neri'íríinta'a nu huá'ajseire'esin. Majta a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ayée mú 'een matíj í caurasi. Ne'úutata'a nu huá'ajseire'esin ne'ímej.

³⁴ 'Neajta inee, i nej i'i Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin ne'ímej í mej e'ejteí neri'íríinta'a tijín: "Ílye'e xu'u ij mú'een, mi sej rí'i tiraatá'a í niyá'upua, setá'aj siyen ra'ancuré'an í ti ayén tejá'amuaci'iti, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca, sej si se'uun a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e. ³⁵ Ayee pu té'eme a'iné mú'een xu tinaamí netí'ij huata'l'icuataca'a. Mú'een xu seajta jaj naatá'a netí'ij huata'l'imi. Mú'een xu seajta na'ancuré'evi'iti í ruchi'itá tí'ij caí ja'atí nex'eve'eca'a. ³⁶ Ayee xu tinaatéechejte netí'ij caí ti'itíchejca'a. Netí'ij tijcuí'ineca'a, mú'een xu seajta naatéseij. Ajta, netí'ij aiteánami'ihuaca'a, mú'een xu seajta náamuaareca'a."

³⁷ 'Majta me'ín í mej rí'i tí'iteteite, ayée mú tinaatá'ixaate'esin tijín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaamí tetí'ij muaaseíj í pej í'icuataca'a? ¿A'anajni tiyen jaj timuaatá'a tetí'ij muaaseíj pej í'imi'ica'a? ³⁸ ¿A'anajni tiyen timua'ancuré'evi'iti í tachi'itá iteen tetí'ij ráamua'areeri'i pej caí a'ij tamuari? Ari i'i, ¿a'anajni tej tiyen huaríj tej timuaatéechejte patí'ij caí ti'itíj jín ti'itíchejca'a? ³⁹ ¿A'anajni tiyen muáamuareca'a patí'ij aiteánami'ihuaca'a na'ari tej tiyen muaatéseij patí'ij tí'icui'ica'a?"

⁴⁰ 'Neajta inee, i nej i'i Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin tijín: "Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, setíj sena'a sej siyen huá'uruu a'ímej í ne'ihuaamua'a, ayée xu che'atá sena'a náaruu ineetzi. Capu amín a'ij ti pua'a siyen raatévai seíj í ne'ihuaara'a ti caí ti'itíj jín ti'itíjvee, ti caí a'atzu ruxe'eve'e."

⁴¹ 'Aj nu ni niyen tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej e'ejteí ne'úutata'a tijín: "Sericu mú'een, mi ti Dios a'ij pua'a tejámuatá'asin. Sej hui ineetzi jemi sej si se'uun a'uteárute taj tzajta'a ti Dios ayén rí'i ráaruurijtze a'íjna í tiyaaru'u, majta a'ímej í mej tí'ijvaire'e, a'íime í xiéjnu'ucari í mej a'ij pua'a 'een. ⁴² Sericu mú'een, a'iné caxu tinaamí netí'ij huata'l'icuataca'a. Mú'een xu seajta caí jaj naatá'a netí'ij í'imi'ica'a. ⁴³ Capu ja'atí naamuá'a. Ayee pu i 'eene'e, caxu ná'anvi'iti á ruchi'itá. Canu ti'itíchejca'a. Mí seajta mú'een, caxu tinaatéechejte. Netí'ij tijcuí'ineca'a, caxu seajta naatéseij, caxu seajta náamuaareca'a netí'ij aiteánami'ihuaca'a."

⁴⁴ 'A'íi mú majta miyen tinaatá'ixaate'esin tijín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaaseíj pej huata'l'icuataca'a, nusu pej í'imi'ica'a, na'ari pej caí ja'atí mua'atejca'a, na'ari pej tí'icui'ica'a, ca'ín pej aiteánami'ihuaca'a, teajta caí muaatévai iteen?"

⁴⁵ 'Aj nu ni niyen tiu'utániuusín tijn: "A'iné caxu siyen raatévai sejí í ne'ihuaara'a ti caí ti'itij jín ti'itéjvee, sejí ti caí ruxe'leve'e, caxu seajta naatévai ineetzi."

⁴⁶ 'Majta me'ín, a'úu mú á'uju'un ti ij puaijtzi huá'uci'iti tijn na'a rusén jime'e. Majta me'ín í mej rí'í títeteite, a'úu mú á'uju'un a'u ti Dios é'eseijre'e mej mi ruuri muá'ara'ani jemin tijn na'a rusén jime'e.

26

Meti'ihuaú'ixa a'íjna jime'e í mej raaxí'epi'intare'en mej nu'u Jesús huatéevi'i
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Tí'ij Jesús raapua'ajtaca'a ti nain tiu'utaxájtaca'a a'íjna i niuucari, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. ² Ayen tijn:

—Xu'uri ramua'aree ti ari vejli'i a'ájna mej tí'iyesten me'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'uni'i. A'atura aúche'e hua'apua xica. Ja'atí pu ajta tiu'utátuiire'esin í ne'jme'e i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi ná'utatan cúruu jetze. —Yee pu'u tihua'utá'ixaa.

³ Majta me'ín í mej tihua'ajte'e teyujta'a, majta a'íme í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jime'e ti tí'ajta, majta í hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, a'úu mú e'etiújsej u chi'ira'an jetze a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u hua'atáyujta'a. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijn Caifás. ⁴ A'íí mú tiú'ujmua'atziite'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi hua'itzi jín raatéevi'i me'íjna í Jesús mej mi raajé'ica. ⁵ Majta miyen tí'iru'ixaate'eca'a tijn:

—Catu raatévi'ira matí'ij tí'iyeste í teite mej mi caí huataníniu'ucacu. Tí pua'a tiyen huárini, a'íí mú taaténe'usi'ite'esin.

Í'íta'a pu án yé'ajtuaa mu'úutze'en í Jesús a'íjna ti naa teáarí'e
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ajta a'íjna í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a u Betania a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijn Simón. A'ii pu a'íin pú'een í mej majta miyen ratamuá'amua tijn Tí Cá'atzaj.

⁷ Aj pu i sejí á e'iré'ene jemin a'íjna í Jesús. Í'íta'a pu pírici ti limeeta huátisime'eca'a. Tetej limeetajra'a pu pú'eene'e. Naa pu te'evé'ejistica'a ti naa teáarí'e, ti ajta huápi'í tí'ijnajche. Tí'ij Jesús huatecaíca meesa jetze, a'íin í'íta'a án pu yé'ajtuaa án mu'úutze'en.

⁸ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, matí'ij raasej a'ij ti huaríj, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a í í'íta'a jemi. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijn:

—¿A'iné 'een jín á'uvej amíjna í aceite? ⁹ Rí'irístaca'anche'e pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itínche'e jeíhua í tumin mej mi hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

¹⁰ Ajta a'íin í Jesús, a'íí pu ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jín siyen rájaaxiejvi'i se'íjna i í'íta'a? A'ij ti náaru, temua'a pu naa í'í xí'epi'ín. ¹¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, maúche'e mú mú'ejmi jemi se'íre'e muá'aju'un tijn na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu i í'iri'iriista a'ame sej siyen tihua'utévaire'en. Mí neajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi se'íre'e na'ame.

¹² Ayee pu'u, tí'ij a'íin í'íta'a na'avé'emejri'i ineetzi, ayee pu 'een jín ayén náaru a'íjna jime'e ti na'avá'anan. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íyen chaanaca japua, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti Dios tihua'irájtuaani a'íí mú majta hua'utá'ixaate'esin a'ij ti huaríj a'íjna i í'íta'a mej mi jeíhua ra'utámua'aree.

Judás pu tiu'utátui avítzi jime'e a'íjna í Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ajta sejí ti huá'a jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íjna ti ayén ántehuaa tijn Judás Iscariotes, a'íí pu ajtáara huá'a jemi. A'uu pu á'uraa ti ij tiu'uxáj huá'a jamuan í mej tí'ajta teyujta'a. ¹⁵ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijn:

—¿A'achúni setí'ineanajchite'en ti pua'a nejamuaatátuiire'en ne'íjna í Jesús?

Maraaté'itíee í tumin. Majta raatá'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í tumin, rumua'atí plata. ¹⁶ Ajta iyá'uraa a'íjna í Judás. Tíj na'a a'ájná'imua, a'íi pu a'utéjche ti ráahuauni ja'anáj ti i'i xí'epi'in ti ij hua'utátuiire'en.

Tí'ij tavástará'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; I Cor. 11:23-26)

¹⁷ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í ta'amuájca mej jetzen tí'iyestehua'a matí'ij pan cua'acare'e ti caí cujchira'a, aj mú mi á e'iré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayeé mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti rí'í tejá'uruuren í pej ráacua'ani í pan tej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í tayaujmua'a í mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a?

¹⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een se'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni. Setá'aj siyen tiraata'ixaa'e'en yee: “Yee pu ti'ixa í maestro tíjín pu'uri a'ájna teja'uré'ene nej nain jín raanaíjmire'en, neajta nej ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í tayaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.”

¹⁹ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú huaríj a'ij ti Jesús tiu'uta'ájtaca'a. Nain mú rí'í tiú'uruu í mej tí'icua'ani.

²⁰ Tí'ij huachúmua'ancaa, Jesús pu huatecaíca í meesa jetze huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. ²¹ Mu'uri tí'icua'acáa, tí'ij ayén ti-hua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, seíj ti a'amua jetze ajtémecan, a'íi pu nejíme'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej tí'ajta teyujta'a.

²² Aj mú mi huataújxiemiste í ru tzajta'a. Ma'utéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, seij ajta seij. Miyen tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a seíj ayén tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—A'ijna ti pan cua'a a'íjna jetze i tuxa'a nee jamuan, a'ii pu a'íin pú'een í ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin. ²⁴ Ayeé pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi i nej neajta teáata'a jetze airáane a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Mí ajta, a'íjna jemi ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin, jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí huanú'ihuanche'e a'iné rajpuaíitzi pu a'ame huápi'í. Ché'e a'íin huataújxiemiste'en.

²⁵ Ajta a'íin í Judás, í ti hua'utátuiire'emi'ica'a, ayée pu tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Maestru, canu xaa ne'ín pú'een, ¿ni qui necaí?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mu'ée pej aseíj piyen tiraataxájtaca'a.

²⁶ Maúche'e mú tí'icua'a tí'ij Jesús pan tí'ij. Rí'í pu tiraatá'a í Dios, ajta ra'antítaaraxí. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'í. Ayen tihua'ixaa'e'e tíjín:

—Xa'ancuré'e'í'ipi'í. Xáacua'a. A'ii pu a'íin pú'een i nehuá'ira'a.

²⁷ Ajta á'iyen, vaasu tíjáj. Tí'ijta'í rí'í tiraatá'a í Dios, a'íi pu hua'uré'í'ite. Ayen tí'ixáata tíjín:

—Xa'anti'í, naíjmi'í mú'een. ²⁸ A'íjna ti urajmuua, a'ii pu a'íin pú'een i nexuure'e nej ra'iráxire'esin ne'íjna jime'e nej ni raanaíjmire'en a'íjna ti jín Dios ruseíj ayén te'ataújratziiri'í í jécua ímuá. A'íj nu jín huá'a japua niuuni mu'iicáca ti ij Dios ayén tihua'utá'uuni'í.

²⁹ Ayeé nu tejá'amua'ixaa'e'e. Ayej xaa ne'u ayén ti'ayajna, íjii tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, canu ché'e ra'anti'isin ne'íjna í já'ara'a uuva jetze ti me'ecan sino a'ájna xicájra'a ti Dios jetzen huatéura'ate'esin nainjapua í chaanaca. Aj nu xaa a'amua jamuan ra'anti'isin neajtahua'a rujéjcuatze'en.

Jesús pu raataxájtaca'a ti a'íin Pedro ra'avé'avaata ti nu'u caí ramua'ate
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Aj mú mi seáj tiu'utáchuiicaca'a í mej jín rí'i tiraatá'a í Dios. Aj mú mi a'ucíj.
A'uu mú a'ará'a Aceituunajemi, jírí ti á'utaaca.

³¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Íjii, ti tíca'aren, mé xu núujisin. Setiu'utatévi'ira'ata neetzi jemi. Ayee pu té'eme tǵj té'eyu'usi'i ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tǵjín: “Nee nu i nej i'i Dios, a'íj nu jé'icatan cáne'axi ti tiseíj. Majta me'ín a'ucíjxi'isin í cáne'axi.” ³² Mí neajta inee, net'íj huatarún, áa nu a'umé'e na'ame u Galilea. Amuacaí nu ará'aiixa, seajta á'iyen mú'een.

³³ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tǵjín:

—Capu amín a'ij ti pua'a naíjmi'i metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'etzi jemi. Canu ja'anáj niyen rini inee.

³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tǵjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íjii tíca'a, tí'ij caí xi huajíjhuan í gallo, huaíca pej piyen tína'avé'avaata yee pej nú'u caí nemua'ate.

³⁵ Mí ajta a'íin Pedro, ayée pu tiraatá'ixaa ca'anín jime'e tǵjín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej á jamuan huámi'ini, capu amín a'ij. Canu ja'anáj niyen tímua'avé'avaata yee nej caí muamua'ate.

Majta me'ín í seica, ayée mú che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu raatéjhuau í Dios jemi a'ujna u Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Aj pu i á'uraa a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu mú a'ará'a, huastari jemi, ciyej ti e'eré'eeve ti ayén téja'aráttehuaa tǵjín Getsemaní. Ayee pu tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Yé xu'u tité'en mú'een, iiyequí. Neajta inee, mé nu'u vejli'i a'atanéjsin nej ni raatéjhuauni í Dios jemi.

³⁷ Aj pu i á'uraa. Huaja'uví'iti a'ímej, a'íjna í Pedro, ajta a'ímej í mej hua'apua, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Zebedeo. Ajta á'iyen a'ij pua'a raatá'a í ru tzajta'a. Jé'ecan pu huataújxeemiste. ³⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Jé'ecan pu caí nú'uca'anisti'i yú ne tzajta'a. Huápi'i nu nexieemiste'e. Cu xiee nej cuj mi'ini. Yé xu huateáturan mú'een íiye. Seuche'e xu atanéjne'ere nee jamuan.

³⁹ A'atzu pu a'imuá ájca'i yee a'uré'ene. Tí'ij í é'ejtunutaca'a á chuaata'a. Aj pu i ayén tirájhuaaviiri'i í Dios tǵjín:

—Dios pej ní'iyá'upua, naíjmi'i pu rí'irí mú'etzi jemi. Tí pua'a peti'itá'acare'en ti caí ayén tí'ineci'iti a'íjna ti a'ij pua'a 'een, í nej jín rajpuaítzi na'ame. Na'ari caí, ché'e caí ayén 'eene'en net'íj tí'ijxe'eve'e inee, sino pat'íj mú'ee tí'ijxe'eve'e.

⁴⁰ Aj pu i á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Tí'ij hua'ujíste, aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tǵjín:

—¿Ni tzaa pecaí té'eviicua'i pej atáneere nee jamuan a'achú cumu sei hora?

⁴¹ Seuche'e xu atanéjne'ere, seajta setá'aj raatéjhuauni í Dios jemi tí'ij caí tejamuáaci'iti tí'it'íj í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Mú'een xu xaa huateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amuaca'anisti'i.

⁴² Ajta á'uraa. Ajtahua'a ayén tirájhuaaviiri'i í Dios tǵjín:

—Dios pej ní'iyá'upua, ti pua'a caí a'ij tí'iri'iri ti i caí ayén tí'ineci'iti a'íjna í nej jín rajpuaítzi na'ame, ché'e ayén 'eene'en pat'íj tí'ijxe'eve'e mú'ee.

⁴³ Tí'ijtahua'a á e'iré'ene. Ajtahua'a pu huá'uteu, mecu'utzúca'a, a'iné jeíhua pu huá'amua'itijca'a í cutzi. ⁴⁴ Aa mú a'uteájturaa a'ímej í mej cu'utzuca'a. Huaícacajetze pu ajtahua'a u á'ume í Jesús. Ajtahua'a pu raatéjhuau í Dios jemi. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaaviiri'i a'ij ti amuacaícan tiraatáhuaviiri'i.

⁴⁵ Tí'ij ajtahua'a á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Pu'uri íjii, sej huápi'i rucu'utzive'e. Pu'uri íjii sej huácu'utzuz, seajta huaújse'upe'en. Casi'i, pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij a'íin hua'utátuiire'esin í ne jíme'en, i nej neajta teáata'a jetze airáane mej mi naateevi'i a'íime í mej a'ij pua'a rici.

⁴⁶ 'Xá'ajhuiixi'i. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti ne jíme'en tiu'utátuiire'esin.

Mat'íij raatéevi'i me'íjna í Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a tí'ij a'íin Judás á e'iré'ene. A'íjna í Judás, a'íi pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucca. Seica mú tiu'í'isime'e í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee, majta seica ciyej tiu'íi í mej jín huá'ucui'ini. Najmi'ica mú huata'áijtaca'a a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta í huá'avaujsimua'a í teite.

⁴⁸ Ajta a'íin ti hua'utátuii a'íjna í Jesús, amuacá pu ti'ihuaújmua'atzii a'ij ti ye'í huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti a'íin pú'een í Jesús. Ayen tíjín:

—A'íjna ne'u, í nej ru'itépi'itze'esin net'íij raatateújte'en, a'ii pu a'íin p'rici. Setá'aj hui raatéevi'i.

⁴⁹ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatateújte tíjín:

—¿A'iné pena'a, Maeestru?

Ajta ru'itépi'itze.

⁵⁰ Aj pu i ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Ne'amiigu, ¿ni pe'íjna jín piyen yé vé'eme? —Yee pu'u tiraata'íhua'uri'i.

Majta me'ín í seica, a'íi mú ajteáxiireca'a jemin. Mat'íij mi raatéevi'i. ⁵¹ Mat'íij raatéevi'i, aj pu i se'j ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu rú'ijcupi í runahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Aj pu i ru'itéjtze a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti tihua'áijte'e u teyujta'a. Tí'ij jí ra'ajtave'jcheca'a í naxaira'an.

⁵² Ajta Jesús ayén tiraata'áj a'íjna í ja'ati tíjín:

—Ucárujte'e mua'anáhuaa, a'iné ti pua'a piyen ru'jcuta mua'anáhuaa, a'íi mú majta muaajé'icatan nahuaa jime'e. ⁵³ ¿Ni ayén timuá'amitiejte'e mú'etzi ti ayén ruxe'eve'e pej piyen huárini?

'Casi'i, ti pua'a niyen raatáhuavii í ti ní'iyá'upua, a'íi pu raayí'iti ti hua'uta'áijte'en a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mi ave'ecanén menaatévaire'en. Majta me'ín, a'íi mú miyen a'ará'axcan a'achú cumu huaícate ví'ira'a.

⁵⁴ 'Aru ti pua'a hui niyen huárini, capu ché'e huatári'iristari ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usí'i í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej miyen náaruuren.

⁵⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i í teite tíjín:

—¿Ni siyen yé vé'uju'un se'íjna jime'e í nej niyen hua'uré'eseire'esin í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi? ¿Ni se'íjna jín tiu'í'isin í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee, seajta ciyej tiu'í'isin sej si naateevi'i?

'Nain tújca'ari tzajta'a ti yú e'iré'ene, a'úu nu a'utéveeca'a teyujta'a. Netej'á'amua-mua'atehua'a nu ná'aye'i. Mí seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i se'újna. ¿A'iné 'een jín siyen rici íjii? ⁵⁶ Ayee pu nain tiuju'umé'e a'ame ti i ayén araúrasten a'ij mej mejmí'i tira'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, naími'i mu'u mi á yaúurie. Mat'íij mi huataúruu.

A'íi mú ya'uví'iti í Jesús huá'a jemi í jueesi

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Majta me'ín í mej raatéevi'i me'íjna í Jesús, a'úu mú ya'uví'iti me'íjna jemi í Caifás, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. Majta me'ín í mej tiú'ujmua'ate í niuucari ti tí'ajta, majta me'ín í huá'avaujsimua'a, a'úu mú majta e'etiújseire'eca'a a'utí a'utéveeca'a a'íjna í Caifás.

⁵⁸ Ajta a'íjna í Pedro, a'atzu pu a'ímuá raavárajme'e a'íjna í Jesús. A'uu pu vejli'i a'ará'a a'u ti já'ita'a e'eráyaujta'a, a'u ti e'irájca a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. A'uu pu ajta a'uteájrupi. Aj pu i huá'a jamuan a'ujyeíjxi a'ímej í mej tí'icha'íi ti ij ráamua'aree a'ij ti tejauum'é'e a'ame.

⁵⁹ Majta me'ín mej tí'ajta teyujta'a jamuan naími'i í hua'ajueesi, a'íi mú rahuauca'a í hua'itzi í mej jín Jesús jetze te'ujpuá'ajte'en ti ayén hua'utá'an mej mi raajé'ica. ⁶⁰ Mu'ití mú á'ujca'anejca'a mej hua'itzi jín té'antzaahuat'e'en. Capu amín a'ij. Camu ti'itíj huáteu í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

A'atzu á'atevi'ica ti ayén tí'irici. Aj mú xaa me'ín í mej hua'apua mú á e'iré'ene.

⁶¹ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi tevi a'íjna jíme'en yee: “Nee nu raay'íiti nej raaté'uuna a'íjna i teyuu ti chí'ira'an pú'een í Dios, ajta nu'u ajta rá'ajtaahua huaíca xicaj tzajta'a.”

⁶² Aj pu i seíj ájchee. A'ii pu a'íin pú'eene'e í ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ayee pu a'íin tiu'uta'íhua'uri'i í Jesús tíjín:

—¿Ni pecaí a'ij pena'a tiu'utániusin? ¿Tí'itájni pú'een a'íjna í mej jín té'antzaahuat'e'e mú'eetzi jemi?

⁶³ Ajta a'íin í Jesús, capu ti'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ajte'e niuucajtze'en í Dios patá'aj taatá'ixaate'en ja'atí pej pú'een. ¿Ni mú'ee pe'ín p'irici a'íjna í ti í'iyaujra'an í Dios?

⁶⁴ Jesús pu ayén tiu'utataniú tíjín:

—Mu'ée pej piyen raataxájtaca'a. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tejauum'é'e a'ame. Mú'een xu neseíra'a xá'aju'un ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane net'íj án huatéyeijxa ri'irínta'an a'íjna í ti nain jín antiújmua'aree u ta japua, seajta neseíra'a xá'aju'un net'íjtáhua'a yé ve'ecáanen í jaitiri jetze.

⁶⁵ Ajta a'íin í ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree ti a'íin huataniú'ucaca'a. Ayen tíjín:

—A'ij pu pua'a tí'ixa í Dios jemi. Capu ché'e ruxe'leve'e mej mi seica té'antzaahuat'e'en jemin. ¿Ni caí ayén tí'ayajna? Casi'i, xu'uri ráanamujri'i ti ayén a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi.

⁶⁶ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi?

Majta me'ín í seica, miyen tíjín:

—Ayee pu tiraavíjte'e ti huámi'ini a'íjna jíme'e.

⁶⁷ Aj mú mi ra'arátzjmua'axi á néerime'ara'an jetze, majta ra'itéevajxi í rumuájca'a jíme'e. Seica mú majta ru'itéva'ara'a. ⁶⁸ Majta miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Taata'ixaate'e mú'ee mi pej nu'u i'í Ciriístu'u, ¿a'ataani mu'itíjvee?

Pedro pu ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-57)

⁶⁹ Ajta a'íin í Pedro, a'úu pu anu'uhuátacatii já'ita'a ti e'eráyaujta'a í chí'ita. Ajta seíj uteájrupi, í ti ravaire'e a'íjna í teyujta'a ti antiújmua'aree. 'Íita'a a'íjna. Aj pu i á e'iré'ene jemin. Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Mu'ée pej pajta á'uche'ecane'e pe'íjna jamuan, ti Galilea é'eme'ecan.

⁷⁰ Ajta a'íin Pedro, seicié pu tiraatá'ixaa mej seíraca'a í seica, ayén tíjín:

—Canu ramua'aree a'ij pej ye'í tí'ixa.

⁷¹ Aj pu i ájchee. Pu'uri huiiramé'eca tá'apueerta. Aa pu a'utéechaxi.

Ajtahua'a seíj raaseíj 'íita'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite í mej a'uun a'uráte'eca'a tíjín:

—Amíjna mi tevi, a'íi pu xaa á'uche'ecane'e jamuan a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'e-can.

⁷² Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro. Niuucajtze'en pu jín ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu ramua'ate ne'íjna í tevi.

⁷³ A'atzu á'ateevi'ica, majta me'ín í mej e'eré'ete'ecaa, a'íi mú á e'iré'ene vejli'i jemin. Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Mú'ee pej xaa huá'a jetze ajtémecan. Tu'uri ramua'aree te'íjna jime'e a'ij pej ye'í te'ennú'u.

⁷⁴ Ajta á'iyen Pedro ayén a'utéjche ti ayén rájhuavii í Dios ti nu'u Dios ayén puajtzi raatá'an ti pua'a caí ayén ti'ayajna. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa niuucajtze'en í Dios tíjín:

—Canu ramua'ate nemíjna mi tevi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huajíjhuaca'a a'íjna í tecuaara'i. ⁷⁵ Tí'ij jí á'iyen Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti Jesús amuacaí tiraatá'ixaa ti jíme'en yee: “Tí'ij nu'u caí xi huajíjhuaca'a í gallo, ayée pej nu'u huaíca piyen tína'avé'avaata yee capej nemua'ate.”

Aj pu'i huirájraa. Jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Tiujeínejraa huápí'i.

27

Metiu'utátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Yee ruijmua'a yee, aré'apua'a, a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta huá'a vaújsimua'a í teite, a'íi mú raaxí'epi'intare rujímua'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús.

² Mara'anáají'ici'e í muájca'are'ara'an jetze, matí'ij mi ya'uví'iti. Aj mú mi raatátui a'íjna í tajtuhuan, ti ayén ántehuaa tíjín Pilato.

Judás pu nu'u e'ecaújcuaimin

³ Ajta a'íjna í Judás, tí'ij ráamua'areeri'i tíjín puajtzi mú raatá'asin í Jesús, jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Ajta, yaúutuaa huá'a jemi a'íjna í tumin ti seité japuan tamuáamuata'a ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta, ajta a'ímej í huá'a vaújsimua'a tíjín:

⁴ —Nee nu auteájturaa í Dios jemi a'iné nejámuaatátui ja'atí ti caí ti'itíjín até'itzea'ara sej si raajé'ica.

Majta miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Capu a'atzu ta jetze ruxe'eve'e itejmi. Mú'ee pej pú'eene'e.

⁵ Aj pu i Judás á ye'ejhuá'axi í tumin á chuaata'a a'ujna teyujta'a. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij í mé já'ahua'a e'ecaújcuaimin.

⁶ Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú raaré'ejepi me'íjna í tumin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu a'ij tiu'utá'aca tej yeúutuaani a'íjna í tumin a'u ti á'ujseire'e í tumin teyujta'a ti me'ecan, a'iné a'ii pu a'íin pú'een í tej jín tiu'unájchitaca'a tej ti yá'urieeni í xúure'e.

⁷ Matí'ij mi miyen raaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huárini me'íjna jime'e í tumin. Ayee mú me'íjna jín chuej huánanai mej miyen ratamuá'amua tíjín chuej ti japuan tí'imijhuaca a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca. Ayee mú raxí'eve'eca'a mej mi me'uun hua'avá'anaamuan a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁸ Ayee mú majta ratamuá'amua tíjín na'a a'ájnámua ti yú e'iré'ene tíjín chuej mej japuan ra'uré'exire í xúure'e.

⁹ A'ájnámua pu araúrate a'ij ti ajmí'li tiraataxájtaca'a a'íjna í Jeremías teecan ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a tíjín: “A'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú raaxí'epi'intare mej tiraanájchite'en a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a tumin ti i'í plata ti ij a'íin hua'utátuiire'en a'íjna í ja'ati. Majta á'iyen raaré'ejepi me'íjna í tumin. ¹⁰ Ayee mú majta huaríj tíj tinaata'áj í tavástara'a. Chuej mú huánanai a'u ti tí'imijhuacare'e a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca.”

Tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a jemin a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i a'íin tajtuhuan ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í pej hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan?

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús:

—Aa ni'ijta ne'u, a'ij pej ye'í ti'ixa mú'ee.

¹² Mí ajta a'ín Jesús, matí'ij jetzen te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, capu ti'itíj xajtaca'a.

¹³ Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pecaí piyen huá'unamuajri'i í mej jeíhua mú'etzi jetze te'ujpuá'ajte?

¹⁴ Ajta a'ín Jesús, capu ti'itíj xajtaca'a. Capu ajta seicié tiu'utaxájtaca'a, ni seíj jime'e í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte. A'íj pu jín, je'ecan pu a'ij yá'useijraca'a a'íjna í tajtuhuan.

Matí'ij me'íjna jín ra'uxíjte í Jesús ti ij huámi'ini

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ajta a'ájna matí'ij tí'yestejca'a í teite, ayée pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í tajtuhuan ti ayén seíj huatátuaani ti aiteánami'i, ja'atí ti na'a mej raatáhuavii. ¹⁶ Ajta seíj aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tijín Barrabás. Naími'i mú ramua'atejca'a me'íjna í Barrabás, ti a'ij pua'a tí'itevistaca'a.

¹⁷ Matí'ij ajteáxiireca'a jeíhua í teite, Pilato pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna í Barrabás, na'ari nemíjna mi Jesús, í ti jee i'í Ciríistu'u?

¹⁸ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné ayée pu ráamua'areeri'i tijín mará'achueere'eca'a í Jesús. A'íj mú jín raatátuiiri'i í tajtuhuan. ¹⁹ Aúche'e pu huatecaíca í ipuari japua a'íjna í Pilato tí'ij íra'ara'an ayén tiraata'í'iri'i tijín: “A'ij nu pua'a tiú'umaaraca'a ne'íjna jime'e í tevi ti caí ja'anáj ti'itíj jín auteájturaa. Jéíhua nu rajpuaijtzica'a íjii ne'íjna jime'e. Capej ti'itíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e.”

²⁰ Majta me'ín í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi miyen rájhuavii í tajtuhuan ti ij a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás. Ayee mú majta tirájhuaviiri'i ti ij a'ín tiu'utá'an mej mi raajé'ica me'íjna í Jesús.

²¹ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿A'atajni naatátuaani a'ímej í mej hua'apua?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—Barrabás.

²² Aj pu i Pilato ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ari mi Jesús, a'iné ti'itíj jín neráaruuren?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²³ Pilato pu ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Ti'itájni jín auteájturaa tej ti tiyen ráaruuren?

Aj mú mi jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²⁴ Pilato pu rú'umua'areereca'a ti caí a'ij tí'iri'iri huá'a jemi, sino mu'uri tén autéhuíjsime'e mej tiú'ujne'usite'esin chá'a mena'a. A'íj pu jín anaújmuaijta jaj jime'e mej seíiraca'a í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ne'ín pú'een í ti raajé'icatan amíjna mi teáata'a, sino mú'een xu'u pú'een.

²⁵ Naími'i mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Ché'e ayén éene'en ti titáaci'iti itejmi, ajta ti tihua'uci'iti í tayaujmua'a a'íjna jime'e í tej raajé'ica.

²⁶ Aj pu i Pilato raatátuaa a'íjna í Barrabás huá'a jemi. Ajta raata'ájtaca'a mej ra'itévajxi'ín me'íjna í Jesús. Aj pu i hua'utátuii mej mi rá'utatan.

²⁷ Aj mú mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti tajtuhuan e'irájca. Majta hua'utajé naíjmi'ica í ruxí'ej xantaaru'u mej mi tiújseire'en jemin í Jesús. ²⁸ Matí'ij mi tiraacá'ar-í'iri'i nain í ti ti'itéchejca'a. Majta síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'i, ti neána jime'e.

²⁹ Majta curuun mú raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'íj mú ra'avé'erujti'iri'i. Majta, itzój mú ru'itéechuite ri'iríinta'an.

Aj mú mi títunutaxi jemin. Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i tijín:

—¿A'iné pena'a, mú'ee pej tihuá'ajte'e a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan?

³⁰ Majta ra'atétzjmua'axi, majta rajví'i me'íjna í itzj. Mu'íi mú ra'avé'evajxi án mu'úutze'en me'íjna jime'e. ³¹ Matí'ij rá'uxieehuari'ira, aj mú mi rú'ijchuiiri'i me'íjna í sícu'uri ti pá'uvi'i, ti neána jime'e. Majta ru'ucáachejte í sícu'ure'ara'an. Matí'ij mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Merá'utatai me'íjna í Jesús í cúruu jetze

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Matí'ij aujú'ucaa, seij mú antinájcheca'a ti seij chuejra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. Ajta a'ín í teáata'a, ayée pu ántehuaa tijín Simón. Aj mú mi raata'ajte ti a'ín rá'anchueeni cúrujra'an í Jesús.

³³ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayée pu huataújmua'a tijín Mí'ichí Mu'uta. ³⁴ A'uu mú raatá'a ti'itj ti raayé'en, viinu ti antzináj ti ranaxca. Tí'ij ra'ajtamúa'a, capu ra'lími'í jál'araa.

³⁵ Matí'ij mi rá'utatai í cúruu jetze. Majta, huáhuajcaca'a mej ti'ihuaújmua'itin tetej jime'e mej mi ráamua'aree ti'itj ti a'ij raci'iti seij ajta seij í cixure'ara'an í Jesús. Ayee mú titeeré'upijte. ³⁶ Majta a'ujrá'aseca'a mej mi ráacha'ín.

³⁷ Majta taabla c'lieene'en aúutatai a'utí'á'ujmu'u í Jesús. Ayee mú amuacá'ra'uyú'uxaca'a í taabla jetze a'íjna í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “A'ii pu a'ín pú'een i Jesús, í ti hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.” ³⁸ Majta jamuan huá'utatai hua'apuaca í nahua'ari. Seij mú aúutatai ri'iríinta'an í Jesús, majta í seij, úutata'an.

³⁹ Majta me'ín í mej a'uré'enineica'a, matí'ij raasej, a'íi mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. A'ij mú pua'a tí'ijjeeveca'a. ⁴⁰ Miyen tijín:

—Mú'ee, mi pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jín pajtáhua'a rá'ajtaahua, aísí ne'u, patá'aj asej ajapua huániuuni. Tí pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í yaujra'an í Dios, acájra'a hui amíjna jetze mi cúruu.

⁴¹ Ayee mú che'atá mena'a tirá'uxieehuari'iri'i a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jime'e ti tí'ajta, majta huá'avaujsimua'a. ⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta amín, capu raayí'iti ti rujapua huániuuni. Amí pu nu'u tarey itejmi i tej Israél jetze ajtémecan; ché'e amín acájra'ani mi cúruu jetze. Aj tu xaa rá'antzaahuate'esin.

⁴³ 'A'íi pu hui nu'u rá'atzaahuate'e í Dios. Ché'e Dios japuan huániuuni íjii ti pua'a ayén raxí'eve'e a'iné ayée pu amín tiu'utaxájtaca'a ti jime'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an Dios.”

⁴⁴ Majta me'ín í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú miyen che'atá rá'uxieehuari'iri'i.

Jesús pu huamí'i

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu'i huateática'areca'a nainjapua í chuej. ⁴⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna jál'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a í runiuuca jime'e tijín:

—Eloi, eloi, ¿lama sabactani?

A'íjna i niuucari, ayée pu huataújmua'a tijín: “Mí pej ni'i Dios, mi pej ni'i Dios, ¿a'iné 'een jín pi nejaúurie?”

⁴⁷ Seica mej me'uun huaté'uuca'a meráanamujri'i. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íi pu hui huatajé a'íjna í Elías ti ajmí'i Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

⁴⁸ Jíme'en mu'u miyen tiu'utaxájtaca'a, aj pu i sej a'utiéchejraa. Ti'itj pu u a'uvé'etií ti urájta'ati. Ajta raateáru'une nahuáj jime'e ta'antzjvi'i. Ra'antijí'ici'e ciyej jetze, aj pu i rá'ajchui ti ij Jesús huayé'en a'íjna jetze.

⁴⁹ Majta seica, ayée mú tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e ayén éene'en. Aísí ti pua'a yé tanén a'íjna í Elías ti ij a'ín ra'acájtuaani.

⁵⁰ Ajta a'íjna í Jesús, ajtahua'a pu ca'anín jín huajíjhuaca'a. Aj pu i huamí'i.

⁵¹ Ajta a'íjna í c'ixuri ti itz'ijhua, a'uun ti huatávivijme'eca teyujta'a, jíme'en pu'u huamí'i a'íjna í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an. Ajta huatéujca'atzijxi í chuej, ajta já'ita'a a'utátapuj í tete. ⁵² Ajta te'entaújcuunaxi a'u mej e'eve'enámi'ihuajme'ecaa í mej huácuii.

Dios pu ajtahua'a hua'utatíste í huá'axiejniu'uca mu'iicáca í mej huácuii, a'ímej í mej mejmí'i ra'ará'astijre. Majtahua'a mú i'irúuri muá'araa. ⁵³ Majta aitac'íj a'u mej e'eve'enámi'ihuajme'ecaa. Majta me'ín, tí'ij huatarúj a'íjna í Jesús, a'íi mú a'uteájrupi u chajta'a. A'uu mú a'utase'ijre jemin í teite í mej mu'íi.

⁵⁴ Ajta a'íjna hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'axcaa, majta í mej jamuan tí'icha'íica'a, nain mú tiu'uséij a'ij ti tiu'ur'íj, ajta ti huatéujca'atzijxi í chuej. Jé'ecan mú tiu'utátziin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tar'íi pu a'íin pú'eene'e yaujra'an í Dios.

⁵⁵ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu meti'ise'íiraca'a í mej 'uuca. Mi'í mu'íi. A'íi mú á'ujujhua'ane'e me'íjna í Jesús jamuan tíj na'a ti u a'arájraa u Galilea, majta í mej ravaire'eca'a tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e. ⁵⁶ A'íi mú a'íin pú'een: a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta se'íj ti ayén che'atá ántehuaa tíjín María. Hua'anaana pu pú'een a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í José. Se'íj pu ajta huá'a jamuan a'utéveca'a, a'íjna ti hua'anáànaj a'ímej yaújmua'ame'en a'íjna í Zebedeo.

Mera'avá'ana me'íjna í Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, se'íj pu á e'iré'ene ti Arimatea é'eme'ecan. Chíjteaani pu pírici a'íjna. Ayee pu ántehuaa tíjín José. A'íi pu ajta rá'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í Jesús. ⁵⁸ A'íi pu á e'iré'ene jemin a'íjna í Pilato. Ajta rájhuaviiri'í ti a'íin raatátuiire'en tévira'an í Jesús teecan. Ajta a'íin Pilato tiu'uta'a'íjtaca'a mej nu'u raatátuiire'en.

⁵⁹ Ajta José, tí'iquí ra'acájtí í tévira'an. Ajta ra'iré'e'ijcataka'a saavana jime'e ti jéjcuu. ⁶⁰ A'íi pu auchén ruuré'ijche u tété'e í tete tzajta'a. A'íi pu í'a'ara'an mej mi me'uun ra'avá'anan tí'ij huámi'ini. Mí ajta, a'úu pu ru'utéete tévira'an í Jesús teecan. Ayee pu a'íjna jín huar'íj, aj pu i ru'ujná tetej jime'e ti sic'írara'a. Ajta á'uraa.

⁶¹ Ajta a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í se'íj, í María, a'úu mú a'uté'uuca'a a'ájna vejli'í ta'iráninei a'u mej ya'utéete.

A'íime mej tí'icha'íica'a a'utí Jesús e'evé'enami'ihuaca'a

⁶² Yee ruijmua'a yee, mat'í'ij meri r'í'í huaújruu mej mi huaújse'upe'en, a'íime í mej tí'íajta teyujta'a, majta me'ín í fariseo, a'íi mú á e'iré'ene jemin a'íjna í Pilato. ⁶³ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ayée tu ra'utamua'areeri'í ti ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'i-hua'itacare'e. Tí'ij auj ruurica, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Hua'íca xicaj nu jetze huatarújsin.”

⁶⁴ A'íj pu jín, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej raata'a'íjta mej mi tiú'ucha'íin a'u ti e'evé'enami'í ajta caí mú á'ume'en hua'íca xica. Na'ari caí, í'iri'íri mej e'ire'enén, meraanáhua'an í tévira'an a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú xaa miyen hua'itzi jín tihua'utá'ixaate'esin í teite tíjín pu'uri huatarúj. Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a té'eme caí tí'ij amuacaí ayén tiu'uhuá'itaca'a a'íjna jime'e ti ayén nu'u yaujra'an pú'een í Dios.

⁶⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato tíjín:

—Ayee pu té'eme. Metí'icha'íj mú muá'aju'un. Sericu mú'een, seajta ru'ujjáxu'u-mua'an xarij jime'e, ajta júmi'inari jime'e, a'ij sej tiraay'í'iti ti ij caí ja'atí ramuari'e í tévira'an.

⁶⁶ Mat'í'ij mi a'uc'íj. Majta r'í'í ráaruu xarij jime'e, majta júmi'inari jime'e ti ij caí ja'atí ra'antácuuna. Majta u hua'utehúui a'ímej í mej tí'icha'íi.

28

Tí'ij Jesús a'itáaraa huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ij mú á'ume a'íjna í xica mej jetzen ruse'upi, tapuá'arijme'eca, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í se'j ti ajta María, u mú á'uju'un mej mi ya'utéseej a'u mej ye'avá'ana. ² Ca'anín pu jín huateújca'atzijxi í chuej a'iné se'j ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íi pu e'icaanej u júte'e. Aa pu e'iré'ene a'u mej ye'avá'ana. Antáriihuaca'a a'íjna í tete ti jín ujnámi'ihuaca'a ti únú'ujcun. Ajta japuan a'ujyeíjxi. ³ Jé'ecan pu tétaave'e cuaiínavi'in jime'e i ti jín ti'itéechen temua'a naa a'íjna í ja'ati.

⁴ Majta me'ín í mej tí'icha'íica'a, huápi'i mú ruviveeca'a, majta a'itavátzi me'íjna jime'e mej huápi'i tiu'utátziin. Cu xiee mej cuj huácuui. ⁵ Ajta a'ín ti tí'ivaire'e u ta japua, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íimej í 'uuca tíjín:

—Caxu tí'itziíine'e, a'iné néjmua'aree sej u ye'evé'ehua u se'íjna í Jesús í mej rá'utatai.

⁶ Capu hui ye'e já'ahua'a a'iné pu'uri huatarúj tíj ajmí'i tiu'utaxájtaca'a. Casi'i, mú sé'uju'un setá'aj ya'useíj a'u mej ye'etéete.

⁷ Seajta, setá'aj á'uciíne jíye'itzi jime'e sej si huaja'utá'ixaate'en a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e ti jime'en yee: “A'íi pu ari huatarúj, ajta amuacaí pu nu'u a'umé'e a'ame a'ujna Galilea ti ij a'ín huajá'uchu'eve'en a'ujna. A'uu xu nu'u yé'esejran.” Nu'uri amuaatá'ixaa.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, ca'anacan mú a'ucíj. Maúche'e mú tí'itziíine'eca'a. Mí majta, muaataújtemua'ave jeíhua. A'uu mú a'uruáachejraa mej mi tihua'utá'ixaate'en a'íimej í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e.

⁹ Ajta, jíye'itzi jín, Jesús huá'uteu. Ayee pu tihua'utateújte tíjín:

—¿A'iné sena'a?

Majta me'ín, á mú e'iré'ene jemin. Majta ra'avé'evi'iraxi íicájra'an jetze. Majta r'íi tiraatá'a.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'itziíine'e. Sericu mú'een, setá'aj tihua'utá'ixaate'en í ne'ihuaamua'a mej á'uciíne me'újna Galilea. A'uu mú hui nejé'esejran.

A'ij mej tiu'utaxájtaca'a í xantaaru'u

¹¹ Maúche'e mú huajú'ucua a'íime í 'uuca, seica mú a'uun á'uju'un u chajta'a. A'ii mú a'ín pú'een seica í mej tí'icha'íica'a. Majta miyen tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tí'ajta teyujta'a nain a'ij ti tí'ití huaríj.

¹² Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú tiújsej huá'a jamuan í vaujsi mej mi raaxí'epi'intare'en a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi tumin hua'utá'a í xantaaru'u, jeíhua.

¹³ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee xu huárini mú'een. Setá'aj siyen tihua'utá'ixaate'en yee: “Seica mú mú a'uvé'uju'un tíca'imua a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e tetí'ij cu'utzuca'a iteen. A'íi mú yá'utií í tévira'an avítzi jime'e.” ¹⁴ Ajta ti pua'a ráamua'aree í tajtuhuan a'ij ti tí'ití huaríj, teen tu tiyen tiraatá'ixaate'esin ti ij caí ti'itíj jín a'ij amuáaruuren mú'ejmi.

¹⁵ Majta tumin mú á'utií a'íime í xantaaru'u. Majta miyen che'atá mena'a huaríj matíj me'ín seica hua'uta'íteca'a. Tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée mú tí'ixaxa'a nainjapua a'íime í mej Israel jetze ajtémecan ti ayén ti'ayajna.

Jesús pu tí'itíj jín tihua'íjca í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan se'j mua'ará'axcaa, a'úu mú á'uju'un a'ujna Galilea. A'uu mú a'ará'a jíri jetze tíj amuacaí tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús mej nu'u me'uun a'atanén. ¹⁷ Matí'ij raaseíj, aj mú mi r'íi tiraatá'a. Mí majta me'ín, camu r'íi rá'atzaahuate'eca'a ti a'ín pú'een'e.

¹⁸ Aj pu i Jesús e'iré'ene vejli'i huá'a jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Pu'uri naatá'a nej niyen nain jín antínmua'aree tǐj na'a ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, ajta tǐj na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua.

¹⁹ 'A'ǐj xu jín a'ucǐjxi'in nainjapua seǐj chuǐjra'a japua sej si hua'utémua'itǐn í teite mej mi na'ará'astijre'en. Seajta huá'umuaǐ'ihuan niuucajtze'en í ti ní'iya'upua, seajta niuucajtze'en í nej i'i yaujra'an, seajta niuucajtze'en í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ 'Seajta mú'een, setihuá'amua'atehua'an mej mi nain jín na'ará'astijre'en a'ǐj nej neri tejamuaata'aǐj mú'ejmi. Neajta inee, rǐ'i nu'u yé huatevéé na'ame a'amua jemi tǐj na'a ti yú auca'itǐ a'ame asta na'a caí nain te'entipúa'are. Ayee pu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Marcos jíme'en í Jesuciristu'u

*Juan pu tihúa'a'ixaate'e a'ujna a'u ti caí é'e ti'ití
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Yee pu éeni'ici'e a'utéjche í niuucari ti jíme'en rá'axa a'íjna í Jesús í Círíistu'u ti ajta yaujra'an píríci í Dios.

² Ayee pu te'uyú'uxaca'a í ja'ati ti ajmí'i t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Isaiás. Ayee pu tira'uyú'uxaca'a ayén tíjín:

Yee pu Dios ti'ixa a'íjna jime'e

ti án yá'ujra í ipuari japua ayén tíjín:

“Me'ecui xaa ne'u, nu'uri ja'atí huata'íti

t'í'ij amuacá huatasej're'en pecáí mú'ee.

A'í pu a'íin pú'een ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin

í teite mej nu'u mua'ijchú'eve'e.”

³ Ajta nu'u í Dios ayén tíjín:

“A'íjna í ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin,

a'íi pu nu'u u e'ejíhuá a'ame já'ahua'a itzitá.”

Ayen tíjín: “Naa xu r'í'i huaújruuren mú'een,

a'íné a'íi pu yé uvé'enejsin í tavástar'a.

Caxu ra'antánaamuan í juyáara'an jetze.”

⁴ A'íjna í ti nu'u amuacá huatasej're'esin, a'íi pu a'íin pú'een a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuacare'e. Aa pu a'utéveeca'a a'u ti caí ti'ití é'e já'ahua'aca'a. Ayee pu tihúa'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati mej mi miyen huárini a'ij ti ye'í t'í'ijxe'eve'e í Dios. T'í'ij jí a'íin huá'amuai'ihuan í Juan ti ij Dios tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í jemin.

⁵ Mat'í'ij mi naíjmi'i e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú' e'eráci'ica'a t'j na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chujra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Judea, majta a'íime í mej a'uun a'uchéjme a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jerusalén. A'uu pu e'ejtémecan u Judea. Jíme'en mu'u raataxájtaca'a í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu i a'íjna í Juan huá'umuai'ihuaca'a í játe'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jordán.

⁶ Ajta Juan, ayée pu é'ene'e ti'itéchejca'a c'íxuri jime'e ti itz'ijhua ti'it'ij cameeyu'u ju'uxa'a ti pú'een. Ajta navij típuaasica'a. A'íi pu jín avá'ují'icie'eca'a. Ajta huátuna'ise pu cua'acare'e, ajta searate 'itzitá mej huáxuaavi.

⁷ Ayee pu tihúa'ihua'ixáate'e tíjín:

—Sej pu yé é'e vé'eme aúche'e. Jaítze'e pu hui ve'ecán jín ti'itéjvee a'íjna necaí inee.

A'íj pu jín caí naavíjte'e ineetzi nej ti'it'ij jín ti'itevéé ná'ara'ani ti c'ílieen jín seijre'e jemin a'íjna ti yé é'e vé'eme, capu xaa ne'u naavíjte'e ineetzi nej ni yejta'í'ipi'in í ca'acaira'an.

⁸ Ayee nu xaa ne'u neri amuáamuai'ihuaca'a jaj jime'e. Mí ajtá'i a'íin, seij pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmi jemi. Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pu uteá'asin mi a'amua tzajta'a.

T'í'ij Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Yee pu tiuju'ur'íj a'ájna t'í'ij huá'amuai'ihuaca'a í Juan. T'í'ij jí i á e'iré'ene í Jesús. A'uu pu e'erájraa u Nazarét, chajta'a ti e'ejtémecan a'ujna já'ahua'a Galilea. Aj pu i a'íi Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús u játe'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jordán. ¹⁰ Jíme'en pu'u Jesús a'itáraa á jaata'a, aj pu i raasej ti antaújcu í ta japua ti a'utéjmuaa. Ajta á'iyen Xiéjniu'ucare'ara'an huasej í Dios ti e'icáme'eca'a. Yee pu seijre'eca'a t'j cucui'i. Aj pu'i mu'úutze'en japua a'ujyejxi. ¹¹ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre u ta japua. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Niyauj pej píríci í nej muaxe'eve'e. Jé'ecan pej r'í'i tinaatá'aca.

Tí'ij a'íin tiyaaru'u tiu'utése ti ij raatémua'itin a'íjna í Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Tí'ij jí a'íin Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anéeri jín ya'uví'iti í Jesús áa já'ahua'a itzitá a'u ti caí ti'ití e'eré'evee. ¹³ A'ujna itzitá, ayée pu u é'etee sei máxcira'i japuan tamuáamuata'a xica. A'uu pu a'utéveeca'a a'u mej ti'itén a'ucí'ica mej simuáruuni. Tí'ij jí a'íin í tiyaaru'u ti'ihuaújtesi'ijre ti 'ij ca'aníjra'a raatá'an a'íjna í Jesús tí'ij ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi. Aru capu ayén teja'uré'ene. A'íí mú raatévai í Jesús í mej títetateí u ta japua í Dios jemi.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ájna u Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Tí'ij aiteánami'ihuaca'a í Juan, aj pu'i Jesús u a'utanéj u Galilea. A'íí pu hua'utá'ixa jíme'en a'íjna ti jín Dios tiraa'íjca í Juan, a'íjna í Dios ti te'áijta nain japua í chaanaca.

¹⁵ Ayen tijín:

—Pu'uri araúrate ti a'ájna teja'uré'enejsin ti tiu'uta'aíjta í Dios naíjmi'ici'e chaanaca japua. Setá'aj hui seicié huárini, setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani.

Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej ruhua'itépe'eca'a í mej muáacua

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Tí'ijjtá'i í Jesus a'ujna e'ejtémeca'a a'ujna vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Galilea. Aj pu'i a'ímej huasej í Simón, ajta í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón. A'íí mú xiéjmua'ari áuuhua'anaa á jaata'a. Ayee mú tí'ijri'irejca'a a'íime í mej hua'ité huavívi'i.

¹⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Mú se'utáuruyi'i ineetzi jemi setá'aj nej jamuan á'ujujhua'ane'en. Nee nu tejá'a-muamua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'ivivi'ira'a, sino a'ímej xu'u si ca'aníjra'a hua'utá'asin í teite mej mi neetzi ná'antzaahuat'e'en.

¹⁸ Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Matí'ij mi á téjaupíi í xiéjmua'ari me'ájna. Matí'ij mi a'ucíj jamuan í Jesús.

¹⁹ Aj pu ijtá'i á'ayee a'uré'ene. Tí'iquí seij huasej í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jacobo. Yaujra'an í Zebedeo. A'íí pu ajta raasej a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een í Jacobo. A'uu mú baarcu jetze e'eráate'eca. Majta rí'i tí'iruurejca'a í xiéjmua'ari ti tí'isiujtza'ani. ²⁰ Ajta á'yen Jesús hua'utajé. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a í mej xiéjmua'ari rí'i tí'iruurejca'a. Aa mu'u yaúurie í rutáata í baarcu jetze, ajta ti jemin tí'imuari'eca'a. Matí'ij mi Jesús jamuan a'ucíj.

Jíme'en í teáata'a ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Lc. 4:31-37)

²¹ Aj mú mi me'uun chajta'a a'uteájrupi, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Capernaúm. Tí'ij te'ará'a a'atzaj ti pua'a e'ire'enén a'íjna xicájra'a jetze í mej jetzen rusé'upihua'a, aj pu'i Jesús teyujta'a a'uteájrupi. A'uu pu tihua'uhuamuá'ate.

²² A'íjna í Jesús, capu chá'ana'a na'a tihua'amua'atehua'a matíj í seica í mej majta a'uun tihua'amua'atehua'a í mej té'eyu'uxaca, sino ayée pu tíj seij ti ti'itéjvee ti'itíj jíme'e ti ve'ée. A'íj mú jín a'ij te'utasej matí'ij ráanamua'ajri'i. ²³ Ajta pu seij a'utéveeca'a u teyujta'a, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'ij pu pua'a teja'uxáataye'icaa a'íjna í tiyaaru'u. ²⁴ Ayen tijín:

—Aa qui carai jé'ecan, ¿a'iné hui ti'itíj peté'umua'aree itejmi jemi, Jesús pej piyen ántehuaa tijín í pej Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej ta'antipuá'ajte'en? Némuamua'ate ja'atí pej hui pírici. A'uu pej a'uvé'emej Dios jemi, í pej yaujra'an pú'een.

²⁵ Aj pu'i Jesús ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Ayen tijín:

—Pecáj yee ti'itíj xajta. Huirájra'a mi tevi jetze. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁶ Aj a'íin í tiyaaru'u raatéca'atzixi í tevi ca'anín jíme'e. Tí'ij jí huajíjhuaca'a a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj pu'i huirájraa í tevi jetze. ²⁷ Aj a'ij

te'utasej a'íime í mej e'etiújseire'eca'a. J'écan mú tiúj'ixaate'eca'a seij ajta seij. Miyen tijín:

—¿Tí'itájni pú'een ti jécuaan jín ti'it'éjvee? ¿A'uquí é'eme'ecan? Xiee ti cuj ti'it'éjvee ti'it'íj jime'e ti ve'ée. Amí pu tihua'ajte'e í tiyáaru'use. Majta me'ín rá'atzaahuate'e a'ij ti ye'í tihua'utá'ixaate'esin. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a í teite.

²⁸ Majta mú á'iyen nain japua ráamua'areeri'i t'íj na'a u Galilea a'ij ti ti'it'í jín huar'íj í Jesús.

Jesús pu tiráhuua í mu'uneára'an a'íjna í Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Mat'í'ij mi me'uun a'ará'a Simón ti é'eche, ajta í Andrés. Majta a'íime í Jacobo, ajta í Juan, a'íi mú huá'a jamuan á'ujuhua'ane'e. ³⁰ A'íi pu án já'ujca'atii í mu'uneára'an í Simón. A'íi pu tí'icui'icaa. Pístaca'a. Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí'icui'i.

³¹ Aj pu'i ajteáxiireca'a í jemin a'íjna í Jesús. T'í'ij i rajví'i muájca'are'ara'an jetze. T'í'ij jí ra'ajjáj. Aj pu'i ca'anacan huarúj. Ajta á'iyen a'íin ti tí'icui'ica'a tihua'umí.

Jesús pu tihua'uhuaa jehua í mej tí'icucui'ica'a

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Chumua'an, tí'ij ari u e'eteárutij í xica, naíjmi'lica mú curé'evi'itixi í mej tí'icucui'i, majta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'e. ³³ Naíimi'i mú e'etiújseire'eca'a á pua'acé ta'iténinei, mat'íj mena'a mej me'uun e'echéjme'e, majta u á'ahua'ayee. ³⁴ A'íi tihua'uhuaa mu'iicáca í mej tí'icucui'ica'a. Capu seica na'a í cuí'ini'ira'a. T'í'ij i Jesús hua'utamuári í tiyaaru'u í mej seijre'eca'a seica í teite tzajta'a. Jesús pu ajta caí hua'atá'acare'e a'ímej í tiyaaru'u mej tiu'utaxáj, a'iné méjmua'atejca'a ja'atí ti pú'een'e.

Jesús pu tihua'utá'ixaa í teite u Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tapuá'arijme'eca, tí'ij auj huachuíjxa, Jesús pu ájchee. Aj pu'i mú a'ij huárupi. Aa pu a'ará'a já'ahua'a itzitá, a'utí caí ti'it'í e'eré'evee. A'uu pu huatéeniu í Dios jemi. ³⁶ Ajta í Simón, ajta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú ra'avé'ehua í Jesús. ³⁷ Mat'í'ij ráateu, aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Naíjmi'i mú muahuauhuau.

³⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Che'eré, tiché'e á'uciíne a'uun ti huatacá'a í seica chajta'ara'a jetze. A'uu nu neajta hua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ayee nu een jín u e'erájraa u Capernaúm. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

³⁹ T'í'ij hua'atáyujta'a tihua'ihuá'ixaa nainjapua t'íj na'a u Galilea. Ajta a'ímej í tiyáaru'use, Jesús pu hua'utamuári í mej huá'a tzajta'a ú'useijre'eca'a í teite.

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti lepra tineájxi í jetzen

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ T'í'ij jí seij ajteáxiireca'a í Jesús jemi. Tí'icui'ica'a a'íjna í ja'ati. Xána'avi'ire'eca'a a'íjna jime'e í cuí'ini'ira'a jime'e ti tineájxi í huá'ire'ara'an jetze tí'ij huatépete í huá'ire'ara'an. Ayee mú ratamuá'amua tijín lepra. Tí'ij i a'íin títunutaca'a. Rájhuaviiri'i í Jesús ti tiráhuaate'en. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a mua'aráanajche, pej tináhuaate'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti títunutaca'a.

⁴¹ Aj pu'i Jesús huataújxieemiste a'íjna jemi tí'ij raasej. Tí'ij jí ra'ajtamuáriej. Ayen tijín:

—Na'aráanajche pej huarún.

⁴² Ayee pu teja'uré'ene. Jíme'en pu'u raataxájtaca'a í Jesús, tiraacá'ari'iri'i í ti jín tí'icui'ica'a. Aj pu'i huarúj. ⁴³ Tí'ij i a'íin Jesús jehua ra'íjca ti nu'u caí raxájta a'ij ti ti'it'í huar'íj. Aj pu'i á'uraa í Jesús.

⁴⁴ Aru amuacáí pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Casi'i, pecáj ja'atí í'ixaate'e ni cáj caj, sino aricu, u pá'ume'en jamuan í ti tí'ivaire'e teyujta'a, tá'aj muaaseíj, pajta tiu'utámuaí'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. A'íí mú jín ramua'aréeren mej tí'ivaire'e teyujta'a tijín pepu'uri huarúj.

⁴⁵ Mí ajta a'íjna í tevi, tí'ij á'uraa, a'íí pu a'utéjche ti raataxáj jeíhua a'ij ti tí'tí' huaríj. Nainjapua pu hua'uré'ixaa seij ajta seij. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a ti Jesús a'uteárute í chajta'a, sino itzitá pu'u jí huáye'icaa a'utí caí tí'tí' e'eré'eevee. Aru ja'anáj ti na'a, a'íí mú teite é'eci'ica'a a'utí a'ij é'ene'e í Jesús. A'uu mú e'eráci'ica'a a'u ti na'a mej huachéjme.

2

Jesús pu seíj tiú'uhuaa seíj ti ciyáaxara'aca'a

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Teuumé'eca hua'apua xicaj, huaíca xicaj, ajtahua'a pu a'íín Jesús a'uteájrupi u Capernaúm. Matí'ij mi ráamua'areeri'i í teite tijín: “U pu nu'u já'ahua'a e'irájca ruche.”

² Aj mú mi ca'anacan tiújseij jeíhua í teite, matíj mena'a caí ché'e tité'uve u chí'ita. Camu majta á'avejrica'a ta'iténinei. Ajta a'íín í Jesús, u pu ánu'uhuatéveeca'a u chí'ita. A'íí pu tihua'á'ixaate'eca'a a'ij ti tí'ijxe'eeve'e í Dios.

³ A'íí mú ja'atí a'uré'eneijte í Jesús jemi seij ti tí'icui'i. Ciyáaxara'acaa nainjapua í ja'ati. Memuáacua mú mé ráachuisime'e.

⁴ Aru capu huatári'iristareca'a mej ru'uteárujte'en u téte'e a'utí Jesús ánu'uhuatéveeca'a, a'iné temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj mú jín, anticíj án imuá í chí'ij japua, matí'ij mi ra'anáacu í chí'ij. Aj mú mi ru'ucájtuaa í ti tí'icui'i a'utí ánu'uhuatéveeca'a í Jesús. ⁵ Aj pu'i hua'useíj, ajta ayén tiu'umuá'aj tijín: “Meté'atzaahuate'e, micu.” A'íj pu jín ayén tiraata'ixaa í ti tí'icui'i tijín:

—Niyauj, pu'uri hui timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin.

⁶⁻⁷ Majta á vejli'i seica me'uun e'irá'uu í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Matí'ij me'íjna huánamuajri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, matí'ij mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijín: “¿A'iquí een jín ayén tí'ixa amíjna mi tevi? A'ij pu pua'a, xaa ne'u, tí'ixa. Capu hui a'íjna jín antiújmua'aree amíjna ti seij tiu'utá'uuni'i í ti jín auteájturaa í Dios jemi. A'íí pu'u í Dios antiújmua'aree ti ayén seij tiu'utá'uuni'i.” Yee mú té'umua'atzejca'a a'ííme í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e.

⁸ Ajta a'íín Jesús, a'íí pu ru tzajta'a rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í tí'imua'atzejca'a í ru tzajta'a. Tí'ij í ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné een jín siyen té'umua'atze í ru tzajta'a? ⁹ ¿Tí'itájni caí muári'eri? ¿Ni qui nej niyen tiraata'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, patá'aj rá'anchueni muá'utaatzi; pajta yee á'ura'ani”? ¹⁰⁻¹¹ Aye nu xaa ne'u rini tíj í nevástara'a, í ti jí'i Dios, setá'aj ráamua'aree, i nej neajta teáata'a jetze airáne, neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'i í mej jín ateáturaaveca í Dios jemi. —Yee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a tijín:

—Aye nu tí'imua'ixaate'e. Ájchesi, pajta rá'anchueeni muá'utaatzi. Aricu a'u pej é'eche.

¹² Ajta á'iyen a'íín ti tí'icui'ica'a, a'íí pu ájchee. Rá'ajchui í rú'utaatzi. Tí'ij í á'uraa, metí'iseíiraca'a í teite. A'íj mú jín naími'i a'ij te'utaseíj. Rí'i mú tiraatá'a í Dios. Miyen tijín:

—Catu ja'anáj tí'tí'j huaseíj tetíj íjii. Yee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

Jesús pu raatajé í Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Tí'ij jí ajtahua'a Jesús a'uun á'ume a'u ti e'ee'e'ástime í jaj. Aa mú a'uré'enineica'a naími'i í teite jemin í Jesús. Ajta a'íín Jesús, a'íí pu huá'a'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios

hua'irájtuaani. ¹⁴ Aj pu'i ayée a'uré'ene. Tí'ij jí a'uun í Leví huasej, í ti i'i yaujra'an a'íjna í Alfeo. A'uu pu anú'ujcatii chi'ita mej tzajta'an tí'iteji'ivi í mej tí'iti'icica. Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nee jamuan á'uche'ecane'en.

Aj pu'i a'íin ájchee í Leví. Tí'ij jí á'ume jamuan.

¹⁵ Tí'ij jí ayén tiuju'urj matí'ij a'ará'a í Leví ti é'eche. Jesús pu a'ímej jamuan tí'icua'acaa í mej a'ij pua'a tí'iteteite. A'íi mú a'íin pírici í mej huá'ajjive'e í mej tí'iti'icica, majta í mej caí xí'epi'in rijca. A'íi mú tí'icua'acaa meesa japua jamuan í Jesús, majta seica í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Najmi'i mú tí'icua'acaa a'iné memui'icáa í mej á'ujjuhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹⁶ Majta seica á'a vejli'i cíneca'a. A'íi mú a'íin pú'een í mej tiú'ujmua'ate a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. Jeíhua mú nu'u raxí'eve'e í ruye'irá. Ayee mú ánte'arua a'íime tíjín fariseo. A'íi mú miyen tiu'uséij ja'atén mej jamuan tí'icua'acaa í Jesús. Aj mú mi miyen a'ímej tiu'utá'ixaa í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—¿A'iné een jín a'íin á'amuaestru tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej tí'iteji'ivi, ajta huá'a jamuan í mej caí xí'epi'in rici? Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate yú'uxare'ara'an jetze í Moisés, a'íime í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í fariseo.

¹⁷ Tí'ij a'íin huá'unamuajri'i í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'een jíme'en í teite í mej me'uun a'uré'enine'i jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej me'ín a'uré'enine'ica'an í jemin a'íime í mej rí'en, sino a'íi mú xaa a'uré'enine'i í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'i. Ayee pu che'atá na'a een ineetzi jemi. Canu ne'íjna jín yevé'eme nej ne'íjme huatá'inen í mej miyen tiú'ujsejrata yee mej xí'epi'in rici, sino a'ímej nu jemi yé vé'eme í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí xí'epi'in rici.

A'íi mú raata'íhua'uri'i í Jesús jíme'en í mej rú'itzi'ivi

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Tí'ij jí ayén tiuju'urj. A'íi mú rú'itzi'ive'eca'a í mej Juan jamuan á'ujjuhua'ane'e, majta í fariseo. Matí'ij mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné een jín maú'itzi'ivij í mej Juan jamuan á'ujjuhua'an, majta a'íime í fariseo? Mi majta, í mej mú'leetzi jamuan á'ujjuhua'an, camu miyen rici. —Yee mú tiraata'ixaa.

¹⁹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu'i a'ímej huatá'ineesin í mej rá'ajaahuate'e mej mi tiú'uyesten. Aj pu'i a'íin tihuá'amin. ¿Ni qui rí'irí mej rú'itzi'ive'eca ti pua'a huá'a jamuan auj tí'yeste í ja'atí? Capu xaa ne'u. ²⁰ Aru jee, aj pu teja'uré'enejsin í xica í mej jetzen rá'avi'itin í ja'atí. Aj mú xaa me'ín í mej rá'ajaahuate'e ru'itzi'ive'en a'iné capu ché'e huá'a jamuan a'utéjvee í mej rá'ajaahuate'e. A'iné inee, naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'itzi'ive'en í mej ná'ajaahuate'e.

²¹ Niche'e seij amuaatá'ixaate'en í chuijtari. Tí pua'a ja'atí a'íjna huaújcu'une'epe'en í cíxuri ti mí'ime'ecan, capu a'íjna jamuan rucú'une'epe'en í cíxuri jíme'e ti caí xí ja'anáj já'usini'i. Huatétzu'uta a'íjna í cíxuri ti jécua tí'ij huatéja'usini'ihua. Tí'ij i rasiújtza'anan í ti mí'ime'ecan. Aj pu'i a'íjna ti anásiujtza'ani, jaítze'e pu ve'etí anásiujtza'ani a'ame.

²² 'Ajta, capu ti'ití vaire'e ti pua'a ja'atí ru'ucájtua'ni navij limeetajra'a tzajta'a ti racua'iríihuajme nahuáj í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren a'íjna í nahuáj ti jécua, a'íi pu huatéve'eri, ajta ra'anasiújtza'ana í navij ti racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uvájtzi í navij, ajta í nahuáj. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e ti ru'ucájtua'ni í navij tzajta'a ti jécua a'íjna í nahuáj ti ajta jécua.

A'íi mú rú'ijtzaanaxi í teuuri ja'anáj matí'ij ruse'upi a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e

(Mt. 12:1-8, Lc. 6:1-5)

²³ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'íjna xicá'jra'a jetze mej ruse'upihua'a, a'úu pu aumé'ecaá jál'ita'a í vi'ira'a japua í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íime mú autéjhuii mej rú'ijtzaanaxi'ín ti'ití teuuri jatze'e a'iné jeíhua mú tiejcuca'a. A'uu mú a'atajú'uca'a meru'ijtzá'ana. ²⁴ Majta me'ín í fariseo, matí'ij hua'useíj mej miyen rijca'a, aj mú mi miyen tiraata'ixaa í Jesús. Miyen tijín:

—Casi'i, ¿a'iné een jín miyen rici a'íime í mej mú'etzi jamuan á'ujujhua'an? Capu hui a'ij tí'iri'iri ti ja'ati ayén rijca a'íjna í xicá'jra'a jetze mej jetzen ruse'upi.

²⁵ Aj pu'i hua'utá'ixaa í Jesús. Ayen tijín:

—Niche'e a'atzu tejamuá'ixaate'en. ¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huaríj í David teecan tí'ij huatá'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e? Tí'ij nu'u ti'itéveeca'a í Abiatar teecan a'íjna jime'e ti tihuá'ajjte'e í mej tí'ivaire'eca'a teyujta'a, a'úu pu a'uteájrupi í David. Ajta a'íin í pan í mej Dios huatámuai'ivejte u teyujta'a, a'íi mu'u nu'u racua'aca í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu máa ja'atí racua'aca.

²⁶ 'Mí ajta a'íin í David, a'ii pu caí teyujta'a tí'ivaire'eca'a. Capu a'ij ti'ití huaríj. A'íi pu nu'u ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámuai'ivejte. Ajta tihua'umí í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Capu a'atzu auteájturaa í David teecan í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

²⁷⁻²⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa. Ayen tijín:

—A'íjna xicá'jra'a jetze í mej jetzen ruse'upi, ayée pu Dios tiraaxí'epi'íntare tí'ij hua'utévaire'en í teite. Capu ayée na'a ayén tiraaxí'epi'íntare í Dios mej mi araúrasten mena'a a'íjna xicá'jra'a í mej jetzen ruse'upi. A'íj nu jín, inee i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée nu een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicá'jra'a jetze matí'ij ruse'upi.

3

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti ciyáaxara'aca'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Tí'ij jí ajtahua'a a'uteájrupi teyujta'a í Jesús. Seíj pu únu'uhuatéveeca'a. Ti'icui'i a'íjna, ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze. ² Majta mú me'ín unu'uhuaté'uuca'a í fariseo. A'íi mú rá'eeve'eca'a í Jesús, aisi'í ti pua'a a'íin caí tiráahuaate'en í ti tí'icui'i. Aj pu ajtahua'a pítí'irijca í xicá'jra'a í mej jetzen ruse'upi. A'íi mú fariseo rumua'atzíte'eca'a í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, tijín:

—Ájchesi. Huatéechaxi íye jál'ita'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Ajta á'iyen hua'utá'ixaa í seica. Ayen tijín:

—¿Ti'itáni í'iri'iri ti ja'ati ayén huárini tí'ij a'ájna teja'uré'enen, a'íjna xicá'jra'a mej jetzen ruse'upi? ¿Ni ayén tiraavíjte'e ti ja'ati ayén huárini í ti xí'epi'ín jín seijre'e, na'ari í ti tiraacuí'inte'en? Ajta, ¿ni qui i'í xí'epi'ín nej niyen huárini a'íjna xicá'jra'a jetze mej jetzen ruse'upi nej ni iráaruje'en nemíjna mi ja'ati tí'ij caí huámi'ini, na'ari nej ni raatá'an ti huámi'ini? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Mí majta me'ín í seica, camu a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íime.

⁵ Aj pu'i Jesús hua'useírajraa. Acaujtzáahuate'e yee cumu tíj niu'ucami'í. Ajta huataújxiemiste huá'a jemi a'iné camu raxí'leve'eca'a mej ráanamua. Aj pu'i a'íin ayén tiu'utá'ixaa a'íjna ti tí'icui'i tijín:

—Huatátzeaa mi á'amujca'a.

Aj pu'i a'íin í teáata'a, raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u raatátzeaaraca'a, aj pu'i huarúj í ja'ati í rumuájca'a jetze. ⁶ Aj mú mi huiráaci a'íime í fariseo. Matí'ij mi autéjhuii mej raaxí'epi'íntare'en seica jamuan a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús. A'íime í seica, a'ii mú a'íin pú'een í mej á'ujujhua'an jamuan í tajtuhuan ti ve'ée. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijín Heródes.

Jeíhua mú teite ajteáxiireca'a a'u ti e'leve'e'ástime í jaj

⁷ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Majta mú jamuan a'ucíj í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Jeíhua mú majta teite a'ucíj jamuan í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Galilea. ⁸ Matí'ij ráamua'areeri'i a'ij ti ti'ití huáruu í Jesús, ti ayén jaítze'e raayí'itihua'a caí máa ja'atí, jeíhua mú majta me'uun a'aráci'ica'a a'ujna u Judea, majta a'ujna u Jerusalén. A'uu mú majta a'aráci'ica'a u Idumea. Majta seica mej a'uchéjme'ecaa u Tiro, majta u Sidón. Seica mú majta a'itací'ica'a utavén pújme'en í Jordán.

⁹⁻¹⁰ A'iné pu'uri tihua'uhua'ate'eca'a jeíhua í mej tí'icucui'ica'a, jeíhua mú í mej tí'icucui'ijme ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Mua'itávatzijxi a'ájna vejli'i jemin. Jeíhua mú ra'ajtamíjhua'a a'ájna í Jesús. A'ij pu jín a'ín hua'uta'aíj mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej baarcu ráahuaviitze'en ti jetzen atéeyei'ixi'ín mej mi caí ratzínajye'ican í teite. ¹¹ Majta me'ín tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a, matí'ij raasej í Jesús, aj mú mi tí'tunutaxi vejli'i jemin. Ayee mú titeejíjhuaaca'a tíjín:

—Mú'ee pej hui i'i yaujra'an í Dios. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

¹² Aru Jesús, tí'ij hua'ajté'axi, aj pu'i ayén tíhua'uta'aíj mej caí miyen rijca, mej raxájta ja'atí ti pírici.

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Aj pu'i án a'ujnéj í jirí jetze, a'iné pu'uri rú'umua'areereca'a a'achú mej pua'amé í ti tíhua'uta'aíjte'esin. Aj pu'i hua'utajé. Matí'ij mi á ve'eré'ene í ti hua'avé'ejajpuaxi.

¹⁴ Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú a'ará'axcan í ti hua'avé'ejajpuaxi. Aj pu'i a'ín tíhua'u'íjca a'ájna jime'e mej á'ujujhua'ane'en jamuan, majta hua'utá'ixaate'en í teite í Dios jetze me'ecan. ¹⁵ A'íi pu ajta huau'íjca a'ájna jime'e mej antiújmua'areere mej mi miyen tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i, ajta mej majta hua'utamuarite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite.

¹⁶ A'ii mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Jesús pu a'ín huatajé í Simón. Tí'ij jí ayén raatamuá'a tíjín Pedro. ¹⁷ Ajta pu a'ín í Jacobo, ajta juutzeájra'an í Juan. A'ii mú me'ín pírici yaújmua'ame'en í Zebedeo. Tí'ij jí a'ájna í Jesús ayén hua'utamua'a í runiuuca jime'e tíjín Boanerges. Ayee pu huataújmua'a a'ájna tíjín Yaújmua'ame'en í mej Téjniuuve.

¹⁸ Seica pu ajta huatajé. A'ii mú a'ín pú'een í Andrés, ajta a'ín í Felipe, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Bartolomé, ajtahua'a seij í Mateo, ajta í Tomás, ajta a'ájna í Santiago, í ti yaujra'an pú'een a'ájna í Alfeo, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Tadeo. A'ij pu ajta huatajé a'ájna í Simón í ti á'uche'ecane'e huá'a jamuan mej miyen huataújmua'a tíjín cananista. ¹⁹ A'ij pu ajta huatajé í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'ájna í Judás, a'íi pu a'ín pú'een ti avíitzi jín hua'utátuire a'ájna í Jesús.

A'íi mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti a'ín tiyaaru'u ca'aníjra'a raatá'acare'e ti ayén huárini

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aj pu'i chí'ita á'a a'uteájrapi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majtahua'a mú jeíhua ajteáxiireca'a í teite, ca ché'e huatári'iristareca'a mej tiú'ucua'ani a'ájna jime'e mej jeíhua teite. ²¹ Aj mú mi ráamua'areeri'i í ihuáamu'ame'en í Jesús a'u ti a'ín a'ij é'ene'e. Aj mú mi a'uré'ene mej mi rá'anvi'itín. Ayee mú een jín huaríj a'ájna jime'e ti nu'u huateújtímua'iri'i í Jesús.

²² Majta me'ín í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, ayé mú tí'ixajtaca'a a'íime. Miyen tíjín:

—Beelzebú pu hui jetze araujca'ane amíjna mi tevi. Beelzebú í ti tihua'ajjte'e naíjmi'lica í tiyáaru'use, a'ájna Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca amíjna ti hua'utamuarite'en í tiyáaru'use. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

²³ Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu hua'utajé a'íime í mej té'eyu'uxaca mej mi ráanamua í niuucari ti jín tihua'amua'aten. Ayen tíjín:

—¿A'iné tí'irí'irí ti Satanás rusej hua'utamuarite'en í ruteítestemua'a? Capu a'ij tí'irí'irí. ²⁴ Ayej che'atá na'a, ti pua'a chajta'ara'a já'ita'a ma'utáciine, ti pua'a miyen huárini, aj mú mi tiújne'usi'ite'esin. Matí'ij a'utáciine já'ita'a a'íjna í chajta'ara'a, capu ché'e á'ateere. ²⁵ Ajta, ti pua'a teitestemua'ame'en í ja'ati, miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine, camu ché'e á'ateere í teitestemua'ame'en a'ájna a'u ti é'eche í ja'ati.

²⁶ 'Ayej che'atá na'a, ti pua'a Satanás ayén huárini a'utí é'eche, ti pua'a a'ín hua'uténe'usi'ite'en í ruteítestemua'a, a'í pu ajta caí ché'e á'ateere, sino a'í pu te'entipua'ajte'esin.

²⁷ 'Seij nu neajtahua'a huataxájta í niuucari. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'i tí'á'ara'an ti á é'eche í ti ruca'ané, amuacaí pu ruxe'eve'e ti ra'atéji'ici'en í ti ruca'ané. Aj pu xaa rí'irí ti uteárute a'u ti é'eche tí'ij tiraanáhua'i.

²⁸ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'ímej jime'e í teteca, rí'irí ti tihua'utá'uuni'i naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'ica í mej a'ij pua'a tí'ixaxa'a. ²⁹ Aru, ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna. A'í pu ru'ité'aa a'ame tíj na'a rusén jime'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

³⁰ Aye pu Jesús tihua'ú'ixaa a'íjna jime'e mej miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u tiyaaru'u tza-jta'an seijre'eca'a, mej mi miyen tiráamua'aree ti a'ín Jesús a'íjna jetze arájuca'anejca'a í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén huárini tí'itíj jime'e.

A'íime í mej pú'een í náanajra'an í Jesús, majta í ihuáamua'ame'en

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ajta a'ín náanajra'an, majta a'íime í júutzimua'ame'en, a'í mú u a'ará'a. Aa mú a'utéhuiixi mena'a pua'acié. Aj mú mi raatachú'eve. ³² Majta me'ín í mej huiiráte'eca'a jamuan í Jesús, a'í mú raatá'ixaa, miyen tíjín:

—Mé mú a'uté'uu pua'acié anaanaj, majta á'ajuutzimua'a. Mémuahuahuu, micu. —Aye mú tiraata'ixaa.

³³ Aj pu'i ayén tiu'utaniú í Jesús. Ayen tíjín:

—¿A'ataani me'ín pú'een í mej nináana nusu ne'ihuaamua'a? —Aye pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁴ Tí'ij jí hua'useírajraa í teite í mej a'itecaíjme'eca í jemin. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ii mú a'ín pú'een í mej nináana, majta í nejúutzimua'a. ³⁵ A'achú mej pua'amé miyen tirá'aste a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'ín pú'een í mej nináana, majta a'íime í nejúutzimua'a. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij jí á'uraa.

4

Jíme'en a'íjna í ja'atí ti nu'u teja'uhuáste

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Aj pu'i Jesús aj a'ucáane a'u ti e'eve'e'ástime í jaj tí'ij ajtahua'a tihua'umua'aten. Aj mú mi jeíhua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'utéveeca'a. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'í pu jín ateájraa í baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apuaíri japua. ²⁻³ Jéíhua pu tihua'á'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í chuijtari. Aye pu tihua'ú'ixaa seij jime'e í niuucari.

Ayen tíjín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Ja'atí ti nu'u tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'e.

⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu juye jetze a'uvatzíjraa. Aj mú mi pina'ase júte'e imúa ave'ecáane, meraaré'eje'ipi.

⁵ 'Ajta nu'u seica huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeíhua chuej á'uca. Yee pu'i teja'uré'ene, a'iné capu huatétee í chuej ti tzajta'an iru'ucárutixi'ín í jíine'ara'an, ca'anacan pu huaré'epistaca'a í chuej. Aj pu'i ca'anacan ajneájxi í imue'eri. ⁶ Ajta tí'ij

u e'iré'lene í xicaj, t'íjijí huaré'ehuaa xicaj jime'e í ti tiu'unéj. A'iné capu ajtanáana'a-jme'eca'a, a'íj pu jín huaré'ehuaa.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatjíjraa a'u ti tzicare'e a'uvéjme'ecaa. T'íjij a'íjín tzicare'e huavaújse, t'íjijí a'íjín tzicare'e ra'avá'ana a'íjina ti tiu'unéj. A'íj pu jín caí huáciireca'a.

⁸ 'Aru seica pu nu'u a'uun a'uvatjíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'íj pu huanéj. T'íjij huavaújse, aj pu'i temua'a tiú'uciireca'a. Seica í imue'eri, ayée pu caté'etejme'ecaa í cuuxa'a jetze seij ti ajtanéj í 'iciiri a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í jatzi. Ajta seica ayén caté'etejme'ecaa a'achú cumu huaícate. Ajta seica, anxíte pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

⁹ Ajta ayén tihuaú'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí rarí'irejmi'i, ché'e a'íjín huaruitiejte'en temua'a naa.

A'iné een chuijtari jín tihuaú'itiiiri'i

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Mat'íjij mi a'ucíj í teite. Aru camu naíjmi'i. A pu a'uteájturaa í Jesús, majta seica í mej naími'i a'ujuhua'ane'e huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Mat'íjij mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'íj ti huataújmua'a a'íjina í niuucari ti raaxájtaca'a.

¹¹ Ajta a'íjín Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'ejmi pu Dios tiú'ixaa e'ehuaruitiéecan jime'e a'íjina í ti huatéú'avaataca'a í Dios jemi a'iquí t'íiseijre'e a'ame a'íjina xicájra'a jetze t'íjij Dios t'íta'a'íte'e a'ame íiyen chaanaca japua. Aru amímej mej mé a'uté'uu pua'acié pua'acié, nain pu tihua'itiiiran chuijtari jime'e. ¹² Ayee pu tihua'aruure. T'íjij tihuaú'ixaate'e í niuucari jetze, seica mú miyen tiú'umua'ati tijín: “Cu xíee teyaú'itie iteen.” Ajta mat'íjij ranamuajran, miyen tijín: “Tu'iteájnamua iteen.” Aru capu xaa ne'u. Camu yaú'itie, camu majta tanamuaj. Dios pu tihua'itii chuijtari jime'e mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani, mej mi caí ráanamua, a'iné camu xaa ne'u raxí'eve'e mej seicié tirájteuni a'íj mej ye'í huárini, t'íjij a'íjín caí tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

A'ij ti huataújmua'a a'íjina í niuucari ti jíme'en raxa a'íjina í ja'ati ti teja'uhuáste

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Ajta Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa secaí yaú'itiée xa'araa a'íjina í niuucari? Tí pua'a secaí yaú'itiée xa'araa, ¿a'iné t'íiri'iri sej si siyen yaú'itiée xá'ara'ani í seica í niuucari? Nu'uri íjii amuaatá'ix-aate'esin amitiéere'ecan jime'e a'íj ti huataújmua'a í niuucari ti jíme'en raxa a'íjina í ja'ati ti nu'u t'íihuastehua'a imue'eri jime'e.

¹⁴ 'A'íjina í imue'eri ti huasti'i, ayée pu seijre'e t'íj í ja'ati ti á e'etéche'ecane'e huá'a'ixaate'e í niúucare'ara'an jime'e ti Dios jemi a'uvé'emej. ¹⁵ Ajta seica í teite, yee mú e'en cumu í imue'eri ti a'uun a'uvatjíjraa juye jetze. A'íj mú naa t'íijnamua í niúucare'ara'an ti raaxájtaca'a í ja'ati. Aru, mat'íjij ráanamujri'i, a'íj pu tiyaaru'u hua'irá'a'ari'iracare'e í niuucari í mej rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a. ¹⁶ Majta seica, yee mú e'en t'íj a'íjina í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a í tetej tzajta'a. Amuacaí pu hua'aránajcheca'a í niuucari í mej ráanamujri'i. ¹⁷ Aru cumu caí jeíhua ajtanáana'ajme, a'íj mú jín rajpuaiitzi muá'aye'i me'íjina jime'e mej seica huá'axiehuasti í niuucari, na'ari ti pua'a seica a'íj pua'a mehuá'aruure, c'íj mu'u té'eviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁸ 'Majta seica í teite, ayée mú 'een t'íj í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a a'u ti a'utzicare'eme. A'íj mú ranamua í niuucari. ¹⁹ Aru jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e a'íj mej rujíimua'a mena'a tirájteuve íiyen chaanaca japua tej japuan seijre'e. Ayee mú huaujmua'amua mej t'ílituaave'en. Majta miyen t'íinecua'atze mej chíjteaani pú'eene'en. A'iné t'íjij p'í na'a mú miyen t'íimua'atze a'iné ayée mú t'íixe'eve'e, capu ché'e té'uve í huá'a tzajta'a mej japuan tiú'umua'ati í niuucari. A'íj pu jín caí ché'e ri'irí ti hua'utévaire'en í niuucari í huá'a tzajta'a.

²⁰ 'Majta seica, ayée mú 'een cumu a'íjna í imue'eri ti huavatzíjraa japuan í chuej ti a'urí'en. A'íi mú xaa ranamua í niuucari, majta í ru tzajta'a raateátuaasin í rumua'atziira'a jime'e. Ayee pu 'een tíj 'een í imue'eri ti huáciireca'a jeíhua. Seica mú tiu'utévaire'esin jeíhua. Seica mú tiu'utévaire'esin cumu í imue'eri ti huáciireca'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a ti caté'etejme, seij ajta seij. Majta seica cumu í ti huáciireca'a a'achú cumu huaícate ti caté'etejme, majta seica miyen 'een cumu í ti huáciireca'a a'achú cumu anxíte, seij ajta seij.

Jíme'en í lámpara ti a'ímuá a'atáneeri'icij
(Lc. 8:16-18)

²¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a ja'atí yé vé'eme'en, lámpara ti tíjájna, ¿a'uné jetze yá'aruuren a'íjna í lámpara? ¿Ni sicu'uj jetze ru'utéeyejtza, na'ari utaatzi jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u áa ya'uté'avaata, sino án pu jéjre'e ya'ujchajtza, án ímuá tí'ij a'ímuá a'atáneeri'icij. ²² Ti'ití ti a'ij tí'aviitzi'i, capu ayén éene'en a'ame tíj na'a rusén jime'e, sino huataújseijrata á jéjre'e. Na'ari ti'ití ti a'ij avíitzi jín tí'imuari'ihua, aj pu'i muá'areeri'ihuan. ²³ Mú'een, mí sej rarí'rejve, xáanamujri'i. —Ayee pu tihuaú'ixaa í Jesús.

²⁴ Ajta ayén tihuaú'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u tiráanamua i sej tí'inamua. A'achú sej caj tí'ijnamua í niuucari, ayée pu che'atá na'a Dios tejámuaatá'asin mú'ejmi sej si jaítze'e yaú'itiée xá'ara'ani. Ajta a'íin, aúche'e pu jaítze'e tejámuaatá'asin i sej ranamua. ²⁵ Ayee pu té'eme. Tí pua'a ja'atí rí'í tí'ijnamujrave'en, Dios pu raatá'asin ti jaítze'e yaú'itiée á'ara'ani. Ajta, ti pua'a ja'atí caí rí'í tí'ijnamujrave'en, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tiyaú'itiée já'araa.

Jíme'en í imue'eri ti huavaújse'en

²⁶ Ajta ayén tíjín:

—Ayee pu tí'irineca matí'ij miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Yee mu'u huatá-mu'íireca tíj huavaújse'en í imue'eri ti ja'atí raahuáste. A'íjna í ja'atí ratáhua'anáa pu aumé'ecaa í imue'eri. ²⁷ Tí'ij jí huatácutzi a'íjna í ja'atí. Aj pu ijtá'i í'ijistin, tí'ijtá'i ájchesin. A'ateeri ti huaté'a a'ame. Aj pu'i ajnéjsin, tí'ij i vaujse'en. Aru a'íjna í ja'atí, a'íi pu caí ramua'aree a'ij ti ye'í te'ejnéj í imue'eri. ²⁸ A'íjna í chuej pu hui rusej rí'í raruuren ti huavaújse'en í imue'eri. Amuacá pu ajnéjsin í huácixa'a. Aj pu'i í huíjmuaiyu. Ti pua'a ari huijmuaíiyuren, tí'ijí ajtanéjsin ti jetzen caté'ete a'ame í jatzi. ²⁹ Tí'ij a'íin huáca'anáan í jatzi, aj mú mi u yá'atzaanan. Pu'uri íjii teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mej jetzen tí'itza'anaca.

Jíme'en í mostaasa ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús tíjín:

—¿A'iné ye'í tí'iri'iri tej ti tiyen raataxáj a'ij ti ye'í tejé'ajta í Dios? ¿Ti'itájqui niuucarijra'a ruxe'eve'e tej raataxáj a'ij ti ye'í tí'irineca Dios ti é'eseijre'e?

³¹ 'Ayee pu 'een cumu ti'ití tu'upi ti ayén ántehuaa tíjín mostaasa. Ayee pu 'een ti jaítze'e cílieen caí máaj seica jatzíjra'a ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. ³² Tí'ij huasti'ihua a'íjna í jatzi, aj pu'i vaujse'en. Tí'ij huavaújse'en, jaítze'e pu uratí'ij á'aye'i caí í pi'ista ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Temua'a pu ti'ipuápua'amee í cíye'ara'an. Ajta í xamua'ira'an, temua'a pu te'antajíya'ume. A'íj pu jín ri'irí mej pina'ase jetzen tihuaúritu'ate'en ti huácien tzajta'a. —Ayee pu tihuaú'ixa í Jesús.

A'íj ti ye'í Jesús tihuaú'itíiri'i niuucari jime'e

(Mt. 13:34-35)

³³ Ayee pu tihuaú'amua'atehua'a í niúucare'ara'an jime'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Jeíhua pu tihuaú'ixa'atehua'a niuucari jime'e a'achú mej caj té'eviicua'iraca'a mej ráanamua. ³⁴ Ti'ití ti a'ij ti tihuaú'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu ayén tihuaú'ixa'atehua'a

niuucari jime'e ti caí e'ehuáuritiirici. Aru a'íi pu tihuá'a'ixa'atehua'a a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e a'ij ti huataújmua'a najmi'i í niuucari amitiéere'ecan jime'e.

Jesús pu raatépua'ajte í eeca, ajta í jaj ti vivejme'e tiújta'ahua'a
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ A'íjna xicájra'a jetze, tí'ij ari téchumua'arijme'e, Jesús pu hua'utá'ixa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayen tijín:

—Tiché'e antáciine után pújme'en.

³⁶ Matí'ij mi á huajauhuá'axi í teite. Aj mú mi yá'utií í Jesús jetzen í baarcu a'uun ti a'utéveeca'a. Majta seica a'ucíj seij jetze í baarcu. ³⁷ Aj pu'i huatá'eecareca'a temua'a ca'anín jime'e. Japuutzari pu temua'a té'uxijve'e. Ajta vivejme'en tiújta'ahua'a í jaj. Tí'ij i ateáxiire'axi í baarcu jetze. Pu'uri tén avé'ejistijme'e í jaj.

³⁸ Ajta a'íin Jesús, a'úu pu é'ecujcaa cízata'an pújme'en í baarcu. Timu'utzi pu huamé'ecaa. Aj mú mi raajíste. Miyen tijín:

—Maeestru, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e tej teri tén cui'ini?

³⁹ Aj pu 'i ca'anacan ájchee í Jesus. Tí'ij jí raatépua'ajte í eeca. Ajta ayén tiraata'ixaa í jaj, tijín:

—Pecaj ché'e sihuájna. Xaatapuá'ajta. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aj pu'i huateápua'areca'a í eeca. Ajta a'urújé'iyerecaj í jaj temua'a naa. ⁴⁰ Aj pu ijtá'i Jesús hua'utá'ixa í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayén tijín:

—¿A'iné een jín huápi'i setiu'utátziin? ¿A'iné een jín secaí té'atzaahuate'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴¹ Temua'a mú mi jeíhua tiu'utátziin. Majta miyen tiúj'ixaate'eca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Miyen tijín:

—¿Ti'tájni tévira'a pú'een? Amí pu hui tihuá'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Naími'i mú rá'astijre'e. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a.

5

A'íjna í ja'ati ti Gadara é'eme'ecan
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Aj mú mi antací antavén pújme'en. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Gadara. ² Aj pu'i Jesús a'itáraa í baarcu jetze. Tí'ij jí á'iyen seij ave'eré'ene tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'uu pu huirájraa a'íjna í ja'ati a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

³ A'uu pu é'echejca'a a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu simuárun. Capu ri'irístaca'a ti ja'ati ra'amuájji'ici'en caujnari jime'e, ni alaambre jime'e. ⁴ Mu'íi mú raatatése. Mara'amua-jí'ici'ihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta íicájra'an jetze alaambre jime'e. Aru a'íin, tí'ij pí na'a pu tijtzá'ana'a cílieene'en, ajta méjca'i iyaúhua'axijsin. Capu huatári'iristareca'a ti ja'ati a'ij ráaruuren ti raamuá'acante'en. ⁵ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'íi pu á'uche'ecane'e, anjiihua a'ájna jírí jetze. Ajta a'ájna a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca, á pu ij ayén hua'uteátu'asixi tetej jime'e.

⁶ Tí'ij raasej í Jesús, á'iyen púu a'utatéj. Aj pu'i títunutaca'a a'ájna vejli'i a'utí a'utéveeca'a í Jesús. ⁷ Ajta huajíhuaca'a ca'anín jime'e. Ayen tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné ti'tíj peteáruuren neetzi jemi, Jesús í pej i'i yaujra'an í Dios ti nainjapua tí'ajta? A'ij nu muahuavii í Dios jemi pej caí puajtzi neetá'acare'en.

⁸ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati, a'iné ayee pu tiraatá'ixaate'eca'a í Jesús tijín:

—Tiyaaru'u pej tzajta'an seijre'e mi tevi, pej a'ij pua'a meteúumua'aree, huirájra'a mi tevi jetze. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

⁹ Ajta ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné pua'antehuaa mú'ee?

Ajta ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu ántehuaa tijín I tej arájsevi vi'ira'a ta'ará'ase. Ayee tu ti'itamua'amua a'íjna jime'e tej i'i mu'íi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁰ Aj pu'li a'íjna í ja'ati jeíhua rájhuaviiri'i í Jesús ti a'íin hua'uta'íte mej á'uciine mé á'ahua'ayee í mej tzajta'an seijre'eca'a.

¹¹ Majta me'ín tuiixute, á vejli'i te'antácu'a'atiye'icaa jirí jetze, memuiicáa í tuiixute a'achú mú ará'axca hua'apua vi'ira'a. ¹² Aj mú mi me'ín tiyáaru'use miyen tirájuaviiri'i tijín:

—Taata'a itejmi tej a'uteáru'te mi tuiixute tzajta'a.

¹³ Tí'ij jí a'íin hua'utá'a. Matí'ij mi huiráaci me'íjna í tiyáaru'use í mej tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj mú mi tiyáaru'use huatasejre í tuiixute tzajta'a. Majta me'ín í tuiixute, muaatauruj a'uun pújme'en u jate'e. Aj mú mi atéevatzí á jaata'a. Matí'ij mi aujamí, najjmi'i.

¹⁴ Majta me'ín í mej tuiixute cha'íca'a, a'íi mú temua'a tiu'utátziin. Matí'ij mi a'ucj mej hua'utá'ixaate'en mej chajta'a a'uchéjme'e, majta matj mena'a mej a'uchéjme'e a'ímuá.

Aj mú mi e'iré'ene í teite mej mi ráamua'aree a'ij ti ti'ití huarj. ¹⁵ Matí'ij mi ave'eré'ene a'u ti a'ij é'ene'e í Jesús. Aj mú mi me'ín huasej í tevi í mej tiyáaru'use tzajta'an seijre'eca'a. A pu a'utácatii. Capu ché'e mua'avi'i. Capu ché'e rutímua'i. Pu'uri huarj a'íjna í tevi. Aj mú mi tiu'utátziin. ¹⁶ Majta me'ín í mej raasej a'ij ti ti'itj huarj, nain mú hua'utá'ixa í teite a'ij ti tiráaru í tevi í tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a, a'ij ti tihua'uruu í tuiixute. ¹⁷ Aj mú mi a'uteájhui í teite mej rahuavii í Jesús ti á'ura'ani u á'ahua'ayee. ¹⁸ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. A'uun pu ateájraa í baarcu jetze. Tí'ij í a'íjna i ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u, a'íi pu rájhuaviiri'i ti Jesús raatá'an ti á'ura'ani jamuan. ¹⁹ Ajta a'íin í Jesús, capu raatá'a a'íjna í tevi ti á'ura'ani jamuan. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Aricu a'u pej é'eche huá'a jamuan a'ihuáamua'a. Patá'aj hua'utá'ixaate'en nain a'ij ti timuáaru í tavástara'a jemi, a'ij ti ye'í r'í'i timuájcha'i.

²⁰ Aj pu i iyá'uraa í ja'ati. Ajta á'iyen a'íin a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í mej me'uun a'uchéjme a'ájna ti ayén téja'arájtehuua tijín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti tiú'uruu a'íjna í Jesús. A'u ti na'a r'í'i mú tiráanamujraca'a í teite a'iné jéjca me'ecan í niuucari.

Jíme'en Jairo ti rape'eri, ajta, ajta í 'íita'a ti ra'ajtamuariej í c'ixure'ara'an í Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Aj pu íjtá'i huaré'araa í Jesús í baarcu jetze. Tí'ij ii a'uun a'ará'a a'uun jetze pújme'en vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Matí'ij mi ave'eré'ene jeíhua í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. ²² Aj pu'li seij a'ará'a ja'atí ti tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Ve'ecán pu jín ti'itéveeca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jairo. Tiyáj, íitacan. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. Tí'ij a'íin Jairo raasej í Jesús, aj pu'li títunutaca'a á chuaata'a Jesús ti jé'ejvee. ²³ Jeíhua pu rájhuaviiri'i, ayén tijín:

—Niyauj pu á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamuarí'en, tá'aj huarún, tá'aj auj ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²⁴ Aj pu'li Jesús u á'ume jamuan. Majta jeíhua teite a'ucj huá'a jamuan a'ímej í mej hua'apua. Matí'ij mi ajteáxiireca'a í teite. Temua'a mú huápi'i tité'ucataca'a.

²⁵ Ajta huá'a tzajta'a a'utéveeca'a í 'íita'a ti tí'icui'i. Pu'uri a'ateevi'i a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti tí'icui'i a'íjna í 'íita'a. Tí'ij pí na'a pu uvé'emí'yeca'a. Jeíhua pu xuureca'a. ²⁶ Pu'uri jeíhua huá'ajjtaca'a í mej tí'ihua'ataca jemi. Pu'uri téje'ehuájrie nain tj na'a tj caj tí'ituaave'eca'a. Ajtá'i, capu ti'itj a'ij tiraatévai. Mí ajtá'i, ayee pu i é'ene'e ajtahua'a jaítze'e tijcuí'ineca'a. A'ij pu jín, rajpuajjtaca'a jeíhua a'íjna í 'íita'a.

²⁷⁻²⁸ Tí'ij jí tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'itj huáruu í Jesús. Ayen tijín: “A'ij nu jín niyen rini nej ra'ajtamuarí'en c'ixure'ara'an jetze, aj nu run.” Yee pu tiu'umuá'aj a'íjna ti tí'icui'i. A'ij pu jín á aúurupi teite tzajta'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij í á e'iré'ene huarita'an í Jesús. Aj pu'li ra'ajtamuariej c'ixure'ara'an jetze. ²⁹ Jíme'en pu'u ra'ajtamuariej, aj pu'li huatépuaa ti uvé'exuurica'a. Tí'ij í ayén raatá'a í tzajta'an cumu pu'uri huarj. ³⁰ Aj pu

i ráamua'areeri'i í Jesús í ru tzajta'a ti ja'atí tiú'uhuaa cumu ti caí ché'e racá'anisti'i. Aj pu i píi a'uré'leve, hua'useírajraa í teite. Ayen tijín:

—¿A'ataani na'ajtamuaríej i necíxu jetze? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

³¹ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tijín:

—Mú'ee pej huá'asej í teite mej á'acata. ¿A'iné een jín piyen tiu'uta'íhua'u? yee: “¿A'ataani na'ajtamuaríej?” —Yee mú tiraata'ixaa.

³² Mí ajtá'i a'íin Jesús, a'íi pu hua'useírajye'icaa matíj mena'a tite'anavéejme'eca. Ayee pu a'íin rijcaá t'íj raasej ja'atí ti ra'ajtamuaríej. ³³ Aj pu i a'íin í 'íita'a, temua'a tiu'utátziin. Temua'a pu tiú'ujviveeca'a í ru tzajta'a a'íin rú'umua'areereca'a ti'ití ti a'ij huáruu. Aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'ij e'en a'íjna í Jesús. Títunutaca'a á vejlí'i jemin. T'íj jí nain raatá'ixaa a'ij ti ti'ití ráaruu tzáahuati'ira'a jime'e. ³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, peté'antzaahua nej timuáahuaate'enche'e. A'íj pej jín peri huarúj. Aricu, r'íi pej te'amua'astí. Paúche'e pej ri'éene'e pua'amé.

³⁵ Aúche'e pu t'íixajtaca'a a'íjna mat'íj seica a'ará'a. A'ii mú a'íin pú'een í mej é'eche jamuan í ti ve'ecán jín ti'itéjvee hua'atáyujta'a. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í ya'upuáara'an í temuaj ti t'íicui'i. Miyen tijín:

—Pu'uri huam'íi a'ayauj. ¿A'iné een jín péra'itziite'e mi maestro? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Mí ajtá'i a'íin Jesús, capu huá'antzaahua a'ij mej ye'í t'íixajtaca'a. Ayee pu tiraata'ixaa í ya'upuáara'an tijín:

—Pecaj t'íitziíne'e. A'ii pu'u ruxe'leve'e pej té'atzaahuate'e. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

³⁷ Aj pu i huaja'uvi'ití a'u ti é'eche í ya'upuáara'an. Aru Jesús capu hua'utá'a naíjmi'ica í teite mej á'uju'un jamuan. A'ímej pu'u, í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ti i'í juutzeájra'an í Jacobo. ³⁸ Aa mú a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti huam'íi. Aj mú mi hua'usej í teite mej chi'ita huiráatei. Jeíhua mú u'uteújyeinijme'e. Maújyeineca'a. Ca'anín mú jín u'uteújyeinijme'e me'íjna jime'e í ti huam'íi. ³⁹ Aj pu i chi'ita a'uteájrupi. T'íj jí hua'utá'ixa í Jesús. Ayen tijín:

—¿A'iné sej si ca'anín jín jijhua? ¿A'iné sej si ruyein? Capu mi'ichi mi temuaj, sino cutzú pu'u.

⁴⁰ Mat'íj ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ra'utéxiehuataca'a a'íin méjmua'areereca'a ti a'íin pa'ari'í huam'íi. Aj pu i a'íin hua'uta'áj mej huiráciine. Aj mú mi huiráaci.

Ti'iquí ya'uví'iti í ya'upuáara'an, ajta í náanajra'an, ajta a'ímej í mej á'ujujhua'ane'e jamuan. A'uu mú uteájrupi a'u ti auucá'a í temuaj. ⁴¹ Aj pu i rajv'íi muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraatajé runiuuca jime'e tijín:

—Taliita, cuumi.

Taliita, cuumi, ayee pu huataújmu'a a tijín: Temuaj, ayee nu t'íimua'ixaate'e, ájchesi.

⁴² Jíme'en pu'u ayén huaráj í Jesús, aj pu i xaa ájchee í temuaj. T'íj jí a'utéjche ti á á'uche'ecane'en. Majta me'ín í teite, jé'ecan mú u huateújtzaahuate. Ajta a'íin í pa'ari'í, ayee pu rájcha'íica'a a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. ⁴³ Ajta a'íin Jesús, jeíhua pu hua'u'íjca mej caí ja'atíj ixaate'e, ajta mej nu'u tiraamín í temuaj.

6

Jesús ti Nazarét é'eme'ecan

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ A'uu pu á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íj mi a'ucí a'uun pújme'en a'u ti a'uvé'ese a'íjna í Jesús. ² T'íj teja'uré'ene a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi, t'íj a'utéjche ti tihuá'umua'aten hua'atáyujta'a. Jeíhua mú teite ráanamujri'i. Jé'ecan mú a'ij te'utasej. Ayee mú t'íira'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'uné ya'urí'ire amín niuucarijra'a? ¿Ti'itáani mua'atzíire'ara'an pú'een a'ijna ti raateájtuaa amíjna jemi mi Jesús tej caí xi ja'anáj mé'e yá'unamuajri'i? ³ Amí pu yeehui a'íin pú'een í yaujra'an í ti tí'isi'icheca. A'í pu náanajra'an ayén ántehuaa tíjín María. A'í mú júutzimua'ame'en pú'een a'íime í Jacobo, ajta í José, ajta í Judás, ajta a'íjna í Simón. Majta seica í júutzimua'ame'en í mé 'uUCA, a'íí mú yéchej ta jamuan. —Ayeé mú tíj'ixaate'eca'a.

A'íj mú jín rá'achueere'ecaa me'íjna í Jesús. A'íj mú jín caí raxí'eve'eca'a. ⁴ Ajta, ayée pu Jesús tihua'utá'ixaa tíjín:

—Naíimili'í mú rí'í tira'utasej temua'a naa í ti'íixa í niuucari ti Dios jemi me'ecan. Mí ajtá'í, í mej huacáijme ruche, majta í mej i'ivaujsimua'ame'en, majta í mej jamuan é'eche, camu tén rí'í tira'utasej a'íime.

⁵ Ayeé pu'u caí tiu'utári'íristareca'a ti a'íin Jesús ti'ití a'ij huáruuren í mej jín a'ij ra'utasej tíj ari tiú'uruu pua'amecié. Ayeé pu'u huarj; hua'ajtamuarí'exi seica í teite. Tí'íj i xaa tihua'uhuaa. ⁶ A'íj pu'í jín a'ij tira'utasej í tzajta'an mej caí rá'atzaahuata'eca'a. Tí'íj jí á'uraa í Jesús. A'u'u pu á'uye'icaa a'ímuá a'u ti a'uchájtajmee. Ajta tihua'amua'atejca'a.

Jesús pu tihua'uta'aj a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u tihua'íixaate'e í teite

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Tí'íj jí Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu'í hua'aré'e'itixi hua'apuacajmé'en. Ajta tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mi hua'utamuarite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. ⁸ Ajta ayén tihua'u'íjca mej caí ti'ití antiá'a í mej jín huateújvairé'en í juye jetze. A'í mu'u nu'u a'achueeni ti'ití itzj í mej jín raújca'aníhua'a. Capu nu'u a'ij tí'irí'irí mej ti'itj antiá'a ca'aní na'ari ti'ití ínie'e nusu tumin. ⁹ Majta, ajtaújca'acaíite'axi'in. Majta seexu'ijmé'en te'ucaujchéete'axi'in seij ajta seij. Capu nu'u a'ij tí'irí'irí mej hua'apuacajmé'en te'entipí í tiú'ujsiicu'u. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí'í pua'a hui chi'ita xu'uteárute mé já'ahua'a chajta'a, a'úu xu huateáturaasin tíj na'a a'achú sej á'ateere a'ájna chajta'a.

¹¹ 'Ajta ti pua'a mé já'ahua'a mecaí amuaatá'acare'en sej uteárute, na'ari ti pua'a mecaí ranamuajracu í sej tihua'a'ixaate'en, ayée xu huárini, sej huiráçine se'újna. Sera'atéca'atzixi'in í ruca'acai tí'íj cáaxin í chuej. Ayeé xu huárini mej mi ráamua'aree í teite tíjín ma'uteájturaa í Dios jemi. Miché'e ráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé mej caí á'amuanamuajracuca'a.

'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a ti jetzen hua'uxjíte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puájtzi hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuáitzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej me'uun é'echejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtéhuaaca'a tíjín Sodoma, ajta tíjín Gomorra. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹² Matí'íj mi a'ucj. Metihua'íhua'ixaate'e í teite ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. ¹³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú jeíhua hua'utamuarí í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Majta jeíhua tihua'avé'ehuaate'axi aceite jime'e huá'a mu'úutze'en í mej tí'icucui'i. Naíjmi'ica mú tiú'uhuaate.

Matí'íj raajé'ica me'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ira'atéevi'i, matí'íj ráanamujri'i nain japua, tíj na'a a'uun mej a'uchéjme'ecaa í teite a'ij ti tiú'uruu í Jesús. Ajta a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée, a'íí pu ajta ráamua'areeri'i. Ayeé pu ántehuaaca'a í tajtuhuan tíjín Heródes. Aj pu'í ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes tíjín:

—A'íjna í Juan teecan, í ti huá'amuai'ihuacare'e, a'í pu hui huatarúj. A'itáaraa a'u mej ye'avá'ana. A'íj pu jín raayí'iti ti ayén tiú'uruuren. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tajtuhuan.

¹⁵ Majta seica, miyen tijín:

—A'i pu a'íin pú'een í Elías í ti a'íjna jín tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Majta seica miyen tijín:

—A'i pu a'íin pírici ja'atí ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu che'atá na'a tí'itéjvee í Dios jemi matíj í seica í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a.

¹⁶ Mí ajta a'íin Heródes, tí'ij ráamua'areeri'i, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'i pu a'íin pú'een a'íjna teecan í Juan í nej raata'aíjtaca'a mej ru'ijvejche í mu'úura'an. A'í pu hui huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes.

¹⁷ Aru seíj pu pú'eene'e, 'íita'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Herodías. A'í pu íra'ara'an pu'éene'e í Felipe. Ajta a'íin Felipe, a'í pu juutzeájra'an pú'eene'e í tajtuhuan í Heródes. Tí'ij jí Heródes a'íin ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a, a'íin ti Felipe raatévi'itine'e. ¹⁸ Aj pu'i a'íin í Juan ayén tiraata'ixaa a'íjna í Heródes tijín:

—Capu a'ij tí'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuara'a ti yá'uvi'itine'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

¹⁹ Tí'ij jí huataniú'ucaca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín a'íin Heródes, raata'aíjtaca'a mej ra'anján a'íjna í Juan. Majta ra'amuáají'icie alaambre jime'e a'u ti aiteánami'ihuaca'a. Jé'ecan pu rájcha'íire'eca'a a'íjna í 'íita'a. A'í pu jín rajé'icatami'ica'a.

²⁰ Mí ajtá'i a'íin í Heródes, a'í pu ráamua'areeraca'a ti rí'i tí'itevistaca'a a'íjna í Juan, ajta ti ayén rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Ajta a'í pu tí'imua'ajca a'íjna jemi í Juan. Aúche'e pu ra'aránajcheca'a a'íjna í Heródes ti ráanamua a'ij ti tiu'uxájtaca'a a'íjna í Juan. Capu a'ij í'irini ti caí temua'a tiyáú'itiececa'a a'ij ti tí'ixajta'a. A'íj pu jín Heródes caí raatá'acare'e a'íjna í 'íita'a ti raajé'ica.

²¹ Tí'ij a'ájna te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan a'íjna í Heródes, aj pu xaa a'íin 'íita'a rá'amitiejte'eca'a a'ij ti ye'í huárini ti raajé'ica í Juan. Tí'ij jí Heródes, a'íjna ti tí'iyesten ti te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan, jeíhua pu teite huatá'inee, xantaaru'u, matíj mena'a huá'a capitanme, majta mej títeté'u'upu'u me'íjna jime'e mej tihuá'ajte'e í teite, majta í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Galilea, í mej jeíhua ruxe'eve'e.

²² Aj pu'i yaujra'an a'íjna í Herodías, a'í pu a'uteájrupi u chi'ita a'u mej tejanú'ucua'aca'a. A'íjna í yaujra'an, 'íita'a pu pírici. Aj pu'i a'íin tiu'utéenei ruseíj huá'a vejli'ipua. Temua'a pu jeíhua tira'aránajcheca'a a'íjna í Heródes í ti tiu'utéenei, majta a'ímej í mej jamuan tí'icua'acaa. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tajtuhuan tijín:

—Naatáhuaviiri'i tí'itíj pej a'ij tí'ixe'eve'e. Nemuaatá'asin.

²³ Jeíhua pu te'ataújratziiri'i ruseíj ti ayén tiraatá'an tí'itíj ti raatáhuaviira. Capu nu'u a'ij rini ti pua'a raatáhuavii já'ita'a a'u ti tihuajé'ajte'e. ²⁴ Aj pu'i á'uraa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij í ayén tíya'uta'íhua'uri'i a'íjna í runáana tijín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii í tajtuhuan? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í náanajra'an tijín:

—Huatahuaviiri'i hui í mu'úura'an a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuaca.

²⁵ Aj pu i ajtahua'a ca'anacan uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'ijxe'eve'e pej naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an í Juan ti huá'amuai'ihuaca tej ti ramua'areere tijín pu'uri huamí'i. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í yaujra'an í Herodías.

²⁶ Temua'a pu a'ij pua'a tiraatá'a a'íjna í tajtuhuan ti ruseíj ayén te'ataújratziiri'i ti ayén nu'u huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í 'íita'a í yaujra'an í Herodías. Majta a'íime ti huaú'inee, a'í m'í majta ráanamujri'i tí'ij raatá'a í runiuuca. A'íj pu jín rutévi'ira'aca'a huá'a jemi a'íjna í tajtuhuan. A'íj pu jín, a'íin ra'ará'aste í runiuuca.

²⁷ Ajta á'iyen xantaaru'u huata'áiteca'a ti raajé'icatan, ajta nu'u á'iyen ye'ará'i'ite'en í mu'úura'an í Juan. ²⁸ Ajta á'uraa í xantaaru'u. Tí'ij jí a'uun a'ará'a áa ti aiteánami'ihua-ca'a a'íjna í Juan. Aj pu'i ru'ijve'jchecha'a í mu'úura'an í Juan. Tí'ij jí ya'ará'i'ite í tuxa'a jetze. Ajta a'íin í tajtuhuan, a'íi pu raatá'i'ite a'íjna í yaujra'an í Herodías. Tí'ijta'i a'íin raatá'i'ite í runáana.

²⁹ Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan í Juan, matí'ij ráamua'areeri'i, aj mú mi a'uré'ene jemin Heródes, meya'utíi a'íjna í mí'ichi. Matí'ij mi ra'avá'ana. Yee pu éni'ici'en huamí'i a'íjna í Juan.

Jesús pu tihua'umí í mej anxíj vi'ira'a ará'axca
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú tiújseij a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Aj mú mi raatá'ixaa nain a'ij mej ti'itíj huáruu, nain a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate. ³¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Mú se'utáuruyi'i. Tiché'e huátase'upe'en mé já'ahua'a a'u ti caí ti'ití e'eré'eevee.
—Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aru jeíhua mú a'uré'enineica'a í teite a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Majta a'ucí'ica'a jemin mé mu'ití í teite. A'íj pu jín camu huatáci'ipejca'a mej tiú'ucua'ani a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³² Aj mú mi a'ucíj rujíimua'a baarcu jetze. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati. ³³ Majta me'ín í teite, a'íi mú hua'aseíiraca'a matí'ij a'ucíj. Jeíhua mú raamuá'a í Jesus. A'íj mú jín ru'icán a'iré'eneajxi a'u ti na'a mej a'uchéjme. A'í mú mi amuacá' a'ará'a a'u ti e'erá'astiiche'e a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³⁴ Ajta, tí'ij a'íin a'itamé'eca'a í baarcu jetze, jeíhua pu teite huaséjiraca'a. Tí'ij jí ii huataújxieemiste tí'ij hua'usej. Yee mú titeja'uvátzij cumu cáne'axi ti caí ja'atí huá'a cujta'a huamé'ecaa. A'íj pu'i jín a'utéjche a'íjna í Jesús ti tihua'umua'aten jeíhua. ³⁵ Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Pu'uri téchumua'ari. Ajta caí ja'atí ye'eche ayajna vejli'i. ³⁶ Teajta caí ti'itíj tícha'íi mej ráacua'ani mi teite. Patá'aj hua'uré'itixi'ín, mej mi a'ucíjxi'ín mé já'ahua'a chajta'a, a'u mej a'uchéjme teite mej mi pan huánanan.

³⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús, tíjín:

—Mú'een xu tihua'amin rujíimua'a sena'a.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni ri'irí tej á'uju'un tej pan a'uvé'enanán tej ti tihua'umín? Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú ti caj ja'atí tí'ijmua'itíci ti pua'a tiu'umuári'en a'achú cumu hua'apua ciento xica jime'e, capu ajta tí'ici'ipée a'ame í tumin tej ti tiyen huárini.

³⁸ Aj pu'i a'íin í Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, xaaré'ixi'ere'e a'achúni caj mé tirájcha'íi í pan.

Matí'ij mi ráamua'areeri'i. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'i pu'u caj tí'ixuaavi. Anxívi í pan. Majta hua'ité, caj mú tí'itehua'apua. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁹ Tí'ij jí hua'uta'ájtaca'a mej a'ujrá'ase áa ti á'utu'upi mé mu'ití mé'e. ⁴⁰ Aj mú mi a'ujrá'aseca'a, seica anxíte mé arástiméj, majta seica hua'apuate japuan tamuáamuata'a mú arástiméj. ⁴¹ Aj pu'i a'íin í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta a'ímej í hua'ité. Tí'ijta'i ra'antítaaraxi í pan, aj mú mi hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. Majta í hua'ité, a'íi mú huatámu'iireca'a. Aj pu'i hua'utá'í'ipi'í a'íjna í Jesús í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í teite.

⁴² Naíjmi'i mú tiú'ucuaa í teite. Temua'a mú jeíhua titéeju'uxai. ⁴³ Ajta jeíhua pu avá'aturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste ti'ití sicíri jetze a'íjna jime'e í ti avá'aturaa. ⁴⁴ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa í teteca, ayée mú ará'axcaa a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

Jesús pu á e'iré'ene í jaj japua
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús pu hua'uta'aij mej atéciine í baarcu jetze mej antáciine utavén pújme'en, mej nu'u amuáatée e'ará'asti a'ájna Betsaída. Mí ajta a'ín Jesús, a'íi pu a'uun a'uteájturaa tí'ij hua'aré'e'itixi'ín í teite. ⁴⁶ Tí'ij hua'uré'itixi, aj pu'i á'uraa a'ájna í Jesús. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti á'ujírime tí'ij raatéjhuauni í Dios jemi. ⁴⁷ Tí'ij huateática'areca'a, áa mú meri a'uju'ucaa já'ita'a í jaj japua, jetzen mua'araaté'ee í baarcu. Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu rusej a'utacatii jírí jetze. ⁴⁸ Tí'ij jí raasej ti huá'amuari'eriste'eca'a mej antáciine jaj japua a'iné á pu e'evé'eecaca'a. Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'íi pu á e'iré'ene a'ájna vejli'i mej huajú'ucaa baarcu jetze. A'í pu huamé'ecaa í jaj japua. Pu'uri hua'antinájchijme'e. ⁴⁹⁻⁵⁰ Majta me'ín, matí'ij raasej, metiu'utátziin. Muaajjhuaca'a najjmi'i a'iné najjmi'i mú raasej ti huamé'ecaa í jaj japua. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín: “Chéjcan pu pú'een.”

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús tíjín:

—Xaateújca'ane í ru tzajta'a. Caxu tí'itziine'e. Nee nu ne'ín pírici í Jesús.

⁵¹ Aj pu'i ateájraa í baarcu jetze a'u mej a'aráte'eca'a. Tí'ij jí huateápua'areca'a ti huá'eecaca'a. Aj mú mi a'ij te'utasej. Tí'ij jí utéevatzí í huá'a tzajta'a í mej tí'imua'ajca. ⁵² Jé'ecan mú tí'imua'ajca a'iné camu yaú'itííe muá'araa a'ij ti 'éen jín raayí'ití ti a'ín raatámu'iiren í pan, a'iné rujímua'a mua'anteújnaamua í ru tzajta'a.

Jesús pu tihuá'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Matí'ij mi antacj jaj japua. A'uu mú mi a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájte-huaa tíjín Genesaret. Aa ti e'eve'e'ástime í jaj, áa mú ra'ijtápe í baarcu. ⁵⁴ Jíme'en mu'u aitacj í baarcu jetze, á'iyen mú raamuá'a a'ájna í Jesús í teite. ⁵⁵ A'íj mú mi jín ca'anacan meruaachijmé'e, á mé ve'eré'ene í jemin. Matí'ij mi autéjhuii mej huá'ajseire'en utaatzi japua í mej tí'icucui'í a'ájna a'u mej yé'emua'areereca'a ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. ⁵⁶ Ajta a'u ti na'a ti a'uré'enineica'a raanchu tzajta'a ti huachájta'ajme na'ari ti chajta'a ti vivéjme, a'u ti na'a ne'u, mehua'uráatzajye'icaa caaye jetze. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'ájna ti hua'utá'an mej ra'ajtamuarí'en cixure'ara'an jetze, a'ájna jetze ti uvjpi'í í síicu'ure'ara'an tí'ij a'achú mej pua'amé ra'ajtamuarí'en, mej mi huarún. Ayee pu'u xaa ne'u tiú'uruu a'ájna u Genesaret.

7

A'ájna í ti 'uráchueemuara'a í teáata'a í ru tzajta'a
(Mt. 15:1-20)

¹⁻² Matí'ij mi me'ín í fariseo, jamuan majta seica í mej té'eyu'uxaca teyujta'a mej mi me'ájna huaruitiejte'en a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i, a'úu mú e'eráaci u Jerusalén, majta me'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a í Jesús mej mi rájjaahuate. Matí'ij mi hua'usej a'ímej í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e mej caí amuaújmuaijte'axi mej tiú'ucuaa a'ij mej tí'ijri'irejca'a í mej Israel jetze ajtémecan. ³⁻⁴ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, í mej majta miyen ánte'arua tíjín fariseo, a'íi mú rá'atzaahuate'e í ruvaújsimua'a teecan tí'iy'e'ira. Ayee mú che'atá mena'a rijca najjmi'í í mej Israel jetze ajtémecan.

Capu tí'iseicaj na'a í tihuá'aye'ira í mej jín amuaújmuaijte'axi'ín. Tí pua'a ja'atí tiú'ucua'ani, amuacá pu nu'u ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí jeihua amuaújmuaijte'en, na'ari caí, ayee mu'u tí'ixaxa'a tíjín xána'avisí pu seijre'e a'ájna í ja'atí í taye'irá jemi. Ajta, ti pua'a ja'atí teja'uvé'enanán a'ujna a'u mej tejá'atua a'íi pu caí tí'icua'ani ti pua'a caí amuacá amuaújmuaijte'en.

Ajta ti'imui'í ti ayén jín te'avá'ujmua'aree í ruvaújsimua'a teeca tihuá'aye'ira. Ayee mú rijca: metí'ija'usica í vaasu í mej jín ye'eca. A'íj mú majta tí'ija'usica í tí'ití xa'ari, majta í casueela. ⁵ Matí'ij mi me'ín fariseo, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, a'íi mú miyen tiraata'íhua'uri'í me'ájna í Jesús tíjín:

—¿A'iné 'leen jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tí'iyé'ira í mej ajamuan á'u-jujhua'an? Ayee mu'u rici mej xána'avisili tí'icua'a í rumuájca'a jime'e. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í fariseo.

⁶ Tí'ij jí ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—Temua'a pu tejámuaavíjite'e í ti ayén ajmí'i tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í pu ra'uyú'uxaca'a temua'a a'ij sej 'een mi sej caí huataújci'ipuáacan jín tihuá'ajte'e í teite sino ayée xu tiú'ujsejrata í teite jemi sej nain jín rá'astijre'e. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna tijín:

Rí'i mú tineeteátu'araca
ti pua'a metí'ixajta ineetzi jime'e.

Mí ajtá'i, mu'uri ajtacíj ineetzi jemi
rumua'atzíira'a jime'e.

⁷ Capu ti'itíj vaire'e
ti pua'a metiu'uteánajche ineetzi jemi.

Ayee mú ti'ihuá'amua'atehua tijín:
“Dios pu raateájtuaa i taye'irá itejmi jemi.”

Mí ajtá'i caí, capu,
rujímua'a mena'a mú rájteu í ru tzajta'a.

Yee pu hui ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

⁸ 'Ayee xu'u rici. Mú'een sej seri ya'uhua'axi a'ij ti ajmí'i tiu'uta'ájtaca'a í Dios, sej si siyen huárini a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite. A'í pu amua'aráanajche í tihuá'aye'ira, ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti xa'ari tiu'ujá'usin na'ari ti tiu'ujá'usin í vaasu í sej jín ye'eca. Jeíhua pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti ayén tí'een. Ayee pu ne'u.

⁹ 'Temua'a xu seri ya'uhua'axi a'ij ti tiu'uta'ájtaca'a í Dios, setá'aj ra'ará'asten í hua'aye'ira í teite. ¹⁰ Ayee pu tí'een, a'iné ayej tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, tijín: “Patá'aj rá'atzaahuat'e a'atáata, ajta a'anáana.” Ajta ayén tijín: “Setá'aj raajé'ica a'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a tí'ixaxa'a í rutáata jemi na'ari í runáana jemi.”

¹¹ 'Mí seajta mú'een, ayée xu tiratá'aca ti ja'ati ayén tihua'utá'ixaate'en í ru-vaújsimua'a í runiuuca jime'e tijín Corbán. (Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín mua'ívéjri pu pírici.) Ajta ayén tijín: “Naíjmi'i, a'achú nej caj tí'ijcha'íi, a'ij nu neri raatámua'ívejte í Dios. A'ij nu jín necaí ché'e tí'ijcha'íi í nej jín amuaatévaire'en.” ¹² Tí pua'a hui ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en tijín: “Corbán”, ca xu ché'e raatá'acare'en ti a'íin hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a. ¹³ A'ij xu jín, siyen á tirúurieeni í ti jín tiu'uta'ájtaca'a í Dios a'íjna jime'e í á'amua'aye'ira sej seica huatátu'ire'en. Jeíhua xu siyen tí'ijri'ire. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁴ Tí'ij jí ajtahua'a hua'utajé í teite. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa. Tijín:

—Mú'een xu ráanamua naíjmi'i, sej si yaú'itiée xá'ara'ani: ¹⁵ Ti'ití ti a'ij í ti tí'icua'iri'i, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e. Capu raxana'ave'e a'iné mé pua'acié pu me'ecan. Mí ajta í ti tzajta'an me'ecan, a'íi pu xaa raxana'ave'e. ¹⁶ Mú'een xu rarí'irejve, rí'i xu tiráanamua.

¹⁷ Tí'ij caí ché'e mé'e a'atíjca'a, aj pu i a'íin a'uteájrupi u chi'ita. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jíme'en a'íjna ti nu'u raxana'ave'e í ja'ati. ¹⁸⁻¹⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa secaí seajta yaú'itiée xa'araa? ¿Ni tzaa secaí yaú'itie se'íjna? Tí pua'a ja'atí ti'itíj huácua'ani ti tí'icua'iri'i, a'íjna ti ráacua'ani, mé pua'acié pu é'eme'ecan. Aj pu i ucáru'ti í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen huiráame í chuitireáara'an jetze. A'ij pu jín caí raxana'ave'e a'iné capu rájrupi í tzajta'an, í xiéjnu'ucare'ara'an jetze. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa ti ili rí'en naíjmi'i t'ij na'a ti tí'icua'iri'i. ²⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íjna ti tzajta'an airánine'i, amí pu xaa raxana'ave'e í tevi. ²¹ A'uu pu huiráaye'i í tzajta'an í tevi naíjmi'i í mua'atzíira'a ti a'ij pua'a e'en, ti ajta ca'aníjra'a ratá'aca í tevi

tí'ij a'ij pua'a tiú'umua'ati, tí'ij tiú'ujxana'acira'aten seij jamuan ti caí ratévi'itín, na'ari 'íita'a ayén huaújxana'acira'aten seij jamuan ti caí cína'ara'an pú'een.

'A'uu pu hui tzajta'an ajta huiráaye'i í mua'atzíira'a ti ca'aníjra'a ratá'aca í tevi ti tiu'unáhua'an na'ari ti tiu'ujé'ica na'ari ti ché'e na'a tiú'uxana'acira'aten huá'a jamuan í tí'iríi.

²²⁻²³ 'Ajta a'úu pu huiráaye'i í tzajta'an a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ti ayén tí'ití tí'ijmuaire'e í ti tí'ijcha'íi í seij na'arí ti ja'ati a'ij pua'a rijca, nusu ti seij huácuanamuan. Ayee pu che'atá na'a een ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiú'ujep'e'leve'en, na'ari ti pua'a ja'atí seij ánhueere'en, nusu ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tiu'utájeeve, na'ari á'ujtzaahuate'e, ca'ín a'ín ayén rici í ti caí x'epi'ín. Naíjmi'i tíj na'a ti ayén een, a'úu pu huiráaye'i í tzajta'an í tevi. Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'íi pu xaa a'ín pú'een í ti ru'uráchueemuare'e í tevi í ru tzajta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

'íita'a ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ajta rá'antzaahua í Jesús
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Aj pu i Jesús á'uraa a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tiro, amájna vejli'i u Sidón. A pu já'ahua'a chí'ita a'uteájrupi, a'iné capu raxí'eve'eca'a ti ja'ati ráamua'aree ti a'uun a'utéveeca'a. Mí'ajta'í caí, capu huatári'iristareca'a ti huaturavajta'a. ²⁵⁻²⁶ Capu xaa ne'u, a'iné seij pu ca'anacan ráamua'areeri'i. 'íita'a pu pu'eene'e a'íjna ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Seij pu tévira'a pu'eene'e. Ayee mú hua'atamuá'amua tíjín Sirofenicia, í mej nu'u chiicate pú'een.

Ajta a'ín í 'íita'a, a'íi pu tiyáujca'a, íitacan ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. Aj pu i e'iré'ene a'íjna í náanajra'an. Títunutaca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Aj pu i ayén tirájhuaviiri'i ti ru'irámuarite'en í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e í yaujra'an.

²⁷ Aj pu i ayén seij niuucari jín tiraata'ixaa a'íjna í Jesús, ayén tíjín:

—Miche'e amucaí tiú'ucua'ani mi tí'iríi. Capu ayén tiraavíjte'e ti hua'a'í'ipui'i í pan tí'ij chiicate huata'í'ipi'ite'en.

²⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í 'íita'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru casi'i, ti pua'a me'ín tí'iríi ra'acáhua'anan ti te'ení í pan í meesa japua, ¿ni qui mecaí racua'ani í chiicate í mej meesa jete e'irá'uu? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a.

²⁹ Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Ayej xaa ne'u tiraavíjte'e patíj peri tiraataxájtaca'a. Patá'aj á'ura'ani. Pu'uri huirájraa í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a muá'ayauj.

³⁰ Aj pu i á'uraa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí a'ará'a í ruche. Tí'ij a'ín raaseíj a'íjna í ruyauj, ti án a'ujcá'a utaatzi japua. Aj pu i a'ín 'íita'a ráamua'areeri'i ti ari huirájraa í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a.

Jesús pu seij tiú'uhuaa ti caí huiteájnamua, ti ajta caí té'anri'ire

³¹ Ajtahua'a pu huirájraa a'íjna í Jesús a'ájna já'ahua'a Tiro. Aj pu i u a'uré'ene a'ájna já'ahua'a Sidón. A'uu pu já'ita'a a'atanéj a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna jaj ti jéjmuaa, í mej miyen ratamuá'amua tíjín Galilea. ³² Aj mú mi seij a'arájti ti tí'icui'i. Capu huiteájnamua a'íjna í ja'ati. Ajta capu té'anri'ire. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús, ti ra'ajtamuarí'en í ti tí'icui'i tí'ij tiráhuaate'en. ³³ Aj pu i a'atzu a'ímuá ra'iráavi'iti a'ájna teite tzajta'a. Tí'ij jí a'ín Jesús, í ruxité urújte'axi'í í naxaita'a í ti tí'icui'i. Tí'ij jí ajta a'ín á chuaata'a á é'ejtzitze. Aj pu'i ra'antiméijri'i neanureáara'an jetze a'íjna jime'e í ru'íjci'e. ³⁴ Tí'ij jí júte'e á'ujneereca'a. Ajta ucayáatíraa. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a í runiuuca jime'e tíjín:

—¡Efata! —Yee pu tiu'utaxájtaca'a. (A'ijna i niuucari, ayée pu huataújmua'a tíjín: "Te'antácuuna." Ayee pu huataújmua'a a'íjna tíjín: "Efata.")

³⁵ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i a'íin huarúj í ti tí'licu'ica'a. Pu'uri xaa a'ájna huitenamúara'a já'araa. Ajta, ari té'anri'irejca'a. Capu ché'e cá'achira'aca'a í neanureáara'an. ³⁶ Ajta Jesús raatá'ijmijri'i ti caí ja'atí huatá'ixaate'en.

Mí majta, camu miyen huaríj. A'achú ti caj ayén tihua'uta'aíte'enche'e, ayée mú che'atá caj tihua'uta'ixáate'enche'e í seica. ³⁷ Mat'íj mi temua'a a'ij te'utasej í teite. Miyen tijín:

—Rí'i pu tí'ljri'ire a'íjna í Jesús nain jime'e. A'í pu hui raayí'ti ti tihua'uhuaate'en mej mi huitenamúara'a muá'ara'ani, ajta mej mi te'anri'irée muá'ara'ani í mej caí té'anri'iréjme. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

8

Jesús pu tihua'umí a'íime í mej muáacua vi'ira ará'axcaa

(Mt. 15:32-39)

¹ T'íj á'aja'a a'uun a'utéveeca'a a'ujna Galilea í Jesús, jeíhua mú teite tiújsej. Camu ti'itíj tícha'íica'a mej ráacua'ani. T'íj jí a'íin Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Neánxieemiste'e amíime jemi mi teite, a'iné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujjuhua'an nee jamuan. Camu majta ti'itíj tícha'íi í mej ráacua'ani. ³ Seica mú ímuá curé'ecijxi. A'íj pu jín ti pua'a nehua'uré'itixi'in í ruche mecaí xi tiu'ucuá'an, camu te'utáviicua'ira í juye japua.

⁴ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i, tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri pej tihua'umín ayajna a'u ti caí ja'atí é'eche? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni pua'améca xa'í'ipi'isin í pan?

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Arahua'apuáca. —Yee mú tiraata'ixaa a'íime.

⁶ Aj pu i raata'aíjtaca'a mej a'ujrá'asen í teite á chuaata'a. T'íj jí raatí'ipii í pan júte'e a'íjna í Jesús. Aj pu i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi. A'íj pu i hua'uré'e'í'ipi'ite í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ⁷ Majta mú, seica huájcha'íica'a í hua'ité. Ajta pu raatáhuau í Dios jemi. T'íj jí hua'uta'áj mej hua'uré'ata'are'en. ⁸ Najmi'i mú tiú'ucuaa. Majta temua'a titéeju'uxai. Ajta avá'aturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze ra'avé'ejiste'axi a'íjna ti avá'aturaa. Aráhua'apua sicí pu te'ará'a. ⁹ Majta me'ín í teite í mej tiú'ucuaa, maaará'aseca'a cumu muáacua vi'ira'a.

Aj pu i a'íin Jesús hua'aré'e'itixi í teite. ¹⁰ T'íj jí ateájraa baarcu jetze, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mat'íj mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Dalmanuta.

A'íi í fariseo mej tirájhuaviiri'i ti a'íin Jesús tihua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasejra

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Mat'íj mi fariseo á e'iré'ene, majta á'iyen autéjhuii mej tí'ira'ihua'un me'íjna í Jesús. Meraatatése mej ca'aníjra'a raatá'an ti ij a'íin auté'itzen. Meraatáhuaviiri'i ti hua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasej mej nu'u mi jín ráamua'aree a'íjna ti jetzen arájca'ane a'íjna í Jesús, ti pua'a a'uun pa'uvé'emej a'íjna jemi ti júte'e é'esejre'e ti ij ayén huárini. ¹² Aj pu i a'íin caí ché'e a'ij te'anri'irée já'araa. T'íj jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'iné een jín ménehuavii a'ímej teitejra'a nej ti'ití hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree a'u ti é'eme'ecan í nej jín tí'imijhuaca?

Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, canu ti'itíj amuaatasejrate'esin.

¹³ Aj pu i huajauhuá'axi í teite. Tí'ij jí ajtahua'a ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi a'ucíj utavén pújme'en pújme'en.

Jíme'en hua'aniuuca í fariseo í mej jín huá'acuanamua í teite
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Majta me'ín í mej á'ujuhua'ane'e jamuan í Jesús, a'íi mú ya'uhua'axi mej ya'ara'í'ipín í pan mej ráacua'ani. Seij mu'u caj tiu'f'isime'e a'íjna í baarcu jetze. ¹⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'aíj tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Rí'i xu'u se'íjna jime'e í fariseo mej rajnájchi í pan jetze tí'ij huacú'usta, seajta se'íjna jime'e mej majta rajnájchi í mej Heródes jamuan á'ujuhua'ane'e.

¹⁶ Matí'ij mi autéjhuii mej ti'itíurixaate'en í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Miyen tijín:

—Yee pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a a'iné catu pan tícha'íi.

¹⁷ Aj pu i ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné een jín siyen tí'ixa yee se'caí pan tícha'íi? ¿Ni tzaa se'caí xi yaú'itíe, ca'ín se'caí xi tihuáurítieje? ¿Ni caí tí'tí a'amua jetze tásiseiri? ¹⁸ ¿Ni tzaa se'caí tí'iseij, ca'ín se'caí tí'inamua? ¿Ni se'caí ramua'aree? ¹⁹ ¿A'achúni pua'an sicíri avá'aturaa í pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'í'ipi'i í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa í teite a'íjna jime'e ti anxívi ará'axcaa í pan? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu avá'aturaa.

²⁰ Aj pu i a'ín Jesús, ayén ajtahua'a tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ajta ¿a'achúni pua'an sicíri sété'eve'ejíste'axi se'íjna mé tí'ive'aa ta'aráhua'apua ti ará'axcaa netí'ij tihua'umí í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa?

Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Arahua'apua sicíri.

²¹ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa se'caí xi yaú'itíe, mú'een?

Jesús pu tiráhuua seij ti arácuunica'a a'ujna u Betsáida

²² Matí'ijta mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betsáida. Matí'ij mi seij je'iré'eneijte ti arácuunica'a. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús ti ra'ajtamuarí'en. ²³ Tí'ij jí a'ín Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze a'íjna í ti arácuun. Ya'uvi'ití á pua'acíe ímuá a'ujna a'u ti é'echajta'a. A'í pu ru'íjci'e ra'arámeijraxi á jí'iseáara'an jetze. Ajta ra'avé'emuarije. Tí'ij jí raata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni hui peri mé ú'nee?

²⁴ Aj pu i a'ín í ta'arácuun, antanéereje'icaa, ayén tijín:

—Ahuii, teteca nu seij. Ci xiee ciyej mena'a pú'een mej mú á'ujuhua'an. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti arácuun.

²⁵ Ajta a'ín Jesús, ajtahua'a pu ra'arámuarije á jí'iseáara'an jetze í ta'arácuun. Ajtahua'a pu rí'í meteúneereca'a. Pu'uri xaa a'ájna icu huarúj. Naíjmi'i pu tí'iseíjraca'a temua'a naa. ²⁶ Aj pu i a'ín Jesús raata'íteca'a a'íjna ti arácuunica'a ti nu'u á'ura'ani í ruche. Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pecaj uteáru'ipiche'en u chajta'a. Ni pecáj pajta ja'atí íxaate'e a'íjna jime'e a'ij nej timuáhuuaa.

Pedro pu raataxájtaca'a ti nu'u Jesús a'ín pú'een í ti Dios án ya'ujyeíjtza í ípuari japua
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Tí'ij ayén tiuju'uríj, aj pu'i Jesús, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'úu mú a'ará'a a'u ti a'uchájta'ajmee, a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea de Filipo. Juye jetze mú aujú'ucaa. Tí'ij i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tijín:

—¿A'iquí metí'ixa í teite yee a'atani nej pírici inee?

²⁸ Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Seica mú miyen ti'ixa tijín mú'ee pej pe'ín píríci a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuaca'a, majta seica miyen tijín pej a'íin píríci í Elías. Majta seica, miyen ti'ixa tijín pej nu'u a'íin pjí'iríci seij í ti ti'it'éjvee í Dios jemi. —Yee mú tiraata'ixaa.

²⁹ Tí'ijta'i a'íin ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'íné tejamuá'amitíejte'e a'atani nej pú'een inee?

Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, tijín:

—Mú'ee pej a'íin pjí'iríci a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tijín í Cirístu'u, í ti Dios án ya'ujyejtzta í ipuari japua. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u huámí'ini

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³⁰ Aj pu i a'íin hua'utá'íjmíjri'i mej caí ja'atí ixaate'e. ³¹ Tí'ij jí a'ut'éjche ti tihua'u-mua'aten. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti a'íin rusej, í ti ajta teáata'a jetze airáne, a'íi pu nu'u jeíhua rajpuaíjtzta a'ame. Ajta ti nu'u ayén ruxe'eve'e a'ame mej caí raxí'eve'e muá'aju'un í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej ve'ecán jín títetateí u teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca. Naíjmi'i mú nu'u caí raxí'eve'e muá'aju'un. Ajta ayén tihua'utá'ixaa mej nu'u raajé'icatan. Tí'ij nu'u huamí'ín, aj pu ijtá'i huatarújsin huaíca xicaj tzajta'a.

³² Temua'a pu tihua'utá'ixaa e'ehauritiécan jime'e.

Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ra'iráavi'iti ayée. Aj pu'i tiraatixáate'ajraa ti nu'u caí ayén ti'itaú'a'acare'en. ³³ Mí ajta a'íin Jesús, a'íi pu ruhuárita'a ca'acheecajraa. Hua'useírajraa a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj pu i a'íin í Pedro tité'axi. Ayen tijín:

—Aricu. Ajtára'a ineetzi jemi, mi pej piyen tí'ixaxa'a tít'ij a'íjna í tiyaaru'u. Mú'ee pej caí piyen tí'imua'atze a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios sino a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite.

³⁴ Tí'ij jí Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ajta í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ne jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti caí ché'e ayén rijca a'ij ti rusej tí'ijxe'eve'e. Mí ajta, ti pua'a ja'atí á'uche'ecane'en ne jamuan, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti rajpuaíjtzta á'ara'ani ruxí'evi'ira'a jime'e. Ajta ti pua'a a'íin huámí'ini, capu a'ij í'irini.

³⁵ 'Ayee nu tejámuaatá'ixaaate'esin. Tí pua'a ja'atí tiú'ujtesí'ire'e ti caí huámí'ini, aúche'e pu mí'ini a'íjna í ja'ati. A'ij pu á'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruuri. Mí ajta, ti pua'a ja'atí huámí'ini a'íjna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, na'ari a'íjna jime'e í niúucare'ara'an í Dios, a'íi pu ajtahua'a huatarújsin. Ajtahua'a pu rateuni í ruxíejniu'uca ti auj ruuri.

³⁶ 'Ajta, ti pua'a ja'atí tiu'umuá'itín naíjmi'i tít'ij na'a ti íyeyen tí'iseijre'e chaanaca japua, ¿a'iquí tiraatéva'ire a'íjna ti raamuá'ití ti pua'a a'íin yá'urieeni í ruxíejniu'uca ti auj ruuri? Capu ti'ití a'ij tiraatéva'ire, ¿ni caí? ³⁷ ¿Ni caí a'ij tí'irí'iri ti huaújnanaí í ruxíejniu'uca ti ari yá'urie a'íjna jime'e í ti tí'ijcha'íica'a? Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri, icu.

³⁸ 'Ayee nu neajta tejá'amua'ixaaate'e. A'íjna i teitejra'a, jeíhua mú auteájturaa í Dios jemi. Ayee mú e'en í Dios jemi matít'ij a'íime í mej tiú'ujxana'acira'ate 'íita'a jamuan.

'Tí pua'a setí'itevi'ira'a se'íjna jime'e mej ráamua'aree í teite sej ne jamuan á'ujuhua'an, na'ari mej ráamua'aree ti a'amuaránajche i neniucu, ti pua'a siyen tí'itevi'ira'a huá'a jemi, aj nu neajta inee i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu niyen che'atá nena'a tí'itevi'ira'a na'ame mú'ejmi jemi. Netí'itevi'ira'a nu na'ame mú'ejmi jemi a'íjna xicá'ra'a jetze netí'ij neajtahua'a yatanéjsin íyeyen chaanaca japua. Ve'ecán nu jín tí'itevée na'ame jemin í Dios ti niyá'upua a'ájna netí'ij yatanéjsin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e ta japua í Dios jemi.

9

Tí'ij Jesús seicié huataújseijrataca'a huá'a jemi í mej huaíca

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Seica í mej yé huaté'uu ayajna, a'íí mú caí xí cui'ini a'ajta mena'a caí amuacaí raasej t'íj yatanéjsin í Dios t'íj tiu'uta'aljta íyien chaanaca japua a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

² Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i a'íin Jesús án a'ujnéj jirí japua. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í sefj, a'íjna í Juan.

Ajta á'yien seicié huaújrúu a'íjna í Jesús, á mú a'unéjne'eric'a. ³ Tatzari pu jín seijre'eca'a a'íjna. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í c'íxure'ara'an. Yee pu éene'e seijre'eca'a t'j seeri. Íyien chaanaca japua capu má'a ja'atí ti raay'í'ti ti c'íxuri tiu'ujá'usin t'íj ayén ti'icuáinavi'i á'ara'ani.

⁴ Majta a'ímej huasej a'íjna í Elías ti ajm'í t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta me'íjna í Moisés teecan. A'í mú t'í'ixajta'a me'íjna jamuan í Jesús.

⁵ Aj pu i a'íin Pedro, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Ayen t'íjín:

—Maeestru, x'epi'ín pu naa tej yé huaté'uu tiyajna. Tiché'e huaícaca huátaahuaa inaa'mua. Sej ti mú'etzi huáci'í'ti, ajta sej a'íjna í Moisés, ajta sej a'íjna í Elías. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

⁶ A'iné a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e í Jesús metiu'utátziin huápi'i. Ajta a'íin Pedro, capu a'ij rá'amitiejte'eca'a a'ij ti ye'í tiu'utaxáj. ⁷ T'íj jí jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrúpi. Aj mú mi ráanamuaajri'i ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a, t'íjín:

—A'i pu Niyauj p'íríci í nej rachú'eve'e. Xáanamuaajri'i se'íjna. —Aye pu tiu'utána-muajre.

⁸ Mat'íj huanéereajraa nain japua, capu ché'e é'e a'at'íjca'a. A'í pu'u a'utéveeca'a huá'a jamuan a'íjna í Jesús. Aj mú mi a'uc'j.

⁹ Mat'íj e'iicáju'ucaa, a'íí pu tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej caí ja'atí ixaate'e a'ij mej tiu'uséj, a'iné seica mú nu'u raajé'icatan a'íjna ti ajta teáata'a jetze ajtém'e'ecan. T'íj nu'u huam'ín, aj pu nu'u ijtá'i huatarújsin. Aj pu nu'u i huatári'iristari mej raataxáj.

¹⁰ A'íj mú jín, avíitzi'i jín t'í'ixajta'a a'ij mej tiu'uséj. Aye mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti nu'u ajtahua'a nu'u huatarún í ti mi'ini. ¹¹ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús t'íjín:

—A'íime í mej té'eyu'uxaca, ¿a'iné een jín miyen t'í'ixaxa'a ti amuacaí yé nu'u uvé'enejsin a'íjna í Elías?

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íjna Elías amuacaí pu a'íin yé uvé'enejsin. A'í pu nain ti'íjé'cuare'en. Neajta inee, niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné té'axa í yu'uxari jetze a'íjna jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáne? Aye pu té'axa nej nu'u jeíhua rajpuajtzi na'ame. Majta nu'u na'axiéehuari'ira muá'aju'un.

¹³ Aye nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri yé uvé'ene a'íjna í Elías. Pu'uri ayén te'araúrate a'ij ti ye'í té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna yu'uxari jetze. Seica mú miyen a'ij pua'a ráaruuren a'ij mej ye'í t'í'ixaxa'eve'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta á'uraa a'íime jamuan, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan.

Jesús pu tiráhuua í pa'ari'i ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'íj u e'iré'ene a'u mé é'aj é'ene'e í seica í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'íj mi hua'usej mej jeíhua e'etiújseire'eca'a í teite huá'a jamuan me'íjna í seica. A'íime mú majta huasej í mej té'eyu'uxaca teyujta'a. A'í mú miyen tiú'urihua'uraca'a. Majta mú t'n níníu'ucacuca'a. ¹⁵ Majta me'ín í teite, mat'íj raasej a'íjna í Jesús, jeíhua mú huataújtemua'ave. Mat'íj mi a'uruáchejraa jemin mej mi raatateújte'en. ¹⁶ T'íj jí a'íin ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'íjín:

—¿T'í'itájni jín setiú'urihua'u?

¹⁷ Aj pu i sej ti a'utéveeca'a huá'a tzajta'a, a'íí pu ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Maeestru, yee nu ravé'evi'iti í niyauj, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'íjna í tiyaaru'u, a'íí pu caí ratá'aca ti huatániuni. ¹⁸ A'iné ja'anáj ti na'a ti a'íin tiyaaru'u rájviivi'i,

ajta á ya'arájrieesin á chuaata'a. Ajta jeíhua áijjaamixcue'ire'e á'aye'i a'íjna í pa'ari'i. Ajta ancuré'ujci'imee í rutamej jime'e. Ajta huatécíyaaxari nain japua í ru tzajta'a. Nu'uri hua'utáhuaviiri'i í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an mej raatamuárite'en me'íjna í tiyaaru'u. Mí majta me'ín, camu raayí'itihua'a muá'araa. —Yee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁹ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tíjín:

—¿Ni tzaa secaí raayí'iti mú'een? ¿Ni secaí xíi té'atzaahuat'e? ¿A'achúni pua'an nine'ira'a ruxe'eve'e nej a'amua jime'e huáviicua'ire'en sej si huaruitieje'en? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu i ayén tíhua'uta'ájte tíjín:

—Mé se'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

²⁰ Aj mú mi áa ye'evé'evi'iti. Ajta a'íin í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a í pa'ari'i, tí'ij a'íin huasej í Jesús, a'íi pu raatéca'atzixi í pa'ari'i. Aj pu i aitáve á chuaata'a. Tí'ij jí pí tavaíjtixi, áijjaamixcue'ire'e.

²¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í táàtajra'an í pa'ari'i tíjín:

—¿A'achúni ari á'atee ti ayén tí'iruure?

Ajta a'íin táàtajra'an, ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tíj na'a ti pá'ari'istaca'a. ²² Ajta a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a, jeíhua pu hui án yá'ujpuaa taij tzajta'a, ajta á jaata'a tí'ij raajé'ica. Tí pua'a peraayí'itihua'an pej tiráahuaate'en, tá'ancu'uvajxi'i, pajta taatévaire'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna táàtajra'an.

²³ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Naíjmi'i pu tí'iri'iri jemin í ti té'atzaahuat'e.

²⁴ Aj pu i a'íin táàtajra'an í pa'ari'i ayén ti'ihuaúyjeineca'a tíjín:

—Neté'atzaahuat'e inee. Naatévaire'e neatá'aj jaítze'e té'antzaahuat'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj mú mi ajteáxiireca'a jeíhua í teite meruaachijmé'e. Tí'ij a'íin Jesús hua'usej, aj pu'i ra'ajté'axi í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Ayen tíjín:

—Mú'ee tiyaaru'u, pej caí huiteájnamua, pej caí atániuuve, ayée nu tí'imua'aijte'e, pej raatátuaani mi pa'ari'i. Pecaj ché'e tzajta'an uteáru'ipiche'en.

²⁶ Aj pu i huajjhuaca'a a'íjna í tiyaaru'u. Temua'a pu tiraatéca'atzixi a'íjna í pa'ari'i ca'anín jime'e. Aj pu'i huirájraa í tzajta'an. Ajta a'íin í pa'ari'i, áa pu'u auca'ití já'araa. Xiee ti cuj huamí'i. A'íj mú jín miyen tí'imua'atzejca'a í teite ti nu'u huamí'i. ²⁷ Mí ajtá'i caí capu. Jesús pu ra'ajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu'i ra'ajjáj. Tí'ij jí huatéechaxi a'íjna í pa'ari'i. Aj mú mi a'ucjxi naíjmi'i.

²⁸ Tí'ij jí Jesús chi'ita uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi avítzi jín tira'íhua'uri'i a'íjna í Jesús, miyen tíjín:

—¿A'iné een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej tiyen tiraatamuárite'en a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Se'ej raatamuárite'en se'íjna tiyaaru'ujra'a, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatéjhuauni í Dios jemi, seajta rú'itzi'ive'e.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Matí'ij mi a'ucj. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a u Galilea. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu tihua'amua'atehua'a avítzi jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu a'íjna jín huarj a'iné capu raxí'eve'eca'a mej ráamua'aree í teite a'u ti a'ij jee'in. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti nu'u ja'atí jíme'en tiu'utátuiire'esin a'íjna ti ajta teáata'a jetze airáne a'íime jemi í teteca. Aj mú nu'u mi raajé'icatan. Aru huaíca xica jetze pu huatarújsin, ruuri pu nu'u ajtahua'a a'ame.

³² Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'en, camu yaú'itiée muá'araa a'ij ti ti-huá'a'ixaate'eca'a. Majta tí'tiiziiine'eca'a. Camu á'ujca'anejca'a mej raatáhuavii ti hua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehuauritiéecan jime'e. Matí'ij mi a'ucíj.

Jíme'en í ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ A'uu mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Capernaúm. Matí'ij mi chí'ita a'uteájrupi. Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'ij setiú'urihua'uraca'a a'ájna juye jetze?

³⁴ Camu huataniú, a'iné metí'itevi'ira'aca'a a'ájna jime'e mej tiú'urihua'uraca'a me'íjna jime'e tíjín a'atani jaítze'e ruxe'eve'e a'ame. ³⁵ Aj pu i a'ujyeíjxi a'ájna í Jesús. Tí'ij jí hua'utajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí ayén tira'aráanajche ti a'íin pu'éene'en ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itéveeca'a, a'íi pu ruxe'eve'e ti a'íin pu'éene'en ti jaítze'e cílieene'ecan jín tí'itéveeca'a. Ruxe'eve'e ti hua'utévaire'en naíjmi'ica í teite.

³⁶ Aj pu i pa'ari'í aj auví'iti. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. Aj pu i ra'avé'evii í mu'útze'en. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

³⁷ —Ayee pu tí'een, ja'atí ti na'a ti pa'ari'í jamuan huayéjxi'ín, ajta ráacha'íin neetzi jetze me'ecan seij í pa'ari'í tíj a'ájna, a'ájna tévira'a ajta pu necha'ij ineetzi. Ajta a'íin í tévira'a, capu ineetzi na'a ancuré'evi'iti sino ajta pu ra'ancuré'evi'iti í Dios, í ti neja'uta'íteca'a nej yé tanén.

Jíme'en a'ájna ti caí ta jemin niuu, a'íi pu nu'u ajta téjmi jetze ajtéme'ecan

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Ajta a'ájna í Juan, a'íi pu ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús tíjín:

—Maeestru, seij tu huasej ti huá'amuarite'eca'a aníuucajtze'en jime'e í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. A'iné capu á'uche'ecane'e ta jamuan, a'ij tu jín raatá'ijmii'ri'i ti caí ayén rijca. —Yee pu tiraata'ixaa a'ájna í Juan.

³⁹ Aj pu i a'íin Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu siyen tí'ira'ijmii'jra. Tí pua'a ja'atí ayén rijca í mej jín a'ij tira'utaseíjra, a'ájna í ja'ati pu xaa á'uche'ecane'e a'ame ne jamuan. Ajta a'íin, capu ja'anáj a'ij pua'a tí'inexáata a'ame. ⁴⁰ Tí pua'a a'ájna í ja'ati caí ta jemi niuu, a'íi pu xaa tavaire'e itejmi. ⁴¹ Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a, ti pua'a a'íin cíj caj tejamuaatá'an í jaj seij huayé'en a'ájna jime'e seij ne jamuan á'ujujhua'an, Dios pu xaa tiraatanájchite'esin a'ájna í ja'ati.

Jíme'en í ti caj a'íi japua cájveti ti pua'a auté'itzen í Dios jemi

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Ajta ayén tíjín:

—Na'ari pua'a ja'atí ti na'a, ti pua'a a'íin í ja'ati a'ij pua'a tiru'utériiira í pa'ari'í ti cílieen, ti ajta ná'atzaahuat'e ineetzi tíj a'ájna, jé'ecan pu puaíjtzi tíchesin a'ájna í ja'ati japua. Capu ayén tirajpuaíjtzi á'ame'enche'e a'ájna í ja'ati ti pua'a amuacá mú ra'acávil'ire'en í tetej se'uníjra'a ti ve'ée, majta á'iyen ra'ateájrieeni á jaata'a.

⁴³ 'Matí'ij auteáturan í Dios jemi, seica mú miyen ru jetze te'ujpuá'ajte'e. Ayee nu tí'imua'ixaate'e, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en í amuájca'a pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pej huárini. Para'antiveíjche í amuájca'a, pej pi seij pana'a jín a'uteáturan í amuájca'a a'ájna ti é'eseijre'e í Dios, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecáj piyen huárini, hua'apuaca pej jín a'uteáruti í á'amuajca'a a'ájna já'ahua'a a'u pej antipua'ari, a'u ti caí é'eri'iri ti ra'ujé'ica í taij. ⁴⁴ A'uu mej caí é'ecui'ini í chu'inate í mej muaatéci'imee muá'aju'un. Capu ajta ja'anáj á'ami'ini í taij.

⁴⁵⁻⁴⁶ 'Na'ari ti pua'a piyen mua'a jetze tiru'ujpuá'ajte'en pe'íjna jime'e í muá'íca í pej auteájturaa í Dios jemi, a'íi pu ajta muaatéva'ire pej ra'ataveíjche pemíjna muá'íca. Jé'ecan pu muaatéva'ire pej mú'ee a'uteáturan seij jime'e í a'íca a'ájna ti é'eseijre'e í Dios. Na'ari ti pua'a pecáj piyen huárini, amée pepu'u a'umé a'u ti Dios áa muajá'ujisin a'u ti á'ataa. Capu timuaatéva'ire pej hua'apuaca jín á'ume'en a'ujna a'u ti caí ja'anáj

é'eri'iri pej ra'ujé'lica í taij, a'ájna a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute í mej muaatéci'imee. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁷⁻⁴⁸ 'Na'ari ti pua'a mú'ee á jetze paru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'i pe'ájna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. J'écan pu timuaatéva'ire pej pi piyen a'uteárute sej jime'e mua'a jí'i a'ájna chajta'a a'u ti te'ájta í Dios. Mí ajta, capu ti'ití a'ij timuaatéva'ire pej hua'apuaca áj'i'isijmé'e pe'uun a'uteárute ti pua'a piyen éene'en a'íi pu muajá'ujisin a'ujna ti á'ataa, a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute mej muaatéci'imee, ajta capu ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Naími'i xu rajpuajítzi xá'aju'un, mú'een, mi sej ne jamuan á'ujjhua'an sej si siyen titeeteáturan temua'a naa í ru tzajta'a. ⁵⁰ Ayee pu tí'ivaire'e a'ájna í unaj ti ti'ití tícacaren. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una a'ájna í unaj tí'ij rajxí'ini í ta'ancacá, a'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacáa á'ara'ani. Capu ché'e a'ij tí'iri'iri. A'ájna i niuucari i nej já'amua'ixaate'e, ayée pu che'atá tí'ivaire'e mú'ejmi tzajta'a tíj í unaj. Ché'e a'íin amuájcacaren a'amua tzajta'a ti ij r'íi amuáaruuren. R'íi xu'u tité'ujmuajte í ru tzajta'a. R'íi xu'u seajta e'ehuaújmua'araa rujímua'a sena'a.

10

Jíme'en í mej huataújtuaa í mej naími'i á'ujjhua'ane'e

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jesús pu huirájraa a'ujna u Capernaúm. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a Jerusalén. Ayu u pu pújme'en á'uche'ecane'e a'u ti í játe'ana ayée huataújmua'a tíjín í Jordán. Majtahua'a mú tiújsej í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Ajta a'íi pu á'iyen a'utéjche ti tihua'umua'aten a'ij ti ari tí'ijri'irejca'a. ² Aj mú mi seica e'iré'ene. Fariseo mú pírici a'íime. A'íi mú tí'itese'eca'a mej miyen ca'aníjra'a tiraatá'an ti ij auté'itzen a'ájna í Jesús. A'áj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u a'íin ayén ti'itá'aca ti ja'ati mé rúurieni í ru'íj. ³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáani amuaata'áj a'ájna í Moisés teecan?

⁴ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'í pu hui Moisés tiu'utá'a ti cuapée raatapíjte'en í ti jín ja'atí mé rúurieni í ru'íj. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij xu pua'a tirájteu í ru tzajta'a. Moisés pu tiu'utá'a ti ja'ati mé rúurieni í ru'íj. A'í pu xaa ayén cuapée tiraatapíjte'en aru capu ayén tiraatá'a rux'evi'ira'a jime'e. A'ii pu'u een jín ayén huaríj a'ájna a'iné ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a sena'a rujímua'a.

⁶ 'Mí ajta, tí'ij Dios raatétaahuaca'a í chaanaca te japuan yen sejre'e, “a'íi pu nu'u a'íime huátaahuaca'a í teáata'a jamuan í 'íita'a.” ⁷ “A'íj pu jín a'íin teáata'a mé huauhua'axijsin í ruvaújsimua'a. Ru'íj pu nu'u jamuan a'utevé'e a'ame. ⁸ Mat'íj mi miyen éene'e muá'aju'un í mej hua'apua, cumu sej pu'u í tevi.” Camu ché'e hua'apua, sino sej pu'u.

⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a ti sej na'a í tevi. A'íj pu jín, capu ayén tiraavíjte'e sej siyen mé tihuaúhua'anan í ru'íjta'amua'a, cuapée sehua'utapíite'en í rucína'astemua'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa, majta í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. ¹⁰ Mat'íj táhua'a mi chi'ita a'a'uteájrupi, majtáhua'a mú miyen tiraata'íhua'uri'i a'ájna jime'e í cuapée ti jín ja'atí ru'íj mé úurieeni. ¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieeni, a'íi pu tí'ijxana'acira'a ti pua'a á'iyen sej te'en-curé'evi'ití í 'íita'a. A'íj pu jín auteáturaasin jemin í ru'íj í ti mé rúujisin. ¹² Na'ari ti pua'a 'íita'a rucín mé úurieeni, a'íi pu ajta tí'ijxana'acira'a ti pua'a ajta á'iyen sej antéenaxca í teáata'a. A'í pu ajta auteáturaasin jemin í rucín í ti mé rúujisin.

Jesús pu r'íi hua'uteájtuaa í tí'iríi

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Matí'ij mi ti'iríi ayauví'itíche í Jesús tí'ij hua'ajtamuarí'en. Aj mú mi me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú hua'utá'ijmijri'í í ti'iríi mej nu'u caí huaja'uvé'e-vi'itíjcare'en.

¹⁴ Tí'ij Jesús hua'useíj a'ij mej ye'í rijcaa, a'íi pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Miche'e yéj huave'eré'eneijte'en mi ti'iríi ineetzi jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej á'ujca'ane ti Dios tíhua'uta'áijte'en, naíjmi'í mú miyen e'en matíj i ti'iríi. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu huá'ijmijra. ¹⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Naa pu hua'ase mi ti'iríi ti tíhua'uta'áijte'en í Dios. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'uteárute a'ujna a'u ti Dios te'áijta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tí'iraxe'eve'e ti tiraata'áijte'en í Dios tíj seij pa'ari'í, mi ti yee seijre'e. Na'ari caí, capu ja'anáj a'uteáruti a'ujna a'íjna í ja'atí.

¹⁶ Aj pu i a'íin Jesús hua'ancuré'evi'iti í ti'iríi. Seexu'ijmé'en pu ancaújtisteajxi í ru jetze. Ajta hua'avé'emuari'exi, aj pu'í raatéjhuau í Dios jemi tí'ij a'íin huá'ucha'íin. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í Jesús.

Temuaij ti chíjteaani pu tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tí'ij Jesús ari huiiramé'eca, seíj pu ave'eré'ene, temua'a tí'éechijra'a. Aj pu i títunutaca'a vejli'ipuan í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Maeestru, nee nu ramua'aree pej rí'í tí'itevij. ¿Tí'itájni a'ij tiú'ujxe'eve'e ti ayén tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e matí'ij a'itáçine á chuaata'a í mej meri huácuui?

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'iné een jín piyen tí'inexa yee nej rí'í tí'itevij? Seíj pu'u seijre'e ti rí'í tí'itevij. A'íi pu a'íin pú'een í Dios. ¹⁹ Mú'ee pej peri rú'umua'aree a'ij ti tiu'uta'áijtaca'a í Dios. Ayej pej éene'en: “Pecaj tí'ixana'acire'e.” Ajtahua'a seij, ayén tíjín: “Pecaj tí'itecuil'ica.” Ajtahua'a a'íjna ti ayén tíjín: “Pecaj tí'inahua'aj.” Ajta seíj ti ayén tíjín: “Pecaj ja'atí hua'itzi jín ti'ixáate'e.” Ajta ayén tíjín: “Pecaj ja'atí tzeíjrajmua'a.” Ajta ayén tíjín: “Perá'atzaahuat'e'en a'atáata, pajta a'anáana.” A'íi pu a'íin pú'een í ti raata'ájtaca'a í Dios.

²⁰ Aj pu a'íin ja'atí ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, jime'en í pej pauchén raataxájtaca'a, nain nu jín té'aste i niuucari netíj nena'a tiu'uvé'ese.

²¹ Tí'ij raaseíj, rí'í pu te'utaújmua'a í ru tzajta'a a'íjna í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí'ití pu auj muá'aturaate'e pej caí xi jín te'ará'aste. Aricu. Nain tiu'utuáa í pej tí'ijcha'í. Patá'aj hua'uré'e'a'ate'en í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Tí pua'a piyen huárini, jeíhua pej ra'ancuré'asin a'ujna já'ahua'a u ta japua. Chíjteaani pej pu'éene'e pua'amé a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. Ajta patá'aj mú a'arájra'ani pej pi neetzi jamuan á'uche'ecane'en.

²² Tí'ij ráanamujri'í a'íjna í niuucari, tí'ij i utéevatzí í tzajta'an. Huataújxiemiste a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íica'a. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ja'atí.

²³ Aj pu i Jesús ruhuárita'a a'anéereajraa. Ajta ayén tihua'utá'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Temua'a pu tihua'amuári'eriste'e mej a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios í chíjteaani. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁴ Aj pu i utéevatzí í huá'a tzajta'a a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús. Ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Niyaujmua'a, temua'a pu tihua'amuári'eriste'e í mej jeíhua tí'ijcha'íi. Jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e í mej caj tí'ijcha'íi. A'íj pu jín muári'eri mej me'aun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. ²⁵ Capu xaa ne'u ayén tí'imuari'eri ti amujra'ani cameeyu'u ti'ití pí'ise'e jetze, tíj ti pua'a chíjteaani tiu'utése'en ti ruseíj a'uteárute a'íjna ti é'eseijre'e í Dios.

²⁶ Matí'ij ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij tira'utánamujri'i. Aj mú mi ti'itiúrihua'uri'i rujímua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'ii tá'uj na'a tí'iri'iri ti ja'ati a'uun a'uteáturan í Dios jemi? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

²⁷ Ajtahua'a Jesús hua'usefj. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta, a'íi pu raayí'iti í Dios. Nain jime'e pu jemin tí'iri'iri.

²⁸ Aj pu i a'íin Pedro a'utéjche ti raatá'ixaate'en. Ayen tijín:

—¿Tavástará'a, me'ecui xaa!, nain tu teri tejá'urie í tej tí'ijcha'íca'a tej ti á'ujujhua'ane'en á'a jamuan. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

²⁹⁻³⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Aye nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ti'itíj já'urieeni ineetzi jemi, na'ari jemin í niuucari ti jín huaujjéjcuare'en í Dios jemi, ti'ití ti na'a ti yá'urieeni, a'íi pu che'atá na'a ancuré'asin tí'ij auj ruuri íyen chaanaca japua. Tí pua'a sefj na'a í ti yá'urie, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'asin a'achú cumu anxíte ti'ití ti a'ij, ti pua'a chí'ij, na'ari ruja'atzimuá na'ari rucu'utzimuá na'ari rujúutzimua'a. Ajta ayén hua'ancuré'evi'iti í ruteítetemua'a, a'íime rutáata na'ari runáana nusu ru'íj, na'ari ruyaujmua'a. Ajta pu ra'ancuré'asin í chuej mej japuan vaujse í teite. Nain pu te'ancuré'asin. Ajta rajpuajtzi a'ame. Aru capu amín a'ij. Tí'ij a'íin a'uteárute a'ujna Dios ti é'esejre'e, Dios pu raatá'asin ti ruuri á'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

³¹ Ajta ayén ti jime'en yee:

—Memu'íi í mej vivejmé'en jín títetateí íjii, a'íi mú c'lieene'en jín títetate'e muá'aju'un. Majta mu'íití í mej c'lieene'en jín títetateí íjii, a'íi mú vivejmé'en jín títetate'e muá'aju'un. Ayej xaa ne'u té'eme. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Tí'ij jí á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. An mú a'ucí já'ahua'a Jerusalén. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Jé'hua mú rutemua'ave'eca í seica. Majta tí'itziíne'eca'a í mej huá'a cujta'a huajú'ucaa.

Tí'ij jí ajtahua'a Jesús hua'utajé rujímua'a. Aj pu i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itíj raruuren. ³³ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i, xáanamujri'i mú'een. Tu'uri á'uju'un a'ánna Jerusalén. Sefj pu tiu'utátui-ire'esin í nejíme'e, i nej neajta teáata'a jetze airáane a'ímej jemi í mej tihua'u'ajte'e teyujta'a, ajta a'ímej jemi í mej té'eyu'uxaca. A'íi mú tiu'utá'asin mej neejé'ica. Aj mú mi me'ín tiu'utátuiire'esin a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ³⁴ Matí'ij mi na'axiehuásti'ira muá'aju'un, majta naatévajxi'isin. Majta naatetzí'ijmua'axi'isin í ne jetze. Majta neejé'icatan. Netí'ij hui huámi'ini, hua'íca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a á a'itaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

A'íi mú raatéjhua'u a'ij mej tí'ijxe'eve'e a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Aj mú mi ajteáxíreca'a Jesús jemi a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'ii mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en a'íjna í Zebedeo. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej piyen huárini a'ij tej ye'í timuaatáhuaviira. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'ejmi jime'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Ahuii, ayée tu tí'ijxe'eve'e a'íjna xicájra'a jetze patí'ij yatanéjsin pej titaata'ajte'en íyen chaanaca japua. Patá'aj taatá'an tej uhuará'asixi'ín sefj a'ari'irínta'a, ajta sefj á'utata'a. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een, caxu ramua'aree a'ij sei ti'itíj éene'e huauhuau. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaíjtzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaíjtzi na'ame? ¿Na'ari secáí rá'aviicua'i í teite mej a'ij pua'a amuáaruuren mú'ejmi matíj majta a'ij pua'a tí'ineruure ineetzi? —Yee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í í Jesus.

³⁹ Aj mú mi miyen tíjín:

—Néti'íjtá ne'u, ayée tu tirá'aviicua'iran.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaíjtzi xá'aju'un netíj tirajpuaíjtzi na'ame inee. Ajta, mú'ejmi, aítze'e mú a'ij pua'a amuáaruuren matíj a'ij pua'a tí'ineruuren ineetzi. ⁴⁰ Mí ajta, canu ne'íjna jín antínmu'aree nej amuaatá'an sej uhuará'asixi'in seíj nejri'irínta'a, ajta seíj ne'úutata'a. A'ímej pu'u ci'iti í mej ayén hua'újxi'epi'íntari'ira'a.

⁴¹ Matí'ij mi ráamua'areeri'i í seica í mej tamuáamuata'a mej ará'ase a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Aj mú mi tiníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

⁴² Aj pu i Jesús hua'utajé naíjmi'ica. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xu'uri ramua'aree, mú'een, a'ij mej ye'í rici í mej tí'ita'ajte'e nain chuéjra'a japua. Ca'anín mú jín tíhua'u'ájtze'e í teite. A'íime í mej vivéjme jín títetateí, a'íí mú hua'u'ájtze'e a'ij mej ye'í huárini í seica.

⁴³ 'Mí ajta, capu ayén té'eme mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani. ⁴⁴ Ajta ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'íin pu'éene'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin hua'utévaire'en naíjmi'ica í seica.

⁴⁵ 'Ayej che'atá na'a tí'een ineetzi jemi, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín yé uvé'ene mej mi naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en mu'icáca í teite. Aye nu xaa een jín yé uvé'ene nex'evi'ira'a jime'e neatá'aj huá'a japua huániuuni, ne'a'íjna jime'e nej huámi'ini huá'a jetze me'ecan. Netiraatanájchite'en í Dios í ti jín a'íin huá'ajjve'e í mej jín á'apua'aren í teite.

Jesús pu tiráhuuaa a'íjna í Bartimeo ti arácuunica'a

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Jericó. Matí'ij mi huiráaci me'újna. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujjhuane'e, majta mu'ití í teite. A'uu pu seíj je'itécatii vejli'i juye jetze. Aye pu antehuaaca'a tíjín Bartimeo. Yaujra'an pu pú'ene'en a'íjna í Timeo. Ajta arácuunica'a a'íjna í Bartimeo. A'íj pu va'ri'ira huá'ahuaviiraca'a.

⁴⁷ Tí'ij i huá'unamuajri'i mej á vejli'i e'evé'uju'uca'a. Jíme'en pu'u huá'unamuajri'i, tí'ij jí a'íin ta'arácun a'utéjche ti huajíjhua. Ayen tíjín:

—Jesús, mi pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í tajtuhuan teecan í David, ná'ancu'uvajxi'i ineetzi. —Aye pu tiraatajé.

⁴⁸ Majta me'ín í teite, temua'a mú tira'ajteá'ajxi. Meraatá'ijmíjri'i tí'ij caí ayén tí'ijjhua. Ajta a'íin, jaítze'e pu ca'anín jín huajíjhuaca'a, ayén tíjín:

—Mí pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, ná'ancu'uvajxi'i ineetzi.

⁴⁹ Aj pu i Jesús a'utéechaxi. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, se'utáje.

Aj mú mi ya'utajé. Aye mú tiraata'ixaa tíjín:

—Huaté'aca'ane í á'a tzajta'a. Ájchesi. A'í pu muachu'eve'e í Jesús. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁵⁰ Aj pu i a'íin aireújchuiriri'í ruciixu ca'anín jime'e. Tí'ij jí ájtzucu. Aj pu i e'iré'ene í Jesús jemi. ⁵¹ Aj pu i a'íin Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej ti'ití a'ij huáruuren mú'eeetzi jemi?

Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti arácun tíjín:

—Maestru, ayée nu tí'ijxe'eve'e nej atáneere.

⁵² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pu'uri pejá'ura'ani mú'ee. Peté'atzaahuat'e nej inee timuáahuaate'en. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa í Jesús, a'íjna í ti arácun, aj pu i atáneereca'a. Tí'íj jí, a'í pu í Jesús jamuan á'uche'ecane'e já'araa, a'u ti na'a ti huáye'icaa.

11

Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Mat'íj meri vejli'i me'ánna autenéesime'ecaa u Jerusalén, a'úu mú a'atanéj a'u ti chájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Betfagé, ajta Betania. A'uu pu é'echajta'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Aceituunajemi. Tí'íj jí Jesús hua'apuaca huata'áiteca'a.

² Ayen tíjín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Tí pua'a seri e'ará'asti, a'úu xu puuru'u é'eteuni ti caí xi ja'anáj ja'atí japuan avé'eca. A'uu pu a'ijtápi'ihuá a'ame. Setá'aj rá'íjxijta, seajta mú ye'eráajan. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'iné een jín será'íjxijta mi puuru'u?”, ayée xu tiraata'ixaate'en yee: “A'í pu ra'ucupadu í tavástara'a”, seajta siyen tiraata'ixaate'en yee: “Seajtahua'a xu ca'anacan seraatátuiire'esin í ti racii.”

⁴ Mat'íj mi u á'uju'u. A mú pua'acé caaye jetze yá'uteu me'íjna í puuru'u. A'uu pu a'ijtápi'ihuaca'a puéerta jetze. Mat'íj mi ra'íjxíjtaca'a.

⁵ Seica mú me'uun a'uté'uuca'a a'ujna. A'í mú tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'íj seruure? ¿A'iné een jín será'íjxijta mi puuru'u?

⁶ Ayeé mú tihua'utá'ixaa a'íj ti ye'í Jesús tihua'utá'ixaa. Majta me'ín í seica, a'í mú hua'utá'a mej ra'anján. ⁷ Mat'íj mi ya'ujáj í Jesús jemi a'íjna í puuru'u. Metira'ité'itajte rucixu jime'e. Tí'íj jí avé'eyeijxi í Jesús í puuru'u japua. ⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú c'ixuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica pi'ista te'entiveíchixi'i, a'íj mú majta a'upíjraa a'ájna juye jetze.

⁹ Majta me'ín mej amuaaté'ee muaajú'ucaa, a'í mú autéjhuii mej huajj'hua, majta me'ín í mej huajú'ucaa cujta'an a'íjna í Jesús. Yee mú tí'íjihuaca'a tíjín:

—Pu'uri i'í xí'epi'ín. Ché'e Dios ráave'esi a'íjna ti yevé'eme niuucajtze'en í tavástara'a.

¹⁰ Pu'uri i'í xí'epi'ín. Ché'e Dios ráave'esi temua'a naa, a'íjna ti á yevé'eme tí'íj tiu'uta'ájta tíj ajmí'i tiu'uta'ájta'ca'a í tahuáacixa'a, a'íjna í David teecan. Ajta hui me'ín í mej tí'ivaire'e u ta japua, miché'e miyen tiraataxáj yee temua'a pu í'ixi'epi'ín. —Yee mú mi tiu'utaxájtaca'a, a'ujna caaye jetze.

¹¹ Tí'íj í Jesús a'uteájrupi a'ánna Jerusalén. Ajta á'iyen a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Tí'íj tiu'uséj nainjapua, tí'íj á'uraa, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Pu'uri téchuijxarijme'eca, mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ájna Betania.

Jesús pu a'íj pua'a tiraateájtuaa í huaréj ti caí taca'a

(Mt. 21:18-19)

¹² Yee ruijmua'a yee majta u e'eráaci a'ujna Betania. Pu'uri í'icuataca'a a'íjna í Jesús. ¹³ Tí'íj í a'íjn huaréj pi'ista huasej ti a'ímuá a'atáveeca'a. Jeíhua pu téxamua'i. Tí'íj jí u á'ume tí'íj raasej ti pua'a taca'a. Mí ajtá'i caí, capu taca'acaa. A'í pu'u, xamua'ira'an seijre'eca'a a'iné capu a'ájna p'tí'irijca'a tíj pua'a taaca. ¹⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í huaréj, tíjín:

—Capu ché'e ja'atí mú a'uvé'eme'e a'ame ti ráacua'ani mi á'ataca'i. —Yee pu tiraata'ixaa.

Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e í Jesús jamuan, a'íj mú ráanajmuajri'i a'íj ti tiu'utaxájtaca'a. Mat'íjta mi a'uc'íj.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu ti seijre'eca'a

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ A'uun mú a'ará'a a'ánna Jerusalén. Tí'íjta'i a'íjn Jesús a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Ajta a'utéjche ti hua'irámuarite'en í mej me'uun te'utu'aca, ajta í mej me'uun

tite'unanáave. Temua'a pu te'ijhuá'axijxi í tihuá'ameesa í mej tumin jetzen tihuá'apuata'atí'iraca, ajta a'u mej cucuí'se e'etu'aracare'e. ¹⁶ Ajta caí hua'utá'a ti ja'atí ti'títí aútisime'en á já'ita'a teyujta'a. ¹⁷ Ajta á'iyen tihuá'amua'ateajraa, ayén tijín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tiraataxájtaca'a í Dios tijín: “Ayee pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chi'ira'an tijín chi'ij mej tzajta'an rí'í tiratá'aca í Dios í mej curé'eci'ica nain japua í chuej ti seijre'e”? Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e. Ayee xu ráaruu í chi'ij títí teásta'a a'u mej a'iráatei í nahua'ari. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta me'ín í teite, naíjmi'í mú a'ij tira'utasej a'íjna jime'e a'ij ti ye'í tihuá'amua'ate. Majta me'ín í mej te'áijta teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íí mú rátziíne'eca'a mat'í'ij ráanamujri'í a'ij ti ye'í tihua'umuá'ate. Aj mú mi ráahuu a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica me'íjna í Jesús. ¹⁹ Ajta a'íin í Jesús, tí'ij huatética'are'eca'a, aj pu'í huirájraa a'ujna chajta'a, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'en.

Huateáhuua a'íjna í huaréj

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huateapuá'areca'a, a'úu mú a'uré'ene a'utí a'atáveeca'a a'íjna í huaréj. Pu'uri temua'a tí'ihuachica'a nainjapua, ajta téte'imua í runána'a a'jetze huateáhuua. ²¹ Tí'ij jí a'íin í Pedro ra'utamua'areeri'í a'ij ti een jín huateáhuua. Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Maeestru, casi'í. Pu'uri temua'a tí'ihuá'chi mi huaréj pej a'ij pua'a tiraateájtuaa.

²² Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e sej rá'atzaahuate'en í Dios.

²³ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Ayej tí'ayajna ti pua'a ja'atí té'atzaahuate'e í ru tzajta'a ti ayén te'ará'asti a'ij ti a'íin tirá'amitiejte'e, ayée pu té'eme. Na'ari, ti pua'a a'íjna í ja'atí ayén tiraata'ájte'en a'íjna í jirí tijín: “Tíchesi, ateáruti mé jaata'a a'ájna já'ahua'a el mar”, ayée pu'í rini, rí'írí. Na'ari caí, ti pua'a utévatzíin í tzajta'an a'íjna í muá'ariira'a tijín: “Ayej ne'ase capu a'ij tí'irí'irí”, capu ayén té'eme ti ayén huárini.

²⁴ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. A'ij sej ye'í tiraatáhuacu í Dios jemi, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e sej si ra'ancuré'asin, ayée pu té'eme, tí'ití sej a'ij tiu'utáhuasin.

²⁵ Ajta, pat'í'ij raatéjhuauni í Dios jemi, ti pua'a ja'atí auteáturan mú'etzi jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e pej tiraatá'uuni'í. Tí pua'a piyen huárini, a'íin í ayá'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, a'íí pu timuaatá'uuni'ira mú'etzi nain jime'e í pej jín auteájturaa í jemin. ²⁶ Na'ari ti pua'a pej caí tiraatá'uuni'í í ti á jemin auteájturaa, capu ajta timuaatá'uuni'ira í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Mat'í'ij mi a'ucíj.

Jíme'en í ti jín antiújmua'aree a'íjna í Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Aj mú mi majtáhuua'a u Jerusalén á'uju'un. Aj pu í Jesús a'uun vejli'í á'uche'ecane'eca'a teyujta'a mat'í'ij seica á e'iré'ene. A'íí mú pú'een í mej te'áijta teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta seica vaujsi. ²⁸ Aj mú mi miyen tiraata'íhuu'uri'í tijín:

—¿Tí'itájni jín peti'itéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani ayén tímuaata'a'áj pej pi piyen rijca?

²⁹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Neajta nu inee sej tejámuaata'íhuu'ura. Tí pua'a senaatá'ixaate'en se'íjna, aj nu ni amuaatá'ixaate'esin tí'ití í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen rici. ³⁰ ¿A'ataani raatá'a a'íjna í Juan tí'ij huá'umuá'íhuua í teite? ¿Ni Dios, ca'ín mi teteca? Xaatániuuchi.

³¹ Mat'í'ij mi a'uteájhui mej rujímua'a tí'ihuá'uríhuua'u. Miyen tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Dios pu ya'uta'íteca'a”, ayée pu titaatá'ixaate'esin yee: “¿A'iné een jín tecaí rá'atzaahuate'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna?” ³² Mí ajta, capu hui ri'irí tej tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Teteca mú ya'uta'íteca'a.”

Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime, a'iné mu'uri ramua'areereca'a mej najjmi'i miyen rá'atzaahuate'eca'a ti a'ín í Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín huá'atziine'eca'a í teite. ³³ A'íj mú mi jín miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Catu hui ramua'aree.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee tejámuaatá'ixaate'esin í nej jín ti'itájvee nej ni niyen rici. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

12

Jíme'en í mej tí'imijhuaca, í mej majta a'ij pua'a huaríj

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Ajta á'iyeen a'utéjche í Jesús ti tihua'utá'ixaate'en seij jime'e í niuucari. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'atí ti yee ráahui í uuva ciye'e. Tejcuáa pu nu'u jín raaré'ana. Aj pu i ti'ití huatétaahuaca'a ti jín raajá'ara'ape'en í uuva. Ajta ti'ití ájtaahuaca'a ájteevi'i, í mej japuan utiúu hua'íxi'ere'en í mej tí'imijhuaca.

'Tí'ij jí ayén huaríj, seica pu huatánijte í chuej mej mi tiraanájchite'en cáj caj. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati seica chuéjra'a japua.

² 'Tí'ij nu'u a'ájna teja'uré'ene ja'anáj mej pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seij pu huata'áiteca'a ti i hua'utáhuavii a'achú ti rac'í'icipua a'íjna í ja'ati. ³ Majta me'ín í mej tí'imijhuaca, a'íi mú yeehui rajví'i a'íjna ti tiu'uta'aíjti'ire. Temua'a mú tiraatéevajxi. Aye mu'u tiraata'íteca'a. Camu ti'ití raatá'a.

⁴ 'Ajta a'ín ti á'are'ara'an pú'een í chuej, ajtahua'a pu seij huata'áiteca'a. Majta mú me'ín huatéatu'asixi tetej jime'e. Mat'íj mi temua'a tira'avá'atu'a í mu'úura'an jetze. Majta temua'a a'ij pua'a tira'ajteá'ajxi. ⁵ Ajtahua'a nu'u seij huata'áiteca'a. Majta mú amín temua'a tiu'ujé'ica. A'atzu ayée teuumé'eca. Ajtahua'a seica huata'áiteca'a. Seica mú huatéevajxi, majta seica huácuii. Aye mú huá'uruu a'íime í mej tí'imijhuaca.

⁶ 'Aúche'e pu yeehui seij turaaca'a. Yaujra'an nu'u a'íjna í ja'ati. Jeíhua pu huápí'í raxí'leve'eca'a. Aye pu tí'imua'atzejca'a ayén tíjín: “Ayej ne'ase yeehui merá'antzaahuat'esin, me'íjna.” Tí'ij jí a'ín huata'íteca'a.

⁷ 'Mí ajta, capu ayén te'irájraa. Aye mú ti'ihua'utá'ixaa a'íime í mej tí'imijhuaca. Miyen tíjín: “A'í pu a'ín pú'een í ti nain tí'ijci'íti. Che'eré, tiché'e yeehui raajé'ica, tí'ij téjmi ta'áa á'ara'ani.” Aye mú tiu'utaxájtaca'a. ⁸ Aj mú mi rajví'i a'íjna í yaujra'an. Mat'íj mi raajé'ica. Aj mú mi ru'irájrie á pua'acé a'íjna í mej raajé'ica. Yee pu tihua'uruu. Antipúa'areca'a icu.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íjna i niuucarijra'a jetze tíjín:

—¿A'iné tejamuá'amitíejte'e? ¿A'iné ti'itíj ruuren a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pu'eene'e í uuva? Aye nu tejá'amua'ixaate'e. A'í pu mú a'uvé'emé'e a'ame. Tí'ij jí huá'acui'ini í mej tí'imijhuacare'e a'ájna. Ajta a'ín í chuej, a'íi pu seica huata-puaíjve'esin. Ayej xaa ne'u té'eme.

¹⁰ '¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén a'íjna jín rá'axa? Aye tíjín:

A'íjna í tetej í mej ayaúuhua'axi

í mej chi'ij ta'ahuaca,

ayée pu te'irájraa ti a'ín pu'éene'e já'araa

ti i'li esquineero.

¹¹ Aye pu ráaruu í tavástar'a,

í ti jaítze'e í'ixi'epi'in.

Rí'í pu te'utéevatzí í tatzajta'a.

¹² Majta me'ín í teite í mej tel'áijta u teyujta'a, majta í seica, a'ij pu pua'a huá'uruu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti ayén hua'aj jime'e tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í niuucari. Aj mú mi raatatése mej raatéevi'i, mej mi ra'iteáanan. Mí majta, camu miyen ráaruu. Mehuá'atziine'eca'a í teite. A'íj mú jín raatátuaa. Mat'íj mi a'ucíj.

Jíme'en í mej huá'aji'ive'ecaa

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Mat'íj mi seica huata'áiteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan a'íjna í Jesús. Fariseo mú p'írici, majta seica í mej jetzen ajtème'ecan a'íjna í Heródes. A'í mú raatatése mej ca'aníjra'a raatá'an t'íj a'íjn aut'éitzen niuucari jime'e ti tiu'utaxáj, mej mi raatéhua'ita.

¹⁴ Mat'íj mi e'iré'ene, miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree pej tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'a. Capu á jetze ruxe'leve'e a'ij mej ye'í tí'ixaxa'a í teite. Mú'ee pej caí tite'ajáahuat'e sino ayéé pej tí'imua'ata puá'aye'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. Tiché'e seij muaata'íhua'u. ¿Ni qui x'epi'ín tej tiu'unajchitáa a'ij ti ye'í tí'itajijve'e a'íjna ti tí'ita'ajte'e ti ayén ántehuaa tijín César? ¿Ni qui tetiu'unajchitáa ca'ín tecaí? —Yee mú tiraata'íhua'uri'i.

¹⁵ Mí ajta, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'areeca'a mej caí jé'iyecan jín tí'ira'íhua'uraca'a. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné sej si siyen tí'inetese'e sej naateevi'i niuucari jime'e? Seij mi tumin mé seneje'leve'í'ite'e. Niché'e ra'usej.

¹⁶ Mat'íj mi ye'leve'í'ite. T'íj ra'usej, t'íj jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'ataani néerime'ara'an a'asejre'e? ¿A'iné ántehuaa í ti á'ayu'usi'i?

Aj mú mi miyen tiu'utaniú tijín:

—A'íjna í ti tí'ita'ajte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César.

¹⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee xu se'íjna jín huárini. Setá'aj raatá'an se'íjna ti tí'ita'ajte'e ti'itíj ti rac'icipua. Seajta siyen tiraatá'an í Dios ti'ití ti ajta ayén tí'ijcipua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta me'ín, temua'a mú titeeteújtzaahua me'íjna jime'e a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en a'íjna xicájra'a mej jetzen huatarún í mi'ichite

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Mat'íj mi seica á e'iré'ene í mej miyen ánte'arua tijín Saduceo. A'ii mú miyen tí'ixaxa'a mej nu'u caí ché'e huatarújsin í mej meri huácuii. Seij mú jín niuucari tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesus. ¹⁹ Miyen tijín:

—Maeestru, ayéé pu tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés. Tí pua'a nu'u ja'atí neiche, ti pua'a a'í caí tí'ti'iríjmua'a huám'íni, ruxe'leve'e nu'u ti ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'í. Ajta ayén ruxe'leve'e ti a'íjn tiyaúumua'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan í ti huam'í.

²⁰ 'Ayee pu'u nu'u tiuju'uríj. Mua'aráhua'apua mú ará'aseca'a a'íime í mej ru'íhuua-mua'a. T'íj jí a'íjn ti vásta'a huaténe'icheca'a. Capúu xi tí'ti'iríjmua'a huam'í a'íjna ti i'ivasta'a. ²¹ T'íj jí a'íjn ti ra'ité'ase, a'í pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itíné'e a'íjna ti huam'í. Ajta a'íjna juutzeájra'an ajta pu huam'í. Capu ajta tí'ti'iríjmua'a já'araa. Ajtahua'a seij juutzeájra'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'í'ita'a. Ayee pu che'atá na'a huaríj. Ajta pu huam'í. Capu ajta tí'ti'iríjmua'a já'araa.

²² 'Ayee pu che'atá na'a tihua'uruu naíjmi'lica í mej aráhua'apua ará'aseca'a í ru'í-huaamua'a. Capu ja'atí tí'ti'iríjmua'a já'araa. T'íjta'i nu'u huam'í í 'í'ita'a. ²³ ¿A'iquí té'eme mat'íj a'itá'íine a'u mej e'evé'lenami'i í mej huácuii? Naíjmi'i mú huácuii í mej ratévi'itine'e. ¿A'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame a'íjna xicájra'a jetze mat'íj huatarún?

²⁴ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu caí ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze. Seajta caí ramua'aree a'ij ti rici í Dios í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. A'íj xu jín, mú'een sete'uteújxua jehua huápi'i.

²⁵ 'Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e. Matí'ij huatarún í mej huácuui, camu ché'e néjne'iche muá'aju'un. Majta í 'uuca, camu majta víche muá'aju'u. Aye'e mu'u éene'e muá'aju'u matíj e'en í xiéjniu'ucari í mej tí'ivaire'e a'ujna ta japua.

²⁶ 'A'íjna jetze í xicá'jra'a mej jetzen a'itajú'un í mej huácuui, ayé'e nu a'atzu tejá'amua'ixaate'e. ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'íjna yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan a'ij ti té'axa í niuucari tí'ij a'íjn Moisés tu'upi huasej ti vivéj, ti ajta teátaasime'e? A'í pu jetzen Dios raatajé. Ayen tíjín: “Nee nu naúche'e huá'a Dios pú'een í mej á'amuyaaxustemua'a, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo.”

²⁷ 'Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e. Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a í Dios a'ímej jime'e í mej meri huácuui. Tihuaú'ixaa cumu mej mauj ruuri. Tí pua'a mecaí ché'e rúuricajche'e jemin í Dios, capu huá'a Dios á'ame'enche'e. —Aye'e pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í niuucari í mej jín te'áijta ti jaítze'e ruxe'eve'e

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Sej pu ajta a'ará'a í ti té'eyu'uxaca yu'uxari jetze. Hua'unamuajri'i a'ij mej ye'í tí'iruixaate'eca'a. Ra'aranájcheca'a a'ij ti ye'í tiu'uxájtaca'a í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti raaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan? —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti té'eyu'uxaca í yu'uxari jetze.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—A'í pu a'íjn pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e caí méèj seij í niuucari, ti ayén een: “Xaanamuajri'i mi sej íyeyen huachéjme a'íjna chuéjra'a japua yú Israel. A'íjna ti ta'ivástara'a, í Dios, a'íj pu seij na'a pú'een. ³⁰ Aye'e pu nu'u tiú'ujxe'eve'e pej rí'i tiraateájtuaani a'atzajta'a í Dios jemi, nain pej jín rí'i tiraateájtuaani, á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'e, pajta nain í a'aca'aníjra'a, pajta í á'axiejniu'uca jime'e.” A'ii pu a'íjn pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e. ³¹ Ajta í niuucari ti ra'ité'ase, ayej che'atá na'a tén een. A'ii pu a'íjn pírici ti jíme'en raxa yee: “Patá'aj piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'í í axí'ej tevi patíj asej.” Capu méèj niuucari ti ayén jaítze'e tiú'ujxe'eve'e caí a'íjna i niuucari í ti tí'íhua'apua.

³² Aj pu i a'íjn í ti té'eyu'uxaca ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, temua'a pej naa xí'epi'ín tiraataxájtaca'a. Ayej xaa ne'u ti'ayajna patíj pauchén tiraataxájtaca'a. Seij pu'u i Dios. Camu mu'íi. ³³ Ajta pu tí'ivaire'e ti pua'a rí'i petiraateájtuaani í Dios jemi nain jime'e í a'atzajta'a, pajta í á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jíme'en.

'Ayen che'atá na'a tí'ivaire'e pej rí'i tirájcha'í axí'ej tevi patíj asej. Jehua pu hui tí'ivaire'e í Dios jemi ti pua'a ja'atí te'ará'asten a'íjna jime'e í niuucari ti tí'íhua'apua. Jaítze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna caí ti ja'atí te'ará'asten nain jime'e í mua'í'ivéjri mej tí'itecui'ica na'ari nain jime'e a'u mej huaja'ata'iraca í ye'emuaate.

³⁴ Tí'ij Jesús ráamua'areeri'i a'ij ti ye'í tiu'utaniú a'íjna í ti té'eyu'uxaca, a'ij ti a'íjn tiu'utaxájtaca'a ehauritíe'ecan jime'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pepu'uri tímua'a á'aca'ane ti huatasej're'en mi a'atzajta'a nain a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. —Aye'e pu tiraata'ixaa.

Aj pu xaa caí ché'e ja'atí a'ujca'anée já'araa ti ayén tiraa'íhua'u.

¿A'ataani yaujra'an pú'een í Ciri'istu'u?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ajtahua'a pu a'a'uteájrupi í Jesús a'ujna teyujta'a. Tihua'uhuamuá'ate. Ayen tíjín:

—Aye'e mú tí'ixaxa'a í mej té'eyu'uxaca ti a'íjn í Ciri'istu'u ti nu'u a'íjn pú'een í huácaxa'ara'an a'íjna í David teecan. ³⁶ Mí ajta, a'íjn Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxájtacíj tíjín:

Tavástara'a pu ayén tiraata'ixaa

a'íjna i nevástara'a tijín:
 “Antiyeíjxi'i i ípuari japua, íiye neri'irínta'a.
 Paúche'e antícatii a'ajta necaí hua'utémua'itin
 í mej muájcha'íire'e.”

Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

³⁷ A'íjna í mej miyen ratamuá'amua tijín Ciriístu'u, a'íi pu a'íin pú'een ti avá'ujya'upu-ate'eca'a í David teecan ayén tijín: “Nevástara'a.” Hua'apua pu jín raatámua'atzi David teecan a'íjna í Ciriístu'u. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'u, ¿a'iquí ti ayén hua'apuaca jín raatamuá'a a'íjna í David teecan? ¿A'iquí huataújmu'a ti a'íin Ciriístu'u ti jetzen airáne a'íjna í David teecan, ayée pu ajta tijí'ivastare'ara'an?

Majta me'ín teite í mej ráanamujri'i, jeíhua mú a'uté'uuca'a. Hua'aránajchecha'a jeíhua a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'imua'atacare'e í niuucari í mej jín te'áijta (Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'i xu'u a'íimej jemi í mej té'eyu'uxaca. Hua'aránajche mej tí'itechejca í sícu'uri jime'e ti tí'tí'ijme mej mi huataújseijrata mé jéjre'e. Ajta hua'aránajche mej huá'ajtza-ahuati'ire'e í teite jeíhua mej mi me'ín teite hua'utateújte'en a'u ti na'a caaye jetze.

³⁹ Majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, matí'ij teyujta'a uteáru'ipiche'e, aj mú mi rahuau a'u mej je'ecáara'ase í mej ve'ecán jín títetateí. Na'ari ti pua'a metí'iyeste já'ahua'a chi'ita, a'íi mú rahuau a'u ti a'íin a'ujcá'a í ti tihua'amicua mej mi tiú'ucua'ani meesa japua á vejli'i jemin.

⁴⁰ A'í mú hui majta tihua'ari'iracare'e nain a'achú mej caj tí'ijcha'íi í mej antiu-jseíjtacare'e í ucarijse. Ayee mú me'íjna jín huárini, majta me'uun a'uteáru'ipiche'e u teyujta'a. Majta á'ateeren mej téniuusime'e muá'aju'un í Dios jemi. Ayee mú tiú'ujseijrata mej caí tí'itíj jín auté'itzen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, jaítze'e mú rajpuáijtzi muá'aju'u a'íime í mej té'eyu'uxaca caí méèj ja'atí. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa.

Jíme'en í ti raatámua'íivajtaca'a a'íjna í ucarij ti caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a (Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ajtahua'a, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a teyujta'a, a'ájna vejli'i cajun jetze a'u mej tumin tzajta'an aucájhua'anaa muá'ayeli. Jesús pu huá'aseijraca'a í teite mej ru'ucáhua'anaa í tumin í cajun jetze. Majta me'ín chíjteaani mej mu'íicáa, jeíhua mú tumin ucahua'anáa. ⁴² Matí'ij tumin ucahua'anáa, aj pu'i ucarij e'iré'ene ti ruseíjtaca'a. Tí'ij jí a'íin hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti cáj arástime.

⁴³ Tí'ij raaseíj í Jesús, a'íi pu hua'utajé a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna. Jaítze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'achú ti caj tiu'utá'a amíjna mi ucarij caí nain í mej caj tiu'utá'a í seica mi chíjteaani.

⁴⁴ Amíme chíjteaani, a'íi mu'u u'ucájhua'anáa í tumin ti hua'avé'eturaate. Mí ajta amíjna mi ucarij, ayée pu caj éene'e ti caí a'ij tí'ijviicua'i, nain pu caj te'ucáahua'axi tíj na'a ti caj tí'ituaave'eca'a.

13

Jesús pu tiu'utaxájtaca'a ti nu'u teyuu huaté'uuni'ihua'a (Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Matí'ij mi huiráaci a'ujna teyujta'a. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, tí'ij jí seíj ti jamuan á'uche'ecane'e ayén tiraata'ixaa tijín:

—MaeSTRU, casi'i. Huaseíj. Temua'a pu ti'ivivéjme mi tetej ti ticaíjme íyey jaxu'u jetze. Ajta mi chí'ij, naa pu een.

² Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijn:

—Casi'i, mú'een. Xaaseíj. Naíjmi'i ti vivejme'e huavéjme í chi'ij, nain pu huaté'uuni'ihua'a ti aré'evee í chi'ij. Capu ché'e seíre'e a'ame í jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

Jíme'en í mej jín ráamua'aree ti ari tímua'a nain te'entipúa'ari

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Matí'ij mi a'ucíj. A'uun mú a'ará'a a'ájna teyuu ti jé'ejnee jirí jetze ti ayén teja'arájtehuaa tijn Aceituunajemi. Tí'ij jí á a'ujyeíjxi a'íjna í Jesús, majta seica, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í Juan, ajta í Andrés. A'ii mú avítzi jín miyen tirájhuaviiri'i tijn:

⁴ —Patá'aj titaatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itájni a'ij tí'iseijre'en tí'ij a'ájna pí teja'uré'enen ti te'ará'asten nain patíj peri tiu'utaxájtaca'a?

⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Rí'i xu'u mú'een, tí'ij caí ja'atí amuaacuanamuan. ⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Mu'iití mú huataseíjre'esin mej nu'u neniucu jime'e tí'ixáata muá'aju'un. Miyen tijn: “Nee nu Ciriistu'u píríci.” Jeíhua mú huá'acuanamuan í teite.

⁷ Tí'í pua'a seri siyen tnamuajra mej nu'u ne'use'en á já'ahua'a, na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuijsin mej ne'use'en, caxu tí'itziine'e. Capu amín a'ij. Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén teja'uré'enen. Caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen te'ará'asti nain jime'e.

⁸ Ayee pu té'eme. Seica mú teitejra'a, majta seica teitejra'a, a'íi mú naíjmi'i huatéujne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majta mej seij chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íi mú naíjmi'i huatéujne'usi'ite'esin. Ajta huatéujca'atzijxi'isin í chuej pua'amecié íiyen chaanaca japua. Mu'iití mú majta huatatiéjcu. A'ii pu a'íin pú'een í ta'amujca í mej jín rajpuaíjzi muá'aju'u.

⁹ 'Sehuaújcha'ín mú'een, a'iné mejamuá'anvi'itín huá'a jemi í mej te'ájta. Majta teyujta'a mú amua'atévajxi'isin. Mejamuaatájeevi sej si tiu'uxáj jamuan í tajtuhuan, seajta jamuan í rey. Mejamuaatájeevi me'íjna jime'e í neniúucajtze'e ineetzi. Ayee mú me'íjna jín rini, mú'een xu neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin. ¹⁰ Amuacá, a'ii pu ruxe'eve'e sej tihua'utá'ixaate'en nainjapua í chuéjra'a a'ij ti een jín Dios tíhua'utá'uuni'ira. Ayee xu se'íjna jín huarín, aj pu xaa te'entipúa'ari nain.

¹¹ Tí'í pua'a seica mejamuá'anvi'itín a'ímej jemi í mej tí'ita'ajte'e, caxu siyen tí'imua'a-jca a'ij sej ye'í tihua'utá'ixaate'esin. Ayee xu'u huárini a'íjna xicájra'a jetze. A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. A'íj pu jín, a'ij ti tejamuaatámitejte'esin, a'íj xu'u hua'utá'ixaate'en. A'ii pu a'íin pú'een ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² 'Ayee pu ajta té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Seica mú rujúutzimua'a á'avi'itín a'íjme jemi í mej te'ájta mej mi huá'ucui'ini. Ayee mú che'atá mena'a huá'aruuren í ruja'atzimuá. Majta seica ayén che'atá mena'a huá'aruuren í ruyaujmuua'a. Majta me'ín yaújmua'ame'en, a'íi mú hua'uténe'usi'ite'esin í ruvaújsimua'a. A'í mú majta tiu'utá'asin mej seica huá'ucui'ini. ¹³ Naíjmi'i í teite, mú'ejmi jemi camu já'amua'axe'eve'e muá'aju'u a'íjna jime'e sej ineetzi jetze ajtémecan; a'íi mú naími'i amujcha'íre'e muá'aju'u. Ajta a'íin í ja'ati ti ayén te'utáviicua'ira a'ajta caí huámi'ini, Dios pu ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti tejé'ajta.

¹⁴ A'íjna xicájra'a jetze tí'itíj xu seijran ti a'ij pua'a een, ti xána'avi'ire'e, ti tzi'ini'ire'e. A'uu mú raatéchajza a'u ti caí ayén tiraavíjte'e. (A'í pu yaú'itié a'ame ti ra'ajíjve'en a'íjna jetze i yu'uxari.)

'Setí'ij raseijran, ayee xu huárini. A'íi í mej Judea huachéjme, miché'e me'ín a'ucíjxi'ín ca'anacan a'u ti á'ujíime. ¹⁵ Tí'í pua'a a'íjna xicájra'a jetze, ja'atí án á'ujcatii í ruchil'i japua ta'avé'enamí'i, ché'e a'íin ca'anacan acájra'ani. Ajta caí ayén rijca, ti tí'itíj huirá'avecare'en í ruchí'itá. ¹⁶ Na'ari ti pua'a seíj tejé'emuari'e í ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche tí'ij rucíxu huiráapin.

¹⁷ 'Cui'i xaa a'ñime, í mej rajpuaíjtzi muá'aju'u a'íjna xicájra'a jetze a'ñime í 'uuca í mej a'utájucájme, majta a'ñime í mej huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. ¹⁸ Mú'een xu siyen tí'ijhuaviira í Dios tí'ij caí ayén a'ájna teja'uré'enen tí'ij huáseevi'in.

¹⁹ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Jaitze'e mú rajpuaíjtzi muá'aju'u mecaí í mej meri rajpuaíjtzi muá'araa ti yú e'iré'ene. Capu ajta ché'e ayén teja'uré'enejsin seij xicájra'a jetze tíj a'ájna. ²⁰ Ajta ti pua'a a'íjn tavástara'a caí a'íjn ayén raruuren tí'ij caí ché'e ayén á'ateevi'in ti teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jéjcuá imuá, a'í pu ari ayén raruure tí'ij caí ché'e ayén á'ateevi'in.

²¹ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a jetze, ayée pu té'eme. A'atí pu ayén tejámuaatá'ixaate'esin yee: "Casi'i, íiye pu já'ita'a een a'íjna í Círíistu'u", na'ari seij ayén yee: "A'acuí, áa pu já'ita'a een." Tí pua'a miyen tejámuaatá'ixaate'en a'íjna xicájra'a jetze, caxu rá'atzaahuate'e. ²² Seica mú yé uvé'enejsin í mej tí'ihua'itaca. Miyen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í Círíistu'u." Majta seica miyen tíjín: "Neti'itéjvee ne'íjna jime'e niuucajtze'en í Dios." A'ii mú hua'utasejrate'esin í teite a'ij mej ye'í ti'itíj tiu'uyí'iti mej mi huá'ucuanamuan, ti pua'a huatári'iristare mej huá'ucuanamuan í teite ti Dios ari hua'antíhuau rusej.

²³ 'Aru, xáanamujri'i temua'a naa. Caxu xaa ne'u yá'uhua'anan nej amuacá neri amuá'ixaa nain jime'e í niuucari.

A'í pu ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna ti ajta jetzen airáane í teáata'a
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ajta hui a'íjna xicájra'a jetze, a'ájna mej rajpuaíjtzi muá'aju'un, capu ché'e airáxiri í xicaj. Ajta í máxcira'i jime'e, capu ché'e ajta huanéeri'icí a'ame. ²⁵ Majta í mej tátatzavi'i í ta japua, a'í mú huateújca'atzíjsin. Aj mú mi cávatzíjxi'isin í xu'ura'ave a'ujna í ta japua. ²⁶ Aj xu xaa si nesejran ineetzi, i nej neajta jetzen airáane í teáata'a. Yé nu ve'ecánejsin jaitíri tzajta'a. Naa pu temua'a tiu'unéeri'icíj a'ame. Nain nu jín antínmua'areere na'ame a'íjna xicájra'a jetze.

²⁷ 'Matí'ij mi hua'aré'e'itixi'isin í mej nevaire'e mej mi huá'ajseire'en naíjmi'ica í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jéjcuá imuá. A'u ti na'a mú hua'uré'eseire'esin íiyen chaanaca japua a'u mej a'ucaíjme'e í teite.

²⁸ 'Sej si jaitze'e yaú'itiée xá'ara'ani a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'ij xu jetze huaruitie-jte'en í pí'ista a'íjna í huaréj. Tí'ij antícuá'atíjme'eni ánimua ti antip'ístáre'ejme'e, ajta tí'ij ajtaxámua'itaxi'in, ayée xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i í víita'ari. ²⁹ Ayeé pu che'atá na'a tí'iseijre'en ti ari tí'iricí a'ij nej neuchén tejamuá'ixaa. Ayeé xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen te'entipua'ari naíjmi'i. Pu'uri xaa ne'u vejli'i tímua'a.

³⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í mej mauj ruuri í teite mej íiyen seijre'e chaanaca japua, a'í mú caí cui'ini asta caí naíjmi'i ayén tiú'urini. ³¹ Naíjmi'i pu te'entipua'ari a'íjna i chaanaca japua, ajta í ta japua. Mí ajta, aúche'e te'araúratejsin a'íjna i nej neri tejamuá'ixaa.

³² 'Jíme'en a'íjna xicájra'a ti jetzen te'entipua'ari naíjmi'i, capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti ayén té'eme. Capu ajta ja'atí ramua'aree a'atzaj ti pua'a ayén té'eme. A'í í mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta ramua'aree. Neajta inee, i nej í'iyaujra'an í Dios, canu neajta ramua'aree. A'í pu'u ramua'aree í niyá'upua í Dios.

³³ 'Mú'een, caxu seajta ramua'aree ja'anáj ti a'ájna teja'uré'enejsin. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu'u huaújruuren mú'een. Seuche'e xu atanéjne'ere. Seajta nejchú'eve'e.

³⁴ 'A'atí ti huápuaseaaruve'en á já'ahua'a imuá. Amuacá pu ruchí'i hua'íjcate'en í mej tí'imijhuaca a'ujna chí'ita. A'í pu hua'íjcate'e seij ajta seij mej tiu'umuári'en ti'itíj ti seij huayí'iti. Ajta seij pu tí'ijcate'en a'íjna jime'e ti tí'icha'ica'a á ta'iténinei. ³⁵ Ayeé nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, setá'aj atanéjne'ere a'iné caxu ramua'aree ja'anáj nej uvé'enejsin, inee yé nej i'ichej. Capu a'ij ámuaatámitiejte'esin ja'anáj nej

uvé'enejsin, ti pua'a huatechuífixaren, na'ari ti já'ita'a tíca'a nusu matí'ij huajíjhuan í tecuaara'ise, na'ari a'atzaj tapuá'arijme'eca.

³⁶ Tí pua'a ca'anacan nu'uvé'enen, caxu taúra'acare'en nej amuáateuni secu'utzúca'a. ³⁷ A'íjna i nej já'amua'ixaate'e, a'ij nu neajta huá'a'ixaate'e najími'ica í seica niyen tíjín: Seuche'e xu atanéjne'eri. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

14

Jíme'en í mej huaújmua'areereca'a mej mi raatéevi'i me'íjna í Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri tín a'ájna teja'uré'enejsime'eca matí'ij pua'a tí'iyestehua'a me'íjna jime'e cáne'axi mej huá'acuilini, majta mej pan cua'aca ti caí levadura ranaxca. Ayeé pu té'aturaaca'a hua'apua xicaj. Majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íi mú tihuaúrixaa a'ij mej ye'í avíitzi jín tiraatéevi'i í Jesús mej mi raajé'ica. ² Ayeé mú tí'iruixaate'eca'a tíjín:

—Íjii catu raatévi'ira. Aj tu ti tiyen rini matí'ij tiú'uyesten í teite. Tí pua'a tiyen huárini íjii, ayéé tu hua'utá'jaaxiejte'esin í teite. Aj mú mi huataníniu'ucacu téjmi jemi. A'íj pu jín tamuári'eriste'e a'ame ti pua'a teraatéevi'i te'a'ájna. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

Íita'a pu aceite án yá'ajtuaa í mu'úutze'en í Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Meenti a'íin í Jesús, a'ujna a'utéveeca'a u Betania. A'uu pu a'utéveeca'a a'u ti é'eche a'íjna í ja'atí ti ayén ántehuaa tíjín Simón. A'ii pu a'íin pú'een í mej miyen ratamuá'amua tíjín Tí tineájxi huá'ire'ara'an jetze í atzaj.

Tí'ij a'íin Jesús huatecaíca meesa jetze, seij pu ave'eré'ene. Íita'a pu pú'een a'íjna. A'í pu limeeta huajásime'e rumuájca'a jetze. Huíjpítica'a a'íjna í tí'ití. Tetej limeetajra'a pu pu'eene'e. Ajta aceite pu avé'ejisti, nardu jetze ti me'ecan, tí'ití tu'upi. Naa pu teáarí'e a'íjna í aceite, ajta jeíhua tí'ijnajche.

Aj pu i a'íin í Íita'a, ra'antítapua a'íjna í limeeta. Tí'ij jí án yá'ajtuaa a'íjna í aceite mu'úutze'en a'íjna í Jesús. ⁴ Aj mú mi seica í mej a'uté'uuca'a a'ujna, a'íi mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jemi í Íita'a. Ayeé mú tí'iruixaate'eca'a tíjín:

—¿A'iné een jín huaújhuaajcaca'a amíjna í aceite ti i'icáujmeijra? ⁵ I'iri'iriistaca'a pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itinche'e a'achú caj huaíca cientos tumin na'ari jaítze'e, tí'ij ii tiu'utévaire'enche'e í tumin mej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

Aj mú mi raatá'jaaxiejvi'iri'i a'íjna í Íita'a.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xaatapuá'ajta sej níniu'ucacu. ¿A'iné een jín já'ita'a xu'uránineí? A'íjna ti jíme'en ayén náaruu mi Íita'a, temua'a pu naa xí'epi'in huaríj. ⁷ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'íi mú mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu'i í'iri'iriista a'ame sej hua'utévaire'en ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mí ajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíire'e na'ame.

⁸ A'íjna i Íita'a, ayéé pu huaríj a'achú ti caj tiu'utári'iristareca'a í jemin. Nej caí xi huamí'i, a'íi pu amuacáí necámeijri'i ineetzi matíj tí'ijri'ire ti pua'a ja'atí huámí'ini. ⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite niuucajtze'en í Dios, najími'ici'e íiyen chaanaca japua, a'íi mú majta huataxájta a'ij ti huaríj a'íjna i Íita'a mej mi jeíhua ra'utámua'aree.

Judás pu raaxájtaca'a a'ij ti ye'í tiraatéevi'i a'íjna í Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ajta sej ajtáara a'u mej a'uté'uuca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayeé pu ántehuaa tíjín Judás Iscariotes. A'í pu a'íin pú'een a'íjna ti Jesús jetze ajtémecan. Ayeé pu een jín ajtáara ti i avíitzi jín tejá'uxa huá'a jamuan í mej te'áijta teyujta'a. Raxí'eve'eca'a mej najími'i raaxí'epi'intare'en a'ij mej ye'í huárini ti i a'íin

hua'utátuiire'en í Jesús. ¹¹ Matí'ij me'ín huánamuajri'i, jé'ecan pu rí'i hua'utá'a. Aj mú mi te'ataújratziiri'i mej mi tiraanájchite'en a'íjna í Judás. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij ji raachú'eve ja'anáj ti í'iri'iri tí'ij hua'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

Tavástar'a pu tihua'umí a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Tí'ij jí teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze, í mej jetzen pan cua'aca ti caí cu'usti, ajta a'íjna xicájra'a mej jetzen mehuá'amuai'ivajtacare'e í cáne'axi. A'ii pu a'íin pú'een í ti á'amuajca'a í mej tí'iyeste. Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'en, a'íi mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i í í Jesús tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aránanajche tej á'uju'un tej ti rí'i tejá'uruuren te'íjna jime'e í pan tej ráacua'ani, tej ti ra'utámua'aree a'ij ti titáacha'íi í Dios, a'íjna xicájra'a jetze ti huá'ucuii í huá'ayaujmua'a í mej amuáatée huanúnu'ihuaca'a?

¹³ Tí'ij jí hua'apuaca huata'íteca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en. Ayen tihua'a'ixaate'e tíjín:

—Sericu a'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni ti xa'ari huátisin, jaj tu'urájmuua. Aj xu si jamuan á'uju'un. ¹⁴ A'u ti a'íin a'uteáruti, a'ájna xu ráahuauni chi'ira'an jetze í ja'atí. Aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ayén tíjín: “Yee pu ti'ixa a'íjna í Maeestru yee: ¿A'uné ne'atá'aca nej tzajta'an tiú'ucua'ani huá'a jamuan í nete'ítestemua'a?” Seajta siyen: “Teta'aj ra'utámua'aree a'íjna xicájra'a jetze matí'ij huá'ucuii í huá'ayaujmua'a í mej amuáatée huanúnu'ihuaca'a.” Ayee xu tiraatá'ixaate'esin. ¹⁵ Tí'ij jí a'íin hui amuaatase'írate'esin ánimua ti rujapua tive'éjme cuaartu ti ve'ée. Pu'uri rí'i tiú'uruu temua'a naa. A'uu xu si rí'i te'uhuá'uruuren í tej ráacua'ani í pan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁶ Matí'ij mi u á'uju'u í mej hua'apua. Ayee pu teja'uré'ene naíjmi'i ti tihua'utá'ixaa í Jesús. Aj mú mi rí'i ráaru í mej ráacua'ani mej mi ra'utámua'aree a'íjna xicájra'a jetze ti Dios huá'ucha'íj.

¹⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, aj pu i a'uteájrupi u chi'ita í Jesús, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ¹⁸ Matí'ij meri tí'icua'acaa meesa japua, aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Se'ij ti a'amua jetze ajtémecan mú'een mi sej tí'icua'a ne jamuan, a'íjna í ja'atí, a'íi pu neetzi jime'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej te'áijta teyujta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁹ Tí'ij jí utéevatzí í huá'a tzajta'a. Aj mú mi autéjhuui mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, se'ij ajta se'ij. Miyen tíjín:

—¿A'ataani pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a se'ij ayén tíjín:

—¿A'ataani, ca'íin inee?

²⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ii pu a'íin pú'een, í se'ij í sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'ii pu pan cua'a a'íjna jetze i tuxa'a ne jamuan. ²¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi nej neajta í teáata'a jetze airáane a'ij ti ye'í té'eyu'usil'i í yu'uxari jetze.

'Mí ajta, a'íjna ti nejíme'en tiu'utátuiire'esin huá'a jemi, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ii pu huá'pí'i rajpuaijtzi a'ame. Jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí nú'ihuaache'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²² Maúche'e mú tí'icua'acaa. Aj pu i Jesús pan tí'ij. Aj pu i rí'i tiu'utá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi, a'íi pu hua'uré'e'í'ipi'i. Ayen tíjín:

—Xáacua'a. A'ii pu a'íin pú'een i nehuá'ira'a.

²³ Ajta á'iyen vaasu tíjáj. Ajta rí'i tiu'utá'a í Dios jemi, a'íi pu ajta hua'uré'ijte. Naíjmi'i mú ra'anti'í í jaj í vaasu jetze. ²⁴ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ijna ti urajmuua i vaasu tzajta'a, a'ii pu a'íin pú'een i nexuure'e í nej ra'iráxire'esin nej ni hua'utévaire'en mu'icáca jemi, ajta ti ij Dios ra'antipua'ajte'en í ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'i ruse'íj a'ímej jemi ti a'íin tihua'utá'uuni'i.

²⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ijii, canu ché'e ra'antí'isin a'íjna i uuva já'ara'a. Mí ajta, a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios avéura'ate'e nainjapua í chaanaca, a'ájna xicájra'a jetze nu xaa ra'antí'isin jéjcuacan jime'e í já'ara'ara'an í uuva. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u a'ín Pedro ti'ihua'itáa a'ame, ti nu'u caí ramua'ate

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Matí'ij mi sej tiu'utá'chuiicaca'a chuiicari í mej jín rí'i tiraatá'an í Dios. Matí'ij mi a'ucfj. Aj mú me'uun a'ará'a Aceituunajemi, jirí ti a'utacá'a. ²⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nee nu i nej i'í Dios, a'íj nu jé'icatan í ti cáne'axi tisej. Majta a'ucfjxi'isin í cáne'axi.” Yee pu'u té'eyu'usi'i. Ayee pu tí'ineruuren ineetzi. Seajta mú'een, setiu'utatévi'ira'ata ineetzi jemi. Aj xu si a'ucfjxi'isin cumu í cáne'axi ti caí ja'atí huá'ajye'emua. ²⁸ Mí neajta inee, netí'ij huatarún, áa nu a'umé'e na'ame a'ájna Galilea. Amuacaí nu ne'uun ará'aiixa. Seajta á'iyen mú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁹ Aj pu i a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capu amín ti pua'a metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'etzi jemi. Canu niyen ríni inee.

³⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ayee pu té'eme íjii tíca'a, ti caí xi huajíjhua'a í tecuaara'i, huaíca pej piyen tiu'itéhua'ita tíjín pecáj nemua'ate.

³¹ Mí ajta a'ín Pedro, ca'anín pu jín ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej huámi'ini á jamuan, canu cui'i niyen tihua'utá'ix-aaate'sin yee canu muamua'ate. —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a.

Majta í seica, ayée mú che'atá tí'ixajtaca'a sej ajta sej a'ij ti Pedro tí'ixajtaca'a.

Jesús pu huatéjniuu a'ujna u Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Matí'ij mi a'ucfj. Aa mú a'ará'a huastari tzajta'a, ciyej ti e'eré'eeve ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Getsemaní. Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xa'ujrá'asi mú'een iyecuí, meenti nee, neraatéhuausín í Dios jemi.

³³ Tí'ij í á aúurupi. A'ímej pu a'uví'tí a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Tí'ij jí a'ij pua'a ru'uhuatá'a í tzajta'an. Jé'ecan pu uhuateújxiemiste í ru tzajta'a. ³⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij pu pua'a ne'ase, huápi'i. Xíee nej cuj mi'ini. Yee xu huateáturan mú'een íiye. Seuche'e atanéjne'eri. —Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

³⁵ Tí'ij jí a'irájraa a'atzu 'á'ayee. Aj pu i aicaújtutzi á chuaata'a. Rájhuaviiri'í í Dios ti pua'a nu'u í'iri'iristan ti caí ayén teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti nu'u jetzen tirajpuaítzi á'ara'ani. ³⁶ Ayee pu a'ín tirájhuaviiri'í tíjín:

—Dios, í pej niyá'upua pú'een. Naíjmi'i pu í'iri'iri mú'etzi jemi. Tí pua'a peti'tá'acare'en ti caí náaci'iti a'íjna ti a'ij pua'a een nej jín rajpuaítzi na'ame. Aru ti pua'a í'iri'iristan, ché'e caí ayén teja'uré'enineica'an netíj tí'ijxe'eve'e inee, sino patíj mú'ee tí'ijxe'eve'e. —Yee pu'u.

³⁷ Aj pu íjtá'i u ya'uvé'eme. Aa pu a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Aj pu i hua'ujíste a'íime. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í Pedro tíjín:

—Simón, ¿ni pecáj té'eviicua'i pej atáneere a'atzu caj sei hora? ³⁸ Seuche'e atanéjne'eri. Seajta raatéjhuauni í Dios jemi ti ij caí tejamuáaci'iti ti'ití í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Rí'i xu títe'uhuateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amuaca'anisti'i sej atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Ajtaha'a pu á'ume. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaviiri'í í Dios ti caí rajpuaítzi á'ara'ani. ⁴⁰ Tí'ij jí u a'uvé'emej. Ajtaha'a pu huá'uteu mecu'utzuca'a a'iné cutzi pu hua'amua'itíjcíca'a jé'hua. Aj pu i Jesús hua'utajé. Capu a'ij huá'amitíejte'eca'a a'ij mej

ye'í tiraata'ixaate'en. ⁴¹ Huaícaca tzajta'a, ajtahua'a pu á'ume. Ajtahua'a pí a'uré'leve ti pua'a meri'ijtáhua'a í'icu'utzu.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni seuj í'icu'utzu? ¿Ni seújse'upe'e? Pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej meri nejíme'en tiu'utátuiire'esin, i nej neajta í teáata'a jetze airáne, a'ímej jemi í mej a'ij pua'a tí'iteteite. ⁴² Xá'ajhuiixi'í. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti tiu'utátuiire'esin ineetzi jíme'en a'ímej jemi í mej te'áijta.

Matí'ij raatéevi'í í Jesús, majta ya'ujáj

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Aúche'e pu ti'ixáataca'a a'íjna í Jesús, tí'ij sejí e'iré'ene ti a'ímej jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Judás pu ántehuaa. Jeíhua mú teite e'evé'uju'uca'a jamuan a'íjna í Judás. Huá'aniuucajtze'e mú jín huajú'ucua me'íjna í mej te'áijta teyujta'a, majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, majta me'íjna í vaujsi. ⁴⁴ A'íjna í Judás, ti hua'utátuiire'esin í Jesús, a'íí pu te'ataújratziiri'í a'íjna jime'e ti ayén huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti pírici a'íjna í Jesús. Ayen tijín:

—A'íjna í nej ru'itépí'itze'e, ajta í nej raatateújte'esin, a'ii pu a'íin pírici. Setá'aj raatéevi'í, seajta ra'anján, amuají'ici'ihuacan temua'a naa. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Judás.

⁴⁵ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru.

A'í pu ayén huataújseijrataca'a tíj í ti rajaahua a'íjna í Jesús. Ayen tijín:

—Maeestru.

Ajta ru'itépí'itze'e. ⁴⁶ Majta me'ín í teite, a'íí mú raatéevi'í.

⁴⁷ Sejí pu ajta a'ájna huatéveeca'a. A'í pu ruchun huíjcupi. Aj pu i ra'ajtaveíjcheca'a í naxaira'an jetze í ti ravaíre'e a'íjna ti tíhua'u'áijte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'í pu tiraapuaíj.

⁴⁸ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í a'ímej í teite tijín:

—¿A'iné een jín yé sevé'uju'u? ¿A'iné sej si yé ciyej ti'ivé'í'isin, seajta tepúusti'í chuumira'a? ¿Ni qui nahua'ari nej pú'een sej si siyen tinaateví'lira? ⁴⁹ Nain tújca'ari tzajta'a nu tejá'amua'atehua'a ná'aye'í a'ujna teyujta'a. Caxu ja'anáj naateevi'í a'ujna, a'iné ayé xu neruuren ti ij araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁵⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íí mú huataúruu. Aa mú yaúurie naími'í.

Jíme'en í temuajj ti huataúruu

⁵¹ Ajta sejí pu raavájrjajme'e kujta'an í Jesús. Temuajj pu pú'een ti saavana jín a'iré'echejca'a ti jetzen a'iré'eca'ití cú'ucutzu. Seica í teite mú raatéevi'í a'íjna í temuajj.

⁵² Ajta a'íin, a'íí pu a'iréujchui. A yaúuhua'axi a'íjna í ruciixu. Aj pu i mú a'ij huárupi. A'utiéchejraa mua'avi'í.

Meya'uví'ití í Jesús huá'a jemi í hua'ajueesi.

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Matí'ij mi ya'uví'ití a'íjna í Jesús a'íjna jemi í ti tíhua'u'áijte'e naíjmi'lica í mej tí'imijhuaca u teyujta'a. Naíjmi'í mú tíujsej, í mej tí'imijhuaca u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í huá'avaujsimua'a.

⁵⁴ Ajta a'íin í Pedro, á pu aumé'ecaa a'atzu imuá huá'acujta'an a'íime í mej ya'uví'ití í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna ti tíhua'u'áijte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'uu pu a'uteájrupi já'ita'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i a'ujyeíjxi huá'a jamuan í xantaaru'u. A pu a'utacáí já'araa. A'ujpáste'e pu já'araa í taij jime'e.

⁵⁵ Majta me'ín í mej tíhua'u'áijte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, majta hua'ajueesi, a'íí mú tí'ihua'uca'a mej mi ráateuni tí'itíj í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en, tí'itíj í mej jín

raajé'ica a'íjna í Jesús. Camu ti'itíj huáteu. ⁵⁶ A'ii mu'u huáteu: Mej jeíhua raahuá'itaca'a í teite. Mí ajta, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, ti'itíj í mej xajtaca'a.

⁵⁷ Seica mú huatéhuiixi. Hua'itzi mú jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna jetze í Jesús. Miyen tijín:

⁵⁸ —Aye tu tiráanamujri'i ti ayén ti'ixa ti jíme'en yee: “Nee nu raaté'uuna a'íjna i teyuu teteca mej rá'ajtaahuaca'a. Huaica xicaj tzajta'a nu seij ájtaahua teyuu mej nu'u caí rá'ajtaahua í teteca.” Aye pu yehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi Jesús. —Aye mú tí'ixajtaca'a me'íjna.

⁵⁹ Mí ajta me'ín, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, ti'itíj í mej xajtaca'a.

⁶⁰ Aj pu i seij ájchee huá'a tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een í ti tíhua'u'aíjte'e naíjmi'ica í mej tí'imijhuaca teyujta'a. Aj pu i a'íin ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni pecáj huatániiusín a'íjna jíme'e í mej mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e? ¿Ti'itájni jín pa'uteájturaa í Dios jemi mej mi miyen tí'imuahua'ita?

⁶¹ Ajta a'íin Jesús, capu ti'ití huataxájtaca'a. Á'atee a'atzu ti ayén caí te'evé'eniucaca'a. Aj pu ijta a'íin ti tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í Ciriistu'u, í ti yaujra'an pú'een í tej rí'i tiraatá'an iteen? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

⁶² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een. Ajta xu neseij i nej neajta teáata'a jetze airáane. An nu e'ecacaí na'ame rí'irínta'a í ti nain jín antiújmua'aree. Seajta, mú'een xu neseijran netí'ij a'icaame'én jaitiri tzajta'a. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶³ Tí'ij jí a'íin ti tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree tijín a'íi pu huataniú'ucaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Me'ecui xaa ne'u. ¿Ni caí ne'u icu? Capu ché'e ruxe'eve'e ti ja'ati jíme'en te'anxájta. ⁶⁴ Mú'een xu seri ráanamujri'i ti a'ij pua'a tiu'uxájtaca'a í Dios jemi. ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ti'itájni ayén tiraavíjte'e? —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Aj mú mi naíjmi'i tiu'utá'a ti huámi'ini a'íjna í Jesús.

⁶⁵ Matí'ij mi seica autéjhuii mej ra'atétzizmua'axi'ín, majta ra'utanán. Majta ru'ité-va'ara'a rumuájca'an jíme'e. Miyen tijín:

—Huataxáj, ¿a'atani mul'itéjvee? —Yee mú tiraata'ixaa.

Majta me'ín í xantaaru'u, a'íi mú majta ru'itéevajxi.

Pedro pu tiu'utéhua'itaca'a ti nu'u caí raamuá'a í Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu u a'utéveeca'a a'ujna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u chi'ita. Aj pu i seij a'uteájrupi ti ravaíre'e í ti tíhua'u'aíjte'e mej tí'imijhuaca u teyujta'a. Í'ita'a pu pírici a'íjna. ⁶⁷ A'íi pu a'uteájrupi a'u ti anú'ujcatii a'íjna í Pedro a'u ti á'ujpiste'eca'a í taij jetze. Tí'ij a'íin raaseíj, áa pu'u a'utéechaxi rajseíra'ajraa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Peajtá pej mú'ee á'uche'ecane'e jamuan Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í í'ita'a.

⁶⁸ Aj pu i seicié tiraataxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Canu ramua'ate. Canu neajta ramua'aree a'ij pej ye'í tí'ine'ixaate'e mú'ee.

Aj pu i a'íin huirájraa. Aa pu a'itéechaxi á ti e'iténine'i. Aj pu i tecuara'a huajíhuaca'a.

⁶⁹ Tí'ij í ajtahua'a a'íin í'ita'a raaseíj. Aj pu i ayén tihua'itaxaa a'íimej í mej e'eré'ete'ecaa a'ujna. Ayen tijín:

—Amíjna mi ja'ati, a'ii pu seij pú'een ti huá'a jetze ajtème'ecan í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

⁷⁰ Ajtahua'a seicié tiraata'ixaa a'íjna í Pedro. A'atzu á'ateevi'ica matí'ij e'eré'ete'ecaa, majtáhua'a miyen tiraata'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, mú'ee pe a'íin pú'een í Galilea pej é'eme'ecan. Ayej pej tí'ixaxa'a matíj a'íime í mej a'uun a'uhuachéjme. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁷¹ Aj pu i Pedro a'utéjche ti niuucajtze'en í Dios ayén tihua'a'ixaate'en tijín capu ramua'ate. Ajta, ti pua'a nu'u caí ayén ti'ayájnaca'a, ché'le nu'u Dios raatá'an í puaíjtzi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu a'atzu ramua'ate a'íjna í ja'ati sej raxa. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i hua'apuaca jetze huajjhuaca'a í tecuaara'i. Tí'ij jí Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín: “Tí caí xi hua'apuaca jetze huajjhuaca'a í tecuaara'i, mú'ee pe huaícacajetze piyen tiraataxáj yee pecáj nemua'ate.” Ayee pu tiraatá'ixaate'eca'a a'íjna. Aj pu i a'ij pua'a raatá'a, tiujyeínejraa huápi'i a'íjna í Pedro.

15

Meraatátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huatapuá'are, naíjmi'i mú tiújseij í mej tíhua'u'aíjte'e u teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í seica í mej majta i'ijuéesi. Naíjmi'i mú tí'iruixaate'eca'a a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi ra'amua'ají'icie me'íjna í Jesús. Meye'ujáj. Matí'ij mi raatátui a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Pilato.

² Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtémecan?

Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'ij pej ye'í ti'ixa mú'ee. —Yee pu'u tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

³ Majta me'ín í mej tíhua'u'aíjte'e u teyujta'a, jeíhua mú tiraaxájtzi'iri'i.

⁴ Ajta a'ín Pilato, ajtahuaca'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pecáj naatá'ixaate'e pe'íjna jime'e? Pepu'uri huá'unamuajri'i mej jeíhua ti'imua'axájtzi'i. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Pilato.

⁵ Mí ajta a'ín Jesús, capu ti'itíj xajtaca'a. A'íj pu jín, caí a'ij rá'amitíejte'eca'a a'íjna í Pilato.

Pilato raatá'a a'íjna í Jesús ti huámi'ini

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ayee pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í Pilato matí'ij me'ín tí'iyestehua'a. Tí pua'a meraatáhuavii í teite ti a'ín raatátuaani sej ti aiteánami'i, ja'atí ti na'a í mej raatáhuavii, aj pu i raateátuaasin. ⁷ A'ájna já'ahua'a seica mú aiteánami'ihuaca'a í mej né'use'eca'a í u'uviernu jemi. A'ii mú huá'ucuii í teite. Ajta sej a'ujna aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tijín Barrabás. ⁸ Aj mú mi e'iré'ene í teite í Pilato jemi. A'í mú autéjhuii mej raatáhuavii ti a'ín ayén huárini a'imej jemi a'ij ti ye'í tí'ijri'ire.

⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné set'íjxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna ti á'amuatajtuhuan pú'een, mú'een mi sej Israél jetze ajtémecan?

¹⁰ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné a'í pu ráamua'areeri'i mej rá'achueere'ecaa í Jesús a'íjme í mej tíhua'u'aíjte'e u teyujta'a. A'íj mú jín raatátui me'íjna í Pilato. ¹¹ Mí majta me'ín í mej tíhua'u'aíjte'e u teyujta'a, a'íj mú raatá'a í ca'aníjra'a jeíhua í teite mej mi raatáhuavii a'íjna í Pilato ti a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás jetzen me'ecan í Jesús.

¹² Ajtahuaca'a ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini nemíjna jemi, mi ti á'amuatajtuhuan pú'een, mi sej Israél jetze ajtémecan?

¹³ Aj mú mi ca'anín jín huajjhuaca'a. Miyen tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

¹⁴ Aj pu i Pilato ayén tijín:

—¿A'iné een jime'e? ¿Ti'itájni a'ij pua'a huáruu?

Matí'ij ráanamujri'i, jaítze'e mú ca'anín jín huajjhuaca'a. Miyen tijín:

—Aútataichi cúruu jetze. —Yee mu'u titeejjhuaca'a.

¹⁵ Ajta a'ñin Pilato, a'ñi pu raxí'ev'e'eca'a ti rí'i tihua'utá'an í teite. A'ñj pu jín raatátuaa a'ñjna í Barrabás. Ajta raata'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'in a'ñjna í Jesús. Aj pu ijtá'i hua'utátuii mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

¹⁶ Mat'í'ij mi me'ñn xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti te'áijta ti é'eche. A'uu mú ya'uteárujte já'ita'a ti u e'eráyaujta'a. Aj mú mi naíjmi'ica tisej í seica, xantaaru'u. ¹⁷ Síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'in jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Majta curuun raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'ñj mú ra'avé'erujti'iriri. ¹⁸ Mat'í'ij mi autéjhuii mej raatejíivajra, yee cumu rí'i mú tiraatá'a. Miyen tijín:

—Ayajna ne'u. Temua'a pu í'ixi'epi'in. Ché'e a'ateevi'i ti ruuri amíjna ti hua'atajtuhuan pú'een í mej Israél jetze ajtémecan. —Ayee mú tirá'uxieehuari'iriri.

¹⁹ Majta ra'avé'evajxi án mu'úutze'en itzj jime'e. Majta ra'atétzjmua'axi. Majta mú títunutaxi. Ayee cumu rí'i mú tiratá'acare'e. ²⁰ Mat'í'ij rá'uxieehuari'ira'a, aj mú mi rú'ijchuiiri'í a'ñjna í síicu'uri ti pá'uvi'in jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Mat'í'ijta mi ru'ucáachejte í síicu'ure'ara'an. Aj mú mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Mat'í'ij rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ A'ájna, seij pu hua'antinájcheca'a a'ujna a'u mej ye'evé'ejajsime'e a'ñjna í Jesús. Ayee pu ántehuaa a'ñjna í ja'atí tijín Simón. A'uu pu é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. A'ii pu ya'upuáara'an a'ñjna í Alejandro, ajtahua'a seij í Rufo. A'uu pu e'erájraa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí ja'atí á'a é'eche. Tí'ij a'ñn Simón hua'antinájcheca'a, a'ñi mú huata'áj ti a'ñn rá'anchueni cúrujra'an í Jesús.

²² A'uu mú ya'ujáj a'ñjna í Jesús, a'ájna já'ahua'a, jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayee pu huataújmu'a'a tijín M'í'ichí na'a jemi. ²³ Mat'í'ij mi raatanéste ti'ití nahuáj, cuaane'e ti ranaxca. Ayee mú ratamuá'amua a'ñjna í cuaane'e tijín mirra. Ajta a'ñn Jesús, capu ra'anti'í a'ñjna í nahuáj.

²⁴ Mat'í'ij mi rú'ijchuiiri'í í síicu'ure'ara'an. Majta tiraacá'ari'iriri'í í tí'icixure'ara'an. Mat'í'ijta mi rá'utatai í cúruu jetze. Aj mú mi ti'ihuaújmu'a'ití tetej jime'e mej mi ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í c'ixure'ara'an í Jesús seij ajta seij. Ayee mú titeeré'ujpijite a'ñjna í tí'icixure'ara'an.

²⁵ Pu'uri já'ita'a ujmé'eca í xica mat'í'ij rá'utatai í cúruu jetze. ²⁶ Majta ti'ití taabla aúutatai cúruu japua. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ñjna jetze í taabla í mej ti'ití jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “Hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtémecan.”

²⁷ Majta jamuan í Jesús, mehuá'utátaixi cúruu jetze hua'apuaca í nahua'ari mej pú'een. Seij mú a'utéjche í cúruu rí'irínta'a pújme'en, majta seij á'utata'a pújme'en. ²⁸ Ayee pu'u éene'ecan jín araúraste a'ñjna í niuucari ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Ayen tijín: “Yee mú yá'umua'arejca'a t'j a'ij pua'a tí'itevijca'a.”

²⁹ Majta me'ñn í mej á a'atánineica'a, mat'í'ij raasej, a'ñi mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. Ayee mú a'ij pua'a tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí icu, mú'ee pe a'ñn pú'een í pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jetze rá'ajtaahua? ³⁰ Jii mú'ee asej á japua huániuuchi pej pi caí huám'ini. Acájra'a yehui amíjna jetze mi cúruu. —Ayee mú tirá'axieehuasti'iraca'a.

³¹ A'í majta í mej tíhua'u'ajjte'e u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, a'ñi mú naíjmi'í rá'axieehuasti'iraca'a. Miyen tí'iruixaate'eca'a rujímua'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta, capu raayí'iti ti rusej rujapua huániuuni. ³² Amíjna ti nu'u i'í Círíistu'u ti nu'u tatajtuhuan i tej Israél jetze ajtémecan, ché'e amín acájra'ani amíjna jetze mi cúruu tej ti raasej, tetá'aj té'antzaahuat'e'en. —Ayee mú tí'iruixaate'eca'a.

Majta me'ñn í mej jamuan huá'utatai í cúruu jetze, a'ñi mú majta rá'uxieehuasti'iraca'a.

Jíme'en tí'ij Jesús huamí'í

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu i huateática'areca'a nainjapua í chuej a'uun ti huatacá'a u Israél. Ajta á'atee ti ayén huatíca'a já'ita'a tacuarixpua. ³⁴ Jíme'en pu'u teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhua-ca'a runiúucajtze'en. Ayen tijín:

—¿Eloi, eloi, lama sabactani? —Ayee pu tiu'ujíjhua'ca'a.

A'íjna i niuucari, ayée pu huataújmu'a'a tijín: “Niya'upua, ¿a'iné een jín pene-ja'uhua'axi mú'ee, pej ní'ia'upua?” Ayee pu huataújmu'a'a a'íjna i niuucari.

³⁵ Seica í mej me'uun a'uté'uuca'a meráanamujri'i. Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaanamujri'i, a'íj pu huatajé a'íjna í Elías ti ajmí'i ti'itéveeca'a í Dios jemi.

³⁶ Aj pu i seij e'iré'ene rutiéchijmé'en. Ti'itíj pu autíi ti u'urájta'ati. A'íj pu huateáru'une nahuáj jime'e ti antzíjvi'i. Tí'ij jí ra'antijí'ici'e ciyej jetze. Aj pu i a'íjn rá'ajchui tí'ij Jesús ra'antiyé'en a'íjna jetze í ti'ití. Tí'ij ayén huaríj, aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'ati tijín:

—Xaachú'eve'e. Tí pua'a yatanéjsin a'íjna í Elías ti ij ra'acájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁷ Aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhua'ca'a. Tí'ij jí huamí'i.

³⁸ A'ájna teyujta'a, ti'ití pu huatávivijme'eca cčíxuri ti itzíjhua. Jíme'en pu'u huamí'i í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an a'íjna í cčíxuri. ³⁹ Ajta a'íjn í hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'ase, áa pu a'utéveeca'a a'ájna vejli'i ta'avé'enee a'íjna í Jesús. A'í pu ráanamujri'i a'íj ti ye'í tiu'ujíjhua'ca'a í Jesús. Ajta raasej a'ij ti ye'í tiu'umí'i. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í capitán tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'ii pu a'íjn pú'ee'ene'en í yaujra'an í Dios.

⁴⁰ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu mejseíiraca'a a'íime mej 'uuca. Seij pu ayén ántehuaaca'a tijín María, ti Magdala é'eme'ecan. Ajta, seij ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín María. Hua'anaana a'íjna í Jacobo ti cílieen, ajta a'íjna í José. Ajtahua'a seij í'ita'a huá'a jamuan pu a'utéveeca'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Salomé. ⁴¹ A'ii mú á'ujjuhua'ane'eca'a í Jesús jamuan. Majta raatévaire'eca'a tí'ij a'íjn a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Galilea. Mé mu'ití mú majta a'uté'uuca'a í mej jamuan a'ujnéj a'ánna Jerusalén.

Mara'avá'ana me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tí'ij huateáchumua'areca'a, pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze matí'ij rí'i huaújruren. Yee ruijmua'a yee pu teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Aj pu i ja'atí a'uré'ene jemin a'íjna í Pilato. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín José. A'uu pu já'ahua'a é'eme'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Arimatea. A'í pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan a'íime í mej i'ijuési. Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna í José. A'í pu ajta rachú'eve'eca'a a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios autéjcheni ti tiu'uta'áijta nainjapua íiyen chaanaca japua. A'í pu uhuateújca'ane í ru tzajta'a. A'uu pu a'uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Pilato. Aj pu i rájhuaviiri'i ti a'íjn raatá'an ti ra'acájtini í Jesús, ti ari m'íichi.

⁴⁴ Ajta a'íjn í Pilato, jé'ecan pu a'ij te'utasej ti Jesús ari huamí'i. Aj pu i raatajé í hua'acapítan í mej rá'utatai í cúruu jetze. Raata'íhua'uri'i ti pua'a ayén ti'ayájnaca'a ti ari huamí'i. ⁴⁵ Aj pu'i a'íjn hua'acapítan ayén tiraata'ixaa ti ayén ti'ayájnaca'a. Tí'ij jí Pilato raatá'a a'íjna í José ti a'íjn ra'acájtini.

⁴⁶ Tí'ij jí á'uraa a'íjna í José ti cčíxuri á'unanan ti rí'en, ti naa tí'icuaina. Aj pu i ra'acájchuii a'íjna í m'íichi. Tí'ij jí ra'iré'e'ijcataca'a a'íjna jime'e í cčíxuri. Ajta á'iyen a'uun ya'utéete a'ujna a'u mej ru'uré'ijche u téte'e í tetej tzajta'a. Ayee pu huaríj, tí'ij jí tetej aitéjmuaa ti sicírara'a. ⁴⁷ Majta me'ín í 'uuca, í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íjna María ti i'ináanajra'an a'íjna í José, a'íi mú raasej a'u ti ye'etéete.

16

Jesús pu huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ij mú á'ume a'íjna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'íime í 'uuca, a'íjna í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íin María ti i'lináanajra'an a'íjna í Jacobo, ajta a'íin Salomé, a'íi mú ti'itíj huánanai ti naa teáarí'e, tu'upi a'ará'a. Mat'íj me'ín huánanai, aj mú mi á'uju'un mej mi ra'acáameijra a'íjna í mí'ichi. ² Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij auchén e'iré'eneesime'eca í xica, a'úu mú a'ará'a a'u ti e'evé'enami'ihuaca'a. A'ij pu jetze p'ítí'irici i xica ta'amuájca í itieeri. ³ Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tíjín:

—¿A'ataqui se'íjta'a ya'anxíira í tetej ti jín ujnámi'i í ti úucun tej ti uteárute?

⁴ Mat'íj mauj ímuá e'evé'uju'uca'a meraasej ti pua'a a'íin tetej caí ché'e aitéjmuua. Temua'a pu ti'ive'ecaa a'íjna ti a'itémuaaca'a. ⁵ Aj mú mi a a'uteájrupi a'ájna ti aúucun mat'íj mi seij huasej ti anú'ujcatii ri'iríinta'a. Temuaij pu p'irici a'íjna. Tí'ti'ican pu te'ucáviiijcaa unú'ujcatii. Naa pu ti'icuáinavi'i te'ucáviiijcaa a'íjna í temuaij. Mat'íj mi temua'a je'íhua tiu'utátziin. ⁶ Aj pu i a'íin ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'itziíine'e. Mú'een xu yá'uhuaunen se'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. Capu yu'u já'ahua'a. Pu'uri huatarúj. Casi'i. Xaasej íyien mej ya'ujté. ⁷ Sericu, setá'aj hua'utá'ixaate'en í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, seajta a'íjna í Pedro. Mú'een xu hua'utá'ixaate'en yee: “Tí nu'u a'íin amuacaí a'um'é a'ame a'ánna Galilea tí'ij hua'uchú'eve'en. Ayen che'atá na'a té'eme tíj a'íin ari tihua'utá'ixaa mej nu'u a'uun yé'eseijran.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í temuaij.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, temua'a mú tiú'ujviveeca'a, majta mej a'ij tité'ujmuajca. Aj mú mi huíraruáachejraa. Camu majta ja'atí huatá'ixaa, a'iné metí'itziíine'eca'a.

Jesús pu huatasejre a'íjna jemi María ti Magdala é'eme'ecan

(Jn. 20:11-18)

⁹ Ayee pu tiuju'uríj a'íjna xicájra'a jetze í ta'amuájca í itieeri tí'ij a'íin Jesús huatarúj ti tapuá'arijme'eca a'íjna xicaj jetze ti amuájca. Amuacaí pu huatasejre a'íjna jemi í María ti Magdala é'eme'ecan. A'ii pu a'íin pú'eene'en í mej tzajta'an seijre'eca'a í tiyáaru'use í mej aráhuapua ará'axca ti hua'utamuarí í Jesús.

¹⁰ Ajta a'íin María, a'íi pu u á'ume ti tihua'utá'ixaate'en a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'eca'a í Jesús, í mej ruxieemijte'eca'a a'íjna jime'e ti Jesús huamí'i. Majta ruyeineca'a. ¹¹ Majta a'íime, mat'íj ráamua'areeri'i ti ari nu'u a'íin María raasej a'íjna í Jesús, camu rá'atzaahuat'e'eca'a.

Jesús huatasejre huá'a jemi í mej hua'apua, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Lc. 24:13-35)

¹² Tí'ij jí Jesús ajtahua'a huatasejre hua'apuaca jemi mat'íj me'uun aujú'uccaa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí á'uchajta'a. Capu ché'e a'íi pú'eene'en í mej amuacaí ramua'ajcaa. Mí ajta, a'ii pu pú'eene'en. ¹³ Mat'íj mi a'ucíj mej mi hua'utá'ixaate'en í seica. Camu majta huá'antzaahuat'e'eca'a a'íimej í mej hua'apua.

Jíme'en í ti jín Jesús tihua'ujca a'íimej í mej tiu'uta'ajti'ire

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Tí'ij ari jaítze'e huachúmua'ancaa, mat'íj huatéte'eca'a í meesa jetze í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase, ajtahua'a pu huatasejre a'íjna í Jesús. Tí'ij jí hua'ajté'axi a'íjna jime'e mej ra'antánaamua í ruxíejniu'uca, ajta a'íjna jime'e mej caí té'atzaahuat'e'eca'a. Ajta hua'ajté'axi a'íjna jime'e mej caí huá'atzaahuat'e'eca'a í mej raasej tí'ij ari huatarúj.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een. Se'ucíjxi'ín nain japua í chaanaca. Setihua'utá'ixaate'e najjmi'ica í teite a'íjna i niuucari ti jín hua'irátuaasin. ¹⁶ A'atí ti rá'atzaahuat'e'eca'a a'íjna i niuucari, ajta huámua'ivijhua, Dios pu ru'irátuaasin. Mí ajta, ti pua'a ja'atí caí rá'atzaahuat'e'eca'a í niuucari, a'íi pu rajpuaíjtzí a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁷ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee mú tiu'uyí'itihua'a muá'aju'u í mej té'atzaahuat'e. Neniúcajtze'e mú hua'utamuarite'esin í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Majta tí'ixaxa'ata'a muá'aju'u seica jime'e í niuucari í mej caí xi raayí'iti. ¹⁸ Cu'ucu'use mú muari'en í mej tiú'uche'eveca í rumuájca'a jime'e; me'ín cu'ucu'use camu a'ij huá'aruuren. Na'ari ti pua'a huá'ave'eri mua'antiyé'en, capu ajta a'ij huá'aruuren. Ajta ti pua'a me'ín hua'ajtamuarí'en a'ímej mej tí'icucui'i, majta mú rujni. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu antíraa í júte'e, u ta japua

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa í tavástar'a, a'íjna í Jesús, aj pu i Dios ya'uví'iti u ta japua. An pu a'ujyeíjxi ri'iríinta'a a'íjna í Dios. ²⁰ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a, matí'ij mi a'ucíjxi nain japua í chaanaca. Metihua'a'ixaa nain jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ajta a'ín í tavástar'a, a'íi pu hua'atéva'irihua'a. Ayee pu'u a'ín hua'atá'acare'e mej jaítze'e raayí'itihua'an caí méèj ja'atí. A'íj mú jín ráamua'areeri'i í teite ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a me'íjna í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a. Ayee pu upuá'araca'a í yu'uxari ti ayén ántehuaa tijín Marcos.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Lucas jíme'en í Jesuciristu'u

Í ti jín a'utéjche ti tiu'utaxáj

¹⁻² Mu'ití mú meri me'íjna jín autéjhui mej rá'usiimua'an temua'a naa ti'itj ti a'ij huarj itejmi jemi, mej mi miyen titaatá'ixaate'en a'ij ti éene'e já'araa. A'ii mú a'ín pú'een í mej rují'í jín raasej, a'ii mú majta me'ín pú'een í mej tiu'utévai mej hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. A'íí mú majta me'uun a'uté'uuca'a tí'ij huatasejre a'íjna í Jesús tíj na'a yú ti e'iré'ene. ³⁻⁴ A'íí mú majta raateájtuaa itejmi jemi me'íjna í niuucari.

Mí neajta inee, a'iné nu'uri á'atee nej niyen tí'inemua'ate temua'a naa ne'íjna jime'e, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ineetzi ti l'ixi'epi'ín nej timuaata'íti'i yu'uxari jetze najjmi'í tíj na'a ti'itj ti a'ij huarj pej pi ráamua'aree, mú'ee Teófilo, mi pej ve'ecán jín ti'itéjvee, pej pi piyen tiráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij mej meri timuaatá'ixaa.

Tí'ij nu'u a'ín ti tí'ivaire'e, a'íí pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuan

⁵ Tí'ij a'ín Heródes auj ti'itéveeca'a rey jime'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, áa pu já'ahua'a e'echéjme'e sej ti tí'ivaire'e teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Zacarías. A'ímej jetze pu ajtémecan Abiatar mej jetzen huanéj. Ajta a'ín íra'ara'an, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Elizabét. Ajta, a'ín, a'ímej jetze pu ajtémecan Aaron mej jetzen huanéj.

⁶ Rí'í mú tí'iteteitestaca'a í Dios jemi a'íime í mej hua'apua. Nain mú jín te'araúrate í ti tiu'uta'ájtaca'a í tavástara'a, ajta í ti jín tihua'íjca. Capu ti'itj a'ij huá'aturaate'eca'a. ⁷ Mí majta, camu sej tiyáujca'a a'iné capu ché'e ri'irístaca'a ti Elizabét tiyáuj á'ara'ani, a'iné mu'uri jeíhua váujsicira'icaa a'íime í mej hua'apua.

⁸ Ayee pu'u ja'anáj tiráaru a'íjna tí'ij auj ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi a'íjna í Zacarías, tí'ij raací'í ti tiu'utévaire'en u teyujta'a seica jamuan mej tiraatámua'ivejte'en í Dios. ⁹ Matí'ij mi ra'antíhua'u me'íjna í Zacarías ti ij a'ín uteárute u teyujta'a tí'ij a'uun cuaane'e huátaira í tavástara'a jemi a'ij mej tí'ijri'irejca'a. ¹⁰ Tí'ij ari teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a ratá'iraca í cuaane'e, áa mú e'etiú'uuca'a í teite á pua'acié, meténiuusime'e í Dios jemi.

¹¹ Aj pu i sej huatasejre í Zacarías jemi tí'ij a'uun teyujta'a unú'ujveeca'a. A'uu pu ri'irínta'a pújme'en a'utéveeca'a a'íjna jetze mej japuan ratá'iraca í cuaane'e a'íjna í tevi ti huatasejre í Zacarías jemi. ¹² Tí'ij raasej, temua'a pu tiu'utátziin a'íjna í Zacarías. Jé'ecan pu rátziine'eca'a.

¹³ Ajta a'ín ti huatasejre, a'úu pu ta japua tí'ivaire'eca'a í tavástara'a jemi. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Zacarías, capej tí'itziine'e. Dios pu ráanamujri'i a'ij pej tiu'utéjniu í jemin. Ayee pu hui té'eme'íji, mi sej najjmi'í, a'íjna í Elizabét, a'íí pu tiyáuj a'ame mú'etzi jemi. Ayee pu nu'u ruxe'eve'e pej nu'u piyen tiraatámua'ati tíjín Juan.

¹⁴⁻¹⁵ Jé'ecan rí'í timuaatá'asin, pajta huatá'atemua'ave'esin pe'íjna jime'e í pa'ari'í. Majta í teite, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jime'e tí'ij huanú'ihuan í pa'ari'í, a'iné ve'ecán pu jín ti'itevé'e a'ame í tavástara'a jemi. Ché'e nu'u caí nahuáj ye'e nusu tejuin. Tí'ij hui huanú'ihuan ti yú auca'ití a'ame, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu jetzen ru'uté'aa. ¹⁶ Ayee pu ca'aníjra'a hua'utá'asin mu'iicáca a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan mej mi majtáhua'a raataxí'eve'en í ruvástara'a í Dios í mej mejmí'í mé rúurie.

¹⁷ A'íí pu hui amuacá huamé'e a'ame caí í tavástara'a. Ayee pu che'atá na'a a'íjna jetze pu araujca'anée a'ame í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tíj a'ín te'araújca'anejca'a í Elías a'íjna ti ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ajta ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aréere a'ame tíj te'entiújmua'areerca'a í Elías. A'íí pu rí'í huá'aruuren

a'imej í mej huá'avaujsimua'a pú'een í tí'irí mej mi majtáhua'a hua'utaxí'leve'en í ruyaujmua'a. Majta a'ime í mej caí huá'atzaahuat'e í ruvaújsimua'a, a'í pu rí'í huá'aruuren mej mi miyen rí'í mé titeumuámua'aree muá'ara'ani matíj a'ime í mej rí'í tí'teteite. Ayee pu huárini tí'ij rí'í huá'uruuren í teite mej mi ra'ancuré'evi'itin í tavástara'a. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁸ Aj pu i Zacarías ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna ti jemin huatasejre tíjín:

—A'iné ye'í tí'irí'iri nej ráamua'aree ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí, a'iné nu'uri vástacira'i inee. Ajta, a'ín ti nee jamuan, pu'uri ajta ucarij.

¹⁹ Aj pu i a'ín ti tí'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ayee nu ántehuaa inee tíjín Gabriel. A'uu nu a'utéjvee Dios ti é'esejre'e. A'í pu neja'uta'íteca'a nej yetanén, nej ni timuá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari í pej jín huatá'atemua'ave'esin.

²⁰ Tíj íjii, í pej caí té'antzaahua a'ij nej timuaatá'ixaa, capej ché'e ataniúuve'e pua'amé. Ni capu ché'e rí'irí'ista a'ame pej tiu'utaxáj ti yú auca'ití a'ame ajta na'a caí huanú'ihuan í pa'arí'í. Aj pu araúrastejsin a'ij nej timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Gabriel.

²¹ Majta me'ín í teite, méjchu'eve'eca'a me'íjna í Zacarías a'atzaj ti huiráame u teyujta'a. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a a'iquí 'een jín ari á'atee ti mú anú'ujvee. ²² Tí'ij jí xaa huirájraa. Tí'ij huirájraa, capu ché'e rí'irí'istaca'a ti tiu'utaxáj. Ayee pu'u rumuájca'a jín tihuá'a'ixaate'eca'a a'iné capu ché'e rí'irí'istaca'a ti huatániuni. A'íj mú jín ráamua'areeri'i ti tí'tíj huatasejre í jemin u teyujta'a.

²³ Tí'ij ra'antipua'ajte ti raac'í ti tiu'utévaire'en u teyujta'a, tí'iquí á'uraa í ruche.

²⁴ Tí'ij jí autájucataca'a a'íjna í íra'ara'an í Elizabét. Aj pu i huatévavaataca'a a'ujna u ruche. Ayee pu á'atee ti caí huiráaye'icaa í ruchi'itá a'achú cumu anxíj máxcira'i jime'e.

²⁵ Ayee pu tí'imua'ajca tíjín:

—Tavastara'a pu hui ayén náaruu ineetzi. Pu'uri ayén tira'aránajcheca'a ayén náaruuren nej ni caí ché'e tí'itevi'ira'a í teite jemi ne'íjna jime'e nej caí tiyaúj ná'ara'ani.

Tí'ij nu'u a'ín ti tí'ivaire'e u ta japua, a'í pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan í Jesús

²⁶ Tí'ijta tejauumé'eca arájsevi máxcira'i, Dios pu raata'íteca'a a'íjna í Gabriel ti u a'atanén a'ujna Nazarét, chajta'a ti jetzen ajtémecan a'úu ti huatacá'a Galilea.

²⁷ Raata'íteca'a ti u a'atanén áa ti é'elche a'íjna í María í ti ari tímua'a huatéviche'esin a'íjna jamuan í José, a'íj ti jetzen huanéj í David teecan. Capu xi ja'ati jamuan huáhuui a'íjna í María.

²⁸ Tí'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti é'elche. Aj pu i a'ín ti tí'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayée pu tiraatateújte tíjín:

—Aja'imí, María, mi pej Dios jemi te'ancuré'asin. Tavástara'a pu á jemi huatájvee.

²⁹ Jé'ecan pu utéevatzi í tzajta'an tí'ij ayén tiraata'ixaa. Jéihua pu tí'imua'ajca a'iquí huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a.

³⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati tíjín:

—Capej tí'itzi'ine'e, María. Mú'ee pe rí'í raatá'a í Dios. ³¹ Mú'ee pe a'utájucata. Mú'ee pe tiyaúj pua'amé, teáatan. Ayee pej raatámua'ati tíjín Jesús. ³² Ajta, a'í pu ve'ecán jín tí'itevé'e a'ame. Ayee mú hui majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un tíjín Yaujra'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree. Ajta, Dios ti ta'ivástara'a, a'í pu raatá'asin ti te'enteároute a'íjna jime'e ti David teecan jín tí'itevéeca'a. ³³ Ajta a'ín pu tíhua'uta'ájte'esin tíj na'a rusén jime'e a'imej jemi í mej Jacobo jetze huanéj. Ajta capu ja'anáj íra'antipua'ari ti a'ín tihuaíte'e a'ame. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

³⁴ Tí'ij jí ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í María tíjín:

—A'iné tí'irí'iri ti ayén teja'uré'enen a'iné canu ja'anáj teáata'a jamuan huáhuui.

³⁵ Ajta a'ín ti tí'ivaire'e í ta japua, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—A'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu á jetze rávaijtzí. Ajta a'íjna jime'e ti muaacánajsín, a'íj pu jín, a'íjna í pa'arí'í ti nu'ihuan, tavástara'a pu huatévura'ate'esin. Ayee mú majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un tíjín Yaujra'an í Dios.

³⁶ 'Ajta a'ñin a'ihuáara'a, a'ñjna í Elizabét, a'ñi pu hui tiyaúj a'ame tñ ajta ari ucarij. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tñjn yee ti caí ché'e rí'irí tiyaúj á'ara'ani. Mí ajta, pu'uri á'atee arájsevi máxcira'i ti autájuca.

³⁷ 'Ayee pu'u, a'iné nain pu tí'iri'iri í Dios jemi. Capu mé'e é'e ti'itj ti muári'eri í jemin.

³⁸ Tí'ij jí María ayée tiu'utaniú tñjn:

—Nain nu jín tiraatévaire'esin í nevástara'a. Ché'e ayén teja'uré'ene a'ij pej peri tinaatá'ixaa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñjna í María.

Tí'ij jí á'uraa a'ñjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

María pu nu'u rúumuaarin í Elizabét

³⁹ A'ájná'imua, ca'anacan pu á'ume í María já'ahua'a chajta'a jetze jiri ti e'evé'eca a'úu ti huatacá'a u Judea. ⁴⁰ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche a'ñjna í Zacarías. Tí'ij jí a'uteájrui pu chí'ita, aj pu i raatateújte a'ñjna í Elizabét.

⁴¹ Ajta a'ñin í Elizabét, tí'ij ráanamujri'i ti raatateújte í María, tí'iquí huataújruijxi í pa'ari'i í jucaatze'en. Tí'ij jí a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, jemin pu huateájturaa í Elizabét jemi. ⁴² Tí'ij ayén huaríj, Elizabét pu a'ujca'anécan jín raatá'ixaa a'ñjna í María. Ayen tñjn:

—Dios pu rí'i timuaatá'a mú'etzi mecaí í seica í 'uuca. Ajta pu rí'i tiraatá'a í pa'ari'i ti arájca í muá'ajucaatze'e.

⁴³ '¿A'iné ti i Dios ayén rí'i tinaatá'a ti ayén mú a'uvé'emej neetzi jemi í náanajra'an í nevástara'a? ⁴⁴ Jíme'en nu'u ráanamujri'i pej naatateújte, aj pu i huataújruijxi í pa'ari'i ti arájca í nejucaatze'e. A'ñi pu huataújtemua'ave.

⁴⁵ 'Rí'i pu timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'atzaahuate'e ti ayén araúrasten a'ij ti tavástara'a timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ñjna í Elizabét.

⁴⁶ Ajta a'ñin í María, ayée pu tiu'utaniú tñjn:

Jé'ecan pu rí'i tinaateájtuaa í ne tzajta'a í nevástara'a.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ajta nexéjniu'uca pu rutémua'ave'e í Dios jemi ti nu'irájtuaa a'iné a'ñi pu ramua'a-reereca'a í nej caí a'ij tí'ijviicua'i, inee i nej ravaire'e.

Ijii ti yú auca'ití a'ame, naíjmi'i í mej teemua, ayée mú tiu'utaxájta neetzi jime'e yee Dios pu rí'i tinaatá'a.

⁴⁹ Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u me'ñjna jime'e tñjn pu'uri Dios jeíhua ayén tí'itj jín náaruu tí'irí'en a'ñjna jime'e í ti raayí'ti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

Ché'e rí'i mé'e tejjua'a á'ara'ani í ti jín ántehuaa.

⁵⁰ A'ñi pu huá'acu'uve naíjmi'ica í teite a'achú mej caj pua'amé í mej rá'aste.

Tñj mena'a mej amuacá huatasejre, ti yú auca'ití a'ame, a'ñi pu huá'ancu'uvajxi'isin.

⁵¹ Ve'ecán pu jín tiu'umuáriej í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

A'ñi pu hua'antimua'iti a'ímej í mej á'ujtzaahuate'e í rutevij jime'e.

⁵² Ajta a'íime í mej tí'ajta, a'ñi pu huá'ari'iri'í í mej jín títetaté'eca'.

Mí majta a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'ñi pu tihua'anteárujte ve'ecán jime'e.

⁵³ Ajta a'íime í mej tiejcuca'a, a'ñi pu rí'i tihua'utá'a tí'itj jime'e ti rí'en.

Majta a'íime í mej chíjteaani pú'een, a'ñi pu hua'uta'íteca'a mej á'uciine mecaí tí'itj anú'a'in.

⁵⁴ A'ñi pu hua'utévai a'ímej í mej Israel jetze é'eme'ecan, a'íime í mej ravaire'e.

A'ñi pu ra'utámua'areeri'í í ti jín te'ataújratziiri'í nu'u huá'ancu'uvajxi'ín tñj na'a rusén jime'e a'ímej í mej Abraham jetze airáane.

⁵⁵ Ayee pu tiuju'uríj a'ij ti ajmí'í tihua'utá'ixaa a'ímej í tavaújsimua'a teecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñjna í María.

⁵⁶ Ajta, a'ñin í María, a'úu pu á a'uteájturaa a'achú cumu huaíca máxcira'i jamuan í Elizabét. Tí'ij jí á'uraa í ruche.

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'ñjna í Juan

⁵⁷ Tí'ijta teja'uré'ene ti tiyaúj á'ara'ani í Elizabét, teáatacan pu tiyaúj já'araa. ⁵⁸ Majta í teite í mej vejli'i antachéejme'ecaa, majta ihuáamua'ame'en í pa'ari'i vaújsimua'a,

a'íi mú curé'ecijxi matí'ij ráamua'areeri'i ti rá'ancu'uvajxi í tavástar'a. Aj mú mi huataújtemua'ave í jemin.

⁵⁹ Tí'ij tejauumé'eca aráhuaica xica jetze ti huanú'ihuaca'a, a'íi mú á'uju'un mej mi ra'antisíjche í naviira'an í pa'ari'i. Majta, ayée mú raatamuá'amuacujca'a tíj ántehuaaca'a í táatajra'an í pa'ari'i. ⁶⁰ Ajta a'íin náanajra'an, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu ayén ántehuaa a'ame tíjín Zacarías, ayée pu'u ántehuaa a'ame tíjín Juan.

⁶¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'iné ti i. Capu mé'e ja'ati ti ayén ántehuaa ti ajtémecan mú'ejmi jemi.

⁶² Matí'ij mi rumuájca'a jín raata'íhua'uri'i í táatajra'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'ijxe'eve'e ti ayén ántehuaa á'ara'ani.

⁶³ Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu tí'itíj taabla hua'utáhuaviiri'i ti jetzen ra'uyú'uxan a'ij ti ántehuaa a'ame. Aj pu i ayén tira'utéyu'uxaca'a tíjín: “Ayee pu ántehuaa tíjín Juan.” Jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej í teite.

⁶⁴ Jíme'en pu'u ayén tira'utéyu'uxaca'a, aj pu i huatári'iristareca'a ti tiu'utaxáj. Tí'ij i a'utéjche ti huatéjniuuni í Dios jemi; rí'i pu tiraatá'aca. ⁶⁵ Tí'ij ayén tiuju'uríj, jé'ecan pu utéevatzi í huá'a tzajta'a a'íimej í mej á vejli'i antachéejmee. Ajta nainjapua a'uun ti jirí a'ucajmee, Judea ti jetzen ajtémecan, jeíhua mú tí'iru'ixaate'eca'a a'ij ti tí'ití huaríj.

⁶⁶ Ja'ati ti na'a ti ráamua'areeri'i, ayée pu tí'ihua'uca'a tíjín:

—¿Tí'itaqui pu'éene'e a'ame a'íjna í pa'ari'i?

Ayee mú tí'ihua'uca'a, a'iné tavástar'a pu ravaire'eca'a í pa'ari'i.

Chuíicare'ara'an í Zacarías

⁶⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, Zacarías pu jemin huatéjnturaa, í ti táatajra'an pú'een í pa'ari'i. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. ⁶⁸ Ayen tíjín:

Miche'e rí'i tiraatá'an í tavástar'a, í huá'a Dios a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, a'íjna jime'e ti ari huatasejre, ajta ari hua'irájtuaa í ruteítestemua'a.

⁶⁹ A'íi pu hui sej te'enteárate, sej ti huá'a jetze ajtémecan í teitestemua'ame'en í David teecan.

A'íi pu tu'irátuaasin itejmi í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

⁷⁰ Ayee pu Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íime í ti Dios huatéúra'ate.

⁷¹ Ayee pu hui huaríj ti ij tu'irájtuaani, mej mi caí taamuá'itin a'íimej í mej tájcha'íire'e, naíjmi'i a'achú mej pua'amé í mej caí tasejracu.

⁷² Ayee pu ajta huaríj ti ij hua'acu'uvée í tavaújsimua'a teecan,

ajta ti ij ra'utámua'aree í niuucari ti hua'utá'a tzaáhuati'ira'a jime'e, ti mé'e jauu'á'a í ti jín tí'ihuaúrijca.

⁷³⁻⁷⁵ Ayee pu te'ataújratziiri'i tzaáhuati'ira'a jime'e a'íjna jemi í tayá'upuaci'i, a'íjna í Abraham teecan,

ti ij tu'irájtuaani a'íimej jemi í mej tájcha'íire'e, mej mi caí ta'antipua'ajte'en,

tej tij raatévaire'en tej caí tí'itziíine'e,

tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a,

tetá'aj tiyen xí'epi'in rijcaa í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, a'achú tej pua'a á'ateeri.

⁷⁶ Pajta mú'ee niyauj, ayée mú muaatámua'atzi tíjín Tí'í'ixaxa'a a'íjna jetze me'ecan í ti nain jín antiújmua'aree.

A'iné mú'ee pe amuacá huamé'e pua'amé caí í tavástar'a patá'aj rí'i huá'uruuren í teite.

⁷⁷ Mú'ee pe tihua'utá'ixaate'esin a'íimej í teitestemua'ame'en í tavástar'a a'ij ti a'íin tí'ihua'irátuaasin,

a'íjna jime'e ti tí'ihua'utá'uuni'ira í mej jín autejnturaa í Dios jemi.

⁷⁸⁻⁷⁹ Ayee pej rini a'iné jé'ecan pu tá'acu'uve í taDioj.

Amí pu yé ve'ecánejsin íiyen chaanaca japua tí'ij táamuaare itejmi.

A'uu pu hui nain xicaj tzajta'a tátzave'e a'ame ti ij huanéeri'icí á'ara'ani temua'a naa a'íimej jemi í mej huachéjme tíca'amiste'e,

a'imej jemi í mej tí'tziine'e a'ájna xicájra'a mej jetzen cui'ini, mej yee cumu tíca'amiste'e mú seijre'e.

A'íi pu ajta taatá'itira tej ti rí'i tí'itechejca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Zacarías.

⁸⁰ Ajta a'íin í pa'ari'i, a'íi pu huavé'ese. Ajta ru tzajta'a huateújca'ane. A'uu pu é'echejca'a a'u ti caí mé'e é'e tí'itíj ajta na'a caí huatasejre'en jéjre'e a'imej jemi í mej Israél jetze ajtémecan.

2

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'ájna í Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ A'ájna'imua, tí'ij a'íin tí'iteveeca'a í rey jime'e a'ájna í Augusto ti ajta ayée ánte-huaaca'a tíjín César, a'íi pu tíraata'ajtaca'a mej mi ahuaujyu'uxan mej mi hua'uté'itien naíjmi'ica mej a'uun a'uchéjme tíj na'a a'u ti tejé'ajta. ² Ayee pu tiu'uríj tí'ij auj Cirenio tí'iteveeca'a tajtuhuan jime'e a'ájna u Siria. A'íi pu a'íin pú'een'e ti hua'uta'íteca'a í mej amuacaí hua'uté'itíe. ³ Majta me'ín í teite, naími'i mú a'ucíjxi a'u mej é'eme'ecan mej mi a'ahuaújyu'uxa.

⁴ A'íj pu jín, a'íin José pu huirájraa a'ujna Nazarét, Galilea jetze ti ajtémecan. A'uu pu a'ará'a u Judea, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Belén. A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'ájna í David teecan, a'ájna ti ajmí'i tí'iteveeca'a í rey jime'e. A'iné a'íj pu jetze huanéj a'ájna í José, a'íj pu jín a'uun á'uraa. ⁵ Ajta pu a'íin á'uraa í María a'ájna jamuan í José ti ra'anuré'evi'iti. Ajta a'ájna í María, pu'uri autájucaca'a.

⁶ A'uu mú a'uté'uuca'a tí'ij teja'uré'ene í xica ti jetzen huanú'ihuaca'a í pa'ari'i. ⁷ A'íj pu jín tiyaúj já'araa amuacaícan jime'e. Teáataca'a í pa'ari'i. Cíixuri pu jín racá'ijcataca'a tí'ij huanú'ihuaca'a. A'íj pu jetze ra'atéete tí'itíj jetze cíyey ti atécun a'u mej ye'emuaate tejé'ecua'aca a'iné camuché'e ú'uvejricica'a cuaartu tzajta'a mej me'uun a'uteárute.

Í mej nu'u cáne'axi tisejrac'a

⁸ A'ujna vejli'i u Belén, seica mú a'uté'uuca'a cáne'axi mej tisejrac'a. A'uu mú e'etáxa'iirihua'a huá'a jamuan. ⁹ Tí'ij jí sej pu huatasejre ti ta japua tí'ivaire'e tavástar'a jemi. Jíme'en pu'u huatasejre, aj pu i a'íin tavástar'a á e'etatátzavajraa huá'a jemi í mej e'ejteí. Majta me'ín cáne'axi mej seire'e, temua'a mú jeíhua tiu'utátziin. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ájna ti ta japua tí'ivaire'e tíjín:

—Caxu tí'tziine'e. Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej neatá'aj niuucari amuaatá'ixate'en í sej jín huataújtemua'ave'esin jeíhua, ti tí'ivaire'e a'ame para naíjmi'ica jemi.

¹¹ 'Ijii, a'ájna chajta'a David teecan ti jetzen é'eme'ecan, mú'ejmi jime'e pu hui ja'unú'ihuaca'a a'ájna ti amua'irátuaasin. A'ii pu a'íin pú'een í Círíistu'u, í tavástar'a, a'ájna ti Dios ra'antíhua'u.

¹² 'Ayee xu éeni'ici'e ramua'aréeren a'ij ti éene'e a'íin pú'een. A'uun xu yé'eteuni í pa'ari'i, cíixuri jín caícatzi'ihua. A'uu pu araca'ití a'ame cíyey jetze ta'atécun, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca.

¹³ Jíye'itzi mú jín jeíhua huatasejre a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e me'íjna jemi í sej. Matí'ij mi naíjmi'i rí'i tiraateájtuaa í tavástar'a. Ayee mú tiu'uxájtaca'a. ¹⁴ Miyen tíjín: Tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios ti huápi'i naa seijre'e í ta japua. Ajta íyien chaanaca japua, miché'e rí'i tí'itechéjme'eni í teite í ti Dios rí'i tihua'utá'asin. Ayee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Matí'ij mi a'ucíj a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. Majta me'ín í mej cáne'axi tisejrac'a, ayée mú tiu'utaú'ixaa tíjín:

—Tiché'e u á'uju'un a'ujna Belén tetá'aj ya'usej a'ájna a'ij ti huaríj í ti taata'ixaa í tavástar'a.

¹⁶ Matí'ij mi ca'anacan u á'uju'un. A'uu mú yá'uteu me'íjna í José, majta María, majta í unee'ca'i. A'uu pu cíyey jetze aráca'atii, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca. ¹⁷ Matí'ij

raasej í pa'ari'i, aj mú mi hua'utá'ixa í teite a'ij ti a'ín tihua'utá'ixaa ti huá'a jemi huatasejre, a'ij ti tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í pa'ari'i ti huanú'ihuaca'a.

¹⁸ Majta me'ín í mej huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a a'íime cáne'axi mej tisejra-ca'a, naími'i mú rí'i naa tihua'utasej.

¹⁹ Ajta a'ín í María, a'í pu rú'avaataca'a í ru tzajta'a. Jéihua pu tí'imua'ajca a'ij ti ti'ití huarj huá'a jemi. ²⁰ Matí'ij mi a'ucj a'íime cáne'axi mej tisejra-ca'a. Jé'ecan maújtemua'ave'e í Dios jemi, majta rí'i tiraatá'a niuucari jime'e a'íjna jime'e í mej ráanamujri'i, majta í mej raasej. Naími'i pu ayén teja'uré'ene a'ij ti tihua'utá'ixaa í tavástara'a.

Mej nu'u u ye'utasejrataca'a í Jesús u teyujta'a

²¹ Tí'ijta tejauumé'eca aráhuaica xica jetze, tí'ij i teja'uré'ene í xica mej jetzen ra'antisjchi í naviira'an í ti jetzen te'evi'i í pa'ari'i. Matí'ij mi miyen raatamuá'a tíjn Jesús, tíj ayén amuacaícan tiraata'ixaa a'íjna í sej ti ta japua tí'ivaire'e.

²² Tí'ijta ari teja'uré'ene ja'anáj matj pua'a í'ihuaca a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, matí'ij mi me'ájna ya'uví'ti me'ájna Jerusalén mej mi u ya'utasejrata í pa'ari'i u teyujta'a í tavástara'a jemi. ²³ Ayee mú huarj, a'ine ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjn: “Ayee pu tiú'ujxe'eve'e mej ya'utasejrata í tavástara'a jemi naími'ica a'achú mej pua'améca í mej amuaaté'ee muaanunu'ihuaca'a í ti'irí í mej teteca.”

²⁴ Majta tiu'utamuaí'ivejtan a'ij ti ajta té'eyu'usi'i a'íjna jetze ti jín tihua'utá'ixaa í tavástara'a. Ayen tíjn: “Miche'e hua'apuaca huatámuaí'ivejta í cucui'ise na'ari hua'apuaca í jáamua'ise.”

²⁵ A'ájnámua, sej pu a'uun e'echéjme'e a'ájna Jerusalén. Ayee pu ántehuaaca'a tíjn Simeón. Rí'i pu tí'ití'ijcha'íica'a í Dios jemi. Ajta jéihua pu rá'astejca'a í ruye'irá. A'íj pu tí'ijchu'eve'eca'a a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen Dios huá'ancu'uvajxi'isin a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu jemin huatájturaa.

²⁶ A'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén tiraata'ixaa ti nu'u caí mi'ini caí xi huatasejre'en í Cirístu'u, ti tavástara'a ye'uta'íti'i. A'í pu nu'u Simeón rasejran. ²⁷ Tí'ij jí í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Simeón ti a'uun a'atanén u teyujta'a a'u ti e'eráyujta'a. Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, a'úu mú majta a'ará'a u teyujta'a mej mi miyen ráaruuren í pa'ari'i a'ij ti tiú'ujxe'eve'e mej mi ra'ará'asten í ruye'irá. ²⁸ Aj pu i a'ín Simeón ra'ancuré'echui a'íjna í pa'ari'i. Tí'ij jí rí'i tiraatá'a í Dios tíjn:

²⁹ Nevástara'a, pu'uri rí'irí pej naatá'an nej nexiéehua huámi'ini, a'ine pepu'uri ra'ará'aste a'íjna í pej jín te'atá'aratziiri'i ineetzi jemi i nej muavaire'e.

³⁰⁻³¹ A'ine nejí'i nu jín raasej a'íjna í pej jín tu'irátuaasin, a'íjna í pej yen raateájtuaa metí'iseíracaa naími'i í teite a'achú mej pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua.

³² A'í pu hua'atátzavi'ira a'ame temua'a naa a'ímej í mej caí Israel jetze ajtémecan mej mi caí ché'e miyen 'eene'en matj a'íime í mej huachéjme tíca'amiste'e.

Ajta a'í pu hui ve'ecán jín tíhua'uta'ájte'esin í á'ateitestemua'a, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Simeón.

³³ Jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i a'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í pa'ari'i jime'e. ³⁴ Tí'ij jí Simeón rí'i tihua'uteájtuaa. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í María, í náanajra'an í pa'ari'i tíjn:

—Casi'i, ayée pu tiú'uxi'epi'ántari'ihuaca'a ti a'íjna pa'ari'i jime'e. Mu'ití mú ve'ecán jín tite'enteárutixi'isin a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ajta mu'icaca pu té'ari'ira í mej jín títetateí. A'íj xu jín siyen tiráamua'aree ti ayén té'eme a'ine jéihua mú ratíi.

³⁵ 'Aye pu té'eme tí'ij mé jéjre'e seijre'e a'ij mej tí'imua'atze í teite mému'iití. Ajta mú'eetzi, ayée pu che'atá na'a tímu'uhuatacu'ini í á'a tzajta'a cumu ti ja'ati mua'antéjtzeti nahuaa jime'e. —Aye pu tiraata'ixaa.

³⁶ Se'ij pu ajta vejli'i huatéveeca'a ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. 'Íita'a pu pú'een ti ayén ántehuaa tíjín Ana. Pu'uri ucarij. A'í'í pu yaujra'an pú'een a'íjna í Fanuel, í ti Aser jetze ajtéme'ecan. A'íjna í 'íita'a, ayée pu á'atee ti víche'e a'achú cumu aráhua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí huamí'i í cína'ara'an. ³⁷ Tí'ij jí ruséijta já'araa. Jéihua pu ari á'atee ti ayén ruse'ij. Ajta pu'uri ayén ucarij na'a cumu muáacuate japuan muáacua nine'ira'a. Capu ajta ja'anáj huiráaye'icaa u teyujta'a sino a'úu pu rí'i tiratá'acare'e í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a. Ajta pu rú'itzi'ive'eca'a, ajta téniúuve'e í Dios jemi.

³⁸ Jíme'en pu'u raatapuá'ajtaca'a í Simeón ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i a'íin a'uré'ene a'ímej jemi. Tí'ij jí rí'i tiraatá'a í Dios. Tí'ij jí a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jime'e í pa'ari'i. A'íime í teite, a'ii mú a'íin pú'een í mej rachú'eve'eca'a ti Dios hua'irájtuaani naími'i a'uun mej Jerusalén huachéjme.

Mej nu'u huaré'aci u Nazarét

³⁹ Majta me'íin í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, matí'ij nain jín te'ará'aste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze ti jetzen tihua'u'itíiri'i í tavástar'a, matí'ij mi a'uc'ij a'ájna já'ahua'a Galilea. A'uú mú a'utanéj u Nazarét, a'u mej é'eme'ecan. ⁴⁰ Ajta a'íin í pa'ari'i, a'í'í pu huavé'ese, ajta huatéujca'ane. Jé'ecan pu rí'i mé teúumua'arejca'a. Ajta pu Dios rí'i tiratá'acare'e.

Pa'ari'i ti nu'u a'uun e'irácacii u teyujta'a

⁴¹ Majta a'íime í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, tí'ij pí na'a nine'ira'a jetze, a'úu mú a'atánineica'a a'ánna Jerusalén mej mi ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'a yaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.

⁴² Tí'ij ari rájcha'íica'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a a'íjna í pa'ari'i, a'íime vaújsimua'ame'en, a'úu mú á'uju'un mej mi tiú'uyesten í ruye'irá jime'e. ⁴³ Tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este, matí'ij mi huaré'aci para a'ujna mé é'eche. Ajta a'íin í pa'ari'i, a'úu pu a'uteájturaa a'ájna Jerusalén.

Majta me'íin í vaújsimua'ame'en, camu ramua'areereca'a. ⁴⁴ Aye mú tí'imua'ajca tíjín: Huá'a jamuan pu huaméj í seica í mej ta jamuan huajú'ucaa. Mu'uri se'ij xicaj á'atee mej miyen titeejú'ucaa. Matí'ij mi autéjhuii mej ráahuauni huá'a tzajta'a í teite, ajta a'ímej jemi í mej huá'a jamuan huajú'ucaa. ⁴⁵ Matí'ij caí ráateu, matí'ij a'uun huaré'aci a'ájna Jerusalén mej mi ráahuauni.

⁴⁶ Mirá'atee a'achú cumu hua'íca xicaj mej rahuauhuau. Matí'ij mi xaa ráateu. A'uú pu unú'ujcatii u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. A'uú pu a'utácatii huá'a jamuan í mej tí'imua'ata. A'ímej pu namuajraca'a, ajta tihua'íhua'ura. ⁴⁷ Majta me'íin í mej ráanamujri'i, naími'i mú naa rí'i tira'utase'ij me'íjna jime'e ti temua'a naa tiyáú'itíeé já'araa a'ij mej tiraata'ixaa, majta me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁸ Majta me'íin í vaújsimua'ame'en matí'ij raase'ij ti huá'a tzajta'a jé'ejvee, jeíhua mú a'ij ra'utase'ij. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í náanajra'an tíjín:

—Niyauj, ¿a'iné 'een jín piyen taruure? Tu'uri á'atee tej muahuauhuau inee, ajta a'atáata. Jé'ecan tu a'ij pua'a te'etamua'ate mú'eetzi jime'e.

⁴⁹ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín siyen tí'inehuauhuau? ¿Ni qui secaí ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen te'evé'enmua'areere íyuu niTáata chí'ij jetze?

⁵⁰ Majta me'íin, camu a'atzu me'íin yaú'itíeé muá'araa a'ij ti tihua'utá'ixaa.

⁵¹ Tí'ij jí á'uraa huá'a jamuan í ruvaújsimua'a. Matí'ij mi me'uun a'ucáane u Nazarét. Ajta a'íin, a'í'í pu huá'antzaahua í ruvaújsimua'a. Ajta a'íin náanajra'an, a'í'í pu nain teú'avaataca'a í ru tzajta'a. ⁵² Ajta a'íin í Jesús, a'í'í pu huavé'ese, ajta jaítze'e ari tiú'umua'areereca'a. Dios pu rí'i tiraatá'a, majta í teite.

3

Tí'ij nu'u u tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna í Juan a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'itíj
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Ayee pu nu'u tiuju'uríj tí'ij teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan anxíj nine'ira'a ti tí'ajitaca'a a'íjna í César, í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín Tiberio. A'ájná'imua, tí'ij auj ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'íjna í Póncio Pilato a'ujna Judea, ajtahua'a seíj pu ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Galilea. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Heródes. Ajta juutzeájra'an a'íjna í Heródes, a'íj pu ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Iturea, ajta a'ujna Traconite. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Felipe. Ajta a'íjín í Lisantias, a'íj pu tajtuhuan jime'e ti'itéveeca'a a'ujna Abilene.

² A'ájná'imua, matí'ij mauj ve'ecán jín titetaté'aca u teyujta'a a'íjna í Anás, ajta a'íjna í Caifás, a'úu pu á'ucatii a'íjna í Juan, já'ahua'a a'u ti caí jé'e ti'itíj. A'íjna í Juan, a'íj pu rayauj a'íjna í Zacarías. A'uu pu a'ucaíca tí'ij Dios raatajé. ³ Nainjapua pu yé'ivejca'a tíj na'a a'uun ti huatacá'a í játe'ana jetze, í Jordán. Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umuá'ati ti ij nu'u Dios tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í jemin. Aj pu i Juan huá'umuá'ihuaaca'a.

⁴ Ayee pu che'atá na'a ríjcaa a'ij ti te'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tíjín:

Ja'ati pu u e'ejíjhua a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'itíj.

Ayee pu tejé'exa a'íjna í ja'ati tíjín:

“Naa xu rí'i huaújcaten mú'een sej si rí'i tira'ancuré'evi'itin í tavástara'a, sej si caí raatamuári'eriste'en se'íjna ti yen huatasejíre'esin tí'ij amua'irájtuaani.

⁵ Miché'e miyen rí'i huaújcaten matíj a'íjme í mej juyeta.

Miché'e te'evé'ejíste'axi'in a'u ti e'etécúcu'unijmee.

Miché'e majta raaté'uunaxi'in nain í jírí ti tí'itacaíjmee.

Ajta í juye ti tiújtutájme, miché'e raatajé'iyite'axi'in.

Ajta a'u ti caí a'upá'atza, miché'e ra'uré'epa'atzare'en.

⁶ Ajta, tí'ij uvé'enen í tavástara'a, naími'i í teite í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'íj mú rasejran í ti jín Dios hua'irátuaasin.”

Aii pu'u.

⁷ Ajta a'íjna í Juan, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjmej í teite í mej a'uré'enineica'a. Ayen tíjín:

—Mí sej siyen seijre'e. Cu xiee sej a'uruáachejye'i matíj í cu'ucu'use ti ij caí huá'utaiixí'i í taij. ¿Ni tzaa seri tí'itese'e sicu, ti ij caí Dios amua'uxíjte'en? ¿A'ataani ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen huárini? ⁸ Na'ari caí, ti pua'a mú'een rujíimua'a yé seve'eré'enen tzaahuati'ira'a jime'e, ayée xu huárini a'ij ti ye'í tiraavíjte'e se'íjna jime'e sej seri seicié tiu'umuá'aj. Caxu siyen tí'imua'atze mi ru tzajta'a yee ayée pu ti'ayajna ti naa tejámuaatévaire'en í Dios jemi a'iné mú'een xu i'i huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu ti'ayajna ti Dios ayén tiraayí'iti ti ayén ráaruuren í tetej ti ij seicié huaújruren tíj ti ayén seíire'e á'ara'ani matíj teite, matíj a'íjme í mej Abraham teecan jetze huanéj. Capu ti'itíj a'ij tejamuatévaire í Dios jemi sej i'i huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

⁹ 'Pu'uri hui vejli'i a'ájna xicájra'an jetze ja'anáj ti pua'a Dios amua'axijte'en ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu ja'ati ti cijej á'ijveichixi'isin tepuaij jime'e. Naíjmi'i í cijej ti caí tí'itaaca, a'íj pu tiu'uré'evejchi, ajta tí'itairan. Ayee pu che'atá na'a amua'axijte'en.

¹⁰ Matí'ij me'ín teite miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné tena'aqui rini?

¹¹ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'ati hua'apuaca tísiicu'u, ché'e seáj raatapíjite'en a'íjna ti caí tísiicu'u. Ayen cha'a tana'a, ti pua'a ja'ati tí'ijcha'íica í ti tí'icua'iri'i, cha'a a'íin raatá'an í ti caí tí'itj tícha'íi.

¹² Majta mú e'iré'ene seica í mej huá'ajjive'eca'a í mej tí'itici ti ij a'íin huá'umuai'íhua. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Maestro, ¿a'iné táarini iteen?

¹³ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij xu ancuré'an a'achú ti caj tiraaxí'epi'intare. Caxu hui jaítze'e huá'ajjive'e.

¹⁴ Majta me'ín í xantaaru'u, ayée mú majta tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Carij iteen, ¿a'iné táarini?

Tí'ij jí ayén tiu'utaniú tíjín:

—Caxu huá'anahua'ira í hua'atúmin. Caxu hua'itzi jín tihuá'axajtzi'ira í teite. Seajta, se'íjna jín rí'í tité'ujmuajte a'achú mej caj tejá'amuanajchite'en. —Ayee tihua'utá'ixaa a'íjna í Juan.

¹⁵ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee tij caí a'íi píríci í Ciríistu'u a'íjna í Juan, í mej rachú'eve'eca'a.

¹⁶ Tí'ij jí Juan ayén tihua'utá'ixaa najjmi'ica tíjín:

—Aru inee, jaj nu jín á'amuumuai'íhua. Mí ajta, seáj pu a'úu mé e'evé'eme ti jaítze'e raayí'iti necaí inee. A'iné nee nu ciliéene'e jín tí'itjvee, ineetzi, capu ayén tiraavíjite'e nej ra'ajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'i amín, xiéjniu'ucari pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmi jemi. A'íi pu píríci Dios ti raxiéjniu'uca. Ajta a'íjna ti mé e'evé'eme, a'íi pu píríci ti rí'í á'amuaruuren mí a'amua tzajta'a.

¹⁷ Ayee pu té'eme a'ájna ti a'íin yé uvé'enen, cu xíee ti cu ja'ati ru'itéchueeca í ti jín jetzen ra'anáaca'atze í játze'ara'an í triigu. Ajta a'íin ru'irátu'isin í xaiiri á pua'acié. Ajta a'íjna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xaiiri, á pua'acié pu yé'etairan í taij jetze ti caí ja'anáj é'emi'ica. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

¹⁸ A'íjna jime'e í niuucari, ajta seica jime'e, a'íj pu jime'en tihuá'u'itíiri'i mej mí ráamua'aree a'íj ti 'een í Dios jemi.

¹⁹ Tí'ij jí Juan ra'ajté'axi a'íjna í Heródes, a'íjna jime'e ti yá'uvi'itin a'íjna í Herodías, ti amuacá víche'eca'a a'íjna jemi í juutzeájra'an í Heródes. Ajta pu a'íjna jín ra'ajté'axi a'íj ti tí'itj huáruu. ²⁰ Tí'ij jí Heródes a'íj pua'a huaríj tí'itj jime'e ti caí xí'epi'ín 'een, a'íi pu ra'iteána a'íjna í Juan.

Tí'ij nu'u Jesús huámuai'ívijhuaca'a

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Tí'ij a'íin Juan huá'umuai'íhuaca'a í teite, a'íi pu ajta a'íj huámuai'íhuaca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij Jesús téniuusime'e í Dios jemi, tí'ij í antaújcuunareca'a u ta japua ti a'uteájmuua. ²² Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ave'ecáme'ecaa. Ayee pu seijre'eca'a tíj cucui'i. Aj pu i japuan 'ujyéjxi án mu'úutze'en. Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre'e júte'e. Ayen tíjín:

—Niyauj pej hui píríci í nej jé'hua muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej rí'í naatá'a í ne tzajta'a. Ayee pu teje'íjcánamuajre.

Í huáacixa'astemua'ame'en teeca í Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu rájcha'íica'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a nine'ira'a tí'ij a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í teite. Ajta a'íin, a'íi pu nu'u jetze airaújnejite í José. Ajta a'íin José, a'íi pu jetze airaújnejite í Elí. ²⁴ Ajta a'íin í Elí, a'íi pu jetze airaújnejite í Matat. Ajta a'íin í Matat, a'íi pu jetze airaújnejite í Leví, ajta a'íin Leví a'íi pu jetze airaújnejite í Melqui. Ajta a'íin Melqui, a'íi pu jetze airaújnejite í Jana. Ajta a'íjna í Jana, a'íi pu jetze airaújnejite í José.

²⁵ Ajta a'íjna í José, a'íi pu jetze airaújnejite í Matatías. Ajta a'íin í Matatías, a'íi pu jetze airaújnejite í Amós. Ajta a'íjna í Amós, a'íi pu jetze airaújnejite í Nahum. Ajta a'íjna í Nahum, a'íi pu jetze airaújnejite í Esli. Ajta a'íjna í Esli, a'íi pu jetze airaújnejite í Nagai.

²⁶ Ajta a'ñin Nagai, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Maat. Ajta a'ñina Maat, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'ñin í Matatías, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Semei. Ajta a'ñin í Semei, a'ñi pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'ñin í José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

²⁷ Ajta a'ñin Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'ñin í Jonán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Resa. Ajta a'ñin í Resa, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Zorobabel. Ajta a'ñin í Zorobabel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salatiel. Ajta a'ñin í Salatiel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Neri.

²⁸ Ajta a'ñin í Neri, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'ñin í Melqui, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adi. Ajta a'ñin í Adi, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cosam. Ajta a'ñin í Cosam, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Elmodam. Ajta a'ñin í Elmodam, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Er.

²⁹ Ajta a'ñin Er, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Josué. Ajta a'ñin í Josué, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Eliezer. Ajta a'ñin í Eliezer, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jorim. Ajta a'ñin í Jorim, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'ñin Matat, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Leví.

³⁰ Ajta a'ñin Leví, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Simeón. Ajta a'ñin Simeón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá. Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'ñin í José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'ñin í Jonán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Eliaquim.

³¹ Ajta a'ñin í Eliaquim, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Melea. Ajta a'ñin í Melea, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mainán. Ajta Mainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matata. Ajta a'ñin í Matata, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Natán. Ajta a'ñin í Natán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í David.

³² Ajta a'ñin í David, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaí. Ajta a'ñin í Isaí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Obed. Ajta a'ñin í Obed, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Booz. Ajta a'ñin í Booz, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salmón. Ajta a'ñin í Salmón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Naasón.

³³ Ajta a'ñin í Naasón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aminadab. Ajta a'ñin Aminadab, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aram. Ajta a'ñin í Aram, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Esrom. Ajta a'ñin í Esrom, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Fares. Ajta a'ñin Fares, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

³⁴ Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jacobo. Ajta a'ñin í Jacobo, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaac. Ajta a'ñin í Isaac, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Abraham. Ajta a'ñin í Abraham, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Taré. Ajta a'ñin í Taré, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nacor.

³⁵ Ajta a'ñin í Nacor, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Serug. Ajta a'ñin í Serug, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Ragau. Ajta a'ñin í Ragau, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Peleg. Ajta a'ñin Peleg, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Heber. Ajta a'ñin í Heber, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sala.

³⁶ Ajta a'ñin í Sala, a'ñi pu jetze airaújnejjte Cainán. Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Arfaxad. Ajta a'ñin Arfaxad, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sem. Ajta a'ñin í Sem, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Noé. Ajta a'ñin í Noé, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Lamec.

³⁷ Ajta a'ñin í Lamec, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Musalén. Ajta a'ñin í Musalén, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enóc. Ajta a'ñin í Enóc, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jared. Ajta a'ñin í Jared, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mahalaleel. Ajta a'ñin í Mahalaleel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cainán.

³⁸ Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enós. Ajta a'ñin í Enós, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Set. Ajta a'ñin í Set, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adán. Ajta a'ñin í Adán, Dios pu jetzen airáane.

4

Tí'ij nu'u tiyaaru'u tiu'utatése ti nu'u raatémua'itin í Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Tí'ijí Jesús jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Tí'ij jí a'uun u e'erájraa u Jordán. Tí'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an pu ya'uví'iti a'u ti caí é'e ti'itíj. ² A'u pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj. Ajta a'ñin tiyaaru'u, a'ñi pu i tiú'ujtes'ire'eca'a ti raamuá'itin tí'ij auté'itzen í Dios jemi. Ajta a'ñin Jesús, capu tí'icua'acáa tíj na'a ti a'uun é'etee. Tí'ij jí te'era'astésime'eca í hua'apuate xicaj, temua'a pu jeíhua tiu'utá'icuataca'a.

³ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í tiyaaru'u tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'eene'en í Dios, patá'aj raata'ajte'en mi tetej ti pan huateújtaahua.

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Í teáata'a, capu pan na'a jín ruuri a'ame.”

⁵ Tí'ij jí tiyaaru'u pu ya'uví'iti í jírí japua. Tí'ij i tiraatasejra nainjapua tǵ na'a ve'etí yen huatacá'a í chaanaca japua, matǵ mena'a pua'amecié yen huachéjme i chaanaca japua.

⁶⁻⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a piyen huárini pej títunuta ineetzi jemi, pajta naateánajche, nain nu muaatapuaíjve'esin pej mú'ee tǵhua'uta'ajte'en, ti ij timuáaci'iti naijmi'i tǵ na'a ti naa seijre'e ti huá'a jetze seijre'e. Ayee nu hui rini a'iné a'ǵ nu jín antínmua'aree, nej niyen raatapuaíjve'en í ja'ati nej á'apuaíjve'e.

⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín yee: “Setá'aj siyen sena'a rateánajche í tavástara'a í Dios. A'ǵ xu'u huatévaire'en.”

⁹⁻¹⁰ Tí'ij jí ajtahua'a a'ǵin í tiyaaru'u ya'uví'iti já'ahua'a yee, a'ájna Jerusalén. An pu ra'antiví'iti japuan u teyujta'a, japuan í ti jaítze'e antípiti. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui pe yaujra'an pepú'eene'en í Dios, ancájvetzi múuci, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín:

Dios pu á huaja'uta'íti í mej jemin tí'ivaire'e mej mi muáacha'in.

¹¹ Memua'ancuré'evi'ira mú'eetzi pej pi caí á e'ejvá'itzi'in.

Aj mú mi muatétatza ti ij caí ti'itǵ a'ij muáaruure.

¹² Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “Capej ti'itǵ jín a'ij tí'ira'ihua'ura í á'a Dios aisí ti pua'a ayén huárini a'ij pej tí'ijxe'eve'e mú'ee.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

¹³ Tí'ij nain antipua'ari í tiyaaru'u, ti tí'ihuaújtesí'ijre, aj pu i á'uraa. Capu cha'a a'uré'enineica'a jemin ajta caí teja'ure'enén ja'anáj ti pua'a raaxí'epi'intare ti ajtahua'a huataújtese'en.

Tí'ij nu'u Jesús a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ujna u Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Tí'ij jí Jesús á'uraa a'ujna Galilea. Ajta í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios jemin pu huateájturaa. Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, jeíhua mú teite ráamua'areeri'i a'ij ti huarǵ. ¹⁵ A'ǵ pu tihua'umuá'ate a'ujna hua'atáyujta'a. Majta me'ǵin í teite, a'ǵ mú rǵi tiraatá'a me'ǵjna.

Tí'ij nu'u Jesús a'uun a'utéveeca'a u Nazarét

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tí'ij jí a'uun a'ará'a u Nazarét, a'u ti a'uvé'ese. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze mej pua'a ruse'upi, a'úu pu teyujta'a a'uteájrapi tǵ tí'ijri'irejca'a. Tí'ij jí a'utéechaxi ti ij hua'utánamuajriste'en. ¹⁷ Matǵ'ij mi raatapǵ í yu'uxari ti jíri'i ti Isaías teecan ra'uyú'uxaca'a, a'ájna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tí'ij jí raatáxǵtaca'a, aj pu rá'uteu a'ij ti té'eyu'usi'i ti ayén ti jíme'en yee:

¹⁸ Í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'úu pu hui huateáturaasin neetzi jemi, a'iné a'ǵ pu na'antǵhuau, nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ǵmej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í niuucari jíme'e í mej jín huataújtemua'ave'esin.

A'uu pu hui neja'uta'íteca'a nej nu'u tihua'utá'ixaate'en a'ǵmej í mej námi'i tijín yee nu'uri amua'irátuaasin.

Ajta nej nu'u tihua'uhuaate'en í mej aracúcu'unijmee mej mi majtáhua'a mé uunéjne'eri, ajta nej nu'u huá'a japua huániuuni a'ǵmej í mej rajpuaíjtzí.

¹⁹ Ajta nej nu'u hua'utá'ixaate'en tijín: “Ijii pu'uri xaa teja'uré'ene a'ájna í nine'ira'a jetze í ti hui tavástara'a rǵi tihua'utá'asin.”

Ayee pu tira'ujǵve í yu'uxari jetze.

²⁰ Tí'ij jí ratéejire í yu'uxari, tí'ij i raatapíj í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Ajta a'ujyejxi. Naími'i matíj mena'a a'úu mej huiiráte'eca'a, a'íi mú rasejrac'a'a.

²¹ Aj pu i a'utéjche ti ayén tihua'utá'ixaate'en tijín:

—Íjii pu hui ayén te'araúrate mú'ejmi jemi a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í sej seri ráanamujri'i. —Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²² Naíjmi'lica pu hua'aránajcheca'a. A'íj mú jín naa rí'i tira'utasej a'íjna jime'e ti naa namujre'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Aye'e mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í yaujra'an í José? ¿A'iné hui auj tí'iri'iri?

²³ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jee tzíte'e, ayé'e pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi sej siyen tinaatá'ixaate'esin a'íjna i niuucari ti ayén namujre'e tijín: “Mí pej tí'ihua'ataca, patá'aj tihuá'ahuaate'en asej. Patá'aj piyen che'atá pena'a huárini ayajna pej é'eme'ecan a'ij pej nu'u peri tiú'uruu a'ujna já'ahua'a Capernaúm í tej teri ráamua'areeri'i.”

²⁴ 'Aye'e nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj ra'ancuré'evi'iti ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a a'íime í mej me'uun huachéjme a'ujna ti é'eme'ecan a'íjna í ja'ati.

²⁵ 'Jee tzíte'e, ayén ti'ayajna, ajmí'i ti auj seijre'eca'a a'íjna í Elías, mu'iití mú hui seijre'eca'a íiye Israél a'íime í 'uuca mej ruséjta muá'araa. A'ájná'imua, pu'uri mú aumé'e a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí ché'e viiye. Ajta, jeíhua pu huatújri'ihuaca'a nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Israél.

²⁶ 'Mí ajta, a'íin Dios capu hui raata'iteca'a a'íjna í Elías ti huá'a jemi á'lume'en a'ímej jemi í 'uuca í mej Israél jetze é'eme'ecan sino ayé'e pu tiraata'aíj ti a'uun á'lume'en a'íjna jemi í 'íita'a ti ruséjta já'araa, a'íjna ti a'uun é'echejca'a u Sarepta, chajta'a ti a'uun sej chuéjra'a japua e'ejtémecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sidón.

²⁷ 'Ajta tí'ij auj tí'itéveeca'a a'íjna í Eliseo ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, mu'iití mú hui tí'icucuí'lica'a í teite a'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze. Mu'iití mú seijre'eca'a íiyen Israél. Mí ajta, capu ja'ati tihuá'uhuaa sino a'íi pu'u, a'íjna í Naamán, Siria ti é'eme'ecan. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ 'Jime'en mu'u ráanamujri'i í teite mej teyujta'a huiráatei, matí'ij mi naími'i huataníniu'ucacuca'a. ²⁹ Ca'anacan mú ájhuiixi. Matí'ij mi ya'uví'iti ca'anéeri jime'e, mej á pua'acé ru'irájtuaani u chajta'a jetze. An mú ya'uré'eneijte a'u ti e'encátee í jirí jetze í ti japuan huachájta'a. An mú ra'ancariéniche'e a'u ti e'encátee. ³⁰ Mí ajta a'íin Jesús, já'ita'a pu huá'a jetze tanéj. Tí'ij jí á'uraa.

Tí'ij nu'u tiyaaru'u pu tevi tzajta'a seijre'eca'a

(Mr. 1:21-28)

³¹ Tí'iquí a'uun a'ucáane u Capernaúm, chajta'a ti a'uun jetze ajtémecan u Galilea. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'íi pu tihua'umuá'ate. ³² Jéihua pu huá'a jetze ráavatzi í niuucari a'iné tíj ayén tihua'utá'ixaa, yee pu tihua'utamitiejte'e tijín:

—Xíee ti cu ve'ecán jín tí'itéjvee.

³³ Meenti sej í teáata'a, a'úu pu a'utéveeca'a u teyujta'a. Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a, ti a'ij pua'a 'een. Ca'anín pu jín raatajé a'íjna í ja'ati a'íjna í Jesús.

³⁴ Aye'e tijín:

—Mú'ee, ¿a'iné tí'itíj pej té'umua'aree itejmi jemi, mú'ee Jesús, mi pej hui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen een jín yé taméj pej pi téjmi antipúa'ajte'en? Némuamua'ate inee, ja'ati pej pírici, mi pej Dios jemi rí'i tí'iseijre'e.

³⁵ Aj pu i Jesús jeíhua ra'ajté'axi í tiyaaru'u tijín:

—Capej tí'itíj xajta. Huirájraa hui mi tevi jetze.

Ajta a'íin tiyaaru'u, a'íi pu rá'arie á chuaata'a mejseíraca'a í teite. Tí'ij jí, caí a'ij ráaruu í tevi, aj pu i huirájraa. ³⁶ Naími'i mú rí'i tira'utasej í teite. Matí'ij mi miyen tiu'utaú'ixaa tijín:

—¿Tí'itáani niucarijra'a jín ti'ixa? A'íi pu hui tihua'ajjte'e í tiyáaru'use. Xíee ti cu a'íjna jín antiújmua'areere, a'ine rumuári'eri'ire'ara'an pu jín tí'imuarie mej mi huiráciine í tiyáaru'use í teite tzajta'a. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús tí'itj huáruu.

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa í mu'üneára'an í Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Tí'ij jí huirájraa a'íjna í Jesús a'ujna u teyujta'a. Tí'ij jí a'uun a'ará'a í Simón tí'éche. Ajta a'íin í mu'üneára'an í Simón, a'íi pu tí'icuí'ica'a. Pístacare'e a'íjna í 'íta'a. Matí'ij mi raatáhuaviiri'i me'íjna í Jesús tí nu'u tiráhuaate'en. ³⁹ Tí'ij jí Jesús aicaújtutzi a'íjna jemi. Tí'ij jí ra'ajté'axi í tí jín tí'icuí'i. Aj pu i huateápua'areca'a í cu'í'ini'ira'a. Jíme'en pu'u huateápua'areca'a í cu'í'ini'ira'a, aj pu i ájchee a'íjna tí tí'icuí'ica'a. Tí'ij jí a'íin tihua'umí.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'uhuaa jeíhua í teite

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Tí'ij huaré'ecienareca'a í xicaj, a'íime í teite hua'uré'enejte'axi í Jesús jemi naíjmi'ica í mej tí'icuí'ijme. Capu tí'iseicaj na'a í cu'í'ini'ira'a. A'íi pu hua'ajtamuarí'exi seij ajta seij. Tí'ij jí naíjmi'ica tí'uhuaa. ⁴¹ Majta me'ín í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'eca'a, naíjmi'i mú huiráci. Matí'ij mi miyen ca'anín jín tiraatajé tíjín:

—Mú'ee pe yaujra'an pú'een í Dios.

Mí ajta a'íin í Jesús, a'íi pu hua'ajté'axi. Capu hua'utá'a mej tiu'utaxá a'ine méjmua'areereca'a tíjín a'íi pu a'íin pírici Dios tí án yá'ujra í ipuari japua.

Tí'ij nu'u Jesús tihuaja'utá'ixaa a'ujna Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Tí'ij tapuá'arijme'eca, aj pu i huirájraa u chí'ita í Jesús. A'u pu a'ará'a a'u tí caí'é'e tí'ti. Majta me'ín í teite, a'íi mú ráahuausime'e. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u tí a'ij'éene'e. Méjxe'eve'eca'a tí caí á'ura'ani, tí a'uun a'uteáturan a'ímej jemi.

⁴³ Mí ajta a'íin Jesús, ayé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu ajta tí'ujxe'eve'e nej tihua'utá'ixaate'en í seica í teite mej méyee huachéjme ne'íjna jime'e í niucari tí rí'i tihua'utá'asin, í tí ajta jíme'en raxáta tí a'íin Dios yen huatasejre'esin íiyen chaanaca japua tí i yen tiu'uta'ájta tíj na'a ve'etf yen seijre'e. Ayee nu hui 'een jín mú a'uvé'emej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁴ Ajta a'íin Jesús, aúche'e pu tihua'a'ixaate'eca'a u tihua'atáyujta'a jetze tíj na'a a'uun tí huatacá'a u Judea.

5

Matí'ij nu'u huatámu'iireca'a í hua'ité

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Ja'anáj tí ayén tiuju'uríj tí a'íin Jesús a'uun a'utéveeca'a a'u tí jaj e'eve'e'ástime tí ayén téja'arájtehuaa tíjín: Genesaret. Jéihua mú teite ajteáxiireca'a a'íjna jemi. A'íi mú ranamuájraca'a í niucari tí jíme'en raxa í Dios. ² Tí'ij jí Jesús hua'apuaca huasej í baarcu mé e'ecáviviíjme'eca'a í mej hua'ité jetze vivi'i. Majta a'íime, mu'uri tí'ija'usica'a í tí'ujxiejmua'a.

³ Tí'ij jí Jesús ateájraa í sej jetze í baarcu, a'íjna Simón tí racii. Tí'ij jí ayén tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Simón tí a'atzu ímuá huatéchaxín á jaata'a. Tí'ij jí a'ujyejxi. A pu aracaíi tihua'amua'ate í teite. ⁴ Tí'ij raatapuá'ajtaca'a tí tihua'ixaate'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Patá'aj jaítze'e a'ímuá huatéchaxín a'u tí jaítze'e auutí'i í jaj. Pajta ra'atéhua'axín mí á'axiejmua'a patá'aj hua'ité huavívi'i.

⁵ Simón pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Maestro, tu'uri huatáxa'ai tej tí'imuarie. Catu tí'itj huatéevi'i. Capu amín a'ij, a'ine mú'ee pe hui piyen tinaatá'ixaa, ayé nu rini.

⁶ Matí'ij mi ra'atéhua'axi í ruxiejmua'a. Ayeé mú jín huaríj, jeíhua mú huápi'i hua'itáti. Tín pu huatésuijtza'anixi í huá'axiejmua'a í hua'ité jime'e. ⁷ Matí'ij mi hua'utajé í ru'amiigustemua'a í mej aráatei í seíj jetze í baarcu, mej mi mú a'ur'éenen matá'aj hua'utévaire'en. Matí'ij mi a'ur'éene. Matí'ij mi hua'avé'ejíste'axi í hua'ité í baarcu jetze. Tín mú ateárutixi a'íjna jime'e mej avé'ejisteca'a. ⁸ Ajta a'ín Simón, jíme'en pu'u raaseíj, aj pu i títunutaca'a í Jesús jemi. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Á'ura'a ineetzi jemi, nevástara'a, a'iné jeíhua nu auteájturaa mú'leetzi jemi.

⁹ Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'iné jeíhua pu naa rí'i tira'utaseíj a'íjna jime'e mej huápi'i jeíhua hua'uvívi'i í hua'ité. ¹⁰ Ayeé mú che'atá mena'a naa rí'i tira'utaseíj a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'í pu hua'atáata a'íjna í Zebedeo. Majta a'íime, a'í mú jemin tí'imuari'e jamuan í Simón. Tí'ij jí a'ín Jesús, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Capej tí'itziíne'e. Ijii ti yú auca'ití a'ame, neetzi jemi pepu'u hui teite tíseire'esin. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

¹¹ Matí'ij mi hua'itajájpuaaxi í baarcu a'u ti a'uhuáchi. Matí'ij mi nain teje'etiá'a. Matí'ij mi a'ucíj jamuan í Jesús.

Í ja'ati ti nu'u tineájxi aj jetzen í lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² A'ájná'imua, tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a, seíj pu e'iré'ene jemin. Temua'a pu jeíhua tí'icá'atza a'íjna jime'e ti tineájxi í huá'ire'ara'an jetze. Tí'ij raaseíj, aj pu i títunutaca'a jemin í Jesús. Aa pu chuáata'imua é'etia runéerime jime'e. Ayeé pu tí'ijree tíjín:

—Nevástara'a, ti pua'a hui mua'aráanajche pej tináahuaate'en.

¹³ Tí'ij jí Jesús huatamuájca'ataca'a. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—A ni'ijta'ne'u, na'aráanajche nej timuáahuaate'en. Pepu'uri hui huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i xaa huarúj icu. ¹⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'aj tíjín:

—Capej ja'ati ixaate'e sino a'uun pej á'ume'en jemin í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Patá'aj ja'utá'aseijrata jemin a'íjna. Pajta piyen tiu'utámuai'ivejta a'ij ti tiu'uta'ajjtaca'a a'íjna í Moisés teecan mej mi ráamua'aree tíjín pepu'uri huarúj. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Majta me'ín í teite, nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús huaríj. Tíj na'a tí'itápuaapua'are, jaítze'e mú ranamuájraca'a. A'íj mú jín, jeíhua mú ajteáxíreca'a í teite í Jesús jemi ti a'ín tihuá'uhuaate'en a'íjna jime'e í mej tí'icucui'i. ¹⁶ Ajta a'ín Jesús, ja'anáj ti na'a pu a'uun e'etánineica'a a'u ti caí é'e tí'itijca'a tí'ij ruseíj huatéjniuuni.

Í ja'ati ti nu'u nainjapua ciyáaxara'a

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Ayeé pu tiuju'uríj a'ajná'imua. Mu'iití mú á e'iré'ene í teite tíj na'a a'uun mej a'uchéjme a'ujna u Galilea, ajta a'ujna u Judea, ajta a'ujna u Jerusalén. A'ii mú a'ín pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í yu'uxari jetze í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. A'í mú huiráte'eca'a í Jesús jamuan. Ajta í muári'eri'ire'ara'an í tavástara'a, a'í pu jemin huateájturaa tí'ij tihuá'uhuaate'en í teite.

¹⁸ Majta seica a'uun e'iré'ene. Tevij mú huáchuisime'e, itari japua mera'ujtéca. Nainjapua pu ciyáaxara'aca'a í ru jetze a'íjna í ja'ati. A'í mú huataújtese mej ru'uteájtuaani u chí'ita mej mi yenu'uhuaré'eten í Jesús jemi. ¹⁹ Mí ajta caí capu huatári'iristareca'a a'iné jeíhua mú teite aitéujseire'eca'a tá'apueerta.

Matí'ij mi anticíj japuan í chí'ij. Matí'ij mi ra'anáacu. A'í mú jín ayén huaríj, matí'ij ru'ucájtuaa japuan meru'ujtéca í itari. A'uu mú ru'ucájtuaa huá'a tzajta'a í teite a'u ti Jesús a'utéjvee. ²⁰ Tí'ij Jesús hua'useíj a'ímej, aj pu i xaa ráamua'areeri'i tíjín meté'atzaahuaate'e, tzíte'e. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a tíjín:

—Ne'amiigu, nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi.

²¹ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, a'í mú autéjhuii mej miyen tí'imua'atze í ru tzajta'a tíjín:

—¿A'ataqui hui píríci amíjna mi ja'ati ti ayén a'ij pua'a ti'ixa í Dios jemi? Se'ij pu'u na'a a'íin pú'een ti tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Dios pu a'íin pú'een ti ayén tihua'utá'uuni'i. Ajta amín, capu hui a'íjna jín antiújmua'aree.

²² Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu ruse'ij rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné hui 'een jín siyen tí'imua'atze í ru tzajta'a? ²³ ¿Tí'itáani jaítze'e muári'eri? ¿Ni jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en ne'íjna ti ciyáaxara'a yee: “Nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en”? Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en.”

²⁴ 'Aru sej si ráamua'aree í nej hui xaa ne'íjna jín antínmua'aree íyien chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée nu huárini inee i nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a tijín:

—Ne'amiigu, ayée nu tí'imua'ixaate'e tijín, ajchesi hui, pajta ra'anchuén mi á'utaatzi. Arícu á'uraa u á'ache.

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íin ti ciyáaxara'a, ajchee, yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí rí'i tiraatajé í tavástara'a. Tí'ij i á'uraa í ruche.

²⁶ Naími'i mú naa rí'i tira'utase'ij. Jé'ecan mú rí'i tiraatá'a í Dios jemi. Majta caí cha'a a'ij tirájteuve'e. Ayee mu'u tijín:

—Íjii tu xaa tí'itáj huase'ij ti huápi'i ruxe'eve'e.

Tí'ij nu'u Jesús raatajé í Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ A'atzu a'ateevi'i, aj pu i Jesús áa a'uré'ene. Se'ij pu ja'ati huase'ij ti tí'iteji'ivi. Ayee pu ántehuaa tijín Leví. A'u pu e'irájca u chí'ita a'u mej titejé'ejí'ivi. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Patá'aj hui nee jamuan á'uche'ecane'en.

²⁸ Tí'ij jí a'íin Leví ajchee. Naími'i pu teje'etiá'a. Tí'iquí jamuan á'uraa.

²⁹ Tí'iquí a'íin Leví tiu'uyé'este í ruche a'íjna jime'e ti ari Jesús jamuan á'uche'ecan. Majta me'ín í mej tí'iteji'ivi, majta seica, a'íi mú huá'a jamuan tí'icua'aca. ³⁰ Majta a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú autéjhuii mej tihua'uxájtzi'i a'íimej jemi í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen huá'a jamuan tí'icua'aca, seajta hui ye'eca jamuan í mej tí'iteji'ivi, seajta huá'a jamuan í mej a'ij pua'a ríjcaa?

³¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui 'een jíme'en í teite í mej á'uci'ica'an jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej á'uci'ica'an jemin í mej rí'en sino a'íime mu'u hui í mej tí'icucui'i. ³² Mí neajta inee, canu hui ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ne'ímej huatájeeve a'íimej í ti ayén tihua'amiciejte'e yee xí'epi'ín mú ríci sino a'íimej nu'u í mej rú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'ín ríci.

Í mej nu'u rú'itzi'ivi

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'íime í mej hui Juan jamuan á'ujjuhua'an, jeíhua mú rú'itzi'ivi, majta huatéjniuueve í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ríci a'íime í fariseos. Mí majta, a'íime hui í mej á jamuan á'ujjuhua'an, metijí'icua'aca, majta ye'eca, micu.

³⁴ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati huaténe'iche, a'íi pu ajta ru'amiigustemua'a huatá'inen mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihua'amicuan. ¿Ni qui miyen tiú'uritzí'ive'e tí'ij auj huá'a jamuan a'utéveeca? Camu xaa ne'u.

³⁵ 'Mi ajta, aúche'e pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen ra'ajján a'ájna ti huaténe'iche. Aj mú xaa amiigustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en a'iné capu ché'e mé'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'iné naúche'e nu yé huatéjvee, camu hui ru'ítzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

³⁶ Sejí pu tihua'utá'ixaa í niuucari tijín:

—Tí pua'a ja'ati rá'acu'une'epua í cǎxuri ti mí'ime'ecan, capu a'ájna jín rá'acu'une'epua cǎxuri jíme'e ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Tí pua'a ayén a'ájna jín rá'acu'une'epua, a'í pu huatéztu'uta a'ájna í cǎxuri ti jécua tí'ij huatéja'usini'ihua. Tí'ij jí ra'atésiujtza'anaxi'isin í ti mí'ime'ecan. Aj pu i, í ti anásiujtza'ani, jaítze'e pu hui ve'etí a'ame.

³⁷ 'Ajta camu miyen rijcaa mej ru'ucájtu'ani navij limeetajra'a tzajta'a ti cára'ajchira'a viinu ti'itj mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'ájna í viinu ti jécua, a'í pu jetze huítaxjnsin í eeca, ajta autasiújtza'ani í navij ti cára'ajchira'a. Aj pu í a'uvájtzi í navij, ajta hui í viinu. ³⁸ A'í pu hui jín ayén tiú'ujxe'eve'e ti iru'ucájtu'ani navij tzajta'a ti jécua a'ájna í viinu ti ajta jécua, icu.

³⁹ 'Ajta, matí'ij ra'anti'í í viinu ti mí'ime'ecan, capu ja'ati ayén raxí'eve'e ti ra'antiyé'en í ti jécua a'iné ayé pu tirá'amitiejte'e ti jíme'en yee jaítze'e pu hui ajme'ira'a í ti mí'ime'ecan caí í ti jécua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

6

Mej nu'u muaiyu huaré'acupi

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Ayee pu ajta tiuju'urj a'ájna í xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aa pu aumé'ecaa já'ita'a u ví'ira'ata'a í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'í mú autéjhui mej rú'ijtzaanaxi'ín ti'itj atzi ti triigu jetze huijneájxi. Matí'ij mi raatémuati'isixi í rumuájca'a jetze. Majta autéjhui mej ráacua'ani.

² Majta a'íime í fariseos, seica mú á vejli'i a'uté'uuca'a. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Jesús. Miyen tijín:

—¿A'iné hui 'een jín piyen tí'imuari'e ti'itj ti nu'u caí rí'irí ti ayén ti'itj ú'uruuren a'ájna xicájra'a mej jetzen pua'a ruse'upi?

³ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze a'ij ti huarj a'ájna í David teecan tí'ij huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e? ⁴ A'uu pu hui a'uteájrupi u teyujta'a, í ti jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen, a'í pu ru'irájipi í pan mej Dios huatámuaí'ivejte. Tí'ij jí ráacua. Ajta a'ímej tiu'umí í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'ájna í pan, a'í mu'u racua'aca a'íime í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu hui ti'itj a'ij huarj a'ájna jemi í David teecan.

⁵ Ajta ayén tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, ayé pu hui 'een jín antínmua'aree neajta ne'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

Í ja'ati ti nu'u ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ajtahua'a, sejí jetze í xicáara'an mej jetzen ruse'upi, a'úu pu a'uteájrupi u teyujta'a. A'uu pu tihuá'amua'atejca'a. Ajta sejí a'úu pu unú'ujveeca'a ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, ruri'irínta'an pújme'en.

⁷ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'ájna í Moisés teecan, a'í mú rajeeveca'a ti'itj mej jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayee mú tí'imua'ajca yee aísí ti pua'a caí sejí tiú'uhuaate'en, a'ájna xicájra'a tej jetzen tase'upi.

⁸ Mí ajta Jesús, a'í pu rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna ti rumuájca'a jetze ciyáaxara'a tijín:

—Ájchesi. Mé huatéchaxi mé já'ita'a.

Aj pu i ájchee. Aa pu a'utéechaxi. ⁹ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejámuaata'íhua'ura ti'itíj ti í'iri'iri a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi. ¿Ni qui í'iri'iri ti ja'ati ayén ráaruuren í ti í'ixi'epi'in na'ari í ti a'ij pua'a 'een? ¿Ni qui ajta í'iri'iri ti seíj huirájtuaa ti ij a'ín caí huámi'ini na'ari hui ti raajé'ica?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús hua'useírajraa a'ímej í mej áa e'envéjme'ecaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze tijín:

—Huatátzealara hui mua'a muájca'a.

Aj pu i raatátzealaraca'a. Jíme'en pu'u ayén huaráj, aj pu i huarúj. ¹¹ Majta me'ín í fariseos, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jíme'e mej caí a'ij tirájteu a'ij mej ye'í jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Matí'ij mi autéjhui mej ti'itíúrixaate'en yee a'ij mej ye'í ráaruuren me'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús hua'antíhuau a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase (Mt. 10:2; Mk. 3:16-19; Hch. 1:13)

¹² A'ájnámua, Jesús pu á'ume jírí tzajta'a tí'ij huatéjnuuni í Dios jemi. Huatáxa'ii ti huatéenu. ¹³ Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'í pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Tí'ij jí hua'avé'ejajpuaxi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua mej ará'ase. Ayee pu hua'utamúa'a tijín apóstoles, ti ayén huataújmuua'a tijín seíj ti tiu'uta'aíjti'ire.

Ayee mú huataújmuua'a a'íime í mej tiu'uta'aíjti'ire. ¹⁴⁻¹⁵ A'ii mú a'ín pú'een í ti hua'avé'ejajpuaxi. Amuacaícan, a'í pu huatajé a'íjna í Simón, í mej majta miyen raatamuá'a tijín Pedro. Aj pu ijtá'í a'íjna huatajé í Andrés. Juutzeájra'an pu pú'een a'íjna í Simón. Seica pu ajta huatajé. A'íime mú a'ín pú'een a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Felipe. A'í pu ajta huatajé a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Mateo, ajta a'íjna í Tomás, ajta a'íjna í Jacobo. A'í pu yaujra'an pú'een í Alfeo.

Jesús pu ajta a'íjna huatajé í Simón. A'ímej pu jetze ajtáme'ecan a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua tijín í mej raayí'ti mej huané'use'en. ¹⁶ A'ímej pu ajta huatajé a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een í Jacobo, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'ii pu a'ín pú'een ti tiu'utátui í Jesús. A'ímej pu'u avé'ejajpuaxi.

Jesús pu nu'u tihua'amua'ate jeíhua í teite (Mt. 4:23-25)

¹⁷ Tí'ij jí Jesús acájraa í jírí japua, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'uu pu a'ará'a a'u ti a'upá'atza. A'uu mú jeíhua ajteáxiireca'a í teite, í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, majta seica. Jeíhua mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a u Judea, majta me'ín í mej a'uun a'uchéjme u Jerusalén. A'í mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uun a'uchéjme a'ujna la coosta, a'ájna já'ahua'a u Tiro, ajta a'ájna já'ahua'a u Sidón.

¹⁸ Ayee mú 'een jín mú e'iré'ene mej mi ráanamua, ti ij a'ín tihua'uhuaate'en í mej jín ti'icúcu'i'ijme. Majta me'ín í mej rajpuaijtzica'a a'íjna jíme'e í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'e, Jesús pu ajta tihua'uhuaa. ¹⁹ Naíjmi'i matíj mena'a me'uun a'uté'uuca'a, ayée mú tí'itese'eca'a mej ra'ajtamuarí'en a'íjna jíme'e ti a'ín jetze e'iraaye'i í muári'eri'ire'ara'an ti jín tihua'uhuaate'en naíjmi'ica.

Mej nu'u jíme'en huataújtemua'ave'esin (Mt. 5:1-12)

²⁰ Tí'ij jí hua'antaseírajraa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'iné mú'ejmi pu ari tiu'ucí'i ti Dios tejá'amua'ajte'e sej si jamuan tiu'uta'aíjta tíj na'a rusén jíme'e.

²¹ 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej tiejcu. Dios pu tejámuaatá'asin í sej jín huateújvare'en.

'Setá'aj huataújtemua'ave'en mi sej ruyein se'íjna jíme'e ti a'ij pua'a tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Mú'een xu na'anaa xá'aju'un se'íjna jíme'e ti Dios ari amuá'ancu'uvajxi.

²² 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en ti pua'a seica teite mejamuájcha'ire'e, na'ari ti pua'a mejamuaatamuárite'en, na'ari ti pua'a mej a'ij pua'a á'amuaruuren nusu ti

pua'a metejá'amuaxajtzi'ira me'íjna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. ²³ Tí'ij teja'uré'enen a'ájna mej miyen a'ij pua'a á'amuaruuren í teite, setá'aj hui huataújtemua'ave'en a'iné jeihua pu huápi'i tejá'amuaci'iti a'ájna jime'e ti a'uun tejé'eme'ecan a'u ti Dios é'eseijre'e. Setá'aj tiu'utéene'en se'íjna jime'e sej rutémua'ave'e, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayée mú hui che'atá mena'a a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁴ 'Seajta mú'een, mi sej chíjteaani, setá'aj hui huataújxieemiste'en a'iné xu'uri ra'ancuré'a íiyen chaanaca japua í ti rí'i tejámuaatá'asin.

²⁵ 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een mi sej nain tí'ijcha'íi, a'iné capu hui ti'itj huateáturaasin mú'ejmi jemi t'ij na'a rusén jime'e.

'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een mi sej na'ana, cha'a sena'a, a'iné mú'een xu ruyeinixi'in, seajta huataújxieemiste'esin.

²⁶ 'Setá'aj hui huataújxieemiste'en ti pua'a naími'i miyen tejá'amua'ixaate'e yee xí'epi'in xu huaríj, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayée mú che'atá mena'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej caí tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

“Tej nu'u huá'uxe'eve'en í mej tájcha'íire'e”

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Mi neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ní'inamua: Setá'aj hui huá'uxe'eve'en se'ímej í mej amuájcha'íire'e, setá'aj seajta rí'i huá'uruuren se'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁸ 'Setá'aj rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tejá'amuaxa. Setá'aj hui seajta í Dios jemi huá'a jime'en huatéjnuuni a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁹ 'Tí pua'a ja'ati mu'itéjveeni a'ipée jetze, patá'aj hui pajta u jetze pújme'en raatániijte'en tí'ij ajtahua'a mu'itéjveeni a'uun jetze. Tí pua'a ja'ati muá'achuire mi a'achamaara, patá'aj pajta mi asiicu'u raatapjite'en.

³⁰ 'Patá'aj pajta tihua'utá'an naíjmi'ica a'achú mej hui pua'amé ti'itj muahuavii. Ajta ti pua'a ja'ati ti'itj ántini í ti mú'etzi a'aa, capej hui rahuaviira ca'anéeri jime'e ti muaatátuiire'en.

³¹ 'Patá'aj pajta hui piyen huá'uruuren í seica a'ij pej tí'ijxe'eve'e mej miyen muáaruuren mú'etzi.

³² 'Niche'e se'íj tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen huá'ixe'eve'e sena'a a'ímej í mej amuá'ixe'eve'e mú'ejmi, ¿a'iné hui tejamuá'amitiejte'e a'ájna jime'e í niuucari? ¿Ni qui ti'itj semuá'itín í Dios jemi? Caxu xaa ne'u ti'itj huamuá'itín a'iné a'íime í mej a'ij pua'a ríci, a'íi mú majta hui huá'ixe'eve'e a'ímej í seica í mej majta huá'ixe'eve'e.

³³ 'Ajta, ti pua'a siyen rí'i tihua'atá'acare'en sena'a a'ímej í mej rí'i tejaamuaatá'aca, ¿ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'itj huamuá'itín í Dios jemi? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee caxu hui a'atzu ti'itj huamuá'itín a'iné ayée mú che'atá mena'a ríci a'íime í mej a'ij pua'a ríci.

³⁴ 'Ajta, ti pua'a hui siyen tihua'utániijte'en ti'itj ti na'a se'íjna jime'e mej mi á'iyen amuaatátuiire'en, ¿ni ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'itj huamuá'itín í Dios jemi? Capu ayén té'eme. Caxu hui a'atzu ti'itj huamuá'itín a'iné a'íime í mej a'ij pua'a ríci, a'íi mú hua'utániijte í seica, majta miyen rachú'eve'en mej mi á'iyen tihua'utátuiire'en nain í mej caj tihua'utániijte.

³⁵ 'Ayee xu'u huárini. Setá'aj hui huá'axe'eve'e a'ímej í mej amuá'ajcha'íire'e. Setá'aj rí'i tihua'ajcha'íi. Setá'aj seajta ti'itj ti na'a hua'utániijte'en. Caxu huá'ahuaviira ca'anéeri jime'e mej mi amuaatátuiire'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti pua'a siyen huárini, jeihua pu hui tejá'amuaci'iti. Seajta xu yaújmua'ame'en pú'eene'e xá'aju'un a'ájna í Dios í ta japua ti é'eseijre'e, a'iné a'íi pu rí'i tihua'ajcha'íi a'ímej í mej caí rí'i tihua'atá'aca, ajta a'ímej í mej a'ij pua'a ríci.

³⁶ 'Setá'aj siyen huá'ancu'uvajxi'in, a'iné a'íin í ti á'amua'iyau'upua, a'íi pu hui ajta huá'ancu'uvajxi'isin.

“Teta'aj nu'u caí huá'axijte'e í seica”

(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Caxu a'ij tihua'ajeeve í seica; ti ij caí Dios a'ij tejá'amuajeeve mú'ejmi. Caxu seajta huá'axijte'e í seica, ti ij caí Dios ama'uxíjte'en mú'ejmi. Setá'aj hui tihua'utá'uuni'i í seica. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'ira.

³⁸ 'Setá'aj tihua'utapuaíjve'en í seica. Tí pua'a siyen huárini, jeíhua pu ajta mú'ejmi tejámuaatapuaíjve'esin. Ayee pu té'eme tíj ja'ati ra'avé'ejiste'en í medida jetze. A'íjna í ja'ati, mi'i pu rí'i ra'ure'eruuren, ajta raatéruureajxi'in tí'ij rí'i huaújra'atza. Temua'a pu naa tira'avé'ejiste'esin ti ij caí avé'evitzen. Aj pu i, amua'ancára'atzi'ira í á'amuaasiicu'u jetze. Ayee pu á'amuaruuren a'iné a'achú sej hui caj tiu'utapuaíjve'e, ayée pu che'atá na'a Dios pu amuaatapuaíjve'esin mú'ejmi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Ajtahua'a seíj niuucari pu jín tihua'u'itiiri'i. Ayen tíjín:

—A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jíme'en í ti arácun. ¿Ni rí'irí ti a'ín ti arácun rá'anvi'itin í juye jetze seíj ti ajta arácun? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu a'atzu rí'irí, ti a'ín rá'anvi'itin, a'iné ti pua'a a'ín rá'anvi'itin, naími'i mú hui atévatzijsin a'u ti e'etécun.

⁴⁰ 'Ajta ayée pu hui 'een a'íjna jíme'e í mej nee jamuan á'ujujhua'an. A'ín í ja'ati ti ayén tiú'ujmua'ate capu ayén che'atá na'a ruxe'eve'e tíj a'ín ti tí'ijmua'ate, sino tí'ij ari ra'antipua'arite'en í ti tiú'ujmua'ate, aj pu hui xaa ayén éene'e a'ame tíj a'íjna í ti tiraamuá'ate.

⁴¹ 'Pajta mú'ee, a'iné hui 'een jín piyen raseíj í a'ihuáara'a a'íjna ti cíj caj te'uteájturaa í Dios jemi. Mí pajta mú'ee, capej aseíj í pej hui jín jeíhua á'atura í Dios jemi. ⁴² Tí pua'a peri jeíhua jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné hui tí'iri'iri pej piyen tiraata'ixaate'en pe'íjna í a'ihuáara'a ti cíj caj te'uteájturaa a'ij ti tí'itíj jín te'uteájturaa í Dios jemi? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri, a'iné capej hui aseíj mú'ee aseíj a'ij pej tí'itíj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

'Mú'ee mi pej a'ij pua'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, pauj mi'i seicié tiú'umua'ati, pajta nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu hui xaa ayén tiraavíjte'e í pej piyen tiraata'ixaate'en í seíj a'ij ti tí'itíj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

Tej nu'u jíme'en ráamua'ati tí'itíj ti nu'u ciyéjra'a pú'een

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Ayee pu'u ajta 'een, tíj í ciyej, nain ti tí'iri'een, rí'éene'en pu tí'itaaca. Ajta nain í ciyej ti caí tí'iri'een, capu ajta rí'éene'en tí'itaaca. ⁴⁴ Ajta naíjmi'i í ciyej ti tí'itaaca, ayée mú hui tí'imua'amua me'íjna í ti tí'itaaca, a'iné a'íjna í huaréj taca'i, capu a'ín rataca'i í ciyej ti tézicare'e sino a'ij pu jetze me'ecan í ruciye'e. Ajta a'íjna í uuva taca'i, capu ajta a'ín rataca'i í jí'itzi'ijca'ixa'a jetze sino a'ij pu ajta jetze me'ecan í ruciye'e. Ayee xu che'atá sena'a seajta tí'ijmua'areeren ja'ati ti tévira'a pú'een tíj rí'i tí'itevij nusu caí se'íjna jíme'e a'ij ti rici.

⁴⁵ 'A'íjna í ja'ati ti rí'i tí'itevij, a'í pu hui rí'i tí'ixaxa'a, ajta a'íjna ti rí'i tí'ixaxa'a, a'úu pu me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti xí'epi'in 'een. Ajta a'ín ti a'ij pua'a tí'itevij, a'í pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a, ajta a'íjna ti a'ij pua'a tí'ixaxa'a, a'úu pu hui me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti a'ij pua'a 'een. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a, a'í pu hui tí'ixaxa'a a'íjna jíme'e í ti rá'avaa í ru tzajta'a.

A'ij ti nu'u seíj tí'ijri'ire, ajta í seíj

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ 'Seajta mú'een, mi sej hui caí siyen tí'iruure a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'iné 'een jín siyen tí'inejee tíjín: “Nevástara'a, nevástara'a.”

⁴⁷ 'Ayee nu hui tejámuaatá'ixaate'esin a'iné 'een a'íjna í ja'ati ti neetzi jemi mú a'uvé'emej ti ij neetzi huanamua, ajta ayén tiú'uruuren a'ij nej tí'ixa. ⁴⁸ Ayee pu hui 'een tíj a'íjna í ja'ati ti chí'i ájtaahuaca'a. A'íjna í ja'ati, jé'ecan pu ru'ucalíjche téte'imua. Tí'ij jí rá'ajtaahuaca'a í jaxu'u í tete japua. Matí'ij mi huatéviiyec'a. Ajta huatámi'yec'a í játe'ana. Aj pu i jetzen ajté'a í játe'ana í chí'ij. Ajta a'ín í chí'ij, capu hui á'ave a'iné temua'a pu naa rí'i tirá'ajtaahuaca'a í ja'ati.

⁴⁹ Mi ajta, a'íjna í ja'ati ti ayén tí'inenamua, ti pua'a caí ayén tiú'uruuren a'ij nej ti'ixa, ayée pu hui 'een tíj í seíj ti ajta chi'ij ájtaahuaca'a. Capu ru'ucá'ijche tété'imua a'íjna í ja'ati. Matí'ijta mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámi'iyeca'a í játe'ana. Tí'ij jetzen ajté'a, aj pu i rá'arie. Nain pu hui tejá'urie a'íjna í ja'ati.

7

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuua a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti anxíte tí'ajta
(Mt. 8:5-13)

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajta'a ti tihuá'a'ixaate'eca'a í teite, aj pu i a'uun á'uraa u Capernaúm. ² A'uu pu seíj a'utéveeca'a xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. A'íjna jemi, seíj pu tí'icui'i ti jemin tí'ivaire'e. Pu'uri á'ame'erejca'a. Ajta í xantaaru'u, jeíhua pu raxí'eve'eca'a a'íjna ti jemin tí'ivaire'e. ³ Tí'ij jí a'íin anxíte ti tí'ajta, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ij ti tí'ití ruurejca'a í Jesús. Aj pu i teite huata'áj mej mi ya'utájeeve. A'íime í teite, a'ii mú a'íin pu'éene'e í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a, majta í mej tí'ajta'a u teyujta'a.

⁴ Matí'ij mi a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a. Jéihua mú raatéje. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Jé'ecan pu raavíjte'e pej á'ume'en jemin a'u ti é'eche pej pi piyen huárini a'ij ti timuaatáhuaviira.

⁵ Jé'ecan pu hui rí'i titájcha'íi a'íjna. Ajta a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í teyuu. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁶ Tí'ij jí Jesús u á'ume huá'a jamuan. Aa pu vejli'i aumé'ecaa, tí'ij a'íin ti anxíte tí'ajta, ajta pu ru'amiigustemua'a huata'áj mej mi miyen tiraata'ixaa ti nu'u caí a'uun e'ará'asti a'ujna ti é'eche. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, capu hui rí'i tiraavíjte'e pej anú'asti. ⁷ A'íj pu jín, capu ayén tiná'amitie-jte'eca'a ti raavíjte'e nej ne'uun a'atanén a'u pej a'utéveeca'a. Tí'ij caí muamuári'eriste'e, ayée pepu'u hui huárini pej raataxáj yee pu'uri huarúj í ti ajemi tí'ivaire'e. Tí'ij pua'a piyen tiu'utaxáj, aj pu a'íin rujni í ti ne jemi tí'ivaire'e.

⁸ A'íj nu hui jín niyen tí'imua'ixaate'e a'iné seíj pu tí'ine'ajte'e ineetzi. Nee nu neajta tí'itíj jín antínmua'aree; neajta tihuá'ajte'e í xantaaru'u. Tí'ij pua'a seíj netiu'uta'ájte'en yee aricu, a'íi pu ayén rini ti á'ume'en. Na'ari ti pua'a seíj niyen tiu'utá'ixaate'en yee mú a'utá'iyi'i, ayée pu rini ti mú a'uvé'eme'en. Ayee nu hui tiraata'ixaate'en a'íjna ti nej jemi tí'ivaire'e yee ayée pej huárini. Ajta a'íin, ayée pu rini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í xantaaru'u a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'íin Jesús, tí'ij ayén tiráanamujri'i, jé'ecan pu naa rí'i tira'utaseíj a'íjna jemi. Tí'ij jí píi a'uré'eve ti ij hua'useírajra'ani í teite í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti huatacá'a íyie Israel, canu hui ja'anáj ja'ati huáteu ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna í xantaaru'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁰ Majta me'ín í mej tiu'uta'ájti'ire, a'íi mú a'uré'aci a'u ti é'eche a'íjna í xantaaru'u. Matí'ij a'uré'ene, pu'uri huarújcaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e.

Tí'ij nu'u Jesús ajtahua'a raata'áj ti huatarún í tí'iríi huamí'i

¹¹ A'atzu a'atevi'i, Jesús pu a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Naín. Majta mú a'ucíj jamuan a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta seica í teite, mu'ití mú a'ucíj jamuan. ¹² Mu'uri vejli'i aujú'ucaa ta'anténine'i chajta'a jetze matí'ij seica antiná'jcheca'a mej m'íichi huáchuisime'e. A'íjna í m'íichi, a'íi pu pú'eene'e yaujra'an í 'íta'a ti ruseíj. A'íi pu'u caj pftí'yaujra'antaca'a ti teáatacan. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa.

¹³ Tí'ij Jesús raaseíj, jeíhua pu huataújxiemiste jemin í 'íta'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej ayeine.

¹⁴ Tí'ij jí ajteáxiireca'a. Aj pu i ra'ajtamuaríej í ciyej ti japuan 'ujcá'a a'íjna ti huamí'i. Majta me'ín í mej ráachuisime'e, a'íi mú huatéhuiixi. Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:
—Mú'ee, temuaj, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee: Ájchesi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta a'ín ti huamí'i, a'íi pu a'ujyeíjxi. Aj pu i a'utéjche ti tiu'utaxáj. Tí'ij jí Jesús raatátui í náanajra'an. ¹⁶ Matí'ij mi naími'i naa rí'i tira'utasej a'ij ti ti'ití huáruu í Jesús. Jé'ecan pu utéevatzi í huá'a tzajta'a. Matí'ij mi rí'i tiu'utá'a í Dios jemi. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ja'ati pu hui huatasejre itejmi jemi ti ve'ecán jín ti'itéjvee, ajta ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Pu'uri mú a'uvé'emej í Dios ti ij hua'utévaire'en í rutéftestemua'a.

¹⁷ Nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti ti'ití huaríj a'íjna í Jesús. Nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, ajta 'á'ayee ti huacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i.

Tí'ij nu'u Juan hua'uta'íteca'a í Jesús jemi

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'íi mú raatá'ixaa a'ij ti Jesús ríjcaa. Tí'ij jí hua'apuaca huatajé a'íjna í Juan. ¹⁹ Aj pu i hua'uta'íteca'a mej mi raata'íhua'u a'íjna í Jesús yee ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'íjna ti nu'u mé'e vé'eme, na'ari ayén tiú'ujxe'eve'e tej sej huachú'eve'en. Matí'ij mi a'ucíj. ²⁰ Matí'ij mi me'uun e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'íi pu hui taja'uta'íteca'a tej ti tiyen timuaata'íhua'u yee: “¿Ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'íjna ti mé'e vé'eme na'ari teuj sej chu'eve'e?” —Ayee mú tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'ín í Jesús, auchén pu mu'icáca tiú'uhuaa í mej tí'icucui'ica'a, ajta seica í mej caí rí'éene'e í ru jetze, ajta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'íime í mej aracúcu'unijmee, a'íi pu tihua'uhuaa mej mi majtáhua'a atanéjne'ere.

²² Tí'ij jí Jesús ayén tiha'utá'ixaa a'íimej í ti Juan hua'uta'íteca'a tíjín:

—Sericu mú'een. Setá'aj á'uju'un í Juan jemi, setá'aj tiraata'ixaate'en a'ij sej seri tiu'uséj, a'ij sej seri tiú'unamuajri'i yee a'íime í mej aracúcu'unijmee, a'íi mú hui meri majtáhua'a mé uunéjne'e. Majta a'íime í mej anaciyáaxavi'ijmee, a'íi mú meri'ijtáhua'a á'ujujhua'an. Majta a'íime í mej tijcúcu'ineca'a me'íjna jime'e ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, ti ayén ántehuaa tíjín lepra, mu'uri huarúj. Majta a'íime, í mej nácuxa'itaca'a, mu'uri'itáhua'a huiteánajca'amua. Majta a'íime í mej meri huácuii, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta hui tihua'utá'ixaate'esin a'íime í mej caí a'ij té'eviicua'i a'íjna jime'e í niucari í mej jín huataújtemua'ave'en.

²³ Rí'i pu hui tiraatá'asin a'íjna í ja'ati ti caí a'ij pua'a tiraatá'an mé núurieeni, a'íjna jime'e ti caí ché'e té'eviicua'i neetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁴ Matí'ij mi a'ucíj a'íime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti tihua'itíi í teite a'íjna jime'e í Juan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ti'itájni sej a'utéesej se'újna í 'itzitá? ¿Ni qui huiini xámua'ij u se'usej ti eecararu'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ²⁵ Ca'ín, ¿ti'itájni sena'a hui a'utéesej? ¿Ca'ín ja'ati sena'a u a'utéesej ti rí'éene'en te'ucáaviij? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree tíjín a'íime í mej miyen rí'éene'en te'ucaviijmee, majta a'íime ti hua'aráanajche naíjmi'i tíj na'a ti tí'ijnajche, a'úu mú é'eche a'u mej rey é'eche.

²⁶ 'Ari ti pua'a secaí se'íjna a'utéesej, ¿ti'itájni sena'a a'utéesej? ¿Ni qui hui sej ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Jee tzíte'e, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee a'íi pu pírici. Ajta a'ín, jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee. ²⁷ A'ii pu hui a'ín pú'een í ti jime'en rá'axa í yu'uxari jetze tíjín:

Nee nu hui sej amuacá huata'íti ti huatasejre'esin pecáí mú'ee.

A'íi pu rí'i huá'aruuren í teite mej mi mua'ancuré'evi'itín mú'ee'tzi.

²⁸ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee a'íime tzajta'a naíjmi'i í teite í mej huatasejre íyen chaanaca japua, capu ja'ati ja'anáj te'enteájrupi ti'itíj jime'e í ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín

ti'it'éjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'íin ti jaítze'e ciliéene'e jín ti'it'éjvee í Dios jemi, jaítze'e pu hui ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame a'íjna í ja'atí caí a'íjna í Juan a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén autéchesin ti tiu'uta'ájta nainjapua.

²⁹ 'Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan, a'íi mú hui ra'ancuré'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios me'íjna jíme'e ti Juan huá'umuai'íhua. Ayee mú che'atá mena'a ra'ancuré'a a'íime mej tí'iteji'ivi.

³⁰ 'Majta hui a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú hui ratíteca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné camu huaújmua'íhuaca'a í Juan jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

³¹ Ajtahua'a seicié pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i í Jesús tíjín:

—¿A'iné nena'a tiraataxáj yee ayée mú 'een a'íime í teite íjii mej huáteemua? ¿Ni caí mé'e ti'it'íj ti ayén 'een cumu a'íime?

³² 'Ayee mú hui e'en mat'íj í tí'iríi mej á vejli'i a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'íi mú miyen tihua'ataj'íivi í seica tíjín: “Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en, mi seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuiicaca'a ti tiú'uxieemiste'e jíme'e, mi seajta caí, caxu huaújyineca'a.”

³³ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna í Juan, tí'ij a'íin yé uvé'ene, capu hui pan cua'aca, capu ajta viinu ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu e'en mat'íj a'íime í tí'iríi se'íjna jíme'e sej siyen tí'ixa se'íjna jíme'en í Juan tíjín: “Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e.”

³⁴ 'Neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nee nu tí'icua'a, neajta ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu tí'ixa neetzi jíme'en yee huápi'i nu tí'icua'a, neajta netahuaive. Ayee xu seajta tí'ixa tíjín yee ye'ecui huat'éjvee hua'amiigu a'íime mej tí'iteji'ivi, ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. ³⁵ A'íjna ti Dios jemi rí'i meteúumua'aree, a'íi mú hui ramua'aréeren í yaújmua'ame'en í mej rí'i metíteumuámua'aree í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús a'utéveeca'a a'u ti é'eche í Simón ti fariseo pú'eene'e

³⁶ Ayee pu ja'anáj tiuju'ur'íj. Se'íj pu raatá'ínee a'íjna í Jesús ti jamuan tiú'ucua'ani. A'íjna í ja'atí, fariseo pu pú'een. Ayee pu ántehuaa tíjín Simón. Aj pu i Jesús á a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa vejli'i a'ut'éjvee a'ij mej tiraax'í'epi'íntari'iríi a'íjna ti raatá'ínee.

³⁷ Ajta a'íin 'íita'a, a'úu pu a'utéveeca'a. Jéihua pu a'ij pua'a tí'itíjcha'íica'a a'íjna í Dios jemi. Tí'ij jí a'íi ráamua'areeri'i tíjín a'úu pu tejé'ecua'a fariseo ti é'eche a'íjna í Jesús. Aj pu i tetej limeetajra'a pu e'evé'ejaj. Tí'it'í pu urajmuaa ti naa teáar'íe. ³⁸ Tí'ij jí á vejli'i a'utéechaxi a'u ti Jesús anu'uhuaré'eca'a í meesa a'ut'éjvee. Ruyeyineca'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí Jesús íca jetze títzutixi í ti a'itajá'ara'atajye'ícaa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí rucipúa' jín racáhuatzi'iríi, ajta ra'anáapi'ítze. Tí'ij jí íicájra'an jetze racáaxire a'íjna ti naa teáar'íe.

³⁹ Ajta a'íin fariseo ti Jesús huatá'ínee, tí'ij raase'íj a'ij ti ríjcaa a'íjna í 'íita'a, ayée pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a tíjín: “Tí pua'a amín pú'eene'en tevi se'íj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu hui ramua'aréeren tí'it'íj ti tévira'an pírici a'íjna í 'íita'a ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi í Dios jemi.”

⁴⁰ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Simón, tí'it'íj nu muaatá'íxaate'esin.

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Simón tíjín:

—Maeestru, patá'aj naatá'íxaate'en.

⁴¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Seica mú nu'u hui tirá'acha'íire'eca'a me'íjna í ja'atí ti tumin hua'utáni'íjte, a'íimej mej hua'apua. Se'íj pu nu'u ayén tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu anx'íj ciento í tumin. Ajta í se'íj, ayée pu nu'u tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu muáacua jetze í tumin.

⁴² 'Ja'iné camu a'atzu tí'ituaave'e í mej jín tiraanájchite'en, a'íi pu nu'u hui tihua'utá'u-uni'iríi a'íimej í mej hua'apua a'achú mej caj tirá'acha'íire'eca'a. Me'ecui xaa, ¿a'iné

timuá'amitiejte'e? ¿A'ataani hui jaítze'e raxí'leve'e a'ame a'íjna í ti hua'utá'uuni'iri'i?
—Aye pu Jesús tiraata'lhua'uri'i.

⁴³ Ajta a'ín í Simón, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Aye pu tiná'amitiejte'e ineetzi a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'iri'i, a'í pu hui jaítze'e raxí'leve'e a'ame a'íjna ti jaítze'e tirá'acha'íire'eca'a a'iné jaítze'e pu tiraatá'uuni'iri'i.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'ín pej hui tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁴ Aj pu i pí a'uré'leve ti ij raasej a'íjna í 'íta'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—¿Ni pecaí rasej pe'íjna i 'íta'a? Nee nu uteájrupi íiyu pe é'eche. Capej racáaxire í jaj í ne'íca jetze. Mí ajtá'i amín í 'íta'a, a'í pu hui na'ana'íri'i ne'íca jetze a'íjna jime'e ti a'itajá'ara'atajye'icaa. Ajta na'anáhuatz'i'iri'i í rucipúa jime'e.

⁴⁵ 'Mú'ee pej hui caí nu'itépi'itze. Mí ajtá'i amín mi 'íta'a, t'j na'a ti huiiteájrupi yú chi'ita, a'í pu na'anáapi'itze í ne'íca jetze. ⁴⁶ 'Mú'ee pej caí na'avé'exiri'iri'i ti'it'j aceite yen nemu'uutze'e. Mí ajtá'i amín, a'í pu hui na'anáxiri'iri'i í ne'íca jetze ti'it'j ti naa teáarí'e.

⁴⁷ 'A'íj nu jín niyen tí'imua'ixaate'e. A'í pu jeíhua auteájturaa í Dios jemi. Neajta nu nain tiraatá'uuni'iri'i a'iné jeíhua pu nexí'leve'e já'araa. Mí pajta mú'ee, mi nej c'j caj timuaatá'uuni'iri'i, mú'ee pej hui c'j caj tí'inexe'leve'e. —Aye pu tiraata'ixaa.

⁴⁸ Ajta Jesús pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íta'a tijín:

—Nu'uri hui timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁴⁹ Majta me'ín í seica í ti hua'utá'inee, mat'í'ij miyen tiráanamujri'i, mat'í'ij mi autejhuí mej ti'ihuaúrihua'u, tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna mi ti tí'hua'utá'uuni'ira a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi? —Aye mú tiu'uteáurihua'uraca'a.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íta'a tijín:

—Pu'uri Dios mua'irájtuaa a'iné peté'atzaahuate'e mú'ee. Aricu hui á'ura'a axiéehua. —Aye pu tiraata'ixaa.

8

Majta nu'u a'íime í 'uuca í mej ravaire'eca'a me'íjna í Jesús

¹ Tí'ij ayén tiuju'uríj, a'úu pu á'uche'ecane'e t'j na'a a'uun mej a'uchéjme í chajta'a jetze, ajta a'ímuá mej a'uchéjme. Jesús pu tihua'u'itíiri'i a'íjna í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin, ti jime'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Majta mú á'ujujhua'ane'e a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ² Majta seica jamuan á'ujujhua'ane'e mé 'uuca, í ti Jesús tihua'uhuaa, ajta a'íime í ti huá'a jetze tiyáaru'use huatamuári. A'ii mú a'ín pú'een a'íjna í María, mej miyen ratamuá'amua tijín Magdala ti é'eme'ecan. A'íjna jetze í 'íta'a, a'íj mú jetze huiráaci í tiyáaru'use í mej aráhua'apua ará'ase.

³ Sej pu ajta á'uche'ecane'e ti ayén ántehuaa tijín Juana, íra'ara'an pu pú'een a'íjna í Chuza, í ti ti'itéjvee í Heródes jemi. Ajtahua'a sej, a'íjna í Susana, majta jeíhua, mé mu'ití mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'íj mú majta ravaire'eca'a me'íjna í Jesús, majta a'ímej í seica í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase me'íjna jime'e í mej tí'ijcha'íca'a a'ímej í 'uuca.

A'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuaste'eca'a

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Majta í teite mej a'ímuá a'uchéjme, maúche'e mú ajteáxíriime'ecaa. A'uu mú a'aráci'íca'a sej chajta'a jetze, ajtahua'a sej, ajtahua'a sej. Mat'í'ij mauj e'evé'ec'íca'a, Jesús pu ayén tiu'utámuaritaca'a tijín:

⁵ —Ja'ati ti nu'u hui tí'ihuastehua'a, u pu nu'u á'ume ti tejé'ehuaste'en. Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu nu'u juye jetze huavatzíjraa. Mat'í'ij mi

japuan huachéecajraa a'íime í teite. Majta pina'ase, júte'imua mú a'icára'arave'e. Aa ma'uráaseajrá'a meráacuaa.

⁶ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u hui huavatzíjraa tetej tzajta'a. Tí'ij ajneájxi, aj pu i huaré'ataa í xicaj jime'e a'iné capu huariéenajye'ícaa.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. Ajta a'ín í tzicare'e, a'íi pu nu'u huavaújse jamuan í imue'eri. Capu tiu'utá'a í imue'eri ti te'ejneájxi'ín.

⁸ 'Ajta seica í imue'eri, áa pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. Naími'i pu hui huanéj. Jéihua pu nu'u tiú'uciireca'a. Jéihua pu jaítze'e airájraa caí í seica ti raahuáste. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa ca'anín jime'e, tijín:

—Mí sej huiteánajca'amua, xáanamujri'i hui temua'a naa. Yee pu'u.

Tí nu'u a'íjna jín tihuá'itíiri'i í niuucari

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Majta a'íime í mej jamuan á'ujjhuua'ane'e, a'íi mú raata'íhuua'uri'i a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti raatamuáritaca'a. ¹⁰ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Dios pu amuaatá'a sej yaú'itíiee xa'araa í ti rú'avaa í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij ti a'ín tí'ajta. Mí ajta í seica, canu hui e'ehuauritiécan jín tihua'utá'ixaate'esin, sino chuijtari nu'u jíme'en tihua'utá'ixaate'esin ti ij ayén tihuá'uruuren a'ij ti té'eyu'usi'i tijín:

Mú'een xu nu'u xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Aru, caxu ti'itíj seijran.

Mú'een xu xaa ranamua.

Aru caxu hui yaú'itíiee xá'aju'un.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í niuucari

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'A'íjna í niuucari nej raataxájtaca'a, ayée pu hui huataújmua'a. í imue'eri, ayée pu 'een tíj í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan.

¹² 'Ajta í imue'eri ti huavatzíjraa juye jetze, ayée pu 'een matíj a'íime í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. Ajta a'ín tiyaaru'u, a'íi pu hui a'ure'enén, tihuá'ari'ira í niuucari ti huá'a tzajta'a huateájturaa. Aye pu rici mej mi caí rá'antzaahuate'en, ti ij caí Dios hua'irájtuaani.

¹³ 'Ajta a'íjna í ti tetej tzajta'a huavatzíjraa, ayée pu hui 'een matíj a'íime í mej huataújtemua'ave matí'ij amuacaí ráanamujri'i. Mí majta a'íime, camu a'atzu té'eviicua'i. A'atzu mú á'atee mej té'atzaahuate'e. Aru tí'ijta teja'ure'enén a'ájna xicájra'a mej jetzen tirajpuaiitzi, camu cha'a te'utáviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁴ 'Ajta a'íjna í imue'eri ti a'uun huavatzíjraa tzicare'e tzajta'a, ayée pu hui 'een matíj a'íime í mej ranamua í niuucari. Aru a'íime, í mej mauj yen huaté'uu íiyen chaanaca japua, jé'ecan mú a'ij té'ujmua'ate me'íjna jime'e í ti huá'amuari'eriste'e na'ari a'íjna jime'e í mej jeíhua tí'ijcha'íi ca'ín a'íjna jime'e í ti hua'aráanajche ti naa seijre'e. A'íj pu jín camu araúrate mej jeíhua rí'i tiu'utátuiire'en í Dios jemi.

¹⁵ 'Ajta a'íjna í imue'eri ti a'uun nu'u huavatzíjraa í chuej japua a'utí a'urí'en, ayée pu 'een tíj a'íime í mej urarí'ene'ejme í ru tzajta'a, majta á'ujca'ane ruxí'evi'ira'a jime'e ti Dios hua'uta'aíj nain jime'e. A'íi mú hui ranamua í niuucari, majta ru'uté'an í ru tzajta'a. Majta te'utáviicua'i. Aye mú 'een jín huarín, jeíhua mú rí'i tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

A'íj nu'u jín tí'ivaire'e a'íjna í aparaatu

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jíme'en í ja'ati ti hui aparaatu tí'itíj tícha'íi? Tí'ij rá'ajtaira, ¿a'uné jetze iyé'eruuren? ¿Ni qui xa'ari tzajta'a ruutéchajtza na'ari caama jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u. Ja'ati ti na'a án pu imuá ya'ujchajtza mej mi atáneere í taij jime'e í mej a'uteáru'ipi. ¹⁷ Ajta, naíjmi'i tíj na'a mej avítzi'i jín miyen

rici í teite, capu hui ayén éene'e a'ame. A'íi mú xaa hui ramua'aréeren tí'ij Dios mé jéjre'e raatasej'rata.

¹⁸ Rí'í xu'u mú'een sej si temua'a naa tiráanamua, a'iné ti pua'a ja'ati ti'itíj tícha'íi í Dios jemi, Dios pu jaítze'e tiraatá'asin. Ajta a'íin ti caí ti'itíj tícha'íi í Dios jemi, Dios pu hui rá'ari'ira a'íjna í ti ayén tirá'amitiejte'e ti nu'u tí'ijcha'íi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Í mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Jesús

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ajta a'íin naánajra'an í Jesús, majta ihuáamua'ame'en, a'íi mú e'iré'ene mej mi raasej'. Aru, capu huatá'ri'iristareca'a mej ajteáxiire á vejli'i jemin a'iné jeíhua mú teite aité'uuca'a tá'apueerta. ²⁰ Ja'ati pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Mé pua'acié mú a'uté'uu a'anáàna, majta a'ihuáamua'a. Méjxe'eve'e mej muaasej'.

²¹ Ajta a'íin Jesús, ayéé pu tiu'utaniú tíjín:

—A'ii mú hui a'íin pú'een í nináàna, majta í ne'ihuaamua'a, a'íime í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, majta miyen rí'í tirá'astijre'e a'ij ti tiú'ujxe'eve'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús raatépua'ajte í eeca

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj. Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Tiché'e antáciine u jetze pújme'en a'u ti a'alaguun.

Matí'ij mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'ucíj. ²³ Maúche'e mú jaj japua huajú'ucaa, tí'iquí huatácu a'íjna í Jesús. Tí'ij jí huatá'eecareca'a, ajta jeíhua pu ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze. Mu'uri tén a'ucárutijme'e.

²⁴ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ya'ujíste a'íjna í Jesús. Ayeé mú tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, Tu'uri hui tén á'ajamin.

Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ájchee. Tí'ij jí raatá'ijmijri'i í eeca, ajta japuutzari ti tiúj-ta'ahua'a. Jíme'en pu'u raatá'ijmijri'i, aj pu i huateápua'areca'a. Tí'ij jí naa hua'é'ene'e já'araa.

²⁵ Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—¿A'iné 'een jín secaí té'atzaahuate'e?

Ajta a'ímej jemi, jé'ecan utéevatzi í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú majta a'ij pua'a tira'utasej'. Ayeé mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amíjna? A'íi pu hui tihua'ajte'e í eeca, ajta í jaj, majta hui rá'antzaahua.

Í ja'ati ti nu'u Gadara é'eme'ecan

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Matí'ij antacíj, a'úu mú a'ará'a a'úu ti huatacá'a u Gadara. U jetze pújme'en ti é'esejre'e u Galilea. ²⁷ Tí'ij jí Jesús a'itáraa í baarcu jetze. Aj pu i sejí ra'antinájcheca'a. A'uu pu é'eme'ecan í chajta'a jetze a'íjna í ja'ati. Tiyáaru'use pu tzajta'an seijre'e. Pu'uri á'atee ti caí ti'itéchejca'a a'íjna í ja'ati. Capu ajta chí'ij jetze chejca'a. A'uu pu'u e'echéjme'e a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

²⁸ Tí'ij raasej' a'íjna í Jesús, án pu e'erájve hícjra'an jetze í Jesús. Jé'ecan pu huajíhuaca'a a'íjna í ja'ati. Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jíme'e tíjín:

—¿A'iné ti'itíj peteáruuren ineetzi jemi, Jesús, í pej yaujra'an pírici í Dios ti ta japua é'esejre'e? Ayeé nu hui tí'imuahavii. Capej hui puaíjtzí neetá'acare'en.

²⁹ Ayeé pu a'íin ja'ati tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Jesús a'íjna jíme'e ti a'íin Jesús ari tiraata'áj a'íjna í tiyaaru'u ti nu'u huiirájra'ani í teví jetze. Mu'íi pu tiyaaru'u raatéevi'i a'íjna í ja'ati. Majta a'íime í teite í mej a'uun e'echéjme'e, a'íi mú ra'amúaji'iquihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ru'íica jetze alaambre jíme'e. Matí'ij mi raaté'avaata.

Ajta a'ñin í tevi, tí'ij pí na'a pu rajtzá'ana'a í'alaambre, ajta mé iyaúuruti a'u ti caí é'e tí'itíj a'iné tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a.

³⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné pua'antehuaa mú'ee?

Ayee pu tiu'utaniú a'ñna í ja'atí tíjín:

—I tej sei vi'ira'a ará'ase.

Ayee pu tiraata'ixaa a'ñna jime'e í mej mu'ití tzajta'an seijre'e í tiyáaru'use. ³¹ Majta a'ñime í tiyáaru'use, jeíhua mú rájhuaviiri'i a'ñna í Jesús ti 'ij a'ñin caí hua'uta'íte mej á'uciine ti e'etécun a'u mej á'anami'i í tiyáaru'use.

³² Majta á vejli'i, í tuiixu é'eciine, áa mú tejá'ucua'anen jiri jetze. Majta a'ñime tiyáaru'use, ayée mú tiraatáhuaviiri'i me'ñna í Jesús ti hua'utá'an mej mi í tuiixu tzajta'a a'uteáruute. Aj pu i hua'utá'a. ³³ Matí'ij huiráaci í tevi jetze, matí'ij mi a'uruáachejraa ca'anín jime'e. Matí'ij mi a'uteájrupi í í tuiixu tzajta'a. Majta me'ñn í tuiixu a'uruáachejraa. Matí'ij mi ancáavatzí a'u ti e'encátee. Matí'ij mi áata'a atéevatzí. Matí'ij mi a'ujámi.

³⁴ Majta a'ñime í mej huá'acha'ñca'a í tuiixu, matí'ij raasej a'ij ti tí'itíj huaríj, a'ñi mú a'uruáachejraa. Matí'ij mi hua'utá'ixa í teite chajta'a mé é'eche, majta a'imúa mej a'uchéjme a'ij ti tí'itíj huaríj.

³⁵ Matí'ij mi a'ñime í teite, a'úu mú e'iré'ene mej mi raasej. Matí'ij a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a, a'úu mú yá'uteu a'ñna í ja'atí í mej jetzen huiráaci a'ñime í tiyáaru'use. A'uun pu a'utacatí í Jesús jemi. Pu'uri tí'téchejca'a. Capu ché'e rutímua'iraca'a. Matí'ij mi tiu'utátziin temua'a jeíhua.

³⁶ Majta a'ñime í mej raasej, a'ñi mú tihua'utá'ixaa í teite a'ij ti Jesús tiráhuuaa a'ñna í ja'atí tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a. ³⁷ Matí'ij mi naími'i í mej a'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Gadara, a'ñi mú rájhuaviiri'i a'ñna í Jesús, ti nu'u á'ura'ani a'iné jeíhua mú tiu'utátziin. A'ij pu jín Jesús ateájraa í baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa.

³⁸ Ajta a'ñin í ja'atí tiyáaru'use mej jetzen huiráaci, jeíhua pu rájhuaviiri'i a'ñna í Jesús ti raatá'an ti jamuan á'ura'ani. Mí ajta i caí, capu raatá'a ti jamuan á'ura'ani.

³⁹ Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj hui huaré'ara'ani a'u pej é'eche patá'aj hua'utá'ixaate'en a'ij ti muáaru í Dios, a'ñna jime'e tí huápi'i ruxe'eve'e.

Aj pu i á'uraa a'ñna í ja'atí. Tí'ij jí nainjapua tíj na'a a'uun tí huatacá'a í chajta'a jetze, a'ñi pu hua'utá'ixa a'ij tí tí'ití ráaru tí huápi'i ruxe'eve'e a'ñna í Jesús.

Tí nu'u yaujra'an pu'éene'e í Jairo, ajta nu'u a'ñna í 'ñita'a tí tí'icui'ica'a

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Tí'ij Jesús a'uré'araa yú jetze pújme'en, jeíhua mú teite ra'ancuré'evi'iti. Muaateújtemua'ave a'iné a'ñi mú rachú'eve'eca'a. ⁴¹⁻⁴² Jíme'en pu'u Jesús a'uun a'ará'a, aj pu i sej í ja'atí é'ejtunutaca'a á vejli'i jemin í Jesús. Ayee pu antehuaa tíjín Jairo. A'ñi pu tí'ajta u teyujta'a. Tí'ij jí a'ñin raatáhuaviiri'i tí Jesús a'uré'enen jemin chajnan a'iné pu'uri nu'u á'ame'ere í yaujra'an. Ajta, a'ñi pu'u caj pítí'ijyauj, íitacan. Ajta a'ñna í yaujra'an, ayée pu rájcha'ñi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí Jesús á'uraa jamuan. Majta í teite, jeíhua mú ajteáñireca'a jemin. Temua'a mú tité'ecataca'a.

⁴³ Ajta a'ñin 'ñita'a, áa pu ajta a'utéveeca'a. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a tí ayén a'ñna jín tí'icui'i a'ñna jime'e tí tí'ira'asecare'e í xúure'e. Capu mé'e a'atjca'a tí raayí'itihua'a tí tiráhuuaate'en. ⁴⁴ Tí'ij jí a'ñin 'ñita'a, huarita'an a'uré'ene. Aj pu i ra'ajtamuariej í cñxure'ara'an jetze. Jíme'en pu'u ra'ajtamuariej, aj pu i huateápua'areca'a tí uvé'emí'iee í xúure'e.

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani hui na'ajtamuariej?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tíjín:

—Canu nee.

Matí'ij miyen tiu'utaxájtaca'a, a'íjna í Pedro, a'íi pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, jeíhua mú ajteáxiiri í teite mú'eetzi jemi. Majta á'ujtajche.

⁴⁶ Mí ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ja'ati pu xaa na'ajtamuariej. Nee nu hui ráamua'areeri'i tí'ij nemuári'eri'ira'a huirájraa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁴⁷ Ajta a'íin í 'íita'a, a'íi pu ráamua'areeri'i ti caí ri'iri ti huateúravaa. Tí'ij jí e'iré'ene. Ruvivé. Aj pu i é'ejtunutaca'a jemin í Jesús. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'íné 'een jín ra'ajtamuariej mé jéjre'e mejseíracaa í teite. Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e ti huarúj.

⁴⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, pepu'uri hui huarúj pe'íjna jime'e pej té'atzaahuat'e. Aricu, á'ura'a axiéehua.

⁴⁹ Aúche'e pu ti'ixáataca'a tí'ij seíj e'iré'ene ti huá'a jetze ajtémecan í mej a'uun é'eche í Jairo jemi, a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri huamí'i ayauj. A'íj pej hui jín caí cha'a tira'antiú'uuni'ira'an mi maestro.

⁵⁰ Tí'ij Jesús ayén tiráanamujri'i, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Jairo tijín:

—Capej tí'itziíne'e. Patá'aj té'antzaahuat'en pena'a. Aúche'e pu hui rujni. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁵¹ Matí'ij mi a'ucíj. Matí'ij me'uun a'ará'a Jairo ti é'eche. Matí'ij me'uun a'uré'ene, capu hua'utá'a í teite mej a'uun a'uteárute u chi'ita. A'ímej pu'u huatá'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Ajta a'íime í vaújsimua'ame'en í ti huamí'i, a'ímej pu ajta huatá'a. ⁵² Majta me'ín í teite á pua'acié mej a'uté'uuca'a, naími'i mú ca'anín jín ruyeinca'a. Máujxiemiste'ecaa micu.

Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu ruyeine. Capu hui mi'ichi. Cutzú pu'u.

⁵³ Matí'ij mi raate'atzeájraa a'íné méjmu'a'areerca'a tijín huamí'i. ⁵⁴ Tí'ij jí Jesús ra'ajtamuariej í pa'ari'i í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, ájchesi.

⁵⁵ Tí'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an huaré'araa í jemin. Jíme'en pu'u huaré'araa í jemin, aj pu i ájchee. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'áj í vaújsimua'ame'en mej nu'u tiraamín. ⁵⁶ Jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej í vaújsimua'ame'en. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu hua'utá'ijmíijri'i mej caí ja'ati ixaate'e a'ij ti tí'itj huaríj.

9

Tí'ij nu'u Jesús hua'aré'e'itixi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ja'anáj pu nú'u ayén huaríj a'íjna í Jesús. A'íi pu hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mi hua'utamuarite'en a'ímej í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e, majta mej nu'u tihua'uhuaate'en tíj na'a ti'ipua'amé í cu'ini'ira'a í mej jín tí'icucui'i í teite. Jesús pu ajta hua'utá'a í muári'eri'ire'ara'an í mej jín miyen tiú'uruuren. ² Tí'ij jí hua'uta'íteca'a mej mi a'ucíjxi'ín mej mi tihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Ajta pu hua'uta'íteca'a mej mi tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. ³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'itj anú'an í sej jín huateúvairé'en í juye jetze, ni tí'itj itzj, ca'ín tí'itj ca'aní na'ari tí'itj pan o tumin. Seajta hui, seíj xu'u anpiín í sícu'uri. Caxu hua'apuaca té'epiin.

⁴ 'A'uu ti na'a sej ará'aiixa a'ájna a'u ti chí'ij a'utéjvee, a'úu xu u á'ateere ajta sena'a caí á'uciíne a'ujna u chajta'a. ⁵ Ajta, ayée xu hui huárini ti pua'a mecaí amua'ancuré'e-vi'itín. Setí'ij á'uciíne se'újna u chajta'a, xajtaújri'ipi'ín í sej ajtáca'acaimé'e, seajta raatéca'atzjxi'ín ti ij cáaxin í chuej. Ayee xu a'íjna jín huarín, aj mú mi ramua'aréeren mej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Matí'ij mi a'ucíjxi nainjapua t́j na'a a'uun ti huatacá'a. Nainjapua mú hua'utá'ixa í niuucari ti j́n Dios hua'irátuaasin. Majta tihuá'uhuaa í teite.

T́'ij nu'u huamí'i a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuaca'a í teite

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ajta a'íin í Heródes, a'íjna ti tajtuhuan j́n ti'itéveeca'a, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ij mej ti'it́j ruurejca'a. Capu a'ij tirá'amitiejte'eca'a a'iné seica mú miyen tí'ixajtaca'a t́jín:

—Pu'uri ajtahua'a a'itáraa a'íjna í Juan a'ujna mej ye'avá'ana.

⁸ Majta seica miyen t́jín:

—Pu'uri ajtahua'a huatasejre a'íjna í Elías.

Majta seica miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u sej pu a'itáraa huá'a tzajta'a í mi'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. ⁹ Ajta a'íin Heródes, ayée pu tiu'utaxájtaca'a t́jín:

—Teajta hui ra'antivejcheca'a í mu'úura'an ne'íjna í Juan. A'ij pu j́n caí a'íin pú'een. ¿A'atajqui na'a pú'een a'íjna í nej jíme'en niyen tí'inamua? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta huataújtese ti raasej.

T́'ij nu'u Jesús tihua'umí a'ímej í teteca anxíjvi'ira'a mej ta'ará'ase

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, matí'ij mu'u ṕja'uré'a-vatzí, matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús a'ij mej ti'it́j huáruu. T́'ij jí a'íin huá'uvi'iti a'ímej. Matí'ij mi a'ucíj rujímua'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa t́jín Betsaída.

¹¹ Majta me'ín í teite, matí'ij ráamua'areeri'i, a'úu mú e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. A'íi pu hua'ancuré'evi'iti. Ajta tihua'utá'ixaa a'ij ti 'een a'íjna jíme'e ti Dios tí'ajta nainjapua. Ajta tihuá'uhuaa í mej ti'icúcu'ime'ecaa.

¹² T́'ij huaré'echuixareca'a, a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'ixaa t́jín:

—Patá'aj hua'aré'e'itixí'ín í teite mej mi a'ucíjxi'ín t́j na'a a'uun mej huachéjme u chajta'a, ajtahua'a ayée imuá mej a'uchéjme, mej mi me'uun tiú'unanan ti'it́j mej ráacua'ani, mej mi majta me'uun a'ucu'utzu a'iné capu hui ye'e ti'it́j ayajna a'u tej a'uté'uu.

¹³ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa t́jín:

—Setá'aj mú'een tihua'umín.

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa t́jín:

—Aii tu'u tícha'íi a'achú cumu anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité, ca'ín tej teja'uvé'enanán í mej j́n tiú'ucua'ani naíjmi'i. —Ayee mú tiraata'ixaa.

¹⁴ Majta a'íime í teteca, ayée mú ará'ase a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e t́jín:

—Miche'e a'ujrá'ase í teite, muácua jetze mua'arástimé'e, méyee majta méyee.

¹⁵ Matí'ij mi miyen huarj. Majta í teite, naími'i mú a'ujrá'aseca'a. ¹⁶ Aj pu i Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i júte'e á'ujneereca'a. Rí'i pu tiraatá'a í Dios. Ajta, a'utéjche ti ra'antítaaraxí'ín í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i hua'utá'í'ipi'i a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi autéjhuii mej ha'uré'e'í'ipiite'en í teite. A'atzu mú á'atee mej hua'uré'e'í'ipiite'esin í pan, majta í hua'ité.

¹⁷ Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéeju'uxai. Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, maúche'e majta te'evé'ejiste'axi sicíri jetze me'íjna ti te'avá'aturaa. Ajta a'íin í sicíri, ayée pu te'ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

T́'ij nu'u a'íin í Pedro ayée pu raatamuá'a ja'ati ti nu'u Círístu'u pú'een

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Ja'anáj pu ayén tiuju'urj. A'uu pu já'ahua'a Jesús téniuusime'e rusej. A'íi mú rasejracaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i t́jín:

—¿A'iné metí'ixa í teite ja'atá nú'u ne pú'een inee?

¹⁹ Ayee mú tiraata'ixaa t́jín:

—Seica mú miyen ti'ixa tijín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Juan ti huá'a-muai'ihuacare'e. Majta seica miyen tijín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Elías ti ajmí'i seijre'eca'a. Majta seica miyen tijín seij pej nu'u a'itá'raa huá'a jemi í mi'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁰ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'iné setí'imua'atze ja'atá ne pú'een?

Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe hui pe'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios án mú'já'ujra í ipuari japua.

²¹ Ajta a'ín í Jesús, jeíhua pu huau'íjca mej nu'u caí ja'ati ixaate'e ja'ati ti pú'een.

Tí'ij nu'u Jesús raataxájtaca'a tijín: “Nu'uri mi'ini inee”

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²² Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ineetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite nej ni inee jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani. Majta a'íime í hua'avaujsi, majta a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, naími'i mú hui netíti. Majta neejé'icatan. Ajta, tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj, na'itaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite nej ni ruuri ná'ara'ani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²³ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí' pua'a ja'ati raxí'eve'e ti á'uche'ecane'en nee jamuan, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín amuacaícan mé rúurieni a'ij ti tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a. Ajta á'iyen cha'a a'ín huataúra'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ti ayén che'atá na'a tirajpuaítzi á'ara'ani netíj hui inee tirajpuaítzi na'ame. Ché'e a'ín ajta ayén huárini a'ij nej tí'iraxe'eve'e inee, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

²⁴ 'Ayee pu'u, ti pua'a ja'ati a'íjna jín tí'itese'e ti nain tí'ijseire'en tíj na'a pua'amé yen tí'iseijre'e tí'ij ruxiéehua chée á'ara'ani, aru ti pua'a ari huámi'ini, capu cha'a a'ij tiraatévaire'esin a'íjna ti tí'ijcha'í. Ajta ti pua'a ja'ati huámi'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'í pu xaa hui aúche'e rateuni í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a.

²⁵ 'Ahuii, ¿a'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿A'iné tí'itíj tiraatéva'iri í ja'ati ti nain huamuá'itín ti ayén seijre'e íiyen chaanaca japua ti pua'a á'iyen yá'uríeeni a'íjna í ja'ati í ruxíejniu'uca ti aúche'e ruurica'a? Capu hui a'atzu tí'itíj a'ij tiraatéva'iri, tzíte'e.

²⁶ 'Tí' pua'a ja'ati tí'itevi'ira'a ineetzi jemi na'ari tí'itevi'ira'a a'ij nej ti'ixa, inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui che'atá nena'a tiu'utatévi'ira'ata í jemin a'ájna xicá'jra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'ájna nu xaa yé ve'ecánejsin, neti'itevé'e nu na'ame tí'itíj Rey jime'e. Ayee nu che'atá nain jín te'entínmua'aréere na'ame tíj í niyá'upua. Neajta nu huatasejre'esin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e í ta japua. Huápi'í pu hui naa seíire'e a'ame mej mi naa rí'í tína'utasej í teite.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uu ayajna, camúu xi cui'ini sino matí'ij amuacaícan raseijran ti Dios tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u seicié huataújrúu í Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i a'íimej a'uví'iti, a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Matí'ij mi anticíj í jirí japua.

Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti huatéjniuuni. ²⁹ Tí'ij auj téníuusime'e, aj pu i seicié huatújrúu a'íjna í Jesús í runéerime jetze. Temua'a pu naa tiu'utécuainareca'a í c'íxure'ara'an. Ayee pu tí'itétaave'e cumu metémaxcava'ara.

³⁰ Matí'ij mi hua'apua huatasejre jamuan í Jesús. A'ii mú me'ín pú'een, a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías. ³¹ Huápi'í mú naa seijre'eca'a. Majta jamuan tí'ixajtaca'a a'íjna í Jesús. A'íj mú jín tiú'urixaate'ecaa a'íjna í tí' jín araúrastejsin a'ájna Jerusalén, ti a'ín huámi'ini a'ájna.

³² Ajta a'ñin í Pedro, majta í mej hua'apua í mej a'uté'uuca'a jamuan, jeíhua mú cu'utzícuca'a. Matí'ij huáji, matí'ij mi hua'usej a'ímej í teteca í mej áa huaté'uuca'a jamuan í Jesús. Majta raasej a'ij ti éene'e í Jesús ti jeíhua huápi'i naa seijre'eca'a. ³³ Matí'ij meri á'uciinicu a'ujna ti a'utéjvee í Jesús a'íime mej hua'apua í teteca, aj pu i ayén Pedro tiraata'ixaa tijín:

—Maestro, naa pu x'epi'in tej yé huaté'uu. Tiché'e hui huaícaca huátaahuaa, í inaamua, seij ti mú'eetzi a'áa a'ame, ajta seij, Moisés ti ra'áa á'ara'ani, ajta seij, Elías ti ra'áa á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro a'iné capu a'ij rá'amitiejte'eca'a.

³⁴ Tí'ij auj ti'ixáataca'a, aj pu i jaitiri huatasejre. Aj pu i huá'a jetze rájrupi. Tí'ij huá'a jetze rájrupi, matí'ij mi tiu'utátziin a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁵ Tí'ij jí niuucari e'icánamuajre í jaitiri tzajta'a, ayén tijín:

—A'ii pu hui a'ñin pú'een í niyauj, í nej ra'antíhua'u. Setá'aj ráanamua. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, án pu a'utevée já'araa rusej a'íjna í Jesús. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ru'uté'aa í ru tzajta'a. Camu ja'ati huatá'ixaa a'ij mej tiu'uséj.

Í temuajj ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yee ruijmua'a yee, matí'ij meri acáaci í jirí japua, jeíhua mú teite ra'antinájcheca'a. ³⁸ Ajta seij pu a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. A'íi pu raatajé tijín:

—Maestru, jeíhua nu hui muahuavii pej ya'utéesej í niyauj, a'iné a'íi nu'u caj ti'ijyaúj. ³⁹ Xíejniu'ucari ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu hui rájviivi'i. A'íj pu jín, jeíhua rujíjhuaave'e í pa'ari'i. Ajta jeíhua pu huá'aruri ratá'aca í jetzen. A'íj pu jín, áijjaamixcue'ire'e í rutene'e jetze. Cíj pu'u tiratá'aca ti ruxiéehua rí'i mé tejá'uche'ecane'en. Pu'uri rá'apua'ajte'esin.

⁴⁰ Nehuá'uhuaviiri'i hui ne'ímej í mej á jamuan á'ujujhua'an mej raatamuárite'en ti tzajta'an seijre'e. Majta caí raayí'itíhua'a. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

⁴¹ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tiu'utaniú:

—Mú'een mi sej iiji huátemua, caxu hui té'atzaahuate'e, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite. ¿A'achúni ruxe'eve'e nej a'ateevi'i mú'ejmi jemi nej ni rí'i amuáaruuren? Mé je'evé'e-vi'itíchi mi pa'ari'i.

⁴² Tí'ij auj e'evé'eme'ecaa, a'íi pu tiyaaru'u ra'itárie á chuaata'a, ajta huá'aruri raatá'a. Aru a'ñin Jesús, a'íi pu ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Aj pu i tiráahuaa í pa'ari'i. Ajta raatátui í táatajra'an.

Tí'ij nu'u ajtahua'a Jesús raataxájtaca'a tijín: “Nu'uri mi'ini”
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

⁴³ Majta naími'i mú naa rí'i tira'utasej a'íjna jime'e ti Dios ayén ráaruu a'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e.

Matí'ij mauj a'ij tejá'usejiraca'a í teite me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huaríj, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

⁴⁴ Ayen tijín:

—Rí'i xu'u mú'een tiráanamua. Ayee pu hui tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. Avítzi mú jín neetzi tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í teite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁵ Majta me'ñn í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu yaú'itiée muá'araa a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a a'íjna í Jesús, sino huateúravaataca'a mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani. Majta mú tí'itziine'eca'a. A'íj mú jín caí raata'íhua'uri'i me'íjna jime'e a'ij ti huataújmua'a.

Í ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Ja'anáj pu ayén tiuju'urj. A'ñime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ñi mú autéjhuii mej tiú'ujeeve a'ñina jime'e yee a'atani jaítze'e ve'ecán jín ti'itétjvee iteen tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁴⁷ Ajta a'ñin Jesús, a'ñi pu ramua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca í ru tzajta'a. Aj pu i pa'ari'i avé'evi'iti. Tí'ij í á vejlí'i raatétjche a'u ti a'utétjvee. ⁴⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ja'ati ti na'a ti ra'ancuré'evi'itin a'ñina i pa'ari'i neniúucajtze'e, a'ñi pu hui ajta na'ancuré'evi'itin ineetzi. Ajta a'ñin ti na'ancuré'evi'itin ineetzi, a'ñi pu ajta ra'ancuré'evi'itin a'ñina ti tinaata'aíj. Ayee pu'u tí'een a'iné a'ñina ti jaítze'e cálieene'en jín ti'itétjvee mú'ejmi mi sej nee jamuan á'ujujhua'an, í Dios jemi, a'ñi pu hui jaítze'e ve'ecán jín ti'itétjvee cáí máaj ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñina í Jesús.

Í ja'ati ti nu'u itejmi jemi seijre'e

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ajta a'ñin í Juan, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, ja'ati tu a'uséj ti huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Aníuucajtze'e pu jín huá'amuarite'eca'a. Teajta iteen, teen tu hui raatá'ijmijri'i ti cáí ayén rijcaa, a'iné capu téjmi jetze ajtémecan.

⁵⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ñina í Jesús tijín:

—Caxu rá'ijmijra, a'iné ja'ati ti na'a ti cáí a'ij á'amuaruure, a'ñi pu xaa á'amuaaire'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij Jesús hua'ajté'axi a'ñina í Jacobo, ajta a'ñina í Juan

⁵¹ Tí'ij ari vejlí'itaca'a ti teja'uré'enejsin a'ñina xicá'ra'a ti jetzen Dios rá'avi'itin í ta japua, Jesús pu raax'epi'intare nain jime'e ti a'uun a'ujnéen ánti Jerusalén. ⁵² Seica pu huata'íteca'a mej mi amuacáí a'ujnéen. Aa mú a'ará'a chajta'a a'u mej a'uchéjme a'ñime í Samaria ti é'eme'ecan. A'uu mú a'atanéj mej mi rí'i tiú'uruuren a'u mej ará'aiixa.

⁵³ Majta a'ñime í mej a'uun é'echejca'a, camu ra'ancuré'evi'iti me'ñina í Jesús, a'iné mu'uri ramua'areereca'a tijín Jerusalén pu a'ujnéjsin.

⁵⁴ Majta a'ñime í mej hua'apua, a'ñina í Jacobo, ajta a'ñina í Juan, matí'ij ráamua'areeri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i me'ñina í Jesús tijín:

—Tavastara'a, ¿a'iné hui petí'ijxe'leve'e tej ti tiyen huárini? ¿Ni teraata'áijte'en í Dios ti júte'e ye'icáxire'en í taj ti jín huá'ucui'ini naíjmi'ica, matíj mena'a ayén mej huachéjme? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵⁵ Aj pu i Jesús pí a'uré'leve. Aj pu i hua'ajté'axi. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ca xu hui ramua'aree tí'itj ti xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a tejamaatá'aca sej si siyen tiu'utaxáj. ⁵⁶ A'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, canu hui ne'ñina jín mú a'uvé'emej nej ni hua'antipua'ajte'en í teite, sino a'ij nu jín mú a'uvé'emej nej ni hua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta a'ucíj. Majta seíj chajta'a jetze a'atanéj.

Í mej nu'u raxí'leve'eca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en a'ñina í Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Matí'ij mauj huajú'ucaa í juye jetze, seíj pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui á jamuan a'umé'e na'ame a'u ti na'a pe á'ume.

⁵⁸ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'ñime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche a'u ti aucúcu'unijmee. Majta a'ñime í pina'ase, pí'ista jetze mú tiú'uritu'aate. Mí neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, canu huatéechi'i a'u nej a'utácuti.

⁵⁹ Jesús pu seíj huata'áij í tevi tijín:

—Patá'aj á'uche'ecane'en nee jamuan.

Ajta a'ñin teáata'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Niche'e ne'u yé huatácati ajta cáí huámi'ini í nitáàta nej ni ra'avá'anan a'ij tej tí'ijri'ire iteen. Aj nu xaa á jamuan á'uche'ecane'e na'ame.

⁶⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Miche'e me'ín ra'avá'anan í mi'ichi a'íime í hua'axí'ej mi'ichite me'íjna jime'e í mej caí ramua'ate í Dios. Pajta mú'ee, aricu á'ura'a pej pi í niuucari hua'utá'ixaate'en tí jíme'en raxa í Dios tí nainjapua tí'ajta. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶¹ Ajtahua'a seíj pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu hui á jamuan á'uche'ecane'e na'ame, aru nauj mi'i u a'atanén ne'éche nej ni hua'utateújte'en í ne'ihuaamua'a, neajta í nevaújsimua'a.

⁶² Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—A'íjna í ja'atí tí a'utéjche tí tí'imuari'e, tí pua'a ari já'ita'a umé'eca ajta raatéxieehua, a'íj pu hui caí tí'itj vaire'e jemin í Dios tí nainjapua tí'ajta.

10

Tí'ij nu'u hua'aré'e'itixi a'ímej í mej huaícate jamuan tamuáamuata'a ará'ase

¹ A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu ajtahua'a seica avé'ejajpuaxi í mej ayén pua'améca a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. A'íj pu hua'uta'íteca'a hua'apuacajmé'en mej mi anáaté'ee u e'ará'asti nainjapua a'u tí na'a mej a'uchéjme, a'u tí Jesús huáje'e-muáarenche'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mu'iití mu'uri tén á'ujca'ane tí Dios tíhua'uta'aíjte'en, aru camu mu'íi a'íime í mej a'íjna jín tí'ivaire'e mej tihua'utá'ixaate'en í niuucari tí jín Dios hua'irájtuaani. A'íj xu hui jín siyen tiraatáhuavii í tavástara'a í tí jemin tiu'utátuiire'esin naíjmi'ica jime'e í mej té'atzaahuat'e, tí a'íin tejámuaata'aíjte'en sej a'ucíjxi'in nainjapua a'u mej é'esejre'e.

³ Sericu mú'een. Ayee nu hui tejámuaata'aíjte'esin sej si huá'a tzajta'a á'ujujhua'ane'en í teite. Ayee xu seíire'e xá'aju'un matj cáne'axi mej huá'a tzajta'a á'ujujhua'an í jíira'ave. ⁴ Caxu hui ca'aní té'epiin sej tumin tzajta'a uca'an, caxu seajta ca'aní té'epiin sej tiú'ujcixu te'ucá'an, caxu seajta tiú'uca'acái té'i'ipi'in. Caxu ja'atí teujte'e í juye jetze. ⁵ Setí'ij chí'ita uteárute, mi'i sej siyen tiraatateújte'en yee: “Rí'i xu yee tí'itechejca.”

⁶ Seajta tí pua'a a'uun é'esejre'e seíj í tevi tí xaa rí'i tí'iche, a'íj xu hui huateáturaasin jemin í sej jín raatateújte. Na'ari caí, ajtahua'a huateáturaasin mú'ejmi jemi í sej jín raatateújte.

⁷ A'uu xu á'ateere a'ájna chí'ij jetze a'u sej ará'aiixa. Tí'itj tí na'a mej tejá'amuamin, a'íj xu hui huá'cu'ani, seajta raayé'en. Ayee xu huárini a'iné ayée pu tiraavíjte'e mej tiraanájchite'en a'íjna í tí tí'imijhuaca. Caxu á'ujujhua'ane'en méyee seajta méyee huá'ache.

⁸ Setí'ij se'uun a'uteárute seíj jetze í chajta'a, tí pua'a a'íime amua'ancuré'evi'itin, ayée xu huárini. Tí'itj mej án amuaajá'ujmuaniira, a'íj xu huá'cu'ani. ⁹ Setá'aj seajta tihua'uhuaate'en a'ímej í mej tí'icúcu'ijme. Seajta hui siyen hua'utá'ixaate'en yee pu'uri tímua'a teja'uré'enejsin tí Dios nainjapua tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

¹⁰⁻¹¹ Na'ari, tí pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itin setí'ij e'ará'asti seíj jetze í chajta'a, ayée xu caaye jetze á'ujujhua'ane'en. Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en yee: “A'íjna í chuej, tí muíini tí ajtávi'itaxi í taca'acai jetze, íyee tí chajta'a me'ecan, a'íj tu huatéca'atzijxi'isin sej si ráamua'aree sej ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij sej seri tiú'uruu. Aúche'e pu yerá'aiixa ja'anáj tí teja'uré'enejsin tí Dios tiu'uta'aíjta nainjapua íiyen chaanaca japua.” Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en.

¹² Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze tí'ij yerá'aiixa í Dios tí ij a'íin huá'axijte'en, jaítze'e mú hui rajpuaítzi muá'aju'un a'íime í mej caí amua'ancuré'evi'iti a'ujna chajta'a mej caí a'íime í mej Sodoma e'echéjme'e.

Í teite mej nu'u caí té'atzaahuat'e
(Mt. 11:20-24)

¹³ 'Mi sej hui Corazín é'eme'ecan, setá'aj huataújxieemiste'en. Seajta mú'een, mi sej Betsáida é'eme'ecan, setá'aj seajta huataújxieemiste'en, a'iné mú'ejmi tzajta'a, jeíhua nu niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti.

'Aru ti pua'a niyen huáriniiche'e huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Tiro a'uchéjme'ecaa o huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Sidón é'echejca'a a'ij nej neri huaríj mú'ejmi jemi, a'íi mú hui mejmí'i seicié tiu'umuá'aj á'ame'enche'e. A'íi mú miyen ucaújchejte'axi'inche'e me'íjna jime'e í mej jín custaa tí'ita'ahuaca. A'íi mú hui majta nasij cáujhuaate'enche'e, majta miyen éene'e mej a'ujrá'aseche'e mej mi ráamua'aree í seica í teite mej meri seicié tiu'umuá'aj.

¹⁴ 'Silu mú'een, jaítze'e xu hui rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'íimej a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén tihua'axijte'en.

¹⁵ 'Ari mú'een, mi sej Capernaúm é'eme'ecan. ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui Dios pu amua'avi'itin u júte'e? Capu hui tzíte'e, sino Dios pu amua'ucáhua'axijsin téte'imua í chaanaca jete a'íjna jime'e sej caí na'ancuré'evi'iti. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁶ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í ti hua'uta'íteca'a tíjn:

—A'íjna í ja'ati ti ayén á'amuanamua, a'íi pu hui ajta nenamua ineetzi. Ajta a'íjna í ja'ati ti amuaata'íti, a'íi pu ajta neta'íti ineetzi, ajta, a'íi pu hui raata'íti a'íjna ti tinaata'afj ineetzi.

Matí'ijta nu'u mi curé'ecijxi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase

¹⁷ Matí'ij mi a'ucíjxi a'íime í mé huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. Matí'ij uvé'eneajxi, jeíhua mú rútemua'ave'eca'a. Aye pu tiraata'ixaa tíjn:

—Tavastara'a, majta a'íime í tiyaaru'u, a'íi mú majta te'ará'astijre tetí'ij iteen tíhua'uta'aíj aniúucajtze'e.

¹⁸ Aye pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjn:

—Nee nu raasej ne'íjna í Satanás tí'ij a'íin u e'icájve u júte'e. Aye pu hui teje'icájve cumu mej témaxcava'ara'an.

¹⁹ 'Neajta inee, nu'uri tejámua'íjca ne'íjna jime'e sej hua'avé'etziinaxi'in se'ímej í cu'ucu'use, ajta se'ímej í teaxcáte sej si tiu'utémua'itin. Neajta nu hui tejámua'íjca sej si tiu'utémua'itin nain jime'e í huá'amuarí'eri'ira'a a'íimej í mej amuájcha'íire'e. Capu tí'itíj a'ij á'amuaruuren.

²⁰ 'Mí seajta mú'een, caxu hui se'íjna jín huataújtemua'ave'en í mej amua'ará'astijre'esin í tiyáaru'use sino ayé xu se'íjna jín titeetáujtemua'ave'en, jee xaa ne'u, ti ari á'ayu'usi'i í ta japua a'ij sej hui ante'aruá sej si se'uun auteáturan tíj na'a rusén jime'e. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús rí'i tiraatá'a í rutáata í Dios

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ A'ájna'imua, jeíhua pu huataújtemua'ave a'íjna í Jesús a'íjna jime'e ti huateájturaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aye pu tiu'utéjniuu tíjn:

—Jeíhua nu rí'i timuaatá'asin, mi pej niyá'upua, mi pej tí'ajta u ta japua, pajta íyen chaanaca japua. Aye nu hui 'een jín rí'i timuaatá'asin a'iné mú'ee pe raaté'avaata a'íjna í niuucari mej mi caí yaú'itiéé muá'araa a'íime í mej jeíhua raayí'iti, majta a'íime í mej jeíhua tíu'ujmua'ate. Pajta mú'ee tíhua'utasejrate'e a'íimej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Jee xaa ne'u, mi pej niyá'upua, ayé pu hui mua'aránajcheca'a.

²² 'Nain pu jín tinaa'íjca í niyá'upua. Capu ja'ati ramua'aree ja'ati nej yaujra'an pú'een. A'íi pu'u ramua'aree í niyá'upua. Capu ja'ati ajta ramua'aree ja'ati ti pú'een í niyá'upua. Nee nu'u hui ramua'aree i nej yaujra'an pú'een. Majta a'íime ramua'aréren í nej hua'utasejrate'esin nexí'evi'ira'a jime'e. —Aye pu tiu'utéjniuu.

²³ Tí'ij jí hua'antaseíirajraa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Rujíme'e pu hua'utá'ixa tíjn:

—Jé'ecan pu hui rí'i tejamuatá'a a'íjna jime'e í sej seri tí'iseij. ²⁴ Aye nu tejá'amua'ixaaate'e. A'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta a'íime í mej tí'itetaté'eca'a rey jime'e, mu'iití mú raxí'eve'eca'a mej raasej a'ij sej tí'iseij mú'een. Majta jeíhua mú

raxí'leve'eca'a mej ráanamua a'ij sej seri tí'inamua. Aru capu hui ayén tihua'ucí'i. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Íja'ati ti nu'u í Samaria é'eme'ecan ti rí'i tí'itevij

²⁵ Ja'anáj pu ayén huaríj. Seíj pu ájchee, ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a. Ayeé pu tí'itese'eca'a a'íjna í ja'ati ti ayén tiráacuanamuan ti ij a'íjn Jesús ti'itíj jín auté'itzen. Ayen tíjín:

—Maeestru, ¿tí'itáni ruxe'leve'e nej niyen huárini ti ij náaci'iti ineetzi nej ruuri ná'ara'ani rusén jime'e a'ujna a'u ti Dios é'eseijre'e?

²⁶ Ayeé pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'iné té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze? ¿Tí'itáni pa'ujíjve'e pe'íjna jetze í yu'uxari?

²⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nu'u piyen rí'i tirájcha'íi a'íjna í tavástara'a í taDioj nain jime'e í á'a tzajta'a, pajta nain jime'e a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amuari'eri'ira'a jime'e. Ajtahua'a pu seíj seijre'e ti jín ayén yee patá'aj nu'u hui piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj mú'ee aseíj ti'ti'á'acha'íi.

²⁸ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'in pej tiraataxájtaca'a. Tí pua'a piyen huárini, a'ij pej hui tiraataxájtaca'a, peruuri pej pua'amé rusén jime'e a'u ti Dios é'eseijre'e.

²⁹ Ajta a'íjn ti tí'imua'ataca, a'íi pu raxí'leve'eca'a mej mi ráamua'aree í teite ti cai ja'anáj auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani pú'een í nexí'ej tevi?

³⁰ Ajta a'íjn Jesús, ayéé pu tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u Jerusalén e'erájraa. A'uu pu nu'u hui a'ucamé'eca u Jericó. Matí'ij nu'u mi nahua'ari ra'antinájcheca'a. Metirá'ari'iri'i í cíxure'ara'an. Majta raatéevajxi. Matí'ij nu'u mi yauutéj í juye jetze. Pu'uri á'ame'erejca'a. Majta nu'u me'íjn nahua'ari a'ucíj.

³¹ A'atzu a'atevi'i, tí'ij nu'u i seíj a'ucamé'eca juye jetze. Puaarij pu hui pú'een a'íjna. Tí'ij jí raaseíj ti á'ame'erejca'a. Aa pu nu'u ímuá a'atanéj í juye. Ajta nu'u mú á'ume.

³² Ajtahua'a pu nu'u seíj a'ájna a'ucamé'eca. A'íi pu nu'u a'íjn pú'een seíj ti Leví teecan jetze ajtéme'ecan. A'íi pu ajta tí'ivaire'eca'a hua'atáyujta'a. Tí'ij a'uun a'ucáane a'u ti auucá'a í ti á'ame'erejca'a, a'íi pu ajta nu'u hui raaseíj. Ayeé pu che'atá na'a huaríj. Aa pu nu'u ímuá a'atanéj. Ajta nu'u mú á'ume.

³³ Ajtahua'a pu nu'u seíj a'ucamé'eca. A'ii pu nu'u a'íjn pú'een seíj ti seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tíjín í Samaria. Tí'ij aj a'ucamé'eca, a'íi pu nu'u a'ucáane a'u ti auucá'a a'íjna ti á'ame'ere. Tí'ij raaseíj, a'íi pu nu'u rá'ancu'uvajxi.

³⁴ Tí'ij nu'u i jemin á e'iré'ene. Aj pu i racája'usi á jetzen a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a a'íjna jime'e í aceite, ajta u viinu. Ajta nu'u raacá'ijcataxi a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a. Aj pu nu'u i ra'avá'ara rucíi japua í puuru'u. Tí'ij nu'u i ya'uví'iti, a'ájna já'ahua'a a'u mej é'e'aseca í mej puaseaaruve'e. A'uu pu nu'u yaúutuaa. Temua'a pu nu'u hui rí'i tiraaxá'apuirí'i.

³⁵ Yee ruijmua'a yee, a'íi pu nu'u hui ru'ita'í'ipi hua'apuaca í tumin. Ajta raata'í'ipíi a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í chí'ij. Ayeé pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Patá'aj rí'i tiraaxá'apuái. Neajta inee, netí'ij uvé'enen, aj nu yeehui muaatá'asin nain a'achú pej caj tiraaxíjte huaatari jime'e, ajta tí'itíj ti huácuaa.” Ayeé pu nu'u hui tiraata'ixaa, a'íjna í Samaria ti é'eme'ecan.

³⁶ Ajta a'íjn Jesús, ayéé pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné timuá'amitíejte'e, a'íime í mej huaíca, a'atani éene'e a'íjn pírici ti rí'i tí'itevistáa já'araa amíjna jemi í ruxí'ej tevi í mej tiraanáhua'iri'i í nahua'ari?

³⁷ Ajta a'íjn ti tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, ayéé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ayej ne'ase ti a'íjn ti rá'ancu'uvajxi, a'ii pu a'íjn pú'een í ti xí'epi'in tí'itevij a'íjna jemi í ruxí'ej tevi.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu hui, patá'aj piyen huárini a'ij ti a'ín huaríj.

Tí'ij nu'u Jesús á a'uré'ene Marta ti é'eche

³⁸ Ajta a'ín Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij mauj huajú'ucaa, a'úu pu a'ará'a a'u ti ja'ati e'echéjme'e. Ayee pu ántehuaa a'íjna í íita'a tijín Marta. Tí'ij i a'ín ra'ancuré'evi'iti í ruche. ³⁹ Seíj pu ti'ihuaara'a, íitacan. Ayee pu ántehuaa tijín María. Ajta a'ín María, án pu vejli'i a'ujyeíjxi jamuan í Jesús. Ranamuájraca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a. ⁴⁰ Ajta a'ín í Marta, capu a'ij tirá'ateuve'e a'ij ti huárini a'iné jeíhua pu tí'imuari'eca'a ti ij tihua'umín. Tí'ij i e'iré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástara'a, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e ti ne'ihuaara'a ruséijtacan yé naatéjtuaa nej ni neseíj tí'imuari'e? Patá'aj hui raatá'ixaate'en ti naatévaire'en.

⁴¹ Tavástara'a pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Marta, Marta, jeíhua pej tí'imua'atze, pajta jeíhua a'ij té'amua'ate. ⁴² Seíj pu'u hui ruxe'eve'e pej piyen huárini. A'íjna í María, a'í pu ra'avé'ehuau í ti jaítze'e rí'en. Neajta inee, canu hui rá'a'ari'ira nemíjna. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

11

Tí'ij nu'u Jesús huá'amua'atejca'a a'ij mej ye'í titeetéjniuuni í teite

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. Aa pu já'ahua'a a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Téniiusime'e í Dios jemi. Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti huatéeniu, seíj mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen titáamua'aten tej huatéjniuuni í Dios jemi tíj Juan tihua'umuá'ate a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij huatéjniuuni, ayée xu hui tiu'utaxá yee:

Mú'ee í pej tá'ia'upua,

Miché'e rí'i mé'e tiyau'á'an í pej jín ántehuaa.

Ché'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

Miché'e miyen che'atá mena'a tira'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua matíj a'íime tira'ará'aste í mej ta japua a'uté'uu.

³ Patá'aj titaatá'an í ti tí'licua'iri'i í tej jín te'utáviicua'i íjii tíj na'a yú ti auca'ití a'ame.

⁴ Patá'aj titaatá'uuni'i í tej jín auteájturaa mú'etzi jemi a'iné ayée tu che'atá tiraatá'uuni'ira ja'ati ti na'a ti auteájturaa itejmi jemi.

Patá'aj pajta caí raatá'acare'en í tiyaaru'u ti a'ín ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti caí tiyen huárini tí'itíj jime'e ti a'ij pua'a 'een. Yee pu'u.

⁵⁻⁶ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tiché'e tiyen raataxáj yee seíj xu mú'een tí'amigo. Ajta á'iyen a'íjna í ja'ati, tí'ij ari já'ita'a tíca'a pí'tí'irici, a'úu pu hui a'umé a'u ti é'eche í amiigura'an. Aj pu i ayén tiraatá'ixaate'esin tijín: “ne'amiigu, huaícaca naataniíjte'e í pan, a'iné auchén pu yeehui uvé'ene seíj í ne'amiigu ti mu'u a'atamé'ecaa. Mí neajta inee, canu tí'itíj tícha'íi í nej raamín.”

⁷ Tí'iqui ayén hui tiu'utániusín a'íjna ti huiirájca tijín: “Capej né'itziite'e. Pu'uri yeehui aiteánami'i í puéerta, majta me'ín í tí'iríi, mu'uri huatéje'e. Neajta inee, nu'uri huatéca'a. Capu cha'a rí'irí nej ájcheni nej tí'itíj jamuaatá'an.” Ayee pu tiraatá'ixaate'esin.

⁸ Mí neajta inee, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu xaa ájchesin ti tí'itíj raatá'an a'íjna jime'e ti amiigura'an pú'een, sino, a'í pu ájchesin a'íjna jime'e ti i caí mé'e rá'itziite'e í amiigura'an. Aj pu i raatá'asin, tázte'e, a'achú ti caj tí'itíj tiraatáhuaviira.

⁹ A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi a'iné a'í pu xaa tejámuaatá'asin. Seajta, seuj rahuauca í jemin. A'í xu jemi rateuni í Dios. Seajta

sej te'ejteátu'asixi'in tá'apueerta. Aj pu i xaa Dios te'antácuuna. Tí'ij jí amuaatá'asin í sej rahuahuau.

¹⁰ 'Ayee xu hui huárini a'iné ti pua'a ja'ati ayén ti'itj t'ijhuaviira, a'í pu ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'ati ti'itj huauca, a'í pu hui rateuni. Ajta ti pua'a ja'ati ayén te'ejteátu'asixi'in tá'apueerta, Dios pu xaa tira'antácuune'esin.

¹¹ 'Casi'i mú'een, ¿ni qui se'j ayén huárini mú'een, mi sej huayaujmu'a? Tí pua'a ayauj ayén hua'ité muáhuaviira, ¿ni qui cu'ucu'u paraatapíjite'esin? Capej xaa ne'u. Hua'ité pepu'u hui raatá'asin. ¹² Na'ari ti pua'a tá'u muáhuaviira, ¿ni qui teáxca paratáchuite'esin? Capej xaa ne'u. Tá'u pepu'u raatá'asin.

¹³ 'Ayee xu mú'een, mi sej a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a, xu'uri ramua'aree sej hua'uta-puaíjve'en í ruyaujmu'a ti'itj ti rí'en. Ajta a'ín í ti á'amuaya'upua í ta japua ti é'eseijre'e, je'hua pu hui jaítze'e raayí'iti ti hua'utá'an ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an a'uun a'uteáturan a'ímej jemi í mej rahuahuau. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna í Jesús, Dios jetze pu arájca'ane

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Ja'anáj pu ayén tiuju'urj. Jesús pu tiyaaru'u huatamuárite'eca'a ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'ín í tiyaaru'u, capu raatá'acare'e ti a'ín tevi tiu'utaxáj. Jíme'en pu'u Jesús raatamuári, aj pu i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tevi. Majta me'ín í teite, je'hua mú naa rí'i tira'utasej. ¹⁵ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amíjna mi tevi, mi Jesús, Beelzebú pu hui jetze arájca'ane ti ij ayén tihua'uta-muárite'en í tiyáaru'use, a'iné a'íjna í Beelzebú, a'í pu tihua'áijte'e í seica í tiyáaru'use. Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca ti ij ayén amín tihua'uta'áijte'en í tiyáaru'use. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta seica, ayée mú rí'i t'í'ira'ihua'u me'íjna jime'e ti a'ín hua'utasejrate'en ti'itj ti huápi'i ruxe'eve'e, ti ajta í ta japua é'eme'ecan.

¹⁷ Ajta a'ín Jesús, a'í pu rú'umua'areereca'a a'ij mej t'ímua'ajca. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Matj mena'a í mej se'j chuéjra'a japua t'í'ajta, ti pua'a já'ita'a ma'utáciine, aj mú mi huateújne'usi'ite'esin. Majta hui, camu cha'a á'ateeri mej tiaíta muá'aju'un. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine a'íme í mej seicié mena'a á'é'eche, camu majta cha'a á'ateeri á mechée me'ájna.

¹⁸ 'Ajta a'ín Satanás, ti pua'a miyen já'ita'a a'utáciine a'íme í ti tihua'áijte'e, ¿a'iné t'í'iri'iri ti a'ín á'ateere ti tihua'áijte'e naíjmi'ica? Capu hui a'atzu a'ij t'í'iri'iri. Ayee nu ti'ixa ne'íjna jime'e sej siyen t'ínexa yee nej nu'u Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuárite'en í tiyáaru'use.

¹⁹ 'Niche'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a hui niyen Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuárite'en í tiyáaru'use, majta a'íme í mej a'amua jamuan á'ujjhu'a'an, a'í mú majta hua'utamuárite'en í tiyáaru'use. ¿A'ataani jetze mua'arájca'ane? A'í mú hui miijmu raataxájta yee mú'een xu auté'itze.

²⁰ 'Na'ari caí, ti pua'a nee xiéjniu'ucare'ara'an jetze na'aránca'ane í Dios, ayée pu huataújmua'a ti ari hui xaa a'ájna teja'uré'ene mú'ejmi jemi ti a'ín Dios nainjapua tiu'uta'áijta íiyen chaanaca japua.

²¹ 'Ajta a'ín í ja'ati ti ruca'ané, ti je'hua t'í'ijcha'íi í ti jín huaténe'use'en, t'í'ij auj jíme'en rájcha'íi í ruchi'i, naa pu temua'a t'í'aviitzi'i t'j na'a ti te'irá'a. Capu ja'ati t'í'ijnahua'iran.

²² 'Mí ajta, ti pua'a se'j mú a'uvé'eme'en ti jaítze'e ruca'ané caí a'íjna, ti pua'a raaténe'usi'ite'en, ajta raatáviicua'i, ayée pu rini a'íjna ti mú a'uvé'eme'e a'ame. Nain pu hui tirá'ari'ira í ti jín né'use'eca'a. Aj pu i tihua'uré'a'asin t'j na'a ti t'í'ijcha'íica'a í ti tihua'unáhu'iri'i.

²³ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti caí nevaire'e ineetzi, a'í pu hui néjcha'íire'e ineetzi. Ajta ja'ati ti na'a ti caí teite tise'iri ineetzi jemi, a'í pu hui hua'uré'e'iteca.

Í xiéjniu'ucari ti nu'u a'ij pua'a 'een, ajtahua'a pu nu'u huaré'araa
(Mt. 12:43-45)

²⁴ Ajta ayén tijín:

—Ayeé pu rici í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een. Tí'ij a'uun huirájraa tzajta'an sejí í tevi, a'íi pu á'uche'ecane'en ti rahuaahuau a'u ti e'ehuaújse'upe'en, a'u ti a'uhuáchi. Aru capu hui rateuve. Ayeé pu tí'imua'atze tijín: “Niche'e yeehui huaré'ara'ani u niche a'u nej e'erájraa.”

²⁵ Tí'ij uvé'enen, ayée pu hui 'een a'íjna í ja'ati. Naa pu 'een í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a. Nain pu rí'i huáruu. ²⁶ Aj pu i a'íin xiéjniu'ucari huaúuvi'itín í seica í mej aráhua'apua ará'ase. A'íi mú majta jaítze'e a'ij pua'a 'een caí í sejí. Matí'ij mi a'uteárute naími'i mej mi huaté'e muá'ara'ani me'íjna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayée pu hui te'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a éene'e a'ame a'íjna í tevi caí ti ajmí'i éene'e. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Í ti nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'itá'aca

²⁷ Tí'ij Jesús auj tí'ixajtacaa, ajta sejí 'íita'a a'ujna a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a ca'anín jíme'e tijín:

—Rí'i pu tiraatá'a a'íjna í 'íita'a pej jetzen huanú'ihuaca'a, pej pajta jetzen huátzii.

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Mí ajta a'íime, jaítze'e pu hui rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej ranamua í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, majta miyen ra'ará'astijre'en.

Teite mú nu'u raxí'eve'eca'a mej nu'u ti'itíj huasejí ti huápi'i ruxe'eve'e
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Majta a'íime í teite, maúche'e mú máàj ajteáxiirijme'e í Jesús jemi. Ajta a'íin, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua mú a'ij pua'a tí'iteteite í mej íjii huáteemua. Ayeé mú hui raxí'eve'e nej tihua'utasejrate'en ti'itíj ti huápi'i ruxe'eve'e. Aru canu ti'itíj hua'utasejrate'esin. A'ij nu'u hua'utá'ixaate'esin ti jíme'en raxa í Jonás teecan ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

³⁰ 'Ja'iné a'íi pu hui a'íin pú'eene'e í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej raasejí a'íime mej Nínive e'echéjme'e, ayée nu che'atá nena'a nej a'íin pú'een í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej rasejí a'íime íjii mej huáteemua.

³¹ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen Dios huá'axijte'en í teite, a'íjna ti ajmí'i ti'itéveeca'a reyna jíme'e a'ujna antánimua huarita'an í jaj ti ve'ée, a'íi pu hui a'ánna a'utéchaxijsin huá'a jamuan a'ímej íjii mej huáteemua. A'íi pu ajta huá'a jetze te'ujpuá'arite'esin ti'itíj jíme'e. A'uu pu imuá a'uvé'emej ti ij ráanamua a'íjna í Salomón teecan ti rí'i mé teúumua'arejca'a. Neajta inee, i nej yee huatéjvee í teite tzajta'a, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'íjna í Salomón. A'íj pu jín, a'íjna í reyna huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin a'iné camu nenamua ineetzi.

³² 'Majta a'íime í mej Nínive e'echéjme'e, ayée mú rini a'ájna xicájra'an í Dios ti jetzen huá'axijte'en í teite. A'íi mú huatéhuiixi'isin a'ímej jamuan í mej íjii huáteemua. Matí'ij mi te'ujpuá'ajte'esin ti'itíj jíme'e. Seicié mú hui tiu'umuá'aj matí'ij ráanamujri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa a'íjna í Jonás teecan. Neajta inee, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'íjna í Jonás. A'íj pu jín, a'íime í teteca Nínive mej e'echéjme'e, a'íi mú te'ujpuá'ajte'esin ti'itíj jíme'e í mej íjii huáteemua a'iné camu seicié tiu'umuá'aj netí'ij tihua'utá'ixaa inee.

Í ti nu'u ú'utatzeve'e í huá'a tzajta'a í teite
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Jíme'en hui a'íjna í aparaatu ti'iti í mej rá'ajtaira, capu ja'ati a'ájna ye'uté'avaata. Capu ajta xa'ari tzajta'a ru'utéchajtza. Capu xaa ne'u, sino án pu imuá ya'ujchajtza mej mi raasejí í mej me'uun a'uteáruti.

³⁴ 'Ayeé pu hui tí'ivaire'e á'aji'i tǎj taij ti á'ataa í á'ajetze. A'ǎj pu jǎn, ti pua'a rí'en á'aji'i, ayée pu 'een, cu xiee ti huanéeri'icǎ nainjapua í á'ajetze. Na'ari caí, ti pua'a pecací rí'éene'en á'aji'i jetze, ayée pu 'een, cu xiee ti huatíca'a í á'ajetze.

³⁵ 'Setá'aj siyen huárini ti ij caí aúumi'ini ti á'ataa í á'ajetze. ³⁶ Tí pua'a naa pu á'ataa í á'ajetze, ajta caí a'atzu á'amí'ica, nainjapua pu hui huanéeri'icǎ a'ame. Ayeé pu té'eme, cu xiee aparaatu á jetze ráatatza. —Ayeé pu tiu'utaxǎjtaca'a a'ǎjna í Jesús.

Tí'ǎj nu'u Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ajte'e a'ǎime í fariseos
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Jíme'en pu'u raatapuá'ajta'a ti tihua'utá'ixaa, aj pu i seǎj pu raatá'inee ti tejá'u-cua'ani áa ti é'eché. A'ǎjna í ja'ati, fariseo pu pírici. A'uu pu a'uteájrupi. Tí'ǎj i á vejli'i a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa a'utéjvee. ³⁸ Ajta a'ǎn fariseo, a'ǎi pu raaseǎj ti caí Jesús amuacá anaújmuaijta a'ǎj mej tí'ǎjri'ire í mej rá'astijre'eca'a me'ǎjna í Moisés teecan. Jé'ecan pu a'ǎj pua'a tira'utaseǎj.

³⁹ Aj pu i tavástar'a ayén tiraata'ixaa tíjǎn:

—Mú'een mi sej fariseos pú'een. Ayeé xu'u tí'itetei sej anaújmuaijta'axi'ǎn mi rumuájca'a jetze. Mí ajta caí a'atzu a'ǎj amuá'amitieje'e sej rí'i huaújruren mi ru tzajta'a. Ayeé xu 'een, cu xiee tǎj ja'ati raacája'usin mé jéjre'e mi vaasu, ajta amǎjna mi xa'ari. Ayeé xu'u ruseijrata huá'a tzajta'a mi teite sej rí'i tí'iteteite. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een mi ru tzajta'a. A'ǎj xu pua'a tí'iteteite se'ǎjna jime'e sej tihua'unáhu'a'iri'i, seajta a'ǎj pua'a huá'uruu.

⁴⁰ 'Mí sej hui caí tí'tǎj ú'umu'a'aree. A'ǎjna ti raatétaahuaca'a í sej mé jéjre'e ratéhu'a'ira'a, ¿ni caí a'ǎn ajta raatétaahuaca'a í á'amuatjajta'a ti seijre'e? ⁴¹ Setá'aj siyen hua'utá'an í mej caí a'ǎj tí'ǎjviicua'i se'ǎjna ti urá'aa í á'amuatjajta'a. Ayeé xu a'ǎjna jǎn huárini, ti ij temua'a te'irájra'ani mú'ejmi jemi.

⁴² 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Ayeé xu tí'itetei sej raatá'uire'en í Dios jemi, seǎj tamuáamuata'a anxíte jetze ti ajtémecan a'ǎjna í tu'upi, tí'tǎj menta, seajta se'ǎjna í tu'upi, tí'tǎj í ti ayén huataújmu'a'a tíjǎn ruda, seajta nain tǎj na'a pua'amé tí'ixuaavi í tu'upi. Mú'een xu hui ra'utámua'aree naǎjmi'i tǎj na'a tí'ipua'amé.

'Mí seajta mú'een, seya'uhua'axi í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi, sej si siyen rí'i huá'uruuren í á'amuaxi'ej teite a'ǎj ti tiraavíjta'e, seajta sej si rí'i tirájcha'ǎi í Dios. Sena'atǎ caí yé'uhua'anacache'e sej siyen araúrasten se'ǎjna jime'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e. Ajta, ayén tí'ujxe'eve'e sej tiu'utá'an se'ǎjna jime'e ti cǎj na'a caj tí'ivaire'e.

⁴³ 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Jé'ecan xu hui raxí'leve'e ti tí'tǎj amuáaci'iti sej a'ujrá'asen ipuari japua a'u mej á'ujraarase í á'amuavaujsi u teyujta'a. Jé'ecan pu amua'aráanajche mej me'ǎn teite amuaateujte'en aj mej tejá'atua.

⁴⁴ 'Setá'aj huataújxiemiste'en a'iné ayée xu 'een cumu a'u mej hua'ava'ana í mí'ichite. Majta hui a'ǎime í teite, í mej japuan á'ujujhua'ane'e, camu hui ramua'aree a'ǎj ti 'een téte'e a'iné capu á é'e tí'tǎj í mej jǎn ráamua'aree mej me'ǎjna hua'avá'anaxi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ǎjna í Jesús.

⁴⁵ Tí'ǎj i seǎj ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraata'ixaa tíjǎn:

—Maeestru, pej piyen tí'ixa, a'ǎj pej jǎn a'ǎj pua'a tí'itajep'e itejmi.

⁴⁶ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjǎn:

—Seajta mú'een, mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, setá'aj huataújxiemiste'en. Ayeé xu hui ve'ecán jǎn tihua'ujcate'en í teite a'ǎjna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri, ti caí ja'ati raayí'iti ti ayén huárini. Seajta á'iyen, mú'een xu tíhu'a'uta'áijte'en í teite mej nu'u mi me'ǎjna jǎn ra'ará'astijre'en. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu huataúra'asin sej si tí'tǎj jǎn hua'utévaire'en.

⁴⁷ 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné mú'een xu rá'ajta'ahuaca í mej tzajta'an hua'uteá-tu'asin a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta a'íime a'amuahúacixa'astemua'aci'i, a'íi mú hui huá'ucuii.

⁴⁸ 'A'íj xu jín siyen mú'een tiu'utaxájta yee amua'aránajcheca'a a'ij mej huá'uruu í a'amuahúacixa'astemua'aci'i. A'íi mú hui huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta mú'een, xu'uri ramua'aree temua'a naa a'ij mej huá'uruu. Ayee pu ajta tejámua'aránajcheca'a. Seajta, ayée xu rá'ajtaahuaca'a a'u mej huaje'eteátu'asin. Seajta, ayée xu che'atá sena'a neruuren ineetzi.

⁴⁹ 'A'íj pu jín ayén Dios rumua'atziira'a pu jín tiraataxájtaca'a tijín: “Nehua'uta'íti'ira huá'a jemi í teite seica mej neetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í nej hua'antíhuau mej mi nevaire'e. Je'icáca mú cui'ini a'íime í teite. A'íi mú huá'acui'ini. Majta seica, a'ij pua'a mú huá'aruuren.”

⁵⁰⁻⁵¹ 'A'íj pu jín, ayée pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íi mú pu'éene'e a'íime íjii mej huáteemua me'íjna jime'e matíj mena'a pua'amé huácuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naíjmi'i matíj pua'amé huácuii tíj na'a tiú'useijre í chaanaca, naíjmi'i tíj na'a Abel ti huamí'i ajta a'íjna í Zacarías, a'íjna mej ra'upuá'ajte já'ita'a a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca, a'u ti teyuu á'ijnee. Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, xaa ne'u. Ayee pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íi mú pu'éene'e nain jime'e a'íime íjii mej huáteemua.

⁵² 'Setá'aj huataújxieemiste'en mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. Mú'een xu rujímua'a sena'a antiújmua'areereca'a se'íjna jime'e í mej jín ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. Seajta mú'een, caxu hui huataúra'a ti Dios tejá'amua'ajte'en. Seajta huá'íjmi'i a'ímej í seica mej mi caí miyen huataúra'an ti Dios tihua'a'ajte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁵³⁻⁵⁴ Tí'íj Jesús a'uun huirá'raa, a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve ca'anín jime'e. Jé'ecan mú jeíhua tira'íhua'uri'i mej mi ráateuni í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a.

12

Tí'í pua'a nu'u ja'ati ayén hua'itzi jín tiú'ujseijrata

¹ Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú hua'apua vi'ira'a, hua'íca vi'ira'a, a'achú mej mena'a pua'amé. A'íj mú jín á'acataca'a jeíhua. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu amucaí tihua'atixáate'ajraa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayen tijín:

—Rí'í xu'u hui mú'een a'íjna jime'e fariseos mej ranájchite'e í pan jetze. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín í ti huá'a tzajta'a uraninei, í ti caí jé'iyecan jín seijre'e.

² 'Ayee pu'u, ti'itíj ti na'a ti rú'avaa aviitzi'i jime'e, a'íi pu hui huataseijre'esin mé jéjre'e mej mi raaseíj í teite. Ajta ti'itíj mej rá'avaataca'a, a'íi pu antícuuni'ihua mej mi ráamua'aree a'ij ti 'een.

³ 'A'íjna í pej raataxájtaca'a tíca'amiste'e, Dios pu raataxájta tújca'ari tzajta'a. Ajta a'íin í pej raataxájtaca'a xahuaanin jime'e u chi'ita u téte'e, Dios pu hui raataxájta ca'anín jime'e a'ánna í chí'ij japua ta'avé'epa'atza.

A'ataani ayén tiú'ujxe'leve'e tej rátziine'e

(Mt. 10:28-31)

⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ne'amiigustemua'a pú'een, caxu huá'atziine'e a'ímej í mej mena'a raayí'iti mej raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, sino camu raayí'iti mej ra'upuá'ajte'en í a'amua tzajta'a ti seijre'e.

⁵ 'Mi neajta inee, ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ja'ati sej xaa tziine'e. Setá'aj rátziine'e a'íjna ti ayén raayí'iti ti raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, ti ajta raayí'iti ti yá'urieeni í a'amua tzajta'a ti seijre'e a'ujna taij jetze ti caí ja'anáj á'amí'ini. Jee tzíte'e, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tijín: Setá'aj rátziine'e se'íjna.

⁶ 'Aru, caxu a'ij tité'ujmuajca. ¿Ni secaí siyen tiu'utana'jchita a'achú cumu hua'apua centaavo anxívica jime'e í pina'ase í mej cílieen? Camu jeíhua tí'ijnajche. Mí ajta a'íin Dios, a'íi pu naíjmi'lica autámua'areeri'i. ⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Dios pu hui ari raaté'itieexi mi á'amuacipua a'achú ti pua'améjme. Caxu tí'tiziiine'e a'ine mú'een xu jeíhua jaítze'e jetzen ruxe'eve'e í Dios mecaí í pina'ase, a'ine a'íi pu xaa amua'ancu'uvajxi'isin.

Í mej nu'u ramua'ate me'íjna í Jesús í teite jemi

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ja'ati ti na'a ti ayén tiu'utaxá'jta a'ímej jemi í teite yee na'ará'astijre'en ineetzi, inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu neajta raataxá'jta a'ímej jemi í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee naatévai ineetzi. ⁹ Ajta a'íin ti tí'ixa a'ímej jemi í teite yee capu nemua'ate, ayée nu hui che'atá raataxá'jta a'ímej jemi mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee canu ramua'ate.

¹⁰ 'Neajta nu tíhua'utá'uuni'ira a'ímej, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'inexa ineetzi i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. Aru a'íime, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, canu ja'anáj tíhua'utá'uuni'ira a'ímej.

¹¹⁻¹² 'Seajta mú'een, matí'ij u amua'arávi'itin a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'aijta, nusu a'ímej jemi í mej tí'itíj jín antiújmua'aree, ayée xu huárini. Caxu hui a'ij tité'ujmuajca a'ij sej ye'í titeeteújnan na'ari a'ij sej ye'í tiu'utaxá'j, a'ine a'ájna xicá'jra'an jetze, a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu tejá'amua'aten a'ij sej ye'í tiu'utaxá. —Ayee pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e í ti nu'u tí'ijcha'ii a'íjna í chíjteaani

¹³ Ajta se'j huá'a tzajta'a a'utéveeca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, patá'aj piyen tiraata'ixaate'en í nejá'a yee tí'já'ita'a tinaatá'an a'íjna tí titaac'íi a'íjna jime'e tí se'j huam'íi, a'ine capu tinaatá'asin í neetzi tí ne'áa.

¹⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, ¿a'ataani tinaa'íjca juees jime'e? ¿A'ataani naatá'a nej niyen tiu'uxí'epi'intare'en mú'ejmi jemi? —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta ayén tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, setá'aj á'ujcu'uvée sena'a temua'a naa. Ché'e secaí huá'pi'i sena'a tí'inecua'atze sej jeíhua tiu'ucha'íime'eni, tí'itíj tí na'a, a'ine tí pua'a ja'ati jeíhua tí'itíj tícha'ii, capu hui tí'itíj a'ij tiraatévaire'esin tí ij caí ché'e tí'itíj a'ij ráaruuren.

¹⁶ Tí'íj í se'j niuucari jín tíhuá'u'itiiiri'i tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chíjteaani é'eche. Chuej pu nu'u tícha'ii tí japuan tiu'uhuáste. Temua'a pu nu'u hui jeíhua tíú'uciireca'a.

¹⁷ 'Tí'íj í ayén tiu'umuá'aj a'íjna í chíjteaani tíjín: “¿A'ine yeehui náarini? Capu ché'e mé'e é'eri'iri a'u nee yeehui yá'aruuren í tí huá'ciireca'a.” ¹⁸ Tí'íj nu'u í ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Ayee nu ríni. Neraaté'uuna í nechí'i mé tí huavéjme. Neajta seica nu ájtaahuaxi'isin tí jaítze'e vivejmé'e á'ara'ani. Netí'íj ní ne'uun ru'uté'aasin í tí tíú'uciireca'a, ajta nain í nej tí'ijcha'ii. ¹⁹ Neajta nu yeehui niyen tiu'utaxá'jta í ne tzajta'a yee nu'uri ne'uun rí'í tíú'uruu u chí'ita. Jé'ecan pu á'ateeri tí rí'í tinaatévaire'esin. Nu'uri yeehui nesé'upe'en. Niché'e tí'icua'aca, neajta ye'eca, neajta netémua'ave'e.” —Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati.

²⁰ 'Ajta a'íin í Dios, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: “Mú'ee, mí pej caí tí'itíj mua'aree. Ijii, tíca'a pej mí'ini. Patí'íj huam'íin, ¿a'ataani tí'ijci'iti a'íjna í pej mú'ee rí'í ráaruu pej pí ase'j huatá'atemua'ave'enche'e?” —Ayee pu Dios tiraata'ixaa.

²¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui té'eme a'ímej jemi matíj mena'a pua'amé í mej rujímua'a rajsé'iri tí'itíj tí na'a mej mí jeíhua tí'ijcha'ii, majta, camu tí'itíj tícha'ii í Dios jemi.

Tí nu'u Dios huá'acha'ii í ruyaujmua'a

(Mt. 6:25-34)

²² Tí'ij i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu se'íjna jín tí'imua'ajca yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu yee a'iquí ye'í tetí'iyee'en na'ari yee a'iquí ye'í tetiu'utétachejte'esin.

²³ ¿Ni caí jaítze'e ruxe'leve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani caí í ti sej ráacua'ani? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'leve'e í Dios jemi ti ruuri a'ame í sej ratéhua'ira'a caí ti naa seíre'e a'ame í sej jín tiu'uteújchejte'en? Aa ni'ijta xaa ne'u.

²⁴ 'Casi'i, xaasej amímej cua'atza í mej júte'e rá'ara'a. Camu hui a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca. Camu majta huatéechi'i í mej tzajta'an rí'i yé'uruuren í mej meri rájsej. Capu amín a'ij, áuche'e pu Dios tihua'amicua. Mí seajta mú'een, jaítze'e xu jemin ruxe'leve'e í Dios mecaí a'íime í cua'atza.

²⁵ ¿A'ataani raay'ítí ti á'ateeren ti jaítze'e ruuri a'ame a'íjna jime'e í ti tí'iramua'atzi-ite'e? Capu ja'ati xaa ne'u. ²⁶ Tí pua'a secaí raay'ítí'itihua'an sej si siyen huárini se'íjna jime'e í ti caí muári'eri, ¿a'iné hui 'een jín siyen tí'imua'ajca se'íjna jime'e í ti tí'ijturaa?

²⁷ 'Casi'i, xaasej amíjna mi caiipi'i, a'ij ti ye'í tí'ivaujse'e. Capu tí'imíjhuaca amíjna mi caiipi'i, capu ajta tí'itzaca. Capu amín a'ij. Dios pu hui ayén ráaruu ti jaítze'e naa seijre'e caí Salomón ti naa seijre'eca'a tí'ij auj ti'itéveeca'a rey jime'e. Capu ja'anáj ayén tiu'uteújchejte ti'itíj jime'e ti ayén naa seijre'e tíj mi caiipi'i.

²⁸ 'Casi'i, mú'een, Dios pu ayén rí'i tirájcha'íi mi tu'upi ti a'uun é'evaujse'e a'u mej á'atase'ehuaca. Ajta a'íin tu'upi, capu á'ateeri sino yee ruijmua'a yee, a'íi mú raaré'eviejchi, mat'íj mi ratairan. Tí pua'a hui Dios ayén rí'i tirájcha'íi mi tu'upi, ¿ni caí jaítze'e amuaatá'asin í sej jín tiu'uteújchejte'en, mú'ejmi mi sej caí a'atzu té'atzaahuaste'e?

²⁹⁻³⁰ 'Caxu a'ij tí'ixajta yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu a'iquí ye'í tetí'iteye'en. Ayee xu'u, caxu tí'imua'ajca se'íjna jime'e, a'iné naími'i mat'íj mena'a pua'amé yen mej a'uchéjme íiyen chaanaca japua, ayée mú me'íjna jín rahuahuau. Mí ajta a'íin á'a-muaya'upua, ta japua ti é'eseijre'e, a'íi pu hui ari rú'umua'aree ti'itíj ti amuá'aturaate'e.

³¹ 'Setá'aj mi'i rájhua'uuni ti Dios tejá'amua'ajte'en, seajta ra'ará'astijre'en a'ij ti a'íin tí'ijxe'leve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu hui tejámuaatá'asin tíj na'a ti tejamuá'aturaate'e.

³² 'Caxu tí'itziíne'e mú'een, mi sej siyen mé á'ujujhua'an. Cu xíee cáne'axi sena'a í mej rujímua'a mena'a mé á'ujujhua'an. Ayee pu tira'aránajcheca'a í sej rájya'upua ti ij a'íin amuaatá'an sej se'uun a'uteáru'e a'u ti a'íin teje'ajta.

Tí nu'u jeíhua án teje'eseijre'e u ta japua ti huápi'i tí'ivaire'e
(Mt. 6:19-21)

³³ 'Setá'aj tiú'utuaani nain a'achú sej caj tí'ijcha'íi, seajta tihua'uré'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Ayee xu a'íjna jín huárini, ti 'ij a'íjna téje'eseire'en í Dios jemi í ti tejá'amua'aci'iti. Ayee pu éene'e a'ame tíj ti'itíj ca'aní ti caí ja'anáj huataújtuaasin. A'u pu e'etiá'a a'ame mú'ejmi jemi ti'itíj ti huápi'i tí'ijnajche. Ajta capu hui ja'anáj huatéxíjsin, a'iné camu a'uun a'uteáru'ipi í nahua'ari. Camu majta rac'íin a'íime í tejpuaíi.

³⁴ 'Ayee xu éene'e xá'aju'un a'iné a'íj xu jetzen tí'imua'astí xá'aju'un se'íjna jetze ti jaítze'e amua'aránajche, ti jaítze'e a'amua jetze ruxe'leve'e.

Tej nu'u rí'i huátaruuren iteen, teajta rí'i atanéjne'ere temua'a naa

³⁵ 'Rí'i xu'u titehuaújcaten sej si tiu'utévaire'en. Seuche'e xu hui atanéjne'eri tíj ja'ati ti taij huitéchueeca'a tá'ataa.

³⁶ 'Ayee xu éene'e xá'aju'un mat'íj a'íime í mej tí'ivaire'e ja'ati jemi ti a'uun á'ume a'u mej teje'eye'este a'íjna jime'e ti se'íj huaténe'iche. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e, maúche'e mú tí'ijchu'eve'en a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'íjna ti tihua'ajte'e mej mi ca'anacan tira'antácuune'en tí'ij a'íin te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze.

³⁷ Rí'i pu tihua'utévaire'esin a'ímej í mej tí'ivaire'e tí'ij a'ín hua'usej mej rachú'eve'e a'atzaj ti pua'a uvé'ene a'íjna ti tihuá'ajte'e. Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayee pu rini a'íjna ti tihuá'ajte'e. A'íi pu rucaten ti ij hua'utévaire'en. Ajta tihua'uta'ajte'esin mej aúhúixi'ín í meesa jetze. Ajta tihuá'amin.

³⁸ Capu amín a'ij a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'íjna ti tihuá'ajte'e, ti pua'a já'ita'a tíca'a uvé'ene nusu tapuá'arijme'eca. Rí'i pu hui tihua'utévaire'esin a'ímej í mej ravaire'e ti pua'a mauj rachú'eve'e.

³⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'íjna í ja'ati ti huatéechi'i, ti pua'a a'íi ramua'areere a'atzaj ti pua'a ánú'aiixa í nahua'ari, capu raatá'asin ti anú'asti ti tiu'unáhua'an. ⁴⁰ Seajta hui mú'een, rí'i xu'u sej si rí'i huaújcaten a'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, nee nu uvé'enejsin a'atzaj sej pua'a caí nechueve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Í mej nu'u tí'ivaire'e me'íjna í mej hua'apua
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Pedro pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni téjmi pena'a huatá'ixaa i niuucari ca'ín najjmi'ica puatá'ixaa?

⁴² Ajta a'ín tavastara'a, a'íi pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿A'ataani pú'een, a'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree, ti ajta caí ja'anáj tí'itj jín auté'itze? Ajta a'ín ti tí'ira'ajte'e, a'íi pu hui tiraa'íjcate'en ti ij a'ín a'íjna jín antiújmua'areere a'ímej í seica í mej majta tí'ivaire'e. A'íi pu tihuá'amin a'atzaj mej pua'a raaxí'epi'intare'en mej tiú'ucua'ani.

⁴³⁻⁴⁴ Tí pua'a ayén rijcaa tí'ij uvé'enen a'íjna ti tí'ira'ajte'e, rí'i pu tiraatévaire'esin a'íjna ti tí'ivaire'e a'iné nain pu tiraata'íjcate'esin a'achú tíj tí'itj tícha'íi a'íjna ti tí'ira'ajte'e. Ayee pu té'eme. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e.

⁴⁵ Mi ajta, a'ín ti hui tí'ivaire'e, ti pua'a ayén tí'imua'ajca yee jé'ecan pu u á'ateere a'íjna ti tinaa'íjca, ayee pu ajta tirá'amitiejte'e a'ame ti caí íya'ata uvé'enejsin. Tí'ij i autéjcheni ti hua'utévajxi'ín a'ímej í mej tí'ivaire'e, í mej teteca, ajta í mé 'uuca. Ajta pu hui autéchesin ti tiú'ucua'ani, ajta ti nahuáj antiyé'en. Tí'ij i huatétahuaisin.

⁴⁶ Ajta a'ín ti tí'ira'ajte'e, a'íi pu uvé'enejsin ja'anáj ti pua'a caí rachú'eve'e. A'íi pu xaa uvé'enejsin a'atzaj ti pua'a caí p'téjmua'aree. A'íi pu hui ajta puajtzi'ira'a raatá'asin, jeíhua huáp'i. Ayee pu che'atá tí'ijci'iti a'ij ti tihuá'aci'iti í seica í mej majta auté'itzaara í Dios jemi.

⁴⁷ A'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta tirú'umua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti tí'ira'ajte'e, jeíhua pu ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a caí rí'i huaújruren na'ari caí ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti tí'ira'ajte'e. ⁴⁸ Ajta a'ín ti tí'ivaire'e ti ajta caí rú'umua'areereca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a a'íjna ti tí'ira'ajte'e, c'j pu'u ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jime'e a'iné capu rú'umua'areereca'a a'ij ti ye'í huárini. Capu ayén tí'ijci'iti a'ij ti tiraavíjte'e.

'Ayee pu'u xaa ne'u, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ve'ecán jín antiújmua'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ve'ecán jín tí'té'ijcati'ihua, ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e tiu'utátuiire'en me'íjna jemi í mej tíraa'íjcate. Ajta, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti c'liéene'e jín antiújmua'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén c'liéene'e jín tí'té'ijcati'ihua, ayee pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti c'j tiu'utátuiire'en me'íjna jemi í mej tíraa'íjcate.

Mej nu'u já'ita'a autajú'un me'íjna jime'e í Jesús
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Ayee nu 'een jín mú' a'uvé'emej nej ni puajtzi hua'utá'an ne'ímej í mej a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a matj mena'a pua'amé yen mé seijre'e íyey chaanaca japua. Ajta ayee pu tina'aránanajche ineetzi ti ari autéjcheni. ⁵⁰ Ayee pu ajta tí'ineci'iti ineetzi, í nej jín rajpuajtzi na'ame. Jéíhua pu hui a'ij pua'a ne'ase, ajta jeíhua pu a'ij pua'a ne'astí a'ame ajta na'a caí nain te'entipúa'are.

⁵¹ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í t'íitechejca í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua? Canu a'atzu. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej sino mej mi já'ita'a a'utácine.

⁵² Ajta íjii ti yú auca'ití a'ame, ayée pu hui té'eme. A'ímej jime'e í mej anxívi í teite, í mej seicié mena'a che, ayée pu té'eme a'íi mú já'ita'a a'utajú'un. Majta á'iyen í mej huaíca, a'íi mú huá'ajaaxiéevi'ira muá'aju'un a'ímej í mej hua'apua. Majta a'íime í mej hua'apua, ayée mú che'atá mena'a tihúa'ajaaxiejvi'ira muá'aju'un í mej huaíca.

⁵³ Ayee mú já'ita'a a'utajú'un. A'íi pu ya'upuáara'an rájaaxiéevi'ira a'ame a'íjna í ruyauj, ajta a'íin yaujra'an ayée pu che'atá na'a t'íijjaaxiéevi'ira a'ame í rutáata. Ajta a'íin í naánajra'an, ayée pu che'atá na'a t'íijjaaxiéevi'ira a'ame a'íjna í ruyauj ti 'íita'a. Ajta a'íin yaujra'an ti 'íita'a, ayée pu che'atá na'a t'íijjaaxiéevi'ira a'ame a'íjna í runáana. Ajta a'íjna í mu'uneára'an í ti 'íita'a í ti ucarij, a'íi pu ajta rájaaxiéevi'ira a'ame í rumu'un í ti 'íita'a ti temuaj. Ajta a'íjna í mu'uneára'an ti temuaj, a'íi pu hui ajta rájaaxiéevi'ira a'ame í rumu'un ti ucarij.

Í mej nu'u jín ráamua'aree ti'itíj ti nu'u xicájra'a jetze pítí'irici

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ T'íij i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í teite í mej a'uun ajteáxiireca'a t'íjín:

—Jíme'en xu'u jaitiri huasej ti a'íjnéj, yénci pújme'en, set'íij si siyen t'íixaxa'a yee mu'uri huatéviiyi. Ajta, ayée pu t'íirineca. ⁵⁵ Na'ari ti pua'a huatá'ecare ti yeete pújme'en e'itáninei, ayée xu hui t'íixaxa'a t'íjín teájxicaj pu a'ame. Ajta, ayée pu t'íirineca.

⁵⁶ Mú'een, mi sej caí mé uumuámua'aree, mú'een xu siyen raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'ití rini í júte'e nusu íyen chaanaca japua. Mí seajta mú'een, caxu hui a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'íjna jime'e a'ij ti ti'ití rini itejmi jemi a'íjna xicájra'a jetze nej yé huatéjvee inee mú'ejmi jemi.

Sej nu'u ráahuauni sej r'íi éene'en a'ímej jemi í mej amuájcha'íire'e

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Niche'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné 'een jín secaí raaxí'epi'intare'en rujímua'a a'ij ti tiraavíjte'e? ⁵⁸⁻⁵⁹ Pat'íij pauj huamé'en juye jetze jamuan a'íjna ti muájcha'íire'e sej raaxí'epi'intare'en a'íjna jemi í juees, patá'aj raatáhuavii temua'a naa sej seuj juye jetze raaxí'epi'intare'en. Na'ari ti pua'a pecaí piyen huárini, a'íi pu hui muá'avi'itín í jueesi jemi. T'íiquí a'íin juees, a'íi pu tiu'utátuiire'esin mú'eetzi a'íjna jemi í polisiiya. Ajta a'íin polisiiya, a'íi pu mua'iteánajsin. Ayee nu t'íimua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu hui íiya'ata mua'irátuaasin ajta pena'a caí tiu'unájchita nain jime'e a'achú mej muájjve'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

13

Tí r'íi ayén tiu'ujxe'eve'e ti nu'u ja'ati seicié tiu'umua'ati

¹ A'ajná'imua, seica mú e'iré'ene í Jesús jemi. Mat'íij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna jime'e í mej Galilea e'echéjme'e, Pilato ti nu'u huá'ucuii mat'íij mauj cáne'axi mua'ívejtaca'a. ² Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'íjín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui mecaí jaítze'e a'ij pua'a t'íiteteitesta-ca'a sej caí mú'een a'íjna jime'e mej miyen tirajpuajtzica'a?

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiu'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu hui seajta antipua'ari.

⁴ Ari a'íime í mej tamuáamuata'a japuan aráhuaica ará'ase, í ti huá'a japua rájve ti'itíj ti ájtee ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a Siloé, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui jaítze'e a'ij pua'a met'íiteteij mecaí a'íime í seica í mej Jerusalén a'uchéjme?

⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'íjín: capu hui ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiu'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu seajta antipua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Í huaréj ti nu'u caí ja'anáj taca'a

⁶ Tí'ij i seáj niuucari pu jín tihuá'u'itiiiri'i tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui huaréj ta'íte'a'ica'a. Aa pu nu'u ye'ateáhuii a'u ti uuva a'uvéjme. Tí'ij jí u ya'utéesej avée si ari taca'a. Capu nu'u a'atzu taca'aca'a. ⁷ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna ti a'uun tí'icha'ica'a tijín: “Pu'uri yeehui á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a ne yee raatésise'ij á vee si ari taca'a. Aru, capu a'atzu taca'a. Patá'aj ra'ijveíjche, a'iné amín mé ti'itávee, capu ti'itíj vaíre'e.”

⁸ 'Ajta a'íin ti tí'icha'ica'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, ché'e auj mé táveeca seáj nine'ira'a. Nee nu yeehui raaté'ijche'esin, neajta ti'itíj atariéjra'asin chuej jamuan. ⁹ Tí pua'a huatáca'an ru'usí, cha'a ayén mé ti'itávee. Na'ari ti pua'a caí huatáca'an, aj pej xaa yeehui pi ra'ijveíjche.”

A'íjna í 'íita'a ti nu'u á á'ajtípu u teyujta'a

¹⁰ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pítí'irijcaa ja'anáj xicájra'an mej jetzen ruse'upi. Jesús pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a. ¹¹ Ajta seáj 'íita'a, a'úu pu ánu'uhuatéveeca'a. Pu'uri teuumé'eca tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti tí'icui'ica'a a'íjna jíme'e tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'íjna í 'íita'a, jé'ecan pu á'ajtípu. Capu a'atzu ri'iríistaca'a ti huataújsiuraren.

¹² Tí'ij Jesús raaseíj, aj pu i raatajé ti jemin á ve'eré'enen. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—'íita'a, nu'uri timuá'ari'iri'i í pej jín tí'icui'i.

¹³ Tí'ij i ra'ajtamuaríej. Jíme'en pu'u ra'ajtamuaríej, aj pu i a'íin 'íita'a huataújsiurare. Aj pu i rí'i tiraatá'a í Dios.

¹⁴ Ajta a'íin ti tí'ajta u teyujta'a, jé'ecan huataniú'ucaca'a a'iné Jesús pu tiráhuuaa a'ájna xicájra'an jetze matí'ij pua'a ruse'upi. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í teite tijín:

—Ayee pu hui te'ará'ase í mej jetzen tí'imíjhuaca arájsevi xicaj. Setá'aj mú a'uvé'e-ju'un setá'aj se'ájna tihuaujhuate'en. Caxu mú a'uvé'eci'ica'an se'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

¹⁵ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Mí sej caí jé'iyecan jín tí'ivaire'e í Dios jemi, jíme'en a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, ¿ni secaí siyen tí'imíjhuaca naíjmi'i mú'een? ¿Ni secaí huá'ixixi í ruye'emua, ti pua'a ti'itíj pu'éene'en puuya na'ari puuru'u sej si huaja'uvé'ite'en a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? Ni'ijta xaa ne'u. Ayee xu tí'imíjhuaca.

¹⁶ 'Ari amíjna mi 'íita'a, a'íi pu hui jetzen huanéj a'íjna í Abraham teecan. Ajta pu'uri tejauume a'achú cumu tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti Satanás ra'atéej'icie cuí'ini'ira'a jíme'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e nej tiráhuuaate'en nej ni ru'irájtuaani a'íjna jíme'e ti tí'icui'i? —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁷ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íime í mej rájcha'íire'eca'a me'íjna í Jesús, jé'ecan mú tiu'utatévi'iri'i í jemin. Majta a'íime í seica í teite, jé'ecan pu rí'i hua'utá'a nain jíme'e a'ij ti ti'ití huaríj ti huápi'i ruxe'leve'e.

A'íjna jíme'e í jatzi, mustaaza ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'irineca íiyen chaanaca japua ti Dios tí'ajta? ¿A'iné tí'iseijre'e ti jíme'en Dios tí'ajta?

¹⁹ 'Ayee pu seijre'e tíj mustaaza ti'iti, ti ayén ti'itéjatze'e tíj jícan. Ja'ati pu nu'u hui yá'utií a'íjna í jatzi. Tí'ij nu'u i raahuáste a'u ti teje'eré'ana. Tí'ij jí huanéj a'íjna í jatzi. Aj pu nu'u i huavaújse. Tí'ij jí ayén á'ajtí'íj jí'araa tíj ciyej. Majta me'ín pina'ase í mej rá'ara'a, a'íi mú nu'u e'ire'ené, án mú nu'u a'ujrá'aseca'a í pi'istáare'ara'an jetze.

A'íjna jíme'e mej nu'u rajnájchi í hariina jetze í levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Ajtahu'a seáj hua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné seijre'e ti jíme'en Dios tí'ajta?

²¹ 'Ayee pu hui 'een t'ij a'ijna í levadura t'ij a'ín 'íta'a ru'iteájtici, ajta nu'u rajnájchi cuaíjtzi jetze ti huaíca medida ará'ase. Jéihua pu nu'u rajcuaíjtzitaca'a. Ajta a'ín í levadura, a'í pu nu'u tzajta'a huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

A'ijna jime'e á tá'apueerta ti c'ij antéeyauj

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² T'ij jí Jesús a'uun a'ume'eca í juye jetze ti Jerusalén á'uye'iri. A'u ti na'a ti a'uré'enineica'a, ti huachájtajme, na'ari a'ímuá mé antachéejmee, a'úu pu tihua'mua'atehua'a í teite.

²³ Ja'ati pu ayén tiraata'íhua'uri'i t'ijín:

—Tavastara'a, ¿ni c'ij mena'a tite'erá'ase í ti Dios hua'irátuaasin?

Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiraata'ixaa t'ijín:

²⁴ —Setá'aj huateújca'anen sej si se'ijna jetze a'uteáruti tá'apueerta ti c'ij antéeyauj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'ijín mu'iití mú miyen huataújca'anejsin mej mi me'uun a'uteárute. Mí ajta caí, capu hua'utá'asin.

²⁵ 'T'í'iqui a'ijna ti á é'eche, t'ij í ájchesin, ajta te'iteánajsin tá'apueerta. Seajta mú'een, amée xu pua'acé huaté'uu xá'aju'un. Seajta te'ejteátu'asixi'isin í puéerta jetze. Ayee xu ca'anín jín tiraatájeeve a'ijna ti huatéechi'i. Ayee xu t'ijín: “Tavastara'a, tita'antácu-une'e.” Ajta a'ín ayée pu tejámuaatá'ixaate'esin t'ijín: “Canu hui á'amuaumajte a'ateén sej pírici. Canu neajta ramua'aree a'u sej e'eráaci.”

²⁶ 'Seajta mú'een, ayée xu tiu'utaxájtá t'ijín: “Teen tu tiú'ucuaa á jamuan, teajta á jamuan hua'í. Pajta mú'ee ti'itamua'atehua'a a'u ti juye a'uré'enine'i.” ²⁷ Ajta a'ín, ayée pu tejámuaatá'ixaate'esin t'ijín: “Canu hui ramua'aree inee a'u sej é'eme'ecan. Sericu mú'een, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite.”

²⁸⁻²⁹ 'Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'an jetze. Mú'een xu huá'asejran a'ímej í mej me'uun a'uráté'a muá'aju'un a'ujna Dios ti é'esejre'e. A'ímej xu hui sejran se'ímej í mej mejm'í e'echéjme'e, se'ijna í Abraham, seajta se'ijna í Isaac, seajta se'ijna í Jacobo. Majta seica mú á á'ire'enejsin mej mi a'ujrá'ase a'utí meesa a'utéjvee mej mi tiú'ucua'ani a'ujna Dios ti é'esejre'e. Seajta mú'een, áa xu pua'acé a'uté'uu xá'aju'un. Jéihua xu ruyeine xá'aju'un, seajta ancurá'ujci'ime ye'icáa xá'aju'un mi rutamej jime'e se'ijna jime'e sej seri rajpuaíitzi xá'aju'un.

³⁰ 'Ee xaa ne'u, ayée pu hui ti'ayajna. Seica í mej nu'u vivejmé'en jín títetateí íjii, a'í mú ciliéene'e jín títetaté'a muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. Majta seica í mej nu'u ciliéene'e jín títetateí íjii, a'í mú vivejmé'en jín títetaté'a muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

T'ij nu'u Jesús huaújyeineca'a t'ij u a'aráneereca'a u Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ T'ij Jesús auchén raatapuá'ajtaca'a ti tihua'a'ixaate'eca'a í teite, mat'ij mi seica jemin á e'iré'ene. A'í mú pú'eeene'e í fariseos. Ayee mú tiraata'ixaa t'ijín:

—Patá'aj tícheni peyajna a'iné amí pu nu'u Heródes muajé'icatami'í mú'etzi.

³² Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú t'ijín:

—Setá'aj hui se'uun á'uju'un se'ijna jemi í Heródes ti avíitzi jín netzejra'ajmua'a ineetzi. Setá'aj seajta siyen tiraata'ixaate'en se'ijna yee pu'uri íjii nehua'utamuarite'esin ne'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a sejre'e í teite, neajta yee tihua'ahuaate'en í teite íjii, neajta ruijmua'a. Neajta yee, aaruijmua'a nu aráneastejre'esin ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

³³ 'Capu amín a'ij. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej nauj huamé'en íjii, neajta ruijmua'a, neajta aaruijmua'a, a'iné capu ayén tiraavjíte'e ti huámi'ini ayajna pua'acé u Jerusalén sej ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

³⁴ 'Mú'een mi sej Jerusalén é'eche, mi sej Jerusalén é'eme'ecan, mú'een xu huá'acuilica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta huá'atu'axaca tetej jime'e a'ímej ti Dios huaja'uta'íteca'a mú'ejmi jemi. Mu'í nu hui niyen raxí'eve'eca'a nej huá'aseire'en

í a'amuyaujmua'a nej ni huá'ucha'íin cumu í tecuaara'i ti huá'acha'íi í ruyaujmua'a, ti hua'icánaamua í ru'ana jime'e. Seajta mú'een, caxu siyen ra'utéeca'ane.

³⁵ 'Casi'i, xaasej. Nu'uri hui mé amuuhuá'axi mú'ejmi mi sej Jerusalén é'eche. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu cha'a nesejran ajta na'a caí teja'ure'enén a'ájna xicájra'an jetze sej pua'a siyen tiu'utaxájta yee cha'a r'í'i tiraateájtuaani a'ájna í ti mé e'evé'eme niúucare'ara'an í tavástara'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

14

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa a'ájna í ja'ati ti ajtéjja

¹ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pít'i'irijcaa a'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. A'uu pu a'ará'a a'u ti é'eche í sej í fariseo ti ve'ecán jín ti'itájvee, ti ij tiú'ucua'ani jemin. Majta a'íime í teite, jeíhua mú rá'eeve'eca'a me'ájna í Jesús. ² Ajta sej á vejli'i úuveeca'a jemin í Jesús. Ti'icui'i a'ájna í ja'ati. Nainjapua pu cajaa í ru jetze.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í fariseos, ajta a'ímej í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a. Ayen tíjín:

—¿Ni caí a'ij tí'iri'iri nej tiráahuaate'en a'ájna xicájra'an tej jetzen tase'upi nusu caí?

⁴ Majta a'íime, camu ti'itáj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ra'ajtamuariej a'ájna ti tí'icui'i. Ajta tiráahuaa. Aj pu i raata'íteca'a ti á'ura'ani ruxiéehua.

⁵ Tí'ij i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni caí rí'iri'í ti ja'ati ayén huárini a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi? Tí pua'a puuru'u atéjveti a'u ti e'etécun, na'ari puuya atéjveti, ¿ni pecaí hui piyen ca'anacan rini pej ra'itátuaani a'u ti e'etájve?

⁶ Majta a'ímej jemi, capu ú'u anú'u'a'ahua'aca'a huá'a tzajta'a a'ij ti tiu'utaxáj.

A'ájna jime'e, mej nu'u hua'utájé mej nu'u tejá'umua'ariive'en a'u ti ja'ati a'uténe'ichi

⁷ Tí'ij i Jesús raasej a'ij mej ríjcaa a'íime í ti huá'a'inee mej tiú'ucua'ani. A'íi mú rahuauca'a vejli'i mej a'ujrá'ase jemin í ti tihua'amicua. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

⁸⁻⁹ —Tí pua'a hui ja'ati muá'ineen pej tiú'ucua'ani huá'a jamuan í mej tí'iyeste a'ájna jime'e ti sej huaténe'icheca'a, capej pe'ánna a'ujyé'ixa'an a'ájna vejli'i jemin í ti muaatá'inee pej tiú'ucua'ani, sino a'atzu pe a'ímuá' a'utayéjxi'in. Na'ari caí, ti pua'a sej uvé'enen ti jaítze'e ruxe'eve'e pecaí mú'ee ti ajta raatá'inee, aj pu i a'íin muaatá'ixaate'esin yee ájchesi, tá'aj amanna a'ujyéjxi'in a'ájna i ja'ati. Aj pej pi tiu'utatévi'ira'ata, a'ánna pej a'ujyéjxi'in pe'ájna japua í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e.

¹⁰ 'Mi pajta mú'ee, ayée pepu'u hui huárini ti pua'a ja'ati muaatá'ineen, án pej a'ujyéjxi'in japuan í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e ti i ayén a'íin ti muaatá'inee timuaatá'ixaate'en tí'ij uvé'enen a'u pej a'ujyéjxi'in. Ayee pu timuaatá'ixaate'esin tíjín: “Ne'amiigu, patá'aj ájcheni peyajna patá'aj a'ujyéjxi'in yé vejli'i a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e.” Ayee pej pe'ájna jín huarín, ayée pej hui r'í'i tira'ancuré'asin huá'a jemi í teite mej á jamuan a'ujteí.

¹¹ 'Ja'iné ja'ati ti na'a ti á'ujtzaahuat'e, aj pu i a'ij pua'a raatá'ixaa ti caí jeíhua ruxe'eve'e. Ajta a'íin ti caí á'ujca'ane ti ti'itáj jín te'enteárate ti ve'ée, aj pu i tiraatá'asin ti ayén te'enteárate ti'itáj jime'e ti jaítze'e ve'ée. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹² Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna ti raatá'inee ti tiú'ucua'ani tíjín:

—Ayee pej hui huárini patí'ij hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani a'atzaj chumua'an nusu tíca'a. Capej huá'inen a'ímej í á'a amiigustemua'a, ca'ín a'ihuáamua'a nusu á'ajuutzimua'a, o a'ímej í chíjteaani mej á é'eche vejli'i á jemi. Tí pua'a piyen hua'utá'inen a'ímej, matí'ij mi majta me'ín muaatá'ineesin mú'eetzi. Ayee mú huarín, a'íi mú hui tí'imuanajchite'en.

¹³ 'Mi pajta mú'ee, patí'ij hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani, a'ímej pepu'u huatá'inen í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, pajta a'ímej í mej jeíhua rajpuaájtzi cu'ini'ira'a jime'e, pajta a'íime í mej a'ij pua'a titéeci'ica, pajta a'íime í mej aracúcu'unijmee. ¹⁴ Ayee pej huarín, r'íi mú timuaatá'asin, a'iné camu tí'ituaave í mej jín timuaanájchite'en. Mí ajta, a'íi pu Dios hui timuaatanájchite'esin a'ájna xicájra'an jetze mé jetzen a'itajú'un huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

A'íjna jime'e ti nu'u ja'ati hua'utá'inee mej nu'u tiú'ucua'ani

¹⁵ Ajta se'j ti ajta a'uun huatéjca huá'a jamuan, tí'ij ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Rí'í pu tiraatá'asin a'íjna ti tiú'ucua'ani a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen Dios huatasejre'esin ti ij tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

¹⁶ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u hui rí'í huaújruurejca'a ti ij tihua'umín. Mu'iicáca pu nu'u huatá'inee.

¹⁷ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene ti tihua'umín, tí'iquí a'íin raata'íteca'a í ti jemin tí'ivaire'e ti ij hua'utájeeve a'ímej í mej huatá'inihuaca'a. Ayen tíjín: “Setá'aj yeehui a'uré'enen a'iné pu'uri huaxí'epi'in.”

¹⁸ 'Majta a'íime, naími'i mú nu'u miyen autéjhuii mej tiu'utaúruuni'i. Ajta a'íin í ti amuacá raatá'inee, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Neuchén nu chuej huánanai nej japuan tiu'umuári'en. Ruxe'leve' nej ye'utésej. Ayee nu tí'imuahuvii mú'etzi pej tinaatá'uuni'i.”

¹⁹ 'Ajta se'j, ayée pu nu'u tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Neuchén nu puuyesi huánanai. Anxí paari mú ará'ase. Nu'uri á'uraa nej ni huá'ucalaadu. Patá'aj tinaatá'uuni'i pajta ineetzi.”

²⁰ 'Ajtahua'a í se'j, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Neuchén nu huaténe'icheca'a. A'íj pu jín caí rí'irí nej ne'uun á'ume'en.”

²¹ 'Ajta a'íin ti tí'ivaire'e ti huaja'utajé, tí'iquí a'uré'araa. Ajta nu'u ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'ira'aijte'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta, a'íin ti huatéechi'i, jeíhua pu nu'u hui huataniú'ucaca'a. Tí'ij i raata'íteca'a a'íjna ti tí'ivaire'e tíjín: “Patá'aj yeehui ca'anacan pe'uun á'ume'en caaye jetze, ajta juye jetze ti c'j antayaúj, tíj na'a ta'uténine'i u chajta'a. Patá'aj hua'erávi'itín a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, pajta a'ímej í mej rajpuaíjtzi cui'ini'ira'a jime'e, pajta a'ímej í mej aracúcu'unijmee, pajta a'ímej í mej ná'achijmee í ru'íca jetze.”

²² 'Ajta a'íin ti tí'ivaire'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, nu'uri niyen huaríj a'ij pej tinaata'áj. Aru maúche'e mú ú'uve mej seica mú a'uvé'uju'un.”

²³ 'Ajta a'íin ti huatéechi'i, a'íi pu nú'u hui ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e tíjín: “Patá'aj yeehui pe'uun á'ume'en í juye jetze a'ímuá ti a'ataneáatimee, pajta méyee a'ímuá mej huachéjme. Patá'aj ca'anéeri jín hua'utájeeve mej mú a'uvé'uju'un, mej mi u huájiste yú nechí'ita. ²⁴ Ayee nu tí'imua'ixaate'e. A'íime í nej amuacá hua'utá'inee, a'íime, capu se'j yé tí'icua'ani íiyu i nej tihua'amin.” Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti huatéechi'i.

Mej nu'u raxí'eve'eca'a í teite mej nu'u á'ujujhua'ane'en me'íjna jamuan í Ciríistu'u

²⁵ Jéihua mú teite á'ujujhua'ane'e me'íjna jamuan í Jesús. Tí'ij jí a'íin hua'use'írajraa a'ímej í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

²⁶ —Ja'ati ti na'a ti mú a'uvé'eme'en ineetzi jemi, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'íin jaítze'e rí'í tinájcha'iica ineetzi caí rí'í tirájcha'iica í rutáata, ajta í runáana nusu í ru'íj, ajta í ruyaujmu'a'a nusu í ru'ihuaamua'a, ajta í rucu'utzimuá nusu í rujúutzimua'a. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

'Ee xaa ne'u, canu ja'ati huatá'asin ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a caí ja'ati á'ujca'ane ti na'ará'astijre'en, ti a'íin ja'ati huámi'ini neetzi jetze me'ecan, ti ayén te'ehuaújca'anen ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'ama'ixaate'e ti ayén ti'ayajna nej caí ja'ati huatá'an ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a a'íjna í ja'ati caí ruxí'evi'ira'a jín na'ará'asten, ti pua'a caí ayén che'atá na'a tirajpuaíjtzi á'ara'ani netíj inee tirajpuaíitzi na'ame.

²⁸ 'Tí pua'a se'j mú'een ayén tirá'ajtaahuami'i chí'ij ti ájtee, ni caí ja'ati ayén rini ti autéjcheni ti rá'ajtaahuan. Amuacácan a'íi pu a'ujye'íjxa tí'ij raaté'itien a'achú ti tí'itíj huataújxe'eve'esin ti ij ráamua'aree ti pua'a ci'ipée í tumin ti ij rá'ajci'iti, nusu caí.

²⁹ 'Ee xaa, ayée pu rini. Na'ari caí, ti pua'a auchén autéechen, ajta huaxín í tumin, capu ché'e ra'antici'itzi. Majta me'ín í teite, matí'ij rasejra, a'íi mú autéhuijsin mej ra'utéxiehuari'ira.

³⁰ 'Ayee mú tiu'utaxájta tijín: “Amíjna mi teáata'a, a'íi pu yeehui a'utéjche ti rá'ajtaahua mi chi'ij, aru capu cha'a t'ítuaave'e í ti jín ra'antíci'íti.”

³¹ 'Na'ari seáj ti ti'itéjvee rey jime'e, ti pua'a meri á'uju'un mej huateújne'usi'ite'en, ¿a'iné rini a'íjna? ¿Ni caí amuacaí a'ujyeíjxa ti ij tiú'umua'ati aísí ti pua'a caí ri'irí ti hua'utémua'itin a'ímej jime'e í mej tamuáamuata'a vi'ira'a ará'ase? Ajta a'íin í seáj ti ti'itéjvee rey jime'e, ayée pu hua'itévi'itíci a'achú cumu seité vi'ira'a í xantaaru'u. Aa ni'íjtá xaa ne'u, ayée pu hui rini.

³² 'Ajta ti pua'a ayén tira'atámítiejte'en ti caí huatári'iristare ti hua'utémua'itin, ayée pu rini. Tí'ij auj a'imúa e'evé'evee í seij, a'íi pu seica huata'íti mej mi á'uju'un í seáj jemi í rey mej mi raatáhuavii mej raaxí'epi'intare'en mej mi caí runé'usi'ite'e.

³³ 'Ayee pu hui che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti nain mé teuúhua'axin a'achú ti tí'ijcha'íi. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

Tí pua'a nu'u tixín í ti jín ancacá í unaj

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Seajta mú'een, ayée xu hui tí'ivaire'e sej rí'i huá'uruuren í seica í teite í niuucari jime'e mej mi rí'i ri'éene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. Seajta, ayée xu che'atá sena'a tí'ivaire'e tíj unaj mej ra'ur'éviváara'a muá'aye'i í teite í hua'ira'a japua a'iné naa pu ta'ancacá í unaj. Aru ti pua'a huateáru'una, tí'iquí ráxi'isin í ta'ancacá, ¿a'iné tejamuá'amtiejte'e? ¿Niqui ajtahua'a ri'irí ti ancacá á'ara'ani? Capu hui xaa ne'u a'atzu. ³⁵ Capu ché'e ti'itíj vaire'e, ni í chuej japua, capu ajta tí'ivaire'e ti rajnájchite'en í ye'emuaate chuita japua. Ayee mu'u raru'ujca mé mú rúurieexijsin.

'Ayee pu'u hui, jíme'en í ja'ati ti huíteájnamua, ché'e a'íin ráanamua temua'a naa.

15

A'íjna jime'e ti nu'u cáne'a á'uvej

(Mt. 18:10-14)

¹ Majta a'íime í mej huá'ajjve'eca'a í teite mej tí'itíci, majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, a'íi mú ajteáxiireca'a mej mi ráanamua. ² Mí ajta a'íime í fariseos, ajta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a, a'íi mú miyen tí'ixajtaca'a tijín:

—Amíjna mi teáata'a, amíi pu hui rí'i tihua'ancuré'evi'iti í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, ajta huá'a jamuan tí'icua'a.

³ Aj pu i Jesús ayén seáj niuucari jín tihua'utá'ixaa tijín:

⁴ —Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a seáj mú'een cáne'axi tíye'emua a'achú cumu anxíte mej ará'ase. ¿Ni caí ayén rini ti pua'a seáj á'uveti? Aa pu hua'utéhuiite'esin í seica 'itzitá. Ajta raaré'ehuausin í seáj ti á'uvej ajta na'a caí ráateuni.

⁵ Tí'ij ráateuni, aj pu i huataújtemua'ave'esin. Tí'ij ji uhuateújratziira. ⁶ Tí'ij jí u a'umé í ruche. Aj pu i ru'amiigustemua'a huatájeevi. Majta me'ín, ajteáxiiri, aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tijín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en. Nu'uri yeehui ráateu í cáne'a ti á'uvej.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁷ Ajta ayén tijín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'een a'uun ta japua ti Dios é'eseijre'e, ti pua'a ja'ati seicié tiú'umua'ati ti ij caí cha'a a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ti ij ajta ayén huárini a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e, a'íi mú í mej me'uun é'eseijre'e jemin í Dios, jaítze'e mú rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti a'íin ja'ati ayén seicié tiu'umuá'aj í Dios jemi mecaí a'ímej jime'e í seica, í mej mu'íi, í mej rí'i tí'iteteite, í ti caí huá'aturaate'e mej seicié tiú'umua'ati.

A'íjna jime'e ti nu'u tumin á'uvej

⁸ Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a hui 'íita'a ayén tí'ituaave'e a'achú cumu tamuáamuata'a tumin. ¿Ni qui caí ayén rini ti pua'a seáj á'urieni? A'íi pu tí'itíj aparatu ájtairan.

Tí'ij jí uhuaré'e'icha'uta u ruch'i'itá. Rí'í pu tí'ihuauuni ajta na'a caí ráateuni. ⁹ Tí'ij raateún, ru'amiigustemua'a pu huatájeevi, a'ímej í mej vejli'i antachéjme. Majta me'ín ajteáxiiri. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en neetzi jemi, a'íné nu'uri ráateu yeehui í tumin nej yá'urie.”

¹⁰ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'irineca u ta japua í Dios jemi, ajta a'ímej jemi í mej ravaire'e. A'uu mú hui rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti se'j ti a'ij pua'a tí'itiújcha'íica'a í jéjcua ímuá, aj pu i a'utéjche ti seicié tiú'umua'ati í Dios jemi.

A'íjna jime'e ti nu'u yaujra'an mú a'ij huárupi

¹¹ Jesús pu ajtahua'a se'j niuucari jín tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ja'ati e'echéjme'e. Hua'apuaca pu nu'u tiyaúumua'a. ¹² Ajta a'ín yaujra'an ti pa'ari'í, ayéé pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjín: “Patá'aj yee tinaatá'an ineetzi í ti tináaci'iti patí'ij caí cha'a mé'ehua'atan mú'ee.” Ajta a'ín táatajra'an, a'í pu nu'u já'ita'a tihua'utá'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a.

¹³ 'A'atzu pu'u á'ateevi'ica a'íjna ti pa'ari'í. Tí'ij jí nu'u tí'ijsej í ti tí'ijcha'íica'a í táatajra'an. Ajta á'uraa a'íjna í yaujra'an. Aa pu nu'u a'ímuá a'ará'a se'j chuéjra'a japua. A'uu pu nu'u ca'anacan tiu'uxíjte nain tíj na'a ti tiraac'í'í a'íjna jime'e ti a'ij pua'a tí'itiújcha'íica'a.

¹⁴ 'Tí'ij nain tiu'uxíjte, aj pu nu'u i je'íhua huatatújritze a'ujna se'j chuéjra'a japua. Aj pu i tira'utéturaate tí'it'j ti huácua'ani. ¹⁵ Aj pu i á'uraa. Aj pu nu'u i se'j jemi a'ur'é'ene ti ij a'ín í ja'ati raatá'an ti tiu'umuári'en. Ajta a'ín í ja'ati, ayéé pu nu'u hui tiraamuáriste ti a'uun á'ume'en a'u mej tuiixu a'urá'uu ti ij tihua'umín.

¹⁶ 'Jé'ecan pu nu'u huata'í'icuataca'a a'íjna ti pa'ari'í. Ayeé pu nu'u tirajpuaíjtzica'a. Ruxí'evi'ira'a jime'e tiú'ucua'aníche'e a'íjna í cutzape'e tí'it'j, tuiixu mej racua'aca. Mí ajta i caí, capu ja'ati raatá'acare'e ti tí'it'j huácua'ani.

¹⁷ 'Aj pu nu'u i u huaújmua'atzi. Ayeé pu nu'u tiu'umuá'aj tíjín: “Majta a'íme yeehui í mej ravaire'e í nitáata, mat'j mena'a pua'amé ruxiéhua mú tí'icua'a. Ajta te'avá'aturaave huá'a jemi. Mí neajta inee, íye nu huatéjvee ne'icuata. Ayej ne'ase nemí'ini tujri jime'e. ¹⁸ Ayej ne'ase yeehui ná'uraa neyajna. A nu a'umé í nitáata jemi. Ayeé nu tiraatá'ixaate'esin yee: Táata, je'íhua nu auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'etzi jemi. ¹⁹ Capu cha'a ayén tiraavíjte'e pe'j piyen naatámua'ati yee niyauj. Patá'aj piyen náaruuren ineetzi pat'j huá'aruure í mej á'a jemi tí'imuari'e.”

²⁰ 'Tí'iqui á'uraa. Aj pu i a'uun e'iré'ene í rutáata jemi. Tí'ij a'ímuá auumé'eca, a'í pu nu'u hui táatajra'an raase'j. Jé'ecan pu rá'ancu'uvajxi. Tí'ij i a'utiéchejraa a'u ti e'evé'eme í yaujra'an. Aj pu nu'u i ru'iré'echuixi, ajta ru'itép'i'tze.

²¹ 'Ajta a'ín yaujra'an, ayéé pu tiraata'ixaa tíjín: “Táata, je'íhua nu yeehui auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'etzi jemi. Capu ché'e yeehui ayéé tiraavíjte'e pe'j piyen tinaatájeeve yee niyauj.”

²² 'Mí ajta a'ín táatajra'an, ayéé pu nu'u tihua'utá'ixaa í mej jemin tí'imuari'e tíjín: “Ca'anacan mé se'avé'echuí í sícu'uri ti jaítze'e naa 'een sej si se'íjna ru'ucáchejte'en. Seajta í aniira setá'aj ru'ucárujti'i í xiteáara'an jetze, seajta ra'ajtáca'acaite'en. ²³ Setá'aj seajta yeehui siyen huárini, sej se'íjna í viseáaru'u í tej teri rajrújte, setá'aj u ya'uvé'ejan, setá'aj ráame'eni.

'Tiché'e yeehui tiú'uyesten, teajta tiú'ucua'ani taxiéhua. ²⁴ A'íné i niyauj, pu'uri ajtahua'a mu'u e'ejnéj. Pueere yee ari mu'u a'umí'í. Ajta á'uvej, aru tu'uri teajtáhua'a ráateu.” Ayeé pu tihua'utá'ixaa. A'íj mú nu'u hui jín ma'utéjhuíí mej tiú'uyesten.

²⁵ 'Ajta a'ín yaujra'an ti vásta'a, áa pu já'ahua'a tejé'emuari'eca'a a'u ti a'upá'atza. Tí'ij ari á e'evé'eme'eca á vejli'i a'u ti a'utéjvee í chí'ij, a'í pu ráanamujri'i mej tí'icuiina, majta tí'ine'e. ²⁶ Tí'ij nu'u i se'j huatajé í ti ravaire'e í táatajra'an. Aj pu nu'u i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ij mej rici.

²⁷ 'Ajta a'ín ti tí'ivaire'e, ayéé pu hui tiraata'ixaa tíjín: “Pu'uri yeehui uvé'ene í á'ajuu. Ajta a'atáata, a'í pu ráame'iri'i í viseáaru'u í tej rajrújte a'íjna jime'e ti ajtahua'a

uvé'ene jemin í rutáata. Capu yeehui a'ij éene'e. Rí'i pu naa te'uvé'ene." Ayee pu nu'u tiraata'ixaa.

²⁸ 'Ajta a'íin ti vásta'a, tí'ij ayén tiráanamujri'i, tí'ij nu'u i huataniú'ucaca'a. Capu raxí'leve'eca'a ti uteárute u chi'ita. Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu nu'u huirájraa ti ij ya'utajé. Jéihua pu raatéje ti uteárute u chi'ita.

²⁹ 'Ajta a'íin ti vásta'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjín: "Casi'i. Tíj na'a nej yé huaca mú'eetzi jemi, jeíhua nu tí'imuari'e. Canu yeehui ja'anáj ti'itíj jín auteájturaa mú'eetzi jemi. Nain nu yeehui jín te'ará'aste a'ij pej tinaata'aíj. Pajta mú'ee, capej yeehui ja'anáj ti'itíj naatá'a í nej jín tiú'uyesten huá'a jamuan í ne'amiigustemua'a, ni ti'itíj caura. ³⁰ Mí pajta mú'ee, ayée pu huaríj, amíjna muá'ayauj, a'íi pu 'uuca jamuan raaxíjte nain í pej tiraatá'a. Ajta tí'ij uvé'ene, mú'ee pej raajé'icatze í viseáaru'u í tej rajrújte."

³¹ 'Ajta a'íin táatajra'an, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: "Niyauj, tíj pena'a peri pua'an xicaj yé huaca ineetzi jemi. Ajta tíj na'a ti'ipua'amé í nej tí'ijcha'ii, mú'eetzi pu ti'a'áa.

³² Aru amíjna muá'ajuu, ayée pu éene'e cumu ti m'íichica'a a'iné capu mé'e já'ahua'aca'a. Ayee pu 'een íjii cumu ti ajtahua'a huatarún. A'íi pu yeehui á'uvejca, aru pu'uri ajtahua'a huatasejre. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej huatátatemua'ave'en, teajta tiú'uyesten."

16

A'íjna í ti tí'ivaire'e ti nu'u aujteájturaa huápi'i a'íjna jemi í ti jemin tí'ivaire'e

¹ Jesús pu ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Aa pu nu'u hui já'ahua'a chíjteaani é'echejca'a. Seíj pu ravaire'eca'a a'íjna jime'e ti antiújmua'areereca'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a í chíjteaani. Matí'ij nu'u mi seica jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e ti ca'anacan raaxíjte'e cha'a na'a ti tí'iseijre'eca'a.

² Tí'ij í chíjteaani raatajé. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uri'i tíjín: "¿A'iné na'a qui nej neri tiú'unamujri'i a'ij pej rici mú'ee? Patá'aj yeehui ra'uyú'uxan nain a'achú pej jín anti'amua'aréere nej ni ráamua'aree a'achú ti caj te'ará'ase, í pej caí yeehui ché'e piyen anti'amua'aréere pua'amé."

³ 'Ajta a'íin ti ravaire'eca'a, ayée pu tiu'umuá'aj tíjín: "¿A'iquí nerini? A'íjna ti tí'ine'ajjte'e, a'íi pu nu'u tiná'ari'ira í nej jín antínmua'aree. Mí neajta inee, canu neca'ane nej te'até'ijche'en. Ajta netí'itevi'ira'a nej yeehui vaírri'ira huatáhuauuni. ⁴ Nu'uri yeehui ramua'aree a'ij nej rini, mej mi teite na'ancuré'evi'itín temua'a naa a'ujna huá'ache netí'ij caí cha'a tí'imuari'e neyajna."

⁵ Tí'ij nu'u i hua'utajé seíj ajta seíj í mej tirá'acha'íire'eca'a a'íjna í chíjteaani. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uri'i í seíj ti amuacá ve'eré'ene tíjín: "¿A'achúni yeehui petirá'acha'íire'e í ti tí'ine'ajjte'e?"

⁶ 'Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tíjín: "Anxíte pua'améca í taampu a'íjna í aceite ti aceituuna jetze me'ecan."

'Ajta a'íin ti antiújmua'aree, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tíjín: "Ye'ecui i cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i a'achú pej caj tirá'acha'íire'e. A'ujyeíjxi mú'ee, ca'anacan. Patá'aj seíj auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usi'i a'achú cumu anxíj tamuáamuata'a taampu ti ará'ase."

⁷ Tí'ij nu'u i ajta seíj ayén tiu'uta'íhua'uri'i tíjín: "Carij mú'ee, ¿a'achúni yeehui petirá'acha'íire'e?"

'Ajta a'íin, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: "Anxíte pua'améca medida í triigu."

'Ayee pu tiraata'ixaa tíjín: "Ye'ecui, i cuapée. Patá'aj seíj auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usi'i tíjín: muáacuate pej nu'u rá'acha'ire'e."

⁸ 'Ajta nu'u a'íin ti tí'ira'ajjte'e, a'íi pu hui rí'i tiraatá'a a'iné rí'i pu tiu'umuá'aj a'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini. Majta a'íime í mej a'uchéjme seíj chuéjra'a japua íiyen chaanaca japua, jaítze'e mú raayí'ti a'ij mej ye'í huárini í seica í ruxí'ej teite mecaí a'íime í mej me'íjna jetze ajtéme'ecan í ti hua'atátzavi'ijte'e í tavástara'a.

⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu ché'e sena'a raaxjíte'e í tumin íyeyen ti me'ecan chaanaca japua. Ché'e ayén tejámuaatévaire'en méjca'i huáyee sej si ru'amiigustemua'a jín antimuá'itín mej mi me'ín amua'ancuré'evi'itín temua'a naa a'ájna xicájra'an jetze tí'ij caí cha'a mé'e á'a túmintan. A'uu mú hui amua'ancuré'evi'itín a'u ti caí ja'anáj é'evatzijsin í huá'achi'i.

¹⁰ 'A'íjna ti xí'epi'ín ríci a'íjna jime'e ti ciliéene'e jín ti'itétjvee, a'íi pu ajta xí'epi'ín ríni ti pua'a ti'itevéé á'ara'ani ve'ecán jime'e. Ajta a'íin ti hui caí xí'epi'ín ríci a'íjna jime'e ti ciliéene'e jín ti'itétjvee, a'íin capu ajta xí'epi'ín ríni ti pua'a ti'itevéé á'ara'ani ve'ecán jime'e.

¹¹ 'A'íj pu jín, ti pua'a secaí té'aste í sej jín antiújmua'aree sej rajmuári'e í tumin ti yen seijre'e íyeyen chaanaca japua, ¿ni qui siyeyen tí'imua'atze ti ja'ati ayén tejamua'íjcate'esin sej raamuári'en ti huápi'i tí'ijnajche tíj na'a rusén jime'e? Capu xaa ne'u ayén té'eme.

¹² 'Tí pua'a secaí té'aste sej rajmuári'en se'íjna jime'e ti Dios amuaatapuajjve, capu ja'anáj amuaatá'asin ti mú'ejmi áa'amua'áa pu'éene'e á'ara'ani.

¹³ 'Capu hui rí'irí ti ja'ati hua'apuaca huávaire'en a'ímej jemi í mej tí'ajta. Tí pua'a ayén huárini, ayée pu té'eme. Jéihua pu rájcha'íire'e a'ame í seij, ajta jeíhua pu rí'í tirájcha'íi a'ame í seij. Na'ari, a'íi pu rí'í tirá'atzaahuate'e a'ame í seij. Ajta í seij, a'íi pu rá'axiehuari'ira a'ame. Capu a'atzu rí'irí sej huataúra'an ti Dios tejámuaata'ájte'en, ti pua'a hui se'íjna jín huataúra'an sej tumin tíseire'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁴ Majta a'íime í fariseos, jeíhua mú ranecua'atzeca'a í tumin. Mat'íij miyeyen tiráana-muajri'i, jeíhua mú ra'utéxiehuari'iri'i me'íjna í Jesús. ¹⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu a'íin pírici í sej siyeyen tiú'ujseijrata sej si rí'í títetéturaave í teite jemi. Mí ajta Dios, a'íi pu tirú'umua'aree a'íj sej 'een mú ru tzajta'a. A'íjna ti nu'u ayén naa seijre'e í teite jemi, a'íi pu hui a'íj pua'a seijre'e í Dios jemi.

A'íjna í ti Moisés ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'íjna í ti Dios tiu'uta'ájta

¹⁶ 'Tíj na'a hui a'ajná'imua ajta caí huatasejre í Juan, a'íi pu'u tihua'a'ixaate'eca'a a'íj ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íj mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tíj na'a tiu'utasejre í Juan, a'íj mú tihua'a'ixaate'e í niuucari jime'e í mej jín huaújtemua'ave'en a'íj ti 'een í Dios jemi a'u ti tejé'ajta. Majta naími'i tí'itese'e mej me'uun a'uteárute ca'anéeri jime'e.

¹⁷ 'Ajta a'íin yu'uxari, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, aúche'e pu hui nain jín te'ará'astejsin. Jaítze'e pu á'ateere mej ra'ará'asten caí nain tíj na'a ti tí'iseijre'e íyeyen chaanaca japua, ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e.

Tí pua'a nu'u ja'ati ru'íj mé úurieeni

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Ajtahua'a seij niuucari hua'utá'ixa tíjín:

—Ja'ati ti mé rúurieeni í ru'íj, ti pua'a á'yeyen seij ancuré'evi'itín, a'íi pu raxána'acira'aten a'íjna jemi í 'íita'a. Ajta, ti pua'a ja'ati ra'ancuré'evi'itín seij í 'íita'a ti amuacaí mé rúurie í rucín, a'íjna í ja'ati, a'íi pu hui ajta raxána'acira'aten.

A'íjna í chíjteaani, ajta a'íjna í Lázaro

¹⁹ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chíjteaani e'echéjme'e, ti naa éene'en ti'iteújche'etehua'a, cáixuri jime'e ti tí'inacamua, ajta ti ti'irí'een. Tí'ij pí na'a pu tí'iyestehua'a. Jéihua pu hui tí'ina'achita'a a'íjna jime'e ti ruxiéehua é'echejca'a.

²⁰ 'Ajta nu'u a'íin ti caí a'íj tí'ijviicua'i, áa pu a'itétjca tá'apueerta a'u ti é'eche í chíjteaani. Ayee pu nu'u ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati ti caí a'íj tí'ijviicua'i tíjín Lázaro. A'íi pu tí'icui'i. Nainjapua nu'u hui cá'atza í ru jetze.

²¹ 'Jé'ecan pu raxí'eve'eca'a ti ráacua'ani í cua'ira ti tí'ite'ení ti te'ecájvitze meesa japua a'u ti tejé'ecua'a í chíjteaani. Majta a'íime í tzi'ici, a'íi mú a'uré'enineica'a, majta raacánajxi í ti hui cá'atza japua.

²² Tí'iqui a'ájna xicájra'an ti jetzen huamí'i a'ájna í Lázaro, matí'ij nu'u mi a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'íi mú ya'uví'iti í Abraham jemi a'u ti Dios é'eseijre'e. Ajta a'íin í chíjteaani, tí'ij nu'u i a'íin huamí'i. Majta hui ra'avá'ana.

²³ 'A'uu pu a'uteájturaa a'u ti á'ataa í taij. Jéihua pu rajpuaíjtzica'a a'ájna í chíjteaani teecan. Tí'ij i ájneereca'a. Aj pu i raaseíj a'ájna í Abraham, ajta a'ájna í Lázaro ti a'utéveeca'a í Abraham jamuan.

²⁴ 'Aj pu i raatajé tíjín: “Abraham, mi pej ní'iyá'upua, ná'ancu'uvajxi'i. Patá'aj mú ye'uta'íte pemíjna mi Lázaro ti ij amín ra'antíru'unen í ruxité ti ij naatécimuajte'en í neneanú jetze, a'íné jéihua nu rajpuaíjtzi íiye taij tzajta'a.”

²⁵ 'Ajta a'íin Abraham, ayée pu nu'u hui tiu'utaniú tíjín: “Niyauj, ni pecaí ramua'aree a'ij ti timuáavaij patí'ij pauj ruurica í chaanaca japua. Jéihua pu yeehui rí'i timuáavaij. Ajta amíjna mi Lázaro, jéihua pu a'ij pua'a tirajpuaíjtzica'a. Mí ajta íjii, a'íi mú yeehui rá'ancu'uvajxi'isin meyajna. Pajta mú'ee, íjii parajpuaíjtzi pej pua'amé. ²⁶ Ajta íjii, ayée pu yeehui 'een, pu'uri ayén huaújrúu ti ayén te'atácuuni'in. A'ij pu jín caí rí'irí mej antáciine amun pújme'en mú'ejmi jemi a'íime í mej miyen raxí'eve'e. Ajta caí rí'irí mej a'u ti pújme'en a'itáciine téjmi jemi a'íime í mej majta miyen raxí'eve'e.” Ayee pu nu'u tiraata'ixaa a'ájna í Abraham.

²⁷⁻²⁸ 'Tí'ij i ayén tiu'utaniú tíjín: “Tí pua'a ayén tí'eene'en, niyá'upua, ayée nu yeehui muahuavii, pej amíjna Lázaro huata'íte ti a'uun a'atanén nitáata ti é'eche, a'íné anxívica nu ti'ihuamua'a. Ché'e yeehui amín rí'i tihua'jutá'ixaate'en mej mi caí miyun pújme'en a'uvé'eci'ica'an mej mi caí rajpuaíjtzi muá'ara'ani meyajna.”

²⁹ 'Abraham pu nu'u ayén tiraata'ixaa tíjín: “A'íi pu a'uteájturaa a'íime jemi a'ájna Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Miché'e yeehui a'ájna huanamua.”

³⁰ 'Ajta a'íin chíjteaani teecan, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Niyá'upua, mi pej Abraham pú'een. Capu ti'itíj vaire'e. Aru ti pua'a yeehui ja'ati ti ari huamí'i aj pu huataseíjre'esin a'íimej jemi, aj mú mi seicié tí'imua'ati í Dios jemi.”

³¹ 'Aj pu nu'u i ayén tiraata'ixaa tíjín: “Tí pua'a mecaí ráanamua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Moisés teecan, ajta a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, camu yeehui majta rá'antzaahuat'esin ti pua'a huataseíjre'en huá'a jemi í ja'ati ti a'itáara í mí'ichite tzajta'a.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

17

Tí pua'a nu'u a'ihuáara'a ti'itíj jín auteáuran mú'etzi jemi

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Ayee pu té'eme ti ti'itíj huataseíjre'en í mej jín auteáuran í Dios jemi. Ché'e a'ij ti na'a jé'ecan jemin a'ájna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

² 'Na'ajtzí a'ájna í ja'ati mej amuacaícan ra'acátapi'iran cijpáara'an jetze í tetej se'uníjra'a ti ve'ée mej mi ra'ateájrieni á jaata'a ti ij án aujámín a'u ti autí'ij. Jaítze'e pu hui tiraatéva'irihua'an caí ayén tiraatéva'irihua'an ti pua'a a'íin ca'aníjra'a tihua'utá'an a'íimej í mej cílieen mej mi me'ín auteáuran í Dios jemi.

³ 'A'ij pu jín, rí'i xu'u mú'een. Tí pua'a a'íin a'ihuáara'a auteáuran mú'etzi jemi, patá'aj ra'ajteá'axi'in. Tí pua'a seicié tiú'umua'ati mú'etzi jemi, aj pej xaa tiraatá'uuni'ira.

⁴ 'Tí pua'a seíj xicaj, ja'ati auteáuran mú'etzi jemi arahua'apuáca jetze, ajta ti pua'a a'íin á a'uré'enen mú'etzi jemi ayén pua'amé arahua'apuáca jetze tí'ij ajtahua'a ayén timuaatáhuavii yee tinaatá'uuni'iri'i í nej jín auteájturaa mú'etzi jemi, ayée pej hui huárini pej tiraatá'uuni'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Tí pua'a nu'u ja'ati té'atzaahuat'e

⁵ Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í tavástar'a tijn:

—Taatévaire'e tetá'aj té'antzaahuat'e'en jaítze'e.

⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—A'íi pu tiú'ujxe'eve'e sej c'íj caj té'antzaahuat'e'en. Tí pua'a siyen c'íj caj sena'a té'antzaahuat'e'en, ayée pu tiu'utári'iristari sej siyen tiraata'aíjte'en se'íjna í huaréj ti a'itíu'jcuta, ti á já'ita'a jaata'a e'eteújhuite'en rusej. Ajta a'íin huaréj, ayée pu rini a'ij sej tiraata'aíjte'esin.

A'ij ti nu'u ye'í ja'ati huatévaire'en

⁷⁻⁸ Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a ja'ati tí'imuari'e mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti taséehua na'ari cáne'axi cha'íi, ¿a'iné ye'í setiraatájeevi tí'ij a'íin uvé'enen a'u ti tejé'emuari'e? ¿Ni qui hui siyen tiraatájeevi yee: “Mu a'utá'iyi'i, a'ujyejxi'i patá'aj tiú'ucua'ani?” Caxu xaa ne'u siyen tiraatájeevi, sino ayée xu'u tiraatájeevi tijn: “Patá'aj yee rí'i tiú'uruuren í tej tiú'ucua'ani. Pajta, patá'aj rí'i huá'aruuren pej pi titaamín, aj pu yee xaa huatári'iristari pej tiú'ucua'ani, pajta pej huayé'en.”

⁹ Ajta a'íin, tí'ijta ari ayén tiú'uruuren a'ij sej tiraata'aíj, ¿ni secaí cha'a a'ij tiraatá'ixaaate'esin yee cha'a Dios timuaatanájchite'en? Caxu xaa ne'u a'atzu, a'iné ayée pu tiú'uruu a'ij sej tiraata'aíj.

¹⁰ 'Aye xu che'atá sena'a huárini. Setí'ij seri raac'íi nain jime'e í ti jín Dios tejámua'íjca, ayée xu'u tiu'utaxájta yee catu hui ti'itíj vaire'e iteen. Aye tu'u huaréj a'ii ti tiú'ujxe'eve'eca'a itejmi jemi. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'uhuaa a'ímej í mej tamuáamuata'a ará'ase

¹¹ Aúche'e pu huamé'ecaa í juye jetze Jerusalén ti a'uré'enine'i. A'uu pu a'ume'eca a'u ti e'leve'e'ástime a'uun ti huatacá'a u í Samaria, ajta u Galilea. ¹² Tí'ij a'uun a'uterutíjme'ecaa, a'úu mú ra'antinájcheca'a í teteca í mej tamuáamuata'a ará'ase. A'íime metí'icucui'i me'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, í mej miyen rata-muá'amua tijn: lepra. A'atzu mú imuá a'utéhuixi.

¹³ Matí'ij mi ca'anín jín raatajé tijn:

—Jesús, mi pej maestro pú'een. Patá'aj tá'ancu'uvajxi'in.

¹⁴ Tí'ij Jesús hua'usej, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Setá'aj u á'uju'un huá'a jemi í mej tí'ivaire'e u teyujta'a sej si huataújsejrata mej me'ín ráamua'aree tijn xu'uri huarúj.

Matí'ij mi u á'uju'un. Mu'uri á ajujú'ucua, aj mú mi huarúj. ¹⁵ Tí'ij i se'íj huaré'araa tí'ij ráamua'areeri'i tijn pu'uri huarúj. Aj pu i a'atzu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jemi tijn:

—Rí'i nu timuaatá'asin nevástar'a.

¹⁶ Aj pu i e'erájve á chuaata'a á vejli'i jemin í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijn:

—Ché'e Dios timuaatanájchite'en.

A'íjna í ja'ati, í Samaria pu é'eme'ecan.

¹⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿Ni mecaí ará'ase a'achú cumu tamuáamuata'a a'íime í mej huarúj? ¿A'uné a'ij mé'een í seica í mej aramuáacua? ¹⁸ ¿Ni amí na'a rusej huaré'araa ti ij rí'i tiraatá'an í Dios jemi, amíjna ti sej chuejra'a japua é'eme'ecan?

¹⁹ Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icui'ica'a tijn:

—Ájchesi. Pepu'uri huarúj, a'iné peté'antzaahua. —Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

A'ij ti nu'u éene'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze í ti nu'u jetzen tiu'uta'aíjta í Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Ja'anáj pu ayén tiuju'urúj. A'íi mú fariseos miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijn:

—¿A'anajni rí'i teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijn:

—Ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua, capu ayén huatasejre'esin a'íjna jime'e í sej jín ráamua'aree, ajta í sej jín raasej yee pu'uri yen huatasejre.

²¹ 'Camu hui miyen tiraataxájta í teite yee: “Ye'ecui seijre'e”, na'ari yee “A'acuí seijre'e.” Camu a'atzu, a'iné pu'uri yé seijre'e a'íjna jime'e nej nee yé huatéjvee mú'ejmi tzajta'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

²² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'a sej jetzen siyen raxí'eve'e xá'aju'un huápi'i sej raasej netí'ij amuacá te'enteároute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere. Aru, caxu hui rasejran.

²³ 'Teteca mú miyen tejámuaatá'ixaate'esin ti jíme'en yee pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua a'iné yé pu nu'u huatéjvee na'ari yee mé pu nu'u huatéjvee na'ari yee áa pu nu'u é'eseijre'e. Caxu hui u á'uci'ica'an huá'a jamuan. ²⁴ A'iné, ayéé nu hui seíre'e na'ame ne'ájna xicájra'an nej jetzen amuacácan te'enteároute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere na'ame. Ayeé nu che'atá nena'a seíre'e na'ame matj í mej témaxcava'ara'a u júte'e. Tí'ij huatátaaxi'in, ca'anacan pu huanéeri'icirej ye'icáa a'ame.

²⁵ 'Aru mi'i pu hui ayén tiú'ujxe'eve'e nej jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani inee. Ayeé pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej netíte a'íime iiji mej huáteemua.

²⁶ 'Ayajna tjí tiu'urj ajca'ihuá'imua tí'ij auj ruurica'a a'íjna í Noé teecan, ayéé pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'an jetze nej jetzen yé uvé'enejsin inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

²⁷ 'Metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. Seica mú néjne'ijche'ecare'e, majta seica víjvii'iche'ecare'e. Camu a'ij mena'a. Ayeé mú rijcaa ajta na'a caí Noé a'uun pu a'uteájrupi í baarcu jetze. Ajta pu i jeíhua tíjsteca'a í jaj. A'í pu hui najjmi'ica antipua'ari.

²⁸ 'Ayeé pu che'atá tiráaru ajca'ihuá'imua tí'ij auj ruurica'a a'íjna í Lot teecan. A'í mú tí'icua'acare'e í teite. Majta yé'ecare'e. Majta tí'inanaavecure'e. Majta tí'ituaacare'e. Majta tí'ihuiitehua'a mú mi, majta chi'ij tá'ahuacare'e.

²⁹ 'Aru a'ájna xicájra'an jetze tí'ij Lot huirájraa a'ujna u Sodoma, taj pu hui u je'icáaxire, ti azufre jín á'ataaca'a. Najjmi'ica pu antipua'ajte. ³⁰ Ayeé pu che'atá na'a tihua'aruuren a'ájna xicájra'an jetze nej huatasejre'esin inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³¹ 'Ayeé xu hui huárini a'ájna xicájra'an jetze. Tí pua'a ja'ati án á'ujveeca í ruchi'i japua ti avé'jaxu'umua'i, ti pua'a a'uun te'urá'aca í ti'á'ara'an u chi'ita, cha'a caí a'uun uteáru'ipiche'en ti ij te'irá'in. Ajta a'íin ti tejé'emuari'e í ruví'ira'ata'a, cha'a ajta a'íin caí u á'uyelican u ruche ti ij ti'itj a'uvé'a'an.

³² 'Setá'aj hui ra'utámua'aree a'ij ti tiráaru í íra'ara'an í Lot teecan. ³³ Ja'ati ti na'a, ti pua'a a'íin ayén huárini a'ij ti tirájteu rusej tjí na'a nain xicaj tzajta'a, a'í pu xaa a'uvaíjtzí. Ajta a'íin ti taúra'aca ti huámi'ini ineetzi jetze me'ecan, a'í pu xaa huateáturaasin tjí na'a rusén jime'e.

³⁴ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna tíca'ari tzajta'a, mé hua'apua mú huatéje'ití muá'aju'un í utaatzí japua. Dios pu hui sej á'avi'itín. Ajta í seij, áa pu a'uteáturaasin.

³⁵ 'Majta hua'apua 'uuca, mé naími'i mú te'á'atí'ixín mú muá'aju'un. Dios pu sej á'avi'itín. Ajta í seij, áa pu a'uteáturaasin.

³⁶ 'Majta hua'apua teteca, mé naími'i mú tejé'emuari'e muá'aju'un u ví'ira'ata'a. Dios pu hui ajta sej á'avi'itín. Ajta í seij, áa pu a'uteáturaasin. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁷ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayéé mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'uné jetze rá'avi'itín í Dios?

Ayeé pu tiu'utaniú tíjín:

—A'uu mej e'etiújseire'esin í muá'ara'ica a'u ti ti'itj auucá'a ti mí'ichi.

18

A'íjna 'íita'a ti nu'u rusejítaca'a, a'íí pu nu'u raatéemua'iti a'íjna í juees

¹ Aj pu i Jesús se'j niucari jín tihua'utá'ixaa mej mi ráamua'aree ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej téniyuca'an ja'anáj ti na'a. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u caí ruxieemá'ite. ² Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a se'j chajta'a jetze ja'ati pu é'echejca'a ti juees jín ti'itéveeca'a. Capu nu'u hui rá'atase'eca'a í Dios a'íjna í juees, capu ajta jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti ti'ití huá'aruure í teite.

³ Ajta nu'u se'j a'uun a'utéveeca'a 'íita'a ti hua'ujseistareca'a. Ajta a'íin í 'íita'a, ja'anáj ti na'a pu a'ur'éenineica'a í juees jemi. Ayee pu nu'u hui tí'ijhuaviiraca'a tíjín: “Patá'aj yeehui piyen náaruuren pej ne'uxá'ite'en pe'íjna jime'e ti ja'ati néjcha'íire'e.” ⁴ Ajta a'íin í juees, a'íí pu nu'u rá'ijmá'iraca'a. Pu'uri a'ateevi'i ti ayén raruurejca'a. Aj pu i ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Jee xaa ne'u, canu yeehui rá'atase'e í Dios, capu ajta neetzi jetze ruxe'eve'e a'ij ti ti'ití huá'aruure í teite. ⁵ Aru amíjna mi 'íita'a, tí'ij pí na'a pu yeehui yé táninei. Jé'ecan pu nejaaxie'ite. Tij caí nee nu yeehui rá'axie'ite'en ne'íjna jime'e ti ja'ati rájcha'íire'e. Na'ari caí, ajtahua'a pu yeehui yé táninéica'a a'ame ajta nena'a caí tácu'a'anaxi'ín ne'íjna jime'e.” Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj.

⁶ Ajta tavástara'a pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xaanamuajri'i mú'een a'ij ti ti'ixa a'íjna í juees ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íí. ⁷ Ajta a'íin í Dios í sej rájya'upua, ¿a'iné tejamuá'amitie'ite a'ij ti huárini mú'ejmi jime'e í ti amua'antíhua'u? ¿Ni caí amuá'axie'ite'en a'íjna jime'e í mej amuájcha'íire'e í á'amua'axi'ej teite, í ti Dios amua'antíhua'u? A'ii ne'u caí. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, mú'een xu rahuahuau ti ayén huárini. ¿Ni qui á'ateere ti á'amua'ijmá'ira a'ame? Capu xaa ne'u a'atzu.

⁸ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén té'ujca'ane ti ama'uxá'iten a'íjna jime'e í mej amuájcha'íire'e. Ajta ca'anacan pu ayén rini. Mí ajta, netí'ij uvé'enen inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, ¿ni qui mecaí cha'a té'atzaahuate'e a'íime í mej yen chaanaca japua a'uchéjme? Camu a'atzu, tzíte'e.

A'íjna ti fariseo pú'eene'e, ajta a'íjna ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

⁹ Jesús pu ajtahua'a se'j niucari jín tihua'utá'ixaa a'íimej jime'en í mej miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tíjín rí'i mú nu'u tí'iteteite, í mej majta huá'axieehuata í seica í ruxí'ej teite. Tíjín:

¹⁰ —A'íime í teite, í mej hua'apua, a'úu mú nu'u a'uteájrupi teyujta'a mej mi me'uun huatéjnuuni. Se'j pu fariseo pú'eene'e. Ajta í se'j, a'íí pu hui pírici ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici.

¹¹ Ajta a'íin í fariseo, a'íí pu nu'u huatéechaxi. A'íí pu i a'utéjche ti ayén tiu'utéjnuuni í ru tzajta'a tíjín: “Dios, jé'ecan nu huatántemua'ave'e mú'etzi jemi, a'iné canu yeehui niyen 'een matá'j 'een í seica í teite. A'íí mú yeehui tí'inahua'aj na'ari a'ij mú pua'a titetiújcha'íí, majta metíu'uxana'acira'ate 'úucate jamuan. Canu yeehui neajta niyen 'een t'j amíjna ti huá'ajijve'e a'íimej í mej tí'itici. ¹² Hua'apuaca jetze nu yeehui né'itzi'ivi se'j itieeri jime'e. Neajta niyen tiraatá'aca se'j tamuáamuata'a ti anxíte me'ecan í ti tinaac'íí.”

¹³ Ajta a'íin ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, áa pu nu'u hui a'atzu imuá a'utevé'e. Capu nu'u ajta á'ujca'anejca'a ti júte'e á'ujneere, sino anteújtu'asixi í rútavíitze'e í rumuájca'a jime'e. Ayee pu nu'u tiu'utéjnuuni tíjín: “Dios, patá'aj yeehui ná'ancu'uvaxi'ín ineetzi, a'iné a'ij nu pua'a ti'itíncha'íí.” Ayee pu'u hui tiu'utaxájtaca'a.

¹⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'íjna í ja'ati ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, a'íí pu xaa rí'éene'ecán jín huatéajturaa í ru tzajta'a í Dios jemi tí'ij a'ará'a í ruche. Ajta í se'j í fariseo, capu hui a'atzu xí'epi'ín tiu'utéajturaa í Dios jemi. Ayee pu'u tieene'e já'araa, a'iné ti pua'a ja'ati ti na'a á'ujtzaahuate'e, a'íí pu tiu'utatévi'ira'ata. Ajta ti pua'a ja'ati t'j na'a caí ayén té'ujtzaahuate'e, Dios pu ve'ecán jín tí'ira'íjcate'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí nu'u Jesús rí'i tihua'utá'asin a'ímej í ti'irí
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Majta seica í teite, ti'irí mú á je'evé'evi'itixi í Jesús jemi ti ij a'ín hue'iré'echuixi'ín ti ij Dios ayén a'íjna jín rí'i tihua'utá'an. Matí'ij me'ín hua'usej a'íme í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, matí'ij mi hua'ajté'axi í teite.

¹⁶ Mí ajta a'íjna í Jesús, a'í pu hua'utajé í ti'irí mej mi a'ire'enen í jemin. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Miche'e memín mé huaje'evé'evi'itín ineetzi jemi mi ti'irí. Caxu huá'ijmijra, a'iné amímej pu hui tí'ici'iti mej mi me'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'esejre'e.

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'ati ti na'a ti hui caí ayén che'atá na'a á'ujca'ane ti Dios tiraata'aíjte'en a'ij mej tité'ujca'ane mi ti'irí, capu xaa ne'u a'ájna a'uteáruti a'u ti Dios é'esejre'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

A'íjna í temuaj ti nu'u chíjteaani pú'een
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Ajta a'ín í ja'ati, a'úu pu a'utéveeca'a. A'ii pu a'ín pú'een sej ti tí'ajta. Ayee pu tiraata'íhua'uri'í a'íjna í Jesús tijín:

—Maeestru, mi pej urarí'en í á'a tzajta'a, a'iné tiú'ujxe'eve'e nej niyen huárini ti ij tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani tñ na'a rusén jime'e.

¹⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inexa yee nej urarí'en yú ne tzajta'a? ¿Ni pecaí ramua'aree ti sej na'a a'ín pú'een ti urarí'en í ru tzajta'a? A'ii pu a'ín pú'een í Dios.

²⁰ Pepu'uri hui tirú'umua'aree a'ij ti Dios tiu'uta'aíjtaca'a yé capej tí'axana'acira'ate, capej yee tí'itecuil'ica, capej ajta yee tí'inahua'aj, capej ajta yee tí'ihua'itacare'en. Pajta yee rí'i tihua'ucha'in a'atáata, pajta a'anána.

²¹ Ajta a'ín ti tí'ajta, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nain nu jín tira'ará'astijre tñ na'a nej naúche'e pá'ari'ista.

²² Tí'ij Jesús ráanamujri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Sej pu'u hui muá'aturaate'e. Patá'aj nain tiú'utuaani a'achú pej caj tí'ijcha'íi. Aj pej pi hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijvii'ua'i. Tí pua'a piyen huárini, aj pej xaa ra'ancuré'asin í ti ta japua é'esejre'e a'íjna ti huápi'í tí'ijnajche. Aj pej hui pijtá'í mú a'arájra'ani neetzi jamuan. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ Ajta a'ín ti tí'ajta, tí'ij ráanamujri'í a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, jé'ecan pu huataújxiemiste, a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íica'a.

²⁴ Aj pu i Jesús ra'aráasej. Tí'ij i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jé'ecan pu huápi'í huá'amuari'eriste'e a'ímej chíjteaani mej mi me'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'esejre'e.

²⁵ 'Ee xaa ne'u, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'esejre'e caí ti cameeyu'u ti'itij anaarute í pí'ise'e jetze. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'í, ayée mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné ye'í tí'iri'iri ti ja'ati a'uun huateáturan Dios ti é'esejre'e?

²⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta Dios, a'í pu xaa raayí'iti.

²⁸ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, nain tu hui teri teja'uhuá'axi í tej tí'ijcha'íica'a tej ti á'ujuhua'ane'en á jamuan.

²⁹⁻³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu hui tihua'aci'iti ja'ati ti na'a ti ari jaítze'e rí'i tinájcha'íi ineetzi caí máaj ja'ati a'íjna jime'e ti nee jamuan á'uche'ecan. Tí pua'a hui ja'ati ayén jaítze'e tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en caí ayén tí'ijxe'eve'e ti a'uun huateáturan í ruchi'itá, nusu ti pua'a jaítze'e rí'i tinájcha'íi ineetzi caí í ru'íj nusu í ruja'atzimuá nusu í rucu'utzimuá nusu í rujúutzimua'a nusu í

ruvaújsimua'a, jeíhua pu jaítze'e ra'ancuré'asin íjii ti yú auumé a'íjna jetze i chaanaca, ajta, a'íi pu hui ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e tí'ij méjca'i huáyee ti yé e'evé'eme. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu nu'u ajtahua'a ayén tiraataxájtaca'a tíjín nu'uri mi'ini inee

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Tí'ij i rujímua'a hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tu'uri hui tímua'a á a'ujnéjsin ántivi Jerusalén. Ajta naíjmi'i pu te'araúastejsin a'ij mej ye'í tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan ineetzi jime'e, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³²⁻³³ A'íi mú tiu'utátuiire'esin ineetzi a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Majta a'íime, a'íi mú na'axiéehuari'ira muá'aju'un, majta a'ij pua'a tí'inexajtan. A'íi mú hui majta naatetz'i'ijmua'axi'isin, majta naatévajxi'isin. Mat'í'ij mi neje'icatan. Tí'ij hui ari hua'íca xicaj jetze teuumé'en, aj nu ni aitamé huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu a'atzu ya'úitiée muá'araa. A'íi pu rá'avaataca'a a'ij ti huataújmua'a. A'íj pu jín caí a'ij tihuá'amitiejte'eca'a a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a.

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa a'íjna ta'arácun a'ujna u Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Aa mú vejli'i a'ucajú'uca a'ájna já'ahua'a u Jericó. Ajta seíj, áa pu a'utácatii juye ti a'atánine'i, ti va'iri'ira huauca'a. Arácun a'íjna í ja'ati. ³⁶ Tí'ij a'íin huá'unamuajri'i í mej jeíhua teite u á'uci'ica'an, tí'ij i a'íi tiu'uta'íhua'u ti'itíj ti a'ij ríjcaa.

³⁷ Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Yé pu e'icáame a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

³⁸ Tí'ij i ayén tiraatajé tíjín:

—Jesús, mi pej i'i huácixa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj hui ná'ancu'uvajxi'ín.

³⁹ Majta me'ín í mej amuaaté'ee muaajú'ucua, a'íi mú ra'ajté'axi, majta raatá'ijmii'ri'i ti nu'u caí tí'ixajta. Mí ajta a'íin caí, capu raatapu'ájtaca'a. Jaítze'e pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Mí pej huácixa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'ín ineetzi.

⁴⁰⁻⁴¹ Ajta a'íin í Jesús, áa pu a'utéechaxi. Ajta hua'uta'a'ij mej ye'evé'evi'itin jemin. Tí'ij á vejli'i e'evé'eme'ecaa, Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné ti'itíj pet'íjxe'eve'e nej niyen muáruuren mú'eeetzi?

Aj pu i a'íin ta'arácun, ayén tiu'utaniú tíjín:

—Nevástara'a, ayée nu hui tí'ijxe'eve'e nej neajta atáneere.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu muaatá'asin pej pajtáhua'a atáneere. Pepu'uri huarúj a'iné peté'atzaahu-ate'e mú'ee.

⁴³ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íin ta'arácunica'a, atáneereca'a. Ajta á'uraa jamuan í Jesús. Ajta rí'i pu tiraatá'acare'e í Dios. Majta a'íime í teite, mat'í'ij raaseíj, a'íi mú majta rí'i tiraatá'a í Dios.

19

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Zaqueo

¹ Tí'ij i Jesús a'uun pu a'uteájrupi u Jericó. A'uun pu já'ita'a aumé'ecaa. ² Ajta seíj a'uun a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tíjín Zaqueo. A'ii pu a'íin pú'een í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í mej huá'ajivi í mej tí'itici. Chíjteaani pu pú'een a'íjna í Zaqueo. ³ A'íi pu raseijrami'ica'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús. Aru capu rí'iríistaca'a a'iné jeíhua mú teite, ajta i'itzapuátuun a'íjna í Zaqueo. ⁴ A'íj pu jín anayeíxi'i a'utiéchejraa. Aj pu i antíraa í mejchi jetze ti ij raaseíj temua'a naa a'iné pu'uri ramua'areereca'a tíjín áa pu a'ire'enejsin.

⁵ Tí'ij Jesús a'uun e'iré'ene. Aj pu i ájneereca'a í ciyej jetze. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Zaqueo, patá'aj ca'anacan acájra'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej ne'uun anú'asti íjii ne'ájna a'u pe é'eche.

⁶ Tí'ij i ca'anacan acájraa. Aj pu i ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'ájna í Jesús.

⁷ Majta a'íime í teite, matí'ij raasej, matí'ij mi autéjhui mej miyen a'ij pua'a tí'ixajta tíjín:

—A'uu pu a'umé ti a'uun anú'asti a'u ti é'eche sej ti a'ij pua'a tí'itiújcha'ii.

⁸ Ajta a'íin Zaqueo, á pu a'utéechaxi. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús tíjín:

—Casi'i, nevástara'a, nu'uri já'ita'a hua'utapuaíjve'esin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, já'ita'a í nej tí'ijcha'ii. Ayee nu hui neajta rini. Tí pua'a necaí ja'anáj ja'ati tiu'unáhua'iri'i, ayée nu muáacuaca pua'améca raatá'asin.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Íjii pu xaa Dios hua'irájtuaa a'ímej íyee mej che a'iné a'ájna í ja'ati, a'ii pu ajta a'íin pú'een huácaxa'ara'an a'ájna í Abraham teecan.

¹⁰ 'Ayee pu tí'een a'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui 'een jín mú a'uvé'emej nej ni hua'avé'ehuauni, neajta hua'irájtuaani a'ímej í mej miyen á'ujjhua'an cu xiee mej meri á'uveti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Ajta a'ájna í tumin í ti tamuáamuata'a ará'ase

¹¹ Maúche'e mú tí'inamuajraca'a í teite, tí'ij Jesús sej niuucari jín tihua'utá'ixaa a'iné pu'uri vejli'i antenésime'eca ánti Jerusalén. Majta a'íime í teite, ayée mú tí'imua'jca tíjín pu'uri tímua'a huatasejre'esin ti Dios autéjcheni ti tiu'uta'aíjta íyey chaanaca japua.

¹² A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu nu'u hui ja'anáj tiuju'urj a'ájna í ja'ati ti huá'a jetze airáane í teite í mej tí'ajjtaca'a. Tí'ij jí u a'umé'e a'ame sej chuéjra'a japua mej mi me'uun ye'entíhuauni rey jime'e. Tí'ijta'i nu'u uvé'enejsin.

¹³ 'Tí'ij caí xi u á'ume, amuacaícan pu nu'u a'ímej huatajé í mej tí'imuari'e í jemin. Tamuáamuata'a mú hui ará'aseca'a. Aj pu i tumin hua'utá'a sej ajta seij, ti ayén tí'ijnajche ayén pua'amé a'achú mej ramuá'itici huaíca máxcira'i jime'e. Ayee pu nu'u tihua'utá'ixaa tíjín: “Setá'aj se'ájna jín tiraamuáriste'en ti jaítze'e raamuá'itin, ajta nena'a caí uvé'enen.”

¹⁴ 'Mi majta me'ín í ti tihua'áijte'e, a'íi mú nu'u hui rájcha'íire'eca'a. Matí'ij mi seica huata'íteca'a mej mi miyen tiraata'ixaa'te'en yee mej caí raxí'eve'e ti a'íin te'enteárute í rey jime'e.

¹⁵ 'Mi ajta a'íin tira'anteájrupi rey jime'e. Ajta nu'u uvé'ene a'ájna ti é'eche. Aj pu i hua'utajé a'ímej í ti hua'utá'a í tumin ti ij ráamua'aree a'achú mej caj raamuá'iti sej ajta seij.

¹⁶ 'Ajta a'íin ti amuacaí á e'iré'ene, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, a'ájna í tumin mú'etzi ti a'áa, ayée pu yehui tamuáamuata'a pua'améca huamuá'iti.”

¹⁷ 'Ayee pu nu'u tiu'utaniú a'ájna ti tí'ira'áijte'e tíjín: “Xí'epi'in pej huarj mi pej rí'i nevaire'e. A'iné capej tí'itj jín a'uté'itzee pe'ájna jime'e ti caí ve'ée, nee nu yehui tí'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'aíjta tamuáamuata'a pua'amecié í chajta'a jetze.”

¹⁸ 'Ajta a'íin ti tí'ivaire'e ti ra'ité'asi, a'íi pu ajta á e'iré'ene. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, a'ájna í tumin, mú'etzi ti 'a'áa, anxívica pua'améca huamuá'iti.”

¹⁹ 'Ajta a'íin ti tí'ira'áijte'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Ayee nu yehui tí'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'aíjta anxívica pua'amecié í chajta'a.”

²⁰ 'Tí'ij jí sej á e'iré'ene ti tí'ivaire'e í jemin. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, ye'ecui yehui mú'etzi ti a'áa í tumin. Ayu nu jetze ra'ancáaj'icie cíxuri jetze. Netí'ij ni yehui raaté'avaata. ²¹ Ayee nu yehui huarj a'iné nemuaatáziin. Muári'eri ti ja'ati rí'i tiu'uteáturan mú'etzi jemi. Mú'ee pej raaré'ese'iri í pej caí tiu'utá'a. Pajta mú'ee tí'itza'anaca a'u pej yehui caí tejé'ehuaste'e.”

²² 'Aj pu nu'u i ayén tiu'utaniú a'íjna ti tí'lira'ajte'e tíjín: "Nee nu yeehui puájtzi muaatá'asin ne'íjna jime'e a'ij pej tiu'utaxájtaca'a, mi pej a'ij pua'a tí'ivaire'e. Mú'ee pe rú'umua'areereca'a tíjín neti'ájtaca ca'anéri jime'e. Neajta raaré'ese'iri í nej caí tiu'utá'a. Pajta piyen tí'inexa yee neti'itza'anaca a'u nej caí tejé'ehuaste'e.

²³ 'Tí pua'a yeehui piyen tí'imujca, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej á yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tí'ine'ijte ti i a'atzu raamuá'itin? Ayee pepu'u jín huáriniiche'e, nee nu ra'ancuré'aniiche'en neetzi ti ne'áa, neajta í ti raamuá'iti netí'ij uvé'ene."

²⁴ 'Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej á vejli'i a'uté'uuca'a tíjín: "Setá'aj yeehui rá'ari'i í tumin ti ru'ité'aa, sej si raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a ru'ité'aa."

²⁵ 'Majta a'íime, ayée mú nu'u tiraata'ixaa tíjín: "Tavastara'a, ¿a'iné ti i? Amí pu yeehui ari ru'ité'aa tamuáamuata'a pua'améca í tumin."

²⁶ 'Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín: "Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti jeihua tí'ijcha'íi a'íjna jime'e ti r'íi tiu'utévai, jaítze'e pu yeehui tí'ijci'iti a'íjna. Ajta ja'ati ti na'a ti caí tí'itíj tícha'íi a'íjna jime'e ti a'ij pua'a tiu'utévai, Dios pu rá'ari'ira í ti c'íj caj tí'ijcha'íi. ²⁷ Majta a'íime í mej néjcha'íire'e, majta mej caí raxí'eve'eca'a nej rey jín te'enteárute nej ni tíhua'uta'ájte'en, mé xu yeehui huaje'evé'evi'itín, seajta huá'ucui'ini íiye vejli'i ne jemi." Ayee pu nu'u hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna í rey.

Tí'ij nu'u Jesús a'uteáruti u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti tihuá'a'ixaate'en, aj pu i anayeíxi'i á'uraa. Aj pu a'ujnéesime'eca ánti Jerusalén. ²⁹⁻³⁰ Tí'ij jí a'uun vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Betfagé, ajta a'ujna já'ahua'a Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a ájca'i jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. A'uun pu hua'apuaca huata'íteca'a í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj se'uun a'uteárute a'ájna chajta'a, a'íin ti é'eseijre'e í juye jetze. A'ájna vejli'i a'u sej a'uteáruti, áa xu puuru'u é'eteuni ti a'íjtápi'i, ti caí xí ja'anáj ja'ati japuan avé'eyeijxi. Setá'aj rá'íjxijta. Seajta ye'eráajan. ³¹ Tí pua'a hui ja'ati ayén tejá'amua'ihua'ura yee a'iné 'een jín será'íjxijta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee tavastara'a pu nu'u hui raxí'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³² Matí'ij mi me'uun u á'uju'un í ti hua'uta'íteca'a. Ayee pu te'irájraa tíj tihua'utá'ixaa. ³³ Matí'ij mauj rá'íjxijtajme'eca'a í puuru'u, matí'ij mi hua'usej a'íime í ti huá'acii. Aj mú mi tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné 'een jín será'íjxijta mi puuru'u?

³⁴ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—Tavastara'a pu nu'u hui raxí'eve'e.

³⁵ Matí'ij mi ya'ujáj í Jesús jemi. Matí'ij mi tiú'ujciixu tira'ité'itate. Aj mú mi ra'antítuaa me'íjna í Jesús í puuru'u jetze. ³⁶ Tíj na'a tiu'umé'ecaa í Jesús, teite mú c'íxuri tiu'utevárajye'icaa í juye jetze a'u ti aumé'ecaa.

³⁷ Tí'ij i aj aumé'ecaa a'ájna Aceituunajemi, a'u ti a'uca'ujcijme'en. Naími'i í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú autéjhuii mej r'íi tiraatá'an í Dios me'íjna jime'e mej huataújte-mua'ave a'iné jeihua mú tiu'uséj ti huápi'i tiú'ujxe'eve'e. ³⁸ Ayee mú tí'ixajtaca'a tíjín: R'íi pu tiraatá'a a'íjna ti rey jime'e ti'itéjvee ti ajta mé'e vé'eme niuucajtze'en í tavastara'a, amíjna ti Dios ra'antíhua'u.

Miché'e r'íi hui tí'itechée muá'ara'ani a'íime í mej ta japua é'eseijre'e.

Miché'e majta r'íi tiraatá'an a'íjna ti a'uun á'ujca anti'ímua.

³⁹ Majta seica í fariseos, matí'ij ráanamujri'i, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Maeestru, hua'utá'ijmijri'i mej mi caí cha'a miyen tí'ixajta a'íime í mej á jamuan á'ujjuhua'an.

⁴⁰ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a a'íime mecaí miyen tí'ixajta, a'íi pu hui tetej ayén che'atá na'a tí'ixáata a'ame ca'aníjra'a jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴¹ Tí'ij á vejli'i aumé'ecaa u Jerusalén, aj pu i raasej í chajta'ana. Tí'ij i huaújyineca'a a'íjna jime'e. ⁴² Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tí pua'a mú'een séjmua'areere, íjii, a'íjna xicájra'a jetze ti'itj ti pú'een ti rí'i tejámuaatá'asin sej si rí'i ti'itechée xá'ara'ani í Dios jemi. Aru caxu raamuá'a. A'ij pu hui jín ari rú'avaa sej si caí raasej. ⁴³ Pu'uri teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen amuaaténe'usi'ite'esin a'íime í mej amujcha'íire'e. A'íi mú hui ra'atanájsin í jaxu'u jetze me'íjna jime'e í inaamua mej rá'ajtaahuaca'a. Majta amua'iteánajsin. Majta nainjapua te'iteánaxi'isin í sej jetze huiráaci'ica.

⁴⁴ 'Majta, najmi'ica mú hui a'antipúa'arite'e mú'ejmi, majta í a'amuyaujmua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'u ti jaxu'u jín teje'eré'anami'i. Nain mú huaté'uuna í tetej ti rujapua ticaíjme, me'íjna jime'e sej hui caí ramua'areereca'a ja'anáj ti Dios huatasejre mú'ejmi jemi.

Tí'ij nu'u Jesús hua'utamuari í teite u teyujta'a

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Aj pu i a'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Tí'ij i a'utéjche ti hua'irámuarite'en a'ímej í mej me'uun tí'ituaá muá'aye'i. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze yee: “Ayee pu tí'ivaire'e í nechi'i mej mi me'uun huatéjniuuni í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu hui raruure ti tí'ivaire'e tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁷ Nain xicaj tzajta'a pu tihua'amua'atehua'a í teite u teyujta'a. Majta a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í mej jaítze'e vivejmé'en jín títetateí huá'a tzajta'a í teite, a'íi mú tí'itese'eca'a í ru tzajta'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica. ⁴⁸ Aru camu a'ij tirájteu a'ij mej ye'í huárini a'iné náimi'í í teite, a'íi mú rí'í ti'ijnamuajraca'a.

20

Tí nu'u ja'ati tira'íjca a'íjna í Jesús

¹ A'ájna'ímua pu ayén tiuju'urj. A'uu pu tihua'amua'atejca'a u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Ajta pu huá'a'ixaate'eca'a í teite í niucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Matí'ij mi seica á e'iré'ene, a'íime í mej teyujta'a tí'ajta, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í huá'avaujsimua'a. ² Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—¿Tí'itáni jín peti'itéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani hui a'íjna jín timua'íjca?

³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Nee nu neajta tejámuaata'íhua'ura sej si seajta mú'een siyen tinaatá'ixaate'en.

⁴ A'íjna ti jín huá'umuai'ihuaca'a í Juan teecan, ¿a'ataani hui tira'íjca a'íjna? ¿Ni í Dios ca'ín í teite?

⁵ Matí'ij mi miyen tí'itíuríhua'uri'í tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios ti júte'e é'esejre'e, a'íi pu tira'íjca, aj pu xaa ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné tej tij caí rá'atzaahuate'e. ⁶ Na'ari, ti pua'a hui tiyen raataxáj yee tetecca mú tira'íjca, aj mú mi teite taateátu'asixi'isin tetej jime'e, a'iné ayée pu tihua'amitíejte'e ti Juan a'íin pú'eene'e sej ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'íj mú jín miyen tiraata'ixaa tijín:

—Catu ramua'aree ja'ati ti jemin tí'itéveeca'a a'íjna í Juan.

⁸ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu neajta nee amuaatá'ixaate'esin ja'ati nej jemin tí'itéjvee nej ni piyen rici.

Mej nu'u tí'imijhuaca me'íjna í mej majta a'ij pua'a tí'iteteite

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Ajta á'iyen, Jesús pu sej niucari jín hua'utá'ixa í teite ayén tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui jeíhua uva huáhuui. Tí'ij jí, seica huatá'a í teite mej me'uun tiu'umuári'en í huastari tzajta'a. Aj pu nu'u i á'uraa a'íjna í ja'ati. Jeíhua pu mu'u é'etee.

¹⁰ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene matí'ij pua'a raju'uraca, se'ij pu nu'u u a'uta'íteca'a huá'a jemi í ti hua'utáni'ijte mej mi raatátuiire'en je'icáca ti tiú'uciireca'a. Majta a'íime í teite, a'íi mú nu'u raatévajxi me'íjna ti tí'ivaire'e. Majta nu'u caí ti'it'ij raatá'a, ayée mu'u tiraata'íteca'a.

¹¹ 'Ajtahua'a nu'u se'ij huata'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e. Majta a'íime ti hua'utáni'ijte, majta mú nu'u raatévajxi. A'ij mú pua'a ráaru. Majta caí ti'it'ij raatá'a, ayée mu'u nu'u tiraata'íteca'a. ¹² Huaícaca jetze, a'íi pu nu'u hui se'ij ajtahua'a huata'íteca'a. Majta nu'u me'ín ti tihua'utáni'ijte, a'íi mú tiraapua'ij. Majta raaré'iteca'a.

¹³ 'Tí'iqui nu'u ayén tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pú'een í chuej, tíjín: “¿A'iquí yehui náarini inee? Niyauj nu hui huata'íti í nej huápi'í raxí'leve'e. Ayej ne'ase, a'íi mú xaa arátese'esin me'íjna.”

¹⁴ 'Mí majta a'íime, matí'ij nu'u raase'ij, aj mú mi tiu'utaú'ixaa. Ayeé mú tiraaxí'epi'intare tíjín: “A'ii pu yehui a'íin pú'een í ti tí'ijci'iti. Tiché'e raajé'ica ti ij téjmi huáci'iti.”

¹⁵ 'A'íj mú nu'u jín raaré'iteca'a. Matí'ij nu'u mi raajé'ica.

¿A'iné hui tejamuá'amtie'ite'e mú'ejmi? ¿A'iquí huá'aruuren a'íjna ti á'are'ara'an pú'een a'u ti uuva é'ehuiiti'i? ¹⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'íi pu a'uun a'uré'enejsin. Ajta á'iyen, a'íin huá'acui'ini a'ímej í ti hua'utáni'ijte. Aj pu i xaa seica huatapua'ijve'esin mej mi me'uun hui teja'umuári'en.

Matí'ij miyen tiráanamujri'i í teite, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e caí ja'anáj ayén tí'irijca.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'use'irajraa. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Na'ari caí ayén ti'ayajna a'ij nej tejámuaatá'ixaa, ¿a'iné 'een jín ayén té'esiimua'í í yu'uxari jetze? Ayeé pu, tíjín:

A'íjna í tetej í mej méjca'i rúurie a'íime í mej chi'ij ta'ahuaca,

ayée pu te'irájraa ti a'íin a'íin pú'een í mej ra'atéchajtza u esquiina a'u mej yé'ejtaahua í chi'ij.

¹⁸ Ja'ati ti na'a ti pua'a se'ij í ja'ati a'íjna japua rájveti í tetej í mej meri ra'atéjche u isquiina, a'íi pu huaténa'axijsin nainjapua u ru jetze.

Na'ari, ja'ati ti na'a í mej tí'imuari'e, ti pua'a se'ij japua rájveti a'íjna í tetej,

a'íi pu tira'iráxayeepe'esin.

—Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e mej nu'u huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Majta a'íime í mej tí'imua'ataca'a í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta a'íime í mej tí'ajjtaca'a u teyujta'a, je'íhua mú tiu'umuá'aj a'ij mej ye'í huá'arini mej mi ca'anacan raatévi'i, a'iné ayée mú tirú'umu'areereca'a ti huá'a jemi huaténienu a'íjna jime'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Aru a'íime, a'íi mú huá'atzi'ine'eca'a í teite.

²⁰ Jéihua mú rá'eeve'eca'a. A'íj mú jín seica huata'íteca'a í mej miyen ruse'jrataca'a mej miyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayeé mú tí'ijxe'eve'eca'a mej tiraata'íhua'u ti'it'ij jime'e ti i a'íin a'íjna jín auté'itzen mej mi tiu'utátuiire'en í tajtuhuan jemi.

²¹ Majta a'íime í mej rá'eeve'eca'a, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Maeestru, teen tu ramua'aree tíjín pej piyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e, pajta tihua'amua'ate a'ij ti tiraavíjte'e. Ayeé pepu'u che'atá huá'aruuren í teite. Mú'ee pej tzáahuati'ira'a jime'e tihua'amua'ate a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ²² ¿Ni qui xí'epi'in tej tiyen tiu'unájchita a'íjna jemi ti tí'ita'ajjte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín César?

²³ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu rú'umu'areereca'a mej caí miyen tí'ira'ihua'uraca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

²⁴ —Se'ij senaatase'jrate'e í tumin. ¿A'ataani néerime'ara'an pírici ti jetzen acájvee? ¿A'iné té'axa ti jetzen é'esejre'e? ¿A'iné hui ántehuaa?

²⁵ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—A'íi pu pírici í César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen raatá'an se'íjna í César, ti'itíj ti á'are'ara'an pú'een. Setá'aj seajta raatá'an í Dios ti'itíj ti á'are'ara'an pú'een.

²⁶ Majta a'íime, camu a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej raatémua'itín me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tihua'utá'ixaa á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Majta a'íime í teite, naa mú rí'i tira'utasej a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a mej tí'ixajtaca'a a'íime í seica.

A'íjna jime'e mej nu'u huatarújsin í teite huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ A'atzu á'ateevi'ica, seica mú e'iré'ene. A'íime mú párici í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime yee camu cha'a huatarújsin í mej meri huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

²⁸ —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan ti ayén té'eme itejmi jemi. Tí pua'a nu'u ja'ati ti neiche, ti pua'a a'íin caí títi'iríjmua'a huám'iini, ruxe'eve'e nu'u ti a'íin ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itín a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'íi ti ij a'íjna jetze me'ecan tiyaúj á'ara'ani.

²⁹ Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj itejmi jemi. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu aráhua'a-pua í teite í mej ru'ihuaamua'ataca'a. Tí'ij jí a'íin ti vásta'a, a'íi pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huam'íi. Capu xi tiyaúuca. Ayee pu hui che'atá na'a tiráaruu í sej ti ra'ité'asi. Mu'uri i'i hua'apua.

³⁰ Ajta a'íin í sej ti ra'ité'asi, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a ti raatévi'itine'e a'íjna ihuáare'ara'an teecan. Mu'uri i'i hua'íca. ³¹ Ajtahua'a sej ti ra'ité'asi, a'íi pu ajta ra'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihuá'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua, mej caí jetzen tiyaúj mu'araa, naími'i mú huácuii. ³² Ajta á'iyen, a'íin í 'íita'a pu huam'íi.

³³ 'Me'ecui xaa, mat'íj a'itáciine huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame?, a'iné naíjmi'i mú ra'ancuré'evi'iti.

³⁴ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime í teite í mej íjii huáteemua, a'íi mú néjne'iche, majta víviiche. ³⁵ Majta a'íime ti ayén tihua'uvíjte'e mej a'ájna e'ará'asti mej a'itáciine huá'a tzajta'a í mi'ichite, majta me'ájna e'ará'asti a'ájna xicájra'an jetze ti Dios nainjapua tiu'uta'ájta, a'íi mú caí cha'a néjne'ichen, camu majta víviichen. ³⁶ Camu majta ché'e cui'ini, a'iné ayée mú 'een mat'íj a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íi mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios a'iné mu'uri huanéj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³⁷ Ajta a'íin í Moisés, a'íi pu hui titaatá'ixaa a'íjna jime'e tí'ij ra'uyú'uxaca'a a'ij ti ja'anáj sej a'uteájtaa tu'upi ti ajtíti'i. A'íj pu jín, Moisés ayén raatamuá'a í tavástar'a tijín: “Í ti Diojra'an pú'een a'íjna í Abraham, ajta ayén che'atá na'a Diojra'an pú'een a'íjna í Isaac, ajta Diojra'an pú'een í Jacobo.”

³⁸ Moisés pu hui tihua'utá'ixaa cumu mej maúche'e ruuricaa. A'íj pu jín, a'ii pu a'íin pú'een í huá'a Dios a'íime í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íime í mej mi'ichíjta muaateájturaa tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Majta seica í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Maeestru, x'íepi'in pej tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁰ Tíj na'a a'ajná'imua, capu ché'e ja'ati ahuaújca'ane ti ti'itíj raata'íhua'u.

¿A'ataani rayauj í Ciriistu'u?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jime'e miyen tí'ixaxa'a me'íjna jime'e í Ciriistu'u Dios ti ra'antíhua'u yee yaujra'an pú'een í David teecan? ⁴² Ajta a'íin í David, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna jíme'en ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén ántehuaa tijín Chuiicari. Ayen tijín:

Dios pu ayén tiraata'ixaa í nevástar'a í ti ra'antíhua'u ti jíme'en yee:

“Acáayeyixi'i ipuari japua, íyee neri'irínta'a.

⁴³ Paúche'e pej hui mej cájcatii ajta necaí hua'utémua'itin í mej muájcha'íire'e.”

⁴⁴ 'Ajta a'ín í David, a'í pu hui ayén raatamuá'a a'íjna ti Dios ra'antíhua'u tijín nevástara'a. Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'ín Círístu'u ayén a'ín pú'eene'e a'íjna ti David jetze airaújnejjte? Capu a'ij tí'iri'iri tzíte'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ari a'ímej í jueesi

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta teite tí'inamuajraca'a. ⁴⁶ Ayen tijín:

—Rí'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Jé'ecan pu hua'aráanajche mej tí'tí'ijmé'en tí'itechéjme'e mé mé'ujujhua'ane'en a'ájna mej tejé'etu'araca, majta a'íme í teite, a'í mú majta tihua'aseíra'a muá'aye'i.

'Ayee mú me'íjna jín tite'ujtáahuat'e muá'aju'un a'íme í puarijse me'íjna jime'e mej ve'ecán jín títeetate'ete í Dios jemi. Majta, ayee mú tí'ijxe'eve'e mej me'uun a'ujrá'asen í ipuari japua ti jaítze'e ruxe'eve'e a'ujna teyujta'a, ajta hua'aráanajche mej mi á vejli'i a'ujrá'ase jemin ti tihua'amin matí'ij tí'iyeste.

⁴⁷ 'A'í mú hui majta huá'ari'iraca í huá'achi'i a'ímej í 'uuca mej huataújseístareca'a. Ayee mú jín huarín, aj mú mi a'uun a'uteáruti u teyujta'a. Matí'ijta mi a'ateevi'i mú muá'aju'un mej téniuusime'e muá'aju'un mej mi seica teite hua'usej. Majta me'ín í mej miyen 'een, jeíhua mú huápi'i rajpuaítzi muá'aju'un. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

21

Tí'ij nu'u 'íita'a ti rusejítaca'a, a'í pu nu'u tiu'utámuai'ivejtaca'a tumin jime'e

(Mr. 12:41-44)

¹ Aj pu i Jesús antanéerajraa. A'ímej pu huasej í mej chíjteaani pú'een. A'uu mú tumin ú'useire'eca'a, ti ij a'uun tiu'utévaire'esin u teyujta'a a'íjna í tumin. ² A'í pu ajta 'íita'a huasej ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Ajta a'íjna í 'íita'a, a'í pu hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti caí a'ij tí'ijnajche. ³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayee pu tí'een í Dios jemi. Amíjna mi 'íita'a, jaítze'e pu ru'ucáahua'axi mecaí naími'i í seica.

⁴ 'A'íme í seica, naími'i mu'u hui miyen ru'ucáahua'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa í mej jeíhua tí'ijcha'í. Aru amíjna, capu a'ij tí'ijviicua'i. Mí ajta amín, nain u'ucáahua'axi a'íjna í ti jín huaté'ujvaire'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta, mej nu'u raaté'uuna maúche'e í teyuu

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Majta seica miyen tiú'íxaate'eca'a me'íjna jime'e ti naa seijre'eca'a í teyuu, ajta í tetej ti curé'ete'ete nainjapua, ajta a'ín í muai'ivéjri í mej teuhuaré'evii ti naa tí'een.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

⁶ —Naíjmi'i tíj na'a sej yen tí'iseij, aj pu teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an mej jetzen nain huaté'uuna temua'a naa. Capu ché'e seíire'e a'ame jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

A'ij ti nu'u té'eme tí'ij nu'u ari te'entipua'arijme'en

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru, ¿a'anajqui ayén té'eme? ¿Tí'itájni jín téjmua'areeren ti ari tímua'a ayén teja'uré'enejsin?

⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'ati amuáacuanamua. Mu'ití mú uvé'enejsin neniúucajtze'e. Ayee mú tejámuaatá'ixaate'esin yee: “Nee nu yeehui ne'ín pú'een í Círístu'u.”

Majta miyen ti'ixáata muá'aju'un tijín: “Pu'uri hui tén teja'ur'é'enejsin.” Caxu hui á'ujuhua'ane'en huá'a jamuan a'íime.

⁹ 'Set'íj siyen tiú'unamua tijín: “Muaateújne'usi'ite'esin á já'ahua'a seica jamuan í teite, majta seica meri autéhuijsin mej tiújne'usi'ite'en”, caxu tí'itziíine'e. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti amuacaí ayén té'ara'ani. Mí ajta caí capu xi ca'anacan te'entipua'ari nainjapua.

¹⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Seica mú teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'íí mú naími'i hu-ateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seíj chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íí mú naími'i huateújne'usi'ite'esin.

¹¹ 'Pua'amecié pu huateújca'atzijxi'isin jeíhua huápi'i í chaanaca japua, ajta huatúuri'i-hua a'ame. Ajta jeíhua pu tiu'ucuí'ini'ira'a a'ame. Ayee pu ti'itíj rini ti tiú'utziíini'ire'e a'ame. Ajta júte'e, ti'itíj pu huataseíjre'esin ti huápi'i ruxe'eve'e.

¹² 'Aru ti caí xi ayén tiú'urini, a'íí mú hui amuacaícan á'amuavivi'iran, majta a'ij pua'a á'amuaruuren. A'uu mú tiu'utátuiire'esin mú'ejmi u teyujta'a na'ari a'u mej amua'iteáanan. A'uu mú amuá'avi'itín a'íimej jemi í tajtúhuaani, majta a'íimej jemi í mej rey jín antiújmua'aree. Ayee mú 'een jín á'amuaruuren me'íjna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi. ¹³ Ayee pu hui ajta te'iráame sej si siyen tihua'utá'ixaaate'en a'ij ti Dios amuáaruu mú'ejmi.

¹⁴⁻¹⁵ 'Seajta mú'een, setá'aj siyen huárini. Caxu amuacaícan se'íjna jín tiú'umua'ati a'ij sej titeeteújnan, a'iné nee nu amuaatá'asin a'ij sej tiu'utaxáj, seajta sej raayí'itihua'an, sej si hua'utémua'itín a'íimej. Camu a'ij tirájteuvéé muá'aju'un a'ij mej tejámuaatíte, ni camu hua'itzi jín amuaatémua'itín.

¹⁶ 'Majta a'íime í ruvaújsimua'a, majta í á'amua'ihuaamua'a, majta a'íime á'amua-neusimua'a, majta á'amigustemua'a, a'íí mú avítzi jín tiu'utátuiire'esin mú'ejmi. Majta je'icáca mú'ejmi cui'ini. ¹⁷ Naími'i í teite, a'íí mú amuajcha'íire'e muá'aju'un mú'ejmi me'íjna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi.

¹⁸ 'Camu a'atzu a'ij á'amuaruuren ti pua'a caí Dios hua'utá'acare'en, sino a'íí pu Dios á'amua'achá'j a'ame tíj na'a rusén jime'e. ¹⁹ Setá'aj hui huateújca'anen í ru tzajta'a sej si te'utáviicua'i. Tí pua'a siyen huárini, mú'een xu raamuá'itín sej si ruuri huateáuran í Dios jemi.

²⁰ 'Ayee xu 'een jín ráamua'aree ti ari tímua'a a'ájna teja'ur'é'enejsin ja'anáj mej pua'a tiu'uté'uuna u Jerusalén. A'íimej xu seijran mej antevéejmee muá'aju'un í xantaaru'u a'ujna u Jerusalén.

²¹ 'Majta a'íime í mej Judea a'uté'uu, miché'e a'íime jíye'itzi jín á'uciíne a'utí á'ujíime. Majta a'íime í mej Jerusalén a'uté'uu, miché'e a'íime huiráciíne á pua'acíe u chajta'ana jetze. Majta a'íime í mej itzitá a'uté'uu, miché'e caí me'uun a'uteáru'ipiche'en u chajta'ana jetze.

²² 'Ché'e ayén té'ara'ani a'iné pu'uri hui teja'ur'é'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen araúrastejsin nain a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Jéihua mú rajpuaíitzi muá'aju'un me'íjna jime'e ti Dios ayén puaíjtzi hua'utá'asin.

²³ 'Jé'ecan pu a'ij pua'a huá'aruuren a'ájna xicájra'an jetze a'íime í 'uuca í mej autájucájmee, ajta a'íime i í mej mauj huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. Jéihua mú hui huápi'i rajpuaíitzi muá'aju'un a'íime í mej Israel a'uchéjme. Jé'ecan pu puaíjtzi hua'utá'asin í Dios.

²⁴ 'Xantaaru'u mú jeíhua teite cui'ini í tiu'ujchún jime'e. Majta mu'icáca mú á'avi'itín nainjapua í chuej ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan, a'íí mú raté'uuna í Jerusalén ajta na'a caí araúrasten a'ájna xicájra'an mej jetzen tiu'uta'ajta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan.

*A'ij ti nu'u ye'í yé ti'ivecánejsin a'íjna ti ajta huá'a jetze airáane í teite
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)*

²⁵ 'Ajta jeíhua pu tiu'utasejre'esin u júte'e í xicaj jetze, ajta í máxcira'i jetze, ajta xu'ura'ave tzajta'a. Ajta íiyen chaanaca japua, jeíhua pu tiújta'ahua'a a'ame á jaata'a jetze ti ve'ée. J'écan pu ti'iráana a'ame. A'íj pu jín utévatziijsin í huá'a tzajta'a í teite a'íjna jime'e mej tí'tziine'e. Capu a'ij tihuá'amitiejte'e a'ame ²⁶ Jéíhua mú huateújtímua'ira í teteca me'íjna jime'e mej a'ij pua'a tité'ujmua'ate a'ij ti huá'a japua yen tí'aiixa íiyen chaanaca japua, a'iné tí'tíj t'j na'a ti júte'e tejé'eseijre'e, a'í pu hui huateújca'atzijxi'isin.

²⁷ 'A'ájna xicájra'an jetze, a'íi mú neseijran inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nej a'icáamé'e na'ame jaitiri tzajta'a. Huáp'i pu naa seíire'e a'ame mej mi naa r'íi tira'utasej í teite. Nemuári'eri'ira'a jín nu yé ve'ecánejsin.

²⁸ 'T'íj autéjcheni ti ayén tiú'urini, r'íi xu'u huaújrúuren. Setá'aj ajnéjne'erixi'ín a'iné pu'uri hui vejli'i a'ájna xicájra'an Dios ti jetzen amua'irájtuaani. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ajta sej niuucari hua'utá'ixa tijín:

—Casi'i, xaasej se'íjna í huaréj, ajta naíjmi'i í c'ijey ti tí'iseijre'e. ³⁰ T'íj antineájxi'ín í xamua'ira'an, mú'een xu rujímua'a sena'a raseijran, seajta siyen ramua'aréren ti ari vejli'i pí tí'irici í víita'ari tzajta'a. ³¹ Aye pu che'atá na'a tí'een. Set'íj seri raasejra a'ij nej tejámuaatá'ixaa, seajta siyen ramua'aréren ti ari tímua'a a'ájna p'ítejá'arici ti Dios tiu'uta'ájta.

³² 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ímej jime'en íjii mej huáteemua, maúche'e mú miyen seíire'e muá'aju'un tí'ij naíjmi'i te'araúrasten a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Camu me'ín anáaté'ee mú á'apua'aren. ³³ A'í pu xaa á'apua'aren í ta japua ti é'eseijre'e. Ajta í chaanaca, a'í pu ajta á'apua'aren. Mí ajta hui a'ín í niuucari nej raataxájtaca'a, capu ja'anáj á'apua'aren.

³⁴ 'R'íi xu'u, temua'a naa, mú'een. Caxu a'ij pua'a ruruure í ru tzajta'a se'íjna jime'e sej jeíhua rutá'aruaijve'e, ajta ayén tejámuaata'asée á'aye'i mi a'amua tzajta'a tí'tíj ti a'ij pua'a 'een. R'íi xu'u seajta mú'een ti ij caí a'ij pua'a amuáaruuren mi a'amua tzajta'a se'íjna jime'e sej jeíhua huáp'i a'ij pua'a tité'ujmuajte a'ij ti ye'í té'eme. Na'ari caí, a'ájna xicájra'an jetze pu hui ca'anacan mú'ejmi japuan rávaijtzi set'íj pua'a caí ché'e hui rachú'eve'e. ³⁵ A'iné a'í pu huá'a japua rávaijtzi naíjmi'ica japua í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

³⁶ 'T'íj pí na'a xu atanéjne'eri. Setá'aj siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij amuaatévaire'en ti ij caí tí'tíj a'ij amuáaruuren a'ij ti tí'tíj rini. Setá'aj seajta rahuaviira sej si siyen ne jemi seíire'e xá'ara'ani, neetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁷ Nain t'jca'ari tzajta'a, a'í pu tihuá'amua'atehua'a u teyujta'a. Ajta tí'ij pí na'a ti huaré'ecieenacare'e, a'úu pu á'uye'icaa á'aye'i a'ujna jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Aceituunajemi. A'uu pu e'etáxa'iirihua'a. ³⁸ Majta a'íime í teite, a'í mú íye'e mena'a a'uré'enineica'a jemin a'ujna teyujta'a mej mi ráanamua.

22

Mat'íj nu'u mi raaxí'epi'intare mej nu'u avíitzi jín raatéevi'i í Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri a'ájna vejli'i pí'tí'irijcaa mat'íj pua'a me'íjna jín tí'iyeste í mej pan cua'aca í mej caí levadura ranájchite'e. Aye mú majta miyen ratamuá'amua tijín T'íj Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmua'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a, a'ujna já'ahua'a u Egipto. ² Majta a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, jeíhua mú tí'imua'ajca a'ij mej ye'í tiraajé'ica í Jesús. Caxí mú a'ij tirájteuve'e a'iné huá'atziine'eca'a í teite.

³ T'íj jí, a'ín tiyaaru'u, í ti ayén ántehuaa Satanás, a'í pu tzajta'an uteájrupi a'íjna jetze í Judás, í mej miyen ratamuá'amua tijín Iscariotes. A'í pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ⁴ T'íj jí a'ín Judás a'ímej jemi a'uré'ene

a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, ajta í mej tihuá'ajte'e a'ímej í mej tí'icha'íi a'ujna teyujta'a. Ayee mú tiúj'ixaate'eca'a me'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini a'íjna í Judás tí'ij aviítzi jín tiu'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

⁵ Majta a'íime, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta te'ataújratziiri'i mej tumin raatá'an. ⁶ A'íi pu ra'ancuré'a í hua'aniuuca. Aj pu i a'utéjche ti tiu'uchú'eve'en ja'anáj ti rí'irí ti hua'utátuiire'en í Jesús mej caí raseíreca'a í teite.

Tí'ij nu'u tavástar'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tí'ij i a'ájna teja'uré'ene í xicájra'a mé jetzen racua'aca í pan mej caí levadura ranájchite'e. A'ájna xicájra'an jetze, a'íi mú majta ramuai'ivajta a'íjna í cáne'a í mej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁸ Aj pu i Jesús hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan mej u á'uju'un. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj á'uju'un sej si rí'i tejá'uruuren tej ti ráacua'ani te'íjna í tej jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁹ Ajta a'íime, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné jetze piyen tí'ijxe'eve'e tej rí'i tejá'uruuren?

¹⁰ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'ij se'uun a'uteárute u chajta'ana, teáata'a pu amua'antinájchi ti xa'ari huátisin, jaj ti urajmuua. Setá'aj cujta'an u á'uju'un. Seajta jamuan a'uteáruti u chí'ita a'u ti a'íin ará'aiixa.

¹¹ Setá'aj siyen tiraata'ixaate'en a'íjna ti a'ánna é'che yee: “Ayee pu tí'ixa í maestro, yee: ¿A'uné jetze é'eri'iri ti tzajta'an tiú'ucua'ani í ti jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a? A'íj pu yee tiú'ucua'ani a'ímej jamuan í ti hua'antíhuau.”

¹² A'íi pu hui amuaatasejrate'esin í cuaartu, ti ve'ée, ti án imuá á'ujvee. Pu'uri ra'avé'ejaj. Setá'aj se'újna rí'i te'uhuáruuren. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹³ Aj mú mi a'ucj. Matí'ij me'uun a'ará'a, ayée pu te'irájraa a'ij ti tihua'utá'ixaa í Jesús. A'íj mú jín rí'i tiú'uruu í mej jín ra'utámua'aree a'ij ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

¹⁴ Tí'ij teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a racua'ani, naími'i mú ja'utéjeji á vejli'i meesa jetze, a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ¹⁵ Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Jé'íhua nu huáp'i raxí'eve'eca'a nej mú'ejmi jamuan amuacaícan tiú'ucua'ani, nej caí xi rajpuaíjtzi, tej ti naími'i ra'utámua'aree te'íjna jime'e í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

¹⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, canu hui ché'e ja'anáj ráacua'ani í pan ajta caí nain araúrasten a'ájna xicájra'a Dios ti jetzen nain jín huateúra'ate'esin íiyen chaanaca japua.

¹⁷⁻¹⁸ Aj pu i rájti í taasa. Tí'ij i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, aj pu i hua'utajájni. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui, setá'aj huará'ujaanten, a'iné ayée nu tejá'amua'ixaate'e nej caí ché'e ja'anáj ra'antí'isin í já'ara'a ti uuva jetze airámi'iyeca'a, ajta caí yen huatasejre'en ja'anáj ti Dios tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

¹⁹ Tí'ij i raatí'í í pan. Tí'ij i ajtahua'a pu rí'i tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. Aj pu i hua'utá'í'ipi'i. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu huataújmua'a í pan. A'ii pu a'íin pú'een í netévira'a í nej jín á'amujapua huaniú. Ayee xu huárini sej si ra'utámua'aree a'ij nej huárini.

²⁰ Matí'ij meri tiu'ucuá'a, ayée pu che'atá na'a huarj. A'íi pu ra'ajjáj í taasa. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ijna i taasa tzajta'a tu'urájmuua, ayée pu huataújmua'a í niuucari ti jíme'en Dios jéjcua jín te'ataújratziiri'i ti amua'irájtuaani. Neajta inee, nu'uri raatasejrataca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e í nexuure'e nej ra'iráxire'esin mú'ejmi jetze me'ecan.

²¹ 'Ajta a'ñin í ja'ati ti avíitzi jín tiu'utátuui're'esin ineetzi, a'ñi pu hui ajta yé seijre'e neetzi jamuan iiyencuí meesa japua. ²² Ayee pu tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a. Aru ché'e huataújxieemiste'en a'ñina ti neetzi jíme'en tiu'utátuui're'esin avíitzi jíme'e.

²³ Majta a'ñime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú te'utéjhui mej huataúrihua'u me'ñina jíme'e ja'ati ti a'ñin pú'een ti ayén rini.

A'ataqui máaj a'ñin pú'een í ti ruxe'leve'e

²⁴ Matí'ij mi majta miyen autéjhui mej huataúrihua'u maújjaaxiéevi'ira me'ñina jíme'e ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'leve'e. ²⁵ Ajta a'ñin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñime í mej rey jín títeté'u'upu'u huá'a tzajta'a í mej caí Israel é'eme'ecan, a'ñi mú ca'anéjri jín tihua'áijte'e. Ajta a'ñime í mej miyen tihua'áijte'e, ayée mú tiú'ujxaa yee rí'í mú ti'texá'apuai.

²⁶ 'Aru mú'een, caxu siyen éene'e xá'aju'un matíj a'ñime, sino ayée xu'u éene'e xá'ara'ani. A'ñin í ja'ati ti jaítze'e ruxe'leve'e mú'ejmi jemi, ché'e a'ñin ayén éene'e á'ara'ani tíj ti jaítze'e pa'ari'í. Ajta a'ñin hui ti tí'ajta, ché'e ayén éene'e tíj a'ñina ti tí'ivaire'e.

²⁷ 'Casi'i, ¿a'ataani jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee? ¿Ni a'ñina ti á vejli'í a'uré'ehuiixi a'utí meesa a'utéjvee, na'ari a'ñina í ti tí'ijmin? ¿Ni necaí ne'ñin pú'een inee i nej jaítze'e ve'ecán jín, i nej yé vejli'í huaré'eca'a íiye í meesa a'utéjvee? Mí neajta inee, yé nu seijre'e a'amua jamuan nej ni tejamuaamín mú'ejmi.

²⁸ 'Seajta mú'een, mú'een xu se'ñin pú'een í sej tí'ij pí na'a yé huaté'uu neetzi jemi í nej rajpuajtzi. ²⁹ Neajta nu tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, sej si tiu'uta'aíjta a'iné a'ñina í niyá'upua pu'uri ayén tinaa'íjca ineetzi nej ni tiu'uta'aíjta.

³⁰ 'Ayee nu hui tejá'amua'íjcate'e sej si siyen tiú'ucua'ani, seajta huayé'en í meesa a'utéjvee neetzi jamuan a'ájna xicájra'an ne jetzen yé ve'ecánejsin nej ni tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. Mú'een xu a'ujrá'ase japuan í ípuari sej si huá'axijte'en a'ñimej í teitejra'a í mej majta Israel jetze huanéj, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñina í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín: “Huaíca pej naatéehua'ita”

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Aj pu i a'ñina í Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín:

—Simón, Simón, a'ñina í tiyaaru'u ti i'í Satanás, a'ñi pu raatáhua'u ti Dios raatá'an ti i tiu'utése'en ti muaatémuaitin pej pi mé núurieeni.

³² 'Aru inee, ayée nu hui raatáhua'u mú'etzi jíme'e í Dios jemi pej pi caí auté'itzen pe'ñina jíme'e pej ná'astijre'e ineetzi. Neajta niyen tí'imua'áijte'e. Patí'ij rí'í huarín mua'a tzajta'a, patá'aj pajtáhua'a na'ará'astijre'en. Ayee pej huárini. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an a'ihuáamu'a.

³³ Ajta a'ñin í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nu'uri niyen ahuánca'ane nej mú'etzi jamuan aiteánami'ihua na'ari nej huámí'ini mú'etzi jamuan.

³⁴ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Pedro, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e, tí'ij caí xi huajíjhua í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

Pu'uri nu'u ajteáxiireca'a í ti nu'u puajtzi raatá'asin a'ñina í Jesús

³⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni caí ti'itíj tejamuá'aturaate'eca'a netí'ij amuaata'iteca'a sej siyen a'ucíjxi'in, sej caí ca'aní anpiín, seajta caí ti'itíj anú'a'in, sej tumin tzajta'an ucá'an, sej seajta caí ajtáca'acaimé'e?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—Capu ti'itíj auteájturaa.

³⁶ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ari íjii, ti pua'a piyen rájcha'íí a'íjna í ca'aní, patá'aj ra'anpíin, na'ari pajta pe'íjna í pej tzajta'an tumin ucá'an. Tí pua'a pecaí se'j tícha'íí í chun, xantaaru'u mej rájcha'íí, ayée pej huárini. Patá'aj ráatuaani í á'acixu pej pi se'j chun huánanan í tumin jime'e.

³⁷ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee pu hui tihua'amitiejte'eca'a tíjín a'ii pu a'íin pú'een se'j ti a'ij pua'a tí'itevij.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ruxe'eve'e ti ayén che'atá na'a te'araúrasten ineetzi jemi. Jee xaa ne'u, a'íjna ti ayén té'eyu'usi'i ineetzi jime'e, pu'uri tímua'a araúrastejsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁸ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—Casi'i, tavástar'a, hua'apua pu yee tí'iseijre'e í chun.

Ayee pu i ayén tiu'utaniú tíjín:

—Amí pu'u tí'ici'ipe.

Tí'ij nu'u Jesús huatéeniu a'ujna já'ahua'a Getsemani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Aj pu i huirájraa í Jesús. Tí'ij i a'uun a'ará'a a'ájna a'u ti é'e'aseca í jírí jetze ti ayén teja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íí mú majta a'uc'j jamuan. ⁴⁰ Tí'ij a'uun a'ará'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj siyen huatéjniuuni sej si caí auté'itzen ti'it'j jime'e.

⁴¹ Tí'ij i a'uun huaja'uteájtuaa, a'atzu pu imuá á a'ure'enee a'achú cumu a'atzu imuá pu e'eráava'itzi í tetej ti pua'a ja'ati raatárieni. A'uu pu títunutaca'a. Tí'ij i raatáhuuu í Dios jemi. ⁴² Ayen tíjín:

—Niyá'upua, ayée nu tí'imuahuvii, ti pua'a mua'aráanajche pej naatá'an nej ni caí niyen tirajpuaíitzi ná'ara'ani. Aru ché'e ayén tiú'urini a'ij pej mú'ee tí'ijxe'eve'e. Ché'e hui caí ayén teja'ur'é'eneica'a a'ij nej nee tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tiraatáhuaviiri'i.

⁴³ Aj pu i se'j jemin huatase'jre ti ta japua tí'ivaire'e. A'íí pu ca'aníjra'a raatá'a. ⁴⁴ Ajta a'íin í Jesús, je'íhua pu tí'itese'eca'a. A'íj pu jín, jaítze'e huatéeniu. Jé'ecan pu taíxi'eca'a. Ayee pu seijre'eca'a xiee tíj xúure'e á e'erájtzone á chuaata'a.

⁴⁵ Tí'ij i ájchee a'u ti e'eténiiusime'e, tí'ij i a'ur'é'ene a'u mej a'ij é'ene'e a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri cu'utzuca'a a'iné je'íhua mú cua'anaca'a me'íjna jime'e mej ruxieemíjte'e. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné sej si cu'utzu? Xá'ajhuiixi'i, seajta huatéjniuuni ti ij caí ti'it'j a'amua japua rájveti, sej si caí auteáturan í Dios jemi.

Matí'ij nu'u ya'ujáj me'íjna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tixájtaca'a í Jesús, matí'ij je'íhua teite e'ir'é'ene. Ajta a'íin ti ayén ántehuaa tíjín Judás, ti ajta huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí pu amuacá huamé'ecaa. Aj pu i ajteáxiireca'a ti ij ru'itépí'itzen a'íjna í Jesús. ⁴⁸ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Judás, ni piyen tinu'itépí'itze'esin pej pi neetzi jime'e tiu'utátuiire'en ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

⁴⁹ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raase'j a'ij ti ti'it'j ríjcaa, matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni tiyen huárini tej hua'utévajxi'in te'íjna jime'e í tí'itachun?

⁵⁰ Ajta se'j ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íí pu ra'ajtéevajxi a'íjna ti ravaire'e a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a. Ra'ajtasíjcheca'a í naxaira'an, ruri'irínta'an ti ra'ajtánaxaiica'a.

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Caxu ché'e siyen raruure.

Aj pu i Jesús ra'ajtamuaríej a'íjna í naxaira'an jetze. Ajta tiráhuuaa. ⁵² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íime'j í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta í mej tihua'ajte'e í mej tí'icha'íí u teyujta'a, ajta a'íime'j í huá'a vaujsi, naíjmi'i matíj mena'a mej jemin e'ir'é'ene. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni qui nahua'ari ne'ín pú'een sej si siyen mú'een mú a'uvé'uju'un sej chun tiu'f'isime'en, seajta ciyej? ⁵³ Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'úu nu hui a'utevéé ná'aye'i a'u ti e'eráyaujta'a u teyujta'a mú'ejmi jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i. Ari íjii xu xaa siyen neruure a'iné ayée pu tejamaací'i ti a'amua jetze huá'aa a'íjna ti tí'ajta tíca'amiste'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Pedro raavé'avaataca'a a'íjna í Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Matí'ij mi raatéevi'i. Aj mú mi ya'uví'iti. A'uu mú ya'uré'eneijte a'u ti é'eche a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ajta a'ín Pedro, a'atzu pu imuá rá'asijme'e. ⁵⁵ Matí'ij mi aúunai a'ájna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u teyujta'a. Aj mú mi atéráaseajraa. Ajta a'íjna í Pedro, a'í pu huá'a jamuan a'ujyeíjxi. ⁵⁶ Tí'ij a'ín 'íita'a ti tí'ivaire'e, a'í pu raasej ti a'uun á'ajcatii a'u ti á'ataa. Tí'ij temua'a raasej, aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amíjna mi teáata'a, amí pu ajta jamuan á'uche'ecane'e.

⁵⁷ Ajta a'ín Pedro, ayée pu tiu'utéhua'itaca'a tijín:

—'íita'a, canu ramua'ate.

⁵⁸ A'atzu a'ateevi'i, ajtahua'a sej raasej. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

—Mú'ee pe pajta huá'a jetze ajtéme'ecan.

Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Hoombi xaa, canu xaa ne'u.

⁵⁹ Tí'ij sej hora teuumé'eca, ajtahua'a sej ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayey xaa ne'u ti'ayajna ti amín a'ín pú'een sej ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'iné Galilea pu é'eme'ecan.

⁶⁰ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Hoombi xaa, capu a'ij tiná'amitiejte'e a'ij pej ti'ixa.

Tí'ij auj ayén tí'ixajtaca'a, tí'ij i huajjhuaca'a í tecuaara'i.

⁶¹ Ajta a'ín í tavástar'a, a'í pu pí a'uré'eve. Aj pu i ra'aráasej a'íjna í Pedro. Ajta a'í pu ra'utámua'areeri'i a'ij ti tavástar'a tiraata'ixaa yee tí'ij caí xi huajjhuac'a í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

⁶² Tí'ij i Pedro huirá'raa á pua'acié. Aj pu i tiujyeínejraa huápi'i. A'ij pu pua'a té'ujmua'ajcaa.

Matí'ij nu'u mi ra'utéxieehuari'iri'i me'íjna í Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Majta a'íime í mej racha'íca'a, a'í mú autéjhuii mej ra'utéxieehuari'i, majta raatéevajxi me'íjna í Jesús. ⁶⁴ Matí'ij mi ra'utají'icie á jí'iseá'ara'an jetze. Aj mú mi ca'anéeri jín raata'íhua'uri'i tijín:

—Huataxáj yee a'atani muaatéevajxi.

⁶⁵ Majta jeíhua mú ra'utéxieehuari'iri'i me'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

Matí'ij nu'u mi á ya'uré'eneijte a'ímej jemi í rujuéesistemua'a

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tí'ij huateapuá'areca'a, naími'i mú tiújsej, í huá'avaujsimua'a, majta í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Majta á ya'uví'iti huá'a jemi í rujuéesi.

⁶⁷ Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ti pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í ti Dios án muaja'ujyéijtza í ipuari japua nusu pecaí.

Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a niyen tejámuaata'íxaate'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een”, caxu mú'een ná'antzaahuate'esin. ⁶⁸ Ajta ti pua'a niyen tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'ataani nej pírici inee?, caxu mú'een, a'atzu huatániuusin.”

⁶⁹ Silu íjii ti yú auca'ití a'ame, inee nej neajta huá'a jetze airáne í teite, a'úu nu hui a'ujcaí na'ame a'ujna ri'irínta'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

⁷⁰ Naími'i mú miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een yaujra'an í Dios?

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu ti'ayajna, nee nu ne'ín pú'een a'ij sej tiu'utaxájtaca'a.

⁷¹ Mat'íj mi miyen tiu'utaú'ixaa tijín:

—¿Ti'itáani máaj a'ij tet'íixe'eve'e í tej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en ti'it'íj jime'e? Tu'uri ne'u hui ráanamujri'i a'ij ti amín tiu'utaxájtaca'a.

23

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Mat'íj mi naími'i ájhuiixi í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Mat'íj mi ya'uví'iti me'íjna í Jesús a'íjna jemi í Pilato. ² Mat'íj mi autéjhuii mej ti'it'íj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee tu hui ráamua'areeri'i ti amín ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi hu-aténe'use'en í gobierno jemi. Capu hua'utá'asin a'íjna í Jesús mej tiraanájchite'en í César í ti huá'ajijve'e. A'í pu hui ajta ayén tihua'íxaate'e tijín amí pu a'ín pú'een í ti Dios án ye'ujye'íjta í ipuari japua, ti ajta rey jime'e ti'itéjvee. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

³ T'íj i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í pej Rey jime'e ti'itéjvee a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan?

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Jee, nee nu ne'ín pú'een í pej raxa.

⁴ T'íj i Pilato ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej me'uun ajteáxiireca'a tijín:

—Capu a'ij ná'amitiejte'e ti'it'íj ti jín auteájturaa í nej jín ra'uxíjte'en.

⁵ Majta a'íime, ca'anín mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua pu hui ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. A'uu pu hui a'utéjche ti ayén rijca ájtepua Galilea. Ajta á'iyen, a'u ti hui ve'eráne ayujna.

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Heródes

⁶ Ajta a'ín Pilato, t'íj ayén tiráanamujri'i, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui a'ín Jesús a'únna é'eme'ecan u Galilea?

⁷ T'íj Pilato ayén ráamua'areeri'i tijín a'í pu Heródes a'uun tejé'ajta a'u ti Jesús é'eme'ecan, aj pu i hua'uta'áj mej rá'anvi'itin jemin a'íjna í Heródes, í ti rey jín ti'itéjvee. A'í pu ajta a'ajná'imua a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén.

⁸ Ajta a'ín Heródes, jeíhua pu huataújtemua'ave t'íj raasej a'íjna í Jesús, a'iné pu'uri a'ateevi'i ti rasejramí'ica'a. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'ín Jesús ti'it'íj jín ayén huárini ti huápi'i ruxe'eve'e a'iné pu'uri jeíhua ramua'areereca'a a'ij ti a'ín ti'it'íj huáruu a'íjna í Jesús.

⁹ Jeíhua pu tí'ira'íhua'uraca'a. Ajta a'ín Jesús, capu a'atzu huataniú. ¹⁰ Majta a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'úu mú vejli'i jemin huaté'uuca'a. Ca'anín mú jín tí'ijxajtzi'iraca'a. ¹¹ Ajta a'ín í Heródes, majta a'íime í xantaaru'u í ti tihua'áijte'e, mat'íj miyen tíhuá'unamujri'i, mat'íj mi autéjhuii mej miyen tiraatzejrajmua'an. Majta ra'utéxiehuari'iri'i me'íjna í Jesús. Mat'íj mi cíxuri ru'ucáachejte, huá'a cíxu í mej jamuan tí'ajta í Heródes. Mat'íj mi hua'uta'áj mej mi majtáhua'a rá'anvi'itin í Pilato jemi.

¹² A'íjna xicájra'a jetze, a'í mú ru'amiigustemua'a muá'araa a'íjna í Pilato, ajta a'íjna í Heródes. T'íj caí xi ayén tiuju'ur'íj, maúche'e mú tiújcha'íire'eca'a.

Mat'íj nu'u mi ra'uxíjte me'íjna Jesús me'íjna jime'e ti nu'u huámi'ini

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ajta a'ín Pilato hua'utajé a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej tihua'áijte'e í teite, ajta a'ímej í teite. ¹⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij siyen yee ru'uvé'eneijte semíjna ineetzi jemi, ayée xu se'íjna jín jetzen tí'ijpua'ajte'e yee a'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utácíine. Nu'uri tiraata'íhua'uri'i, mú'een xu neseíraca'a. Mí ajta, capu a'ij ná'amitiejte'e tí'itíj tí jín auteájturaa í sej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. ¹⁵ Capu ajta a'ij tirá'amitiejte'e a'íjna í Heródes a'iné a'íi pu ajtahua'a mú ye'uta'íteca'a itejmi jemi.

'A'íj xu hui jín seri ramua'aree tí caí ayén tiraavíjte'e tí amín huámi'ini, a'iné capu tí'itíj jín auteájturaa. ¹⁶ A'íj nu hui jín inee puájtzi raatá'asin nemíjna. Neajta rá'axijte'en. Netí'ij ní raateátuaasin nicu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato.

¹⁷ Ayee mú tí'ijrí'rejca'a mej seíj huatátuaani í mej aiteánami'i a'ájna matí'ij tí'iyeste-hua'a. ¹⁸ Majta a'íime í teite, naími'i mú miyen titeetejíhuajraa tíjín:

—Miche'e hui rá'anví'itín amíjna mí teáata'a, pej pí Barrabás huatátuaani itejmi jemi.

¹⁹ (A'íjna í Barrabás, ayée mú 'één jín ra'iteána a'iné ca'aníjra'a pu hua'utá'a í teite Jerusalén mej é'echejca'a mej mi huateújne'usi'ite'en. A'íi pu ajta a'íin pú'een seíj í tí'ítecuí'ica.)

²⁰ Ajta a'íin Pilato, aúche'e pu raxí'eve'eca'a tí raatátuaani a'íjna í Jesús. A'íj pu jín, ajtahua'a pu ayén tihuá'ajee tí ij ráamua'aree a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite. ²¹ Majta a'íime í teite, majtáhua'a mú miyen titeetejíhuajraa tíjín:

—Patá'aj hui rá'utatan, patá'aj rá'utatan.

²² Huaíca pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jíme'e? ¿Tí'itájni a'ij huáruu tí a'ij pua'a 'een? Capu hui a'ij ná'amitiejte'e tí'itíj tí jín auteájturaa tí ij ayén raavíjte'e tí huámi'ini amíjna. A'íj nu hui jín niyen nena'a rini. Puaíjtzi nu'u raatá'asin. Neajta raateátuaasin.

²³ Majta a'íime í teite mááj mú jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a. Majtahua'a miyen tiraata'áj tí rá'utatan. Matí'ij mí tiu'umuá'ítí me'íjna jíme'e í mej jeíhua tejíjhuajme'eca'a. ²⁴ Aj pu í Pilato raaxí'epí'íntare tí ayén huaríj a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite. ²⁵ Tí'ij í raatátuaa a'íjna í mej ra'iteána a'íjna jíme'e tí ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi huateújne'usi'ite'en, tí ajta tí'ítecuí'ica. A'íi pu a'íin pú'een í mej rájhuaviiri'i í teite. Ajta a'íin í Pilato, a'íi pu tiu'utátui í Jesús mej mí miyen ráaruuren a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite.

Matí'ij nu'u mí rá'utatai me'íjna í Jesús

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Matí'ij mí ya'ujáj. Aa mú ya'ujáasime'eca, matí'ij seíj huatéevi'i tí ayén ántehuaa tíjín Simón tí Cirene é'eme'ecan. A'u'u pu 'ítzítá e'eráará'a tí í a'uun Jerusalén a'uteároute. Matí'ij mí ru'uhuatéechuite í cúruu tí ij rá'anchueni. Meraata'áj tí ráachuisime'en cujta'an í Jesús.

²⁷ Jéíhua mú teite huajú'ucaa huá'a cujta'a. Mu'íití í 'uuca, jeíhua mú ruxieemijte'eca'a, mua'antiujyeíne'e mú muaajú'ucaa a'íjna jemi.

²⁸⁻²⁹ Aj pu í Jesús pí a'uré'eve. Ayee pu tihuá'ixaa tíjín:

—Mú'een 'uuca, mí sej huá'ayaujmu'a pú'een a'íime í mej Jerusalén a'uchéjme, caxu neetzi jín ruyeine, sino rujímua'a sehuaújyeinixí'i mú'ejmi jíme'e, seajta se'ímej jíme'e í ruyaujmu'a a'iné aj pu hui teja'uré'enejsin a'íjna í xicájra'a sej jetzen siyen tiu'utaxájta yee: “Dios pu rí'í tihua'utá'a a'íimej í mej caí ja'anáj tiyaúumua'a muá'araa, majta a'íimej í mej caí ja'anáj tí'iríi huá'a jetze huataseíjre, majta a'íimej í mej caí ja'anáj huá'utzii í huá'ayaujmu'a.”

³⁰ 'A'ájna xicájra'an jetze, ayée mú hui rini í teite. A'íi mú tiraatá'ixaate'esin í jirí tíjín: “Patá'aj téjmi japua rájveti.” Majta miyen che'atá mena'a tiraatá'ixaate'esin a'íjna í jirí áa tí huacájme tíjín: “Patá'aj taaté'avaa.”

³¹ Tí' pua'a niyen tirajpuaíjtzi ne'íjna jíme'e nej caí tí'itíj jín auteájturaa, ¿a'iné teja-muá'amitiejte'e mej miyen tirajpuaíjtzi muá'aju'un a'íime í mej xaa tí'itíj jín auteájturaa? Huápi'i mú hui rajpuaíjtzi muá'aju'un xaa ne'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³² Majta seica mú huajájpuajme'e mej mí me'uun huá'utatan jamuan í Jesús. A'íime í mej hua'apua, a'íi mú a'íin pú'een í mej xaa a'ij pua'a tí'irujca.

³³ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mi'ichímu'uta. A'íi mú rá'utatai jamuan í mej a'ij pua'a tí'irujca. Sejí mú aúutatai rí'irínta'an pújme'en í Jesús. Majta í seij, a'íi mú rá'utatai úutata'an pújme'en.

³⁴ Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Niyá'upua, patá'aj hui tihua'utá'uuni'i a'iné camu ramua'aree a'ij mej rici.

Majta a'íime í xantaaru'u, a'íi mú huáhuajcaca'a mej tetej a'ucáhua'axin mej mi ráamua'aree ja'ati ti raci'iti í c'ixure'ara'an í Jesús. ³⁵ Majta a'íime í teite, a'úu mú a'uté'uu mejseíraca'a. Majta a'íime í mej tihua'áijte'e, a'íi mú majta ra'utéxieehuari'iri'i. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu seica japua huaniú. Ché'e hui amín rujapua huániuuni, ti pua'a hui ayén ti'ayajna ti amín a'íin pú'een Dios ti ra'antíhua'u, a'íjna Dios ti án ya'ujyejtzta í ipuari japua.

³⁶ Majta a'íime í xantaaru'u mua'ajteáxiireca'a, majta ra'utéxieehuari'iri'i. A'íi mú majta raatanéste í viinu ti antzináj ti ra'antiyé'en. ³⁷ Ayeé mú tiraata'ixaa tijín:

—Tí'ij pua'a Rey jime'e pej ti'itéveeca'a a'íimej jemi í mej Israel jetze ajtémecan, patá'aj á japua huániuuni.

³⁸ Majta taabla ti'itíj mú aúutatai a'u ti á'ujmu'u í Jesús. Ayeé pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í taabla tijín: “A'ii pu a'íin pú'een í hua'aRey a'íime í mej Israel jetze ajtémecan”.

³⁹ Ajta sejí í mej hua'apua í ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, aj pu á'atataihuaca'a. A'íi pu ayén a'ij pua'a tiraataxájtaca'a. Ayeé tijín:

—¿Ni pecaí pe'ín pú'een a'íjna ti Dios án mua'ujyejtzta í ipuari japua? Patá'aj á japua huániuuni, pajta téjmi japua.

⁴⁰ Ajta í seij ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, ti ajta á'atataihuaca'a, a'íi pu ra'ajté'axi tijín:

—¿Ni hui pecaí rá'atése'e í Dios? Casi'i, ayée pej che'atá pena'a tirajpuaíitzi tíj amíjna.

⁴¹ Ayeé pu hui tiraavíjte'e tej tiyen tirajpuaíitzi a'iné pu'uri taac'í a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij tej ti'itíj huáruu. Ajta amín, capu ti'itíj jín auteájturaa.

⁴² Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Jesús, patá'aj na'utámua'aree a'ájna xicáara'an pej jetzen autéchesin pej tiu'uta'áijta.

⁴³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayeé nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, íjii, mú'ee pe pe'uun a'utevéé pua'amé neetzi jamuan a'u ti Dios rí'i timuaatá'asin. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u cui'i huamí'i a'íjna í Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Tí'ij ari teuumé'eca a'atzaj tacuarixpua, aj pu i nainjapua huateática'areca'a í chuej japua. Ayeé pu á'atee a'achú cumu huaíca hora ti ayén 'eene'e, a'iné a'íjna xicaj a'umí'i. Capu i ché'e huáneeri'icicaa. Ajta a'íin í c'ixuri ti itzíjhua, ti ajta a'uun a'utaviviíjme'ecaa u teyujta'a, a'íi pu já'ita'a acasiújtza'anixi. ⁴⁶ Ca'anín pu jín huajíjhua'a a'íjna í Jesús. Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Mí pej niyá'upua, mú'eetzi nu huatátuiire'esin í nexiejniu'uca.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i raatapuá'ajta'a ti tíyee'e.

⁴⁷ Ajta a'íin í xantaaru'u, ti anxíte tí'áijta, tí'ij raasej a'ij ti huaríj, aj pu i rí'i tiraatá'a í Dios. Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íi pu rí'i tí'itevistaca'a.

⁴⁸ Majta a'íime í teite í mej ajteáxiireca'a me'újna mej mi tiú'umua'ariive'en, matí'ij raasej a'ij ti ti'ití huaríj, a'íi mú anteújtu'asixi án rú'taviitze'e me'íjna jime'e mej huataúxiemiste. Majta a'ucíj. ⁴⁹ Majta a'íime í mej ramua'ajcaa, majta a'íime í 'uuca í mej e'eráaci jamuan a'ujna u Galilea, a'íi mú a'ímuá a'uté'uu mej seijraca'a a'ij ti ti'ití rici.

Matí'ij nu'u mi u ye'avá'ana

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Meenti sejí a'uun jé'esejre'eca'a ti ayén ántehuaa tijín José. A'ii pu a'íin pú'een sejí ti huá'a jetze ajtéme'ecan í huá'a jueesi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a mej ará'ase. Rí'í pu tí'itevistaca'a a'íjna. Capu ti'itíj jín auteájturaa. ⁵¹ Ajta a'íin, capu ra'aránajcheca'a a'ij mej tiraaxí'epi'intare, capu ajta rí'í raatá'a a'ij mej huaríj í seica í jueesi. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Arimatea, ti ajta a'uun huatacá'a u Judea. Ajta a'íin José, a'íi pu rachú'eve'eca'a ja'anáj xicáara'an jetze Dios ti tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

⁵² Tí'íj i a'uun á'ume í Pilato jemi. Ayee pu tiraatáhuaviiri'i ti a'íin Pilato raatátuiire'en í Jesús ti mi'ichi. ⁵³ Tí'íj jí ra'acájtí í cúruu jetze í tévira'a. Aj pu i saavana jín racá'ijcataca'a. Tí'íj jí a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Tí'íj jí yenu'uhuaré'etee a'u mej mauchén yauucú í jaj. Caxí'í mú ja'anáj ja'ati me'uun utétuara'a. ⁵⁴ Pu'uri a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rí'í ruruuren. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsime'e a'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi.

⁵⁵ Majta a'íime í 'uuca, í mej me'uun e'eráaci u Galilea jamuan í Jesús, a'íi mú cujta'an huajú'ucaa a'íjna í José. Matí'ij mi raasej a'u ti aúucun, majta a'u ti yá'uruu í mi'ichi. ⁵⁶ Matí'ij mi a'ucí í ruche. Aj mú mi rí'í ráaruu í tu'upi ti naa teáarí'e, majta í mej jín racápitijra. Majta á'iyen huaújse'upe a'ájna xicájra'an jetze a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

24

Tí'íj nu'u ajtahua'a a'itáara a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mi'ichite
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'íjta a'ájna teja'uré'ene í tójca'ari ta'amuájca i itieeri jetze. Íyee mu'u u á'uju'un me'íjna í 'uuca mej tejá'utíi í mej rí'í tiú'uruu í tu'upi ti naa teáarí'e. Matí'ij mi u á'uju'un a'u ti aúucun.

² Matí'ij mi me'uun a'ará'a. Aj mú mi raasej a'ujna ti aúucun ti pua'a ari te'entácuuni'i. Ajta a'íin í tetej í mej ra'itéjmua, pu'uri ja'ati u yé'enxiiraca'a. ³ Matí'ij mi a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Aru camu ráateu í tévira'an í Jesús.

⁴ Majta mauj me'íjna jín tí'imua'ajca a'ij ti tí'ití huaríj a'íjna jime'e í mi'ichi, jíye'itzi jín mú hua'apua huatasejre í teteca a'ímej jemi í 'uuca. Ayee mú cuaiínavi'in tí'itéchejca'a. Ayee pu tí'itemastájye'icaa cumu mej témaxcava'ara'an. ⁵ Jé'ecan mú tiu'utátziin í 'uuca. A'íj mú jín títunutaxi, majta aicaújtuuxi. Majta a'íime í teteca, ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné sej si 'een jín siyen rahuahuau huá'a tzajta'a í mi'ichite sejí ti ari ruuri?
⁶⁻⁷ Capu hui ye'e já'ahua'a, a'iné pu'uri ajtahua'a huatarúj. ¿Ni hui secaí ramua'aree a'ij ti tejámuaatá'ixaa tí'íj auj a'utéveeca'a mú'ejmi jemi a'ujna u Galilea yee ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej tiu'utátuiire'en a'íjna ti huá'a jetze airáne í teite huá'a jemi í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi rá'utatan? Ajta yee huaíca xicaj tzajta'a pu ajtahua'a nu'u huatarújsin. —A'íi mú teteca miyen tihua'utá'ixaa.

⁸ Majta a'íime í 'uuca, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa. ⁹ Matí'ij mi huiráaci a'u ti aúucun. Matí'ij mi a'ucíj ruche. Aj mú hua'utá'ixa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan sejí ará'ase, ajta í seica. Nain mú hua'utá'ixa a'ij mej tí'itíj tiu'uséj.

¹⁰ A'íime í 'uuca, a'íi mú a'íin pú'een, í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta a'íin í Juana, ajtahua'a sejí í María ti náanajra'an pú'een a'íjna í Jacobo, majta seica í 'uuca. A'íi mú miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Jesús hua'antíhuau.

¹¹ Mí ajta caí a'íime, camu huá'antzaahua í 'uuca a'iné capu a'ij tihua'amitiejte'eca'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

¹² Ajta a'íin Pedro, a'íi pu ájchee Tí'íj jí a'utiéchejraa a'ájna a'u ti aúucun. Tí'íj i a'uteájrupi. Tí'íj jí aicaújtutzi, tí'íj cíxuri tiu'uséj. Aa pu rujíimua'a tí'ijpiica'a á chuaata'a. Tí'íj jí á'uraa. Jéihua pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a a'ij ti tí'ití huaríj.

A'ájna nu'u já'ahua'a juye jetze Emaús ti a'uré'enine'i
(Mt. 16:12-13)

¹³ A'ájna xicájra'a jetze, mé hua'apua í mej huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'úu mú aujú'ucaa chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Emaús. A'atzu pu a'ímuá pítejá'arici a'ujna u Jerusalén, a'achú cumu tamuáamuata'a kilómetros. ¹⁴ Ayee mú tiu'uxájtajme'e nain a'ij ti ti'itíj huaríj. ¹⁵ Maúche'e mú tiu'uxáatajme'eca, majta ti'ihuaúrihuaurájme'e rujímua'a, t'íj a'íin Jesús ajteáxiireca'a ti 'ij huá'a jamuan huamé'en. ¹⁶ Aru capu hua'utá'a mej ráamuati.

¹⁷ T'íj i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni a'ij setiú'urixaate'e siyen huajú'un?

Mat'íj mi huatéhuiixi, mua'icaujtutájme'e. ¹⁸ Ajta seíj ti ayén ántehuaa tijín Cleofas, a'íi pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni pecaí ramua'aree a'ij ti ti'ití huaríj íjii itejmi jemi? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pú'een í pej huayé'i pena'a pej caí ti'itíj mua'aree a'ij ti ti'ití taruure itejmi?

¹⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itáani a'ij huaríj?

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna jime'e í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu hui t'íixaxa'ata'a í rumuári'er-i'ire'ara'an jime'e í Dios jetze me'ecan. Ajta jeíhua pu ayén tiú'uruu ti huápi'i ruxe'eve'e, mejseíracaa í teite. ²⁰ Majta a'íime í mej t'íajta u teyujta'a, majta a'íime í mej t'íta'ajte'e, a'íi mú hui Jesús tiu'utátui mej mi tiu'utá'an mej raajé'ica. Mat'íj mi rá'utatai.

²¹ 'Mí teajta iteen, ayée tu hui t'íijxe'eve'eca'a ti a'íin pu'éene'e á'ame'enche'e ti tu'irájtuaani itejmi i tej Israel jetze ajtémecan. Pu'uri huaíca xicaj tejauume í mej rá'utatai.

²² 'Majta seica juuca í mej téjmi jetze ajtémecan, jeíhua mú a'ij pua'a te'utaseíjra. Íyee mú u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús. ²³ Aru camu ráateu í mi'ichi. Mat'íj mi huaré'aci. Aj mú mi taata'ixaa tijín seica mú huataseíjre a'íimej jemi. A'íi mú nu'u me'ín pú'een í mej ta japua t'íivaire'e. Ayee mú eeri'i tihua'utá'ixaa ti nu'u ari ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. ²⁴ Majta seica í mej ta jamuan á'ujuhua'an, a'íi mú majta u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana. Ayee pu éene'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í 'uuca. Aru camu hui á'a ya'useíj me'íjna í Jesús. —Ayee mú tiraata'ixaa a'íime í mej hua'apua.

²⁵ Ajta a'íin, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu pua'a tité'ujmuajte mú'een. Caxu a'ij tirájteuve mi ru tzajta'a sej si ca'anacan tirá'antzaahuate'en nain t'íj na'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan t'íixaxa'ata'a.

²⁶ ¿Ni caí ayén tiú'ujxe'eve'eca'a ti ij amuacá ayén tirajpuaítzi á'ara'ani a'íjna í ti ajta Dios a'án ya'ujyeíjta í ipuari japua, ti ij á'iyen te'enteároute a'íjna jime'e ti tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ajta nainjapua?

²⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús temua'a naa nain t'íj na'a ti té'eyu'usi'ihua-ca'a í yu'uxari jetze a'íjna jime'e, t'íj na'a ti a'íin ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta mat'íj mena'a í mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan t'íixaxa'ata'a.

²⁸ Mat'íj meri á vejli'i aujú'ucaa a'ájna chajta'a a'u mej ará'aiixa, aúche'e pu huamé'e-caa a'íjna í Jesús, ayée pu cumu mú pu á'ayee a'umé'e a'ame. ²⁹ Ajta a'íime, jeíhua mú ca'aníjra'a raatá'a ti a'uun huateáturan. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yé huateáturan téjmi jemi, a'íne pu'uri téchuijxari, ajta ari t'ín tética'ari.

T'íj i a'uun a'uteájrupi ti ij huá'a jamuan a'uun a'uteáturan. ³⁰ T'íj i Jesús ayén huaríj t'íj a'íin aúuca'atii huá'a jamuan á vejli'i meesa jetze. T'íj i raatí'ípii í pan, ajta r'íi tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. T'íj i a'utéjche ti hua'uta'í'ipi'ite'en. ³¹ Jíme'en pu'u hua'utá'í'ipi'i, aj mú mi raamuá'a. Aj pu i e'huaújpua'arixi mejseíracaa.

³² Mat'íj mi miyen ti'itírihua'uri'i tijín:

—¿Ni caí ú'utzunajca'a í taxiejniu'uca í ta tzajta'a, ajta ca'aníjra'a yú huataseíjre u ta tzajta'a t'íj a'íin tiu'uxájtajme'e ta jamuan í juye jetze, ti ayén t'íta'ixaate'ecaa a'ij ti huataújmua'a í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze?

³³ Matí'ij mi ájhuiixi. Ca'anacan mú huaré'aci u Jerusalén. A'uu mú huá'uteu a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan se'ij mej ará'ase, majta í seica í mej huá'a jamuan á'ujuhua'ane'e. Naími'i mú tiújseij me'újna. ³⁴ Majta me'íjna í mej me'uun a'uté'uuca'a u Jerusalén, ayée mú tihua'utá'ixaa í mej hua'apua tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tavástará'a pu ajtahua'a a'itáaraa huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta huatase'ijre jemin a'íjna í Simón.

³⁵ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íi mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ti'ití huar'ij matí'ij me'uun aujú'ucaa í juye jetze, ajta a'ij mej ye'í tiraamuá'a t'í'ij a'íin ra'antítaaraxi í pan.

T'í'ij nu'u Jesús huatase'ijre a'ímej jemi í mej nu'u mauj jamuan á'ujuhua'ane'e ti auj ruurica'a amuacaícan

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Maúche'e mú ti'ixáataca'a me'íjna jime'e t'í'ij a'íin Jesús huatase'ijre huá'a jemi. A'uu pu já'ita'a huatéechaxi. Aj pu i ayén tihua'utateújte tijín:

—Ché'e huatéepua'are í a'amua tzajta'a.

³⁷ Jé'ecan mú huajíjxica'a. Majta tiu'utátziin a'iné ayée pu huá'aseijrate'ecaa. Cu xiee mej cu mí'ichi seijra. ³⁸ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín a'ij pua'a amuaatá'a? ¿A'iné sej si caí xi té'atzaahuat'e? ³⁹ Casi'i, i nemuajca'a jetze, ajta i ne'íca jetze. Nee nu ne'ín pú'een. Setá'aj na'ajtamuári'en sej si siyen raase'ij. Se'ij ti mi'ichi, capu ayén nexí'ej ti'itéhua'ira'a, capu ajta ayén nexí'ej ti'itéjcarí. Xu'uri neseij nej xaa téhua'ira'a, neajta téjcarí. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁰ T'í'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu i ayén tihua'utase'ijra í rumuájca'a jetze, ajta ru'íca jetze. ⁴¹ Majta a'íime, camu xi rá'antzaahuat'e a'iné jé'ihua mú a'ij pua'a yá'useijraca'a, majta rútemua'ave'eca'a. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni secaí ti'itíj tícha'íi í nej ráacua'ani?

⁴² Matí'ij mi se'ij raatá'a í hua'í ti huá'íjchi'i. ⁴³ T'í'ij i ra'ancuré'echui. Aj pu i ráacua mejse'iraca'a a'íime. ⁴⁴ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye nu tejámuaatá'ixaa netí'ij a'amua jemi huácatii ti ayén ruxe'eve'eca'a ti nain jín te'araúrasten a'ij ti te'uyú'uxaca'a neetzi jime'e a'íjna í Moisés, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta jetzen í tihuá'achuiica.

⁴⁵ Aj pu i hua'utá'a mej mi yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ⁴⁶ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze nej nu'u niyen tirajpuaíitzi ná'ara'ani inee, i nej ne'ín pú'een í Círíistu'u ti Dios án neja'ujyeytza í ipuari japua. Ajta nu'u hua'íca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a aítára'ani huá'a tzajta'a í mi'ichite.

⁴⁷ 'Majta nu'u, nainjapua tihua'utá'ixaate'esin neniúucajtze'e mej mi seicié tiú'u-mua'ati í Dios jemi ti ij a'íin tihua'utá'uuni'i. Ma'utéjhuijsin nu'u mej miyen tihua'utá'ixaate'en íye mej Jerusalén a'uchéjme, majta méyee í mej a'ímuá antachéjme, majta méyee í mej seij chu'éjra'a japua huachéjme, tíj na'a í ti yen seijre'e íyen chaanaca japua nainjapua.

⁴⁸ 'Mú'een xu tihua'utá'ixaate'esin a'ij sej seri se'íjna jín tiu'uséj. ⁴⁹ Nee nu u ya'uta'ítí mú'ejmi jemi a'íjna ti niyá'upua jín te'ataújratziiri'i. Seajta mú'een, setá'aj siyen yen huaté'en íyen chajta'a ajta na'a caí huat'eaturan mú'ejmi jemi a'íjna ti júte'e e'icánejsin. A'íj xu jetzen araújca'anejsin. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'í'ij nu'u i a'íin Jesús tíraa u ta japua

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ T'í'ij i a'íjna í Jesús huaja'uví'iti u já'ahua'a u Betania. T'í'ij i ajméjca'ataxi. Aj pu i r'í'i tihua'utá'a í huá'a tzajta'a. ⁵¹ T'í'ij auj r'í'i tihua'utá'asime'eca, a'úu pu huaja'uhuá'axi. Aj pu i júte'e tíraa. ⁵² Majta a'íime, a'úu mú raateánajcheca'a. Jé'ihua mú huataújtemua'ave. Matí'ij mi a'uc'ij u Jerusalén. ⁵³ T'í'ij p'í na'a, mú me'uun a'uté'uuca'a u teyujta'a mej mi r'í'i tiraatá'an í Dios.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Juan jíme'en í Jesuciristu'u

Í ti jín a'utéjche i yu'uxari

¹ Ajmí'imua pu seijre'eca'a a'íjna í ti í niuucari. Ajta, a'íjna í niuucari, a'í pu seijre'eca'a í Dios jemi. Ajta a'í pu Dios pú'ene'e a'íjna í niuucari. ² A'í pu 'ajmí'imua seijre'eca'a í Dios jemi tí'ij caí xí mé'e já'ahua'aca'a í chaanaca. ³ Nain tíj na'a ti tí'iseijre'e, a'íjna niuucari jetze pu ayén tiu'utaseijre. A'í pu í Dios, ajta a'íjna í niuucari, a'í mú naíjmi'i tiú'utaahuaca'a tíj pua'amé yen tí'iseijre'e. Ajta, capu ti'tí'ij ayén tí'iseire'e á'ame'enche'e ti pua'a caí a'íjn niuucari ayén raatéaahuaca'a.

⁴ Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'íj pu jetze airáme'ecan a'íjna ti i'irúuri rusén jíme'e. Ajta a'íj pu jín ayén tiú'uneeri'icica'a huá'a tzajta'a í teite a'íjna jíme'e ti jín i'irúuri mej mi miyen tiráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁵ Ajta a'íjna tej tiyen teajta ratamuá'amua tíj tatzari, a'í pu huanéeri'icí já'araa a'ímej tzajta'a í teite í mej á'ujjhuane'e tíca'amiste'e. Majta a'íime í mej miyen tíca'amiste'e á'ujjhuane'e, camu raay'ítihua'a mej ra'ujé'ica í tatzari ti huá'a tzajta'a huáneeri'icicaa.

⁶ Seíj pu ayén u a'uvé'emej ti Dios ayén ya'uta'íteca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Juan. ⁷ Ayee pu 'een jín u a'uvé'emej ti ij ayén a'íjna jín te'anxájta a'ij ti ari tí'ijmua'areereca'a a'íjna jíme'e í ti i'í tatzari, mej mi naími'i miyen té'antzaahuat'en a'ij ti a'íjn ayén tihuá'ixaate'e. ⁸ Ajta a'íjna í Juan, capu a'íjn pú'ene'e í tatzari sino ayée pu'u 'een jín a'uvé'emej ti ij a'íjna jín tihua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan a'íjna í tatzari. ⁹ Ajta a'íjn ti tzáahuati'ira'a jín tatzari pú'een, ti ajta huanéeri'icí á'aye'i huá'a tzajta'a í teite, a'achú mej pua'amé yen seijre'e, a'í pu mú a'uvé'eme'eca'a íiyen chaanaca japua.

¹⁰ A'í pu ayén huateájturaa íiyen chaanaca japua. Ajta, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti yen chaanaca japuan tí'iseijre'e. Mí majta me'ín, í mej yen huachéejme'ecaa íiyen chaanaca japua, camu raamuá'a. ¹¹ A'í pu mú a'uvé'eme'eca'a, ajta a'íime jemi í ruteftestemua'a huateájturaa. Majta a'íime, camu xaa ra'ancuré'evi'iti. ¹² Mí majta, seica mú xaa ra'ancuré'evi'iti a'íime í teitestemua'ame'en. Ajta a'íjn, ayej tihua'utá'a a'ímej í mej rá'astijre ti 'ij ayén tihuá'uci'iti mej mi yaújmua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani í Dios, a'achú mej pua'améca. ¹³ Majta a'íime, camu miyen teteca jetze airáme'ecan me'íjna jíme'e ti teáata'a ayén tí'ijxe'eve'eca'a. Camu a'atzu xaa ne'u, sino ayée mu'u me'íjna jetze ajtème'ecan í Dios.

A'í pu huateújtevistaca'a í niuucari

¹⁴ Ajta a'íjn í niuucari a'í pu ayén huateújtevistaca'a. A'í pu ajta itejmi jemi huateájturaa. Teen tu teajta tiyen raaseíj te'íjna í ti jín r'í'i tiraatá'a í Dios. Teen tu raaseíj í ti jín Dios r'í'i tiu'utá'a a'íjna jíme'e ti a'í na'a caj tí'iyaujra'an í Dios. A'í pu é'eme'ecan í ruyá'upua jemi. Nain pu jín r'í'i titájcha'íica'a ruxí'evi'ira'a jíme'e. Ajta, nain pu ayén tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. ¹⁵ Ajta a'íjn í Juan, ayée pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a, ayén tí'ixáata tíjín:

—A'ii pu a'íjn pú'een í nej jín neri tejamuá'ixaa yee a'íjna ti ye'evé'eme nee cujta'a, jaitze'e pu ve'ecán jín tí'itájvee necaí inee, a'iné a'í pu amucaí seijre'eca'a necaí inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Naíjmi'i iteen, tu'uri tiyen te'íjna jín ra'ancuré'a te'íjna jíme'e í ti nain jín r'í'i naa titatá'aca. Ruxí'evi'ira'a pu jín r'í'i titatá'aca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. ¹⁷ A'iné ayée pu'u, a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, Dios pu ayén raateájtuaa í Moisés jemi. Dios pu ajta ayén tira'íjca a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti ij a'íjn ruxí'evi'ira'a jín r'í'i titaatá'an, ti ij ajta tzáahuati'ira'a jín titaataseíjrate'en a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ¹⁸ Capu ja'atí ja'anáj raaseíj í Dios, sino a'í pu'u ti a'í na'a caj tí'iyaujra'an. Ruxí'evi'ira'a pu jín r'í'i titatá'aca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. Capu ja'atí ja'anáj raaseíj í Dios, sino a'í pu'u ti seíj na'a yaujra'an pú'een, ti ajta Dios jemi seijre'e, a'í pu ayén taatamuá'ate a'ij ti 'een.

Í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e pu te'anxájta jíme'en í Jesus ti i'í Ciríistu'u
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, mej majta tejé'aijta me'újna Jerusalén, a'íi mú huaja'uta'íteca'a í Juan jemi seica í mej tí'ivaire'eca'a u hua'atáyujta'a, majta seica í mej me'íjna jetze airáane a'íjna í Leví teecan mej mi miyen tiraata'íhua'u ti jíme'en yee: “¿A'ataani pej p'íricii?” ²⁰ Ajta a'íjna í Juan, capu hua'utá'ijmijri'i mej ráamua'ati sino ruxí'evi'ira'a pu jín ayén tihua'utá'ixaa mejse'íracaa naíjmi'i í teite. Ayen tijín:

—Canu nee ne'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u.

²¹ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani pej pú'een? ¿Ni pe'ín pú'een a'íjna í Elías?

Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ne'ín pú'een.

Majta miyen tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í tej rachú'eve'e, a'íjna ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin?

Ayee pu tiu'utaniú tijín:

—Canu ne'ín pú'een.

²² Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿A'ataani ne'u pej pú'een mú'ee? Patá'aj taatá'ixaate'en á'a jime'e tej ti teajta tiyen tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej taja'uta'íteca'a. ¿A'iné petí'ixa á'a jime'e?

²³ Aj pu'i ayén Juan tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'íjna ti ayén jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan ti nu'u ayén ja'atí pu á e'evé'ejijhua a'ujna já'ahua'a 'ítzitá. Ayen tijín: “Rí'í xu huaúruuren sej si siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'itín se'íjna í tavástara'a.”

²⁴⁻²⁵ Majta seica í fariseos, í mej tiu'uta'aíjti'ire, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Tí pua'a piyen mú'ee caí a'íin pú'een a'íjna í Ciríistu'u, pajta caí mú'ee a'íin pú'een í Elías, pajta caí mú'ee a'íin pú'een a'íjna í tej rachú'eve'e ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin, ¿a'iné 'een jín piyen huá'amuai'íhua í teite?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Juan tijín:

—Nee nu á'amua'muai'íhua jaj jime'e. Mí ajta, seíj pu ayén mú'ejmi jemi seijre'e í sej caí ramua'ate. ²⁷ A'ii pu a'íin pú'een í ti auj mé e'evé'eme. A'iné inee ciliéene'e nu jín ti'itájvee í jemin, capu ayén tiraavíjtle nej ra'ajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an.

²⁸ Ayee pu tiú'uruu a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Betábara, u jetze pújme'en, í játe'anara'an jetze í Jordán, a'u ti a'íin Juan huajé'emuai'íhuaca'a.

Jíme'en í cáne'a ti Dios raatámuaí'ivajta

²⁹ Yee ruijmua'a yee, a'íi pu raaseíj a'íjna í Jesús ti e'evé'eme'ecaa a'ájna jemin. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan tijín:

—Casi'i xaaseíj mú'een, mi cáne'a Dios ti raatámuaí'ivajta. A'ii pu a'íin pú'een ti ruxí'evi'ira'a jín ra'uré'uuna nain jime'e a'ij mej tite'uteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé yen seijre'e íyien chaanaca japua. ³⁰ A'ii pu a'íin pú'een í nej jíme'en niyen tiu'utaxájtaca'a netí'ij niyen tejámuaatá'ixaa yee: “Seíj pu yé 'e'evé'eme'e a'ame nehuárita'a mejca'ihuáyee, ti ajta jaítze'e ve'ecán jín ti'itájvee necaí inee, a'iné a'íi pu amuacá huataseíjre necaí inee.” ³¹ Canu neajta inee neseíj ramua'atejca'a. Aru ayée nu en jín mú'uvé'emej nej ni niyen huá'umuai'íhua í jaj jime'e ti ij a'íin ayén huataseíjre'en a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan.

³² Aj pu'i Juan ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu raaseíj ne'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti júte'e 'e'icáme'ecaa. Yee pu seijre'eca'a tíj cucui'i. Aj pu i án mu'úutz'en a'ujyeíjxi. ³³ Canu a'atzu ramua'atíche'e ti pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna ti neja'uta'íteca'a ayén tijín: “Tí pua'a hui piyen raaseíj ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén e'icáanen ti ij seíj japuan huateáturan, aj pej ramua'ati ti a'íin pú'een ti ayén tiraata'aíjtle'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti mú'ejmi tzajta'a huateáturan sej si se'íjna jetze arájca'anen.”

³⁴ 'Nee nu niyen raasej. Neajta nu niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti a'ín pú'een í yaujra'an í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í mej amuacá á'ujujhua'ane'e jamuan í Jesús

³⁵ Yee ruijmua'a yee, ajtahua'a pu a'uun a'utéveeca'a a'ijna í Juan. Ajta a'íime í ti huá'uvi'itijme'e, hua'apua mú jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁶ T'íj raasej ti a'uun a'atamé'ecaa a'ijna í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaasej mú'een, í cáne'a Dios ti raatámuaí'ivajta.

³⁷ Mat'íj miyen tiráanamujri'i a'íime í mej hua'apua, mat'íj mi Jesús huatavén. ³⁸ Ajta a'ín Jesús, t'íj pí a'uré'eve, aj pu'i hua'usej mej raavárajme'e. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een?

Aj mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Rabí, ¿a'uné pe'eche mú'ee?

A'ijna i niuucari tijín Rabí, ayée pu huataújmua'a tijín: Tevij ti Tihua'amua'ate.

³⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yú a'uvé'uju'un setá'aj ya'usej.

Mat'íj mi a'ucj jamuan. Majta u ya'usej a'utí é'echejca'a. Majta mú jamuan a'uun a'uteájturaa a'achú pua'an hora tí'ituraaca'a a'ijna xicájra'a jetze. Yee pu teuumé'eca te'ecáará'a tacuarixpua. ⁴⁰ Ajta, sej ti huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej hua'apua í mej Jesús jamuan a'ucj, ayée pu ántehuaaca'a tijín Andrés. A'í pu juutzeájra'an pírici a'ijna í Simón, ti ajta i'i Pedro.

⁴¹ Aj pu'i a'ín Andrés amuacá ra'antinájcheca'a a'ijna í ruja'a, í Simón. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'ijna í Mesías. (Mesías, ayée pu huataújmua'a a'ijna í niuucari tijín: Círíistu'u ti Dios Ra'antihuau.)

⁴² T'íj jí ye'eráavi'iti a'ijna í Simón í Jesús jemi. Ajta a'ín Jesús, temua'a pu tira'aráasej. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej a'ín pú'een í yaujra'an í Jonás. Ayee pej ántehuaa pua'amé tijín: Cefas.

(Cefas, ayée pu huataújmua'a tijín: Pedro, ti ajta tetej pú'een.)

Jíme'en a'ijna í Felipe, ajta í Natanael

⁴³ Yee ruijmua'a yee, Jesús pu a'uun á'uye'imijca'a. Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti a'uun á'ume'en a'ujna ájtepua, Galilea já'ahua'a. T'íj i a'ín ra'antinájcheca'a a'ijna í Felipe. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

⁴⁴ A'ijna í Felipe, a'úu pu é'eme'ecantaca'a, a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betsáida. A'uu mú majta é'eme'ecan a'ijna í Andrés, ajta a'ijna í Pedro. ⁴⁵ Aj pu'i a'ín Felipe a'ín huáteu í Natanael. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'ijna ti jíme'en Moisés teecan ayén tira'uyú'uxaca'a a'ijna jetze í yu'uxari, í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ii pu hui ajta a'ín pú'een í mej majta jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'ii pu a'ín pú'een a'ijna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'í pu yaujra'an pú'een í José.

⁴⁶ Ajta a'ijna í Natanael, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni ayén tí'iri'iri ti a'uun Nazarét ti'itj airaanen ti tí'iri'een?

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'ijna í Felipe tijín:

—Che'eré, patá'aj ya'usej.

⁴⁷ T'íj Jesús raasej ti e'evé'eme'ecaa a'ijna í Natanael, ayée pu tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'ijna tijín:

—Xaasej, pu'uri e'evé'eme sej ti tzíte'e Israel jetze ajtémecan. Capu tí'ihua'itzi a'ijna jemi. Capu ja'anáj tí'ihua'itaca.

⁴⁸ Aj pu'i a'ín Natanael ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné peneja'umuá'a? ¿A'iné pej pi 'een jín nemua'ate?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'iracatii jeten a'ijna í huaréj, tí'ij caí xi muaatajéeve a'ijna í Felipe.

⁴⁹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'ijna í Natanael tijín:

—Rabí, mú'ee pej pe'ín pú'een pej i'i yaujra'an í Dios. Mú'ee pej a'íin pú'een í pej titaata'ájte'esin itejmi, i tej Israél jetze ajtémecan.

⁵⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen té'atzaahuat'e pe'ijna jime'e nej niyen timuaatá'ixaa yee nej ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'iracatii í huaréj jete. Ayee nu tí'imua'ixaate'e pej pauj piyen tí'isejran tí'itj jime'e tí'jaitze'e ruxe'eve'e caí a'ijna.

⁵¹ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuat'ira'a jime'e pej piyen rasejran tí'ayén antacúuni'ihua a'ame u ta japua. Majta a'íime í mej me'uun tí'ivaire'e Dios tí'ésejre'e, a'íi mú'yéve'ecánineica'a muá'aju'u ineetzi jemi, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Majta mú'a'uun á'ujnineica'a muá'aju'u me'újna u ta japua.

2

Jíme'en í tí'amuacaí Jesús huarj í mej jín rí'i tira'utasej

¹ Tí'ij huaíca xica jetze teuumé'eca, sej pu huaténe'icheca'a a'ájna já'ahua'a Galilea, chajta'a tí'ayén téja'arjtehuaa tijín Caná. Ajta a'íin náinajra'an í Jesús, a'uun a'utéveeca'a. ² Majta a'íime í mej tí'iyeste, a'íi mú'raatá'inee me'ijna í Jesús, majta hua'utá'inee a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, mej mi huá'a jamuan tí'uuyesten. ³ Tí'ij huaxj a'ijna í viinu, aj pu'i a'íin náinajra'an í Jesús ayén tiraata'ixaa a'ijna tijín:

—Capu ché'e urajmuaa í viinu.

⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Náanaj, ¿a'iné petí'ijxe'eve'e ineetzi jemi? Capúu xi a'ájna teja'uré'ene í nej jetzen a'íimej jemi huatasej're'en meneseíraca a'íime í teite.

⁵ Aj pu'i a'íin náinajra'an ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tí'ivaire'e tijín:

—Setá'aj siyen huárini a'ij tí'ayén tejamuaatá'ixaate'esin.

⁶ Ajta a'uun vejli'i teja'uvéejme'ecaa í xa'ari. Ayee pu tí'ipua'ameca'a a'achú cumu arájsevi tí'tetej jime'e taavíjhuaca'a. A'ii pu a'íin pú'een í mej me'ijna jín tiu'ujá'usi na'ari me'ijna jetze hua'íihua a'íime í mej Israél jetze ajtémecan mej mi miyen me'ijna jín araúrasten í ruye'irá. Ayee pu té'uvejrica'a a'achú cumu seité liitro, na'ari seité liitro japuan tamuáamuata'a. ⁷ Aj pu'i Jesús ayén tí'hua'uta'áj a'íimej í mej tí'ivaire'e. Ayen tijín:

—Setá'aj ra'avé'ejiste'axi'in í jaj í xa'ari tzajta'a.

Matí'ij mi te'evé'ejiste'axi temua'a naa

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj ru'itajáni'in cáj caj í jaj tu'urájmuuaa mí xa'ari tzajta'a. Setá'aj seajta raatá'an se'ijna tí'ayén jín antiújmuua'aree mej yé tí'iyeste.

Aj mú' mi miyen raatá'a. ⁹ Ajta a'íin tí'antiújmuua'aree, a'íi pu ra'anti'í a'ijna í jaj tí'huatéjviinutaca'a. A'íi pu caí ramua'areereca'a a'u tí'é'eme'ecan a'ijna í viinu. Mí majta a'íime í mej tí'ivaire'e, a'íi mú'xaa ramua'areereca'a. A'ij pu jín, a'íi pu raatajé a'ijna í ja'ati tí'huaténe'icheca'a. ¹⁰ Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Ja'atí'í tí'na'a, ayé tu tí'ijri'ire. Amuacaí pu hui hua'atá'aca a'ijna í viinu tí'jaitze'e rí'en. Tí'pua'a meri tá'aruaj, aj pu'i a'íin hua'utá'asin í tí'caí rí'en. Mí pajta mú'ee, mé'e pu a'ayéuche í tí'jaitze'e rí'en tí'j na'a tej autéjhuii tej tí'ijii ra'antiyé'en. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ A'ii pu a'íin pú'een'e í tí'amuacaí ayén tí'itj jín huarj a'ijna í Jesús, í mej jín rí'i tira'utasej. Ayee pu huarj a'ujna u Caná, chajta'a tí'a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayee pu huá'a jemi huatasej're í tí'imuari'eri'ire'ara'an í tí'jín rí'i tihua'utá'a. Majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú'jaitze'e rá'antzaahua.

Jesús pu a'uun a'utéveeca'a u Capernaúm

¹² Tí'ijta'i, a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm a'ímej jamuan í náinajra'an, ajta ihuáa-mua'ame'en. A'uu mú é'etee a'achú pua'an xicaj.

Jesús pu hua'irámuari a'ujna teyujta'a a'ímej í mej tí'itetu'araca

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Tí'ij ari vejli'itaca'a a'ájna mej jetzen miyen ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, tí'iquí Jesús án a'ujnéj a'ujna Jerusalén. ¹⁴ A'uu pu a'uteájrupi ta'anténine'i í teyuu ti a'utéjvee. Aj pu'i a'uun huá'uteu a'ímej í mej tí'itetu'araca tí'iteén huácasi nusu cáne'axi ca'ín cucui'ise. Ajta seica pu huá'uteu í mej án e'ijtéjcaa meesa jetze mej mi tumin huapuáta'ata. ¹⁵ Aj pu'i cuaarta huatétaahuaca'a caujnari jime'e. Tí'ij jí a'ájna jín hua'irámuari naíjmi'ica. A'ímej pu ajta huiiramuári í cáne'axi, ajta í huácasi. Ajta pu pí té'ejhua'axixi í tihua'ameesa a'ímej í mej japuan tumin tí'ipuata'ati'iraca'a. Ajta nainjapua ráahua'astíraa í tumin. ¹⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej cucui'ise tu'araca tíjín:

—Setá'aj tel'irá'an nain í ti ayun tí'isejre'e. Caxu ché'e siyen raruure niyá'upua ti raatéechi'i. Ché'e caí ayén tí'téva'irihua'an tíj chi'i í mej tzajta'an tumin mua'itici. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj mú mi miyen ra'utámua'areeri'i ti ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Na'anca'anécan nu yeehui jín niyen yé á'aseca a'u pej a'utéechi'i nej ni muaateánajche.”

¹⁸ Majta a'íme í mej tihua'ajte'e í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú tirá'jhuaviiri'i ti ij a'íin ca'anéri jín tí'itíj hua'utasejrate'en í mej jín rí'i tiraasej. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatasejrate'en tí'itíj í tej jín a'ij tímua'utaséj tej ti te'íjna jín ráamua'aree pej pe'íjna jín antí'amua'aree pej piyen rici.

¹⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a siyen raaté'uuna se'íjna i teyuu, nee nu hua'íca xicaj tzajta'a neajtahua'a ra'ajjásin.

²⁰ Ajta a'íme í Israel mej jetze ajtémecan, ayée mú titeetaniú tíjín:

—Ayee pu hui á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan arájsevi mej rá'aj-taahuaca'a. ¿Ni qui mú'ee piyen hua'íca xicaj tzajta'a pajtáhua'a rá'ajtaahua? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

²¹ Mí ajta a'íin Jesús, a'íi pu a'ájna jín tí'ixajtaca'a í teyuu ti jetzen seijre'e. A'ii pu a'íin pú'eene'e í tévira'an. ²² Tí'ij Dios ra'ajjáj í Jesús huá'a tzajta'a í mej meri huácuii, a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna jime'e. Ajta, ayén tihua'amitíete'eca'a ti ayén tí'ayájnaca'a a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'ayu'uxa jetze. Majta rá'antzaahua a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a.

A'íme í mej amuacá té'antzaahua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús

²³ Tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén a'ájna xicájra'an jetze matí'ij tí'iyestejca'a a'ájna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, jeíhua mú teite raasej a'ij ti Jesús rijcaa a'ájna jime'e ti huápi'i naa tihua'asejrate'e. A'íj mú jín mu'iití rá'antzaahua ti nu'u a'íin pú'eene'e í mej rachú'eve'eca'a. ²⁴ Mí ajta Jesús, capu huataúra'a ti huataújtuiire'en a'ímej jemi, a'iné a'íi pu naíjmi'ica mua'atejca'a. ²⁵ Capu ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raatá'ixaate'en a'ij ti 'een í teáata'a, a'iné a'íi pu rusej rú'umua'areereca'a a'ij ti 'éene'e mua'atziire'ara'an í tzajta'an í tevi.

3

Nicodemo pu tí'lira'ihua'uraca'a í Jesús

¹ A'uun pu sej a'utéveeca'a ti a'ímej jetze ajtémecantaca'a í fariseos. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Nicodemo. A'íi pu sej a'íin pú'eene'e í hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan. ² A'íi pu tíca'imua á'e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Vásta'a, teen tu ramua'aree pej pe'uun a'uvé'emej í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij pej titaatá'ixaate'en. Ayee tu tí'ijmua'aree ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén rijca patíj mú'ee, a'íjna jime'e í tej jín a'ij tímua'utaséij ti pua'a caí Dios ayén jemin seijre'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ín jéjcuacan jín huanú'ihua

³ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a ja'atí caí ajtahua'a huanú'ihua, capu ri'irí ti a'ín a'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

⁴ Aj pu'i Nicodemo ayén tiraata'ihua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ja'atí ayén ajtahua'a huanú'ihua ti pua'a a'ín ari vásta'a pú'eenen? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri ti ajtahua'a atéhuixín í jucáara'an jetze í runàana ti ij ajtahua'a huanú'ihua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Nicodemo.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a caí ayén huaujjéjcuare'en a'íjna jime'e ti ayén huaújmuai'ihua jaj jime'e, ajta ti pua'a caí ayén ajtahua'a huanú'ihua a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í jemin, capu a'ij tí'iri'iri ti a'ín ja'atí a'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e. ⁶ Seicié pu 'een a'íjna ti a'íjna jetze airáninei ti ayén ratéhua'ira'a. Ayee pu che'atá na'a seicié 'een a'íjna ti a'íjna jetze airáujnejte í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁷ 'Capej a'ij té'amuaajca nej niyen tí'imua'ixaate'e yee ruxe'eve'e pej pajtáhua'a huanú'ihua. ⁸ Casi'i, ayée pu rici í eeca. Nain japua pu huá'eecaj. Pajta ranamua ti jújhua'ana. Mí ajta, capu a'ij timuá'amitiejte'e a'u ti pújme'en a'uvé'eye'i na'ari a'u ti pújme'en huarú'ipi. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruure matíj mena'a pua'amé í mej miyen airáujnejte me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'ín Nicodemo ayén tiraata'ihua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ayén teja'ur'éenen?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mí pej tihuá'amua'ate a'ímej í mej Israel teecan jetze ajtéme'ecan, ¿ni tzaa ayén ti'ayajna pej caí yaú'itie a'ij nej tí'imua'ixaate'e? ¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée tu te'íjna jín tí'ixaxa'a í tej tiyen ramua'aree, teajta te'íjna jín tiu'utaxájta í tej tají'i jín tiu'uséij.

'Mí seajta mú'een, caxuu xi ra'ancuré'a a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. ¹² Ayee nu ne'íjna jín timuaatá'ixaa a'ij ti tí'irineca íiyen chaanaca japua. Mí pajta mú'ee, capej jime'en té'atzaahuate'e. ¿A'iné tí'iri'iri pej piyen té'antzaahuate'en ti pua'a niyen ne'íjna jín timuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'irineca u ta japua Dios ti é'eseijre'e? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹³ Capu ja'atí ja'anáj u a'ujnéj u ta japua sino a'í pu'u í ti yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua. Nee nu ne'ín pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáane. ¹⁴⁻¹⁵ Ajta, tíj a'ín Moisés ajmí'i ra'ajpí a'íjna í cu'ucu'u a'ujna já'ahua'a ti caí é'e tí'ititaca'a, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén na'ajján ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane, ti ij ayén tihuá'ací'iti a'achú mej pua'amé ná'antzaahuate'esin mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

Dios pu nu'u huá'axe'eve'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua

¹⁶ Ayee pu Dios ayén hua'utaxí'eve a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua ti í ayén neja'uta'íteca'a ineetzi, nej nee nena'a caj tí'iyaujra'an, nej ni niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan mej mi caí antipua'are sino ti ayén tihuá'ací'iti mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e, a'achú mej pua'amé miyen na'ará'astijre'esin ineetzi.

¹⁷ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. Capu Dios ayén neja'uta'íteca'a nej yé ve'ecáanen íiyen chaanaca japua nej ni niyen hua'uxíjte'en ne'ímej í mej yen huachéjme ne'íjna jime'e nej ni puaíjtzi hua'utá'an sino ayée pu neja'uta'íteca'a nej ni huá'a japua huániuuni ne'íjna jime'e nej najmí'ica tiu'utá'uuni'i.

¹⁸ 'Ayeé pu tí'ijci'iti ja'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, nej ni caí ra'uxíjite'en, neajta caí puajítzi raatá'an. Mí ajta a'ín, ja'atí ti na'a ti caí ná'astijre'e ineetzi, Dios pu ari ra'uxíjite ti ij ayén puajítzi raatá'an a'íjna jime'e ti a'ín caí ná'astijre'e ineetzi nej nee nena'a caj tí'yaujra'an í Dios.

¹⁹ 'Ayeé pu ari huá'a jime'en ra'uxíjite í Dios nej neri huá'a jemi huatasejre a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua nej ni niyen tíhua'utétatzavi'i. Mí majta me'ín í teite, ayée mú jaítze'e raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti a'utíca'a mej caí raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti á'üneeri'i. Ayeé mú 'een jín raataxí'eve a'iné a'ij mú pua'a titetiújcha'íica'a.

²⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ja'atí ti na'a ti ayén a'ij pua'a ti'itíújcha'íi, capu a'atzu ra'aráanajche ti ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jime'e a'u ti á'üneeri'i. Capu xaa ne'u ayén á'ujca'ane ti ayén a'ij pua'a huárini a'u ti á'üneeri'i a'íjna jime'e ti rátziiine'e ti ij ayén huatámitieere'en a'ij ti 'een a'íjna ti jín ayén rici.

²¹ 'Mí ajta, ja'atí ti na'a ti hui tzáahuati'ira'a jín r'íi ti'itíújcha'íi, a'íi pu xaa ayén á'ujca'ane ti ayén rijca a'u ti á'üneeri'i ti ij ayén huatámitieere'en temua'a naa ti ayén rici a'íjna jime'e ti rá'astijre'e í Dios. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej a'uun huachéjme u Judea

²² Tí'ij í Jesús a'uun á'ume a'ájna já'ahua'a, a'uun ti a'utacá'a u Judea. Majta mú jamuan a'ucíj a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a a'achú pua'an xicaj. Ajta huá'umuai'ihuaca'a í teite.

A'íjna í Juan, í ti huá'amuai'ihuaca, a'íi pu jaítze'e tihuá'ixaate'e jime'en í Jesús

²³ A'ajná'imua, a'íi pu Juan ajta huá'amuai'ihuaca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Enón. A'uu pu vejli'i a'utacá'a u chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa Salim. Ayej tí'iruurejca'a a'iné jeíhua pu jájmuaaca'a a'ujna. Majta mú jeíhua teite e'iré'enineica'a í jemin ti ij huá'umuai'íhua. ²⁴ Ayeé pu tí'iruurejca'a a'iné camúu xi ra'iténajca'a me'íjna í Juan.

²⁵ Matí'ij mi autéjhui a'íime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e mej tiújte'a'axi'ín a'ímej jamuan í seica í mej Israél jetze ajtème'ecan me'íjna jime'e í hua'aye'ira, í ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u 'é'eti'í'ihuáxi'ín. ²⁶ Matí'ij mi e'iré'ene í Juan jemi. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Rabí, casi'i a'ij ti rici a'íjna ti a'uun a'utéveeca'a mú'eetzi jemi patí'ij pe'uun u jetze pújme'en u Jordán. A'ii pu hui a'ín pú'een í pej jime'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta íjii, a'íi pu huá'amuai'íhua í teite. Majta naími'i mú e'iré'eninei í jemin.

²⁷ Ajta a'ín Juan, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Tíj na'a ti ja'atí ayén ra'ancuré'asin, ayée pu tí'ijci'iti a'íjna jime'e ti Dios ayén tiraatá'asin. ²⁸ Mú'een xu hui seajta seri náanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa yee nej caí ne'ín pú'een í Círíistu'u ti Dios ra'antíhua'u, sino Dios pu ayén neja'uta'íteca'a nej ni amuacá huatasejre'en mú'ejmi jemi.

²⁹ 'Ayeé pu tí'irineca tí'ij ja'atí huaténe'iche. A'íjna í 'íita'a, a'íi pu huatée'aturaasin a'íjna jemi ti ra'ancuré'evi'iti. Ajta a'ín amiigura'an í ja'atí, a'íi pu á vejli'i a'utéveeca ti ij ayén rá'anvi'itin a'íjna í 'íita'a a'íjna jemi í teáata'a. A'íi pu ajta ayén rutémua'ave'e a'íjna jime'e ti ayén ranamua a'ij ti a'ín ja'atí tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e ti ari ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a. Ayeé nu hui che'atá nena'a netémua'ave'e inee, a'iné pu'uri antipua'ari í nej jín antínmua'aree.

³⁰ 'Ayeé pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín jaítze'e ve'ecán jín te'enteároute. Ajta ineetzi jemi, ayée pu ajta ruxe'eve'e nej jaítze'e ciliéene'e jín tiu'utévaire'en. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

A'íi ti u e'icaanej u júte'e

³¹ 'A'íjna ti hui u e'icaanej u júte'e, a'íi pu nain jín antiújmua'aree. Neajta inee, i nej íiyen chaanaca japua me'ecan, íiye nu hui me'ecan, neajta niyen tí'ixaxa'a a'ij ti ti'itíj ríj á'aye'i íiyen chaanaca japua. Ajta a'ín ti júte'e e'icaanej, a'íi pu nain jín antiújmua'aree.

³² A'íi pu ayén a'íjna jín tí'ixaxa'a a'ij ti a'íin tiu'uséij, ajta a'ij ti a'íin tiú'unamuajri'i í Dios jemi. Mí ajta, capu ja'atí rá'atzaahuate'e a'ij ti tí'ixa. ³³ Ajta a'íin ti ayén rá'antzaahuate, a'íi pu ayén raatá'itíira ti ayén ti'ayajna ti Dios ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a.

³⁴ A'íjna ti Dios ya'uta'íteca'a, ayée pu hui che'atá na'a a'íjna jín tí'ixa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Dios. Ayee pu a'íjna jín ríci a'íné Dios pu ayén raatá'a ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios nain jín huateáturan í jemin. ³⁵ Ajta, a'íin ya'upuáara'an raxí'eve'e í ruyauj, ajta ayén raatá'a ti a'íin yaujra'an nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani.

³⁶ A'íjna ti rá'astijre'e a'íjna í yaujra'an, a'íi pu ruuri huateáturaasin í Dios jemi t́j na'a rusén jime'e. Ajta a'íin ti caí ayén tira'ará'astijre'e, capu raci'iti ti ruuri huateáturan í Dios jemi sino Dios pu puajtzi raatá'asin.

4

Jíme'en í 'íita'a ti Samaria é'eme'ecan

¹ Majta me'ín í fariseos, ayée mú ráamua'areeri'i tíjín jaítze'e pu nu'u huá'amua'itijci í teite a'íjna í Jesús caí a'íjna í Juan. Ajta nu'u huá'amua'i'ihua. ² Mí ajta a'íin Jesús, capu ayén tihuá'amua'i'ihuaca'a, sino a'íime mu'u í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ³ Ajta a'íin Jesús, tí'ij ayén tiú'unamuajri'i mej nu'u miyen tiráamua'areeri'i a'íime í fariseos, aj pu'i a'uun e'erájraa u Judea. Tí'ij jí ajtahua'a a'uun a'utamé ájtepua u Galilea.

⁴ Ayee pu tiú'ujxe'eve'eca'a ti a'uun já'ita'a a'uré'enen u Samaria. ⁵ Tí'ij jí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sicar, ti a'uun ajtémecan u Samaria. A'uu pu vejli'i a'utacá'a a'íjna chuéjra'a ti a'íin nu'u Jacobo teecan raatapuaíjve í ruyauj í José teecan. ⁶ A'uu pu ye'etéecu a'íjna í Jacobo. Ajta a'íin Jesús, a'úu pu a'ujyejxi á vejli'i a'utí e'etéecun a'íné temua'a pu tí'icua'anaca'a a'íjna jime'e ti á'atee ti huaméj í juye jetze. A'atzaj a'ájna pítí'irijcaá á tacuarixpua. ⁷ Tí'ij jí sejí á e'iré'ene, 'íita'a ti Samaria é'eme'ecan. Ayee pu a'íjna jín e'iré'ene ti ij jaj aiitajáni'in. Aj pu'i Jesús ayén tiraatajé tíjín:

—Cíj caj jaj tinaatá'a.

⁸ Majta a'íime, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú á'uju'un u chajta'a mej mi cua'ira tiú'unanan.

⁹ Ajta a'íin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pej hui Israél jetze ajtémecan. Neajta inee, inee i'i 'íita'a íiye nej Samaria me'ecan. ¿A'íné 'een jime'e piyen jaj nehuavii nej cíj caj timuaatá'an?

(Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a a'íné, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, camu a'ij á'ujmua'ara a'íimej jemi, í mej Samaria é'eche.) ¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a pej mua'areere ti'itíj ti jín Dios ruxí'evi'ira'a jín muaatapuaíjve'esin, pajta ramua'areere ja'atí nej pú'een inee, i nej niyen muahuavii, ayée pej naatahuavíranche'e. Neajta nu niyen ne'íjna muaatá'aniche'en ne'íjna í jaj í pej jín rusén jín ruuri.

¹¹ Ajta a'íin í 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, capej ti'itíj tícha'íi í pej jín ra'itajáni'in í jaj, ajta jeíhua pu hui ucátee í ti atécun. ¿A'uné jetze péye'ejáni'isin pe'íjna í jaj? ¹² ¿Ni piyen jaítze'e ti'itíj jín antí'amua'aree mú'ee caí a'íjna í tayá'upuaci'i, a'íjna í Jacobo teecan ti ayén taatá'a tej tiyen a'uyé'en iiyecuí? A'íi pu ajta ayajna yé'ecare'e, majta a'íime í yaújmua'ame'en, majta í tihuá'aye'emuaaca'a.

¹³ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e ti ayén tihuá'aruuren a'achú mej pua'amé miyen raye'e me'íjna í jaj ti aiitáninei mi ta'atécun jetze. Matí'ij huayé'en, majtáhua'a mú huata'l'ícu méjca'i huáyee. ¹⁴ Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'íjna huayé'en í jaj nej hui niyen raatá'asin, capu ché'e ja'anáj huata'l'íimi. Jee xaa ne'u, ayée pu se'íire'e a'ame í jemin ti a'íjna í jaj nej niyen tiraatá'asin ti ayén aiitáninéica'a a'ame ti ij a'íin ja'atí rusén jín ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i a'íin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen cíj caj tinaatá'an pe'íjna í jaj nej ni caí ché'e huata'l'íimin, ti ij ajta caí ché'e ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen yeraajéin neyajna.

¹⁶ Aj pu'i í Jesus ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu, u a'utájee í ti muajá'uvi'itin. Pajta mú a'uvé'eme'en.

¹⁷ Aj pu'i a'ín 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu ja'atí nejá'uvi'itin.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Xí'epi'ín pej tiu'utaxájtaca'a ti nu'u caí ja'atí muajá'uvi'itin. ¹⁸ Ayee pu ti'ayajna í mej meri anxívi ará'ase muá'araa a'íime í mej muatévi'itine'e. Ajta a'ín í pej jamuan á'uca íjii, capu muajá'uvi'itin a'íjna. Ayee pej tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Nevástara'a, ayée pu hui tiná'amitiejte'e pej piyen Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

²⁰ Tavaújsimua'aci'í mú raná'amiche'e í Dios a'íjna jetze í jirí. Mí seajta mú'een, mi sej Israél jetze ajtémecan, ayée xu tí'ixaxa'a ti ayén ruxe'eve'e tej te'uun yé'ana'amiche'en a'ujna já'ahua'a u Jerusalén. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—'íita'a, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze sej caí ché'e raná'amiche'e xá'aju'un í tayá'upua íyen jirí japua, camu majta ché'e raná'amiche'e muá'aju'u u Jerusalén.

²² 'Mú'een, mi sej Samaria é'eme'ecan, ayée xu hui caí ramua'ate se'íjna í sej rana'amiche. Mí teajta iteen, teen tu ramua'ate te'íjna í tej rana'amiche a'iné a'íjna ti ayén ta japua niuuni, a'ímej jetze pu huatasejre'esin í mej Israél jetze ajtémecan.

²³ 'Mí ajta, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze mej miyen me'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi miyen tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en í tayá'upua. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej miyen ricí a'íime í mej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche a'iné tayá'upua pu ayén huá'ahuauhuau a'ímej í mej miyen rana'amiche.

²⁴ 'Dios pu xiéjniu'ucari pú'een, majta a'íime í mej rana'amiche, ayée pu ruxe'eve'e mej me'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁵ Ajta a'ín 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui ramua'aree ti a'ín téjmi jemi huatasejre'esin a'íjna í ti jee Mesías pú'een, í mej miyen ratamuá'amua tijín Ciriistu'u ti Dios ra'antíhua'u. Tí'ij a'ín ayén huatasejre'en, a'í pu nain jín titaatá'ixaate'esin.

²⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Inee, i nej á jamuan ti'ixa, nee nu ne'ín pú'een.

²⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi uvé'ene a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Jé'ecan mú a'ij ra'utasej me'íjna jime'e ti a'ín 'íita'a jamuan tí'ixajtaca'a. Mí ajta, capu ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'iné péjruuren pemíjna mi 'íita'a?” Ni camu miyen yee: “¿A'iné 'een jime'e piyen jamuan ti'ixa?”

²⁸⁻²⁹ Ajta a'ín 'íita'a, á pu ya'utára a'íjna í ruxa'ari. Tí'ij jí u á'ume u chajta'a. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í teite. Ayen tijín:

—Mú se'utáuruyi'i sej si ya'usej ja'atí ti ayén tinaatá'ixaa nain jime'e a'ij nej ti'itíncha'í. ¿Ni qui caí a'ín pú'een í Ciriistu'u? —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁰ Mat'íj miyen tiráanamujri'i, aj mú mi me'ín í teite huiráaci u chajta'a. Mat'íj mi me'uun u á'uju'un í Jesús jemi.

³¹ Meenti mauj a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú ca'anéjri ratá'acare'e ti tiú'ucua'ani. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Rabí, patá'aj tiú'ucua'ani.

³² Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'íjna jín huaténvaire'esin ne'íjna jime'e í cua'ira í sej caí ramua'ate.

³³ Majta me'ín, ayée mú tiúj'ixaate'eca'a tijín:

—Tij ja'atí ari tiraavé'etuiiri'i í cua'ira.

³⁴ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj nu jín niyen huaténvaire'esin ne'íjna jime'e nej ni niyen ra'ará'asten í ti jín Dios ayén neja'uta'íteca'a, neajta nej nain jín ra'antíci'íiti ne'íjna í ti jín tinaa'íjca.

³⁵ 'Caxu siyen tiu'utaxájta yee aúche'e te'á'atura a'achú cumu muáacua máxcira'i, sej si tiu'uré'atzaana. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, xaaseíj, seajta nainjapua huanéereajra'ani a'ujna mej a'uté'uu í mej tí'ihuaste'e. Jéihua mú huacuaínavi'ijmee. Pu'uri huaxí'epi'ín sej huá'ajseire'en sej si tiu'utátuiire'en í Dios jemi. ³⁶ Ajta íjii, pu'uri ra'ancuré'asin ja'atí a'íjna ti raci'íiti, a'íi pu huá'ajseire'esin mej mi miyen ruuri huateáturan tǎj na'a rusén jime'e mej mi naijmi'i miyen huataújtemua'ave'en, a'íjna í ti tiu'uhuáste a'ij ti Dios tiraa'íjca, ajta a'íjna ti ayén tiu'uré'atza a'ij ti ajta Dios tiraa'íjca.

³⁷ 'A'íj pu jín ayén ti'ayajna a'ij ti té'eyu'usil'i ti ayén tijín: "A'íi pu raayí'íiti ti tiu'uhuáste'en. Ajta a'íin í seíj ayée pu raayí'íiti ti tiu'uré'atzaana." ³⁸ Ayee nu hui ne'íjna jín amuaata'íteca'a sej si siyen se'íjna huaré'atzaana a'u sej caí teja'uhuáste. Seica mú jeíhua huápí'i tiu'umuáriej. Seajta mú'een, a'íj xu siyen ancuré'a í mej raamuá'íiti me'íjna jime'e í mej tiu'umuáriej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Majta a'íime í mej Samaria é'eme'ecan, mu'iití mú rá'antzaahua me'íjna jime'e ti ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í 'íita'a ti jín Jesús nain tiraata'ixaa a'ij ti ti'itíjcha'íica'a. ⁴⁰ A'íj pu jín, me'ín u e'iré'ene í jemin, matí'ij mi jeíhua rájhuaviiri'i ti i a'íin a'uun a'uteáturan huá'a jamuan. A'íj pu jín, a'uun ayén é'etee huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj.

⁴¹ Majta jeíhua mú jaítze'e rá'antzaahua í Jesús me'íjna jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa. ⁴² Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í 'íita'a tijín:

—Amuacá tu hui te'íjna jín té'antzaahua te'íjna jime'e a'ij pej pena'a peri titaatá'ixaa. Teajta íjii, catu ché'e tiyen te'íjna jín tena'a té'antzaahuaste'e sino tu'uri tiyen ráanamua-jri'i tajímua'a. Teajta hui tiyen ramua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íin pú'een a'íjna ti ayén téjmi japua niuuni tetǎj tena'a pua'amé yen seijre'e chaanaca japua.

Jesús pu nu'u tiráhuuaa yaujra'an seíj ti ti'itíj jín ti'itéveeca'a

⁴³ Tí'íj teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, aj pu'i a'íin Jesús huirájraa a'ujna. Aj pu'i a'uun á'ume ájtepua u Galilea. ⁴⁴ Jesús pu ayén huataújxajtaca'a ruseíj mej nu'u caí rí'í tirájcha'íi a'íime í mej a'uun é'eche a'u ti ajta é'eche seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. A'íj pu jín, huirájraa a'ujna u Judea. ⁴⁵ Mí ajta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, temua'a mú naa tira'ancuré'evi'íiti tí'íj a'íin huá'a jemi a'ará'a. Ayee mu'u meri nain tiu'uséjracaa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús tí'íj a'uun a'utéveeca'a a'ujna Jerusalén matí'ij tí'iyestejca'a a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i. Majta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, a'íi mú majta a'uté'uuca'a me'újna.

⁴⁶ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ajtahua'a huá'umuaareca'a a'ímej jemi í mej me'uun e'echéjme'e me'újna Caná, a'u ti í jaj a'uteújviinutaca'a. A'íi pu seicié ayén ráaruu, ne'u.

Ajta pu seíj a'uun a'utéveeca'a ti ti'itíj jín ti'itéveeca'a a'íjna jemi í rey. Ajta a'íin, seíj pu tiyáujca'a ti a'uun á'ucatii a'ujna Capernaúm. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. ⁴⁷ Tí'íj a'íin ja'atí ayén ráamua'areeri'i ti Jesús a'uun a'arájraa a'ujna Judea, ajta nú'u ari a'uun a'ará'a u Galilea, tí'iquí a'íjna í ja'ati u á'ume í jemin. Jéihua pu tirájhuaviiri'i ti a'íin Jesús a'uun á'ume'en a'íjna jemi ti tí'icui'i ti ij raarújte'en a'iné pu'uri nu'u tǎmua'a mi'íni. ⁴⁸ Ayee pu Jesús tiraata'ixaa, tijín:

—Caxu ja'anáj té'antzaahuaste'esin ti pua'a necaí niyen ti'itíj tejamuaataseíjrate'en í sej jín rí'í tína'utaseíj na'ari ti'itíj í sej jín ráamua'aree ti Dios ayén naatá'a nej niyen huárini.

⁴⁹ Ajta a'íin ti ti'itíj jín ti'itéveeca'a í rey jemi, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen u á'ume'en neetzi jamuan, na'ari caí, a'íi pu hui mi'íni í niyauj.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Aricu a'u pej é'eche. Pu'uri run í ayauj.

Ajta a'íin ja'atí, a'íi pu rá'antzaahua a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Tí'íj jí á'uraa. ⁵¹ Tí'íj ari á vejli'i aumé'ecaa a'íjna í ja'ati, a'íi mú ra'antinájcheca'a í mej ravaire'e. Ayee mú tiraata'ixaa ti nu'u ari huarúj a'íjna í yaujra'an. ⁵² Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'atzaj

ti pua'a ayén huatéepua'aj a'íjna ti jín pístaca'a a'íjna í yaujra'an. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—A'atzaj pu hui huatéepua'aj í tajcaí a'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua.

⁵³ Jíme'en mu'u miyen tiraata'ixaa, aj pu'i ráamua'areeri'i a'íjna í ya'upuáara'an ti ayén pua'a pítí'irijcaa a'atzaj ti pua'a Jesús ayén tiraata'ixaa ti nu'u a'íjn yaujra'an ari run. A'íj pu jín, huataújtuiitze í tavástar'a jemi. Majta a'íime í teitestemua'ame'en, a'íi mú majta miyen huaríj.

⁵⁴ A'ii pu a'íjn pú'een í ti hua'apua ti ayén huápi'i ruxe'eve'e ti ayén tiú'uruu a'íjna í Jesús a'ujna já'ahua'a u Galilea tí'ij a'uun huirájraa u Judea.

5

Tí'ij Jesús tiráahuaa seíj ti ciyáaxara'aca'a í ru'icán jetze

¹ Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica matí'ij tiu'uyé'este a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. Ajta a'íjn Jesús, a'uun pu a'ujnéj a'ánna Jerusalén. ²⁻³ A'uun pu jéjmuaa a'ájna vejli'i ta'áa puéerta a'u mej jetzen a'uteáru'ipi í cáne'axi. Ayee pu téja'arájtehuaa tíjín Betesda. Anxívi pu á'aportaali'ime'ecaa a'u mej e'etiújse'irihua'a jeíhua teite í mej tí'icucui'ica'a. Seica mú miyen aracúcu'unijme'ecaa, majta seica, a'ij pua'a mú huatzúna'iche'e, majta seica ciyáaxavi'icaa í huá'íca.

⁴ A'íi mú miyen rachú'eve'eca'a ti ij ja'atí ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, a'iné ja'anáj ti na'a, ayée pu rijcaa seíj ti júte'e tí'ivaire'e Dios ti é'eseijre'e. A'íi pu ave'ecánineica'a a'ájna ti jéjmuaa, ti ij a'íjn ra'utáruureajxi'in. Ajta a'íjn ja'atí ti amuacaí ateájra'ani í jaj tzajta'a, a'íi pu ayén run tíj na'a ti jín tí'icui'i.

⁵ Meenti seíj a'uun a'utéveeca'a ti ayén ari á'atee a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti ayén tí'icui'i. ⁶ Tí'ij i Jesús ayén raaseíj ti a'uun aúuca'atii, ayée pu ráamua'areeri'i ti a'íjn nu'u ja'atí ari á'atee ti ayén 'een. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni piyen tí'ijxe'eve'e pej huarún?

⁷ Ajta a'íjn ti tí'icui'i, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Nevástar'a, tí'ij ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, capu hui mé'e ja'atí ti naatévaire'en nej ni ateájra'ani í jaj tzajta'a. Ajta, netí'ij nauj á á'ume'en, seíj pu hui ca'anacan a'uun ateeme nej caí inee. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icui'i.

⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ájchesi. Anchuée mi á'utaatzi. Pajta hui á'ura'ani.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'íjn ja'atí huarúj. Ajta yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí á'uraa. Ajta a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi tí'ij huarúj.

A'íi mú ra'uxíjte me'íjna í Jesús me'íjna jime'e ti a'íjn raarújte a'ájna matí'ij ruse'upi

¹⁰ Ajta a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í ja'ati ti ayén huarúj tíjín:

—Pu'uri hui a'ájna pítí'irici í xicájra'an tej jetzen tase'upi. Ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti ayén tí'ita'aijite'e ti nu'u caí a'ij tí'iri'iri pej piyen ráachuisime'en mi á'utaatzi íjii.

¹¹ Ajta a'íjn ti ciyáaxara'aca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu tinaatá'ixaa a'íjna ti naarújte tíjín yee nej nu'u rá'anchueeni í ne'utaatzi, neajta nu'u u á'ura'ani.

¹² Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani pú'een a'íjna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa pej nu'u piyen rá'anchueeni, pajta nu'u á'ura'ani?

¹³ Ajta a'íjn í ja'atí ti ayén huarúj, capu a'atzu ramua'atejca'a ja'atí ti pu'eene'e, a'iné a'íjna í Jesús pu'uri á aúuruteca'a huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a.

¹⁴ Tí'ij jí Jesús a'uun yá'uteu a'ujna teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Me'ecui xaa, pepu'uri huarúj. Pecáj ché'e ti'itj jín a'aturáa í Dios jemi. Na'ari caí, ayée pu teja'uré'enejsin ti jaítze'e puaíjtzí muáaci'iti caí ajmí'i.

¹⁵ Aj pu'i á'uraa a'íjna í ja'ati. Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan ti a'íjn Jesús a'íjn pú'eene'e ti ayén raarújte. ¹⁶ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú 'een jín a'ij pua'a raruurejca'a me'íjna í Jesús me'íjna jime'e ti a'íjn ayén rijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rusé'upihua'a.

¹⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tj na'a ti yú auca'ití a'ame, a'í pu auj tí'imuari'e í niyá'upua. Ayee nu che'atá nena'a inee tí'imuari'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸ Ayee mú 'een jín jaítze'e miyen tí'itese'eca'a mej mi raajé'ica me'íjna jime'e ti nu'u ayén Jesús raatéxiehuataca'a ti ayén huárini a'ij mej tí'ijrí'ire a'ájna xicájra'an jetze mej rusé'upihua'a. A'í pu ajta nu'u ayén ratamuá'amua'ate'e í Dios ti nu'u ya'upuáara'an pú'een. A'í pu nu'u jín ayén tiú'ujsejratataca'a ti ayén che'atá na'a 'een tj í Dios.

Jíme'en í mej jín ruxí'ej mena'a 'een í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

¹⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, capu rí'irí nej niyen tí'itj huáru-uren nesej, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Ayee nu che'atá nena'a tí'iruure a'ij nej tí'isise'ij ti ayén tí'iruure í niyá'upua. ²⁰ Ayee pu í niyá'upua nexí'eve'e ineetzi i nej yaujra'an pú'een. A'í pu ajta tí'inesejrate'e nain a'ij ti a'íjn tí'iruure.

Jee xaa ne'u, ayée pu tinaatasejrate'esin tí'itj ti jaítze'e huápi'i ruxe'leve'e caí a'ij nej neri tiú'uruu sej si temua'a naa tira'utasej. ²¹ Ayee pu hui niyá'upua hua'ajjájpuaxí'isin í teite huá'a tzajta'a í mej meri huácuii. A'í pu ajta hua'utá'asin mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani. Ayee nu che'atá nena'a hua'utá'asin a'achú pua'amé a'íime ti ayén na'aráanajche nej niyen hua'utá'an mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani.

²² Ajta yeehui a'íjn niyá'upua, capu ja'atí á'axijte'e sino pu'uri ayén nain jín tinaa'íjca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een nej ni najmí'ica a'uxijte'en. ²³ Ayee pu 'een jín huarj í niyá'upua mej mi miyen che'atá mena'a rí'i tinaatá'an ineetzi matj majta rí'i tiratá'aca me'íjna í niyá'upua. Ajta, a'íjn ti caí rí'i tinaatá'aca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een, a'í pu ajta caí rí'i tiraatá'aca í niyá'upua ti íyen neja'uta'íteca'a.

²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'atí ti na'a ti ayén ranamua a'ij nej tí'ixa, ajta ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a, a'íjna í ja'ati, ayée pu ruurican jín huateáturaasin tj na'a rusén jime'e. Capu ja'anáj puaíjtzí raci'iti a'iné a'í pu ari huirájraa a'u ti ayén tiye'eci'itíche'e ti huámi'ini. A'í pu ajta ari a'uun a'uteájrupi a'u ti ayén yé'eci'iti ti ruuri á'ara'ani.

²⁵ Ayee nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu teja'uré'enejsin, jee xaa ne'u. Ayee pu ari teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen ayén tihua'aci'iti a'ímej í mej meri huácuii mej mi miyen ráanamua a'ij nej tí'ixa inee, i nej yaujra'an pú'een í Dios. Majta a'íime í mej miyen ra'ancuré'asin a'ij mej tí'ijnmuajran, a'í mú rusén jime'e ruuri muá'aju'u.

²⁶ A'iné ru jetze pu ayén rusén jín ruuri í Dios, a'í pu ayén naatá'a ineetzi i nej yaujra'an pú'een nej ni niyen che'atá nena'a ne jetze rusén jín ruuri. ²⁷ A'í pu hui ajta naatá'a nej ni ne'íjna jín antínmua'aréere ná'ara'ani nej ni hua'uxijte'en í teite a'iné nee nu neajta teáata'a jetze airánnejte.

²⁸ Caxu se'íjna jín rí'i tiyé'usejra, a'iné aj pu teja'uré'enejsin matj mena'a pua'amé í mej meri huácuii, ayée mú ranamuajran net'ij hua'utájeeve. ²⁹ A'uu mú e'itajú'un a'u mej e'evé'enámi'ihuajmee. Majta a'íime, í mej rí'i titetiújcha'íca'a, a'í mú e'itajú'un mej mi ruuri muá'ara'ani. Mí majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íca'a, a'í mú e'itajú'un nej ni niyen hua'uxijte'en ti ij ayén puaíjtzí tihua'aci'iti.

A'ij ti te'anxájta í ya'upuáara'an, ajta a'ij ti huataújmuua'a a'ij ti rici í yaujra'an

³⁰ Capu rí'irí nej niyen tí'itj huáruuren nesej nena'a, sino ayée nu che'atá nena'a huá'axijte'e a'ij nej tí'ijnmuua í niyá'upua jemi. Ajta, ayée pu tiraavijte'e a'ij nej

tihua'axijte'e a'iné canu niyen rahuauca nej niyen rici a'ij ti tina'aráanajche sino ayée nu rici nej ni niyen rí'i tiraatá'an a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

³¹ 'Tí pua'a neseíj nena'a niyen tiu'utánxaj, canu niyen tzáahuati'ira'a jín niyen tiu'utánxajta. ³² Mí ajta, seíj pu ayén tineetéxajta ineetzi, neajta inee, ayée nu ramua'aree tíj na'a a'ij ti tí'inexa ineetzi, ayée pu tzáahuati'ira'a jín tí'inexa a'íjna.

³³ 'Mú'een xu seica huata'áiteca'a í Juan jemi. A'í pu ajta tzáahuati'ira'a jín tejámuaatá'ixaa ineetzi jime'e. ³⁴ Capu hui ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén tí'inexajta ineetzi.

'Mí neajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í Juan ti ij Dios ayén tejámuaatá'uuni'i. ³⁵ Ayee pu a'atzu tiu'utévai a'íjna í Juan tíj tatzari ti á'ataa, ti ajta nain japua huatátzave'eje'e. Seajta mú'een, ayée xu a'atzu huataúra'a sej siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej ra'ancuré'a a'ij ti a'íjn tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ 'Tí'ití pu jaítze'e ruxe'eve'e caí a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan. A'íjna ti Dios ayén jín tinaa'íjca nej ni niyen ne'íjna jín te'ará'asten í nej neri niyen ne'íjna jín rici, a'í pu ajta tí'livaire'e sej si siyen ráamua'aree ti ayén neja'uta'íteca'a a'íjna í niyá'upua. ³⁷ Ajta a'íjn í niyá'upua ti ayén neja'uta'íteca'a, a'í pu ajta naatéxajtaca'a ineetzi jime'e. Mú'een xu caí ja'anáj ráanamujri'i ti tiu'uxájtaca'a. Caxu seajta ja'anáj rují'i jín raaseíj a'ij ti 'een. ³⁸ Caxu seajta ra'ancuré'asin a'ij ti a'íjn tiu'utaxájtaca'a a'iné caxu na'ará'astijre'esin ineetzi, Dios ti neja'uta'íteca'a.

³⁹ 'Mú'een xu aujca'aneecan jín tiú'ujmua'ate se'íjna jetze í yu'uxari a'iné ayée pu tejamuá'amtieje'e sej se'íjna jetze yaú'itiee xá'aju'un a'ij sej ye'í huárini sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani. A'í pu hui a'íjn pú'een í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a ineetzi jime'e.

⁴⁰ 'Mí seajta mú'een, caxu á'ujca'ane sej siyen na'ará'astijre'en ineetzi nej ni amuaatá'an sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani.

⁴¹ 'Capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a tevi ayén rí'i tinaatá'an. ⁴² Mí seajta mú'een seicié xu tí'imua'atze. Nee nu niyen ramua'aree sej caí hui raxí'eve'e í Dios í a'amua tzajta'a.

⁴³ 'Ayee nu 'een jín ave'ecáane niyá'upua jetze me'ecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti. Aru ti pua'a ja'atí runiúucajtze'en jín mú' a'uvé'eme'en, mú'een xu xaa ra'ancuré'evi'iti se'íjna.

⁴⁴ '¿A'iné tí'iri'iri sej tzáahuati'ira'a jín té'antzaahuat'e'en tí pua'a siyen rí'i tiu'utaúra'an rujíimua'a sena'a, seajta caí tí'itese'e sej ráahuauni ti Dios rí'i tejamuatá'an? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. ⁴⁵ Caxu siyen mú'een tí'imua'atze nej tejá'amua'axajtz'i'iran í niyá'upua jemi. A'í pu a'íjn pú'een í ti tejá'amua'axajtz'i'iran a'íjna í Moisés teecan, í sej siyen rachú'eve'e ti a'íjn a'amua japua niuuni.

⁴⁶ 'Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e'e se'íjna jemi í Moisés, ayée xu seajta ná'antzaahuat'e'enche'e ineetzi se'íjna jime'e ti a'íjn ayén neetzi jime'e ra'utéyu'uxaca'a. ⁴⁷ ¿A'iné sej si caí rá'atzaahuat'e'e a'ij ti a'íjn tira'utéyu'uxaca'a? ¿A'iné tí'iri'iri sej siyen rá'antzaahuat'e'en a'ij nej inee tejámuaatá'ixaate'esin? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'iquí Jesús a'uun u jetze pújme'en antá'raa í jaj japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea. Ayee pu ajta téja'arájtehuaa tíjín Tiberias. ² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan a'iné mu'uri raaseíj me'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e ti ayén tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'ica'a. ³ Aj pu'i Jesús a'ánna a'ujnéj jí'irí japua. An pu a'utayéijxi, majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

⁴ Pu'uri vejli'itaca'a a'ájna xicájra'an mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ti Dios hua'irájtuaa a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a. ⁵ Tí'ij jí Jesús ayén huanéereajraa. Tí'ij i hua'useíj mej e'evé'uju'uca'a í teite. Aj pu'i Jesús a'íjn Felipe ayén tiu'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné teyé'enanán í pan í mej racua'ani a'íime í teite?

⁶ Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús a'ij ti rini. Mí ajta, ayée pu 'een jín raata'íhua'uri'í í Felipe ti ij ayén raasej a'ij ti rini. ⁷ Felipe pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú mej ramuá'itijca aráhuaica máxcira'í jime'e, capu a'íi na'a cí'ipe tej ti pan huánanan tej ti najmí'ica tiu'umín.

⁸⁻⁹ Aj pu'í sej ti jamuan á'uche'ecane'e, a'íjna í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Yé pu pa'ari'í huatéjvee. Anxívica pu hui pan tícha'íi, ajta hua'apuaca í hua'ité. Mí ajta, capu a'atzu cí'ipe mej mi naími'í tiú'ucua'ani.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hua'uta'aíjte'en í teite mej a'ujrá'asixí'in.

Ayee pu 'een jín ayén raataxájtaca'a a'iné jeíhua pu huá'ixaata'aca'a a'ujna. Majta a'íime í teteca, a'úu mú a'uráaseajraa. Ayee mú ará'asijme'e a'achú cumu anxj vi'ira'a méyee majta méyee.

¹¹ Aj pu'í Jesús ra'ancuré'e'í'ipi í pan. Ajta rí'í tiraatateújtzi'ire í Dios jemi. Ajta hua'uré'e'í'ipi'í a'ímej í mej a'ucajme'ecaa a'achú ti sej raxí'eve'eca'a. Ayee pu che'atá na'a hua'uré'e'í'ipi'í í hua'ité. ¹² Mat'í'ij ruxiéehua tiú'ucuaa, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tijín:

—Setá'aj raaré'e'í'ipi'ín í ti avé'eturaa. Ché'e caí ti'itj a'uvá'itzi'in.

¹³ Mat'í'ij mi raaré'e'í'ipi'í. Ayee mú te'evé'ejiste'axi í sicíri jetze a'íjna í pan ti avé'eturaa mej tiú'ucuaa.

¹⁴ Majta a'íime í teite, mat'í'ij miyen raasej me'íjna í Jesús ti ayén huarj, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, amí pu hui a'ín pú'een a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ti ayén yé nu'u uvé'enejsin íiyen chaanaca japua.

¹⁵ Ajta a'ín Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a mej miyen raaxí'epi'intare mej a'ire'enejsin mej mi ca'anéri jín tiraa'íjcate'en ti a'ín te'enteárute í rey jime'e. A'íj pu jín, ayén ajtáara. A'uu pu jirí japua a'ujnéj rusej.

Jesús pu antamé japuan í jaj ti ve'ée

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tí'ij huaré'eciéenajme'eca, a'úu mú a'ucáane a'utí e'eve'e'ástime í jaj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. ¹⁷ A'uu mú baarcu jetze atéeci. Mat'í'ij mi antacj u jetze pújme'en u Capernaúm. Pu'uri huaré'etica'arijme'e. Ajta a'ín Jesús, capu mé'e já'ahua'aca'a. ¹⁸ Ca'anín pu jín huá'eecaca'a. Ajta pu'uri á'ujruurejca'a í jaj. ¹⁹ Mat'í'ij aujú'ucuaa a'achú anxj, o arájsevi kilómetros, mat'í'ij mi raasej ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Jesús. Jaj japua pu huamé'ecaa. Jé'ecan mú tiu'utátziin.

²⁰ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'ín pú'een. Caxu tí'itziine'e.

²¹ Mat'í'ij mi miyen huatéjca'ane mej mi miyen ra'ateájtuaani í baarcu jetze. Camu a'achú a'atevi'í me'uun a'utanéj a'ájna a'u mej a'uju'ucuaa.

A'íi mú nu'u rúuhuaumen me'íjna í Jesús

²² Majta a'íime í teite í mej a'uun u jetze pújme'en e'etiújsej í Jesús jemi, a'íi mú a'uun a'uteájturaa.

Yee ruijmua'a yee, ayée pu tihua'amitiejte'eca'a ti sej na'a e'ecáve'eca'a í baarcu, ajta ti a'ín Jesús caí a'íjna jetze ateájraa huá'a jamuan í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, sino ruijmua'a mu'u antacj. ²³ Mat'í'ij mi seica me'uun újhuiixi í baarcu a'ájna vejli'í a'u mej tejá'ucuaa í teite tí'ij Jesús rí'í tiraatá'a í Dios. A'uu pu é'eme'ecan í baarcu, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tiberias. ²⁴ Mat'í'ij mi a'íime teite miyen ráamua'areeri'í ti nu'u caí ajta a'uun á'ucatii u Tiberias a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Mat'í'ij mi me'íjna jetze atéecijxi a'íjna jetze í baarcu ti ti'imuí'í. Seica mú atéecijxi sej

jetze, majtáhua'a í seica, se'ij jetze mú mijta atéeci, mej mi me'uun a'atanén u Capernaúm, mej mi me'uun ráahuauni me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'ín pú'een í pan í mej jín ruuri muá'ara'ani

²⁵ Matí'ij ráateu me'újna u jetze pújme'en a'alaguun jetze, aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Rabí, ¿a'anajni yé perá'a peyujna?

²⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Caxu se'ijna jín nehuahuau se'ijna jín sej tiu'uséij a'ij nej huaríj í sej jín a'ij te'utase'ij sino ayée xu 'een jín nehuahuau se'ijna jíme'e sej ráacua se'ijna í pan, seajta sej temua'a naa titééju'uxai.

²⁷ Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en sej si se'ijna huamuá'itín í cua'ira ti a'uva'íjti sino setá'aj siyen tiu'umuári'en sej si se'ijna huamuá'itín í sej jín huateúvaire'en tíj na'a rusén jíme'e. Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, nee nu ne'íjna amuaatá'asin a'iné a'ín Dios ti niyá'upua pú'een, a'í pu a'íjna jín tinaa'íjca.

²⁸ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni hui ruxe'eve'e tej tiyen te'íjna jín huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios?

²⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios sej siyen ná'antzaahuate'en ineetzi ti Dios neja'uta'íteca'a.

³⁰ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni jín piyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e tej ti tiyen raase'ij, tej ti te'íjna jín muá'antzaahuate'eni í a'iné pej pi piyen rici? ³¹ Tavaújsimua'aci'í mú miyen ráacua me'íjna ti nu'u maná pú'een me'újna a'u ti caí é'eti'itijca'a. Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “A'í pu nu'u hua'utá'a mej me'íjna huácu'ani í cua'ira ti nu'u júte'e é'eme'ecan.”

³² Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti caí a'ín pú'een í Moisés teecan ti ayén hua'utá'a a'íime á'amua'ya'upuaci'istemua'a mej ráacua'ani í cua'ira ti júte'e é'eme'ecan. Capu xaa ne'u, sino niyá'upua pu ayén amuaatá'asin sej si huateúvaire'en se'ijna jíme'e í cua'ira ti tzáahuati'ira'a jín júte'e é'eme'ecan.

³³ 'A'iné nee nu a'ín pú'een í cua'ira ti Dios jemi é'eme'ecan, neetzi pu jemi ajta é'eme'ecan. Nee nu júte'e e'icaanej nej ni hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

³⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen taatá'an pe'íjna í cua'ira tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'ín pú'een í ti jetzen é'eme'ecan í cua'ira í mej jín huateúvaire'en mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e. Ja'atí ti na'a ti neetzi jemi ve'eré'enen, capu ja'anáj í'icuatá a'ame. Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén na'ará'astijre'en ineetzi, capu ajta ja'anáj huata'í'imi, sino Dios pu rusén jín raatá'asin.

³⁶ 'Neajta inee, ayée nu neri tejámuaatá'ixaa sej seri nese'ij ineetzi. Mí seajta mú'een, caxu té'atzaahuate'e. ³⁷ Matíj mena'a pua'amé í ti Dios naatátuiire'esin, a'íime mú ve'eré'enejsin ineetzi jemi. Ajta ti pua'a ja'atí ayén neetzi jemi ve'eré'enen, canu ja'anáj raaré'iti.

³⁸ 'Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huárini a'ij nej nese'ij nena'a tí'ijxe'eve'e sino nej ni niyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁹ Ajta, ayée pu tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a ti caí se'ij á'uveti a'íime í mej ve'eré'ene ineetzi jemi sino nej ni na'íjmi'lica japua huániuuni a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipua'ajte.

⁴⁰ 'Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ijxe'eve'e í niyá'upua ti ayén tiráaci'iti ti ruurican jín huateáuran tíj na'a rusén jíme'e ja'atí ti na'a ti ayén tirá'amitiejte'e ja'atí nej pírici, ajta ayén tina'astijre'e ineetzi. Neajta inee, ayée nu ra'ajjásin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipua'ajte.

Muaújniuste a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan

⁴¹ Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan, mat'ij mi autéjhuii mej runiúuste'e rujímua'a me'ñna jime'e ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ñin pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. ⁴² Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'ñin pú'een í Jesús ti ajta yaujra'an pú'een a'ñna í José? ¿Ni qui tecaí huá'amuajte í táatajra'an, ajta í náanajra'an? A'iné tijtá ne'u. A'ij pu jín, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'ñin ayén tí'ixajta ti nu'u júte'e e'icaanej?

⁴³ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu hui siyen ché'e runiúuste'e. ⁴⁴ Capu ri'irí ti ja'atí ayén ve'eré'enen ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacaí ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén huárini. Neajta nu niyen ra'ajjánsin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicájra'a ti jetzen nain jín te'entipua'ajte.

⁴⁵ 'Ayeé mú tira'uyú'uxaca'a a'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “Dios pu nu'u ayén tihua'umua'aten naíjmi'ica.” Ja'atí ti na'a ti ayén ranamua í ru tzajta'a a'ij ti tí'ixa í niyá'upua, ajta ti ayén ráaruuren a'ij ti a'ñin tí'ijxe'eve'e, a'ñi pu ve'eré'enejsin ineetzi jemi.

⁴⁶ 'Capu ayén huataújmua'a ti ja'atí ari raasej a'ñna í niyá'upua sino inee, i nej ne'uun a'uvé'emej a'u ti a'ñin é'esejre'e, nee nu neri raasej í niyá'upua.

⁴⁷ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén té'antzaahu-ate'en a'ij nej tí'ixa, a'ñi pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. ⁴⁸ Nee nu ne'ñin pú'een í cua'ira ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁴⁹ 'A'amuahuáacixa'astemua'aci'í mú ráacua me'ñna í maná a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'eti'itijca'a. Majta á'iyen mú huácuii. ⁵⁰ Mí ajta, yé pu seijre'e a'ñna í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tí pua'a ja'atí ráacua'ani a'ñna, capu ja'anáj mi'ini.

⁵¹ 'Nee nu ne'ñin pú'een a'ñna í cua'ira ti júte'e e'icaanej, ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tí pua'a ja'atí ayén ráacua'ani a'ñna í cua'ira, a'ñi pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Ajta, a'ñna í cua'ira, a'ii pu a'ñin pú'een í nej ratéhua'ira'a, í nej neajta ratámuai'ivajta huá'a jetze me'ecan mat'ij mena'a mej yen huachéjme íyen chaanaca japua mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ñna í Jesús.

⁵² Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan, ca'anín mú jín autéjhuii mej tí'ihuaúrix-aaate'en. Miyen tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti a'ñin ja'atí ayén nu'u ruhua'ira'a taamín?

⁵³ Aj pu i Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a secaí ráacua'ani i nehua'ira'a, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, ajta ti pua'a secaí raayé'en i nexuure'e, caxu rusén jín ruuri xá'aju'un. ⁵⁴ A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehua'ira'a, ajta ayén raayé'en i nexuure'e, a'ñi pu ayén ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu niyen ra'ajjánsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipua'ajte.

⁵⁵ 'Ayej tí'ayajna xaa ne'u. A'ñi pu nehua'ira'a, a'ñin pú'een í ti cua'ira jetzen airáninei í mej tzáahuatí'ira'a jín ruuri muá'ara'ani í Dios jemi. Ajta a'ñna, a'ii pu xaa ne'u a'ñin pú'een í jaj í mej tzáahuatí'ira'a jín irayé'en mej mi caí ché'e ruxiéemiste'e í Dios jemi. ⁵⁶ A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehua'ira'a, ajta ti ayén raayé'en i nexuure'e, a'ñi pu huateáturaasin ineetzi jemi. Neajta nu niyen che'atá nena'a huateáturaasin í jemin.

⁵⁷ 'A'ñi pu ayanna neja'uta'íteca'a í niyá'upua ti i'irúuri. Neajta nu ne'ñna jetze aránca'ane nej ni ruuri ná'ara'ani í niyá'upua jemi. Ajta a'ñin í ja'atí ti ayén tí'icua'a ineetzi jemi, a'ñi pu ayén che'atá na'a neetzi jetze araujca'ane ti ij a'ñin ruuri á'ara'ani í Dios jemi. ⁵⁸ A'ii pu a'ñin pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tahuáacixa'astemua'aci'í mú miyen ráacua me'ñna í maná. Majta huácuii. Mí ajta, a'ñin ti ayén racua'aca a'ñna í cua'ira ti neetzi jetze airáninei, a'ñi pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

⁵⁹ Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ñna í Jesús tí'ij a'uun tihua'amua'atejca'a a'u mej e'etiújse'irihua'a a'ujna u Capernaúm.

A'ij mej tiu'umuá'aj a'ñime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

⁶⁰ Matí'ij me'íjna huánamuajri'i, ayée mú mu'iití tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—A'ij pu pua'a taatá'a ti ayén ti'ixa. Jé'ecan pu hui muári'eri tej tiyen yaú'itiee tá'ara'ani.

⁶¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a mej miyen runiúuste'ecaa. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni a'ij pua'a amuaatá'a nej niyen tejámuaatá'ixaa? ⁶² Ari ti pua'a siyen naasefj ineetzi, i nej teáata'a jetze airánnejte, nej ni a'uun a'ujnén júte'imua a'u nej amuacáí á'ucatíi. ⁶³ A'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e a'íjna ti jetzen airáninei í sej ratéhua'ira'a. Capu a'atzu xaa ne'u. Mí ajta, a'íjna í niuucari í nej niyen tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ca'aníjra'a naatá'a nej niyen tiu'utaxáj. Ajta, a'íj pu jetze airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. ⁶⁴ Mí seajta mú'een, mu'iití xu caí té'atzaahuat'e.

Ayee pu tihua'utá'ixaa a'iné tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'íi pu rú'umua'a-reereca'a ja'atí ti p'rici ti caí rá'atzaahuat'e'eca'a, ajta ja'atí ti pú'een ti Jesús jime'e tiu'utátuiire'esin. ⁶⁵ Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu 'een jín tejámuaatá'ixaa ti caí ri'irí ti ja'atí ayén huataújtuiire'en ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacáí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶⁶ A'ajná'imua mu'íi mú miyen titeecáujxiehuataca'a mej mi caí ché'e jamuan á'ujujhua'ane'en. ⁶⁷ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íimej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tíjín:

—Ari mú'een, ¿ni seajta seri ajtácínicu ineetzi jemi?

⁶⁸ Ajta a'íin í Simón, ti ajta i'i Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'atajni máàj jemin té'uju'un? Mú'etzi pu'u jemi seijre'e í niuucari í tej jín ruuri tá'ara'ani, tíj na'a rusén jime'e. ⁶⁹ Ayee tu hui rá'atzaahuat'e, teajta tiyen ramua'aree pej pe'ín pú'een i pej Dios jemi e'icaanej, ti Dios ajta muaja'utétuaasin í rurí'iríinta'a.

⁷⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni qui necaí niyen amua'antíhua'u mú'ejmi mi sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase? A'iné nijta ne'u. Mí ajta, sefj ti mú'ejmi jetze ajtémecan, tiyaaru'u pu jetzen seijre'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷¹ A'íjna ti nu'u tiyaaru'u jetzen seijre'e, a'íi pu ayén huatamuá'a í Judás. A'íi pu yaujra'an pú'eene'e a'íjna í Simón ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Ajta a'íin Judás, huá'a jetze pu ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íi pu a'íin pú'een ti avíitzi jín tiu'utátuiire'esin a'íjna jime'e í Jesús.

7

Matí'ij tiu'uyé'este me'íjna jime'e mej avé'inaamua'asin

¹ Tíj na'a a'ajná'imua, a'úu pu a'uteájturaa í Jesús a'ujna u Galilea. Capu ché'e a'uun á'uche'ecane'e u Judea a'iné a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a í mej a'uun é'echejca'a, ayée mú raxí'eve'eca'a mej raajé'ica. ² Pu'uri ajta vejli'itaca'a a'ajna matí'ij miyen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e mej avé'uj'inaamua'asin, í mej Israel jetze ajtémecan. ³ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa í ihuáamu'a'ame'en í Jesús tíjín:

—Patá'aj hui piyen huiirájra'ani peyujna pej pe'uun á'ura'ani a'ujna u Judea, mej mi a'íime í mej mú'etzi jamuan á'ujujhua'an miyen raasefj a'ij pej rici pe'íjna jime'e ti hui huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasefj. ⁴ Tí pua'a hui ja'atí ayén raxí'eve'e mej mi mé jéjre'e miyen ráamu'a'ati, capu ayén avíitzi jín tí'imuari'e. A'iné ayée pej hui rici pe'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, naa pu xí'epi'ín pej piyen á jéjre'e huatá'asejrata huá'a jemi, matíj mena'a pua'amé mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁵ Majta a'íime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'eene'e, camu majta rá'antzaahua me'íjna í Jesús. ⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capúu xi a'ájna teja'uré'ene ti huaxí'epi'in ineetzi jemi nej ni ne'uun a'utanén. Aru mú'ejmi jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén í'ixi'epi'in. ⁷ Capu hui a'atzu r'irí mej amuájcha'ire'e í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Mí majta xaa ineetzi menéjcha'ire'e me'ájna jime'e nej caí niyen a'ij pua'a tihua'axajta mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'í. ⁸ Setá'aj se'uun a'ujnéen a'ánna a'u mej tejé'eyeste. Caxí nu a'umé'e na'ame inee nej ni ne'uun íjii teja'uvé'emua'ariive'en a'iné capu xi ayén teja'uré'ene ti ari huaxí'epi'in.

⁹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i a'uun a'uteájturaa a'ujna u Galilea.

Jesús pu avítzi jín a'uun a'ujnéj

¹⁰ Mí ajta a'ín, ayée pu huaríj. Matí'ij a'ucíj í ihuáamua'ame'en mej mi me'uun tejá'uyesten, a'í pu ajta u á'ume. Capu ruseírata u á'ume, sino avítzi pu'u jín u á'ume.

A'í mú rahuaahuau í Jesús a'íime í mej Israel jetze ajtémecan

¹¹ Majta me'ín í mej me'uun tejé'eyestehua'a, a'í mú rá'ixi'eeri'ireca'a me'ájna í í Jesus. Miyen ti'ixáata tíjín:

—¿A'uné a'ij 'een a'ájna í ja'ati?

¹² Jéihua mú a'ij pua'a tí'ixajta'a a'ájna jime'e í Jesús huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Seica mú miyen tí'ixajta'a tíjín: “Rí'í pu tí'itevij.” Majta seica miyen tí'ixajta'a tíjín: “Capu a'atzu. A'í pu hui huá'acuanamua í teite.”

¹³ Majta, capu ja'atí ayén á'ujca'anejca'a ti ayén ruseírata tiu'utaxájta a'ájna jime'e í Jesús a'iné mehuá'atzi'ine'eca'a a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'areereca'a a'íime jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umuá'ate matí'ij tí'iyestehua'a

¹⁴ Matí'ij meri já'ita'a ujú'uncaa í mej tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús a'uun a'uteájrupi teyujta'a. Tí'ij jí a'utéjche ti tihua'umuá'aten í teite. ¹⁵ Jé'ecan mú rí'í tira'utaseíj a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a. Ayee mú tiúj'ixaate'eca'a tíjín:

—¿A'iné tí'irí'irí ti a'ín caí ja'anáj ti'ihuaújmua'ate, a'í pu raayí'iti ti ayén tihua'umuá'aten?

¹⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu a'ij tirájteu neseíj a'ij nej tihua'amua'aten sino a'í pu ayén tinaatá'a a'ájna ti yé neja'uta'íteca'a. ¹⁷ Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'í pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén naatá'a nej niyen tí'imua'ataca ca'ín neseíj nena'a a'ij tirájteu. ¹⁸ A'ájna ti ayén tí'ixaxa'a a'ij ti a'ín na'a tirájteu ruseíj, ayée pu 'een jín ayén rici ti ij rí'í tiu'utaúra'an ruseíj.

'Mí neajta inee, ayée nu ne'ájna jín tí'imuari'e nej ni niyen rí'í tiraatá'an ne'ájna ti yen neja'uta'íteca'a. Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'í pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén tinaatá'a nej niyen tí'imua'ataca ca'ín neseíj nena'a a'ij tirájteu.

¹⁹ ¿Ni caí a'ín Moisés teecan ayén amuaatátui a'ájna í niuucari í mej jín tí'aijta? Aa ni'ijta ne'u. Mí seajta mú'een, capu ja'atí ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén araúrasten a'ij ti a'ín niuucari tí'ixa. ¿A'iné 'een jime'e siyen tí'ijxe'eve'e sej naajé'ica?

²⁰ Majta a'íime í mej me'uun ajteáxiireca'a, ayée mú titeetaniú tíjín:

—Tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e. ¿A'ataani hui ayén tí'ijxe'eve'e tí'ij muáa-jel'ica?

²¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Seij nu'u jín niyen huaríj ti ayén huápi'í ruxe'eve'eca'a. Ajta a'ín amuaatájteu naíjmi'ica. Jé'ecan xu avé'ejí'istaxi. ²² Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire se'ájna jime'e ti Moisés teecan ayén amuaata'aíj sej nu'u ra'antisíjchixi'in í naviira'an. Jee xaa, capu Moisés teecan jetze huanéj, sino Dios pu ayén raateájtuaa a'ímej jemi í á'amuyapuaci'istemua'a. A'íj xu jín siyen ra'antisí'iche í naviira'an í uneeca'i ti teáata'a se'ájna xicájra'an sej jetzen ruse'upi. ²³ Ayee xu 'een jín tí'ijri'ire sej si caí auté'itzen se'ájna jemi í niuucari ti Moisés teecan raateájtuaa. Tí pua'a ayén 'een, ¿a'iné

leen jín si níniu'ucacu ineetzi jemi se'íjna jíme'e nej niyen nain jín raarújte se'í ja'ati ne'ájna xicájra'a sej jetzen ruse'upii?

²⁴ 'Xaatapuá'ajta sej siyen tihuá'axijte'e a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. Mí seajta mú'een, ayée xu huárini sej si siyen tihua'uxijte'en a'ij ti tiraavíjte'e tzáahuati'ira'a jíme'e.

Jesús pu jíme'en ti'ixa a'utí é'eme'ecan

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a, aj mú mi seica miyen autéjhuii mej ti'ihuaúri-hua'u. Miyen tijn:

—¿Ni caí a'ín pú'een í mej miyen jíme'en tí'itese'e mej raajé'ica? ²⁶ Yee pu hui jéjre'e huatéjvee tihuá'ixaate'e. Mí majta, camu a'ij tí'ijee. ¿Ni qui meri miyen raamuá'a tijn: “A'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u”? ²⁷ Mí teajta iteen, teen tu hui ramua'aree a'u ti é'eme'ecan te'íjna í ja'ati. Mí ajta a'ín í Ciríistu'u, tí'ij a'ín yé uv'éenen, capu ja'atí ramua'aréeren a'u ti é'eme'ecan a'íjna. —Ayee mú tí'ixajtaca'a.

²⁸ Ajta a'ín Jesús, aúche'e pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Jee xaa ne'u, ayée pu hui ti'ayajna sej nemua'ate, seajta siyen ramua'aree a'u nej é'eme'ecan. Canu nese'í nena'a yé ve'ecáane sino ti yé neja'uta'íteca'a, a'í pu nain jín ayén tí'ijri'ire. Capu tí'ihua'itzi í jemin. Mí seajta mú'een, caxu ramua'ate a'iné caxu rá'astijre'e. ²⁹ Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate a'iné a'úu nu é'eme'ecan í jemin. A'í pu hui ajta yen neja'uta'íteca'a.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utatése mej raatéevi'i. Mí ajta, capu ja'atí ayén raatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene, a'ájna ti jetzen huaxí'epi'ántari'ihuaca'a ti ayén huámi'ini. ³¹ Majta a'íime í mej jemin e'etiújseij, mu'ití mú miyen rá'antzaahua. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Tí'ij yé uv'éenen a'íjna í Ciríistu'u Dios ti ra'antíhua'u, ¿ni qui jaítze'e ayén a'íjna jín rini ti huápi'i ruxe'eve'e caí amíjna mi ja'atí?

A'íime fariseos mú nu'u xantaaru'u huata'áiteca'a mej raatéevi'i me'íjna í Jesús

³² Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'unamuajri'i a'ímej í teite mej miyen xahuaani'i mú jín tiú'ixaate'e. Matí'ij mi a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í fariseos, a'í mú seica huata'áiteca'a a'ímej í mej me'uun tí'icha'íi mej mi raatéevi'i.

³³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Canu ché'e á'ateeri mú'ejmi jemi a'iné pu'uri vejli'i nej ni ne'uun a'ujnén ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁴ Mú'een xu nehuauni, aru caxu mé'e nejé'eteuni. Ajta, capu ri'iríista a'ame sej se'uun a'ujnén a'u nej a'ij éene'e na'ame.

³⁵ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiú'ihua'uraca'a tijn:

—¿A'uquí hui a'umé a'u ti caí ri'irí tej tiyen yé'uteuni? ¿Ni qui a'uun se'í chuéjra'a japua a'umé huá'a jemi í teite í mej a'ucíjxi huá'a tzajta'a a'íime í mej Grecia é'eme'ecan? ¿Ni qui hui ajta ayén tihuá'amua'aten a'ímej í mej Grecia é'eme'ecan? ³⁶ ¿A'iquí huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jín tej nu'u rahuauni, teajta nu'u caí rateuni, ti ajta nu'u caí ri'irí tej a'uun á'uju'un a'u ti a'ij éene'e a'ame? —Ayee mú tiú'ihua'uraca'a.

Jesús pu hua'utá'ineesin mej mi jemin ve'eré'enen

³⁷ Tí'ij ari te'entipúa'arijme'eca í mej tí'iyeste, a'ájna xicájra'an ti jaítze'e ruxe'eve'e-ca'a í mej me'íjna jetze tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi huá'a tzajta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Tí' pua'a hui ja'atí ayén ruxiéemiste'e a'íjna jíme'e ti caí urarí'ene'e jín huateájturaa í Dios jemi, ché'e a'ín ayén ve'eré'enen ineetzi jemi nej ni niyen ca'aníjra'a tiraatá'an.

³⁸ Ayee pu che'atá na'a raruuren a'íjna í ja'ati ti ayén na'ará'astijre'esin ineetzi a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijn: “A'í pu jetzen airáninei í tzajta'an temua'a naa a'íjna í jaj ti jetzen araújca'anen a'íjna í ti jín ruuri a'ame. Ayej seíire'e a'ame t'íj jetzen airáami'íye í jaj.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ A'íjna í niuucari tijn “jaj”, ayée pu huataújmua'a tijn: í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti Dios raateájtuaaniiche'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej rá'antzaahua. Ayee pu a'íjna jín

tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús a'iné capu xi é'e já'ahua'aca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna jime'e ti a'íin Jesús caí xi a'ujnéj u júte'e ti ij Dios ayén án ye'ecájrati í ipuari japua.

Capu xi huá'amitiejte'eca'a í teite ja'atí ti píríci a'íjna í Jesús

⁴⁰ Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a seica í teite tijín:

—Ayej hui xaa ne'u ti'ayajna ti a'íin pú'een ti ayén tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, í tej tiyen rachú'eve'e.

⁴¹ Majta seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'ii pu hui a'íin i'i píríci ti i'i Ciríistu'u.

Majta seica miyen tiú'j'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'iné hui tí'iri'iri ti a'íin Ciríistu'u ayén a'uun é'eme'ecanta u Galilea? ⁴² ¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u a'íin Ciríistu'u ayén airaújnejte'esin a'íjna jetze í teitestemua'ame'en í David teecan? Ajta nu'u ti a'uun é'eme'ecanta a'ame a'ujna u Belén, a'u ti a'íin David teecan e'echéjme'e. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴³ A'íj mú jín já'ita'a a'utacáj í teite me'íjna jime'e í Jesús. Seica mú seicié tí'ixajtaca'a. Majta seica seicié. ⁴⁴ Seica mú miyen raxí'eve'eca'a mej miyen raateévi'i. Mí ajta, capu ja'atí ahuaújca'ane ti rajví'i.

Camu nu'u rá'atzaahuate'eca'a í Jesús a'íime í mej títetaté'eca'a

⁴⁵ Matí'ij mi a'íime í mej tí'icha'íi u teyujta'a, a'úu mú a'uré'ene huá'a jemi í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, majta í fariseos jemi. Matí'ij miyen tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jín secai ye'eráavi'iti?

⁴⁶ Majta a'íime í mej tí'icha'íive, ayéé mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí ayén tí'ixaxa'a tój amín tí'ixaxa'a.

⁴⁷ Ayeé mú tiu'utaniú a'íime í fariseos tijín:

—¿Ni ajta ari ayén amuáacuanamua mú'ejmi? ⁴⁸ ¿Ni caí seáj ti tí'ita'ajte'e ari rá'antzaahua a'íjna, na'ari seáj ti téjmi jetze ajtéme'ecan i tej fariseos pú'een? ⁴⁹ Majta í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a, camu a'atzu yaú'itie a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari Moisés teecan ti raateájtuaa. Dios pu ari hua'uxájte amíime. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í fariseos.

⁵⁰ Ajta a'íin Nicodemo, a'íjna ti ari í Jesús jemi a'atánejca'a, tój ajta seáj pú'eene'e ti huá'a jetze ajtéme'ecan, ayéé pu tihua'utá'ixaa tijín:

⁵¹ —Capu ayén tiraavíjte'e tej tiyen ra'uxájte'en tí'ij puajtzi ráaci'iti. Ayeé pu té'axa í yu'uxari jetze í tej jín tí'ajta ti ayén nu'u ruxe'eve'e tej nu'u tiraa'íhua'u amuacaícan jín te'íjna í ja'atí tej ti ráamua'aree a'ij ti tí'itíj jín ríci. ¿Ni caí ayén ti'ayajna?

⁵² Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni hui mú'ee pe pajta pe'uun é'eme'ecan u Galilea? Aúuhuauchi í yu'uxari jetze pej pi piyen ráamua'aree ti caí ja'atí a'uun é'eme'ecan u Galilea ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

⁵³ Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a. Matí'ij mi a'ucíjxi a'u ti seáj é'eche.

8

A'íjna í 'íita'a ti huaújxana'acire

¹ Ajta Jesús pu a'uun á'ume jírí ti a'utacá'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. ² Tapuá'arijme'eca pu a'uun a'ujnéj teyujta'a. Majta mú jeíhua teite ajtéaxíireca'a í jemin. Aj pu'i a'ujyeíjxi ti i tihua'umua'aten. ³ Majta a'íime í mej jetzen tiú'ujmua'ate í niuucari í mej jín tí'ajta, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seáj e'eráavi'iti í 'íita'a. Ayeé mú tiraateévi'i tí'ij auj ayén rijcaa í 'íita'a ti ruxána'acira'ate'eca'a. Matí'ij mi raata'ajj ti a'uun já'ita'a a'utéchaxin mej mi raaseáj í teite. ⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tijín:

—Maeestru, ayéé mú yeehui tiraateévi'i amíjna mi 'íita'a tí'ij auj xana'acira'ate'eca'a.

⁵ Ajta a'íin Moisés, ayéé pu yeehui titaata'ajj a'íjna jetze í niuucari ti raateájtuaa ti ayén ruxe'eve'e tej nu'u tetej jín raajé'ica. Ari mú'ee, ¿a'iné yeehui pajta tí'ixa?

⁶ Ayee mú me'íjna jín tiraata'íhua'uri'i mej mi me'íjna jín ra'antimuá'itín a'ij ti a'ín ti'itíj jín tihua'utá'ixaate'esin. Ayee mú rahuauca'a me'íjna í mej jín tiraaxájtzi'i.

Ajta a'ín Jesús, a'í pu aicáujtutzi. Aj pu'i a'utéjche ti ruxité jín ra'uyú'uxa á chuaata'a. ⁷ Maúche'e mú t'í'ira'íhua'uraca'a. Aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui se'j mú'een ja'anáj caí a'íjna jín ayén auté'itze í á'amuamua'atziira'a jime'e, ché'e a'ín ja'atí amuacaí raatatú'a í tetej jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁸ Ajtahua'a pu aicáujtutzi. Ajta ra'uyú'uxaca'a á chuaata'a. ⁹ Majta a'íime, jime'en mu'u miyen ráanamua'jri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, mat'íj mi me'uun tíhuui, se'j majta se'j, amuacaícan a'íjna ti jaítze'e vásta'a. Tí'ij jí a'í na'a í Jesús a'uun a'uteájturaa jamuan a'íjna í 'íita'a ti a'uun já'ita'a a'utéveeca'a. ¹⁰ Aj pu'i Jesús huatéechaxi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—'íita'a, ¿a'uné hui a'ij mé'een a'íime? ¿Ni caí mé'e ja'atí ti ayén ti'itíj jín mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e?

¹¹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, capu yeehui ja'atí ayén neetzi jetze ti'itíj jín tí'ijpua'ajte'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu neajta inee ti'itíj jín mú'etzi jetze te'ujpuá'ajte'esin. Patá'aj á'ura'ani. Capej hui ché'e piyen pe'íjna jín te'uté'itze'aa'an. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jesús pu hua'atátzavi'i a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua

¹² Tí'ij ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa í teite í Jesús, ayej tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een í tatzari ti jín huáneeri'i huá'a japua naíjmi'ica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. A'atí ti na'a hui ti nee jamuan á'uche'ecane'en, capu ja'anáj ayén tíca'amiste'e á'uche'ecane'e a'ame, sino ayée nu yeehui raateájtuaani í jemin ne'íjna í tatzari í ti jín ruuri á'ara'ani.

¹³ Mat'íj mi a'íime fariseos miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen ase'j tité'axajta. A'íj pu yeehui jín caí ti'itíj vaire'e a'ij pej tité'axajta ase'j.

¹⁴ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a niyen nese'j tí'inxajta, aúche'e pu yeehui tí'ivaire'e nej niyen tí'inxajta nese'j a'íjna jime'e nej niyen ramua'aree a'u nej a'arájraa, neajta niyen che'atá nena'a ramua'aree a'uj nej a'umé. Mí seajta mú'een, capu yeehui a'ij tejamuá'amitíe'je'e, a'u nej a'arájraa, na'ari a'u nej a'umé. ¹⁵ Ayee xu siyen sena'a huá'axijte'e a'ij sej rujímua'a tirájteuve. Mí neajta inee, canu ja'atí íjii á'axijte'en. ¹⁶ Aru, ti pua'a hui niyen ja'atí á'axijte'e, aúche'e pu ayén tiraavíjte'e nej niyen rici a'iné canu nese'j niyen a'ij tirájteu, sino a'í pu ayén naatá'a a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

¹⁷ 'Ayee pu yeehui té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í sej jín tí'ajta ti ayén nu'u tí'ivaire'e ti pua'a mehuá'apua miyen ti'itíj jín ti'iteújxajtajme'en. ¹⁸ Nee nu yeehui ne'ín pú'een se'j í nej niyen tí'inxajta nese'j. Ajta yeehui í se'j ti ayén tineteáxajta, a'í pu a'ín pú'een í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

¹⁹ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui a'ij 'een ti ayá'upua pú'een?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu yeehui nemua'ate ja'atí nej pú'een. Caxu seajta ramua'ate í niyá'upua. Tí pua'a siyen nemua'ajcaa, ayée xu yeehui seajta tí'ijmua'ate í niyá'upua.

²⁰ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús tí'ij auj tihuá'amua'atejca'a a'ujna teyujta'a, a'ájna vejli'i a'u mej yé'ese'iri í tumin. Mí majta í teite, capu ja'atí ayén tiraatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicá'jra'a jetze ti jetzen Jesús huámi'ini.

“A'u nej a'umé, capu ri'irí sej se'uun á'uju'un”

²¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'uun a'ujnéjsin, seajta mú'een xu nehuauni ineetzi. Ajta, caí Dios tejámuaatá'uuni'ira. Mú'een xu cui'ini se'íjna jíme'e sej auteájturaa í Dios jemi. Capu ri'irí sej se'uun a'ujnéjn a'u nej a'ujnéjsin inee.

²² Matí'ij mi miyen ti'itíuríhua'uri'i a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a tíjín:

—¿A'iné yeehui huataújmua'a a'íjna í niucari ti nu'u caí ri'irí tej te'uun a'ujnéjn a'u ti nu'u a'ujnéjsin? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'íjn huaújje'ica?

²³ Aúche'e pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a tíjín:

—Mú'een xu hui yúuci pújme'en é'eme'ecan. Neajta inee, júte'e nu é'eme'ecan. Mú'een xu yeehui huá'a jetze ajtème'ecan a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Neajta inee, canu niyen huá'a jetze ajtème'ecan. ²⁴ Ayee nu hui niyen amuaatá'ixaa ti pua'a caí ayén Dios tejámuaatá'uuni'ira, mú'een xu cui'ini se'íjna jíme'e sej auteájturaa í Dios jemi. Tí pua'a yeehui secaí siyen té'antzaahuate'en nej ne'ín pírici a'ij nej ti'ixa, mú'een xu xaa cui'ini se'íjna jíme'e sej auteájturaa í Dios jemi.

²⁵ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani yeehui pej pú'een?

Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een í nej niyen jíme'en tejá'amua'ixaate'ecaa tíj na'a jéjcuá imuá ti yú e'iré'ene. ²⁶ Jéihua nu neri tí'ixajtami'i mú'ejmi jíme'e, neajta niyen ne'íjna jín amua'uxíjte'en. Mí ajta a'íjn ti yen neja'uta'íteca'a, a'í pu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. Neajta nu hui niyen tihuá'ixaate'e a'ímej í mej yen japuan seijre'e íiyen í chaanaca japua a'ij nej niyen tiráanamujri'i ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁷ Majta a'íime, camu yaú'itíe muá'araa a'ij ti tihuá'a'ixaate'eca'a, ti ayén jíme'en raxa ti ya'upuáara'an pú'een. ²⁸ A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setí'ij yeehui aj neja'utavén ineetzi i nej teáata'a jetze airáme'ecan, aj xu si ramua'aréeren ja'atí nej pú'een, seajta xu ramua'aréeren nej caí nesej nena'a a'ij tirájteu a'ij nej tejámuaatá'ixaa sino ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'a a'ij ti niyá'upua ayén tinaamuá'ate. ²⁹ A'íjna ti hui yen neja'uta'íteca'a, a'í pu neetzi jemi seijre'e. Capu ayén ruséntacan naatéjtuaa a'iné ayée nu yeehui tí'ij pína'a niyen tí'ijri'ire a'ij ti tira'aráanajche.

³⁰ Majta a'íime í teite, tí'ij Jesús auj ayén tihuá'a'ixaate'eca'a, mu'iití mú miyen rá'antzaahua.

Jíme'en í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, majta a'íime í mej ravaire'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan í mej majta rá'antzaahua tíjín:

—Tí pua'a hui siyen te'utáviicua'i sej si siyen tira'ará'astijre'en a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, aj xu xaa siyen tité'ujjuhua'ane'e xá'aju'un ineetzi jamuan. ³² Mú'een xu seajta yeehui ramua'aréeren se'íjna ti nain jín ayén ti'ayajna. A'íj xu jín ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en xá'aju'un.

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Teen tu yeehui Abraham teecan jetze airáne. Catu yeehui ja'anáj seica jemi ca'anéeri jín tiu'utévai. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej piyen tí'ita'ixaate'e tej nu'u taxiéehua á'ujjuhua'ane'e tá'ara'ani?

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti ja'atí ti na'a ti ayén te'uteáturaave'en í Dios jemi, a'í pu ca'anéeri jín tí'imuari'e a'íjna jemi ti a'ij pua'a 'een.

³⁵ Ajta a'íjn ti ca'anéeri jín tejé'emuari'e a'u mej é'eche í teitestemua'ame'en a'íjna ti tí'lira'ajjte'e, a'í pu caí a'uun rusén jín huateáturaasin a'ujna. Majta a'íjn ti yaujra'an pú'een, a'úu pu yeehui huateáturaasin tíj na'a rusén jíme'e.

³⁶ A'íj pu jín, ti pua'a niyen huárini inee, i nej neajta yaujra'an pú'een, nej ni amua'iráj-tuaani sej si ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en, ayée xu xaa ne'u ruxiéehua á'ujjuhua'ane'e

xá'aju'un, tzíte'e. ³⁷ Nee nu hui niyen ramua'aree sej se'íjna jetze airáane se'íjna í Abraham teecan. Mí seajta mú'een, xu'uri siyen á'ujca'ane sej siyen naajé'ica se'íjna jime'e sej caí ché'e ranamuajracu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e. ³⁸ Aye nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e a'ij nej yeehui neri ne'uun tejá'useij í niyá'upua jemi. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a tí'ijri'ire a'ij sej seajta tiráanamujri'i í ruyá'upua.

³⁹ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijn:

—Teen tu yeehui rájya'upuaca'a te'íjna í Abraham teecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui siyen yaújmua'ame'en pú'eene'en a'íjna í Abraham teecan, ayée xu che'atá sena'a rí'i titetiújcha'íi a'ij ti a'íin ajta rí'i ti'itíjcha'íica'a. ⁴⁰ Aye pu i éene'e, xu'uri siyen tiraaxí'epi'intare sej naajé'ica. Neajta inee, nee nu ne'ín pú'een se'ij ti ayén tejámuaatá'ixaa a'íjna ti ayén ti'ayajna, í nej neajta niyen ráanamujri'i ne'íjna jemi í Dios. Capu yeehui ayén tí'ijri'irejca'a a'íjna í Abraham teecan. ⁴¹ Aye xu siyen a'ij pua'a titetiújcha'íi a'ij ti ajta rici í á'amuaya'upua.

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijn:

—Catu yeehui huanú'ihuaca'a huá'a jetze í mej ruse'íjtajmee patíj mú'ee. Se'ij pu'u yeehui a'íin pú'een í tej rájya'upua. A'íi pu yeehui a'íin pú'een í Dios.

⁴² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui a'íin Dios á'amuaya'upua pú'eene'en, mú'een xu nexí'eve'e xá'aju'un a'íne a'úu nu a'uvé'emej í jemin. Canu yeehui nese'ij nena'a niyen a'uvé'emej sino a'íi pu yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ ¿A'íne 'een jín secaí nejaú'itie a'ij nej tejá'amua'ixaate'e? Caxu xaa ne'u yaú'itie a'íne secaí ahua'ujca'ane sej ra'ancuré'an a'ij nej ti'ixa. ⁴⁴ Mú'een xu yeehui se'íjna jetze ajtémecan í tiyaaru'u. A'ii pu a'íin pú'een í á'amuaya'upua. Seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jín siyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í á'amuaya'upua. Tíj na'a ti huatase'ijre í teáata'a ti yú e'iré'ene, a'íi pu yeehui tí'itecu'íica. Capu ja'anáj tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. A'íi pu yeehui nain jín tí'ihua'itaca. Tíj na'a ti ayén tí'ihua'i, a'íi pu jetzen airánineí í tzajta'an a'íjna ti hua'itzi pú'een. Ayej xaa ne'u, a'ii pu a'íin pú'een ti tí'ihua'itaca. Ajta tíj na'a ti hua'itzi pú'een, a'íj pu jetzen airánineí.

⁴⁵ Mí neajta inee, ayée nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'íj xu jín, caxu yeehui ná'atzaahuat'e. ⁴⁶ ¿Ni se'ij mú'ejmi jetze ti ajtémecan ayén ti'itíj jín ná'axijte'e a'íjna jime'e nej ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi? A'íne capu rí'irí sej siyen huárini, ayée pu huata'ujmua'a nej niyen tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ayén, ¿a'íne yeehui 'een jime'e secaí ná'atzaahuat'e? ⁴⁷ Aye nu tejá'amua'ixaate'e. A'íjna ti Dios jetze ajtémecan ayén rá'astijre'e a'ij ti ti'ixa í Dios. Seajta mú'een, ayée xu 'een jín caí siyen rá'astijre'e se'íjna jime'e sej caí Dios jetze ajtémecan.

Cirístu'u pu amuacá huatase'ijre caí a'íjna í Abraham teecan

⁴⁸ Majta a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tijn:

—¿Ni yeehui caí ayén ti'ayajna a'ij tej ti'ixa pej piyen Samaria é'eme'ecan, ajta tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e?

⁴⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Capu tiyaaru'u neetzi tzajta'a seijre'e sino nee nu rí'i tiratá'aca í niyá'upua. Seajta mú'een, ayée xu méjca'i tinúutache ineetzi. ⁵⁰ Mí neajta inee, canu yeehui nese'ij nena'a niyen rahuauhuau ti ja'atí rí'i tinaatá'an, sino se'ij pu'u xaa ayén rahuauhuau. A'ii pu yeehui a'íin pú'een ti tzáahuati'ira'a jín ayén tiraaxí'epi'intare'en. ⁵¹ Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí ayén tirá'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, capu yeehui ja'anáj raci'iti ti huámi'ini.

⁵² Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Tu'uri yeehui ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e. A'íi pu yeehui Abraham huamí'i, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u yeehui ti'ixa ti ayén nu'u, ti pua'a ja'atí ayén tirá'astijre'e a'ij pej ti'ixa, ti nu'u caí ja'anáj mi'ini.

⁵³ ¿Ni tzaa yeehui piyen jaítze'e ve'ecán jín ti'itétjvee caí í ti'itétj ti jín ti'itétéveeca'a í tayá'upua í Abraham? A'íi pu yeehui xaa huamí'i. Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íi mú majta huácuui. Ari mú'ee, ¿a'iné petí'ixa a'atani pej pírici?

⁵⁴ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu yeehui ti'itétj vaire'e ti pua'a niyen nesej té'antzaahuat'e. A'ii pu a'íin pú'een ti ayén rí'i tinaatá'aca í niyá'upua, a'íjna í sej jíme'en siyen ti'ixa yee a'íi pu a'amua Dios pú'een. ⁵⁵ Seajta mú'een, caxu yeehui ramua'ate. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate. Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e yee canu ramua'ate, ayée nu tí'ihua'itaca setj mú'een. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate, neajta niyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ixaxa'a. ⁵⁶ Ajta yeehui a'íjna í Abraham ti á'amuyaya'upua pú'een, a'íi pu huataújtemua'ave a'íjna jíme'e ti ayén tirá'amitietje'eca'a ti ayén raasej ja'anáj xicájra'an nej jetzen nain jín antínmua'areere. A'íi pu xaa raasej, ajta a'íjna jín huataújtemua'ave.

⁵⁷ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen raasej pe'íjna í Abraham teecan? Capu a'ij tí'iriri, a'iné capej xi piyen hua'apuate japuan tamuáamuata'a nine'ira'a rájcha'íi.

⁵⁸ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Ayee nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí'ij caí xi Abraham huasejre, nee nu neri seijre'eca'a.

⁵⁹ Jíme'en mu'u miyen tiráanamujri'i, aj mú mi tetej titú'utu í mej jín raateá-tu'asixi'in. Ajta a'íin Jesús huateú'avaataca'a. Aj pu'i a'uun huirájraa a'ujna teyujta'a.

9

Jesús pu raarújte ja'atí ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a

¹ Tí'ij a'uun a'atamé'ecaa, Jesús pu ja'atí huasej ti aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a.

² Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Maeestru, ¿a'atani yeehui ayén auteájturaa í Dios jemi ti ij a'íin ayén te'aracúuni'i huanú'ihua? ¿Ni qui a'íin auteájturaa ca'ín í vaújsimua'ame'en?

³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu yeehui ja'atí auteájturaa í Dios jemi. Capu amíjna ja'atí ayén auteájturaa, camu majta í vaújsimua'ame'en. Ayee pu yeehui tiráaruu ti ij ayén huatasejre'en í jemin a'ij ti Dios tiraayí'ti a'íjna jíme'e í rumuári'eri'ire'ara'an. ⁴ Ayee pu ruxe'eve'e tí'ij auj tújca'ari tzajta'a pí'tí'irici tej tiyen te'íjna jetze tiu'umuári'en Dios ti jín ayén yen neja'uta'íteca'a. Pu'uri yeehui á'ájna teja'uré'enejsin ti huatética'ari. Capu ché'e rí'iríista a'ame a'ájna ti ja'atí ayén tiu'umuári'en. ⁵ Ijii, netí'ij nauj niyen huaca íiyen chaanaca japua, ayée nu tí'livaire'e huá'a tzajta'a í teite tíj tatzari ti jín huá'a japua huáneeri'i mej mi miyen ti'itétj huasej matj mena'a pua'amé í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i, a'íin á chuaata'a e'erájtzitzee. Ajta, ru'íjci'e jín rajrú'une í xarij. Aj pu i ra'arápitijri'i á jí'iseáara'an jetze a'íjna ti arácun. ⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu yeehui, u pá'ume'en pe'újna a'u ti jé'ejmuaa ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Siloé. (Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín: ti huata'íti'ihuaca'a.)

Aj pu'i u á'ume a'íjna í ja'atí, ajta acáujista'ante. Tí'ij jí mú a'uvé'emej. Pu'uri ayén atáneerica'a. ⁸ Majta a'íime í mej á vejli'i a'uchéejme'ecaa a'u ti é'echejca'a a'íjna í ja'atí, majta a'íime, í mej mejmí'i miyen rasejracaa a'íi a'íin auj limojna huaucua'a, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿Ni caí yeehui a'íin pú'een ti ayén a'uun a'utacái á'aye'i ti ij limojna hua'utáhuavii í teite?

⁹ Seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'íin pú'een. Majta seica miyen tíjín:

—Capu yee a'íin pú'een, sino ayée pu'u na'a seijre'e tíj a'íjna.

Ajta a'íin, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een.

¹⁰ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í pete'atáneereca'a?

¹¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íjna yeehui í mej miyen ratamuá'amua tijín: Jesús, a'í pu xarij huateáru'une, tí'iquí yeehui na'arápitijri'i yé nej'í jetze. Aj pu'i ayén tinaata'áj nej nu'u ne'uun u á'ume'en ne'újna Siloé, a'u ti jé'ejmuaa nej nu'u ni aránja'usixi'in. Net'íj yeehui ni u á'ume, neajta aránja'usixi. Aj nu ni niyen mé úuneereca'a. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

¹² Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné a'ij 'é'en a'íjna í ja'atí?

Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu yeehui mé'e yé'emua'aree.

A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'í mú chueere'e, majta camu a'ij tirájteuve a'ij mej rici

¹³ Mat'íj mi ya'uví'ití me'íjna ti aracúuni'i a'ímej jemi í fariseos. ¹⁴ Ajta, ayée pu a'ájna p'ít'irijca'a a'ájna xicá'ra'an jetze mej jetzen ruse'upi tí'ij Jesús ayén raateáru'une í xarij, ajta tiráhuua. ¹⁵ A'íj mú jín, a'íime í fariseos majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'ij ti a'ín te'atáneereca'a. Ajta a'ín ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui na'arápitijri'i yé nej'í jetze. Neajta niyen aránja'usixi. Ajta íjii, nee nu yeehui neri mé úunee.

¹⁶ Majta í mej huá'a jetze ajtémecan í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui a'uun é'eme'ecan í Dios jemi a'íjna a'iné capu ayén rá'astijre'e a'íjna jime'e í xicaj tej jetzen tase'upi.

Majta seica miyen tijín:

—¿A'iné yeehui tí'iri'iri ti ja'atí ayén huá'ini ti huá'ipi'í ruxe'eve'e ti pu'a ayén nu'u te'uteáturaavecare'en í Dios jemi?

A'íj pu jín, seica mú seicié tí'ixajtaca'a. Majta í seica, seicié mú majta tí'ixajta-ca'a. Camu naími'i ruxí'ej mena'a miyen tí'ixajtaca'a. ¹⁷ Mat'íj miyen majtáhuua'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Pajta mú'ee, ¿a'iné yeehui petí'imua'atze ja'atí ti p'írici?, a'iné a'í pu timuáhuuaa pej pi atáneereca'a.

Ajta a'ín ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁸ Majta a'íime í mej a'uun tí'ajta teyujta'a, camu rá'antzaahua ti ayén aracúuni'i huanú'ihuaca'a, ti ari huarúj ti i ari atanee íjii, icu. Mat'íj mi miyen hua'uta'ájtaca'a mej mi u a'uvé'uju'un í vaújsimua'ame'en. ¹⁹ Aye mú tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa yeehui a'ín pú'een á'amuyauj? ¿Ni a'ín pú'een sej siyen tí'ixa yee aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a? ¿A'iné yeehui auj tí'iri'iri ti ari mé úunee?

²⁰ Majta a'íime í vaújsimua'ame'en, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Aye tu xaa ramua'aree ti a'ín tayauj p'írici, teajta yeehui ramua'aree ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. ²¹ Mí teajta iteen, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti 'een jime'e ti ayén ari mé úunee nusu ja'atí ti ayén raarújte. Setá'aj yeehui siyen tiraata'íhua'u a'iné, pu'uri vástaa. A'í pu ajta ruse'j tiu'utaxájtaca'a.

²² Aye mú 'een jín tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en a'iné mehuá'atziine'eca'a a'ímej í mej a'uun teyujta'a tí'ajta, í mej majta meri miyen tiraaxí'epi'intare mej mi ru'irá'ite me'újna teyujta'a ja'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj yee Jesús pu nu'u a'ín pú'een í Ciri'istu'u ti Dios ra'antíhua'u. ²³ A'íj mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en yee matá'aj raata'íhua'u me'íjna a'iné a'íjna í hua'ayauj pu'uri vástaca'a.

²⁴ Majtahua'a mú miyen raatajé me'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. Aye mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen pena'a rí'i tiraatá'an í Dios. Pajta caí yeehui piyen rí'i tiraatá'acare'en pe'íjna í ja'atí a'iné a'í pu ateáturaave í Dios jemi.

²⁵ Ajta a'ín, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui ayén ateáturaave í Dios jemi nusu caí, canu xáahuí a'atzu ramua'aree, sino ayée nu xaa ramua'aree nej amuacaí aracúuni'i. Mí neajta íjii, nee nu hui mé úunee.

²⁶ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í muáaruu? ¿A'iné ye'í timuáahuuaa pej pi yeehui atáneere?

²⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nu'uri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu náanamujri'i. ¿A'iné 'een jime'e siyen raxí'leve'e nej neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Tij seajta mú'een siyen raxí'leve'e sej seajta jamuan á'ujjuhua'ane'en.

²⁸ Majta miyen jeíhua mú a'ij pua'a tiraata'ixaa tijín:

—Aa neti'ijta ne'u. Mú'ee pej yeehui pe'íjna jamuan á'uche'ecan, tzíte'e. Teajta iteen, teen tu tiyen rá'astijre'e te'íjna í Moisés teecan. ²⁹ Teen tu yeehui tiyen ramua'aree ti Dios ayén jamuan tiu'uxájtaca'a í Moisés. Ajta, jíme'en a'íjna í ja'ati, catu yeehui a'atzu ramua'aree a'u ti é'eme'ecan.

³⁰ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tijín:

—¿Ni caí ne'u icu? Mú'een xu caí ramua'aree a'u ti é'eme'ecan. Mí ajta, a'íin ayén naarújte nej ni niyen atáneere. ³¹ Ayee tu yeehui ramua'aree ti Dios caí ayén ranamua ja'atí ti ayén ateáturaave í jemin. Dios pu xaa ayén ranamua a'íjna í ja'ati ti ayén rana'amiche, ajta ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e. ³² Capu yeehui ja'anáj ja'atí ayén tiráanamujri'i ti seíj ayén raarújte a'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a ti ij ayén atáneerica'a á'ara'ani. ³³ Tí pua'a hui caí Dios jemi é'eme'ecantacache'e, capu a'ij riníiche'en ti naarújte'enche'e ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta a'íime miyen tiraata'ixaa tijín:

—Nain pej jín auteájturaa í Dios jemi mú'ee, tíj na'a pej yeehui piyen huanú'ihuaca'a ti yú e'iré'ene. ¿Ni tzaa mú'ee piyen auté'aca'ane pej piyen titáamua'aten? —Ayee mú tiraata'ixaa.

Majta ru'irá'iteca'a.

Jesús pu nu'u hua'ajté'axi a'ímej í mej teyujta'a tí'ajta

³⁵ Ajta a'íin Jesús, ayej ráamua'areer'i mej miyen ru'irá'iteca'a. Tí'ij ayén yá'uteu a'íjna í ja'ati, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni piyen rá'atzaahuate'e pe'íjna ti teáata'a jetze airaúnjeijte?

³⁶ Aj pu'i a'íin ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástara'a yeehui, ¿a'atani a'íin pírici nej ni niyen rá'antzaahuate'en?

³⁷ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pepu'uri yeehui raaseíj. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, a'íi pu á jamuan ayén ti'ixa.

³⁸ Ajta a'íin tevi ayej tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu yeehui muá'atzaahuate'e.

Aj pu'i raateánajcheca'a. ³⁹ Ajta a'íin Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu yeehui ne'íjna jín a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni hua'uxíjte'en naíjmi'lica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, mej mi miyen atanéjne'ere a'íime í mej aracúcu'unijmee, mej mi majta yeehui miyen aracúcu'unijmé'e muá'ara'ani a'íime í mej nu'u miyen atanéjne'e.

⁴⁰ Majta seica í fariseos, a'úu mú vejli'i a'uté'uuca'a. Matí'ij miyen ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ii nu'u ye'í? ¿Ni tzaa yeehui teajta iteen aracúcu'unijmee?

⁴¹ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui siyen aracúcu'unijme'eni ti ij caí ti'itíj a'ij tejamuá'amitiejte'e, capu ri'iríista á'ame'enche'e ti ja'atí ti'itíj jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en. Mí seajta mú'een, ayée xu yeehui ti'ixa sej nu'u siyen atanéjne'e ti ij nain jín tejamuá'amitiejte'e. A'íj xu jín, seúche'e xu á'aturaave í Dios jemi.

10

A'íjna ti huá'ajye'emua, ajta a'u ti e'iténine'i

¹ 'Aye nu yehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí a'uun a'uteárute cáne'axi tihua'acúraa, ti pua'a caí a'uun a'uteárute a'utí e'iténine'i sino ti pua'a ancuré'ara'ani í tejcuá jetze, a'í pu nahua'ari pú'een, ajta ti tí'itecui'ica.

² 'Mí ajta, a'íjn ti yehui a'uun a'uteárute a'u ti é'epueerta, a'ii pu a'íjn pú'een ti huá'ajye'emua í cáne'axi. ³ Ajta a'íjn ti tí'icha'íi a'u ti é'epueerta, a'í pu tira'antácuune'esin tí'ij a'uun a'uteárute a'íjna ti huá'ajye'emua. Majta a'íime í cáne'axi, a'í m'ú yehui ranamua i niúucare'ara'an. Ajta a'íjn ja'atí ayén huá'ajee a'ij mej ántea'arua seij ajta seij. A'í pu ajta hua'irájajpua.

⁴ 'Tí'ij ari naíjmi'ica huirájáapuan í ruye'emua, a'í pu huá'a cujta'a auumé'e a'ame. Majta a'íime amuacáí m'ú huajú'un muá'aju'un í jemin a'iné a'í m'ú rá'aste a'ij ti a'íjn tihua'ixaate'e. ⁵ Camu ja'anáj miyen huajú'u muá'aju'u jemin seij í mej caí ramua'ate. Camu xaa ne'u, sino muataúuruuna í jemin a'iné camu yehui ramua'ate í niúucare'ara'an a'íjna í ja'ati í mej caí ramua'ate.

⁶ Aye pu tihua'utá'ixaa í Jesús a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti a'íjn tihua'utá'ixaa.

Jesús pu a'íjn pírici í ta'anténine'i a'u mej a'uteárute cúrajta'a

⁷ A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Nee nu yehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i í mej jetzen uteárute í cáne'axi u cúrajta'a. ⁸ Matíj mena'a mej miyen amuacáí huataséjre necaí inee, a'í m'ú nahua'ari pú'eene'e, majta mej tí'itecui'ica. Mí ajta, a'íime í cáne'axi, camu yehui huá'unamuajri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

⁹ Nee nu yehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i. A'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute a'íjna jime'e ti ná'antzaahuate'en ineetzi, a'í pu ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. A'í pu yehui ruxiéehua huiráaye'icaa a'ame, ajta uteáru'ipiche'e a'ame. Ruxiéehua pu rateuni í ti jín huateújvairé'en.

¹⁰ 'Ajta a'íjn nahua'ari, ayée pu'u yehui 'een jín u a'uvé'emej ti ij tiu'unáhua'an, ti ij ajta titéecui'ini, ti ij ajta naíjmi'ica antipua'ajte'en. Mí neajta inee, ayée nu yehui 'een jín m'ú a'uvé'emej mej mi ruuri muá'ara'ani, ti ij ayén tihua'aci'iti nain a'ij ti tí'iseijre'e í mej jín huataújtemua'ave tíj na'a rusén jime'e.

Jesús pu ayén tihua'amua'ate a'íjna jime'e í ti huá'ajye'emua

¹¹ 'Nee nu yehui ne'ín pú'een i nej xí'epi'ín jín seijre'e, i nej neajta niyen huá'ajye'emua í cáne'axi. Neajta nu niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan. ¹² Ajta a'íjn í mej raatá'a ti tiu'umuári'en, capu yehui a'íjn pú'een í ti huá'ajye'emua í cáne'axi. A'íj pu jín, ti pua'a raasej ti 'íira'ave e'evé'eme, a'í pu án huajaúuhua'axiisin, ajta huataúuruuna. Aj pu'i, a'íjn 'íira'ave huá'a tzajta'a a'uun a'uteáruti, ajta huaja'ucujxi'isin í cáne'axi. ¹³ Ajta a'íjn í ja'atí ayén huataúuruuna a'iné ayée mu'u raatá'a ti tiu'umuári'en na'a, ajta capu yehui a'atzu jetzen ruxe'eve'e a'ij ti tihua'aruuren í cáne'axi, icu.

¹⁴ 'Mí neajta inee, nee nu yehui ne'ín pú'een i nej rí'í tí'itevij, i nej neajta huá'ajye'emua í cáne'axi. Nee nu huá'amujte ne'ímej í cáne'axi. Majta a'íime í cáne'axi, a'í m'ú yehui nemua'ate ineetzi. ¹⁵ Aye pu che'atá na'a nemua'ate í niyá'upua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a ramua'ate í niyá'upua. Neajta nu huámi'ini huá'a jetze me'ecan í cáne'axi.

¹⁶ 'Nee nu yehui neajta huá'a cujta'a huaméj seica í cáne'axi í mej caí huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej íiyu seijre'e cúrajta'a. Aye pu yehui ruxe'eve'e nej ni niyen huaja'uvé'ejajpua. A'í m'ú majta ra'ancuré'asin í nenuuca. Naíjmi'i m'ú í cáne'axi, matíj mena'a pua'amé, a'úu m'ú seíire'e muá'aju'u seij tzajta'a í cúraa. Ajta, seij pu'u yehui huá'a cujta'a a'umé'e a'ame.

¹⁷ 'Aye pu yehui 'een jín niyá'upua neetzi xe'eve'e a'iné nee nu huámi'ini nej ni neajtahua'a huatarún. ¹⁸ Capu ja'atí ná'ari'iraj ineetzi sino nexí'evi'ira'a nu jín mi'ini.

Nee nu yeehui ne'íjna jín antínmua'aree nej ni niyen ahuánca'ane nej huámí'ini. Neajta ne'íjna jín antínmua'aree nej ni neajtahua'a huatarún. Ayee pu a'íjna jín tinaa'íjca í niyá'upua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj mú mi já'ita'a a'utacíj a'íime í mej a'uun tí'ajta huá'a teyujta'a í mej Israel jetze ajtème'ecan. ²⁰ Mu'iití mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tiyaaru'u pu yeehui tzajta'an seijre'e, ajta rutímua'i. Caxu siyen rá'atzaahuate'e.

²¹ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu yeehui ri'irí ti ja'atí ayén tí'ixajta ti pua'a ayén tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. ¿Ni tzaa tiyaaru'u ayén raayí'iti ti ayén yeehui raarújte'en ja'atí ti ayén arácun? Capu xaa ne'u. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu ayén tihua'ixaa'e ja'atí ti pírici

²² Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica tí'ij ari vejli'i pítí'irijcaa matí'ij miyen me'íjna jín tí'iyeste ja'anáj mej miyen tiu'utátui í teyuu. Pu'uri ajta a'ájna pítí'irijcaa ti huáseevi'i á'aye'i.

²³ Ajta a'ín Jesús, a'úu pu á'uche'ecane'e a'ujna teyujta'a, a'u ti te'ejtetaavij ti Salomón rá'ajtaahuaca'a. ²⁴ Majta miyen ajteáxiireca'a í jemin a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capej yeehui piyen tá'aviitze'e. Patá'aj piyen tzaahuati'ira'a jín taatá'ixaa'e'en ti pua'a pe'ín pú'een í Ciriistu'u nusu pecaí.

²⁵ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu hui xaa neri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu ná'antzaahua. A'íjna í nej jín niyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e, ayée nu yeehui ne'íjna jín niyen rici niuucajtze'en í niyá'upua. Ajta, a'í pu a'íjna jín ayén tí'inexa. ²⁶ Mí seajta mú'een, caxu yeehui ná'atzaahuate'e a'iné caxu huá'a jetze ajtème'ecan í cáne'axi í nej huá'ajye'emua.

²⁷ 'Ajta a'íime í cáne'axi, ayée mú nenamua a'ij nej tihua'ixaa'e. Nee nu yeehui huá'amuaajte, majta miyen ná'astijre'e ineetzi. ²⁸ Ayee nu yeehui hua'atá'aca mej miyen ruurican huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Camu ja'anáj antipuá'ari; capu yeehui ri'irí ti ja'atí ayén ná'ajajpuani'i. ²⁹ Ajta niyá'upua, í ti ayén naatátui a'ímej í cáne'axi, a'í pu nain jín antiújmua'aree. Capu yeehui ajta ri'irí ti ja'atí ayén rá'ajajpuani'i.

Jesús pu tihua'ixaa'e a'ímej í mej níniu'ucacu

³⁰ 'Teen tu najmi'i, seíj tu tena'a pírici í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

³¹ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú tetej titú'utu mej mi me'íjna jín raateátu'asixi'ín. ³² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu neri jeíhua tejamuaataseíjrate a'ij nej rici ti i'i xí'epi'ín. ¿Tí'itájni si jín pí tínaateátu'asixi'ísín? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej raarújte, na'ari tí'itáj jín, ne'u?

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu yeehui te'íjna jín muaateátu'asixi'ísín pej piyen tí'itáj jín rici ti i'i xí'epi'ín, sino ayée tu 'een jín muaateátu'asixi'ísín pej piyen a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi, a'iné mú'ee pepu'u, tevi pena'a pírici. Pajta piyen tí'aseijrata pej nu'u Dios pú'een. —Ayee mú tiraata'ixaa.

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u Dios ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej a'ímej jemi raateájtuaa í runiuuca? Ayen tíjín: “Ayee pu nu'u yeehui ayén tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén hua'utamuá'a tíjín: Diosi mej nu'u pú'een.” ³⁵ Dios pu ayén hua'utamuá'a a'íjna jime'e mej nu'u díosi pú'een. Ajta capu yeehui ri'irí tej tiyen ra'uré'uuna te'íjna ti ari té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

³⁶ 'Tí pua'a Dios ayén hua'utamuá'a, ¿a'iné tej tiyen raatámua'ati te'íjna ti niyá'upua huateúra'ate, ajta yen ya'uta'íteca'a íiyen chaanaca japua? ¿Ni qui tiyen che'atá tena'a raatámua'ati a'ij ti Dios ari hua'utamuá'a í seica? A ni'íjtá ne'u. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné

siyen sel'ijna jín t'í'inxajtz'i sel'ijna jime'e nej niyen tejámuaatá'ixaa yee nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an í Dios?

³⁷ 'Setá'aj ná'atzaahuat'e ti pua'a yeehui niyen che'atá nena'a rijca a'ij ti ajta rici í niyá'upua, na'ari ti pua'a necaí nena'a, setá'aj caí ná'atzaahuat'e. ³⁸ Jee xaa, ti pua'a niyen nena'a rijca a'ij ti ajta a'ín rici, seajta secaí siyen ahuaújca'anen sej yeehui ná'antzaahuat'en, ayée nu tejámuaatá'ixaate'en setá'aj siyen sena'a té'atzaahuat'e sel'ijna jime'e a'ij nej rici sej si siyen yeehui ráamua'aree, seajta yaú'itíee xá'ara'ani tej tiyen naími'i seáj tena'a píríci, í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Majtahua'a mú miyen t'í'itese'eca'a mej mi raatéevi'i. Mí ajta a'ín, huá'a jetze ajtá'aa.

Jesús pu antá'aa u jetze pújme'en játe'ana jetze í Jordán

⁴⁰ Aj pu'i a'uun antá'aa í Jesús u jetze pújme'en í játe'anara'an jetze a'ujna u Jordán. A'uu pu a'ará'a a'utí amuacaí a'ín huámuai'ivijhuaca'a a'ijna í Juan. A'uu pu a'uteájturaa. ⁴¹ Majta mu'ití mú u e'iré'ene í jemin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a t'ijín:

—Capu yeehui ja'anáj ayén huaríj a'ijna í Juan ti'itíj mej jín a'ij tira'utasej a'ijna jime'e mej rí'i tiraateájtuaani í Dios. Mí ajta, t'ij na'a mej miyen tiu'utaxájtaca'a me'ijna jime'e í Jesús, ayée pu yeehui ayén ti'ayajna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴² Majta mu'ití mú me'uun huataújtuaa í Jesús jemi.

11

Jesús pu tiú'unamuajri'i a'ijna jime'e í Lázaro

¹ Ajta seáj pu t'í'icui'ica'a ti ayén ántehuaaca'a t'ijín Lázaro. A'uu pu e'echéjme'e chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa t'ijín Betania. A'uu mú majta e'echéjme'e í juutzeájra'an, a'ijna í María, ajta í Marta í ti i'í cu'utzeá'ara'an. ² Ajta a'ijna í María, a'ii pu a'ín pú'een ti ra'avé'exiri'iri'í í tavá'stara'a a'ijna jime'e ti naa teá'arí'e. A'íi pu ajta ra'anáhuatzi'iri'í í rucipúa' jime'e í íicájra'an jetze. Ajta a'ín ihuá'are'ara'an t'í'icui'icaa, a'ijna í Lázaro. ³ Matí'ij mi me'ín júutzimua'ame'en miyen tiraatániuucajte í Jesús t'ijín:

—Tavastara'a, a'íi pu yeehui t'í'icui'í a'ijna í pej raxí'eve'e.

⁴ Ajta a'ín Jesús, t'í'ij ayén ráamua'areeri'i, ayée pu tiu'utaxájtaca'a t'ijín:

—Capu yeehui a'ijna jín tijcu'í'ineca'a ti í huámi'ini sino mej mi rí'i tiraatá'an í Dios. Ayee pu ajta a'ijna jín Dios ayén rí'i tinaatá'asin ineetzi, i nej yaujra'an pú'een.

Jesús pu jíme'en ti'ixa a'ijna jime'e ti Lázaro huamí'i

⁵ Jesús pu huá'axe'eve'eca'a a'ijna í Marta, ajta í juutzeájra'an, ajta a'ijna í Lázaro. ⁶ Mí ajta a'ín, t'í'ij ayén ráamua'areeri'i ti nu'u t'í'icui'í a'ijna í Lázaro, aúche'e pu a'uun a'uteájturaa hua'apua xicaj a'u ti a'ij éene'e á'aye'i. ⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e ayén t'ijín:

—Tiché'e yeehui teajtáhua'a te'uun a'atanén u Judea.

⁸ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa t'ijín:

—Maeestru, capu xi yeehui a'achú á'atee mej miyen tiu'utése mej muaateátu'asixi'ín tetej jime'e. ¿Ni tzaa pajtáhua'a pe'uun a'atanéjsin?

⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'ijna í Jesús t'ijín:

—¿Ni yeehui caí ayén á'atijti'í ti ayén huáneeri'í í xicaj jime'e a'achú cumu tamuáamu-ata'a hora japuan hua'apua? Capu ja'atí ayén te'ijcá'acatá a'ame ti pua'a auj néeriste'e á'uche'ecane'en a'iné a'íi pu jín mé úunee a'ijna jime'e ti huáneeri'í íiyen chaanaca japua. ¹⁰ Tí pua'a yeehui a'ín ja'atí ayén tíca'ari tzajta'a á'uche'ecane'en, a'íi pu xaa a'ijcá'acatá a'ame a'iné capu huáneeri'í. A'íj pu jín huatá'ici'ipe tej te'uun a'atanén.

¹¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa t'ijín:

—A'íi pu yeehui huatá'cu í ta'amiigu a'ijna í Lázaro. A'uu nu a'atanéjsin nej ni ráajisten.

¹² Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e t'ijín:

—Tavastara'a, ti pua'a yeehui ayén cutzú, a'íi pu rí'i rujni.

¹³ Ayee pu tihua' amitiejte' eca'a a' ímej ti Jesús a' íjna jín ayén tí'ixajtaca'a ti ayén Lázaro cujcaa ti ij huaújse'upe'en na'a. Mí ajta, a' íjna í ti Jesús ayén tí'ixajtaca'a, ayée pu huataújmua'a ti ayén huamí'i. ¹⁴ Aj pu'i ayén e'ehauritiéecan jín tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri yeehui huamí'i a' íjna í Lázaro. ¹⁵ Neajta nu niyen huatántemua'ave nej caí ne'uun a'utéveeca'a a'iné a' í pu tejámuaatéva'iri sej si siyen rá'antzaahuaté'en setí'ij raaseiran a'ij nej huárini. Tiché'e yeehui te'uun á'uju'un a'u ti a'ij 'é'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Ajta a' íjn Tomás í mej majta miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua pú'een, a' í pu ayén tihua'utá'ixaa a' ímej í seica tijín:

—Tiché'e yeehui teajta te'uun á'uju'un tej ti tiyen jamuan huácui'ini.

Jesús pu ayén tihuaú'ixaa mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mej meri huácuii

¹⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'ará'a u Betania, ayée pu ráamua'areeri'i tijín pu'uri ayén á'atee a'achú cumu muácua xicaj mej ra'avá'ana a' íjna í Lázaro. ¹⁸ A'uu pu vejlí'í p'já'arici a'ujna u Jerusalén a'achú cumu huaíca kilómetros. ¹⁹ Mu'ití mú a'uun e'iré'ene a' íme í mej Israel jetze ajtémecan a'u mej é'eche a' íjna í Marta, ajta a' íjna í María mej mi miyen hua'utéjpua'ajte'en í mej jín ruxieemíjte'e ti a' íjn huá'ihuaara'a huamí'i. ²⁰ Tí'ij a' íjn Marta ayén ráamua'areeri'i ti nu'u Jesús e'evé'eme'ecaa, aj pu'i u á'ume ti ij ra'antinájche. Ajta a' íjn María, a'úu pu a'uteájturaa u chi'ita. ²¹ Aj pu'i Marta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huacatijche'e, capu mi'iníche'e í nejá'a. ²² Mí neajta inee, ayée nu yeehui ramua'aree ti Dios aúche'e ayén muaatá'asin tíj na'a a'ij pej tiraatáhuaviira.

²³ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—A' í pu yeehui ajtáhua'a huatarújsin a' íjna í a'ihuáara'a.

²⁴ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a' íjna í Marta tijín:

—Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ajtáhua'a huatarújsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain te'entipúa'ajte, ti ajta Dios jetzen hua'ajjájpua naíjmi'ica í mej meri huácuii.

²⁵ Ajta a' íjn Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín p'rici i nej hua'ajjá'apuana ná'aye'i í mej meri huácuii, neajta nu niyen hua'atá'aca mej mi ruuri muá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén ná'atzaahuaté'e ineetzi, ti pua'a a' íjn ayén huámí'ini, aúche'e pu ayén ruuri a'ame. ²⁶ Ajta ja'atí ti na'a ti ayén r'í'í ti'itíjcha'íi, ti ajta ná'atzaahuaté'e ineetzi, a' í pu caí ja'anáj mi'ini. ¿Ni qui piyen té'atzaahuaté'e pe' íjna jime'e?

²⁷ Ayee pu tiraata'ixaa a' íjna í Marta tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Ayee nu yeehui té'atzaahuaté'e pej pe'ín pú'een í Ciriistu'u, pajta pej yaujra'an pú'een í Dios, pej yen chaanaca japua e'icánejsin.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a a'u mej ye'avá'ana me' íjna í Lázaro

²⁸ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i u á'ume u chi'ita. Tí'ij i avíitzi jín ya'utajé í rujuu. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri mé e'evé'eme í maestro. A' í pu yeehui muajé'echu'eve'e a'ujna.

²⁹ Jíme'en pu'u ayén tiu'unamujri'i a' íjna í María, aj pu'i ca'anacan ájchee, ajta u á'ume í jemin. ³⁰ Ajta a' íjn Jesús, capúu xi a'uun a'uteáruteca'a u chajta'a sino a'úu pu'u aúche'e a'utéveeca'a a'utí Marta ye'entinájcheca'a. ³¹ Majta í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'úu mú e'eré'ete'ecaa u chi'ita jamuan í María mej mi miyen ra'anpuá'ajte'en í mej jín ruxieemíjte'eca'a. Matí'ij miyen raasej ti a' íjn María ca'anacan ájchee, tí'iquí huirájraa u chi'ita, matí'ij mi me'ín raatavén. Ayee mú tiu'umuá'aj ti nu'u a'uun á'ume a'u mej ye'avá'ana í ihuáare'ara'an ti ij a'uun e'ehuaújyeinixí'ín.

³² Tí'ij María a'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a a' íjna í Jesús, aj pu'i raasej, ajta aitáve a'u ti e'era'ícajme. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huatévecache'en, capu ayén mi'iníche'e í nejá'a.

³³ Tí'ij i Jesús ayén raasej ti ruyeineca'a. A'íi mú majta ruyeineca'a a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, í mej majta jamuan huajú'ucaa. A'íj pu jín jeíhua pu utéene í tzajta'an. Ajta jeíhua pu a'ij pua'a raatá'a.

³⁴ Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné jetze seye'avá'ana?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú a'utá'iyi'i, tavástara'a; patá'aj yeehui ya'utéeseij.

³⁵ Aj pu'i huaújyeineca'a í Jesús. ³⁶ Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a tijín:

—Casi'i yeehui, jeíhua pu raxí'eve'eca'a.

³⁷ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íi pu yeehui sej huarújte ti aracúuni'i. ¿Ni caí ayén tiraay'ítihua'a ti ij ayén raatá'an a'íjna í Lázaro ti caí huámi'ini?

Lázaro pu ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite

³⁸ Ajtahua'a pu utéene í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'u mej ye'avá'ana, a'u ti é'eteasta'a. Tetej pu a'itémuaaca'a a'ujna a'u ti a'utécun. ³⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui ra'antá'in mi tetej.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta, ti juutzeájra'an pú'een a'íjna ti huamí'i, tijín:

—Aru tavástara'a, a'ij pu pua'a yeehui teáar'le, a'iné pu'uri ayén á'atee muáacua xicaj ti a'uun avé'enamí'ihuaca'a.

⁴⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni caí yeehui niyen timuaatá'ixaa pej piyen rasejran í pej jín rí'i tiraatá'an í Dios ti pua'a piyen ná'antzaahuate'en? A'iné ni'ijta ne'u.

⁴¹ Matí'ij mi miyen ra'antá'íj í tetej. Aj pu'i Jesús júte'e á'ujneereca'a, ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Dios pej neya'upua. Ayee nu yeehui ne'íjna jín rí'i timuaatá'asin ne'íjna jime'e pej peri náanamujri'i. ⁴² Nee nu yeehui ramua'aree pej piyen ja'anáj ti na'a nenamua. Mí neajta niyen tiu'utaxájtaca'a ne'íjna jime'e mej jeíhua yeré'eevee í teite mej mi miyen rá'antzaahuate'en pej yeehui yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i ca'anín jín raatajé. Ayen tijín:

—Lázaro yeehui, patá'aj huiirájra'ani íiye pua'acé.

⁴⁴ Aj pu'i huirájraa a'íjna í ti huamí'icaa. Aúche'e pu cá'ijcatzi'ihuaca'a í íicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze, a'íjna jime'e í cíxuri í mej jín hua'acaícata muá'aye'i í mi'ichite. Ajta paaiu jín aránami'ihuaca'a í néerime'ara'an. Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui tiracá'ari'i, seajta ra'utáxijta.

A'íime í mej teyujta'a tí'ivaire'e, maújchueere, majta mú rajé'icatacu me'íjna í Jesús (Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Matí'ij miyen raasej a'ij ti huarj í Jesús, mu'ití mú miyen huataújtuaa í jemin a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, a'íime í mej majta e'iré'ene mej ramuaare me'íjna í María. ⁴⁶ Mí majta seica, a'íimej jemi mú á'uju'un í fariseos. Majta mú hua'utá'ixa a'ij ti huarj a'íjna í Jesús. ⁴⁷ Matí'ij mi a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayée mú hua'utajé í jueesi mej mi naími'i tiújseire'en. Ayee mú tiújihua'u tijín:

—¿A'iné yeehui terini? A'iné a'íi pu tí'ij pí na'a ayén tí'itj jín rici ti ayén huáp'i ruxe'eeve'e, í mej jín a'ij teja'useíra'a muá'ara'ani í teite. ⁴⁸ Tí pua'a yeehui tiyen raatá'acare'en ti ayén rijca, naími'i mú miyen huataújtuaasin í jemin. Majta a'íime í mej Roma ajtème'ecan, matí'ij miyen ráamua'aree, aj mú mi yeehui yé uvé'enejsin, mej mi titá'ari'i nain í tej jín títetateí, íiyu teyujta'a, ajta íiyen chuéjra'a japua, íiye Israél.

⁴⁹ Aj pu'i se'j ayén tiu'utaxájtaca'a, ti a'ájná'imua a'íjna jín ti'itéveeca'a ti'it'j jime'e ti jaítze'e ve'ée í mej jín tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Caifás. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu yeehui caí ti'it'j mua'aree. ⁵⁰ Capu yeehui ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén jaítze'e titaatéva'iri ti se'j na'a ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite caí tej naími'i antipuá'are. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁵¹ Capu ruse'j na'a a'ij tirájteu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a sino a'íi pu Dios jetze me'ecan raataxájtaca'a ti Jesús ayén nu'u huá'a jetze me'ecan mi'ini mat'j mena'a Israel jetze mej ajtéme'ecan. ⁵² Ajta nu'u, capu a'íime na'a sino a'íi pu nu'u ajta huá'a jetze me'ecan huámi'ini í yaújmua'ame'en í Dios í mej nu'u a'imua' a'ucaíjme'e, ti ij a'íin nu'u ajta hua'uré'eseire'en mej mi se'j mena'a teitejra'a pu'éene'e muá'ara'ani. ⁵³ T'j na'a a'ájná'imua ti ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íi mú miyen tiraaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica.

⁵⁴ A'íj pu jín, Jesús caí ché'e rusejrata á'uche'ecane'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a. T'íj jí huirájraa a'ujna Judea. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti á vejli'i a'utacá'a a'u ti caí é'e ti'it'jca'a. Aj pu'i chajta'a a'uteájrupi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Efraín. A'uu pu a'uteájturaa, majta a'íime í mej jamuan á'ujjhuane'e.

A'íi mú rahuauhua'u a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a me'íjna jime'e méjchueere

⁵⁵ T'íjta ari vejli'i pít'i'irijcaa mat'íj a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a miyen me'íjna jín tí'iyestehua'a í xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i, mu'iit' mú me'uun curé'ecijxi mej mi me'uun a'ujnén ánti Jerusalén mej mi amuacaí atí'íhuaxi'in a'ij ti ayén tiú'ujxe'leve'e mej mi miyen tiú'uyesten. ⁵⁶ A'íi mú maúche'e rahuauca'a. Mat'íj me'uun a'uté'uuca'a me'újna teyujta'a, ayée mú tiú'íhuauraca'a tijín:

—¿A'iné yeehui timuá'amitiejte'e mú'eetzi? ¿Ni caí yé uvé'enejsin ti yé tí'irámua'arive'esin í mej tí'iyesten?

⁵⁷ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta í fariseos, ayée mú tiu'uta'aíjtaca'a ti nu'u ayén huárini ti pua'a ja'atí me'e yé'emua'areere a'úu ti a'ij 'é'en í Jesús, ti a'íin nu'u ayén tihua'utá'ixaate'en mej nu'u mi raatéevi'i.

12

María pu nu'u ra'anáxiri'iri'i íicájra'an jetze í Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ T'íj auj te'á'aturaaca a'achú cumu arájsevi xicaj mej mi miyen me'íjna jín tiú'uyesten í xicájra'an ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, a'úu pu á'ume u Betania a'íjna í Jesús. A'uu pu e'echéjme'e a'íjna í Lázaro ti Jesús ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui. ² Mat'íj mi té'ucua'iraataca'a me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huar'j. Mat'íj mi tiraamí. Ajta a'íin Marta, ayée pu tí'ivaire'eca'a ti tihua'ateá'axi'in. Ajta a'íin Lázaro, a'íi pu huatécatii í meesa jetze jamuan a'íjna í Jesús.

³ Aj pu'i María ayén á yejjáj a'achú cumu já'ita'a liitro a'íjna í a'aseiite ti naa teáarí'e, ti ajta huápi'i je'íhua tí'ijnajche. Naardu pu raja'ara'a ti rumua'atí. María pu ra'anáxiri'iri'i í íicájra'an jetze í Jesús. Aj pu'i rucipuá jín ra'anáhuatzi'iri'i. Ajta temua'a pu naa te'uteáarieca'a nainjapua u chi'ita a'íjna jime'e í a'aseiite ti naa teáarí'e.

⁴ Mí ajta se'j ti jamuan á'uche'ecane'e, ayée pu ti'ihuaújniuuste tí'ij raase'j. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í Judás, ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'íi pu ajta á'iyen avíitzi jín tiu'utátuiire'esin í Jesús. ⁵ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'iné yeehui 'een jín mecaí ráatuaa me'íjna í aceite a'iné ayée pu tí'ijnajche a'achú cumu huaíca ciento í tumin? Aj pu'i yeehui rí'iríista á'ame'enche'e mej miyen hua'utá'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Judás.

⁶ Capu ayén raataxájtaca'a a'íjna jime'e ti jetzen ruxe'leve'eca'a a'ij ti tihuá'aruure a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, sino ayée pu a'íjna jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'iné a'íi pu

nahua'ari pú'eene'e. A'iné a'íi pu racha'íica'a í mej tzajta'an ru'ucá'ave í tumin, a'íi pu ajta ruvaire'eca'a a'íjna jime'e í tumin.

⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej yehui rá'itziite'e. Ché'e ayén huárini, a'iné a'íi pu ayén raateájtuaa a'íjna í aceite ti ij ayén ra'utámua'aree í xicájra'an jetze mej jetzen na'avá'anajsín. ⁸ A'íi mú yehui mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u títj na'a rusén jime'e a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Mí neajta inee, canu niyen rusén jín mú'ejmi jemi seíire'e na'ame. A'íj pu jín, xí'epi'in huaríj amíjna mi 'íita'a. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

A'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú nu'u méje'icacacu me'íjna í Lázaro

⁹ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, mu'ití mú miyen ráamua'areeri'i ti Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mat'íj mi me'uun e'iré'ene mej mi raasej, majta mej raasej me'íjna í Lázaro ti Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácui. ¹⁰⁻¹¹ A'íj mú jín miyen tiraaxí'epi'intare a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a mej mi majta raajé'ica me'íjna í Lázaro, a'iné mu'íi mú miyen rá'ajaahuat'e'eca'a í Jesús me'íjna jime'e ti ayén Lázaro huarújte. Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, a'íi mú miyen huataújtuaaca'a í Jesús jemi.

Ij pu icu, Jesús pu a'uun a'ujnéj u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yee ruijmua'a yee, a'íime í mej me'íjna jín ajteáxiireca'a mej mi me'uun tiú'uyesten, ayée mú ráamua'areeri'i ti nu'u a'íin Jesús e'evé'eme'ecaa a'ujna Jerusalén. ¹³ Mat'íj mi tacíj xámua'ij antíveichixi, majta ya'upí. Mat'íj mi á'uju'un mej mi ye'entinájche. Aye mú tí'ijjhuaca'a tijín:

—Temua'a pu tí'ixi'epi'in. Tiché'e yehui rí'i tiraatá'an te'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en í tavástara'a. Tiché'e yehui rí'i tiraatá'an te'íjna í Rey ti titaata'aíjte'esin itejmi tej Israél jetze ajtémecan. —Aye mú e'eve'ejíjhuaime'e.

¹⁴ Aj pu'i Jesús puuru'u huáteu ti caí xi ja'atí japuan avé'eyeijxi. Aj pu'i japuan avé'eyeijxi ti ij ayén huárini a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tijín:

¹⁵ Caxu yehui tí'itziíine'e mi sej se'uun huachéjme u Sión.

Casi'i yehui mú'een, a'íi pu mé'e ve'emej í ti tejámuaata'aíjte'esin.

A'íi pu ajta yehui avé'eca japuan í puuru'u ti rayauj.

¹⁶ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, amuacaícan, camu yaúlitiee muá'araa a'ij ti huataújmua'a títj na'a ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a. Mí ajta, tí'ij ari Dios ayén ra'ajjáj í Jesús, ajta ayén nain jín tira'íjca, aj mú mi xaa ra'utámua'areeri'i ti ayén jíme'en té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e í Jesús. Majta miyen ra'utámua'areeri'i mej miyen ráaruu.

¹⁷ Majta a'íime í mej mu'íi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta Jesús jamuan seijre'eca'a tí'ij Jesús ayén tiraatajé a'íjna í Lázaro ti nu'u ayén huirájra'ani a'utí e'evé'enamí'ihuaca'a. Tí'ij Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácui, a'íi mú á'iyen miyen tiu'utaxájtaca'a a'ij ti huaríj. ¹⁸ Majta a'íime í seica í teite, mat'íj ráamua'areeri'i ti Jesús ayén tí'itíj jín huaríj ti huápí'í ruxe'eve'e, mat'íj mi miyen u á'uju'un mej mi ye'entinájche. ¹⁹ Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiúj'ixaate'eca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u té'eme; capu tí'itíj a'ij tejamuatévair'esin sej siyen raatá'ijmí. Casi'i, mat'íj mena'a yehui pua'amé mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, naími'i mú rá'ajaahuat'e'e.

A'íi mú miyen tí'ijxe'eve'e a'íime í mej Grecia é'eme'ecan mej raasej me'íjna í Jesús

²⁰ Majta seica me'uun a'uté'uuca'a huá'a tzajta'a a'íimej í mej a'uun a'ujnéj mej mi raateánajche í Dios a'ájna mat'íj tí'iyeste. A'uu mú é'eme'ecan a'íime u Grecia. ²¹ A'íi mú e'iré'ene í Felipe jemi, a'íjna ti a'uun é'eme'ecan u Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Aye mú tirájhuaviiri'i tijín:

—Mú'ee vásta'a, ayée tu yehui tí'ijxe'eve'e tej tiu'uxáj jamuan í Jesús.

²² Ajta a'íin Felipe, á pu a'uré'ene ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'íjna í Andrés. Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti t'íta'ajjte'e a'ij tej ye'í huárini

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú t'íjn:

—Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'ene ti Dios ayén r'íi tinaatá'an ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. ²⁴ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti pua'a caí é'ejveti á chuaata'a ti ij a'uun huám'i'ini a'íjna í játze'ara'an í triigu, ayée pu rusej na'a huateáturaasin a'íjna í játze'ara'an. Na'ari ti pua'a ayén huám'i'ini, jeíhua pu yeehui jetzen a'iránejsin seica í jatzi.

²⁵ 'Ayej che'atá na'a 'een huá'a jíme'e í teite. Tí pua'a ayén jaítze'e jetzen ruxe'eve'e ja'atí ti na'a a'íjna ti íiyen t'íisejre'e íiyen chaanaca japua caí ayén jetzen ruxe'eve'e ti ra'ará'astijre'en í Dios, a'íi pu yeehui yá'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Na'ari caí, ti pua'a caí ayén a'atzu jetzen tiú'ujxe'eve'e t'íj na'a ti íiyen t'íisejre'e íiyen chaanaca japua sino ayée pu huataúra'an ti nain á'urieni ti íiyen rájcha'íi, ti ij ayén ra'ará'astijre'en í Dios, ayée pu yeehui ruurican jín huataúra'asin t'íj na'a rusén jíme'e.

²⁶ 'Tí pua'a ja'atí ayén nevaire'e pu a'ame ineetzi, ayée pu ruxe'eve'e ti a'íin ayén che'atá na'a rijca a'ij nej rici inee. Ajta, a'u ti na'a nej niyen a'utevé'e na'ame, a'íi pu ajta ineetzi jamuan a'utevé'e a'ame a'íjna ti nevaire'e. Tí pua'a yeehui ja'atí ayén nevaire'e, a'íi pu í niyá'upua ayén r'íi tiraatá'asin.

²⁷ 'Pu'uri a'ij pua'a ne'ase yú ne tzajta'a. ¿A'iné nena'a nij niyen tiu'utaxájta? ¿Ni qui niyen tiu'utaxájta ne'íjna ti jíme'en yee: “Niyá'upua, patá'aj yeehui piyen nu'irájtuaani ti ij caí ayén tináaci'iti a'ij ti ari teja'uré'enejsin”? Mí neajta caí, canu. Canu niyen tiu'utaxájta a'iné ayée nu yeehui 'een jín yú a'uvé'emej nej niyen yé huácattí íjii.

A'íi mú teite miyen ráanamujri'i t'íj Dios tiu'utaxájtaca'a

²⁸ 'Mí pej ní'ia'upua, patá'aj tihua'utasejrate'en í nej jín r'íi timuaatá'asin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu'i júte'e e'icánamujre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjn:

—Nu'uri yeehui niyen tihua'utasejrate. Neajtahua'a nu niyen tihua'utasejrate'esin.

²⁹ Majta a'íime í teite í mej a'uun ajteáxiireca'a, a'íi mú majta ráanamujri'i. Seica mú miyen raataxájtaca'a mej nu'u huatéeniu. Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a ti sej nu'u ayén jamuan tiu'utaxájtaca'a ti júte'e t'íivaire'e í Dios ti é'esejre'e.

³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Capu ayén yeehui tiu'utaxájtaca'a a'íjna jíme'e ti ca'aníjra'a naatá'an ineetzi sino ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'an mú'ejmi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e a'ij ti t'íimi'ini

³¹ 'Pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen hua'uxjíte'en mat'j mena'a pua'amé yen huachéjme. Pu'uri ajta a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze í nej jetzen raatamuárite'esin ne'íjna ti yen t'íajta íiyen chaanaca japua. ³² Neajta inee, mat'íj meri aj neja'utavén, aj nu ni niyen naíjmi'ica huatájeevi í teite mej mi curé'ecijxi'ín ineetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³³ Ayee pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í t'íimi'ini.

³⁴ Mat'íj miyen tiraata'ixaa a'íime í mej me'uun ajteáxiireca'a t'íjn:

—Ayee tu yeehui tiyen ráanamujri'i te'íjna jetze í niuucari í mej jín t'íajta ti a'íin Ciriistu'u nu'u ayén rusén jín ruuri huateáturaasin. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné t'íiri'iri pej piyen ti'ixa yee ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u á ya'utavén me'íjna ti teáata'a jetze airaújnejte? ¿A'ataani yeehui p'írici a'íjna ti nu'u teáata'a jetze airaújnejte?

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Aúche'e pu a'atzu á'ateere mú'ejmi jemi í tatzari ti jín huanéeri'icí a'ame. Setá'aj yeehui siyen á'ujjhuane'en a'ij ti tiraavjíte'e ajta auj mú'ejmi tzajta'a ayén seijre'e í tatzari ti jín huáneeri'i, ti ij yeehui caí a'amua japua rájveti í ti huatíca'a. A'íjna ti yeehui ayén t'íca'amiste'e á'uche'ecan, capu ramua'aree a'u ti á'ume. ³⁶ Setá'aj siyen

huataújtuaani a'íjna jemi ti jetzen airáninei í tatzari ti jín huáneeri'i sej si siyen se'íjna jetze ajtème'ecanta a'íjna ti huáneeri'i.

Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uraa a'íjna í Jesús, ajta hu-ateúravaataca'a huá'a jemi.

Camu té'atzaahuat'e í teite

³⁷ A'í pu ari jeíhua tiu'umuáriej huá'a jemi ti'itíj ti ayén huápi'i ruxe'eve'e. Mí majta a'íime, camúu xi jirá'ujca'anejca'a mej miyen huataújtuaani í jemin. ³⁸ Ayej tiu'uríj tí'ij ayén araúrasten a'ij ti tiraataxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ti ayén tíjín:

Nevástar'a, capu ja'atí yeehui ayén rá'antzaahua

a'ij tej tihua'utá'ixaa.

Capu yeehui ja'atí ayén yaú'itiée já'araa a'ij ti huataújmua'a

a'íjna ti Dios rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén huaríj.

³⁹⁻⁴⁰ A'íj mú jín caí rá'antzaahua a'íjna jime'e, a'ij ti pua'amecié ayén raataxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tíjín:

A'í pu nu'u yeehui ayén huá'uruu mej miyen aracúcu'unijme'eni
mej mi caí atanéjne'ere.

A'í pu yeehui ayén huá'uruu mej mi antaújnaamuan í ru tzajta'a
mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

Na'ari ti pua'a pí mena'a, a'íj mú seicié tiú'umua'atíjche'en,
nej nu'u niyen hua'urújte'enche'e.

⁴¹ Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan a'íjna ti ayén raaseíj í ti Dios jín rí'i tiraatá'aniche'en. A'í pu ajta ayén tiraataxájtaca'a a'íjna jime'e í Jesús.

⁴² Jee xaa ne'u, mu'iití í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, a'íime mú miyen rá'antzaahua. Mí majta a'íime, camu raxájtacuca'a huá'a tzajta'a í teite me'íjna jime'e mej huá'atziine'eca'a í fariseos, majta mej mi caí seica miyen huiirá'ite me'újna u teyujta'a.

⁴³ Jaítze'e pu hua'aránajcheca'a mej mi teite miyen rí'i tihua'utá'an caí í Dios.

A'íj mú runaíjmi'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁴⁴ Aj pu'i Jesús ayén ruseírata tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ayén ná'antzaahuat'e'en ineetzi, capu neetzi na'a á'atzaahuat'e sino ajta pu rá'atzaahuat'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ⁴⁵ Tí'ij a'íin ayén neseíj ineetzi, a'íj pu ajta raseíj a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

⁴⁶ 'Aye nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni niyen huá'uruuren í teite tíj tatzari í ti jín huá'a tzajta'a huáneeri'i mej mi caí ché'e miyen tíca'amiste'en á'ujujhua'ane'en a'íime í mej miyen ná'astijre'e ineetzi. ⁴⁷ Tí pua'a ja'atí nenamua a'ij nej tí'ixa, ajta caí ná'astijre'e, canu yeehui rá'axijte'en inee, a'iné canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen hua'uxíjte'en a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua sino nej ni hua'irájtuaani.

⁴⁸ 'Jee xaa ne'u, tí'itíj pu yeehui pú'een ti ayén rá'axijte'en a'íjna í ja'atí ti ayén naaré'iti, ti ajta caí rá'astijre'e a'ij nej tí'ixa. A'íjna ne'u yeehui, í nej jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu rá'axijte'en a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen nain te'entipuá'ajte.

⁴⁹ 'Aye pu'u na'a, a'iné canu yeehui neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tiu'uxájtaca'a sino a'íin ti niyá'upua pú'een, a'íj pu ayén tinaata'áj a'ij nej ye'í tiu'utaxáj, ajta í nej jime'en niyen tiu'utaxájtaca'a. ⁵⁰ Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ayén tinaata'áj ti ij ayén tejá'amuaci'iti sej siyen ruurican huateáuran tíj na'a rusén jime'e. A'íj nu jín ayée nu che'atá nena'a tí'ixa a'ij ti a'íin niyá'upua ayén a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tiu'utaxáj.

13

Jesús pu hua'anája'usixi í huá'íica jetze a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

¹ Pu'uri tímua'a a'ájna teja'uré'enejsime'e í mej jín ra'utámua'aree ja'anáj ti Dios ayén tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an

jetze ti jetzen á'ura'ani íiyen chaanaca japua ti ij a'uun a'ujnén u júte'e, ya'upuáara'an ti é'esejre'e. Tíj na'a ti yen huatasejre íiyen chaanaca japua, a'íi pu ayén huá'axe'eve'eca'a a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta íjii, pu'uri ayén hua'utasejrataca'a ti nain jín huá'axe'eve'eca'a.

² Matí'ij tí'icua'acaa í chumua'an, a'íi pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ajta ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Pu'uri a'íin Satanás ca'aníjra'a raatá'aca ti tiu'utátuiire'en í Jesús. ³ Jesús pu ajta ramua'areereca'a ti a'íin ya'upuáara'an ayén nain jín tira'íjca, ti ajta ruyá'upua jemi a'uvé'emej, ajta a'úu pu ajta a'ujnéjsin í jemin.

⁴ Aj pu'i ájchee a'u mej tejé'ecua'aca, ajta huiiré'uchuiiri'i í rutasi ti ru'iré'eviijca'a. Aj pu'i avá'ujj'icie c'íxuri jime'e í mej jín huá'acá'iimua. ⁵ Tí'ij jí a'uun atéejei í caasu jetze. Aj pu'i a'utéjche ti hua'anája'usixi'ín í huá'achepuaatze'en seij ajta seij í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta hua'anáhuatzi'iraxi a'íjna jime'e í c'íxuri ti jín avá'ujj'ici'eca'a.

Capu raxí'eve'e a'íjna í Pedro ti Jesús ayén ra'anája'usixi'ín

⁶ Aj pu'i a'uun e'iré'ene a'íjna jemi í Simón ti ajta i'i Pedro. Aj pu i a'íin Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástar'a, ¿ni yeehui pajta piyen na'anája'usixi'isin nechepuá jetze?

⁷ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tíjín:

—Capúu xi a'ij timuá'amitiejte'e a'ij nej 'éen jín niyen rici, sino mejca'ihuáyee pej xaa yeehui yaú'itiée pua'amé.

⁸ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej xaa ne'u, ja'anáj piyen na'anája'usixi'isin í nechepuaatze'e.

Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a yeehui necaí niyen mua'anája'usixi'ín á'achepuaatze'e, capej ché'e huá'a jetze ajtéme'ecanta pua'amé í mej neetzi jemi seíire'e muá'aju'u.

⁹ Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro tíjín:

—Nevástar'a, ti pua'a yeehui ayén ruxe'eve'e, capej ayée pena'a na'anája'usixi'ín í nechepuaatze'e, sino pajta pej piyen na'anája'usixi'ín í nemuajca'a jetze, pajta na'avé'e-ja'usixi'ín í nemu'uutze'e.

¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ari ayén hua'íihuaca'a, ayée pu'u ruxe'eve'e ti ayée na'a ra'anája'usixi'ín í chepuaatze'en, a'iné capu ché'e chueemuara'a nain japua ti ratéhua'ira'a. Seajta mú'een, caxu ché'e chueemua, sino seij pu yeehui xaa ayén chueemuara'a.

¹¹ Ayee pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u seij na'a chueemuara'a, a'iné a'íi pu ari ramua'areereca'a ja'atí ti a'íin pú'eene'e ti ayén tiu'utátuiire'esin í jíme'en í Jesús.

Jesús pu tihua'ixaate'e a'ij ti 'een jime'e hua'anája'usixi

¹² Tí'ij raatapúa'ajtaca'a ti ayén hua'anája'usixi, ajta pu huiré'ujviijri'i í rutasi. Aj pu'i a'ujjejxi á vejli'i a'utí í meesa a'utéjvee. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni yeehui séjmua'aree a'ij nej 'een jín niyen amuáaru? Nee nu tejámuaatá'ixaate'esin. ¹³ Ayee xu yeehui mú'een neetamuá'amua yee Maeestru, seajta siyen tíjín Tavástar'a. Ayee pu yeehui tiraavíjte'e a'iné nee nu ne'ín pú'een.

¹⁴ 'Ajta íjii, nej á'amuavastara'a pú'een, neajta a'amua maestro, ayée nu amua'anája'usixi í á'amuachepuaatze'e. Setá'aj yeehui siyen che'atá sena'a anaúja'usixi'ín ruchepuáatze'e rujímua'a. ¹⁵ Ayee nu ámuuatá'itiiiri'i sej si siyen huárini a'ij nej neri amuáaru mú'ejmi.

¹⁶ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e a'íjna ti tí'ajta caí a'íjna ti ravaire'e. Ajta yeehui, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a caí i nej a'uta'ítí'ihuaca'a. ¹⁷ Ajta íjii, setíj seri tí'ijmua'aree se'íjna, Dios pu yeehui rí'i tejámuaatá'asin ti pua'a siyen che'atá sena'a huárini.

¹⁸ 'Canu naíjmi'ica mú'ejmi jime'e niyen ti'ixa. Nee nu ramua'aree a'ij mej e'en í nej hua'avé'ehuau. Neajta nu niyen ra'avé'ehuau ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari

jetze ti ayén tijín: “A'í pu nu'u yeehui í nej raatá'inee ti tiú'ucua'ani ineetzi jamuan, a'í pu nu'u yeehui a'utéjche ti nájcha'íre'e á'ara'ani.”

¹⁹ 'Aye nu amuacá niyen tejá'amua'ixaate'e íjii tí'ij cáí xí ayén tiú'urini sej si siyen té'antzaahuat'e en nej ne'ín pú'een a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa, sej si seuj té'atzaahuat'e a'ájna ti ayén tí'ineruuren.

²⁰ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a yeehui ja'atí ayén ra'ancuré'evi'itin a'ájna nej raata'íteca'a, a'í pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén na'ancuré'evi'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti yen nej'uta'íteca'a. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Í ti jín ra'antipuá'ajte í Jesús ti huá'a jamuan tiú'ucuaa

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, jeíhua pu a'ij pua'a raatá'a í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i ayén e'ehuauritiécan jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Aye nu yeehui tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e, seíj ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tiu'utátuiire'esin ineetzi.

²² Majta a'íime í mej jamuan á'ujjhuane'e, mua'araujsejiraxi seíj ajta seíj. Camu a'ij tirájteuve'e a'ij ti huataújmua'a a'ájna ti Jesús ayén tiraataxájtaca'a. ²³ Ajta seíj ti a'ímej jetze ajtémecan, a'í pu aicaújtutzi í Jesús jemi. A'í pu a'ín pú'een Jesús ti raxí'leve'eca'a. ²⁴ Ajta a'ín Simón, ti ajta i'í Pedro, a'í pu rumuájca'a jín raatajé a'ájna ti Jesús raxí'leve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui raata'íhua'u ja'atí ti pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a.

²⁵ Ajtahua'a pu ayén aicaújtutzi í Jesús jemi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástara'a, ¿a'atani a'ín pú'een?

²⁶ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí pua'a yeehui neri ra'ateáaru'unen i tuxa'a jetze í pan, aj nu ni raata'í'ite'esin ne'ájna í ja'ati ti a'ín pú'een.

Aj pu'i Jesús ayén ra'ateáaru'ujé í pan í tuxa'a jetze. Aj pu'i a'ájna huata'í'ite í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. ²⁷ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan a'ájna í Judás, aj pu'i Satanás ayén huataseíjre í tzajta'an. Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui ca'anacan piyen huárini a'ij pej peri tiu'umuá'aj.

²⁸ Majta í seica, camu a'atzu yaú'itiéé muá'araa a'ij ti leen jín ayén tiraata'ixaa. ²⁹ Seica mú miyen tiraamuá'a ti Jesús ayén tiraata'ixaa ti ti'itíj huánanan í mej jín tiú'uyesten na'ari ti'itíj ti hua'utapuaíjve'en í mej cáí a'ij tí'ijviicua'i. ³⁰ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan, aj pu'i huirájraa a'ájna í Judás. Ajta pu'uri huatíca'aaa.

Í niuucari ti jaítze'e ruxe'leve'e tej nu'u huátaxe'leve'en seíj teajta seíj

³¹ Tí'ij huirájraa a'ájna í Judás, aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri yeehui Dios ayén rí'í tinaatá'a i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. Neajta inee, ayée nu neri ne'ájna jín rí'í tiraatá'a í Dios ne'ájna jime'e a'ij nej huaríj. ³² Tí pua'a yeehui niyen rí'í tiraatá'an í Dios ne'ájna jime'e nej niyen huámi'ini, Dios pu ajta, ruseíj ayén rí'í tinaatá'asin a'ájna jime'e ti ayén na'ajjásin. Ajta a'í pu ca'anacan rí'í tinaatá'asin.

³³ 'Niyaujmu'a, a'atzu nu'u niyen yé á'ateeri mú'ejmi jemi. Mú'een xu nehuauni. Mí neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'ixaate'e a'ij nej neri tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Capu xaa ne'u rí'irí sej yeehui a'uun a'ujnéen a'u nej a'ujnéjsin.

³⁴ 'Neajta nu niyen jéjcuacan jín tejá'amua'íjcate'en sej siyen huaújxe'leve'en. Aye pu ruxe'leve'e sej siyen che'atá sena'a huaújxe'leve'en a'ij nej neri tejámuaaxí'leve mú'ejmi.

³⁵ Tí pua'a yeehui siyen huaújxe'leve'en, aj mú mi náimi'i miyen ramua'aréeren sej siyen ná'astjire'e.

Jesús pu tihua'ixaate'e ti nu'u Pedro tiu'utéhua'ita í jemin
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Aj pu'i ayén tiraata'lhua'uri'i a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro tijín:

—Tavastara'a, ¿a'uné yeehui pá'ume'e pua'amé?

Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capúu xi yeehui ri'irí pej pe'uun á'ume'en neetzi kujta'a a'u nej á'ume sino méjca'i huáyee xaa pej piyen pe'uun nej kujta'a pá'ume'e pua'amé.

³⁷ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín caí ri'irí íjii nej yeehui ne'uun á'ume'en á'a kujta'a mú'heetzi? Nee nu yeehui á'anca'ane nej huámi'ini á jetze me'ecan.

³⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen ahuá'aca'ane pej nu'u piyen huámi'ini neetzi jetze me'ecan? Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ixaate'e a'ij pej pi rini. Tí'ij caí xi huajíjhuan í gallo, huaíca pej piyen tina'avé'avaata pej nu'u caí nemua'ate.

14

Jesús pu rí'i huá'aruure a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

¹ Caxu a'ij tité'ujmuajca. Seuche'e xu yeehui rá'atzaahuate'e í Dios, seúche'e xu seajta ná'atzaahuate'e ineetzi. ² Jéihua pu chi'i a'uun tejé'esejre'e a'u ti niyá'upua huatéechi'i í júte'e. Tí pua'a caí ayén ti'ayájnache'e, nee nu yeehui seicié tejámuaata'ixáate'enche'e. A'uu nu a'umé'e na'ame nej ni ne'uun rí'i tejá'uruuren a'u sej se'uun a'uté'e xá'aju'un. ³ Ajta, ti pua'a niyen ne'uun á'ura'ani nej ni niyen rí'i tejá'uruuren a'u sej a'uté'e xá'aju'un, aj nu ni yen ve'ecánejsin neajtahua'a nej ni niyen amuá'anvi'itin sej si seajta se'uun a'uté'e xá'ara'ani a'u nej neajta a'ucaí na'ame. ⁴ Seajta mú'een, xu'uri yeehui huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i a'u nej a'umé'e na'ame. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁵ Aj pu'i Tomás ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, catu yeehui ramua'aree a'u pej a'umé'e pua'amé. A'íj tu jín catu a'atzu huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een í ti amuá'avi'itin a'íjna jetze í juye, nee nu neajta ne'ín pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, neajta nu yeehui ne'ín pú'een í ti jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén huataújtuaani í Dios jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íjn amuacaícan huataújtuaani ineetzi jemi. ⁷ Tí pua'a rí'i setináamua'ati, ayée xu seajta tí'iramua'ati se'íjna í niyá'upua. Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, mú'een xu xaa ramua'ate, seajta seri raaseíj.

A'íi mu'u naími'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁸ Aj pu'i a'íjn Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj yeehui taataseíjrate'en pe'íjna í ayá'upua. A'íj tu'u xe'eve'e iteen.

⁹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nu'uri xaa yeehui á'atee nej mú'ejmi jemi huaca. ¿Ni tzaa pecaí xi nemua'ate, mú'ee Felipe? Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ja'atí ti na'a ti ayén naaseíj ineetzi, a'íi pu ajta ari raaseíj í niyá'upua. ¿A'iné 'een jín piyen tinaatá'ixaa yee nej nu'u amuaataséjrate'en í niyá'upua?

¹⁰ ¿Ni tzaa pecaí piyen té'atzaahuate'e ti a'íjn niyá'upua ne jemi sejre'e, neajta nu yeehui che'atá nena'a niyá'upua jemi sejre'e? Canu neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tí'imua'ixaate'e, sino a'íjn niyá'upua ti ayén nej jemi sejre'e, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén rici. ¹¹ Patá'aj piyen ná'antzaahuate'en ti pua'a yeehui niyen timuaatá'ixaate'en yee niyá'upua pu nu'u ne jemi sejre'e, neajta nu jemin sejre'e í niyá'upua jemi. Na'ari caí, patá'aj pe'íjna jín pena'a té'antzaahuate'en a'ij nej yeehui huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e.

¹² 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, ayée pu che'atá na'a huárini a'ij nej rijcaa inee. Jee xaa ne'u, a'íi pu yehui ayén huárini ti jaitze'e ruxe'eve'e caí í nej jín niyen rijcaa. Ayee pu 'een jín rini a'íjna jime'e nej ne'uun a'umé'e na'ame í niyá'upua jemi. ¹³ Neajta niyen huárini a'ij sej siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, nej ni rí'i tiraatá'an í niyá'upua.

¹⁴ 'Tí'itíj ti na'a sej yehui siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, ayée nu xaa rini.

Jesús pu ayén te'ataújratziire ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén nu'u huateáturaasin huá'a jemi

¹⁵ 'Tí pua'a yehui siyen nexí'eve'e ineetzi, ayée xu se'íjna ará'astijre'en í nej jín tejámuaata'áijte'esin. ¹⁶ Neajta nu niyen tiraatáhuaviira í niyá'upua jemi ti i a'íin yen amuja'uta'ítí'i se'íj ti a'amua japua huániuuni, ti i a'íin mú'ejmi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷ 'A'ii pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti jetzen airáninei tíj na'a ti ayén ti'ayajna. Capu rí'írí mej miyen ra'ancuré'an a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, a'iné capu a'ij huá'amitíejte'e a'ij ti ríci a'íjna í xiéjniu'ucari. Camu yehui majta ramua'ate. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een jín ramua'ate a'iné a'íi pu a'amua jemi seijre'e, ajta pu mú'ejmi jemi huateáturaasin.

Jesús pu ajtahua'a tihuá'ixaate'e ti nu'u mi'ini

¹⁸ 'Canu yehui ruséntacan amuaateáturaasin, ti caí ja'atí ayén á'amuaaire'e sino nee nu neajtahua'a mú'ejmi jemi uvé'enejsin. ¹⁹ Capu ché'e á'ateere mej yehui caí ché'e yé neseijran a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa neseijran. Nee nu huatarújsin nej ni neajtahua'a ruuri ná'ara'ani, a'íj xu jín seajtáhua'a ruuri xá'aju'un. ²⁰ A'ájna xicájra'an jetze nej jetzen huatarújsin, aj xu si siyen ramua'aréeren nej niyen jemin seijre'e í niyá'upua jemi, ajta yehui a'íin, a'íi pu ajta neetzi jemi seijre'e.

²¹ 'Ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'a a'ij nej tiu'uta'ájtaca'a, ti ajta ayén nain ra'ará'astijre'en, a'íi pu a'íin pú'een ti xaa nexí'eve'e. Niyá'upua pu yehui ajta raxí'eve'e a'ame a'íjna ti ayén nexí'eve'e. Neajta inee, nee nu raxí'eve'e na'ame, neajta jemin huataseijre'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²² Aj pu'i se'íj tiu'utaxájtaca'a ti ayén ántehuaaca'a tíjín Judás. Capu a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes, sino se'íj. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej pi piyen pena'a téjmi jemi huataseijre'esin, pajta caí a'ímej jemi í mej yen huachéjme í chaanaca japua?

²³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí ayén tí'inexe'eve'e, a'íi pu ayén ra'ará'astejsin a'ij nej tí'imua'ata. Niyá'upua pu ajta raxí'eve'e a'ame. Teen tu hui teajta huataseijre'esin í jemin. Teajta tiyen huateáturaasin í jemin. ²⁴ Ajta a'íin ti caí ayén tí'inexe'eve'e, a'íi pu ajta caí ra'ará'astejsin a'ij nej tí'imua'ata. Canu hui nese'íj a'ij tirájteu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e sino a'íjna í niuucari, a'íj pu jetze airáninei a'íjna í niyá'upua ti yen neja'uta'íteca'a.

²⁵ 'Ayee nu tejámuaatá'ixaa íjii nej nauj a'amua jemi yen huaca. ²⁶ Ajta a'íin ti yehui a'amua japua huániuuni, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ayén tiraavíjte'e sej si raná'amiche'en, a'íi pu í niyá'upua ayén ya'uta'ítí neetzi jetze me'ecan, ti i a'íin nain jín tejamuáamua'aten. A'íi pu yehui ajta ayén amuaatá'asin sej si siyen ra'utámua'aree nain jín a'ij nej tejámuaatá'ixaa.

Jesús pu tí'itíj jín hua'anpuá'ajte'e a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

²⁷ 'Ayee nu niyen amuaatá'asin ti ij nain jín amua'anpuá'ajte'en. A'íjna í nej jín amua'anpuá'ajte'esin, neetzi pu jetze airáninei. Capu yehui ayén 'een a'ij ti a'íin 'een í ti huá'a jetze na'a airáninei a'ímej í mej yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua í mej me'íjna jín hua'anpuá'ajte'en í ruxí'ej teite. Caxu a'ij pua'a tité'ujmuajca. Caxu seajta tí'itziine'e.

²⁸ 'Xu'uri yee siyen ráanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa nej nu'u a'umé'e na'ame, neajta nu'u mú'ejmi jemi uvé'enejsin. Tí pua'a yeehui siyen tí'inexe'eve'ecache'e, ayée xu 'een jín rutémua'ave'ecache'e se'íjna jime'e nej ne'uun a'umé í niyá'upua jemi a'iné niyá'upua pu jaítze'e ruxe'eve'e necaí inee. ²⁹ Ayee nu amuacaí tejá'amua'ixaate'e tí caí xi tí'itíj a'ij huaríj sej si siyen té'antzaahuat'e'en nej ne'ín pú'een a'ájna xicájra'an jetze tí jetzen ayén teja'uré'enejsin nej ne'uun a'umé.

³⁰ 'Canu yeehui ché'e jeíhua tejámuaatá'ixaate'esin a'iné pu'uri tén yé uvé'enejsin a'ájna tí a'ij pua'a 'een, tí ajta yen japuan tí'ajta í chaanaca. Mí ajta a'íin, capu a'atzu rí'irí tí ayén tí'itíj jín na'antimúá'itin. ³¹ Che'eré yeehui, tiché'e huiráciine teyujna mej mi me'ín í mej yen chaanaca japua huachéjme, miyen ráamua'aree nej niyen raxí'eve'e í niyá'upua, neajta niyen che'atá nena'a ríci a'ij tí a'íin ayén tinaata'aj.

15

Í ciyej tí huasti'i, ajta í pi'istáare'ara'an

¹ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej tí xaa rí'en. Ajta niyá'upua pu a'íin pú'een í tí rí'i raruure í pi'ista. ² A'íi pu ra'antivé'iche tíj na'a í pi'ista tí neetzi jetze airánineí tí ajta caí taaca. Ajta tíj na'a í pi'ista tí xaa taaca, a'íi pu cáj caj tira'antivé'iche tí ij jaítze'e huatáca'an. ³ Xu'uri yeehui urarí'en mú'een, a'íjna jime'e í niuucari í nej jín neri tejámuaatá'ixaa. ⁴ Setá'aj seuj siyen neetzi jemi seijre'e. Aj nu ni niyen che'atá nena'a mú'ejmi jemi seíre'e na'ame.

'Capu a'atzu a'ij tí'irí'irí tí seíj pi'ista ayén ruseíj huatáca'an sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e tí auj ajtáveeca í ciyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Capu yeehui a'atzu a'ij tí'irí'irí sej tí'itíj huamuá'itin í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi tí pua'a secaí neetzi jemi seijre'e.

⁵ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej. Mí seajta mú'een, mú'een xu pi'ista pú'een tí neetzi jetze ajta'ú'upu'u. Tí pua'a ja'atí ayén neetzi jemi seijre'e, tí pua'a neajta inee jemin seijre'e, a'íi pu yeehui ayén jeíhua tí'imua'itin í tí jín tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

'Seajta mú'een, tí pua'a secaí neetzi jemi seijre'e, caxu tí'itíj a'ij ruuren. ⁶ Ayee pu 'een tíj na'a tí caí ché'e ayén neetzi jemi seijre'e. Ayee pu 'een tíj a'ájna í pi'ista, í tí antíveichi'ihuaca'a, tí ajta ja'atí á ya'uhua'axi tí ij huatéhuan. Ayee mú' raruuren naíjmi'ica í pi'ista mej miyen raaré'eseire'en, majta án yá'uhua'axin í taj japua tí ij huatéajtaani.

⁷ 'Tí pua'a siyen neetzi jemi seijre'e, tí pua'a seajta siyen ra'ará'asten í niuucari í nej ámuuamuá'ate, ayée pu yeehui Dios ayén amuaatá'asin tí'itíj sej a'ij tiraatáhuaviira.

⁸ Tí pua'a siyen jeíhua raamuá'itin í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi, a'íj pu a'ájna jín ámitieere'e a'ame sej siyen tina'ará'astijre'e ineetzi. Ayee xu se'íjna jín rí'i tiraatá'asin í niyá'upua. ⁹ Ayee nu che'atá nena'a neri tejámuaataxí'eve a'ij tí ajta ari tinaataxí'eve í niyá'upua. Setá'aj seuj neetzi jemi seijre'e nej ni amuaaxí'eve'en.

¹⁰ 'Tí pua'a yeehui siyen ra'ará'asten a'ij nej neri tejámuaata'aj, aj xu si siyen neetzi jemi seíre'e xá'aju'un nej ni amuaaxí'eve'en. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tirá'aste a'ij tí tinaata'aj í niyá'upua. A'íj nu yeehui jín niyen jemin seíre'e na'ame tí ij ajta niyá'upua ayén naataxí'eve'en. ¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e tí ij mú'ejmi jemi seíre'e á'ara'ani í nej jín netémua'ave'e, sej si seajta nain jín huataájtemua'ave'en.

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij ajta seij í mej té'atzaahuat'e

¹² 'Ayee nu yeehui ne'íjna jín tejá'amua'íjcate'e sej si siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejámuaataxí'eve mú'ejmi. ¹³ A'íi pu a'íin pú'een í tí jaítze'e muári'eri í tí jín ja'atí ayén raataxí'eve'en í ruxí'ej teví tí ayén jetzen me'ecan huámi'ini.

¹⁴ 'Mú'een xu yeehui se'íin pú'een í netéftestemua'a tí pua'a siyen huá'ini a'ij nej tejá'amua'ajte'e. ¹⁵ Canu ché'e niyen amuaatámua'atzi yee mí sej yeehui tí'ivaire'e ineetzi jemi, a'iné seíj tí ayén tí'ivaire'e, capu ramua'aree a'ij tí ríci a'ájna tí tí'ira'ajte'e. Mí neajta inee, ayée nu amuaatámua'atzi yee mí sej netéftestemua'a, a'iné nu'uri niyen tejámuaatá'ixaa nain a'achú nej nena'a niyen ráanamujri'i í niyá'upua jemi.

¹⁶ 'Caxu mú'een siyen na'avé'ehuaui neetzi, sino nee nu yeehui niyen amua'antíhua'u, neajta nu niyen ne'íjna jín tejámua'íjca sej si u á'uju'un sej si siyen ti'itíj huamuá'itín í sej tiu'utátuiire'en í Dios jemi. Neajta niyen raxí'eve'e ti i ayén rusén jín huateáuran í sej raamuá'iti. Aj pu xaa, a'íin niyá'upua ayén amuaatá'asin ti'itíj sej raatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. ¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ajte'e, sej hui huaújxe'eve'en seij seajta seij.

A'íime í mej té'atzaahuate'e miyen mú seíire'e muá'aju'un a'ímej jemi í mej íiyen chaanaca japua huachéjme

¹⁸ 'Caxu se'íjna á'uhua'anan. Tí pua'a yeehui me'íin amuájcha'íire'e í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'íi mú amuacá'í neetzi tícha'íire'eca'a. ¹⁹ A'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca a'íime mú miyen che'atá mena'a te'á'amua'axe'eve'ecache'e tíj í rute'ítestemua'a ti pua'a siyen huá'a jetze ajtémecantache'e. Mí seajta mú'een, caxu huá'a jetze ajtémecan, sino nee nu yeehui amua'antíhua'u a'ímej tzajta'a. A'íj mú jín miyen amuájcha'íire'e a'íime í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

²⁰ 'Caxu yá'uhua'anan a'ij nej tejámuaatá'ixaa yee jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti t'íajta caí a'íjna ti ravaire'e. Tí pua'a a'ij pua'a mena'a náaruu ineetzi, a'íi mú che'atá mena'a a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi. Na'ari ti pua'a miyen ra'ará'asten a'ij nej tihua'umuá'ate, a'íi mú majta ra'ará'astijre'esin a'ij sej tihua'amua'aten. ²¹ Ayee mú yeehui á'amuaruuren me'íjna jime'e sej siyen naará'aste ineetzi, a'iné camu ramua'ate a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

²² 'Tí pua'a necaí yéve'ecánejniche'e, neajta caí a'ij tíhua'uta'ixáate'enche'e, capu huá'aci'itíiche'e ti Dios pua'íjti hua'utá'an a'íjna jime'e mej natéxíehuaa. Ajta, íjii, capu yeehui ché'e mé'e ti'itíj í mej jín jetzen t'íijpua'ajte'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ²³ Ja'atí ti néjcha'íire'e ineetzi, a'íi pu ajta tícha'íire'e í niyá'upua.

²⁴ 'Tí pua'a necaí niyen huáriniiche'e ti'itíj ti caí máaj ja'atí ayén raay'íitihua'a, capu ayén tiraavíjte'ecache'en ti Dios ayén pua'íjti hua'utá'an a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin. Mí majta a'íime, mu'uri naasej, majta néjcha'íire'eca'a ineetzi, majta miyen che'atá mena'a ráaruu í niyá'upua. ²⁵ Ayee mú yeehui miyen huaríj ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í mej jín t'íajta tíjín: "A'íi pu caí raavíite'e já'araa mej mena'a miyen tinéjcha'íire'e muá'araa."

²⁶ 'Tí'ij a'íin yeehui yen uvé'enen a'íjna ti a'amua japua huániuuni, í nej yen ya'uta'íti mú'ejmi jemi, ti ajta Dios jemi é'eme'ecan, a'íi pu ayén tineteaxáatajme'e a'ame ineetzi. A'íi pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ata, ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi. ²⁷ Seajta mú'een, ayee pu ajta ruxe'eve'e sej siyen tinaatéaxajta ineetzi a'iné netíj nena'a yen huatasejre ti yú e'iré'ene, mú'een xu á'ujjhuane'e ineetzi jamuan.

16

Jesús pu tihua'ixaate'e ti caí hua'utamuarí'eriste'en a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'an

¹ 'Ayee nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ti'itíj jín huamuá'itichen. ² A'íime mú amu'irá'iti í teyujta'a. Jee xaa ne'u, ayee pu a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze ti jetzen ayén té'eme. Ayee pu tiraatámitiejte'esin í ja'atí ti ayén tiu'utévai í Dios jemi a'íjna jime'e ti amuácuui mú'ejmi. ³ Ayee mú me'íjna jín tí'iruuren a'iné camu nemua'ate ineetzi, camu majta ramua'ate í niyá'upua.

⁴ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e sej si siyen ra'utámua'aree nej niyen tejámuaatá'ixaa ti pua'a ari ayén teja'uré'enen. Canu niyen tejámuaatá'ixaa 'ajmí'imua a'iné naúche'e nu yeehui seijre'eca'a mú'ejmi jemi. ⁵ Neajta inee, íjii nu ne'uun á'ume'e na'ame ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu ne'íhua'u a'u nej a'umé.

Í ti tí'imuari'ihua í ti huaíca í ti jín tí'imuari'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

⁶ 'Jé'ecan xu huataújxiemiste se'íjna jime'e nej niyen neri tejámuaatá'ixaa. ⁷ Mí neajta inee, ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén tejámuaatéva'iri nej niyen

á'ura'ani. A'iné ti pua'a necaí á'ura'ani, capu yé ve'ecánejsin, mú'ejmi jemi a'íjna ti yehui a'amua japua huániuuni.

Mí neajta inee, ti pua'a niyen á'ura'ani, aj nu ya'uta'íti ne'íjna ti a'íin yé ve'ecáanen íiyen mú'ejmi jemi. ⁸ Tí'ij a'íin yé ve'ecáanen, aj pu'i ayén a'íjna jín huá'axijte'en a'íimej í mej yen japua huachéjme í chaanaca japua, a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'íjna jime'e nej niyen ri'éene'ecán jín seijre'e. A'íi pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e ti Dios puaijtzi hua'utá'asin.

⁹ 'Aye pu 'een jín a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné camu ná'atzaahuate'e ineetzi. ¹⁰ Aye pu ajta 'een jín huá'axijte'en a'íjna jime'e nej niyen urarí'ene'acan jín seijre'e a'iné a'úu nu á'ume'e na'ame a'u ti é'eseijre'e í niyá'upua, a'u ti yehui caí ché'e é'eri'iri sej naasej. ¹¹ Jíme'en pu'u a'íjna í niuucari ti Dios puaijtzi ayén tiu'utá'asin, ayée pu huá'axijte'en a'iné pu'uri raaxí'epi'intare í Dios ti ayén puaijtzi raatá'asin a'íjna ti tí'ajta íiyen chaanaca japua.

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu rí'i tiraateátuaasin í yaujra'an

¹² 'Aye pu na'aráanajche nej jeíhua huápi'i niyen tejámuaatá'ixaate'en. Mí seajta mú'een, caxuu xí nain au'itiéé xá'aju'un íjii. ¹³ Mí ajta a'íin yehui í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti tzáahuatí'ira'a jín tí'ixaxa'a, tí'ij uvé'enen, a'íi pu nain jín tejá'amua'aten ti ayén tí'ayajna. Capu ayén a'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti rusej na'a a'ij tirájteu sino ayée pu'u na'a ayén tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti na'a tí'inamua. A'íi pu ajta tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti auj teja'uré'enejsin.

¹⁴ 'A'íi pu yehui ayén ra'ancuré'asin neetzi ti ne'á'a, ajta ayée pu che'atá na'a e'ehuauritiéecan jín tejámuaatá'ixaate'esin. Aye pu a'íjna jín huarín, a'íi pu ayén rí'i tinaateátuaasin. ¹⁵ Tíj na'a ti ayén niyá'upua jemi tí'iseijre'e, a'íi pu ajta neetzi tí'ine'a'a. A'íj nu jín niyen raataxájtaca'a yee a'íin xiéjniu'ucari pu nu'u ayén ra'ancuré'an neetzi ti ne'á'a ti ij ajta nu'u tejámuaatá'ixaate'en e'ehuauritiéecan jime'e mú'ejmi jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e ti nu'u ca'anacan mi'ini

¹⁶ 'Capu a'achú á'ateeri sej caí ché'e siyen mé'e neje'eseijran. Tí'ij ajta capu ajta ché'e á'ateeri, sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta seica í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayée mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'iné yehui huataújmua'a a'íjna í niuucari ti nu'u caí a'achú á'ateeri tej caí ché'e mé'e yé'eseijran, ajta nu'u caí ché'e á'ateeri tej teajtáhua'a tajéjcuatze'en raseijran? ¿A'iné yehui ajta huataújmua'a í seij ti ayén nu'u a'íi pu ajta a'umé'e a'ame í ruyá'upua jemi?

¹⁸ Maúche'e mu'u miyen tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'iné yehui huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jíme'en yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri? Catu a'atzu yaú'itie a'ij ti 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Tí'ij jí Jesús ayén ráamua'areeri'i mej miyen raxí'eve'eca'a mej me'íjna jín miyen tiraata'íhua'u. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni siyen se'íjna jín tí'iru'ihua'u a'ij ti huataújmua'a a'íjna í nej niyen tiu'utaxájtaca'a yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri sej caí ché'e mé'e neje'eseijran, ajta ti caí nu'u ajta a'achú á'ateeri sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran?

²⁰ 'Aye nu yehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. Mú'een xu ruyeinixi'in, seajta huataújxiemiste'esin, majta a'íime miyen huataújtemua'ave'esin a'íime í mej yen chaanaca japua huachéjme. Mú'een xu xaa huataújxiemiste'esin. Mí ajta, a'íin í sej jín huataújxiemiste'esin, a'íj pu ajta jetzen ayén a'iránejsin í sej seajta jín huataújtemua'ave'esin.

²¹ 'Aye pu tejá'amuaruuren tíj ajta tí'ijruuren í 'íita'a ti ayén tí'ijcu'ine ti tiyáuj a'ame. Tí'ij a'ájna teja'uré'enen ti jetzen tiyáuj á'ara'ani, ayée pu jeíhua tirajpuaijtzi a'ame. Mí ajta a'íin, ti pua'a ari huanú'ihua í pa'ari'i, aj pu'i yá'uhua'axijsin í ti jín rajpuaijtzica'a a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i rutémua'ave'e a'iné í pa'ari'i pu'uri huanú'ihuaca'a íiyen chaanaca japua.

²² 'Aye pu che'atá na'a tejá'amuaruuren mú'ejmi. Pu'uri ayén a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze sej jetzen huataújxiemiste'esin. Mí neajta inee, neajtahua'a nu á'amuasejran. Seajta mú'een, a'ájna xu huataújtemua'ave'esin. Ajta capu ché'e ri'irísta a'ame ti ja'atí amuá'a'ari í sej jín rutémua'ave'e.

Mata'aj mauj raatáhuavii mej mi majta ra'ancuré'an

²³ 'Aye pu yeehui té'eme a'ájna xicájra'an jetze, sej caí ché'e ti'itíj néhuaviira ineetzi. Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ájna xicájra'an jetze ti a'ín niyá'upua ayén amuaatá'asin tíj na'a í sej tiraatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. ²⁴ Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, caxu yeehui xi ti'itíj raatáhuaviiri'i ineetzi jetze me'ecan. Setá'aj siyen raatáhuavii a'iné ayée xu se'íjna jín huarín, aj xu si siyen ra'ancuré'asin, aj xu si seajta siyen nain jín huataújtemua'ave'esin.

A'í pu Jesús nu'u hua'utéemua'iti a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

²⁵ 'Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, ayée nu ne'íjna jín tejámuaatá'ixaa niuucari jime'e ti seicié namuajre'e. Mí ajta, a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze nej caí ché'e niyen seicié tejá'amua'ixaate'e na'ame, sino nee nu amitiéere'ecan jín tejámuaatá'ixaaate'esin ne'íjna jime'e a'ij ti 'een niyá'upua ti é'esejre'e.

²⁶ 'Aye xu yeehui huárini se'ájna xicájra'an jetze sej siyen tiraatáhuavii ineetzi jetze me'ecan. Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ruxe'eve'e a'ame nej niyen raatáhuavii í niyá'upua nej ni mú'ejmi jetze me'ecan huataániuni. ²⁷ Capu xaa ne'u. Niyá'upua pu rusej já'amuaxe'eve'e a'íjna jime'e sej yeehui naataxí'eve ineetzi, seajta siyen rá'antzaahua nej ne'uun u airáne í niyá'upua jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e ti nu'u a'uun a'ujnén í ruyá'upua jemi

²⁸ 'A'u nu airáne í niyá'upua jemi, neajta nu niyen mú a'uvé'emej íyen chaanaca japua. Neajta íjii, ayée nu yeehui tíchesin íyen chaanaca japua nej ni ne'uun a'ujnén í niyá'upua jemi. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁹ Majta a'íime, í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—Pepu'uri íjii xaa ne'u piyen e'ehuauritiéecan jín ti'ixa. Capej ché'e seicié ti'ixa, pe'íjna jime'e ti caí é'ehuauritie. ³⁰ Tu'uri xaa tiyen ramua'aree pej nain té'umua'aree, ajta yeehui ti caí ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ti'itíj jín tí'imua'ihua'ura. A'íj tu jín tiyen rá'atzaahuate'e pej pe'uun airáne í Dios jemi.

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa siyen seri sicu tiná'atzaahuate'e? ³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaaate'e ti a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze mej jetzen amuaatamuárite'esin. A'u xu a'ucíjxi'isin a'u ti seíj é'eche, seíj seajta seíj. Mú'een xu yeehui mé núujisin nej ni neseíj nena'a huateáuran. Mí neajta, canu neseíj yú huateáturaasin a'iné niyá'upua pu neetzi jemi seíjre'e. ³³ Aye nu yeehui 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si siyen r'íi tí'iteseíjre'e í ru tzajta'a se'íjna jime'e sej neetzi jetze ajtémecan. Jéihua mú puaíjtzí amuaatá'asin a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Capu amín a'ij. Setá'aj siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e nej neri hua'antimuá'iti.

17

Jesús pu rujapua niuuni ruseíj

¹⁻² Tí'íj Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i júte'e á'ujneereca'a ayén ti'ixáata, tíjín:

—Mí pej ní'ya'upua, pu'uri hui a'ájna teja'uré'ene pej peri raaxí'epi'intare. Patá'aj tihua'utaseíjrate'en í teite pej peri r'íi tinaatá'a í nej ayauj pú'een, nej ni neajta r'íi timuaatá'an mú'etzi, a'iné mú'ee pej pe'íjna jín piyen tinaa'íjca nej ni nain jín antínmua'areere huá'a jemi í teite, nej ni niyen hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, matíj mena'a pua'amé í pej naatátui ineetzi.

³ 'Aye mú 'een jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e me'íjna jime'e mej miyen muáamua'ati mi pej mú'ee pena'a aseíj pe'ín pú'een tzáahuati'ira'a jime'e í Dios, majta

me'íjna jime'e mej miyen náamua'ati, nej Jesús pú'een, i nej neajta a'ín pú'een í Ciriistu'u í pej neja'uta'íteca'a.

⁴ 'Aye'e nu 'een jín rí'i timuaatá'a huá'a jemi í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, a'iné nu'uri ra'antipua'ajte í pej jín piyen tinaa'íjca.

⁵ 'Ari íjii, mi pej ní'ya'upua, patá'aj hui piyen che'atá pena'a rí'i tinaateájtuaani mú'eetzi jemi a'ij pej rí'i tineetá'acare'e net'íj ne'uun á'ucatii mú'eetzi jemi t'íj caí xi seijre'eca'a í chaanaca.

Jesús pu huá'a japua huatániuusin a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'an

⁶ 'Nu'uri niyen hua'utasejrate a'ij pej 'een ne'íime jemi í pej piyen naatátuiiri'i a'ímej í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'íi mú'atefítestemua'a mú'pú'eene'e. Pajta mú'ee, mú'ee pej naatátuiiri'i. Majta a'íime, a'íi mú' miyen ra'ará'astijre a'ij pej tiu'uta'ájtaca'a.

⁷⁻⁸ 'Mu'uri ramua'aree ti mú'eetzi jetze te'iráane nain patíj pena'a pe'íjna jín tinaa'íjca, a'iné ayé'e nu che'atá nena'a tihua'utá'ixaa a'ij pej peri tinaatá'ixaa ineetzi. Majta a'íime, ayé'e mú' ra'ancuré'a í nej hua'utá'ixa. Aye'e mú' tzáahuati'ira'a jín ramua'areeca'a nej mú'eetzi jemi a'uvé'emej, majta miyen rá'antzaahuaa pej piyen yen neja'uta'íteca'a.

⁹ 'Aye'e nu huá'a jíme'en muahuavii. Canu niyen muahuavii huá'a jíme'en matíj mena'a pua'amé miyen yen seijre'e í chaanaca japua, sino huá'a jíme'en í pej pena'a peri naatávitiste, a'iné atefítestemua'a mú'pú'een. ¹⁰ Matíj mena'a pua'amé í mej netefítestemua'a pú'een, a'íi mú' majta atefítestemua'a pú'een mú'eetzi. Majta a'íime í mej atefítestemua'a pú'een mú'eetzi, ayé'e mú' che'atá mena'a netefítestemua'a pú'een ineetzi. Aye'e mú' rí'i tinaatá'aca ineetzi me'íjna jime'e mej miyen rí'i ti'itíjcha'íi netíj inee.

¹¹ 'Canu hui ché'e yen huateáturaasin íyen chaanaca japua. Mí majta a'íime, a'íi mú' xaa miyen huateáturaasin. Neajta inee, mú'eetzi jemi nu a'um'é'e na'ame. Aye'e nu ti'imuahavii patá'aj rí'i tihua'ucha'in amuári'eri'ira'a jime'e, a'ímej í pej naatávitiste mej mi miyen che'atá mena'a naíjmi'i seíre'e mej seíj mena'a pú'eene'en tetíj iteen. ¹² Net'íj huá'a jemi huacatii, nee nu rí'i tihua'acha'íica'a mú'eetzi jetze me'ecan. Capu ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtémecan sino a'íjna ti ayén tiraavíjete ti ayén puaijtzí ráaci'iti. Aye'e pu 'een jín huaríj ti ij ayén araurasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

¹³ 'Neajta íjii nu a'um'é'e na'ame mú'eetzi jemi. Mí neajta inee, ayé'e nu niyen ti'ixa net'íj nauj huá'a jemi yé huaca mej mi nain jín miyen che'atá mena'a huataújtemua'ave'en netíj inee tí'inetemua'ave'e. ¹⁴ Nee nu tihua'utá'ixaa í niuucari í pej jín piyen tinaa'íjca. Majta a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, a'íi mú' huá'ajcha'íre'e í netefítestemua'a a'iné camu huá'a jetze ajtémecan í mej íyen seijre'e. Neajta inee, canu neajta huá'a jetze ajtémecan.

¹⁵ 'Canu ne'íjna jín niyen muahuavii pej pi hua'irájtuaani íyen chaanaca japua sino patá'aj rí'i tihua'ucha'in ti ij caí a'ín ti a'ij pua'a tí'itevij hua'antimua'ítin í netefítestemua'a. ¹⁶ Camu huá'a jetze ajtémecan í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Neajta inee, ayé'e nu che'atá nena'a caí huá'a jetze ajtémecan. ¹⁷ Patá'aj rí'i tihua'uteájtuaani mú'eetzi jemi pe'íjna jime'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a pej piyen tiu'utaxájtaca'a, a'íi pu ayén ti'ayajna.

¹⁸ 'Aye'e nu che'atá nena'a tihua'uta'aíteca'a mej a'ucíjxi'in nainjapua í chaanaca patíj mú'ee yen tineja'uta'íteca'a. ¹⁹ Neajta inee, ayé'e nu huatánne'a mú'eetzi jemi huá'a jetze me'ecan mej mi majta tzáahuati'ira'a jín huatáura'an majta mú'eetzi jemi.

Jesús pu ayén tí'ijhuahuau huá'a japua, matíj mena'a í mej té'atzaahuate'e

²⁰⁻²¹ 'Canu ne'ímej nena'a jíme'en muahuavii, sino neajta niyen ti'imuahavii ne'íime jime'e í mej miyen té'antzaahuate'esin me'íjna jime'e a'ij mej tihua'utá'ixaate'esin, mej mi naími'i miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, patíj piyen neetzi jemi seijre'e, mi pej ní'ya'upua, netíj neajta inee mú'eetzi jemi seijre'e. Miché'e hui majta miyen téjmi jemi seíre'e muá'ara'ani mej mi a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, miyen té'antzaahuate'en pej yen neja'uta'íteca'a.

22-23 'A'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, ayée nu che'atá nena'a ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi miyen se'ij mena'a pu'éene'e muá'ara'ani tet'ij iteen, net'ij neajta huá'a jemi seijre'e, pat'ij pajta mú'ee neetzi jemi seijre'e. Neajta nu ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi nain jín se'ij mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen ráamua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a, pajta piyen che'atá pena'a hua'utaxí'eve pat'ij pajta tinaataxí'eve ineetzi.

24 'Aye'e nu tí'ijxe'eve'e, mi pej ní'iyapua a'íimej jime'e í pej piyen naatávi'itíste, mej mi me'uun a'uteáturan a'u nej a'utevé'e na'ame, mej mi majta miyen raase'ij me'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, a'íjna í pej jín rí'i tinaatá'a pe'íjna jime'e pej piyen nexí'eve'eca'a 'ajmí'imua tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca.

25 'Niya'upua, mi pej nain jín urarí'en, camu hui miyen muamua'ate a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Mí neajta inee, nee nu xaa muamua'ate. Majta í nete'ítestemua'a, a'íi mú miyen ramua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a. 26 Nu'uri niyen hua'utase'ijrate a'ij pej 'een. Neajta nu hui nauj niyen hua'utase'ijrate'esin mej mi miyen che'atá mena'a hua'íjxe'eve'en se'ij majta se'ij pat'ij mú'ee tí'inexe'eve'e, nej ni neajta huá'a jemi se'ire'e ná'ara'ani. —Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

18

A'íi mú raatéevi'i me'íjna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Tí'ij Jesús ayén raatapuá'ajtaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj pu'i á'uraa, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'í'ij mi antac'ij jachi japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Cedrón. A'uu pu u jetze pújme'en je'hua tiu'uvéejme'ecaa í ciyej, aseituuna ciyej. 2 Ajta a'íin í Judás ti ayén tiu'utátuiire'esin í Jesús jime'e, a'íi pu é'emuá'atejca'a a'ujna a'ine' mu'íi mú me'uun e'etiújse'ij, a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

3 Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayée mú hua'avé'ehua'u a'íime í xantaaru'u í mej me'uun tí'icha'íi u teyujta'a. Aye'e mú ará'aseca'a a'achú cumu hua'ícate. Na'ími'i mú tatzari tiú'isime'e, majta ti'it'ij lámpara, majta í mej jín huaténe'use'en. Ajta a'íin í Judás, a'íi pu huá'uvi'itijme'e. Mat'í'ij mi me'uun a'ará'a a'utí Jesús a'utéveeca'a. 4 Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ari ramua'areereca'a a'ij ti ti'it'ij raruuren. Aj pu'i hua'antinájcheca'a. Aye'e pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani seúhuanen?

5 Aye'e mú tiraata'ixaa tíjín:

—Jesús, ti Nazarét é'eme'ecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een.

Ajta a'íin Judás, ti ayén tiu'utátuiire'esin, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a í xantaaru'u. 6 Tí'ij Jesús ayén tihua'utá'ixaa yee ti nu'u a'íin pú'een, a'íi mú ruhuárita'a cáacij. Majta e'eráavatzí á chuaata'a. 7 Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani seúhuanen?

Majta miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.

8 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nu'uri hui niyen tejámuaatá'ixaa yee nej ne'ín pú'een. Tí pua'a siyen neetzi huauca, setá'aj siyen hua'utá'an mej á'uci'ine am'íime í mej nee jamuan á'ujujhua'an. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

9 Aye'e pu tiuju'ur'ij ti ij ayén araúrasten a'ij ti a'íin ari tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Capu nu'u ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtémecan a'íimej pej nu'u naatátuiiri'i.”

10 Ajta a'íin Simón, ti ajta i'i Pedro, a'íi pu chun huitéchueeca'a. A'íi pu rú'ijcupi. Aj pu'i a'íjna jín tiraapua'ij ti ravaire'eca'a a'íjna í ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. Pedro pu ayén ra'ajtave'ijcheca'a í naxaira'an í ja'ati. Aye'e pu ántehuaaca'a a'íjna ti tí'ivaire'e tíjín Malco.

¹¹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:
—Ucárujte'e mi a'achun. ¿Ni caí ayén ruxe'eve'e nej ne'íjna jín ra'ará'astijre'en í ti niyá'upua ayén jín tinaa'íjca?

A'uu mú yé'evi'itín í Jesús me'íjna jemi í Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Matí'íj mi a'íime í xantaaru'u, ajta a'íin í ti huá'a capitán pú'een, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi u teyujta'a, a'íi mú raatéevi'i me'íjna í Jesús. Matí'íj mi ra'amuáaji'icie.

¹³ Amuacaí mú me'uun ya'uví'iti me'íjna jemi í Anás, a'íné a'íi pu a'íin pú'eene'e í mu'uneára'an a'íjna í Caifás ti a'ájná'imua nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a.

¹⁴ Ajta a'íin Caifás, a'íi pu a'íin pú'eene'e ti ayén tihua'utá'ixaa í mej Israel jetze ajtéme'ecan ti ayén nu'u tíhua'atéva'irihua'an ti seíj na'a í tevi ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite.

Pedro pu ayén tí'ixa ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu imuá huamé'ecaa cujta'an í Jesús. Ajta jamuan huamé'ecaa seíj ti ajta Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Ajta a'íin í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ramua'atejca'a a'íjna ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. A'íj pu jín, jamuan í Jesús a'uun a'uteájrupi a'u ti e'eráyaujta'a a'ájna ti é'eche a'íjna í ti tí'ajta.

¹⁶ Ajta a'íin Pedro, pua'acie pu a'uteájturaa tá'apueerta. Aj pu'i í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu a'uré'ene tá'apueerta. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a ti a'uun tí'icha'íi tá'apueerta. Aj pu'i a'uun ya'uví'iti a'íjna í Pedro. ¹⁷ Aj pu'i a'íin 'íita'a ti a'uun tí'icha'íi tá'apueerta, ayée pu a'íin í Pedro tiu'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni hui pecaí pajta mú'ee huá'a jetze ajtéme'ecan a'íime í mej me'íjna jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Canu hui a'atzu.

¹⁸ Jé'ecan pu huáseevi'i a'ájná'imua. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi, a'íi mú aúunai. Majta a'úu mú atavéejme'ecaa a'u ti á'ataa mej mi ahuáujpiste'en. Ajta a'íin Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'utéveeca'a, ajta pu a'íin á'ujpiste'eca'a.

A'uu mú rá'avi'itín í Jesús a'íjna jemi í Caifás

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ajta a'íin ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'íi pu ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ajta a'íjna jime'e a'ij ti a'íin tí'imua'ataca'a.

²⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu hui jéjre'e tihua'utá'ixaa í teite í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Tí'ij pí na'a nu tihuá'amua'atejca'a huá'a teyujta'a, neajta ne'újna teyujta'a a'u mej e'etiújse'iri a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Canu hui tí'itíj avíitzi jín tiu'utaxájtaca'a. ²¹ ¿A'íné 'een jín piyen tí'ine'ihua'u? Patá'aj piyen tihua'uta'íhua'u pe'ímej í mej náanamujri'i. Casi'i, a'íi mú xaa ne'u miyen ramua'aree a'ij nej tiu'utaxájtaca'a. —Ayee pu Jesús tiraata'ixaa.

²² Ajta seíj ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej me'uun tí'icha'íi teyujta'a, áa pu vejli'i a'utéveeca'a. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ra'arájvee. Ajta ayén tira'ajteá'ajxi tíjín:

—¿Ni tzaa ayén tiraavíjte'e pej piyen tí'ira'ixaate'e pe'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a?

²³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a necaí tí'itíj jín xí'epi'in huaríj netí'ij niyen tiraata'ixaa, patá'aj hui piyen a'ij tiu'utaxáj. Na'ari caí, ti pua'a niyen xí'epi'in tiu'utaxájtaca'a, ¿a'íné 'een jín piyen na'arájvee?

²⁴ Aj pu'i a'íin Anás ayén t'íhua'uta'aj mej rá'anvi'itín me'íjna jemi í Caifás. Ajta, a'íin Jesús, a'íi pu auj anáji'ici'ihuaca'a.

Pedro pu ajtahua'a ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Aúche'e pu a'uun rupíste'eca'a a'íjna í Simón ti ajta i'li Pedro. Aj pu'i ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa ayén ti'ayajna pej huá'a jetze ajtème'ecan í mej Jesús jamuan á'uju-jhua'ane'e?

Aj pu'i Pedro ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Canu.

²⁶ Ajta seíj ti ayén ravaire'eca'a í ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'uun pu a'utéveeca'a. A'íi pu ajta ihuáare'ara'an pú'eene'e a'íjna í ja'ati ti Pedro ayén ra'aj-tavejcheca'a í naxaira'an. Aj pu'i ayén a'íin í Pedro tiu'utá'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase nee nu ne'uun muajé'eseij amíjna jamuan a'u ti a'uvéjme í aceituuna ciye'e.

²⁷ Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús. Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén huajjhuaca'a í gallo.

A'uu mú ya'uví'ití í Jesús a'íjna jemi í Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Matí'ij mi a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'úu mú ru'iráavi'iti me'újna a'u ti Caifás huiracaí á'aye'i. Matí'ij mi me'uun ya'uví'iti u chil'ita a'u ti á'ucatii í tajtuhuan ti tí'ivaire'e huá'a jetze me'ecan í Roma mej é'eche. Pu'uri t'ín tapuá'arijme'eca, ajta mu'uri t'ín autéhuijsime'e mej tiú'uyesten. A'íj mú jín caí a'uun a'uteájrupi a'u ti a'íin tajtuhuan á'ucatii mej mi caí ti'itíj jín auteáturen í ruye'irá jíme'e a'iné capu huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'íjna í tajtuhuan. Ayeé mú raxí'leve'eca'a mej miyen ráacua'ani í cua'ira í mej jín ra'utámua'aree me'ájna xicá'ra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

²⁹ A'íj pu jín a'íin Pilato ayén huirá'raa á pua'acié huá'a jemi. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni yeehui jín siyen tí'ijxajtzi'li semíjna mi ja'atí?

³⁰ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui caí ayén ti'itíj jín auteáturenche'e ti a'ij pua'a 'een, catu tiyen muaatátuiire'enze'e.

³¹ Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen rá'anvi'itín setá'aj rujímua'a siyen ra'uxájte'en se'íjna jíme'e a'ij ti tejamuaatá'aca í a'amua ye'irá.

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a tijín:

—Capu hui ayén titatá'aca tej ti tiyen ja'atí huajé'ica.

³² Ayeé pu tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'íjna í niuucari í ti jín Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a a'ij ti nu'u ayén tí'imí'ini. ³³ Aj pu'i Pilato ajtahua'a a'uun a'uteájrupi u chil'ita. Tí'ij jí u ya'utajé í Jesús. Ayeé pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni hui pe'ín pú'een í ti tihuá'ajte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan?

³⁴ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni yeehui aseíj pena'a piyen a'ij tirájteu nusu seíj ayén tinaatéxajtaca'a mú'etzi jemi?

³⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pilato tijín:

—¿Ni tzaa niyen Israel jetze ajtème'ecan? Canu xaa ne'u yeehui. A'íime í mej atétestemua'a pú'een, majta a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, a'íi mú a'íin pú'een í mej mú'etzi yé vé'etua ineetzi jemi. ¿Tí'itájni hui a'ij puáruu?

³⁶ Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna í nej jín tí'ajta, capu hui yen me'ecan í chaanaca japua. Tí pua'a ayén éene'en á'ame'enze'e, ayéé mú me'íjna jín tiu'utatése'enze'e í mej nevaire'e mej mi caí miyen

ná'ateevi'in a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a. Mí ajta, seicié pu éene'e seijre'e í nej jín tí'ajta.

³⁷ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aa ni'ijta ne'u, mú'ee pej xaa hui ti'itj jín tihua'ajte'e a'ímej í teite.

Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'in pej piyen tiu'utaxájtaca'a nej nu'u ti'itj jín tihua'ajte'e. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna nej ne'íjna jín huanú'ihuaca'a. Ayee nu'een jín yen huatasejre íyen chaanaca japua nej ni niyen ne'íjna jín tiu'utaxá ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna. Matj mena'a pua'amé í mej miyen ra'ancuré'a me'íjna ti ayén ti'ayajna, naími'i mú hui nenamua.

³⁸ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itajni a'íin yeehui pú'een a'íjna ti ayén ti'ayajna?

Sej pu'u huiráame, ti pua'a Jesús nusu Barrabás

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tí'ij ayén tiu'utaxáataj, aj pu'i huirájraa, ajta a'uun a'uré'ene huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémecan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui ti'itj a'ij ayén tiná'amitiejte'e í nej jín ti'itj jín jetze te'ujpuá'ajte'en. ³⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire nej niyen amua'irátuiitze'en sej ti aiteánami'i setí'ij seri siyen ra'utamua'areeri'i í xicájra'an jetze ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í á'amuavaujsimua'aci'i. ¿Ni siyen hui raxí'eve'e nej niyen amua'irátuiitze'en nemíjna ti ayén nu'u tejá'amua'ajte'e mi sej Israél jetze ajtémecan? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

⁴⁰ Matí'ij mi miyen ca'anín jín titeejíhuaca'a tijín:

—Catu. Catu raxí'eve'e temíjna. Patá'aj yeehui tu'irátuiitze'en pe'íjna í Barrabás.

Ajta a'íin Barrabás, a'íi pu huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej hua'uténe'usi'i mej mi huá'ari'i í mej jín tí'ajta a'íime í mej Roma é'eme'ecan.

19

Í curuun ti tzicare'e jín cistíhuaca'a

¹ Aj pu'i Pilato ya'uví'iti a'íjna í Jesús mej mi ra'itévaxi'in me'íjna jime'e í cuaarta.

² Matí'ij mi a'íime í xantaaru'u, tzicare'e mú huatécistaca'a mej mi curuun huatétaahua. Matí'ij mi ra'avé'emuniiri'i. Matí'ij mi cíxuri ru'ucaviíri'i ti jáamua'ara ti neána.

³ Mu'ití mú ajteáxiireca'a vejli'i í jemin. Ayee mú tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Aja'í, mi pej nu'u yeehui tihua'ajte'e í mej Israél jetze ajtémecan.

Matí'ij mi ra'aráavaxi.

⁴ Aj pu'i ajtahua'a huirájraa a'íjna í Pilato. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i mú'een, nu'uri hui niyen amuaatatuire'esin sej si siyen ráamua'aree ti caí ti'itj a'ij tiná'amitiejte'e í nej jín ti'itj jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

⁵ Aj pu'i Jesús ajta huirájraa. Aúche'e pu ayén tíra'avé'emujca'a a'íjna í curuun ti tzicare'e jín cistíhuaca'a, ajta ru'ucavií a'íjna í cíxuri ti jáamua'ara ti neána. Tí'ij Jesús huirájraa, aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui, pu'uri yé huatéjvee i teáata'a.

Pilato pu ayén tí'itese'e ti raatátuaani í Jesús

⁶ Majta a'íime í mej miyen tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi, jíme'en mu'u miyen raasej, aj mú mi ca'anín jín huatejihuajraa tijín:

—Aúutatai í cúruu jetze. Aúutatai pepu'u.

Aj pu'i Pilato ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'een xu hui rá'anvi'itin sej si rujímua'a sena'a rá'utatan. Mí neajta nee, capu hui a'ij ayén tiná'amitiejte'e í nej jín ti'itj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

⁷ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, jeíhua mú miyen tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Ayee tu yeehui tirájye'ira ti jíme'en ayén tiraavjite'e ti a'íin a'íjna jín huámi'ini a'íjna jime'e ti ayén huataújsejrataca'a ti a'íi pu nu'u a'íin pú'een í yaujra'an í Dios.

⁸ Tí'ij ayén ráanamujri'i a'íjna í Pilato, jaítze'e pu tiu'utátziin. ⁹ Ajtahua'a a'uun uteájrupi u chi'ita. Ajta ya'uví'iti í Jesús. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui imuá pé'eme'ecan mú'ee?

Ajta a'íin Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa pecaí piyen ahuá'aca'ane pej yeehui tinaatá'ixaate'en? ¿Ni caí ayén timuá'amitiejte'e nej ne'íjna jín antínmua'aree nej ni mu'irájtuaani, nusu nej ni neajta muá'utatan í cúruu jetze?

¹¹ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a caí amuacaí Dios ayén tímuaatá'acare'enche'e pej piyen te'entí'amua'a-reere, capej ti'itíj jín antí'amua'areereche'e ineetzi jemi. A'íj pu jín, a'íime í mej neetzi jime'e tiu'utátui mú'eetzi jemi, jaítze'e mú ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi.

¹² Tíj na'a ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íjna í Pilato a'íi pu a'ij tí'ijhuauca'a a'ij ti huárini ti ij ru'irájtuaani a'íjna í Jesús. Mí majta a'íime, í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú miyen titeetejíhuajraa tijín:

—Tí pua'a hui piyen ru'irájtuaani pemíjna mi teáata'a, capej ché'e ti'itíj jín ti'itevéé pua'amé pe'íjna jemi í César ti tí'ita'ajte'e a'iné ja'atí ti na'a ti ayén huataújsejrata ti a'íin pú'een ti tí'ita'ajte'e, a'íi pu hui ayén rájcha'íire'e a'íjna í César. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

¹³ Tí'ij Pilato ayén tíhuá'unamujri'i, aj pu'i ru'iráavi'iti a'íjna í Jesús. Aj pu'i Pilato án a'ujyejxi japuan í ipuari a'u mej tejé'exi'epi'intare'e. Ayeé pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín: A'uu ti tetej a'umuáanijmee ti pa'atza. Ajta, ayée pu téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e í hebreo tijín Gabata.

¹⁴ Pu'uri a'ájna pítí'irijcaa í xicájra'an mej jetzen r'íi huaújruuren mej mi miyen me'íjna jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ayén pítí'irijcaa a'atzaj cumu tacuarixpua. Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui ari'icu, mi ti hui tejá'amua'ajte'e.

¹⁵ Majta me'ín, ayée mú titeetejíhuajraa tijín:

—Huirávi'itichi.

Majta miyen tijín:

—Huirávi'itichi, patá'aj rá'utatan í cúruu jetze.

Aj pu'i Pilato tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa siyen tí'ijxe'eve'e nej ni hui niyen rá'utatan nemíjna ti tejá'amua'ajte'e?

Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí tí'ita'ajte'e sino a'íi pu'u ti César jín ti'itéjvee.

¹⁶ Tí'ijta'i Pilato ayén hua'utátui a'íjna í Jesús mej mi miyen rá'utatan í cúruu jetze.

A'íi mú rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Matí'ij mi a'íime í xantaaru'u miyen ya'uví'iti. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu yá'uchuii í rucúruu. Matí'ij mi me'újna a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mí'ichímu'uta. Ayeé pu téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e í Hebreo tijín Gólgota. ¹⁸ A'uu mú rá'utatai jamuan hua'apuaca, seíjta'a mú rá'utatai í seíj, majta seíjta'a í seíj. Ajta a'íin Jesús, a'úu pu já'ita'a á'utataihuaca'a. ¹⁹ Pilato pu ayén tíraata'ájtaca'a mej miyen tira'uyú'uxa jetzen í taabla ti ayén té'axajta'a tijín: “Jesús Nazarét ti nu'u é'eme'ecan, ti ajta nu'u tíhuá'ajte'e a'íimej í mej Israel jetze ajtéme'ecan.” Matí'ij mi rá'utatai í cúruu jetze a'u ti á'ujmu'u í Jesús.

²⁰ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan, mu'ití mú miyen ra'ujjve a'iné a'úu pu vejli'i píjé'erijcaa u chajta'a jetze a'u mej yá'utatai. Ajta a'íin ti á'asiimua'ihuaca'a, huaíca niuucari pu jín é'eyu'usi'ihuaca'a, í huá'a niuuca í Hebreo, ajta hua'aniuuca í mej Roma é'eme'ecan, ajta hua'aniuuca í Griego.

²¹ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajtaca'a u teyujta'a, ayée mú huaújniuuste me'íjna jemi í Pilato. Ayeé mú tiraata'ixaa tijín:

—Capej piyen hui tirá'ayu'uxa yee a'íi pu nu'u tí'ita'aijite'e itejmi i tej Israél jetze ajtème'ecan sino ayée pepu'u yee a'íi pu ayén ruseijrata ti a'íin pú'een í ti tí'ita'aijite'e.

²² Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e yeehui ayén éene'en a'iné nu'uri niyen tira'utéyu'uxaca'a a'ij nej tiraaxí'epi'intare.

A'íi mú ti'ijpí í tí'iciixure'ara'an í Jesús

²³ Majta a'íime í xantaaru'u, matf'ij meri rá'utatai í Jesús, matf'ij mi ti'ijpí í tí'iciixure'ara'an. Matf'ij mi muáacuaci'e tí'ijseire'axi me'íjna í tí'iciixure'ara'an. Tíj na'a ti seicié tí'ijcatii, seíj pu raací'i í xantaaru'u. Ajta a'íi pu avé'eturaa í síicu'ure'ara'an ti ru'ucaviíi á'aye'i. Seíj pu jín 'itzijhuaca'a nainjapua. ²⁴ A'íj mú jín miyen tiu'utaú'ixaa tijín:

—Tiché'e caí yeehui rasiújtza'ana sino tiché'e tiyen ti'ihuátamua'itín tetej jime'e tej ti tiyen ráamua'aree ja'atí ti ayén raci'iti.

Ayee pu ayén tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tijín: “A'íi mú yeehui seexu'ijmé'en huaré'upijte í tí'inecixu. Majta mú me'ín ti'ihuaújmua'ití tetej jime'e mej mi yeehui ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í nesiicu'u.” Ayee mú xaa ne'u huaríj a'íime í xantaaru'u.

Í 'uuca, í mej me'uun a'uté'uuca'a vejli'i í cúruu jetze

²⁵ Majta seica, á mú vejli'i a'uté'uuca'a a'u ti a'uvéjme'ecaa í cúruu. A'ii mú a'íin pú'een'e í náanajra'an í Jesús, ajta í juutzeájra'an í náanajra'an, ajta a'íjna í María ti íra'ara'an pú'een'e a'íjna í Cleofas, ajtahua'a seíj, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu'i Jesús raaseíj í runáana ti a'uun a'utéveeca'a. Ajta pu a'uun vejli'i a'utéveeca'a a'íjna Jesús ti raxí'eve'eca'a, ti ajta jamuan á'uche'ecane'e. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í runáana tijín:

—Casi'i, mú'ee 'íita'a, mé pu huatéjvee amíjna ti ayauj pú'een.

²⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jamuan á'uche'ecane'e tijín:

—Ye'ecui yeehui, ari huatéjvee a'íjna ti anáanaj pú'een.

Tíj na'a ti ayén tiu'utaxájtaca'a, ti yú e'iré'ene, a'íin ti jamuan á'uche'ecane'e ayén ya'uví'iti í náanajra'an í Jesús ti ij a'uun huateáturan u ruche.

Tí'ij Jesús huamí'i

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Tí'ij jí ayén huaríj a'íjna í Jesús. Pu'uri ramua'areereca'a ti ari nain te'entipua'ajte. Tí'ij ayén araúastejsin a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ayée pu i tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ne'í'imi'í.

²⁹ Aa pu vejli'i xa'ari a'utacatii ti avé'ejistica'a a'íjna í viinu ti antzináj. Matf'ij mi ti'itíj huateáru'une ti ta'achira'a í viinu jime'e. Matf'ij mi jisopo cíye'ara'an jetze ru'ucáaxu'i, aj mú mi ra'ajteáxiireca'a vejli'i í téne'ara'an jetze.

³⁰ Tí'ij a'íin ra'anti'í, aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Pu'uri icu. Nu'uri ra'antipua'ajte.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'icámu'uvajxi. Aj pu'i huamí'i a'íjna í Jesús, icu.

Xantaaru'u pu ra'ajtéjtze í itza'apuare'ara'an jetze a'íjna í Jesús

³¹ Pu'uri a'ájna pft'irijcaa í xicájra'an jetze, í mej jetzen rí'i huaújruuren. Ajta a'íin xicájra'an jetze ti ra'ité'ase, a'ájna pft'irijcaa matf'ij ra'utéhuijsin mej miyen tiú'uyesten me'íjna jime'e í xicájra'an jetze ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

A'íj mú jín, camu raxí'eve'eca'a a'íime í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a mej mi a'íime mi'ichite miyen huateáturan me'ájna cúruu jetze tí'ij ari teja'uré'enen a'ájna saabado jetze. A'íj mú jín rájhuaviiri'i me'íjna í Pilato ti a'íin ayén tiu'uta'ájta mej mi a'íime xantaaru'u miyen hua'antína'axin í huá'íica jetze a'ímej í mej huá'utatai, mej mi

ca'anacan huácui'ini. Tí pua'a miyen huárini, aj pu'i ri'iríista a'ame mej hua'acájtuaani í mi'ichite.

³² A'íj mú jín u a'uvé'uju'un a'íime í xantaaru'u. Mat'íj mi ra'antiná'axi í ru'icán jetze í seij í mej rá'utatai í Jesús jamuan. Majta miyen che'atá mena'a huaríj í seij jemi. ³³ Mí ajta, mat'íj Jesús jemi á e'iré'ene, mat'íj mi raasej tì a'ín ari m'ichica'a. A'íj mú jín caí ra'antiná'axi í ru'icán.

³⁴ Mí ajta seij í xantaaru'u, a'í pu ra'ajtétze í itza'apuare'ara'an jetze ciyej jime'e ti antípiti. Aj pu'i airáaxire jeíhua í jaj, ajta í xúure'e.

³⁵ Neajta inee, i nej niyen raasej, nee nu niyen ti'itexajta. Ajta ayée pu ayén ti'ayajna a'ij nej ti'itexajta. Nee nu ramua'aree nej niyen tzaahuati'ira'a jín ti'ixa. Neajta niyen ne'íjna jín ti'itexajta sej si seajta rá'antzaahuat'e'en.

³⁶ Ayee pu 'een jín tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij tì té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tì ayén té'axa tíjín: "Camu nu'u seij antína'aca í cariira'an." ³⁷ Ajta seica jetze tì ayén té'axa tíjín: "A'í mú nu'u rasejran me'íjna í mej ra'ajtétze."

A'u mej ye'etéete me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Tí'íj jí a'ín José, tì Arimatea é'eme'ecan, a'í pu tirájhuaviiri'i a'íjna í Pilato tì a'ín raatátuiire'en í tévira'an í Jesús. Ajta a'ín José, a'í pu ajta rá'astijre'eca'a a'íjna í Jesús. Mí ajta, a'ín ayén avítzi jín huaríj a'iné a'í pu huá'atziine'eca'a í mej me'uun tí'ajitaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Pilato ayén raatá'a. A'íj pu jín, u a'uvé'emej. Aj pu'i ra'acájtuaa í tévira'an í Jesús. Tí'íj jí yá'uchuii.

³⁹ Nicodemo pu ajta jamuan u a'uvé'emej. A'ii pu a'ín pú'eene'e tì tica'amiste'e ráamuaareca'a í Jesús. Tí'ití pu a'arájti, a'íjna í mirra tì muátí'isi ranaxca tì áloes me'ecan, tì'itíj tu'upi. Ayee pu tíjetejca'a a'achú cumu seité kiilu japuan tamuáamuata'a.

⁴⁰ Mat'íj mi yá'uchuii í tévira'an í Jesús. Mat'íj mi racáhuaa me'íjna jime'e tì naa teáarí'e. Majta racá'ijcataca'a c'ixuri jime'e tì me'esti. Ayee mú me'íjna jín huaríj a'ij mej tirájye'irajca'a mej hua'avé'enan í mi'ichite a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

⁴¹ Huastari pu teje'eré'eeve a'ájna vejli'i a'u mej rá'utatai me'íjna í Jesús. Ajta a'ujna, a'úu pu teásta'a seijre'eca'a tì ja'atí a'uun ya'ujcú tì ij a'uun ja'atí avá'anan. Ajta, capu xi ja'atí a'uun avá'anami'ihuaca'a. ⁴² A'uun mú ye'etéete me'íjna í Jesús a'iné a'úu pu vejli'i a'utacá'a, ajta pu'uri a'ájna p'tí'irijcaa í xicájra'an jetze mej jetzen r'í'í huaújruren a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

20

Jesús pu a'itaméj a'u mej ye'avá'ana

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tí'íj ari p'tí'irijcaa í tì jín te'uté'itieesin i itieeri, íiya'ata pu'u a'uun pu á'ume a'íjna í María, Magdala tì é'eme'ecan a'ujna a'u mej ye'avá'ana. Aúche'e pu huachuíjxavi'icaa. Tí'íj a'uun a'ará'a, aj pu'i raasej tì ja'atí ra'antá'íj í tetej tì a'itémuaaca'a a'u tì a'utécun.

² Aj pu'i a'uun huaré'araa. Tí'íj i a'utiéchejraa a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Simón tì ajta i'í Pedro, ajta í seij tì Jesús jamuan á'uche'ecane'e. A'ii pu a'ín pú'een í tì Jesús rax'leve'eca'a. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mu'uri hui yá'uchuii í tavástar'a, me'újna a'u mej yauutéj. Teajta iteen, catu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

³ Ajta a'ín í Pedro, ajta í seij tì Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'úu mú á'uju'un a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús. ⁴ Naími'i mú me'uun a'uruáachejraa. Ajta í seij, a'í pu jaítze'e ca'anín a'utiéchejraa. A'íj pu jín ayén ra'umuá'iti a'íjna í Pedro. A'íj pu jín, amuacaí pu a'uun a'ará'a. ⁵ Tí'íj a'uun a'ará'a, aj pu'i aicaújtutzi. Ajta a'uun uténeereca'a. Tí'íj i raasej tì án á'ujpiica'a a'íjna í c'ixuri tì me'esti í mej jín racá'ijcataca'a. Ajta a'ín, capu a'uun uteájrupi.

⁶ Ajta a'ñin Pedro, ti cujta'an huatiéejme'e, ajta pu a'uun a'ará'a. A'uu pu uteájrupi. Aj pu'i raasej í cixuri ti me'esti ti a'uun á'ujpiica'a. ⁷ A'ñi pu ajta raasej í cixuri í mej jín ra'avá'ana í mu'úutze'en. Naa pu tí'ijiri'ihuaca'a. Ajta rujímua'a pu án á'ujpiica'a.

⁸ Tí'ij jí í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti amuacá a'uun a'ará'a, a'ñi pu ajta a'uun a'uteájrupi. Jíme'en pu'u raasej, aj pu'i té'antzaahua. ⁹ Majta a'ñime, camúu xi yaú'itié muá'araa a'ij ti huataujmuajcaa me'íjna ti ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'eca'a ti a'ñin Jesús ayén a'itára'ani huá'a tzajta'a í mej meri huácuii ti ij ajtahua'a huatarún. ¹⁰ Majta a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'í'ij mi me'uun a'ucjxi u ruche.

Jesús pu nu'u huatasejre a'íjna jemi í María, Magdala ti é'eme'ecan
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ajta a'ñin María, a'uun pu a'uteájturaa á pua'acé, a'ájna vejli'i a'u mej ye'avá'ana. A'ñi pu ruyeinca'a. Tí'ij auj ruyeinca'a, a'ñi pu aicaujtutzi, a'uun pu a'uténeereca'a. ¹² Aj pu'i hua'apuaca huasej í mej júte'e tí'ivaire'e. Cuaiñavi'in mú ti'itéchejca'a. An mú e'ejté'eca'a a'u mej ya'ujté. Seij pu án á'ujcatii a'u ti á'ujmu'ucaa. Ajta í sej, a'u ti a'ucá'íicajme'ecaa. ¹³ Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Mú'ee, í'ita'a, ¿a'iné yehui 'een jín piyen ayein?

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñi mú yehui yá'uchuii í nevástara'a. Neajta inee, canu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

¹⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i pí a'uré'eve. Tí'ij i raasej ti a'ñin Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mí ajta a'ñin María, capu raamuá'a ti a'ñin pú'eene'e í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee í'ita'a, ¿a'iné 'een jín piyen ayein? ¿A'atajni pehuahuau?

A'ñi pu ayén tí'imua'atzejca'a ti a'ñin pú'eene'e ti rí'i a'uun te'uruurée á'aye'i a'ujna í huastari. A'ij pu jín ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a mú'ee piyen yá'uchuii, patá'aj piyen yehui tinaatá'ixaate'en a'u pej yá'uruu nej ni ne'uun u á'ume'en nej ni rá'anchueeni.

¹⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee, María.

Aj pu'i pí a'uré'eve í jemin. Ajta ayén tiraata'ixaa a'íjna jime'e í huá'a niuuca a'ñime í Hebreo tijín:

—Raboni.

(Raboni, ayée pu huataújmuua'a a'íjna í niuucari tijín Mí Pej Tí'imua'ata.)

¹⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej xí nemuari'e a'iné naúche'e a'atzu a'amua jamuan seíre'e na'ame. Aj nu ni hui ne'uun a'ujnéjsin í niyá'upua jemi. Patá'aj pe'uun á'ura'ani huá'a jemi í ne'ihuaamua'a. Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en yee nej nu'u neajtahua'a ne'uun a'ujnéjsin jemin a'íjna ti niyá'upua pú'een, ti ajta á'amuaya'upua pú'een, jemin í ti ni'íDioj, ti ajta a'amua Dios pú'een. —Aye pu tiraata'ixaa.

¹⁸ Ajta a'ñin María ti Magdala é'eme'ecan, a'úu pu á'ume huá'a jemi í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu hui neri raasej í tavástara'a.

Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa a'ij ti a'ñin Jesús ayén tiraata'ixaa.

A'ñi mú rasej me'íjna í Jesús, í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ A'ajná'imua, tí'ij ari a'ájna pítí'irijcaa í sej jetze i itieeri, tí'ij ari huachúmua'ancaa, a'úu mú e'eré'ete'ecaa a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta miyen aiteújna u chí'ita a'u mej anú'ujte'eca'a me'íjna jime'e mej huá'atziñne'eca'a a'ímej í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Jesús ayén e'iré'ene huá'a jemi. A'uu pu huá'a tzajta'a a'utéechaxi. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁰ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i ayén hua'utasejrate í rumuájca'a, ajta í ru'ítza'apua a'u mej tíya'upuaíj a'íime í mej rá'utatai í cúruu jetze. Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, huápi'i mú huataújtemua'ave matí'ij raasej í tavástar'a.

Jesús pu ayén tihua'a'ijcate'e a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e mej mi tihua'utá'ix-aate'en a'íimej í teite

²¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a. A'iné niyá'upua pu yen neja'uta'íte-ca'a ineetzi, ayée nu che'atá nena'a tejámuaata'ítii inee.

²² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén hua'utají'itze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui ra'ancuré'an se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²³ Tí pua'a hui a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiraatá'uuni'i ja'atí ti na'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, Dios pu xaa ayén tiraatá'uuni'ira, na'ari caí, ti pua'a a'ín xiéjniu'ucare'ara'an caí ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí siyen tiraatá'uuni'i, capu xaa Dios ayén tiraatá'uuni'ira. —Ayee pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Capu té'atzaahuat'e a'íjna í Tomás ti Jesús a'itá'raa huá'a tzajta'a í mi'ichite

²⁴ Ajta a'ín Tomás í mej miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua, a'íi pu huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'aseca'a. A'íi pu ajta caí a'uun huá'a jemi a'utéveeca'a tí'ij Jesús ayén huá'a jemi huatasejre. ²⁵ Matí'ij miyen tiraata'ixaa me'íjna í Tomás mej nu'u miyen raasej í tavástar'a, aj pu'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Canu yeehui ja'anáj té'antzaahuat'esin ti pua'a necaí raasej í muájca'are'ara'an jetze a'u mej yé'enajtze, ti pua'a neajta caí anáxiteta a'u ti claavu a'aná'upu'ujme'ecaa, ti pua'a neajta caí ajtéjmeini í itza'apuare'ara'an jetze.

Majtahua'a mú raasej me'íjna í Jesús

²⁶ Tí'ij ari teuumé'eca a'achú cumu sei itieeri, majtáhua'a mú me'uun e'eré'ete'ecaa u chi'ita. Ajta a'ín Tomás, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a. Ajta te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze. Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene. Ajta a'utéechaxi huá'a tzajta'a. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e yeehui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁷ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Tomás tijín:

—Casi'i, huasej i nemuajca'a. Patá'aj piyen anáxiteta. Patá'aj pajta mé vé'emeiini muá'amujca'a jime'e pej pi ajtéjmeini íyey ne'ítza'apua jetze. Pecáj ché'e piyen seicié tí'imujca sino patá'aj té'atzaahuat'e.

²⁸ Aj pu'i Tomás ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee pej pe'ín pú'een í nevástar'a, pajta í neDioj.

²⁹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pepu'u piyen té'atzaahuat'e pe'íjna jime'e pej yeehui piyen neseij. Miché'e huaújtemua'ave'en í mej caí naasej, í mej majta maúche'e miyen té'atzaahuat'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

A'iné 'een jime'e té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze i yu'uxari

³⁰ Jéihua pu máaj ayén huarj í Jesús ti ayén huápi'i ruxe'eve'e, mejseíraca'a a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, í ti caí á'ayu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. ³¹ Mí ajta a'íjna jetze i yu'uxari, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'i sej si siyen rá'antzaahuat'en ti Jesús a'ín pú'een í Ciriistu'u ti Dios ra'antíhua'u, ti ajta a'ín pú'een í yaujra'an í Dios. Ayee pu ajta 'een jín p'í té'eyu'usi'i sej si siyen ruurican jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e se'íjna jime'e sej siyen rá'astjre'e.

21

Tí'ij ari ajtahua'a huatarúu, Ciríistu'u pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

¹ Tí'ijta'i, Jesús ajtahua'a huataseíjre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Aye pu tiu'uríj. ² A'uu mú a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta a'íjna í Tomás í mej miyen ratamuá'amua tíjín í mej hua'apua. A'uu mú majta a'uté'uuca'a a'íjna í Natanael ti a'uun é'eme'ecan u Caná, chajta'a ti a'uun huatacá'a u Galilea, majta a'íime í yaújmua'ame'en pú'eene'en í Zebedeo, majta seica í mej hua'apua í mej majta jamuan á'ujuhua'ane'e. ³ Ajta a'íin Simón ti ajta i'i Pedro, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Naúche'e nu hui u nehua'itépe'en.

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Teen tu yeehui teajta á'uju'un tá'aju'un.

Matí'ij mi u á'uju'un. Majta me'uun atéeci í baarcu jetze. Muaatáxa'ai mej rúuhua'itepe'e. Majta, camu ti'itíj huatéevi'i.

⁴ Iíya'ata pu'u, tí'ij ari tapuá'arijme'eca, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a á saata'aj. Majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, camu raamuá'a ti a'íin pú'eene'e. ⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Mí sej ne'ihuaamua'a, ¿ni seri hui hua'uvívi'i í hua'ité?

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—Catu. Catu yeehui a'atzu.

⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui ra'atéhua'axin í ruxiejmua'a rurí'iríinta'an pújme'en í baarcu jetze. Amée xu yee seica teuni.

Matí'ij mi miyen huaríj. Jíme'en mu'u miyen huaríj, aj mú mi avé'ejisteca'a í hua'ité í xiéjmua'ari tzajta'a. Ajta, capu huatári'iristareca'a mej ra'itapín a'íjna jime'e í mej mu'icáa í hua'ité. ⁷ Ajta a'íin í ti Jesús raxí'eve'eca'a, ayée pu tiraata'ixaa í Pedro tíjín:

—Tavastara'a pu pú'een amíjna.

Ajta a'íin Pedro, a'íi pu te'ijvihuáni a'utéveeca'a ti ij ruxiéehua tiu'umuári'en. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i ti amiigura'an ayén tiu'utaxájtaca'a yee a'íin ja'atí pu tavastara'a pú'een, aj pu'i ucaújchejte í rusiicu'u. Aj pu'i atéjve á jaata'a. ⁸ Majta a'íime í seica, cujta'an mú huajú'ucaa. Méraajájpuajmé'e í xiéjmua'ari, mua'avé'ejistican í hua'ité. Capu a'achú áuteevi'i a'utí e'eve'e'ástime í jaj, a'achú cumu anxíte meetro. ⁹ Matí'ij meri me'uun a'ará'a a'u ti a'uhuáchi, aj mú mi miyen tiraaseíj ti a'uun á'ataaca'a, ajta ari á'atí'ixcuare'eca'a. Hua'ité mú án á'uje'etii í tí'ixcuá japua. Ajta pan pu án á'umuaanica'a.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui mé huaje'evé'í'ín seica í hua'ité í sej seuchén hua'uvívi'i.

¹¹ Aj pu'i Simón ti ajta i'i Pedro, a'úu pu ateájraa í baarcu jetze. Ajta ra'itajájpua'a í xiéjmua'ari a'u ti a'uhuáchi. Temua'a mú tite'evé'ejistica'a í hua'ité mej vivéjme. Aye mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíte japan hua'apuate japan tamuáamuata'a japan huaíca. Ajta a'íin xiéjmua'ari, capu huasiújtza'an, capu amín a'ij mej miyen avé'ejistica'a.

¹² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Iye'ej sétiú'ucuá'a.

Capu ja'atí ahuaújca'ane ti ayén raata'íhua'u yee ja'atí ti pírici a'iné mu'uri ramua'a-reereca'a ti a'íin pú'eene'e í tavastara'a. ¹³ Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene í huá'a jemi, ajta ra'anti'í'ipi'i í pan. Aj pu'i hua'uré'e'í'ipi'ite. Aye pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e í hua'ité.

¹⁴ Pu'uri i'i huaíca ti Jesús ayén huataseíjre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tí'ij ari a'itáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

Jesús pu jamuan ti'ixa í Pedro

¹⁵ Matí'ij meri tiú'ucuaa, Jesús pu ayén tiraata'ixaa í Simón ti ajta i'i Pedro tíjín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni tzaa piyen jaítze'e nexí'leve'e mej nu'u caí amíime?

Ajta a'ín Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pe yeehui ramua'aree nej muaxe'leve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj yeehui rí'i tihuá'ucha'in í neti'iríjmua'a.

¹⁶ Ajtahua'a pu Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui pénexe'leve'e?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pej ramua'aree nej muaxe'leve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj rí'i huá'uruuren pe'íime í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁷ Ajtahua'a pu ayén che'atá na'a tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui piyen tzaahuati'ira'a jín nexí'leve'e?

Ajta a'ín Pedro, a'ij pu pua'a raatá'a ti Jesús ayén che'atá na'a hua'íca tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u ayén raxí'leve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, mú'ee pej yeehui nain jín tirú'umua'aree. Mú'ee pej piyen ramua'aree nej xaa muaxe'leve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj rí'i tihuá'ucha'in í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁸ Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jíme'e. Patí'ij pauj pá'ari'istaca'a, ayée pepu'u ti'it'é'ache'etehua'a pej pi axiéehua á'uche'ecane'en a'ij ti timua'aránajcheca'a.

'Mí ajta, méjca'i huáyee, patí'ij peri vástacira'itan, ayée pepu'u hui ajmíjca'ataxi'isin ti ij ja'atí ayén mu'ucáchejte'en. A'í pu muá'avi'itín a'u pej caí á'uye'imi'í. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ Ayee pu 'een jín tiu'utaxájtaca'a í Jesús mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imi'ini a'íjna í Pedro, ti ajta jín rí'i tiraatá'asin í Dios. Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Paúche'e ná'astijre'e ajta pena'a caí huámi'ini.

Jíme'en a'íjna ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti ajta Jesús raataxí'eve

²⁰ Aj pu'i Pedro pí a'uré'leve tí'ij raasej ti cujta'an huamé'ecaa a'íjna ti Jesús raxí'leve'eca'a. A'í pu a'ín pú'eene'e ti aicaujtutzi án taviitze'en í Jesús matí'ij tí'icua'acaa, ti ajta tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tíjín: “Tavastara'a, ¿a'atani hui muaatátuiire'esin a'íime jemi?” ²¹ Tí'ij Pedro ayén raasej, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Ari amíjna, nevástara'a, ¿a'iquí ti'itíj raruuren?

²² Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capu hui mú'etzi jetze ruxe'leve'e ti pua'a ayén na'aránajche ti a'ín ayén ruuri huateáturan ajta nena'a caí yen uvé'enen. Patá'aj piyen ná'astijre'e ineetzi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ A'íj mú jín miyen te'utánamuajri'i yee ti nu'u caí ja'anáj mí'ini a'íjna í ja'ati ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Mí ajta, capu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u caí mí'ini sino capu jetzen ruxe'leve'eca'a ti pua'a a'ín ja'atí ayén ruuri huateáturan ajta na'a caí uvé'enen í Jesús.

Ayee pu ra'antipudá'ajte í Juan

²⁴ Nee nu ne'ín pú'een í nej Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Neajta nu niyen ne'íjna jín ti'it'exajta. Neajta niyen tira'utéyu'uxaca'a. Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij nej ti'it'exajta.

²⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seica ti Jesús ayén tiú'uruu. Tí pua'a miyen nain a'uyú'uxanche'e, ayée pu tiná'amitiejte'e ti caí yen japuan á'avejri í chaanaca japua nain í yu'uxari ti ayén tiú'ujxe'leve'eca'a mej te'uyú'uxanche'e.

A'ij mej ye'í huaríj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

Dios pu nu'u te'ataújratziiri'i ti huá'a jamuan huateáturan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Nineuusi Teófilo, seij jetze í yu'uxari í ti amuájca, a'íj nu jetze neri ra'uyú'uxaca'a nain a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús, neajta nain jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa í teite. ² Ajta, a'íin í Jesús, hua'ajtávi'iti a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan seij mej ará'ase. Tí'íj tihua'uta'aíjtesime'e nain jime'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raatá'a ti Jesús tihua'uta'aíjten a'ij mej ti'iti huáruuren tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. Tí'iquí xaa á'uvi'itichi'ihuaca'a a'íjna í Jesús u ta japua.

³ Amuacaícan, tí'íj huamí'i í Jesús ajta á'iyen huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite, tí'iquí a'ímej jemi huataseíjre í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Hua'apuate xicaj pu á'atee ti ayén ti'itáseirihua'a a'ímej jemi. Jéihua pu tihua'utaseíjrate ti'iti jime'e í mej jín ráamua'aree tíjín ayén ti'ayajna ti ari ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta ayén tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta.

⁴ A'íjna ti a'uun a'utéveeca'a huá'a jamuan, ajta auj tí'icua'acare'e huá'a jamuan. Ayee pu tihua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí huiráci'ica'an me'újna u Jerusalén. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej raachú'eve'en ti mi'i araúrasten í ti jín ari amuacaícan te'ataújratziiri'i í huá'aya'upua í ti ta japua é'eseijre'e. Ayen tíjín:

—A'ii pu a'íin pú'een í nej neri amuá'ixaa. ⁵ A'íjna í Juan, a'íi pu hui huá'amua'ihuacare'e jaj jime'e. Mi ajtá'i ruijmua'a, aaruijmua'a, a'íi pu yé ve'ecánejsin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu hui huateáturaasin mú'etzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Mat'íj mi tiújseij. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni qui ari teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze pej taatá'asin tej títetaté'en íyén Israél? A'íi pu a'íin pú'een í ti amuacaícan jín ari te'ataújratziiri'i í tej rájya'upua ti ta japua é'eseijre'e.

⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu a'amua jetze ruxe'eve'e sej ráamua'aree ja'anáj ti ayén tiraaxí'epi'intare í tej rájya'upua. Capu ajta a'amua jetze ruxe'eve'e ja'anáj ti teja'uré'enejsin. ⁸ Mi seajta mú'een, tí'íj yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu hui amuaatá'asin í ti jín amú'uca'anisti'iraj a'ame. Aj xu si ne jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej yen a'uchéjme íyén Jerusalén, seajta a'ímej í mej me'uun a'uchéjme u Samaaria. Aj xu sijta a'ímej í mej a'imuá antachéjme seíj chuéjra'a japua, tíj na'a ve'etí yen seijre'e íyén í chaanaca.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, mej seíraca'a í teite. Aj pu i jaitiri raaté'avaata. ¹⁰ Maúche'e mú júte'e a'unéjne'eric'a'a mat'íj mi jíye'itzi jín hua'apua huataseíjre í teteca a'ímej jemi. Naa mú cuaiínavi'in te'ucav-íitímé'ecaa. ¹¹ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mi sej Galilea é'eche, ¿a'íné 'een jín júte'e sé'ujnejne'e? A'íjna í Jesús, í ti á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, a'íi pu hui che'atá na'a ayén yé ve'ecánejsin ayajna set'íj seri tiraaseíj a'ij ti ye'í tejá'uvi'itichi'ihuaca'a. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

¹² A'uu mú a'uté'uuca'a a'ujna Aceituunajemi, jirí jete ti á vejli'i a'utacá'a u Jerusalén. Ayee pu huatátee a'achú mej caj tihua'atá'acare'e ti ja'ati mé tanén a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aj mú mi u e'eráaci me'újna Aceituunajemi.

¹³ Aj mú mi me'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Mat'íj mi a'uteájrupi u chi'ita ti rujapua tivéeme. An mú anticíj ta'antiteájti japua í chil'ij. A'uun mú a'uteájrupi cuartu tzajta'a, a'u mej e'iráaté'e muá'aye'i.

A'íi mú me'uun e'iráte'eca'a a'íjna í Pedro, ajta í Juan, ajta a'íjna í Santiago, ajta a'íjna í Andrés. A'íi pu ajta a'íin a'utéveeca'a a'íjna í Felipe, ajta í Tomás, ajtahua'a a'íjna í Bartolomé, ajta í Mateo, ajta seij ti ayén ántehuaa tíjín Santiago, yaujra'an a'íjna í

Alfeo. A'íi pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Simón mej miyen ratamuá'amua tijín ti a'ujca'anécan jín ayén rini. Ajta a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een a'íjna í Santiago.

¹⁴ Seica mú majta me'uun a'uté'uuca'a í ihuáamua'ame'en í Jesús. Majta seica mej 'uuca pú'een. Ajta a'íjna í María, náanajra'an a'íjna í Jesús. Naíjmi'i mú tiújseij mej mi raatéjhuauni í Dios jemi. Naíjmi'i mú ramua'areereca'a mej rá'uviicua'i me'íjna jime'e mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

¹⁵ Yee pu ja'anáj tiuju'uríj matí'ij naíjmi'i tiújseire'eca'a a'achú cumu anxíte japuan seité í mej ru'ihuaamua'a mej huaújmuajteca'a me'ájna. Aj pu i a'íin Pedro, á a'utéechaxi ti i tihua'utá'ixaate'en. Ayen tijín:

¹⁶ —Ne'ihuaamua'a, ruxe'eve'eca'a ti a'íin araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'íjna jime'e í Judás. A'íi pu ayén tiu'utaúra'a ti hua'utátuiire'en avíitzi'i jime'e a'ímej í teíte í Jesús mej mi raatéevi'i. A'íjna jetze í yu'uxari, ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raatévai a'íjna í David teecan t'íj a'íin amuacaícan raataxáj a'ij ti ye'í ti'itíj raruuren a'íjna í Judás.

¹⁷ 'Judás pu hui ajta ta jetze ajtéme'ecan. Ayee pu che'atá na'a ti'itíj jín ti'itéveeca'a tetíj iteen. ¹⁸ Ayee pu xaa ne'u tiráaru. A'íjna í Judás, a'íi pu hui chuej huánanai a'íjna jime'e í tumin mej raatá'a me'íjna jime'e ti hua'utátuii a'íjna í Jesús. Ajta á'iyen caújcu'a'imi'in. Tí'iquí nu'u acáatza í caujnari. Aj pu i á chuaata'a á é'ejve. Temua'a pu'i te'utasiújtza'an, ayée pu éene'eca'a te'iráacua í tí'ixayaara'an. ¹⁹ Majta me'ín í mej me'uun huachéjme a'ánna u Jerusalén, naíjmi'i mú tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'itíj ráaru a'íjna í Judás. A'íj mú jín miyen raatamuá'a me'íjna í chuej tijín Acéldama. Ayee pu huataújmua'a a'íjna i niuucari tijín Chuej ti nu'u Xúure'eme'e.

²⁰ 'Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Me'ecui xaa, pu'uri ayén teja'uré'ene a'ij t'íj té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti ayén huataújmua'a tijín í Tí'ichuiicare'ara'an ti jíme'en yee: Ché'e nu'u huateáturan í chí'lira'an. Ché'e nu'u caí ja'atí utéeme'en.

Ajta ayén tijín:

Ché'e seij te'enteárute a'íjna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í ja'atí.

²¹ 'A'íj pu jín ruxe'eve'e tej seij avé'evi'itin, í ti ta jamuan á'uche'ecane'e, seij ti nain xicaj tzajta'a yé huatéveeca'a t'íj auj Jesús ta jamuan seijre'eca'a.

²² 'Ja'atí ti ta jamuan á'uche'ecane'e t'íj na'a ti Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús, ajta t'íj na'a ti a'íin Jesús á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua. Ruxe'eve'e ti seij ti ta jamuan á'uche'ecane'e ti i ajta ayén tihua'utá'ixaate'en í teíte ti ari huatarúj a'íjna í Jesús. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

²³ Aj mú mi hua'apuaca avé'evi'iti: a'íjna í José Justo, mej majta miyen ratamuá'amua tijín Barsabás, majta me'íjna í Mateo. ²⁴⁻²⁵ Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios. Aj mú mi miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej rú'umua'aree a'ij ti ye'í tí'imua'atze í ru tzajta'a seij ajta í seij. Taatasejrate'e a'íjna í mej hua'apua'a mú'ee pej seij avé'evi'itin t'íj a'íin te'enteárute a'íjna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í Judás teecan. A'íi pu hui airájraa t'íj á'ura'ani a'u ti ayén tiye'uvíjite'e.

²⁶ Aj mú mi raatáruureajxi me'íjna í xa'ari í mej tzajta'an ru'utéehua'axi í tetej. Aj pu i seij huiitáavej a'íjna jime'e ti huataniú a'íjna í Mateo. Aj mú mi raatá'a ti tiu'utévaire'en huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

2

T'íj huá'a jemi yé ve'ecáane

¹ T'íj a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ta'aráhua'apua i itieeri. Ayee mú ratamuá'amua tijín Pentecostés. Aj mú mi naími'i tiújseij a'ájna xicájra'a jetze a'ujna u chí'ita.

² Matí'ij mi ráanamujri'i ti ca'anín jín huatajújhua'anaca'a u júte'e. Jéihua pu té'usihujnaca'a a'ujna u chí'ita a'u mej e'iráte'eca'a. ³ Aj mú mi ti'itíj huaseij ayée cumu

neanuri ti á'ataa. Ajta a'usiújtza'anixi cilié'ene'ejme'e a'íjna í neanuri. Ti'iquí a'íin huá'a mu'úutze'en e'erávatzijxi í ti ajtasiújtza'anixi.

⁴ Ti'iquí huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'a jemi í teite. Matí'ij mi autéjhui mej tiu'uxáj seica jime'e í niuucari mé caí xi ja'anáj jín mé'e tejá'axa. A'íi pu hua'utá'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej miyen tiu'utaxáj.

⁵ Majta seica í teite me'uun a'uté'uuca'a í mej nainjapua curé'ecijxi í chuej japua. An mú a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Jéihua mú raxí'eve'eca'a a'íime í mej me'ánna é'echejca'a, í mej Israel jetze ajtémecan mej miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁶ Matí'ij ráanamujri'i ti huatajújhua'anaca'a, naíjmi'i í mej tiújseij, capu a'ij huá'amtie-jte'eca'a í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú a'ij pua'a te'utasej a'iné mehuá'anamujraca'a mej tí'ixajtaca'a a'íjna jime'e í hua'anuuca seij ajta seij. ⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tejá'usejraca'a. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—A'iime i teteca i mej tí'ixa, a'úu mú hui Galilea é'eme'ecan. ⁸ ¿A'iné tiu'utári'iristare-ca'a mej miyen tí'ixajta tetj iteen tí'itamuá'amua? Taniuuca mú jín tí'ixa memjina.

⁹ Seica tu te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Partia, teajta seica a'ujna Media, teajta seica a'ujna Elam; teajta seica a'ujna já'ahua'a Mesopotamia. Teajta seica te'uun é'eme'ecan a'ujna Judea. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Capadocia, teajta seica a'ujna u Ponto. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Asia é'eme'ecan.

¹⁰⁻¹¹ 'Seica tu teajta te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Frigia, teajta seica a'ujna Panfilia. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Egipto, teajta pua'amecié a'ujna u Africa, teajta naíjmi'ici'e a'uun mej imuá te'eránamua u Cirene, teajta a'ujna u Creta, teajta a'ujna Arabia. Seica mú Roma é'eme'ecan; a'íi mú majta yé tamuaare, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej huateújjuriyustaca'a. Teen tu huá'anamua a'ij mej tí'ixa i taniuuca jime'e. A'íj mú jín tí'ixa ti naa namujre'e a'ij ti ye'í rij á'aye'í í Dios. —Ayee mú tihuaúrixaa.

¹² Seica mú a'ij te'utasej. Majta seica, a'ij pua'a tite'utaújmuajteca'a. A'íi mú mi tiu'utaú'ihua'uri'i tijín:

—¿Tí'itaqui a'ij rini?

¹³ Majta seica hua'utéxiehuari'iri'i, í mej miyen tijín:

—Nahuáj mú anti'í ti ru'i. A'íj mú jín tá'aruaj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

í niuucari ti amuacaícan jín raataxájtaca'a í Pedro

¹⁴ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu á a'utéechaxi, majta í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Aj pu i hua'utajé ca'anín jime'e a'íime í teite. Ayen tijín:

—Xaanamujri'i temua'a naa, mi sej Israel jetze ajtémecan, seajta mi sej íyen a'uchéjme Jerusalén. Niché'e a'atzu tejámuatá'ixaate'en. ¹⁵ Ayee xu tí'ixa tijín: “Meta'aruá a'íime í teteca.” Camu xaa ne'u. Capu hui ayén tí'ayajna a'iné auchén pu a'ire'enejsin í xicaj. ¹⁶ Mi ajta, a'ii pu a'íin pú'een í ti raaxájtaca'a a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Joel. A'íi pu hui a'íjna jín tí'itéveeca'a í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

Ayee pu nu'u tí'ixa í Dios.

Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij jetzen te'entipúa'ari naíjmi'i.

Nexiejniu'uca nu u a'uta'ítii

tí'ij huá'a tzajta'a huateáturan

í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

Á'amuyajmua'a, í mej teteca, majta í mej 'uuca, a'íi mú neniúucajtze'e tihua'utá'ixaate'esin í teite.

Ajta á'amuyajsimua'a meti'imáara mú muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze.

¹⁸ Neajta nexiejniu'uca u a'uta'ítii

tí'ij huateáturan huá'a jamuan

í mej tí'ivaire'e ineetzi jetze me'ecan.
 Capu amín a'ij ti pua'a méteteca nusu méjuuca.
 A'íí mú majta nenuuca jín tihua'utá'ixaate'esin.
¹⁹ Nee nu ti'itíj amuaatasejrate'esin u ta japua
 í sej jín ramua'aréeren a'ij ti ti'itij rini.
 Seajta raseijran ti'itij sej jín a'ij te'utasej
 ve'ecán japua tíj na'a ve'ée i chuej.
 Ti'itij xu seijran tíj xúure'e,
 seajta tajj, seajta í tá'ajcitziu.
²⁰ Ajta í xicaj, capu ché'e airáxiri.
 Ajta í máxcira'i, ayée pu huataújrurejsin tíj xúure'e.
 Aj pu xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze
 tí'ij a'íín tavástar'a yé ve'ecáanen
 íyén chaanaca japua.
 A'íí pu nu'u ajtahua'a raajéjcuare'en naíjmi'i
 tíj pua'amé tí'iseijre'e íyén chaanaca japua.
 Naa pu nu'u ti'iseíire'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze.
 Ajta, a'ájna tiú'utziíni'ire'e pu a'ame.
²¹ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti pua'a Dios huatáhuavii,
 a'ájna í Dios japuan pu niuuni a'ájna í ja'ati.
 Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Joel.

²² 'Mí sej Israél jetze ajtéme'ecan, xáanamujri'i se'ájna: Xu'uri ramua'aree ti Dios ra'antíhua'u a'ájna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Ayee pu ti'ayajna a'iné a'ájna í Jesús, jeíhua pu ti'iti jín ayén huaríj ti huáp'i'í ruxe'eve'e, a'ájna jime'e ti tihua'utasejrate'en í teite. A'íí pu ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e ayén huaríj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree ti Dios ra'antíhua'u.

²³ 'Ayee pu tiraax'epi'intare í Dios ti sej amuaatátuiire'en í teáata'a. Ajta amuacáí pu a'íín Dios ráamua'areeri'i sej ye'í huaríj, mú'een xu rá'utatai í cúruu jetze. Majta seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite, a'íí mú amuaatévai. ²⁴ Ajta Dios pu raatátiste í xiéjniu'ucare'ara'an. A'íí pu ajta japuan huaniú í ti jín rajpuaíjtzi tí'ij huamí'i a'ájna í Jesús. Ayee pu huaríj, a'iné capu huatári'iristareca'a ti á'ateevi'in ti a'uun é'eseijre'e mi'ichite tzajta'a.

²⁵ 'A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í David teecan a'ájna jime'e í Jesús tíjín: Ja'anáj ti na'a nu rasej ne'ájna í tavástar'a
 ti yé vejli'i seijre'e ne vejli'ipua neri'irínta'a.

A'íj pu jín caí ti'itíj né'itziite'e.

²⁶ A'íj nu jín netémua'ave'e yú ne tzajta'a.

Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios.

Neajta inee, canu rí'i a'ij

a'iné naúche'e rachú'eve'en tí'ij a'íín
 ajtahua'a naatátisten i nexiejniu'uca.

²⁷ Néntemua'ave'e a'iné mú'ee Dios

pej caí mé nejaúujisin a'ujna
 mej a'uteáru'ipi í mi'ichite.

Capej pajta raatá'asin ti huatépete

i nehuá'ira'a ineetzi pej jeíhua nexí'eve'e.

²⁸ Pajta pajtáhua'a pena'a naatátisten i nexiejniu'uca

neatá'aj ruuri ná'ara'ani rusén jime'e.

Ayee pej naa tinaatá'asin nej huatántemua'ave'en

a'ujna pej a'utéveeca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í David teecan.

²⁹ 'Ne'ihuáamua'a, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íín David ari huamí'i, majta ra'avá'ana. Aúche'e pu yé seijre'e íyén Jerusalén a'u mej ye'avá'ana.

³⁰ Mi ajta ti'itij pu jín ti'itéveeca'a a'íjna í David teecan. A'í pu rú'umua'areereca'a ti a'íjn Dios ayén huaríj a'íjna jime'e ti Dios se'j a'ujye'jtza í ruhuáacixa'a a'íjna í David teecan a'íjna japua í ipuari. ³¹ A'íne a'í pu David teecan rú'umua'areereca'a a'ij ti ti'iti a'ame ja'anáj, a'í pu a'íjna jín raataxájtaca'a ti a'íjn Ciríistu'u huatarújsin. Ajta ti caí Dios mé rúujisin a'ujna a'u mej a'uteáru'ipi í mi'ichite, capu nu'u ajta huatejpetzi í ruhuá'ira'a jetze.

³² 'Pu'uri hui Dios raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani. Teen tu tiu'uséj tel'íjna jime'e. ³³ Pu'uri a'ujye'jxi rí'irínta'a í Dios u ta japua. Ajta pu'uri ra'ancuré'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í ti Dios jín ayén tel'ataújratziiri'i. Ayee pu 'i cuj, i sej tí'iseij íjii, ajta nain jime'e sej tí'inamua, a'úu pu hui é'eme'ecan u ta japua í Dios jemi.

³⁴ 'Me'ecui xaa, capu tíraa u ta japua a'íjna í David teecan. Majta ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Ayee pu a'íjn tavástar'a tiraata'ixaa a'íjna í nevástar'a tíjín:

“Paúche'e yen újcatii íye neri'irínta'a

ajta nena'a caí hua'utémua'itín

í mej muájcha'íire'e.

³⁵ Aj mú mi muaatévaire'esin mú'eetzi.”

Ayee pu tiraata'ixaa í Dios.

³⁶ 'A'íj mú jín, matá'aj seica naími'i í mej íyeyen a'uchéjme Israél, matá'aj ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari a'íjna í Jesús sej rá'utatai, a'ii pu a'íjn pú'een í ti Dios ayén raatamuá'a tíjín Tavástar'a, ajta Ciríistu'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

A'ij mej ye'í tiu'umuá'aj me'íjna í teite mej ráanamujri'i me'íjna í Pedro

³⁷ Mat'íj ráanamujri'i í teite, a'ij pu pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Pedro, majta í seica í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Ayee mú tíjín:

—Casi'i, ta'íhuaamua'a, ¿a'íne terini íjii?

³⁸ Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í Pedro tíjín:

—Setá'aj naíjmi'i seicié tihuaújmuatziite'en se'íjna jime'e í ti ruxe'eve'e í Dios jemi, setá'aj huámua'í'vijnhua niuucajtze'en í tavástar'a a'íjna í Jesús. Ayee xu se'íjna jín huárini, aj pu'í tejámuaatá'uuni'ira í Dios, ajta a'í pu raata'íti ti xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan mú'ejmi jemi. ³⁹ A'íjna í niuucari á'amuaci'iti mú'ejmi, ajta ruyaujmua'a, ajta í mej a'ímuá a'uchéjme se'j chuéjra'a japua. Ayee pu tihua'aci'iti naíjmi'ica ti hua'utájeeve a'íjna í tavástar'a, í ti Dios pú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

⁴⁰ Seica niuucari pu jín tihua'íxaa. Jéihua pu hua'utá'íjmíjri'i mej mi caí miyen a'ij pua'a titetiújcha'í mat'íj í seica í teite.

⁴¹ A'íime í mej ráanamujri'i, a'í mú huaújmuai'ihuaca'a í mej miyen ará'ase a'achú cumu hua'íca vi'ira'a. Aj mú mi a'ímej jemi antéujseij í seica í mej té'antzaahua.

⁴² Majta naíjmi'i mú miyen tiú'ujmuatziite'eca'a, a'í mú tihua'amua'atejca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Rí'í mú naa ti'itéchejca'a. Majta rujímua'a huaréuri'ipi'itehua'a í pan se'j majtáhua'a mi se'j. Majta mú ratéhuacare'e í Dios jemi.

Rí'í mú tiú'urihuaamua'acaa a'íime í mej amuaaté'ee mé té'antzaahua

⁴³ Jé'ecan mú rí'í titeújmua'atejca'a í mej té'antzaahua. Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, Dios pu hua'utévai mej mi miyen tiu'uy'í'itihua'an mecaí máaj seica. ⁴⁴ Naíjmi'i mú rí'í ti'itéchejca'a í mej té'antzaahua. Majta mú naíjmi'i tiu'uré'ura'a tíj na'a a'achú ti caj ti'ipua'amé seij ajta í seij ti'iti cua'ira, ajta ti'iti cíxuri.

⁴⁵ Ayee mú ríjcaa, ti pua'a caí ja'ati a'ij tí'ijviicua'ira, seij pu ti'tíj tuaani ti á'are'ara'an pú'een, aj pu í xaa raatá'asin í tumin a'íjna í ti caí a'ij tí'ijviicua'i. ⁴⁶ Ja'anáj ti na'a nain tújca'ari tzajta'a mú tiújse'irihua'a u teyujta'a. Majta mú me'uun tiújse'irihua'a a'u mej é'eche mej mi huaréuri'ipi'ite'en seexu'íjmé'en seij majta seij. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa. Jé'ecan mú rútemua'ave'eca'a í ru tzajta'a. ⁴⁷ Rí'í mú tiratá'acare'e a'íjna í tavástar'a.

Majta seica naa mú tiyaú'itiée muá'araa. Tíj na'a nain xicaj tzajta'a, Dios pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e a'ímej í teite mej mi jéjcuacan jín té'antzaahuat'e'en. A'íj mú jín jaítze'e huatámu'iireca'a.

3

Matí'ij nu'u mi tiráahuaa seij ti ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze

¹ Seíj xicaj jetze pu ayén tiuju'uríj a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Naíimi'i mú á a'ujnéj a'ánna já'ahua'a teyuu ti a'utéjvee. Ayeé mú huaríj, a'iné pu'uri teja'uré'enejca'a a'atzaj mej pua'a téniúuve'e muá'aye'i í Dios jemi. A'atzaj pu pítí'irijcaa cumu ayée a'ucamé'eca í xicaj.

² Seica mú ja'ati á á'utu'ara'a muá'aye'i mej mi me'ín ye'itétjcheti a'ujna já'ahua'a tá'apueerta a'u mej miyen taja'atamuá'amuaa tíjín ti naa seijre'e. Ayeé mú tí'ijri'irejca'a tíj na'a nain xicaj tzajta'a, tí'ij a'íjn tumin huá'ahuaviira í mej me'uun a'uteáru'ipi u teyujta'a. Capu ráye'ivejca'a a'íjna í ja'ati. Ayeé pu éene'e huanú'ihuaca'a, capu ráye'ivejca'a, a'iné ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze.

³ Tí'ij a'ímej huaseíj a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan í mej me'uun a'uteáru'tijme'e u teyujta'a, tí'iqui tumin hua'utáhuaviiri'i. ⁴ Aj pu i a'íjn Pedro ra'aráseij temua'a naa. Ajta a'íjna í Juan, ayée pu che'atá na'a naa tira'aráseij. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Patá'aj hui taaseíj.

⁵ Tí'iqui anpuá'areca'a a'íjna í teáata'a. Ayeé pu tí'imujca a'íjna tíjín tumin mú raatá'asin. ⁶ Ajta a'íjn Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Canu plata tícha'ii, canu neajta oro tícha'ii í nej muaatapuajve'en. Aru ti'itíj nu tícha'ii, a'íj nu'u hui muaatá'asin. Ayeé nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jetze me'ecan í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajchesi, patá'aj hui rájra'ani.

⁷ Tí'iqui ra'anáavi'i í muájca'are'ara'an jetze. Ajta ra'ajjáj. Jíme'en pu'u ra'ajjáj, aj pu i huarúj í ru'íca jetze ajta nainjapua í ruchepuá jetze. ⁸ A'íjna ti ciyáaxara'aca'a tí'iqui ájtzucu. Ajta á a'utéechaxi. Aj pu i a'utétjche ti á'uche'ecane'en. Tí'iqui huá'a jamuan u a'uteájrupi u teyujta'a í Pedro, ajta í Juan. Titzúna'iche'e pu huamé'ecaa. Rí'i pu tiratá'acare'e í Dios.

⁹ Naíimi'i mú raaseíj í teite ti ari á'uche'ecane'e a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a, majta ráana-muajri'i ti rí'i tiratá'aca'a í Dios. ¹⁰ Maraamuá'a tíjín a'íj pu pírici í ti aj je'itécatii a'u ti é'epueerta ti ayén téja'arájtgehuaa tíjín ti naa seijre'e, ajta í ti vaíri'ira huá'ahuavi'iraca'a í teite. Matí'ij mi naa rí'i tira'utaseíj, majta tín tí'itziíine'eca'a.

Tí'ij nu'u ajtahua'a tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro

¹¹ Ajta a'íjn í ti ciyáaxara'aca'a, a'íj pu huá'ahuavi'iraca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Aa mú a'uté'uuca'a tá'apueerta ti ayén téja'arájtgehuaa tíjín a'u ti Salomón e'evé'echi'ive'e. Naíimi'i mú a'utéaru'a a'íjme í teite a'u mej a'uté'uuca'a. Jé'ecan mú naa tite'utaújmuajteca'a a'ímej jemi.

¹² Tí'ij a'íjn Pedro hua'useíj, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín siyen a'ij tejá'useij mi ru tzajta'a mú'een, mi sej Israel jetze ajtéme'ecan? ¿A'iné sej si jé'ecan taseíj? ¿Ni siyen tí'imua'atze tej iteen tajímua'a tiráahuaa a'íjna i ja'ati? ¿Ni ayén tejamuá'amitiejte'e tej iteen raarújte te'íjna ti ayén mé tejá'uche'ecane'en te'íjna jime'e í tej raay'íiti na'ari te'íjna jime'e í tej caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi? Capu xaa ne'u ayén ti'ayajna.

¹³ 'Ajta a'íjna í Dios, a'íj pu rí'i tihua'atá'acare'e í á'amuavaujsimua'a teeca a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íjna í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan. A'íj pu hua'aDioj raarújte a'íjna i ja'ati, a'iné a'ij pu té'antzaahua a'íjna jemi í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna ti ravaire'e ti a'íjn tí'itéveeca'a tí'itij jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'íjna sej mú'een tiu'utátui a'íjna í Jesús huá'a jemi í mej tí'aijta. Ajta a'íjn Pilato, raxí'eve'eca'a ti raatátuaani. Mi seajta mú'een, caxu raataxí'eve, sino ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a ti huámi'ini.

¹⁴ 'Caxu raatátuaa se'íjna í ja'ati ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi, ajta í ti rí'i tí'itevistaca'a sino ayée xu tiraata'ixaa ti a'íjna huatátuaani í se'íj ti a'ij pua'a tí'itevistaca'a. ¹⁵ Mú'een xu hui seajta raajé'ica se'íjna í ja'ati ti hua'atá'acare'e mej ruuri muá'ara'ani í teite. Ajta Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an ti í ajtahua'a ruuri á'ara'ani. A'íj tu xaa huase'íj, iteen. ¹⁶ A'íj pu jetze araújca'ane í Jesús a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a. Í sej raase'íj, sej seajta seri ramua'ate, a'íi pu rá'antzaahua í Jesús ajta tiráahuaate'e. A'íj pu jín ari huarúj.

¹⁷ 'Me'ecui xaa ne'u, ne'ihuaamua'a, nee nu ramua'aree a'ij sej ti'itij huáruu sej caí ramua'areereca'a, majta í mej tejá'amua'ijte'e, camu majta ramua'areereca'a. ¹⁸ Ajta Dios pu ra'ará'aste a'ij mej amuacaícan tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'íin Círíistu'u rajpuaítzi a'ame, a'íjna jime'e ti nu'u Dios án yá'ujra ipuari japua.

¹⁹ 'Setá'aj seicié tiú'umua'ati í Dios jemi. Seajta huataújtuiire'en í Dios jemi ti ij a'íin tejamuaata'áijte'en, ti ij ajta a'íin tejámuaatá'uuni'i í sej jín auteájturaa í jemin. Aj pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze tí'ij jetzen tavástara'a ta japua niuuni. ²⁰ Aj pu i Dios u ye'uta'íti'i mú'ejmi jemi a'íjna í Círíistu'u ti ari raatá'a ti a'íjna jín antiújmua'areere ti tiu'uta'ájta nainjapua. A'ii pu a'íin pú'een í Círíistu'u a'íjna í Jesús.

²¹ 'Ruxe'eve'e ti a'íin Jesús u a'utevéé á'ara'ani a'ujna u ta japua ajta na'a caí Dios tiu'ujéjcuare'en nain t'íj na'a í ti íiyen tí'isejre'e í chaanaca japua. Ayee pu a'íin Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i mat'í'ij tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a í Dios. ²² Ayee pu a'íin Moisés tihua'utá'ixaa a'ímej í tavaújsimua'a teeca tíjín: "Dios pu nu'u se'íj avé'evi'iti í ja'ati ti ayén che'atá na'a jetzen me'ecan tiu'utaxájta net'íj inee. A'íi pu mú'ejmi jetze ajtémecanta a'ame. Xáanamujri'i najmí'i a'ij ti a'íin tiu'utaxájta, setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en. ²³ Ti pua'a nu'u caí ja'ati rá'antzaahuat'e'en, miché'e raatamuárite'en. Ché'e caí ché'e a'íin huá'a jemi seijre'e í teite." Ayee pu nu'u hui tihua'utá'ixaa a'íjna í Moisés.

²⁴ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna naími'i í mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan, t'íj na'a a'íjna tí'ij a'íin Samuel seijre'eca'a, ajta t'íj na'a ti yú e'iré'ene, a'íi mú amuaaté'ee tiu'utaxájtaca'a a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios tiraata'áijte'en a'íjna í Círíistu'u. ²⁵ A'íjna í ti Dios jín te'ataújratziiri'i, a'íi pu hui ajta mú'ejmi jemi huateáturaasin a'iné mú'een xu naími'i huayaujmu'a'a pú'een í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Dios pu ajta te'ataújratziiri'i í runiuuca jime'e a'ímej jemi í ruvaújsimua'a teeca. Ayee pu a'íjna jín tiraata'ixaa í Abraham teecan tíjín: "Naími'i í teite í mej me'uun huachéjme'e muá'a-ju'un í chaanaca japua, a'íi mú ra'ancuré'asin í ti i'í xí'epi'in t'íj na'a í ti hua'utévaire'esin a'ímej í mej á jetze a'iránejsin." ²⁶ Tí'ij i Dios ra'antíhua'u a'íjna í Jesús ti ravaire'e. A'íi pu u ye'uta'íteca'a mú'ejmi jemi tí'ij a'íin rí'i tejamuaatá'an sej si najmí'i raatapuá'ajta se'íjna í ti a'ij pua'a een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

4

Mat'í'ij nu'u hua'uvívi'i me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

¹ Maúche'e mú tihua'a'ixaate'eca'a í teite. Mat'í'ij mi seica áa e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'ii mú me'ín pú'een'e'e í mej tí'icha'íi u teyujta'a, majta a'íime í Saduceos. ² Capu hua'aránajcheca'a í teite í mej miyen tihua'amua'atejca'a a'íjna í Pedro, ajta í Juan. Majta miyen tihua'a'ixaate'eca'a ti jín Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús. ³ Aj mú mi hua'uvívi'i. Mat'í'ij mi hua'iteána a'ujna já'ahua'a carcel. Camu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné pu'uri téchuijxarijme'eca. ⁴ Majta í teite, jeíhua mú tiú'unamujri'i a'ij mej tiu'uxájtaca'a. Majta rá'antzaahua. A'íj mú jín meri miyen ará'axcaa a'achú cumu anx'íj vi'ira'a a'íime í mej té'atzaahuat'e'eca'a.

Mat'í'ij me'uun a'uté'uuca'a huá'a jemi í jueesi

⁵ Yee ruijmua'a yee, a'íi mú tiújseij a'ánna Jerusalén a'íime í mej antiújmua'aree a'ánna chajta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, majta a'íime í mej tihua'amua'atehua'a

í yu'uxari jetze. ⁶ A'uu pu a'utéveeca'a a'íjna í Anás í ti hua'avastara'a, ajta a'íjna Caifás, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Alejandro. Mu'ití mú ma'án na'a a'uté'uuca'a a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een a'íjna í hua'avastara'a.

⁷ A'íi mú mi miyen tiu'uta'ajtac'a mej hue'irávi'itín a'íjna í Pedro, majta a'íjna í Juan mej mi tihua'u'íhua'u. Aj mú mi á já'ita'a huaja'utéhuui. Mat'íj mi tihua'uta'íhua'uri'i. Miyen tíjín:

—¿A'ataani jetze xa'araújca'ane sej si siyen rici, na'ari a'atani jetze me'ecan siyen tí'iruure se'íjna jime'e?

⁸ Aj pu i a'íin Pedro a'íjna jetze araujca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej antiújmua'aree íye chajta'a, seajta mú'een mi sej huá'avaujsimua'a a'íime í mej yen huachéjme íye Israel. ⁹ Cunqui íjii sej seri tí'ita'íhua'u se'íjna jime'e í ti í'í xí'epi'ín í ti tiraací'í a'íjna i teáata'a i ti ciyáaxara'aca'a, setá'aj ráamua'aree a'íj ti 'een jín huarúj.

¹⁰ 'Ayee tu tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, teajta a'achú pua'améca sej yen huachéjme íye Israel: A'íjna i teáata'a íye ti huatéjvee, a'íj pu jín ari huarúj a'íjna jime'e tí'írí rá'antzaahua a'íjna í Jesús í Ciríistu'u ti Nazarét é'eme'ecan, a'íjna í sej rá'utatai í cúruu jetze. Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an t'íj ajtahua'a ruuri á'ara'ani.

¹¹ 'A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íin pú'een “í tetej sej méjca'i ya'uhuá'axi mi sej chí'ij ájtaahuaca'a. Ayee pu te'irájraa ti a'íin pu'een e' já'araa í tetej ti anájca.” ¹² Capu hui mé'e ja'atí seijre'e tej jetzen arátaca'anen t'íj Dios ta japua huániuuni. A'íi pu'u na'a Dios ayén raateájtuaa í Jesús itejmi jemi íyeyen tej seijre'e íyeyen chaanaca japua tej ti Jesús jetze arátaca'anen t'íj Dios ta japua huániuuni. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

*Mehuá'anechejca'a, majta xaa hua'utátuaa me'*íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

¹³ Jé'ecan mú a'íj hua'utaseíj a'íime í teteca. Ayee mú tihua'axajtac'a tíjín:

—Huá'uca'anisti'í í huá'a tzajta'a amijna mi Pedro, ajta amijna mi Juan.

Majta ráamua'areeri'í tíjín mej caí ja'anáj tí'íhua'ujmua'ate, majta miyen tíjín:

—Camu tí'itij jín titeeté'uuca.

Aj mú mi hua'umuájteca'a tíjín a'íi mú jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Jesús. ¹⁴ Majta me'íjna huaseíj í ja'atí ti huarúj. A'uu pu a'utéveeca'a jamuan a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'íj mú jín caí a'íj tiu'utaxájtaca'a yee capu ayén tí'ayajna. ¹⁵ Aj mú mi hua'uta'aj mej huiráciine a'ujna mej a'iráatei me'íjna í jueesi. Mat'íj mi tí'itíurixáate'ajraa.

¹⁶ Majta miyen tíjín:

—¿A'iquí tehuá'aruuren temíime mi teteca? —Ayee mu'u tíu'uríhua'uraca'a.

Majta miyen tíjín:

—Capu hui r'írí tej tiyen tiraataxáj yee capu ayén tí'ayajna a'íné naíjmi'í í mej íyeyen a'uchéjme íyeyen Jerusalén, a'íi mú ramua'aree a'íj ti tí'itij huáruu a'íjna í tevi a'íjna jime'e í tí'icui'ica'a. ¹⁷ Peru, tej ti caí jaítze'e méjca'i huáyee huá'anamuajra í teite tzajta'a, tiché'e hua'utá'ijmíi íjii mej caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en a'íjna í Jesús. —Ayee mú tiu'uta'ixaa.

¹⁸ Aj mú mi hua'utajé. Majta hua'utá'ijmíjri'í mej nu'u caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en í Jesús. Majta nu'u caí ché'e miyen tihua'amua'atée í teite.

¹⁹ Ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu raaxí'epi'íntaren rujímua'a ti pua'a ayén tiraavíjte'e tej amuá'antzaahuate'en mú'ejmi nusu tej rá'antzaahuate'en a'íjna í Dios. ²⁰ A'íné ayee pu hui tíu'ujxe'eve'e tej raataxáj a'íjna tej teri raaseíj, ajta í tej teri ráanamujri'í.

²¹ Majta me'íjna í jueesi, a'íi mú mauj hua'utá'ijmíjri'í, majta hua'utáneche. Mat'íj mi hua'utá'a mej huiráciine me'íjna jime'e mej caí a'íj tirájteuve'eca'a a'íj mej ye'í tihua'ajteá'axi'ín a'íjna jime'e a'íné naími'í í teite, a'íi mú r'í'í tiraatá'acare'e í Dios me'íjna jime'e a'íj tí'itij huarúj.

²² Ajta a'íin í teáata'a ti Jesús jetze araujca'ane a'íjna í ti huarúj, ayee pu tirájcha'íica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan já'ita'a.

Í mej miyen tí'ijhuaucare'e í Dios jemi

²³ Matf'ij mi hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan. Aj mú mi a'ucíj a'íime í mej huanámi'ihuaca'a. Matf'ij mi a'uun a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í huá'a'amigustemua'a. Aj mú mi hua'utá'ixa nain a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetateí, majta í hua'avaujsi. ²⁴ Matf'ij me'ín huá'unamuajri'i, aj mú mi naími'i miyen tiraatáhuaviiri'i í Dios. Miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej pe'ín pú'een í pej raatétaahuaca'a a'íjna í ta japua, pajta pe'íjna i chaanaca tej yen japuan seijre'e, pajta mú'ee raateájtuaa í jaj í ti ve'ée. Naími'i tíj na'a a'achú tíj pua'amé yen tí'iseijre'e, mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a. ²⁵ Mú'ee pej hui piyen tiu'utaxájtaca'a ajca'ihua'imua pe'íjna jime'e ti ayén axiejniu'uca jetze aráu'jca'ane a'íjna í David teecan, a'íjna ti muavaire'eca'a. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a tijín:

¿A'iné mej mi níniu'ucacu a'íime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

Majta í teite, a'íi mú tí'imua'ajca me'íjna jime'e

ti caí ayén te'irájra'ani.

²⁶ Rf'i mú u á'uruuren mej mi huateújne'usi'ite'en

a'íime í hua'arey íiyen mej seijre'e chaanaca japua.

Majta a'íime í mej tihua'ajte'e í teite,

a'íi mú tiújseire'esin,

naími'i í mej rájcha'íire'e a'íjna i tavástar'a,

majta a'íjna ti án yá'ujra í ipuari japua.

Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í David teecan.

²⁷ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna í Heródes, ajta a'íjna í Póncio Pilato, a'íi mú hui tiújseij íiye chajta'a huá'a jamuan í teite mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, majta huá'a jamuan í mej yéchej íiye Israél. Maújmua'atziite'eca'a a'ij mej tiraatémuat'itin a'íjna ti muavaire'e, a'íjna í Jesús, a'íjna ti caí ja'anáj tí'itij jín auteájturaa mú'eetzi jemi. A'ii pu a'íin pú'een pej mú'ee án yá'ujra í ipuari japua. ²⁸ Ayee mú che'atá mena'a rijcu a'ij pej ye'í amuacaícan tiraaxí'epi'intare ti ayén tiú'ujxe'leve'e á'ara'ani, tí'ij ayén tiú'urini.

²⁹ 'Me'ecui xaa ne'u, mú'ee pej ta'ivástar'a, casí'i, pí mi tí'itaneeche. Taatá'a í ca'aníjra'a í tatzajta'a itejmi i tej muavaire'e tetá'aj hui caí tí'itziíine'e tej tihua'utá'ix-aate'en mú'eetzi jetze me'ecan. ³⁰ Patá'aj pajta ahua'aca'anen pej pi tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. Pajta hua'utasejrate'en a'íjna í pej jín peri hua'utá'a mej raayí'itihua'an a'íjna jetze me'ecan i Jesús ti muavaire'e, ti caí ja'anáj tí'itij jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Yee mú tiraatáhuaviiri'i í Dios.

³¹ Matf'ij me'íjna jín miyen huaríj, aj pu'i huateújca'atzijxi í chí'ij mej tzajta'an huiiráte'eca'a. Aj pu'i i huateájturaa í huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna jetze mú a'ujca'anéecan jín miyen tihua'utá'ixaa í Dios jetze me'ecan. Camu tí'itziíine'eca'a.

A'íi mú nain tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íica'a

³² Naími'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, a'íi mú rf'i tiú'urixaate'ecaa. Camu a'ij tihua'ax-ajta'a seij majta seij. Majta tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íica'a. Capu ja'ati a'atzu ayén tí'ixa me'íjna jime'e yee neetzi pu tí'ine'aa. Metiu'uré'ura'ate micu, a'íime.

³³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, maúche'e mú tihua'a'ixaate'eca'a me'íjna jime'e ti Dios ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús. A'íj mú jetze aráu'jca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'pí'i mej mi tihua'a'ixaate'eca'a. Rf'i mú tihua'ajcha'íica'a, seij majta seij. ³⁴ Ajta ayén éene'e, capu ja'anáj ja'ati caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a a'íjna jime'e naími'i mú tiú'utuaaxi a'achú mej caj tí'ijcha'íjme'eca'a, tí'itij chuej, na'ari chí'ij. Aj mú mi miyen huaríj, u mú ye'erá'jti í tumin mej ra'ancuré'a me'íjna jime'e mej tiu'utuáa. ³⁵ Aj mú mi tiu'utátui a'íimej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta me'ín, a'íime mú huaré'a í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

³⁶ A'íj pu jín ayén tiuju'uríj a'íjna í José, a'íjna ti tí'ivaire'eca'a a'ímej jamuan huácaxa'astemua'ame'en í Leví teecan. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Chipre. Ayee mú majta raatamuá'a tíjín Bernabé. A'íjna i niuucari tíjín Bernabé, ayée pu huataújmu'a a'íjna tíjín Tí rí'í tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemíj'te'e. ³⁷ Seíj pu chuej tícha'íica'a a'íjna í José. Aj pu 'i ráatuaa. Ajta u ye'erájti a'íjna í tumin. Tí'iquí a'ímej huatátui í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

5

Tí'íj nu'u Dios puaijtzí hua'utá'a a'íjna í Ananias, ajta a'íjna í Safira

¹ Ajta a'íjn í ja'atí ti ayén ántehuaa tíjín Ananias, a'íj pu seíj chuej huátua a'íjna jamuan í ru'íj ti ayén ántehuaa tíjín Safira. ² Ajta a'íjna í Ananias, ayée pu tiu'utaújseijrataca'a ti nain e'erájti í tumin. Mí ajta caí, capu. Je'icáca pu huateájtuua í tumin í ru jemi. Ajta ti títuraaveca'a, a'íj pu huatátui a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta nain pu aumua'areereca'a a'íjna í 'íita'a.

³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ananias, ¿a'iné 'een jime'e paraatá'a ti a'íjn tiyaaru'u timuaata'aíj'te'en í muá'a tzajta'a? Mú'ee pej hui ráacuanamua í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pe'íjna jime'e í pej je'icáca huateájtuua í tumin í pej raamuá'ití pe'íjna jime'e í chuej í pej ráatuaa. ⁴ ¿Ni caí mú'etzi a'aaca'a pat'íj caí xi ráatuaa? Ajta, pat'íj raatua, ¿ni caí a'íj tí'irí'iristaca'a pej tiu'unájchi nain jime'e, capej a'íj pena'a? ¿A'iné pej pi tiu'umuá'aj pe'íjna jime'e? Capej a'ímej p'tiú'ucuanamua í teteca, sino a'íj pej p'tiú'ucuanamua í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Pedro.

⁵ Tí'íj ráanamujri'i a'íjna í niuucari, aj pu 'i á e'erájve á vejli'i a'u ti e'era'íicajme a'íjna í Pedro. Tí'iquí huam'í'i a'íjna í Ananias. Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'íj ti tí'itíj huaríj, je'ecan mú tiu'utátziin. ⁶ Aj mú mi seica á e'iré'ene mej teteca mej teemua. Mat'íj mi ra'iré'e'ijcataca'a tí'itíj jime'e, cixuri. Mat'íj mi yá'uti. Mat'íj mi ra'avá'ana.

⁷ Teuumé'eca a'achú cumu huaíca hora, Aj pu 'i a'íjn u a'atanéj a'íjna í íra'ara'an a'íjna ti huam'í'i. Capu tí'itíj mua'areereca'a a'íjna a'íj ti tí'itíj huaríj. ⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tíjín:

—Patá'aj hui naatá'ixaate'en, ¿ni qui seráatuaa se'íjna í chuej? ¿Ni qui siyen tira'ancuré'a í tumin se'íjna jime'e í chuej sej ráatuaa?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tíjín:

—¡Jee! Teráatuaa.

⁹ Aj pu 'i a'íjn Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín naími'i siyen tirú'umua'areereca'a sej si siyen ráaruu í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen tiráacuanamuan? Casí'i, á mú e'evé'eca'arajna a'íjme í mej meri á e'evé'uju'un. A'íj mú u ye'avá'ana í á'acin. A'íj mú hui majta muá'atini mú'etzi, micu.

¹⁰ Tí'íj ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, aj pu 'i á e'erájve a'utí e'era'íicajme. Ajta pu a'íjn huam'í'i a'íjna í 'íita'a. Aj mú mi uteájrupi a'ujna chí'ita a'íjme í teemua, mat'íj raaseíj tíjín pu'uri mí'ichi. Aj mú mi ru'irájchui. Majta á'iyen u ye'avá'ana a'u mej ye'etéete í cína'ara'an. ¹¹ Majta naími'i í mej rá'atzaahuat'e'eca'a, majta í seica a'achú mej pua'amé í mej ráamua'areeri'i, naími'i mú tiu'utátziin temua'a naa.

Mej nu'u miyen jeíhua tíu'uruu me'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

¹² Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, jeíhua mú miyen tíu'uruu mej mi hua'utaseíjrate'en í teite mej Dios jetze arájca'ane. Majta í mej té'atzaahuat'e'eca'a, a'íj mú tíjseij a'ujna já'ahua'a mej miyen tejé'emua'amua tíjín ti Salomón e'evé'echi'ive'e. ¹³ Ajta capu ja'atí á'uca'anejca'a ti ajteáxiire a'ímej jamuan a'ujna ti e'ejt'échi'ivi'i. Capu amín a'íj, a'íjme í seica, rí'í mú tihuá'ajcha'íica'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e'eca'a. ¹⁴ A'íj mú jín, té'antzaahua jeíhua í teite, teteca, majta 'uuca. Mu'uri jaítze'e mu'icáa í mej rá'atzaahuat'e'eca'a me'íjna í tavástara'a.

¹⁵ Majta mi autéjhuii mej hua'irájtini í mej tí'icucui'i í caaye jetze. Caama japua mú huá'ujtuaa, majta itari japua. Ayee mú huá'uruu. Ayee mú tí'imua'astí tijn ti pua'a nu'u ciéenime'ara'an a'íjna í Pedro huá'a japua tanén a'ímej í mej tí'icucui'i. ¹⁶ Jéihua mú majta curé'ecijxi í teite mej a'imuá antachéjme. A'ímej mú u e'eráavi'iti í mej tí'icucui'i, majta í mej huá'a tzajta'a seijre'e í tiyaaru'u. Naíimi'i mú huarúj.

Mej nu'u huanámi'ihuaca'a, majtáhua'a mú nu'u hua'utátuaa

¹⁷ Matf'ij mi huá'anchueere jeihua a'íjna ti tihuá'ajjte'e u teyujta'a, majta a'íime í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'íime í Saduceos. ¹⁸ A'íj mú jín hua'uvívi'i a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Matf'ij mi hua'iteána u carcel.

¹⁹ Tí'iquí tíca'imua seij á e'iré'ene. Tí'iquí te'entacú a'íjna a'u ti é'epueerta. A'í pu a'íin pú'een í ti tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Aj pu 'i a'íin hua'iráavi'iti. ²⁰ Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Sericu, setá'aj se'uun a'utéhuiixi'in a'u ti e'eráyaujta'a já'ita'a u teyujta'a. Setá'aj hui hua'utá'ixaate'en í teite nain jime'e a'íjna i niuucari ti jime'en Dios tihua'utá'uuni'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'ati.

²¹ Matf'ij mi miyen huarúj. Tapuá'arijme'eca mú u a'uteájrupi u teyujta'a. Aj mú mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en í teite.

Majta a'íime í mej tihuá'ajjte'e u teyujta'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matf'ij me'uun a'ará'a, mehua'uta'aíjtaca'a mej tiújseire'en í hua'ajueesi, majta naíjmi'i í huá'avaujsimua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Israél. Matf'ij mi hua'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itin me'újna a'u mej nu'u aiteánami'ihuaca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²² Matf'ij mi a'ucíj seica í hua'axantaarustemua'a. Aj mú mi me'uun a'uré'ene a'ujna carcel. Mí ajta caí capu anú'ujajé'ej ja'atiitaca'a, majta a'uré'aci mej mi miyen tihua'utá'ixaate'en. ²³ Miyen tijn:

—Ayee tu éeni'ici'e tena'a ráateu í carcel, temua'a pu naa te'iteánami'ihuaca'a. Majta mú racha'íica'a temua'a naa í xantaaru'u. Tetf'ij te'entacú, capu anú'ujé'ej ja'atiitaca'a. —Yee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

²⁴ Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í capitán ti jín tí'ivaire'e u teyujta'a, majta í mej vivejmé'en jín títetate'eca'a u teyujta'a, capu a'ij tihuá'ari'iriste'eca'a a'ij mej ye'í tiu'utaxáj. Jéihua mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti té'ara'ani.

²⁵ Aj pu 'i seij á e'iré'ene. Aj pu 'i hua'utá'ixa tijn:

—Casi'i, a'íime í teteca í sej hui mú'een hua'iteána, a'úu mú anú'uhuaté'uu u teyujta'a. Metihuá'amua'ate í teite.

²⁶ Ajtá'i á'iyen a'íin á'uraa a'íjna í capitán, seica jamuan í mej ravaire'e. Matf'ij mi huaja'uvé'evi'iti. Camu ca'anéri jín a'iné mehuá'atziine'eca'a í teite. Ayee mú tí'imua'astí tijn ti pua'a mehuá'uteátu'asixi'in tetej jime'e. ²⁷ Matf'ij huaja'uvé'evi'iti, aj mú mi hua'uta'aíjtaca'a mej huataújseijrata a'ímej jemi í mej títetateí jueesi jime'e mej mi me'ín tihua'uta'íhua'u í mej tí'ajta u teyujta'a.

²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna tijn:

—Teen tu amuaatá'ijmijri'i sej caí ché'e siyen tihuá'amua'ate í teite se'íjna jetze me'ecan í Jesús. ¿Ni siyen huarúj mú'een? Caxu xaa ne'u siyen huarúj. Seuche'e xu tihuá'amua'ate nainjapua íyen Jerusalén. Seajta siyen ta jetze tí'ijpua'ajte'e itejmi tijn teen tu te'íin pú'een í tej raajé'ica te'íjna í tevi. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ayee pu 'i tiu'utaniú a'íjna í Pedro, majta í seica. Miyen tijn:

—Ruxe'eve'e tej rá'antzaahuate'en í Dios. Capu ayén tiú'ujxe'eve'e tej mú'etzi ántzaahuate'en mi sej 'i teteca. ³⁰ A'íjna ti hua'aDioj í tavaújsimua'a teeca, a'í pu hui ajtahua'a raatatiste í ruxéjniu'uca a'íjna í Jesús ti ij ruuri á'ara'ani.

Mí seajta mú'een, seraajé'ica. Ayee xu hui tirá'utatai ciyej jetze. ³¹ Dios pu a'án yá'ujra ipuari japua rurí'iríinta'a pújme'en. Ajta a'íjna jín antiújmua'areere já'araa ti amua'ací á'ara'ani, ajta ti huá'a japua huániuuni í teite. Ayee pu ráaruu í Dios tí'ij a'íin hua'utá'an

a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej ahua'ájca'anen mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, ajta t'í'ij a'íin tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

³² 'A'ij tu huasej iteen, ajta ayén che'atá na'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raatéxajtan. A'ii pu a'íin pú'een í ti Dios raata'íteca'a ti huateáturan a'ímej tzajta'a í mej rá'atzaahuat'e í Dios. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Gamaliel pu nu'u rá'ixaa a'ij ti ye'í huárini

³³ Mat'í'ij ráanamujri'i a'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'ij mú jín miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huá'ucui'ini.

³⁴ Aj pu 'i sej á a'utéechaxi ti ayén ántehuaa tíjn Gamaliel. Fariseo pu pú'eene'e a'íjna. A'í pu tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Naími'i mú r'í'í tirájcha'íica'a me'íjna í Gamaliel. Aj pu 'i a'íin tiu'uta'ájtaca'a mej hue'irávi'itín a'ímej í teteca. ³⁵ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta:

—Mú'een teteca sej íiyen a'uchéjme Israél, r'í'í xu'u a'ij sej ye'í huá'uruuren a'ímej í teteca. ³⁶ Xu'uri hui ra'utámua'areeri'i, ti ari á'atee ti sej huanéj ti ayén ántehuaaca'a tíjn Teudas. Aye pu hui té'ujtzaahuat'e'eca'a tíjn jé'ecan pu ruxe'eve'e. Seica mú majta jamuan á'ujujhua'ane'e. Aye mú ará'axcaa a'achú cumu muá'acua ciento í teteca. Aru meraajé'ica me'íjna í ja'ati. Majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, seica mú curé'itixi. Capu tí'itij a'ij tiraatévai a'íjna í Teudas.

³⁷ 'Ajtahua'a hui sej huanéj, a'íjna í Judás ti Galilea é'eme'ecan. Aj pu 'i huatasejre a'íjna mat'í'ij hua'uté'itíe í teite. A'í pu huaja'uví'iti mu'icáca mej mi jamuan á'ujujhua'ane'en. Majta mú hui raajé'ica. Majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú a'ucíjxi.

³⁸ 'A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e a'ij mej ye'í rici. Caxu hui huá'ajeve se'íime í teteca. Miché'e huiráciine, a'iné ti pua'a rujímua'a mena'a miyen tirájteu, naími'i pu tejá'uvajtzi. ³⁹ Na'ari caí ti pua'a me'íjna jetze ará'ujca'ane í Dios mej miyen rici, capu ra'antipua'ajte'esin. R'í'í xu'u hui sej si caí se'íjna ne'usi'ite'e í Dios, setá'aj caí huá'apua'a rátese'e se'íjna í Dios. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Gamaliel.

⁴⁰ Naími'i mú rá'antzaahua. Aj mú mi a'ímej huatajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta hua'utéevajxi. Majta hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi hua'utátuaa.

⁴¹ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, mat'í'ij mi huiráci a'ujna a'u mej e'iráte'eca'a a'íime í hua'ajueesi. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén tihua'utá'a mej miyen rajpuaítzi muá'araa me'íjna jetze me'ecan í Jesús.

⁴² Mi majta, camu xaa ne'u raatapuá'ajtaca'a mej caí ché'e miyen rijca. Nain tújca'ari tzajta'a, a'í mú tihua'amua'atehua'a í teite. A'í mú tihua'a'ixa'atehua'a ti a'íin Dios án yá'ujra í ipuari japua a'íjna í Jesús. Aye mú tihua'a'ixa'atehua'a me'újna teyujta'a, majta me'újna huá'aache.

6

¹ Majta, mu'uri jaítze'e mu'icáa a'íime í mej té'atzaahuat'e'eca'a. Majta seica í mej raay'ítihua'a í hua'aniuuca a'íime í griego, a'í mú autéjhui mej tiníniu'ucacun. Mehuá'ajaaxiejvi'iraca'a a'ímej í mej raay'ítihua'a í hua'aniuuca í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Miyen tíjn:

—Mat'í'ij tiu'urá'ura'asin í ti tí'icua'iri'i tíj na'a nain xicaj tzajta'a, camu hui tihua'uré'a'aca í ucarijse mej ruséxuijmé'e á'ujujhua'an, í mej raay'ítí í hua'aniuuca a'íime í griego. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a.

² Aj mú mi huá'ajsej a'íime í mej té'atzaahuat'e. Mat'í'ij mi miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tíjn:

—Capu hui raavíjte'e tej tiyen tiyá'uhua'an te'ij tihua'utá'ixaate'en í teite Jesús jetze me'ecan tej ti tihua'umín í meesa japua.

³ 'Casi'i ta'ihuaamua'a, setá'aj hui arahua'apuáca avé'ehuauni í teteca mú'ejmi mej jetze ajtéme'ecan. Setá'aj hua'avé'ejajpuaxi'ín í mej r'í'í mé tite'umuámu'aree í teite.

Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturan a'ímej jemi seij ajta seij temua'a naa. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej rú'umua'areere. Ten tu tiyen tihua'ijcate'en te'íjna jime'e.

⁴ Teajta iteen, teuche'e tu tiyen rí'i titeejú'u tá'aju'un te'íjna jime'e tej raatáhuavii í Dios, teajta tihua'utá'ixaate'esin í teite í niuucari jime'e. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁵ A'ii pu hua'aránajcheca'a naíjmi'ica í teite. Mat'íj mi hua'avé'ehuau a'ímej í Esteban, a'íjna ti jeíhua rá'atzaahuate'eca'a í Dios. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an huateájturaa jemin huápi'i. Majta mú me'íjna avé'ehuau me'íjna í Felipe, majta me'íjna í Prócoro, majta me'íjna í Nicanor.

Seica mú majta avé'ehuau. Ayee mú ánte'arua tíjín Timón, ajta a'íjna í Parmenas, ajta a'íjna í Nicolás. A'ii pu a'íin pú'een í ti Antioquía é'eme'ecan. Ajta, a'íi pu amuacáí rá'antzaahua í hua'aye'ira a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

⁶ Mat'íj mi huaja'uví'iti a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj mú mi me'ín raatáhuaviiri'í í Dios. Mat'íj mi antiújmua'aréere muá'araa me'íjna jime'e mej nu'u hua'utévaire'en a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁷ Jéihua mú ráanamujri'í í niuucari a'íime áa mej vejli'í antachéejmee, majta ajca'ihuá'ímua mej antachéejmee, majta a'ímuá mej a'uchéjme, naími'í mú ráanamujri'í. Majta í teite í mej huá'a jamuan á'ujjhuane'e a'ánna Jerusalén, jeíhua mú huatámu'iireca'a. Majta me'ín í mej títetate'eca'a u teyujta'a, mu'íití mú rá'antzaahua í niuucari.

Mat'íj nu'u raatéevi'í me'íjna í Esteban

⁸ Ajta a'íjna í Esteban, jeíhua pu rá'atzaahuate'eca'a í Dios, ajta jeíhua pu Dios jetze arájca'anejca'a. A'íj pu jín hua'utasejra í teite a'ij mej ye'í rí'í tiraatá'an í Dios.

⁹ Majta mú seica á e'iré'ene mej mi raataxáj ti'itáj ti caí xí'epi'ín. A'ii mú a'íin pú'een í mej seij jetze é'eme'ecan u teyujta'a, mej miyen ratamuá'amua tíjín hua'ateyuu í mej huatétuihuaca'a. A'íi mú a'íin pú'een í mej Israél jetze huanéj. A'uu mú é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cirene, majta seica a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Alejandria. Seica mú majta me'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cilicia, majta seica u Asia.

Mat'íj mi autéjhuii mej tirá'ixaate'en me'íjna í Esteban. ¹⁰ Aru camu a'atzu raatéemua'íti a'íne a'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jaítze'e pu rú'umua'areereca'a a'íjna í Esteban mecaí a'íime.

¹¹ Mat'íj mi miyen huaráj avítzi'í jime'e. Seica mú huatajé. Aj mú mi hua'uta'aíj mej tiraaxájtzi'í tíjín: “Tu'uri ráanamujri'í ti a'íin a'ij pua'a tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés, ajta í Dios.”

¹² Ayee mú huá'uruu mej huá'aniniu'ucaste í teite, majta í hua'avaujsi, majta í mej tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Mat'íj mi raatéevi'í í Esteban. Mat'íj me'uun ya'uví'iti a'ímej jemi í rujuéesi. ¹³ Majta seica mú avé'ehuau í mej miyen tí'ihua'itaca'a tíjín:

—Tí'íj pí na'a nain xica tzajta'a, a'ii pu hui a'ij pua'a ti'ixa a'íjna í teyuu, ajta í yu'uxari.

¹⁴ Tu'uri tiyen tiráanamujri'í ti a'íin ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u tiraatá'uuna a'íjna í teyuu a'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajta ti nu'u tá'ari'í í taye'irá í ti taatá'a a'íjna í Moisés teecan ti raateájtuaa. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Aj mú mi ca'anín jín ra'arásej naími'í í hua'ajueesi. Ayee mú ra'utasej cumu ti tétaave'en í néerime'ara'an a'íjna í Esteban. Yee pu éene'e tíj néerime'ara'an í seij í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi.

7

Ti nu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban

¹ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'í a'íjna ti tí'íajta u teyujta'a tíjín:

—¿Ni ayén ti'ayajna?

² Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Esteban. Ayen tijín:

—Xáanamujri'i, ne'ihuaamua'a, seajta mú'een, nevaújsimua'a. Tí'ij caí xi a'íin Abraham u a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Harán, tí'ij auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mesopotamia, Dios pu hui huatasejre í jemin í Abraham. A'íjna í Dios, ayée pu seijre'eca'a cumu mej témax-cava'ara'an. ³ Ayee pu a'íin Dios tiraata'ixaa tijín: “Huirájra'a ayujna aché. Majta muá'ateitestemua'a, capej huá'avi'iti sino miché'e miyen 'eene'en ayujna. Sej nu muaatasejrate'esin í chuej pej japuan seíre'e pua'amé. Patá'aj á'ura'ani pe'újna.” Ayee pu tiraata'ixaa.

⁴ Aj pu 'i a'íin Abraham huirájraa a'ujna Mesopotamia. Ayee pu ajta téja'arájtehuaa tijín Caldea. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna u Harán. A'atzu hui á'ateevi'ica, tí'iquí a'íin huam'í í táàtajra'an a'íjna í Abraham. Aj pu 'i Dios raata'aíj a'íjna í Abraham ti nu'u huiirájra'ani a'ujna u Harán tí'ij á'ura'ani a'íjna chuéjra'a japua sej yen japuan a'uchéjme íjii. ⁵ Capu sej chuej raac'í a'íjna í Abraham, ni c'íj caj a'u ti e'ehuaújchejte'en tí'ij a'íin ayén tiraataxá'j a'íjna jime'e yee neetzi pu ne'áa í chuej. Ajta a'íin te'ataújratziiri'i í Dios ti chuej raatá'an. Ajta ayén tiraata'ixaa tijín: “Tí'ij nu'u huámi'ini a'íjna í Abraham, a'ímej pu cí'iti í yaújmua'ame'en.” Capu hui amín a'ij ti ajta caí tí'ti'iríjmua'a a'íjna í Abraham a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios jetzen ayén te'ataújratziiri'i.

⁶ Ayee pu ajta tiraata'ixaa tijín: “Muá'ahuaacixa'astemua'a mú me'uun a'uté'e muá'aju'un sej chuéjra'a japua a'u mej caí é'eme'ecan. Majta a'íime í mej tí'aijta a'ujna, a'íi mú tíhua'uta'aíjtesin mej tiu'umuári'en puaíjtzí jime'e. Majta a'ij pua'a tihua'ajéeve muá'aju'un. Muá'ateeri a'achú cumu muáacua ciento nine'ira'a mej rajpuaítzí muá'aju'un.

⁷ 'Nee nu hui neajta niyen huá'aruuren mej mi miyen che'atá mena'a tirajpuaítzí muá'ara'ani a'íime í mej a'ij pua'a tihua'ajéeve muá'aju'un, ché'e tí'itij jime'e nicu. Aj mú mijtá'í huiráaju'un a'íime í a'ahuáacixa'astemua'a me'újna. Majta me'ín miijmu naatévaire'e íyee a'u pej á'uca.” Ayee pu hui tiraata'ixaa í Dios a'íjna í Abraham teecan.

⁸ Aj pu 'i Dios raatá'a a'íjna í Abraham tí'itij ti jín ráamua'aree ti Dios rusej te'ataújratziiri'i ti nu'u chuej ráaci'iti. A'ii pu a'íin pú'een í mej ra'antis'iche í runavij í ta'antiújvili í mej jetzen sea'araca. A'íj pu jín tí'ij teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti huanú'ihuaca'a í yaujra'an í Abraham, ayée pu ráaruu í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, ayée pu che'atá na'a ráaruu a'íjna í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Jacobo. Ajta a'íin í Jacobo, ayée che'atá na'a huá'uruu a'ímej í ruyaujmua'a, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, í mej jee tavaújsimua'a pú'een.

⁹ Majta a'íime í tavaújsimua'a, jé'ecan mú rá'anchueere sej í ru'ihuaara'a ti ayén ántehua'aca'a tijín José. A'íi mú ráatuaa í ru'ihuaara'a. Aj mú mi seica ya'uví'iti sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Egipto. Ajta Dios pu raatévai a'íjna í José. ¹⁰ Dios pu nu'u raatévai ti ij caí ché'e rajpuaítzí á'ara'ani. Dios pu jetze aráujca'anejca'a a'íjna í José ti ij a'íin rú'umua'areere temua'a naa. Ajta Dios pu raatá'a a'íjna í José ti a'íin jeíhua rí'í rá'aseijrate'e a'íjna í rey, í mej miyen raatamuá'a tijín Faraón. A'íj pu jín antiújmua'areereca'a a'íjna í José a'íjna jime'e ti tiu'uta'aíjta tíj na'a nainjapua a'uun ti huatacá'a u Egipto, ajta a'ujna a'u ti é'echejca'a a'íjna í rey.

¹¹ Aj pu 'i jeíhua tujri huatéxuaavireca'a a'ujna u Egipto, ajta íyee a'u mej é'echejca'a a'ímej í tavaújsimua'aci'í. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Canaán ayajna, a'íjna chuéjra'a japua íyee a'utejé'eseijre'e. Jéíhua mú hui rajpuaítzí muá'araa í teite. Capu xuaavi'ica'a tí'itij mej huácua'ani.

¹² Tí'iquí ayén tiú'unamujri'i a'íjna í Jacobo tijín a'úu pu nu'u é'exuaavi í tí'tij ti iráacua'ani a'ujna u Egipto. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej á'uju'un me'újna í tavaújsimua'aci'í. Amuacáican mú huaja'uvé'emuaareca'a. ¹³ Mat'í'ijtáhua'a huaja'uvé'emuaareca'a me'újna u Egipto. Aj pu 'i a'íin í José hua'utá'ixa a'ímej í ru'ihuaamua'a ja'ati ti pú'een a'íjna. Ajta í José a'íj pu huatá'ixaa a'íjna í Faraón ja'atén mej pú'een

a'ñime í'ihuaamua'ame'en, majta ja'atén mej teitestemua'ame'en pú'een. ¹⁴ Ajta á'iyen tiu'uta'ájtaca'a a'ñjna í José ti ij a'uun a'uré'enen í táatajra'an, majta í mej jamuan é'echejca'a. Ayeé mú ará'axcaa a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a japuan anxívi.

¹⁵ 'Tí'iquí Jacobo, a'uun á'uraa a'ujna u Egipto. A'uu pu imuá a'umf'i a'ñjna, majta a'ñime í tavaújsimua'a, a'ñi mú majta me'uun á'ucuii. ¹⁶ Aj mú mi me'uun imuá huajá'uti í mi'ichite a'ujna u Canaán. Ayeé pu téja'arájtehuaa tíjín Siquem. A'uu mú huaje'evá'ana a'ñjna tzajta'a í ti huá'unanairi'i a'ñjna í Abraham a'ñime í yaújmua'ame'en a'ñjna í Hamor, ti Siquem é'echejca'a. A'achú pu tihua'unájchi a'ñjna í Abraham.

¹⁷ 'Tí'ij a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen aráuraste a'ñjna ti jíme'en í Dios ayén te'ataújratziiri'i í Abraham jemi tzáahuati'ira'a jime'e, jé'ihua mú huatámu'iireca'a a'ñime í tavaújsimua'aci'i í mej jetzen airáane. Mu'uri mu'icáa a'ñime í teite mej me'uun a'uté'eca'a a'ujna u Egipto.

¹⁸ 'Aj pu nu'u i seij te'enteájrupi rey jime'e. A'ñi pu caí raamuá'a a'ñjna í José teecan. ¹⁹ Ajta á'iyen a'ij pua'a tihua'ajcha'ñica'a í teite í tej huá'a jetze airáane iteen. A'ñi pu a'ij pua'a huá'uruu í tavaújsimua'aci'i. Ayeé pu hui tiu'uta'ájtaca'a a'ñjna í rey mej hua'iráhua'axín a'ñime í huá'ayaujmua'a í mej mauj uneeca'i mej mi huácu'ini.

²⁰ 'A'ñjna xicájra'a jetze pu huanú'ihuaca'a a'ñjna í Moisés. Dios pu r'i yá'usejracaa í pa'ari'i. Majta me'ín vaújsimua'ame'en a'ñjna í pa'ari'i, a'ñi mú ráave'esijri'i me'újna ruche a'achú cumu huaíca máxcira'i. ²¹ 'Tí'ij hui a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze í mej jetzen huá'acui'ini a'ñime í ti'irí, seij pu japuan huaniú. 'Íita'a a'ñjna ti rá'ancu'uvajxi. A'ii pu a'ñin pú'een'e í yaujra'an a'ñjna í rey. A'ñi pu ráave'esijri'i tíj ruyauj. ²² Matí'ij mi nain tiraamuá'ate í huá'amua'atziira'a a'ñime Egipto mej é'eme'ecan. Jé'ecan pu raay'ítihua'a a'ñjna í Moisés a'ñjna jime'e ti tiu'utaxáj, ajta a'ñjna jime'e a'ij ti ti'itj huáruuren.

²³ 'Ayeé pu ari tirájcha'ñica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a a'ñjna í Moisés, ajta ayén tí'ijxe'ev'e'eca'a a'ñjna ti u huaja'uvé'emuaare í ru'ihuaamua'a, í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín yaújmua'ame'en a'ñjna í Israél. Aj pu'i á'uraa.

²⁴ 'Tí'iquí a'uun a'ará'a. Tí'iquí seij huasej ti Egipto é'eme'ecan. A'ñi pu a'ij pua'a raruurejca'a í'ihuaare'ara'an a'ñjna í Moisés. Tí'iquí a'uun á'ume a'ñjna í Moisés tí'ij japuan huániuuni a'ñjna í ru'ihuaara'a. A'ñi pu jín a'ñin Moisés a'ñjna huajé'ica í ja'ati ti Egipto é'eme'ecan. ²⁵ Ayeé pu hui tí'imua'ajca a'ñjna jime'e mej ráamu'a'aree a'ñime í ihuáamu'a'ame'en ti a'ñin Moisés Dios jetze aráujca'ane tí'ij hua'irájtuaani. Mi majta'i caí, camu.

²⁶ 'Yee ruijmua'ate'e yee pu huá'uteu hua'apuaca í ru'ihuaamua'a. Maújne'usi'ite'eca'a a'ñime. Ayeé pu tí'ijxe'ev'e'eca'a a'ñjna í Moisés ti hua'utá'ijmii. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tíjín: "Mú'een teteca, mi sej ru'ihuaamua'a, ¿a'iné sej si siyen a'ij pua'a ruruure mú'een rujímua'a?" ²⁷ Aj pu nu'u i a'ñin ti a'ij pua'a raruurejca'a í seij í ru'ihuaara'a, tí'iqui nu'u a'ñin raatátajcheca'a í Moisés. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tíjín: "¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi tí'itj jime'e cumu juees, pej pi titaata'ájte'en itejmi?" ²⁸ Tij pajta ineetzi jé'icatan patíj tiraajé'ica pe'ñjna mi ti Egipto é'eme'ecan í tajcaí." Ayeé pu tiraata'ixaa.

²⁹ 'Tí'ij a'ñin ráanamujri'i a'ñjna í Moisés, aj pu 'i huataúruu. A'uraa seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Madián. A'uu pu hui á'ucatii yee cumu ja'ati ti caí a'uun é'eme'ecan. A'uu pu huaténe'icheca'a. Ajta hua'apuaca tí'irijmua'aca'a a'ñjna í Moisés.

³⁰ 'Teuume'eca a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a, tí'iqui seij huatasejre a'ñjna í Moisés jemi já'ahua'a itzítá á vejli'i í jírí jetze ti ayén ántehuaa tíjín Sinaí. A'uu pu hui a'utéveeca'a tí'itj tzajta'a tu'upi ti tétaasime'eca'a a'ñjna í ja'ati. A'ñi pu pírici seij ti tí'livaire'e u ta japua. ³¹ 'Tí'ij a'ñjna huasej a'ñjna í Moisés, jé'ecan pu a'ij ra'utasej. Aj pu'i ya'utéesej temua'a naa. Tí'iquí ráanamujri'i a'ñjna í tavástar'a. ³² Ayen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í hua'aDioj a'ñime í á'amua'aujsimua'aci'i, i nej Diojra'an pú'een a'ñjna í Abraham, neajta a'ñjna í Isaac, neajta a'ñjna í Jacobo." Ayeé pu tiraata'ixaa a'ñjna í Dios.

'Ajta a'ñin í Moisés, jeíhua pu ruviveeca'a. Capu ché'e á'ujca'anejca'a ti raasej.

³³ 'Ajta ayén tiraata'ixaa í tavástar'a tijín: "Patá'aj ajtá'í'ipi'in mi pej rajtáca'acai a'iné neetzi pu ne'áa mi chuej pej japuan á'uche'ecan. Nu'uri huaténe'a'aate. ³⁴ Nee nu hui neri hua'usej a'ij mej ye'í a'ij pua'a huá'aruure í netéftestemua'a í mej me'uun a'utéj u Egipto. Nee nu ráanamujri'i a'ijna í mej jín á'upuaapua'are'e. Neajta nu'uri yé ve'ecánejsin nej ni huá'a japua huániuuni mej mi huiráçine a'ujna u Egipto. A'ij nu jín inee muaata'áijte'esin patá'aj á'ura'ani patá'aj pe'uun á'ume'en pe'újna Egipto." Ayee pu hui tiraata'ixaa a'ijna í Dios.

³⁵ 'A'ijna í Moisés, a'ñi pu a'ñin pú'een í mej raatíteca'a me'ijna jime'e mej miyen tiraata'ixaa tijín: "¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi cumu ti'itij jime'e juees pej pi nu'u titaata'áijte'en itejmi?"

'Dios pu jetze rucá'anejca'a a'ijna í Moisés ti i a'ñin tíhua'uta'áijte'en, ajta hua'irájtuaani. Dios pu rusej raata'íteca'a a'ijna í ja'ati tí'ij a'ñin huatasejre'en í tu'upi tzajta'a ti'itij ti tétaasime'eca'a.

³⁶ 'A'ijna í Moisés, a'ñi pu a'ñin pú'een í ti hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í tayaaxújmua'aci'i. Ajta jeíhua pu ti'itij hua'utasejra mej mi me'ijna jín ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'ijna í Moisés a'ujna u Egipto, ajta a'ujna já'ahua'a jaj ti ve'ée ti é'esejre'e ti ayén téja'arájtehuuaa tijín jaj ti pa'u, ajta a'ujna já'ahua'a itzítá. Á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a ti ayén rijca'a a'ijna í Moisés.

³⁷ 'A'ijna í Moisés, a'ñi pu hui ajta a'ñin pú'eene'e í ti ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í yaújmua'ame'en a'ijna í Israel teecan tijín: "Dios pu nu'u sej avé'evi'iti ti a'ñin ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani í jemin. A'ñi pu nu'u ajtémecan mú'ejmi jemi. Ajta nu'u ayén che'atá na'a tiu'utévaire'esin netj nu'u inee. Setá'aj nu'u rá'antzaahuate'en."

³⁸ 'Matí'ij me'ín teite tiújsej a'ujna já'ahua'a itzítá, a'ñi pu ajta á a'utéveeca'a huá'a jamuan. A'ñi pu xaa tahuácixa'astemua'a japua huaniú jemin a'ijna í ja'ati ti tí'ivaire'e í ta japua, a'ijna ti tiraata'ixaa a'ánna jirí japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Sinaí. Moisés pu ra'ancuré'a í niuucari mé jetzen ruuri muá'ara'ani tí'ij á'iyeen a'ñin taata'í'iten itejmi.

³⁹ 'Mí majta, camu á'ujca'anejca'a mej rá'antzaahuate'en sino ayée mú tí'ijxe'eve'eca'a í ru tzajta'a mej huaré'eciine a'uun pújme'en u Egipto. ⁴⁰ Ayee mú tiraata'ixaa me'ijna í Aarón. Miyen tijín: "Patá'aj santute taatétaaven mej mi me'ín amuaaté'ee muá'ara'ani, a'iné, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti ti'itij ráaru a'ijna í Moisés, í ti tu'irájtuaa a'ujna u Egipto."

⁴¹ 'Aj mú mi me'ín santu ti'itij huatétaahuaca'a, ti ayén seijre'eca'a tíj viseáaru'u. Matí'ij mi tiraatámua'i'vejte me'ijna í viseáaru'u. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'ijna jime'e í mej raatétaahuaca'a rujímua'a me'ijna í santu.

⁴² 'Ajta, a'ñin í Dios, a'ñi pu hui mé hua'uhua'axi. A'ij pu jín ajtáraa a'ímej jemi mej mi sej jemi tiu'utévaire'en, a'ímej jemi í mej me'uun é'esejre'e u ta japua, xu'ura'ave, máxcira'i, xicaj, ti'itij ti a'ij tí'isejre'e u júte'e. Ayee pu té'eyu'usi'i a'ijna jetze í yu'uxari mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej títetaté'eca'a ti'itij jime'e í Dios jemi. Ayen tijín:

Mú'een yaújmua'ame'en a'ijna í Israel,

¿ni qui siyen tinaatámua'i'vejte
setí'ij á'uciñnicu se'újna itzítá?

Caxu xaa ne'u.

Sira'atee hua'apuate nine'ira'a
se'újna u mu'utzítá.

Caxu xaa ne'u tinaatámua'i'vejte.

⁴³ Mí seajta, ayée xu tiráatisime'e í chi'ira'an
se'ijna í santu ti ayén ántehuaa tijín Moloc,

seajta ráachuisime'e í ti jetzen seijre'eca'a

xu'ura'ave'era'an í seij í santu

ti ayén ántehuaa tijín Renfán.

A'ii mú nu'u hui a'ñin pú'eene'e santute

í sej rujíimua'a siyen tihuá'utaahuaca'a
sej si rí'i tihua'utá'an se'ímej.

A'íj nu jín ne'uun amuaata'íti a'ujná'imua a'ujna já'ahua'a
ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia.

Ayee pu hui tihua'utá'ixaa í Dios.

⁴⁴ A'ujna itzítá, a'íi pu jé'eseijre'eca'a huá'a jemi í tavaújsimua'a teeca a'íjna í ti curé'anami'i í inaamua a'u mej e'etiújse'iri. Ayee mú hui éene'en huatétaahuaca'a a'íj ti ye'í a'íin Dios tiraata'aíj a'íjna í Moisés, t'íj ayén tiraata'ixaa tijín ti nu'u raatétaaven ayén éene'en t'íj a'íjna í mua'atejri a'íj ti a'íin tiraataseíjra.

⁴⁵ 'Mat'íj ra'ancuré'a me'íjna í inaamua, aj mú mi u ye'erájtí a'íime í mej mú a'uvé'uju'un a'íjna jamuan í Josué mat'íj hua'utéemua'iti í teite a'ímej jemi í mej me'uun é'echejca'a. Dios pu hua'iráavi'iti t'íj a'íin hua'utá'an a'ímej í tavaújsimua'a teeca se'íj chuéjra'a japua mej japuan huaujchéete'ajra'ani. A'uu pu jé'eseijre'eca'a a'íjna í inaamua ajta na'a caí a'íjna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen a'íin huataseíjre'en a'íjna í rey, í David teecan.

⁴⁶ A'íjna í David teecan, a'ii pu raac'íi ti Dios r'íi tirájcha'iica'a. A'íj pu jín raatéjhuau a'íjna í David í Dios jemi t'íj Dios raatá'an ti David rá'ajtaaven í teyuu t'íj ayén t'íivaire'e á'ara'ani t'íj chí'ira'an a'íjna í Diojra'an a'íjna í Jacobo. ⁴⁷ Capu ajta ayén teja'uré'ene sino a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í chí'ira'an í Dios a'íjna í Salomón.

⁴⁸ 'Mí ajta, Dios pu jaítze'e antiújmua'aree caí máàj ja'ati, a'íi pu caí é'e é'eche í chí'ij tzajta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teite. A'íj pu hui jín ayén ra'uyú'uxaca'a í sej ti t'íixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: ⁴⁹ Ayee pu ti'ixa í tavástara'a. Ayen tijín:

Nee nu a'ujyeíjxi'isin í ne'ípuá japua u ta japua,
neajta nu'u e'eráchepuarita í chaanaca japua.

¿Tí'itáni chí'ira'a senaatétaaven ineetzi?

¿Ca'ín a'uné jetze é'erí'iri nej nu'u huánse'upe'en?

⁵⁰ ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee

í nej nain tiú'utaahuaca'a

ti a'uun tejé'eseijre'e u ta japua,

ajta ti t'íiseijre'e íiyen chaanaca japua?

Ayee pu ti'ixa í Dios.

⁵¹ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Esteban. Ayen tijín:

—Mú'een xu 'i muári'eri. Capu hui ti'it'íj a'amua tzajta'a uténinei. Ayee xu antaújnaamua í ru tzajta'a, mat'íj rijcaa í á'amuaavaujsimua'aci'i. Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, mú'een xu caí ra'ancuré'a'ave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵² 'Naíimi'i a'achú mej pua'améca í mej t'íixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íime í mej a'íj pua'a huá'uruu í á'amuaavaujsimua'aci'i. A'íi mú majta huá'ucuii a'ímej í mej amuacaícan raataxájtaca'a yee a'íi pu yé ve'ecánejsin í ti rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

'Me'ecui xaa ne'u, mú'een mí sej caí ramua'areereca'a, mú'een xu raatéevi'i, seajta raajé'ica. ⁵³ A'íime í mej t'íivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi mú amuaatátui í ye'irá ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Mí seajta mú'een, caxu rá'atzaahuate'eca'a. —Ayee pu'u tiu'uxájtaca'a a'íjna í Esteban.

Mej nu'u raajé'ica me'íjna í Esteban

⁵⁴ Mat'íj miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'íj mú jín temua'a tite'evá'ujche'eve í rutamej jetze. Temua'a mú t'íijneechejca'a. ⁵⁵ Ajta a'íin í Esteban, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze rucá'anejca'a. Aj pu 'i á'ujneereca'a í ta japua. Tí'iquí ayén éene'en tiu'uséj ti airátatzaca'a a'ujna ti é'eseijre'e í Dios, ajta ti a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, rí'íríinta'a í Dios.

⁵⁶ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban ayén tijín:

—Casi'i, néjseij í ti ari antácuuni í ta japua, neajta ne'íjna se'íj í ti ajta huá'a jetze airáne í teite. Aj huatéjvee rí'íríinta'a í Dios. —Ayee pu jemin tiu'utaxájtaca'a.

⁵⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi huiteújnaxi í rumuájca'a jime'e í runaxaiita'a mej mi caí ráanamua a'ij ti ti'ixa. Majta huatejiihuajraa ca'anín jime'e a'íime. Majta u a'utériaacheca'a jemin. ⁵⁸ Aj mú mi ru'iráajaj me'újna u chajta'a. Mat'íj mi autéjhuii mej raateátu'asixi'in tetej jime'e. Majta me'ín í mej tí'ijsejiraca'a, a'íi mú te'itíjchuiixi í tiú'ujsiicu'u. Mat'íj mi á tejá'ajraj á chuaata'a jemin a'íjna í temuajj ti ayén ántehuaa tíjín Saulo.

⁵⁹ Mat'íj ratú'axaca'a a'íjna í Esteban, ayée pu tiraatéjhuaa í Dios jemi, tíjín:

—Jesús, nevástara'a, patá'aj ra'ancuré'an i nexiejniu'uca.

⁶⁰ Aj pu 'i títunutaca'a. Ayen tíjín:

—Nevástara'a, capej a'ímej jetze pej jetzen rapua'ajte'e a'íjna í mej jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Tí'iquí huamí'i a'íjna í Esteban.

8

¹ Ajta a'íin í Saulo, a'íi pu tí'ijsejiraca'a mat'íj raajé'ica me'íjna í Esteban.

A'ájna xicájra'a jetze mat'íj raajé'ica, majta á'iyen autéjhuii mej a'ij pua'a huá'uruuren ca'anín jime'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Majta á'iyen a'ucíjxi nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, majta u Samaaria. A'íi mu'u caí a'ucíj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

Saulo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej té'atzaahuat'e

² Majta seica í mej rí'i tira'ará'aste í hua'aye'ira, a'íi mú ra'avá'ana me'íjna í Esteban teecan. Jéihua mú rú'uxieemiste'eca'a. ³ Ajta a'íin Saulo, a'ij pua'a pu huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e. A'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íi pu a'uteáru'ipiche'e u huá'achi'ita. Ajta hua'irája'apuaana'a í teteca, ajta a'ímej mé 'uuca. Naíjmi'ica pu ti'itatú'irihua'a mej mi hua'unán.

Í ti nu'u tihua'a'ixa'atehua'a a'íjna í Felipe a'ímej í mej Samaaria é'eme'ecan

⁴ Majta me'ín í mej a'ucíjxi, a'u ti na'a mej á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú tihua'umuá'ate í teite me'íjna jime'e í niuucari í ti Dios jín hua'irájtuaani. ⁵ Aj pu 'i seij u a'atanéj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti a'uun e'ejtémecan a'ujna u Samaaria. Ayee pu ántehuaa a'íjna í ja'ati tíjín Felipe. Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan í Ciríistu'u. ⁶ Jéihua mú rá'ajaahuat'e'eca'a í teite. Mat'íj ráanamua'jri'i a'íjna í Felipe, ajta mat'íj tiu'uséj a'ij ti ti'itíj huaríj, jeihua mú rá'atzaahuat'e'eca'a, a'iné ayée pu ríjca mej mi ráamua'aree í ti Dios jetze arájca'anejca'a. ⁷ Majta mu'iití huarúj í mej tiyáaru'use huá'a tzajta'a seijre'eca'a; jé'ecan mú huajíjhuaca'a a'íime í tiyáaru'use mat'íj huiráaci í teite tzajta'a. Majta mu'iití mú huarúj í mej ciyáaxavi'i, majta í mej ru'íca jetze ciyáaxavi'i. ⁸ A'íj mú jín huaújtemua'ave temua'a naa a'ujna chajta'a.

A'íjna í Simón ti nu'u huápi'i tiu'urí'ire

⁹ Seij pu ajta a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tíjín Simón. Jé'ecan pu rú'umua'areereca'a a'íjna ti ti'itíj a'ij huáruuren a'íjna jime'e mej a'ij te'utasej í teite. Pu'uri á'atee ti ayén ríjcaa a'íjna í Simón. Jéihua pu á'ujtzaahuat'e'eca'a a'íjna jime'e ti nu'u jé'ecan ruxe'leve'e.

¹⁰ Naíimi'i mú rá'atzaahuat'e'eca'a, tíj na'a ti'iríi, majta í mej vaujsi. Miyen ti'ixáata tíjín: —Dios pu hui jetze arájca'ane amijna mi teáata'a.

¹¹ Pu'uri a'ateevi'i a'íjna í Simón ti ayén ríjcaa mej mi a'ij te'utasej. A'íj mú jín rá'atzaahuat'e'eca'a. ¹² Majta a'íi mú rá'antzaahua tí'ij a'íin Felipe hua'utá'ixa a'íjna jime'e í niuucari í ti ayén tí'iraxa í ti jetzen tí'aijta í Dios, ajta í ti jín raxa í Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi huámuai'ivijhuaca'a í teteca, majta í 'uuca. ¹³ Ajta a'íin í Simón, a'íi pu ajta rá'antzaahua. Ajta huámuai'ivijhuaca'a. Jé'ecan pu a'ij te'utasej a'íjna jime'e a'ij ti ye'í ríjcaa a'íjna í Felipe, ajta a'íjna jime'e ti ti'itíj hua'utasejra í mej jín ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'íjna í Felipe. A'íj pu jín a'íin Simón a'utéjche ti á'uche'ecane'en jamuan.

A'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'úu mú a'uté'uuca'a u Samaaria

¹⁴ Matf'ij ráamua'areeri'li a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í mej meri rá'antzaahua í niuucari í ti Dios jemi é'eme'ecan a'íime í mej Samaaria a'uchéjme, aj mú mi hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan a'ímej jemi.

¹⁵ Matf'ij me'uun a'ará'a, aj mú mi raatáhuaviiri'li í Dios t'íj huateáturan huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¹⁶ A'iné caxí pu yé ve'ecánejca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios t'íj huateáturan huá'a tzajta'a. Majta a'íime í teite, naími'li mú huámuai'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'íjna í Jesús. ¹⁷ Matf'ij mi me'ín í mej hua'apua, a'íi mú hua'avé'emuari'exi a'án huá'amu'uutzte'e a'íime í teite. Matf'ij miyen huaríj, aj pu xaa yé ve'ecáane huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁸ Tí'iquí a'íin Simón raasej ti yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios matf'ij seij avé'emuari'e a'án mu'úutzte'en. Tí'iquí a'íin tumin hua'utá'ami'icaa. ¹⁹ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Setá'aj naatá'an nej niyen huárini, nej seij avé'emuari'en, t'íj yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios t'íj a'íin huateáturan a'íjna tzajta'a í ja'ati.

²⁰ Aj pu 'li ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ché'e antipua'are mi tumin, pajta mú'ee, a'iné pej pi piyen t'íimua'atze mú'ee pej tumin jín tiú'unanan í Dios ti tihua'atá'aca. ²¹ Capu hui ayén tiraavíjte'e pej piyen tiu'utévaire'en pe'íjna jime'e. Capej mú'ee huatá'aci'ipua a'íjna jime'e í pej caí r'íi t'íitiá'acha'íi mua'a tzajta'a í Dios jemi. ²² Patá'aj raatapuá'ajta pe'íjna jime'e í pej a'ij pua'a t'íruure. Patá'aj hui raatáhuavii í Dios, t'íj a'íin Dios timuaatá'uuni'li a'íjna jime'e í pej rájteu mua'a tzajta'a. ²³ Ayee nu t'íimuaseij mú'etzi, jé'ecan pej chueere'e mua'a tzajta'a. Temua'a pej tirajpuaíitzi pua'amé pe'íjna jime'e í pej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

²⁴ Aj pu 'li ayén tiu'utaniú a'íjna í Simón tíjín:

—Setá'aj raatáhuavii í Dios ti ij caí t'íitíj a'ij neruuren, setíj seuchén tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ A'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'íi mú tihua'utá'ixaa í teite me'íjna jime'e í mej raasej a'ij ti t'íitíj ráaruu í Jesús, majta hua'utá'ixa í niuucari í ti jín hua'irájtuaani í Dios. Mú'iicacié mú miyen tihua'utá'ixaa í teite mej a'uchéjme a'ujna u Samaaria. Matf'ij mi a'ucíj a'ánna Jerusalén.

A'íjna í Felipe, ajta í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti Etiopia é'eme'ecan

²⁶ Tí'iquí seij tiu'uxájtaca'a jamuan a'íjna í Felipe. A'ii pu a'íin pú'eene'e a'íjna í ja'ati seij ti t'íivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu á'ura'a aate pújme'en a'ájna juyéjra'a jetze ti Jerusalén a'uré'enine'li u jetze pújme'en a'ujna Gaza já'ahua'a.

A'íjna juyéjra'a jetze, a'ii pu a'íin pú'een ti a'uun mu'utzitá a'uré'enine'li. ²⁷ Aj pu 'li á'uraa a'íjna í Felipe. A pu a'ucamé'eca t'íj ja'ati antinájcheca'a ti Etiopia é'eme'ecan. A'íi pu a'íin pú'een í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a a'íjna í ja'ati. Ve'ecán jín pu t'íitéjvee a'íjna jemi í mej jee Candace. Ayee pu huataújmu'a'a Candace tíjín Hua'areina í mej me'uun é'eme'ecan a'ujna Etiopia. A'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a, a'íi pu antiújmua'areereca'a ti tumin seire'eca'a. A'íi pu a'ánna a'atanéj a'ánna Jerusalén t'íj Dios a'utéenajche.

²⁸ Pu'uri a'uun p'íjé'ejve a'ájna chuéjra'a japua ti a'uun é'eme'ecan. A'íi pu jetze a'aracaí í carreta huamé'ecaa. Yu'uxari pu jetze té'ejjve'eca'a ti a'íin ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti Dios jetze me'ecan t'íixaxa'ata'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Isaías.

²⁹ Aj pu 'li a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, raatá'ixaa a'íjna í Felipe tíjín:

—Ajtéxíri vejli'li amijna jetze mi carreta. Patá'aj ra'antinájche.

³⁰ Huatiéechijmé'e pu a'íjna í Felipe ra'antinájcheca'a a'íjna í ja'ati. Tí'iquí a'íin Felipe ráanamujri'li í ti té'ejjve'eca'a a'íjna jetze í yu'uxari a'íin ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan. Aj pu 'li a'íin Felipe ayén tiraata'íhua'uri'li tíjín:

—¿Ni peyeú'ite í pej rá'ajjve'e?

³¹ Aj pu 'li ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tíjín:

—¿A'iné t'íiri'iri nej yaú'itiée ná'ara'ani, ti pua'a caí ja'ati naatá'itii a'ij ti huataújmu'a'a í niuucari, nej ni yaú'itiée ná'ara'ani? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

Aj pu 'li raatá'inee a'íjna tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti a'íin Felipe antíra'ani í carreta jetze, ti nu'u a'ujyeíjxi'ín jamuan.

³² Ayee pu té'axajtaca'a í ti jetzen té'ejijve'eca'a ti ayén té'esiimua'ihuaca'a tijín:

Meye'ujáj mej mi raajé'ica matíj nu'u hua'arujca í cáne'axi.

Ayee pu'u éene'e a'ame títj cáne'a mej racáyejsin.

A'iné ayée pu a'íjna í cáne'a capu avé'eniu, yee cumu ti caí té'anri'ire.

Matí'ij miyen raatéxiehuataca'a, ayée pu che'atá na'a caí te'evé'eniucua'a a'íjna matí'ij a'ij pua'a ráaruu.

³³ Jéihua pu nu'u tiu'utatévi'iri'i a'íjna jime'e í mej ra'utéxiehuari'iri'i.

Capu ja'ati japuan huaniú a'íjna.

Capu ajta a'ij tí'iri'iri ti ja'ati ayén tiu'utaxáj a'íjna jetze í huácixa'astemua'ame'en a'íjna í ja'ati

a'iné a'íi pu nu'u ya'uví'iti í xiéjniu'ucare'ara'an títj caí ché'e íiyen seijre'e chaanaca japua.

³⁴ Aj pu 'li a'íin ti uvé'e'atajpi'ihuaca'a, ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Felipe tijín:

—Patá'aj naatá'ixaate'en, ¿ni ruseíj teújxajta na'ari ja'ati seíj téxajta?

³⁵ Aj pu 'li a'íin Felipe a'utéjche ti raatá'ixaate'en a'íjna jime'e í ti rá'ajijve'eca'a í yu'uxari jetze. A'íj pu huataxájtaca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e a'ij ti tí'títj ráaruu a'íjna í Jesús.

³⁶ Matí'ij mi ayée a'uré'ene a'u ti jé'ejmuaa. Aj pu 'li a'íin í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Casi'i, ye'ecui ájmuaa. ¿Ni qui caí rí'irí pej náamuai'ihua ineetzi?

³⁷ Aj pu 'li Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a peté'atzaahuat'e mua'a tzajta'a, aj pu xaa ne'u huatári'iristari.

Aj pu 'li ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tijín:

—Nee nu xaa ne'u té'atzaahuat'e ti a'íin Jesús i'li yaujra'an í Dios.

³⁸ Aj pu 'li raata'aíj ti huatéchaxin í carreta. Matí'ij mi acáaci í mej hua'apua. Aj mú mi atéeci á jaata'a. Tí'iquí a'íin Felipe ráamuai'ihuaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a.

³⁹ Aj mú mi aítacáj á jaata'a. Ajta á'iyen a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ya'uví'iti a'íjna í Felipe jíye'itzi jime'e. Ajta a'íin í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a capu ché'e raaseíj í Felipe a'ij ti huárupi. Capu amín a'ij, iyá'uraa naa tiú'ujtemua'ave'e.

⁴⁰ Ajta, a'íin í Felipe, a'úu pu a'utaseíjre a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Azoto. A'íi pu tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, ajtahua'a mé yee ti huachájta'ajme, ajtahua'a méyee, ajta na'a caí a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cesarea.

9

Títj nu'u a'íin Saulo huataújtuaa í Dios jemi

(Hch. 22:3-16; 26:9-18)

¹ Ajta a'íin í Saulo, ayén auj tihua'anechejca'a ti huá'ucui'ini a'ímej í mej rá'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í tavástara'a. A'íj pu jín a'íjna u a'utéeseij a'íjna ti tihua'a'ajte'eca'a u teyujta'a. ² Aj pu 'li raatáhuaviiri'i ti a'íin raatapítje'en í yu'uxari í ti jín u a'uteároute u teyujta'a ajta já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Damasco. Tí pua'a nu'u a'uun huajá'uteuni í teite í mej nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í niuucari í mej jín rí'í titeejú'ucca í Dios jemi, aj pu nu'u i hua'irávi'itij hua'anají'ici'exi'ín, títj nu'u i huá'avi'itín u Jerusalén.

³ Títj ari a'uun vejli'i aumé'ecaa a'ájna Damasco, jíye'itzi jín pu jeíhua jairanéeri'ici já'araa. Júte'e ve'ecáane a'ájna a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Saulo. ⁴ Tí'iquí a'íin e'erájve á chuaata'a. Tí'itij pu huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Saulo, Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?

⁵ Aj pu 'li ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Saulo tijín:

—¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?

Aj pu 'li ayén tiu'utánamuajre tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i nej i'í Jesús, i pej a'ij pua'a neruure.

⁶ Aj pu 'i tavástar'a ayén tiu'utaniú tijín:

—Ájchesi, aricu u chajta'a. Aa mú muaja'utá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini.

⁷ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'úu mú a'uté'uuca'a, camu ché'e avé'eniuuca'a. Ti'itij mú xaa huánamuajri'i, aru camu ja'atij á'a a'uséij.

⁸ A'uu pu 'i ájchee a'íjna í Saulo. Tí'ij mé úuneereca'a, capu ché'e atáneerica'a. Matí'ij mi ra'anaví'ira'a í muájca'are'ara'an jetze, meya'uví'iti u Damasco. ⁹ Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca xicaj ti aracúuni'i, ajta ti caí ti'itij huácuaa; ayée pu che'atá na'a á'atee huaíca xicaj ti caí yé'ecare'e.

Ananias pu nu'u u huajé'emuaare a'íjna í Saulo

¹⁰ Seij pu a'utéveeca'a a'ujna Damasco, ja'ati ti ajta té'atzaahuate'eca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Ananias. Aj pu 'i tavástar'a huatasejre jemin a'íjna í Ananias. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Ananias,

Aj pu 'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Ye'e nej huatéjvee, nevástar'a.

¹¹ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tavástar'a tijín:

—Aricu, a'ájna cáayera'a jetze ti ayén téja'aráttehuaa tijín ti huataújje'iye. Patá'aj hui pe'uun tiu'uta'lhua'un í Judás ti é'eche ti pua'a a'uun a'utacatii a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Saulo. Tarso pu hui é'eme'ecan a'íjna í ja'ati. A'íi pu rahuauhuaa í Dios jemi. ¹² Ja'ati pu nu'u huatasejre a'íjna jemi í Saulo. Tevij pu huatasejre ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Ajta ayén tiú'usejre ti a'íin Ananias nu'u ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en ti ij ajtahua'a atáneere. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Ananias:

—Casi'i, nevástar'a. Mu'iití mú meri naatá'ixaa a'ij ti ti'itij ruure a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej muá'atzaahuate'e a'uun mej a'uchéjme a'ujna Jerusalén. ¹⁴ Ajta íjii, a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'íi mú nu'u raatá'a ti a'íin yé tanén, tí'ij hua'iráví'itín hua'anají'icí'exí'in a'ímej í mej muaná'amiche mú'eetzi.

¹⁵ Ajtahua'a pu ayén tiraata'áj í tavástar'a tijín:

—Aricu. Nee nu hui ra'avé'ehuaa ne'íjna í ja'ati tí'ij a'íin neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej se'j chuéjra'a japua é'eche, ajta í hua'arey. A'íi pu hui ajta neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin í mej me'uun a'uchéjme a'ujna u Israél.

¹⁶ Ayej xaa ne'u, nee nu raatasejrate'esin ne'íjna í Saulo í ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti jeíhua rajpuafítzi á'ara'ani neetzi jetze me'ecan. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Ananias. A'uu pu a'ará'a Judás ti é'eche. Aj pu 'i a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Ajta á'iyeen ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en a'íjna í Saulo. Aj pu 'i ayén raatateújte tijín:

—Ne'ihuaara'a, Saulo. A'íi pu hui ayén tinaata'áj í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti mú'eetzi jemi a'utasejre patí'ij yé ve'etamé'eca. Ayee pu tinaata'áj pej pi pajtáhua'a atáneere, ajta pej pe'íjna jetze ará'aca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Ananias.

¹⁸ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aítácuurixi í jí'iseáara'an jetze í ti'itij naviira'an ti huatéehua. Aj pu'i ajtahua'a atáneereca'a. Tí'iquí a'íin ájchee a'íjna í Saulo. Tí'iquí huámua'í'vijhuaca'a. ¹⁹ Aj pu 'i xaa tiú'ucuaa. Ajta ru'uhuatáca'anisti'iri'i. A'uu pu huatájturaa huá'a jamuan í mej té'atzaahuate'e hua'apua, huaíca xicaj, a'ujna u Damasco.

Saulo pu nu'u tihua'a'ixaate'e u Damasco

²⁰ Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u hua'atáyujta'a. Ayee pu tihua'amua'ate-hua'a ti nu'u yaujra'an pú'een í Dios a'íjna í Jesús. ²¹ Naíjmi'i í mej ráanamujri'i, a'íi mú a'ij yá'usejracaa jé'ecan. Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í ti a'ij pua'a huá'uruu a'ánna Jerusalén a'ímej í mej raná'amiche'e me'íjna í Jesús? ¿Ajta ni caí a'íjna pu jín mú a'uvé'emej tí'ij amín

hua'irávi'itín hua'anají'ici'exi'in t'í'ij hua'utátuiire'en í mej t'í'ajta a'ujna teyujta'a a'ánna Jerusalén? —Ayeé mú tiú'urixaate'ecaa.

²² Máàj pu'u jaítze'e ru'uhuatáca'anisti'iri'i t'í'ij a'ín ayén tihua'utá'ixaate'en í teite. Jé'ecan pu hua'utéemua'iti a'í'imej í juriiyu í mej Damasco é'eche a'í'jna jime'e ti ayén tiraataxájtaca'a t'í'jn:

—jJee, ayej ti'ayajna, a'í'jna í Jesús, a'ii pu a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua!

Saulo pu nu'u huataúruu mej nu'u mi caí raatévi'i

²³ A'atzu á'ateevi'ica, aj mú mi raaxí'epi'intare a'í'ime í mej Israél jetze ajtéme'ecan mej mi raajé'ica me'í'jna í Saulo. ²⁴ Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain t'í'ca'ari tzajta'a, a'úu mú e'itété'eca'a ti é'epueerta a'u ti e'iránine'i í juye. Ajta, a'í' pu ráamua'areeri'i a'í'jna í Saulo t'í'jn maraatévi'ira.

²⁵ Majta me'ín í seica, í mej té'atzaahuaté'e, a'í' mú ra'ateájra sic'ri jetze ti ve'ée. Mat'í'ij mi ra'acájtuaa t'í'ca'imua a'atzaj cumu já'ita'a t'í'ca'a me'í'jna í Saulo í jaxu'u jetze. Aj pu 'i á'uraa.

²⁶ T'í'iquí a'uun a'ará'a u Jerusalén. A'í' pu raxí'eve'eca'a ti hua'ajtéjaahuaté'en a'í'imej í mej té'atzaahuaté'e. Mi majta, camu raxí'eve'eca'a a'iné méjtziine'eca'a. Camu a'atzu rá'atzaahuaté'eca'a ti a'ín ayén té'atzaahuaté'e a'í'jna í Saulo. ²⁷ Capu amín a'ij, a'í' pu í Bernabé, a'í' pu ra'ancuré'evi'iti. Aj pu 'i ya'uví'iti a'í'imej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta hua'utá'ixa ti nu'u a'ín Saulo, a'í'jna huasej í tavástara'a t'í'ij nu'u á a'ume'eca juye jetze, ajta Saulo pu hua'utá'ixa tzáahuati'ira'a jime'e a'í'imej í mej Damasco é'eche. A'í' pu tihuaú'ixaa Jesús jetze me'ecan.

²⁸ A'í' pu jín, a'uun a'uteájturaa a'í'jna í Saulo a'ánna Jerusalén. Ajta a'í'ime huá'a jamuan á'uche'ecane'e. Tihua'á'ixaate'eca'a Jesús jetze me'ecan tzáahuati'ira'a jime'e.

²⁹ Seica pu ajta jamuan tiu'uxájtaca'a. A'ii mú a'ín pú'een í mej t'í'ixaxa'a hua'aniuuca jime'e í griego. Jé'ihua mú tiú'urixaate'ecaa me'í'jna jime'e. A'í' mú rá'atése'eca'a mej raajé'ica. ³⁰ Mat'í'ij a'í'ime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'een í mej té'atzaahuaté'e, mat'í'ij me'ín ráamua'areeri'i, aj mú mi ya'uví'iti me'í'jna í Saulo a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa t'í'jn Cesarea. Mat'í'ij mi raata'íteca'a a'uun pújme'en chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa t'í'jn Tarso.

³¹ T'í'ij na'a a'u ti na'a mej a'uchéjme í mej té'atzaahuaté'e, a'ujna já'ahua'a ti ajtéme'ecan a'ujna Judea, ajta a'ujna Galilea, ajta a'ujna Samaaria, naími'i mú r'í' titeechéjme'ecaa temua'a naa. Jé'ecan mú rucá'anejca'a í ru tzajta'a. Majta me'í'jna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti r'í' tihua'utá'a. Met'í'itziine'eca'a a'í'jna jime'e ti pua'a ti'itij jín ma'uté'itzen í Dios jemi. Majta huatámu'iireca'a jé'ihua.

T'í'ij nu'u a'ín tiráahuaa a'í'jna í Eneas

³² Ajta a'í'jna í Pedro, a'í' pu á'uche'ecane'e hua'amuáare í í'ihuaamu'a'ame'en í tavástara'a. A'í'imej pu ajta u ja'uvé'emuaareca'a í seica í mej té'atzaahuaté'eca'a. A'u mú é'echejca'a, chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa t'í'jn Lida. ³³ Sej pu huáteu a'ujna, teáata'a ti ayén ántéhuaa t'í'jn Eneas. Pu'uri á'ateevi'ica aráhuaca nine'ira'a ti huáca'atii í utaatzí japua. Ciyáaxara'aca'a a'í'jna í ja'ati. ³⁴ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'í'jna í Pedro t'í'jn:

—jEneas! Jesús í ti Dios án yá'ujra ipuari japua, a'í' pu hui t'í'imuahuaate'en. Ájchesi, patá'aj r'í' ráaruuren mi á'utaatzi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i ájchee í Eneas. ³⁵ Majta me'ín í mej a'uun huachéjme'ecaa a'ujna Lida, majta me'í'jna u Sarón, naími'i mú raasej. Majta jéjcuacan jín tiu'umuá'aj. Merá'antzaahua micu me'í'jna í tavástara'a.

T'í'ij nu'u ra'ajjáj í Doorca huá'a tzajta'a a'í'ime í mi'ichite

³⁶ Seij ti nu'u ajta té'atzaahuaté'e, a'ujna já'ahua'a pu a'utéveeca'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa t'í'jn Jope. 'í'ita'a a'í'jna í ja'ati. Ayeé pu ántéhuaa t'í'jn Tabita. Tabita, ayée pu huataújmu'a hua'aniuuca jime'e í griego t'í'jn Doorca. A'í' pu ayén rijca ti'iti jime'e ti i' xí'epi'ín. Jé'ihua pu hua'atéva'irihua'a í mej caí a'ij t'í'ijviicua'iraca'a.

³⁷ Tí'ij Pedro auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Lida, tijcuí'ineca'a a'íjna í Doorca. Tí'iquí huamí'i. Seica mú racá'iri'i me'íjna í mi'ichi. Matí'ij mi ru'uteájtuaa a'ánna ta'amuájca ti aité'asi í cuaartu.

³⁸ A pu vejli'i pítejá'arici u Lida, a'ujna já'ahua'a Jope. Ajta a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna í Pedro a'ujna u Lida. A'iné a'íime í mej té'atzaahuat'e'eca'a mu'uri ramua'areereca'a ti a'uun a'utéveeca'a, a'íi mú hua'uta'íteca'a hua'apuaca mej mi ya'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itij huaríj. Ayee mú tí'ijree tijín:

—Patá'aj hui ca'anacan á'uraa'ani a'ujna Jope.

³⁹ Tí'iquí Pedro á'uraa huá'a jamuan. Tí'ij a'uun a'ará'a, a'íi mú ya'uví'iti a'ánna ti auucá'a í mi'ichi í cuaartu tzajta'a. Majta me'ín mé 'uuca í mej mua'antiújjimua-jtareca'a a'íjna jime'e mej huácuui í huá'acina'ajmua'a, a'íi mú jemin a'atavéejme'ecaa. Maújyeineca'a. Matí'ij mi tiraatasejra ti'itij cíxuri, majta sícu'uri, ti'itij ti tí'itaahuacare'e a'íjna í Doorca tí'ij aúche'e ruurica'a. ⁴⁰ Aj pu 'i Pedro hua'uta'aj mej huirá'ine. Aj pu 'i títunutaca'a. Tí'iquí raatéjhuau í Dios jemi. Pí pu ancuré'vee tí'ij raasej a'íjna í mi'ichi. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¡Tabita, ajchesi!

Aj pu 'i atáneereca'a. Tí'ij i raasej a'íjna í Pedro. Aj pu 'i a'ujyeíjxi caama japua. ⁴¹ Ajta á'iyen Pedro pu rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu 'i ra'ajjáj. Tí'iquí a'íin Pedro, hua'utajé a'ímej í í'ihuaamua'ame'en, ajta a'ímej mé 'uuca í mej antiújjimua-jtareca'a. A'íj pu hua'utasejra í ti huamí'i. Pu'uri ruurica'a a'íjna.

⁴² Majta á'iyen nainjapua ráamua'areeri'i a'íime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Jope. Mu'ití mú rá'antzaahua me'íjna í tavástar'a. ⁴³ Ajta a'íin í Pedro, a'atzu pu a'uun a'uteájturaa a'ujna u Jope. Seij pu jemi á'ucatii ti navij tí'ihua'aca. Simón pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati.

10

Ti nu'u seij huatasejre a'íjna jemi í Cornelio

¹ Ajta seij a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í teáata'a tijín Cornelio. A'íi pu a'íin pú'eene'e í hua'acapítan í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'u í mej Italia é'eme'ecan. ² A'íjna í Cornelio, jeíhua pu raná'amiche'e í Dios, majta í seica í teitestemua'ame'en. Cornelio pu ajta rá'astehua'a í hua'aye'ira a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. Jéihua pu hua'utévai tumin jime'e, ajta rahuauca'a jeíhua í Dios jemi.

³ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj, tí'ij ti'itij huatasejre. Cu xiee tevi uteájrupi u chí'ita a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Cornelio. Raasej temua'a naa. A'ii pu a'íin pú'een seij ti tí'ivaire'e í ta japua í Dios jemi a'íjna ti huatasejre. Aj pu 'i ayén tiraatajé tijín:

—¡Cornelio!

⁴ Tí'iquí rajseíra'ajraa. Tí'itziine'eca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itáni, nevástar'a?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'ivaire'e í ta japua tijín:

—Dios pu hui ra'ancuré'a nain í pej peri ráahuaviiri'i, ajta í pej jín hua'utévai í mej cá'ij tí'ijviicua'i. ⁵ Patá'aj hua'uta'ajte'en í teteca mej u á'uju'un me'újna u Jope, mej mi ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ⁶ A'uu pu hui a'utéjvee seij jamuan ti ajta ayén ántehuaa tijín Simón. Navij pu tí'ihua'aca a'íjna í Simón. A pu vejli'i é'eche a'u ti jaj e'leve'e'ástime. A'íi pu hui timuaatá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huá'ini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í tevi ti tirá'ixaa a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio, hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e. Seij pu ajta seij huata'íteca'a ti 'i xantaaru'u. Jé'ecan pu rá'astejca'a í hua'aye'ira a'íjna jime'e a'íjna í xantaaru'u. ⁸ Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti ti'itij huaríj. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej nu'u u á'uju'un u Jope.

Ti nu'u ti'itij huatasejre jemin í Pedro
(Hch. 11:5-10)

⁹ Yee ruijmua'ate'e yee, a'atzaj tacuarixpua, mat'ij meri á vejl'i aujú'ucaa u chajta'a, aj pu 'i Pedro antíraa í chi'ij japua a'u ti a'upá'atza t'ij raatéjhuauni í Dios jemi. ¹⁰ Jé'ecan pu huata'í'icuataca'a. Pu'uri ayén t'ijxe'eve'eca'a ti tiú'ucua'ani. Mat'ij mauj r'í'í t'iruurejca'a í ti t'í'icua'ani, aj pu 'i ti'itij huatasejre í jemin. ¹¹ Ayee pu a'ijna tiu'uséj ti nu'u antaújcu u ta japua. Ti'itij pu á e'icáme'eca'a á júte'e, saavana ti'itij, muáacuaci'e pu uhuá'isquínajme, ajta antij'í'ici'ihuaca'a. ¹² Naíjmi'i mú tité'esejre'eca'a a'ijna jetze í saavana naíjmi'i í animaaales, í mej muáacuaca ajta'í'icajmee, majta í mej chuaata'a huaci'ica, í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

¹³ Aj pu 'i ja'ati huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pedro, ajchesi. Iiya'a huá'ucui patá'aj huá'ucua'ani.

¹⁴ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Canu xaa ne'u. Canu ja'anáj racua'ani í ti caí tatá'aca í taye'irá na'ari ti'itij ti xána'avi'ire'e.

¹⁵ Ajtahua'a ja'ati huánamuajri'i. Ayen tijín:

—A'iné nain pu r'í'í tiu'uteájtuaa í Dios, capej ché'e piyen t'ixajta yee xána'avi'ire'e.

¹⁶ Ayee pu huaíacajetze. Ajtahua'a tíraa júte'e u ta japua a'ijna í saavana.

A'íime í ti hua'uta'íteca'a a'ijna í Cornelio
(Hch. 11:11-14)

¹⁷ Jé'ecan pu t'ímua'ajca a'ijna í Pedro tijín a'iquí 'een jín yé tanéj a'ijna mi ti'itij, a'iquí té'eme íjii a'ijna jime'e í hua'aye'ira. Aúche'e pu t'ímua'ajca mat'ij me'ín a'ará'a tá'apueerta a'íime í ti huaja'uta'íteca'a a'ijna í Cornelio. A'íi mú tiu'uta'íhua'u a'u ti é'echejca'a a'ijna í Simón. Mat'ij me'uun a'ará'a.

¹⁸ Aj mú mi ca'anín jín hua'utajé ti pua'a nu'u a'uun á'uca a'ijna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ¹⁹ Ajta a'ijna, aúche'e pu t'ímua'ajca a'ijna jime'e í ti huatasejre í jemin. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tijín:

—Simón, seica mú hui muahuahuau. Mé huaíca a'íime í mej muaatéhuaunen.

²⁰ Ajchesi. Patá'aj acájra'ani. Pej pi á'ura'ani huá'a jamuan. Capej t'itziine'e a'iné nee nu hua'uta'íteca'a.

²¹ Aj pu 'i acájraa a'ijna í Pedro a'u mej a'uté'uuca'a. Ti'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i sej nehuhau. ¿Ti'itájni jín yé sev'é'uju'un?

²² Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Ayee tu 'een jín yev'é'uju'un a'ijna jetze me'ecan a'ijna í Cornelio í ti hua'acapítan. R'í'í pu hui t'ítevij. Jéihua pu hui raná'amiche'e í Dios. Ajta naími'i mú r'í'í tirájcha'íi í mej Israel jetze ajtémecan. Seij ti t'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi pu raatá'ixaa ti a'ín mú'eetzi huata'áijta pej nu'u á'ura'ani áa ti é'eche a'ijna, t'ij a'ín Cornelio muáanamua nain jime'e a'achú pej pena'a caj tihua'utá'ixaate'esin í niuucari. —Ayee mú tiraata'ixaa.

²³ Ti'iquí a'ín hua'utá'ínee mej uteárute u chi'lita. A'uu mú a'uteájturaa a'ujna. Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa a'ijna í Pedro huá'a jamuan í mej huaíca. Majta seica mú a'ucj í'ihuamua'ame'en í mej té'atzaahuate'e me'uun é'echejca'a a'ujna u Jope.

Pedro pu nu'u a'uun a'ará'a áa ti é'eche a'ijna í Cornelio

²⁴ Majta sej jetze í xicaj, a'úu mú a'ará'a u Cesarea. A'íi pu huá'achu'eve'eca'a a'ijna í Cornelio. A'ij pu jín hua'utajé í ru'ihuamua'a, ajta í ru'amiigustemua'a. Naíjmi'i mú tiújsej u chi'lita. ²⁵ T'ij Pedro u a'uteájrupi u chi'lita, a'íi pu ra'antinájcheca'a a'ijna í Cornelio. Aj pu 'i a'ín Cornelio á e'erájve á vejl'i'ipuan í Pedro. ²⁶ Aj pu 'i a'ín Pedro pu ra'ajjáj. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Huatéechaxi, tevi nu'u pú'een inee.

²⁷ Mat'ij a'atzu tiu'uxáata rujímua'a, mat'ij mi uteájrupi u chi'lita. Ti'iquí a'ín Pedro hua'usej í mej tiújsej jeíhua í teite. ²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ijna í Pedro tijín:

—Mú'een xu tirú'umua'aree í taye'irá ti caí taatá'aca itejmi i tej Israel jetze ajtémecan tej nu'u caí tiyen titejá'ujujhua'ane'en a'ímej jamuan í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ni tej nu'u caí tiyen tihua'amuaare.

'Mí ajta Dios pu naatasejra ti caí ayén tiraavjíte'e nej niyen tiraaxajta yee capu amín té'aste amijna í ja'ati nusu yee xána'avi'ire'e pu seijre'e amijna. ²⁹ A'íj mú jín, naatajé me'íjna i ta'ihuaamua'a nej nu'u mú a'uvé'eme'en, canu ti'itj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ayeen nu tí'ijxe'eve'e nej ráamua'aree a'iquí 'een jín senaatajé. —Ayeen pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

³⁰ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Cornelio tijn:

—Pu'uri hui teumé muáacua xicaj, ayéen nu niche huatacaí, nehuánitzi'ive'e. Neajta raatéjhuaú í Dios jemi, a'atzaj cumu já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj. Tí'iquí ja'ati huatasejre ineetzi jemi. Naa pu ti'itemastájye'icaa a'íjna í ti ru'ucávijca'a. ³¹ Ajta ayén tinaatá'ixaa a'íjna í ja'ati tijn: “Cornelio, Dios pu nu'u ari ráanamua'jri'i a'íjna í pe'j raatéjhuaú í jemin. Ajta a'íi pu ra'utamua'areeri'i a'achú pe'j caj tihua'utapua'ijve í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. ³² Patá'aj hui hua'uta'íte mej u á'uju'un a'ujna u Jope. Miché'e nu'u ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaa tijn Pedro. Aa pu á'uca a'u ti é'eche í Simón, a'íjna ti navij tí'ihua'aca. Aa pu nu'u é'eche a'ájna vejli'i jaj ti e'eve'e'ástime.” Ayeen pu hui tinaatá'ixaa.

³³ A'íj nu jín ca'anacan hua'uta'íteca'a mí seica mej mí muaaja'utájeeve. Xí'epi'in pe'j huarj pe'j peri mú ya'uvé'eme. Yee tu'uri, ticu, naími'i u'uté'uu. Dios pu ramua'aree a'ij tej ye'í tí'ijxe'eve'e, tetá'aj naími'i ráanamua a'achú tijn na'a caj a'íin tavástaraa tímuaata'a'íj pe'j titaatá'ixaate'en. —Ayeen pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Cornelio.

³⁴ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijn:

—Nu'uri xaa niyen tí'initiejte'e íjii tijn ayeen xaa ne'u ti'ayajna a'íjna jemi í Dios naími'i mú miyen titeetaniú tijn Dios pu ayén che'atá na'a tí'ijxe'eve'e naíjmi'ica jime'e tijn ajta itejmi. ³⁵ Naíjmi'ica pu a'ancuré'evi'iti í Dios a'ímej í teite í mej rí'i tiratá'aca, majta mej xí'epi'in rici. Capu Dios jetze ruxe'eve'e ti pua'a seij chuéjra'a japua mé'eme'ecantan me'íjna í ja'atén.

³⁶ A'íi pu hui a'íin pú'een í niuucari í ti Dios jín ayén tihua'utajé a'ímej í huácix-a'astemua'ame'en a'íjna í Israel teecan. A'íi pu ayén tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e ti tiu'uté'mua'aviste'e a'íjna jime'e ti huá'a japua huaniú a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. A'íjna í ti tavástaraa pú'een itejmi, a'íi pu taatá'a tej ti rí'i titeeteáturan í Dios jemi.

³⁷ Xu'uri ramua'aree a'ij ti ye'í tí'iti huarj a'ujna já'ahua'a tijn na'a nainjapua u Judea. A'uu pu a'utéjche a'ujna u Galilea tí'ij a'íin tihua'utá'ixaa í teite, ajta tí'ij ráamua'ihuaca'a a'íjna í Juan. ³⁸ Dios pu ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca tí'ij a'íin jemin huateáturan í Jesús. Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze arájucane'jca'a a'íjna í Jesús. Tí'iquí á'uche'ecane'e já'araa. Ayeen pu í'irijcaa í ti í'ixi'epi'in jime'e. Ajta tihua'ahua'atehua'a naíjmi'ica í mej rajpua'ijtzi me'íjna jime'e ti tiyaaru'u tihua'a'ajíte'eca'a. Ayeen pu 'i rijcaa a'íjna í Jesús a'íin Dios pu raatévai.

³⁹ Teen tu raasej nain jime'e a'ij ti huarj íye a'u mej é'eche a'íime í mej Israel jetze ajtémecan ajta a'ánna Jerusalén. A'íi mú rá'utatai í ciyej jetze ta'utácúruu. Ayeen mú hui 'een jín raajé'ica me'íjna í Jesús. ⁴⁰ Ajta, Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij teumé'eca hua'ica xicaj ti huamí'i. A'íj pu jín ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. Ajta Dios pu hui hua'utá'a mej mí seica raasej. ⁴¹ Camu naími'i raasej, sino a'íi mu'u í ti hua'avé'evi'iti í Dios. Iteen tu te'íin pú'een i tej tiú'ucuaa, teajta hua'í jamuan a'íjna í Jesús tí'ij a'ítara'a a'u mej e'evé'enami'ihuajme í mí'ichite. Teen tu hui xaa ne'u raasej.

⁴² A'íi pu titaata'a'íj tej ti tihua'utá'ixaate'en í teite, teajta tiyen tiraataxáj yee Jesús pu a'íin pú'een í ti Dios ra'antíhua'u a'íjna jime'e í ti hua'uxjíte'en naíjmi'ica í teite, í mej mauj ruurijme, majta í mej meri huácuii. ⁴³ Ajta í mej títetaté'eca'a me'íjna jime'e mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e ti pua'a

nu'u ja'ati ti na'a, rá'antzaahuat'e'en a'íjna í Jesús, nain pu nu'u jín tiraatá'uuni'ira í ti jín auteájturaa í Dios jemi niuucajtze'en í Jesús.

Ti nu'u a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu huateájturaa huá'a jemi a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

(Hch. 11:15-17)

⁴⁴ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'íjna í Pedro, tí'ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios yé ve'ecáane. Tí'iquí huateájturaa huá'a tzajta'a naíjmi'ica jemi a'ímej í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro. ⁴⁵ Seica mú majta á a'uté'uuca'a í mej a'ímej jetze ajtémecan í mej té'atzaahuat'e, í mej majta a'ímej jetze ajtémecan í mej ra'ancuré'ecura'a í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. Jé'ecan mú rí'i ta'utasej a'íme me'íjna jín ti Dios ajta raateájtuaa í ruxíejniu'uca a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁴⁶ Ayeé mú 'een jín rí'i ta'utasej a'iné ayéé mú tíhuá'unamujri'i í mej seica niuucari jín tí'ixajtaca'a, majta jé'ecan mú rí'i tiratá'acare'e í Dios.

⁴⁷ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Ayeé mú che'atá mena'a tira'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tetj iteen. Ayeé ne'ase, capu méèj ja'ati ti hua'utá'ijmii mej caí rumuai'ihua a'íme í teite. Capu xaa ne'u méèj ja'ati.

⁴⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aíj mej huaújmuai'ihua niuucajtze'en a'íjna í Jesús í ti ajta Círístu'u pú'een, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ayeé pu a'íjna jín huarj, matí'ij mi me'ín í mej huámua'í'ivijhuaca'a, a'í mú raatáhuaviiri'i me'íjna í Pedro ti a'ín á a'uteájturan huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj.

11

Ti nu'u tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í Cornelio

(Hch. 10:9-23, 44-48)

¹ Aj mú mi a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta a'íme í mej ihuáamuame'en pú'een í mej me'uun a'uchéjme nainjapua í Judea, a'í mú ráamua'areeri'i tijín a'í mú majta ra'ancuré'a í niuucari í ti a'íjna jetze a'uvé'emej í Dios a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ² Tí'ij a'ín Pedro a'ánna a'ará'a a'ánna Jerusalén, majta á'iyen a'íme í mej té'atzaahuat'e, í mej ra'antisí'iche í runavij, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna. ³ Miyen tijín:

—A'ij pej pua'a huarj a'iné a'ímej pej huaja'uvé'emuaareca'a í mej caí ra'antisí'iche í runavij, pajta huá'a jamuan tiú'ucuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íme.

⁴ Aj pu 'i Pedro a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en nain a'ij ti ti'itj huarj. ⁵ Ayen tijín:

—A'uu nu chajta'a a'utéveeca'a a'ujna Jope. Neraatéhuausime'ecaa í Dios jemi. Aj pu 'i ti'itj ineetzi jemi huatasejre, saavana ti'itj ti júte'e á e'icaanej. Muáacuaci'e pu ajtaujhua'isquínajmee, ajta antij'í'ici'ihuaca'a. An pu hui e'icaanej a'u nej á'ujcatii. ⁶ Nee nu rasejracaa. Aj nu ni a'ímej huasej a'íjna tzajta'a í saavana jé'hua mú animaales, í mej muáacuaca ajta'ícajme, majta í mej simuáruuni, majta í mej chuaata'a huaci'ica í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

⁷ Netí'ij ni me'íjna huánamujri'i. Aj pu 'i ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “¡Pedro, ajchesi! Iiya'a huá'ucuii, patá'aj huá'ucua'ani.” ⁸ Ayeé nu hui tiu'utaniú tijín: “Nevástara'a, canu xaa ne'u, a'iné canu ja'anáj ráacua ti'itj ti caí tatá'aca í taye'irá nusu ti'itj ti xána'avi'ire'e.”

⁹ Ute'e pu hui pújme'en ajtahua'a ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “A'iné nain pu tiú'utaahuaca'a í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.” ¹⁰ Huaíca pu ayén tiuju'urj. Ajta á'iyen tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

¹¹ Jíme'en pu'u tíraa, seica mú hui u a'ará'a a'ujna a'u nej á'ucatii inee. Mé huaíca'a a'íme. A'uu mú nu'u huaja'uta'íteca'a u Cesarea mej mi náahuauni ineetzi. ¹² Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu naata'aíj nej nu'u á'ura'ani huá'a jamuan a'ímej, nej nu'u caí huá'atziine'e. A'í mú majta a'ucj ne jamuan a'ímej i ta'ihuaamua'a i mej arájsevi. Naíimi'i tu a'uteájrui u chi'ita a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati.

¹³ 'A'í pu taata'ixaa ti nu'u seij huatasejre a'ájna a'u ti é'eche. A'íjna í tevi, a'í pu a'íin pú'ene'e seij ti nu'u tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Aye pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í tevi tijín: “Patá'aj hua'uta'íte mi teteca a'ujna u Jope mej mi u ya'utájeeve a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ¹⁴ A'í pu nu'u timuaatá'ixaate'esin a'ij ti ye'í Dios timuaatá'uuni'ira ajta najmi'ica a'ímej á'ateitestemua'a.” Aye pu hui tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁵ 'Netí'ij a'utéjche nej tihua'utá'ixaate'en, aj pu 'i yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í pu hui a'uteájturaa huá'a tzajta'a a'ímej. Aye pu che'atá na'a tiu'uteájturaa itejmi tzajta'a. ¹⁶ Aj nu ni ra'utámua'areeri'li ne'íjna í ti ayén tiu'utaxájtaca'a í tavástar'a tijín: “Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna jime'e í Juan, a'í pu nu'u huá'umuai'ihuacare'e á jaj jime'e. Aru a'í pu xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturaasin mú'ejmi tzajta'a.” Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástar'a.

¹⁷ 'A'í pu jín, ti pua'a Dios ayén che'atá na'a tíhua'utapuaíjve'en í ti ajta taatapuaíjve itejmi tetí'ij rá'antzaahua a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'iné auj tí'iri'iri nej ra'antimuá'itin í Dios. —Aye pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

¹⁸ Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í'ihuaamua'ame'en í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, camu ché'e ti'itíj xajtaca'a, sino rí'i mú tiraatá'a í Dios tijín:

—Huateáxcui'ihua, pu'uri hui Dios hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eche mej mi jéjcuacan jín tiú'umua'ati mej mi ruuri muá'ara'ani tój na'a rusén jime'e.

Í mej nu'u me'uun e'etiújse'iri u Antioquía

¹⁹ Majta me'ín í mej a'ucíjxi me'íjna jime'e í mej seica raajé'ica me'íjna í Esteban, majta a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej té'atzaahuate'e, a'í mú a'imuá'a'ucíjxi. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a Fenicia, majta seica a'ujna já'ahua'a Chipre, majta seica a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antioquía. A'ímej mú huatá'ixaa í niuucari í mej Israel jetze ajtéme'ecan. ²⁰ Majta í seica í mej Chipre é'eme'ecan a'ímej jamuan í mej Cirene é'eme'ecan, a'í mú me'uun a'atanéj me'újna u Antioquía. Aj mú mi autéjhuii mej hua'utá'ixaate'en a'ímej í mej hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a í griego. A'íj mú hua'utá'ixa í niuucari í ti tiu'utému'aviste'e a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a a'íjna í Jesús. ²¹ Jéihua pu hua'utévai í tavástar'a. A'íj mú jín mu'iití rá'antzaahua. Majta ra'ancuré'evi'iti í tavástar'a.

²² Majta me'ín í mej té'atzaahuate'e, í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, matí'ij me'ín ráanamujri'i a'ij ti ti'itíj huaríj, a'íj mú huata'íteca'a í Bernabé a'ujna Antioquía. ²³ Tí'ij a'uun a'ará'a a'íjna í Bernabé, ti'iqui raasej ti Dios rí'i tiú'uruu huá'a jemi. A'íj pu jín jé'ecan huataújtemua'ave a'íjna í Bernabé. Aye pu tihua'utá'ixaa mej nu'u u huateújca'anen í ru tzajta'a mej mi mauj rá'atzaahuate'e í tavástar'a.

²⁴ Aye pu tiú'uruu a'íjna í Bernabé, a'iné rí'i pu tí'itevistaca'a. Jé'ecan pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jeihua pu té'atzaahuate'eca'a. A'íj pu jín jeihua hua'utému'ati í teite mej mi rá'antzaahuate'en me'íjna í tavástar'a.

²⁵ Tí'ij tá'i á'uraa a'íjna í Bernabé a'ujna u Tarso ti i ráhuauni a'íjna í Saulo. ²⁶ Tí'iquí ráateu. Aj pu 'i a'uun ye'eráavi'iti a'ujna Antioquía. A'uu mú á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuate'e a'achú cumu seij nine'ira'a. Majta tihua'umuá'ate jeihua í teite a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo. A'ujna u Antioquía, majta me'ín í teite amuacaícan mú miyen hua'utamujteca'a tijín cristianos mú pú'een.

²⁷ A'ájna xicájra'a jetze, seica mú u a'ará'a a'ujna Antioquía Jerusalén mej e'eráaci. A'í mú me'ín pú'ene'e í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ²⁸ Aye pu ántehua'aca'a seij tijín Agabo. A'í pu á a'utéechaxi á já'ita'a huá'a tzajta'a. A'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén tihua'utá'ixaate'en ti nu'u huatúuri'ihua a'ame nainjapua íiyen chaanaca japua. (Ayej xaa ne'u tiuju'uríj tí'ij a'íin tí'ajjtaca'a a'íjna í rey ti ayén ántehuaa tijín Claudio.)

²⁹ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuate'e í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Antioquía, a'í mú raaxí'epi'intare mej tihua'uta'aíjte'en a'ímej í ru'ihuaamua'a a'ujna u Judea í mej jín huateújvaire'en, seij majta seij mej miyen tíhua'utapuaíjve'en a'achú mej caj tí'ijviicua'i.

³⁰ Ayee mú huaríj. U mú tihua'j'uta'ít'i'iri'i nain í mej tíhua'utapuaíjve. Ajta a'ín í Bernabé, a'íjna jamuan í Saulo, a'íi mi hua'utátuii í huá'avaujsimua'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén.

12

Matí'ij nu'u raajé'ica a'íjna í Jacobo, majta ra'iteána me'íjna í Pedro

¹ Ajta, a'ájna xicá'jra'a jetze, a'íjna í rey í Heródes, a'íi pu a'utéjche ti huá'avivili seica í mej té'atzaahuat'e tí'ij a'ij pua'a huá'uruuren. ² A'íi pu raata'ajítaca'a mej raajé'ica í Jacobo, í ti ja'atzeá'ara'an pú'een a'íjna í Juan. A'íi mú ru'ijvejchéca'a í mu'úura'an. ³ A'iné a'íi pu ramua'areereca'a ti hua'aránjchéca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtém'e'ecan ti a'ín ayén tiú'uruu, a'íi pu ajta huatéevi'i a'íjna í Pedro, a'ájna matí'ij me'ín tí'iyestejca'a me'íjna jime'e mej racua'aca í pan ti caí cujchira'a.

⁴ Ayee pu a'íjna jín huaríj í Heródes ti ra'iteána a'ujna carcel. Jéihua mú racha'íica'a miyen muá'acua mé'e. Majtahua'a méyee memua'acua mé'e. Majtahua'a muá'acua mé'e. Majtahua'a méyee muá'acua mé'e. Ayee pu a'ín tí'imua'ajca ti a'ájna ru'irájtuaani mej mi raasej naími'i í teite. Ayee pu tiu'umuá'aj ti ayén huárini, tí'ij te'ená'ará'an í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e cáne'axi mej cui'ica. ⁵ A'íj pu jín a'ín Heródes racha'íica'a a'íjna í Pedro.

Mi majta í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú a'ujca'anéecan jín rahuauca'a í Dios jemi me'íjna jime'e í Pedro.

Dios pu ru'irájtuaa a'íjna í Pedro

⁶ Yee ruijmua'ate'e yee pu huat'eática'areca'a ajta pu'uri ru'irájtuaaniche'e mej mi raasej í teite. Ajta a'ín í Pedro í'icujcaa. A já'ita'a a'ure'eca'ití aná'j'í'ici'ihuaca'a cadeena jime'e ru'íica jetze, ajta rumuá'jca'a jetze. Majta í xantaaru'u mej hua'apua, a'íi mú ajtatá'pi'ihuajme'ecaa me'íjna jetze í Pedro. Majta seica í xantaaru'u, a'úu mú á'e'ité'uuca'a tá'apueerta, mej racha'íica'a.

⁷ Aj pu 'i jíye'itzi jime'e, seij huatasej're jemin. A'íi pu a'ín pú'een seij ti tí'ivaire'e u ta japua í tavá'stara'a jemi. Ajta uhuanéeri'icire'ajraa a'ujna u carcel. Aj pu 'i raatáruureajxi a'íjna í tevi. Raajíste a'íjna í Pedro. Ayen tíjín:

—Ca'anacan, ajchesi.

Aj pu 'i á'éjvatzi'ixi í cadeena á'chuaata'a a'íjna ti jín jí'ici'ihuaca'a í Pedro. ⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ucá'achejte'e mua'asiicu'u, ajta ajtá'aca'acaite'e.

Aj pu 'i ayén huaríj a'íjna í Pedro. Ajtahua'a ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua tíjín:

—Ucá'achejte'e mi seij muá'aciixu. Patá'aj naatavá'jra ineetzi.

⁹ Aj pu 'i huirá'jraa a'íjna í Pedro, cujta'an a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. Ajta capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'ij ti tí'ití'j raruurejca'a a'íjna jamuan í ti tí'ivaire'e u ta japua. Capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna nusu tí'imaaraca'a na'a.

¹⁰ Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'u ti a'utéveeca'a seij í xantaaru'u ti racha'íica'a í carcel. Majta 'á'ayee seij jemi í xantaaru'u. Aj mú mi me'ín a'uré'ene a'utí tepúusti'i puéertara'a e'itéjvee a'u ti a'atanén í juye. Tí'iquí antaú'jcu rusej a'íjna í puéerta. Aj mú mi huirá'aci. A'íj mú jetze a'ucj í juye. Matí'ij mi raatéexijte a'u ti a'úu'ase í juye. Jíye'itzi jín pu á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. ¹¹ Aj pu 'i ráamua'areeri'i a'íjna í Pedro ti ayén ti'ayajna. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tavá'stara'a seij u a'uta'íteca'a ti tí'ivaire'e u ta japua tí'ij a'ín nu'irájtuaani tí'ij caí ayén tináaruuren a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í Heródes, majta a'ímej í mej Israél jetze ajtém'e'ecan.

¹² Tí'ij a'ín ráamua'areeri'i ti ayén ti'ayajna, aj pu 'i á'uraa. A'uu pu a'ará'a María ti'éche, ná'anjra'an a'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaa tíjín Marcos. A'uu mú tiú'jsej jéihua í teite. A'íi mú rahuauca'a í Dios jemi. ¹³ Tí'iquí a'ín te'ejteátu'asixi a'ájna tá'apueerta a'ájna ta'anténine'i. Aj pu 'i seij huirá'jraa tí'ij raasej ja'ati ti pírici. Temuaj

a'íjna, 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Rode. ¹⁴ Tí'ij a'íin ráanamujri'i ti huajíjhuaca'a, a'íi pu ráamua'areeri'i tijín a'íi pu pírici í Pedro. Capu ajta te'entacú. Ayee pu huaríj, a'iné huápi'i pu rútemua'ave'eca'a a'íjna í temuaj. Tí'iquí a'utiéchejraa tí'ij huaja'utá'ixaate'en ti nu'u á a'utéveeca'a á tá'apueerta a'íjna í Pedro.

¹⁵ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í temuaj tijín:

—Pá'atimua'i pepu'u.

Ajta a'íin, jeíhua pu ayén tí'ixajtaca'a ti ayén ti'ayajna, tijín:

—A'íi pu hui pírici.

Majta me'ín, miyen tijín:

—Capu a'íin pú'een. Xiéjniu'ucare'ara'an pu pú'een.

¹⁶ Ajta aúche'e a'íin Pedro, te'ejteátu'axa'a í puéerta jetze. Aj mú mi xaa te'entacú. Mat'íj raasej, jé'ecan mú a'ij te'utasej. ¹⁷ Rumuájca'a pu jín hua'utá'ixa a'íjna í Pedro mej mi caí ché'e a'ij teáruasime'en. Aj pu 'i hua'utá'ixa a'ij ti ye'í tiru'irájtuua u carcel a'íjna í tavástara'a. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj raatá'ixaate'en se'íjna í Jacobo, seajta í seica í ta'ihuaamua'a.

Aj pu 'i á'uraa. Tí'iquí u já'ahua'a yee a'ará'a.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee cumu tapuá'arijme'eca. Jéihua mú á'upuaapua'are'e í xantaaru'u. Camu ramua'areereca'a a'ij ti ti'itij ráaruu a'íjna í Pedro. ¹⁹ Jéihua pu rahuahuau a'íjna í Heródes. Capu ráateu. Aj pu 'i a'ímej huata'íhua'uri'i í xantaaru'u í mej racha'íica'a. Ajta á'iyen a'íin Heródes hua'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini a'ímej í xantaaru'u. Aj pu 'i a'íin huirájraa u Judea a'íjna í Heródes. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna Cesarea. A'u pu á'atee.

Tí'ij nu'u huamí'i í Heródes

²⁰ Ajta a'íin í Heródes, temua'a pu tihuá'ajaaxiejvi'iracaa a'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna u Tiro, majta í mej Sidón é'eche. A'íi mú tiújsej. Mat'íj mi naími'i u a'atanéj a'ujna Cesarea. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'uxáj me'íjna jamuan í Heródes. Mat'íj mi sej huamuá'iti tumin jime'e. A'íi pu a'íin pú'een í ti ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín Blasto. A'íi pu hua'utévai mej mi tiu'uxáj jamuan. Mat'íj mi raatáhuaviiri'i me'íjna í Heródes tí'ij caí ché'e huá'ajaaxiejvi'ira a'ímej, sino ché'e r'íi tí'eene'en. Majta rátziine'eca'a a'iné a'úu pu teja'uvé'eye'icaa í tihuá'acua'ira a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua a'u ti tejé'ajta a'íjna í Heródes.

²¹ A'ájna xicájra'a jetze mej raaxí'epi'íntare, a'íi pu ucaújchejte í rusiicu'u í mej jín ráamua'ati ti a'íin i'irey. Aj pu 'i acáyeijxi í ipuari jetze. Tí'iquí tihua'utá'ixaa najmi'ica í teite. ²² Mat'íj ráanamujri'i me'íjna í Heródes, ayee mú titeetejiihuajraa tijín:

—Dios pu hui pírici mi ti tí'ixa, capu tevi pú'een.

²³ Ajta a'íin í Heródes, capu r'íi tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín á'iyen sej í ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástara'a jemi, a'íi pu tiráacui'ini. Tí'iquí tijcu'ineca'a. Mat'íj mi me'ín chu'ínute raatéjci'ici me'íjna í Heródes. Aj pu 'i huamí'i.

²⁴ Majta, jeíhua mú ráanamujri'i í niuucari í mej tavástara'a jetze me'ecan tiu'utaxájtaca'a. Amuacaícan, a'íi mú ráanamujri'i a'ímej í mej á vejli'i antachéejmee, majta ájca'ihua í méyee mej a'uchéjme, majtáhua'a ajca'ihuá'imua mej a'uchéjme. Najmi'ici'e pu huanamuá'areajraa. ²⁵ Ajta a'íin í Bernabé, ajta í Saulo, mat'íj araúraste í mej tihua'uta'íti'iri'i, a'íi mú a'ucj a'ujna Jerusalén. Majta ya'uví'iti me'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín Marcos.

13

Mat'íj amuacaícan a'ucj majtáhua'a méyee a'íjna í Saulo, ajta a'íjna í Bernabé mej mi tihuá'ixaate'en í teite

¹ Ajta, a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antioquía, a'úu mú a'uté'uuca'a í teite í mej té'atzaahuat'e. Seica mú tí'ixajtaca'a í Dios jetze me'ecan, majta seica mú tihuá'amua'atejca'a í teite. A'ii mú a'íin pú'een a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín ti xu'umuara'a. Ajtáhua'a a'íjna í Lucio ti Cirene

é'eme'ecan, ajta í Manaén. (A'ijna í Manaén, a'íí pu amiigura'an pu éene'e í Heródes ti t'íajitaca'a nainjapua u Galilea). Ajta pu a'íín a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Saulo.

² Ja'anáj mú téniúuve'e, majta rú'itzi'ive'eca'a, aj pu i a'íín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sehue'evé'evi'titichi semíjna mi Bernabé, seajta semíjna mi Saulo matá'aj hui miyen tiu'utévaire'en me'íjna jíme'en í nej neri tihua'utá'itíira.

³ Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios, majta rú'itzi'ive'e. Matí'ij mi hua'avé'emuari'exi í huá'amu'uutze'e. Aj mú mi hua'uta'íteca'a mej nu'u á'uciine.

Matí'ij nu'u me'uun a'atanéj u Chipre

⁴ A'iné a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu hua'uta'íteca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo, a'úu mú pújme'en a'ucíj a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Seleucia. Aj mú mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'uun jetze pújme'en antacíj seíj chuéjra'a japua ti e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Chipre.

⁵ A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'ujna já'ahua'a baarcu ti a'utéche'eca. Ayee pu téja'arájtehuaa í chajta'ana tijín Salamina. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tihua'utá'ixaa í Dios. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a hua'ateyuu tzajta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ajta a'íjna í Juan, a'íí pu huá'a jamuan huamé'ecaa, ajta pu a'íín huá'avaire'eca'a.

⁶ Nain japua mú ú'uciineca'a tíj na'a á teje'eráhuachi. Matí'ij mi me'uun a'ará'a chajta'a, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Pafos. A'uu mú ra'antinájcheca'a seíj í ti Israel jetze ajtémecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Barjesús. Támua'aree a'íjna. Ajta tí'ihua'itaca ti nu'u tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'ijna ti támua'aree, a'íí pu ravaire'eca'a í tajtuhuan í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í tajtuhuan tijín Sergio Paulo. Jé'ecan pu té'umua'areereca'a a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i hua'uta'ájtaca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo a'íjna jíme'e ti a'íín tajtuhuan ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'unamua a'ij ti 'een jín huaja'uta'íteca'a í Dios.

⁸ Ajta a'íín ti támua'aree, a'íí pu ayén ántehuaaca'a tijín Elimas. A'íí pu huá'a jetze me'ecan huatéechaxi tí'ij caí té'antzaahuate'en a'íjna í tajtuhuan. ⁹ Ajta a'íín í Saulo, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pablo, a'íí pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aj pu i ra'aráaseij temua'a naa.

¹⁰ Tí'iquí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe tí'ihua'itaca, í ti tiyaaru'u a'atáata pú'een, mú'ee pe caí raxí'eve'e naíjmi'i tíj na'a ti í'ixi'epi'ín. ¿Ni qui hui pecaí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin pej caí mú'ee tihua'antiú'uuni'ira'an mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios? ¹¹ Pu'uri Dios puájtzi muaatá'asin íjii. Pua'aracúuni pej pua'amé. Capej hui ché'e mé uunéeri pua'amé tújca'ari tzajta'a.

Tí'iquí ayén te'irájraa a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Pablo. Temua'a pu te'aracúuni'i já'araa a'íjna ti támua'arejca'a. Cu xiee ti cuj huatética'are í jemin, ajta cumu ti huamé'en ciéeniste'e. Aj pu i ja'ati huáhuau ti ra'anaví'ira'a, ayén tijín capu mé úunee.

¹² Ajta a'íín í tajtuhuan, tí'ij raaseíj a'ij ti tí'itíj huaríj, tí'iqui rá'antzaahua a'iné a'ij pu pua'a ra'utaseíj a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate me'íjna jíme'e í tavástar'a ti raniuuca.

Matí'ij nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Antioquía ti a'uun huatacá'a u Pisidia

¹³ Aj mú mi a'ucíj, a'íjna í Pablo, majta me'íjna í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. A'uu mú atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Panfilia. A'uu mú a'ará'a a'ujna chajta'ana japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Perge. Tí'iquí a'íjna í Juan, a'úu pu huaja'utétuaaxi. Ajta a'uun airáane u Jerusalén.

¹⁴ Majta me'ín í seica, a'íí mú huiráaci a'ujna Perge. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Pisidia. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. A'uu mú a'uteájrupi huá'a teyuu tzajta'a a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Matí'ij mi huatéra'aseca'a. ¹⁵ Aj mú mi seica ra'ujíjve í yu'uxari í

te'anxívi, majta í seica í yu'uxari í mej te'uyú'uxaca'a í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Matí'ij mi í mej tí'aijta teyujta'a, a'íí mú miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ta'ihuaamua'a, ti pua'a ti'itíj sehuá'a'ixaate'ecu í teite, á'iyen sehua'utá'ixaate'e íjii.

Ti nu'u a'íin Pablo ayén tihua'utá'ixaa

¹⁶ Aj pu i a'íí á a'utéechaxi a'íjna í Pablo. Tí'ij i rumuájca'a jín hua'utá'ijmiiiri'i tíjín mej caí a'ij teáruaasime'en. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een teteca mi sej Israél jetze ajtémecan, mú'een mi sej seajta rá'atzaahuate'e í Dios, xáanamujri'i hui se'íjna i niuucari. ¹⁷ A'íjna í hua'aDioj í mej uyé'esise'ira'a a'ujna Israél, a'íí pu hua'avé'evi'iti a'íimej í tayá'upuaci'istemua'a. Aj pu i a'íin hua'utamuiire jéihua matí'ij mauj me'uun é'echejca'a a'u mej caí chuej é'ejcha'ica'a. A mú é'echejca'a me'újna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Egipto. Aj pu nu'u i Dios hua'irájtuua, a'ujna chuéjra'a japua, a'íne a'íí pu ayén hua'umuá'amuata'ecaa.

¹⁸ 'A'íí pu nu'u huá'a jime'e huá'uviicua'ire hua'apuate nine'ira'a matí'ij á'ujujhua'ane'e a'ujna já'ahua'a itzítá. ¹⁹ Ajta arahua'apuáca pu antipua'ari í teite í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í seíj chuéjra'a japua, ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Canaán. Aj pu nu'u i hua'utapuaíjve í ruteítestemua'a a'íimej í mej huá'achueere'eca'a í mej amuacaícan me'uun é'echejca'a.

²⁰ 'Jirá'atee nu'u a'achú cumu muáacua ciento japuan muáacuajetze nine'ira'a ti ayén hua'utéemua'iti. Ajta á'iyen Dios pu nú'u hua'utá'a í ruyaujmu'a ti tihua'uta'aíjte'en jueesi jime'e. Ayee pu nu'u teuumé'eca ajta na'a caí huataseíjre a'íjna í Samuel í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²¹ 'Aj mú nu'u mi raatáhuaviiri'i ti Dios tiu'utá'an ti seíj rey tihua'uta'aíjte'en. Aj pu i Dios ayén raatá'a ti seíj tihua'uta'aíjte'en. A'ii pu nu'u a'íin pu'éene'e a'íjna í Saúl ti yaujra'an pú'een a'íjna í Cis, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'íimej í mej Benjamín jetze airáane. Saúl pu tihua'uta'aíj a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a.

²² 'Aj pu nu'u i Dios rá'ari'iri'i a'íjna í Saúl ti tihuá'a'ajjte'eca'a. Aj pu i a'íjna huatá'a ti a'íin í David tihua'uta'aíjte'en rey jime'e. Jime'en pu nu'u tiu'utaxájtaca'a í Dios, ayén tíjín: “Nee nu hui ra'antíhua'u ne'íjna i David, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Isaí. Rí'í pu xáahuí tinaatá'asin ineetzi. Naíjmi'i pu ayén tí'irini a'ij nej tí'ijxe'eve'e.” ²³ Seíj ti nu'u í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, a'ii pu hui a'íin pú'een í Jesús í ti Dios ya'uta'íteca'a a'íimej jemi í mej Israél a'uchéjme ti ij huá'a japua huániuuni. Ayee pu te'ará'aste í Dios a'íjna ti jime'en te'ataújratziiri'i.

²⁴ Tí'ij caí xí á a'utaseíjre a'íjna í Jesús, a'íí pu hui Juan hua'utá'ixa a'íimej í mej Israél mé a'uchéjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej huámuai'ivijhua, ajta mej nu'u seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. ²⁵ Ajta, tí'ij ari a'ájna teja'uré'enejsime'eca í xicájra'a ti jetzen huámi'ini í Juan, ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjín: “Canu hui nee ne'ín pírici í sej rachú'eve'e. Seíj pu a'íin pú'een, aúche'e pu mé e'evé'eme. A'íjna jemi, capu hui ayén tinaavíjte'e ineetzi nej ti'itij jín raatévaire'en ti'itij jime'e ti c'íleen jín seíjre'e. A'íí pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame necaí inee.”

²⁶ 'Ne'ihuáamua'a, mi sej Abraham jetze huanéj, mi seajta Dios jemi té'atzaahuate'e, mú'ejmi pu hui jemi a'ame a'íjna i niuucari tíjín a'amua japua huániuuni í Dios.

²⁷ 'Mí majta a'íimej í mej Jerusalén mé é'echejca'a, majta a'íime í mej tihuá'a'ajjte'eca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús, camu majta yaú'itiée muá'araa í niuucari í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tira'ará'aste me'íjna í niuucari me'íjna jime'e mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Jesús. Camu rí'í a'ij mej ra'ujjve'eca'a a'íjna i niuucari a'ij ti ye'í huataújmua'a ja'anáj ti na'a tí'ijta a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi.

²⁸ 'Camu hui majta a'ij tirájteu í mej jín ráamua'aree ti ayén tiraavíjte'e ti a'íin huámi'ini. Mi majta, a'íí mú Pilato huatá'ixaa ti a'íin raata'aíjta mej nu'u raajé'ica. ²⁹ Matí'ij mi miyen tiujú'uruurée nain tíj na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze, aj mú mi ra'acájtí í cúruu jetze. Matí'ij mi ra'avá'ana.

³⁰ 'Aru Dios pu hui ayén tiraatá'a ti huatarún í mi'ichite tzajta'a. ³¹ Ajta a'ñin í Jesús, a'ñi pu huataújsejrataca'a a'ímej jemi í mej amuacaícan jamuan á'ujujhua'ane'eca'a t'í'ij a'ñin e'erá'jraa a'ujna Galilea, t'í'ij a'uun a'ará'a a'ánna Jerusalén. Ijii, a'ii mú hui a'ñin pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í teite a'íjna jime'e a'íjna í Jesús.

³²⁻³³ 'Teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e te'íjna i niuucari í ti amuaatatémua'av-iste'esin a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'ímej jemi í tavaújsimua'aci'i. A'ñi pu hui araú'aste itejmi jemi, iteen i tej huá'ayaujmua'a. A'íj pu jín araú'aste ti a'ñin raatá'a ti huatarún í mi'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a í Chuiicari jetze í ti hua'apua tijín: "Mú'ee pej ní'iyauj. Ijii nu xaa neri inee muá'ia'upua na'ame."

³⁴ 'Jíme'en hui a'íjna i niuucari ti nu'u Dios ayén tiraatá'a ti huatarún ajtahua'a í mi'ichite tzajta'a t'í'ij caí ja'anáj huatépete í ti ratéhua'ira'a, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a tijín: "Ayee nu che'atá nena'a tejámuaatá'asin najmí'ica a'achú pua'améca a'ij nej neri ti'itij jín te'atánratziiri'i ne'íjna í David, í nej jín tiraatá'a, ti neetzi jemi sejre'e í ti xí'epi'ñ 'een." ³⁵ A'íj pu hui jín ayén té'eyu'usi'ihuaca'a se'j jetze í Chuiicari tijín: "Capej mú'ee ti'itá'acare'en ti huatépete í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti muavaire'e, ti ajta ri'éene'ecán jín sejre'e mú'eetzi jemi."

³⁶ 'Puj, ayey ti'ayajna xaa, a'ñi pu hui í David hua'utévai í rute'ítestemua'a a'ij ti t'í'ijxe'e'eve'eca'a í Dios. Tí'iquí huam'í'i, mat'í'ij mi ra'avá'ana a'ímej jamuan í ruvaújsimua'a teeca. Ajta á'iyen huatejpetzi í ti ratéhua'ira'a, tzíte'e. ³⁷ Mi ajta a'ñin í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti Dios raatá'a ti huatarún, capu xaa ne'u huatejpetzi.

³⁸ 'A'íj nu jín niyen t'í'ijxe'e'eve'e, ne'íhuaamua'a, sej hui ráamua'aree tet'ij teri tejá'amua'ixaate'e ti Dios tejámuaatá'uuni'ira a'íjna jime'e ti Jesús huam'í'i mú'ejmi jetze me'ecan tu i a'ñin raaté'uuna í sej jín auteájturaa í jemin. ³⁹ A'íj pu jetze hua'irájtuaa najmí'ica a'achú pua'améca mej té'atzaahuat'e. A'ñi pu hua'irátuaasin najmí'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Mi ajta, a'íjna í yu'luxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, capu ja'anáj ti'itij jín hua'irátuaniiche'e.

⁴⁰ 'Rí'i xu'u mú'een t'í'ij caí ayén tejamuáaruuren a'ij mej mejm'í'i tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁴¹ Miyen tijín:

Casi'i, mú'een xu ta'utéxíehuari'iri'i, ché'e utévatziin í á'amuatjazta'a.

Seajta mú'een antipua'are, a'iné ayée nu rini íjii sej ché'e ruuri,

ti'itij nu jín niyen rici í sej caí ja'anáj rá'antzaahuat'esin.

Capu amín a'ij ti pua'a ja'ati ayén tejamuá'ixaate'en.

Aj pu i Pablo pu a'íjna a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í teite í mej caí Israel jetze ajtémecan

⁴² Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Mat'í'ij huiráciine, aj mú mi seica raatá'inee ti tihua'utá'ixaate'en jaítze'e a'íjna jíme'en se'j jetze í xicaj mej jetzen ruse'upi. ⁴³ T'í'ij antipua'areca'a í mej ráanamujri'i í niuucari, mat'í'ij mi je'íhua teite a'uc'j jamuan a'íjna í Pablo, majta a'íjna í Bernabé. Seica mú a'ñin pú'een'e'e í mej Israel jetze ajtémecan, majta seica í mej raataxí'eve í hua'aye'ira, a'ñi mú pú'een í mej Israel é'eme'ecan.

A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, je'íhua mú tihuá'a'ixaate'eca'a. Mehuau'íjcate mej nu'u ráahuauni í ti nu'u Dios ayén tiraateátuaasin.

⁴⁴ T'í'ij ajtahua'a teja'uré'ene a'ájna xicá'jra'a í mej jetzen ruse'upi, naími'i mú e'etiújsej í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mej mi ráanamua í niuucari ti jín t'í'ajta a'íjna í Dios. ⁴⁵ Mat'í'ij mi me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, mat'í'ij hua'use'j mej je'íhua teite tiújsej, jé'ecan mú huá'anchueere. Aj mú mi autéjhuii mej me'íjna jetze te'ujpuá'ajte'en ti'itij jime'e me'íjna í Pablo. A'ij mú pua'a t'í'ijjeeveca'a a'ij ti t'í'ixajta'a.

⁴⁶ Mat'í'ij mi huá'a jetze huatéjca'ane a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé. Mat'í'ij mi miyen tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñi pu hui ruxe'e'eve'e tej amuacaícan tejamuá'ixaate'en í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios, mú'eetzi jemi mi sej Israel jetze ajtémecan. A'iné caxu ra'ancuré'asin, capu ajta a'ij tejamuá'amitiejte'e ti ayén tejámuaavíjte'e sej siyen ruuri xá'ara'ani í Dios jemi t'j

na'a rusén jime'e. A'íj tu jín, teri u á'uju'un huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. ⁴⁷ Ayee pu hui té'eme, a'iné ayée pu titaata'aj í tavástara'a tijín:

Nee nu amua'antíhua'u setá'aj tihua'utá'ixaate'en í mej caí Israél jetze ajtème'ecan, seajta nainjapua t'ij na'a íiyen chaanaca japua.

A'íí mú ramua'aréeren me'íjna i niuucari i nej jín hua'irátuaasin.

—Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁴⁸ Mat'íj ráanamujri'i í mej caí Israél jetze ajtème'ecan, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Jé'ecan mú r'í'i tiraatá'a í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. Majta naími'i í ti Dios amuacaícan u huaja'antíhuau mej mi ruuri muá'ara'ani t'ij na'a rusén jime'e a'u ti é'esejre'e í Dios, a'íí mú rá'antzaahua. ⁴⁹ A'íj pu jín, jé'ecan mú hua'utá'ixa nainjapua a'ujna chuéjra'a japua. T'íj p'í na'a ti tápuaapua'are, jaítze'e mú teite miyen tiráanamujri'i í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin ajta mena'a caí ráanamujri'i naími'i í mej me'uun a'uchéjme.

⁵⁰ Mi majta me'íjna í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi tiníniu'ucacun seica í uuca í mej jé'ecan rá'atzaahuat'e í Dios, í 'uuca mej jaítze'e ti'it'ij jín ruxe'eva'eca'a í chajta'ana. Majta seica ca'aníjra'a hua'utá'a í teteca í mej jeíhua ti'it'ij jín ruxe'eva'eca'a a'ujna u chajta'a. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej mi a'ij pua'a huá'uruuren me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Aj mú mi hua'utamúari a'ujna a'u mej a'uchéjme.

⁵¹ Majta me'ín í mej hua'apua, a'íí mú tiu'utéca'atzi í tiú'ujca'acai t'íj cáaxin í chuej, mej mi me'ín teite miyen tiráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi. Aj mú mi a'uc'íj.

Aa mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Iconio. ⁵² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta me'íjna jetze rucá'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

14

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Iconio

¹ Ajta a'ín í Pablo, ajta í Bernabé, mat'íj me'uun a'ará'a a'ujna Iconio, aj mú mi a'uteájrupi hua'atáyujta'a a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan. A'uu mú tihuaú'ixaa í teite tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj mú jín, jeíhua rá'antzaahua a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Majta seica, í mej caí té'atzaahuat'e'eca'a, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín a'ij pua'a te'utánamujri'i a'íimej í mej hua'apua.

³ A'íj mú jín á'atee a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ca'anín mú jín tihua'utá'ixaa í tavástara'a jetze me'ecan. A'íj pu jín ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen huárini mej ráamua'aree í teite, mej Dios jetze araújca'ane í mej hua'apua.

⁴ Majta í teite í mej é'echejca'a u chajta'a, a'íí mú tiújse'irihua'a seica mej miyen tí'ij-mua'areereca'a a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta seica tí'ijmua'areereca'a a'íimej jemi í mej hua'apua. ⁵ Aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íimej jamuan í mej tihua'ájte'e, a'íí mú miyen tiraaxí'epi'intare mej nu'u a'ij pua'a huárini, majta nu'u hua'uteátu'asixi'ín tetej jime'e.

⁶ Aj mú mi ráamua'areeri'i a'íime í mej hua'apua. A'íj mú jín huataúruu. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Litra, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Derbe. A'uu pu jetzen ajtème'ecan a'ujna u Licaonia. Majta á'ujjuhua'ane'e t'ij na'a a'u ti imúa'já'u'ástimee í chuej. ⁷ Maúche'e mú tihua'a'ixaate'eca'a í teite a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a me'újna u Litra

⁸ A'uu pu seij a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Litra, tevi ti caí rá'aye'ivejca'a í ru'íica jetze. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a. Capu huáye'icaa. ⁹ A'íí pu ráanamujri'i a'ij ti

tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo. Tí'iquí a'íin Pablo raasej. A pu temua'a naa tirú'umua'areereca'a ti a'íjna ti caí r'len ru'íica jetze, a'í pu rujni a'íjna jime'e ti té'antzaahuat'e'en. ¹⁰ Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tijín:

—Huatéechaxi.

Tí'iquí a'íin ájtzucu. Ajta á á'uche'ecane'e já'araa.

¹¹ Matí'ij raasej a'ij ti ti'itij huáruu í Pablo, aj mú mi huajjúhuaca'a í teite runiuuca jime'e mej jíme'en tí'ixaxa'a a'ujna Licaonia. Miyen tijín:

—Í Diوسي mú yé ve'ecáne. Cu xiee muaateújteitestecca'a mej mi yé huatasejre íye itejmi jemi.

¹² Yee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna mi Bernabé, a'í pu hui a'íin pú'een í Dios tej tiyen ratamuá'amua tijín Júpiter, ajta amijna í Pablo, a'í pu hui a'íin pú'een a'íjna í Mercurio.

Ayee mú raatamuá'a me'íjna í Pablo, a'iné a'í pu nu'u raataxájtaca'a.

¹³ Aa pu vejl'i jé'esejre'eca'a í teyuu a'íjna ta'anténine'i a'ujna chajta'a. Ajta a'íin í puarij ti tí'ivaire'e Júpiter jemi a'ujna teyujta'a, a'í pu u huaja'uvé'ejajpuaca'a í tuuru'use, ajta í xuuxu'u ti tutíjhua. A'íjna í puarij, majta í teite, a'í mú huá'ana'amiche'e í tuuru'use, majta huá'umuai'ivejtaca'a.

¹⁴ Majta me'ín í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, matí'ij ráamua'areeri'i, á mú aúurupi í teite tzajta'a, meruaachijmé'e, majta antijíhua. Matí'ij mi amuacaícan tiu'utésiujtza'anaxi í tiú'ujciixu me'íjna jime'e mej mi me'íjna jín hua'utá'ijmijra í teite. ¹⁵ Miyen tijín:

—Mú'een teteca, ¿a'iné sej si siyen ríci? Teen tu hui teajta teteca pú'een, setj mú'een. Ayee tu 'een jín mú a'uvé'uju'un tetá'aj tejamuá'ixaate'en setá'aj mú'een raatapuá'ajta se'íjna ti caí ti'itij vaire'e, setá'aj raténa'amiche'en í Dios ti i'irúuri, ti ajta raatéaahuaca'a í ta japua ti auuteájmuua, ajta í chaanaca tej japuan yen seijre'e, ajta í jaj ti íyen seijre'e ta jamuan, ajta nain tíj na'a pua'amé tí'iseijre'e íyen chaanaca japua, ajta jaj tzajta'a ti tí'iseijre'e.

¹⁶ 'A'ájna'imua pu hui Dios hua'utá'a í teite mej miyen éene'en seijre'e matj me'ín tí'ijxe'eve'eca'a. ¹⁷ Mi ajta, tíj na'a jécua imuá tíj na'a ti yú e'iré'ene, Dios pu huá'a jemi tiu'uteájtuaa í mej jíme'en ráamua'aree a'ij ti ye'í huarj í Dios. Ayee xu hui tí'ijmuua'aree ti Dios á'amuacha'ij temua'a naa. Nain pu jín tejámuaatévaire'esin viite jíme'e, mej huáviiye, ajta ti tiú'uciire, ajta tejámuaatá'asin í sej ráacua'ani, ajta sej rí'éene'e seíire'e xá'ara'ani mi ruxéjniu'uca jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸ Mu'iicáca pu huatá'ixaa í teite. Xa'ichu'i pu hua'utéemua'iti mej mi caí miyen tihua'amuai'ivejte'e.

Matí'ij nu'u raateátu'asixi me'íjna í Pablo me'újna u Listra

¹⁹ Aj mú mi seica u a'uvé'uju'un. A'uu mú e'eráaci a'ujna já'ahua'a Antioquía, majta me'újna Iconio. A'ii mú a'íin pú'een í mej Israel jetze ajtémecan. Matí'ij mi hua'utá'ixa í teite ti nu'u a'ij pua'a tí'itevij í Pablo. Matí'ij mi raateátu'asixi tetej jíme'e. Ayee mú tiu'umuá'aj tijín huamí'i. A'ij mú jín mi ya'ujáanajraa á pua'acé í chajta'ana jetze.

²⁰ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e me'uun e'etiújsej a'u mej yauujájsime'e í Pablo. Mua'ajteáxiireca'a a'u mej yauutéj. Jíme'en mu'u jemin ajteáxiireca'a, aj pu i ájchee a'íjna í Pablo. Ajtahua'a, pu a'uteájrupi u chajta'a. Yee ruijmua'ate'e yee, a'í pu á'uraa a'íjna jamuan í Bernabé. A'uu mú a'ucj u Derbe.

²¹ A'uu mú tihuaú'ixaa í niucari jíme'e ti jín Dios hua'irátuaasin. Jéihua mú hua'utéemua'iti í teite a'ujna Derbe, mej mi me'ín té'antzaahuat'e'en. Aj mú mi huaré'aci me'újna u Listra, majta me'újna u Iconio, majta u Antioquía. ²² Nainjapua mú ca'aníjra'a hua'atá'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e mej mi caí ratápuaapua'ajta'an mej té'atzaahuat'e, majta hua'utá'ixa ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati amuacaícan ayén tirajpuaíiti á'ara'ani ti i a'uun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios.

²³ Majta hua'avé'ehuaú í hua'avaujsi mej mi tiu'utévaire'en u huá'a teyujta'a. Matí'ij téníuúve'e, majta huaúritzi'ive, aj mú mi ra'íjca í tavástara'a naíjmi'ica í mej rá'atzaahuat'e.

²⁴ Matí'ij antacíj a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Pisidia. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Panfilia. ²⁵ Aj mú mi me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Perge. A'uu mú tihuaú'ixaa í niuucari jime'e. Aj mú mi a'ucíj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín u Atalia.

²⁶ A'uu mú baarcu jetze atéeci. Matí'ij mi antacíj yútan pújme'en a'ujna já'ahua'a Antioquía. Aa pu pítejá'arici a'u mej yau'íjca í Dios ti hua'acha'íí á'ara'ani mej mi miyen rijca a'ij mej tihua'uta'íti'iri'í í ru'ihuaamua'a. ²⁷ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi hua'ajtéseij í mej teyujta'a e'etiújse'irihua'a. Nain mú tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ij ti Dios ayén tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi majta me'ín té'antzaahuat'e'en. ²⁸ Matí'ij mi me'uun á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'ujna Antioquía.

15

Matí'ij nu'u huá'a'ítziite'eca'a a'íime í mej rá'astijre'eca'a í ruye'ira í mej Israel hecé ajtème'ecan

¹ Seica mú me'uun a'ará'a a'ujna u Antioquía. A'íí mú a'íin pú'een í mej Israel jetze ajtème'ecan. A'uu mú e'eráaci a'ujna Judea. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'umua'aten í ru'ihuaamua'a. Miyen tijín:

—Ti pua'a secaí ra'ancuré'ecura'a í runavij í mej jetzen sea'araca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a secaí siyen huárini, seij ajta seij, capu a'ij tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

² Mi majta a'íjna í Pablo, ajta í Bernabé, jé'ecan mú tihua'a'ixaate'eca'a tzaahuati'ira'a jime'e. Aj mú mi a'ímej ru'ihuaamua'a miyen tiu'íjca a'ímej í mej hua'apua, huá'a jamuan í seica mej mi á'ujciine a'ánna Jerusalén, mej mi raaxí'epi'intare'en a'ímej jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a a'ánna Jerusalén.

³ Majta me'ín í mej tiújse'irihua'a a'ujna Antioquía, a'íí mú hua'uta'aíj. Matí'ij mi a'ucíj. A'uu mú Fenicia a'ur'éene, majta me'újna u Samaaria. Nainjapua mú tihua'utá'ixaa me'íjna jime'e mej té'antzaahuat'e'en í Dios jemi, a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín huataújtemua'ave temua'a naa a'íime í huá'a'ihuaamua'a matí'ij huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a.

⁴ Matí'ij me'uun a'ará'a a'ájna Jerusalén a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jé'ecan mú hua'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íime í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi. Matí'ij mi miyen tihua'utá'ixaa nain ti Dios tiu'uteájtuaa jaítze'e huá'a jemi í seica í teite.

⁵ Majta seica a'ímej í fariseos í mej té'atzaahuat'e, a'íí mú a'ájna a'uté'uuca'a. Miyen tijín:

—Jé'ecan pu hui ruxe'eve'e mej miyen huárini a'ímej í mej té'atzaahuat'e é'eme'ecan. Miché'e hui ra'ará'asten nain jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Miché'e ra'antisíjchixi'ín í runavij.

Matí'ij nu'u me'uun e'etiújseij u Jerusalén

⁶ Aj mú mi tiújseij a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi mej mi ti'ihuaú'ixaate'en me'íjna jime'e. ⁷ Matí'ij a'atzu á'ateevi'ica mej tí'ixa, aj pu í a'íin Pedro ájchee. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, mú'een xu hui seri ramua'aree ja'anáj ti imuá Dios na'antíhuau ineetzi nej a'amua jetze ajtème'ecan, nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios tihua'utá'uuni'í í mej caí Israel jetze ajtème'ecan mej mi rá'antzaahuat'e'en. ⁸ Ajta a'íin Dios, í ti tirú'umua'aree a'ij ti ja'ati tí'imua'atze í ru tzajta'a, a'íí pu taataseíjra ti a'íin miijmu hua'ancuré'evi'iti. Aye pu che'atá na'a tihua'utá'a ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an huat'eaturan a'ímej tzajta'a tíj titaatá'a itejmi.

⁹ Jemin í Dios, naími'i tu tiyen taxí'ej tena'a leen. A'ij ti a'ín raajéjcuare í taxiejniu'uca tetí'ij rá'antzaahua, ayée pu che'atá na'a tihua'ajejcuaren í huá'axiejniu'uca a'ímej.

¹⁰ A'ij pu hui jín, a'iné leen jín siyen tirá'axijte'e í Dios se'íjna jime'e sej tihua'a'íjcate'e a'ímej í mej té'atzaahuate'e ye'irá jime'e í mej caí ravícuá'iraca'a í tavaújsimua'a teeca, teajta iteen.

¹¹ Mí ajta, ayée pu titá'amitiejte'e itejmi tej caí t'ínajchita, te'íjna jime'e ti tavástar'a ta japua huaniú itejmi. Ayee pu hui che'atá na'a huá'a japua t'íniuuni a'ímej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Aj mi mú raatapuá'ajtaca'a naími'i í mej t'íixajtaca'a. Jé'ecan mú huá'anamuajraca'a matí'ij tihua'a'íxaate'eca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Nain mú hua'utá'ixaa t'ij na'a ti hua'utá'a í Dios í huá'a tzajta'a a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jéhua mú r'í'i huaríj í mej jín r'í'i te'utasej. Dios pu hua'utévai a'ímej í mej hua'apua.

¹³ Matí'ij ra'anticí'í mej ti'ixa, aj pu i Jacobo ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjn:

—Ne'ihuaamua'a, xáanamuajri'i í nej amuaatá'ixaate'esin. ¹⁴ Amíjna í Simón auchén pu hui titaatá'ixaa ti Dios huá'a jíme'en hua'utévai a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, seica teite tzajta'a mej mi r'í'i tiraatá'an. ¹⁵ A'ij ti ti'ixa a'íjna, ayée mú hui che'atá mena'a mejm'i tira'uyú'uxaca'a a'íme í mej t'íixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ¹⁶ Ayen t'íjn:

T'í'ij antipua'aren, nee nu uvé'enejsin.

A'ijna í chi'ira'an í David, í t'í'iríi á'ave, nee nu neajtahua'a rajajsin.

Nee nu rá'ajtaahua jéjcuacan ne'íjna jetze í ti auj á jé'ejnee.

¹⁷ Majta í seica í teite,

miché'e naími'i ráahuauni í tavástar'a a'íme í teite í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi náamua'ati a'ij nej ántehuaa inee.

¹⁸ Ayee pu ti'ixa í tavástar'a í ti jéjcuá'imua hua'utá'ixaa a'íjna í ti'it'ij í mej nu'u ráamua'ati.

¹⁹ A'ij nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e tej caí tiyen tihua'ajaaxiejvi'ira a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej mauchén té'antzaahuate'esin. ²⁰ Jaítze'e pu t'í'ivaire'e tej tihua'uta'ít'i yu'uxari jetze, tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en mej nu'u caí t'í'icua'a í ti t'í'icua'iri'i í mej ráamuai'ivajtaca'a huá'a jemi í huá'a dioosi, majta nu'u caí ruxána'acira'ate úucate jamuan, ajta mej caí í 'uuca ruxána'acira'ate í teteca jamuan.

'Majta mej nu'u caí racua'aca huá'ire'ara'an ti'it'ij mej raatécua'imi'in, ajta mej caí racua'aca í xúure'ara'an. ²¹ A'ii pu ayén tiú'ujxe'ev'e, a'iné matíj mena'a tite'utéjhuii a'ujna a'u mej a'uchéjme í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, majta hua'atáyujta'a mú ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti a'ín ra'uyú'uxaca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Í mej nu'u tihua'uta'ít'i'iri'i a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan

²² Aj mú mi me'ín í mej tamuáamuata'a japan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi, a'íi mú raaxí'epi'intare mej seica avé'ehuauni í ru jemi mej mi hua'uta'íte a'íjna jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mej mi á'uciine a'ujna Antioquía. A'ímej mú antíhuau a'íjna í Judás ti ajta ayén ántehuaa t'íjn Barsabás, majta me'íjna í Silas. A'íme í mej hua'apua, a'ii mú a'ín pú'een hua'avaujsi í mej t'í'ixí'epi'intare'e. ²³ A'ímej mú jemi raata'íteca'a í yu'uxari ti ayén a'íjna jín tirá'axa:

“Iteen, i tej tamuáamuata'a japan hua'apua ará'ase, teajta i tej i'í vaujsi i tej títase'iri u teyujta'a, ayée tu á'amuateujte'e mi sej té'atzaahuate'e, mi sej sej chuéjra'a japua a'uchéjme se'íjna Antioquía, seajta amen ti huatacá'a a'ujna já'ahua'a Siria, ajta se'íjna já'ahua'a u Cilicia.

²⁴ “Tu'uri ráamua'areeri'i mej seica í tej caí huatá'aca, a'íi mú yé a'ucíj íiye Jerusalén. Jé'ecan mú á'amua'ítziite'eca'a me'íjna jime'e í mej tejamuá'ixaa. Jé'ecan pu utévatzi í á'amuatjazta'a. ²⁵ A'iné naími'i tu'uri tiyen tiu'utá'a í niucari jime'e, ayée pu titá'amitiejte'e ti i'í xí'epi'in tej hua'antíhuauuni seica í t'ejmi jetze mej ajtémecan.

A'ímej tu ti antíhuau tej ti hua'uta'íte mú'ejmi jemi, mej mi u á'uju'un í teite a'ímej jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé.

²⁶ “A'íime í mej hua'apua, a'íí mú miyen tite'ehuaújca'ane ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e mej huácui'ini a'íjna jime'e metihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a í Jesús ti i'i Cirístu'u. ²⁷ A'íj tu jín tíhua'uta'aíteca'a te'íjna í Judás, teajta te'íjna í Silas. A'íí mú tejámuaatá'ixaate'esin rujímua'a mú'ejmi jemi mej mi nain jín tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e a'íj tej teri tiraaxí'epi'intare.

²⁸ “Jee xaa ne'u, ayée pu tirá'amitiejte'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta itejmi, ayée pu titá'amitiejte'e ti i'i xí'epi'in tej caí jeíhua ti'itíj jín tejá'amua'íjcate'e, sino a'íj tu'u í ti jaítze'e ruxe'eve'e. ²⁹ Caxu racua'aca í huá'ahua'ira'a í ye'emuaate í mej huá'umuai'ivejtaca'a í huá'a diososi jemi. Caxu seajta racua'aca huá'ire'ara'an í ti huatécua'imi'inihuaca'a na'ari ti'itíj xúure'ara'an.

“Caxu seajta tiú'ujxana'acira'ate 'úucate jamuan, majta memíjna í mé 'uuca, mej caí tiú'ujxana'acira'ate í teteca jamuan a'íj tej tejá'amua'ixaate'e. Rí'i xu titeeteáturaasin í Dios jemi ti pua'a siyen huárini se'íjna jime'e. Ché'e a'íj tejá'amuaaire'e.”

Matí'ij a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'úu mú a'uté'uuca'a u Antioquía

³⁰ Matí'ij mi miyen huaríj, matí'ij mi me'uun huajau'íteca'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi a'ucíj. A'uú mú e'etiújsej naími'i í mej té'atzaahuate'e. Matí'ij mi hua'utapíj í yu'uxari.

³¹ Majta me'ín í huá'ihuaamua'a, matí'ij ra'ujíjve í yu'uxari jetze, jé'ecan mú huataújtemua'ave a'iné naa pu hua'utá'a a'íjna í yu'uxari. ³² Ajta, a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'íí mú rujímua'a mena'a antiújmua'areereca'a majta me'íjna jín mej mi tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín ca'aníjra'a jeíhua hua'utá'a í huá'ihuaamua'a a'íjna jime'e í mej tihua'utá'ixaa. Rí'i mú temua'a naa tihua'utá'a.

³³ Matí'ij mi a'atzu me'uun á'atee. Aj mú mi me'ín í huá'ihuaamua'ame'en miyen tihua'utá'ixaa mej á'uciine ruxí'evi'ira'a jime'e a'u mej e'eráaci, mej mi majtáhua'a me'uun e'ará'asti a'ímej jemi í mej huaja'uta'íteca'a. ³⁴ Mí ajta, a'íjna í Silas, ayée pu tira'aránajcheca'a ti a'uun a'uteáturan. ³⁵ Majta me'ín, í Pablo, ajta í Bernabé, a'íí mú a'úu na'a a'uteájturaa a'ujna Antioquía. Majta jamuan í seica, camuché'e mú metihua'amua'atejca'a. Majta tihua'a'ixaate'eca'a í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í tavástar'a.

Matí'ij nu'u já'ita'a a'utacíj a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé

³⁶ A'atzu á'ateevi'ica, aj pu i a'íin í Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna í Bernabé tíjín: —Tiché'e teajtáhua'a huaja'uvé'emuaare í ta'ihuaamua'a í mej me'uun a'uchéjme nainjapua a'u tej teri huaja'utá'ixaa í niuucari ti jín ra'axa í tavástar'a, tetá'aj ráamua'aree a'íj ti ye'í tihua'avaire'e.

³⁷ Ajta a'íin í Bernabé, a'íj pu huávi'itijme'e a'íjna í Juan, ti ajta ayén ántehuaa tíjín Marcos. ³⁸ Mí ajta a'íjna í Pablo, capu rá'avi'itimi'ica'a a'iné a'íí pu Marcos a'uun huaja'uhua'axi a'ujna já'ahua'a u Panfilia. Capu ché'e tí'imuarí'eca'a huá'a jamuan.

³⁹ Jéihua mú huaújte'axi. A'íj mú jín ruséxulíjme'e a'ucíjxi. Ajta a'íjna í Bernabé, a'íí pu xaa ya'uví'iti a'íjna í Marcos. Baarcu jetze mú a'ucíj mej mi me'uun e'ará'asti a'ujna u Chipre. ⁴⁰ Ajta a'íin í Pablo, a'íí pu ra'antíhua'u a'íjna í Silas.

Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íí mú ra'íjca í Dios í ti huá'ucha'íin í tavástar'a a'ímej í mej hua'apua. Matí'ij mi a'ucíj. ⁴¹ A'áa mú a'ur'éene a'ujna u Siria, ajta a'ujna Cilicia. A'u ti na'a a'úu mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'aca í ru'ihuaamua'a.

16

Pablo pu nu'u ra'avé'ehua'u a'íjna í Timoteo

¹ A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas, áa mú a'ucáane me'újna u Derbe, majta me'újna u Listra. A'uú mú seíj huáteu ti té'atzaahuate'e. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Timoteo. Ajta a'íjna í náanajra'an, Israel pu jetze ajtémecan, ajta táatajra'an, griego pu pú'eene'e

a'íjna. ² Rí'í mú tirájcha'iica'a a'íjna í Timoteo a'íime ihuáamua'ame'en í mej Listra é'eme'ecan, majta í mej Iconio é'eme'ecan.

³ A'íjna í Pablo, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin Timoteo u á'ume'en huá'a jamuan. A'íj pu jín raata'íteca'a mej ra'antisíjche í naviira'an mej mi caí huataníniu'ucacun a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan. Ayee pu'u, a'iné naími'í í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna a'úunimua tíj na'a a'uun ti huatacá'a, a'íí mú ramua'areereca'a ti táatajra'an a'íjna í Timoteo, a'íí pu griego pú'een'e.

⁴ Mat'íj mi me'uun a'ará'a seíj jetze í chajta'ana, a'úu mú hua'utá'ixaate'e í teite a'ij mej tiraaxí'epi'intare í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej Jerusalén a'ujteí a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen huárini í teite. Mat'íj ra'anticí'í í teite mej tihua'utá'ixaa, seíj jetze í chajta'a, majtáhua'a méyee miyen huaríj, majtáhua'a méyee. ⁵ A'íj pu jín, a'íime í mej tiújse'irihua'a, a'íí mú ahuaújca'ane mej mi jaítze'e té'antzaahua. Majta huatámu'iireca'a.

Tí'ij nu'u Pablo jemi huataseíjre a'íjna í ja'ati ti Macedonia é'eme'ecan

⁶ Nainjapua mú huacíj a'ujna tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Frigia. Aru capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej a'uteárute a'ujna ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Asia, mej mi tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í Dios niuuca. ⁷ Aj mú mi a'ujna vejli'í a'atanéj a'u ti e'eve'e'ástime seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Misia. A'uu mú a'utearutéche'e a'íjna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Bitinia, aru capu a'ij tiu'utári'iristareca'a a'iné capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Jesús.

⁸ Mat'íj mi antacíj u jetze pújme'en u Bitinia. Mat'íj mi a'uun pújme'en a'ucájrupi chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Troas. ⁹ Tíca'imua pu tí'itíj huámaaraca'a a'íjna í Pablo. Ti nu'u a'uun a'utéjvee után pújme'en ja'ati ti seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Macedonia. Jé'ecan pu nu'u hua'utáhuaviiri'í ayén tíjín:

—Xa'itáciini yú jetze pújme'en, mú'een, setá'aj hui taatévaire'en itejmi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

¹⁰ Tí'ij ayén tiú'umaaraca'a a'íjna í Pablo, ca'anacan tu huátacate tej ti antáciine a'ujna já'ahua'a Macedonia, a'iné ayée pu titá'amitíejte'eca'a ti a'íin Dios taatajé tej ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin.

Tí'ij nu'u Lidia huataújtuaa í tavástara'a jemi

¹¹ Tet'íj huiráaci te'újna u Troas, a'úu tu antacíj í baarcu jetze a'ujna u Samotracia a'ujna a'u ti chuej a'utacá'a jaata'a. Yee ruijmua'ate'e yee tu e'entanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Neápolis.

¹² Tet'íj huiráaci te'újna, aj tu ti te'uun a'ará'a seíj jetze í chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Filipos. A'uu mú mejmí'í é'echejca'a a'íime í mej Roma jetze ajtème'ecan. Ajta, a'ujna Filipos, a'ii pu a'íin pú'een í chajta'a ti jaítze'e ruxe'eve'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. A'uu tu a'atzu á'atee tej te'uun a'uté'uu.

¹³ Ja'anáj mat'íj pua'a rusé'upihua'a, a'úu tu huiráaci á pua'acié u chajta'a. A'uu tu já'ahua'a a'uré'ene vejli'í jate'e tej ti ráahuauni a'u ti é'eri'iri tej huatéjniuuni í Dios jemi. A'uu tu a'ujrá'aseca'a. Aj tu ti autéjhuii tej tihua'utá'ixaate'en í 'uuca í mej tiújseíj me'újna a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. ¹⁴ Seíj í 'íita'a, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Lidia. Tiatira pu é'eme'ecan a'íjna. A'íí pu cíixuri tí'itua'aracare'e ti tí'inaca'amua. A'íí pu ajta raná'achemi'íca'a í Dios. Aj pu i Dios raatá'a ti rá'antzaahu-ate'en a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. ¹⁵ A pu i huámuai'ivijhuaca'a, majta a'íime í í'ihuaamua'ame'en.

Aj pu i ayén titaatajé a'íjna í Lidia tíjín:

—Ti pua'a ayén tejamuá'amitíejte'e a'íjna jime'e í nej neri rá'atzaahuate'e ne'íjna í tavástara'a, setá'aj mú a'uvé'uju'un nej jamuan sej si se'uun a'uté'uu xá'ara'ani a'u nej é'eche. —Ayee pu titaatá'ixaa.

A'íí pu ta'antimuá'íiti.

Tí'ij nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'íjna í 'íita'a ti huá'amua'itici í teite

¹⁶ Ja'anáj ayée pu titáaru. A'uu tu aujú'ucaa a'ujna mej yé'ana'amiche í Dios. A'uu tu ti ra'antinájcheca'a se'j í temuaj ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a. 'íita'a pu pú'ene'e a'íjna. A'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu raayí'itihua'a ti ti'itij huámua'aree. Jéihua pu huá'amua'itichistehua'a a'íjna í 'íita'a í tumin huá'a jemi í mej racha'íica'a. ¹⁷ Tí'iquí a'íin taatavén. Aa pu e'leve'ejíhuajme'e ayén tijín:

—Mi teteca, a'íi mú hui ravaire'e í Dios í ti ta japua é'eseijre'e na'íjmi'ica japua matá'aj miyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

¹⁸ Ayee pu a'uríjne'e nain xicaj tzajta'a ajta tí'ij caí ché'e rá'aviicua'i a'íjna í Pablo. Aj pu'i pí a'uré'eve. Tí'iquí ayén tiraata'ixaa a'íjna í tiyaaru'u tijín:

—Ayee nu hui tí'imua'ajte'e a'íjna jetze me'ecan í Círíistu'u pej huiirájra'ani pemíjna jetze mi temuaj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i á'iyen huirájraa a'íjna í 'íita'a jetze.

¹⁹ Majta me'ín í mej racha'íica'a í temuaj, matí'ij ráamua'areeri'i ti caí ché'e a'ij tí'iri'iri mej raamuá'itin í tumin a'íjna jetze, aj mú mi hua'uvívi'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Matí'ij mi huaja'uví'iti a'íme'j jemi í mej tí'ajta a'ujna já'ahua'a ti e'eráyujta'a a'u mej tejé'etu'araca ti'itij. ²⁰ Matí'ij mi á huajaútuua huá'a jemi í jueesi. Miyen tí'ixáata tijín:

—A'iime i teteca, Israel mej jetze ajtème'ecan, je'íhua mú hui huá'ajaaxiejte'e íyiu mej a'uchéjme. ²¹ Seicié mú hui tihuá'amua'ate í ye'irá jetze ti caí ayén titaavíjte'e itejmi, tej tiyen tirá'antzaahuate'en, na'ari tej tiyen huárini iteen i tej Roma jetze ajtème'ecan.

²² Matí'ij mi me'ín teite hua'utájaaxiejvi'iri'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Aj mú mi me'ín jueesi miyen tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u tihua'acá'ari'iraxin í tihuá'acixu, majta nu'u hua'utéevajxi pi'ista jime'e. ²³ Matí'ij hua'utéevajxi je'íhua, majta hua'iteáana. Majta ra'íjca ti me'íjna í ti tí'icha'íi ti huá'ucha'íin temua'a naa. ²⁴ A'íjna mej tirácha'íiraste, a'íi pu hua'uteájtuaa ujca'íhuá'imua ti jaú'ase. Ajta í huá'íica, án pu ra'anárujte'axi a'íjna jetze í taabla ti ij caí huirácu'ucunen í huá'íica.

Tí'ij nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'íjna ti huá'acha'íica'a

²⁵ A'atzaj teuumé'eca tíca'imua, a'atzaj cumu já'ita'a tíca'a, a'íi mú téniiusime'e í Dios jemi, majta tí'ichuicaca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. Majta í seica í mej námi'ihuaca'a, a'íi mú huá'anamuajraca'a. ²⁶ Tí'ij i jíye'itzi jime'e huateújca'atzíjxi í chuej. Ajta í jaxu'u a'u mej é'enami'ihuaca'a, ca'anín pu jín huateújca'atzíjxi. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i te'entaújcuunaxi a'u ti é'epueerta, a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a, ajta tí'ijtza'anixi í cadeena í mej jín anají'ici'ihuajme'eca'a í mej námi'ihuaca'a.

²⁷ Ajta a'íin ti tí'icha'íi, tí'ij huatáji, aj pu i raase'j ti te'entacúuni'ihuajme'ecaa a'íjna a'u ti é'epueerta. A'íi pu 'i rú'ijcupi í ruchun tí'ij i huaújje'ica a'iné yee pu raatá'a cumu mu'uri huiráaci í mej námi'ihuaca'a. ²⁸ Mi ajta, a'íin í Pablo, ca'anacan pu huajíhuaca'a. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Capej hui piyen aruure pej piyen ajé'icata. Teuche'e tu naími'i huiráatei.

²⁹ Aj pu 'i taij huahuáu. Tí'iquí á'iyen u a'uteájrupi huatiéechijmé'e a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a. Aj pu 'i á é'ejtunutaca'a a'ujna vejli'i a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. ³⁰ Tí'iquí hua'iráavi'iti. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini tí'ij Dios tinaatá'uuni'i?

³¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rá'antzaahuate'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Aj pu xaa Dios timuaatá'uuni'ira, ajta a'íme'j í mej á jamuan á é'eche.

³² Matí'ij mi miyen tirá'ixaa me'íjna í ja'ati, majta a'íime í mej jamuan á é'eche a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a. ³³ Yee pu 'i éene'e a'atzaj tíca'imua a'íin ti tí'icha'íica'a, a'íi pu hua'ujá'usi í mej tzaanica'a. Matí'ij mi á'iyen huaújmuai'ihuaca'a a'íjna í ti tí'icha'íica'a, majta a'íme'j í mej jamuan á é'eche. ³⁴ Tí'ij i huaja'uví'iti í ruche. Aj

pu li tihua'umí. Ajta í mej jamuan á é'eche, jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e mej rá'antzaahua í Dios.

Mej nu'u hua'utátuaa me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas

³⁵ Tapuá'arijme'eca mú me'ín í jueesi hua'uta'aíj í polisiiya. Ayee mú tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a tijín:

—Ché'e hua'irájtuaani í mej námi'i í mej hua'apua.

³⁶ Aj pu i a'ín ti tí'icha'íi, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Menaata'aíj í jueesi nej nu'u amua'irájtuaani. A'íj pu jín, pu'uri ri'irí sej huiráciine. Capu ja'ati ché'e á'amuaajaaxiejte'e a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a.

³⁷ Ajta a'ín í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a tijín:

—Aricu, hua'utá'ixaate'e í polisiiya tijín: “Itejmi, i tej a'ímej jetze ajtémecan í mej romanos pú'een, a'íi mú caí ti'itíj taata'íhua'ura a'ij tej ti'itíj jín titeuteájturaa, a'íi mú majta taateevaxi mé jéjre'e teite tzajta'a, majta ta'iteána. ¿Ti'itáni? ¿Ni meri tá'axijte'en avíitzi'i jime'e? Catu xaa ne'u huiráaju'un. Miché'e me'ín yéve'eré'enen matá'aj me'ín tu'irájtuaani.”

³⁸ Matí'ij mi me'ín polisiiya miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í jueesi a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. Matí'ij ráamua'areeri'i ti a'ín í Pablo, ajta a'ín í Silas a'ímej jetze mú nu'u jetze ajtémecan í romano, jé'ecan mú tiu'utátziin a'ímej í jueesi. ³⁹ Matí'ij mi u á'uju'un a'ímej í jueesi mej mi teja'utaúuruuni'i huá'a jemi í mej hua'apua. Matí'ij mi hua'irájtuaa. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a mej huiráciine a'ujna chajta'a. ⁴⁰ Mi majta me'ín í mej hua'apua, matí'ij huiráaci a'ujna carcel, a'úu mú á'uju'un Lidia ti é'echejca'a mej mi hua'usej í ru'ihuaamua'a í mej té'atzaahuate'e. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi a'ucfj.

17

Matí'ij nu'u mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en me'újna u Tesalónica

¹ Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Anfipolis, ajta ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Apolonia. Aj mú mija'tá'i me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Tesalónica a'u ti hua'ateyuu é'eseijre'e a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. ² Tij na'a tí'ijri'irejca'a a'íjna í Pablo. A'uu pu a'uteájrupi hua'atáyujta'a ja'anáj ti ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze matí'ij pua'a ruse'upi. Hua'íca itieeri tzajta'a pu tihua'utá'ixaa í yu'uxari jetze.

³ Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'uxe'eve'eca'a ti a'ín rajpuaíjtzi á'ara'ani a'íjna í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ajta, nu'u tí'ij huamí'ín, ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti huatarún ajtahua'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a tijín:

—A'ijna í Jesús, a'íi pu hui a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁴ Matí'ij mi seica rá'antzaahua í mej Israel jetze ajtémecan. Aj mú mi huá'ajaahua me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas, majta mú jeíhua té'antzaahua í mej me'ín pú'een í griego í mej raná'amiche'e í Dios, majta mu'íití í 'uuca í mej jaítze'e raxí'eve'e í chajta'ana.

⁵ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, jé'ecan mú huá'anchueere. A'íj mú jín huá'ajsej seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite í mej á'ujujhua'ane'e a'ujna já'ahua'a a'u mej teje'etuáaj muá'aye'i. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi huataníniu'ucacun. Jé'ecan pu a'ij pua'a tiuju'uteáarij a'ujna í chajta'a.

Aj mú mi me'uun á'uju'un Jasón ti é'eche. A'ímej mú mi huáhuau í Pablo, majta me'íjna í Silas, mej mi hua'irávi'itín, majta tiu'utátuiire'en í teite jemi.

⁶ Mi majta, camu huá'uteu a'ímej í mej hua'apua; seica mú huá'uteu. A'íj mú jín a'ímej a'ujájpua'a me'íjna í Jasón, majta seica í ihuáamua'ame'en. A'íi mú mé huaja'ujájpua'a a'ímej jemi í mej ti'itij jín títetateí. Majta antijíhua miyen tijín:

—Me'íjna i teteca i mej huá'ajaaxiejte'e nainjapua í teite í chaanaca japua, a'íj mú jín majta meri miyen u a'uvé'uju'un. ⁷ Ajta a'íjna i Jasón, a'ii pu hui hua'ancuré'evi'iti í ruche. Camu té'aste í ye'irá jetze í ti tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í ta rey, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César. Ayee mú ti'ixa ti nu'u hui seij a'íin pú'een í rey, a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jesús. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej a'ij pua'a tí'teteite.

⁸ Mat'íij a'íimej huánamuajri'i, jé'ecan pu a'ij pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a í teite, majta í mej ti'itij jín títetateí. ⁹ Aj pu i a'íin í Jasón, majta me'íjna í seica, tumin mú tiu'utá'a a'íimej jemi í mej títetateí mej mi hua'utátuaani caí ché'e miyen huá'aruure mat'ij huá'uruu u mej huaja'uvé'ejajpuaca'a. Majta a'íime í mej títetateí, a'íi mú hua'utátuaa.

Mat'íij nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Berea a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas

¹⁰ Mat'íij mi me'ín huá'ihuaamua'a ca'anacan hua'uta'íteca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas mej á'uciine tíca'ari tzajta'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájte-huaa tijín Berea. Jíme'en mu'u me'uun a'ará'a, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan.

¹¹ A'íime í mej Berea é'eche, jaítze'e mú rí'i naa tihua'ajeeveca'a mecaí a'íime í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa. Naa mú rí'i tira'ancuré'a í niuucari. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'íi mú rahuauca'a í yu'uxari jetze mej mi ráamua'aree ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí a'ij ti tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo. ¹² A'íj mú jín mu'iití té'antzaahua, majta mu'iití í mej a'íimej jetze ajtémecan í griego. A'íi mú majta té'antzaahua í mé 'uuca í mej rí'i huajá'useijraca'a temua'a naa. Ayee mú che'atá mena'a té'antzaahua í teteca.

¹³ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'íime í mej Tesalónica é'echejca'a, mat'íij ráamua'areeri'i ti a'íin Pablo tihua'íixaa í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios a'ujna Berea, mat'íij mi me'uun á'uju'un. A'íi mú majta ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi hua'utá'jaaxiejvi'i. Jé'ecan mú huá'aniu'ucaste'eca'a. ¹⁴ Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íi mú caí á'atee; á'iyeen mú raata'íteca'a ti Pablo á'ura'ani a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'éé. Majta me'ín í Silas, ajta í Timoteo, a'íi mú a'uteájturaa a'ujna u Berea.

¹⁵ Majta í mej Pablo jamuan a'ucíj, a'íi mú ya'uví'iti chajta'a jetze ti ayén téja'arájte-huaa tijín Atenas. Majta á'iyeen huaré'aci. Mehua'uta'ítaca'a me'íjna í Silas, majta me'íjna í Timoteo mej nu'u tiújseire'en ca'anacan.

Tí'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Atenas

¹⁶ Tí'ij Pablo aúche'e huá'achu'eve'eca'a a'ujna Atenas, jé'ecan pu tiniú'ucaca'a í ru jetze a'íjna jime'e ti hua'useij í huá'a diosí í mej á e'eré'ete'ecaa nainjapua a'ujna chajta'ana. ¹⁷ A'íj pu jín, a'íin Pablo tihua'a'ixaate'eca'a huá'a teyujta'a a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan, ajta a'íimej jemi í griego í mej Dios ná'amiche'e. Ajta tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, a'íi pu tihua'a'ixaate'eca'a a'íimej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ujna a'u mej tejé'etu'araca.

¹⁸ Majta me'uun seica a'uté'uuca'a í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej jee epicúreos, majta seica í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej miyen huataújmua'a tijín estoicos. Mat'íij mi autéjhuii mej tiu'uxáj jeíhua. Mat'íij mi autéjhuii mej miyen tirá'ixaate'en me'íjna. Ayee mú seica ti'ixa tijín:

—¿A'iné hui ti'ixa mi ti jeíhua ti'ixa?

Majta seica miyen ti'ixa tijín:

—Xíee ayén hui tí'ita'ixaate'e seij jime'e í niuucari ti seij jemi é'eme'ecan í Dios.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'iné Pablo pu ayén tihua'a'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Jesús, ajta a'íjna ti nu'u huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. ¹⁹ Mat'íij mi ya'uví'iti a'ánna a'u mej e'etiújse'irihua'a jirí japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Areópago. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni rí'irí tej iteen ráamua'aree mi pej hui jéjcuacan jín tí'itamua'ate? ²⁰ ¿A'iné petí'ita'ixaate'e ti'itij jime'e tej caí ya'ú'itie, tej caí ja'anáj ráanamujri'i? Ayee tu hui tí'ijxe'eve'e tej ráamua'aree a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari.

²¹ Ayee mú a'íjna jín tiraata'íhua'uri'i, a'iné naími'i í mej Atenas é'eme'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej meri me'uun a'uchéjme a'ujna Atenas, camu máaj ti'itíj avé'emua'areereca'a. A'íi mu'u pí namuajraca'a í ti jéjcuacan jín tihua'a'ixaate'eca'a í niuucari.

²² Aj pu i Pablo huatéechaxi já'ita'a huá'a tzajta'a í mej e'etiújseire'eca'a a'ujna Areópago. Ayen tíjín:

—Mú'een mi sej teteca, Atenas sej é'eme'ecan, nain nu jín tí'iseij sej jeíhua huá'achu'eve'e í rudiojtemua'a. ²³ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné netí'ij á'uche'e-cane'e nehuá'aseijraca'a a'u ti na'a sej ye'utéchajtza seij í a'amua dioosi. Seij nu huasej ipuari japua ti jetzen té'eyu'usi' ayén tíjín: “Tej r'íi tiraatá'an í Dios tej caí ramua'ate.” A'íjna sej caí ramua'ate, r'íi xu tiraatá'aca. A'ij nu xaa jín niyen tejámuaatá'ixaate'esin.

²⁴ A'íjna í Dios ti raatétaahuaca'a i chaanaca tej japuan seijre'e, ajta nain jime'e ti ayén tí'iseijre'e, a'ii pu hui a'íin pú'een í ti tí'ajta naíjmi'ici'e u ta japua, ajta naíjmi'ici'e íiyen chaanaca japua. Capu ayun che í Dios íiyu teyujta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teteca. ²⁵ Capu ayén tiú'ujxe'eve'e mej raatévaire'en ti'itíj jime'e ti tirá'aturaate'e a'iné a'íi pu rusej hua'atá'aca naíjmi'ica í teteca mej ruuri muá'ara'ani, mej ucajyáatiye'ican, ajta hua'atá'aca naíjmi'ica tíj na'a ti'itíj ti huá'aturaate'e.

²⁶ Ayee pu Dios ráaruu mej seij jetze huanéj í teáata'a naími'i í teite mej mi nainjapua seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta, a'íi pu hui raaxí'epi'intare a'achú mej á'atíjti'iren, ajta a'u mej a'uchéjme'eni. ²⁷ Ayee pu Dios a'íjna jín huaríj mej mi ráahuauni me'íjna, mej mi miyen éeni'ici'e ráateuni. Mi ajta a'íin, capu a'achú a'ímuá mé'e é'eseijre'e itejmi jemi.

²⁸ Ayee pu'u na'a tí'een a'iné a'íj tu jetze ruuri í Dios, tej ti tiyen éene'e mé té'ujujhua'ane'en, tej ti tiyen huaté'uuca. Majta me'ín í mej tí'ichuicaca mú'ejmi tzajta'a, seica mú majta miyen che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a a'ij nej inee tejá'amua'ixaate'e. Majta miyen tíjín: “Teen tu teajta yaújmua'ame'en pú'een í Dios.”

²⁹ Ja'iné teen tu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, capu hui ayén tiraavíjte'e tej tiyen tí'imua'ajca ti Dios ayén 'een tíj ti'itíj ti taavíjhua oro jime'e, nusu i plata jime'e, nusu tetej jime'e. Capu ayén 'een tíj ti'itíj í mej raatétaahuaca'a í teite a'ij mej ye'í tirájteu me'íjna jime'e í rumua'atzíira'a.

³⁰⁻³¹ A'ájnámua, camu ramua'areereca'a í teite a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'íin í Dios, capu ja'anáj hua'uxíjte a'ajná'imua. Mi ajta, íjii pu xaa, a'íi pu tihua'áijte'e naíjmi'ici'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í teite, a'íjna jime'e, ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'intare seij xicájra'a jetze ti jetzen hua'uxíjte'en naíjmi'ica í mej yen a'uchéjme íiyen i chaanaca japua. A'íi pu hui huá'axíjte'en a'íjna í ja'ati ti Dios ra'antíhua'u. Dios pu ari hua'utasejra naíjmi'ica í teite ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³² Mat'íj ráanamujri'i ti Dios ra'ajjáj í mí'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús, seica mú rá'axiehuari'iraca'a. Majta seica miyen tíjín:

—Ayee tu tí'ijxe'eve'e pej pajtáhua'a titá'ixaate'en pe'íjna jime'e.

³³ Aj pu i ajtáara í Pablo huá'a jetze. ³⁴ Aru maúche'e mú seica í teite á'ujujhua'ane'e jamuan. Merá'antzaahua micu. A'ii mú me'ín pú'een, í mej huá'a tzajta'a a'uté'uuca'a a'íjna í Dionisio, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ujna Areópago, ajta seij í 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Dámaris, majta seica mú majta té'antzaahua.

18

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Corinto

¹ Ajta áiyen Pablo huirájraa a'ujna Atenas. Tí'iquí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Corinto. ² A'uu pu yá'uteu seij ti Israel jetze ajtémecan ti ayén ántehuaa tíjín Aquila. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Ponto. A'íjna í Aquila, ajta a'íjna í íra'ara'an ti ayén ántehuaa tíjín Priscila, a'íi mú me'uun e'eráaci a'ujna já'ahua'a seij chuéjra'a japua ti ayén

téja'arájtehuaa tijín Italia, a'iné ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a mej nu'u á'uciine me'újna a'íjna jime'e í hua'arey í romanos ti ayén á teja'uta'íteca'a mej á'uciine naími'i í mej Israel jetze ajtémecan.

Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu u huaja'uvé'emuaareca'a. ³ Pablo pu racú'une'epuaca'a í navij chi'ira'a. Ayee mú che'atá mena'a tí'imuari'eca'a a'ímej, a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. A'íj pu jín a'uteájturaa huá'a jamuan, ajta tí'imuari'eca'a huá'a jamuan a'íjna í Pablo.

⁴ Nain xicájra'a jetze matíj pua'a ruse'upi, a'úu pu a'uteáru'ipiche'e huá'a teyujta'a, tihua'a'ixaate'eca'a tí'ij ayén éeni'ici'e hua'antimuá'itin a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Matí'ij mi huiráaci a'ujna u Macedonia a'íjna í Silas, ajta a'íjna í Timoteo. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'utéveeca'a í Pablo, ti ajta jín antiújmua'areereca'a nain jime'e ti tihua'utá'ixaate'en í yu'uxari jetze. Naa te'ehauritiéecan jime'e, a'íi pu tihua'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, a'íjna jime'e ti Jesús a'íin pú'een í tevi ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'íjna mej rachú'eve'eca'a.

⁶ Majta me'ín, camu a'atzu raxí'eve'eca'a mej ráanamua. A'íj mú jín autéjhui mej a'ij pua'a tirájeeve. Aj pu i Pablo tiu'utéca'atzixi í tiú'ujciixu mej mi ráamua'aree tijín ma'uté'itzee í Dios jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu pú'eene'e xá'aju'un tí'ij mú'ejmi jetze rájveti í puaíjtzi. Nee nu hui ra'ará'aste ti tinaa'íjca. Ijii ti yú auca'ití a'ame, huá'a jemi nu a'umé'e na'ame í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Aj pu i huirájraa u hua'atáyujta'a. Aa pu a'ará'a áa ti é'eche ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Justo. A'íi pu raná'amiche'e í Dios, ajta a'uun é'echejca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í teyuu. ⁸ Ajta a'íin í Crispo, í ti tí'ajta u teyujta'a, a'íi pu rá'antzaahua í tavástar'a, majta miyen che'atá mena'a naími'i ti huá'a jamuan é'echejca'a a'íjna í Crispo. Majta seica í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, matí'ij ráanamujri'í í niuucari, jéhua mú rá'antzaahua. Matí'ij mi huámuai'ivijhuaca'a.

⁹ Aj pu i tíca'imua, tí'ij a'íin Pablo tí'imaaraca'a, a'íi pu raasej í tavástar'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Capej tí'itziine'e. Paúche'e pej hui tihua'a'ixaate'e pua'amé. Capej tépuaapua'aren.

¹⁰ Nee nu mú'eetzi jamuan yé huatéjvee. Capu ja'ati timua'antiú'uuni'ira. Capu ajta ja'ati puaíjtzi muaatá'asin. Jéhua nu hui titeítestemua'a íiye chajta'a. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹¹ A'íj pu jín Pablo ayén a'uun é'etee sej nine'ira'a japuan já'ita'a a'ujna Corinto. Tihua'amua'atejcaa a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹² Aru tí'ij a'íin Galión a'uun tí'ivaire'eca'a tajtuhuan jime'e a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Acaya, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú autéjhui mej tiníniu'ucacun me'íjna jemi í Pablo. Matí'ij mi ya'ujáj jueesi jemi. ¹³ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í tajtuhuan tijín:

—A'ijna i teáata'a, a'íi pu hui huá'amua'itijca'a í teite mej mi miyen seicié tí'ij-na'amiche'en í Dios. Aru capu hui ayén tihua'atá'aca í taye'irá mej miyen rijca.

¹⁴⁻¹⁵ Pu'uri tén tiu'utaxáatache'e a'íjna í Pablo, tí'ij a'íin Galión, ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan tijín:

—Casi'i mú'een, mi sej Israel jetze ajtémecan, ti pua'a hui amín tí'itíj a'ij pua'a huáruu ti caí xí'epí'in, na'ari tí'itíj huajélica ti huápi'i ruxe'eve'e, aj nu xaa niyen téja'amuanamuáarache'en. Mí ajta caí a'iné a'ii pu'u jín tí'ixa á'amua'eyera, ¿a'iquí huataújmua'a a'íjna? ¿Ni caí niuucari pú'een a'íjna? Ayee pu hui tiraavíjte'e rujímua'a sej mú'een siyen ra'antipua'ajte'en, a'iné canu nee raxí'eve'e nej raaxí'epí'intare'en ne'íjna i niuucari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Tí'ij i hua'irájtuaa á pua'acié a'ujna a'u mej e'etiújse'irihua'a í jueesi. ¹⁷ Aj mú mi me'ín í mej i'i griego, naími'i mú rajví'i me'íjna í Sóstenes í ti tí'ajta u teyujta'a. Matí'ij

mi raatéevajxi a'ujna jemi í tajtuhuan. Mi ajta a'íjna í Galión, capu jetzen ruxe'eve'e já'araa a'íjna jime'e.

Tí'ij nu'u Pablo a'utéjche ti mú já'ahua'a a'atanén, ajta mú á'ayee

¹⁸ Aúche'e a'atzu á'atee a'ujna Corinto a'íjna í Pablo. Ti'iquí hua'utateújte í ru'ihuaa-mua'a. Ajta á'iyen baarcu jetze ateájraa, ajta á'uraa jamuan a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Matí'ij antáciine a'ujna já'ahua'a sejí chuejra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Siria. Tí'ij caí xi u e'erájraa a'ujna u Cencrea, aj mú mi racaaye ti i ra'ará'asten ti'iti jime'e ti a'ín a'íjna jín te'ataújratziiri'i.

¹⁹ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Éfeso. A'uu pu huaja'utéhuii í Pablo a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Aj pu i a'uun a'uré'ene a'ujna teyujta'a. Tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan í mej tiújse'irihua'a a'ujna.

²⁰ A'íi mú raatajé ti nu'u jaítze'e á'ateevi'in. Mi ajta caí, capu ahuaújca'ane.

²¹ Aj pu i hua'utateújte. Ayen tíjín:

—Ja'anáj nu'irén yé tanéjsin ti pua'a Dios naatá'an.

Aj pu i ajteájraa í baarcu jetze. Ti'iquí a'uun Éfeso á'uraa. ²² Tí'ij a'uun a'utaneé, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Cesarea. Amuacaícan pu a'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Tí'ij i hua'utateújte í mej tiújsej u teyujta'a. Ajta á'iyen, a'ín a'uun a'ucáane a'ujna Antioquía. ²³ A'uu pu a'atzu á'atee a'ujna. Aj pu i u e'erájraa. Aa pu a'atáneé a'u ti e'echájta'ajmee sexuijmé'e a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, sejí chuejra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galacia, ajtahua'a sejí ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Frigia. A'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e naíjmi'ica í mej té'atzaahuate'e.

Tí'ij nu'u Apolos tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ujna Éfeso

²⁴ A'íjna xicáara'a jetze, sejí pu á e'iré'ene ti Israel jetze ajtémecan. Ayee pu ántehuaa tíjín Apolos. A'uu pu é'eche a'ujna chajta'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Alejandria. Jé'ecan pu raayí'itihua'a ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Ajta temua'a tiraayí'itihua'a a'ij ti ye'í huataújmua'a í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ²⁵ Naa pu tiú'umua'atejcaa a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í tavástar'a. Tiu'utaxájtaca'a a'ujca'anéecan jime'e, ajta ti temua'a naa rí'i tiu'utániuuni a'íjna jime'e í Jesús. Ajta a'íj pu'u mua'areereca'a a'íjna í ti jín Juan hua'utámua'i'ihuaca'a.

²⁶ A'íi pu a'íjna jín a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u teyujta'a a'ujca'anéecan jime'e. Matí'ij me'ín ráanamujri'i a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila, a'íi mú raatá'ínee ti huaja'uvé'emuaare a'ujna a'u mej é'eche. A'uu mú rá'itiiri'i jaítze'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a. ²⁷ Ajta tí'ij ari á'uye'imi'ica'a a'ujna já'ahua'a Acaya a'íjna í Apolo, a'íi mú ihuáamua'ame'en ca'aníjra'a raatá'a. Aj mú mi tihua'uta'íti'iri'i í ru'ihuaamua'a í mej a'uun é'eche mej nu'u naa temua'a tira'ancuré'evi'itín. Tí'ij a'ín Apolos a'uun a'ará'a a'ujna Acaya, jé'ecan pu hua'utévai ti Dios hua'utá'a rux'evi'ira'a jime'e mej rá'antzaahuate'en. ²⁸ A'ujca'anéecan jime'e pu hua'utéemua'iti í teite a'ímej tzajta'a í mej Israel jetze ajtémecan. A'íjna yu'uxari jetze pu tihua'utasejrate ti Jesús a'ín pú'een í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua.

19

Tí'ij nu'u Pablo a'uun

¹ Tí'ij a'ín Apolos a'uun a'utéveeca'a a'ujna Corinto, Pablo pu a'ánna imuá a'utéene mu'utzitá japua. Tí'ijta'í a'uun a'ará'a a'ujna Éfeso. U pu huajá'uteu seica í mej té'atzaahuate'e. ² Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni caí huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios setí'ij rá'antza-ahua?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu xaa teen mé'e yé'enamujraca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Aj pu i Pablo ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani niuucajtze'en jín xáamuai'ivijhuaca'a?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'íj tu niuucajtze'en jín huatámuai'ihuaca'a a'íjna í Juan teecan.

⁴ Pablo pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Juan pu hui huá'umuai'ihuaca'a í teite a'íjna jíme'e mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. Mi ajta, a'íj pu huá'a'ixaate'eca'a mej nu'u té'antzaahuate'en jemin í ti aj uvé'enejsin méjca'i huáyee. A'íj pu hui a'íjn pú'eene'e a'ame í Jesús, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁵ Matí'ij ráanamujri'i, aj mú mi huámuai'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'íjna í Jesús.

⁶ Ajta, jíme'en pu'u a'íjn Pablo hua'avé'emuari'exi án huá'amu'uutze'e, aj pu i a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huatasejre huá'a tzajta'a. Matí'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj niuucari jíme'e mej caí xi raayí'itihua'a, majta mej tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan. ⁷ Ayee mú ará'axcaa cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua í teteca.

⁸ A'ateevi'i a'achú cumu huaíca máxcira'i ti a'íjn Pablo á'uche'ecane'e hua'atáyujta'a. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a a'ujca'anéecan jíme'e. Ajta hua'atémua'itijme'e í teite a'íjna jíme'e í ti Dios tí'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua.

⁹ Mi majta seica, camu jíme'en tiu'utá'a í ruxéjniu'uca mej ráanamua í niuucari ti jíme'en tihua'a'ixaate'eca'a. Camu ché'e rá'antzaahuate'ecuca'a sino ayée mu'u a'ij pua'a tí'ixajta'a í teite tzajta'a. Tí'iquí a'íjn Pablo avé'eraa huá'a tzajta'a.

Tí'iquí seica í mej té'atzaahuate'e, a'íjmej pu a'uví'iti a'u mej tihua'umu'aten, a'ujna já'ahua'a chí'ira'an jetze a'íjna ti ayén ántehuaa tijín Tiranno. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a nain xicájra'a tzajta'a. ¹⁰ Ayee pu teumé'eca a'achú cumu hua'apua nine'ira'a ti a'íjn Pablo ayén tihua'amu'atejca'a. A'íj pu jín naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Asia, naími'i mú ráanamujri'i í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a, a'íjna í Jesús, naími'i í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajta a'íjn í Dios, ve'ecán pu jín rí'i huá'uruu í teite a'íjna jetze í Pablo mej mi naími'i naa rí'i te'utasejra í Dios jemi. ¹² Tíj ajta a'íjna í pañuura'an a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í chíxuri ti jín avé'ujji'ici'e, ti pua'a nu'u ja'ati huá'a japua án teja'upítira'ani a'íjmej japua í mej tí'icucui'i, aj mú nu'u mi huarúj naími'i, ajta nu'u hua'utamuári í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a a'íjmej í teite.

¹³⁻¹⁴ Majta seica í mej Israel jetze ajtémecantaca'a í mej á'ujjhu'ane'e a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íj mú huá'amu'arite'eca'a í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Méjxe'eve'eca'a mej miyen huárini niúucare'ara'an jíme'e í Jesús.

Ayee mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a ja'ati tí'iyaujmua'a ti Israel jetze ajtémecantaca'a mej raatamuárite'en í tiyaaru'u ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ayee mú ará'axcaa aráhua'apua a'íjme í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'ati ti tihua'ajte'e í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín Esceva. Matí'ij mi me'ín yaújmua'ame'en miyen tiraatajé í tiyaaru'u tijín:

—Ayee nu hui tejá'amu'ajte'e ne'íjna jetze me'ecan a'íjna í Jesús í ti jetzen me'ecan tí'ixa í Pablo.

¹⁵ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í tiyaaru'u tijín:

—Néjmua'ate hui ne'íjna í Jesús, neajta ne'íjna í Pablo. Ari mú'een, ¿a'atéenni sej pírici?

¹⁶ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i a'íjn tiyaaru'u ca'anacan huá'a jetze rájve. A'íj pu jín hua'utéemua'iti. Jé'ecan pu hua'utéevajxi. Majta me'ín, ca'anacan mú huiráaci, memuámu'avijmé'e, meti'ipuaíjti'ihuajmé'e. Matí'ij mi huataúruu. ¹⁷ Majta í mej me'uun é'echejca'a me'újna Éfeso, naími'i mú ráamua'areeri'i ti tí'itíj huá'uruu a'íjme í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín tiu'utátziin naími'i. Matí'ij mi rí'i tiraatá'a í tavástar'a, a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta mu'iití í mej té'atzaahuate'e, a'íj mú u a'uvé'uju'un mej tiraataxáj mé jéjre'e tí'iti jíme'e ti a'ij pua'a een í mej jín meri auteájturaa, tí'itíj ti na'a í mej a'ij pua'a huaríj. ¹⁹ Majta í mej tí'ichahuaara, u mú teja'ará'í'ipi í tiú'uju'uxari. Aj mú mi tiu'utaj, meti'iseírac'a í teite. Matí'ij raaté'itíee a'achú tíj na'a caj tí'ijnajcheca'a a'íjna

í yu'uxari, ayée pu ará'a a'achú cumu muáacua jetze vi'lira'a í plata. ²⁰ Ayee pu ca'anín jín tí'ijnamuajre'eca'a í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a, ajta méyee, ajta nainjapua mú ráamua'areeri'i.

²¹ Tí'ij ayén tiu'uríj. Tí'iquí Pablo raaxí'epi'intare ti i u huaja'uvé'emuaare a'ujna Macedonia, ajta a'ujna Acaya, ajta tí'ij a'ájna á'ume'en u Jerusalén. Ajta ti nu'u, a'ánna huajá'umuaaren a'ánna Jerusalén, ruxe'eve'e pu nu'u a'ame ti a'uun á'ume'en a'ujna Roma. ²² A'íj pu jín hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e, a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Erasto mej mi á'uciine a'ujna Macedonia. Ajta a'ín í Pablo, a'úu pu aúche'e a'uteájturaa a'ujna u Asia.

Matí'ij nu'u mi autéjhuii mej tiú'uritzite'en me'újna u Éfeso me'íjna í teite

²³ A'íjna xicájra'a jetze, jeíhua mú huataníniu'ucacuca'a í teite me'íjna jime'e ti huatasejre í hua'aye'ira í mej té'atzaahuate'e. ²⁴ Sej pu a'ín pú'eene'e ti ayén ántehuaa tíjín Demetrio. A'í pu chí'ij ta'ahuaca ti cíleen ti plata rumua'atí. Ayee pu éene'en ta'ahuaca pu tíj dioosi ti huá'achi'i. Ayee pu ántehuaa a'íjna í hua'adioj tíjín Artemisa. Jéíhua pu huá'amua'itici í mej jamuan tí'imuari'eca'a. ²⁵ Huá'ajsej a'ímej í mej jamuan tí'imuari'eca'a, ajta seica í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'eca'a tí'itij jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Teteca, mú'een xu ramua'aree tej temua'a naa tí'ijmua'itici í tumin te'íjna jime'e tej tí'imíjhuaca. ²⁶ Temua'a xu tí'ijmua'aree, seajta ranamua se'íjna í Pablo, a'í pu tejá'uxajtan ti a'ímej í dioosi a'úu mé é'esejre'e u teyujta'a, teteca mú huá'ata'ahuaca. Camu nu'u dioosi pírici. A'íj pu hui jín ari jeíhua hua'utéemua'iti í teite í mej miyún me'ecan Éfeso, ajta nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia.

²⁷ Jé'ecan pu a'ij pua'a tí'iruure, a'iné ayée pu hui tiu'utári'iriistari tej jeíhua tejá'urieeni í tej jín tí'imíjhuaca. Ajta a'íjna jime'e í tatéyuu ti tzajta'an huiirájvee í tadioj ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ayée pu tiu'utári'iriistari mej hui caí ché'e miyen tí'ijna'amiche'en. Majta, camu ché'e raataxí'eve'esin í ti ve'ée a'íjna i dios í mej raná'amiche'e nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia, ajta tíj na'a íyén chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁸ Matí'ij ráanamujri'i me'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. Ma'utéjhuii mej téjijhuajmé'e. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu hui ve'ée a'íjna í Artemisa, Éfeso ti é'eme'ecan.

²⁹ Ca'anacan mú a'uvájtzime'e. Matí'ij mi huaruáachijmé'e naími'i. Me'uun a'uteájrui u teyujta'a. Matí'ij mi teite huavívi'i a'ímej í mej hua'apua, a'íjna í Gayo, ajta a'íjna í Aristarco, í mej Macedonia é'eme'ecan. A'í mú á'ujjuhua'ane'e jamuan a'íjna í Pablo. Matí'ij mi huaja'ujájpua'a a'ujna chí'ita a'u mej e'etiújse'irihua'a í teite.

³⁰ Ajta a'ín í Pablo, a'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti ajta a'ín a'uun a'uteáruute. Majta me'ín í mej té'atzaahuate'e camu tiu'utá'a ti uteáruute. ³¹ Majta seica í mej tí'ajta a'ujna Asia, í Pablo ti huá'ihuaara'a, a'í mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e nu'u caí a'uteáru'ipiche'en a'ujna chí'ita.

³² Majta a'ímej í teite, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e. Seica mú seicié tí'itejijhuaca'a. Majta seica seicié. Majta já'ita'a mú ará'axca'a í mej caí ramua'areereca'a a'ij mej 'een jín téjijhuajmé'e, majta camu ramua'areereca'a a'ij mej 'een jín tíújsej. ³³ Majta me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, seica mú miyen ca'aníjra'a tiraatá'a ti a'íjna í Alejandro tihua'utá'ixaate'en í teite. Matí'ij mi seica ayeuutáxi a'u mej e'evé'enejne'e í teite. Majta seica miyen tira'arájee a'ij ti ye'í huárini. Ajta a'ín í Alejandro, a'í pu rumuájca'a jín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ché'e tí'ixajta. A'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'a japua huatániuni a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan.

³⁴ Mí majta í teite, matí'ij ráamua'areeri'i ti a'ín Israel jetze ajtémecan, naími'i mú jíjhuaca'a a'achú cumu hua'apua hora. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu ve'ée, a'íjna í Artemisa ti Éfeso é'eme'ecan.

³⁵ Ajta a'ñin í tí'iyu'uxaca, a'ñi pu xaa hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tí'ixajta. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite tijín:

—Mú'een teteca, Éfeso sej é'eme'ecan, naími'i í teite í mej íyien chaanaca japua sejre'e, naími'i mú hui ramua'aree tej iteen antítamua'aree te'íjna jime'e tej ráacha'ñin í teyuu ti tzajta'an urájca í dios ti ve'éé, a'íjna í Artemisa, ajta a'íjna í tetej ti u e'icájve u ta japua. ³⁶ Capu a'ij tí'iri'iri ti ja'ati rá'axiehuari'ira a'íjna. Xaatapuá'ajta mi sej téjijhua. Caxu hui ti'itíj mua'aree a'ij sej ti'itíj ruure.

³⁷ Mú'een xu yé huavé'evi'iti se'ímej í teteca íyiu chil'ita, se'íjna í Gayo, seajta se'íjna í Aristarco. Majta me'ín, camu hui ja'anáj tiu'unáhua u teyujta'a, camu majta a'ij pua'a tí'ixa í tadioj jemi.

³⁸ Tí' pua'a hui a'ñin Demetrio, majta í mej jamuan tí'imuari'e, ti pua'a ja'ati huá'ajaaxiejv'ira, te'entácuuni'i a'ujna í jueesi mej e'iráati. Miché'e me'ín me'uun e'ehua'ujniuuste'en. ³⁹ Ajta ti pua'a mú'een ti'itíj jín setiú'ujcha'ñire'e, rujímua'a xu raax'epi'intare'en a'ij ti ti'itíj jín ti'itá'aca í yu'uxari jetze. ⁴⁰ Ayájna tetíj een, ayée pu hui tiu'utáci'ipe mej téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e, a'ij tej ti'itíj huáruu íyie chajta'a tej tiyén tí'ita'itziite'e. Tí' pua'a miyén me'íjna jín téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en, capu ti'itíj mé'e já'ahua'a tej tiyén tiu'utá'an í mej jín taatátuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'iyu'uxaca.

⁴¹ Tí'ij antipua'areca'a ti tí'ixa, a'ñi pu hua'irá'iteca'a í teite.

20

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Macedonia, ajta u Grecia

¹ Tí'ij antipua'areca'a í mej hua'úritziite, Pablo pu hua'utajé í mej té'atzaahuate'e ti ij a'ñin a'atzu ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi caí ruxieemíjte'e. Aj pu i hua'iré'echuiixi sej ajta sej, ajta hua'utateújte. Tí'iquí á'uraa u Macedonia.

² Nainjapua pu huá'umuaareca'a matíj mena'a titeechéejme'ecaa a'ímej í í'huaa-mua'ame'en. Jé'ecan pu ca'aníjra'a hua'utá'a a'íjna jime'e í ti jín tihua'utá'ixaa. Ajta á'iyen, a'uun a'ará'a a'ujna u Grecia. ³ A'u pu ayén á'atee a'achú cumu hua'íca máxcira'i.

Tí'iquí atéye'imijca'a í baarcu jetze ti i antára'ani a'ujna Siria. Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a, a'ñi mú miyén tiraax'epi'intare mej me'uun ye'itéchu'eve'en juye jetze ti jetzen huaméj.

Ajta a'íjna í Pablo, tí'ij nu'u i ráamua'areeri'i. Tí'iquí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín niché'e huaré'ara'ani nej ni ne'uun a'uré'enen u Macedonia. ⁴ A'ñi mú a'ucíj jamuan, a'íjna í Sópater ti yaujra'an pú'een a'íjna í Pirro. A'u pu é'eme'ecan a'íjna í Sópater u Berea. A'ñi mú majta a'ucíj a'íjna í Aristarco, ajta í Segundo, í mej Tesalónica é'eche. Gayo pu ajta á'uraa a'uun ti Derbe é'eme'ecan. A'ñi mú majta a'ucíj a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Tíquico, ajta Trófimo. A'u mú é'eme'ecan a'u ti huatacá'a u Asia.

⁵ A'ñi mú í ta'ihuaamua'a án e'ejrá'aseca'a. Majta me'ín, a'úu mú nu'u taje'echu'eve'e muá'aju'un itejmi a'ujna chajta'a u Troas. ⁶ Teajta iteen, tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e í mej racua'aca í pan ti caí levadura ranaxca, a'úu tu e'eráaci a'ujna Filipos í baarcu jetze. Anxíj xicaj tu jetze a'ará'a a'ujna Troas. A'u tu huajá'uteu í seica. Teajta iteen, a'úu tu á'atee aráhua'apua xicaj.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Troas

⁷ Tí'ijta teja'uré'ene í sej xicájra'a jetze, a'ñi mú tiújsej mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í pan. Ajta a'ñi pu tihua'umuá'ate a'íjna í Pablo. A'iné ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti á'ura'ani í sej xicájra'a jetze ti ra'ité'ase, aúche'e pu tihuá'a'ixaate'eca'a ajta já'ita'a tíca'imua.

⁸ A'u mú tiújsej a'ánna imuá' cuartu jetze, ti tiú'ujhuaica. An pu ú'utaaca jeíhua í cantiira'a. ⁹ Ajta a'úu pu huiracatii temuaj ti ayén ántehuaaca'a tijín Eutico. An pu ave'eré'eyeijxi ti anacun.

Ajta a'ñin í Pablo, jehua pu tihuaú'ixaa. Jé'ecan pu á'atee ti tihua'a'ixaate'e. A'ij pu jín huamuá'itiche í cutzi jime'e a'ijna í Eutico. Aj pu i tucu. Cuj pu ancure'ejvej ti tiú'ujhuaica jetze í chi'ij. Matí'ij mi ra'ajjáj mí'ichican.

¹⁰ Aj pu i acájraa a'ijna í Pablo. Tí'ij i ra'avé'evii a'ijna í temuajj ti'irí mí'ichi. Tí'iquí ru'ihuaamua'a ayén tiu'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'itziñe'e. Aúche'e pu hui ruuri.

¹¹ Aj pu i ajtaha'a antíraa í chi'ij jetze. Hua'uré'e'ipi'ite í pan. Matí'ij mi ráacua. Temua'a pu tiu'utáxa'ii ti tihua'a'ixaate'e. Tapuá'arijme'eca pu á'uraa. ¹² Ajta a'ñin í temuajj, ruurican mú a'uví'iti. Jé'ecan mú naa tiu'utaújtemua'ave.

Tí'ij nu'u i u a'ajrájraa u Troas, ti nu'u i a'uun e'ará'asti u Mileto

¹³ Teajta iteen, ta'anáaté'e tu á'uju'un. Tetí'ij ti baarcu jetze atéeci. A'uu tu a'ará'a te'újna Asón, tej ti ye'erávi'itin te'ijna í Pablo, a'iné ru'icán pu e'eráye'imijca'a. ¹⁴ Tetí'ij ráateu te'ijna í Pablo te'újna Asón, tí'iqui ta jamuan ateájraa í baarcu jetze. Tetí'ijta ti a'ucj a'ujna já'ahua'a u Mitilene. ¹⁵ A'uu tu huiráaci.

Yee ruijmua'ate'e yee tu antacj után pújme'en. A'uu tu vejli'i e'ejtenee a'utí e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Quio, tetí'ij ti sej jetze í xicaj te'uun antanéj te'újna Samos. Yee ruijmua'ate'e yee a'uun tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mileto.

¹⁶ Ayee tu huarj a'iné Pablo pu raaxí'epi'intare ti caí a'uun a'atanén a'ujna Éfeso. Capu ajta e'etéerimi'ica'a a'ujna a'uun ti huatacá'a u Asia. Ca'anacan pu u a'uránejni'ica'a a'ujna Jerusalén, ti pua'a nu'u í'iri'iristan tej te'uun a'uté'uuca'a matí'ij tí'iyesten me'ijna jime'e mej ra'utámua'aree ti ari ayén teuumé anxj tamuáamuata'a xicaj.

A'ij ti nu'u Pablo tihua'utá'ixaa a'imej í vaujsi í mej me'uun é'eme'ecan u Éfeso

¹⁷ A'uu pu a'utevé'e u Mileto, tí'ij Pablo hua'uta'ajtaca'a mej u a'uvé'uju'un í vaujsi í mej huá'a jetze ajtémecan a'imej í mej tiújse'irihua'a a'ujna u Éfeso. ¹⁸ Matí'ij mi me'ín vaujsi á e'iré'ene. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéjvee netj nena'a amuacaícan nej yé ra'áa íye Asia. ¹⁹ Ayee nu hui tí'ijvairé'e í tavástar'a tzáahuati'ira'a jime'e. Canu á'antzaahuaté'e ne'ijna jime'e sino nehuányeinixi ne'ijna jime'e nejá'amuacha'ij. Neajta, jehua nu tiu'utése ne'ijna jime'e mej a'ij pua'a tinaatajé.

²⁰ 'Canu ja'anáj á'atura nej caí tejá'amua'ixaate'e tí'itij ti amuaatéva'iri mú'ejmi. Netejá'amua'itii ne'újna teyujta'a, neajta ne'újna á'amuache. ²¹ Netihua'utá'ixaa ne'imej í mej Israel jetze ajtémecan, neajta ne'imej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, majta rá'antzaahuaté'en me'ijna í tavástar'a í Jesús a'ijna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

²² 'Tíj ajta íjii, a'úu nu hui Jerusalén a'umé'e na'ame ne'ijna jime'e ti a'ñin xiéjni-u'ucare'ara'an í Dios ayén tinaata'áj. Canu xáahuí ramua'aree a'ij ti tí'itj mu'u nejé'eruuren. ²³ A'ij nu'u xaa mua'aree, ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuacaícan ayén tinaatá'ixaa yee a'u ti na'a ti huachájta'ajme, a'úu mú nu'u ne'iteánajsin. Ayee nej nu'u tirajpuaítzi na'ame.

²⁴ 'Capu amín a'ij, capu ne jetze ruxe'eve'e ineetzi. Ajta netevi, capu tí'itij ranajche ineetzi jemi. A'ii nu'u hui niyen tí'ijxe'eve'e, nej ra'antíci'iti nej huára'ani íyén chaanaca japua, neajta ra'ará'asten ne'ijna jime'e í Dios ti ayén tinaa'ijca nej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jetzen rá'axa í Dios, tí'ij a'ñin tihua'utá'uuni'i ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁵ 'Mí seajta mú'een, nej á'amujemi á'uche'ecane'e á'aye'i, neajta já'amua'ixaate'e jime'en í Dios ti nainjapua tí'ajta, íyén chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee nu tí'ijmua'aree sej caí ché'e ja'anáj neseijran ineetzi. ²⁶⁻²⁷ A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e íjii, ti pua'a ja'atí yá'uríeeni í ruxéjniu'uca í Dios jemi, capu Dios ne jetze rapua'ajte'e, a'iné canu ja'anáj raatapuá'ajtaca'a nej tejamuá'ixaa í niuucari, sino nain nu tejamuá'ixaa a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²⁸ Rí'i xu'u mú'een mi ru tzajta'a. Seajta rí'i xu'u huá'a jetze a'ímej í teite Dios ti tejámua'íjca. Setá'aj huá'ucha'íin najmí'ica í mej tiújse'iri í Dios jemi, í ti huá'unanai í rutevij jime'e a'íjna í Jesús.

²⁹ 'Aye'e nu nee tí'ijmua'aree netí'ij á'ura'ani, seica mú a'uvé'uju'u muá'aju'un mú'eetzi tzajta'a mej miyen 'een matíj íra'ave tite'uteáru'ipi huá'a tzajta'a í ye'emuaate. Camu tíhua'utá'uuni'ira í mej té'atzaahuat'e. ³⁰ Majta seica mú a'amua tzajta'a huatasej're'esin. Hua'itzi mú jín tejá'amua'aten mej mi amuájseire'en mú'ejmi í ru jemi.

³¹ 'Naa xu'u rí'i mú'een. A'íj xu autámua'aree, tí'irí ayén teuumé hua'íca nine'ira'a nej tejá'amua'ixaate'e se'j neajta se'j nain tújca'ari tzajta'a, nain tíca'ari tzajta'a, niyen ni te'icányé'ine'e a'amua jime'e.

³² 'Neajta íjii, netejá'amua'ijcate'e í Dios jemi, ne'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa a'achú ti caj titaatapua'ijve'esin í Dios. A'íjna í niuucari pu amuaatá'asin í ca'aníjra'a, ajta amuaatá'asin sej a'uté'e xá'ara'ani huá'a jamuan í ti Dios ruse'j hua'avé'ejajpuaca'a.

³³ 'Canu ja'anáj niyen tí'ijxe'leve'eca'a nej ra'ancuré'an huá'a tumin, canu neajta í tihua'aciixu a'ímej í ne'ihuaamua'a. ³⁴ Aye'e xu hui seajta tí'ijmua'aree nej huaténvai nemuajca'a jime'e, neajta niyen che'atá nena'a tihua'utévai a'ímej í mej nej jamuan á'u-jujhua'ane'e. ³⁵ Nain nu hui jín tiu'umuáriej, neajta nu amuá'itiiri'i ti ayén tiú'ujxe'leve'e a'íjna jime'e tej hua'utévaire'en í mej caí a'íj tí'ijviicua'i.

'Mú'een xu seajta siyen tira'utámua'aree a'íj ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín: "Jaítze'e pu rí'i rutémua'ave'e a'íjna í ti ti'itá'aca caí a'íjna í ti te'encuré'aca." —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³⁶ Tí'ij ayén tihua'uta'ixáate'e, aj pu i Pablo tí'tunutaca'a huá'a jamuan a'ímej í vaujsi. Ajta raatéjhua'u í Dios jemi. ³⁷ Naíimi'i mú ru'iré'echuixi, majta tiujyeínejraa. ³⁸ A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti raataxájtaca'a ti jaítze'e a'íj pua'a hua'utá'a yee mej nu'u caí ché'e ja'anáj mé'e yé'esejran. Aj mú mi u á'uju'un jamuan a'u ti e'eteájraa í baarcu jetze.

21

Tí'ij nu'u a'íin Pablo á'uraa a'ujna u Jerusalén

¹ Tetí'ij ti á huaja'uhua'axi í ta'ihuaamua'a, tetí'ij ti atéeci í baarcu jetze. Aj tu ti antac'j a'ujna u Cos. Yee ruijmua'ate'e yee tu te'uun a'uráane te'újna Rodas. Teajta te'uun huiráaci, tetí'ijta ti te'uun a'uráane a'ujna u Pátara. ² A'uu tu ti se'j á'uteu í baarcu ti Fenicia a'umé. A'íj tu jetze atéeci. Tetí'ij ti a'uc'j.

³ A'uu tu aujú'ucaa tetí'ij raase'j á ti e'eráhuachi. Aye'e pu téja'arájtehuaa tijín Chipre. A'uu tu taúutata'a pújme'en ajcáane, mú tu á'uju'un tena'a ajta a'ujna u Siria. A'uu mú te'irátuaaxi í ijca ti tiú'utisime'e í baarcu. A'íj tu jín acáaci. Aye'e pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín Tiro.

⁴ A'uu tu ti huá'uteu í ta'ihuaamua'a. A'uu tu ti huá'a jamuan a'uteájturaa aráhua'apua xicaj jetze. Aj pu i xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'itíj hua'utá'ixa a'ímej. A'íj mú jín raatá'ijmíjracaa ti nu'u caí á'ura'ani a'íjna í Pablo a'ujna Jerusalén.

⁵ Tí'ij teja'uré'ene aráhua'apua xicaj jetze, aj tu ti a'uc'j. Naíimi'i í mej té'atzaahuat'e, majta í mej hua'atévi'itin, majta í huá'ayaujmua'a, a'úu mú tajaútuaa ti ja'u'ástimee chajta'a jetze. A'uu tu tí'tunutaxi ja'apua'iri japua, tej ti raatéjhuauni í Dios jemi. ⁶ Tetí'ij ti hua'utateúute'e, aj tu ti atéeci í baarcu jetze. Majta me'ín í mej á taje'evá'atuaa, a'úu mú huaré'aci.

⁷ Tetí'ij huiráaci te'újna Tiro, teuche'e tu huajú'ucaa baarcu jetze. Tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna Tolemaida. Tetí'ij ti hua'utateújte í ta'ihuaamua'a. Teajta te'uun huá'a jamuan a'uteájturaa sei xicaj. ⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa í Pablo. Teajta iteen i tej jamuan á'ujuhua'ane'e, teajta tu jamuan a'uc'j. Tetí'ij ti aitac'j a'u ti pújme'en, chajta'a ti ayén teja'arájtehuaa tijín Cesarea.

A'uu tu a'ará'a áa ti é'leche a'íjna í Felipe ti tejá'uxajtan teite tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een se'j í mej aráhua'apua ará'ase í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. A'uu tu a'uteájturaa

te'íjna jamuan í Felipe. ⁹ Muáacuaca pu tiyaúumua'a júucajtacan mej caí xi víche'e. A'íi mú tí'ixajtacaca' a niuucari jime'e ti Dios raateájtuaa huá'a jemi.

¹⁰ A'uun tu á'atee yee pua'an xicaj tí'ij seij á e'iré'ene ti ayén ántehuaa tijín Agabo. A'uu pu e'erájraa a'ujna u Judea. A'ii pu pírici a'íjna í Agabo seij ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹¹ U pu a'uvé'emej ti ij támua'areeri'i. Aj pu i ra'avé'existaca'a í Pablo í puaaseájre'ara'an. Tí'iquí a'íjna jín ra'amuáají'icie í ícájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu hui tí'ixa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti jíme'en yee, mej nu'u ra'amuáají'ici'esin a'íjna jime'e í puaaseájre'ara'an a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan a'ujna Jerusalén. Majta nu'u hua'utátuiire'esin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² Tet'íij ráanamujri'i te'íjna, iteen, majta a'íime í mej Cesarea é'eme'ecan, naími'i tu raatajé ti nu'u caí a'uun á'ume'en.

¹³ Aj pu i ayén tiu'utaniú í Pablo tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen tiú'ujyein, seajta a'ij pua'a tité'ujmuajte ineetzi jime'e? Niché'e hui huámi'ini. Ayee nu té'enca'ane mej na'amuáají'ici'en, neajta nej huámi'ini ne'újna Jerusalén ne'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástar'a í Jesús. —Ayee pu titaatá'ixaa a'íjna í Pablo.

¹⁴ A'iné catu raatáviicua'iri'i tej ra'antimuá'itín, tet'íij ti raatá'a ti u á'ume'en. Ayee tu tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen a'ij ti tí'ijxe'ev'e í tavástar'a.

¹⁵ Teajta á'iyen huátacate. Tet'íij ti te'uun a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ¹⁶ Seica í mej té'atzaahuat'e í mej Cesarea é'eme'ecan, a'íi mú a'ujnéj ta jamuan. Ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mé Chipre é'eme'ecan, ayee pu ántehuaa tijín Mnasón. Pu'uri á'atee temua'a ti té'atzaahuat'e. A'uu tu e'eraíxanche'e a'u ti é'eche a'íjna.

Tí'ij nu'u Pablo ye'uvé'emuaareca'a a'íjna í Jacobo

¹⁷ Tet'íij te'uun a'ará'a, naa mú r'íi tita'ancuré'evi'iti í ta'ihuaamua'a. Jé'ecan mú huataújtemua'ave. ¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu Pablo ta jamuan u á'ume tej ti ye'uvé'emuaare te'íjna í Jacobo. Majta í vaujsi, naími'i mú a'uun a'uté'uuca'a.

¹⁹ Aj pu'i Pablo hua'utateújte. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'ica a'ij ti tí'itíj huaríj a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íjna jime'e ti Dios jetze rucan'é a'íin í Pablo, ayén Dios jetze te'araújca'anejca'a. ²⁰ Mat'íij ráanamujri'i, aj mú mi r'íi tiraatá'a í Dios. Mat'íij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Pablo tijín:

—Casí'i, ta'ihuaara'a, a'iné a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, mu'ití mú hui té'atzaahuat'e, majta, naími'i mú raxí'ev'e ti ja'ati ayén huárini a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. ²¹ Majta miyen tí'ixa pej nu'u tihua'amua'ate a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, í mej majta seij chuéjra'a japua é'eche, mú'ee pej nu'u piyen tihua'amua'ate mej nu'u caí miyen rijca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés, mej nu'u caí ra'antisíjchixi'i í hua'anavij í huá'ayaujmu'a, majta nu'u caí ra'ará'astén í taye'irá.

²² ¿A'iné tena'a tíjrini?, a'iné mat'íij ráamua'aree í teite pej yé uvé'ene, aj mú mi tiújseire'esin.

²³ Patá'aj piyen huárini a'ij tej timuaatá'ixaate'esin iteen. Muáacua mú yé muaaté'uu í teteca, í mej tí'itíj jín te'ataújratziiri'i í Dios jemi. ²⁴ Patá'aj huá'anvi'itín pe'újna teyujta'a pej pi huá'ajejcuare'en huá'a jamuan, pajta tiu'unáachita í mej huá'ajijve'en. Aj pu hui xaa rí'irísta a'ame mej caújyaxi'ín. Aj mú mi ramua'aréeren ti caí ayén tí'ayajna a'ij mej timuaatá'ixaa mú'etzi, sino pajta pej mú'ee ra'ará'astejsin í yu'uxari.

²⁵ Majta í mej caí Israel jetze ajtémecan, tu'uri tíhua'uta'íti'iri'i tej tiyen raaxí'epi'intare mej caí hua'ira'a cua'aca mej ráamuai'ivajtacaca'a. A'íi pu hui xaa rí'irí mej ráacua'ani í mej caí ráamuai'ivajtacaca'a. Aru, camu nu'u majta xúure'e cua'aca, majta caí racua'aca í huá'ire'ara'an í mej racácu'a'imin. Majta caí tiú'ujxana'acira'a í teteca 'uuca

jamuan í mej caí hua'atévi'itín, majta í 'uuca, mej nu'u caí seica anteána'axcan í teteca í mej caí huá'acina'ajmua'a pú'een.

*Mej nu'u raatévi'i me'*íjna í Pablo u teyujta'a

²⁶ Yee ruijmua'ate'e yee, Pablo pu huaja'uví'iti a'ímej í teteca. Ajta huaújjejuare huá'a jamuan. Aj pu i teyujta'a a'uteájrupi ti i hua'utá'ixaate'en í mej tí'ajta a'ujna matí'ij ra'antipua'ajte'en í mej rujéjuare'en, majta me'íjna jín miyen huárini mej tiú'umuai'ivejta, seij ajta seij.

²⁷ Tí'ij ari tímua'a antipua'arijme'eca aráhua'apua xicaj jetze, seica í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú raasej a'íjna í Pablo a'ujna teyujta'a. A'íime a'úu mú é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. Matí'ij raasej, nainjapua mú hua'utá'ixa í teite. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej huataníniu'ucacu, matí'ijta mi raatévi'i. ²⁸ Maaajjhuaca'a ca'anín jime'e. Miyen tíjín:

—Mú'een teteca mi sej hui Israel jetze ajtémecan, sataatávaire'e. A'ii pu hui a'íin pú'een í teáata'a ti nainjapua á'uche'ecan, tihuá'amua'ate najmí'ica í teite mej nu'u mé rúurieni í taye'irá, majta mej nu'u caí ra'ará'asten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, majta mej mi miyen a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jime'e í teyuu. Ajta a'íin, seij pu hui griegos uteárujte íyuu teyujta'a, a'íj pu jín auté'itze í taye'irá jime'e.

²⁹ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a, a'iné amuacáí mú raasej me'íjna í Trófimo ti Éfeso é'eme'ecan. A'uu mú ya'usej chajta'a, jamuan a'íjna í Pablo. A'íj mú jín miyen tiu'umuá'aj ti a'uun ru'uteárujte a'ujna teyujta'a.

³⁰ Nainjapua í chajta'a, jeíhua mú ru'itziite'eca'a. Majta cure'eraáchejye'icaa. Matí'ij mi raatévi'i me'íjna í Pablo. Majta ru'irajáanajraa á pua'acé a'ujna teyujta'a. Majta á'iyen te'iteána á ti é'epueerta.

³¹ Mu'uri tén raajé'icatache'e me'íjna í Pablo. Tí'ij i ráamua'areeri'i a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca ayén tíjín mej nu'u nainjapua rú'itziite'e u chajta'a. Ajta a'íjna í xantaaru'u, ayée pu a'íjna te'entiújmua'areereca'a ti tihua'uta'ájte'en í xantaaru'u í mej seivi'ira'a ará'axcaa.

³² Aj pu i a'íin xantaaru'u ta'amuájca huá'ajseij í ruxantaaru'ustemua'a, ajta a'ímej í mej anxíte tí'ajta. Matí'ij mi u á'uju'un meruaachijmé'e a'u mej a'uté'uuca'a í teite. Majta me'ín í teite, matí'ij hua'usej me'íjna í xantaaru'u ta'amuájca jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, matí'ij mi raatapuá'ajtaca'a mej ratéva'ara'a í Pablo.

³³ Aj pu i ajteáxiireca'a í xantaaru'u ta'amuájca. Tí'ij i rajví'i a'íjna í Pablo. Aj pu i raata'ájtaca'a mej ra'amuáji'ici'en hua'apuaca jime'e í cadeena. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani píríci? ¿Tí'itájni a'ij huáruu?

³⁴ Majta me'ín í teite, seica mú miyen seicié títetéjijhuajmé'e, majta seica seicié. A'íj pu jín caí a'ij tiráamua'areeri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca a'íjna jime'e mej jeíhua téjijhuajmé'e. Tí'ij i raata'ájtaca'a mej ra'anján a'u mej e'iráati í xantaaru'u. ³⁵ A'iné jeíhua mú teite, majta ca'anéri jín ratáca'aníhua'a me'íjna í Pablo, matí'ij mi me'ín í xantaaru'u huá'ajajni'iri'i. Matí'ij mi yá'uchuii me'íjna í Pablo, majta ra'antítuaa me'íjna escaleera jetze ti ajtiú'upu'u í chí'ij jetze.

³⁶ Majta me'ín teite í mej raatavén, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e tíjín:

—Xá'ajajni'iri'i, ché'e huámi'ini.

Tí'ij nu'u Pablo rujapua huataniú

³⁷ Matí'ij ru'uteáruute'esime'eca me'íjna í Pablo a'u mej e'iráati í xantaaru'u, tí'iqui a'íin Pablo tiraata'íhua'uri'i a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca tíjín:

—¿Ni pecaí neetá'aca nej a'atzu timuaatá'ixaate'en?

Ajta a'íin xantaaru'u ta'amuájca, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni mú'ee peraayí'iti í hua'aníuua í griego? ³⁸ ¿Ni pecaí pe'ín pú'een í pej Egipto é'eme'ecan, í pej pauchén huá'itziite'eca'a í teite mej mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en?

¿Ni pecaí mú'ee pe'ín píríci í pej huaja'uví'iti muáacua vi'lira'a mej tí'itecuí'ica pe'újna a'u ti caí é'le ti'itíj?

³⁹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mí neajta, nee nu Israel jetze ajtémecan. A'uu nu é'eme'ecan a'ujna Tarso, chajta'ana ti jeíhua ruxe'eve'e a'uun ti huatacá'a u Cilicia. Jéíhua nu muahuavii pej naatá'an nej tihua'utá'ixaate'en í teite.

⁴⁰ Aj pu i xaa raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en. Aj pu i Pablo huatéechaxi a'íjna escaleera jetze. Rumuájca'a pu jín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ché'e téjijhuajme'en. Mat'íj caí ché'e e'ijtérúuasime'eca, aj pu i hua'aniuuca jín tihua'utá'ixaa í hebreo. Ayen tijín:

22

¹ —Ne'ihuaamua'a, seajta nevaújsimua'a, xáanamujri'i a'ij nej tejámuaatá'ixaate'esin inee jíme'en.

² Mat'íj ráanamujri'i ti ayén tihua'utá'ixaa hua'aniuuca jíme'e í hebreo, mat'íj mi huateápua'areca'a temua'a naa.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

³ —Nee nu hui Israel jetze ajtémecan. A'uu nu ja'unú'ihuaca'a a'ujna já'ahua'a Tarso a'úu ti huatacá'a u Cilicia. Aru, ayuu nu huavé'ese yú Jerusalén. Netihuánmua'ate ne'íjna jemi í Gamaliel, ti tejténamujraca'a í yu'uxari jetze ájca'i ti imuá é'eme'ecan. Ayee nu hui nee tiú'uvai jemin í Dios nain jíme'e í nexí'evi'ira'a setíj mú'een ríci íjii. ⁴ Ja'anáj imuá nu a'ij pua'a huá'aruurejca'a ne'ímej í mej té'atzaahuate'e a'íjna jíme'e í niuucari í mej jetzen huajú'ucaa. Nehua'utavén ajta nena'a caí huá'ucuii. Neajta naíjmi'ica huavívi'í í teteca, neajta í mej 'uuca nej ni hua'iteáanan.

⁵ A'íjna ti tihuá'ajte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e teyujta'a, majta a'ímej í vaujsi, naími'i mú hui ramua'aree í mej yu'uxari naatapíj nej ni huaja'uvé'ejajpuan u Damasco í ta'ihuaamua'a í mej Israel jetze ajtémecan nej ni tiu'utátuiire'en. A'uu nu á'ume nej ni hua'uvívi'iran nu í mej té'atzaahuate'e, neajta u huája'arájajpuan neyujna Jerusalén tej ti puaíjtzi hua'utá'an.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e a'íjna jíme'e ti a'ín tavástara'a ra'antíhua'u

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Net'íj ni ne'uun aumé'ecaa juye jetze. Nu'uri tímua'a antenésime'eca ne'újna Damasco a'atzaj cumu tacuarixpua. Ca'anacan pu hui taj huatátaaxi inee jemi. Júte'e pu e'icátatzave'e ca'anín jíme'e. ⁷ Net'íj ni ca'anacan á e'erájve á chuaata'a. Neajta á'iyen ja'ati huánamujri'i ti ayén tinaatajé tijín: “Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?”

⁸ Net'íj ni niyen tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'ataani pej píríci mú'ee, nevástara'a?” Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Nee nu nu'u hui a'ín pú'een Jesús nej Nazarét é'eme'ecan, nee nu a'ín pú'een í pej a'ij pua'a neruure.”

⁹ Majta me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íj mú majta raaseíj í taj, majta tiu'utátziin. Mi majta, camu ráanamujri'i í ja'ati ti naatajé.

¹⁰ Net'íj ni niyen tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'iné ti'itíj neruuren, nevástara'a?”

Ajta a'ín tavástara'a, ayée pu hui tinaatá'ixaa tijín: “Ájchesi, aricu a'ujna u Damasco. A'uu mú muaatá'ixaate'esin nain a'ij pej ye'í huá'ini.”

¹¹ Neajta aracúuni'i na'araa í taj jíme'e. A'íj mú jín me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íj mú nejaútuaa u Damasco.

¹² Seij pu a'uun a'utéveeca'a a'ujna ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Nain pu jín ra'ará'aste í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Rí'í mú tiraatajé naími'i í mej Israel jetze ajtémecan í mej a'uun é'echejca'a a'ujna Damasco.

¹³ Mu pu a'uvé'emej ti náamuaare a'íjna. Aa vejli'i pu ne jemi huatéechaxi. Aj pu i ayén tinaatá'ixaa tijín: “Ne'ihuaara'a, Saulo, patá'aj atanéri puá'ara'ani.”

Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj nu ni atáneerica'a na'araa. ¹⁴ Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Hua'aDioj í tavaújsimua'a teecan, a'íj pu nu'u hui mua'avé'evi'iti mú'eetzi pej pi

ráamua'aree a'ij ti t'íjxe'eve'e, pajta raseijran a'íjna ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi, pajta ranamuajran a'ij ti ti'itij ti'ixa. ¹⁵ Mú'ee pe á'uche'ecane'e pua'amé teite tzajta'a pe'íjna jetze me'ecan í tavástar'a. Mú'ee pe nu'u hui huá'a'ixaate'e pua'amé a'ij pej peri tiu'uséij, pajta í pej peri ráanamujri'i. ¹⁶ Ajta íjii, ¿ti'itáni pauj chu'eve'e? Ájchesi, é'e huá'amua'i'ihuachi, pajta raatajéeven niuucajtze'en í tavástar'a ti ij a'íjn timuaatá'uuni'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi." Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

Pablo pu tihua'a'ixaate'e ti Dios a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

¹⁷ 'Netí'ij ni neyun a'uvé'emej yú Jerusalén. Teyujta'a nu a'uteájrupi nej ni Dios jemi tiu'utáne'uuni'í. Neajta á'iyen tiú'umaaraca'a. ¹⁸ A'íj nu hui tavástar'a huasej, ti nu'u ayén tinaatá'ixaa tijín: "Ca'anacan, á'ura'a ayujna Jerusalén a'iné camu muá'antzaahu-ate'esin a'ij pej tihua'utá'ixaate'esin ineetzi jetze me'ecan."

¹⁹ 'Aj nu ni niyen tiraata'ixaa tijín: "Nevástar'a, a'íí mú ramua'aree í nej á'uche'ecane'e hua'atéyujta'a á, neajta méyee, neajta hua'iteána í mej té'atzaahuat'e mú'etzi jemi, neajta hua'utéevajxi. ²⁰ Majta ramua'aree nej ne'uun a'utéveeca'a ne'újna matí'ij raajé'ica me'íjna í Esteban í ti tiu'utaxájtaca'a mú'etzi jetze me'ecan. Nee nu hui tiu'utá'a ne'íjna jime'e mej raajé'ica. Neajta tiú'ucha'íí í tihua'aciixu a'ímej í mej raajé'ica."

²¹ 'Mí ajta a'íjn tavástar'a, ayée pu tinaatá'ixaa tijín: "Aricu, a'iné nemuaata'íti imúa teite tzajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan." —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

Ti nu'u a'íjn xantaaru'u ta'amuájca, a'íí pu racha'íica

²² Maúche'e mú ráanamujri'i. Aj mú mi autéjhuii mej huatejíhuajra'ani. Miyen tijín: —Xá'anvi'itichi setá'aj raajé'ica. Tena'ajtzí raata'aíjtache'e mej raajé'ica.

²³ Jé'ecan mú téjijhuajmé'e. Majta tiú'ujciixu, júte'e mú tejá'uhua'anáa, majta chuej eiré'aratzi. Júte'e mú tejá'uhua'anáa. ²⁴ Majta mauj téjijhuajmé'e, ajta a'íjn xantaaru'u ta'amuájca, a'íí pu hua'uta'aíj mej ru'uteájtuaani u téte'e a'u mé é'eche í xantaaru'u. Ajta tiu'uta'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'ín, majta tiraa'íhua'uran me'íjna í Pablo mej mi ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen títetéjijhuajmé'e í teite. ²⁵ Matí'ij mi ra'atéeji'icie mej mi ra'iré'avajxi'ín.

Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa í ti ti'itéjvee ti áa a'utéjvee ayén tijín:

—¿Ni ayén tejamuaatá'aca í á'amua'ira sej si na'iré'avajxi'ín ineetzi i nej ne'uun Roma jetze e'ejtémecan? Mi majta caí xi miyen tiraaxí'epi'íntare mej puaíjtzí naatá'an ineetzi.

²⁶ Ajta a'íjn ti anxíte tí'ajta, tí'ij ráanamujri'i a'íjna í Pablo, a'úu pu á'ume a'íjna jemi xantaaru'u í ta'amuájca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pena'a píjrini a'íjna jime'e í ja'atí? A'u pu chajta'a é'eme'ecan Roma ti e'ejtémecan.

²⁷ Aj pu i a'íjn í xantaaru'u í ta'amuájca, á e'iré'ene í Pablo jemi. Tí'iquí ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Naatá'ixaate'e. ¿Ni pe'uun é'eme'ecan chajta'a ti Roma e'ejtémecan?

Aj pu'í Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee.

²⁸ Aj pu i a'íjn í xantaaru'u í ta'amuájca ayén tiraata'ixaa tijín:

—Jé'íhua nu tiu'unájchitaca'a inee nej ni huatenromáanota.

Tí'ij i ayén Pablo tiraata'ixaa tijín:

—Ni'í romano inee a'iné a'úu nu ja'unú'ihuaca'a.

²⁹ Majta me'ín í mej raata'íhua'uri'í, aj mú mi avé'eci rujímua'a. Ajta a'íjn xantaaru'u í ta'amuájca, a'íí pu miijmu tiu'utátziin tí'ij ráamua'areeri'í ti aiteújna a'íjna í Pablo, í ti a'uun Roma ajtémecan.

Tí'ij nu'u a'íjn xantaaru'u í ta'amuájca, a'íí pu nu'u ya'ujáj huá'a jemi í jueesi

³⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, ajta a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, ayée pu tí'ijxe'leve'eca'a ti ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen tí'ijxajtzi'i í Pablo a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Tí'iquí ra'uxíjte. Ajta hua'uta'aíj mej nu'u tiújseire'en a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, majta í jueesi. Aj pu 'i ya'ujáj a'íjna í Pablo. Tí'iquí huá'a jemi á yaúutuaa.

23

¹ Tí'ij i hua'usej í Pablo a'ímej í huá'a jueesi í mej e'etiújseire'eca'a. Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, tǎj na'a nej ché'e temuaísta, tǎj na'a ti yú e'iré'ene nain nu jín telará'aste. Canu hui tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi.

² Aj pu i a'íin Ananias, í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, a'íi pu hua'uta'aíj mej ra'ancájveeni.

³ Ajta a'íin Pablo, ayén tiraata'ixaa tijín:

—Dios pu mua'ancávejsin mú'eetzi, mi pej a'ij pua'a tí'itevij. Mú'ee pepu'u pemem huatáca pej pi na'uxíjte'en pe'íjna jetze í yu'uxari. Mi pajta, ayée pej te'uteáturaasin pe'íjna jime'e pej hua'uta'aíj mej na'ancájveeni.

⁴ Majta me'ín í mej me'uun e'eré'ete'ecaa, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pej pi piyen a'ij pua'a tí'ijree pemíjna í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi?

⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Pablo tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu ramua'areereca'a ja'ati ti pú'een. Mi ajta tzij a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. Ajta, ti pua'a néjmua'areere, canu niyen tiu'utaxáatache'e, a'iné ayée pu té'eyu'usili í yu'uxari jetze tijín: “Capej a'ij pua'a tí'ijxajta pe'íjna ti tihuá'ajjte'e í teite.”

⁶ Aj pu i ráamua'areeri'i í Pablo tijín seica mú pú'eene'e í mej miyen huataújmua'a tijín saduceos, majta seica miyen tijín fariseos. Aj pu i ca'anín jime'e hua'utajé tijín:

—Ne'ihuaamua'a, nee nu fariseo pírici. Huá'a jetze nu huanú'ihuaca'a a'ímej í fariseos. Ijii tí'inexajtzi'i iyecuí me'íjna jime'e nej rachú'eve'e a'íjna xicáara'an jetze mat'íj huatarún í mí'ichite.

⁷ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi autéjhuii mej tí'ihuaúrihua'u a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a mej tí'itij huaxí'epi'intare'en mat'íj tiuújje seij ajta seij.

⁸ Majta me'ín í saduceos, ayée mú tí'ixa tijín: “Camu nu'u huatarújsin í mí'ichite.” Majta miyen tijín: “Camu nu'u seíire'e muá'aju'un í xiéjniu'ucare'ara'an mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta seíire'e muá'aju'un í huá'axiejniu'uca a'ímej í meri huácuii.”

Mi majta a'íime fariseos, nain mú jín té'atzaahuate'eca'a. ⁹ Jé'ecan mú jeíhua jíjhuaca'a. Mu'uri jaítze'e jeíhua téjijhuajmé'e. Mat'íj mi seica huatéhuiixi. A'ii mú a'íin pú'een í mej tihuá'amua'ate í yu'uxari jetze. Majta mú me'ín pírici í mej fariseos jetze ajtéme'ecan. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna mi ja'ati, capu hui tí'itij a'ij huáruu. Ajta ti pua'a seij ari tiraata'ixaa í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e ve'ecán jime'e u ta japua ti é'eseijre'e, tiché'e caí jemin niuucan í Dios.

¹⁰ Jé'ecan mú jeíhua tíu'urixaate'ecaa. Mu'uri jaítze'e níniu'ucacuca'a. A'íj pu jín tiu'utátziin í xantaaru'u ti anxíte tí'aijta. Ajta ayén tiu'umuá'aj tijín temua'a mú hui tiraatéte'eneaxi'isin a'íjna í Pablo. A'íj pu jín hua'uta'aíj í xantaaru'u mej á'uju'un mej mi ru'irávi'itin ca'anéri jime'e, mej mi me'uun rá'anvi'itin a'u mé'éche í xantaaru'u.

¹¹ Seíj tíca'ari tzajta'a pu a'íin tavástara'a huataseíjre vejli'i a'íjna jemi í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Uhuaté'aca'anechi mua'a tzajta'a. Ayájna patíj peri ne jemi tiu'utaniú íyen Jerusalén, ayée pej hui che'atá pena'a teja'utaxájta pe'újna Roma.

Mej nu'u miyen titehuaújxi'epi'intari'iri'i mej raajé'ica í Pablo

¹²⁻¹³ Yee ruijmua'ate'e yee, seica í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej raajé'ica me'íjna í Pablo. Hua'apuate japuan cíj caj mú ará'axcaa í teteca. Ayee

mú tiu'utaxájtaca'a tijín: “Camu nu'u tí'licua'ani, ni camu majta ye'en ajta mena'a caí raajé'ica.” ¹⁴ A'uu mú á'uju'un a'ímej jemi í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'ímej jemi í hua'avaujsi. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tiyen tite'etátaratziiri'i tej caí ché'e tiú'ucua'ani, ajta tena'a caí raajé'ica í Pablo. Aj tu hui ti tí'licua'ani, teajta ye'en. ¹⁵ Ijii, ayée xu huárini mú'een, majta í seica í jueesi, setá'aj raatáhuavii í xantaaru'u ta'amuájca ti ye'erávi'itin í Pablo, a'íjna jime'e sej si tiu'uta'íhua'u temua'a naa. Teajta iteen, tu'uri rí'í huatarúu tej raajé'ica matí'ij caí xi yé uvé'ene.

¹⁶ Mi ajta, pa'ari'í pu ti'inamuáaraca tí'ij ayén tihua'utá'ixaa. Aj pu 'i a'íin pa'ari'í a'uun á'ume a'u mej é'eche í xantaaru'u. Tí'ij i raatá'ixaa a'íjna í Pablo. A'íjna í pa'ari'í, a'íi pu rayauj cu'utzeáara'an í Pablo.

¹⁷ Tí'iquí a'íin Pablo se'j huatajé í mej anxíte tí'ajta. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hui rá'anvi'itin í pa'ari'í a'íjna í ta'amuájca jemi í xantaaru'u. Ti'itij pu raatá'ixaate'esin.

¹⁸ Tí'iquí a'íin ti anxíte tí'ajta, ya'uví'iti í xantaaru'u jemi ta'amuájca. Tí'ij i ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna í Pablo ti aiteánami'i, ayée pu tinaata'aj nej nu'u ye'erávi'itin íiye mú'eetzi jemi ne'íjna i pa'ari'í. Ti'itij pu nu'u muaatá'ixaate'esin.

¹⁹ Ajta a'íin xantaaru'u ta'amuájca, ra'amuaví'ira í muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij i ya'uví'iti 'á'ayee. Tí'ij i ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ti'itájni péne'ixaate'emi'í?

²⁰ Ayee pu tiraata'ixaa í pa'ari'í tijín:

—A'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej muaatáhuavii í Pablo, pej nu'u ruijmua'a rá'anvi'itin huá'a jemi í hua'ajueesi matá'aj nu'u rí'í tiráamua'aree.

²¹ 'Aru, capej huá'atzaahuat'e. Seica mú nu'u rachú'eve'e muá'aju'un me'újna juye jetze avíitzi'i jime'e. Hua'apuata japuan c'j caj mú ará'ase a'íime í teteca. Meraax'epi'intarej runiuuca jime'e mej nu'u caí ti'itij cua'ani, majta nu'u caí ye'en ajta mena'a nu'u caí raajé'ica. Mu'uri rí'í huaújruu. Méjchu'eve'e mu'u mi pej raatá'an ti ayén huárini.

²² Aj pu i í xantaaru'u ta'amuájca raata'íteca'a í pa'ari'í ti á'ura'ani. Amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej ja'ati ixaate'e a'ij pej tinaatá'ixaa.

Xantaaru'u pu a'íjna Pablo a'uví'iti a'íjna jemi í tajtuhuan ti ayén ántehuaa tijín Félix

²³ Aj pu i hua'apuaca huatajé í mej anxíte tí'ajta. Tí'ij i ayén tí'hua'uta'aj tijín:

—Huá'ajseire'en í xantaaru'u, a'achú cumu hua'apua ciento í mej ru'icán á'uju'un, majta huaícate japuan tamuáamuata'a mej avé'ete'ete, majta hua'apua ciento í mej chun tiu'í'isin. Setá'aj á'uju'un se'újna Cesarea íjii tíca'a a'atzaj aramuáacua jetze pu teuumé'eca í tíca'ari.

²⁴ Ajta hua'utá'ixa tijín:

—Seajta se'j té'esiirate'en í cahuaayu'u í Pablo ti japuan ave'ecaí a'umé. Setá'aj se'uun yeútuaani í tajtuhuan jemi ti ayén ántehuaa tijín Félix. Caxu ja'ati tá'acare'en ti a'ij raruuráa.

²⁵ Ayee pu tiraata'í'iri'í a'íjna í Félix tijín:

²⁶ “Claudio Lisias, í tajtuhuan ti jeíhua ruxe'eve'e. Ayee nu muateujte'e mú'ee Félix mi pej tajtuhuan jín ti'itéjvee, mi pej jeíhua axí'eve'e. ²⁷ A'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú raatévi'i me'íjna í tevi. Méje'icatache'e mú, aru nee nu a'uré'ene nehua'antí'iti'í í nexantaaru'ustemua'a. Nee nu japuan huaniú a'íne neráamua'areeri'í ti a'íin romano pú'een. ²⁸ Neya'uví'iti huá'a jemi í jueesi í mej tí'ixi'epi'intare'e a'íne néjmua'areerimi'íca'a a'ij mej 'een jín tí'ijxajtzi'i.

²⁹ “Netí'ij ni ráamua'areeri'í mej me'íjna jín tí'ijxajtzi'i me'íjna jime'e í ruye'irá. Capu ti'itij jín auteájturaa í mej jín raajé'ica nusu í mej jín ra'iteáanan a'íjna í ja'ati. ³⁰ Aru

netí'ij ráamua'areeri'i mej seica í mej me'uun Israél jetze ajtémecan, a'íi mú nu'u te'ataújratziiri'i mej raajé'ica, netí'ij ni muaata'ítiri'i ne'íjna í tevi. Neajta nu hua'uta'aj í mej tí'ijxajtzi'i mej mú'etzi huatá'ixaate'en í mej jín tí'ijxajtzi'i." Aj pu 'i a'íjna huata'ítiri'i í tajtuhuan.

³¹ Majta me'ín xantaaru'u, ayée mú ráaruu a'ij ti tihua'utá'ixaa í xantaaru'u ta'amuájca. Tíca'a mú ya'uví'iti me'íjna í Pablo. Matí'ij mi me'uun ya'uré'eneijte a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Antipatris.

³² Yee ruijmua'ate'e yee mú a'ucíj í mej ta'avé'ete'ete me'íjna Pablo jamuan. Majta í mej ru'icán huajú'ucaa, a'íi mú huaré'aci a'u mej é'eche í xantaaru'u. ³³ Matí'ij a'ucané me'újna Cesarea í mej avé'ete'ete, matí'ij mi raatátui me'íjna í yu'uxari, majta me'íjna í Pablo.

³⁴ Ajta a'ín í tajtuhuan tí'ij ra'ancuré'epi í yu'uxari, aj pu i ra'ujíjve. Ajta áiyen a'íjna Pablo tiu'uta'íhua'uri'i ayén tijín:

—¿Tí'itáni chuéjra'a japua pé'eme'ecan?

Tí'ij i ráamua'areeri'i ti a'uun Cilicia é'eme'ecan.

³⁵ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aj nu muánamuajran matí'ij yé uvé'enen í mej ti'itij jín mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e. Aj pu 'i raata'ájtaca'a mej nu'u ráacha'ín í polisiya a'ujna a'u ti Heródes e'irájca.

24

Tí'ij nu'u Pablo rusej rujapua huaniú a'íjna jemi í Félix

¹ Anxíj xicaj pu teuumé'eca, tí'ij a'ín í Ananias í ti tí'ajta u teyujta'a, a'íi pu a'ucané a'ujna Cesarea a'ímej jamuan í hua'avaujsi, ajta sej ti abogado píríci. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijín Tértulo. A'íi mú ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna í Pablo í tajtuhuan jemi. ² Matí'ij u ya'utajé í Pablo, aj pu i a'ín Tértulo a'utéjche ti tiraaxájtzi'i. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Félix tijín:

—Tu'uri hui jeíhua rí'i tí'itechée naa taxiéehua pajta pauj mú'ee tí'ita'ajte'e. Jéihua pej rí'i tirájteuve é'e tzajta'a tetá'aj jaítze'e rí'i yee tí'itechéjme'eni. ³ Nain tu teri ancuré'a. A'íj tu jín naa titaatátemu'a'ave nainjapua. Rí'i tu timuaatá'aca mú'ee Félix pej i'i tajtuhuan, pej jeíhua naa rí'i tí'iruure. ⁴ Aru tetá'aj caí máaj muá'itzee, ayée nu tí'imuhavii pej a'atzu huatá'an í ca'aníjra'a pej a'atzu táanamua tej timuaatá'ixaaate'esin.

⁵ Ja'iné amijna mi tevi, jeíhua tu'uri hui tirájteuri'iri'i tí'itziita íiyen chaanaca japua. Nain japua pu ca'anéjri hua'utá'a í teite í mej Israél jetze ajtémecan mej mi huaujné'usi'ite'en. A'íi pu ajta antiújmua'aree a'ímej jime'e í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti Nazarét é'eme'ecan. ⁶ Ajta a'íi pu huataújtese ti raatéxiehhuata í teyuu. A'íj tu hui jín rajví'i. Ayee tu tí'ijxe'eve'eca'a tej puaíjtzi raatá'an a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁷ Ajta a'uun ti ta'amuájca, a'íjna í Lisias, a'íi pu a'uun a'uteájrupi. Tí'ij i tá'ajajni'iri'i ca'anéeri jime'e. ⁸ Ajta ayén titaatá'ixaa tijín mej mú'etzi jemi a'uvé'uju'un í mej tí'ijxajtzi'i. Ti pua'a nu'u mú'ee asej petiraa'íhua'u, aj pej xaa ramua'aréeren ti ayén tí'ayajna nain í tej jín tí'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Tértulo.

⁹ Majta me'ín í mej a'uté'uuca'a í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú majta naími'i miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu tí'ayajna.

¹⁰ Aj pu i a'ín tajtuhuan rumuájca'a jín tiraata'ixaa a'íjna í Pablo ayén tijín:

—Patá'aj hui tiu'utaxáj.

Tí'ij i Pablo ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Rí'i pu hui tinaatá'a nej huatánne'a inee, a'iné néjmua'aree tijín juees pej píríci a'íjna chuéjra'a japua. Pepu'uri á'atee pej juees píríci. ¹¹ ¿A'iné tí'iri'iri pej ráamua'aree ti ayén tí'ayajna? Auchén pu tamuáamuata'a japuan hua'apua xicaj á'atee nej a'án a'ujnéj án Jerusalén nej ni rí'i tiraatá'an í Dios.

¹² 'Majta a'ñime í mej tí'inexajtzi'i, mat'íj naateevi'i, canu hua'ajteá'axi'ica'a í teite a'ujna teyujta'a ti ve'ée tzajta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca mej huataníni-u'ucacun a'ujna teyujta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca ne'újna u chajta'a. ¹³ Amíime mi teite, camu majta a'ij tirájteusin í mej jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁴ 'Ayee nu'u xaa tí'imua'ixaate'e. Nee nu hui ravaire'e í Dios í mej raná'amiche'e í nevaújsimua'aci'i. Nee nu ravaire'e ne'íjna jime'e í ye'irá í mej jetzen huajú'ucaa. A'ijna jime'e í neye'irá, ayée mú ti'ixa amíime tijín nesej nu a'ij tirájteu. Mi neajta, canu. Nain nu hui ántzaahua a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze í ti te'anxívi, neajta nain a'achú mej caj ra'uyú'uxaca'a a'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ 'Ayee nu hui neajta inee tirájxe'evi'ira'a í Dios jemi, mat'íj amíime ne'íjna jime'e mej huatarújsin í mi'ichite tzajta'a í mej meri huácuii, a'ñime í mej r'í'í tí'iteteitestaca'a, majta a'ñime í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íica. ¹⁶ Aj nu hui jín tí'itese'e nej niyen ri'éene'e mé né'uche'ecane'en í Dios jemi, neajta huá'a jemi í teite.

¹⁷ 'Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an nine'ira'a nej á'uche'ecan nej ni tumin hua'utá'an í neteítstemua'a, neajta tiu'utámua'ívejtán í Dios jemi. ¹⁸ Net'íj ni u e'ehuánjejcuare a'ij ti té'axa í taye'irá jime'e í yu'uxari jetze. Ayee nu rijcaa mat'íj seica taasej me'újna teyujta'a ti ve'ée.

¹⁹ 'A'ñi mú me'ín pú'eene'e í mej me'uun é'eme'ecan a'uun ti huatacá'a a'ujna Asia. Camu jeíhua á é'eteitestaca'a ineetzi jemi, camu majta rú'itziite'eca'a. Ti pua'a ti'it'íj a'ij meté'umua'areere ineetzi jemi, miché'e me'ín yé ve'eré'enen mú'eetzi jemi mej mi me'íjna jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en. ²⁰ Na'ari caí, miché'e memín mi mej yé huaté'uu raataxáj ti'it'íj í nej jín auteájturaa net'íj ne'uun a'utéveeca'a huá'a jemi í huá'a jueesi.

²¹ 'Tij caí hui a'ñi pú'een í ti'it'íj í nej jín auteájturaa net'íj u a'utéveeca'a huá'a jemi, net'íj ni huajíjhuaca'a niyen tijín: "Mú'een xu tí'inexajtzi'i íjii se'íjna jime'e í nej té'atzaahuat'e a'íjna jime'e mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mi'ichite." —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

²² Tí'ij Félix ráanamujri'i, capu ra'aránajcheca'a ti raaxí'epi'intare'en. A'iné a'ñi pu rú'umua'areereca'a a'ij ti éene'e í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Che'e mi'í uvé'enen í xantaaru'u í ta'amuájca a'íjna í Lisias. Aj nu temua'a naa tí'ijmua'areeren a'íjna í sej jín tí'ijxajtzi'i mú'een.

²³ Aj pu 'í Félix a'íjna huata'áj í xantaaru'u ti anxíte tí'ájta ti auj racha'íica a'íjna í Pablo. Ajta nu'u a'atzu raatá'an ti á'uche'ecane'en rusej. Ajta mej ráamuaare í amiigustemua'ame'en, majta ti'it'íj tiraatá'an ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í Félix, aj pu i á'uraa.

²⁴ Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an xica, ajtahua'a pu uvé'ene a'íjna í Félix, ajta jamuan íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Drusila. A'ñi pu Israel jetze ajtémecan. Tí'ij i raata'ájtaca'a í Pablo ti i a'ñin tiraata'íhua'u a'íjna jime'e ti pua'a ja'ati rá'atzaahuat'e a'íjna í Jesús, ti 'í Cirístu'u.

²⁵ Pablo pu ayén tiraata'ixaa ti ayén tiu'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén huárini í ti 'í xí'epi'ín jime'e naíjmi'ica jemi, ajta nu'u ti r'í'í hua'utécha'íin. Pablo pu ajta ayén a'íjna tiu'utá'ixaa a'íjna í Félix ti Dios ayén puájtzi tihua'utá'asin a'ñime í mej yen seijre'e íiyen í chaanaca japua. A'ij pu jín tiu'utátziin a'íjna í Félix. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj á'ura'ani íjii. Nemuaatájeevi hui neajtahua'a net'íj huatáci'ipe. Aj nu ni muánamujran neajtahua'a.

²⁶ Mi ajta a'ñin Félix ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti Pablo tumin raatá'an a'íjna jime'e ti raatátuaani. A'ij pu jín jeíhua pu raata'ájtaca'a ti tiu'uxáj jamuan. ²⁷ Tí'ij teuumé'eca hua'apua nine'ira'a, ti'íqui Félix airájraa ti tí'it'íjveeca'a tajtuhuan jime'e. Tí'iquitá'í seij te'enteájrupi tajtuhuan jime'e. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Porcio Festo. Ajta a'ñin í Félix, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ri'éene'e huat'aturan a'imej jemi í mej Israel jetze ajtémecan. A'ij pu jín caí raatátuaa í Pablo.

25

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a í Festo jemi

¹ Aj pu 'i Festo a'uun a'ará'a a'ujna tí'ij te'enteáruute tajtuhuan jime'e. Huaíca xicaj pu á'atee a'ujna Cesarea. Aj pu 'i a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ² Majta me'ín í mej tihuá'ajjte'e u teyujta'a, majta seica í mej Israel jetze ajtémecan í mej ve'ecán jín títetateí, a'íí mú jemin a'uré'ene me'íjna í Festo. Matí'ij mi tiraaxájtzi'iri'i me'íjna í Pablo. ³ Jéhua mú rájhuaviiri'i ti'itíj ti huá'a jetze ruxe'eve'eca'a ti a'íin Festo raata'ajta mej ya'uvé'evi'itín me'íjna í Pablo. Ayee mú tí'imua'ajca a'ímej mej raajé'ica á já'ahua'a, juye jetze.

⁴ Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Festo tíjín:

—Aitenami'i a'íjna í Pablo a'ujna Cesarea. Neajta inee, a'úu nu a'umé'e na'ame ruijmua'a, na'ari aaruijmua'a. ⁵ Miché'e seica u á'uju'un ne jamuan í mej tí'ajta ve'ecán jime'e mej mi ráamua'aree ti pua'a a'íin Pablo auté'itze ti'itij jime'e, mej mi me'ín ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Ayee pu u é'etee a'achú cumu aráhuaica xicaj, na'ari tamuáamuata'a xicaj a'ájna Jerusalén. Aj pu i a'ucáane a'ujna Cesarea. Yee ruijmua'ate'e yee pu a'ujyeíjxi huá'a jamuan í jueesi. Aj pu i raata'ajtaca'a mej nu'u ye'eráajan me'íjna í Pablo.

⁷ Tí'ij a'íin Pablo a'uteájrupi a'ujna, aj mú mi me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, a'íime í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, a'íí mú ajteáxiireca'a. Matí'ij mi jeíhua tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e ti a'ij pua'a een. Aru capu huatári'iristareca'a mej raataxáj ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí.

⁸ Aj pu i Pablo tiu'utaxájtaca'a tí'ij huateújnán. Ayen tíjín:

—Canu hui ti'itij jín auteájturaa jemin í huá'ayu'uxa í mej Israel jetze ajtémecan ni canu neajta ne'íjna jime'e í hua'ateyuu. Canu neajta ti'itij jín auteájturaa a'íjna jemi í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í romanos. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

⁹ Ajta a'íin í Festo, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti rí'í tiu'uteáturan a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan, tí'ij i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mua'aráanajche pej á'ura'ani pe'ánna Jerusalén neatá'aj ne'ájna ye'uxí'epi'intare'en mú'eetzi jime'e?

¹⁰ Pablo pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Yee nu huatéjvee huá'a jemi i jueesi i mej huaíca i mej ravaíre'e í ti tihuá'ajjte'e í romanos. Ayee pu hui tiraavíjte'e sej raaxí'epi'intare'en seyajna a'iné pepu'uri temua'a ramua'aree, canu ti'itij jín auteájturaa a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

¹¹ Tí pua'a xaa na'uteáturanche'e ti'itij jime'e ti hua'atá'aca mej naajé'ica, aj nu xaa áncanénche'e nej huámi'íni. Na'ari caí, ti pua'a hui caí ayén ti'ayajna a'ij mej meri tinaaxájtzi'iri'i, capu ja'ati huataújci'ípua ti neetzi tiu'utátuiire'en huá'a jemi. Némuahuavii ti a'íin raaxí'epi'intare'en a'íjna ti tihuá'ajjte'e í romanos.

¹² Ajta a'íin í Festo, a'ímej jamuan pu tiu'uxájtaca'a í mej tirá'ixaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tíjín:

—Mú'ee pe hui rájhua'u ti a'íin raaxí'epi'intare'en í ti tihuá'ajjte'e í romanos, a'íjna jemi pe a'umé.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Agripa

¹³ Teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj tí'ij seij a'uun a'ará'a a'ujna u Cesarea. A'ii pu a'íin pú'leen a'íjna ti rey jime'e ti'iteveeca'a. A'íí pu tihuá'ajjte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Agripa. A'ii pu ajta a'uun a'ará'a a'íjna ti yá'uvi'itín ti ayén ántehuaaca'a tíjín Berenice. A'uu mú a'uvé'eju'un mej mi raatateújte'en me'íjna í Festo. ¹⁴⁻¹⁵ A'iné jeíhua mú u á'ateeri me'újna, Festo pu raatá'ixaa a'íjna í rey a'íjna jime'e í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna tí'ij hui Félix airájraa í ti jín ti'iteveeca'a, netí'ij ne'újna á'ucatii u Jerusalén, a'íime í mej tí'ajta huá'a teyujta'a, majta hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, a'íí mú ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Pablo. Majta á'iyen néjhuaviiri'i nej puajtzi raatá'an. ¹⁶ Ayee nu tihua'utá'ixaa ne'íjna jime'e ti caí taatá'aca í hua'aye'ira í romanos

tej tiyen puajítzi raatá'an í Ja'atij ti a'íin huámi'ini. Amuacaí pu ayén tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ja'ati tiu'uxáj huá'a jamuan í mej ti'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e ti rusej runiuuca jín huateújnán.

¹⁷ 'A'íj nu hui jín, matí'ij mú a'uvé'uju'un neetzi jemi, canu a'achú á'atee, sino yee ruijmua'ate'e yee nu a'ujyejxi huá'a jamuan í jueesi. Netí'ij ni raata'ajítaca'a mej rá'anvi'itin í Pablo. ¹⁸ Majta me'ín í mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte, matí'ij autéjhui mej tiu'utaxáj, camu me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ij nej tí'imua'ajca. ¹⁹ A'ii mu'u jín tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e í ruye'irá, ajta a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tíjín Jesús. Mi ajta a'íin Pablo ayén tí'ixa tíjín: “Aúche'e pu nu'u ruuri a'íjna í Jesús.”

²⁰ 'Ja'iné canu a'atzu rájteu a'ij nej ye'í huárini ne'íjna jime'e, netiraata'íhua'uri'i ne'íjna í Pablo ti pua'a u á'uye'imi'i a'ánna Jerusalén mej mi ye'uxí'epi'intare'en me'íjna jime'e. ²¹ Tí'iquí a'íin naatáhuaviiri'i ti a'íin hui raaxí'epi'intare'en í ti tí'ita'ajte'e itejmi i tej romanos pú'een. Netí'ij ni raata'íteca'a ti aiteánami'ihua, ajta caí capu ri'irí nej raata'íte ne'íjna jemi í ti tí'ita'ajte'e.

²² Aj pu i a'íin Agripa ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Na'aráanajche hui nej ráanamua inee ruséntacan.

Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Festo tíjín:

—Ruijmua'a pej hui ranamuajran.

²³ Yee ruijmua'ate'e yee pu a'uun a'ará'a a'íjna í Agripa, ajta a'íjna í Berenice, ajta a'íjna í Festo. Jéihua mú á'ujtzaahuat'e'eca'a. Matí'ij mi me'uun a'uteájrupi huá'a jamuan í mej vivejmé'en jín títetateí í xantaaru'u, majta í mej ye'eráaja me'íjna í Pablo. ²⁴ Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Festo tíjín:

—Agripa mi pej i'i rey, seajta mi sej yee huaté'uu ta jamuan, xaasej hui semíjna mi tevi. A'íime í mej Israél jetze ajtémecan í mej a'uun é'eche a'ánna Jerusalén, majta í mej íiyen a'uchéjme ayujna Cesarea, náimi'i mú naatáhuaviiri'i amijna jime'e i tevi. Ayeé mú títetéjijhuajmé'e tíjín: “Capu nu'u ché'e ayén tiraavíjte'e ti ruuri.”

²⁵ 'Ayeé pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí ti'itij jín auté'itze ti hua'atá'aca mej raajé'ica. Ajta amijna, ayéé pu tinaatáhuaviiri'i ti a'íin nu'u raaxí'epi'intare'en a'íjna í ti tí'ita'ajte'e. Netí'ij ni niyen tiu'umuá'aj tíjín niché'e raata'íte ne'újna u Roma.

²⁶ 'Ja'iné capu hui a'ij tiná'amitiejte'e a'ij nej ye'í tiraata'íte í nevástara'a, a'íjna ti tí'ita'ajte'e a'íjna jime'e i tevi, nee nu yee ravé'evi'iti mú'ejmi jemi, ne'ihuaamua'a, neajta mú'etzi jemi, Agripa, mi pej i'i rey, patá'aj tiraa'íhua'u tí'ij huámua'areeri'ihua a'ij nej ye'í tiraata'íte. ²⁷ Ayeé pu'u, a'iné ayej ne'ase capu ti'itij vaire'e ti pua'a nej caí ra'uyú'uxan a'ij mej ti'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e nej ni raata'íte. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Festo.

26

Tí'ij nu'u Pablo rusej runiuuca jín huateújna a'íjna jemi í rey, a'íjna ti i'i Agripa

¹ Aj pu i Agripa ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tíjín: —Nee nu muaatá'asin pej tiu'utaxáj mua'a niuuca jime'e.

Aj pu i Pablo ajmejca'ataca'a. Tí'ij i a'utéjche ti huateújnán runiuuca jime'e. ² Ayen tíjín:

—Agripa mú'ee pej i'i rey, yee pu hui tiná'amitiejte'e ti temua'a naa tineetéva'iri nej yé huatéjvee mú'etzi jemi nej ni huaténna íjii i mej jín tí'inexajtzi'i í mej Israél jetze ajtémecan. ³ Naa pu ne'ase a'iné pepu'uri ramua'aree a'ij ti 'een í hua'aye'ira í mej Israél jetze ajtémecan, pajta ramua'aree í mej jime'en rújee. A'íj nu jín niyen tí'imuaahuavii pej náanamua temua'a naa.

A'ij ti ti'itéchejca'a a'íjna í Pablo tí'ij caí xi huataújtuaa í tavástara'a jemi

⁴ 'Náimi'i í mej Israél jetze ajtémecan mu'uri hui ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéveeca netí'ij pá'ari'istaca'a, ajta íjii nej neri vásta'a. Canu ti'itij a'ij huáruu a'ujna nej é'eche ni iiyecuí, canu neajta ti'itij a'ij ruure. ⁵ Mu'uri á'atee mej nemua'ate. Ti pua'a

hua'aráanajche, l'iriri mej miyen tiu'utaxáj yee nain nu jín te'ara'aste'a í ye'irá í mej raaxí'epi'intare í mej i'i fariseo. Jaítze'e pu hui muári'eri hua'aye'ira a'ímej í fariseo.

⁶ Mí majta, mu'uri u ne'aráajaj mej mi neetzi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e nej rachú'eve'e ne'íjna ti Dios jín te'ataújratziiri'i í tavaújsimua'aci'í jemi.

⁷ Majta a'íime í tateítestemua'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú majta rachú'eve'e ajta na'a caí teja'uré'enen a'íjna xicáara'a jetze mat'íj huatarújsin huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íj mú hui jín raná'amiche'e í Dios. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a mú ravaire'e. Ajta mú'ee, Agripa, pej i'i rey, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ijchu'eve'en ne'íjna, a'íj mú jín tí'inexajtzi'i. ⁸ ¿Ni tzaa caí rí'irí sej rá'antzaahuat'e'en ti Dios ajtahua'a hua'utá'asen í mej meri huácuii mej mi majtáhua'a huatarún?

Pablo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e

⁹ Nee nu neajta jéjcuaimua niyen tí'imua'ajca ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej nain jín tihua'utá'ijmii í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti ayén ántehuaa tijín Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. ¹⁰ Neajta niyen huaríj a'ánna Jerusalén. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú hui cuapée naatapíj í nej jín huatánci'ípua nej hua'iteáanan jeíhua í mej té'atzaahuat'e. Ajta, mat'íj huá'acui'icare'e, nee nu neajta tiu'utá'a í ca'aníjra'a ne'íjna jime'e ti na'aránajcheca'a.

¹¹ Mu'iití nu hui puajtzi hua'utá'a mej mi ra'antipua'ajte'en í mej rá'atzaahuat'e, mej mi majta raatéxiehuata me'íjna í Jesús. Ayee nu huá'aruurejca'a nainjapua hua'atáyujta'a, a'iné jeíhua nu huá'ajcha'ire'eca. A'u ti na'a nu huayé'ive mat'íj mena'a titeechéjme'ecaa nej ni a'ij pua'a huá'uruuren.

Pablo pu nu'u ajtahua'a tihua'a'ixaate'e í teite ti Jesús ru'irájtuaa (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Ayee nu éeni'ici'e aumé'ecaa ne'újna Damasco. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú hui naata'iteca'a, majta naatá'a í nej jín niyen rici.

¹³ Ayee nu tí'imua'ixaate'e, mú'ee pej i'i rey, a'úu nu aumé'eca juye jetze a'atzaj cumu tacuarixpua net'íj raaseíj ti a'icátaaxi u ta japua. Temua'a pu ne jetze ti'irájve í taij, ajta huá'a jetze í mej ne jamuan á'ujjuhua'ane'e. Jaítze'e pu huatátaaxi caí í xicaj. ¹⁴ Tet'íj ti a'itavátzi. Aj nu ni ja'ati huánamuajri'i ti á'a teja'utaxájtaca'a hua'anuuca jime'e a'íime í mej Israel jetze ajtémecan tijín: “Saulo, Saulo, ¿a'iné pej pi piyen a'ij pua'a neruure ineetzi? Mú'ee pe asej a'aa í puajtzi.”

¹⁵ Net'íj ni niyen tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?”

Aj pu i ayén tiu'utaniú tijín: “Nee nu nu'u ne'ín pú'een í Jesús, pej a'ij pua'a neruure. ¹⁶ Ajchesi. Huatéechaxi. Ayee nu 'een jín huatasejre mú'eeetzi jemi nej ni timua'íjcate'en ne'íjna jime'e pej naatévaire'e, pajta tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij pej peri tiu'uséj inee jemi, pajta piyen tihua'utá'ixaate'esin a'ij nej nauj éeni'ici'e timuaatasejrate'esin.

¹⁷⁻¹⁸ “Nee nu nu'u á japua niuuni huá'a jemi í mej Israel jetze ajtémecan, neajta huá'a jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ijii nu hui muaata'íti pej á'ura'ani a'ímej jemi mej mi yaú'itiée muá'ara'ani, majta ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ti i caí ché'e a'íin tihua'ajte'e í Satanás sino Dios pu'u tihua'uta'ajte'esin. Aj pu nu'u xaa Dios tihua'utá'uuni'ira. Ajta hua'utá'asin mej me'uun a'ut'é muá'ara'ani a'ímej jamuan í ti Dios rí'í á tihua'utéhuii a'íjna jime'e í mej ná'antzaahua.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ Ayee pu'u xaa, Agripa mú'ee pej i'i rey, nera'ará'aste ne'íjna u ta japua ti é'esejre'e.

²⁰ Net'íj ni amuacá tihua'utá'ixaa ne'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna Damasco. Neajta a'ímej jemi í mej me'uun Jerusalén é'eche. Neajta naíjmi'ici'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, a'úu nu tihua'utá'ixaa í teite, neajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jeíhua nu hui hua'ujé mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a, mej mi majtáhua'a Dios jemi seíre'e muá'ara'ani, matá'aj majta miyen huárini mej mi seica ráamua'aree tijín:

“Mu'uri seicié tiu'umuá'aj.” ²¹ A'íj mú hui jín í mej Israel jetze ajtème'ecan, a'íí mú naateevi'i a'ujna teyujta'a. Méneje'icatacuca'a, micu.

²²⁻²³ 'Mí ajta, Dios pu naatévai jeíhua. A'íj nu jín caí xi huamí'i sino naúche'e nu hui tihuá'a'ixaate'e naíjmi'ica í teite, í mej tí'iríí, neajta í mej vaujsi. A'ii nu'u hua'utá'ixa a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ajta a'íjna í Moisés teecan. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tí ayén éene'en riníche'en tí nu'u ayén rajpuaítzi á'ara'ani a'íin tí Dios án yá'ujra í ípuari jetze. Ajta nu'u tí'ij huamí'in, a'íí pu a'íin pú'eene'e a'ame í tí amuacá huatarújsin í mi'ichite tzajta'a. Ajta á'iyen a'íin nu'u tihuá'a'ixaate'en tí ari é'esejre'e í tí jín Dios hua'utévai í teite í mej Israel jetze ajtème'ecan, ajta í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Pablo pu nu'u tí'itese'e a'ij tí ye'í tiraamuá'itín a'íjna í rey

²⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Pablo, aj pu í á'iyen huajjhuaca'a a'íjna í Festo tíjín:

—Pablo, pá'atimua'i mú'ee. Pá'atimua'i hui pe'íjna jime'e pe'í jeíhua tihuá'amua'ate.

²⁵ Ajta a'íin í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Festo pe'í i'í tajtuhuan. Canu hui netímua'i. A'íjna jime'e í nej neri tejamuá'ixaa nemua'atziira'a jetze pu huanéj tí r'len, ajta ayén tí'ayajna. ²⁶ Amí pu hui rey rú'umua'aree a'íjna jime'e. A'íj pu jín í'irí'iri nej caí tí'itziíine'e netiu'utaxájtacuan. Ayej ne'ase, capu tí'itíj a'ij huaríj tí caí ráamua'areeri'i, a'iné capu tí'itíj a'ij huaríj avítzi'i jime'e.

²⁷ 'Ari mú'ee, Agripa pe'í i'í rey, ¿ni pecaí rá'atzaahuat'e í mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan? Nee nu ramua'aree pe'í rá'atzaahuat'e.

²⁸ Ajta Agripa ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni ayén timuá'amitiejte'e pe'í pe'íjna jín na'antimuá'itín nej neajta inee té'antzaahuat'e'en a'íjna jime'e í niuucari tí caí tí'imuí'í?

²⁹ Ajta a'íin í Pablo ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a c'íj na'a, na'ari tí pua'a jeíhua, ayée nu hui tí'ijxe'eve'e í Dios jemi, pe'í mú'ee, majta naími'i mí seica í mej nenamua'íjii, mej mí miyen tira'ará'asten me'íjna í Jesús netíj inee, í nej jíme'en neri puaíjtzi huatánne'a, sino mej caí miyen tirajpuaítzi muá'ara'ani netíj inee.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, tí'ij í huatéechaxi a'íjna í rey, ajta a'íjna í tajtuhuan, ajta a'íjna í Berenice; majta mú huatéhuiixi í mej e'eré'ete'ecaa huá'a jamuan. ³¹ Aj mú mí huiráaci rujímua'a mej mí tí'ihuaúrixaate'en me'íjna jime'e. Majta miyen tíú'urixaate'ecaa tíjín:

—Amíjna mí tevi, capu hui tí'itíj a'ij huáruu í tí tí'itá'aca í mej jín raajé'ica. Capu ajta ayén tiraavíjte'e tí ayén aiteánami'ihua.

³² Ajta a'íin Agripa, a'íí pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Festo tíjín:

—Tí pua'a a'íin caí ayén tí'ijhuauca tí a'íin raaxí'epi'intare'en í tí tí'ita'ajjte'e, rí'iríistaca'a pu tej ra'uxíjte'enche'e iteen.

27

Mej nu'u raata'íte me'íjna í Pablo a'ujna u Roma

¹ Matí'ij raaxí'epi'intare mej hua'uta'íte a'ujna Italia, matí'ij mí tiu'utátui me'íjna í Pablo, majta í seica í mej námi'ihuaca'a se'íj jemi í tí anxíte tí'ajta. Ayeé pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Julio. A'íí pu tihuá'ajjte'e í mej miyen ánte'arua tíjín xan-taaruu'ustemua'ame'en í tí tí'ita'ajjte'e.

² A'u'u tu a'atéeci baarcu jetze a'ujna chajta'a tí ayén téja'arajtehuaa tíjín Adramitio. Ajta a'íin í baarcu, a'íí pu antamé'eniche'e után pújme'en tí ij a'uun a'ure'enéniche'e a'u mej baarcu a'uté'uuve tí huatacá'a u Asia. Tetí'ij tí a'ucíj, se'íj pu ajta á'uraa ta jamuan tí ayén ántehuaaca'a tíjín Aristarco. A'u'u pu é'eme'ecan a'ujna Tesalónica, a'ujna chajta'a tí a'uun huatacá'a a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arajtehuaa tíjín Macedonia.

³ Yee ruijmua'ate'e yee, tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sidón. Ajta a'íin í Julio, a'íi pu rí'i tí'itevistaca'a a'íjna jemi í Pablo. A'íi pu raatá'a ti huá'umuaare í ru'amiigustemua'a. Majta me'ín í amiigustemua'ame'en, rí'i mú naa tira'ancuré'evi'iti í Pablo.

⁴ A'uu tu tijtá ti antacj. Tetí'ij ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, ta'úutata'a tu pújme'en ajcáane. A'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Chipre. A'uu tu pújme'en a'uré'erupi a'iné yéeme'en pu avé'eecaca. ⁵ Tetí'ijta ti antacj a'ájna vejli'i ti e'ev'e'ástime í jaj, a'uun ti huatacá'a a'ujna u Cilicia, ajta u Panfilia. Tetí'ijta ti te'uun antanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mira, ajta a'uun ti huatacá'a já'ahua'a Licia.

⁶ Ajta a'íin ti anxíte tí'aijta, seij pu a'uun huáteu í baarcu ti Italia á'ume. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í baarcu a'ujna Alejandria. Aj pu a'íin taata'aíj tej atécine te'íjna jetze. ⁷ A'íjna í baarcu, yee pu pua'an xicaj á'atee ti huaméj. Jé'ecan pu taatamuári'eriste. Xa'ichu'i tu á vejli'i a'uré'ene a'ujna ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Gnido. Aúche'e pu á e'ev'e'ecaca'a a'ujna. A'íj tu jín u jetze pújme'en ajcáane ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Creta. A'uu tu vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Salmón.

⁸ Tetí'ijta ti mú á'uju'un muári'eri jime'e a'ujna ti e'ev'e'ástime í jaj. Tetí'ijta ti te'uun antanéj ti baarcu a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti a'urí'en ti rí'irí ti irá'ujcheni. A'uu pu vejli'i pítej'arici a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lasea.

⁹⁻¹⁰ Tu'uri a'ateevi'i tej huajú'un. Pu'uri tiú'utziini'ire'ecaa a'ujna a'u tej a'uju'ucaa, a'iné pu'uri vejli'i p'í tí'irijca í ti jetzen ti huáseevi'i á'aye'i. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo, tijín:

—Mú'een teteca, ayée pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti jé'ecan tiú'utziini'ire'e a'ame, ti pua'a taajú'un. Teyá'ujisin i baarcu, teajta í ijca, ajta ayén tiu'utári'iriistari tej hui á'uveti iteen.

¹¹ Ajta a'íin ti anxíte tí'aijta, jaítze'e pu rá'antzaahua a'íjna í ja'ati ti baarcu huajájsin, ajta a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna u baarcu jime'e. Ajta a'íjna í niuucari í ti Pablo hua'utá'ixa, capu rá'antzaahua.

¹² Ajta a'ujna mej autéjhui, capu naa hua'é'ene'e mej mi me'uun á'ateevi'in me'újna a'íjna xicá'ra'a jetze ti huácimuajra. A'íj mú jín mu'ití miyen tiu'umuá'aj mej á'ucine me'újna mej mi me'uun e'ará'asti me'újna Fenice, tej ti a'atzu á'ateevi'in te'újna, baarcu ti a'utéche'eca. A'ujna Fenice, a'úu pu Creta e'ejtémecan. A'uu pu seijre'eca'a tíj na'a újtepua pújme'en, ajta ante pújme'en.

Tí'ij nu'u japuutzari hua'utá'aseca'a eeca jamuan á jaata'a

¹³ A'ujna, cáj pu tí'iré'e'écarej ye'icáa yénte pújme'en. Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín rí'irí mej nu'u mauj huajú'un. Matí'ij mi a'ucj. A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'u ti e'ev'e'ástime í jaj, a'ujna u Creta.

¹⁴ Mí ajta, capu a'achú a'ateevi'i, ca'anín jín u a'utá'eecareca'a í jirí jetze. Ca'anín pu jín raataj'ítze í baarcu a'íjna ti yéntepua pújme'en a'iré'e'ecareca'a. ¹⁵ Jé'ecan pu yé'utajchájraa í baarcu. Capu ché'e huatári'iristareca'a tej huajú'un í eeca tzajta'a. A'íj tu jín huatáta'a ti tá'antini í eeca. ¹⁶ Aj tu ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, chuej ti cílieen, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cauda. Capu ayén rí'i huápi'i tiú'eecaca'a a'ujna.

Ajta a'íin í baarcu ti cílieen jín seijre'e tej raajájsime'e, muári'eri tu jín ra'antítuaa í baarcu jetze ti ve'ée. ¹⁷ Matí'ij meri ra'antítuaa, aj mú mi raatacá'ane caujnari jime'e í baarcu ti ve'ée. Mu'uri tí'itziine'eca'a ti ari té'ejcachee í sej japua. Ayee pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín La Sirte. A'íj mú jín ra'acájtuaa á jaata'a í tí'itij ti ij ra'anján í eeca.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee, aúche'e pu huá'eecaca'a temua'a, jeíhua. Matí'ij mi autéjhui mej te'etéhua'axin á jaata'a í ijca mej tiú'utisime'e í baarcu jetze. ¹⁹ Huaíca xicaj tu á'atee tej te'eteehua'axi tamuájca'a jime'e nain ti tiú'utisime'ecaa í baarcu.

²⁰ Jé'ecan tu á'atee tej caí a'atzu raasej í xicaj, teajta í xu'ura'ave. Ajta aúche'e pu a'ij pua'a hua'é'eene'ecaa. Temua'a pu tiú'eecaca'a, majta viiyeca'a. Tu'uri tiyen tí'imua'ajca tej teri muá'itiche'esin. Teajta tiyen tí'imua'ajca tej caí ché'e a'ij rini.

²¹ Ajta tu'uri a'ateevi'i tej caí ti'itij cua'acaa. Aj pu i huatéechaxi huá'a tzajta'a a'ijna í Pablo. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca, sena'ajtzí ná'antzaahuate'enche'e. Sej caí e'eráci'ica'anche'e se'újna u Creta, catu tiyen teja'urieéniche'e í ijca. ²² Aru íjii, jeíhua nu hui á'amuahavii sej uhuateújca'anen mi ru tzajta'a, a'iné capu ja'ati mi'ini mú'een. Tij teajta baarcu á'urieni. Capu amín tí'itj.

²³ 'Tíca'a, seij pu hui huatasejre inee jemi, seij ti ravaire'e í Dios í nej neajta ravaire'e inee, í ti ajta necha'íi. ²⁴ Ayee pu tinaatá'ixaa tijín: “Pablo, capej nu'u tí'itziíne'e. Ruxe'eve'e ti a'ín César raaxí'epi'intare'en í mej jín tí'imua'ajtzí'i. Ajta nu'u ruxí'evira'a pu jín Dios raatá'a mej ruuri muá'ara'ani naími'i a'achú pua'amé mej huajú'un é'e jamuan.”

²⁵ 'A'ij pu hui jín setá'aj uhuateújca'anen mi ru tzajta'a, mú'een, teteca. Nee nu xaa rá'atzaahuate'e í Dios. Ayee pu té'eme a'ij ti a'ín tinaatá'ixaa. ²⁶ Mi ajta, aúche'e pu hui ruxe'eve'e tej te'uun e'ará'asti a'ujna já'ahua'a ti e'eráahuachi.

²⁷ Teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj, tíca'a, aúche'e pu ráatajchijme'e í baarcu í eeca. A'ijna japua í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Adriático, tí'ij teja'uré'ene cumu a'atzaj já'ita'a tíca'a, a'íime í mej ramuari'e í baarcu, mu'uri ramua'areereca'a tej teri ratá'asijme'e a'u ti e'eráahuachi. ²⁸ Mat'í'ij mi raaté'itíee caujnari jime'e a'achú ti auutí'i. Ayee pu autí'icaa a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi meetro. Capu a'atzu a'ateevi'i, majtáhua'a raaté'itíee, pu'uri seité japuan aráhua'apua meetro autí'icaa.

²⁹ Mat'í'ij mi muáacuaca atéehua'axi í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee cítzata'an í baarcu ti i sej jetze avá'ujnan. Met'í'itziíne'eca'a tej te'ejteátu'a í tetej jetze. Majta tí'itziíne'eca'a, a'ij mú jín autéjhuii mej huatéjnuuni ajta na'a caí huatapuá'are.

³⁰ Seica mú miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huiráciine í baarcu jetze. A'íi mú miyen rusejrataca'a mej ra'atéhua'axin í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee. Mi majta caí miyen huaríj. Meraacájtuaa mu'u í baarcu í ti cíleen jín seijre'e mej mi me'ijna jetze huatéjvairé'en. ³¹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa a'ijna anxíte ti tí'ajta, ajta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e mej yee huatéaturan ta jamuan íiye baarcu jetze, na'ari caí, capu tí'itj a'ij tejámuaatévairé'esin.

³² A'ij mú jín me'ín xantaaru'u ra'antivejcheca'a í caujnari í ti jín a'ijtápi'ihuaca'a í baarcu ti cíleen jín seijre'e. Aj pu 'i atéjve á jaata'a.

³³ Tí'ij ari tén tapuá'arijme'eca, Pablo pu ayén ca'aníjra'a tihua'utá'a í huá'a tzajta'a mej nu'u tí'icua'ani. Ayen tijín:

—Pu'uri á'atee tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj sej siyen tí'ijchú'eve'e, seajta siyen tirajpuajtzí tujri jime'e, caxu mé'e tejé'ecua'a. ³⁴ Nu'uri tejá'amua'ixaate'e sej a'atzu tiú'ucua'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e sej si caí huácui'ini, a'iné capu tí'itj a'ij á'amuaruuren.

³⁵ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu 'i pan huirá'i. Tí'ij i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, mejseíracaa í teite. Tí'ij i ra'antítaaraxi í pan, aj pu i a'utéjche ti ráacua'ani. ³⁶ Naíimi'i mú á'ujca'anejca'a. Mat'í'ij mi tiú'ucuaa majta a'íime. ³⁷ Ayee tu ará'axcaa a'achú cumu hua'apua ciento japuan huaícate japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi tej araté'ecaa í baarcu jetze. ³⁸ Mat'í'ij tiú'ucuaa a'achú ti hua'aránajcheca'a, mat'í'ij mi ra'ateájrie á jaata'a me'ijna í triigu ti ij caí ché'e tíjetere í baarcu.

Tí'ij nu'u baarcu atéjrupi á jaata'a

³⁹ Tí'ij huatapuá'areca'a, camu ché'e huamuájtejcaa a'u ti ptejá'arici. Mat'í'ij mi raasej a'u ti é'eri'iri ti a'utéjcheni í baarcu, a'u ti huatéseata'a. A'uu mú tí'ijxe'eve'eca'a

mej ye'use'aráichejra'ani í baarcu í sej japua ti pua'a ri'iriistan. ⁴⁰ Mat'íj mi ra'an-tiveíjchecha'a í caujnari í mej jín ra'ijtape í baarcu. Majta raatáxipi í ciyej mej jetzen huajú'un. Mat'íj mi raatáxijtaca'a me'íjna í caujnari í ti jín ajtatápi'ihuajme'ecaa í paala í mej jín raatéchaxijte'en í baarcu. Majta miyen huaríj, merajcá'ane í cíxuri í ta'acáavii í baarcu jetze á ti aúunee ti ij ra'anján eeca jime'e a'íjna í cíxuri. Mat'íj mi huataúra'a ti rá'antini a'íjna í baarcu.

⁴¹ Ajta catu raatá'aseca'a a'ájna a'u ti á'useaata'a a'iné sej jetze pu te'ejcáxi. Capu ché'e ri'iriistaca'a mej raatáru'uxante'en a'u ti aúunee. Ajta í cítzata'an u baarcu, pu'uri teená'achijme'ecaa a'íjna jime'e ti ra'ajtéeva'ara í jaj ca'anín jime'e.

⁴² Majta me'ín xantaaru'u, mehuá'acui'icucuaa naíjmi'ica í mej aiteánami'ihuaca'a mej mi caí antajaún, ajta, mej mi caí á'uci'ica'an. ⁴³ Ajta a'ín anxíte ti tí'ajta, a'í pu ayén tí'ijxe'eve'ecaa'a ti japuan huániuuni tí'ij ráavaire'en a'íjna í Pablo. Aj pu jín caí hua'utá'a í xantaaru'u mej huá'ucui'ini. Aj pu i ayén tí'hua'uta'áj í mej raayí'tihua'a mej huatajaún mej nu'u anáaté'ee mua'atévatzin á jaata'a mej mi antajaún u jetze pújme'en a'u ti á'useaata'a. ⁴⁴ Majta nu'u seica ciyej japua huatajaún, majta seica ciyej japua ti ti'ipá'atza í baarcu jetze ajtaná'axi. A'uu mú naími'i a'ará'a u jetze pújme'en. Capu ja'ati aujámí.

28

T'íj Pablo a'uun a'utéveeca'a u Malta

¹ Tet'íj teri te'uun e'eré'etei ti e'eráahuachi, naími'i tu ruuricaa. Capu seij huamí'í. Aj tu ti ráamua'areeri'i tíjín ayée pu téja'arájtehuaa a'ájna ti e'eráahuachi tíjín Malta.

² Majta me'ín í mej a'uun é'eche, r'íi mú tí'iteteitestaca'a itejmi jemi. Mat'íj mi aúunai, aj mú mi taatajé tej ahuátapiste'en a'iné mevíyecaa, ajta huáseevi'i.

³ Ajta a'ín Pablo, ciyej pu huaré'eseij tí'ij ra'anajtuaa á tá'ataa. Aj pu i cu'ucu'u u airáane ti tiu'ujé'ica í taij jetze a'iné capu rá'aviicua'ireca'a ti pisti í taij. Tí'iquí Pablo tímu'iiri'i muájca'are'ara'an jetze. ⁴ Majta me'ín í mej a'uun é'eche, mat'íj raasej ti cu'ucu'u a'án cáviijsaa muájca'are'ara'an jetze í Pablo, ayée mú tiú'urixaate'ecaa tíjín:

—Cu xiee a'ín pú'een í ti tí'itecui'ica. Pu'uri xaa ráavai ti caí aujámí á jaata'a. Mi ajta, ayée pu hui tiraavíjte'e í Dios jemi, ti caí raatá'asin ti ruuri á'ara'ani a'íjna í Pablo.

⁵ Tí'iquí a'ín Pablo, raatéca'atzij í rumuájca'a. Aj pu i án tá'ataa huavátzi í cu'ucu'u. Capu ti'itíj a'ij ráaruu í Pablo. ⁶ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imujca tíjín pu'uri tén teájaasin. Majta seica miyen tíjín pu'uri tén mi'ini. Met'íjchu'eve'ecaa'a a'atzaj ti ti'itíj a'ij raruuren.

A'atzu á'ateevi'ica, ajta a'íjna í Pablo, capu ti'itíj a'ij ráaruu. Aj mú mi seicie tiu'umuá'aj. Mat'íj mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amijna, Dios pu hui píríci.

⁷ A'ujna vejli'i chuej ti a'utacá'a, ajta a'íjna í ja'ati í ti tajtuhuan píríci a'ujna ti e'eráahuachi, a'í pu ta'ancuré'evi'iti. Ajta, temua'a pu naa titaaxá'apuiri'i huaíca xicaj tzajta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Publio.

⁸ Ajta a'ín táatajra'an a'íjna í Publio, a'í pu tí'icui'ica'a. Jéihua pu pístacare'e, ajta a'achu'itaca'a. Tí'iquí Pablo ráamuaareca'a. Ajta raatáhuaviiri'i í Dios ti huarún. Aj pu i ra'avé'emuariej án mu'úutze'en. T'íj i huarúj. ⁹ Ayee pu'u huaríj, majta mú seica u a'uvé'uju'un í mej tí'icucui'i í mej a'uun é'eche. A'ímej pu ajta tiú'uhuaa.

¹⁰ Jé'ecan mú r'íi titaatéje, majta nain mú titaatapuaíjve a'achú ti titá'aturaate'ecaa í tej jín á'uju'un. Teti'ijta ti huátacate tej ti á'uciine.

T'íj nu'u Pablo a'uun a'ará'a u Roma

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca máxcira'i, aj tu ti atéeci seij jetze í baarcu ti ajta a'uun a'uteájturaa téjmi jamuan ajta tíj na'a caí ché'e tiú'ucimujravii'icaa. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í baarcu u Alejandria í ti taajá'utii. Ajta, ti'itíj pu seijre'ecaa'a á ti aúunee í baarcu jetze. Ti'iti pu antítaaviihuajme'ecaa hua'apua ti ayén seijre'e tíj dioosi í mej hua'apua, seij ti ayén ántehuaa tíjín Cástor, ajta í seij tíjín Pólux. Teti'ijta ti te'uun a'ucíj tej ti te'uun

u e'ará'asti, se'j jetze í chajta'a. ¹² Tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siracusa. Huaíca xicaj tu á'atee te'újna. ¹³ Tetí'ij ti a'uc'j. Tetí'ij ti te'uun vejl'i ajtéene ti e'eve'e'ástime. A'uu tu ti a'ará'a te'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Regio.

Yee ruijmua'ate'e yee yénte pújme'en pu ve'etá'eecaca'a ca'anín jime'e. Teajta se'j jetze í xicaj, a'úu tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Puteoli. ¹⁴ A'uu tu huá'uteu seica í ta'ihuaamua'a. Matí'ij mi taatajé tej te'uun a'uteáturan huá'a jamuan sei itieeri. Ayee tu te'ájna jín huaríj, tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna u Roma.

¹⁵ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a í mej me'uun é'eche, mu'uri ramua'areereca'a tej teri te'uun á'uju'un. A'íj mú jín huiráaci u chajta'a mej mi ta'antinájche. A'uu mú imúa e'eráaci me'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín El Foro de Apio, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti huaíca chi'ij e'erá'ase a'u mej á'ujta'aruaijve'e.

Tí'ij Pablo hua'use'j, aj pu 'i r'í tiraatá'a í Dios, ajta jaítze'e ahuaújca'ane í ru tzajta'a. ¹⁶ Tetí'ij te'uun a'ará'a te'újna u Roma, a'íj mú raatá'a ti Pablo ruse'j námi'ihua. Se'j pu'u racha'ica'a í xantaaru'u.

Tí'ij nu'u Pablo tihuá'a'ixaate'e a'ujna u Roma

¹⁷ Teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, aj pu i Pablo hua'utajé í mej tihuá'ajte'e í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Matí'ij tiújse'j, tí'iqui Pablo ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu hui ti'it'j a'ij huá'uruu a'íme'j jemi í teite, canu neajta auté'itze a'ájna jime'e í taye'irá. Ayee nu éene'e, majtáhua'a mú naateevi'i me'újna Jerusalén, matí'ij mi a'íime hua'utátuii í romanos. ¹⁸ Metína'íhua'uri'i, majta miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej naatátuaani a'iné canu ti'it'j a'ij huá'uruu ti ayén tiraavíjze'e mej me'ájna jín naajé'ica.

¹⁹ 'Canu ti'it'j jín tihuá'axajtzi'iran í mej Israel jetze ajtéme'ecan inee. Mi majta, matí'ij hua'ujniuuste, aj nu ni raatáhuaviiri'i ti a'íin raaxí'epi'intare'en a'ájna ti ayén ántehuaa tijín César. ²⁰ A'íj nu hui jín niyen tiraatáhuaviiri'i nej yé amuaatése'j, neajta tejamuá'ixaate'en. A'íj nu jín amuá'j'ici'i cadeena jime'e a'iné nee nu niyen che'atá nena'a ti'ijchú'eve'e í Dios matí'ij a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

²¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Capu ja'ati mú titaja'utá'iti'iri'i mú'eetzi jime'e a'ujna u Judea. Majta í ta'ihuaamua'a, í mej a'uun e'eráaci, capu ajta ja'ati ti'it'j jín ti'imua'ajtzi'i, ni capu ajta ja'ati titaatá'ixaa mú'eetzi jime'e ti'it'j pej a'ij huá'uruu mé já'ahua'a.

²² 'Ajta itejmi, ta'aráanajche tej hui ráanamua a'ij pej ti'ixa mú'ee, a'iné na'ijmi'ici'e pu a'ij pua'a namuajre'e a'ájna jime'e í ti jéjcu'a í niuucari pej tihua'ihuá'ixaa í teite. —Ayee mú tiraata'ixaa me'ájna í Pablo.

²³ Matí'ij mi raaxí'epi'intare ja'anáj mej majtáhua'a tiújseire'esin mej mi majtáhua'a ráanamua me'ájna í Pablo. Mu'iití mú ajteáxi'reca'a í teite a'u ti Pablo a'utéveeca'a. Tíj na'a aré'apua'a te'utéjche ajta chúmua'anímua, raatapuá'ajtaca'a ti tihua'ixaa a'ájna jime'e ti Dios tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. A'ájna í Pablo huá'atése'eca'a ti hua'utému'itín mej mi rá'antzaahuate'en í Jesús. A'ájna í yu'uxari jetze pu tihua'utá'ixaate'eca'a a'íin ti ra'uyú'uxaca'a a'ájna í Moisés teecan, ajta a'íin mej ra'uyú'uxaca'a í seica í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ²⁴ Seica mú rá'atzaahuate'eca'a a'ij ti Pablo tihuá'a'ixaate'eca'a. Majta seica, camu a'atzu rá'atzaahuate'eca'a.

²⁵ Matí'ij mi caí a'ij tiu'utá'a. A'íj mu jín a'uc'jxi. Maúche'e mú seica ranamuá'araca'a a'ij ti Pablo tí'ixajtaca'a. Tí'ij ra'antipuá'ajte, ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tzáahuati'ira'a pu hui jín tihua'utá'ixaa á'a-muavaujsimua'aci'i tí'ij a'íin Isaías ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tijín:

²⁶ Aricu, huá'a tzajta'a a'íme'j jemi í teitestemua'ame'en.

Patá'aj nu'u tihua'utá'ixaate'en yee mú'een xu ranamuaara xá'aju'un, aru caxu yaú'itiée xá'aju'un.

Ja'ati pu nu'u xaa tejámuaatá'ixaate'esin a'ájna jime'e í niuucari, aru caxu ramua'aréeren a'ij ti huataújmu'a'a.

²⁷ Ayee nu nu'u huá'aruuren a'iné mu'uri hua'uteána í huá'axiejniu'uca jetze.

Majta nácxua'i pú'een.

Yee mú cu xiee mecaí tanamuaj.

Camu nu'u majta atanéjne'e.

Canu xaa hua'utá'asin mej mé uunéjne'ere.

Canu neajta hua'utá'asin mej ráanamua a'íme mej mi yaú'itiée muá'ara'ani í ru tzajta'a, mej mi caí yé vé'uju'un ineetzi jemi nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayee a'íjna í Isaías í Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ 'Setá'aj hui siyen ráamua'aree mú'een, íjii ti yú auumé, ti Dios ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi miyen che'atá mena'a tira'ancuré'an í ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti nu'u huá'a japua huatániuni. A'íí mú xaa ranamuajran, micu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

²⁹ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi a'ucíj í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Matí'ij mi huiráaci á pua'acié. Aj mú mi tí'itíurixáate'ajraa rujímua'a.

³⁰ Ajta a'íjna í Pablo, a'úu pu á'atee hua'apua nine'ira'a a'ujna u chi'ita í mej huataújneij tzajta'a. A'íí pu hua'ancuré'evi'itijicare'e nájmi'ica í mej yé'emuaarecare'e. ³¹ Jéihua pu tihúa'a'ixa'atehua'a a'íjna jime'e ti Dios nain jín antiújmua'aree íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta tihúa'amua'atehua'a a'íjna jime'e í tavástar'a, í Jesús ti Dios án yá'ujra í ípuari japua. Capu tí'itziine'eca'a a'íjna í Pablo. Ajta capu ja'ati niu'ucami'ica'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Roma a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ A'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e í nej ravaire'e í Círíistu'u ti i'i Jesús. A'íi pu na'antíhuau ineetzi, i nej i'i Pablo nej ni ne'íjna jín te'ará'asten a'ij ti a'íin tinaa'íjca. Ayee pu een jín na'avé'ehuaú huá'a tzajta'a í seica, nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios huá'a japua huániuuni.

² Jéjcuá imuá pu Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén r'íi tihua'utá'an a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín miyen ra'utéyu'uxaca'a me'íjna jetze í yu'uxari ti yen téjmi jemi huateájturaa. ³ Ajta a'íin í niuucari, a'íj pu jíme'en raxa a'íjna ti i'i yaujra'an pú'een, ti ajta airáane a'íjna jetze í David teecan. Ayee pu teja'uré'ene a'íne a'íi pu teáatacan huanú'ihuaca'a matj í seica.

⁴ Mí ajta a'íin í Dios, a'íi pu á'iyen ayén ra'antíhua'u ti nain jín antiújmua'areere a'íjna jime'e ti a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti ayén raatamuá'a tíjín niyauj pu yee pú'een. Dios pu ayén nain jín tira'íjca tí'ij a'íin a'itáaa huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa Jesús ti ajta i'i Círíistu'u. A'íi pu tavástara'a pú'een.

⁵ Círíistu'u nu jetze ra'ancuré'a a'íjna ti jín í Dios r'íi tinaatá'a nej ni niyen jetzen me'ecan á'ura'ani huá'a tzajta'a í teite nej ni niyen hua'utá'inen mej mi ra'ará'astijre'en me'íjna í tavástara'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuate'en, naími'i í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

⁶ Seajta mú'een, mú'een xu seajta huá'a jetze ajtémecan a'íime í teite, í ti Dios ajta amua'antíhua'u mú'ejmi sej si jetzen ajtémecanta xá'ara'ani í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u.

⁷ A'íjna yu'uxari jetze nu niyen tejá'amuayu'use'e najmí'ica mi sej se'uun huachéjme se'újna u Roma, mú'een í ti Dios já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'antíhua'u sej si jemin seíire'e xá'ara'ani. Ché'e ayén teja'uré'enen ti a'íin í Dios, í tej rájya'upua, ajta í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, miché'e me'ín r'íi tejamuata'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Pablo pu nu'u raxí'eve'e ti huaja'uvé'emuaare u Roma

⁸ Amuacaícan jime'e, ayée nu najmí'i r'íi tiratá'aca ne'íjna í Dios í nej ravaire'e ne'íjna jime'e sej siyen tirá'astijre'e í Dios. Jamuan í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, ayée nu r'íi tiratá'aca, a'íne nain japua í chaanaca mu'uri ramua'aree sej siyen té'atzaahuate'e.

⁹⁻¹⁰ Ajta a'íin í Dios, í nej ravaire'e nain jín a'achú nej a'anca'anéecan jín niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íi pu tirú'umua'aree nej ja'anáj ti na'a niyen amua'utámua'areeri'i net'íjtá rahuavíraj ná'aye'i. Ayee nu tí'ijhuavii ti ayén neetá'acare'en í Dios nej ne'uun á'amuamuaare ná'ara'ani ti pua'a ayén Dios tirá'aca'ane. ¹¹ Jéihua nu á'amuaseijramí'i nej ni ca'aníjra'a amuaatá'an sej si se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si jaítze'e te'utáviicua'i.

¹² Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'eve'e inee, tej ti tiyen che'atá tena'a ca'aníjra'a huatáta'an itejmi jemi, a'íjna jime'e tej taxí'ej té'atzaahuate'e taxí'evi'ira'a jime'e.

¹³ Ayee nu neajta tí'ijxe'eve'e, ne'ihuamua'a, sej siyen ráamua'aree nej mu'ití niyen raaxí'epi'intare nej ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. Tíj na'a nej amuacaí niyen tiraaxí'epi'intare nej niyen huárini, tíj na'a ti yú e'iré'ene, ti'itj pu naatá'ijmíjri'i nej ni caí ne'uun á'ume'en. Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen che'atá nena'a tiraamuá'itin mú'ejmi jime'e í nej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ij nej neri tiraamuá'iti huá'a tzajta'a í seica í teite í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁴ Ayee nu neri ne'íjna jín te'atánratziiri'i í Dios jemi nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej raayí'iti hua'aníuuca a'íime í mej Grecia é'eme'ecan, nej ni neajta tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Capu amín a'ij ti pua'a

jeihua mé té'umua'aree nusu ti pua'a mecaí ti'itj a'ij té'umua'aree, naúche'e nu niyen tihua'utá'ixaate'esin naíjmi'ica. ¹⁵ A'ij nu jín jeihua a'anca'anéecan jín niyen raxí'eve'e nej neajta tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios a'amua japua huániuuni, mú'een, mi sej Roma é'eche.

Ti té'eviicua'i í niuucari

¹⁶ Capu netévi'iraste'e a'ijna í niuucari, sino a'ij nu jín rí'i tiratá'aca í Dios, a'iné í niuucari jetze pu me'ecan í muári'eri'ire'ara'an í Dios í ti jín huá'a japua huániuuni naíjmi'ica í mej ra'ará'astijre'esin, amuacaícan a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, majta á'iyen a'íime í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹⁷ A'ijna í niuucari jetze pu ajta sejre'e a'ij ti huarj í Dios mej mi me'ín teite miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mú xaa ne'u rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi tj na'a rusén jime'e, me'ijna jime'e mej meri té'atzaahuat'e. A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “A'ijna ti urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi í ru tzajta'a, a'í pu ruurican huateáturaasin a'ijna jime'e ti arájca'ane a'ijna jime'e ti té'atzaahuat'e.”

Naími'i mú á'atura í Dios jemi

¹⁸ Mí ajta, júte'e pu e'evé'eme'ecan a'ijna ti jéjre'e sejre'e ti rí'i huápi'i niu'ucami'i í Dios a'ijna jime'e a'ij mej rici í teite a'ijna ti a'ij pua'a 'een, a'ijna jime'e í mej meri mé rúurie í Dios, majta a'ij pua'a tihua'ajcha'íi ruxí'ej teite, majta miyen tihua'ijmíi mej caí ché'e ranajche í Dios tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú 'een jín huá'aruure mej mi a'ij pua'a tí'tete'testa muá'ara'ani. ¹⁹ Ajta tj na'a ti ayén í'iri'iri ti ja'atí ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti 'een í Dios, matj mena'a pua'amé í teite miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a a'iné Dios pu rusej ari hua'utasejrate.

²⁰ Tj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, temua'a pu naa ayén tihua'amitiejte'e á'aye'i a'íime a'ijna í tej caí rasise'i tají'i jime'e. A'í pu xaa ayén tirá'amitiejte'e á'aye'i a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios, ajta ti ayén huateáturan tj na'a ti yú auca'ití a'ame, tj na'a rusén jime'e, a'iné ayee pu 'een í Dios. Ayee pu tirá'amitiejte'e á'aye'i a'ijna jime'e ti Dios ari raatétaahuaca'a. A'ij pu jín, capu rí'irí ti ja'atí ayén jetzen sej té'ujpuaapua'are'en. A'íime mú rujímua'a miyen pú'een.

²¹ A'í mú ramua'atejca'a í Dios. Majta raatéxehuataca'a me'ijna jime'e mej caí ché'e ranajcheca'a me'ijna ti i'í Dios, camu majta rí'i tiraatá'acare'e. Mí majta a'íime, a'ij mú jetze ucájrupi mej me'ijna jetze tiú'umua'ati í mua'atzíira'a ti caí ti'itj vaire'eca'a. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti ayén tihua'utámitiejte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

²² Matí'ij mauj miyen tí'ixajta'a tijín teen tu yee rí'i metíteumuámua'aree, capu ayén tel'irájraa. Jaítze'e mú caí mé uumuámua'aree muá'araa. ²³ Ayee pu tihua'aruurejca'a asta mena'a caí raatapuá'ajta'a mej miyen rí'i tiraatá'an me'ijna í Dios ti caí ja'anáj mí'ini. Ayee mu'u sej huateánajcheca'a ti ayén sejre'e tj tevi na'ari tj pina'a nusu tj tí'itj ti muáacuaca ajta'ícajmee ca'ín tí'itj ti á'usinuuren.

²⁴ A'ij pu jín Dios ayén mé hua'uhua'axi mej mi miyen ra'ará'astijre'en naíjmi'i tj na'a ti a'ij pua'a 'een ti ayén tihua'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, tí'itj ti na'a ti a'ij pua'a 'een í mej jín huaújtemua'ave'en. A'í mú majta miyen tí'ijri'irée muá'araa í ru jetze tj na'a ti tiu'utévi'iraste'e.

²⁵ Ayee pu a'ijna jín tihua'uruu a'iné a'í mú ya'uhua'axi me'ijna ti jime'en raxa í Dios tzáahuati'ira'a jime'e mej mi ra'ará'astijre'en me'ijna ti hua'itzi na'a pú'een. A'í mú miyen hua'uté'najcheca'a, majta hua'utévai a'ímej ti Dios huá'utaahuaca'a. Camu ché'e mi ravafre'ecu muá'araa me'ijna í Dios, í tej tiyen rí'i tiratá'aca tj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

²⁶ A'ij pu jín Dios ayén hua'utá'a mej mi miyen ra'ará'astijre'en tí'itj ti a'ij pua'a éene'ecan jín huíránineica í huá'a tzajta'a, tj na'a ti tiu'utévi'iraste'e. Ajta a'íime í mej 'uuca í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a, a'í mú tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tite'enteújnaxca teteca jamuan a'ij ti a'ín Dios tihua'uteájtuaa. Ayee mu'u 'een jín huarj mej mi miyen seicié huárini ti caí a'ín Dios ayén éeni'ici'e tihua'uteájtuaa.

²⁷ Majta a'íime í teteca, ayée mú che'atá mena'a tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tihua'anteánaxcan í uuca a'ij ti tiraaxí'epi'intare í Dios. Ayee mú éeni'ici'e huaríj me'íjna jime'e mej ruxí'ej teteca jamuan huaújxana'acira'aten a'íjna jime'e í ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a huiiránineí. Ayee mú huaríj me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e í ruxí'ej teteca jamuan. A'íj pu jín pu'uri tihua'ucí'i a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e í mej jeíhua huápi'i a'ij pua'a huaríj.

²⁸ Ajta, a'iné capu ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén raavíjte'eca'a mej miyen ráa-mua'ati í Dios, a'íi pu ayén hua'utá'a mej miyen tiú'umua'ati a'ij mej tirájteu rujímua'a a'íjna jime'e í rumua'atzíira'a. Ayee mu'u huaríj me'íjna jime'e ti caí ti'itíj vaire'e, ajta mej mi miyen tí'ijri'irée tíj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e.

²⁹ Nain pu huá'a jemi seijre'e ti a'ij pua'a 'een. A'íj mú jín huaújxana'acira'ataca'a, majta a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Jé'ecan mú tí'inecua'atzeca'a. Jee xaa ne'u a'ij mú pua'a tí'iteteitestaca'a. A'íj mú jetze ucájrupi: a'íi mú ti'iteúra'ate'ecare'e í tí'á'ara'an í ruxí'ej tevi. Majta tí'itecui'ica. Jéihua mú majta ruté'axi'icaa. Majta rucuanamuajca'a rujímua'a. Majta mú a'ij pua'a huá'aruurejca'a í ru'ihuaamua'a. Jee xaa ne'u, ayée mú rici. A'ij mú pua'a tiú'ujjepe'e.

³⁰ Hua'itzi mú jín tihuá'a'ixaate'e í ruxí'ej teite, majta rájcha'íire'e í Dios. Majta ruxí'evi'ira'a jín hua'utéxieehuataca'a í ruxí'ej teite. Majta á'ujtzaahuate'e. Ayee mú ruseíjrataca'a mej nu'u huápi'i ruxe'eve'e. A'íj mú majta jetzen ucájrupi a'ij mej ye'í huárini mej mi a'ij pua'a tihua'utzeíjrajmua'an. Camu majta huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. ³¹ Camu a'atzu miyen tí'ijri'ire ti x'í'epi'in 'een seijre'e. Jéihua mú majta caí araúraste í mej jín te'ataújratziiri'i. Camu majta huá'axe'eve'e í ruteítestemua'a. Camu a'atzu xaa ne'u hua'acu'uvée muá'aye'i í ruxí'ej teite.

³² Rumua'atzíira'a mú jín tirú'umua'aree a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tiráaci'iti ti huámi'ini a'íjna í ja'ati ti ayén tí'ijri'ire. Capu huá'a jetze ruxe'eve'e. Maúche'e mú miyen rici. Majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a tí'ijri'irée muá'ara'ani.

2

Dios pu tzáahuati'ira'a jín tihuá'axijte'e í teite

¹ Pajta mú'ee, ja'atí pej pírici, ti pua'a piyen seij jetze tí'ijpua'ajte'e í a'axí'ej tevi ti'itíj jime'e. Capu ri'irí pej piyen tiu'utaxáj yee capej a'íin pu'éene'e í pej jín piyen huaríj ti'itíj ti a'ij pua'a 'een. Mú'ee pej aseíj á jetze tiá'apua'ajte'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a ti'itiá'acha'íi a'ij ti a'íin ti'itiújcha'íi a'íjna í pej jetzen ti'itíj jín tí'ijpua'ajte'e. ² Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti a'íin Dios ayén tihua'uxíjte'en tzáahuati'ira'a jime'e a'íimej í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi.

³ ¿Ni qui ayén timuá'amitiejte'e ti caí Dios puaíjtzí muaatá'asin, mú'ee mi pej piyen che'atá pena'a a'ij pua'a ti'itiá'acha'íi tíj ajta a'íin a'ij pua'a ti'itiújcha'íi í pej jetzen tí'ijpua'ajte'e ti'itíj jime'en? ⁴ ¿Ní qui mú'ee pej raatéxieehuataca'a pe'íjna í Dios ti jeíhua huápi'i rí'i timuaatá'aca, ti ajta mua'acu'uvée á'aye'i? Aúche'e pu té'eviicua'i mú'eetzi jime'e. ¿Ni caí ti'itíj mú'eetzi jetze tásiseiri ti Dios ayén rí'i timuaatá'aca pej pi seicié tiú'umua'ati í jemin?

⁵ Mí pajta mú'ee, ¿a'iné pej pi peri ra'iteána í á'axiejniu'uca pej pi caí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi? Ayee pej ramuá'itici ti a'íin Dios jeíhua huápi'i puaíjtzí muaatá'asin a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen ayén huataseíjre'en á jéjre'e í Dios tí'ij nain jín tité'axijte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

⁶ A'íi pu Dios nu'u ja'atí ayén tiu'utá'asin a'ij ti nu'u tiraavíjte'e seij ajta seij. ⁷ Majta seica, a'íi mú í mej miyen té'eviicua'i mej miyen rí'i titetiújcha'íi me'íjna jime'e mej miyen rahuauhuau ti Dios ayén rí'i tihua'utá'an, ti a'íin ajta ve'ecán jín tíhua'uta'ajíte'en, ti ajta ayén tihua'utá'an mej mi ruurican huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e, ayée pu xaa ne'u tihuá'aci'iti mej ruurican huateáturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ajta a'íime í mej rujíimua'a mena'a rájteuve, majta caí á'ujca'ane mej miyen ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna, sino a'íi mu'u me'íjna jín ra'ará'astijre'e me'íjna ti huá'a tzajta'a huiiránineí ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tihuá'aci'iti ti Dios ayén hua'ajteá'axi'isin. A'ij pu pua'a tihua'utá'asin í puajtzi a'íjna jime'e ti niu'ucami'i.

⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, jé'ecan pu hua'utamuári'eriste'esin. Dios pu huápi'i puajtzi hua'utá'asin, amuacaí a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, ajta á'iyen a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁰ Majta a'íime, matíj mena'a pua'amé í mej rí'i titetiújcha'íi, Dios pu ayén rí'i tihua'utá'asin. A'íi pu ajta ve'ecán jín tihua'uta'ajte'esin. Temua'a pu naa hua'anpuá'ajte'esin tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu xaa ne'u tihuá'aci'iti a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ayee pu té'eme a'iné naími'i mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. ¹² Matíj mena'a pua'amé í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée mú majta á'apua'aren. Mí ajta Dios pu caí huá'axijte'esin a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime í mej ra'ancuré'a me'íjna í niuucari, ti pua'a miyen ti'itíj jín até'itze'ara'an, matíj mena'a pua'amé, a'íjna í niuucari, a'íi pu xaa ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin. ¹³ Ayee pu'u, a'iné a'íime í mej urarí'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi, camu miyen huateáturaasin me'íjna jime'e mej ranamua me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Camu xaa ne'u, sino ayée mú xaa urarí'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tirá'axa a'íjna í niuucari.

¹⁴ Jee xaa ne'u, a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari, ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'ij ti ti'ixa me'íjna jime'e mej a'ij tirájteu í ru tzajta'a, ayée pu a'íjna jín huataújmuua'a mej ru tzajta'a a'ij tirájteu me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁵ A'íi mú miyen tí'itaseijrate'e tíj na'a a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e í niuucari í mej jín tí'ajta. A'íi pu seijre'e í huá'a tzajta'a. Tzáahuati'ira'a pu jín hua'atá'aca mej xaa tirú'umua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayee pu huá'a jetze tí'ipuaapua'ajte'e í huá'amua'atziira'a, ajta a'íi pu tihua'atá'uuni'iraca.

¹⁶ Ayee pu té'eme a'ij nej tejá'amua'ate. A'ájna xicájra'a jetze ti jetzen nain jín antiújmuua'areere a'ame a'íjna í Jesús ti ajta íi Ciriístu'u, Dios pu raatá'asin ti a'íin Ciriístu'u huá'axijte'en í teteca tíj na'a í mej jín miyen tiú'uruu aviítzi jime'e.

A'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ajta í niuucari ti Moisés raateájtuaa

¹⁷ Pajta mú'ee, tiché'e tiyen mú'etzi jín tiu'utaxáj pej nu'u pe'íjna jetze ajtémecan í Israel, pajta rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, pajta piyen á'atzaahuate'e pe'íjna jime'e pej nu'u ranajche tzáahuati'ira'a jime'e í Dios. ¹⁸ ¿Ni qui ayén ti'ayajna, nusu peri ramua'aree a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e? ¿Ni pajta peri piyen raxí'epi'intare'e í ti í'ixi'epi'ín pe'íjna jime'e pej temua'a naa tihuá'amua'ate pe'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta?

¹⁹ ¿Ni qui pajta piyen tí'limua'atze pej nu'u raayí'iti pej tihuá'umua'aten a'íime í mej caí ja'anáj ti'ihuaújmuua'ate? ¿Na'ari pej nu'u raayí'iti pej tihua'utaseijrate'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti 'een í Dios? ²⁰ ¿Ni qui piyen raayí'iti pej rí'i tihuá'umua'aten a'íime í ti caí ayén tihuá'amitíejte'e a'ij ti tiraavíjte'e, nusu piyen raayí'iti pej tihuá'umua'aten a'íime í mej caí xi huavaújse? ¿Ni qui ayén ti'ayajna pej piyen raayí'iti a'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, ti ajta ayén tzáahuati'ira'a jín té'eyu'usi'i? ¿Ni tzaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í niuucari pej pi nain jín rú'umua'areere?

²¹ Tí pua'a ayén ti'ayajna mú'etzi jemi, mi pej seica tiú'umua'aten, ¿a'iné 'een jime'e pecaí piyen tiá'amua'ate asej? Mí pej piyen tihuá'amua'ate mej nu'u caí tiu'unáhua'an, ¿ai qui piyen caí tí'inahua'aj mú'ee? ²² Ayee pej pajta tihuá'ixaate'e mej nu'u caí ruxána'acira'ate. ¿Ni qui mú'ee pecaí axana'acira'ate? Mí ti caí mua'ará'ananajche mej huá'anajche í mej caí dios pú'een, ¿ni pecaí piyen tí'inahua'aj huá'a teyujta'a tzajta'a? ²³ Mú'ee pej ca'anéri hua'atá'aca mej mi ratéxieehua í Dios a'íjna jime'e

pej caí ra'ará'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Mí pajta mú'ee, mú'ee pej ahua'atzaahuate'e pe'íjna jime'e í niuucari.

²⁴ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i, tijín: “A'ij mú' pua'a tiya'usej í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mú'ejmi jime'e.” ²⁵ Tí pua'a piyen rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, aj pu xaa ayén timuaatévaire'esin mej mi ráamua'aree í teite pej pe'íjna jetze ajtémecan a'íjna í Israel. Mí ajta, ti pua'a piyen tí'itj jín auteáturan pe'íjna jetze í niuucari, ayée mú' muáruuren matj hua'arujca a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Ajta, ja'atí ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti pua'a a'ín ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, ¿ni caí Dios ayén tiraatá'asin a'íjna í ja'atí ti ayén éene'en huateáturan a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan tjj í ja'atí ti ra'antisíjcheca'a í runavij? Jee xaa ne'u, ayée mú' rici. ²⁷ A'íjna í ja'atí ti caí ra'antisíjcheca'a í runavij ti ajta auj rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, a'í pu muá'axijte'en mú'etzi a'íjna jime'e pej até'itzea'ara pe'íjna jemi í niuucari. Capu amín a'ij pej peri ra'ancuré'a pe'íjna í niuucari, pajta ra'antisíjcheca'a í á'anavij.

²⁸ Tí pua'a ja'atí ayée na'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, capu ayén huataújmua'a ti a'ín í ja'atí tzáahuatí'ira'a jín Israel jetze ajtémecan. Capu xaa ne'u. Ajta a'ín í ja'atí ti ayén ra'antisíjcheca'a í runavij, capu ayée na'a tí'ivaire'e ti ij ayén seíre'e á'ara'ani mé jéjre'e í huá'ire'ara'an jetze. ²⁹ Capu ayén tí'ayajna ti ja'atí tzáahuatí'ira'a jín Israel jetze ajtémecan a'íjna jime'e ti a'ín te'ará'astijre mé jéjre'e seijre'e. A'í pu'u xaa ruxe'eve'e ti a'ín nain jín araúrasten í ru tzajta'a. Ajta, a'íjna í tí'ití ti tí'ivaire'e ti ij ja'atí ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi, capu a'í na'a í mej miyen tí'ijri'ire í ruhuá'ira'a jime'e. Capu ajta a'í na'a pírici í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, sino a'ii pu a'ín pírici ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rí'í ráaruuren í ja'atí í tzajta'an. Ajta a'íjna í mej jín rí'í tiraatá'asin a'íjna í ja'atí, capu huá'a jemi a'iránineica í teite sino Dios pu jemi airánineica.

3

Cirístu'u pu tá'ari'ira í tej jín auteájturaa í Dios jemi

¹ ¿Tí'itájni jín a'ij rá'amua'araj a'íjna í ja'atí ti Israel jetze ajtémecan? ¿Ni qui tí'itj a'ij tiraatéva'iri ti a'ín ra'antisíjcheca'a í runavij? ² Ayej xaa ne'u. Jéihua pu tira'ancuré'asin, ajta mu'icáca pu jín raatéva'iri, a'íjna jime'e ti Dios amucaí raateájtuaa í runiuuca a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

³ Mí majta seica, camu miyen tira'ará'astijre. ¿A'iné huataújmua'a a'íjna í mej caí miyen tira'ará'astijre? ¿Ni qui miyen ra'uré'uuna me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í?

⁴ Camu a'atzu xaa ne'u. Ché'e ayén éene'en í Dios jemi ti a'ín Dios rusej ayén tzáahuatí'ira'a jín huateáturan tjj na'a rusén jime'e. Mí majta í teteca, ché'e ayén éene'en mej tí'ihua'itaca. Ché'e ayén éene'en a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín:

Mej mi ráamua'aree ti ayén tí'ayajna
a'ij pej peri tiu'utaxájtaca'a,
pej pi tiu'utémuaitin pe'íjna jime'e
mat'íj me'ín muá'axijte'en.

⁵ Tí pua'a ayén seijre'e ti Dios ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa a'íjna jime'e tej caí rá'astijre'e iteen, ¿a'iné huataújmua'a amíjna? ¿Ni qui tiyen tiu'utaxá a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej caí ramua'ate í Dios? Ayee mú' tijín: “Capu nu'u xé'epi'ín rici í Dios a'íjna jime'e ti a'ín huataniú'ucan itejmi jemi.”

⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ayén tí'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti a'ín Dios huá'axijte'en nájmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁷ Rí'irí ti ja'atí ayén tiu'utaxá yee: “¿A'iné 'een jime'e Dios ayén auj ná'axijte'en a'íjna jime'e í nej nu'u auteájturaa í jemin? Capu ayén tiraavíjte'e a'iné Dios pu jaítze'e

tzáahuati'ira'a jín huateáturaasin a'íjna jime'e nej nu'u tí'ihua'itaca. Ajta jaítze'e mú miyen rí'i tiratá'aca í Dios me'íjna jime'e."

⁸ Tí pua'a ayén ti'ayájnache'e a'ij ti ti'ixa a'íjna í ja'ati, ayée pu ajta ri'iríistaca'a tej tiyen tiu'utaxájtache'e tijín: "Tiché'e nu'u tiyen a'ij pua'a tirájcha'ii ti ij ayén huateáturan í ti í'ixi'epi'in." Jee xaa ne'u, ayée mú seica ta jetze tí'ijpua'ajte'e tej nu'u tiyen tí'ixaxa'a. Mu'uri xaa ne'u miyen ra'antimuá'iti ti Dios ayén a'íjna jín huá'axijte'en. Naími'i tu auteájturaa í jemin.

⁹ ¿A'iné na'aqui? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti jaítze'e naa tí'itavaire'e itejmi i tej Israél jetze ajtémecan caí a'ímej? Capu xaa ne'u a'atzu, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a ti a'íjn í ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu ta'antimuá'iti tej ti a'uté'itzee í Dios jemi naíjmi'ica iteen i tej Israél jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ¹⁰ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín:

Capu nu'u mé'e ja'atí

ti ayén urarí'ene'acan jín seijre'e.

Capu ja'atí.

¹¹ Capu nu'u mé'e ja'atí

ti yaú'itie a'ij ti 'een í Dios jemi.

Capu nu'u mé'e ja'atí

ti ayén rahuauhuaú ti ij raateánajche.

¹² Naími'i mú meri mé rúurie méjca'i.

Camu ché'e ti'itíj jín tí'ivaire'e í jemin.

Capu mé'e ja'atí

ti ayén rí'i ti'itiújcha'ii.

Capu ja'atí xaa ne'u.

¹³ A'ij pu pua'a namuajre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Runeanu mú jín tí'ihua'itaca

mej mi huá'ucuanamuan í ruxí'ej teite.

Ayee pu che'atá na'a tí'ivaire'e í niuucari

í mej jín tí'ixaxa'a

tíj ajta í huá'ave'eri ti je'ihuajé'ica,

a'íjna ti cu'ucu'u jetze 'aíjninei.

¹⁴ Jéihua mú a'ij pua'a tiú'ujjepe'e,

majta huápi'i jeíhua huá'ajaaxiejte'e í ruxí'ej teite.

¹⁵ Ca'anacan mú a'uruáachejye'i

mej mi seij huajé'ica mé já'ahua'a.

¹⁶ A'u ti na'a mej é'eciñej,

a'íi mú a'ujca'anéecan jín raaté'uuna

tíj na'a ti a'uun tejé'eseijre'e.

Jéihua mú puaíjtzi hua'atá'aca í ruxí'ej teite.

¹⁷ Capu ayén tihua'amitiejte'e a'ij ti 'een

tí'ij Dios hua'utéjpua'ajte'en í teite mej mi ru'ihuaamua'atan temua'a naa.

¹⁸ Camu majta rá'atése'e í Dios.

Camu majta ratá'aca ti huá'a jemi seijre'e.

¹⁹ Teajta iteen, tu'uri tiyen ramua'aree a'ij ti ti'ixa í niuucari í mej jín tí'aijta. Ayee pu tihua'ixaate'e a'ímej í mej jetzen ruxe'leve'e mej miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í niuucari. Ajta ayén huatétuihuaca'a mej mi huateáturan mej caí ché'e ti'itíj xajta naíjmi'i í teite me'íjna jime'e ti caí ché'e mé'e ti'itíj í mej ru jetze rujpuá'ajte'en. Ayee pu'u te'irájraa ti ij ayén ámitieere'e ti Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua a'íjna jime'e mej auteájturaa í jemin.

²⁰ A'ij pu jín, capu ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íjn ja'atí ayén rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Mí teajta iteen, ayée tu

'een jín ramua'aree ti'itíj ti píríci ti a'ij pua'a 'een tel'íjna jíme'e ti caí rí'írí tej nain jín ra'ará'astijre'en tel'íjna í niuucari.

²¹ Ajta íjii, pu'uri ayén titaataseíjrate a'ij ti tí'írí'írí tej tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Tu'uri ramua'aree ti caí ayén che'atá na'a tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a tí'ita'ixaate'e a'íjna í niuucari, majta a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²²⁻²³ Aye pu che'atá na'a tihuá'aci'iti naíjmi'ica mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi me'íjna jíme'e mej miyen ra'ará'asten me'íjna í Jesús ti ajta i'í Círíistu'u. Aye pu che'atá na'a tihuá'aci'iti a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné naími'i mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. Naími'i mú majta auteájturaa í jemin. Ajta capu ja'atí ayén raayí'iti tí'ij ayén nain jín rí'i tiraatá'an í Dios.

²⁴ Ajta pu Dios ruxí'evi'ira'a jín ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íjna jíme'e ti a'í pu ayén rí'i tihua'utá'a. Aye pu 'een jín huá'a japua huaniú a'íjna jíme'e a'ij ti huaríj í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús. ²⁵ Dios pu ayén raateájtuaa í Jesús huá'a tzajta'a a'íime í mej yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua ti ij a'íin ayén huataúra'an tíj muai'ivéjri í ti jín tiu'utanájchita a'íjna jíme'e í mej té'echa'íica'a í Dios jemi. Ajta ti ij a'íin hua'utéjpua'ajte'en í Dios jemi a'íjna jíme'e mej rá'atzaahuat'e. Dios pu ayén huaríj ti ij ayén tihua'utaseíjrate'en ti caí a'íin a'ij pua'a huaríj tí'ij a'íin amuacaí tihua'utá'uuni'iri'i í mej jín auteájturaa í jemin. Capu a'ájna'imua puaíjtzi hua'atá'acare'e. ²⁶ A'í pu ajta ayén huaríj mej mi me'ín í mej huáteite íjii miyen raasej ti a'íin xí'epi'ín huaríj a'íjna jíme'e ti rusej urarí'en. Aye pu ajta huaríj mej mi ráamua'aree ti ajta xí'epi'ín ríci a'íjna jíme'e ti ayén tihuá'axí'epi'intari'i mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, naíjmi'ica, a'achú mej pua'amé rá'astijre'e.

²⁷ Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿ti'itájni jín tá'atatzaahuat'e? Catu ti'itíj jíme'e, a'iné capu ché'e ayén tiraavíjte'e. ¿Ti'itájni píríci í niuucari ti taatá'ijmíjra? ¿Ni qui a'íjna jíme'e tej ra'ará'astijre'en tel'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta? Capu xaa ne'u a'íin pú'een, sino a'íjna í niuucari í tej jín té'atzaahuat'e.

²⁸ Aye pu xaa ti'ayajna, a'iné ayée pu titá'amitíjte'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jíme'e ti a'íin ja'atí té'atzaahuat'e. Ajta capu ti'itíj jín raatéva'iri ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

²⁹⁻³⁰ Ajta a'íin í Dios, ¿ni qui ayée na'a pú'een huá'a Dios, í mej Israel jetze ajtème'ecan nusu ajta huá'a Dios pú'een a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan? Jee xaa ne'u, a'íi pu ajta huá'a Dios pú'een a'iné seij pu'u a'íin pú'een í Dios. A'íi pu huá'axijte'en a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin me'íjna jíme'e í mej té'atzaahuat'e. A'íi pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'iné ayée mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e. ³¹ ¿Ni qui tiyen tel'íjna jín ra'uré'uuna tel'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta tel'íjna jíme'e tej tiyen té'atzaahuat'e? Catu xaa ne'u. Mí teajta iteen, teen tu tel'íjna jín raanaíjmire'en.

4

Jíme'en a'íjna í Abraham

¹ ¿A'iné tena'a tiu'utaxájta tel'íjna jíme'e í tayaaxújci'i, a'íjna í Abraham teecan, í tej jetzen airáne? ¿A'iné tíraarí'ire a'íjna jemi í Dios?

² Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ti pua'a a'íin Abraham ayén ri'éene'ecán jín huateáturanche'e í Dios jemi, a'íjna jíme'e ti ayén ti'itíj jín te'ará'aste, aj pu xaa ri'íríista á'ame'enche'e ti a'íin rusej ahuaújtzaahuat'en. Mí ajta caí, capu a'atzu ri'íríistaca'a ti ayén huárini í Dios jemi.

³ Mí ajta, ayée pu té'axa í yu'uxari jetze tíjín: "Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios. A'íj pu jín, ayée pu Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i ti a'íin ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa

í jemin.” Ayee pu té'eyu'usi'i. ⁴ Niché'e seij huataxáj í niuucari. Tí pua'a ja'atí ti'itíj jín tí'imuari'e, ayée pu ruxe'leve'e mej tiraanájchite'en me'íjna jime'e ti a'íin tiu'umuáriej. Camu ti'itíj raatapuaijve'esin ruxí'evi'ira'a jime'e, sino ayée mú tí'ijnajchite'en a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén raamuá'itin ti ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti ayée na'a tiu'umuáriej ti'itíj jime'e. Mí ajta a'íin, ti pua'a ayén rá'antzaahuat'e'en a'íjna ti tihuá'axi'epi'intari'ire a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, ti pua'a rá'antzaahuat'e'en na'a a'íjna í ja'ati, Dios pu a'íjna jín tí'ijxi'epi'intari'iran ti ij a'íin ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

⁶ Ajta, ayée pu che'atá na'a ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í David teecan ti ayén té'axa ti nu'u Dios ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í ja'ati ti Dios ayén tiji'ijxi'epi'intari'ire ti ij ayén a'íin ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu ajta nu'u jetzen ruxe'leve'e ti a'íin ja'atí caí tiu'umuáriej ti'itíj jime'e ti xí'epi'in 'een. ⁷ Ayen tíjín:

Rí'i pu tihua'utá'a a'ímej

í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i
í mej jín auteájturaa í jemin.

Miché'e me'íjna jín huaújtemua'ave'en,
a'iné capu ché'e puájtzi hua'utá'asin.

⁸ Rí'i pu tiratá'aca a'íjna í ja'ati

ti Dios caí ayén jetzen ti'itíj jín te'ujpuá'ajte'en
ti a'íin ti'itíj jín auteájturaa í jemin.

⁹ Ajta a'íjna í ti jín Dios rí'i tihua'atá'aca, ¿ni qui a'ímej na'a cí'iti í mej meri ra'antisíjcheca'a í runavij na'ari ajta ayén tihuá'aci'iti í seica í mej caí miyen ra'antisíjcheca'a í runavij? Ayee nu neri tejámuaatá'ixaa ne'íjna jime'e í Abraham teecan, ti Dios ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i ti a'íin ri'éene'ecán jín huateájturaa í jemin, a'íjna jime'e ti a'íin Abraham ayén rá'antzaahua.

¹⁰ ¿A'anajni ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i í Dios? ¿Ni qui ayén ráaruu tí'ij Abraham caí xí ra'antisíjcheca'a í runavij? ¿Na'ari ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i tí'ij a'íin ayén ari ra'antisíjcheca'a? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu Dios ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i tí'ij ari ra'antisíjcheca'a í runavij sino tí'ij caí xí ra'antisí'iche. ¹¹ Aj pu'i ayén raateájtuaa a'íjna í ye'irá mej mi miyen ra'antisíjche í runavij. Ajta ayén huataujmuajcaa a'íjna í ye'irá ti a'íin Abraham teecan ayén ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, a'íjna jime'e tí'ij caí xí ra'antisí'iche í runavij, a'íi pu rá'antzaahuat'e í Dios.

A'íj pu jín, a'ii pu a'íin pú'een í huá'ahuaacixa'a naíjmi'i a'íime í mej caí ra'antisí'iche í runavij, í mej majta té'atzaahuat'e'e. A'íj pu jín Dios ayén che'atá na'a tihuá'axi'epi'intari'ire mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi tíj a'íjna í huá'ayaaxujci'i. ¹² Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'íi pu ajta huá'ahuaacixa'a pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij. Majta a'íime, camu miyen mena'a ra'antisí'iche í runavij, sino a'íi mú majta miyen éene'e rí'i titetiújcha'íi tíj ajta a'íjna í Abraham teecan rí'i tí'itíjcha'íica'a, a'íjna ti tahuáacixa'a pú'een, ti ajta té'atzaahuat'e'eca'a tí'ij caí xí ra'antisí'iche í runavij.

¹³ í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'íi pu raanaíjmire a'íjna jime'e tej rá'antzaahua

¹³ Ajta pu Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham, ajta a'ímej jemi í mej jetzen airáane ti nu'u ayén tiráaci'iti nain ti seijre'e íiyen chaanaca japua. Capu Dios ayén te'ataújratziiri'i, a'íjna jime'e ti a'íin Abraham ayén rá'astijre'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu xaa ne'u, sino ayée pu 'een jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e ti a'íin Abraham teecan ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e'eca'a.

¹⁴⁻¹⁵ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a ayén tihuá'uci'iti a'ímej í mej rá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e ayén ruxe'leve'e ti ja'atí ayén té'antzaahuat'e'en, ajta capu ché'e ti'itíj vaire'e í ti jín Dios te'ataújratziiri'i. Puájtzi pu hua'atá'aca a'íjna

jime'e ti caí rí'írí ti ja'atí nain jín ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari. Mí ajta, camu ti'itíj jín auteáturan ti pua'a caí seijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁶ A'íj pu jín, a'íjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i ayén tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej miyen té'atzaahuat'e ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'í tihua'utá'an, ajta ti ayén tzaáhuati'ira'a jín tihuá'aci'iti naíjmi'ica a'ímej í mej me'íjna jetze airáane í Abraham teecan. Naíjmi'ica pu tí'ici'iti amuacaícan a'íhme í mej ra'antisíjcheca'a í runavij, ajta a'íhme í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuat'e t'íj a'íjna í Abraham teecan. A'íí pu a'íin pú'een í tahuáacixa'a, naíjmi'ica a'achú tej pua'amé.

¹⁷ Ayee pu té'eyu'usi'i t'íjín: “Ayee nu neri timuaaxí'epi'intari'iri'i mú'etzi. Mu'iití mú teite mú'etzi jetze a'iránejsin.” A'íj pu jín, ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios, ti a'íin Abraham teecan a'íin pu'éene'e já'araa í tahuáacixa'a. Abraham pu ayén rá'antzaahua a'íjna í Dios ti raayí'iti ti ajtahua'a hua'utátisten í huá'axiejniu'uca a'ímej í mej meri huácuii. Ajta a'íjna í ti caí xi tí'iseijre'e, Dios pu runiuuca jín ayén tí'ixaxa'a t'íij ajta ayén te'irájra'ani.

¹⁸ Ajta a'íin í Abraham, t'íij ayén tirá'amitiejte'eca'a ti caí ché'e a'ij tí'irí'ristaca'a ti típe'eri á'ara'ani, mi ajta, ayée pu té'antzaahua mej miyen mu'iití jetzen tite'iránejsin í teite a'ij ti Dios te'ataújratiiri'i í jemin. Ayen t'íjín: “Ayee mú pua'amé muá'aju'u a'íhme í mej mú'etzi jetze a'iránejsin mat'íj xu'ura'ave pua'an.”

¹⁹ Pu'uri rájcha'íica'a a'íjna a'achú cumu anxíte nine'ira'a a'íjna í Abraham. A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ari á'apua'aren í rutevij jetze. Ayee pu che'atá na'a tí'imua'ajca a'íjna í ru'íj jime'e, a'íjna í Sara, ti caí ché'e rí'irí'ristaca'a ti tiyauj á'ara'ani.

²⁰ Capu amín a'íj. Capu raatéxíehuataca'a ti rá'antzaahuat'e'en. Jé'ecan pu ra'utá-mua'areeri'i a'ij ti te'ataújratiiri'i í Dios. A'íj pu jín, huatéujca'ane í ru tzajta'a ti ij jaítze'e ayén té'antzaahuat'e'en. Ajta, a'íí pu rí'í tiraatá'a í Dios.

²¹ Ayee pu nain jín tirá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén raayí'iti ti ayén huárini í ru-muári'eri'ire'ara'an jime'e a'ij ti a'íin ari te'ataújratiiri'i. ²² A'íj pu jín ayén Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i ti a'íin Abraham rí'éene'ecán jín huatéáturan í jemin.

²³⁻²⁴ Ajta a'íjna í niuucari ti jíme'en ayén Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i, capu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a ti ij ayée na'a tirá'aci'iti a'íjna sino ayée pu ajta tí'itaci'iti itejmi. Dios pu ayén che'atá na'a titaaxí'epi'intari'iri'i itejmi tej ti teajta rí'éene'ecán jín huatéáturan í jemin. Ayee pu ajta tí'itaci'iti itejmi, i tej rá'atzaahuat'e a'íjna ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í Jesús ti ajta a'íin pú'een í tavástar'a.

²⁵ A'íí pu ayén huataújtuii ti i huámi'ini ta jetze me'ecan, ti ij a'íin tiu'unájchitaca'a ta jíme'en í tej té'echa'íica'a te'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu'i Dios a'íjna jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huatéáturan í jemin.

5

Capu ché'e taci'iti itejmi í puajtzi

¹ Ayee pu ti'ayajna. Tu'uri rí'éene'ecán jín huatéájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e í tej té'atzaahuat'e. Ajta a'íin í tavástar'a, a'íjna Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u, a'íí pu ayén ta'anpuá'ajte í Dios jemi. ² Pu'uri xaa ne'u rí'írí tej tiyen huataseíjre'en jemin ti ij íjii, a'íí rí'í titaatá'an. Ayee tu éeni'ici'e seijre'e ti a'íí rí'í titaatá'a. Teajta tiyen te'íjna jín tátémua'ave'e te'íjna jime'e tej teuj rachú'eve'e a'ájna xicáara'an í tej jetzen seijre'e tá'ara'ani te'íjna jamuan í Dios ti ayén rí'í huápi'i naa seijre'e mej mi me'íjna jín rí'í naa tira'utaseíj í teite. ³ Capu a'íí na'a, sino teajta te'íjna jín tiyen tátémua'ave'e te'íjna jime'e í tej jín rajpuajtzi, a'iné ayée tu tí'ijmua'aree tej tiyen raayí'iti tej te'utáviicua'i te'íjna jime'e tej tí'itíj jín tirajpuajtzica'a.

⁴ Ajta, ti pua'a tiyen raayí'iti tej tiyen te'utáviicua'i, teajta tu teri tiu'utéemua'iti í Dios jemi. Tí pua'a teajta tiyen tiu'utéemua'itín, aj pu xaa ayén í'irí'iri tej tiyen raachú'eve'en tej ti te'uun a'uteáturan í Dios jemi. ⁵ Capu ja'anáj taatatévi'iraste'esin tej tiyen raachú'eve'en a'iné jehua pu ca'aníjra'a taatá'a í Dios í tatzajta'a a'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta Dios ayén tíya'uta'íteca'a í

tihua'aci'iti mu'iicaca mej mi miyen urar'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti í seij í tevi, a'íjna í Jesús, ayén araúrate a'íjna ti jín Dios tira'íjca. ²⁰ Ajta a'íjn í niuucari í mej jín ti'ajta, ayée pu 'een jín raateájtuaa ti ij ayén jaítze'e huataseíjre'en í mej jín a'uteájturaa í Dios jemi. Mí ajta jíme'en a'íjna ti nu'u ayén jaítze'e huataseíjre í mej jín auteájturaa, ayée pu ajta te'irájraa. Dios pu ajta jaítze'e r'í'i tihua'utá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e.

²¹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'íjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ayée pu a'íjna hua'utéemua'iti í mej huácuii. Ayee pu te'irájraa t'í'ij ayén che'atá na'a tiu'utéemua'iti a'ame a'íjna í ti jín Dios r'í'i titaatá'a, tej ti ri'éene'ecán jín huateáturan, tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani t'íj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti a'íjn tavástar'a í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, a'í pu ayén ta japua huaniú.

6

Teen tu nu'u ruurican jín seijre'e Círíistu'u jemi

¹ ¿A'iné huataújmua'a í nej neri jamuá'ixa? ¿Ni qui tej teuj auté'itze'ara'an í Dios jemi ti ij jaítze'e Dios r'í'i titaatá'an?

² Catu xaa ne'u. ¿A'iné ti'iri'iri tej tiyen teuj títe'uté'itze'ara'an í Dios jemi, a'iné catu ché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u ché'e a'ij ti'iri'iri tej ra'ará'asten í ti a'ij pua'a 'een.

³ Mí seajta mú'een, xu'uri siyen ramua'aree se'íjna, tet'í'ij huámua'i'ivijhuaca'a te'íjna jime'e tej teri rá'astijre'e te'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús, teen tu teajta te'íjna jetze ajtémecantaca'a t'í'ij a'íjn huamí'i.

⁴ Tet'í'ij huámua'i'ivijhuaca'a, ayée pu ajta titáaruu mej ta'avé'ena a'íjna jamuan í ti huamí'i, tej ti tiyen che'atá tena'a jéjcuacan jín ruuri tá'ara'ani a'ij ti ajta tiráaruu a'íjna í Círíistu'u. Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna jime'e ti muári'eri'ire'ara'an huataseíjre.

⁵ Tí pua'a tiyen te'íjna jetze ajtémecantaca'a t'í'ij a'íjn huamí'i, ayée pu ti'ayajna tej teajta jetzen ajtémecanta tá'aju'un te'íjna t'í'ij Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

⁶ Ayee pu'u, ayée pu titá'amitiejte'e, ti a'íjn ti a'ij pua'a 'een, í tej jín a'ij pua'a ti'itítacha'íica'a, Dios pu ajta ra'uxíjta jamuan í Círíistu'u mat'í'ij rá'utatai í Cúruu jetze, ti ij ayén antipua'are a'íjna ti a'ij pua'a 'een í tej jín a'ij pua'a ti'itítacha'íica'a ti ij caí ché'e ca'aníjra'a tejámuaata'ajte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een. ⁷ Tí pua'a ja'at'í ari huámí'ini, capu ché'e ri'iríista a'ame ti a'íjn í ti a'ij pua'a 'een ayén tiraata'ajte'en.

⁸ Mí teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a iteen Círíistu'u jetze ajtémecan a'íjna jime'e ti huamí'i, teen tu teajtáhua'a ruuri tá'aju'un te'íjna jamuan. ⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'iné Dios pu ari ra'ajjáj a'íjna í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'íj pu jín, capu ché'e ri'irí ti Círíistu'u ajtáhua'a huámí'ini. Capu ché'e ri'irí ti ra'antimuá'itín a'íjna í muári'eri'ire'ara'an í mej jín huácui'ini.

¹⁰ T'í'ij a'íjn huamí'i, ayée pu 'een jín huamí'i ti ij ra'upuá'ajte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Ajta íjii, ti Círíistu'u ajtáhua'a i'irúuri, a'í pu ayén a'íjna jín ruuri ti ij r'í'i tiraatá'an í Dios. ¹¹ Ché'e ayén che'atá na'a tejamuá'amitiejte'e sej seri huácuii sej si caí ché'e siyen ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ché'e ajta ayén tejamuá'amitiejte'e sej ruurican huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e sej seri se'íjna jetze ajtémecan í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

¹² A'íj pu jín, caxu siyen ratá'acare'en ti a'íjn í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'ijte'e í a'amua tzajta'a. Caxu seajta rá'astijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiránineí í a'amua tzajta'a.

¹³ Caxu seajta ratuüre'e t'íj na'a ti seijre'e í á'amua jetze se'íjna jemi í ti a'ij pua'a 'een sej si siyen ratéva'irihua'an, sino setá'aj siyen huataújtuiüre'en í Dios jemi se'íjna jime'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'íjn ari amua'irájtua huá'a tzajta'a a'íime í mej meri huácuii. Setá'aj siyen tiraatáuire'e t'íj na'a ti seijre'e á'amua jetze sej si siyen se'íjna

jín ratéva'irihua'an ti'itáj jime'e ti xí'epi'in 'een. ¹⁴ Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj tejámuaata'ájte'esin a'íjna ti a'ij pua'a 'een, a'iné xu'uri siyen se'íjna jetze aráu'jca'ane ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'i tejamuata'aca. Caxu ché'e siyen ca'anéeri jín rá'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

Tí pua'a nu'u ca'anéeri mú jín tí'ivaire'e

¹⁵ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui tiyen teuj a'ij pua'a ti'itítacha'ii tá'ara'ani te'íjna jime'e ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'i titaatá'aca, teajta caí ché'e rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Catu xaa ne'u a'atzu.

¹⁶ Mú'een xu siyen ramua'aree ti pua'a siyen huataújtuiire'en ja'atí jemi sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en, mú'een xu ca'anéeri jín raatéva'irihua'a xá'aju'un, xaa ne'u. Capu amín a'ij, ti pua'a siyen tiraatéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta ayén amuaatá'asin sej huácu'ini, na'ari ti pua'a siyen sena'a tiraatéva'irihua'an se'íjna ti xí'epi'in 'een sej si siyen ruuri huateáturan í Dios jemi.

¹⁷ A'ajná'imua xu xaa siyen ca'anéeri jín raatévai se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta íjii, ayée nu 'een jín rí'i tiraatá'aca í Dios ne'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín ra'ará'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tejamuamuá'ate, í sej seajta ra'ancuré'a. ¹⁸ Dios pu amua'irájtua sej si caí ché'e ca'anéeri jín ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta, ayée pu amuáaruu sej si ca'anéeri jín raatévaire'en se'íjna ti xí'epi'in 'een a'íjna jemi í Dios.

¹⁹ Ayee nu ne'íjna jín e'ehuauritíecan jín tejá'amua'ixaate'e a'ij ti tihuá'aruurejca'a huá'a tzajta'a í teite a'iné ayée pu tejamuá'aturaate'e sej caí nain jaú'itie. Ayee xu sejmi'í tiú'ujtuiraca'a setáj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í sej jín huateújxana'acira'aten, sej si seajta siyen huárini táj na'a ti caí xí'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huataújtuiire'en nain jime'e setáj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í ti xí'epi'in 'een sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

²⁰ Setí'ij seuj raatéva'irihua'a se'íjna ti a'ij pua'a 'een, capu a'amua jetze ruxe'eve'eca'a sej siyen ra'ará'astijre'en se'íjna ti xí'epi'in 'een í Dios jemi. ²¹ ¿Ti'itájni jín a'ij tejámuaatévai a'ajná'imua a'íjna, táj na'a ti ari já'amuatevi'iraste'e? Capu sein ti'itáj, a'iné táj na'a ti ayén a'ij pua'a 'een, ayée pu hua'atéva'irihua'a mej mi me'íjna jín huácu'ini.

²² Mí ajta íjii, tí'ij Dios amua'irájtua sej si caí ché'e ratéva'irihua'an a'íjna í ti a'ij pua'a 'een, ayée xu seri ca'anéeri jín raatéva'iri se'íjna í Dios. Ajta, ayée pu tejá'amua'acíti sej siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, sej si siyen se'íre'e xá'ara'ani í jemin táj na'a rusén jime'e.

²³ Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu raamuá'itin í ja'ati ti huámi'ini ti pua'a ayén raatévaire'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée pu 'een jín Dios rí'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin, a'íjna jime'e tej te'íjna jetze ajtéme'ecan te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, í tavástar'a.

7

A'ij ti huataújmua'a ti pua'a 'íita'a huatéviche'en

¹ Ne'ihuaamua'a, mi sej ramua'aree a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íin niuucari ayée na'a tí'ira'ajte'e í ja'ati táj na'a ti auj ruuri. Capu ché'e tí'ira'aíite'e a'ame tí'ij huámi'ini.

² Ayee pu ti'ayajna, ti pua'a 'íita'a ayén ari víche'e, ayée pu tí'ira'ajte'e a'íjna í niuucari ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'íin 'íita'a ayén huateáturan jamuan í rucín táj na'a ti auj ruuri. Ajta ti pua'a a'íin cína'ara'an í 'íita'a huámi'ini, capu ché'e ayén tí'ira'aíite'e a'ame.

³ A'íj pu jín, ti pua'a nu'u seij jamuan huatéviche'en ti pua'a auj ruuri í cína'ara'an, ayée mú tiraatamuá'amuate'e muá'aju'u me'íjna í 'íita'a tjjín ti huaújxana'acira'ate. Mí ajta ti pua'a a'íin cína'ara'an ayén huámi'ini, a'íjna í niuucari capu ché'e tí'ira'aíite'e a'ame. Ajta camu ché'e miyen raatamuá'amuate'e muá'aju'u tjjín ti huaújxana'acira'ate, ti pua'a seij jamuan huatéviche'en.

⁴ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, a'iné Círíistu'u pu ayén rajpuaíjtzi já'araa í rutevij jime'e mú'ejmi jetze me'ecan a'íjna jime'e ti huamí'i í cúruu jetze, capu ché'e tejá'a-mua'aíite'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. A'íj xu jín, mú'een seij jetze xu ajtéme'ecan. A'ii pu a'íjn pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite sej si siyen raatátuiire'en í Dios jemi setíj sena'a sej se'íjna jín huaríj ti í'ixi'epi'in. ⁵ Ayee pu'u xaa ne'u titáaruu tí'íj ayén tí'ita'ajte'eca'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een. A'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'íj pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a. Ajta a'íjn ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'imuarí'eca'a í ta tzajta'a, tetíj tena'a ve'ée í ta jetze, tej ti tiyen raamuá'itín tej huácu'ini.

⁶ Ajta íjii, capu ché'e tí'ita'aíite'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'iné Círíistu'u pu huamí'i ta jetze me'ecan. A'íj pu a'íjna jetze taateájtuaa tej ti jéjcuacan jín tí'itéva'irihua'an te'íjna jime'e í ye'irá tí a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tej ti caí ché'e tiyen tí'itéva'irihua'an í ye'irá jime'e ti mí'imel'ecan, ti ajta té'eyu'usi'ihuaca'a.

A'íjna ti a'ij pua'a 'een ti nu'u yen seijre'e neetzi jetze

⁷ ¿A'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni ayén huataújmua'a, ti a'íjn niuucari í mej jín tí'ajta, ni caí a'íjn pú'een í ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u, a'iné canu niyen ramua'aréerenche'e tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een ti pua'a caí huateáturanche'e itejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Tí pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna í niuucari tíjín: “Capej tí'inecua'atze”, canu ja'anáj ramua'aréerenche'e ti ayén a'ij pua'a 'een ti pua'a niyen tí'inecua'atze.

⁸ Ajta a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei yú ne tzajta'a, a'íj pu ayén tí'ihuaújxe'eviste neetzi jetze nej ni jéhua huápi'i tí'inecua'atze a'íjna jime'e ti a'íjn niuucari ayén tinaamuá'ate a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jíme'en yee “capej tí'inecua'atze.” Ayee pu'u, a'iné ti pua'a caí ayén seijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ri'irí tej tiyen tí'iramua'areere tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een. ⁹ Ajta jéjcuá imuá nu niyen nexiéehua á'uche'ecane'e; canu tí'itíj tí'ijmua'areereca'a. Capu tí'ine'ajte'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Aj nu ni niyen ra'utámua'areeri'i ne'íjna í niuucari. Netí'ij ni niyen tiráamua'areeri'i tíj na'a í nej jín auteájturaa ne'íjna jemi í niuucari. Canu ché'e rí'i mé te'uché'ecane'e.

¹⁰ Ajta, ayée pu tiná'amítiejte'eca'a ti ayén tiu'uríj. A'íjna í niuucari ti jín Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti nu'u jín rí'i titaatá'acare'enche'e, capu ayén rí'i titaatá'a tzáte'e, sino ayée pu'u na'uxíjte nej ni niyen huámí'ini ne'íjna jime'e nej caí ra'ará'aste ne'íjna í niuucari.

¹¹ Ayee pu a'íjna jín te'irájraa. A'íjna ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze a'íjna jime'e ti a'íjn niuucari ayén tiu'utaxájtaca'a tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een. Ajta á'iyen, a'íjn ti a'ij pua'a 'een ayén náacuanamua nej ni caí niyen ra'ará'asten ne'íjna í niuucari. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íj pu í niuucari ayén na'uxíjte nej ni huámí'ini a'íjna jime'e nej caí ra'ará'astijre.

¹² A'íj pu jín, capu tí'itíj rá'aturaate'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ajta a'íjna ti jín ayén tí'huá'ajte'e, capu ajta tí'itíj rá'aturaate'e. Ayee pu 'een jín tí'ajta a'ij ti tiraavíjte'e, ajta nain pu jín í'í xí'epi'in.

¹³ ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'íjna ti í'í xí'epi'in ayén na'uxíjte nej ni niyen huámí'ini? Capu xaa ne'u a'atzu. Mí ajta, ayée pu ruxe'eve'eca'a tej tiyen tiraatámua'ati tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een, tej ti tiyen tiráamua'aree ti a'íjn pírici a'íjna ti xaa a'ij pua'a 'een í Dios jemi. A'íj pu jín a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén tí'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze, ti í a'íjn ti í'í xí'epi'in, ayén na'uxíjte'en nej ni ne'íjna jín huámí'ini, nej caí rá'aste ne'íjna í niuucari, tí'ij ajta ayén seíire'e á'ara'ani ti jéhua huápi'i a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi a'íjna í tí'itíj ti a'íjn niuucari raatá'ijmii.

¹⁴ Ayee tu ramua'aree ti a'íjn niuucari a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí neajta inee, í nej jín ratéhua'ira'a, nee nu neajta tí'ivaire'e nain jime'e ne'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee pu'u, canu yaú'itíe a'ij nej 'een jín niyen ti'itíncha'íi. A'iné í ti'itíj í nej niyen raxí'leve'e nej jín niyen huárini, canu xaa ne'u niyen rici. Ajta, a'íjna ti caí a'atzu na'aráanajche, ayée nu ne'íjna jín rici.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a niyen rici ne'íjna jime'e ti caí a'atzu na'aráanajche, aj nu xaa ne'íjna jín niyen tiu'utaxáj yee a'í pu nu'u i'i xí'epi'in a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁷ A'íj pu jín, ayée na'a 'een. Canu ché'e ne'ín pú'een í nej nesej niyen rici, sino a'í pu a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een ti tásiseiri yú ne tzajta'a.

¹⁸ Ayee nu ramua'aree ti yú ne tzajta'a a'íjna jetze í nej ratéhua'ira'a, capu ti'itíj ú'usejre'e ti xí'epi'in 'een. Nee nu xaa niyen á'anca'ane nej niyen huárini ne'íjna jime'e ti i'i xí'epi'in. Mí neajta inee, capu ri'irí nej niyen rijca.

¹⁹ Mí ajta, í nej jín niyen rici, capu a'ín pú'een í ti i'i xí'epi'in ti ajta na'aráanajche nej niyen huárini. Ca pu xaa ne'u. Ajta, a'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta caí a'atzu na'aráanajche nej niyen rijca, naúche'e nu ne'íjna jín niyen rici. ²⁰ A'íj pu jín, ti pua'a niyen ne'íjna jín rijca a'ij ti caí tina'aráanajche, canu ché'e ne'ín pú'een inee, i nej niyen rici, sino a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ú'usejre'e yú ne tzajta'a, a'í pu xaa a'ín pú'een í ti a'íjna jín ayén rici.

²¹ A'íj pu jín, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure. Netíj nena'a nej niyen ne'íjna jín á'anca'ane nej niyen huárini í ti i'i xí'epi'in jime'e, a'í pu ajta neetzi jemi seijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

²² Jee xaa ne'u, nexiejniu'uca nu jín niyen tí'ijxe'leve'e nej niyen ra'ará'astijre'en tíj na'a ti taateájtuaa í Dios. ²³ Ayee pu ajta tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure netíj nena'a ti'itíjvee í ne jetze. A'í pu ne'use'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een a'íjna jamuan í ti tí'ajta yú nexiejniu'uca jetze. A'í pu ajta na'antimuá'iti nej ni ca'anéeri jín raatéva'irihua'a ne'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén tí'ajta yú nej jetze netíj nena'a ti'itíjvee.

²⁴ Cui'i xaa ineetzi. ¿A'ataani ayén nu'irájtuaasin a'íjna jetze i nej ratéhua'ira'a ti i caí ayén tináaci'iti nej niyen huámi'ini?

²⁵ Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'i rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e a'ij ti huaríj ta jetze me'ecan a'íjna í Jesús, í Círístu'u ti ajta tavástar'a pú'een. Mí neajta inee, nexiejniu'uca nu jín ratéva'iri a'ij ti titaateájtuaa a'íjna í Dios. Netíj nena'a ti'itíjvee yú ne jetze, ayée nu neajta ratéva'iri a'ij ti tí'ine'ajte'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Tej nu'u tiyen rí'i tí'itacha'íi taajú'un a'ij ti tí'ijxe'leve'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

¹⁻² Rumuári'eri'ire'ara'an pu jín amua'irájtua a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen ruuri huateáturan í jemin a'íjna í Círístu'u ti ajta i'i Jesús. Capu ché'e ja'anáj tejá'amua'áiite'e a'ame a'íjna í muári'eri'ire'ara'an a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jamuatá'aca sej huácu'ini. A'íj pu jín, capu ché'e Dios ti'itíj jín mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'esin.

³ Ajta a'ín í Dios, a'í pu ayén huaríj a'ij ti caí tiu'utári'iristareca'a ti ayén huárini itejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu a'atzu tavaire'eca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e tej caí te'evícua'ira tej ra'ará'asten. A'íj pu jín Dios mú ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'ín ayén che'atá na'a huatasejre'en matíj a'íime í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi í Dios jemi, ti ij ajta a'ín huataújmuai'ivejta a'ímej jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tí'ij ayén ra'uxíjtele'en ti caí ché'e tí'ita'áiite'e á'ara'ani a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

⁴ A'í pu ayén huaríj tej ti te'íjna jín tiyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjtele'e, a'ij ti a'ín tí'ijxe'leve'e a'íjna í niuucari. Ayee tu xaa teri tiyen ra'ará'astijre a'iné catu ché'e tiyen tí'itíacha'íi te'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a, sino tej tiyen te'íjna jetze arátaca'ane te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵ Majta a'íime í mej miyen ti'itíjcha'íi me'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a a'ímej, ayée mú me'íjna jín tí'imua'atze a'ij ti a'ín ca'aníjra'a tihua'atá'aca a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Majta a'íime í mej me'íjna jetze arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú me'íjna jín rahuauhuau a'ij ti tí'ijxe'leve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í

Dios. ⁶ Tí pua'a ja'atí ayén na'a a'íjna jetze tí'imujca ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í tzajta'an, ayée pu tí'ijci'iti ti huámi'ini.

Mí ajta ti pua'a a'íjn ja'atí ayén tiu'utaúra'an ti ayén ti'itijcha'íi a'ij ti a'íjn tí'ijxe'leve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu Dios ra'anpuá'ajte'en í tzajta'an, ajta ayén raatá'acare'en ti ayén ruurican huateáturan í jemin. ⁷ Ajta a'íjna í ja'ati ti a'íjna jetze tiú'umua'ati ti a'ij pua'a 'een, a'í pu rájcha'íire'e í Dios. Capu taúra'aca ti a'íjn tí'lira'aíite'e á'ara'ani a'íjna í niuucari ti Dios jetze airáninei. Jee xaa ne'u, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'íjn ja'atí ayén ra'ará'asten rusej.

⁸ Ayee pu'u na'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej rí'í tiraatá'an í Dios a'íime í mej mena'a miyen rá'astijre'e me'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a.

⁹ Mí seajta mú'een, caxu siyen titetaúra'acare'en ti a'íjn í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'aíite'e á'ara'ani, a'iné a'íj pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íj pu jín, a'í pu tejá'amua'aíite'e a'ame. Ajta, ti pua'a caí ayén seij jemi huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Ciriístu'u, a'íjna í ja'ati, capu Ciriístu'u jetze ajtémecan.

¹⁰ Ajta, ti pua'a Ciriístu'u ayén huateájturaa í a'amua tzajta'a, ayée pu já'amuaci'iti ti a'íjn auupuá'are í sej ratéhua'ira'a. Á'apua'aren xaa ne'u a'íjna jime'e ti huiiránineica'a á'aye'i ti a'ij pua'a 'een í a'amua tzajta'a. Mí ajta, ayée xu ruuri huateájturaa í a'amua tzajta'a a'íjna jime'e ti Dios ayén amua'uxijte sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Dios ti ra'ajjáj a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'íjna ti ra'ajjáj í Ciriístu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácui, a'í pu ajta rarújte'en í sej ratéhua'ira'a a'íjna jime'e ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an ari seijre'e í a'amua tzajta'a.

¹² A'íj pu jín, ayén ruxe'leve'e itejmi jemi tej ti caí ché'e tiyen rá'astijre'e te'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a. ¹³⁻¹⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a siyen ra'ará'astijre'e se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í a'amua tzajta'a, ayée pu tejá'amuaci'iti sej huácui'ini. Mí seajta mú'een, ti pua'a siyen tira'antipua'ajte'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén huiiráninei í a'amua tzajta'a, ti pua'a seajta siyen huárini se'íjna jime'e sej jetzen arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tejá'amuaci'iti sej siyen ruuri huateáturan í Dios jemi, a'iné a'íime í mej miyen jetzen arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios.

¹⁵ Ajta a'íjn í xiéjniu'ucare'ara'an í sej ra'ancuré'a, capu ayén tejá'amua'ajte'e sej ca'anéeri jín tiu'umuári'en, sej si seajtáhua'a rátziiine'e se'íjna ti tejá'amua'ajte'e. Capu xaa ne'u, sino a'ii pu'u a'íjn pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén á'amuaya'upuajtaca'a. A'íj tu jín tiyen rá'anjee í Dios, tíjín: "Táata yee, taata." ¹⁶ Ajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta í tamua'atziira'a, ayée mú che'atá mena'a tí'ijmua'aree tej nu'u tiyen yaújmua'ame'en pú'een í Dios, í ti tá'iyau'upua.

¹⁷ Ajta, ti pua'a teri tiyen yaújmua'ame'en pu'éene'en í Dios, tí'itj pu a'íjna jín ajta tí'itaci'iti. Ayee pu tí'itaci'iti í Dios jemi tíj ajta ayén tiraac'í í Ciriístu'u. Tí pua'a tiyen teajta jamuan Ciriístu'u rajpuaíjtzi, teen tu teajta jamuan Ciriístu'u ra'ancuré'asin te'íjna ti rí'í huápi'i naa seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti rí'í huápi'i naa seíire'e a'ame tí'ij auj mé e'evé'eme

¹⁸ Ayee pu xaa ne'u tiná'amitiejte'e ineetzi. A'íjna ti caí xi seijre'e itejmi jemi, í ti huápi'i naa seíire'e a'ame ti ajta tí'itaci'iti tí'ijtáhua'a huatasejre'en í tavástara'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'i ruxe'leve'e a'íjna caí a'íjna í tej jín rajpuaíjtzi íiyen chaanaca japua. ¹⁹ Ajta, tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'í pu ari a'ujca'anéecan jín rachú'leve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios hua'utasejrata a'ímej í mej yaújmua'ame'en pú'een.

²⁰ Ajta nain tíj na'a a'íjna ti tí'iseijre'e, ayée pu seicié huaújrúu ti ij caí ayén éene'e á'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'leve'eca'a í Dios. Mí ajta, capu ayén rusej huaújrúu sino Dios pu ruxí'evi'ira'a jín ayén raateájtúaa ti ij ayén raajéjcuare'en mejca'ihuáye.

²¹ Nain ti t'iseijre'e, ayée pu ti'ijchú'eve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén raateáj-tuaani ti ij caí ché'e ayén ca'anéri jín ratéva'irihua'an a'ájna ti ra'antipúa'ajte'esin. Aj pu xaa ayén che'atá na'a huataujseírata a'ame t'ij na'a í ti Dios raatétaahuaca'a jamuan í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Ruxiéehua pu jín naa seíre'e a'ame. ²² Ayee tu t'ijmua'aree ti ayén éene'e á'aye'i t'ij na'a jécua imuá ti yú e'iré'ene, ti ayén che'atá na'a t'iseijre'e ti taújye'in a'ájna jime'e ti temua'a tirajpuaítzi á'aye'i t'ij 'íta'a ti pua'a ayén tira'utacu'ine.

²³ Mí teajta iteen, teen tu tiyen che'atá tena'a tataye'in a'iné pu'uri seijre'e itejmi jemi a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti a'íin pú'een í ta'amuájca ti Dios ayén jín te'ataújratziiri'i. Ta'ataca'anécan tu jín tiyen rachú'eve'e ti ij ayén nain jín titáaci'iti a'ájna jime'e tej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, ti ij ajta Dios ayén ru'irájtuaani í tej ratéhua'ira'a.

²⁴ Ayee pu 'een jín Dios tu'irájtuaa tej ti tiyen rachú'eve'en te'ájna í tej caí xi rasej. Mí ajta, ti pua'a teri rasej í tej rachú'eve'e, capu ché'e ruxe'eve'e tej rachú'eve'e. ¿Ni caí ayén ti'ayajna ti caí mé'e ja'atí ti ayén rachú'eve'e a'ájna ti ari rasej? Capu xaa ne'u mé'e ja'atí.

²⁵ A'iné tu'uri rachú'eve'e te'ájna ti caí xi taac'i, a'ij pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen rachú'eve'en tecaí tiyen cátaxieehuata. ²⁶ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu tavaire'e a'ájna jime'e í tej rahuavíraca í Dios jemi, a'iné catu a'ij rini tajímua'a, ni catu a'atzu ramua'aree ti'it'ij ti niuucarijra'a ayén ruxe'eve'e tej ti tiyen tiu'utéjniuuni í jemin. A'ij pu jín a'íi pu ta jetze me'ecan téniiusin. Ayee pu t'í'ici'ixi, cumu t'ícaí té'anri'ire, a'iné capu ja'atí raayí'iti ti ayén tiu'utaxáj. ²⁷ Ajta a'ájna ti ayén tirú'umua'aree nain jime'e a'ij tej t'ímua'atze í ta tzajta'a, a'íi pu ajta ramua'aree a'ij ti huataújmua'a a'ájna ti rahuavii a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'iné a'íi pu ayén huá'a japua huatániiusin a'ij ti a'íin ayén t'íjxe'eve'e í Dios.

Nain tu jín tiu'utémua'itin í jemin

²⁸ Teen tu teajta tiyen ramua'aree ti Dios ayén tavaire'e ti ij nain jín ayén te'irájra'ani ti i a'ájna jín rí'i titaatá'an itejmi, i tej raxí'eve'e í Dios. Ajta Dios pu a'ájna jín ayén taatajé tej ti tiyen ratéva'irihua'an a'ij ti a'íin ari titaaxí'epi'íntari'iri'i. ²⁹ Ajta a'íime í ti Dios jécua imuá huá'amuajtejca'a ti ayén hua'irájtuaani, a'íi pu ajta jécua imuá hua'antíhuau ti ij ayén huá'uruuren mej mi miyen che'atá mena'a seíre'e muá'ara'ani ti a'ájna í yaujra'an. Ajta ayén tiraaxí'epi'íntare ti ij ayén hua'ajá'a pu'éene'e á'ara'ani, a'íi pu ajta jaítze'e vásta'a pu'éene'e á'ara'ani mecaí í seica í ru'ihuaamua'a í mej mu'íi ti Dios huá'aya'upuaca'a.

³⁰ Ajta a'íime í ti ayén jécua imuá hua'antíhuau, a'íi pu ajta hua'utajé. Ajta a'íime í ti ayén hua'utajé, a'íi pu ajta ayén t'íhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej nu'u ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ajta a'íime í ti ayén t'íhua'uxí'epi'íntari'iri'i, a'íi pu ajta ayén hua'utá'a mej mi nain jín miyen che'atá mena'a seíre'e t'ij ajta a'uun seijre'e í yaujra'an t'ij na'a rusén jime'e.

³¹ A'ij pu jín, ¿a'iné tetiu'utaxájta? Tí pua'a Dios ayén ta japua niuucari, ¿ni qui auj ayén t'í'iri'iri ti ja'atí ayén ta'antipúa'ajte'en itejmi? Capu xaa ne'u. ³² Capu Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i í ruyauj ti ij caí huámi'ini í cúruu jetze, sino ayée pu tihua'utátuii ta jetze me'ecan najjmi'ica, tet'ij tena'a pua'amé iteen. A'ij pu jín, ayén che'atá na'a ruxí'evi'ira'a jín ayén nain taatapuaíjve'esin, nain t'ij na'a ti t'iseijre'e í Círíistu'u jemi.

³³ ¿A'ataani ayén tihua'axajtzí'iran a'íimej ti Dios ayén hua'antíhuau? Capu ja'atí xaa ne'u, a'iné Dios pu rusej ayén t'íhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ³⁴ ¿A'ataani ayén t'í'ixi'epi'íntare'en ti ayén puaíjtzí taatá'an itejmi? Capu ja'atí, a'iné sej pu'u ta jetze me'ecan niuu a'ame. A'íi pu ajta a'uun é'esijre'e ri'irínta'an í Dios. A'ii pu a'íin pú'een í Círíistu'u ti huamí'i ta jetze me'ecan. Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e tej tiyen raataxáj yee a'ii pu a'íin pú'een ti ajta a'itáara huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

³⁵ ¿A'ataani ayén te'entiú'uuna í Círíistu'u jemi ti ij caí ché'e ayén taxe'leve'e? ¿Ni qui ayén tí'ijruuren ti pua'a ti'títj tamuári'eriste'e na'ari ti pua'a ti'títj ayén tá'tziite'e? Capu xaa ne'u. ¿Arí ti pua'a miyen a'ij pua'a táaruuren nusu ti pua'a tiyen tiejcu? Capu ajta a'íjna. ¿Ari ti pua'a tej caí a'ij tí'ijviicua'i?, ca'ín ¿tí pua'a ayén titáaci'iti ti tziíni'ire'e í tej te'íjna jín huáacui'ini? Capu xaa ne'u ayén te'entiú'uuna í Círíistu'u jemi. ¿Arí ti pua'a miyen táacui'ini? Capu ajta xaa ne'u.

³⁶ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín:

Tíj na'a ti 'eíjninei í xicaj,
asta na'a caí u e'eteárute,
tí'ij p'ina'a mú miyen huá'atu'ire'e a'ímej
mej mi táacui'ini.

Ayee pu tihuá'amitiejte'e
tej tiyen che'atá tena'a ti'itéva'iri
matíj a'íime í cáne'axi í mej huá'acui'ica
mej mi miyen ráatuaani í huá'ahua'ira'a í cáne'axi.

³⁷ Capu xaa ne'u ayén ja'atí te'entiú'uuna. Tíj na'a ti ayén tí'itaruure, nain tu jín tiyen tiu'utémua'iti a'íjna jime'e ti Círíistu'u ayén taataxi'leve ti ij ayén huámi'ini ta jetze me'ecan.

³⁸⁻³⁹ Ayee xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna ti caí ti'títj ayén te'entiú'uuna ti ij caí ché'e ayén titáaci'iti a'íjna ti jín Dios taataxi'leve. Capu amín a'ij ti pua'a tiyen ruuri huateáturan na'ari ti pua'a tiyen huáacui'ini. Camu majta miyen te'entiú'uuna a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi, na'ari a'íime í mej miyen tí'ivaire'e í tiyaaru'u jemi. Ti'títj ti na'a ti a'ij seijre'e, ti pua'a auj teja'uré'enejsin na'ari ti pua'a ari ayén te'irájraa nusu muári'eri'ire'ara'an pú'een í ja'ati, capu ajta ayén te'entiú'uuna. Capu amín a'ij ti pua'a a'íin pu'éene'en ti ta japua é'eseijre'e na'ari u tajete, ti'títj ti na'a ti ayén seijre'e, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén te'entiú'uuna í Círíistu'u jemi, a'íjna í Jesús ti ajta tavástara'a pú'een.

9

Dios pu nu'u hua'antíhuau a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan

¹ Ayee nu tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e í Círíistu'u jemi. Canu tí'ihua'i nena'a. Ayee nu á'anxijte'en í nemua'atziira'a jime'e nej ni niyen ráamua'ati ti pua'a ayén tiraavijte'e nusu caí. Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ajta a'íjna jín nevaire'e. ² Jé'ecan nu huatánxieemijte'e, neajta ja'anáj ti na'a niyen rajpuaíjtzi yú ne tzajta'a. ³ Tí pua'a ri'iríistanche'e, ti Círíistu'u ayén mé núurieniche'e ti ij na'antipúa'ajte'en huá'a jetze me'ecan í ne'ihuaamua'a, a'íime í mej miyen che'atá mena'a airaújnejte netíj ínee.

⁴ A'íi mú Israél jetze ajtème'ecan. A'ii mú a'íin pú'een í ti Dios huá'aya'upuaca'a. A'íi pu ajta huataseíjre huá'a jemi a'íjna ti naa seíire'e já'araa mej mi miyen raamuaaré ti Dios a'uun huateájturaa huá'a jemi. Dios pu ajta huá'a jemi mu'iicáca jín tiu'utá'a í runiuuca a'ij ti ayén té'eme'enche'e. Majta a'íime, ayee mú ra'ancuré'a me'íjna í niucari í mej jín tí'ajta, majta me'íjna í ye'irá a'ij mej tí'ina'amiche'e. Dios pu ajta mu'iicáca jín te'ataújratziiri'í huá'a jemi. ⁵ A'íi mú majta huá'a jetze huanéj í tavaújsimua'a jetze. Ajta, huá'a jetze pu ayén airaújnejte a'íjna í Círíistu'u ti ajta a'íin pú'een í Dios í ti nain jín antiújmua'aree. Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

⁶ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti a'íin niucari caí ti'títj vaire'eca'a ti Dios ayén tihua'utá'a. Canu xaa ne'u, a'iné a'íime í mej jetzen airaújnejte í tayá'upuaci'í a'íjna í Israél, camu naími'i miyen Israél jetze ajtème'ecan. ⁷ Ajta capu ayén huataújmua'a mej naími'i yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan ti pua'a miyen me'íjna jetze airaújnejte. Camu xaa ne'u. Mí ajta ayén tíjín: "Ayee pu ámitieere'e a'ame. A'íi mu'u a'íin pu'éene'e muá'aju'u í á'ayaujmua'a, a'íime í mej jetzen a'iránejsin a'íjna jetze í Isaac."

⁸ Ayee pu'u na'a, a'íime í mej Abraham jetze airaújnejjte, capu ayée na'a hua'uc'íi naíjmi'lica ti Dios ayén huá'aya'upuaca'a me'íjna jime'e mej me'íjna jetze airaújnejjte. Ayee pu ajta tihua'áci'iti a'ímej í mej té'atzaahuat'e me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. A'íime pu xaa ayén ámitieere'e a'ame mej miyen yaújmu'a'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan. ⁹ Ayee pu'u, a'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'i tijín: “A'íjna ti ari ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén teja'uré'enejsin, nee nu neajtahua'a yé uvé'enejsin. Ajta a'íin í Sara, a'í pu ari tiyaúj a'ame.”

¹⁰ Ajta í ti jaítze'e ruxe'leve'e, ayée pu tiráaruu a'íjna í Rebeca. A'í pu hua'apuaca tiyaúumua'a já'araa. Ajta seíj pu'u a'íin pu'éene'e í hua'atáata, a'íjna í tayá'upuaci'i, a'íjna í Isaac. ¹¹⁻¹³ Ajta mat'íj caí xi huanúnu'ihua í mej hua'apua, mat'íj caí xi ti'itíj a'ij huáruurejca'a, ti pua'a ti x'epi'in 'een na'ari ti a'ij pua'a 'een, ayée pu Dios tiraata'ixaa í hua'anánaj tijín: “A'íjna ti vásta'a, a'í pu raatévaire'esin a'íjna ti pa'ari'i.” Ajta ayén tijín: “Nee nu raataxí'leve ne'íjna í Jacobo. Neajta rájcha'íire'eca'a ne'íjna í Esaú.” Ayee pu 'een jín tiraata'ixaa ti ij ayén ráamua'aree a'ij ti rici í Dios ti a'íin seij avé'ehuau. Capu ayén a'íjna jín ra'avé'ehuau a'íjna jime'e ti a'íin ja'atí ti'itíj jín ra'ará'astijre, sino a'í pu ayén 'een jín ra'avé'ehuau ti a'íin Dios ruseíj raatajé.

¹⁴ A'iné tiyen te'íjna jín tiu'utaxájta. ¿Ni qui tiyen tiu'utaxájta ti caí x'epi'in rici í Dios? Catu xaa ne'u. ¹⁵ Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Moisés tijín: “Nee nu niyen tiraatá'uuni'ira ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche. Neajta nu niyen rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche.” ¹⁶ A'íj pu jín, capu ayén tí'ijci'iti seij í ja'ati a'íjna jime'e ti ayén raxí'eve'e ruseíj. Capu ajta a'íjna jín ti ti'itíj rici, sino a'íjna jín pu ayén tí'ijci'iti ti Dios ayén rá'ancu'uvajxi.

¹⁷ A'íj pu jín Dios ayén tiraata'ixaa a'íjna í Faraón tijín: “Ayee nu ne'íjna jín niyen timua'íjca pej te'enteárute pe'íjna jime'e pej i'i rey, nej ni hua'utaseíjrate'en a'ij nej huáriní í nemuári'eri'ira'a jime'e nej ni puaíjtzí muaatá'an. Aj mú mi neetzi jime'e miyen tihua'utá'ixaate'esin a'u ti na'a mej huachéjme íiyen chaanaca japua.”

¹⁸ A'íj pu jín, Dios ayén rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche. Ajta pu ayén raatá'aca ti ayén ra'atéchaxijte'en í xiéjniu'uca ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche í Dios ti ij ayén ráaruuren. ¹⁹ Ajta seíj mú'een, ayée pu tinaatá'ixaate'esin tijín: “Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'iné 'een jime'e Dios ayén auj ta jetze tí'ijpua'ajte'e? ¿A'ataani rájcha'íire'e í Dios?”

²⁰ Mí neajta inee, ayée nu tí'imua'ihua'u tijín: “¿A'ataani pej pú'een pej pi piyen aniúuste'e í Dios jemi mi pej i'i teáata'a? Dios pu muaatétaahuaca'a mú'etzi.” ¿Ni piyen tiraatá'ixaate'esin pe'íjna ti muaatétaahuaca'a tijín: “A'iné 'een jime'e piyen naatétaahuaca'a”? Capej xaa ne'u.

²¹ Niché'e neajtahua'a seij timuaata'íhua'u ne'íjna jime'e í ja'ati ti xa'ari tí'ita'ahuaca. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e ti a'íin seica huátaahuan í xa'ari ti naa tí'iseijre'e, ti ajta huápi'i tí'ijnajche, ajta seica ti caí naa tí'een, ti chá'ana'a na'a jín tí'ivaire'e? Ajta nain a'í pu jín ayén tí'itaavijhuaca'a seij jime'e í xarij. ²² ¿A'iné pena'a tiu'utaxájta ti pua'a Dios ayén huáriníche'e ti a'íin caí huataniú'ucan, ajta ayén te'utavícu'a'iranche'e temua'a naa a'ij mej rí'i muá'aye'i a'íime í ti ayén tiraavíjte'e ti a'íin Dios puaíjtzí hua'utá'an? Ayee pu 'een jín rini í Dios ti ij ayén ámitieere'e ti a'íin rumuári'eri'ire'ara'an jín puaíjtzí hua'utá'asin a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. ²³ Ajta, ayée pu te'utavícu'a'iranche'e ti ij ajta tiraataseíjrata ti ayén huápi'i rí'i tihua'utá'a a'ímej í ti huá'ancu'uvajxi, í ti amuacáí ayén rí'i tihua'uteájtuua ti ij ayén tihua'uci'iti mej mi ruuri miyen éeni'ici'e huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e.

²⁴ Ayee pu xaa ne'u tí'itaruuren itejmi í ti ari taatajé, itejmi i tej Israel jetze ajtéme'ecan, ajta a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ²⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu a'íjna jín ti'ixa í Dios a'íjna jetze ti ayén ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Oseas teecan tijín:

A'íime í mej caí amuacáí neetzi jetze ajtéme'ecantaca'a,
nu'uri niyen hua'utámua'atzi
tijín mej neteítestemua'a pú'een.

Ajta a'íjna nej caí raataxí'leve,
 ayée nu neajta raatámua'atzi
 tijín mi nej muaxe'leve'e.

²⁶ Ajta, ayée pu té'eme a'ájna
 a'u mej miyen tihua'utá'ixaa í teite
 mej nu'u caí neteítestemua'a pú'een,
 a'ájna mú miyen hua'utámua'atzi
 mej nu'u yaújmua'ame'en pú'een í Dios ti i'i ruuri.

²⁷ Ajta a'íin í Isaías teecan, ayée pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e í mej Israél
 jetze ajtème'ecan tijín: “Capu amín a'ij, ti pua'a miyen mu'iicáa a'íime í huá'ayaujmua'a
 a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan. Tí pua'a mej miyen a'achú ará'axca tíj na'a ti seijre'e
 í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'leve'e'ástime í jaj, capu naíjmi'ica hua'irátuaasin í Dios, sino
 a'ímej pu'u hua'irátuaasin í mej jín miyen huateájturaa.”

²⁸ “Aye pu té'eme, a'iné ca'anacan pu Dios ayén nain jín ra'antipua'ajte'esin ti puaíjtzi
 hua'utá'asin a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua.” ²⁹ Aye pu che'atá amuacá
 tira'utéyu'uxaca'a a'íjna í Isaías tijín:

Aye tu éene'e ta'aju'unche'e matíj a'íime
 í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Sodoma,
 matíj majta a'íime í mej a'uun é'echejca'a u Gomorra,
 í mej caí ché'e é'eseijre'e me'újna.

Mí ajta a'íin Dios, í ti tihua'ajjte'e naíjmi'ica
 í mej a'uun é'eseijre'e u ta japua,
 a'íi pu ayén raateájtuaa itejmi jemi
 mej mi miyen huateáturan a'íime
 í mej ta jetze airaújnejjte.

A'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan jime'en í niucari ti téjmi jemi huatétuihuaca'a

³⁰ A'íj pu jín, ¿a'iné ti'itíj tetiu'utaxájta? Aye pu'u xaa ne'u. A'íime í mej seij
 chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rahuauca'a mej mi miyen ri'éene'ecán jín
 huateáturan í Dios jemi. Capu amín a'ij. Aye pu ajta tihua'ucí'i a'íjna jime'e í mej miyen
 ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi me'íjna jime'e mej té'antzaahua. ³¹ Mí majta
 a'íime, í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, í mej miyen rahuauca'a mej mi ri'éene'ecán
 jín huateáturan í Dios jemi, me'íjna jime'e mej miyen ra'ará'astijre me'íjna í niucari í
 mej jín tí'ajjta, a'íi mú xaa caí miyen ra'ancuré'a me'íjna í mej rahuauca'a.

³²⁻³³ ¿A'iné 'een jín mecaí miyen ra'ancuré'a? Ayej xaa ne'u, ayée mú 'een jín
 huamuá'itiche me'íjna jime'e mej rahuauca'a mej mi miyen huárini mej tí'itíj jín
 te'ará'astijre'en. Camu rahuauca'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuat'e'en. A'íi mú jín
 huamuá'itiche me'íjna jime'e mej raatéxiéehuataca'a me'íjna ti jime'en ayén té'eyu'usi'i
 tijín:

Casi'i, ayée nu raateátuaasin ne'íjna
 í ja'ati ne'újna u Sión.

Aye pu tinaatéva'ire'e tíj í tetej
 í mej jetzen a'ijcá'acata í teteca,
 í mej majta jetzen a'itávitzej.

Ajta capu raatatévi'iraste'esin a'íjna
 í ja'ati ti ayén rá'atzaahuat'e'en.

10

Camu nu'u raamuá'a me'íjna ti Dios raateájtuaa

¹ Aye nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, nej niyen a'anca'anéecan jín tí'ijxe'leve'e
 yú ne tzajta'a, neajta nu rahuauhuaú í Dios ti ij a'íin Dios ayén hua'irájtuaani. ² A'íime nu
 jín niyen tí'ixa í mej a'ujca'anéecan jín rana'amiche í Dios. Aru camu tzáahuat'i'ira'a jín
 rana'amiche. ³ Matí'ij miyen rahuauca a'ij mej ye'í huárini mej mi miyen ri'éene'ecán jín

huateáturan í Dios jemi, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ij ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mu'u rahuauca me'íjna í mej jín rujímua'a mena'a rájteu. A'íj mú jín miyen raatéxiehuataca'a me'íjna í ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'intare.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné Ciriístu'u pu nain jín ra'ará'astijre a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta ti ij ja'atí ti na'a ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íjn í ja'atí ayén té'atzaahuat'e.

⁵ Ajta a'íjna í Moisés teecan, ayée pu ra'uyú'uxaca'a ti nu'u a'íjn í ja'atí ti rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu nu'u ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'íjn a'íjna jetze arajúca'ane í niuucari. ⁶⁻⁷ Ajta a'íjna í ja'atí ti ari ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, ayée pu tí'imua'atze tíjín: “Capej piyen té'umua'atze í a'atzajta'a ti ayén ruxe'eve'e peja'ujnén u ta japua pej yé rave'ecájnejte'en pe'íjna í Ciriístu'u.” Ajta ayén ti a'íjna jíme'en: “Capej piyen pej téte'imua a'ucáanen í tajete pej ra'itátuaani í Ciriístu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuíi.”

⁸ Mí ajta, ayée pu tí'ixa a'íjna ti tzáahuati'ira'a jín huateájturaa ri'éene'ecán jín í Dios jemi tíjín: “Pu'uri mú'etzi jemi seijre'e í niuucari pej piyen tihua'utá'ixaate'en, pajta pe'íjna jetze piyen tí'imua'atze í á'a tzajta'a.” A'ii pu a'íjn pú'een í niuucari í tej tiyen tihua'a'ixaate'e tá'aye'i.

⁹ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a mémuaseiraca'a í teite, pej piyen raataxáj yee Jesús pu tavástar'a pú'een, ajta ti pua'a piyen té'atzaahuat'e í á'a tzajta'a ti Dios ayén ra'ajjá huá'a tzajta'a í mí'ichite, aj pu xaa Dios mua'irájtuaani.

¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna, ja'atí pu ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e í ru tzajta'a. Dios pu ajta ru'irátuaasin a'íjna jime'e ti a'íjn ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a ti Dios jetze ajtémecan, meti'isefiraca'a í teite.

¹¹ Ayej xaa ne'u tí'ayajna, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í niuucari jetze tíjín: “Capu ja'anáj ratatév'iraste'esin ja'atí ti na'a ti rá'antzaahuat'e'en a'íjna í Ciriístu'u.” ¹² Ayee pu'u, naími'i mú ruxí'ej 'een, a'íjme í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'íjme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné seij pu'u a'íjn pú'een í tavástar'a ti ayén tí'ita'ajte'e naíjmi'lica itejmi, ti ajta nain jín rí'í tihua'atá'aca a'íjmej í mej miyen rahuavii ti a'íjn hua'utévaire'en.

¹³ Ajta ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Ja'atí ti na'a ti ayén rahuauhuau í tavástar'a jemi ti a'íjn raatévaire'en, Dios pu ayén ru'irátuaasin a'íjna í ja'atí.” ¹⁴ Aru, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rahuaviira me'íjna í tavástar'a ti pua'a mej caí xi rá'atzaahuat'e? Capu a'ij tí'iri'iri xaa ne'u. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rá'antzaahuat'e'en ti pua'a mej caí xi ráanamujri'i me'íjna ja'atí ti pírici? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen ráanamua ti pua'a caí ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹⁵ Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen tihua'utá'ixaate'en ti pua'a mé caí huata'ít'i'ihuaca'a mej me'uun á'uju'un huá'a jemi? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Jé'ecan tu huápi'i naa huá'aseijrate'e a'íjmej í mej huata'ít'i'ihuaca'a téjmi jemi mej mi taatá'ixaate'en me'íjna jíme'en í tavástar'a.”

¹⁶ Mí ajta, camu naími'i miyen ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í tej jín tátemua'ave'e, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tíjín: “Tavastara'a, capu ja'atí ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.” ¹⁷ Ayee pu'u. Ja'atí pu ayén té'atzaahuat'e a'íjna jime'e ti ayén ráanamujri'i í mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íjn í niuucari í mej miyen raataxájtaca'a, ayée mú 'een jín raataxájtaca'a a'iné Ciriístu'u pu ayén hua'uta'áj.

¹⁸ Neajta inee, ayée nu tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí ráanamujri'i. A'iné mijta, xaa ne'u. Ayen té'eyu'usi'i tíjín:

Ayee pu nainjapua namujre'e

a'ij mej tí'ixaxa'a íiyen chaanaca japua.

Ajta hua'aniuuca, mu'uri miyen ráanamujri'i

a'u ti na'a yen japuan í chaanaca tíj na'a auuyaúj.

¹⁹ Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí yaú'itíee muá'araa a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. Ajmí'i pu ayén tiu'utaniú a'íjna í Moisés teecan. Ayen tíjn:

Ayee nu ca'anéeri jín amuaatá'asin
 sej ahuaújchueere'en ne'íjna jime'e
 nej rí'i tihua'utá'asin a'ímej
 í mej caí Israél jetze ajtémecan.

Neajta nu amuaataniú'ucaste'esin ne'íjna jime'e
 nej ni rí'i tihua'utá'asin a'ímej í teite
 í mej caí rí'i mé tite'umuámua'aree.

²⁰ Ajta a'íjn Isaías, ayée pu huataúra'a ti ayén á jéjre'e tiu'utaxáj tíjn:

Ayee mú na'antinájcheca'a a'íime
 í mej caí náahuausime'e.

Neajta nu huatánseijrataca'a a'ímej jemi
 í mej caí nehuauca'a.

²¹ Mí ajta a'íjn, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íime jime'e í mej Israél jetze ajtémecantaca'a tíjn:

Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a,

ayée nu huá'ahuavii mej mi seicié tiú'umua'ati ineetzi jemi.

Mí ajta, camu a'atzu ná'astijre'e.

Temua'a mú tite'entaújnaamua ineetzi jemi.

11

Jíme'en í Israél, í ti Dios ra'antíhua'u

¹ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui ari mé hua'uhua'axi í Dios a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een? Capu xaa ne'u, a'iné capu mé núurie ineetzi, i nej neajta Israél jetze ajtémecan, a'iné a'íj nu jetze 'airáanej í Abraham teecan, neajta huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej airaújnejjte me'íjna jetze í Benjamín teecan.

² Jee xaa ne'u, capu ayén mé hua'uhua'axi í Dios a'ímej í rufestemua'a í ti jécua ímuá hua'antíhuau. ¿Ni secaí siyen ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti a'íjna jín ayén té'axa a'ij ti a'íjn Elías ayén tiraatéjhuau í Dios jemi ti ij a'íjn puájtzi hua'utá'an?

³ Tíjn: “Casi'i, nevástara'a, mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Majta miyen tiu'uté'uunaxi me'íjna í tejcuá í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Nee nu'u ni yé huatéjvee. Capu ché'e máaj ja'atí. Majta meri nejé'icatacu.” Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Elías.

⁴ Mí ajta a'íjn í Dios, ayée pu tiu'utaniú tíjn: “Ayee nu hua'uteájtuaa mej mi miyen huateáturan ineetzi jemi a'achú cumu aráhua'apua ví'ira'a í teite, í mej caí ja'anáj ranajcheca'a me'íjna í Baal.” Ayee pu tiraata'ixaa. ⁵ Ayee pu che'atá na'a seijre'e íjii a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een. Dios pu ruxí'evi'ira'a jín hua'antíhuau. ⁶ Ajta ti pua'a Dios ayén hua'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e, capu ché'e rí'irí mej miyen tí'itíj jín te'enteárate í jemin a'íjna jime'e mej miyen tí'itíj jín ra'ará'astijre'en. Na'ari caí, capu tí'itíj a'ij tí'itéva'iri ti Dios ayén hua'antíhuau í ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ ¿A'iné na'aqui? A'íjna í mej a'ujca'anéecan jín rahuauca'a a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, camu ra'ancuré'a me'íjna. Mí majta, a'íime í ti Dios hua'antíhuau, a'íi mú xaa ra'ancuré'a. Majta a'íime í seica, Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi antaújnaamuan í ruxéjniu'uca jetze í jemin.

⁸ Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjn: “Dios pu ayén huá'uruu mej mi miyen tíu'ujtímua'ira í rumu'úu jetze. Ayee pu huá'uruu ti ij caí a'ij tihua'amitíeje'e í mej rasise'i, mej mi majta caí yaú'itíee muá'ara'ani í mej ranamua. Ayee pu'i éene'e já'araa tíj na'a ti yú e'iré'ene.”

⁹ Ajta a'íjn í David teecan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjn:

Miché'e caí ché'e miyen rutémua'ave'e me'íjna jime'e
 tí jé'ihua tihua'ucí'í,

sino miché'e seica tihuá'ari'i nain jime'e,
 majta hua'antipúa'ajte'en.
 Ché'e ayén huá'a japua rájveti
 a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e
 mej auté'itze í Dios jemi.
¹⁰ Ché'e caí ayén tihuá'amitiejte'e
 a'ij ti ti'itíj tihuá'uci'iti.
 Miché'e miyen títeeteújca'anen
 tíj na'a ti yú auca'ití a'ame me'íjna jime'e
 mej ca'anéri jín tí'imuari'e.

Dios pu nu'u hua'irájtuaasin a'íime í mej seij chuéjra'a é'eme'ecan

¹¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui miyen nain jín auté'itze ti ij ayén huá'a japua rájveti mej rajpuaítzi muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, ti ij caí ché'e rí'iriistan ti Dios hua'irájtuaani? Capu xaa ne'u a'atzu, sino ayée pu éene'e já'araa. A'iné a'íi mú auteájturaa í Dios jemi, Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen ruuri huateáturan í jemin. Ayee pu 'een jín huaríj í Dios ti ij ayén huá'uruuren a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan mej mi chueere'e muá'ara'ani.
¹² Ajta, ti pua'a Dios ayén jeíhua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í mej miyen huamuá'itiche í jemin a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'i tihua'utá'asin naíjmi'ica a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'anaijmire'en a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné Dios pu ayén tinaata'a'áj nej niyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi, ayée nu tiu'utánca'ane nej ni nain jín jamuaatévaire'en a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁴ Ayee nu 'een jín rici nej ne'íjna jín ca'aníjra'a hua'utá'an ne'ímej í nexí'ej teite ti pua'a rí'iriistan mej mi chueere'e muá'ara'ani nej ni je'icáca antimuá'itín mej miyen rá'antzaahuat'en.

¹⁵ Ayee pu'u, tí'ij a'íin Dios ayén mé hua'uhuá'axi a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, aj pu i a'íin hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ¿A'iné té'eme icu, tí'ij Dios ajtahua'a hua'ancuré'evi'itin a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan? ¿Ni caí ayén seíire'e a'ame tí'ij ti pua'a Dios ayén hua'ajjájpuan huá'a tzajta'a í mej meri huácuii?

¹⁶ Niché'e seij niuucari amuaatá'ixaate'en ne'íjna jime'e í cuaijtzi í mej jín pan ta'ahuaca. Tí pua'a Dios huateúra'ate'en a'íjna í cuaijtzi í mej amuacaícan raatámuaí'ivejte, a'íi pu ajta huateúra'ate'esin nain í pan í mej ráataahuaca'a. Ajta, ti pua'a Dios ayén huateúra'ate a'íjna í naana'a ti jetzen ajtanéj í ciyej, a'íi pu ajta huateúra'ate naíjmi'i í pi'ista ti jetzen ajta'ú'upu'u í ciyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi.

¹⁷ Tiché'e tiyen raataxáj ti Dios ayén ra'antiná'axi jetzen í aceituuna je'icáca í pi'ista. Aj pu ij seíj antiví'ijte í pi'ista ti seíj jetze me'ecantaca'a aceituuna ti ruseíj ajnéj. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jetze ajtémecantaca'a í aceituuna ti ruseíj ajnéj. Ajta íjii, mú'een xu seri se'íjna jetze ajtémecan ti Dios jetze ra'antiví'ijte a'íjna í pi'ista. Pu'uri amú'uca'anisti'i a'íjna ti já'ara'ara'an píríci a'íjna í aceituuna. ¹⁸ A'íj xu jín, caxu siyen á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e í ti Dios ari ra'antiná'axi a'íjna í pi'ista. Tí pua'a siyen á'ujtzaahuat'e setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze í niuucari ti ayén tijín yee: “Capu ayén mú'ejmi jetze arájca'ane í naana'ara'an a'íjna í ciyej, sino mú'een xu se'íjna jetze arájca'ane í naana'ara'an.”

¹⁹ Rí'irí sej siyen tí'ixajta ti jíme'en: “Ayee pu ra'antiná'axi a'íjna í pi'ista ti ij ayén ta'antiví'ijte'axi'in itejmi í ciyej jetze.”

²⁰⁻²¹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Capu amín a'ij. Ayee pu 'een jín huá'uruu a'íjna jime'e mej caí rá'antzaahua. Mí seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jetze ajtémecan se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e. Caxu siyen á'ujtzaahuat'e, sino setá'aj siyen tí'itziíine'e, a'iné Dios capu ayén tiraatá'uuni'iri'i a'íjna í pi'ista ti ajtaneájxi í ciyej jetze ti rí'en. Capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi.

²² Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti jín Dios amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, ajta í ti jín muári'eri hua'utá'a a'ímej. A'í pu muári'eri hua'utá'a a'ímej í mej auteájturaa í jemin. A'í pu ajta amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. Ajta, ayée pu auj á'amuaruuren ti pua'a siyen á'ateevi'in sej se'íjna jetze aráu'jca'ane ti jíme'en Dios rí'i tejamuaatá'a. Na'ari caí, a'í pu ajta mé amúuhua'axi'nsin mú'ejmi.

²³ Ajta a'íme, ti pua'a mecaí ché'e á'ateevi'in mej caí miyen té'atzaahuat'e, Dios pu ayén ajtahua'a hua'antiví'ijte'esin a'iné a'í pu raayí'iti ti ayén huárini.

²⁴ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu raayí'iti ti ayén huárini a'ij ti caí t'irineca ja'anáj ti na'a íiyen. A'í pu amua'antiná'axi a'íjna jetze í ciyej ti 'itzitá huanéj ti ij ayén amua'antiví'ijte'en jetzen í seij í mej ra'ateáhuui. Mí ajta, a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'iné a'íme amuacaí mú ajtéme'ecantaca'a me'íjna jetze í ciyej, capu a'atzu muári'erista a'ame ti Dios ajtahua'a hua'antiví'ijte'axi'in a'íjna jetze, mej mi majtáhua'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani.

T'íj Dios hua'irátuaasin a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan

²⁵ Aye nu t'íjxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si yaú'itíeé xá'ara'ani temua'a naa a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, sej si caí á'ujtzaahuat'e ti'itíj jime'e. Aye nu tejá'amua'ixaate'e mej meri antaújnaamua mu'ití a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Maúche'e mú miyen huateáturaasin asta mena'a caí miyen ara'astí muá'ara'ani a'achú mej pua'amé ti Dios ayén huá'uxi'epi'intare mej té'antzaahuat'en a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu i xaa Dios hua'irájtuaani naíjmi'ica a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan. A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i t'íj:

Mu pu a'uvé'emé'e a'ame a'ujna u Sión,

a'íjna í ja'ati ti hua'irájtuaani.

Aye pu rí'i huá'aruuren a'íme

í mej Jacobo jetze airáane mej mi caí ché'e

a'ij pua'a titetiújcha'íi í Dios jemi.

²⁷ Neajta nu niyen te'atánratziiri'i a'ímej jemi

nej niyen huá'uruuren ne'ájna xicáara'an

nej jetzen t'íhua'utá'uuni'ira

í mej jín auteájturaa neetzi jemi.

²⁸ A'í mú rájcha'íire'e í Dios me'íjna jime'e mej raatéxiehuataca'a me'íjna í niuucari í ti jín Dios hua'irájtuaani. Aye mú me'íjna jín huaríj, ayée pu tejamuaac'íi mú'ejmi sej si seajta ráanamua se'íjna í niuucari. Mí ajta, a'ín í Dios, aúche'e pu huá'axe'eve'e a'íjna jime'e ti jéjcuá imuá hua'antíhuau, ajta a'íjna jime'e ti ti'itíj jín te'ataújratziiri'i a'ímej jemi í huá'ahuaacixa'astemua'aci'i.

²⁹ Jee xaa ne'u, aúche'e pu hua'utévaire'esin a'iné Dios pu caí ra'uré'uuna a'íjna í niuucari ti ti'itíj jín te'ataújratziiri'i. Capu ajta yá'uhua'ana a'íjna ti jín hua'utajé.

³⁰ Seajta mú'een, a'ájná'imua xu caí seajta rá'astijre'eca'a. Mí ajta a'ín Dios pu ayén amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, a'iné a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, camu rá'astijre'eca'a.

³¹ Ajta íjii, ayée mú 'een jín auteájturaa í Dios jemi ti ij ajta Dios huá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e ti ari amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. ³² Aye pu Dios hua'uxíjte naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í jemin, ti ij ajta huá'ancu'uvajxi'in matíj mena'a pua'amé miyen seijre'e.

³³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Jé'ecan pu huápi'i tiu'uyí'iti a'íjna í Dios. Nain pu jín tirú'umua'aree. Capu a'atzu ámitieere'e a'ij ti ti'itíj jín ayén t'íxi'epi'intare'e. Capu rí'irí tej tiyen yaú'itíeé tá'ara'ani a'ij ti Dios ayén ruxí'evi'ira'a jín huá'aruure í teite í mej yen japan seijre'e í chaanaca japua.

³⁴ “¿A'ataani ramua'aree a'ij ti 'een í mua'atzíire'ara'an í Dios? ¿A'ataani ayén raatévai í Dios ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'íjna í Dios a'ij ti ye'í huárini? Capu ja'atí xaa ne'u.

³⁵ ¿A'ataani ari ayén ti'itíj tiraatapuaíjve í Dios ti ij ayén ruxe'eve'e á'ara'ani ti a'ín Dios ajta ti'itíj jín ayén tirá'acha'íire'e a'íjna í ja'ati? Capu ja'atí xaa ne'u.” ³⁶ Aye pu'u, a'iné

naíjmi'i pu jemin me'ecan. A'íi pu nain tiú'utaahuaca'a. Nain pu a'íjna jín ayén tí'isejre'e ti ij ayén r'í'i tiraatá'an. Teajta iteen, tiché'e teajta r'í'i tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

12

Mej nu'u huataújtuaani í Dios jemi

¹ A'iné Dios pu ari amuá'ancu'uvajxi, ayée nu tejá'amuahuvii, ne'ihuaamua'a, sej si huataújtuaani í Dios jemi í rutevij jime'e, setá'aj raateájtuaani í Dios jemi í sej seajta jín r'í'i tiraatá'an. Tí pua'a seri siyen huárini, aj xu si raatévaire'en a'ij ti tiraavíjte'e, sej ruuri jín huataújmuai'ivejta. ² Caxu siyen titetaúra'acare'en sej siyen che'atá sena'a titetiújcha'íi matíj a'íime í seica í mej yen japuan sejre'e i chaanaca. Caxu xaa ne'u siyen rijca mú'een, sino setá'aj siyen seicié huaújruren se'íjna jime'e sej seri huaújjejcuare í á'amuaamua'atziira'a jetze. Aj xu siyen ramua'aréeren a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, seajta siyen ramua'aréeren ti'itíj ti i'í xí'epi'ín í Dios jemi, ti'itíj ti ayén tira'aráanajche, nusu a'ij sej huárini sej si nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e.

³ A'iné Dios pu a'íjna jín tinaa'íjca nej ni niyen tejamuáamua'aten, ayée nu tejá'amua'ixaate'e naíjmi'ica mú'ejmi. Ché'e caí ja'atí ayén á'ujtzaahuate'e, a'iné capu ayén tiraavíjte'e. Caxu xaa ne'u siyen rijca, sino setá'aj siyen r'í'i mé tite'umuámua'aree í ru jetze. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti ti'itíj jín Dios ari tejámua'íjca, sej ajta sej. Aye pu xaa ne'u tiraavíjte'e.

⁴ Aye pu'u na'a. Tetíj tena'a pua'amé tej tiyen ratéhua'ira'a, ajta capu tí'iseicaj na'a tíj na'a ti'itíjvee í ta jetze. Capu ajta tí'iseicaj na'a í ti jín titaatéva'iri tetíj tena'a tiyen ti'itíjvee, sino ayée pu'u ti'imuíi.

⁵ Aye pu che'atá na'a 'een tej teri Ciriístu'u jetze ajtémecan. I tej mu'iití ará'ase, ayée tu naíjmi'i tí'itasejrata tej sej tena'a jetze ajtémecan í tevi. Ajta ja'atí ti na'a ti ta jetze ajtémecan, a'íi pu ajta huá'a jetze ajtémecan í seica, a'achú mej pua'amé.

⁶ Capu ayén ruxí'ej na'a titaací'í itejmi a'íjna í tej jín teri ratéva'iri. A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiraatévaire'en, a'ij ti a'íin Ciriístu'u ayén r'í'i titaatá'a. Tí pua'a ayén tiraací'í sej í ja'atí ti ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan, ché'e a'íin ayén jetzen me'ecan tiu'utaxájta a'achú ti caj tirú'umua'aree. ⁷ Tí pua'a ayén tiraací'í sej í ja'atí ti ayén hua'utévaire'en í seica, ché'e ayén hua'utévaire'en, na'ari ti pua'a ayén tiraací'í ti ayén tihua'umua'aten í seica, ché'e ayén tihua'umua'aten.

⁸ Tí pua'a ayén tiraací'í a'íjna í ja'atí ti ayén raayí'itihua'an ti ca'aníjra'a hua'utá'an í seica, ché'e ayén ca'aníjra'a hua'utá'an. Seica pu ayén tihua'ucí'í mej miyen tíhua'utapuaíjve'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Miché'e miyen ruxí'evi'ira'a jín temua'a naa tíhua'utapuaíjve'en. Ajta a'íin ti ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti tí'ajta teyujta'a, ché'e a'íin a'ujca'anéecan jín tí'ivaire'e. Ajta a'íin ti huá'acu'uve a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'íin rutémua'ave'ecan jín huá'ancu'uvajxi'ín.

A'ij mej ye'í ti'itíjcha'íi í mej té'atzaahuate'e í Dios jemi

⁹ Aye pu ruxe'eve'e sej tzáahuati'ira'a jín huaújxe'eve'en sej seajta sej. Setá'aj raatéxiehuate'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een, seajta ra'ará'astijre'en se'íjna ti i'í xí'epi'ín.

¹⁰ Setá'aj siyen huaújxe'eve'en sej seajta sej tíj ru'ihuaamua'a naa. Setá'aj seajta huatéjca'anen temua'a naa se'íjna jime'e sej r'í'i tiu'utá'an sej seajta sej. ¹¹ Caxu raaxiéhuata sej ratéva'irihua'an í tavástar'a, sino sa'ujca'anéecan xu jín siyen se'íjna jetze huatéjca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej siyen ti'itíj jín tí'ichu'eve'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Setá'aj seajta siyen te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej jín rajpuaítzi xa'aye'i. Seuche'e xu rahuaviira í Dios. Caxu raatápuaapua'ata'an. ¹³ Setá'aj siyen tihua'uré'an í sej tí'ijcha'íi a'ímej jemi í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Setá'aj seajta siyen ruxí'evi'ira'a jín hua'ancuré'evi'itin í á'amuaaxí'ej teite í ruche. ¹⁴ Aye xu seajta siyen huá'uruuren a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure. Setá'aj r'í'i tihua'utá'an. Caxu siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij a'íin puaíjtzí hua'utá'an, sino r'í'i xu tihua'utá'an.

¹⁵ Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en a'ímej jamuan í mej rutémua'ave'e. Ayee xu seajta huárini sej huataújxeemiste'en a'ímej jamuan í mej ruxiéemiste'e.

¹⁶ Setá'aj siyen rí'i tí'itechejca títj í ru'ihuaamua'a naa. Caxu á'ujtzaahuat'e, sino setá'aj siyen anteújseire'en huá'a jamuan í mej caí ti'itítj jín títeté'u'upu'u ti jeíhua ruxe'eve'e. Caxu siyen á'ujtzaahuat'e í ru tzajta'a sej nu'u rí'i mé tite'umuámua'aree temua'a naa caí máàj ja'atí.

¹⁷ Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a á'amuaruure mú'ejmi, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure mú'een. Rí'i xu'u setá'aj siyen sena'a huárini tí'ij ayén rí'i tihua'amitiejte'e naíjmi'ica í teite sej xí'epi'in rici.

¹⁸ Setá'aj siyen huárini, setítj sena'a sej caj tirú'umua'aree, ti pua'a rí'iriistan, setá'aj rí'i títetiújcha'íi huá'a jemi í seica í teite, a'achú mej pua'amé.

¹⁹ Caxu puaíjtzi ratá'acare'en í ja'atí ti ari a'ij pua'a amuáaru, sino ché'e a'ín Dios ayén puaíjtzi raatá'an. Ayee xu huárini, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: "Ayee pu tí'ineci'ípua ineetzi nej puaíjtzi raatá'an ne'íjna í ja'atí ti a'ij pua'a muáaru. Nee nu raatá'asin ne'íjna a'ij ti tiraavítje'e."

²⁰ Mí seajta mú'een, ayée xu huárini a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín: "Tí pua'a i'icuatá a'íjna ti muájcha'íire'e, patá'aj tiraamín. Ajta ti pua'a huata'í'imin a'íjna í ja'atí, patá'aj jaj raatá'an. Tí pua'a piyen huárini, ayée pej puaíjtzi raatá'asin pe'íjna jime'e pej xí'epi'in ráaru. A'íi pu xaa, a'íi pu tirajpuaíjtzi a'ame temua'a naa."

²¹ Caxu ratá'acare'en ti a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén amuaamuá'itín, sino setá'aj siyen tiraamuá'itín se'íjna ti a'ij pua'a 'een se'íjna jime'e sej xí'epi'in rici.

13

¹ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti ja'atí ti na'a ayén hua'ará'astijre'en a'ímej í mej ti'itítj jín antiújmua'aree. Dios pu ayén raaxí'epi'intare mej miyen ti'itítj jín títetate'en. A'íj pu jín Dios ayén hua'antíhuau. ² A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí huataúra'an ti ij ayén hua'ará'astijre'en, a'íi pu ajta mé rúuhua'ana a'íjna ti Dios ayén raateájtuua íiyen chaanaca japua. Ajta, ti pua'a ja'atí ayén huárini, puaíjtzi pu a'íjna japua rávaijtzi.

³⁻⁴ Tí pua'a ja'atí ayén rí'i tí'itíjcha'íi, capu ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén huá'atziíine'e a'ímej í mej ti'itítj jín antiújmua'aree. Mí ajta, a'íjna ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ayée pu xaa ne'u tiraavítje'e ti a'ín ayén huá'atziíine'e a'íime í mej tí'aijta. Tí pua'a piyen tí'ijxe'eve'e pej caí ti'itítj jín rátziíine'e pe'íjna ti tí'aijta, patá'aj piyen huárini tí'itítj jime'e ti i'í xí'epi'in. Tí pua'a piyen huárini, ayée pu rí'i timuaatá'asin a'íjna ti tí'aijta, a'iné Dios pu a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij a'ín tí'itéva'irihua'an jemin. Mí ajta, ti pua'a piyen a'ij pua'a tí'tiá'acha'íi, aj pej xaa rátziíine'e pua'amé, a'iné a'íi pu a'íjna jín antiújmua'aree ti puaíjtzi jamuaatá'an. A'íi pu xaa ne'u tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan ayén puaíjtzi hua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a títetiújcha'íi.

⁵ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e sej siyen hua'ará'astijre'en a'ímej í mej ti'itítj jín títetate'í ti ij caí ayén a'amua japua rájveti í puaíjtzi. Ayee pu ajta ruxe'eve'e a'íjna jime'e sej siyen ra'ará'astijre'e í Dios. ⁶ Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e sej seajta se'íjna jín tí'inajchita a'íjna ti á'amuaíjve'e, a'iné a'ímej í mej miyen á'amuaíjve'e, a'íi mú tí'ivaire'e í Dios jemi. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, ayée mú me'íjna jín tí'ivaire'e.

⁷ Tí pua'a piyen ja'atí té'echa'íire'e, patá'aj piyen tiraanájchite'en a'achú pej caj tirá'acha'íire'e, na'ari ti pua'a piyen pe'íjna jín té'echa'íi í mej Gobieerno jemi muajíjve'e, patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'unájchite'en. Ajta ti pua'a piyen pe'íjna jín té'echa'íi í mej muajíjve'e me'íjna jime'e í pej tí'itu'araca, patá'aj pajta piyen pe'íjna jín tiu'unájchita. Tí pua'a ayén tiraavítje'e pej piyen rí'i tihua'ajcha'íi a'ímej í mej tí'aijta, patá'aj piyen huárini. Na'ari ti pua'a ayén tiraavítje'e pej rí'i tihua'uteájtuuaani a'ímej í mej títeté'u'upu'u, patá'aj piyen rí'i tihua'utá'an.

⁸ Setá'aj nain jín tiu'unájchita sej si caí ché'e tí'itítj jín té'echa'íi í á'amuaíjve'e tevi jemi. Ayee xu'u sena'a se'íjna jín tirá'acha'íire'e í seij sej huaújxe'eve'en seij seajta seij, a'iné a'íjna ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu a'íjna jín ari ra'ará'astijre a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

⁹ Ayee pu tíhua'uta'ajj tijín: “Capej tí'ixana'acire'e.” Ajta ayén tijín: “Capej tí'ite-cui'ica.” Ajta i'i ti ayén tijín: “Capej tí'inahua'aj.” Ajta i'i ti ayén tijín: “Capej tí'inecua'atze.” Naíjmi'i í niuucari ti ayén 'een, ajta ti'itíj ti a'ij ti ra'ité'ase, naíjmi'i tíj na'a ti ayén, a'íi pu ará'ase a'íjna jetze í niuucari ti ayén té'eyu'usi'i tijín: “Patá'aj piyen raxí'leve'e í axí'ej tevi patíj asej tí'axe'leve'e.”

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén tzáahuati'ira'a jín raxí'leve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu caí ja'anáj a'ij pua'a raruuren. A'íj pu jín, a'íjna í ja'ati nain jín ra'ará'astejsin a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹¹ Setá'aj siyen huárini se'íjna jime'e sej seri rú'umua'aree ti'itíj ti xicáara'an jetze pítí'irici. Pu'uri ayén teja'uré'ene sej rí'i huaúruuren sej si atanéjne'ere temua'a naa, a'iné pu'uri jaítze'e vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ta japua niuuni. Pu'uri xaa ne'u jaítze'e vejli'i ti caí vejli'itaca'a tetí'ij amuacáí té'antzaahua.

¹² Pu'uri jaítze'e huatíca'a a'íjna ti jetzen tí'ajta a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Pu'uri ajta vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Cirístu'u ta japua niuuni. A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axin tíj na'a ti a'ij pua'a 'een tej tiyen amuacáí te'íjna jín tiyen rijcaa. Tiché'e teajta te'íjna jetze arátaca'anen í tej jín raatémua'itín te'íjna í tej jín tí'itese'e.

¹³ Tiché'e tiyen rí'i ti'itítacha'íica a'ij mej tí'ijri'ire í teite mej néeriste'e á'ujjhu'a'an. Tiché'e teajta caí ché'e tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín tí'iyeste, teajta caí ché'e a'ij pua'a tí'iteta'arua, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e huá'a jamuan í mej tiú'unecua'atziste'e, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e se'íj jamuan ti caí a'íj pú'een í pej yá'uvi'itín. Tiché'e teajta caí tiyen ne'use'e tajíimua'a. Capu ajta xí'epi'ín tej tiyen a'atachueere'e tajíimua'a.

¹⁴ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titetiújcha'íica a'ij ti ti'itiújcha'íica'a í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een. Caxu ché'e siyen se'íjna jetze tí'imua'ajca a'ij sej ye'í huárini sej si siyen ra'ará'astijre'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í á'amuatza'ajta'a.

14

Catu nu'u rá'axijte'e í taxí'ej tevi

¹ Tí pua'a ja'atí caí xi tirú'umua'aree a'ij ti huataújmua'a ti ayén ra'ará'astijre'en í tavástar'a, setá'aj ra'ancuré'evi'itín ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu siyen sena'a rá'axijte'e se'íjna jime'e a'ij ti tirá'amitiejte'e a'íjna. ² Ayee pu tí'ijmua'aree ruse'íj í Dios jemi ti nú'u ayén tí'itá'aca ti nain tiu'uca'aní, ajta a'íjna í se'íj, ti caí temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti ayée na'a tí'itá'aca ti ráacua'ani ti te'ejnéj á'chuaata'a.

³ Ayee pu tiú'ujxe'leve'e ti a'íin í ti nain tí'icua'a caí ayén raxí'eehuata a'íjna ti caí nain tí'icua'a. Ajta a'íin ti caí nain tí'icua'a, ayée pu che'atá na'a ruxe'leve'e ti a'íin caí rá'axijte'e a'íjna ti nain tí'icua'a, a'iné Dios pu ajta ayén ra'ancuré'evi'iti a'íjna í ja'ati.

⁴ Pajta mú'ee, mi pej caí nain tí'icua'a, ¿a'atani ayén a'íjna jín timua'íjca pej piyen rá'axijte'en í ja'ati ti se'íj jemi tí'ivaire'e? Capu ja'atí, a'iné se'íj pu'u tí'ira'ajte'e. Ajta a'íin í ja'ati, a'íi pu ará'astijre'esin a'íjna ti tí'ira'ajte'e. Na'ari ti pua'a caí ayén huárini, a'íi pu jemin muá'itiche'en. Mí ajta, a'íjna ti nain tí'icua'a, a'íi pu xaa ará'astijre'esin, a'iné tavástar'a pu ca'aníjra'a raatá'asin ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

⁵ Ajta se'íj jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti sei xicaj ayén jaítze'e ruxe'leve'e í Dios jemi caí seica xicáara'an jetze. Ajta se'íj jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti ruxí'ej na'a ayén 'een nain xicáara'an jetze. Miché'e miyen rujíimua'a mena'a tiraaxí'epi'íntare'en temua'a naa, a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a í ti xí'epi'ín 'een í Dios jemi.

⁶ A'íjna ti ayén tirá'amitiejte'e ti se'íj xicáara'an jetze jaítze'e ruxe'leve'e, ayée pu tiraaxí'epi'íntare í tavástar'a jemi. Ajta a'íin ti nain tí'icua'a, ayée pu ajta rici í tavástar'a jemi, a'iné a'íjna í ja'ati ajta pu rí'i tiratá'aca í Dios. Ajta a'íin ti caí nain tí'icua'a, a'íi pu ayén che'atá na'a tí'icua'a í tavástar'a jemi. A'íi pu ajta rí'i tiratá'aca í Dios.

⁷ Ayee pu'u, a'iné tetíj tena'a pua'amé iteen, capu ja'atí ayén ruse'íj ruuri. Capu ajta ayén ruse'íj mí'ini. ⁸ Tí pua'a tiyen i'irúuri, ayée tu i'irúuri tej ti rí'i tiraatá'an í tavástar'a na'ari ti pua'a tiyen huácui'ini, ayée tu che'atá tena'a cui'ini tej ti huatátatuiire'en í

tatevij jime'e te'íjna jemi. A'íj pu jín, capu amín a'ij ti pua'a tiyen i'irúuri nusu ti pua'a tiyen huácu'i'ini. Teuche'e tu tavástara'a jetze ajtème'ecan. ⁹ A'íj pu jín, Ciriístu'u ayén huamí'i, ajta a'itáara huá'a tzajta'a í mi'ichite ti ij a'ín ayén hua'avastara'a pu'éene'e á'ara'ani a'ímej í mej meri huácu'i, ajta a'ímej í mej mauj i'irúuri.

¹⁰ Pajta mú'ee, í pej caí xi tirú'umua'aree temua'a naa, ¿a'iné 'een jín piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a? Pajta mú'ee, í pej nain jín ti'itá'aca, a'iné 'een jín piyen raxiéehua pe'íjna í a'ihuáara'a. Capu a'atzu ayén tiraavíjite'e sej siyen rijca, a'iné naíjmi'i tu tiyen huatasejre'esin a'íjna jemi í Dios ti ij a'ín ayén tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi.

¹¹ Aye'e pu xaa ne'u té'eyu'usi'i tijín:
Aye'e pu ti'ixa a'íjna í tavástara'a tijín:
A'iné nee nu ruuri, ayée pu ti'ayajna,
matíj mena'a pua'amé
mej yen chaanaca japua sejre'e,
a'íi mú títunutaxi'isin ineetzi jemi.
A'íi mú majta, miyen rí'i tinaatá'asin
me'íjna jime'e í nej Dios pú'een.

¹² A'íj pu jín, a'achú tej pua'amé tej yen sejre'e, naíjmi'i tu tiyen tiu'utaxájta mé jéjre'e í Dios jemi a'ij tej ti'itíj jín huaríj.

Tej nu'u caí ca'aníjra'a raatá'an í ta'ihuaara'a tí'ij ti'itíj jín auté'itze

¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen raatapuá'ajta tej tiyen té'ataxijte'e tajímua'a. Aru tiché'e tiyen raaxí'epi'íntare'en í ta tzajta'a tej ti caí ché'e ti'itíj jín raatamuári'eristen í ta'ihuaara'a, nusu tej ti caí ché'e ca'aníjra'a raatá'an ti ij ti'itíj jín huamuá'itichen í Dios jemi. ¹⁴ Aye'e nu tirú'umua'aree inee, a'iné ayée nu tiú'unamuajri'i ne'íjna jemi í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a ti se'j racua'aca ti tí'icua'iri'i pú'een, capu ruse'j na'a raxana'ave'e a'íjna ti racua'aca. Mí ajta, ti pua'a a'íjna jemi í ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti ti'itíj ayén xána'avi'ire'e, a'íjna jemi pu xaa ayén 'een, ti ayén xána'avi'ire'e.

¹⁵ Tí pua'a piyen ca'aníjra'a ratá'aca í a'ihuáara'a ti a'ín caí ayén racua'aca í ti'itíj í pej xaa racua'aca, rí'iríista a'ame pej raapuaíjtzite'en i tzajta'an a'iné, a'íjna jemi, a'íi pu xána'avi'ire'e a'íjna ti ráacua. Capej xí'epi'ín huaríj. Capej xaa ne'u raxí'eve'e í a'ihuáara'a pe'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a ti ayén huárini a'ij ti tiraapuaíjtzitare. Capej mú'ee rá'apua'ajte'e í a'ihuáara'a a'iné Ciriístu'u pu ari jetzen me'ecan huamí'i. ¹⁶ Capej ché'e piyen ti'itiá'acha'íi. Na'ari caí, ayée mú seica miyen ti'ijxáatzi'ire'e muá'ara'ani me'íjna ti ayén timuá'amitiejte'e ti xí'epi'ín 'een.

¹⁷ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna ti ayén titaací'i ti Dios ayén tí'lita'ajjte'e naíjmi'ica itejmi, capu ayén a'íjna jín tej tiyen tí'icua'a na'ari tej tiyen ye'eca. Capu xaa ne'u, sino ayée tu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Teajta rí'i titeeteájturaa í ta tzajta'a. Ajta, a'íi pu ca'aníjra'a taatá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti tiyen huatátatemua'ave'en.

¹⁸ Jee xaa ne'u, ja'atí ti na'a ti ayén ravaire'e í Ciriístu'u, a'íjna í ja'ati ayée pu rí'i tiratá'aca í Dios. Majta me'ín í teite, ayée pu ajta hua'aráanajche ti ayén tí'ijri'ire a'íjna í ja'ati.

¹⁹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen tej ti tiyen rí'i ti'itítacha'íi tej tiyen ta'ihuaamua'a tá'ara'ani temua'a naa, tej teajta rí'i huátaruuren tajímua'a tej ti jaítze'e raayí'itihua'an a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²⁰ Caxu se'íjna jín raaté'uunan se'íjna ti Dios ayén raateájtuaa huá'a jemi í á'amua'i-huaamua'a se'íjna jime'e sej nain tí'icua'a. Naa pu ti'irí'een tíj na'a ti tí'icua'iri'i. Mí ajta, ti pua'a ja'atí a'íjna jín ca'aníjra'a raatá'an í ru'ihuaara'a ti a'ín ihuáare'ara'an ayén ráacua'ani a'íjna ti rajpuaíjtzí í Dios jemi, a'íj pu jín ayén auteáturaasin í Dios jemi a'íjna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a raatá'a í ru'ihuaara'a.

²¹ A'íj pu jín, jaítze'e pu ayén tiraavíjite'e pej caí piyen racua'aca í hua'ira'a ca'ín pej caí piyen raye'eca í nahuáj. Jee xaa ne'u patá'aj caí piyen ti'itíj jín a'ij huárini ti ayén

ca'aníjra'a raatá'acare'en ti a'íin a'ihuáara'a ti'itíj jín auteáturan í Dios jemi. ²² Tí pua'a ayén timuá'amitiejte'e ti ayén ti'irí'een í Dios jemi pej piyen ti'itíj huácua'ani, patá'aj piyen aseíj pena'a aviítzi jín tirú'umua'areere. Capej piyen tí'ixajta mé jéjre'e, teite tzajta'a. Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna í ja'ati ti caí rumua'atzíira'a jín á'ujxijte'e a'íjna jime'e a'ij ti ti'itíj jín ríci, a'iné a'íi pu ari ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi.

²³ Mí ajta a'íin í ja'atí, ti pua'a caí xi temua'a naa tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi ti ij ti'itíj huácua'ani, ti pua'a ayén racua'aca, a'íi pu a'íjna jín a'uxíjte'en ti a'ij pua'a ríci a'iné a'íi pu caí té'atzaahuate'e ayén ráacua. Ajta, ti'itíj ti na'a ti ja'atí ayén jín ríci, ti pua'a caí ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi ti ayén huárini, a'íi pu a'íjna jín auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a ayén ríjca, a'iné capu té'atzaahuate'eca'a.

15

Tej nu'u rí'i tihua'atá'acare'en í taxí'ej teite

¹ Teajta iteen, i tej temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi, ayée pu tiraavíjite'e tej te'utáviicua'i te'íjna jime'e a'ij mej tí'ljri'ire a'íime í mej caí xi yaú'itie temua'a naa í Dios jemi. Tiché'e caí tiyen tena'a rahuauca itejmi jime'e a'ij ti titá'amitiejte'e, sino tiché'e rí'i tihua'utá'an í seica. ² Ayee pu titaavíjite'e itejmi, a'achú tej pua'amé, tej ti rí'i tiraatévaire'en í ta'ihuaara'a ti ij a'íin jaítze'e raayí'itihua'an a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ Ayee pu xaa ne'u Círíistu'u ajta ayén huaríj. Capu ayée na'a rahuauca'a a'ij ti tira'aránjcheca'a, sino ayée pu tira'ará'aste a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee pu neetzi japua rájve mej na'ajteá'axi'in mú'etzi jetze me'ecan.”

⁴ Ayee pu'u, a'iné nain tíj na'a ti a'ájna'imua'é'eyu'usi'ihuaca'a, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'ihuaca'a tej ti jetzen huátamua'aten, ti ij a'íin ti'é'eyu'usi'ihuaca'a ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti tiyen te'utáviicua'i, teajta tiyen rachú'eve'e ti Dios ayén tu'irájtu-aani.

⁵⁻⁶ Ajta a'íin Dios ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si siyen huateújca'anen, ajta sej si te'utáviicua'i, ché'e a'íin ajta amuaatá'acare'en sej rí'i titetiújcha'íi rujímua'a sej si siyen ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa a'achú sej pua'amé. Ché'e Dios rí'i tejamuaatá'acare'en a'íjna jime'e sej seuj siyen rá'astijre'e í Círíistu'u ti ajta í'í Jesús, sej si naíjmi'i siyen rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios ti ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'í Círíistu'u. Setá'aj siyen rí'i tiraatá'acare'en a'achú sej tirú'umua'aree í á'amuatzajta'a.

Naíjmi'ica pu nu'u tihua'aci'iti í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin

⁷ Setá'aj siyen che'atá sena'a ancuré'ujvi'itín seij seajta seij a'ij ti Círíistu'u ajta amua'ancuré'evi'iti mú'ejmi sej si siyen se'íjna jín rí'i tiraatá'an í Dios.

⁸⁻⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íin Círíistu'u ayén a'íjna jín te'enteájrupi ti ij hua'utévaire'en a'ímej í mej runavij a'antisíliche a'íjna jime'e mej miyen ráamua'aree ti Dios tzáahuatí'ira'a jín araúraste a'ij ti ari te'ataújratziiri'i. Círíistu'u pu nain jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í huá'ahuaacixa'astemua'aci'í mej mi a'íime í mej seij chuéjra'a japua'é'eme'ecantaca'a majta miyen rí'i tiraatá'asin í Dios me'íjna jime'e ti a'íin huá'ancu'uvajxi. Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín:

A'íj nu jín rí'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a a'ímej

í mej seij chuéjra'a japua'é'eme'ecan.

Ayee nu ti'ichu'íca na'ame

nej ni ne'íjna jín rí'i timuaatá'an.

¹⁰ Ajtahua'a ayén tíjín:

Setá'aj huataújtemua'ave'en huá'a jamuan

í teitestemua'ame'en í Israél teecan,
mú'een mi sej seij chuéjra'a japua'é'eme'ecan.

¹¹ Ajtahua'a seíj ayén tíjín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an í tavástar'a,

naíjmi'i mú'een, a'achú sej pua'amé,
mi sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Setá'aj seajta siyen tiu'utáchuiica í jemin
sej se'íjna jín rí'i tiraatá'an, naíjmi'i mú'een,
mi teite, mi sej yen huachéjme chaanaca japua.

¹² Ajtahua'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isafas teecan
tijín:

Seij pu airaújnejjte'esin a'íjna jetze í Isaí.

A'í pu ayén huatasejre'esin

ti ij ayén tihua'uta'ajte'en naíjmi'ica a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íime, ayée mú rájchu'eve'esin

tí'ij a'íin hua'irájtuaani.

¹³ Ajta a'íin í Dios ti ayén ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen raachú'eve'en, ché'e a'íin ayén
rí'i tejamuaatá'an sej si jeíhua huápi'i huataújtemua'ave'en, ti ij ajta amua'anpuá'ajte'en
temua'a naa se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e se'íjna í tavástara'a. Ché'e a'íin ajta
ayén rí'i tejamuaatá'an sej si jaítze'e siyen raachú'eve'en se'íjna jime'e sej se'íjna jetze
araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁴ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna mú'ejmi jime'e sej siyen nain jín rí'i
titetiújcha'íi sej seajta sej. Nain xu ú'umua'aree í ti ruxe'eve'e, seajta siyen raayí'iti sej
si huaúriti sej seajta sej.

¹⁵⁻¹⁶ Ayee nu jeíhua ahuánca'ane nej ni niyen tejámuaatayú'use'en ti'itíj jime'e. Capu
tí'iseicaj na'a, canu neajta tí'itziíne'eca'a nej niyen huaríj, sino ayée nu neajtahua'a ti'itíj
jín amua'utámua'areeri'i ne'íjna jime'e, a'iné Dios pu ayén tinaa'íjca. Ayee nu ne'íjna jín
te'enteájrupi nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej
niyen raatévaire'en í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í
mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan a'ij ti ari huaríj í Dios. Ayee mú éene'e muá'aju'u tíj
mua'ívéjri ti sej raateájtuaa í Dios jemi ti ij ayén rí'i tiraatá'an.

Jee xaa ne'u, a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ayén huá'aruuren mej mi miyen
urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi. ¹⁷ A'íj nu jín huápi'i huatántemua'ave'e jemin
í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús ne'íjna jime'e nej niyen ravaire'e í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ A'íj nu'u jín niyen á'anca'ane nej tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e ti Círíistu'u
ari ayén tiú'uruu a'íjna jime'e nej ravaire'e mej mi me'ín í mej sej chuéjra'a japua
é'eme'ecan miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í Dios. Ayee mú 'een jín rá'astijre'e me'íjna
jime'e mej miyen ráanamujri'i a'ij nej tiu'utaxájtaca'a, majta miyen naasej ineetzi a'ij
nej ti'itíj jín huaríj, nej niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasej, a'iné
Dios pu raateájtuaa í rumuári'eri'ire'ara'an ineetzi jemi a'íjna jime'e nej ne'íjna jetze
aránca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

A'íj nu jín nain japua neri tihua'utá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Círíistu'u.
Nainjapua tíj na'a a'uun mej huachéjme u Jerusalén, neajta méyee a'u mej e'eré'ete'ecaa
ajta nena'a caí ne'uun imuá'a atanéj ne'újna a'u mej a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a
u Ilírico, nain nu jín tihua'utá'ixaa í Círíistu'u jetze me'ecan.

²⁰ Tíj na'a nej a'utéjche nej ra'ará'astijre'en í tavástara'a ti yú e'iré'ene, ayée nu
ahuánca'ane nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e a'u mej caí xi ja'anáj
yá'unamujri'i, nej ni caí niyen che'atá nena'a ne'íjna jetze autéjcheni a'u ti ari sej
teja'umuáriej.

²¹ Mí neajta inee, ayée nu huaríj a'ij ti té'eyu'usi'i tijín:

A'í mú rasejran me'íjna

í ti caí xi ja'atí a'íjna jín tihua'utá'ixaa.

Majta mú yaú'itiée muá'aju'u me'íjna

í mej caí xi ja'anáj ráanamujri'i.

Pablo pu nu'u á'uye'imi'i u Roma

²² A'íj pu jín, mu'iití mú naatá'ijmijri'i nej caí niyen ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. ²³⁻²⁴ Aru íjii, a'iné capu ché'e mé'e é'eri'iri nej ne'uun teja'umuári'en t'ij na'a ayun ti huacá'a, ajta a'iné pu'uri tejauume a'achú pua'an nine'ira'a nej niyen tí'ijxe'eve'e nej amuaja'uvé'emuaare, ayée nu tí'imua'atze nej niyen huárini netí'ij ne'uun á'ume'en u España. Ayee nu tí'ijxe'eve'e inee nej ne'uun amuaja'utéseijra netí'ij ne'uun á'ume'en, tej ti a'atzu huátatemua'ave'en tajímua'a, sej si seajta naatévaire'en nej ni neajtahua'a u á'ume'en a'u nej á'ume.

²⁵ Mí neajta inee, íjii, u nu a'um'é na'ame u Jerusalén nej ni hua'utévaire'en a'ímej í mej me'uun é'eche í ta'ihuaamua'a, í mej Dios jemi seijre'e.

²⁶ Majta a'ímej í mej me'uun Macedonia huachéjme, majta a'ímej í mej me'uun Acaya é'eme'ecan, ayée pu hua'aránajcheca'a mej ti'itíj hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, í mej me'uun é'eche u Jerusalén.

²⁷ Ayee pu tihua'aránajcheca'a mej miyen huárini. Jee xaa ne'u, ayée mú ti-huá'acha'íire'eca'a, a'iné a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'ucí'i mej ra'ancuré'an me'íjna í ti jín Dios rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan-taca'a. A'íj mú jín, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen tihua'acha'íire'e mej miyen ti'itíj tihua'utá'an me'íjna í mej jín huateúvvaire'en.

²⁸ Ayee nu amuacá hua'utátuiire'esin ne'íjna í mej tiu'utá'a í ta'ihuaamua'a. Netí'ij nain jín ra'anticí'in, aj nu ni ne'uun a'umé mú'ejmi jemi. Neajta á'iyen u a'umé'e na'ame u España. ²⁹ Ayee nu rú'umua'aree ti ayén té'eme a'ájna netí'ij ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti a'íin tavástara'a ayén nain jín rí'i titaatá'an naíjmi'ica itejmi. Capu ti'itíj a'ij tita'aturáate'e a'ame.

³⁰ Ayee nu tejá'amuahuavii, ne'ihuaamua'a, mi sej seajta ra'ará'astijre'en í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciriístu'u, sej si siyen tinaatévaire'en se'íjna jime'e í nej jín tí'itese'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios ineetzi jime'e.

³¹ Setá'aj siyen tí'ijhuaviira ti ij a'íin Dios ayén nu'irájtuaani mej mi caí a'ij neruure a'íme í mej caí miyen ra'ará'astijre'e í tavástara'a, a'íme í mej Judea huachéjme. Setá'aj seajta siyen rahuaviira mej mi me'ín í mej Dios jemi seijre'e, í mej Jerusalén é'eme'ecan, mej mi miyen ra'ancuré'an í nej jín hua'utévaire'en.

³² Ayee xu huárini nej ni ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti pua'a Dios ayén neetá'acare'en, tej ti tajímua'a huatátatemua'ave'en, tej ti teajta ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij. ³³ Ajta a'íin í Dios ti rí'i ta'anpuá'ajte, ché'e a'íin ayén huateáturan naíjmi'ica jemi, mú'ejmi. Ché'e ayén teja'uré'enen.

16

Pablo pu huá'ateujte'e í ru'amiigustemua'a

¹ Ayee nu tejá'amuaxaate'e ne'íjna jime'e í ta'ihuaara'a ti 'íita'a, a'íjna í Febe. A'íi pu huá'avaire'e a'ímej í mej e'etiújse'iri a'ujna já'ahua'a Cencrea.

² Ayee nu tejá'amuahuavii sej si siyen ra'ancuré'eviliti temua'a naa a'ij ti tiraavíjte'e itejmi jemi, i tej Dios jemi seijre'e. Setá'aj siyen ra'ancuré'evilitin a'iné a'íi pu ajta rá'astijre'e í tavástara'a. Setá'aj siyen nain jín raatévaire'en t'ij na'a ti tirá'aturaate'e, a'iné a'íi pu ari mu'icáca huatévai í teite, ajta pu neetzi huatévai.

³ Setá'aj hua'utateújte'en se'ímej í Priscila, seajta se'íjna í Aquila. A'íi mú majta miyen neetzi jamuan tí'imuari'e tej ti naíjmi'i raatévaire'en te'íjna í Ciriístu'u ti ajta i'i Jesús. ⁴ A'íi mú miyen huataúra'a mej mi neetzi japua huániuuni. Ayee mú t'n me'íjna jín huacuii. Jé'ecan nu ne'íjna jín tí'intemua'ave'e. Majta a'íme, ayée mú majta tiú'ujtemua'ave'e matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁵ Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Setá'aj seajta siyen tiraatateújte'en se'íjna í ne'amiigu í Epeneto, ti a'uun é'eche u Acaya ti ayén amuacá huataújtuiiri'i í Ciriístu'u jemi.

⁶ Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í María, a'íjna ti ari jeíhua tiu'umuáriej mú'ejmi jemi. ⁷ Setá'aj seajta hua'utateújte'en se'ímej í Andrónico, seajta í Junias. A'íi mú majta nee jamuan aiteánami'ihuaca'a. Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú temua'a naa huá'amuajte me'íjna í mej hua'apua, í mej majta amuacái ra'ará'astijre í Ciríistu'u nee caí inee.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiraatateújte'en se'íjna í Ampliato, í nej jeíhua raxí'eve'e í tavástar'a jemi. ⁹ Ayee xu seajta tiraatateújte'en se'íjna í Urbano ti ta jamuan ravaire'e í Ciríistu'u. Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í Estaquis, í ne'amiigu í nej neajta jeíhua raxí'eve'e. ¹⁰ Setá'aj se'íjna huatatéújte'en í Apeles. A'íi pu jeíhua rá'uviicua'iri'i í Ciríistu'u jetze me'ecan, ajta ayée pu tiu'utéemua'iti. Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í mej Aristóbulo jamuan é'eche.

¹¹ Setá'aj seajta raatateújte'en í ne'ihuaara'a, se'íjna í Herodión. Ajta a'íime í mej Narciso jamuan é'eche, í mej majta rá'astijre'e í tavástar'a, setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utateújte'en.

¹² Setá'aj seajta se'ímej huatatéújte'en a'íjna í Trifena, seajta se'íjna í Trifosa. A'íi mú 'úucaj pú'een, í mej majta jeíhua huápi'i tí'imuari'e í tavástar'a jemi. Setá'aj siyen raatateújte'en se'íjna í Pérsida, í ne'amiigu í nej neajta jeíhua raxí'eve'e. A'ii pu a'íin pú'een se'íj í 'íita'a ti ajta jeíhua huápi'i ari tiu'umuáriej í tavástar'a jemi.

¹³ Setá'aj seajta raatateújte'en se'íjna í Rufo, tavástar'a ti ra'antíhua'u. Setá'aj seajta siyen raatateújte'en se'íjna náanajra'an a'íjna í Rufo, a'iné a'íi pu ayén tináacha'íi cumu nej yaujra'an i'i pú'eene'en. ¹⁴ Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í Asíncrito, seajta se'íjna í Flegonte, seajta se'íjna í Hermas. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'utateújte'en í seica, se'íjna í Patrobas, seajta se'íjna í Hermes, seajta a'ímej í ta'ihuaamua'a í mej huá'a jamuan e'eré'etei. ¹⁵ Setá'aj seajta se'ímej huatatéújte'en se'íjna í Filólogo, seajta se'íjna í Julia, seajta se'íjna í Nereo, seajta í juutzeájra'an ti 'íita'a, seajta se'íjna í Olimpas, setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en naíjmi'ica a'ímej í mej huá'a jamuan e'eré'etei, í mej majta Dios jemi seijre'e.

¹⁶ Setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en se'íj seajta se'íj a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri mej mi raanájche í Dios, naími'i mú miyen tejá'amuateújte'e.

¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, mú'een, ne'ihuaamua'a. Rí'i xu'u mú'een a'ímej jemi í mej ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si já'ita'a a'utáciine, majta miyen á'amuauari'eriste'e sej siyen auté'itzen í Dios jemi. A'íi mú meri ajtacáj a'íjna jetze a'ij sej seri tíraarí'ire. Caxu huá'a jamuan á'ujujhua'ane'en, a'iné matíj mena'a mej miyen 'een, camu a'atzu ravaire'e í tavástar'a, a'íjna í Ciríistu'u. Rujíimua'a mu'u ravaire'e. Ayee mú me'íjna jín huá'acuanamua í teite í mej caí ti'itíj jín á'atura. Ayee mú me'íjna jín tihuá'a'ixaate'e niuucari jime'e ti ayée na'a naa namuajre'e, nusu ti'itíj í mej jín ahuaújtzaahuate'en a'íime í mej miyen ranamua.

¹⁹ Naími'i mú meri miyen ráanamujri'i sej seri rá'astijre'e í tavástar'a. A'íj nu jín huápi'i netémua'ave'e mú'ejmi jime'e. Mí neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej siyen támua'aree sej si siyen rijca a'ij ti ayén tiraavíjte'e í Dios jemi, sej si seajta caí siyen huataúra'an sej siyen rijca se'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een. ²⁰ Ajta a'íin í Dios ti rí'i ta'anpuá'ajte, ca'anacan pu nain jín ra'antipuá'ajte'esin a'íjna í Satanás, ti ij ayén amuaatá'an sej nain jín raatémua'itin se'íjna í tiyaaru'u.

²¹ A'íi pu ayén yé á'amuaatéújte'e a'íjna í Timoteo, ti ne jamuan tí'imuari'e. Yé mú majta á'amuateújte'e í ne'ihuaamua'a a'íjna í Lucio, ajta í Jasón, ajta a'íjna í Sosípater.

²² Neajta inee, i nej i'i Tercio, i nej neajta niyen rá'ayu'uxa í Pablo jetze me'ecan ne'íjna i yu'uxari, nee nu neajta á'amuateújte'e í tavástar'a jetze me'ecan. ²³ Ajta a'íjna í Gayo, í nej jemin yé huaca ajta ti rí'i tihua'atá'aca naíjmi'ica a'ímej í mej miyen yé tiújse'iri meyajna, a'íi pu ajta yé á'amuateújte'e. ²⁴ Majta a'íime, í Erasto ti a'íjna jín ti'itíjvee íiye chajta'a ti tumin tíse'iri, ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Cuarto, a'íi mú majta yé á'amuateújte'e.

Í ti jín ra'antipua'ajte

²⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an te'íjna í Dios ti ayén raayí'iti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen rí'i titetiújcha'ica a'ij nej tejá'amua'ixaate'e ná'aye'i ne'íjna jime'e í niuucari ti jime'en raxa a'ij ti huaríj í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íjna í niuucari, a'ii pu a'ín pú'een í ti Dios jín ari titaatasejrate a'íjna ti ayén rú'avaataca'a tǵj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene.

²⁶ Mí ajta íjii, Dios pu ari titaatasejrate. A'íjna í Dios ti seijre'e tǵj na'a rusén jime'e, a'íi pu ayén tiu'uta'aíjtaca'a tej tiyen ráamua'aree te'íjna jetze í mej jetzen ra'utéyu'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu tí'ijxe'eve'e mej mi náimi'i matǵj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, mej mi rá'antzaahuate'en, majta ra'ará'astijre'en í jemin.

²⁷ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en tǵj na'a rusén jime'e te'íjna í Dios ti a'ín rusej nain jín támua'aree. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, í ti se'j

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, i nej i'í Pablo, í ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Círíistu'u jetze me'ecan ti ajta a'ín pú'een í Jesús, ne'íjna jamuan í ta'ihuaara'a í Sóstenes. Yee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi sej se'uun e'etiújse'iri se'újna Corinto sej si raateánajche í Dios, mi sej rí'í t'ítesejre'e se'íjna jime'e ti a'ín Círíistu'u, ti ajta Jesús pú'een, mú'ejmi huateúra'ate, ajta mú'ejmi huatajé sej si jemin seijre'e. Mú'een xu seajta huá'a jemi seijre'e matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e t'íj na'a ve'ée í chaanaca í mej majta miyen ti'ixa ti yee Jesús pu hua'avastara'a pú'een. Jee xaa ne'u, a'í pu a'ín pú'een í hua'avastara'a, ajta ayén che'atá na'a tavástar'a pú'een itejmi.

³ Ajta a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een, miché'e me'ín rí'í tejamaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Í ti jín Dios rí'í tihua'utá'a

⁴⁻⁵ Ja'anáj ti na'a nu niyen rí'í tiraatá'aca í Dios nej ranajche mú'ejmi jime'e, a'iné jeíhua pu rí'í tejamaatá'a í Dios a'íjna jime'e sej seri jemin seijre'e í Círíistu'u, ti ajta Jesús pú'een, a'ine a'íjna jemi mú'een xu seri nain te'encuré'a ti tejámuatéva'iri í sej jín tihua'utá'ixaate'en í teite, ajta í sej jín yaú'itííe xá'ara'ani a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁶ Ayee pu 'een jín amuáaruu a'iné mú'een xu temua'a naa tihua'utá'ixaa í teite í Círíistu'u jetze me'ecan. ⁷ A'ij pu jín caí ti'iti jama'utéturaate í ti jín Dios rí'í tejamaatá'a. A'ij xu jín, seuj rachú'eve'e ti yen huatasejre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

⁸ A'í pu ajta ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i ajta na'a caí nain te'entipua'are, ti ij caí ja'ati ti'iti jín a'amua jetze t'í'ijpua'ajte'e a'íjna xicáara'a ti jetzen tihua'axiejte'en í teite a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. A'í pu xaa tihua'axiejte'en a'achú mej pua'amé yen huachéjme í chaanaca japua. ⁹ Ayee pu té'eme a'iné Dios pu ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i. Ajta, a'í pu amuaatajé sej si siyen ruuristan jamuan í yaujra'an a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

Pablo pu ayén tihua'a'ihua'u t'íjín: “¿Ni qui ayén huatámu'iire í Círíistu'u?”

¹⁰ Mi neajta inee, ayée nu jeíhua tejá'amuahuavii niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círíistu'u sej si ruxí'ej sena'a t'í'ixajta, sej si caí ché'e já'ita'a a'utaci'ica'an, sej si seajtáhua'a rí'í huaújruuren, sej si se'íjna jín anteújseire'en naíjmi'í sej si siyen che'atá se'j sena'a jín siyen t'í'ixi'epi'íntare'e.

¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, a'iné a'íme í mej Cloé jemi é'eche, a'í mú miyen tinaatá'ixaa mú'ejmi jime'e sej nu'u rújaaxiejvi'i rujímua'a sena'a.

¹² A'íjna jime'e í sej nu'u rújaaxiejvi'i, ayée pu huataújmua'a sej siyen ríci, ti se'j ayén ti'ixa yee: “Nee nu Pablo jetze ajtéme'ecan.” Ajta se'j ayén yee: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtéme'ecan.” Ajta se'j ayén yee: “Nee nu Pedro jetze ajtéme'ecan” na'ari yee: “Nee nu Círíistu'u jetze ajtéme'ecan.”

¹³ Niché'e a'atzu tejámuata'íhuau. ¿Ni qui ayén seicié huaújruu í Círíistu'u ti ij ayén huatámu'iire? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui miyen ná'utatai í cúruu jetze ineetzi i nej i'í Pablo mú'ejmi jetze me'ecan? Camu xaa ne'u a'atzu. Ari íjii, ¿ni qui niyen á'amuaui'ihuaca'a neniúucajtze'e i nej i'í Pablo? Canu xaa ne'u a'atzu.

¹⁴⁻¹⁵ Jé'ecan nu rí'í tiratá'aca í Dios nej caí ja'ati huámuai'ihuaca'a sino a'ímej nu'u ne'íjna í Crispo, neajta ne'íjna í Gayo. Ayee nu'u huaríj sej si caí se'íjna jín á'ujtzaahuate'e se'íjna jime'e sej huámuai'ivijhuaca'a neniúucajtze'e. ¹⁶⁻¹⁷ Neajta nu huá'umuai'ihuaca'a a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanos. Ayee pu'u xaa ne'u, canu cui'i ramua'aree ti pua'a neajtahua'a se'j huámuai'ihuaca'a nusu necaí.

Jee xaa, capu Ciríistu'u ayén ne'uta'íteca'a nej ni huá'umuai'ihua í teite sino ayée pu 'een jín ne'uta'íteca'a nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í ti jín Dios hua'irájtuaani. Capu ayén ne'uta'íteca'a nej ni ne'íjna jín tihua'utá'ixaate'en nej jeíhua huápi'i raayí'iti í huá'amua'atziira'a a'ímej í teteca í mej nu'u rí'i tiu'uyí'iti. Capu xaa ne'u, sino ayée pu'u a'íjna jín ne'uta'íteca'a ti ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

Ciríistu'u pu a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios

¹⁸ Ayee pu'u, a'íné a'ímej jemi í mej a'uvá'itzi, ayée pu tihua'amitiejte'e tej huatétati-mua'i te'íjna jime'e tej tiyen tihua'ixaate'e ti Ciríistu'u ayén huamí'i huá'a jetze me'ecan í cúruu jetze. Mi teajta iteen, í ti Dios tu'irátuaasin, téjmi pu ayén titá'amitiejte'e ti a'ín niuucari a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios. ¹⁹ A'íné ayée pu té'esiimua'i tíjín:

Nee nu yee ra'antipúa'ajte'esin
 í huá'amua'atziira'a a'ímej
 í mej nu'u jeíhua huápi'i raayí'iti.

Neajta nu yee raaté'uuna nain
 í mej meri raarí'ire a'íime
 í mej temua'a tirú'umua'aree.

²⁰ Ti pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna í ti temua'a tirú'umua'aree? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a. Ajta a'ín ti tiú'ujmua'ate, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna? Capu ajta mé'e já'ahua'a. Na'ari í seij ti ayén huápi'i raayí'iti ti tiu'utaxáj a'ímej jemi í mej íjii huáteite, ¿a'uné é'eseijre'e? Capu ché'e mé'e é'eseijre'e a'íné Dios pu ari raatasejrataca'a ti caí tí'iti a'ij huataújmua'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

²¹ Mi ajta a'ín í Dios, ayée pu raaxí'epi'intare rumua'atziira'a jime'e ti caí rí'iríista a'ame mej miyen me'íjna jín ráamua'ati huá'amua'atziira'a jime'e a'íime í mej miyen íiyen seijre'e. Ayee pu 'een jín ayén raaxí'epi'intare í Dios a'íné ayée pu raxí'eve'eca'a ti ayén hua'irájtuaani a'íjna jime'e mej miyen rá'atzaahuate'e a'íjna í niuucari ti nu'u caí a'ij huataújmua'a, í niuucari tej tiyen tihua'ixaate'e.

²² Majta me'ín, í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú tí'ijhuavii í Dios jemi í mej jín rí'i naa te'utasej, ajta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú rahuaahuau í mua'atziira'a mej mi me'íjna jín nain au'itíee muá'ara'ani. ²³ Mi teajta iteen, ayée tu tihua'ixaate'e te'íjna jime'e í Ciríistu'u í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ajta a'ín í niuucari í tej jín tihua'ixaate'e, ayée pu a'íjna jín hua'utá'jaaxiejte'esin a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Ajta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'amitiejte'e ti caí a'ij huataújmua'a.

²⁴ Mi majta a'íime, í ti Dios hua'utajé, ti pua'a a'íime í mej Israél jetze ajtémecan na'ari mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'amitiejte'e ti Ciríistu'u a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an ti jín Dios hua'irájtuaani, ajta a'íi pu a'ín pú'een í mua'atziira'a ti jín Dios tí'ajta.

²⁵ Jee xaa ne'u, a'íjna ti nu'u caí a'ij huataújmua'a, a'íjna ti Dios jemi é'eme'ecan, jaítze'e pu raayí'iti caí í huá'amua'atziira'a í teteca. Ajta a'íjna ti nu'u caí rú'uca'anisti'i í Dios, jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í huá'amuari'eri'ira'a í teteca. ²⁶ ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Casi'i, a'ij ti 'een mú'ejmi tzajta'a ti Dios ayén amuaatajé. Caxu mu'íi mi sej jeíhua huápi'i rú'umua'aree í huá'amua'atziira'a a'ímej, í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Caxu seajta mu'íi mi sej se'íjna jín antiújmua'aree í ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e nusu se'íjna jetze airaújneijte a'ímej í mej ruxiéehua á'ujujhua'ane'e. Caxu xaa ne'u.

²⁷ Mi ajta a'ín Dios, a'íi pu hua'antíhuau a'ímej í mej caí a'ij té'umua'areereca'a ti ij a'ín hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej miyen ruseijrata mej nu'u jeíhua huápi'i té'umua'aree. Dios pu ajta ayén hua'antíhuau a'ímej í mej caí tí'itij jín antiújmua'aree

a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua ti ij ajta hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

²⁸⁻²⁹ Jee xaa, Dios pu ayén hua'antíhuau a'ímej í mej caí huá'a jetze tí'ica'anejca'a, ajta a'ímej í mej huá'axieehuataca'a. Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu ayén a'íjna jín hua'antíhuau a'ímej í mej caí seijre'e a'ímej jemi í teteca ti ij ayén hua'antipua'ajte'en a'ímej í mej títetateí íiyen chaanaca japua, ti ij caí ja'ati ayén á'ujtzaahuat'e í Dios jemi.

³⁰ Mi seajta mú'een, xu'uri jemin seijre'e í Círíistu'u a'íjna jime'e a'ij ti tejámuaaxí'epi'íntari'iri'í í Dios. Círíistu'u pu jemi é'eme'ecan í Dios mua'atzíira'a í tej jín tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi. A'í pu ajta ta japua huaniú tej ti ri'éene'ecán jín a'uteáuran í jemin. Círíistu'u pu mú'ejmi huatúra'ate. A'í pu ajta tiu'utanájchitaca'a a'amua jime'e í sej jín té'echa'ica'a. ³¹ A'í pu jín, ayén té'eyu'usi'i tijn: "Tí pua'a yee ja'ati ayén raxí'eve'e ti ti'itij jín á'ujtzaahuat'e'en, ché'e a'ín ayén huárini a'íjna jime'e a'ij ti tavástara'a ayén rí'í tiraatá'a."

2

Ayee pu'u na'a tihua'ixaate'e a'íjna jime'e í Círíistu'u í mej rá'utatai

¹⁻² Neajta inee, ne'ihuaamua'a, net'íj amuacáí á mú ja'uvé'emuaareca'a nej ni tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í, canu cui'í niyen ne'íjna jín tejamuá'ixaa ne'íjna jime'e í niuucari ti huápi'í jín naa namuajre'e, canu neajta ne'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í teteca sino ayée nu tiraaxí'epi'íntare nej a'í na'a yaú'itiée ná'ara'ani mú'ejmi jemi ne'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

³ Neajta, net'íj ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ayée nu amua'aséijrate'ecaa ti nu'u caí nú'uca'anisti'í. Cu xiee nej tí'itziíne'eca'a. Jee xaa, jeíhua nu névivejca'a.

⁴ Ajta a'ín í niuucari, í nej jín tejamuá'ixaa, capu ayén éene'e tíj a'íjna ti huápi'í naa namuajre'e, ti ajta huá'amua'atziira'a jetze airánineica í mej jín huá'amua'itici í teite. Capu xaa ne'u, sino ayée nu ne'íjna jín tejámuaatá'ixaa sej si ráamua'aree nej ne'íjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'í pu jemin me'ecan í muári'eri'lira'a í nej jín niyen rici. ⁵ Ayee nu ne'íjna jín huaríj, sej si caí se'íjna jetze arájca'anen í huá'amua'atziira'a í teteca sino sej si se'íjna jetze arájca'anen í muári'eri'ire'ara'an í Dios se'íjna jime'e í sej té'atzaahuat'e.

A'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta ari titaatasejrate

⁶ Mi teajta iteen, teen tu xaa te'íjna jín tejamuá'ixaa se'íj jime'e í mua'atzíira'a a'ímej tzajta'a í mej meri tiu'unáijmi'ire. Ajta a'ín í mua'atzíira'a, capu huá'a jetze huanéj a'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Capu ajta huá'a tzajta'a me'ecan a'ímej í mej tí'ajta íiyen chaanaca japua, í mej majta a'uvá'itzi. ⁷ Jee xaa ne'u, teen tu tiyen raxa í Dios mua'atzíira'a jime'e ti caí rí'irí ti ja'ati ayén ruse'íj a'ij tirájteuni, í mua'atzíira'a ti rú'avaataca'a ti jime'en ajmí'í imuá'í'íj caí xi huatasejre í chaanaca. Dios pu ayén tiraaxí'epi'íntare ti ayén tí'itaci'iti itejmi a'íjna ti huápi'í naa seíire'e á'ara'ani.

⁸ Mi majta a'íme, í mej yen tí'ajta íiyen chaanaca japua, capu a'atzu a'ij tihua'amitiejte'eca'a a'íjna ti rú'avaataca'a, a'iné ti pua'a miyen ramua'aréerecajche'e, camu miyen tirá'atatánche'e í tavástara'a, í ti ajta huápi'í naa tí'iseijre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'í tijn:

A'íjna ti yee Dios rí'í ráaruu a'ímej jime'e

í mej raxí'eve'e,

capu ja'ati ayén raase'íj,

capu ajta a'ij tihua'amitiejte'eca'a

a'ij ti té'eme'enche'e.

¹⁰ Mi ajta a'ín, Dios pu taatasejrate a'íjna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa a'íjna í ruxéjniu'uca ti ij a'ín ayén titaatá'ítii. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an, nain pu jín ayén tirá'amitiejte'e, ajta nain pu tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í Dios.

¹¹ Ayee pu'u, a'iné huá'a jime'e í teteca, a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í teáata'a, a'ñi pu'u tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e a'ñjna í ja'ati. Ayee pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu ja'ati tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í Dios sino a'ñi pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Mi teajta iteen, catu te'ñjna ancuré'a í huá'amua'atziira'a a'ñmej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca sino a'ñi pu téjmi jemi huateájturaa a'ñjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti yaú'itiéé tá'ara'ani a'ij ti Dios ari ruxí'evi'ira'a jín rí'i titaatá'a. ¹³ A'ii pu a'ñin pú'een í tej amuá'ixaa. Capu a'ñin na'a pú'een í huá'amua'atziira'a í mej jín tá'itiiri'i í teteca sino a'ii pu a'ñin pú'een í niuucari ti ayén jín tá'itiiri'i í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee tu rici tej huaú'ixaa a'ij ti huataújmu'a í mua'atziira'a ti Dios jemi é'eme'ecan te'ñjna jime'e í niuucari ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anjra'a taatá'a tej tiyen tiu'utaxáj.

¹⁴ Ajta a'ñjna ti caí jemin huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu caí ra'ancuré'asin a'ñjna ti jemin é'eme'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'iné capu ti'iti a'ij huataújmu'a a'ñjna jemi í ja'ati. Capu rí'irí ti a'ñin yaú'itiéé á'ara'ani a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'ati ayén jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti ij ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huataújmu'a.

¹⁵ Ajta a'ñin ti jetzen arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nain pu ayén tirá'amitiejte'e a'ame ti pua'a ayén tí'ivaire'e nusu caí. Mi ajta, capu rí'irí ti seij ayén rá'axijte'en a'ñjna í ja'ati, ti pua'a tí'ivaire'e nusu caí. ¹⁶ Ayen tijn: “¿A'ataani yee tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í tavástar'a ti ij a'ñin ja'ati ayén tirá'itiii?” Mi teajta iteen, ayée pu ayén titá'amitiejte'e a'ij ti ajta tirá'amitiejte'e í Círístu'u.

3

Mej nu'u tí'imuarí'e jamuan í Dios

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí huatári'iristareca'a nej niyen tejámuaatá'ixaate'en tñj a'ñime í ti huá'a jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino tñj a'ñime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, mi sej seuchén huataújtuiiri'i í Círístu'u jemi. ² Netí'ij tejamuaamí, canu cua'ira jamuaamí sino a'ñ nu'u amua'antí'ite í léechi a'iné caxu xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira. Seajta íjii, seúche'e xu siyen 'een. Caxuu xi teja'ujepi'ira'a.

³ Seúche'e xu siyen e'en matñj a'ñmej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. A'iné ayée pu seijre'e mú'ejmi tzajta'a cumu sej ruchueere'e, seajta sej rújaaxiejvi'i. ¿Ni caí ayén huataújmu'a sej seuj huá'a jemi ajtémecan a'ñmej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca? Jee xaa ne'u, mú'een xu siyen tí'ijri'ire a'ij mej tí'ijri'ire í seica í teteca.

⁴ Ayee xu rici. Sejñ ti mú'ejmi jemi ajtémecan ayén tí'ixa tijn: “Nee nu Pablo jetze ajtémecan.” Ajta í seij ayén tijn: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtémecan.” ¿Ni secaí siyen che'atá sena'a rici matñj a'ñime í teteca í mej caí jetzen seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? Jee xaa ne'u, ayée xu rici.

⁵ Niché'e a'atzu tejá'amua'ihua'u. ¿A'iné ti'itij jín tí'ivaire'e a'ñjna í Apolos, na'ari ti'itájni jín na'antínmua'aree inee, inee i'i Pablo? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Teen tu'u ravaire'e í tavástar'a jemi. Ayee xu 'een jín té'antzaahua í tavástar'a jemi se'ñjna jime'e tej tiyen ravaire'e, a'ij tñj a'ñin titaal'jca seij ajta seij. ⁶ Ayee nu tí'ivaire'e tñj ja'ati ti ayén tiú'uhuii, ajta a'ñin í Apolos, a'ñi pu ayén tí'ivaire'e tñj ja'ati ti tiú'ipuaa. Ajta a'ñin í Dios, a'ñi pu raavájsi'iri'i ti ij huáciire.

⁷ A'ñ pu jín, a'ñjna ti tiú'uhuii, capu ti'itij jín ruxe'eve'e. Ajta a'ñin ti tiú'ipuaa, capu ti'itij jín ruxe'eve'e, sino a'ñi pu xaa í Dios ti raavájsi'iri'i ti i huáciire, a'ñi pu xaa a'ñin pú'een í ti ruxe'eve'e. ⁸⁻⁹ Na'ñmi'i mú tí'ivaire'e a'ñjna ti tí'ihuiite'e, ajta a'ñjna ti tí'ipuaa á'aye'i. Ruxí'ej mu'u tí'ivaire'e, ajta Dios pu ayén hua'utá'asin a'ij ti tiraavíjte'e a'ñjna jime'e í ti rací'icipua í ti jín tiu'umuáriej, a'iné teen tu jamuan tí'imuarí'e í Dios.

Seajta mú'een, ayée xu ti'itij jín tí'ivaire'e tñj a'u mej tejé'taseehua, ajta tñj chi'ij ti Dios rá'ajtaahua.

¹⁰ Mi neajta inee, a'iné Dios pu jeihua huápi'i naa tinaatá'a nej ni niyen tiu'umuári'en, ayée nu huaríj t'j ja'ati ti chi'ij ájtaahua. Nee nu ra'itátaahuaxi ne'íjna ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u t'j ja'ati ti temua'a naa raayí'iti. Ajta í seij, a'íi pu japuan té'ajtaahua. Ajta ayén ruxe'eve'e ti rí'i naa tirá'ajtaahua ti ij caí a'ij pua'a éene'e ájci'ipiihua. ¹¹ A'iné, jíme'en a'íjna ti a'itátaavijhua, seij pu'u pú'een, ajta a'ii pu a'íin pú'een í Jesus ti ajta Círíistu'u pú'een. Capu máaj ja'ati ti ayén tí'ivaire'e t'j a'íjna ti a'itátaavijhua.

¹²⁻¹³ Ajta, ayée pu seíire'e a'ame ti ti'itij ti jín japuan ájtaavijhuaca'a ti pua'a a'íjna jíme'e í oro nusu plata jíme'e na'ari tetej jíme'e ti huápi'i tí'ijnajche. Ajta ayén che'atá na'a seíire'e a'ame ti pua'a ayén ájtaavijhuaca'a a'íjna jíme'e í cijej na'ari ixaj jíme'e ca'ín huáacixa'a jíme'e. Jee xaa ne'u, ayée pu seíire'e a'ame í ti'iti í mej jín tiu'umuáriej í teite, seij ajta seij, mat'j mena'a pua'amé mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. A'íjna xicáara'a jetze, ayée pu Dios raaxí'epi'intare'en a'ij ti 'een, a'iné ayée pu teja'uré'enejsin t'j taj ti jín hua'utasejrate'esin. Ajta a'íjna í taj, a'íi pu raatémua'atzi ti pua'a xí'epi'ín metiu'umuáriej seij ajta seij nusu mecaí.

¹⁴ Ti pua'a ayén té'eviicua'i í taj tzajta'a a'íjna ti jín ja'ati tiu'umuáriej, ayée pu tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁵ Na'ari caí, ti pua'a huateájtaani í ti jín tiu'umuáriej í ja'ati, nain pu á'ujisin. Ajta a'íin í ja'ati, Dios pu xaa ru'irátuaasin aru ayée pu éene'e a'ame t'j ja'ati ti xa'ichu'i a'uun ráavai í taj tzajta'a.

¹⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jíme'e sej se'íin pú'een í chi'ira'an í Dios. Ajta mú'ejmi tzajta'a pu huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¹⁷ Ti pua'a ja'ati ayén raaté'uuna a'íjna í chi'ira'an í Dios, Dios pu ra'antipuá'ajte'esin a'íjna í ja'ati a'iné pu'uri Dios huateúra'ate a'íjna í chi'ij, sej mú'een se'íin pú'een í chi'ira'an í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ Caxu rucuanamua rujíimua'a. Ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e se'j í ja'ati ti ayén rí'i tirú'umua'aree a'íjna jíme'e í huá'amua'atziira'a a'íimej í mej íjii huáteite, ché'e a'íin caí ché'e ayén á'ujtzaahuate'e a'íjna jíme'e í huá'amua'atziira'a. Ché'e a'íin ayén ra'ancuré'an í mua'atziira'a ti tavástar'a jetze é'eme'ecan, a'iné a'íjna í huá'amua'atziira'a a'íime í mej íjii huáteite, capu ti'iti a'ij huataújmua'a í Dios jemi. Ayee pu xaa té'esiimua'i tijín: “Dios pu huá'avivi'ira'an a'íimej í mej miyen á'ujtzaahuate'e me'íjna jíme'e mej tí'ihua'itaca í rumua'atziira'a jíme'e.”

²⁰ Ajta ayén té'eyu'usi'i tijín: “Tavastara'a pu ramua'aree ti caí ti'itij vaire'e í huá'amua'atziira'a a'íime í mej nu'u jeihua huápi'i té'umua'aree.”

²¹⁻²² A'íj xu jín, caxu ché'e siyen á'ujtzaahuate'e se'íjna jíme'e sej nu'u se'j jetze ajtémecan í teáata'a. Naími'i pu ayén tejá'amua'ac'i'iti, ti pua'a niyen tejá'amua'aire'e inee, i nej i'i Pablo na'ari a'íin Apolos ayén tejá'amua'aire'e nusu a'íjna í Pedro. Ti pua'a ayén a'íjna jín rí'i tejamuaatá'an í Dios a'íjna jíme'e t'j na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua nusu sej siyen ruuri huateáturen na'ari sej siyen huácui'ini, ti'iti ti a'ij ti ayén íjii tí'iseijre'e ca'ín ti'iti ti ayén teja'uré'enejsin, naími'i pu ayén tejá'amua'aire'en.

²³ Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jetze ajtémecan í Círíistu'u, ajta a'íin Círíistu'u, a'íi pu ajta Dios jetze ajtémecan.

4

Í mej jín antiújmua'aree a'íime ti Dios tihua'uta'íti'ire

¹ Ayee pu ruxe'eve'e ti ayén tejamua'amitiejte'e itejmi jíme'e tej tiyen ravaire'e í Círíistu'u, ajta ti ayén titaa'íjca a'íjna jíme'e í ti rú'avaa í Dios jemi. ² Ajta, a'íjna ti ravaire'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin í ja'ati ayén araúrasten nain jíme'e a'íjna í ti jín tira'íjca. ³⁻⁴ Mi neajta inee, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mú'een siyen na'uxíjte'en, na'ari miyen na'uxíjte'en a'íime í mej íjii huáteite me'íjna jíme'e a'ij ti tihua'amitiejte'e. Jee xaa ne'u, canu nese'j á'anxijte'en, a'iné canu nee nese'j ramua'aree tij ti'itij jín na'uteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij, capu ayén huataújmua'a nej neri xí'epi'ín 'een í Dios jemi. Tavástar'a pu a'íin pú'een í ti ná'axijte'en.

⁵ A'íj xu jín siyen huárini. Caxu ti'iti jín huá'axijte'e ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicáara'a ti jetzen Dios ari raaxí'epi'intare. Setá'aj seuj rachú'eve'e se'ájna í tavástarara'a t'íj ajtahua'a yé uvé'enen. Aj pu xaa, a'ín raatasejrata t'j na'a ti rú'avaataca'a a'u ti a'utíca'a. A'íj pu ajta raatasejrata í ti ayén tihuá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a í teite. Aj pu'i ayén tihuá'aci'iti ti Dios ayén r'í tihua'utá'asin najmí'ica a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij.

⁶ Mí neajta inee, nain jín í nej neri tejamuá'ixaa, ayée nu tejámuaatá'itiiri'i neetzi jime'e neajta ne'ájna jime'e í Apolos nej ni ne'ájna jín jamuaatévaire'en. Caxu yá'uhua'anan se'ájna í niuucari ti ayén t'jín: "Setá'aj siyen araúrasten se'ájna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'i." Caxu siyen ahuaújtzaahuat'e'en se'ájna jime'e sej nu'u seij jetze ajtéme'ecan. Caxu seajta raatéxíeehuata í seij. ⁷ ¿Ni tzaa ja'ati ayén a'ájna jín timua'íjca a'ájna jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e caí í ti jín antiújmua'aree í axí'ej tevi? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui piyen ti'iti t'íjcha'íí í pej caí ra'ancuré'a seij jemi? Capu xaa ne'u. Ajta, ti pua'a ayén ti'ayajna pej piyen ra'ancuré'a, ¿a'iné 'een jime'e piyen á'tzaahuat'e'e? Capu ayén tiraavíjte'e, a'iné Dios pu ayén muaatapuá'ijve.

⁸ Mú'een xu nu'u seri huatájuxai temua'a naa. Seajta nu'u seri huatéjchijteaanitaca'a. Mú'een xu nu'u caí taatá'inee, seajta siyen t'í'ajta rujímua'a sena'a. Oojala cuj t'n ayén teja'uré'enen sej siyen tiu'ita'áijta. Jéihua huápi'i nu niyen t'í'jxe'eve'e. ⁹ Aye nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e ti Dios ayén taatasejrataca'a mú'ejmi jemi tej iteen a'ín pú'een í tej caí ti'itij jín antítamua'aree, teajta teen tu a'ín pú'een í mej majta jime'en meri raaxí'epi'intare tej nu'u huá'cui'ini a'u mej titejé'ecui'ica. Dios pu ayén taatasejrataca'a najmí'ica jemi í mej ta japua seijre'e, ajta huá'a jemi í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'u ti na'a nainjapua.

¹⁰ Aye xu t'í'ixaxa'a mú'een tej nu'u tatímua'i te'ájna jime'e tej tiyen ravaire'e í Círíistu'u. Mí seajta mú'een, sej nu'u huápi'i naa tirú'umua'aree í Círíistu'u jemi. Capu nu'u tú'uca'anisti'i itejmi. Mí seajta mú'een, ayée xu nu'u nain jín té'eviicua'i. Jé'ecan mú nu'u r'í tejamuatá'aca mú'ejmi. Majta métaxana'ave'e mú nu'u itejmi.

¹¹ T'j na'a ti yú e'iré'ene, ajta íjii, ayée tu tena'a j'itiejcu, teajta 'l'icu. Temua'a tu titecá'ixure'e. Jé'ecan mú a'ij pua'a taruure. Catu teajta mé'e é'eche. ¹² Ca'anín tu jín t'í'imíjhuaca tamú'ajca'a jime'e. Ti pua'a a'ij pua'a meti'itaxá'jta, teen tu tiyen r'í tihua'atá'aca. Ajta ti pua'a a'ij pua'a mé'taruure, teen tu tiyen rá'aviicua'i. ¹³ Ajta, mat'íj teite hua'itzi tátaavijre'e itejmi, r'í tu naa tihuá'ajee. T'j na'a ti yú e'iré'ene ajta íjii, ayée pu tihuá'amitiejte'e itejmi jime'e tej nu'u jéihua huápi'i huá'axana'aviste'e, tej nu'u tiyen huá'aseijrate'e huá'a jemi t'j í xa'iri í mej mé'rúuriera í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹⁴ Canu ne'ájna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni niyen amuaatatéviraste'en, sino nej ni r'í jamuaatá'itií mú'een, mí sej siyen ná'aseijrate'e cumu niyaujmua'a í nej jéihua huápi'i já'amuaxe'eve'e. ¹⁵ T'j caí mu'ití mú tejamuá'itiiri'i í Círíistu'u jetze me'ecan. Capu a'ij ámitieere'e a'achú mej pua'amé ará'ase. Mí ajta, seij pu'u í ti á'amuyaya'upuajtaca'a, neajta inee, nee nu ne'ín pú'een i nej á'amuyaya'upuajtaca'a í Círíistu'u jemi ne'ájna jime'e nej tejamuá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. ¹⁶ A'íj nu jín niyen tejá'amujaje sej siyen titeejú'un net'j inee.

¹⁷ A'íj nu jín niyen amuaata'iti'iri'i ne'ájna í Timoteo í nej neajta ya'upuáara'an pú'ene'e í tavástarara'a jemi, í nej neajta jéihua huápi'i raxí'eve'e. A'íj pu amuaatána-muajriste'esin a'ij nej ti'itíncha'íí jemin í Círíistu'u ti ajta 'i' Jesús. Aye nu che'atá nena'a tihuá'itíi a'ímej í seica, a'u ti na'a mej e'etiújse'iri. ¹⁸ Seica mú'een, xu'uri á'ujtzaahuat'e'e. Cu xiee ti cuj ayén tejamuá'amitiejte'e nej caí ché'e ne'uun mú a'atanén.

¹⁹ Mí neajta inee, nee nu xaa ca'anacan ne'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi ti pua'a ayén tineetá'acare'en í tavástarara'a. Aj nu xaa ramua'aréeren ti pua'a siyen ti'itíjcha'íí muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios na'ari seij niuucari sena'a jín siyen ti'itíjcha'íí. ²⁰ Aye pu'u xaa ne'u, a'iné a'ájna í Dios, capu niuucari na'a jín t'í'ajta sino rumuári'eri'ire'ara'an jime'en.

²¹ ¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui niyen ne'íjna jín u á'ume'en nej ni puájtzi amuaatá'an na'ari nej niyen ne'íjna jín amujaja'uvé'emuaare ne'íjna jime'e nejá'amuaax-e'eve'e, nej ni neajta cua'anín jín tejamuá'ixaate'en?

5

Rá'axijte'e seij ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a ti'itijcha'ii

¹ Ayee nu tiú'unamuajri'i ti ayén ti'ayajna ti nú'u seij ti mú'ejmi jemi ajtémecan tí'ixana'acire'e a'íjna jime'e ti jamuan hui'ica a'íjna ti ratévi'itin í ya'upuáara'an. Jé'ecan pu a'ij pua'a seijre'e a'íjna. Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rici. ² Mí seajta mú'een, a'íj xu jín á'ujtzaahuat'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e seij se'íjna jín huataújxiemiste'en? Jee xaa ne'u. Setá'aj raatamuárite'en se'íjna í ja'ati ti ij caí ché'e seijre'e mú'ejmi jemi.

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Yé nu imuá huaca inee. Mí neajta, a'úu nu á'uca mú'ejmi jemi nemua'atziira'a jime'e. Nu'uri niyen ra'uxíjte ne'íjna í ja'ati ti ayén rici netíj niyen ráruurénche'e ti pua'a ne'uun á'ucati'che'e. ⁴⁻⁵ Ayee xu huárini set'íj e'etiújseire'en niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús, ajta net'íj ne'uun mú'ejmi jemi é'eseijre'e nemua'atziira'a jime'e. Setá'aj siyen se'íjna jetze arajúca'anen í muári'eri'ire'ara'an í tavástar'a í Jesús seij si raatátuiire'en se'íjna í ja'ati í Satanás jemi ti ij a'íin tiyaaru'u ra'upuá'ajte'en í tévira'an, ti ij ajta Dios ru'irájtuaani í xiéjniu'ucare'ara'an í ja'ati a'íjna xicáara'a ti jetzen tiu'ita'áijta í tavástar'a.

⁶ Capu xí'epi'in seij siyen se'íjna jín á'ujtzaahuat'e a'iné ayée pu tiu'uteújnaxca mú'ejmi jemi t'íj ajta tiu'uteújnaxca í mej rajnájchite'esin í cuaíjtzi. Cíj mu'u caj tírajnájchite'esin. Ajta á'iyen nainjapua huaneájxi'isin. ⁷ A'íj xu jín, setá'aj mé rúurieni se'íjna ti mí'ime'ecan seij si siyen huaujjéjcuare'en t'íj a'íjna í cuaíjtzi ti caí ti'iti ránaxcaca'a. Ayee xu huárini a'iné pu'uri huataújmuai'ivejtaca'a a'íjna í Ciriístu'u ti téjmi jetze me'ecan huam'íi ti ij caí puájtzi táaci'iti. ⁸ A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiú'uyesten a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, tetá'aj caí ché'e tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'ii, teajta caí ché'e ti'itij jín auteáturan í Dios jemi sino tiché'e tiyen rí'i ti'itítacha'ii tzáahuati'ira'a jime'e, tiché'e teajta tiyen tena'a tiu'utaxáj niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna.

⁹ Nu'uri niyen tejámuaatá'itiiiri'i í yu'uxari jetze seij caí huá'a jamuan tiújse'irihua'an a'ímej í mej tí'ixana'acire'e. ¹⁰ A'íjna í niuucari ti jíme'en yee “í mej tí'ixana'acire'e”, capu ayén huataújmua'a ja'ati ti na'a ti a'ij pua'a rijca í Dios jemi, ti pua'a a'ij pua'a ti'itijcha'ii nusu ti huápi'i tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'ii na'ari tí'inahua'aj ca'ín seij na'amiche ti caí Dios pú'een. Tí pua'a ayén huataújmua'ati, ayée pu ruxe'eve'e a'ame seij siyen ajtá'icine naíjmi'ica jemi í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹¹ Mí ajta, ayée pu huataújmua'a í nej jín tejámuaatá'itiiiri'i seij caí ché'e jamuan á'ujjhuane'en seij ti ayén tamuari t'íj ta'ihuaara'a ti pua'a a'íin ja'ati ayén tí'ixana'acire'e nusu huápi'i tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'ii na'ari rana'amiche ti caí Dios pú'een ca'ín a'ij pua'a tiú'ujjepe'e. Caxu seajta jamuan á'ujjhuane'en ti pua'a ayén rutahuaíve'e na'ari tí'inahua'ara. Caxu seajta tí'icua'a jamuan seij ti ayén rici. ¹²⁻¹³ Canu ne'íjna jín antínmua'aree ne niyen hua'uxíjte'en a'ímej í mej caí téjmi jetze ajtémecan sino a'íi pu Dios huá'axijte'en. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa se'íjna jín antiújmua'aree seij siyen hua'uxíjte'en a'ímej í mej 'a'amua jetze ajtémecan. Setá'aj raatamuárite'en se'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a ti'itijcha'ii.

6

A'ij mej nu'u ye'í tiraaxí'epi'intare'en rujímua'a

¹ Tí pua'a siyen tiú'ujaaxiejvira, ¿a'iné tí'iri'iri ti ja'ati ayén huataúra'an ti a'uun á'ume'en huá'a jemi í jueesi í mej caí téjmi jetze ajtémecan i tej té'atzaahuat'e mej mi me'ín miyen raaxí'epi'intare'en? ¿A'iné 'een jime'e secaí rujímua'a raaxí'epi'intare'en a'ímej jemi í mej jemin seijre'e í Dios? ² Xu'uri ramua'aree tej tiyen hua'uxíjte'en naíjmi'ica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Tí pua'a ayén té'eme seij

hua'uxíjite'en se'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ¿ni tzaa secaí raayí'iti sej siyen raaxí'epi'intare'en se'íjna ti caí ti'iti jetzen ruxe'eve'e?

³ Casi'i, teen tu teajta huá'axijte'e a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íj pu jín, capu a'atzu muári'eri tej tiyen raaxí'epi'intare'en a'íjna ti téjmi jetze ayén tí'ijninei íjii tej huáteite. ⁴ Ajta ti pua'a ayén ruxe'eve'e sej siyen raaxí'epi'intare'en se'íjna ti mú'ejmi jetze tí'ijninei íjii, ¿a'iné 'een jime'e siyen se'íjna jín tihuá'ijcate'e mej mi jueesi jín antiújmua'areere a'ímej í mej caí rí'í tihuá'axe'eve'e í teite?

⁵ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en. ¿Ni tzaa caí ri'irí ti mú'ejmi jemi se'íj seijre'e ti ayén raayí'iti ti temua'a naa ra'uxíjite'en a'íjna jime'e í mej rújaaxiejvi'i í ta'ihuaamua'a í mej majta té'atzaahuate'e? ⁶ Mi seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire. Se'íj pu ayén runiúuste'e í ru'ihuaara'a, ajta ayén rici huá'a jemi í mej caí té'atzaahuate'e.

⁷ Xu'uri se'íjna jín huamuá'itiche se'íjna jime'e ti ja'ati ayén runiúuste'e a'íjna jemi í ru'ihuaara'a. Ayee pu tejámuaatéva'iri sej siyen huataúra'an ti ja'ati ayén a'ij pua'a amuáaruuren nusu ti ayén ti'iti amuaanáhua'i. ⁸ Mi seajta mú'een, ayée xu rujímua'a se'ín pú'een í sej a'ij pua'a huá'aruuree xa'aye'i, seajta siyen tihuá'anahua'i. Ayee xu huá'aruure í ru'ihuaamua'a a'iquí nu'u mejá'amua'ihuaamua'a.

⁹ Mú'een xu ramua'aree temua'a naa ti caí ayén tihuá'aci'iti a'ímej í mej a'ij pua'a ti'itiújcha'íi mej me'uun a'uteároute a'u ti Dios tejé'ajta. Caxu taúra'acare'en ti ja'ati á'amuaacuanamua. Camu a'uun a'uteároute a'íime í mej a'ij pua'a ríjca na'ari a'íime í mej rana'amiche a'íjna ti caí Dios pú'een nusu a'íime í mej tí'ixana'acire'e í ruxí'ej tevi jamuan ca'ín a'íime í mej ruxí'ej teteca jamuan tí'ixana'acire'e. ¹⁰ Capu ajta tihuá'aci'iti a'ímej í mej ti'inahua'ara nusu í mej je'íhua huápi'í tí'inecua'atze mej tí'ijcha'íica ca'ín í mej rutá'aruaijve'e na'ari í mej a'ij pua'a tiú'ujjepe'e o mej avítzi jín tí'inahua'aj. Camu xaa ne'u se'íre'e muá'aju'u í Dios jemi.

¹¹ Seajta mú'een, je'icáj xu huá'a jetze ajtémecantaca'a. Mi ajta Dios, a'íi pu ari tejámuaacá'ari'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin. A'íi pu ajta huateúra'ate mú'ejmi. Ajta a'íjna jime'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, mú'een xu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een.

Ti'ití ti rí'en í ta jetze

¹² Nain pu í'ixi'epi'ín. Ajta ayée pu tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi ajta, capu nain ayén tí'ivaire'e. Na'íjmi'i pu i'í xí'epi'ín, ajta ayée pu xaa tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi neajta inee, canu huatáne'a'asin ti ti'iti na'antimuá'itín nej ni ne'íjna jín ca'anéeri jín tiraatévaire'en. ¹³ Ajta a'íjna ti tí'icua'iri'í, a'íi pu ayén tí'ivaire'e í jucáj jetze. Ajta a'íjna í jucáj, a'íi pu ajta ayén tí'ivaire'e ti cua'ira te'aráyeijxi'ín.

Mi ajta Dios, a'íi pu ra'antipua'ajte'esin í jucáj, ajta í cua'ira. Ajta í tej ratéhua'ira'a, capu ayée na'a tí'ivaire'e tej ti te'íjna jín tí'ixana'acire'e sino tej ti te'íjna jín raatévaire'en í tavástar'a. Ajta í tavástar'a, a'íi pu ajta raatévaire'esin a'íjna í tej ratéhua'ira'a. ¹⁴ Ajta a'íjn Dios, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjáj í tavástar'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íi pu ajta ta'ajjájua itejmi.

¹⁵ Xu'uri ramua'aree ti Ciriístu'u jetze ajtémecan a'íjna í sej ratéhua'ira'a. ¿A'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni qui nej ra'anténajchite'e jamuan í 'íita'a ti tí'iteji'ivi í rutevij jime'e ne'íjna ti Ciriístu'u jetze ajtémecan? Capu xaa ne'u. ¹⁶ ¿Ni qui siyen ramua'aree ti a'íjn ti ayén anteújnaxca jamuan í 'íita'a ti tí'iteji'ivi í rutevij jime'e, ayée pu huaújrui mej mi se'íj mena'a tévira'an pú'eenen? ¹⁷ Mi ajta, a'íjn ti ayén huataújtuiire'en í tavástar'a jemi, ayée pu ruruuren ti a'íjna jamuan se'íj na'a pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an tzajta'a.

¹⁸ Setá'aj nain jín raatapuá'ajta sej siyen tí'ixana'acire'e. Ajta seica jime'e í mej jín ateáturaave í Dios jemi, na'ími'i pu ayén caí rutevij jín a'ij tiú'uruure. Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'ixana'acire'e, a'íi pu a'ij pua'a raruure í rutevij. ¹⁹⁻²⁰ Casi'i, ayée pu tí'ivaire'e í á'amuatevi tíj teyuu ti tzajta'an huirájca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu a'amua tzajta'a seijre'e. Ajta, mú'een xu ra'ancuré'evi'iti í Dios. Mú'een xu caí se'íjna jín

antiújmua'aree í rutevij a'iné a'íi pu tiu'utana'jchitaca'a mú'ejmi jetze me'ecan. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e sej siyen raná'amiche'en í rutevij jime'e.

7

Jíme'en a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víche'e

¹ Jíme'en a'íjna í sej seri mé tineja'uta'íti'iri'i, ayée pu temua'a tí'ixi'epi'in ti caí ja'ati neiche. ² Mi ajta, ayée mú jeíhua me'íjna jín tí'ixana'acire'e. Miché'e miyen huárini, a'achú mej pua'amé. Miché'e huáneiche í teteca, sej ajta sej. Majta a'íme í 'uuca, miché'e majta huavíche'en, sej ajta sej. ³ Ajta a'íin í teáata'a, ché'e ayén ra'ará'astjire'en a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jemi í ru'íj. Ajta a'íin í'íta'a, ché'e ayén che'atá na'a ra'ará'astjire'en a'ij ti tiraavíjte'e í rucín jemi.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné a'íin íra'ara'an, capu ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e sino a'íi pu xaa ayén antiújmua'aree í cína'ara'an. Ajta a'íin cína'ara'an, capu ajta ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e, sino a'íjna íra'ara'an, a'íi pu xaa a'íjna jín antiújmua'aree. ⁵ Caxu ché'e sena'a ajtac'íica'an sino se'íjna jime'e sej seri siyen raaxí'epi'íntare sej a'atzu á'ateevi'in sej huatéjniuuni í Dios jemi. Setá'aj á'iyen ajteáxiire tí'ij caí a'íin Satanás ayén ca'aníjra'a jamuaatá'an sej se'íj jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten a'íjna jime'e sej caí á'ujcu'uvejca'a.

⁶ Canu niyen tejá'amua'iti'i sino ayée nu ne'íjna jín ca'aníjra'a jamuaatá'aca sej siyen rici. ⁷ Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mej mi miyen 'eene'en netíj inee, matíj mena'a pua'amé í teteca. Mi ajta a'íin Dios, a'íi pu ari ayén tiraatá'a sej ajta sej a'ij ti a'íin tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i.

⁸ Mi neajta inee, ayée nu tihua'íixaate'e ne'ímej í mej caí xi huanéjne'icheca'a, majta a'ímej í mej majta caí xi víche'ejme, majta a'ímej í mej huaújseistareca'a. Jíme'en a'ímej, matíj mena'a pua'amé, ayée pu i'i xí'epi'in mej mi miyen 'éene'e huateáturan netíj inee. ⁹ Aru, ti pua'a caí ri'irí mej á'ujcu'uvé, miché'e huanéjne'iche, majta huavíichen. Jaítze'e pu hua'atéva'iri mej miyen huárini mej caí rajpuaíjtzí muá'ara'ani í ru tzajta'a.

¹⁰ Mi neajta inee, canu niyen tihua'íjcate'e a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víche'e-jme sino a'íi pu tavástara'a ayén tihua'ájte'e. Ché'e caí a'íin íra'ara'an ajtáye'ican a'íjna jemi í rucín. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén éene'e huateáturan ti ruseijtan. Na'ari caí, ché'e ajtahua'a ra'anténaxca a'íjna í rucín. Ajta a'íin í cína'ara'an, ché'e ayén che'atá na'a huárini. Ché'e caí ajtáye'ican a'íjna jemi í ru'íj.

¹² Ajta, a'ímej jime'e í seica, capu ayén tihua'íixaate'e í tavástara'a sino inee, nee nu niyen tihua'íixaate'e. Ché'e ayén huárini a'íjna í ta'ihuaara'a ti a'íjna tévi'itín í 'íta'a ti caí té'atzaahuate'e. Ti pua'a a'íin í'íta'a á'ujca'ane ti jamuan huateáturan, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ta'ihuaara'a caí mé rúurieni. ¹³ Ayen che'atá na'a 'een jíme'en í 'íta'a ti ra'anténexaca'a se'íj teáata'a ti ajta caí té'atzaahuate'e. Ti pua'a a'íin ajta ayén á'ujca'ane ti jamuan huateáturan, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí mé rúurieni í rucín.

¹⁴ Ayee pu a'íjna jín ruxe'eve'e, a'iné Dios pu ajta huateúra'ate a'íjna í cína'ara'an ti caí té'atzaahuate'e a'íjna jime'e niuucajtze'en í íra'ara'an. Ajta a'íin í íra'ara'an ti ajta caí té'atzaahuate'e, Dios pu ajta ayén huateúra'ate a'íjna íra'ara'an niuucajtze'en í ta'ihuaara'a. Na'ari caí, a'íi mú xána'avi'ire'e muá'aju'u í yaújmua'ame'en. Mi ajta í Dios, a'íi pu ari huateúra'ate a'ímej. ¹⁵ Mi ajta a'íin ti caí té'atzaahuate'e, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén 'eene'en. Capu ché'e ayén ruxe'eve'e mej naími'i huatén. Ajta a'íin í ta'ihuaara'a nusu a'íin í tajuu, ayée pu tihua'áci'iti mej mi ruxiéehua raaxí'epi'íntare'en, a'iné Dios pu ayén taatajé tej ti temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani.

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en a'iné mi pej íra'ara'an pú'een, capej ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'acín nusu pecaí. Pajta mú'ee, mi pej cína'ara'an pú'een, capej pajta ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'a'ij nusu pecaí.

¹⁷ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. Ayee nu tihua'íjcate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua teyujta'a, a'achú mej pua'amé, mej mi miyen tiyen titeejú'un a'ij ti tavástara'a

ayén tihua'ux'epi'íntari'iri'i seij ajta seij, a'ij ti ajta Dios tihua'utajé. ¹⁸ Ti pua'a ari antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati t'í'ij Dios raatajé, ché'e a'ín ja'ati caí ayén t'í'tese'e ti ra'avá'anan í ti antisíjchi'ihuaca'a. Ajta, ti pua'a caí xi antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati t'í'ij Dios raatajé, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ja'ati caí ra'antisí'iche í runavij. ¹⁹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné capu a'ij huataújmua'a í Dios jemi ti pua'a ja'ati ra'antisíjche í runavij nusu caí ayén ra'antisíjcheca'a. ²⁰ A'í'ij pu jín, ja'ati ti na'a, ché'e a'ín ayén éene'e huateáturan a'ij ti 'eene'e t'í'ij Dios ayén raatajé.

²¹ Ti pua'a pauj ca'anéeri jín t'í'imuari'eca'a t'í'ij Dios muaatajé, capej pe'íjna jín a'ij té'amujca. Aru ti pua'a ayén t'í'iri'iristan pej pi ra'antimuá'itín, pej pi pajta axiéehua á'uche'ecane'en, patá'aj piyen huárini. ²² Ayee pu'u na'a t'í'een, a'iné a'íjna ti ca'anéeri jín t'í'imuari'eca'a t'í'ij tavástar'a raatajé, pu'uri ayén rux'evi'ira'a jín t'í'ivaire'e í tavástar'a jemi. Ajta a'ín ti ruxiéehua t'í'imuari'eca'a t'í'ij tavástar'a raatajé, a'í'ij pu ari ca'anéeri jín t'í'ivaire'e í jemin.

²³ Círíistu'u pu tiu'utanájchitaca'a í sej jín té'echa'iica'a í Dios jemi. A'í'ij pu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej ca'anéeri jín t'í'imuari'e huá'a jemi í teteca. ²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen che'atá sena'a 'eene'en huateáturan í Dios jemi seij seajta seij setíj 'eene'e t'í'ij a'ín amuaatajé.

²⁵ Jíme'en a'íime í mej caí víche'ejme, capu ti'itij jín tinaa'íjca í tavástar'a sino ayée nu tejá'amua'ixaate'e a'ij ti ayén tiná'amitiejte'e ineetzi i nej caí até'itze'ara a'íjna jime'e ti a'ín ná'ancu'uvajxi í tavástar'a. ²⁶ A'iné pu'uri t'n teja'uré'enejsin í tej jín rajpuaítzi tá'aju'un, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e sej siyen 'eene'en huateáturan setíj 'een íjii.

²⁷ Ti pua'a peri seij tévi'itine'en, capej piyen rahuauca a'ij pej ye'í huárini pej mé rúurieni. Na'ari ti pua'a pauj asej á'uche'ecane'en, capej piyen rahuauca pej huaténeiche. ²⁸ Mi ajta, ti pua'a seij huaténeiche, capu a'ín ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta ti pua'a seij íita'a ayén huatéviiche'en, capu ajta ti'itij jín auteájturaa. Camu xaa ne'u a'ij pua'a ríci sino ayée pu hua'utamuari'eriste'esin me'íjna jime'e mej meri naími'í á'ujjhu'a'an.

Mi neajta inee, ayée nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'iné canu raxí'eve'e ti ayén tejamuáaruuren. ²⁹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niucari i nej já'amua'ixaate'e. Pu'uri t'n teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'a ti ayén titaaxí'epi'íntari'iri'i. Tíj na'a íjii ti yú auca'ití a'ame, miché'e miyen ti'itiújcha'íi a'íime í mej néjne'iche. Miché'e miyen ríjca matíj a'íime í mej caí xi huanéjne'icheca'a.

³⁰ Majta a'íime í mej ruxieemíjte'e, miché'e miyen 'eene'en yee cumu mej caí ruyein. Majta a'íime í mej rutémua'ave'e, miché'e majta miyen 'eene'en yee cumu mej caí ché'e na'anaj. Ajta a'íime í mej t'í'inanaave, ché'e ayén tihua'á'amitiejte'e mej caí ti'iti t'ícha'íi. ³¹ Ajta a'íime í mej miyen me'íjna jín ruvaire'e ti íiyen t'í'iseijre'e chaanaca japua, miché'e caí nain jín ruvaire'e, a'iné pu'uri t'n te'entipua'ajte nain tíj na'a ti yen t'í'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

³² Neajta inee, ayée nu t'í'ijxe'eve'e mú'ejmi jime'e sej caí ti'itij jín a'ij té'ujmujca a'iné a'íjna ti caí neiche, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e í ti tiráaci'iti í tavástar'a jemi. A'í'ij pu jín ayén r'í'í ti'itiújcha'íi t'í'ij ayén r'í'í tiraatá'an a'íjna í tavástar'a. ³³ Mi ajta a'ín ti neiche, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e ti yen t'í'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén a'íjna jín r'í'í tiraatá'acare'en a'íjna í ru'íj. A'í'ij pu jín caí ché'e r'í'irí ti nain jín tiraatévaire'en í tavástar'a.

³⁴ Ayee pu che'atá na'a 'een jíme'en í íita'a ti rusej á'uche'ecan, ti ajta caí víche'e. Ayee pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e ti t'í'iraci'iti í tavástar'a jemi. Ayee pu ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e ti ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, nain jime'e í rutevij jetze, ajta í ruxéjniu'uca jime'e. Mi ajta, a'ín í íita'a ti ari víche'e, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna ti yen t'í'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén r'í'í tiraatá'acare'en í rucín.

³⁵ Canu nel'ijna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni ti'itij jín amuaatá'ijmii sino nej ni ti'itij jín amuaatévaire'en sej si siyen rí'i ti'itijcha'ii a'ij ti tiraavíjete'e, sej si nain jín raná'amiche'en í tavástar'a.

³⁶ Ajta a'ijna í ja'ati ti ayén tiyaúj ti caí xi víche'e, ti pua'a ayén rá'amitiejte'e ti caí xí'epi'in rici ti raatá'ijmii, ajta ti pua'a ari mú á'ume'en í ti jín temuaístaca a'ijna í 'íita'a, ché'e a'íin ya'upuáara'an ayén huárini a'ij ti tirá'amitiejte'eca'a. Capu ti'itij jín tiú'ujxana'acira'aten í Dios jemi, ché'e a'íin 'íita'a huatéviiiche'en. ³⁷ Mi ajta a'ijna í ja'ati, ti pua'a ayén temua'a naa tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a tiracha'íi á'aye'i í ruyauj a'ij ti 'een, ajta ti pua'a caí ja'ati ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti huatéviiiche'en a'ijna í yaujra'an, a'ijna í ja'ati, a'íi pu xaa xí'epi'in rici.

³⁸ A'ij pu jín, xí'epi'in rici a'ijna í ja'ati ti ayén ratá'acare'en í ruyauj ti huatéviiiche'en. Ajta a'íin í ja'ati ti ayén racha'íi á'aye'i í ruyauj a'ij ti 'een, ti ij caí huatéviiiche'en, a'íi pu jaítze'e xí'epi'in rici. ³⁹ Ajta, a'ijna í 'íita'a ti ari víche'e, a'íi pu ca'anéeri jín naími'i seijre'e jamuan í rucín tój na'a ti auj ruuri a'ijna í cína'ara'an.

Ajta, ti pua'a huámi'ini a'ijna í cína'ara'an, pu'uri ri'irí ti ajtahua'a ruxí'evi'ira'a jín huatéviiiche'en a'ijna jamuan ja'ati ti ra'aráanajche. Seij pu'u ruxe'eve'e, ti ayén huatéviiiche'en a'ij ti tiraavíjete'e í tavástar'a jemi. ⁴⁰ Mi ajta a'ijna í 'íita'a, jaítze'e pu í Dios rí'i tiratá'aca ti pua'a ayén 'éeni'ici'e huatéaturan a'ij ti 'een. Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi. Ajta ayej ne'ase ti ajta ayén che'atá na'a tirá'amitiejte'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

Í cua'ira í mej tí'imuai'ivajtaca í rudioosi

¹ Jíme'en í cua'ira í mej tí'imuai'ivajtaca í rudioosi jemi, ayée tu ramua'aree. Naíjmi'i tu mé úumua'aréjme. Ajta, ayée pu tí'irineca ti ja'ati ayén a'ijna jín á'ujtzaahuate'e ti jeíhua mé úumua'aree. Mi ajta, ja'ati pu rí'i a'ij tí'ijri'ire ti pua'a rí'i tí'ijxe'ev'e í ruxí'ej tevi. ² Ajta a'ijna í ja'ati ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a ti jeíhua mé úumua'aree, a'íi pu caí mé úumua'aree a'ij ti ye'í tiú'ujxe'ev'e í Dios jemi. ³ Mi ajta, Dios pu ramua'ate a'ijna í ja'ati ti rí'i tí'ijxe'ev'e í Dios.

⁴ A'ij pu jín, jíme'en a'ijna í cua'ira í mej tihuá'amuai'ivejte'e í rudioosi, ayée tu ramua'aree mej caí rí'i miyen seijre'e íiyen chaanaca japua í mej nu'u dioosi pú'een. Teajta, teen tu ramua'aree ti seij na'a í Dios ti íiyen seijre'e.

⁵ Jee xaa ne'u, mé mu'íi í mej jee dioosi pú'een, ti pua'a íiyen mej seijre'e chaanaca japua nusu a'uun mej é'eseijre'e u ta japua, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mej i'imu'íi í mej dioosi pú'een, majta i'imu'íi í mej ti'itij jín títetateí.

⁶ Mi teajta iteen, ayée tu tí'ijmua'aree ti, itejmi jemi, seij na'a í Dios í tej rájya'upua. Nain pu a'ijna jemi tiu'utaseíjre. Teajta iteen, naími'i tu te'ijna jín seijre'e tej ti rí'i tiraateájtuaani í jemin. Ajta seíj pu'u í tavástar'a, a'ijna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nain pu tiú'utaavijhuaca'a a'ijna jemi. Teajta iteen, naími'i tu te'ijna jetze arátaca'ane tej ti ruuri.

⁷ Mi majta, camu naími'i miyen che'atá mena'a tí'ijmua'aree, sino seica, ayée mú tí'ijri'irejca'a mej huá'ana'amiche'en í mej caí dioosi p'írici. A'ij pu jín, ti pua'a miyen ráacua'ani í cua'ira í mej ramuai'ivajtaca, aúche'e pu ayén tihuá'amitiejte'e mej majta me'ijna na'amiche í ti caí Dios pú'een me'ijna jime'e mej ráacua me'ijna í cua'ira mej ráamua'ivajtaca'a. Ayee mú a'ijna jín raacuá'an, tí'iqui a'ij pua'a hua'atá'acare'e a'ame í huá'axiejniu'uca jetze a'ijna jime'e ti a'ij pua'a huárini a'ijna í huá'axiejniu'uca.

⁸ Aru, casi'i mú'een, capu ti'iti jín titatéva'iri í cua'ira í Dios jemi. Capu a'atzu a'uvaíjtzi ti pua'a tecaí ráacua'ani. Capu ajta titatéva'iri ti pua'a teráacua'ani. ⁹ Mi seajta mú'een, rí'i xu'u sej si caí siyen a'ij pua'a ráaruuren seij í ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i, setá'aj caí siyen ca'aníjra'a tiraatá'acare'en ti a'íin ayén auteaturan Dios jemi se'ijna jime'e ti i'í xí'epi'in mú'ejmi jemi.

¹⁰ Casi'i mú'ee, mi pej rí'i tí'ijmua'aree. Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i í ru tzajta'a, ajta a'íi pu muaseíj, pej pe'uun tejé'ecua'a pe'újna teyujta'a a'u mej raná'amiche'e í hua'adioj. Tij ca'aníjra'a pepu'u raatá'asin a'íjna í ja'ati tí'ij a'íin ajta ráacua'ani í cua'ira í mej raatámua'i'ivajtaca'a. ¹¹ Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'i a'uvaíjtzí a'íjna í a'ihuáara'a ti caí jeíhua té'eviicua'i, ti ajta jetzen me'ecan huamí'i í Círíistu'u. A'uvaíjtzí, icu, a'íjna jíme'e pej ca'aníjra'a raatá'a pe'íjna jíme'e pej nú'u rí'i tí'ijmua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi.

¹² A'íj pu jín, setí'ij siyen auteáturan a'ímej jemi se'íjna jíme'e sej a'ij pua'a huá'uruu í huá'amua'atziira'a jetze í mej caí jeíhua té'eviicua'i, mú'een xu seajta se'íjna jín auteáturaave í Círíistu'u jemi. ¹³ A'íj pu jín, ti pua'a ne'ihuaara'a a'uvaíjtzí a'íjna jíme'e ti ráacua í cua'ira í mej ráamua'i'ivajtaca'a, canu ja'anáj racua'ani ne'íjna í cua'ira nej ni caí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini a'íjna ti jín a'uvaíjtzí.

9

A'ij ti tihua'atá'aca a'íime í mej tiu'uta'aíjti'ire

¹ Neajta inee, nexiéehua nu á'uche'ecan. Neajta nu ne'ín pú'een seíj ti Dios ne'uta'íteca'a nej ni jetzen me'ecan tiu'utaxáj. Neajta nu raaseíj ne'íjna í Jesús, í tavástarara'a. Seajta mú'een, xu'uri neetzi jemi seijre'e a'íjna jíme'e nej tí'ivaire'e í tavástarara'a jemi. ² Tí pua'a caí ayén tihua'amitiejte'e í seica jemi ti Dios ayén ne'uta'íteca'a, mú'ejmi jemi pu xaa ayén tejamuá'amitiejte'e a'iné mú'een xu se'íin pú'een í tej jín tiyen ramua'aree ti Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca.

³ Ayee nu huatánne'a a'ímej jemi í mej nej jíme'en tí'ihua'u. ⁴ ¿Ni caí ayén titaatá'aca tej tiú'ucua'ani, ajta tej huayé'en? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. ⁵ ¿Ni caí ayén che'atá na'a titaatá'aca tej seíj tévi'itine'en ti ajta té'atzaahuate'e matíj í seica í ti Dios hua'uta'íteca'a, majta a'íime í ihuáamua'ame'en í tavástarara'a, ajta a'íjna í Pedro?

⁶ Ari iteen, i nej i'í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ¿ni qui teen tena'a te'íin pú'een í ti ayén ruxe'leve'e tej tamuájca'a jín tiu'umuári'en? ⁷ Capu ja'ati ti ayén tí'ivaire'e xantaaru'u jíme'e ayén tihua'únajchite'en ruseíj. Ajta capu ja'ati ayén caí racua'ani í táca'ira'an í ti ráahuii. Capu ajta ja'ati ayén caí ra'antí'isin hua'aleechi ti huá'aseire'e í ye'emuaate. ⁸ Canu niyen tí'ixa a'ij mej tirájteu rujíimua'a mena'a í teteca sino ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'í jetzen í niuucari í mej jín tí'ajjta.

⁹⁻¹⁰ Ayee pu té'esiimua'i í yu'uxari jetze, ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a tíjín: “Capej ra'ancánaamuan í puuya tí'ij a'íin atáye'icaa rayuu í triigu.” ¿Ni qui jetzen ruxe'leve'e í Dios a'íjna í puuya, na'ari téjmi na'a jíme'en ayén tí'ixa? Jee xaa ne'u. Nain pu jín téjmi jín ayén tiu'utaxájtaca'a. Ayee pu 'een jín téjmi jíme'e ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e ti a'íin ja'ati ti tase'ehuaca ayén rachú'leve'e ti tí'itij ráaci'iti a'íjna jíme'e ti tiú'utaseehuaca'a. Ajta, a'íin ti tí'itza'anaca, ayée pu ajta ayén tiraavíjte'e ti ayén rachú'leve'e ti tí'iti ráaci'iti a'íjna ti huáci'reca'a.

¹¹ Tí pua'a teri raateájtuaa mú'ejmi jemi te'íjna ti Dios jemi é'eme'ecan tí'ij rí'i á'amuaruuren, ¿ni qui ayén a'ij pua'a tejá'amuaseijrate'e ti ayén tí'itaci'iti je'icáj a'íjna í sej jín huateújvaire'en íiyen chaanaca japua? ¹² Tí pua'a ayén tiraavíjte'e ti ayén tihua'uci'iti í seica je'icáj í sej jín huateújvaire'en, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e ti ayén tí'itaci'iti itejmi.

Mi teajta iteen, catu tiyen rici sino nain tu jín té'eviicua'i tej ti caí ra'antánaamuan sej si caí ché'e ra'ará'astijre'en í niuucari ti jíme'en raxa í Círíistu'u. ¹³ Xu'uri ramua'aree a'ij mej rici a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee mú racua'aca me'íjna í mej seica me'uun te'utetúutuhua'a mú á'aye'i u teyujta'a. Majta a'íime í mej me'uun tí'ivaire'e a'u mej tejé'emua'i'ivajtaca, a'íi mú majta miyen racua'aca je'icáj í mej me'uun raatámua'i'ivajtaca'a.

¹⁴ Ayee pu che'atá na'a 'een, tavástarara'a pu ayén tiu'uta'aíjtaca'a ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tihua'uci'iti a'ímej í mej tihua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jíme'en raxa í Dios,

mej mi me'íjna jín huateújvaire'en mej tiu'utaxáj me'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁵ Mi neajta inee, canu ja'anáj huatánne'a nej ne'íjna jín huaténvaire'en a'ij ti tiraavíjite'e ineetzi jemi. Canu neajta ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e sej si siyen huárini ineetzi jemi. Jaítze'e pu na'aránanajche nej huámí'ini caí ja'ati ayén tiná'ari'i a'íjna í nej niyen ne'íjna jín huateáturaasin.

¹⁶ Capu xaa ne'u ayén tineetá'aca nej ne'íjna jín ahuántzaahuate'en ne'íjna jime'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani a'iné Dios pu ayén a'íjna jín tinaa'íjca. Puaíjtzí pu naatá'asin ti pua'a necaí niyen tihua'utá'ixaate'en.

¹⁷ Jee xaa ne'u, ti'iti pu ayén tí'ineci'itíche'en ti pua'a niyen nexí'evi'ira'a jín tihua'uta'ixaate'enche'e. Mi ajta caí, capu, a'iné Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca. ¹⁸ Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿ti'itájni ayén tí'ineci'iti ineetzi? A'ii pu a'ín pú'een, nej caí hua'ajíve'e netihua'ixaate'e, neajta caí huaténvaire'en ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

¹⁹ A'íj pu jín, nee nu niyen nexiéehua naa tejá'uche'ecan nain jime'e. Capu ja'ati tí'ine'ajjte'e. Mi neajta inee, rí'i nu neri huánruu naíjmi'ica jemi tój ja'ati ti ca'anéeri jín tí'imuari'e nej ni jaítze'e hua'umuá'itin. ²⁰ A'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan, ayée nu huánruu yee cumu nej Israél jetze ajtème'ecanta nej ni hua'umuá'itin í mej Israél jetze ajtème'ecan.

Jee xaa ne'u, capu ruxe'leve'e nej niyen rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajjta. Capu amín a'ij, ayée nu huánruu tój ja'ati ti ayén rá'astijre'e nej ni hua'umuá'itin a'ímej í mej rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajjta. ²¹ Neajta, a'ímej jemi í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajjta, ayée nu neajta huánruu tój ja'ati ti caí ayén rá'astijre'e nej ni neajta hua'umuá'itin a'ímej í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajjta.

Mi neajta inee, nee nu xaa seíj niuucari ará'astejsin í Dios jemi, í niuucari ti jín titá'itíiri'i í Círíistu'u. ²² A'ímej jemi í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, neajta nu niyen huánruu tój ja'ati ti caí a'ij tí'ijviicua'i nej ni hua'umuá'itin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Naíjmi'ica jemi nu niyen huánruu tój na'a ti seijre'e nej ni seica huamuá'itin nain jín a'ij nej ye'í rici. ²³ Ayee nu 'een jín rici ne'íjna jime'e nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani, ti ij ajta tí'ineci'iti í ti jín Dios rí'i tihua'utá'asin a'ímej í mej ra'ará'astijre'esin me'íjna í niuucari.

²⁴ Xu'uri ramua'aree a'ij mej tí'ijri'ire a'íime í mej ru'acheca a'u mej é'ehua'acaca. Naími'i í mej ru'acheca, ayée mú che'atá mena'a tí'itese'e mej tiu'umuá'itin. Mi ajta, seíj pu'u a'ín pú'een í ti tí'imua'itin, ajta ra'ancuré'asin í mej raatapuaíjve'esin. Setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utése'en sej si seajta siyen ti'iti huamuá'itin í Dios jemi.

²⁵ A'ati ti na'a ti huá'a jamuan tí'echeca, ayée pu á'ujcu'uve nain jime'e ti ij ayén curuun ancuré'e'ín ti a'uvaíjtzí. Mi teajta iteen, ayée tu tí'itese'e tej ti curuun ancuré'e'ín ti naa seíre'e a'ame tój na'a rusén jime'e. ²⁶⁻²⁷ A'íj nu jín, canu ché'e nena'a tí'echeca. Canu neajta ché'e nena'a tí'itatú'axa í eeca tzajta'a, sino ayée nu te'ejténtu'axa í ne jetze, neajta inee raamuá'iti ná'aye'i ca'anéeri jime'e tí'ij na'ará'astijre'en í nej ratéhua'ira'a. Ayee nu 'een jín rici ti ij caí Dios naaré'e'ite netí'ij neri niyen tihua'utá'ixaa í seica.

10

Mej nu'u caí raná'amiche'en me'íjna ti caí Dios pú'een

¹ Ayee nu tí'ijxe'leve'e inee, sej ra'utámua'aree ti jaitiri e'ecáave'e huá'uvi'itijme'e í tavaújsimua'aci'i. Majta á'iyen jaata'a antacáj. ² A'íí mú huámua'í'vijhuaca'a jamuan a'íjna í Moisés teecan tí'ij auj e'ecáve'eca'a a'íjna í jaitiri, majta matí'ij antajú'ucaa jaata'a. ³ Naími'i mú majta ráacua me'íjna í cua'ira ti a'uun a'uvé'emej Dios ti é'eseijre'e. ⁴ Majta me'íjna anti'í í jaj ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi, a'iné a'íí mú jetze ra'anti'í me'íjna jetze í tetej ti huá'a jamuan huamé'ecaa. Ajta a'ín í tetej, a'ii pu a'ín pú'ene'e í Círíistu'u.

⁵ Mi majta a'ñime, mu'iití mú caí r'í tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín Dios ayén hua'antipua'a-jte a'ujna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁶ Ajta, ayée pu 'een jín té'uyu'usi'ihuaca'a ti ij ayén titaatá'itíi itejmi tej ti caí tiyen te'íjna jetze tiyen titeejú'un a'íjna jetze ti a'ij pua'a een matíj a'ñime huaríj. ⁷ Caxu huá'anajche í mej caí dios pú'een, matíj seica a'ñime huaríj. Caxu huá'anajche xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i t'íj: "A'ñime mú teite miyen a'ujrá'aseca'a mej mi tiú'ucua'ani, mej mi majta huayé'en. Matí'ij mi miyen ájhuiixi mej tiu'utéene'en."

⁸ Jé'ecan pu ruxe'leve'e sej caí siyen che'atá sena'a tiú'ujxana'acira'aten matíj seica a'ñime huaríj. Majta, ayée mú huácuii sej xicaj tzajta'a a'achú cumu seité japuan huaíca vi'ira'a í teite. ⁹ Tiché'e caí ti'iti jín ra'íhua'ura í tavástar'a matíj seica a'ñime miyen huaríj. Matí'ij mi á'upua'areca'a, matí'ij cu'ucu'use hua'ucheí. ¹⁰ Teta'aj teajta caí a'ij tena'a ti'iteniuuca'an matíj majta seica miyen huaríj. Ajta a'íjn ti te'entípuaapua'ate, a'íj pu hua'antipua'ajte a'ímej.

¹¹ Jee xaa ne'u, ayée pu 'een jín tihuá'uruu ti ij Dios ayén titaatá'itíi. Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e t'íj r'í táaruuren itejmi, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicaj ti jetzen te'entipua'ari í chaanaca i tej japuan yen seijre'e.

¹² A'íj pu jín, ti pua'a ayén ja'ati sej tirá'amitiejte'e ti caí ri'iriistan ti ti'itij jín até'itze'ara'an í tavástar'a jemi, ché'e a'íjn r'í tiu'umé'en ti ij caí auteáturan. ¹³ Tíj na'a ti ayén a'amua japua rájve ti ij ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáturan í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a huá'a japua rájve matíj mena'a pua'amé íiyen seijre'e chaanaca japua. Ajta a'íjn Dios, capu ja'anáj até'itze'ara mú'ejmi jemi.

A'íj pu jín, Dios caí ja'anáj raatá'asin ti ti'itij ayén huápi'i ca'aníjra'a jamuaatá'an sej si auteáturan í Dios jemi se'íjna jime'e sej caí ché'e te'utáviicua'i. Mi ajta a'íjn, t'íj auj ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáturan, Dios pu ajta amuaatá'asin a'ij sej ye'í huárini sej si ajtáciine, sej si seajta te'utáviicua'i.

¹⁴ A'íj xu jín, ayée xu huárini, mi nej já'amuaxe'leve'e. R'í xu'u mú'een, sej si caí ja'anáj huá'ana'amiche'en a'ímej í mej caí dioosi pú'een. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'íj teite í mej r'í'í meteuumuámua'are. Setá'aj rujímua'a siyen tiraaxí'epi'intare'en ti pua'a xí'epi'in netí'ixa na'ari necaí.

¹⁶ A'íjna í vaasu í tej jetzen ye'eca tej ti tiyen r'í'í tiraatá'an í Dios, a'íj pu ajta ayén huataújmua'a tej naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e Círístu'u ti raxuure'e. Ajta a'íjna í pan tej ra'antitá'ara'a tá'aye'i, teen tu teajta naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e ti Círístu'u ta japua huaniú í rutevij jime'e. ¹⁷ Ajta, a'iné sej pu'u í pan, ayée pu huataújmua'a i tej i'í mu'íi, tu'uri sej tena'a teitejra'an pú'een tej sej tena'a jetzen ajtémecan, a'iné naími'i tu sej tena'a cua'aca í pan.

¹⁸ Casi'i, xu'uhuaújmua'atzi se'íjna jetze a'ij mej t'íjri'ire a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan. A'ñime í mej racua'aca í mej t'í'imuai'ivajta, a'íj mú majta naími'i t'í'ivaire'e í Dios jemi.

¹⁹ ¿A'iné ne'u huataújmua'a í nej ti'ixa? ¿Ni qui jeíhua jetzen ruxe'leve'e í cua'ira í mej t'í'imuai'ivajta huá'a jemi í mej caí dioosi pú'een? Capu xaa ne'u. Ari a'íjna ti caí dios pú'een, ¿ni qui jeíhua jetzen ruxe'leve'e a'íjna? ²⁰ Capu xaa ne'u, sein. Ayee pu huataújmua'a í nej tejá'amua'ixaate'e. A'íjna í mej t'í'imuai'ivajta í mej sej chuejra'a japua é'eme'ecan, camu raatámua'ivajta í Dios jemi sino a'ímej jemi mu'u í tiyáaru'use. Canu raxí'eve'e sej hua'utévaire'en a'ímej í tiyáaru'use.

²¹ Capu ri'írí sej siyen jetzen ye'eca í vaasu í mej jín r'í'í tiraatá'aca í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze ye'eca í vaasu í mej jín rana'amiche í ti caí Dios pú'een. Capu ajta ri'írí sej jetzen t'í'icua'a í meesa í mej jetzen ra'utámua'aree í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze t'í'icua'a í meesa mej jetzen huá'ana'amiche'e í tiyáaru'use.

²² Na'ari caí, ayée tu a'íjna jín rini, ca'aníjra'a tu raatá'asin í Dios ti a'íjn chueere'e á'ara'ani a'ímej jemi í tiyáaru'use ti ij ayén huataniú'ucan itejmi jemi. Ajta, a'íj pu jeíhua huápi'i jaítze'e ruca'ané tecaí iteen.

Tej nu'u r'í'í tiraatá'an í taxí'ej tevi

²³ Nain pu nu'u ayén tineetá'aca. Mi ajta, capu nain ayén tineetéva'iri. Nain pu xaa ayén tineetá'aca. Mi ajta, capu nain ayén rí'i neruure. ²⁴ Seajta, setá'aj siyen huaújrúuren seij seajta seij. A'ati ti na'a, ché'e caí ayén rahuauca í ti jín rí'i huatéu'aire'en, sino ché'e ayén rahuauca a'ij ti ye'í huárini ti rí'i tiraatá'an í ruxí'ej tevi.

²⁵⁻²⁶ Setá'aj siyen ráacua'ani ti'iti ti na'a í mej ratua a'ujna mej é'eseijre'e í mej tí'itu'araca. Caxu seajta siyen tiú'urihua'ura ti pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amuaxiejniu'uca jetze nusu caí, a'iné tavástara'a pu ra'áa í chuej i tej japuan huachéjme. A'íi pu ajta ra'áa tój na'a ti íiyen tí'liseijre'e.

²⁷ Ti pua'a seij ti caí té'atzaahuat'e ajta amuaata'inen sej jamuan tiú'ucua'ani, patá'aj piyen ahua'aca'anen pej pe'uun á'ume'en jamuan a'íjna í ja'ati, patá'aj nain tiú'ucua'ani tój na'a ti án teje'etia'asin mú'etzi jemi. Capej tí'ihua'u pena'a ti ij caí a'ij pua'a muáaruuren í axiejniu'uca jetze.

²⁸⁻²⁹ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén timuaatá'ixaate'en yee ti nu'u huatámua'í'vijti'ihua-ca'a, ayée pej huárini pej caí racua'aca pe'íjna jime'e pej raxí'eve'e pej raatéu'aire'en pe'íjna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa, pajta pe'íjna ti caí a'ij pua'a raruuren í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í ja'ati.

Jee xaa ne'u, capu a'ij raruuren í á'axiejniu'uca. ¿A'iné 'een jime'e ayén tiu'utá'ijmii neetzi jemi nej ni caí niyen huárini a'ij ti tineetá'aca nej ni caí a'ij pua'a raruuren í xiéjniu'ucare'ara'an í nexí'ej tevi? ³⁰ ¿A'iné auj tí'iri'iri ti ja'ati ayén a'ij pua'a tí'inexajta a'íjna jime'e nej rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e í cual'ira nej nexiéehua ráacua?

³¹ Ayee pu'u na'a, setáj sena'a ti'itij jín rici, ti pua'a setí'icua'aca na'ari seye'eca nusu ti'iti sej a'ij ruure, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'i tiraatá'acare'en í Dios jemi. ³² Setá'aj siyen huárini sej si caí a'ij pua'a tihua'atá'acare'en se'íme í mej Israel jetze ajtémecan nusu se'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari se'íme í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. ³³ Ayee nu tí'itese'e nej rí'i tihua'atá'acare'en naíjmi'ica nain jime'e ti ij ayén tihua'uci'iti í ti hua'atéva'iri, ti ij ajta Dios hua'irájtuaani. A'íj nu jín caí niyen nena'a rahuauca í ti neetzi téva'iri.

11

¹ Neajta inee, ayée nu tiu'umé tój ajta Círíistu'u tiu'umé. Setá'aj seajta mú'een siyen che'atá sena'a huárini netj inee.

A'ij mej nu'u ye'í huárini í 'uuca teyujta'a

² Mi seajta mú'een, xí'epi'in xu huaríj se'íjna jime'e sej nain jín néjmua'aree, seajta seuj rá'astijre'e í ye'irá í nej jamuaatá'itiri'i. ³ Mi neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej siyen ráamua'ati ti Círíistu'u ayén antiújmua'aree a'ímej jemi, matj mena'a pua'amé seijre'e í tetecca. Ayee mú che'atá mena'a í tetecca tite'entiújmua'aree a'ímej jemi í ru'íjta'amua'a. Ajta Dios pu ayén antiújmua'aree í Círíistu'u jemi.

⁴ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. A'ati pu ayén raatéxieehuata a'íjna ti jín antiújmua'aree ti pua'a utemúcu'utzi huatéjniuuni. ⁵ Ajta, ti pua'a 'íita'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni, nusu antimuá'avi'i tí'ixajta í Dios jetze me'ecan, a'íi pu ajta raatéxieehuata a'íjna í ti tí'ira'ajte'e. Ayee pu che'atá na'a tiu'utévi'iraste'e tój 'íita'a ti ayén caújyen rumu'úu jetze.

⁶ Ayee pu'u xaa ti'ayajna, a'iné ti pua'a 'íita'a caí ayén á'ujca'ane ti ra'avá'anan í rumu'úu, ayén tiraavíjte'e ti a'íin 'íita'a caújsiseaaxi'in í rumu'úu jetze. Mi ajta, ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e ti tiu'utévi'iraste'e ti ayén caújsiseaaxi'in, ché'e a'íin ayén ra'avá'anan í rumu'úu.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e ti antimuá'avi'i seijre'e í teáata'a a'iné a'íi pu a'íin taavíjra'ara'an pú'een í Dios, ajta a'íi pu a'íin pú'een í ti rí'i tiratá'aca. Mi ajta a'íin 'íita'a, a'íi pu a'íin pú'een í ti rí'i tiratá'aca í teáata'a. ⁸ A'iné a'íjna í teáata'a, capu ayén a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í 'íita'a jetze sino a'íin 'íita'a, a'íi pu xaa a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a jetze. ⁹ Capu ajta ayén huatétaavijhuaca'a í teáata'a a'íjna jime'e tí'ij raatéu'aire'en í 'íita'a sino a'íin 'íita'a, ayée pu huatétaavijhuaca'a a'íjna jime'e tí'ij raatéu'aire'en í teáata'a.

¹⁰ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'íin 'íita'a ayén ra'avá'anan í rumu'úu ti ij ayén seijre'e ti a'íin rá'astijre'e a'íjna ti tí'ira'ajjte'e. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti ij caí a'íj pua'a hua'atá'acare'en a'ímej í mej tí'ivaire'e í ta japua. ¹¹ Mi ajta, camu rujímua'a seijre'e í 'uuca í tavástar'a jemi. Camu majta rujímua'a seijre'e í teteca jemi. ¹² Ayee pu'u na'a a'íjna jime'e ti a'íin 'íita'a a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a, ajta a'íin teáata'a, ayée pu a'íjna jetze airaújnejjte í 'íita'a. Ajta nain pu Dios jemi teja'uvé'eme.

¹³ Setá'aj siyen rujímua'a sena'a tiraaxí'epi'intare'en ti pua'a ayén tiraavíjte'e ti pua'a 'íita'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni í Dios jemi. ¹⁴ ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í tej ratéhua'ira'a ti ayén tiu'utéviliraste'e ti pua'a teáata'a ayén cáati'ire? ¹⁵ Mi ajta, ti pua'a 'íita'a ayén cáati'ire, a'ii pu a'íin pú'een í ti jín rí'i tiratá'aca í Dios a'iné ayée pu raateájtuaa í cipua í jemin ti ij ayén ra'avá'anan. ¹⁶ Ti pua'a ja'ati ayén huárini ti tájaaxiejvi'i a'íjna jime'e, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee catu seicié tiyen tí'itítacha'íi, majta a'íime í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi, camu yee majta seicié miyen tí'itiújcha'íi.

A'íj mú pua'a ríci matí'ij e'etiújseire'en

¹⁷ Ajta í nej neri jamuaatá'ixaate'esin, canu rí'i tejámuaatá'asin a'iné setí'ij mú'een e'etiújseire'en, caxu rí'en jín e'etiújseire'en sino a'íj pua'a xu'u ríjca. ¹⁸⁻¹⁹ Amuacaícan, ayée nu yé ráamua'areeri'i sej já'ita'a a'utac'íica setí'ij se'uun e'etiújseire'en. Mi neajta inee, tímua'a nu tén té'atzaahuat'e a'iné ayée pu ruxe'eve'e mej seica airáaju'un mú'ejmi jemi í mej seicié tí'imua'atze sej si siyen hua'utámua'ati a'ímej í mej mú'ejmi jemi seijre'e, í mej majta tzáahuati'ira'a jín miyen ríci.

²⁰ Mú'een xu seajta siyen huárini. Setí'ij e'etiújseire'en, caxu se'íjna jín tí'icua'ani í sej jín ra'utámua'aree ti tavástar'a ta japua huaniú. ²¹ Caxu xaa ne'u, sino tí'ij a'ájna teja'uré'enen sej siyen tiú'ucua'ani, setí'ij sena'a pua'amé siyen ríci sej seajta seij. Ayee xu anáaté'ee tí'icua'ani í sej te'ucá'ini'eme'ecaa. Ajta í seica í mej caí miyen te'ucá'ini'eme'ecaa, capu ché'e tihua'ací'iti, sino metiéecuj mú muá'aju'u. Majta seica miyen huáp'i huatétea'aruaijsin.

²² ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni tzaa secaí huachéjme a'u sej tejá'ucua'ani, a'u sej seajta a'uyé'en, na'ari seri huá'axieehua a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, nusu sej siyen raxí'leve'e sej a'íj pua'a tihua'utá'an a'ímej í mej caí tí'iti tícha'íi? ¿A'iné na'a í nej jín tejá'amua'ixaate'e? ¿Ni qui niyen rí'i tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e sej siyen tí'itiújcha'íi? Canu xaa ne'u.

Matí'ij nu'u ra'utámua'aree í tavástar'a

(Mt. 26:26-29; Mk. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

²³ Ayee pu'u na'a, í ti nevástar'a raateájtuaa ineetzi jemi, a'íj nu'u neajta mú'ejmi jemi huatéájtuaa. A'ajná'imua tíca'ari tzajta'a tí'ij avíitzi'i jín huatátuiri'ihuaca'a í tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'íi pu raati'íipi í pan. ²⁴ Tí'ij rí'i tiraatá'a í Dios, aj pu'i ra'antítaaraxi, ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín: "A'ii pu a'íin pú'een í nej ratéhua'ira'a í nej jín mú'ejmi japua niuuni. Setá'aj siyen ráacua'ani sej si se'íjna jín na'utámua'aree."

²⁵ Matí'ij tiú'ucuaa, ayée pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e í vaasu í mej jetzen huayé'en. Ayee pu tihua'ixaate'e tíjín: "Ayee pu huataújmua'a a'íjna i vaasu. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jéjcuca í ti jín Dios tí'itij jín te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e nej ra'iráxire'esin i nexuure'e. Ajta, a'íjna i ye'irá í sej jín huayé'en se'íjna jetze i vaasu, setí'ij sena'a sej siyen ríci, sej siyen se'íjna jín na'utámua'aree." Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

²⁶ A'íj pu jín, setí'ij sena'a sej racua'ani se'íjna í pan, seajta sej huayé'en se'íjna jetze í vaasu, ayée xu se'íjna jín tihua'utá'ixaate'en a'íj ti huataújmua'a ti a'íin tavástar'a huam'íi. Mú'een xu siyen tihua'utá'ixaate'esin tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ajta na'a caí uvé'enen í tavástar'a.

A'íj mej nu'u ye'í tiráacua'ani í mej jín ra'utámua'aree í tavástar'a

²⁷ A'íj pu jín, ja'ati ti na'a ti ayén ché'e na'a ráacua'ani a'íjna í pan, nusu cha'a na'a na'a huayé'en a'íjna jetze í vaasu a'íj ti caí tiraavíjte'e, ayée pu jetzen ujpuá'ari ti

raatéxiehhuataca'a í Ciriistu'u ti ayén rajpuaíjtzica'a í rutevij jime'e, ti ajta ra'iráaxire í ruxuure'e. ²⁸ A'íj pu jín, ché'e ayén huárini ja'ati ti na'a ti ayén amuacáí rá'amitiejte'e a'ij ti 'een í ru tzajta'a í Dios jemi ti ij ayén ráamua'aree ti ari ayén tiraavíjte'e. Aj pu xaa, ri'íríista a'ame ti ayén ráacua'ani í pan, ajta ti huayé'en í vaasu jetze.

²⁹ Ayee pu 'een jín ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén rá'amitiejte'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti ratéhua'ira'a í tavástar'a. Ti pua'a ja'ati caí ayén rá'amitiejte'e a'ij ti huataújmua'a í ye'irá, ajta cha'a na'a na'a ráacua'ani í pan, ajta cha'a na'a na'a huayé'en í vaasu jetze, Dios pu ayén puaíjtzi raatá'asin a'íjna jime'e ti caí rí'í huaújrúu a'ij ti tiraavíjte'e. ³⁰ A'íj mú jín mu'ití caí ché'e huá'aca'anisti'i í mej a'amua jetze ajtémecan, majta tí'icucui'i. Majta seica meri huácuii.

³¹ A'íj pu jín, ti pua'a ayén amuacáí tá'amitiejte'e a'ij ti 'een í tatzajta'a í Dios jemi, capu ayén puaíjtzi táaci'iti. ³² Ajta, tíj na'a ti tavástar'a ayén tá'axijte'en, a'íi pu a'íjna jín puaíjtzi taatá'asin ti ij caí puaíjtzi táaci'iti naíjmi'ica jamuan í mej yen huachéjme, íyen chaanaca japua.

³³ A'íj xu jín, mú'een, ne'ihuaamua'a, ayée xu huárini. Setí'ij u e'etiújseire'en, setá'aj huaújxe'eve'en seij seajta seij seij si naími'i tiú'ucua'ani. ³⁴ Ti pua'a ja'ati ayén jeíhua tí'icuata, ché'e a'íin a'uun tejá'ucua'ani u ruche. Na'ari caí, Dios pu amuá'axijte'en setí'ij u e'etiújseire'en. Neajta inee, netí'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, aj nu ni jaítze'e rí'í á'amuaruuren.

12

Í ti nu'u jín tihuau'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e seij ráamua'aree a'ij ti 'een a'íjna í ti jín tejámuaa'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

² Xu'uri sicu ramua'aree a'ij seij tí'ijri'irejca'a setí'ij caí xi té'atzaahuat'e'eca'a. A'ímej xu jemi á'ujca'anejca'a í mej caí dioosi pú'een, í mej majta caí tí'ixaxa'a. Mú'een xu huá'ajaahuat'e'eca'a a'ij ti ye'í tejamuá'amitiejte'eca'a. ³ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ix-aate'e. Ti pua'a ja'ati ayén a'íjna jetze arauíjca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an, capu ja'anáj ca'aníjra'a raatá'asin a'íjna í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj yee: “Ché'e Dios puaíjtzi raatá'an a'íjna í Jesús.” Mí ajta, ti pua'a ja'ati caí a'íjna jetze arauíjca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu a'atzu ajta ri'írí ti a'íin ayén tiu'utaxáj yee: “Jesús pu vástare'ara'an pú'een.”

⁴ Capu tí'iseicaj na'a í ti jín tejámuaa'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí ajta, seij pu'u a'íjna í xiéjniu'ucari. ⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seij jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Mí ajta, seij pu'u í ti tavástar'a pú'een. ⁶ Capu ajta tí'iseicaj na'a í seij jín tí'imuari'e. Mí ajta, seij pu'u í Dios ti nain jín tí'imuari'e huá'a jamuan í teteca, a'achú mej pua'amé íyen seijre'e.

⁷ Ajta naíjmi'ica jemi, a'íin xiéjniu'ucari ayén huataseíjre ti ij tí'iti jín tihuá'íjcate'en seij ajta seij, mej mi me'íjna jín tihua'utévaire'en naíjmi'ica. ⁸ Seij pu ayén a'íjna jín tiraa'íjca a'íjna í xiéjniu'ucari ti ayén tiu'utaxáj temua'a pu naa raay'í'tihua'acan jime'e. Ajtahua'a seij, a'íin xiéjniu'ucari rusej pu ajta a'íjna jín tiraa'íjca í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti tirú'umua'aree.

⁹ A'íjna í xiéjniu'ucari, rusej pu ajta ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati té'atzaahuat'e'e, ajta seij pu ayén tiratá'aca ti a'íin ja'ati tihuá'ahua'atehua'an. ¹⁰ Ajta seij, a'íi pu ayén tiratá'aca í ja'ati ti ayén rijca í mej jín rí'í tira'utasej. Ajta seij ti ayén tihua'utá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan a'íjna jime'e ti a'íin xiéjniu'ucari ca'aníjra'a ratá'aca. Ajta í seij, ayée pu tiratá'aca ti raay'í'tihua'an ti raatámitiejte'en tí'iti ti xiéjniu'ucari pú'een. Ajta seij raay'í'ti ti tiu'utaxáj seica jime'e í hua'aniyuca í mej seica chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ajta seij í ja'ati, ayée pu ratá'aca ti raay'í'tihua'an ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti raataxájtaca'a í seij.

¹¹ Tíj na'a mej miyen jín rici, a'íi pu rusej ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna í xiéjniu'ucari. A'íi pu rusej ayén hua'atá'aca naíjmi'ica, seij ajta seij, a'ij ti a'íin tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i.

Seij pu'u í tej jetzen ajtémecan

¹² Ayee pu che'atá na'a 'een í Círíistu'u jemi a'ij ti 'een a'íjna jime'e ti se'j ratéhua'ira'a. Se'j pu'u ti ratéhua'ira'a, ajta je'íhua pu ti'imul'í ti jetzen t'í'isejre'e. Mi ajta, ti pua'a ayén ti'imul'í ti jetzen se'jre'e, se'j pu'u pú'een í tévira'an.

¹³ A'íj pu jín, set'íj huámua'í'ivijhuaca'a, se'j pu'u í xiéjniu'ucari ti mú'ejmi tzajta'a huateájturaa ti ij ayén amuáaruuren sej si se'j sena'a tévira'an pú'eene'e xá'ara'ani jamuan í Círíistu'u. Capu amín a'ij, ti pua'a Israél jetze xa'ajtéme'ecan na'ari siyen se'j chuéjra'a japua é'eme'ecan nusu siyen ca'anéeri jín t'í'imuari'e ca'ín siyen ruxiéehua á'ujjuhua'an. Se'j pu'u í xiéjniu'ucari sej jetzen araujca'ane. ¹⁴ Ajta, capu t'í'iseicaj na'a ti jetzen se'jre'e í tévira'an sino ti'imul'í.

¹⁵ A'íj pu jín, ti pua'a a'ín hícájra'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu muájca'a pú'een, canu neajta ajtéme'ecan í tévira'an jetze, capu ayén ti'ayajna. A'í pu aúche'e a'ín tévira'an jetze ajtéme'ecan. ¹⁶ Ayen che'atá na'a, ti pua'a a'ín naxaira'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu jí'isi pú'een, canu neajta jetzen ajtéme'ecan í tévira'an, capu ajta ayén ti'ayajna. A'í pu xaa tévira'an jetze ajtéme'ecan a'íjna í naxaira'an.

¹⁷ Ti pua'a nain tévira'an a'ín pú'eene'en í jí'isi, ¿a'iné t'í'iri'iri ti huíténamujra? Capu a'ij t'í'iri'iri. Ajta, ti pua'a nain tévira'an a'ín pú'eene'en í ti jín huíteájnamua, ¿a'iné t'í'iri'iri ti tiú'í'ichue? Capu xaa ne'u a'ij t'í'iri'iri.

¹⁸ Mi ajta a'ín Dios, ayée pu éene'en tiu'uteájtuaa í ti jetzen se'jre'e í tévira'an í Círíistu'u a'ij ti a'ín tiraax'í'epi'íntare. ¹⁹ Ti pua'a naími'í ti jetzen se'jre'e ayén se'j na'a pú'eene'en, ¿a'uné é'esejre'e a'ame í tévira'an? Capu mé'e já'ahua'a a'ame. ²⁰ Mi ajta, ayée pu ti'imul'í ti tévira'an jetze t'í'isejre'e, ajta se'j pu'u í tévira'an.

²¹ A'íj pu jín, capu rí'iri'í ti a'ín jí'isi ayén tiraata'ixaate'en í muájca'a tíjín: “Capej nej jetze ruxe'ev'e'e mú'ee.” Capu ajta rí'iri'í ti a'ín mu'úura'an ayén che'atá na'a tiraata'ixaate'en í hícáj yee: “Capej nej jetze ruxe'ev'e'e mú'ee.”

²² Mi ajta, a'ín ti jetzen se'jre'e ti ayén titá'amitiejte'e ti ca'í ruca'ané, a'í pu xaa ayén jaítze'e ruxe'ev'e'e ca'í í seica. ²³ Ajta, a'ín ti jetzen se'jre'e í tej tiyen ratéxieehuata te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti ca'í ti'itij vaire'e, a'í tu jaítze'e r'í'í tiratá'aca te'íjna jime'e í tej jín r'í'í tiraatéchejte'en. Ajta a'ín ti jetzen se'jre'e ti ajta tiu'utévi'iraste'e ti pua'a ayén se'jre'e mé'jéjre'e, a'íj tu tiyen r'í'í ti'itíche'ete a'ij ti tiraavíjte'e. ²⁴⁻²⁵ Ajta, í seica ti jetzen se'jre'e, ti ajta ca'í ayén tiu'utévi'iraste'e, catu tiyen r'í'í tiratéche'ete.

Mi ajta Dios, ayée pu éene'en huateájtuaa í tévira'an t'í'ij ayén jaítze'e r'í'í tiratá'acare'en a'íjna ti tirá'aturaate'e mej mi ca'í já'ita'a a'utáciine í mej tévira'an jetze ajtéme'ecan sino mej mi miyen che'atá mena'a ahuaújcu'uven se'j majta se'j. ²⁶ A'iné ti pua'a se'j ayén tirajpuaíjtzi, naími'í mú' miyen che'atá mena'a tirajpuaíjtzi muá'aju'un. Ajta ti pua'a ayén tiráaci'íti se'j ti ti'itij jín r'í'í tiu'uteájturan, naími'í mú' majta jamuan huataújtemua'ave'esin. ²⁷ Ayee pu ajta xaa ne'u t'í'een mú'ejmi jime'e. Mú'een xu tévira'an pú'een í Círíistu'u. Naími'í xu jetzen ajtéme'ecan, se'j seajta se'j.

²⁸ Ajta a'ín Dios ari hua'antíhuau a'ímej í mej ti'ití jín tihua'utévaire'en í mej u e'etiújse'iri teyujta'a. Amuaca'í, a'í pu hua'antíhuau a'ímej í ti hua'uta'íteca'a mej á'ujjuhua'ane'en metihuá'ixáate'e, ajta á'iyen a'ímej í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'an. A'í pu ajta hua'antíhuau a'ímej mej mi miyen tihuá'umua'aten, majta í mej miyen tiu'umuári'en í mej jín naa r'í'í te'utase'j í teite, ajta a'ímej í mej tihuá'ahua'atehua'an. Majta a'ímej í mej ti'ití jín hua'utévaire'en, majta í mej ti'itij jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej seica niuucari jín t'í'ixaxa'a. Naíjmi'íca pu ayén tiu'utá'a í Dios.

²⁹ ¿Ni qui naíjmi'íca ayén tiu'utá'a mej mi miyen á'ujjuhua'ane'en metihuá'ixáate'e? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui majta naíjmi'í miyen t'í'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan? Camu majta xaa ne'u. Na'ari ¿ni qui naíjmi'í miyen tihuá'amua'aten? Camu xaa ne'u. ¿Ni qui naíjmi'íca ayén tiu'utá'a mej mi tiu'umuári'en í mej jín naa r'í'í te'utase'j í teite? Camu xaa ne'u. ³⁰ Jari qui a'íjna, ¿ni naíjmi'í miyen tihuá'ahuaate'e nusu miyen se'j niuucari jín t'í'ixaxa'a na'ari miyen tiu'utaxá a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a í se'j? Camu xaa ne'u naíjmi'í miyen tite'entiújmua'aree. ³¹ Seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen

sej si siyen ráateuni í Dios jemi se'íjna ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mi neajta inee, naúche'e nu jamuaatá'itiira a'ij sej jaítze'e ri'éene'en jín tí'iteseijre'e.

13

Mej nu'u huaújxe'eve'en sej majta sej

¹ Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi nej niyen tí'lira'ixaate'e, capu tí'itij vaire'e. Ayeé nu éene'e na'ame í jemin tíj í tepúusti'i ti ayén 'een tíj taampu í ti jín ja'ati ché'e na'a tí'iruajte'e na'ari tíj tuxa'a í ti ru jetze rájvitze. Capu amín a'ij ti pua'a niyen seica niuucari jín tirá'ixaate'en nusu ne'íjna jime'e í hua'aniuuca í mej tí'ivaire'e u ta japua.

² Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi, capu ajta tí'iti vaire'e nej raayí'iti nej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. Ti pua'a neyaú'itíe nain tíj na'a tí rú'avaa í Dios jemi, nusu nej nain ú'umua'aree na'ari niyen té'atzaahuat'e nej ni niyen tiraata'ajte'en í jírí ti a'uun tícheni a'u ti a'utáca. Ti pua'a niyen raayí'iti, canu tí'itij jín tí'ivaire'e ti pua'a necaí neajta raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

³ Ayeé pu che'atá na'a 'een ti pua'a niyen tihua'ur'é'e a'ate'en nain tíj na'a nej tí'ijcha'íi na'ari ti pua'a neajta niyen huatánne'an í ne jime'e mej mi naateátaira, canu neajta tí'iti muat'itín ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

⁴ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, ayée pu 'eene'e a'ame. A'íi pu a'ateevili ti te'utáviicua'i a'ame, ajta rí'í tirá'ancu'uvajxi'isin í sej. Capu ajta chueere'e, ajta capu á'ujtzaahuat'e. ⁵ Ajta a'íin ti raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, capu jíye'itzi jime'e runeeste ti huataniú'ucan, ajta capu rájcha'íire'e í sej. Capu ajta te'entíu'uunaca, ajta caí rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e. Capu ajta ra'utámua'areeri'í ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a ráaruuren.

⁶ Ayeé pu ajta 'een í ja'ati ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi. Capu a'íjna jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jime'e ti a'ij pua'a een sino a'íj pu jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jime'e ti tzáahuatí'ira'a jín ayén huaríj. ⁷ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu nain jín tiraatá'uuni'ira. Nain pu ajta jín té'atzaahuat'e ti a'íin Dios rí'í tiraatá'asin. A'íi pu ajta nain jín tí'ijchú'eve'e ti Dios nain jín araúrastejsin. Nain pu ajta jín té'eviicua'i í ti jín tirajpuaíjtzi.

⁸ Capu ja'anáj huatépua'ari tej ti tiyen tí'itaxe'eve'e. Mi ajta, a'íi pu xaa huatépua'ari tej tiyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Ajta, tej tiyen seica niuucari jín tí'ixaxa'a, a'íi pu ajta huatépua'ari. Ajta, a'íjna ti téjmi jemi huateájturaa tej ti temua'a naa tirú'umua'areere, a'íi pu ajta huatépua'ari.

⁹ Ayeé pu'u xaa, catu nain jín tirú'umua'aree. Catu teajta nain jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. ¹⁰ Mi ajta, tí'ij ayén huatasejíre'en í ti ari huaújnaijmire, aj pu xaa huatépua'ari í ti á'aturaacaj.

¹¹ Netí'ij nauj pá'ari'istaca'a, ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'ata'a tíj pa'ari'i, neajta niyen tí'ímua'atzejca'a tíj pa'ari'i. Ajta íjii, í nej neri vástaa, ayée nu neri mé rúurie nej niyen mé teúumua'arejca'a tíj pa'ari'i.

¹² Ajta íjii, ayée tu che'atá tena'a rasis'e'i í Dios tetíj taciéenime'e tí'isise'ij 'ájte'ehua jetze, í tej caí temua'a raseíj. Mi ajta, a'íjna xicáara'a tí mé'e vé'eme, aj tu xaa raseijran í jetzen, temua'a naa. Íjii, je'icáj nu caj té'umua'aree. Mi ajta, a'íjna xicáara'a jetze, nain nu jín yaú'itíe na'ame tíj ajta Dios tí'inemua'ate. ¹³ A'íj pu jín, tí'ihuaica tí íjii ayén seijre'e itejmi jemi. A'íi pu'u a'íin pú'een: tej té'atzaahuat'e, tej rachú'eve'e ti Dios nain jín raanaíjmire'en, tej huátaxe'eve'en. Ajta a'íi pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e, tej huátaxe'eve'en sej teajta sej.

14

Jíme'en í mej sej niuucari jín tiu'utaxáj

¹ Setá'aj siyen rahuauca sej huaújxe'eve'en sej seajta sej. Ayeé pu 'i 'eene'e, seúche'e xu siyen seajta rahuauca tí Dios rí'í tejamuaatá'acare'en a'íjna jime'e, í muári'er-í'ire'ara'an tí a'íjna jemi seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mi ajta, a'íin í ti raayí'iti tí sej niuucari jín tiu'utaxáj, capu ayén

tihua'ixaate'e í teite a'iné camu yaú'itiée muá'aju'u a'ij ti ti'ixa. A'í pu'u jamuan ti'ixa í Dios a'íjna jime'e ti rú'avaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Mi ajta, a'ín ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'í pu xaa a'ímej ti'ixáate'e í teteca ti ij r'í huá'uruuren, ti ij ajta ca'aníjra'a hua'utá'an, ti ij ajta r'í tihua'utájeeve. ⁴ Ajta a'ín ti se'j niuucari jín tí'ixaxa'a, a'í pu ruse'j r'í ruuruere. Mi ajta, a'ín ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'í pu r'í huá'aruuren na'jmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri teyujta'a.

⁵ Ayee nu xaa tí'ijxe'leve'e se'j na'mi'i siyen seica niuucari jín tiu'utaxáj. Mi neajta inee, jaítze'e nu niyen tí'ijxe'leve'e a'íjna se'j Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an.

Casi'i mú'een, ti pua'a caí mé'e já'ahua'a ja'ati ti ayén tihua'ixaate'en a'ímej jemi í teite a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti raataxájtaca'a a'íjna ti se'j niuucari jín tí'ixaxa'a, ti pua'a caí ja'ati ti ayén raay'íiti, capu a'ij tí'iri'iri ti r'í huá'uruuren a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a. A'í pu jín jaítze'e pu ruxe'leve'e a'ame a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a caí a'íjna í ja'ati ti se'j niuucari jín tí'ixaxa'a.

⁶ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ti pua'a ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi nej tejámuaatá'ixaate'en se'j jime'e í niuucari í se'j caí yaú'itie, canu ti'iti jín a'ij tejámuaatévaire'esin. Ayee pu té'eme ti pua'a necaí tejámuaatá'ixaate'en ne'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, nusu ti pua'a necaí Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a necaí ti'itij jín tejámuaatá'ixaate'en ti ca'aníjra'a jamuaatá'an ca'ín ti pua'a necaí tejámuaatá'itiii.

⁷ Ayee pu che'atá na'a ruxe'leve'e ti ja'ati ayén e'ehauritiéecan jín tiu'utácuuina a'íjna jetze í c'í'isiti'ira'a ti caí uráxiejniu'uca na'ari a'íjna jetze í mej jetzen ruxité jín tí'icuinaca. Ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín tiu'utácuuina í c'í'isiti'ira'a jetze, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree ti'iti ti chuiicarira'a pú'een? ⁸ Ajta, ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín huatánamuajre'en í corneeta jetze, capu ja'ati rucaten ti ij u a'uvé'ene'use'en.

⁹ Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi, ti pua'a siyen tihua'utá'ixaate'en í teite niuucari jime'e í mej caí yaú'itie. ¿A'iné tí'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree a'ij ti huataújmua'a í se'j raataxájtaca'a? Capu a'ij tí'iri'iri. Capu ti'itij vaire'e a'ame í se'j raataxájtaca'a.

¹⁰ Temua'a pu ti'imuí'í í niuucari ti íiyen namuajre'e chaanaca japua. Ajta na'mi'i mú miyen e'ehauritiéecan jín tí'ixaxa'a. ¹¹ Mi ajta, ti pua'a necaí ramua'aree a'ij ti huataújmua'a í niuucari, ayée nu se'jre'e na'ame í jemin í ti raxa t'j ja'ati ti se'j chu'éjra'a japua é'eme'ecan. Ajta a'íjna ti ti'ixa, a'í pu ajta ineetzi jemi ayej éene'e se'íre'e a'ame t'j ja'ati ti se'j chu'éjra'a japua é'eme'ecan.

¹² A'í pu jín, mi se'j huápi'i rax'í'leve'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti'itij amuaatá'an, ayée pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jime'e, setá'aj ahuaújca'anen se'j hua'uté-mua'itín í seica se'íjna jime'e se'j r'í huá'uruuren a'ímej í mej u e'etiújse'iri teyujta'a.

¹³ Mi ajta a'ín ti se'j niuucari jín tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'leve'e ti a'ín ja'ati ayén raatáhuavii ti a'ín Dios ayén raatá'an í muá'ri'eri'ire'ara'an ti jín yaú'itiée á'ara'ani a'ij ti ti'ixa.

¹⁴ Ayee pu xaa ne'u tí'een, a'iné ti pua'a niyen ne'íjna jín raatájhuauni se'j jime'e í niuucari, nexiejniu'uca pu xaa ajta huaténiiusín. Mi ajta, nemua'atziira'a pu caí ti'iti jín tí'imua'itín. ¹⁵ Ari inee, ¿a'iné neríni? Nexiejniu'uca nu jín xaa huaténiiusín. Neajta niyen che'atá nena'a nemua'atziira'a jín niyen rini. Neajta nu tiu'utáchuiica nexiejniu'uca jime'e, neajta í nemua'atziira'a jime'e. ¹⁶ Ti pua'a piyen r'í tiraatá'an í Dios á'axiejniu'uca jime'e, ¿a'iné tí'iri'iri ti ja'ati ti caí mú'ejmi jetze ajtémecan ayén huatéjniuuni yee ché'e ayén té'ara'ani t'í'ij ayén muáanamua pe'j piyen r'í tiraatá'aca í Dios? Capu r'í'irí a'iné a'íjna í ja'ati, capu yaú'itiée a'ame a'ij pe'j tiu'utaxájta. ¹⁷ Rí'irísta pu a'ame pe'j piyen temua'a naa r'í tiraatá'an í Dios. Mi pajta mú'ee, capej a'ij r'í ráaruu í ax'í'ej tevi.

¹⁸ Ayee nu 'een jín je'lhua r'í tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e nej jaítze'e niyen tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari secaí na'mi'i mú'een. ¹⁹ Neajta, net'í'ij huá'a jemi a'utéveeca a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a, nej ni niyen tí'ihua'utá'itiii, jaítze'e pu na'aráanajche

ineetzi nej e'ehuaauritiéecan jín tihua'utá'ixaate'en anxíj niuucari jime'e necaí nej niyen tiu'utaxáj tamuáamuata'a vi'ira'a niuuca seíj jime'e í niuucari í mej caí yaú'itie.

²⁰ Ne'ihuaamua'a, caxu ché'e siyen tí'imujca matíj í tí'irí, sino setá'aj siyen éene'en seijre'e matíj í tí'irí se'íjna jime'e sej caí a'ij pua'a rici. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati matíj a'íime í mej meri vaujsi. ²¹ Ayee pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta tíjín: “Ayee nu tihua'utá'ixaate'esin a'íjna í teitejra'a ne'íjna jime'e í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. A'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú tihua'utá'ixaate'esin. Mí majta a'íime í neteítestemua'a, camu na'ará'astijre'esin ineetzi.”

²² A'íj pu jín, a'íjna í niuucari í mej caí yaú'itie, capu ayén tí'ivaire'e tí i tíhua'utá'itíií a'ímej í mej té'atzaahuate'e sino ayée pu tí'ivaire'e huá'a jemi í mej caí té'atzaahuate'e.

²³ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Casi'i, ¿a'iné tí'iti metiu'utaxájta í seica í mej caí té'atzaahuate'e, na'ari í seica í mej caí rí'i mé titeumuámua'aree tí pua'a a'uun ma'uteárute a'u sej e'etiújse'iri? Seajta mú'een, tí pua'a xaa siyen naími'i tí'ixáata xá'aju'un seica jime'e í niuucari í mej caí yaú'itie, ¿a'iné tíhuá'amítieje'e a'ímej? ¿Ni qui siyen nu'u tite'eteújtímua'iri'i? Jee xaa ne'u.

²⁴ Ajta, tí pua'a seíj a'uun a'uteárute mú'ejmi jemi tí caí té'atzaahuate'e nusu tí caí mú'ejmi jetze ajtéme'ecan, seajta mú'een, tí pua'a xaa naími'i seti'ixáata xá'aju'un í Dios jetze me'ecan, ayée pu tiraatámitieje'esin sej naími'i rá'axijte'en a'íjna jime'e tí a'ín ayén auteájturaa í Dios jemi. ²⁵ Aj pu'i ayén huataseíjre'esin tíj na'a tí ru'a'avaataca'a u tzajta'an. Ajta a'ín teáata'a, á e'erávaijtzí á chuaata'a. A'íi pu raaténajchi í Dios, ajta ayén tiu'utaxájta yee tí Dios mú'ejmi jemi seijre'e.

Mej mi naín jín miyen huárini a'ij tí tiraavíjte'e

²⁶ ¿A'iné sena'a si rini, ne'ihuaamua'a? Setá'aj siyen huárini setíj sena'a sej e'etiújseire'esin. Setá'aj naími'i rí'i huaújruuren tí'iti jime'e, tí pua'a seíj tí'ichuicami'i, nusu seíj tí'iti jín tíhuá'itíirami'i na'ari tí'ixajtami'i í tí jetzen raateájtuaa í Dios ca'ín seíj niuucari jín tí'ixajtami'i, na'ari seij ayén raxí'eve'e tí tíhuá'ixaate'en a'ij tí huataújmua'a í niuucari tí raataxájtaca'a í seij. Setá'aj siyen huárini sej rí'i huá'uruuren naíjmi'ica.

²⁷ Tí pua'a seica miyen raxí'eve'e mej seica niuucari jín tiu'utaxáj, miché'e miyen 'eene'en mej hua'apua mé'e na'ari mej huaíca mé'e. Miché'e miyen tiu'utaxáj seij majta seij. Ajta, ché'e seíj ayén tíhuá'ixaate'en a'ij tí huataújmua'a. ²⁸ Ajta, tí pua'a caí mé'e ja'ati tí ayén raayí'iti tí ayén tíhuá'ixaate'en a'ij tí huataújmua'a, ché'e a'ín caí tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ché'e a'ín ruseíj tí'ixajta í ru jemi, ajta í Dios jemi.

²⁹ Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, miché'e miyen éene'en tí'ixajta, mej hua'apua mena'a, na'ari mej huaíca mena'a. Majta í seica, miché'e miyen tiraaxí'epi'intare'en a'ij tí tí'ixa í seij. ³⁰ Ajta, tí pua'a jíye'itzi jín tí'iti raateájtuaani seíj jemi, ché'e a'ín tí'ixa ayén raatapuá'ajta.

³¹ Ayee pu tí'iri'iri sej naími'i Dios jetze me'ecan tiu'utaxáj sej si tíhua'utá'itíií naíjmi'ica, sej si seajta ca'aníjra'a hua'utá'an. ³²⁻³³ Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e mej majta raayí'itíhua'an mej tiraá'íjcate'en í ruxéjniu'uca huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ayee pu ruxe'eve'e a'iné capu Dios cha'a na'a huá'aruuren mej mí caí xí'epi'ín ruruure sino a'íi pu hua'utépu'ajte'esin.

Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij mej meri tí'ijr'i'ire naíjmi'i í seica í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. ³⁴ Caxu hua'atá'acare'en a'ímej í 'uuca, mej mí tí'ixajta matí'ij e'etiújseire'en u teyujta'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej tí'ixajta sino mej ra'ará'astijre'en a'ij tí té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta. ³⁵ Tí pua'a miyen raxí'eve'e mej tí'iti huámua'aree, miché'e miyen tíhua'uta'íhua'u í rucína'astemua'a í ruche. Ayee pu xaa ne'u, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e tí pua'a 'íita'a tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a.

³⁶ ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni mú'ejmi jetze a'uvé'emej í niuucari tí jíme'en raxa í Dios, na'ari ayén na'a mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a? Capu xaa ne'u. ³⁷ Tí pua'a ja'ati ayén

tirá'amtiejte'e í ru jetze ti a'íi rusefj a'íin pú'een sefj ti tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, na'ari a'íin jetze araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ché'e a'íin ayén ráamua'ati nej niyen ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e a'ij ti a'íin tinaa'íjca í tavástara'a. ³⁸ Ti pua'a a'íin ja'ati caí ayén ráamua'ati, caxu seajta mú'een siyen rá'astijre ti 'ij ayén tihuá'uci'iti.

³⁹ A'íj pu jín, ne'ihuaamua'a, naa pu tí'ixi'epi'ín sej ca'anín jín rahuauca sej Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Seajta, setá'aj caí huá'íjmíjra í mej seica niuucari jín tí'ixajta. ⁴⁰ Ayee pu'u na'a, setfj sena'a sej siyen ríci, setá'aj siyen x'í'epi'ín éene'ecan jín ríjca a'ij ti tiraavíjte'e.

15

Ciríistu'u pu a'itáara huá'a tzajta'a í mí'ichite

¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, sej si ra'utámua'aree a'ij nej éene'en jín tejamuá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jín Dios jamua'irátuaasin, í sej seajta ra'ancuré'a, í sej seajta seuj siyen jemin seijre'e. ² A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin ti pua'a seuj siyen rá'astijre'e a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Na'ari caí, capu ti'itij a'ij tejá'amuavaire'e ti pua'a seicié sena'a tirá'antzaahua.

³ Ayee na'a, a'iné ayée nu che'atá nena'a a'amua jemi raateájtuaa ne'íjna í nej neajta ra'ancuré'a í ti jaítze'e ruxe'eve'e tej ráamua'aree ti a'íin Ciríistu'u huam'íi ta jetze me'ecan ti ij titaatá'uuni'i í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. ⁴ Matí'ij nu'u ra'avá'ana, ajta, tí'ij ayén teuumé'eca huaíca xícaj tzajta'a, Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

⁵ Aj pu 'i a'íjna jemi huatasejre í Pedro, ajta á'iyen huá'a jemi í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. ⁶ Ajta á'iyen a'ímej jemi huatasejre í mej miyen a'ará'ase a'achú cumu anxíj ciento japuan cáj caj matí'ij naíjmi'í u e'etiújseire'eca'a. Maúche'e mú mu'íi ruuri, majta seica, meri huácuii.

⁷ Tí'iquí ajta a'íjna jemi huatasejre í Jacobo, ajta á'iyen naíjmi'íca jemi í ti hua'antíhuau.

⁸⁻⁹ Ajta, neetzi jemi pu'uqui te'entipúa'ajte ti ayén huatasejre. Tij ayée nu huanú'ihuaca'a matí'ij caí xi nechú'eve'eca'a, a'iné nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e cílieene'en jín ti'itíjvee huá'a jemi ti Dios hua'antíhuau. Jee xaa ne'u, capu ayén tiraavíjte'e nej niyen raataxáj yee nee nu huá'a jetze ajtémecan a'ímej í ti Dios hua'antíhuau, a'iné nee nu huá'pi'í a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej e'etiújse'írihua'a mej mi raaténajche í Dios.

¹⁰ Mí ajta Dios, a'íi pu r'íi tinaatá'a. A'íj nu jín nee nu ne'ín pú'een sefj ti Dios na'antíhuau. Ajta jé'ecan pu huá'pi'í tiu'utévai ti a'íin ayén r'íi tinaatá'a a'iné jaítze'e nu ca'anín jín tiu'umuáriej mecaí í seica. Mí ajta, Dios pu a'íin pú'eene'e ti ca'aníjra'a naatá'a. Canu nesej nena'a tiu'umuáriej. ¹¹ Capu amín a'ij. Capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a a'íime mé tiu'umuáriej nusu inee. Naími'í tu tiyen che'atá tena'a tihuá'ixaate'e. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a té'antzaahua.

Matí'ij a'itajú'un í mí'ichite

¹² Ajta, ti pua'a teri tiyen tejamuá'ixaa ti Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite, ¿a'iné 'een jime'e miyen tí'ixáata muá'aye'í seica, í mej a'amua jetze ajtémecan a'íjna jime'e mej nu'u caí ché'e huatarújsin a'íime í mej meri huácuii?

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ayén mecaí ché'e huatarún a'íime í mej meri huácuii, capu ajta Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite. ¹⁴ Ajta, ti pua'a Dios caí ra'ajjáj í Ciríistu'u, capu ti'iti vaire'e í tej teri tejamuá'ixaa, ajta capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. ¹⁵ Ajta, ayée pu té'eme tej tí'ihua'itaca tena'a te'íjna jime'e í tej jín tiu'utaxájtaca'a te'íjna jime'e í Dios, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a yee: "A'íi pu ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite." Mí ajta caí capu, ti pua'a mecaí ché'e huatarún í mej meri huácuii. Jee xaa ne'u, ti pua'a ayén 'een matíj seica tí'ixaxa'a, capu Dios ayén ra'ajjáj.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a Dios caí hua'ajájpuaxi'í a'ímej í mej meri huácuii, ayée pu huataújmu'a'a ti caí Dios ajta ra'ajjáj í Ciríistu'u. ¹⁷ Ti pua'a caí ra'ajjáj a'íjna í Ciríistu'u,

capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a caí ra'ajjáj, capu ayén a'amua japua huaniú í sej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁸ Ajta a'íime í mej miyen té'atzaahuat'e í Círíistu'u jemi muáacuii, mu'uri á'uvej. ¹⁹ Ti pua'a ayée na'a auj titaatéva'iri tej teuj i'irúuri tej tiyen rá'atzaahuat'e í Círíistu'u, jaítze'e pu a'ij pua'a tí'itaruure ti caí a'ij tihuá'aruure naíjmi'ica a'ímej í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

²⁰ Mi ajta xaa, ayée pu ti'ayajna ti Círíistu'u a'itáara huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ii pu a'íin pú'een í ta'anáayeijxi í tej jín ramua'aree mej majta huatarújsin a'íime í mej meri huáacuii.

²¹ Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu tihuá'aci'iti í teite mej miyen huáacui'ini me'íjna jime'e ti seíj na'a í teáata'a ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a tihuá'aci'iti mej huatarún me'íjna jime'e ti ajta seíj na'a í teáata'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

²² A'iné naími'i mú miyen cui'ica me'íjna jime'e ti a'íin Adán auteájturaa í Dios jemi, ayée mú che'atá mena'a huatarújsin me'íjna jime'e mej me'íjna jetze ajtémecan a'íjna í Círíistu'u.

²³ Mi ajta, ayée pu tihuá'aci'iti a'ij ti tíhua'uxí'epi'íntari'iri'í í xicáara'an jetze ti ayén tiraavíjite'e. Amuacaí pu huatarúj a'íjna í Círíistu'u. Ajta á'iyen, tí'ij yé uvé'enen, a'íime mú huatarújsin a'íime í mej Círíistu'u jetze ajtémecan. ²⁴ Aj pu 'i nain te'entipua'ajte. Amuacaí pu Círíistu'u a'ímej antipua'ajte'esin matíj mena'a títeté'u'upu'u, ajta a'ímej í mej ti'itij jín antiújmua'aree. Aj pu'i xaa tiu'utátuiire'esin í Dios jemi tíj na'a a'íin ti jín antiújmua'areereca'a.

²⁵ Ayee pu'u, a'iné ayée pu ruxe'leve'e ti a'íin Círíistu'u ayén tiu'ita'áijta ajta na'a caí hua'utémua'itin matíj mena'a pua'amé mej rájcha'íire'e. ²⁶ Ajta í ti jín te'entipua'ajte ti raatémua'itin í ti rájcha'íire'e, a'ii pu a'íin pú'een í ti jín ú'umi'ini. ²⁷ Ajta, tí'ij ayén tí'ixa ti nu'u a'íin nain tiu'utémua'iti, capu xaa ne'u ayén huataújmua'a ti a'íin ajta raatémua'iti a'íjna í Dios ti ayén raatá'a ti nain jín antiújmua'aree.

²⁸ Tí'ij tiu'utémua'itin nain tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e, ajta júte'e ti tejé'eseijre'e, a'íjna ti 'i'í yaujra'an pú'een í Dios, a'íi pu ruseíj huataújtuaasin a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree, matíj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua.

²⁹ Ti pua'a p'í na'a ayén seicié éene'en, ¿a'ij ti huateújmua'atiiche'e mej miyen tí'ijri'ire í teite mej huámua'í'ivijhua a'ímej jetze me'ecan í mej meri huáacuii? Ti pua'a mecaí ché'e miyen huatarún í mej meri huáacuii, ¿a'iné 'een jime'e miyen huá'aniuucajtze'e rumuai'ihuaca?

³⁰ Teajta iteen, ¿a'iné 'een jime'e tiyen á'ataca'ane tíj na'a tej tiyen huáacui'ini puáíjtzi jime'e?

³¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ne'íjna jime'e nej ahuántzaahuat'e'en mú'ejmi jime'e í Círíistu'u jemi, a'íjna í Jesús ti ajta tavástara'a pú'een. Tí'ij p'í na'a nain xicaj tzajta'a, ayée pu tiná'amitíejte'e ineetzi nej neri mi'ímica. ³² Ti pua'a mecaí huatarún í mej meri huáacuii, ¿a'iné ti'itij tineetéva'iri nej niyen teáata'a pú'een, ti pua'a niyen huaténe'usen huá'a jamuan í ti'itén a'ujna já'ahua'a u Éfeso?

Ayee mú xaa tí'ixaxa'a tíjín: “Tiché'e yee tiú'ucua'ani, teajta ti'iti antiyé'en, a'iné ruijmua'a tu cui'ini.”

³³ Caxu ratá'acare'en ti ja'ati á'amucuanamua ti'itij jime'e. Casi'i, a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, ayée mú nu'u a'ij pua'a ca'aníjra'a hua'atá'aca í mej r'í'í titetiújcha'íi mej mi majta miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huárini.

³⁴ Setá'aj seajtáhua'a r'í'í mé titeumuámua'are'en, setá'aj seajta raatapuá'ajta í sej jín até'itzaara í Dios jemi. Camu tzáahuati'ira'a jín ramua'ate í Dios seica í mej a'amua jetze ajtémecan. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en.

A'ij mej seúire'e muá'aju'u matí'ij huatarún í mi'ichite

³⁵ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tiu'uta'íhua'u tíjín: “¿A'iné ye'í tí'iri'iri mej huatarún í mi'ichite? ¿Ti'itájni tévira'an jín miyen seúire'e muá'aju'u?”

³⁶ Mi neajta inee, ayée nu tiraatá'ixaate'esin yee, mi pej caí mé úumua'aree. A'íjna í jatzi pej raahuáste, capu ajnéjsin ti pua'a caí amuacaí a'utátzi'ite. ³⁷ Patí'ij tí'ihuaste'e,

capej pe'íjna huaste'e í cijej ti ajnéjsin sino a'íj pej huaste'en í jatzi ti pua'a ti'iti triigu nusu ti'iti seica. ³⁸ Ajta a'íin í Dios, a'íi pu ayén ratá'aca í cýe'ara'an a'íj ti ari tiraaxí'epi'intari'iri'i, seij ajta seij í jatzi.

³⁹ Ajta, capu ruxí'ej na'a 'een í hua'ira'a. Seij pu seicié éene'e téhua'ira'a í teáata'a. Ajta seicié mú éene'en téhua'ira'a í ye'emuaate. Majta a'íime í pina'ase, a'íi mú majta seicié éene'en téhua'ira'a. A'íi mú majta í hua'ité, seicié mú majta éene'en téhua'ira'a.

⁴⁰ Ajta ti júte'e tí'iseijre'e, ajta ti íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, capu ruxí'ej na'a tí'een. Ajta, seij pu a'íin pú'een í ti naa tihuá'aseijrate'e a'íjna ti júte'e tí'iseijre'e. Ajta seij pu ajta a'íin pú'een í ti naa tihuá'aseijrate'e a'íjna ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

⁴¹ A'íjna í xicaj, a'íi pu seij a'íin pú'een ti naa tihuá'aseijrate'e. Ajta í máxcira'i, capu ruxí'ej na'a ayén tihuá'aseijrate'e. Majta a'íime í xu'ura'ave, camu majta ruxí'ej mena'a miyen 'een.

⁴² Ayee pu che'atá na'a éene'en tí'iseijre'e a'íjna jime'e í mej huatarújsin a'íime í mej meri huácuii. A'íjna í tévira'an ti huanú'ihuaca'a, a'íi pu á'apua'aren. Ajta a'íin ti Dios ra'ajjásin, capu ché'e ja'anáj á'apua'aren a'íjna. ⁴³ A'íjna tévira'an, ayée pu huanú'ihuaca'a mej caí rí'i tiratá'acare'en. Ajta, tí'ij Dios ra'ajján, a'íi pu temua'a naa rí'i tiraatá'asin. Tí'ij huanú'ihua a'íjna í tévira'an, capu a'atzu ruca'ané. Ajta, tí'ij Dios ra'ajján, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjásin.

⁴⁴ Ayee pu éene'en nu'ihuan ti ij te'utáviicua'i íiyen chaanaca japua. Ajta, ayée pu éene'en ra'ajjásin ti ij ayén jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ti pua'a ayén seijre'e í tévira'an ti ayén te'utáviicua'i íiyen chaanaca japua, ajta pu ayén che'atá na'a seijre'e í tévira'an ti jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁴⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: "A'íjna í tevi, a'íjna í Adán ti amuacáí huatasejre, a'íi pu ayén éene'en ruuri huatájturaa." Ajta a'íjna í tevi, a'íjna ti ajta Adán pírici í tu'uvé'eteajti, ayée pu éene'en huatájturaa xiéjniu'ucari ti ayej a'uj tihua'atá'aca mej miyen ruuri muá'ara'ani.

⁴⁶ Capu amuacáí huatasejre a'íjna ti jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino a'íjna ti rusej te'utáviicua'i íiyen chaanaca japua. Tí'ij a'íin ayén huatasejre'en, aj pu xaa huatasejre'esin a'íjna ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an jetze arájca'anen. ⁴⁷ Ajta, a'íin í teáata'a, í ti amuacáí huatasejre, a'íi pu chuej jín huatétaavijhuaca'a. A'íj pu jín, íiyen mej chuej japua me'ecan. Ajta í teáata'a, í ti hua'apua ti huanéj, a'íi pu júte'e é'eme'ecan.

⁴⁸ Majta a'íime í mej yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua, ayée mú 'een tíj ajta 'een í tevi ti chuej japua me'ecan. Majta a'íime í mej jetzen ajtéme'ecan a'íjna ti júte'e é'eme'ecan, ayée mú majta 'een tíj 'een a'íjna í ja'ati. ⁴⁹ A'íj tej teri tiyen 'een tévira'an jime'e a'íjna í tevi ti chuej japua me'ecan, ayée tu che'atá tena'a éene'e tá'aju'un tévira'an jime'e a'íjna í tevi ti júte'e é'eme'ecan.

⁵⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a. Capu ri'irí ti a'uun a'uteárute a'u ti Dios tejé'ajta ja'ati ti na'a ti auj ayén seijre'e tévira'an jime'e a'íjna í tevi ti chuej japua me'ecan. Ajta, a'íjna í ja'ati ti á'apua'aren, capu ri'irí ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti caí ja'anáj á'apua'aren.

⁵¹ Xáanamujri'i mú'een, a'iné ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ti'itij jime'e ti rú'avaat-aca'a í Dios jemi. Catu naími'i cui'ini, sino Dios pu naíjmí'ica seicié taruuren itejmi.

⁵²⁻⁵³ Ayee pu té'eme a'íjna xicáara'a ti jetzen huatánamujre'en í trompeeta ti jíme'en nain te'entipúa'ajte. Tí'ij a'íin ti ta japua tí'ivaire'e ucáajijhua í trompeeta jetze, aj pu'i ayén seíire'e a'ame tí'ij mej huatémáxcava'axi'in jíye'itzi jime'e. Aj pu'i Dios hua'ajjájpuaxi'isin a'ímej í mej meri huácuii mej mi caí ché'e ja'anáj auupuá'are. Teajta iteen, seicié tu huatétaruurejsin, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti a'íin ti á'apua'aren ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e auupuá'are. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'íin ti mi'ini, ajta ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e huámí'ini.

⁵⁴ Tí'ij seicié huaújruren a'íjna ti á'apua'aren ti ij caí ché'e auupuá'are, ajta tí'ij ari seicié huaújruren a'íjna ti mi'íníche'e ti ij caí ché'e huámí'ini, aj pu xaa ayén teja'uré'enejsin a'íj ti amuacáí té'eyu'usi'ihuaca'a, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa yee:

“Nain pu hui jín raatéemua'iti a'íjna í ti huá'acui'lica. ⁵⁵ Mi pej huá'acui'lica, ¿a'uné a'ij 'een í pej jín hua'utéemua'iti? Capu mé'e é'eseijre'e xaa ne'u.” Ajta ayén tijín: “Mi pej jín tihua'upuaíj, ¿a'uné a'ij 'een? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a.”

⁵⁶ Ajta a'íjna ti jín tihua'apuaíjete a'íjna ti ajta huá'acui'lica, a'ii pu a'íjna jetze araujca'anen í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ajta a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'ii pu a'íjn pú'een ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen auté'itza'ara'an í Dios jemi.

⁵⁷ Mi ajta, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en te'íjna í Dios ti ayén titatá'aca tej tiyen tiu'utéemua'itin te'íjna jime'e tej jetzen ajtéme'ecan í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁵⁸ A'íj xu jín siyen huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amua'xe'eve'e huápi'i. Setá'aj rí'i tí'iteseijre'e ja'anáj ti na'a, setá'aj seajta te'utáviicua'i ti ij caí ja'ati amuá'ari'i í á'amua'atziira'a. Setá'aj seajta a'ujca'anéecan jín tiu'umuári'en í tavástar'a jemi ja'anáj ti na'a, a'iné xu'uri ramua'aree ti jé'ecan huápi'i tejámuatéva'iri. Caxu huáapua'a sena'a tí'imuari'e tavástar'a jetze me'ecan.

16

Jíme'en í tumin í mej huá'uhuaviiri'i huá'a jime'e í ru'ihuaamua'a

¹ Jíme'en í tumin sej raseire'e sej si jín hua'utévaire'en a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e a'ij nej neri tihua'u'íjca a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua u Galacia.

² Ayee xu huárini sej seajta sej, a'íjna xicáara'a ti jetzen te'ute'itién í itieeri. Ché'e seíj ayén ra'ajtá'an í ruche a'achú ti caj tí'ixe'evi'ira'a, ti pua'a Dios raatá'a jeíhua nusu cáj na'a. Ché'e a'íjn rájseire'en tíj na'a seíj itieeri ti ij caí ché'e ayén ruxe'eve'e sej rajsé'irihua'an a'ájna netí'ij ne'uun a'atanén. ³ Netí'ij ne'uun e'ará'asti, aj nu ni niyen hua'uré'epijte'esin í yu'uxari a'ímej í sej hua'antíhuau mej mi me'íjna jín majta ra'anú'an a'ujna u Jerusalén í sej seri rájseij sej hua'utapuaíjve'esin. ⁴ Ti pua'a ajta ayén tiná'amitje'te'e ti ayén titaatéva'iri nej neajta ne'uun á'ume'en, a'íi mú majta á'uju'u muá'aju'u neetzi jamuan.

A'ij ti nu'u huárini tí'ij a'uun á'ume'en seíj chuéjra'a japua

⁵ Netí'ij ne'uun amuacaí a'atanén u Macedonia, aj nu ni amúumuaarin. Mi neajta inee, nauj mí'i ne'uun u a'atanén u Macedonia. ⁶ Tij necaí a'atzu mú'ejmi jemi á'ateeri, na'ari niyen á'ateevi'in tíj na'a ti huáseevi'i a'ame sej si siyen naatévaire'e se'íjna jime'e a'u ti na'a nej á'ume. ⁷ Canu niyen raxí'leve'e nej íjii nena'a amuaaséij nej ni a'atzu nena'a amuáamuaare, sino ayée nu raxí'leve'e nej ni á'ateevi'in nej ne'uun á'ucatii mú'ejmi jemi, ti pua'a ayén tinetá'acare'en í tavástar'a.

⁸⁻⁹ Mi neajta inee, a'úu nu a'utevé'e na'ame ne'újna u Éfeso ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna matí'ij tí'yeste me'íjna jime'e ta'aráhua'apua ti ará'ase i itieeri. Jee xaa, ayée nu huárini a'iné naa pu tináavai a'íjna jime'e í nej tí'imuari'e nej ni jeíhua huápi'i raatévaire'en í tavástar'a. Capu amín a'ij mej jeíhua néjcha'íire'e.

¹⁰ Ajta, tí'ij a'uun a'atanén a'íjna í Timoteo, setá'aj rí'i tirájcha'íica temua'a naa, a'iné a'íi pu ayén che'atá na'a tí'ivaire'e í tavástar'a jemi netíj inee. ¹¹ Ché'e caí ja'ati raxiéehuata. Tí'ij ajtahua'a u a'arájra'ani, setá'aj raatá'an tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e ti ij ajtahua'a yé ra'asti neetzi jemi. Ayee nu rachú'leve'e ti a'íjn yé huácatii huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a.

¹² Ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Apolos, jé'ecan nu ca'aníjra'a raatá'acare'e ná'aye'i ti mú'ejmi jemi a'atanén huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a. Mi ajta a'íjn, capu á'uye'imi'i já'araa. Aj pu nu'u a'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi tí'ij huatáci'ipéeca.

Í niuucari ti jín ra'antipua'ajte

¹³ Rí'i xu'u mú'een. Setá'aj rí'i tí'iteseijre'e se'íjna jime'e sej rá'astijre'e í tavástar'a. Setá'aj seajta huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta araujca'anen se'íjna jetze í

xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si te'utáviicua'i. ¹⁴ Setíj sena'a sej siyen rici, setá'aj siyen rijca se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

¹⁵⁻¹⁶ Xu'uri ramua'aree a'ii mú a'íin pú'een í mej amuacá huataújtuiiri'i í tavástar'a jemi ayujna Acaya a'íime í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanas. A'íi mú majta meri me'íjna jín autéjhuii mej hua'utévair'e'en a'ímej í mej Dios jetze ajtémecan. Ayee nu ca'aníjra'a amuaatá'aca, ne'ihuaamua'a, sej si huá'atzaahuat'e a'ímej, seajta naíjmi'ica í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen, í mej majta tzáahuati'ira'a jín tí'livair'e í tavástar'a jetze me'ecan.

¹⁷ Nee nu xaa huatántemua'ave matí'ij yé ra'áa, a'íjna í Estéfanas jamuan a'íjna í Fortunato, ajta a'íjna í Acaico. A'íi mú xaa rí'i tinaatá'a me'íjna jime'e mej yé náamuaareca'a mú'ejmi jetze me'ecan ti ij caí ti'iti ná'aturaate'e. ¹⁸ A'íi mú rí'i tinaatá'a yú ne tzajta'a. Majta mú rí'i amuaatá'asin mú'ejmi í a'amua tzajta'a. Ayee pu tiú'ujxe'eve'e sej rí'i tihua'utá'an naíjmi'ica í teteca mej miyen 'een matíj a'íime í mej huaíca.

¹⁹ Yé mú á'amuateujte'e a'íime í mej e'etiújse'iri hua'atáyujta'a ti a'u ti seijre'e tíj na'a ti a'u ti huatacá'a íiye Asia. Ajta a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila, a'íi mú temua'a naa á'amuateujte'e niuucajtze'en í tavástar'a. Ayee mú che'atá mena'a yé á'amuateujte'e naíjmi'i í mej e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. ²⁰ Naími'i í ta'ihuaamua'a í mej yé huat'eí, a'íi mú majta á'amuateujte'e. Setá'aj huaújteujte'en temua'a naa, xu'iteújpí'itze'axi'i niuucajtze'en í tavástar'a.

²¹ Neajta inee, i nej Pablo pú'een, nemuajca'a nu jín tejá'amuyu'use'e nej ni neajta amuaatateujte'en.

²² Tí pua'a ja'atí caí raxí'eve'e í tavástar'a, ché'e ayén puaijtzi ráaci'iti. Ché'e yé uvé'enen í tavástar'a.

²³ Ché'e a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús, ché'e a'íin rí'i tejamuatá'acare'en. ²⁴ Jéihua nu neajta já'amuxeeve'e ne'íjna jime'e sej seajta se'íjna jetze ajtémecan í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Yee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto é'eme'ecan, í ti hua'apua

A'íi pu tihuá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'í Pablo, nee nu se'j ne'ín pú'een ti Dios ayén tinaa'íjca ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'ití t'íisejre'e í Círíistu'u jemi, í ti ajta i'í Jesús. Jamuan a'íjna í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej e'etiújse'iri sej si raateánajche í Dios, mi sej Corinto a'uchéjme, teajta tiyen tihuá'ayu'use'e na'jmi'ica í mej Dios jemi sejre'e, mat'j mena'a í mej me'uun a'uchéjme t'j na'a ti a'uun huatacá'a u Acaya.

² Ché'e a'íjna í Dios, í tej rájya'upua, ajta a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een, miché'e r'íi tejamuaatá'acare'en, majta r'íi tejamua'anpuá'ajte'en sej si temua'a naa ru'ihuá'amu'a'ataa xá'ara'ani.

í ti nu'u jín rajpuaíjtzi í Pablo

³ Tiché'e r'íi tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti ajta ya'upuá'ara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. A'íjna í Dios, a'íi pu a'íin pú'een í tej rájya'upua ti ajta nain jín ta'acu'uvée á'aye'i. A'íi pu a'íin pú'een í Dios ti ajta nain jín r'íi taarú'u.

⁴ A'íi pu ajta r'íi taarú'u a'íjna jime'e í tej jín á'aviicua'ire'e tá'aye'i tej ti tiyen che'atá tena'a r'íi hua'anrú'ure'en a'ímej í mej ti'itij jín á'aviicua'ire'e. A'íj tu jín tiché'e tiyen r'íi hua'anrú'ure'en te'íjna jime'e í ti jín Dios ajta r'íi taarú'u.

⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti temua'a naa ayén t'íitaci'ipuaca a'íjna ti jín ajta rajpuaíjtzi'ica'a a'íjna í Círíistu'u. Ayen che'atá na'a Círíistu'u ajta temua'a naa r'íi taarú'u tej ti te'utáviicua'i.

⁶ Ti pua'a tiyen ti'itij jín á'aviicua'ire'e, ayée pu ajta t'íivaire'e ti ij Dios r'íi amua'anrú'ure'en, ajta amua'irájtuaani. Ajta, ti pua'a Dios ayén r'íi ta'anrú'ure'e, ayée pu ajta t'íivaire'e ti ij ajta a'íin r'íi amua'anrú'ure'en. Ayej pu xaa tejá'amuaruure mú'ejmi ti pua'a siyen che'atá sena'a temua'a naa te'utáviicua'i í sej jín rajpuaíjtzi tet'j iteen tirajpuaíjtzi.

⁷ Ayej pu titá'amitiejte'e sej siyen xaa ne'u té'eviicua'i, a'iné ayée tu t'íijmua'aree ti ayén che'atá sena'a teja'amuaci'ipuaca sej siyen rajpuaíjtzi tet'j iteen, ajta Dios pu ayén che'atá na'a r'íi amua'anrú'ure'e a'ame mú'ejmi t'j ajta r'íi tita'anrú'ure'e a'ame itejmi.

⁸ Ayej tu t'íijxe'eve'e, ta'ihuaamua'a, sej ráamua'aree a'ij tej tirajpuaíjtzi'ica'a tet'j te'uun a'uté'eca'a a'ujna u Asia. Jé'ecan tu huápi'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta na'a caí utéevatzi í tatzajta'a. Ayej pu titá'amitiejte'eca'a tej caí ché'e a'ij huárini.

⁹ Jee tzíte'e, ayée pu titá'amitiejte'eca'a í tatzajta'a tej huácu'ini. Mi ajta, ayée pu a'íjna jín táaruu tej ti caí tajímua'a á'atatzaahuate'e sino tej ti te'íjna jetze arátaca'anen í Dios ti hua'ajjá'apuana í mej meri huácu'i.

¹⁰ A'íi pu ayén tu'irájtuaa ti ij caí ayén titáaci'iti tej te'íjna jín huácu'ini ti huápi'i a'ij pua'a sejre'e. A'íi pu ajta aúche'e tu'irátuaasin. Jee xaa ne'u, ayée tu t'íijchú'eve'e ti a'íin ajtahua'a tu'irájtuaani.

¹¹ Mi ajta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej se'íjna jín taatévaire'en, sej rahuaviira í Dios itejmi jime'e, mej mi majta mu'íi miyen r'íi tiraatá'acare'en í Dios itejmi jime'e me'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén che'atá na'a r'íi titaatá'a itejmi a'ij sej seri mu'ití tirájhuaaviiri'i.

A'iné nu'u 'een jime'e caí u a'atanéj u Corinto a'íjna í Pablo

¹² A'íj tu xaa jín á'atatzaahuate'en. Ajta a'íin í taxiejniu'uca ayén t'íita'ixaate'e ti ayén ti'ayajna tej tiyen r'íi ti'itítacha'íi huá'a jemi í mej íiyen sejre'e chaanaca japua, teajta jaitze'e r'íi ti'itítacha'íi mú'ejmi jemi. T'j na'a tej tiyen huar'j, ayée tu tzáahuati'ira'a jín tiyen rijcaa í Dios jemi, nain jime'e a'ij ti tiraavíjte'e. Catu tiyen t'íijri'irejca'a a'ij mej t'íijri'ire í teteca mej íiyen sejre'e í chaanaca japua sino Dios pu ayén r'íi titaatá'a.

¹³⁻¹⁴ Ajta, í nej tejá'amuayu'use'e, ayée pu'u na'a a'íin pú'een a'ij sej sena'a tiraayí'iti sej ra'ujjve'en, a'ij sej sena'a seajta tiyeú'itie. Ayej nu neajta t'íijxe'eve'e sej ráamua'aree

nain jime'e tej te'ñin pú'een í sej jín rí'i tiraatá'asin í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen ráamua'areeri'i. Seajta mú'een, mú'een xu se'ñin pú'een í tej jín rí'i tiraatá'asin a'íjna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús.

¹⁵ A'iné ayée pu tiná'amitiejte'eca'a, ayée nu tiraaxí'epi'intare nej amuacá ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi nej ni neajtahua'a rí'i tejamuaatá'an.

¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej amuáamuaare netí'ij ne'uun á'ume'en u Macedonia, neajta netí'ij ne'uun pí'é'ejveti neajtahua'a á'amuaamuaaren. Neajta niyen raxí'eve'eca'a sej siyen tiraaxí'epi'intare'en í sej jín naatévaire'e nej ni ne'uun á'ume'en u Judea.

¹⁷ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui siyen tiná'asejrate'e ti caí ri'irí sej ná'antzaahuat'e'en se'íjna jime'e nej nu'u caí tzáahuati'ira'a jín tí'ixi'epi'intare'e? Mi neajta inee, canu xaa ne'u niyen 'een, a'iné canu niyen tí'ijri'ire matíj a'íime í teteca í mej rujíimua'a tí'imua'atze tíjín “jee.” Mi ajta, capu ayén te'iráame.

¹⁸ Mi ajta Dios, a'íi pu caí ja'anáj até'itzea'ara. A'íj pu jín, a'íjna í tej teri amuaatá'ixaa, capu ayén 'een ti hua'apuaca jín huataújmua'a. A'íjna ti jíme'en raxa yee “jee”, capu ajta ayén huataújmua'a yee “capu.”

¹⁹ Ajta a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een, teen tu tiyen jíme'en amuá'ixaa inee, jamuan a'íjna í Silvano, ajta a'íjna í Timoteo. A'íjna í Ciriístu'u, nain pu jín tihuaújmua'atziite'e, ajta raxí'epi'intare'e. A'íjna jemi tíj na'a í niuucari ti jíme'en raxa yee “jee”, ja'anáj ti na'a pu ayén te'iráame tíjín “jee.”

²⁰ Ajta nain í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'íi pu araúrastejsin í Ciriístu'u jetze. A'íj tu jín tiyen tí'ixaxa'a yee “jee.” Yee pu ti'ayajna í jemin. Ayee tu jín rí'i tiratá'aca í Dios.

²¹ Mi ajta Dios, a'íi pu a'íin pú'een í ti rí'i titájcha'íi itejmi. A'íi pu ajta rí'i tejamuájcha'íi mú'ejmi jemin í Ciriístu'u.

²² A'íi pu itejmi huatúra'ate, ajta raateájtuaa í ruxíejniu'uca itejmi jemi tej ti ráamua'aree ti a'íin raanaíjmire'en í ti ari taatá'a.

²³ Dios pu rú'umua'aree a'íj nej tí'imua'atze. Canu tí'ihua'i nena'a. Canu ché'e nena'a tí'ixi'epi'intare'e sino rí'i nu tí'ixi'epi'intare'e. Ayee nu 'een jín caí ne'uun a'atanéj mú'ejmi jemi nej ni caí amuaatamuári'eriste'en.

²⁴ Catu xaa ne'u tiyen tejá'amua'ajte'e sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en í tavástar'a, sino a'amua jamuan tu tí'imuari'e sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en, a'iné mú'een xu rá'astijre'e xa'aye'i temua'a naa.

2

¹ Mi neajta inee, ayée nu tihuánxi'epi'intari'iri'i nej caí neajtahua'a amuáamuaare nej ni caí neajtahua'a amuaatáxieemijte'en.

² Jee xaa ne'u, ti pua'a niyen amuaatáxieemijte'en, ¿a'aténqui mena'a mi me'íin pu'éene'e muá'aju'u í mej naatatémua'aviste'esin? Capu ché'e sein ja'ati, a'iné mú'een xu se'ñin pú'een í nej amuaatáxieemijte.

³ Ayee nu 'een jín niyen tejamuaatayú'use nej ni ramua'areere sej caí naatéxieemijte'esin netí'ij ne'uun e'ará'asti, a'iné ayée pu tiraavíjte'e sej naatatémua'aviste'en. Mi ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a sej siyen 'een naíjmi'i mú'een sej se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e í nej neajta jín netémua'avi.

⁴ Netí'ij tejamuaatayú'use, jeíhua pu a'íj pua'a né'asejca'a, neajta neyeine temua'a. Jee xaa, huápi'i pu nú'ucui'ica'a yú ne tzajta'a, a'iné canu raxí'eve'eca'a nej amuaatáxieemijte'en, sino ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a sej ráamua'aree nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e.

Mej nu'u tiraatá'uuni'i a'íjna ti auteájturaa í Pablo jemi

⁵ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén ti'iti jín a'íj tiú'uruu ti i ja'ati huataújxieemiste'en, capu ayén neetzi na'a huáruu sino je'icáj pu ajta mú'ejmi ayén huáruu. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni caí jeíhua amuaatamuári'eriste'en naíjmi'ica mú'ejmi.

⁶ Pu'uri a'íi pu'u, í mej mu'iití meri miyen puaíjtzi raatá'a a'íjna í ja'ati ti ayén huaríj.

⁷ A'íj pu jín, ayée pu ari tiú'ujxe'eve'e sej tiraatá'uuni'i, seajta rí'i ra'anrú'ure'en. Na'ari caí, a'íi pu muá'itiche'en nain jíme'e a'íjna jíme'e ti jeíhua huápi'i ruxieemíjte'e.

⁸ A'íj nu jín niyen ca'aníjra'a amuaatá'asin sej seajtáhua'a siyen tiraataseíjrate'en sej seuj raxí'eve'e. ⁹ Ayee nu 'een jín tejamuaatayú'use nej ni amuaatéeseij a'ij sej titetiújcha'íi mú'een, ajta nej ni ráamua'aree ti pua'a siyen nain jín té'aste.

¹⁰⁻¹¹ Ja'ati ti na'a sej tiraatá'uuni'i, nee nu neajta niyen che'atá nena'a tiraatá'uuni'ira. Ti pua'a niyen ti'iti jín tiraatá'uuni'iri'i, ti'iti ti na'a, ayée nu 'een jín tiraatá'uuni'iri'i nej ni a'amua japua huániuuni í Círíistu'u jemi ti ij caí a'íin Satanás ti'iti jín ta'antimua'itín, a'iné teen tu xaa ramua'aree a'ij ti a'íin éeni'ici'e tí'imuari'e.

A'ij pu nu'u pua'a tiraatá'acare'e a'íjna í Pablo tí'ij auj á'ucatii u Troas

¹² Netí'ij ne'uun a'ará'a ne'újna u chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Troas, nej ni ne'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa í Círíistu'u, nevástara'a pu ayén naatá'a nej ni nexiéehua temua'a naa tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹³ Mí neajta, jeíhua nu huápi'i tí'imujca ne'íjna jíme'e nej caí ráateu í ne'ihuaara'a, ne'íjna í Tito, ti caí a'uun a'utéveeca'a. A'íj nu jín hua'utateúute'e, ne'uun á'ume u Macedonia.

Tej nu'u tiu'utémuaitín jamuan í Círíistu'u

¹⁴ Ajta, temua'a tu rí'i tiraatá'asin te'íjna í Dios ti ayén taatá'aca temua'a naa tej tiu'utémuaitín jamuan í Círíistu'u. Cu xiee tej kuj iteen já'ita'a huajú'un, ajta a'íi pu Círíistu'u amuacá huamé'en, majta ta cújta'a huajú'un í tej teri hua'utéemua'iti. Ajta a'u ti na'a tej já'ita'a huajú'un, Dios pu ayén raruure ti téjmi jetze airáninei a'íjna ti naa té'eeca í mej jín ráamua'ati.

¹⁵ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi. Cu xiee tej kuj iteen ráatisin í ti naa té'eeca a'íjna jíme'e tej tiyen Círíistu'u jetze ajtéme'ecan. Ayee tu che'atá tena'a seijre'e huá'a jemi í ti Dios hua'irátuaasin, ajta huá'a jemi í mej á'apua'aren.

¹⁶ Ayee pu 'een, a'ímej jemi í seica í mej á'apua'aren, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj ti'iti ti huamí'i í mej jín majta á'apua'aren. Ajta a'íime í seica í ti Dios hua'irátuaasin, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj ti'iti ti ruuri ti naa teáarí'e í mej jín hua'ujrujte'en. ¿A'ataani ayén á'avejren tí'ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi? Capu xaa ne'u mé'é'e ja'ati ti ayén á'avejren.

¹⁷ Mí teajta iteen, catu tiyen e'en matíj í seica, í mej mul'iití, í mej miyen huatéujvaire'en í mej jín ramua'itici me'íjna jíme'e mej ramuari'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Mí teajta iteen, ayée tu tzáahuati'ira'a jín ti'itítacha'íi a'iné Dios pu ta'antíhuau. Teajta iteen, ayée tu í Dios jemi tí'ixaxa'a tíj seij ti Círíistu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e.

3

A'íjna í niuucari ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'i í Dios

¹ ¿Ni qui ayén tejamuá'amitiejte'e tej teajtáhua'a autéjhuii tej tajímua'a tiyen rí'i ti'itáta'aca mú'ejmi jemi? Na'ari, ¿ni qui ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén yu'uxari autéyu'uxan í ti jín rí'i tejamuaatá'aca itejmi jíme'e nusu ayén tiú'ujxe'eve'e sej ra'utéyu'uxan í sej jetzen rí'i ti'itáta'aca itejmi? Seica jemi pu xaa ayén tiú'ujxe'eve'e, aru itejmi jemi, capu.

² Mú'een xu rujímua'a sena'a se'íin pú'een í ti titaatéva'iri tíj yu'uxari í tej jín huatátaseijrata huá'a jemi, matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e mej mi ra'ujíjve'en, mej yaú'itiíe muá'ara'ani.

³ Mú'een xu xaa siyen 'een tíj yu'uxari ti Círíistu'u jetze a'uvé'emej. Mí ajta, capu tetej jetze a'uyú'usi'ihuaca'a sino a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raateájtuua mú'ejmi jemi tí'ij ayén a'amua tzajta'a te'useíire'e á'ara'ani mí sej seuj ruuri.

⁴ Ayee tu té'atzaahuat'e a'iné Círíistu'u pu ayén tí'iseijre'e í Dios jemi.

⁵ Capu ayén tiraavíjte'e tej tajímua'a tiyen tiu'utaxáj yee téjmi pu jetze seijre'e í muári'eri'ira'a tej ti tiyen raayí'itíhua'an sino a'íjna í tej jetzen arátaca'ane, a'íi pu a'uun a'uvé'eye'i í Dios jemi.

⁶ Ajta a'ñin Dios, a'ñi pu ayén ta'antíhuau tej ti tiyen te'íjna jín tiu'utévaire'en, a'íjna í niuucari ti jécua ti Dios ajta jín te'ataújratziiri'i. Teajta iteen, catu te'íjna jín tí'imuari'e ti á á'ayu'usi'i tetej jetze, sino a'ij tu jíme'en ti ayén seijre'e ti jetzen airáninei í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Ajta a'ñin í niuucari ti á é'eyu'usi'ihuaca'a í tetej jetze, a'ñi pu ayén hua'atá'aca mej mi miyen ja'ati a'uxíjte'en ti ij a'ñin huámi'ini. Mi ajta, a'ñin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu ruurican a'ihuateájtuaani.

⁷ Mi ajta a'ñin í niuucari í mej jín miyen ja'ati a'uxíjte'en tí'ij a'ñin huámi'ini, ayée pu á é'eyu'usi'ihuaca'a tetej jetze ti a'uré'letzatzaihuaca'a. Jé'ecan pu huápi'i naa seijre'eca'a tí'ij Dios ayén raateájtuaa a'íjna jemi í Moisés. Ajta a'ñin Moisés, ayée pu huápi'i tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan, capu ri'iríistaca'a mej ra'aráseij í Moisés a'íjna jime'e ti ayén huápi'i tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Mi ajta, a'ñi pu tépua'arijme'eca'a.

⁸ Ajta a'ñin ti jín tí'ivaire'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ¿ni caí ayén jeíhua huápi'i jaítze'e naa seíre'e á'ara'ani?

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Ti pua'a ayén jeíhua huápi'i naa seijre'eca'a a'ájná'ímua tí'ij Dios raateájtuaa í niuucari í mej jín ja'ati a'uxíjte'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e huápi'i naa seíre'e á'ara'ani a'íjna í niuucari ti raatá'aca í ja'ati ti a'ñin ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

¹⁰ Jee tzíte'e, ayée pu ti'ayajna, a'ñi pu ajmí'i huápi'i naa seijre'eca'a a'íjna í niuucari ti raateájtuaa í Moisés jemi. Ajta íjii, capu ché'e naa seijre'e a'íjna jime'e ti ari seíj huatasejre ti jaítze'e huápi'i naa seijre'e.

¹¹ Ajta, ti pua'a ayén naa éene'en huatasejre a'íjna ti ajta tépua'ari, jaítze'e pu huápi'i naa seíre'e a'ame a'íjna í ti ayén huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

¹² A'iné tu'uri tiyen rachú'eve'e í Dios jemi ti ayén te'irájra'ani, a'ij tu jín tiyen taxiéehua tihuá'ixaate'e, teajta caí tí'itziine'e.

¹³ Catu tiyen ríci a'ij ti a'ñin Moisés huaríj ti cíxuri jín arájna í runéerime jetze mej mi caí ra'aráseij a'ñime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, mej mi caí raasejra tí'ij a'íjna tépua'arijme'en a'íjna ti tetáatiye'icaa.

¹⁴ Majta me'ñin, a'ñi mú caí huataúra'a mej yaú'itiée muá'ara'ani. Ayee mú huaríj. Cu xiee mej cuj arájna cíxuri jime'e. Tíj na'a a'ájná'ímua ti yú e'iré'ene, ayée pu 'een seijre'e. Matí'ij ra'ujíve'e me'íjna í niuucari ti mí'mime'ecan í ti jín Dios ayén amuacá te'ataújratziiri'i, aúche'e pu ayén seijre'e í mej jín aránami'i, ajta capu xi ja'ati hua'utáxiixi, a'iné a'ñi pu'u raayí'iti í Círíistu'u.

¹⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'een íjii, ja'anáj ti na'a ti ayén ruxe'eve'e mej ra'ujíjve'en a'íjna í yu'uxari ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, maúche'e mú miyen aranámí'ihuajmee mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

¹⁶ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén huataújtuiire'en í tavástar'a jemi, Dios pu ra'utáxijta a'íjna ti jín aránami'ihuaca'a.

¹⁷ Ajta a'ñin í ti i'i tavástar'a, ajta a'ñin í ti i'i xiéjniu'ucare'ara'an, a'ñi mú ruxí'ej 'een, ajta a'u ti a'ñin é'eseijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í tavástar'a, a'úu pu é'eri'iri ti ja'ati ruxiéehua á'uche'ecane'en í Dios jemi.

¹⁸ Mi teajta iteen, ayée tu éeni'ici'e seijre'e. Ayee tu seijre'e. Cu xiee tej caí aranámí'ihuajmee, teajta tiyen che'atá tena'a temua'a naa tí'itasejrata tíj ajta a'ñin tavástar'a temua'a naa tiú'ujsejrata. Teen tu seicié huatétaruurejsin tej ti tiyen seíre'e tá'ara'ani tíj tévira'an í tavástar'a, tej ti jaítze'e temua'a naa rí'i tí'itasejratáa tá'aju'un tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. Ajta, a'ñi pu jetzen airáninei í tavástar'a jetze, ajta a'íjna jamuan í ruxiéjniu'uca.

¹ Teajta iteen, teen tu te'íjna jín tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén tá'ancu'uvajxi. A'íj tu jín caí muá'itiche'e.

² Mi teajta iteen, tu'uri raatéxiehuataca'a tej ti tiyen a'ij pua'a rijca avíitzi jime'e, tej ti teajta caí tiyen rijca a'íjna ti tiu'utévi'iraste'e, tej ti caí tí'itij jín tacuanamua. Catu á'ataca'ane tej tiyen tí'itij jín tiu'uhuá'ita. Catu teajta á'ataca'ane tej seicié tiu'utaxáj te'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, sino ayée tu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee tu te'íjna jín rici tej ti tiyen tiu'utaseíjrata huá'a jemi matáj mena'a pua'amé í teite tej ti ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ayén tí'ayajna í Dios jemi.

³ Ajta, ti pua'a ayén a'utánámi'i í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu'u na'a a'utánámi'i huá'a jemi í mej á'apua'are.

⁴ A'ii mú a'íin pú'een í ti hua'utánamua í huá'amua'atziira'a tzajta'a a'íjna í dios ti naíjmi'lica tí'ajte'e í mej íjii huáteite. Ayee pu 'een jín huá'uruu mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tíj tatzari ti hua'atátzavi'i í huá'a tzajta'a mej mi miyen ráamua'ati me'íjna í tavástara'a ti ayén huápi'i naa seijre'e. A'íi pu ajta a'íin pú'een í ti nain jín ruxí'ej 'een tíj í Dios.

⁵ Ayee pu xaa tí'ayajna, a'iné catu tajímua'a tena'a tihuá'ixaate'e, sino a'íjna í tej jíme'en tihuá'ixaate'e, a'íi pu a'íin pú'een í Jesús ti ajta i'i Ciriístu'u. A'ii pu ajta a'íin pú'een í tavástara'a. Teajta iteen, ayée tu tejá'amuavaire'e mú'ejmi Jesús jetze me'ecan.

⁶ Ajta a'íin í Dios, ayée pu ajmí'i ímuá' ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Ché'e á'ataaca í tajj a'ujna a'utí a'utíca'a.” A'íi pu ajta utétatzeaareca'a yú tatzajta'a, ti ij a'íin ayén taatá'an tej yaú'itiée tá'ara'ani, a'ij ti 'een jín huápi'i naa seijre'e í Dios a'íjna jime'e ti Ciriístu'u a'íjna jemi seijre'e.

Tej nu'u tiu'utémua'iti te'íjna jime'e ti Dios jetze airáninei

⁷ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi tíj xa'ari ti xarij jín taavíjhua, í tej tzajta'an teri ruuhuáseij í tíjín Dios rí'i titaatá'a, í ti ajta huápi'i tí'ijnajche. Ayee pu 'een í ti seijre'e ti a'íin muári'eri'ire'ara'an ti nain jín tiu'utémua'itin, capu téjmi jetze airáninei, sino a'ij pu'u jetze í Dios.

⁸ Nain tu jín rajpuaíjtzi iteen. Mi teajta, catu a'atzu muá'itiche'en. Capu ajta a'ij tá'amitiejte'e a'ij ti té'eme. Mi teajta iteen, teen tu a'ij tirájteuve a'ij tej huárini.

⁹ A'íime í teite, a'ij mú pua'a xaa táruurée muá'aye'i. Mi ajta Dios, capu mé túuhua'ana. A'íi mú xaa tá'ajipua. Mi ajta, camu ta'antipua'ajte'esin.

¹⁰ A'u ti na'a tej é'eciine, ayée tu che'atá tena'a tí'ipuaíjti'ihua tá'aju'un, a'ij ti éeni'ici'e huamí'i í Jesús. Ayee tu te'íjna jín rini, a'iné teen tu rá'aviicua'i, ajta ayén che'atá na'a seijre'e jemin í tej ratéhua'ira'a a'íjna ti jín Jesús ajta taatá'aca tej teuj ruuri.

¹¹ A'iné iteen, i tej teuj ruuri, ayée pu tí'itaruure, ja'anáj ti na'a tu á'ataca'ane tej huácu'i'ini niuucajtze'en í Jesús. Ajta a'íjna jemi í tej ratéhua'ira'a, ti ajta á'apuapua'are, a'íjna jemi pu ajta seíire'e a'ame í muári'eri'ira'a ti jín ajtahua'a ruuri a'íjna í Jesús.

¹² A'íj pu jín, teen tu tiyen rajpuaíjtzi te'íjna jime'e tej tiyen á'ataca'ane tej huácu'i'ini. Mi seajta mú'een, ruxiéehua xu rí'i tí'itechéjme se'íjna jime'e tej iteen rajpuaíjtzi.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín: “Nee nu té'antzaahua. A'íj nu hui jín niyen tiu'utaxájtaca'a.”

Ayee pu che'atá na'a 'een itejmi jemi. Teen tu teajta té'atzaahuate'e, teajta tiyen tí'ixaxa'a te'íjna jime'e tej teri ramua'aree ti a'íjna í ti ra'ajjáj í tavástara'a, a'íjna í Jesús, huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'íi pu ajta ta'ajjájpuaxi'isin jamuan í Jesús. A'íi pu ajta taataseíjrata mú'ejmi jamuan tej ti naími'i huateáturan í jemin.

¹⁵ Ajta nain ti ayén tiu'uríj, a'íi pu tejámuatéva'iri mú'ejmi, a'iné setí'ij jaítze'e huatámu'iire se'íjna jime'e ti Dios rí'i tejámuatá'aca, jaítze'e xu huataújtemua'ave'esin sej si huápi'i rí'i tiraatá'an í Dios.

A'íjna ti á'apuapua'are, ajta a'íjna ti seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e

¹⁶ Ayee tu jín caí cataxiéehuaajye'i. Jee xaa, a'íjna í tej ratéhua'ira'a ti mé jéjre'e seijre'e, a'í pu a'apua'are'e. Mi ajta í ti yú tatzajta'a seijre'e, a'í pu rujéjcuare'e ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a.

¹⁷ Ajta a'íjna í tej jín cáj caj rajpuaíjtzí, ti ajta caí jeíhua ruxe'eve'e, a'í pu ayén rí'i taruure tej ti tiyen ra'ancuré'an te'íjna ti huápi'i naa seíre'e a'ame tój na'a rusén jime'e. Capu a'atzu ratí'ase a'íjna ti íjii seijre'e. Ajta, jeíhua pu jaítze'e ruxe'eve'e caí í tej jín rajpuaíjtzica'a.

¹⁸ A'íj tu jín, catu á'ataca'ane a'íjna jemi í ti tí'litaavijhua, ti ajta mé jéjre'e seijre'e, sino a'ij tu jemi á'ataca'ane te'íjna ti caí taavíjhua, í ti ajta caí mé jéjre'e seijre'e, a'iné a'íjna ti ayén taavíjhua, capu á'ateri. Mi ajta, a'íjna ti caí taavíjhua, ti ajta caí mé jéjre'e seijre'e, a'í pu xaa á'ateeri tój na'a rusén jime'e.

5

Capu nu'u té'eviicua'i í tej ratéhua'ira'a

¹ Ajta a'íjna í tej ratéhua'ira'a, ayée pu titaatéva'iri tój inaamua tej jeten chejca. Teajta tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a huaté'uune a'íjna í inaamua, teuche'e tu huatéechi'i í ti Dios jemi é'eseijre'e, ti ajta caí muájca'a jín taavíjhua. Júte'e pu e'eseíre'e a'ame tój na'a rusén jime'e.

² Teajta iteen, tej teuj íiyen seijre'e chaanaca japua, teen tu taxiéjniuuste'e yú tatzajta'a, teajta tiyen taxieemijte'e te'íjna jime'e tej tij te'uun a'uteárute te'újna chi'ita ti júte'e é'eseijre'e ti ajta Dios jín ta'icánajsin.

³ Ayee pu a'íjna jín rini ti ayén ta'icanán, catu ti ché'e muámua'avijmé'e mé á'ujuhua'ane'e tá'aju'un. ⁴ Ayee pu tí'een, a'iné íjii tej teuj jeten huachéjme a'íjna í inaamua, jé'ecan tu tayein yú tatzajta'a, te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e tí'ti jime'e. Capu a'í na'a tej tiyen rá'tziine'e ti Dios ayén tá'ari'i a'íjna ti jín ta'icánajsin, sino tej huápi'i tiyen tí'ijxe'eve'e ti a'íjn jaítze'e ta'icáanan, ti ij a'íjn ti á'ateeri tój na'a rusén jime'e nain tí'icáanan a'íjna ti á'apua'are.

⁵ Ajta, a'íjn ti ayén rí'i taruure tej ti tiyen te'íjna ancuré'an, a'ii pu a'íjn pú'een í ti Dios rusej raateájtuua itejmi jemi, í ruxéjniu'uca tej ti tiyen ráamua'aree ti Dios a'íjna jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi.

⁶⁻⁷ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a, a'í pu ca'aníjra'a tatá'aca, a'iné ayée tu ramua'aree tetí'ij teuj tiyen ruuri seijre'e te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a, teen tu caí xi te'uun a'ujteí í tavástar'a jemi. Ayee pu'u xaa ne'u tí'een, a'iné ayée tu 'een jín yé á'ujuhua'an te'íjna jime'e tej rá'atzaahuate'e. Catu te'íjna jime'e tena'a yé á'ujuhua'an tej ti te'íjna jetze arátaca'anen a'íjna tej tí'isise'ij teyajna.

⁸ Temua'a pu ca'aníjra'a tatá'aca, ajta jaítze'e pu ta'aráanajche tej tí'huiini te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a tej ti te'uun é'eseijre'e a'u tej a'utéechi'i í tavástar'a jemi.

⁹ A'íj tu jín, tiyen tí'itese'e tej tiyen rí'i tí'titacha'íi tej tiyen rí'i tiraatá'an í tavástar'a. Capu amín a'ij, ti pua'a tiyen a'ímuá seijre'e nusu tiyen jemin seijre'e.

¹⁰ Jee xaa ne'u ti ayén tí'een, a'iné ayée pu tiú'ujxe'eve'e tej naíjmi'i tiyen huatátaseijrata a'ujna a'u ti a'utáca í Ciríistu'u ti ij a'íjn tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi. Aj pu xaa ayén tí'ijci'ti a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij a'ij ti tí'ti tiu'umuá'iti a'íjna jime'e a'ij ti huaríj tí'ij auj ruurica'a, ti pua'a xí'epi'in huaríj nusu a'ij pua'a huaríj.

A'íjna ti Dios raajéjcuare

¹¹ A'íj tu jín, tu'uri ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej jeíhua huápi'i rá'atase'e í tavástar'a, ayée tu 'een jín tí'itese'e tá'aye'i tej ti hua'utémuaitin í teteca mej mi ra'ancuré'an í ti ayén tí'ayajna itejmi jetze. Ajta a'íjn í Dios, a'í pu ramua'aree a'ij tej e'en. Ajta, ayée nu tí'ijxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tejamuá'amitiejte'e í a'amua xiéjniu'uca tzajta'a.

¹² Catu teajtáhua'a mú'ejmi jemi ra'irá'aca í tej jín ahuátatzaahuate'en, sino teen tu jamuatá'aca í sej jín huataújtemua'ave'en itejmi jime'e sej si siyen raayí'tihua'an sej huatániuni a'ímej jemi í mej miyen me'íjna jín ahuáújzaahuate'en me'íjna jime'e a'ij

ti ja'ati hua'ijse'irataca mejse'iraca'a í teite, í mej majta caí huá'a jetze ruxe'eve'e a'ij ti 'een a'ijna í ja'ati í ru tzajta'a.

¹³ Ti pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a tej nu'u tatí'mua'i, ayée tu 'een jín tatí'mua'i tej ti tiyen raatévaire'en í Dios. Na'ari caí, ti pua'a tiyen rí'i mé titeumuámua'aree, ayée tu 'een jín rici tej ti rí'i jamuaatévaire'en mú'ejmi.

¹⁴ A'ii pu xaa a'íin pú'een í ti tí'ita'aijte'e ti a'íin Ciríistu'u taxe'eve'e. Ayee pu titá'amitiejte'e itejmi ti seij na'a huamí'i huá'a jetze me'ecan, na'ijmi'ica, a'achú pua'amé í teite. Ajta, ti pua'a ayén tiu'uríj, a'íj mú' jín na'ijmi'i jamuan huácuii.

¹⁵ Ayee pu ajta 'een jín huá'a jetze me'ecan huamí'i mej mi a'íime í mej mauj ruuri mej caí ché'e rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve'en a'ij mej ye'í jetze me'ecan huamí'i, ti ajta huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹⁶ A'íj pu jín, íjii ti yú auca'ití a'ame, catu ché'e tiyen ja'ati mé 'usíse'ij a'ij ti titá'amitiejte'e í tatzajta'a a'ijna jime'e í tej jín raasej mé jéjre'e. Jee xaa, ayée tu tejmi'í tí'ijsejiraca'a í Ciríistu'u tí'ij a'íin auj tevi na'a pú'eene'e. Ajta íjii, catu ché'e tiyen rasis'e'i.

¹⁷ A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén Ciríistu'u jetze ajtémecan, a'íi pu a'íin pú'een seij ti Dios ari raajécuare. Pu'uri mé teuvátzi a'ij ti tí'itiújcha'íica'a ti mí'ime'ecan jime'e. Nain pu jéjcuacan jín seijre'e í jemin.

Tej nu'u rí'i huá'uruuren mej mi ri'éene'en huateáturan í Dios jemi a'ijna í tej jíme'en tí'ixa

¹⁸ Na'ijmi'i tíj na'a a'ijna í tej jíme'en tí'ixa, a'íi pu jemi é'eme'ecan í Dios ti ayén táaruu tej ti teajtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin a'ijna jime'e ti Ciríistu'u ayén ta japua huaniú. A'íi pu Dios ajta ayén a'ijna jín titaa'íjca tej ti teajta tiyen huá'uruuren í teite mej mi majtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin.

¹⁹ Ayee pu huataújmua'a ti a'íin Dios ayén huá'uruu a'íimej í mej yen huachéjme í chaanaca japua mej mi majtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin a'ijna jime'e ti Ciríistu'u huá'a japua huaniú. A'íj pu jín caí ayén Dios hua'uxíjte a'ijna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin, sino a'íi pu a'ijna jín titaa'íjca a'ijna jime'e í niuucari í tej jín rí'i huá'uruuren mej mi majtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin.

²⁰ A'íj tu jín, teen tu te'íin pú'een í ti Dios taata'íteca'a tej ti tihua'utá'ixaate'en í Ciríistu'u jetze me'ecan. Dios pu ayén tihua'ájee a'ijna jime'e í niuucari í tej jín tihua'íxaate'e. A'íj tu jín tiyen tejá'amuaje setá'aj siyen seajtáhua'a ri'éene'en huateáturan í Dios jemi.

²¹ Ajta a'íin í Dios, ayée pu ráaruu í Ciríistu'u téjmi jetze me'ecan. A'ijna ti caí ja'anáj tí'iti jín auteájturaa í jemin, a'íi pu Dios ayén ráaruu ti japuan rájveti nain í puaíjtzí ti taci'itíiche'en itejmi a'ijna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi, tej ti jamuan í Ciríistu'u tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

6

A'ij ti nu'u een ja'ati ti Ciríistu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e

¹ A'iné teen tu na'ijmi'i tí'imuari'e, ayée tu teajtáhua'a tejá'amuaje sej siyen ra'ancuré'an í ti jín Dios rí'i tejámuaatá'asín sej si siyen jeíhua huápi'i raatátuiire'en í jemin a'ijna í sej jín tiu'umuáriej.

² A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Ayee nu muáanamujri'i

a'ijna xicáara'an ti jetzen ari huaxí'epi'in.

Neajta, niyen muaatévai

a'ijna xicáara'an nej hui jetzen mua'irájtuaa.

Casi'i, mú'een, pu'uri ayén teja'uré'ene a'ijna xicáara'a ti jetzen ari huaxí'epi'in sej ra'ancuré'an. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna pítí'irici a'ijna xicáara'a ti jetzen Dios amua'irájtuaani.

³ Teajta iteen, catu tiyen hua'utamuari'eriste'e tí'iti jime'e ti tihua'antiú'uuni'i, sino ayée tu rí'i tí'itítacha'íi tá'aye'i ti ij caí ja'ati a'ij tí'itaxajta.

⁴ Mi teajta iteen, ayée tu mú'ejmi jemi tasejrrata matj a'imej í mej tí'ivaire'e í Dios jemi nain jime'e. Capu amín a'ij, ti pua'a tiyen jeihua huápi'i ti'itij jín á'aviicua'ire'e nusu tiyen tirajpuaíjtzi na'ari ti'iti tamuári'eriste'e ca'ín ti'iti a'ij pua'a taruure.

⁵ Teuche'e tu tiyen che'atá tena'a tí'ivaire'e, tij majta miyen taatévajxi'in nusu ta'iteáanan na'ari taatamuárite'en a'u ti na'a tej á'ujujhua'an ca'ín tej muári'eri jín tí'imuari'e, nusu tej huatáxa'aire'en tej atanéjne'eri na'ari tej huatatiéjcuca'a.

⁶ Ayee pu ajta seijre'e tej tiyen tí'ivaire'e í Dios jemi a'ijna jime'e tej caí ti'iti jín a'ij pua'a rici, teajta temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios, teajta temua'a tu té'eviicua'i huá'a jemi í seica. Teen tu teajta rí'i tihuájcha'ii í taxí'ej teite, teajta te'ijna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Teajta tu tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e.

⁷ Ayee tu teajta jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu tí'ihua'i tena'a. Teajta te'ijna jín tí'imuari'e í muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios. Teajta tu tiyen seijre'e te'ijna jamuan í tej jín tiu'utése'en nain jime'e ti ta jetze seijre'e tej ti tiyen huárini ti naa 'een í Dios jemi.

⁸ Ti pua'a miyen rí'i titaatá'an na'ari miyen taatéxieehua, nusu miyen a'ij pua'a tí'itaxajta ca'ín rí'i metihuá'a'ixaate'e itejmi jime'e, teuche'e tu tiyen tí'ivaire'e. Ayee mú majta tí'itaxáata muá'aju'u tej nu'u tí'ihua'itaca. Mi teajta iteen, tzáahuati'ira'a tu jín tiyen rici.

⁹ Capu ajta ta jetze ruxe'eve'e ti pua'a mecaí tamua'ate nusu métamua'ate. Ayee tu teajta huá'a jemi seijre'e cu xiee tej cui'icu. Mi teajta iteen, teuche'e tu ruuri. Puaíjtzi mú tá'ate'e aru camu tá'apua'ajte'en.

¹⁰ Ayee tu seijre'e cumu tej taxieemijte'e. Mi teajta iteen, ja'anáj ti na'a tu tatemua'ave'e. Catu a'ij tí'ijviicua'i. Mi teajta, ayée tu huá'aruuren mu'iití mej mi huateújchijteaanita. Catu nu'u ti'iti tí'cha'ii. Mi teajta, nain tu xaa tí'ijcha'ii.

¹¹ Ayee nu e'ehuauritiéecan jín tejamuá'ixaa nain jime'e, mú'een, mi sej Corinto a'uchéjme. Jéihua nu á'anca'ane mú'ejmi jemi. ¹² Catu ti'iti á'amuaaire'e mú'ejmi, sino mú'een xu rujímua'a sena'a rumuaire'e se'ijna jime'e a'ij ti tejamuá'amitiejte'e í á'amuatzajta'a. ¹³ A'ij nu jín niyen tejá'amua'ahuavii sej si seajtáhua'a ahuaújca'anen itejmi jemi. Ayee nu xaa tejá'amua'ixaate'e cumu sej tí'iríi pú'eene'en.

Tej nu'u caí hua'ajtéja'ahuatéhua'an a'imej í mej caí té'atzaahuat'e

¹⁴ Caxu hua'ajtéja'ahuatéhua'an a'imej í mej caí té'atzaahuat'e. Xu'uhuaújmua'atzi a'ijna jime'e, ¿a'iné tí'irí'iri mej seij mena'a teitejra'a pú'eene'en a'ijna ti urarí'en í Dios jemi, ajta a'ijna ti a'ij pua'a tí'ití'ijcha'ii? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri. Ari a'ijna, ¿ni qui ruxí'ej na'a seijre'e í néeriste'e, ajta í tí'ca'ari tzajta'a? Capu xaa ne'u.

¹⁵ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'ijna í Círístu'u, jamuan a'ijna í Satanás? Capu xaa ne'u ti'iti. Ajta a'ín ti té'atzaahuat'e, ¿ni qui ayén ruxí'ej na'a ra'ancuré'asin tíj ajta ra'ancuré'asin a'ijna ti caí té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u ti'iti.

¹⁶ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'ime í mej tí'ivaire'e teyujta'a a'imej jamuan í tí'itén í mej huá'ana'amiche'e í mej caí Dios pú'een? Capu xaa ne'u ti'iti. Teajta iteen, ayée tu tí'ivaire'e í Dios jemi tíj teyuu ti tzajta'an huiirájca í Dios ti i'irúuri. A'ij pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Nee nu u'uchée na'ame huá'a tzajta'a.

Neajta nu huá'a Dios pu'éene'e na'ame.

Majta a'íime, a'íi mú netéftestemua'a
pu'éene'e muá'aju'u.

¹⁷ Ayee pu tí'ixa í tavástara'a tíjín:

A'ij xu jín ajtácíine huá'a jemi

sej si rujíme'en á'ujujhua'ane'en.

Caxu tí'iti muari'e ti xána'avi'ire'e.

Neajta nu niyen rí'i amua'ancuré'evi'iti.

¹⁸ Ajta ayén tí'ixa í tavástara'a

ti nain jín antiújmua'aree tíjín:

Nee nu á'amuaya'upua pu'éene'e na'ame.
Seajta mú'een, ayé xu niyaujmua'a pu'éene'e xá'aju'un,
setj sena'a sej teteca pú'een,
ajta mi sej 'uuca. Yee pu'u.

7

¹ A'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'i, mú'een ta'ihuaamua'a í tej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen mé tirúurieeni tjj na'a ti ayén tí'itaxana'aviste'e, ti a'íjna jetze airánineica í tatevij jetze nusu í ta tzajta'an, tej ti raanaíjmire'en a'íjna ti tita'aturáate'e tej ti rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Teta'aj tiyen huárini te'íjna jime'e ti Dios ayén huateúra'ate itejmi jemi.

Pablo pu huá'axe'eve'e a'ímej í mej Corinto é'eche

² Caxu ra'antánaamuan í á'amuaxiejniu'uca itejmi jemi, a'iné catu a'ij pua'a amuáaruu. Catu teajta ja'ati ca'aníjra'a huatá'a ti ij a'ij pua'a ti'itíjcha'íi. Jee xaa ne'u, catu ja'ati tiu'uhuá'itze tej ti ti'itij jín huatétavaire'en.

³ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni ti'itij jín ama'uxíjte'en. Canu a'atzu, a'iné nu'uri niyen tejamuá'ixaa tej tiyen á'ataca'ane mú'ejmi jemi, ti pua'a tiyen naími'i huácu'ini nusu tiyen naími'i ruuri huateáturan.

⁴ J'écan nu nexiéehua tejá'amua'ixaate'e, canu a'ij tí'itziíne'e nena'a. Jéihua nu á'antzaahuate'e mú'ejmi jime'e, neajta jeíhua nu rí'i té'ennemua'ate. Neajta huápi'i nu netémua'ave'e nain jime'e í tej rajpuaíjtzí.

A'íi mú seicié tiu'umuá'aj

⁵ Mi teajta iteen, tetí'ij te'uun a'ará'a u Macedonia, capu a'atzu huatári'iristareca'a tej huátase'upe'en, sino teen tu rajpuaíjtzica'a nain jime'e, tjj na'a ti ayén titáaruu. J'écan tu á'aviicua'ire'eca'a huá'a jemi í teite, teajta tí'itziíne'eca'a í tatzajta'a.

⁶ Ajta a'íin í Dios ti rí'i hua'anrú'ure'e á'aye'i í mej a'ij té'ujmua'ate, a'íi pu ayén rí'i táaruu a'íjna jime'e ti a'íin yé uvé'ene í Tito.

⁷ Aye pu xaa a'íjna jín rí'i táaruu, ajta a'íjna jime'e ti a'íin Tito ajta rí'i táaruu ajta a'íjna jime'e sej amuacá'í rí'i ráaruu a'íjna í ta'ihuaara'a. A'íi pu xaa titaatá'ixaa mú'ejmi jime'e, sej nu'u jeíhua huápi'i siyen tí'ijxe'eve'e sej naasej, sej nu'u temua'a seajta tiújxieemijte'e, ajta nu'u temua'a mú'ejmi jetze ruxe'eve'e a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. A'íj nu jín jaítze'e huatántemua'ave.

⁸ Mi neajta inee, capu ché'e a'ij pua'a ne'ase nej niyen amuaatéxieemijte ne'íjna jime'e a'ij nej tejámuaatá'itíiri'i. Amuacá'í pu xaa, a'ij pua'a né'asejca'a, aru capu ché'e, a'iné a'atzu pu'u á'atee sej ruxieemijte'eca'a.

⁹ Mi ajta, canu ne'íjna jín netémua'ave'e ne'íjna jime'e sej huataújxieemiste, sino a'íj nu jín nena'a netémua'ave'e sej siyen huataújxieemiste sej si seicié ti'itíjcha'íica'a. Aye pu xaa ne'u a'ij pua'a amuaatá'a sej si siyen huataújxieemiste'en jemin í Dios. A'íj pu jín, catu tajímua'a tena'a puajtzí amuaatá'a.

¹⁰ Jee xaa ne'u. Tí pua'a ja'ati ayén huataújxieemiste'en í Dios jemi ti ij seicié ti'itíjcha'íica'a, capu xaa a'ij pua'a tiraatá'asin, sino Dios pu ru'irátuaasin. Na'ari ti pua'a ja'ati ayé na'a ruxieemijte'e matj a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ayé pu teja'uré'enejsin ti aupuá'are.

¹¹ Aru casi'i mú'een, a'ij ti tejamuáaruu a'íjna jime'e sej siyen huataújxieemiste'en í Dios jemi. Huápi'i pu ca'aníjra'a amuaatá'a sej ráahuauni í ti jín Dios tejámuaatá'uuni'i. J'écan xu huataníniu'ucacuca'a se'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e. J'écan xu seajta tí'itziíne'eca'a se'íjna jime'e ti a'amuaci'tí'iche'e í puajtzí. Seajta j'écan huápi'i á'ujca'anejca'a ineetzi jime'e, seajta huápi'i xu a'ij té'ujmua'ate. Mú'een xu seajta temua'a naa puajtzí raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a rjca. Ijii tu xaa tiyen ramua'aree sej caí ti'iti jín auteájturaa a'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e.

¹² A'íj pu jín temua'a tiu'utévai í nej amuaata'í'iri'i. Mi neajta inee, canu ne'íjna jín amuaata'í'iri'i ne'íjna jime'e í ja'ati ti ayén auteájturaa, canu neajta amuaata'í'iri'i

ne'íjna jime'e ti ja'ati se'j jemi auteájturaa, sino ayée nu 'een jín amuaata'íti'iri'i ti ij ayén amuaatámitieje'ten mú'ejmi í Dios jemi a'achú sej caj á'ujca'ane téjmi jemi.

¹³ A'íj tu jín teri rí'i huaríj í tatzajta'a. Capu ajta a'íi na'a tej teri rí'i huaríj, sino teajta tiyen te'íjna jín huatátatemua'ave'e te'íjna jime'e ti a'íin Tito ayén che'atá na'a rutémua'ave'e, a'iné mú'een naími'i xu rí'i tiraatá'a í tzajta'an.

¹⁴ Jee xaa, nu'uri nejmi'i ahuántzaahua í Tito jemi mú'ejmi jime'e. Seajta mú'een, caxu a'atzu naatatévi'iraste. A'iné nain í tej teri tejamuá'ixaa, ayée pu ti'ayajna, ayée pu che'atá na'a ayén ti'ayajna í tej jime'en ahuátatzaahuaste jemin í Tito. ¹⁵ Ajta jaítze'e pu a'íin ayén ahuaújca'ane mú'ejmi jemi, a'iné a'íi pu ayén ra'utámua'areeri'i a'ij sej mú'een naími'i titá'astijre'e. A'íi pu ajta a'íjna atamuá'areeri'ihua'a á'aye'i sej siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'iti, sej siyen jeíhua huápi'i t'ítziinne'eca'a.

¹⁶ Neajta inee, nee nu netémua'ave'e, a'iné nain nu jín á'anca'ane mú'ejmi jemi, a'iné mú'een xu xaa araúrastejsin.

8

A'ij mej nu'u tiu'utapuaíjve'e a'íime í mej e'etiújse'iri teyujta'a

¹ Ta'ihuaamua'a, ayée tu t'íjxe'eve'e sej ráamua'aree a'ij ti Dios rí'i tihua'utá'a a'íimej í mej u e'etiújse'iri a'u ti na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia.

² Mat'íj mauj jeíhua huápi'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta jeíhua tihua'aturaate'eca'a í mej jín huatáu'jvare'en, mi majta, jeíhua mú huápi'i rútemua'ave'eca'a. A'íj pu jín ayén te'irájraa mej miyen ruxí'evi'ira'a jín tiu'utévai me'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i ará'aseca'a í Dios jemi.

³ Ayee nu tihua'utéxajta í mej miyen tiu'utapuaíjve a'achú mej caj t'íjviicua'iraca'a. Jee xaa, a'íi mú ruxí'evi'ira'a jín jaítze'e miyen huaríj.

⁴ Ca'anín mú jín tájhuaviiri'i tej tiyen hua'utá'an mej tiu'utévare'en me'íjna jime'e mej hua'utévare'en a'íimej í mej e'etiújse'iri í mej ajtéme'ecan í tavástar'a jetze.

⁵ Mi majta a'íime, camu miyen mena'a tiu'utapuaíjve a'ij tej t'íjchu'eve'eca'a. Amuacaí mú huataseíjre í tavástar'a jemi, majta á'iyen itejmi jemi me'íjna jime'e ti ayén t'íjxe'eve'eca'a í Dios.

⁶ A'íj tu jín teri ca'aníjra'a raatá'a te'íjna í Tito ti a'íin ayén raanaíjmire'en mú'ejmi jemi a'íjna ti jín amuacaí a'utéjche mú'ejmi tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a tiu'utapuaíjve'en ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ Ajta íjii, a'iné jaítze'e pu ayén tejamuacá'i mú'ejmi caí í seica, nain jime'e, ti pua'a sej rá'atzaahuaste'en í tavástar'a na'ari sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna nusu sej rú'umua'areere a'ij ti 'een í Dios jemi, ca'ín seajta nain jín á'ujca'ane itejmi jemi, seajta taxe'eve'e. A'íj pu jín, ayée tu t'íjxe'eve'e. Ayee xu huárini sej si seajta hua'utémuaitín se'íjna jime'e í sej jín rí'i tihua'utá'asin.

⁸ Canu ne'íjna jín tejámuaata'ájte'esin, sino ayée nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si huataújsejrata sej siyen che'atá sena'a tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e se'íimej í mej Jerusalén e'etiújse'iri mat'j í seica í mej a'ujca'anécan jín hua'utévai í ru'ihuaamua'a.

⁹ Jee xaa, xu'uri ramua'aree í ti jín rí'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Círíistu'u pú'een. A'íi pu ayén nain t'íjcha'íica'a, mi ajta a'íi pu u júte'e ayén éeni'ici'e huataújsejrataca'a t'j se'j ti caí a'ij t'íjviicua'i ti ij mú'ejmi japua huániuuni, sej si siyen se'íjna jín se'íre'e xá'ara'ani sej se'íin pu'éene'e xá'ara'ani í sej ra'ancuré'asin í jemin se'íjna jime'e ti a'íin Círíistu'u caí a'ij t'íjviicua'iraca'a.

¹⁰ Ayee pu tiná'amitiejte'e a'íjna jime'e í sej hua'utévare'en. Ayee pu i'i x'íepi'in sej íjii raanaíjmire'en í sej jín autéjhuui í ru'usí, í sej amuacaí se'íjna jín te'ataújratziiri'i, seajta amuacaí siyen rijcaa.

¹¹ Mi seajta mú'een, íjii setá'aj raanaíjmire'en í sej jín siyen rijcaa. A'iné mú'een xu a'ujca'anécan jín huataúra'a sej siyen huárini, setá'aj siyen che'atá sena'a se'íjna jín raanaíjmire'en sej siyen tiu'utá'an a'achú sej caj t'íjcha'íi.

¹² A'iné, ti pua'a ja'ati á'ujca'ane ti ti'iti tiu'utá'an, ayée pu xí'epi'in tirá'aseijrate'e í Dios ti a'ín ja'ati ayén tiu'utá'a a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e í Dios ti'iti ti a'ij caí tí'ijcha'íi a'íjna í ja'ati ti xaa ti'iti tiu'utá'a.

¹³⁻¹⁴ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ti ij caí hua'utamuari'eriste'en í seica. Canu neajta ne'íjna jín á'amua'ijcate'e ti huápi'i muári'eri mú'ejmi jemi. Ayee nu'u ni niyen tí'ijxe'eve'e sej si ruxí'ej sena'a te'utáviicua'i. A'íj pu jín, ayén tí'ivaire'e í sej jeíhua tí'ijcha'íi íjii sej si se'íjna jín hua'utévaire'en í ti tihuá'aturaate'e. Ajta, méjca'ihua yee, a'íi mú miyen che'atá mena'a amuaatévaire'esin me'íjna jime'e í mej jeíhua tí'ijcha'íi ti ij caí ti'iti tejama'aturaate'e mú'ejmi.

¹⁵ Ayee pu xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “Capu nu'u ti'iti turaaveca a'íjna jemi ti jeíhua rájseij. Ajta, capu nu'u tirá'aturaate'eca'a a'íjna ti c'j na'a rájseij.”

Tito pu a'uun a'atanéjsin

¹⁶ Me'ecui xaa, jeíhua tu huápi'i rí'i tí'lira'ate'e í Dios ti ayén ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Tito ti ayén a'ujca'anécan jín amuaatamuá'areeri'i net'j inee.

¹⁷ A'íi pu xaa ayén ra'ancuré'a a'íjna í tej jín ca'aníjra'a raatá'a, ajta a'íjna jime'e, ti jeíhua á'ujca'anejca'a. A'íi pu ruse'j huataúra'a ti ij a'uun u á'ume'en mú'ejmi jemi.

¹⁸ Teajta iteen, ta'ihuaara'a tu huata'íteca'a ti ij ajta jamuan u á'ume'en. A'íjna í ta'ihuaara'a, naíjmi'ici'e mú rí'i tí'liseij me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tihuá'ixaate'e á'aye'i í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁹ Ajta, a'íime í mej me'uun e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íi mú ra'antíhua'u ti ij a'ín ta jamuan á'uche'ecane'en tej ti naími'i tiyen aráta'asten te'íjna jime'e í tej hua'utá'asin, tej ti te'íjna jín rí'i tiraateájtuaani í tavástara'a. Teajta tiyen 'een jín raata'íteca'a ti a'uun á'ume'en mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree tej teuj á'ataca'ane tej tiyen hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

²⁰ Ayee tu tí'itese'e ti ij caí ja'ati ayén tí'itaxajtzi'ira a'íjna jime'e tej nu'u a'ij pua'a rici te'íjna jime'e tej ramuari'e a'íjna í mej miyen a'ujca'anécan jín tiu'utá'a, ti tí'imu'íi.

²¹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné catu tiyen tena'a tí'itese'e tej ti tiyen rijca a'ij ti tiraavíjte'e í tavástara'a jemi, sino tej ti tiyen che'atá tena'a rijca a'ij ti tiraavíjte'e huá'a jemi í teteca.

²² Teajta a'ímej jamuan í mej hua'apua, teajtáhua'a tu se'j huata'íti í ta'ihuaara'a, í ti ari mu'ití huataújseijrataca'a ti a'ín temua'a naa á'ujca'anejca'a mu'ití jime'e. Ajta íjii, jaítze'e pu á'ujca'ane a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i té'atzaahuate'e mú'ejmi jemi.

²³ Ajta, a'íjna í Tito, a'ii pu a'ín pú'een ti neetzi jamuan tí'ivaire'e mú'ejmi jime'e. Naíjmi'i tu tí'imuari'e. Majta a'íime í mej hua'apua í ta'ihuaamua'a, a'ii mú a'ín pú'een í mej hua'uta'íteca'a a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. A'ii mú a'ín pú'een í mej huá'a jetze me'ecan tí'ivaire'e í teite majta me'íjna jín rí'i tiraatá'aca í Círíistu'u.

²⁴ A'íj xu jín, setá'aj siyen hua'utasejrate'en se'ímej í teteca sej tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e, mej mi naíjmi'i miyen ráamua'aree nainjapua a'u mej e'etiújse'iri mej mi ta'utátzaahuate'en a'ij ti tiraavíjte'e tej tiyen á'atatzaahuate'e mú'ejmi jime'e.

9

A'ij tej ye'í huárini tej ti hua'utévaire'en í seica

¹ Jíme'en a'íjna í tej jín huá'avaire'e a'ímej í ti Dios rí'i tihuá'ajcha'íi, capu a'atzu ruxe'eve'e tej tiyen tejamaatayú'use.

² A'iné nu'uri ramua'aree sej seri á'ujca'ane sej si siyen huárini ruxí'evi'ira'a jime'e. A'íj nu jín niyen á'antzaahuate'e huá'a jemi í mej me'uun a'uchéjme t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. Ayee nu tihuá'ixaate'e yee pu'uri ayén á'atee se'j nine'ira'a í sej seri rí'i huaújruu. Ajta, xu'uri ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna jime'e sej siyen a'ujca'anécan jín tiu'utévaire'en.

³ Mí neajta inee, ayée nu 'een jín ta'ihuaamua'a huata'íti mú'ejmi jemi ti ij caí ayén te'irájra'ani tej huáapua'a tena'a ahuátatzaahuate'en a'íjna jime'e sej caí xi rí'i huaújruu, a'ij nej neri tihua'utá'ixaa mú'ejmi jime'e.

⁴ Na'ari caí, ti pua'a seica í mej me'uun Macedonia é'eme'ecan miyen me'uun ne jamuan á'uju'un, teajta tiyen amuáateuni sej caí xi rí'i huaújuuren, aj pu xaa taatatévi'iraste'esin itejmi. Capu amuaatatévi'iraste'esin mú'ejmi, sino itejmi pu xaa a'íjna jime'e tej mú'ejmi jín ahuátatzaahuante.

⁵ A'íj pu jín ayée pu tinaatámitiejte ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen ca'aníjra'a hua'utá'an í ne'ihuaamua'a mej mi me'uun á'uju'un mú'ejmi jemi, mej mi amuacaí rí'i amuáaruuren me'íjna jime'e í sej jín te'ataújratziiri'i sej tiu'utapuaíjve'en. Ayee pu'u, a'iné canu raxí'ev'e'eca'a nej ca'anéeri jín amuaata'aíjve'en sej si tiu'utapuaíjve'en sino sej si ruxí'evi'ira'a jín tiu'utá'an.

⁶ Caxu yá'uhua'anan. Ti pua'a cáj sena'a tiu'utá'an, cáj xu'u seajta te'ancuré'asin. Ajta, ti pua'a jeíhua setiu'utá'an, jeíhua xu seajta te'ancuré'asin.

⁷ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, sej seajta sej. Ché'e ja'ati ti na'a ayén tiu'utá'an a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a. Ché'e caí ayén ramuájche'e, a'iné jé'ecan pu ra'aráanajche í Dios ti ja'ati rutémua'ave'e tiu'utapuaíjve'en.

⁸ Ajta a'ín í Dios, a'í pu raayí'ti ti ayén raatámu'iiren nain jime'e í ti jín rí'i tejamuata'an sej si siyen ja'anáj ti na'a te'encuré'a'ave'en tój na'a ti tiú'ujxe'eve'e. A'í pu ajta ayén raatámu'iirejsin ti ij ayén ti'ici'ipée a'íjna jetze setj sena'a sej jín tiu'umuári'en ti xí'epi'in 'een.

⁹ Ayee pu té'eyu'usi'i tój:

A'í pu a'ímuá tihua'urá'ate.

A'í pu ajta tihua'apuaíjve'e

a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

Ajta, tój na'a ti ayén rici ti xí'epi'in 'een,

a'í pu ayén huateáturaasin í Dios jemi

tój na'a rusén jime'e.

¹⁰ Ajta a'ín ti ti'itá'aca í imue'eri ti jín ja'ati ayén tiu'uhuáste'en, a'í pu ajta ayén tiu'utá'asin, ajta raatámu'iiren í sej jín huateújvaire'en sej si jaítze'e siyen tiu'umuári'en a'íjna jime'e ti xí'epi'in 'een.

¹¹ Jéíhua pu huápí'i raatámu'iirejsin nain jime'e ti tejamuá'aturaate'e sej si ruxí'evi'ira'a jín tihua'utá'an temua'a naa.

A'íj tu jín iteen, temua'a tu rí'i tiraatá'asin í Dios

¹² A'iné tój na'a sej siyen se'íjna jín tí'ivaire'e, mú'een xu siyen hua'atéva'iri a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, se'íjna jime'e í ti tihua'aturaate'e. Ajta, caxu a'í sena'a jín tí'ivaire'e, sino ajta mú'jeíhua rí'i tiraatá'aca í Dios jemi me'íjna jime'e a'ij sej huaríj.

¹³ Ayee pu'u, a'iné ayée xu se'íjna jín tihua'avaire'e, a'í mú'jeíjna jín ramua'aréeren a'ij sej tirá'aste í tavástar'a. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jín rí'i tiraatá'asin í Dios sej rá'astijre'e, seajta ra'ancuré'a'aca í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee xu seajta rí'i tiraatá'asin í Dios se'íjna jime'e í sej temua'a naa tíhua'utapuaíjve a'ímej í mej Jerusalén a'uchéjme, seajta naíjmi'ica.

¹⁴ Majta a'íme, ayée mú'ájca'ane mú'ejmi jemi, majta miyen rahuahuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e, me'íjna jime'e ti Dios jeíhua huápí'i rí'i tihua'utá'a a'ij sej ti'iti jín huaríj.

¹⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an í Dios temua'a naa te'íjna jime'e ti a'ín ayén taatapuaíjve a'íjna ti ayén huápí'i tiú'ujxe'eve'e í ti jime'en caí rí'irí tej tiyen rí'i tiraatá'an a'ij ti tiraavíjtele.

10

Pablo pu nu'u tí'isejrata a'ij ti Dios tiraata'aíj

¹ Neajta inee, i nej í'i Pablo, ayée nu ca'aníjra'a amuatá'aca ne'íjna jime'e nej niyen che'atá nena'a rí'i ti'itíncha'íi tój ajta í Ciriústu'u ti ayén te'utáviicua'iri'i mat'íj a'ij pua'a ráaruu, ti ajta huá'ancu'uvajxi í teite. Nee nu ne'ín pú'een í mej miyen tí'ixaxa'a nej nu'u tí'itziíne'e ti pua'a mú'ejmi jemi naatéveeca, neajta nu'u huaténca'ane yú ne tzajta'a mú'ejmi jemi netí'ij nu'u ye'ímuá huatéveeca.

² Mi neajta inee, ayée nu amuaatáhuaviira sej caí siyen rijca netí'ij ne'uun a'utéveeca mú'ejmi jemi, setá'aj caí ca'aníjra'a neetá'acare'en nej niyen huatánseijrata nej niyen che'atá nena'a neca'ane yú ne tzajta'a netí'ij niyen ti'ihuánxi'epi'intari'ire nej niyen huatánseijrata huá'a jemi í mej miyen tí'itaxajtzi'i tej nu'u tiyen ti'itítacha'ii matí'ij a'íime í mej íiyen huachéjme chaanaca japua.

³ Teajta iteen, teen tu á'ujujhua'an íiyen chaanaca japua tatevij jime'e í tej ratéhua'i-ra'a. Mi teajta iteen, catu tiyen tatevij jín ne'use'e.

⁴ A'iné a'íjna í tej jín ne'use'e, capu a'uun a'uvé'emej í huá'amua'atziira'a jetze í mej rutevij jín á'ujujhua'an, sino a'úu pu a'uvé'emej í tej jetzen arátaca'ane tej ti muári'eri'ire'ara'an jín raaté'uuna te'íjna í mej jín téujnaamua.

⁵ Teen tu ra'uré'uunaca tój na'a í huá'amua'atziira'a í mej jín huá'acuanamua í teite. Teen tu ramuá'itici í huá'amua'atziira'a, tój na'a í mej jín á'ujtzaahuat'e mecaí ratá'aca í ruxíejni'uca mej ráamua'ati í Dios. Tój na'a huá'amua'atziira'a, ayée tu che'atá tena'a raruure tój í xantaaru'u ti ja'ati seíj huatéevi'i, ajta tiu'utátuiire'en a'íjna jemi ti tí'ajta. A'íj tu jín tój na'a í huá'amua'atziira'a tej tiyen ramuá'itici, teen tu Ciriístu'u jemi tí'ituiire'e ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

⁶ Teajta iteen, tu'uri rí'i huatarúu tej ti tiyen huárini setí'ij rí'i raanaíjmire'en sej rá'astijre'en í Dios. Ti pua'a a'íjna seíj ayén raatéxiehuata ti caí ché'e ayén ra'ará'astijre'en, puaíjtzi tu raatá'asin naíjmi'ica ja'ati ti na'a ti ayén rini.

⁷ Me'ecui xaa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti ayén ti'ayajna. Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti a'íjn Ciriístu'u jetze ajtémecan, ché'e a'íjn ajta ra'utámua'aree í ru tzajta'a tej teajta tiyen che'atá tena'a iteen í Ciriístu'u jetze ajtémecan tój ajta a'íjna.

⁸ Capu amín a'ij, ti pua'a inee jaítze'e na'ahuántzaahuat'e'en ne'íjna jime'e í ti jín nevástara'a tinaa'íjca. Capu a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ni amua'antipua'ajte'en sino nej ni rí'i amuáaruuren. Mi neajta inee, canu ja'ati huatá'asin ti a'íjn ayén naatatévi'iraste'en.

⁹ Aye nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ayén tinejá'useijra nej nu'u tejá'amua-muarite'e ne'íjna jime'e a'ij nej tejá'amuyu'use'e.

¹⁰ A'iné ayée mú tí'ixaxa'a tijn tój na'a ti rá'ayu'uxaca, ca'aníjra'a pu tatá'aca, ajta ca'anéri pu jín tí'ita'ajte'e a'íjna í yu'uxari jetze. Mi ajta a'íjn, ti pua'a nu'u yé huatéveeca itejmi jemi, capu á'ujca'ane ti ayén titaatá'ixaate'en. Ajta, capu nu'u a'atzu ruxe'eve'e a'ij ti tí'ixáata a'ame.

¹¹ Majta a'íime í mej miyen tí'ixaxa'a, miché'e miyen ráamua'aree tijn ayée tu che'atá tena'a tí'ixaxa'a í yu'uxari jetze ti pua'a ye'imuá taaté'uuca tetí'ij teajta tí'ixaxa'a ti pua'a te'uun mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a.

¹² Mi teajta iteen, catu á'atata'ane tej tiyen raataxáj yee teen tu huá'a jetze ajtémecan í seica. Catu teajta tiyen yee ayée tu che'atá tena'a 'een matí'ij í seica í mej miyen rí'i ruruure mú'ejmi jemi. Majta a'íime, ti pua'a miyen tiú'ujseijra seij ajta seij, majta miyen á'ujtzaahuat'e rujímua'a, ti pua'a miyen rijca, camu xaa ne'u miyen rí'i mé titeumuámua'aree.

¹³ Mi teajta iteen, ayée tu tena'a á'atataahuat'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. Aye tu rici a'achú ti caj Dios ayén taaté'itíitze tej ti tiyen ahuátataahuat'e'en mú'ejmi jime'e.

¹⁴ Catu tiyen huápi'i mú a'ucí'ica í ti jín Dios taaté'itíitze ti pua'a tiyen te'uun a'atanén mú'ejmi jemi sino teen tu te'íjn pú'een í tej amuacá tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Ciriístu'u.

¹⁵ Catu huápi'i á'atataahuat'e te'íjna jime'e í mej jín tiu'umuáriej í seica, sino ayée tu tí'ijxe'eve'e iteen, sej jaítze'e té'antzaahuat'e'en, tej ti jaítze'e tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi.

¹⁶ Teen tu tiyen raxí'eve'e tej te'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jime'en raxa í Ciriístu'u, huá'a jemi í mej a'imuá a'uchéjme seíj chuéjra'a japua, ti ij caí ayén ruxe'eve'e tej tiyen á'atataahuat'e te'íjna jime'e a'ij ti tiu'umuáriej í seij, a'ujna a'u ti ayén tirá'itíitze.

¹⁷ Ayen tijín: “A'ijna ti ayén á'ujtzaahuat'e, ché'e a'íin a'íjna jín á'ujtzaahuat'e a'ij ti Dios ayén rí'i tiraatá'a.”

¹⁸ Ayee pu'u xaa tí'een, a'iné a'íjna ti rusej rí'i tiú'ujsejrata, capu a'íin pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ancuré'evi'iti sino a'íjna í ja'ati ti a'íin tavástar'a ayén rí'i tí'ijsejra.

11

Pablo pu tzáahuati'ira'a jín ti'itéjvee í tavástar'a jemi

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e sej si a'atzu te'utáviicua'i se'íjna jime'e nej ni niyen netímua'ira jín netejá'amua'ixaate'e. Jee xaa, setá'aj a'atzu te'utáviicua'i neetzi jemi.

² Tij caí ti a'íin Dios ayén naatá'a nej ni niyen amuá'anchueere'en mú'ejmi, a'iné nee nu niyen raaxí'epi'intare sej si siyen a'íj sena'a jemin huatéaturan í Círíistu'u sej caí ti'iti jín até'itze'ara'an, yee cumu sej huatéviche'en í jemin.

³ Mi neajta inee, ayée nu éeni'ici'e tí'itziine'e ti pua'a ayén che'atá na'a ja'ati amuaacuanamuan t'íj a'íin í cu'ucu'u ayén tiráacuanamuan í rumua'atzíira'a jime'e a'íjna í Eva. Ayee nu neajta éeni'ici'e tí'itziine'e, ti pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amua'atziira'a jetze sej si caí ché'e tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í Círíistu'u, sej si caí ché'e siyen nain jín raná'amiche'en.

⁴ Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'ati mú'uvé'eme'en ti ajta ayén tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Jesús, ti caí ruxí'ej 'een a'ij tej teri tejamuá'ixaa, mú'een xu xaa rí'i tíra'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a se'j ayén huatéaturan mú'ejmi jemi í xiéjniu'ucari ti caí a'íin pú'een ti Dios amuacá raateájtuaa mú'ejmi jemi, mi seajta mú'een, naa xu temua'a tíra'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a siyen ra'ancuré'an se'j í niuucari ti ajta caí ruxí'ej 'een a'ij ti 'een í sej amuacá ra'ancuré'a, temua'a xu naa tirá'astijre'e se'íjna.

⁵ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi, nej caí niyen jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u miyen tiu'uta'ájtí'ire mej mi jeíhua huápí'i ve'ecán jín tiu'utévaire'en.

⁶ Ti pua'a ayén tí'een nej nu'u caí niyen ne'íjna jín tihua'amua'ate nej ni temua'a naa tiu'utaxáj huá'a jemi í teite, capu amín a'ij, a'iné temua'a nu naa inee rí'i tirú'umua'aree ne'íjna jime'e a'ij nej tí'ixaxa'a. Nain tu jín tiyen temua'a naa tejamuataasejrate mú'ejmi jemi, teajta naíjmi'ica jemi.

⁷ ¿Ni qui necaí auteájturaa í Dios jemi ne'íjna jime'e nej niyen huánruu nej ni ciliéene'e jín tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi ti ij Dios huápí'i tejamuataá'an mú'ejmi a'íjna jime'e nej huáapua'a nena'a tejamuataá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios? Canu xaa a'atzu a'íjna jín auteájturaa í Dios jemi.

Single line Composer ⁸ Nee nu huajá'uriiri'i a'ímej í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi nej ni ne'íjna jín huaténvaire'en nej ni neajta amuaatévaire'en mú'ejmi.

⁹ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ajta jeíhua pu tiná'aturaate'eca'a, canu tí'itij jín amuaatamuári'eriste a'iné a'íime í ne'ihuaamua'a í mej me'uun a'uvé'uju'un, a'íi mú' miyen naatá'a í ti tiná'aturaate'eca'a. Ayee nu nain jín huarj nej ni caí amuaatájaaxiejte'en. Neajta naúche'e nu niyen ne'íjna jín rici.

¹⁰ Tíj na'a ti ayén ti'ayajna Círíistu'u jemi, a'íi pu ajta neetzi jemi seijre'e. A'íj nu jín caí raatá'asin ti ja'ati ayén naatá'ijmii nej ni caí ché'e tihua'utá'ixaate'en tíj na'a a'u ti huatacá'a u Acaya a'íjna í nej jín a'utántzaahuat'e'en.

¹¹ ¿A'iné 'éen jime'e? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej caí já'amuxa'eve'e? Capu xaa ne'u. Dios pu xaa ramua'aree tíjín nejá'amuxa'eve'e.

¹² Neajta, a'ij nej rici, naúche'e nu jaítze'e niyen rini nej ni ra'antipuá'ajte'en ne'íjna jime'e í mej jín á'ujtzaahuat'e mej nu'u miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetj iteen.

Single line Composer ¹³ Matj mena'a mej miyen 'een matj a'íime, a'íi mú' caí tzáahuati'ira'a jín huata'ítí'ihuaca'a. A'íi mú' hua'itzi jín tí'imuari'e, majta miyen tiú'ujsejrata ti nu'u Círíistu'u hua'uta'íteca'a.

¹⁴ Teajta iteen, catu rí'i tira'utasej te'íjna jime'e. Teen tu teri tiyen ramua'aree ti a'ín Satanás ajta ayén rusejrata ti a'ín pú'een seij ti tí'ivaire'e u ta japua a'u ti á'üneeri'i rusén jime'e.

¹⁵ A'íj pu jín, capu a'ij taatéjteeve ti pua'a a'íime í mej miyen tí'ijvaire'e í Satanás jemi miyen che'atá mena'a tiú'ujsejrata mej nu'u me'íjna jín tí'ivaire'e í ti xí'epi'ín 'éen jime'e. Majta, ayée mú te'entipúa'ajte a'ij mej meri tiraamuá'iti me'íjna jime'e a'ij mej ti'itij huáruu.

Í ti nu'u jín tirajpuaíjtzi a'íjna í San Pablo

¹⁶ Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ixaate'e: caxu siyen tí'inesejra nej nu'u netímua'i. Na'ari caí, ti pua'a siyen tí'inesejra, setá'aj siyen na'ancuré'evi'itin tíj seij ti rutímua'i nej ni neajta a'atzu ahuántzaahuate'en.

¹⁷ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti ayén tinaa'íjca í tavás-tara'a, sino nej niyen netímua'iracan jín ti'ixa nej ni tzáahuati'ira'a jín ahuántzaahuate'en.

¹⁸ A'íné mu'iití mú miyen á'ujtzaahuate'e me'íjna jime'e a'ij mej ti'itijcha'íi í ru jetze, ayée nu che'atá nena'a á'antzaahuate'en a'ij nej ti'itíncha'íi í ne jetze.

¹⁹ Mi seajta mú'een, jeíhua xu rí'i mé tite'umuámua'aree. A'íj xu jín temua'a naa te'ataví'icua'i a'ímej jemi í mej rutímua'i.

²⁰ Ti pua'a ja'atí ayén tejámuaata'ajte'en sej si ca'anéeri jín tiu'umuári'en, mú'een xu siyen te'ataví'icua'i. Na'ari, ti pua'a ja'atí ayén amuá'ari'í í sej jín huateújvaire'en, mú'een xu seajta te'ataví'icua'i se'íjna jime'e. Seajta siyen che'atá sena'a rici ti pua'a ja'atí amuaacuanamuan nusu ti pua'a ja'atí á'ujtzaahuate'e mú'ejmi jemi na'ari ti pua'a ayén amu'itéjveeni.

²¹ Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'í tí'itevi'ira'a tej caí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane matíj a'íime.

Mí ajta, ti'ití ti na'a ti jín ja'atí ayén á'ujtzaahuate'e, ayée nu che'atá inee ne'íjna jín á'antzaahuate'e.

²² ¿Ni qui miyen nu'u a'ímej jetze ajtémecan í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín Hebreos? Nee nu neajta a'ímej jetze ajtémecan. ¿Ni qui miyen nu'u me'íjna jetze airáane a'íjna í Israel? Ayee nu che'atá inee ne'íjna jetze airáane. Na'ari, ti pua'a miyen nu'u Abraham jetze airájnejjte. Neajta nu inee a'íjna jetze airánnejjte.

²³ ¿Ni qui miyen nu'u tí'ivaire'e Ciriístu'u jetze me'ecan? Jaítze'e nu inee niyen tí'ivaire'e. Ijii nu xaa netímua'iracan jín tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e nu jeíhua tí'imuari'e mecaí a'íime. Jaítze'e nu jeíhua aiteánami'ihuaca'a mecaí a'íime. Mu'iití mú naatéevajxi. Canu ché'e ramua'aree a'achú mej pua'amé miyen náruu. Neajta nu mu'iití tén huamí'i. ²⁴ Anxívi pua'amé mú miyen náruu a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, mej miyen na'itéevajxi navij puásire'ara'a jime'e ayén pua'amé seité japuan tamuáamuata'a japuan aramuáacua.

Single line Composer ²⁵ Huaíca pua'amé mú na'itéevajxi ciyej jime'e. Majta seij naatétu'asixi tetej jime'e. Huaíca pua'amé pu a'ucájrupi í baarcu í nej tzajta'an yé'icacare'e. Ayee nu neajta á'atee seij tíca'ari, neajta seij tújca'ari nej ne'uun jaj japua huajaújsime'e.

²⁶ Jéíhua nu a'ímuá huayé'ive í juye jetze, neajta jeíhua nu tiu'utátziin ne'íjna jime'e nej antáye'icáa í játe'ana japua, neajta ne'ímej jime'e í nahua'ari, ajta a'ímej jemi í nej hua'axí'ej Israel jetze ajtémecan na'ari a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Neajta niyen che'atá nena'a tiu'utátziin a'u nej á'uye'icaa ti pua'a chajta'a na'ari a'u ti caí mé'e é'e ja'atí nusu játe'ana jetze ti ve'éé, neajta a'ímej jemi mej miyen tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u ta'ihuaamua'a pú'een.

²⁷ Jéíhua nu rá'uviicua'iri'i, neajta jeíhua rajpuaíjtzica'a. Mu'iití nu pua'amé huatáxa'ai nej atanee ne'íjna jime'e í nej tiu'utátziin. Neajta nu rajpuaíjtzica'a ne'íjna jime'e nej huata'í'icuataca'a, neajta nej huata'í'imi. Mu'iití nu pua'amé necaí tiú'ucuaa, neajta huatéxaami, neajta caí ti'itéchejca'a.

²⁸ Ajta i'li, t'ij na'a nain t'ujca'ari tzajta'a, ayée pu ti'inemuári'eriste'e a'íjna jime'e ne jé'ecan a'ij té'ennemua'ate a'ímej jemi í mej nainjapua e'etiújse'iri í Dios jemi.

²⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a se'ij ca'í rú'uca'anisti'ira ti huá'a jetze ajtémecan í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, ayée pu ajta ca'í neetzi tinú'uca'anisti'i í jemin. Ajta, ti pua'a ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an se'ij ti ajta huá'a jetze ajtémecan ti ij a'íjn ayén auté'itzen í Dios jemi, jé'ecan pu naatáaxiejte'esin.

³⁰ Ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej ti'iti jín ahuántzaahuate'en, ayée nu huárini nej niyen ne'íjna jín á'antzaahuate'en ne'íjna jime'e í ti ca'í nú'uca'anisti'i.

³¹ Ajta a'íjn í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'aree nej ca'í t'í'ihua'i. Tiché'e rí'í tiraatá'an a'íjna í Dios t'ij na'a rusén jime'e.

³² Net'íj ne'uun a'utéveeca'a u Damasco, a'íjna í tajtuhuan ti a'íjn rey ra'antíhua'u, a'í pu racha'íica'a í chajta'a, a'ujna u Damasco, ti ij a'íjn ayén naateevi'i.

³³ Mí neajta inee, ayée nu éeni'ici'e huirájraa mej na'acájtuaa sic'iri jetze a'ujna a'u ti anacun í jaxu'u jetze.

12

Ti'iti pu xaa huatase'ijre í Pablo jemi

¹ Naúche'e nu á'antzaahuate'e. Capu a'ij rini ti ca'í ti'iti jín tineetéva'iri. Nu'uri ne'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti ti'iti tiu'utase'ijre ineetzi jemi, ajta a'íjna ti tavástara'a ayén naatase'ijra.

² A'ati nu niyen mua'ate ti Ciríistu'u jetze ajtémecan ti ja'anáj ayén tiráaru. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muácua nine'ira'a ti Dios júte'imua ya'uví'iti a'u mej é'eseijre'e í mej Dios jemi t'í'ivaire'e. Canu ramua'aree ti pua'a a'íjn ja'ati aúche'e ayén seijre'e í rutevij jime'e nusu ca'í. Dios pu xaa ramua'aree.

³ Nee nu xaa ramua'aree ti Dios ayén ya'uví'iti u júte'imua a'ujna a'u ti naa hual'éen. Canu ramua'aree ti pua'a auj seijre'e í rutevij jime'e nusu ca'í ché'e, sino a'í pu í Dios ramua'aree.

⁴ A'uu pu ayén éeni'ici'e tejá'anamua a'íjna ti ca'í a'ij t'í'iri'iri ti ja'ati raataxáj íyen chaanaca japua, a'iné capu ayén á'achauutzijre'e ti ja'ati ayén raataxáj íyen chaanaca japua.

⁵ Canu ne jíme'en á'antzaahuate'en, sino a'íj nu xaa jín á'antzaahuate'en ne'íjna í ja'ati. Ajta ti pua'a niyen ne jíme'en á'antzaahuate'e, a'ij nu jín a'utántzaahuate'esin ne'íjna jime'e í ti ca'í nú'uca'anisti'i.

⁶ Mí ajta, ti pua'a niyen ca'aníjra'a ti'itáne'a'acare'en nej ni a'utántzaahuate'en, canu ne'íjn pú'eene'e na'ame se'ij ti cha'a na'a ti'ixa, a'iné nee nu tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájta. Mí neajta inee, canu niyen rini ti ij ca'í ja'ati ayén huápi'i t'í'ineseijra ineetzi a'ij ti ca'í tiraavíjte'e, sino ché'e a'íjn ayén t'í'ineseijra a'ij nej rici, ajta a'ij nej ti'ixa.

⁷ A'iné jé'ecan pu huápi'i tiú'ujxe'eve'eca'a a'íjna ti huatase'ijre ineetzi jemi, nej ni ca'í huápi'i ahuántzaahuate'en, Dios pu ayén raateájtuaa ineetzi jemi ti'iti ti né'itziite'eca'a í netevi jetze. Cu xiee ti kuj tzicare'e na'ajtéjtze i ne jetze. A'í pu a'íjn pú'eene'e í ti Satanás ya'uta'íteca'a ti ná'itziite'en nej ni ca'í huápi'i ahuántzaahuate'en.

⁸ Huaíca pua'amé nu niyen ne'íjna jín tirájhuaviiri'i í tavástara'a ti ná'ari'i a'íjna ti nú'ucui'lica'a yú ne tzajta'a.

⁹ Ajta a'íjn í tavástara'a, a'í pu ayén tinaatá'ixaa tijín: "A'íjna í nej nexí'evi'ira'a jín rí'í timuaatá'aca, ayée pu á'avejre mú'eeetzi, a'iné ayée pu raanaíjmire'en í nemuári'eri'ira'a a'íjna jime'e í ti ca'í mú'uca'anisti'i."

A'íj nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín ahuántzaahuate'en ne'íjna jime'e ti ca'í nú'uca'anisti'i ti ij a'íjn muári'eri'ire'ara'an í Ciríistu'u ayén neetzi jemi huateáuran. ¹⁰ A'íj nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín á'anca'ane í Ciríistu'u jetze me'ecan nej ni ne'íjna jín te'utáviicua'i a'íjna ti ca'í nú'uca'anisti'i nusu í mej a'ij pua'a t'í'inejee na'ari a'íjna ti nemuári'eri'ira'a ca'ín mej a'ij pua'a neruure na'ari mej puaíjtzi tinaatá'aca. Ayee nu á'anca'ane a'iné t'ij na'a ti ca'í nú'uca'anisti'i, a'íj nu jetze aránca'ane í tavástara'a ti 'ij rí'í t'inetá'aca ineetzi.

Pablo pu huápi'i a'ij té'ujmua'ate huá'a jemi i mej Corinto e'etiújse'iri

¹¹ Jee xaa ne'u, nee nu xaa netímua'i. Mú'een xu ca'anéeri naatá'a nej ni niyen huárini. Mi ajta, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'ecache'en sej siyen rí'i na'anrú'ure'en, a'iné canu xaa ne'u jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u huápi'i ve'ecán jín tí'ivaire'e ti eeri'i Dios nu'u hua'antíhuau. Capu amín a'ij nej caí ti'iti jín antínmua'aree.

¹² Xu'uri tiu'uséj mú'ejmi jemi ti ayén huaríj tój na'a ti ayén rijca í ja'ati ti Dios raata'íteca'a. A'ijna í mej jín naa rí'i tira'utasej, ajta a'ijna ti jín Dios tihuá'u'itiiiri'i, ajta a'ijna ti ayén huaríj a'ijna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios, naíjmi'i pu ayén tiu'utasejre mú'ejmi jemi netí'ij nauj té'evicua'iraca'a a'ímej jemi í mej néjcha'íire'e.

¹³ ¿Ti'itájni ayén caí tejamuaac'íi ti ajta caí ayén tihua'uc'íi a'ímej í mej pua'amecié e'etiújse'iri? Capu ti'iti xaa ne'u, sino a'ijna í nej caí ja'anáj ti'itij jín muári'eri amuaatá'a. Setá'aj tinaatá'uuni'i nej caí ne'íjna jín xí'epi'in pí amuáaruu.

Huaíca pu jín ayén ti'ixa a'íjna í Pablo ti huaja'uvé'emuaare

¹⁴ Casi'i, mú'een, nu'uri neajtahua'a rí'i huánruu nej ni neajtahua'a amua'uvé'emuaare. Pu'uri huaíca teja'uré'enejsin. Neajta, canu a'atzu ti'itij jín muári'eri amuaatá'asin, a'iné canu rúuhuaumen ti mú'ejmi á'amua'a, sino nej mú'ejmi a'uvé'e-huauni. Aye nu rici a'iné capu ayén tiraavíjte'e mej me'ín tí'iríi miyen ruvaújsimua'a ti'iti tá'acare'en, sino a'íime í vaújsimua'ame'en, a'íi mú miyen ti'iti hua'utá'aca í ruyaujmua'a.

¹⁵ Nee nu xaa nexí'evi'ira'a jín ti'iti á'ujisin neetzi ti ne'áa na'ari niyen raaxíjte'en tój na'a ti neetzi ne'áa nej ni jamuaatévaire'en mú'ejmi. Ajta, ti pua'a niyen jaítze'e já'amua'xe'eve'e, ¿ni qui ayén huataújmua'a sej caí ché'e siyen nexí'eve'e ineetzi?

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en nej caí ti'iti jín muári'eri á'amua'ate. Aye xu ti'ixa nej nu'u huápi'i rú'umua'aree nej hua'itzi jín ti'itíncha'íica'a, neajta nu'u hua'itzi jín amujá'urie.

¹⁷ ¿Ni niyen ti'iti jín amujá'urie ne'íjna jime'e nej seica huata'íteca'a mú'ejmi jemi? Canu xaa ne'u.

¹⁸ Nee nu ca'aníjra'a raatá'a ne'íjna í Tito ti ij a'íin á'ume'en mú'ejmi jemi. Neajta jamuan raata'íteca'a ne'íjna í ta'ihuaara'a. ¿Ni qui ti'iti jín amujá'urie a'íjna í Tito? Capu xaa ne'u. ¿Ni tecaí iteen tiyen che'atá tena'a ti'itítacha'íi tój ajta a'íjna? ¿Ni tecaí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane mú'ejmi jemi tój ajta a'íjna? A'iné tijtá xaa ne'u.

¹⁹ Tój na'a nej niyen tejá'amua'ixaate'e, ayén tejamuá'amitíjete'e tej tiyen ta japua huatétanan mú'ejmi jemi. Mi teajta iteen, catu, sino í Dios jemi tu tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e tej Círíistu'u jetze ajtème'ecan, tej ti nain jín rí'i amuáaruuren mú'ejmi, í tej já'amua'xe'eve'e.

²⁰ Aye nu 'een jín tí'itziíine'e ti pua'a neri ne'uun e'ará'asti, neajta niyen éeni'ici'e amuaáteuni sej caí siyen ti'itíjcha'íi a'ij nej tí'ijxe'eve'e, seajta siyen éeni'ici'e naaté'uuni mú'een nej caí niyen 'een a'ij sej seajta tí'ijxe'eve'e. ¿Ni qui siyen mú'een xu tiujteá'axi'isin nusu siyen ahuaújchueere'en na'ari siyen tiníniu'ucacu? ¿Ni qui siyen já'ita'a a'utajú'un na'ari seajta siyen a'ij pua'a ti'ihuaújxajtzi'i nusu a'ij pua'a setiú'ujxajta? ¿Ni qui majta seica miyen á'ujtzaahuate'e muá'aju'u, majta a'ij pua'a rij muá'aju'u?

²¹ Aye nu neajta éeni'ici'e tí'itziíine'e ti ayén Dios naatatévi'iraste'en mú'ejmi jemi netí'ij neajtahua'a ne'uun e'ará'asti. Tij caí ayén tiú'ujxe'eve'e a'ame nej ne'íjna jín huaténxiemíjete'en ne'íjna jime'e í mej mu'íití, a'íime í mej a'amua jetze ajtème'ecan, í mej majta amucaí auteájturaa í Dios jemi. A'íi mú a'íin pú'een í mej majta caí xi seicié tiu'umuá'aj mej mi raatapuá'ajta í mej jín auté'itzea'ara, tój na'a ti a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi, mej ruxána'acira'ate'eca'a, mej majta rutevij jín raamuá'itijci í tumin, mej caí ti'iti á'astijre'e, a'íjna í mej jín miyen a'ij pua'a ti'itíjcha'íi.

¹ Nu'uri hua'apua jama'uvé'emuareca'a, neajtahua'a nu neri tñ a'atanéjsin mú'ejmi jemi. Ayee nu rini a'ij ti té'eyu'usi'i tijn: "Mej mi tzáahuati'ira'a jñ se'j a'uxijte'en, ayée pu ruxe'leve'e mej miyen tiu'utaxáj hua'apua í teite nusu hua'íca."

²⁻³ Ayee nu tihua'utániuuche í mej mejmí'i auteájturaa í Dios jemi, neajta na'ijmi'ica í seica. Ijii, nej ye'imuá huatéjvee, nu'uri neajtahua'a niyen che'atá nena'a tihuá'aniuuche net'j huar'j net'í'j hua'apua amuáamuareca'a. Ti pua'a neajtahua'a ne'uun a'atanén, canu ché'e tihua'utá'uuni'ira, a'iné mú'een xu siyen raxí'leve'e nej ti'iti jamuaatasejrate'en í sej jñ ráamu'a'aree ti a'ñin Ciri'istu'u ayén ca'aníjra'a tinaatá'aca nej ni niyen tiu'uxáj a'íjna jetze me'ecan. Ajta a'ñin Ciri'istu'u, capu ayén 'een mú'ejmi jemi t'j se'j ti ca'í rú'uca'anisti'i, sino jé'ecan pu huápi'i tiu'umuáriej mú'ejmi jemi a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

⁴ A'íi pu xaa jñ ayén á'utataihuaca'a í cúruu jetze a'íjna jime'e ti ca'í rú'uca'anisti'ira'ca'a í rutevij jetze. Mí ajta íjii, a'íi pu ruuri seijre'e a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, itejmi, ayée pu che'atá na'a ca'í t'ú'uca'anisti'i a'íjna jime'e tej Ciri'istu'u jetze ajtéme'ecan. Mí teajta iteen, í tej jñ tí'ivaire'e mú'ejmi jemi, teen tu ruuri tá'aju'un í jemin te'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane í Dios.

⁵ Setá'aj siyen hua'ujmua'atziite'en aísí ti pua'a siyen rá'astijre'e se'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e nusu seca'í. Setá'aj huateújsej temua'a naa í ru jetze. ¿Ni qui ayén ari tejamuá'amitiejte'e ti a'ñin Jesús, ti ajta Ciri'istu'u pú'een, a'ñin mú'ejmi jemi huateájturaa? Na'ari ca'í, nusu seri huamuá'itiche.

⁶ Ayee nu ti'ijxe'leve'e ti ij ayén tejamuá'amitiejte'e tej ca'í huamuá'itiche iteen.

⁷ Mí teajta iteen, ayée tu tí'ijhuavii í Dios sej si ca'í ti'iti jñ auteáturan. Catu tiyen ta jime'en rahuahuauu ti ij ayén tejamuá'amitiejte'e tej tiyen te'íjna jñ te'ará'asten, sino sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. Capu amín a'ij, ti pua'a ayén tejamuá'amitiejte'e tej huamuá'itiche nusu teca'í.

⁸ Ayee nu 'een jñ niyen tejá'amua'ixaate'e, a'iné catu te'íjna jñ antítamua'aree tej raatá'ijmii te'íjna ti tzáahuati'ira'a jñ seijre'e, sino teen tu te'íjna jñ antítamua'aree tej ti tiu'utévaire'en te'íjna jime'e ti tzáahuati'ira'a jñ seijre'e.

⁹ Teen tu xaa tiyen tátamua'ave'e te'íjna jime'e ti ca'í t'ú'uca'anisti'i itejmi, teajta te'íjna jime'e sej mú'een seri huateújca'ane í ru tzajta'a í tavástar'a jemi. Ayee tu mú'ejmi jime'en tí'ijhuavii ti ij Dios ayén amuaana'ijmire'en.

¹⁰ Ayee nu ye'imuá huatéjvee niyen tejá'amua'yuse'e ti ij ca'í ayén tiú'ujxe'leve'e á'ara'ani nej ni niyen amuaatamuári'eriste'en ne'íjna jime'e ti nevástar'a ayén tinaa'íjca nej ni r'í'í amuáaruuren. Capu xaa ne'u a'íjna jñ ayén tinaa'íjca nej ámuaté'uuna.

Huá'ateujte'e, a'íi pu ajta ra'antipua'ajte

¹¹ Setá'aj hua'ujtemua'ave'en, ne'ihuaamua'a. Setá'aj r'í'í hua'ujruuren se'íjna jime'e a'ij sej ti'itiújcha'íi. Setá'aj seajta siyen rá'astijre'e í nej jñ á'amua'huavii. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a r'í'í tiú'umua'ati, setá'aj seajta ruxiéhua tí'itechejca. Ti pua'a siyen huárini, a'íi pu mú'ejmi tzajta'a huateáturaasin a'íjna í Dios ti ayén já'amuaxe'leve'e, ti ajta amua'anpuá'ajte'en.

¹² Setá'aj siyen hua'ujteujte'en, xu'iteújpi'itze'axi'ín se'íjna jime'e sej na'ími'i Ciri'istu'u jetze ajtéme'ecan.

¹³ Na'ími'i í mej té'atzaahuate'e, í mej majta íiye tiújse'iri, a'íi mú' á'amuateujte'e.

¹⁴ Ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan a'íjna í ti jñ r'í'í tejamuatá'aca í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciri'istu'u pú'een. Ché'e ajta já'amuaxe'leve'e í Dios. Ché'e ajta a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi na'ijmi'ica. Ché'e ayén teja'uré'enen. Antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Gálatas a'uchéejme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, inee i'i Pablo, naíjmi'ica jamuan í ne'ihuaamua'a í mej nee jamuan yé huateí, teen tu yé tejá'amua'yuse'e mú'ejmi mi sej e'etiújse'ire mu'icacíe u Galacia. Nee nu ne'ín pú'een sej í ti Dios neja'uta'íteca'a. Capu tevi na'a neja'uta'íteca'a, capu ja'atí ajta na'antíhuau sino a'í pu'u í Jesús ti i'i Ciriístu'u, ajta í táatajra'an ti a'ín pú'een í Dios ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³ Ché'e a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciriístu'u, miché'e me'ín rí'i tejamuaatá'an ruxí'evi'ira'a jime'e, miché'e majta rí'i tejamuhuatépu'a'ajte'en í a'amuatzajta'a. ⁴ Ché'e ayén éene'en, a'ín a'í pú'u í tavástar'a huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'ín tu'irájtuaani a'ímej tzajta'a í mej a'ij pu'a'a titetiújcha'íi í mej yen japuan huachéjme íyén chaanaca japua. Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios í tej rájya'upua ti a'ín Jesús ayén huárini. ⁵ A'ij pu jín tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

Capu máaj niuucari í ti jín hua'irátuaasin a'íjna í Dios

⁶ Jé'ecan nu a'ij pu'a'a te'utánmua'a ne'íjna jime'e sej siyen ca'anacan mé rúuhua'ana se'íjna ti amuaatajé sej si ra'ará'astijre'en sej a'ín Ciriístu'u pu a'amua japua huaniú ruxí'evi'ira'a jime'e. Mú'een xu mé rúuhua'ana sej si seicíe tira'ancuré'an seica í niuucari í sej nu'u jín huataújtemua'ave'en.

⁷ Mí ajta caí, capu a'atzu a'ín pú'een sej í niuucari í ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayej ne'ase seica mú'á'amua'itziite'e sej si caí ché'e rí'i tité'ujmua'ate. Tij mecaí miyen tí'itese'e mej seicíe ráaruuren í niuucari ti xaa a'ij tí'itíj jime'en tí'iraxa í Ciriístu'u. ⁸ Aru ti pu'a'a ja'atí ayén seicíe tejá'amua'ixaate'e í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puaijtzi raatá'an. Capu amín a'ij ja'atí ti pú'een ti ayén seicíe tejá'amua'ixaate'e, ti pu'a'a inee na'ari sej ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁹ Tu'uri tiyen tejá'amua'ixa. Teajtáhua'a tu tiyen tejá'amua'ixaate'e yee ti pu'a'a ja'atí ayén seicíe tejá'amua'ixaate'e seica í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puaijtzi raatá'an.

¹⁰ ¿A'íné setí'imua'atze mú'een neetzi jime'e? ¿Ni qui yee nej niyen ráahuausin í teite tzajta'a mej mi rí'i tinaaseíj nusu nej niyen ráahuausin í Dios jemi ti a'ín xaa rí'i tinaaseíj? ¿Ni qui ayén tejamuá'amitiejte'e nej ne'íjna jín niyen tí'itese'e nej ni rí'i tihua'utá'an í teite? Tí pu'a'a ayén té'eme'enche'e nej ne'íjna jín tí'itese'e, capu ché'e rí'iríista á'ame'enche'e nej niyen nicu tí'ijvaire'e í Ciriístu'u.

Capu nu'u ruseíj a'ij tirájteu a'ij ti tí'itíj jín tí'ivaire'e í Ciriístu'u jemi

¹¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si ráamua'ati ti caí ja'atí ruseíj a'ij tirájteu í niuucari í nej jín tejamuá'ixaa. ¹² Canu ra'ancuré'a teite jemi. Capu ja'atí ayén tineemuá'ate, sino í Ciriístu'u, a'í pu tinaataseíjrate a'íjna ti avítzi'ihuaca'a í Dios jemi.

¹³ Seajta mú'een, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij nej tí'ijrri'irejca'a í jéjcu'a'imua netí'ij nauj rá'astijre'eca'a í hua'aye'ira a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. Na'aranca'anéecan nu jín a'ij pu'a'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej Ciriístu'u jemi seijre'eca'a. Nee nu tí'itese'eca'a nej hua'antipua'ajte'en naíjmi'ica. ¹⁴ Jaítze'e nu rá'astijre'eca'a í nevaújsimua'a teecan tihua'aye'ira caí a'íime í nexí'ej teite, í mej Israél jetze ajtémecan, í mej majta miyen tí'itetei netíj inee. Naíjmi'ica nu huatéemua'iti ne'íjna jime'e í nej raayí'tihua'a í taye'irá.

¹⁵⁻¹⁶ Mí ajta Dios, a'í pu na'antíhuau netí'ij caí xi huanú'ihua. A'í pu ajta naatajé a'íjna jime'e ti ná'ancu'uvajxi ruxí'evi'ira'a jime'e. Tí'ij i ra'aránajcheca'a nej ráamua'ati a'íjna ti i'i yaujra'an nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en huá'a tzajta'a a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan. Tí'ij Dios ayén náaru, canu ja'atí jemi a'atanéj ti ij a'ín tinaamuá'aten

a'ij nej ti'ití jín niyen huárini. ¹⁷ Canu neajta ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni huá'umuuaare a'ímej í mej amuacaí antíhuaviihuaca'a netí'ij caí xi inee, sino á'iyen nu ne'uun a'atanéj u Arabia. Aj nu ni'ijta ne'uun á'ume u Damasco.

¹⁸ Huaíca nine'ira'a nu ne'uun é'etee. Aj nu ni ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni ráamua'ati ne'íjna í Pedro. Neajta nu jamuan á'ucatii a'achú cumu hua'apua itieeri. ¹⁹ Seij nu neajta ne'uun a'uséj ne'íjna í Jacobo ti í'li juutzeájra'an í tavástara'a. Canu máaj ja'atí a'uséj ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'íime í mej antíhuaviihuaca'a. ²⁰ Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íin Dios ajta ramua'aree nej caí hua'itzi jín tejá'amuyau'use'e.

²¹ Neajta á'iyen, ne'uun u a'ará'a ne'újna í seij chuéjra'a japua u Siria, neajta ne'újna u Cilicia. ²² Majta a'íime í mej me'uun a'uchéjme í mej majta Círístu'u jemi seijre'e, capu ja'atí nemua'ajcaa.

²³ A'íi mu'u niuucari namuajraca'a tijín: "A'íi pu yeehui a'íin pú'een í ti ajmí'li a'ij pua'a taruurejca'a. Mí ajta íjii pu yeehui ayén tihua'a'ixaate'e á'aye'li í teite mej mi miyen tira'ará'astijre'en í ye'irá'í ti ajmí'li ra'antipua'ajte'emí'icaa." ²⁴ Majta a'íime, rí'í mú tiraatá'aca í Dios ineetzi jime'e.

2

A'íi mú nu'u ra'ancuré'evi'ití a'ímej í mej tiu'uta'aíjti'ire

¹ Tí'ij ari ayén teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a, neajtahua'a nu ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén ne'íjna jamuan í Bernabé. Neajta nu ne'íin a'uví'ití í Tito. ² A'uu nu a'ujnéj ne'íjna jime'e ti Dios ayén ca'aníjra'a naatá'a. A'uu nu tihua'utá'ixaa nain jime'e í niuucari a'ij nej ye'í tihua'ihuá'ixaate'esin ne'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan. Aru avíitzi nu jín niyen huaríj huá'a jemi í mej nu'u tihua'aíjte'e. Aye nu een jín huaríj ti ij caí ja'atí tina'antiú'uuni'li a'íjna jime'e a'ij nej rici. Tí pua'a ayén tina'antiú'uuni'li, capu ché'e ti'ití huatévare'esin a'ij nej rici.

³ Mí ajta caí, capu ayén te'irájraa a'ij mej í seica, tí'ijxe'eve'eca'a a'iné a'íime í mej tihua'ajte'eca'a, camu miyen raata'íteca'a a'íjna jime'e í mej ra'antisíjchixi'ín í runavij, a'iné huá'a jetze pu ajtémecan í griego a'íjna í Tito. ⁴ Aye pu een jín huatasejre itejmi jemi a'iné seica mú avíitzi jín uteájrupi itejmi tzajta'a mej mi tájeeve a'ij tej ti'itítacha'íi iteen í Círístu'u jemi ti a'íin ari tu'irájtuaa. A'íi mú miyen rusejrataca'a mej nu'u téjmi jetze ajtémecan.

Mí majta caí, camu. Metí'ihua'itaca mu'u. Aye mu'u raxí'eve'eca'a micu mej mi titaata'aíjte'en ca'anéjri jime'e. ⁵ Catu a'atzu hua'utá'a mej mi miyen titaatémua'itín, a'iné ayé tu tí'ijxe'eve'eca'a ti auj rí'íríista á'ara'ani sej ráanamua tzáahuati'ira'a jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin.

⁶ Majta a'íime, í mej nú'u huápi'í mú ruxe'eve'e, camu máaj a'ij tirájteu mej mi majta me'ín raanaíjmire'en a'ij nej tihua'ihuá'ixaa í teite í mej caí Israél jetze ajtémecan. Ajta, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mej miyen huápi'í ruxe'eve'e nusu mecaí, a'iné Dios pu ruxí'ej na'a hua'ancuré'evi'itici í teite, matíj mena'a pua'amé.

⁷ Mí majta me'ín, matí'ijta'íj ayén tihua'amitiejte'eca'a ti a'íin Dios ayén che'atá na'a tinaata'aíjte'eca'a ineetzi tíj ajta ayén a'íj tiu'uta'aíjte'eca'a a'íjna í Pedro. Tihua'amitiejte'eca'a ti Dios ayén tinaata'aíjte'eca'a nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan ne'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Mí ajta a'íin, í Pedro, Dios pu ayén tiraata'aíjte'eca'a ti ayén tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

⁸ Aye pu'u na'a, a'iné a'íin ti tí'imuari'eca'a í Pedro jamuan ti ij tiraata'aíjte'en ti a'íin huá'a jamuan u á'ume'en í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi pu ayén che'atá na'a tí'imuari'eca'a ineetzi jamuan nej ni huá'a jamuan u á'ume'en í mej caí Israél jetze ajtémecan.

⁹ Majta me'ín í mej huaíca, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'ii mú a'íin pu'éene'e í mej jee antiújmua'aree a'ímej jemi í seica í mej Dios jemi seijre'e. Tí'ij ari ayén tihua'amitiejte'eca'a ti Dios ayén rí'í tinaatá'a, aj mú mi temua'a naa

tína'ancuré'evi'iti, majta me'ín temua'a naa te'encuré'evi'iti me'íjna í Bernabé. A'íi mú xaa miyen tiraaxí'epi'íntare itejmi jime'e tej nu'u huá'a jamuan u á'uju'un a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en, majta miyen ru jetze mej nu'u a'ímej jemi u á'uju'un í mej Israél jetze ajtémecan.

¹⁰ A'íi mu'u tájhuaviiri'i tej nu'u a'ímej autámua'aree teuche'e í mej caí a'ij té'eviicua'i tej nu'u hua'utévaire'en. Neajta inee, nee nu xaa ahuánca'ane nej ni nexí'evi'ira'a jín niyen huárini.

Pablo pu ra'ajté'axi a'íjna í Pedro a'ujna já'ahua'a u Antioquía

¹¹ Ajta a'íin í Pedro, tí'ij a'uun a'atanéj u Antioquía, nee nu ra'ajté'axi í jemin, a'iné a'íi pu a'uté'itzee tí'itíj jime'e. ¹² Mat'íj caí xi á a'atanéj seica í teteca jamuan a'íjna í Jacobo, ayée pu rijcaa a'íjna í Pedro. Huá'a jamuan pu tí'icua'acare'e a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan. Mí ajta a'íin, mat'íj e'iré'ene a'íime í seica, Pedro pu ayén a'utéjche tí ajtára'ani huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtémecan. Capu ché'e huá'ajaahuate'eca'a a'iné huá'atziine'eca'a a'ímej í mej huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej miyen ra'antisí'iche í runavij.

¹³ Majta í seica í mej Israél jetze ajtémecan, camu majta miyen huaríj jé'iyecan jime'e sino miyen hua'itzi jín rusejrataca'a a'ij tí ajta huaríj a'íjna í Pedro. A'íj pu jín te'uteujhua'itze ajta a'íjna í Bernabé. ¹⁴ Tí'ij ayén tiná'amitiejte'eca'a mej caí miyen r'íi titetiújcha'íca'a tzáahuati'ira'a jime'e a'ij tí tí'itamua'ate í niuucari, mat'íj neseíraca'a í teite niyen tiraata'ixaa ne'íjna í Pedro tíjín: “Mú'ee pej huá'a jetze ajtémecan í mej Israél jetze huanéj. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u tí'ti'á'acha'íi mat'íj a'íime í mej caí Israél jetze ajtémecan. Pecaj xaa ne'u piyen tí'ti'á'acha'íi. ¿A'iné een jime'e piyen huá'aruure pe'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan mej mi miyen te'araúrasten tihua'aye'ira a'íime í mej Israél jetze ajtémecan?”

Dios pu ayén najími'ica huirátuaasin mat'íj mana'a mej té'atzaahuat'e

¹⁵ Teen tu huá'a jetze ajtémecan te'íjna jime'e tej Israél jetze huanéj. Catu huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej auté'itzea'ara í Dios jemi. ¹⁶ Teen tu tiyen ramua'aree a'ij tí een í Dios jemi tí ja'atí rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu xaa ne'u tí'ti' a'ij tiraatévaire'en a'íjna í ja'ati tí pua'a nain jín araúrasten a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, sino a'íi pu xaa rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi tí pua'a a'íin ra'ará'astijre'en í Jesús tí ajta í'í Círíistu'u. Teajta iteen, ayée tu teajta iteen teri rá'atzaahuat'e te'íjna í Círíistu'u tí ajta í'í Jesús tej tí tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'íjna í Círíistu'u. Catu xaa ne'u ra'ará'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta a'iné capu ja'atí rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi tí pua'a ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁷ Ari tí pua'a ayén te'irájra'ani tej tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín huateáturan mat'íj a'íime í mej caí Israél jetze ajtémecan te'íjna jime'e tej tiyen ráahuausin tej tí tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan jemin í Círíistu'u, ¿a'iné na'quí huataújmua'a? ¿Ni qui ayén huataújmua'a tí Círíistu'u ca'aníjra'a tatá'a tej tí tiyen a'ij pua'a tí'titacha'íi? Capu xaa ne'u, capu a'atzu. ¹⁸ Mí neajta inee, tí pua'a neajtahua'a nena'a ra'utéjcheni nej ra'ará'astijre'en í nej nejmi'í raatapuá'ajtaca'a nej niyen rá'astijre'eca'a, tí pua'a niyen huárini neajtahua'a, ayée pu huataújmua'a tíjín yee na'uté'itze tí'tíj jime'e net'íj amuacaícan raatapuá'ajtaca'a.

¹⁹ A'íj pu jín, net'íj rá'astijre'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu teja'uré'ene tí caí huatári'íristareca'a nej nain jín aráne'astijre'en. A'íj pu jín ayén pu huataújmua'a, cu xíee nej huamí'í jemin a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta nej ni ruurican huateáturan í Dios jemi. ²⁰ Naac'íi ajta ineetzi mej mi miyen náaruuren mat'íj rá'utatai í Círíistu'u í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e nena'a ruurican huateájturaa sino ruurican nu huateájturaa a'iné Círíistu'u pu ruurican seijre'e neetzi jetze. Ajta a'ij nej r'íi tí'tíncha'íi íjii nej nauj ratéhua'ira'a, ayée nu aránca'ane ne'íjna jime'e nej ra'ará'astijre'en ne'íjna tí í'í

yaujra'an pú'een í Dios. A'íi pu icu naataxí'eve, ajta huataúra'a ti huámi'ini neetzi jetze me'ecan.

²¹ A'íj nu jín caí mé rúujisin ne'íjna í ti Dios jín rí'i tinaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayej xaa ne'u, ti pua'a rí'iríistanche'e ti ja'atí ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti nain jín ra'ará'asten a'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e tí'ití huatevaíre'enche'e ti huamí'i í Círíistu'u.

3

Jíme'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, ajta í mej té'atzaahuat'e

¹ Mú'een, mi sej Galacia a'uchéjme, caxu a'atzu mé úumua'aree mú'een. ¿A'ataani á'amuaaxiéenereca'a sej si siyen a'ij pua'a mé titeumuá'aren? Mú'ejmi jemi tu temua'a naa tejámuaatá'ixaa mej rá'utatai me'íjna í Jesús ti ajta í Círíistu'u.

² Niché'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné sej si éeni'icí'e ra'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? ¿Ni qui se'íjna jín sej rá'astijre'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajta na'ari se'íjna jín sej rá'atzaahuat'e'eca'a í sej ráanamujri'i itejmi jemi? ³ ¿Ni tzaa siyen rí'i huápi'i caí mé teuúmua'aree? Ayej xu ra'utéjhuii sej si siyen araújca'ane se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¿Ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej si siyen raanaíjmire'en sej ra'ará'astijre'en í tavástar'a se'íjna jime'e sej ru jetze a'ij tirájteu rujíimua'a sena'a? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri.

⁴ Naíjmi'i tíj na'a í ti Dios jín rí'i tejamuatá'a, ¿ni qui ayén tejamuá'aruu ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti nain tejá'uveti? Mí ajta, capu xaa ne'u a'ij ámitieere'e ti pua'a nain tejá'uveti nusu caí. ⁵ ¿A'iné een jime'e Dios raata'íteca'a í ruxiéjniu'uca ti a'ín mú'ejmi jemi huateáturan? Ajta, ¿a'iné een jime'e Dios ayén tiu'umuá'ariej mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti raaré'an í tí'imuari'íhua ti huápi'i ruxe'eve'e? ¿Ni qui ayén huaríj a'íjna jime'e sej ra'ará'astijre se'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Capu a'atzu xaa ne'u, sino ayée pu'u huaríj a'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e'eca'a í tej teri tejamuá'ixaa.

⁶ Ayej pu che'atá na'a té'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í Abraham teecan a'ij ti Dios tiraata'ixaa. A'íj pu jín, Abraham rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. ⁷ Setá'aj siyen ráamua'aree se'íjna ti jíme'en yee matíj mena'a pua'amé í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú nu'u a'ín pú'een í mej jetzen airáane a'íjna í Abraham teecan.

⁸ Ajta, jéjcuá ímuá, a'íi pu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze ti Dios ayén tihua'atá'acare'en a'íimej í mej caí Israel jetze ajtème'ecan mej mi rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e í mej té'atzaahuat'e, micu. Ajta a'ín í Dios, amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Abraham teecan a'íjna í niuucari ti jíme'en Dios hua'irájtuaani, ayén tíjín: “Naíjmi'ica í teite í mej huachéjme íiyen chaanaca japua, nee nu yee rí'i tihua'utá'asin mú'etzi jime'e.”

⁹ A'íj pu jín, naíjmi'ica í mej té'atzaahuat'e, Dios pu rí'i tihua'utá'asin jamuan a'íjna í Abraham teecan ti ajta rá'atzaahuat'e'eca'a í Dios.

¹⁰ Mí ajta a'íime í mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, naíjmi'ica pu puaíjtzi huatá'asin í Dios, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Puaíjtzi pu yee tiraatá'asin ja'atí ti na'a ti caí nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti ye'í té'axa jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.” ¹¹ Ajta a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, capu rí'irí ti a'ín ayén ráaruuren í ja'ati tí'ij ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi. Ayej pu'u éene'e já'araa a'iné ayée pu ajta té'eyu'usi'i tíjín: “A'íi pu hui ti rí'éene'e jín huateájturaa í Dios jemi, a'íi pu yee ruuri a'ame a'íjna jime'e, icu, ti a'ín ayén té'atzaahuat'e.”

¹² Tí pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna ja'atí té'antzaahuat'en, sino ché'e ra'ará'astijre'en pu'u a'íjna í niuucari a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “A'íjna ti yee ayén ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'i í niuucari jetze, a'íi pu yee a'íjna jín rí'i tí'itiújcha'íi a'ame.”

Single Line Composer ¹³ Ajta a'íjna í Círíistu'u, a'íi pu tu'irájtuaa ti ij caí puaíjtzi táaci'iti a'íjna jime'e tej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta. Puaíjtzi pu xaa raací'i ta jetze me'ecan a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Puaíjtzi pu yee raatá'asin ja'atí ti na'a

mej rá'atatan í ciyej jetze.” ¹⁴ Ayee pu a'íjna jín tiráaruu ti ij ayén tihuá'uci'iti a'ímej í mej caí Israel jetze ajtémecan a'íjna í ti jín Dios r'íi tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan, ti ij ajta tej te'íjna jín té'atzaahuat'e tej tij ra'ancuré'an te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ij ti a'ín ari te'ataújratziiri'i.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'ajta ajta a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i

¹⁵ Casi'i, ne'ihuaamua'a, tiché'e te'íjna jín tiu'utaxáj a'ij ti tí'irineca tej ti teuj yen huachéjme íyen chaanaca japua. Tí pua'a ja'atí ari ra'uyú'uxaca'a í cuapée jetze í mej jín ra'ancuré'an í tí'á'ara'an í ja'atí ti huamí'i, ti pua'a ari ayén té'eyu'usi'ihua a'ij ti tiraavíjete'e, capu rí'irí ti ja'atí ti'ití máaj jetzen ra'uyú'uxa. Ruxe'eve'e mej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'ihua.

¹⁶ Me'ecui xaa, Dios pu ayén ajmí'i te'ataújratziiri'i ti'itíj jíme'e a'íjna jemi í Abraham teecan, ajta a'ímej jemi í mej jetzen a'iránejsin. Aru, capu ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tihuá'uci'itíche'e í mej mul'iití a'iránejsin a'íjna í Abraham teecan jetze, sino ti ayén tiráaci'itíche'e í ti seáj na'a a'iránejsin. Ajta a'ín ti seáj na'a, a'ii pu a'ín pú'een í Ciriistu'u.

¹⁷ Ayee pu huataújmua'a a'íjna. Amuacaícan, Dios pu ayén raatá'a í runiuuca í Abraham jemi a'ij ti teja'uré'enejsin. Tí'ijta ari teuumé'eca a'achú cumu muáacuacientos nine'ira'a japuan seité japuan tamuáamuata'a, aj pu'i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ij pu jín, capu rí'irí ti a'ín niuucari ra'uré'uuna a'íjna ti jín Dios amuacaícan tihuau'íjca í Abraham teecan jemi. A'ij pu jín aúche'e tí'ivaire'e a'íjna í ti jín tihuau'íjca.

¹⁸ Ayee pu'u tí'een, a'iné ti pua'a ti'ití ayén tiráaci'iti seáj í ja'atí a'íjna jíme'e ti a'ín niuucari í mej jín tí'ajta ayén tiraatá'aca, capu ché'e ayée na'a éene'e a'ame ti ayén tiráaci'iti a'íjna jíme'e ti ja'atí ayén te'ataújratziiri'i ti ayén nu'u teja'uré'enejsin. Ajta a'ín Dios, a'íi pu ruxí'evi'ira'a jín ayén rí'í tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan a'iné ayée pu te'ataújratziiri'i.

¹⁹ Tí pua'a ayén een, ¿a'iné ti i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Ayee xaa ne'u, ayée pu een jín raateájtuaa huá'a jemi mej mi ráamua'aree nain jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu éene'e á'ame'enche'e ajta na'a caí huatasejre'enche'e a'íjna ti jetzen huanéj a'íjna í Abraham teecan a'ij ti ayén Dios tihuau'íjca ti ayén té'eme'enche'e. Ajta a'ín í niuucari í mej jín tí'ajta, capu Dios ruseáj raateájtuaa huá'a jemi, sino a'íme í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'íi mú majta raaxí'epi'intare mej mi huá'a jemi raateájtuaani me'íjna í niuucari.

²⁰ Ayee pu'u na'a, ti pua'a ayén seijre'e seáj ti 'íxi'epi'in, a'íi pu tihua'utévaire'esin naíjmi'lica í mej tí'irixaate'e, mej mi ra'antipuá'ajte'en. Mí ajta, seij pu'u pú'een í Dios. Ruseáj pu ayén tihuau'íjca, ajta ruseáj pu raanaíjmire.

Jíme'en í ti jín tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej tí'ajta

²¹ ¿A'iné na'a jí? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti seicié té'axa a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta, ajta seicié té'axa a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i? Capu xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén tí'iri'iriistache'e ti taatá'acare'en tej rúurijche'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti huateájturaa a'ímej jemi, aj pu xaa, icu, rí'iriistaca'a tej rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jíme'e tej rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²² Mí ajta, a'íjna í niuucari jetze, ayée pu té'axa mej nu'u naími'i miyen auteájturaa í Dios jemi, a'achú mej mena'a pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua. Ayee pu een jín té'axa ti ij a'íjna jín rí'iriistan ti a'ín Dios te'ataújratziiri'i ti tihuá'uci'iti a'íjna jíme'e mej ra'ará'astijre'en me'íjna í Jesús ti ajta í Ciriistu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu'u na'a ti a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'ímej pu tí'ici'iti a'ímej í mej miyen té'atzaahuat'e.

²³ Tí'ij caí xi huatasejre í Ciriistu'u tej ti tiyen ra'ará'astijre'en, ayée pu éeni'ici'e seijre'eca'a cumu tej aiteánami'ihuaca'a a'íjna jíme'e ti ca'anín jín tacha'í a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ayee tu éene'e huateájturaa a'ájná'imua tíj na'a ti yú e'iré'ene tíj íjii ayén huatasejre a'íjna í tej teri ticu rá'atzaahuat'e. ²⁴ A'ij pu jín, ayén pu tacha'í a'íjna

í niuucari ajta na'a caí huatasejre'en í Ciríistu'u tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre tel'íjna í Ciríistu'u.

²⁵ Me'ecui xaa ne'u, a'iné ari huatasejre í tej jemin rá'astijre'e, capu ché'e tacha'i a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²⁶⁻²⁷ Naími'i xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios se'íjna jime'e sej rá'astijre'e se'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, a'iné Ciríistu'u pu á'amuanee'e sej si'i siyen éene'e xá'ara'ani tíj a'íjna, setíj sena'a pua'amé huámua'i'ivijhuaca'a í jemin.

²⁸ A'íj pu jín, caí ché'e mé'e já'ahua'a í ti Israél jetze ajtémecan, na'ari ti jí'i Griego. Capu ajta mé já'ahua'a í Ciríistu'u jemi í ti jí'i se'íj ti ca'anéeri jín tí'imuari'e nusu í ti ruxiéehua jín tí'imuari'e. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e í Ciríistu'u ti pua'a ja'atí teáata'a pú'eenen nusu 'íita'a na'a, a'iné najmi'i xu Ciríistu'u jetze ajtémecan. Mú'een xu xaa sej teitejra'a pú'een í jemin.

²⁹ Ajta, ti pua'a siyen Ciríistu'u jetze ajtémecan, a'íj xu jín seajta yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íi pu tejá'amuaci'iti a'íjna ti jín Dios te'ataújratzi-iri'i.

4

Ciríistu'u pu'u raayí'iti ti rí'i taateájtuaani tí'ij Dios taatéya'upuajta

¹ Niché'e niyen neajta sej tiu'utaxáj. A'íjna í ja'ati ti ayén nain tiráaci'iti, meenti auj pá'ari'ista, ayée pu che'atá na'a een tíj ajta se'íj ti ca'anéeri jín tí'imuari'e. Capu amín a'íj ti ari nain ti'á'ara'an pú'een. ² Ruxe'eve'e ti a'íin hua'ará'astijre'en a'ímej í mej racha'íi, í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej tiú'ucha'íin nain í ti'á'ara'an ajta na'a caí ari ayén te'araúrasten a'achú pua'an nine'ira'a ti ari píti'ihuáujxi'epi'íntari'iri'i í táatajra'an jemi.

³ Ayee pu che'atá na'a éene'e já'araa itejmi jemi. Tí'ij caí xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen tí'itaci'iti a'íjna í ti ari píti'ihuáujxi'epi'íntari'iri'i, ayée tu éeni'ici'e sejre'eca'a matíj a'íime í mej ca'anéeri jín tí'imuari'e a'iné teuche'e tu rá'astijre'eca'a í tihuá'aye'ira í mej rujímua'a mena'a rájteu í mej Israél jetze ajtémecan.

⁴⁻⁵ Mí ajta Dios, tí'ij ari teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti jetzen ayén raaxí'epi'íntare, a'íi pu ruyauj a'uta'íteca'a ti yé ve'ecáanen. Ajta a'íin yaujra'an, a'íi pu huanú'ihuaca'a í 'íita'a jetze, ajta ayén tiraaci'íi ti ayén tira'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, ti ij a'íin hua'irájtuaani a'íime í mej ca'anéeri jín rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, tej ti tiyen ra'ancuré'an nain a'íj ti tiraavíjte'e ti titáaci'iti a'íjna jime'e ti Dios ayén taatéya'upuajtaca'a.

⁶ A'iné mú'een xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, Dios pu ye'uta'íteca'a í ruyauj xiéjniu'uca tí'ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan í á'amuatjazta'a. A'ii pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén rájee tíjín: “Abba, mí pej ní'ya'upua.” ⁷ A'íj xu jín caí ché'e ca'anéeri jín tí'imuari'e sino xu'uri yaújmua'ame'en pú'een. A'iné mú'een xu'uri yaújmua'ame'en pú'een, Dios pu ajta ayén amuáaruu ti tí'itíj tejamuáaci'iti.

Pablo pu a'íj té'ujmuajca a'íimej jime'e í mej té'atzaahuat'e

⁸ Jécua ímuá, setí'ij caí xi ramua'ajcaa í Dios, mú'een xu ca'anéeri jín tihuá'avaire'eca'a a'íimej í mej caí miyen huatasejre mej mi diosoi pu'éene'en muá'ara'ani sino teite mu'u miyen tí'ijxe'eve'eca'a. ⁹ Aru íjii, sej seri ramua'ate í Dios nusu íjii ti Dios rí'í tejamuata'a a'íjna jime'e ti á'amuaumajte mú'ejmi, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti tí'ití ca'aníjra'a amuaatá'an sej si'i seajtáhua'a ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira ti caí tí'itíj vaire'e, í ti caí amuatá'acare'e sej rí'í me títeumuámua'are'en? ¿Ni qui siyen huataúra'an sej seajtáhua'a ca'anéeri jín tiu'utévaire'en se'íjna jime'e í niuucari?

¹⁰ Mú'een xu siyen tiraayí'itihua'an se'íjna jime'e ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen tí'ití a'íj huaríj na'ari í máxcira'i ti jetzen tí'ití teja'uré'enejsin nusu a'ájna tí'ij ari píti'irici víita'ari tzajta'a ca'ín xíjcata'a. Seajta se'íjna autámua'areeri'i í nine'ira'a í mej jetzen miyen tí'ijri'ire tí'itíj jime'e. ¹¹ A'íj nu jín niyen tí'itziíine'e mú'ejmi jime'e. Ayej ne'ase capu tí'itíj huatéva'i nain í nej jín tiu'umuáriej mú'ejmi tzajta'a.

¹² Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amuahuvii sej siyen rijca netíj inee. Ayee nu neajta ti'tíncha'íica'a setíj mú'een, setí'ij caí xi ramua'ajcaa í niuucari í mej jín tí'ajta. Netí'ij ne'uun á'ucatii a'amua jamuan, caxu ti'itíj jín auteájturaa ineetzi jemi. ¹³ Netí'ij amuacaícan tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani, ayée nu tí'icui'ican jín niyen huaríj. ¹⁴ Jéihua pu huápi'i ámuaatamuári'eristareca'a a'íjna jime'e nej niyen tí'icui'icaa. Mí seajta mú'een, caxu naataxána'ajve. Caxu seajta naatéxiehuataca'a, sino temua'a xu naa tína'ancuré'evi'iti yee cumu nej a'íjn pu'éene'en seij ti tí'ivaire'e u ta japua na'ari nej inee a'íjn pu'éene'en í Ciriístu'u ruseíj ti ajta i'í Jesús.

¹⁵ ¿A'ii tá'uj tzaa huaríj sej si caí ché'e siyen rí'í naa tiú'ujtemua'ave'e setíj sejmí'i éene'e netí'ij ne'uun á'ucatii a'amua jamuan? Jee xaa ne'u, ri'irí nej niyen raataxáj tzaahuati'ira'a jime'e yee ti pua'a ri'iríistanche'e a'ájnámua sej siyen huárini, ayée xu ra'itatu'utú'unche'e í á'amujá'isi, seajta naatatú'utu'ute'enche'e ineetzi. ¹⁶ ¿A'iné na'a qui? ¿Ni seri néjcha'íire'e se'íjna jime'e nej niyen tzaahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e?

¹⁷ Majta a'íime í teite, jeíhua mú á'aviicua'ire'e mej mi amuaatémua'itín mej mi rujíimua'a mú'ejmi jime'e huaújtemua'ave'en. Ayee mú tí'ijxe'eve'e tej tij jál'ita'a a'utáciine sej si caí ché'e á'aviicua'ire'e téjmi jamuan sino sej si siyen sicu rí'í tihuá'axe'eve'e a'ímej. ¹⁸ Naa pu xí'epi'ín ti pua'a ja'atí á'aviicua'ire'e sej si rí'í tiraatéxe'eve'en. Ajta capu ayén ruxe'eve'e nej ne'uun á'ucatii a'amua jamuan. A'í pu'u ché'e a'íjn a'utéviicua'ire'en a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e ti í'ixi'epi'ín.

¹⁹ Mí sej ní'ití'irijmua'a, jeíhua nu tirajpuá'ítzi na'ame mú'ejmi jime'e, ayén cumu í 'íita'a ti ra'utacu'íine pa'ari'í jime'e. Ayee pu té'eme ajta sena'a caí siyen che'atá sena'a rí'í titetíjcha'íi tíj a'íjna í Ciriístu'u. ²⁰ Canu a'atzu ramua'aree a'íj nej ye'í huárini mú'ejmi jime'e. Rí'í cu nena'a ne'uun á'ucati'jche'e mú'ejmi jemi nej ni'í caí ché'e tejá'amua'ayuse'e nena'a, sino nej ni tejamuá'ixaate'en senese'íiraca.

A'íjna í Agar, ajta a'íjna í Sara, í tej jíme'en yaú'itíeé tá'ara'ani í mej hua'apua

²¹ Setá'aj siyen tinaatá'ixaate'en mú'een mi sej siyen raxí'eve'e sej si ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, ¿ni tzaa secaí siyen tiráanamujri'í a'íj ti té'axa a'íjna jetze í niuucari? ²² Ayee pu té'eyu'usi'í ti nu'u hua'apuaca típe'eristemua'a í mej teteca a'íjna í Abraham teecan. Seij pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, ajta í seíj, a'í pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e.

²³ A'íjna ti huanú'ihuaca'a a'íjna jetze í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, a'í pu nu'u che'atá na'a ayaana éene'en huanú'ihuaca'a matíj í tí'irí. Ajta nu'u í seíj, a'íjna ti nu'u huanú'ihuaca'a jetzen í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e, a'í pu a'íjna jín huanú'ihuaca'a ti nu'u Dios ayén jín te'ataújratziiri'í.

²⁴ Ri'irí tej tiyen raataxáj ti ayén huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ayén té'eyu'usi'í. A'íime í 'uuca í mej hua'apua, ayée mú huataújmua'a í niuucari ti hua'apua ti jín Dios tihuau'íjca í teteca jemi. Seij niuucari pu a'uun é'eme'ecan í jirí japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Sinaí. A'íj mú jetzen a'iránejsin a'íime í tí'irí í mej tiu'utévaire'esin ca'anéeri jime'e. Ajta a'íjna í niuucari, a'íj pírici a'íjna í 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Hagar. ²⁵ A'íjna í Hagar, ayée pu huataújmua'a a'íjna í jirí í Sinaí, ti a'uun a'utacá'a u Arabia. Ayee pu ajta huataújmua'a chajta'a ti é'esiejre'e u Jerusalén, a'iné aúche'e pu ca'anéeri jín tí'imuari'e jamuan í yaújmua'ame'en.

²⁶ Ajta a'íjna í Jerusalén ti ta japua é'eme'ecan, a'í pu ruxiéehua á'uche'ecan. Ajta a'í pu pú'een í tanáana. ²⁷ Ayee pu'u na'a a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Pajta mú'ee, ti caí ché'e mua'utacu'íini, patá'aj ca'anín jín huá'ayeinixi'ín.

Ayee pej huárini, a'iné pepu'uri jaítze'e tiyaúumua'a pua'amé mi pej caí ja'anáj autájucataca'a caí a'íjna í 'íita'a ti rucín jamuan huáhuui.

²⁸ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, ayée xu che'atá sena'a seijre'e tíj a'íjna í Isaac ti a'íjna jín airáane ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'í. ²⁹ A'ajná'imua a'íjna í yaujra'an ti ayén

che'atá na'a éene'en huanú'ihuaca'a matj í t'írí, a'íi pu a'ij pua'a tiráaru a'íjna í yaujra'an ti ayén huanú'ihuaca'a a'íjna jime'e í t'ímuari'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta íjii, ayée pu che'atá t'íirineca.

³⁰ Mí ajta, ¿a'iné té'axa í yu'uxari jetze? ¿Ni qui ayén tijín yee: “Patá'aj yeehui raatamuárite'en pe'íjna í 'íita'a ti ca'anéeri jín t'ímuari'e, pajta yeehui í yaujra'an”? Jee xaa, a'iné capu yee ja'anáj t'ítí t'íjci'íti a'íjna í yaujra'an í 'íita'a ti ca'anéeri jín t'ímuari'e, sino “nain pu yee t'íjci'íti a'íjna í yaujra'an í 'íita'a ti ruxiéehua á'uche'ecan.”

³¹ A'íj pu jín, ne'ihuaamua'a, catu te'íjna jetze airáne a'íjna í 'íita'a ti ca'anéeri jín t'ímuari'eca'a. Catu xaa ne'u, sino a'íj tu jetzen airáne a'íjna í 'íita'a ti ruxiéehua á'uche'ecane'e.

5

Mej nu'u caí taúra'acare'en mej ca'anéjri jín t'ímuari'e

¹ Círíistu'u pu tu'irájtuaa tej ti taxiéehua á'ujujhua'ane'en. A'íj xu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej siyen ca'anéeri jín t'ímuari'e. A'íi pu xaa á'amuaamuarí'eristée a'ame.

² Neajta inee, i nej i'i Pablo, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen huataúra'an mej ra'antisíjchixi'in í a'amua navij jetze, capu ché'e a'atzu jamuaatévaire'esin í Círíistu'u. ³ Neajta nu niyen tiraatá'ixaate'esin tzaahuati'ira'a jime'e ja'atí ti na'a ti ayén huataúra'an mej ra'antisíjche í naviira'an jetze, ayée pu ajta ruxe'eve'e ti a'íin nain jín ra'ará'astijre'en t'íj na'a a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í niuucari í mej jín t'íaijta.

⁴ Mú'een, mi sej nu'u siyen rahuaahuau sej si r'íéene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, mú'een xu seri mé rúurie se'íjna í Círíistu'u. Mú'een xu ajtacíj jemin a'íjna í ti r'íi tejamuaatá'a. ⁵ Mí teajta iteen, teen tú te'íjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios te'íjna jime'e tej té'atzaahuate'e. Ayee tu een jín arátaca'anéecan jín rachú'eve'en ti ayén titáaci'íti tej ti tiyen r'íéene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ij tej t'íijxe'eve'e.

⁶ Ayee pu'u t'íeen, a'iné í Círíistu'u jemi, capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí ari ra'antisíjcheca'a í runavij nusu caí. Mí ajta, a'íi pu xaa jetzen ruxe'eve'e ti ja'atí ayén hua'utaxí'eve'en í teite a'íjna jime'e ti té'atzaahuate'e tzaahuati'ira'a jime'e.

⁷ Temua'a xu sejmí'i siyen t'íjri'irejca'a. ¿A'ataani tejamua'antiú'uuni'iri'i sej si caí ché'e siyen rá'astijre'e se'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna? ⁸ Capu xaa ne'u ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca a'íjna ti á'amuajee, sino seij pu ja'atí jetze me'ecan.

⁹ Ayej ne'ase ti ayén che'atá na'a á'amuaruure t'íj ajta ayén raruure í pan í mej rana'achite me'íjna í levadura t'ítí. Aj pu'i rárutixi'in nain japua í pan tzajta'a. ¹⁰ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti tavástar'a caí amuaatá'a sej seicié tiú'umua'ati. Ajta a'íin í ja'atí ti tejamua'antiú'uuni'i, tavástar'a pu puaíjtzi raatá'asin, ja'atí ti na'a ti ayén rici.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ihua'u, ne'ihuaamua'a, ti pua'a niyen nena'a tejá'amua'ixaate'e ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej ra'antisíjche í runavij, ¿a'iné een jín miyen mauj a'ij pua'a neruure? Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e, capu ché'e ja'atí nejaaxiéete'e a'ame a'íjna jime'e nej niyen tejá'amua'ixaate'e ti Círíistu'u huamí'i í cúruu jetze. ¹² Ajta jíme'en a'ímej í mej tejamua'antiú'uuni'i, ayée pu tina'aráanajche ineetzi, ti ru'uráxuaahua í nahuaa ti ij nain jín hua'atésijchixi'in.

¹³ Mí seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, Dios pu ayén amuaatajé sej si'i ruxiéehua á'ujujhua'ane'en, sicu. Ayee pu i éene'e, caxu huataúra'an sej si siyen ché'e sena'a t'íjri'irée a'ij ti tejamua'amitiejte'e í ti a'ij pua'a een jime'e, sino setá'aj huateújvaire'en rujímua'a se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en. ¹⁴ Setá'aj siyen r'íi titetiújcha'íi a'iné t'íj na'a ti té'axa jetzen í niuucari í mej jín t'íaijta, nain pu araúrastejsin seij jime'e í niuucari ti ayén yee: “Patá'aj yee raxí'eve'e pe'íjna í axí'ej tevi patíj aseíj t'íaxe'eve'e.” ¹⁵ Tí pua'a seuj siyen a'ij pua'a tiú'uxajta, na'ari seuj siyen titetiújcha'íire'e se'íjna jime'e sej chueere'e, r'íi xu'u mú'een sej si caí ahuaújpua'ajte'en rujímua'a.

Jíme'en a'íjna ti ta tzajta'a huiránineica, ajta a'íjna ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios airánineica

¹⁶ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj siyen tí'ijrí'irée sej se'íjna jetze arájca'ane'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si caí siyen ra'ará'astijre'en se'íjna í ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í a'amua tzajta'a. ¹⁷ Ayee pu'u, a'iné í xí'evi'ire'ara'an ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í tzajta'an í ja'ati, a'íí pu rájcha'íire'e í xí'evi'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íí mú miyen tiújcha'íire'e. A'íj xu jín caí ja'anáj á'aturaaven ti'itíj jime'e sej si caí siyen huárini a'ij sej riníche'en.

¹⁸ Mí ajta, ti pua'a a'íín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen ra'ará'astijre'en a'ij ti a'íín tí'ijxe'eve'e, capu ché'e mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'en ti'itíj jime'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁹ Temua'a pu tirá'amitiejte'e a'ij ti ríci ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í tzajta'an. Ayee mú ríci í teite, metí'ixana'acire'e, majta a'ij pua'a titejá'ujjhuane'en. Cha'a na'a mú taúra'aca seica jamuan í teite. ²⁰ A'íí mú majta huá'anajche a'ímej í mej caí diosi pú'een, majta mú huá'achahua'iraca í ruxí'ej teite. Jé'ecan mú tiújcha'íire'e muá'aye'i seica jamuan. Camu majta rí'í tí'iru'ixaate'e. Majta mú á'ujchuéere muá'aye'i. Jé'ecan mú majta runé'usi'ite'e muá'aye'i me'íjna jime'e mej tiú'uteúra'ate'en nain. Já'ita'a mú a'utací'ica muá'aye'i. Majta téhuiicare'e muá'aye'i seica jemi me'íjna jime'e mej seicié tí'imua'atze.

²¹ Jé'ecan mú majta tí'inecua'atze í tihua'áa í seica, majta rutá'aruaijve'e. Meta'aruáj mú ruxí'ehua á'ujjhuane'e muá'aye'i jamuan í mej tí'iyeste ti'itíj jime'e. Tíj na'a ti ayén a'ij pua'a een, ayée mú ríci a'ííme í mej ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ííme í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íí, capu xaa ne'u ayén tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e.

²² Mí majta a'ííme í mej jetzen arájca'ane me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú rí'í titetiújcha'íí. Mehuá'axe'eve'e mú muá'aye'i í seica í teite. Maújtemua'ave'e mú muá'aye'i. Temua'a pu naa rí'í huateápua'areca'a í huá'a tzajta'a. Majta raayí'iti mej te'utáviicua'i me'íjna jime'e ti huá'amuarí'eriste'e. Rí'í mú majta tihuá'acha'íí muá'aye'i í ruxí'ej teite. Rí'í mú tí'iteteite a'ííme. Camu tí'itíj jín auté'itzaara í seica jemi.

²³ Rí'í mú tí'itíjcha'íícan jín mé á'ujjhuane. Camu majta rí'í a'ij rij muá'aye'i. Ajta a'íímej jime'en í teite mej miyen 'een, capu mé'e já'ahua'a seij í niuucari ti ayén huá'a jetze tí'itíj jín te'upuá'ajte'en. ²⁴ Majta a'ííme, í mej jetzen ajtémecan í Círíistu'u, mu'uri nain tí'iteca'a me'íjna jime'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a mej mi caí ché'e a'ij pua'a titetiújcha'íí. ²⁵ Tí pua'a tiyen ruurican huateáturan í Dios jemi te'íjna jime'e tej jetzen arátaca'anen te'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tiché'e teajta tiyen rí'í tí'itítacha'íí te'íjna jime'e tej teajta jetzen arátaca'anen te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an jetze.

²⁶ Tiché'e caí á'atatzaahuate'e tí'itíj jime'e. Tiché'e teajta caí ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti huatétane'usi'ite'en tajímua'a. Tiché'e teajta caí tihuá'anecua'atzi'ira í tihua'áa í taxí'ej teite.

6

Mej nu'u huateújvairé'en seíj ajta seíj

¹ Ne'ihuaamua'a, ti pua'a seíj mú'een auteáturan tí'itíj jime'e, setá'aj siyen huárini. Ché'e seíj mú'een rí'í ráaruuren. Ajta a'íín ti rí'í ráaruurejsin, ché'e a'íín pu'éene'e í ti jaítze'e araujca'anée a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e ajta rí'í tí'itíjcha'íícan jín ayén rí'í ráaruuren, ajta caí yá'uhua'anan tí'irí'iri ti tí'ití ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén che'atá na'a auteáturan tíj ajta í seíj. ² Sej si ra'ará'astijre'en í niuucari ti Círíistu'u jetze me'ecan. Ruxe'eve'e sej siyen huateújvairé'en seíj ajta seíj se'íjna jime'e ti ja'atí te'utáviicua'i a'íjna ti raatamuári'eriste'e.

³ Ayee pu'u, a'iné ti pua'a ja'atí ayén tiraatámitiejte'e ti a'íí na'a ruseíj jeíhua ruxe'eve'e, ti pua'a caí tí'ití, a'íí pu rucuanamuan ruseíj í ru tzajta'a. ⁴ Mí ajta, ché'e ayén éene'en ti ja'atí ti na'a ayén tiráamua'ati a'ij ti tí'imíjhuaca ruseíj. Tí'ijta ayén huarín, aj

pu xaa ri'iríista a'ame ti ahuaújtzaahuat'e'en, aru a'íi pu'u na'a a'íjna jime'e ti ari tiú'uruu rusej. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame ti a'íin ayén ahuaújtzaahuat'e'en a'íjna jime'e ti ayén nu'u jaítze'e ruxe'eve'e caí í ruxí'ej tevi. ⁵ Ché'e ayén éene'en a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ti na'a ayén rá'aviicua'iran a'íjna jime'e ti raatamuári'eriste'e.

⁶ Ajta a'íime ti ja'atí ayén tihua'amua'ate a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, miché'e me'ín c'j tiraatá'an í ti jín huatéújvaire'en a'íjna ti tihua'amua'ate.

⁷ Caxu siyen rucuanamua. Capu ri'irí sej raatéxieehuata í Dios, a'iné a'íi pu tiu'utanáj-chita a'ij ti tiraavijte'e. A'achú sej caj tiu'utá'an, ayée pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti.

⁸ A'íjna í ja'atí ti ayén ti'itíujcha'íi ti ij ayén rí'í tiraatá'an í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiráninei í tzajta'an, ayée pu tí'iraci'iti ti tejá'urieeni a'íjna jime'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een.

Ajta a'íin í ja'atí ti ayén rí'í ti'itíujcha'íi ti ayén rí'í tiraatá'an a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tí'iraci'iti ti ayén ruurican huatéaturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. ⁹ Tiché'e caí taxieemijte'e te'íjna jime'e tej tiyen raruure í ti i'í x'epi'ín, a'iné tí'ij a'ájna teja'ur'élenen ja'anáj ti huaújxi'epi'intare, ti pua'a tecaí amuacaícan raatéxieehuata, a'ájna xicájra'a jetze pu xaa tí'itaci'iti nain a'ij ti tiraavijte'e. ¹⁰ A'íj pu jín, tíj na'a ti ayén tí'itaci'iti tej tiyen huárini, tiché'e tiyen rí'í tihua'ucha'ín í taxí'ej teite. Teta'aj jaítze'e rí'í tihua'ucha'ín a'ímej í mej majta ta jamuan té'atzaahuat'e'e.

Mej nu'u rí'í tiraasej ti ij caí ja'atí huá'ucuanamua

¹¹ Rí'í xu'u mú'een tiraasej a'ij nej ve'ecán jín tira'uyú'uxaca'a í nemuajca'a jime'e.

¹² Mí majta, a'íime í mej á'amua'itziite'e, ayée mu'u een jín tí'itese'e sej si ca'anéjri jín ra'ajtásiichixi'ín í runavij mej mi rujímua'a mena'a huatéújvaire'en. Camu raxí'eve'e ti puaíjtzí hua'utá'an a'íjna jime'e mej nu'u majta ra'ará'astijre'en me'íjna í Círíistu'u í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. ¹³ A'íi mú huataúra'a mej mi ra'ajtasíjche í runavij, mi majta caí camu ra'ará'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta. Ayee mu'u raxí'eve'e mej mi amuaataséijrate'en a'íime í mej Israél jetze ajtémecan mej mi me'íjna jín ahuaújtzaahuat'e'en a'íime jemi í sej nu'u ra'ajtasíjcheca'a í runavij.

¹⁴ Mí neajta inee, ché'e nu'u caí ja'anáj ahuaántzaahuat'e'en ti'itíj jime'e sino ché'e a'íi pu'u na'a ti Círíistu'u nej jetze me'ecan rajpuaíjtzí já'araa í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e ra'ará'astijre'en í tihua'aye'ira a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme. A'íj mú majta jín néjcha'íire'e ineetzi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné capu ché'e ti'itíj ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí ra'ajtasíjcheca'a í runavij nusu caí. A'ii pu'u xaa Dios jetze ruxe'eve'e ti a'íin ja'atí seicié tiú'umua'ati ti ij rujéjcuatze'en huatéaturan jemin í Dios.

Í ti jín ra'antipúa'ari

Single Line Composer ¹⁶ Ché'e Dios hua'utéjpu'a'ajte'en, ajta huá'ancu'uvajxi'ín a'achú mej mena'a pua'amé ra'ará'astijre'e a'íjna í niuucari, a'iné a'ii mú a'íin pú'een í mej Israél jetze ajtémecan, í teitejra'a í ti Dios hua'antíhuau.

¹⁷ A'íj pu jín íjii ti yú auca'ití a'ame, ché'e caí ché'e ja'atí né'itziite'e, a'iné temua'a nu neri nicu ti'icápita'inara'a ne'íjna jime'e í nej rajpuaíjtzí í Jesús jetze me'ecan.

¹⁸ Ché'e a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círíistu'u, ché'e a'íin rí'í tejamuaatá'an í a'amua tzajta'a, mi sej ne'ihuaamua'a pú'een. Ayee pu'u, ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Éfeso a'uchéjme'ecaa

Pablo pu tihuá'iti a'ímej í mej e'etiújse'iri hua'atéyujta'a a'ujna u Éfeso

¹ Inee, i nej i'li Pablo, nee nu sej píríci ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni ti'itíj jín tiraatévaire'en a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús. Ayee nu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi, mi sej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, mi sej Éfeso é'eche. Nain xu jín araúrate a'ij ti ari tejámua'íjca a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús. ² Ajta a'íjn í Dios, í tej rájya'upua jamuan, ajta a'íjn í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'li Círíistu'u, miché'e me'íjn r'íi tejamuáacha'íjn, majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Jíme'en a'íjna ti jín r'íi titatá'aca a'íjna í Círíistu'u

³ Tiché'e r'íi tiraatá'an te'íjna í Dios í ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'li Círíistu'u, a'íné a'íjn Dios, a'íi pu ayén taatapuáijve nain t'ij na'a ti é'esejre'e u ta japua ti ij titáaci'iti jamuan í Círíistu'u.

⁴ Ayee pu ti'ayajna, a'íné jéjcuá imuá, t'íj caj xi raatétaahuaca'a í chaanaca í tej yen japuan sejre'e, a'ájná'imua Dios pu ta'antíhuau jamuan í Círíistu'u tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a, tej ti caí ti'itíj jín auteáturan í jemin. ⁵⁻⁶ A'íné jeíhua pu huápi'i taxeve'eca'a, ayée pu titaaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íjn rusej tayá'upua á'ara'ani a'íjna jime'e ti Círíistu'u ayén huárini ti ta jetze me'ecan huámi'ini.

Dios pu ayén titaaxí'epi'íntari'iri'i í ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayee éene'e á'ara'ani, tej ti tiyen r'íi tiraatá'an a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa sejre'e ti a'íjn Dios ayén r'íi titáacha'íjn. Ajta ruxí'evi'ira'a jín ayén r'íi titáacha'íjn jamuan a'íjna í ti raxí'eve'e, a'íjna í Círíistu'u. ⁷ A'íi xaa tiu'utanájchitaca'a a'íjna í tej jín té'echa'ica'a í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire ta jetze me'ecan ti ij Dios ayén titaatá'uuni'i í tej jín jemin auteájturaa. Ayee tu een jín ramua'aree ti Dios r'íi titáacha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e, nain jime'e ti tejé'esejre'e u ta japua.

⁸ Nain pu ayén taatapuáijve a'íjna jime'e ti a'íjn nain jín r'íi mé teuúmu'aree, ajta nain jín yaú'itie a'íjna í Dios. ⁹ Ajta, ayée pu taatá'a tej ráamu'ati ti'ití ti píríci ti rú'avaa a'íjna jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e, a'íné ayée pu ra'aránajcheca'a ti ayén huárini t'íj a'íjn ayén tiraaxí'epi'íntare ti'ití ti jín ti'itevé'e a'ame í Círíistu'u.

¹⁰ Ayee pu raaxí'epi'íntare ti ayén éene'e a'ame t'íj teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen nain araúratejsin, ti ij Círíistu'u hua'amu'úu pu'eene'e a'ame naíjmi'i mat'ij mana'a pua'amé é'esejre'e u ta japua, ajta mat'ij mana'a pua'amé yen sejre'e íyen chaanaca japua.

¹¹⁻¹² Teajta iteen, i tej amuacaí rá'antzaahua te'íjna í Círíistu'u, Dios pu ajta ta'antíhuau ti ij ti'ití táaci'iti jamuan í Círíistu'u. A'íi pu jéjcuá imuá taaxí'epi'íntari'iri'i a'ij ti ayén tira'aránajcheca'a. A'ii pu a'íjn pú'een í ti Dios nain jín r'íi tiú'uruuren a'ij ti ari ti'ihuaújxi'epi'íntari'iri'i tej ti tiyen r'íi tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa tí'isejre'e í jemin.

¹³ Seajta mú'een, mi sej siyen ráanamujri'i í niuucari ti ayén ti'ayajna, í ti Dios jín amua'irátuaasin, mú'een xu seajta rá'antzaahua. Ajta, ayée pu che'atá na'a tejamuac'íi jamuan í Círíistu'u t'ij ari Dios ayén te'ataújratziiri'i ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁴ Ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ii pu a'íjn pú'een í ti téjmi jemi huateájturaa, í tej teajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ti'ití táaci'iti a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios titaatátuiire'esin a'íjna jime'e í Círíistu'u ti ta jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a tej ti r'íi tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa tí'isejre'e í jemin.

Pablo pu rahuauhuau í Dios jemi ti a'íjn ayén hua'atá'acare'en mej temua'a naa r'íi titá'umua'ati

¹⁵⁻¹⁶ A'íj nu jín, t'íj na'a nej amuacáí ráanamujari'í sej siyen r'í'í rá'astijre'e í tavástarara'a, a'íjna í Jesús, seajta siyen r'í'í tihuá'ajcha'íi naíjmi'ica a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios, t'íj na'a ti yú e'iré'ene, canu ja'anáj raatapuá'ajtacaa nej niyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e, neajta nu rahuahuau mú'ejmi jime'e.

¹⁷ Aye'e nu nauj niyen rahuahuau jemin a'íjna ti ya'upuáara'an pú'een í tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u. Aye'e nu rahuahuau ne'íjna í ya'upuáara'an ti huápi'í naa seijre'e ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén amuaatá'an sej si r'í'í mé titeumuámua'a-ree, sej si seajta r'í'í tiyaú'itiée xá'ara'ani a'íjna ti ari huatasejre mú'ejmi jemi sej si siyen tiráamua'ati temua'a naa í Dios.

¹⁸ Aye'e nu neajta rahuahuau sej si seajta yaú'itiée xá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e í a'amua tzajta'a sej si siyen ráamua'aree tí'tí'í ti pírici í sej rachú'eve'e, í ti jín amuaatajé í Dios, sej si seajta siyen ráamua'aree a'ij ti een t'íj na'a pua'amé ti r'í'í huápi'í naa seijra a'ame a'íjna ti huá'aci'iti a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁹⁻²⁰ Neajta nu niyen rahuahuau sej si siyen ráamua'aree ti caí ámitieere'e, ti huápi'í jeíhua raayí'iti í Dios ti tí'tí'í jín ayén huáruuren í téjmi tzajta'a a'íjna í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. Teen tu tiyen rá'atzaahuate'e a'íjna jime'e ti ari jeíhua huápi'í r'í'í tiú'uruu í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e a'íjna jime'e a'ij ti huar'íj í Ciriístu'u jime'e tí'ij ayén raatarújte huá'a tzajta'a í mí'ichite, ajta ya'uví'iti u ta japua. T'í'ij í án yá'ujra í ipuari japua ruri'irínta'a pújme'en.

²¹ Ciriístu'u pu a'íjna jín te'enteájrupi í ti jaítze'e ve'ée caí máaj tí'tí'í ti u júte'e é'eseijre'e. A'íi pu jaítze'e ve'ecán jín tí'tí'í'í ve'e caí máaj ja'atí ti tí'ajta na'ari ja'atí ti tí'tí'í jín antiújmua'aree nusu tevi ti ca'anéeri jín tiu'utéemua'iti o ja'atí ti a'íjna jín tí'tí'í'í ve'e ti amuájca jime'e. Jaítze'e pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e í niuucari í tej jín tiyen ratamuá'amua te'íjna í Ciriístu'u caí máaj seij í niuucari í tej jín ja'atí huatamuá'a. Aye'e pu xaa ne'u che'atá een íjii ti me'ecan, ajta ti yú auca'ití a'ame t'íj na'a rusén jime'e.

²² Ajta a'íin Dios, a'íi pu raatá'a ti Ciriístu'u nain jín antiújmua'areere, ajta a'íi pu ra'antíhua'u ti tiu'utévaire'en a'íjna jime'e ti a'íin pu'éene'e á'ara'ani í hua'amuíu nain jime'e í huá'a jemi í mej e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios.

²³ Majta a'íime í mej e'etiújse'iri, ayée mú che'atá mana'a ajtémecan a'íjna jetze í hua'amuíu t'íj ja'atí ratéhua'ira'a í ru jetze, a'iné a'íjna í Ciriístu'u ti ajta hua'amuíu pú'een, a'íi pu huá'anajmire'en nain jime'e. A'iné a'ii pu a'íin pú'een í ti raanaíjmire'en t'íj na'a ti é'eseijre'e ti Dios raatétaahuaca'a.

2

Dios pu nu'u hua'irájtuaa mej mi caí ché'e tí'tí'í'í jín te'uteáturan í jemin

¹ Seajta mú'een, ayée xu 'eene'e sej mí'ichica'a í Dios jemi a'íjna jime'e í sej jín auteájturaa í jemin, ajta a'íjna í sej a'ij pua'a rijcaa. ² Aye'e xu a'ij pua'a titetiújcha'íca'a set'í'ij seuj siyen rijcaa a'ij mej ríci íjii a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

A'ájná'imua a'íj xu siyen á'astijre'eca'a se'íjna ti a'ij pua'a een ti ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti ayén tíhua'uta'ájte'en a'ímej í mej xiéjniu'ucari pú'een í mej seijre'e eeca tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti ari tí'imuari'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej caí ja'atí á'astijre'e.

³ Teajta iteen, amuacaícan tu naími'í tiyen huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej. Aye'e tu che'atá tena'a rá'astijre'eca'a a'ij ti titá'amitíejte'eca'a a'íjna jime'e tí'tí'í ti huanéj í ta jetze nusu tí'tí'í ti huatasejre í tamua'atzi'ira'a jime'e. T'íj na'a ti seijre'eca'a í ta jetze, teen tu raatá'acare'e ti a'íin titaata'ájte'en. Aye'e tu éene'eca'a mat'íj í seica í ti Dios puájtzi hua'utá'asin.

⁴ Mí ajta Dios, a'íi pu jeíhua huápi'í taataxí'eve. A'íj pu jín, naa pu tá'ancu'uvajxi ruxí'evi'ira'a jime'e. ⁵ Tet'í'ij teuj tiyen éene'e tej mí'ichica'a a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin, a'íi pu taatarújte jamuan í Ciriístu'u. A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti huápi'í r'í'í tejamuájcha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁶ Ajta, Dios pu taajíste jamuan í Ciríistu'u. A'íi pu ajta a'íjna jamuan án taja'urá'atzaca'a a'ujna u júte'e a'u ti t'í'ajta a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ⁷ Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén éene'e á'ara'ani t'íj na'a ti yú auca'ití a'ame t'íj na'a rusén jime'e. A'íi pu taatasejrate'esin ti r'í'i huápi'i titájcha'íi a'íjna jime'e ti a'ín ta japua huaniú a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁸ A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti a'ín r'í'i tejamuájcha'íi a'íjna jime'e sej rá'antza-ahua. Dios pu ayén amuaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu rujímua'a sena'a a'ij tirájteu. ⁹ T'í'ij caí ja'atí á'ujtzaahuate'e, a'íj pu jín caí r'í'irí ti ja'atí rusej raamuá'itin a'íjna jime'e a'ij ti xí'epi'in jín rici.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'iné teen tu te'ín pú'een í Dios ayén rusej táaruurejsin a'ij ti tirá'amitiejte'e. Jéjucacan pu ayén táaruu í tatzajta'a jamuan a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús tej ti tiyen huárini a'íjna jime'e ti i'i xí'epi'in a'ij ti a'ín amuacaícan r'í'i tiráaruu téjmi jime'e.

Ciríistu'u pu ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a

¹¹⁻¹² A'íj pu jín caxu siyen yá'uhua'anan ti a'ájná'imua ayée xu 'leene'e sej caí Ciríistu'u jemi huaté'uuca. Ajta mú'een xu caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íime í mej miyen huataújmua'a t'íj: “I tej ra'antisí'iche í tanavij”; ayée mú amuaatamuá'a mú'ejmi t'íj “Mí sej caí siyen ra'antisí'iche í runavij.” Ayee mú tejá'amuaxa me'íjna jime'e sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Caxu seajta yá'uhua'anan ti a'ájná'imua, ayée xu caí ajtémecantaca'a a'ímej jetze í ti Dios huá'a jemi raateájtuaa í niuucari í ti jín te'ataújratziiri'i ti ayén r'í'i tihua'utá'an. Capu ajta mé'e já'ahua'aca'a í sej jín rachú'eve'en. Ajta, capu huatasejre mú'ejmi jemi í Dios íyen chaanaca japua.

¹³ Mí ajta íjii, mí sej a'ímuá a'uté'uuca'a a'u tej teajta iteen jé'esejre'eca'a, xu'uri vejli'i huaté'uu téjmi jemi a'íjna jime'e ti a'ín Ciríistu'u ayén a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire. ¹⁴ A'íi pu a'ín pú'een í ti ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a naíjmi'ica mú'ejmi, ajta itejmi. A'íi pu ayén táaruu tej ti tiyen sej tena'a teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani. A'íi pu raaté'uu a'íjna ti te'entanámi'ihuaca'a, a'íjna í tej jíme'en tané'usi'ite'eca'a.

¹⁵ A'íi pu ra'antipúa'ajte í rutevij jime'e a'íjna í niuucari í mej jín t'í'ajta, nain jime'e í mej jín tihua'a'íjmiira. Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén huá'uruuren í ru jetze a'ímej í mej hua'apua mej mi seíj mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu hua'utéepua'ajte í mej hua'apua.

¹⁶ A'íj pu ajta jín ayén huaríj tej ti teajtáhua'a a'uté'uu tá'ara'ani í Dios jemi í tej hua'apua a'íjna jime'e í rutevij í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ayee pu een jín huaríj, a'íi pu ra'antipúa'ajte í tej jín tané'usi'ite'eca'a.

¹⁷ A'íi pu mú pa'uvé'emej ti i ayén tejámuaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í ti jín amua'anpuá'ajte'en mí sej a'ímuá a'uté'uuca'a. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej vejli'i seijre'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jín ajta hua'utéepua'ajte a'ímej.

¹⁸ Ayee pu'u, Ciríistu'u ta japua huaniú, tej ti, i tej hua'apua, seíj tena'a jín í xiéjniu'ucari tiyen jamuan tiu'utaxáj te'íjna jamuan í tej rájya'upua. ¹⁹ A'íj xu jín caí ché'e se'ín pú'een í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari a'íime í mej caí a'ij rumuari, sino xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. Jee xaa ne'u, xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

²⁰ Naíjmi'i tu t'í'ivaire'e tá'aju'un t'íj seíj í chí'ij ti tzajta'an é'esejre'e í Dios. A'íime í ti hua'utajé í Jesús, majta a'íime í mej mejmí'i t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ayée mú t'í'ivaire'e muá'aju'un t'íj tetej ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u. Ajta a'ín í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, a'ii pu a'ín pú'een í tetej ti esquineero jín t'í'ivaire'e.

²¹ Naími'i tu títavi'iraxi'isin jetzen te'íjna í Ciríistu'u, teajta naími'i tu huatéjjuu tá'aju'un tej ti tiyen t'í'ivaire'e tá'ara'ani t'íj teyuu ti jetzen Dios huiirájcati. ²² Seajta

mú'een, jetzen a'íjna í Círíistu'u, mú'een xu seajta tiújvi'iraxí'isin sej si siyen tí'ivaire'e xá'ara'ani tǎj chi'ij ti jetzen huiirájcati í ruxíejniu'uca jime'e a'íjna í Dios.

3

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti raateájtuaani a'íjna í niuucari huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtémecan

¹ A'íj nu jín niyen rici inee, i nej i'i Pablo, i nej neajta aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e jemin í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús ne'íjna jime'e nej tejá'amua'ixaate'e mú'een mi sej caí Israél jetze ajtémecan.

² Tij secaí seri ráanamua'jri'i se'íjna jime'e ti Dios ayén rí'i tinaateájtuaa a'íjna jime'e ti ayén tinaa'íjca nej ni tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi. ³ Nu'uri cǎj caj tejámuaatá'itíiri'i a'íjna jime'e ti Dios naatasejrate mé jéjre'e ti'ití ti pírici í ti rú'avaataca'a í jemin.

⁴ Setí'ij ra'ujíiven a'íj nej tejá'amuyau'use'e ne'íjna jetze i yu'uxari, aj xu xaa yaú'itííe xá'aju'un a'íj nej tiyeú'itie temua'a naa ne'íjna jime'e ti rú'avaataca'a a'íjna jetze í Círíistu'u.

⁵ Capu xaa ne'u hua'utasejrate a'ímej í seica í teite í mej caí ché'e ye'e já'ahua'aca'a, í mej jéjca imuá seijre'eca'a. Mí ajta íjii, a'íín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén hua'utasejrate a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi mej mi miyen tiraatévaire'en. A'íí pu ajta ayén tíhua'utasejrate a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁶ A'ii pu a'íín pú'een í ti rú'avaataca'a ti a'íime í mej caí Israél jetze ajtémecan, ayée pu tihua'aci'iti jamuan a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, mej mi naími'i anteu'jseire'en mej mi miyen 'eene'en mej se'j mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi naími'i ra'ancuré'an a'íjna ti te'ataújratziiri'i ti ayén riníiche'en a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁷ A'íj nu jín niyen te'enteájrupi ne'íjna jime'e nej niyen tí'ivaire'e nej tihua'utá'ix-aate'en í niuucari jime'e ti jíme'en raxa í Dios. A'íí pu ayén rí'i tinájcha'íí a'íjna jime'e ti ayén naatapuaíjve ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tiu'umuári'en ne'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

⁸⁻⁹ Ayee pu een, nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e mecaí í seica í mej cǎlieen jín títeté'u'upu'u í Dios jemi. Capu amín a'íj, aúche'e pu Dios ayén rí'i tinájcha'íí ti a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íímej í mej caí Israél jetze ajtémecan mej mi ráamua'aree a'íj ti een Círíistu'u jemi ti tí'iseijre'e, ti caí ámitíeere'e naíjmi'i tǎj na'a ti'ipua'amé ti tí'itaci'iti a'íjna jemi tǎj na'a rusén jime'e, nej ni tihua'utá'ixaate'en naíjmi'ica temua'a naa a'íj ti Dios tiraaxí'epi'intare a'íj ti té'eme a'íjna jime'e í ti rú'avaa. Jéjca imuá tǎj na'a ti yú e'iré'ene, a'íí pu rú'avaataca'a í Dios jemi, í ti nain tiú'utaahuaca'a tǎj na'a ti'ipua'amé ti tí'iseijre'e.

¹⁰⁻¹¹ Ayee pu tiraaxí'epi'intare mej mi miyen ra'antícuuna a'íjna í ti rú'avaataca'a a'ímej jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi a'ímej hua'usej í mej tí'ajta u ta japua, majta a'ímej í mej tí'itǎj jín antiújmua'aree a'uun ti Dios é'eseijre'e, mej mi miyen ráamua'aree ti caí tí'iseicaj na'a í Dios ti jín ayén huaríj í rumua'atziira'a jime'e, a'íjna ti jéjca imuá ayén tiraaxí'epi'intare tǎj na'a rusén jime'e. A'íí pu ari ra'anticí'i a'íjna jime'e ti a'íín Círíistu'u, a'íjna í Jesús ti ajta i'i tavástar'a pú'een, a'íí pu ta japua huaniú.

¹² A'iné tu'uri rá'atzaahuate'e te'íjna, ajta a'íjna jime'e ti a'íín Círíistu'u huamí'i ta jetze me'ecan, a'íj pu jín ari rí'irí tej ti caí tí'itziíne'e ja'anáj ti na'a te'uun e'ará'asti í Dios jemi.

¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amuhavii, sej caí ruxíémiste'e a'íjna jime'e nej niyen tirajpuaíjtzí mú'ejmi jetze me'ecan, a'iné jeíhua pu huápi'i tejá'amuaci'iti ti ayén tí'ineruure.

Círíistu'u pu nú'u taxe'eve'e

¹⁴⁻¹⁵ A'íj nu jín niyen títunuta jemin í tej rájya'upua í tej jetzen ra'ancuré'a a'íj ti huataújmua'a seij ajta seij í teitestemua'ame'en, í mej u júte'e é'eseijre'e, majta í mej yen chaanaca japua huachéjme, matíj mana'a pua'amé í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁶⁻¹⁷ Ayee nu tí'ijhuavii ti a'íin Dios ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e a'íin Dios ajta ayén r'íi tejá'amuacha'íi a'íjna jime'e ti a'íin amuaaré'epijte a'íjna ti naa je'icáj tí'iseijre'e í jemin, ti ij a'íin Ciriístu'u a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi, a'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

¹⁸ Ayee nu neajta tí'ijhuavii sej si siyen amuacáí huaújxe'eve'en nain jime'e, sej si seajta siyen nain jín te'utáviicua'i se'íjna jime'e sej huáp'i'í huaújxe'eve'en, sej si seajta á'iyen se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si ráamua'aree nain jime'e í ti jín Ciriístu'u já'amuaxe'eve'e. Tíj na'a a'u ti é'eseijre'e aaté'imua, ajtepuá'imua, aac'ímua, a'íi pu xaa a'uun e'ará'asti ti ij a'uun amuaax'eve'en.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e sej si siyen ráamua'aree í ti jín Ciriístu'u já'amuaxe'eve'e, a'íjna ti caí ámitieere'e nain jime'e, tí'ij a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi najm'i'í tíj na'a í ti jín Dios amuaanaíjmire'en.

²⁰⁻²¹ Ajta a'íin í ti jeíhua huáp'i'í raay'íiti ti ayén huárini a'íjna jime'e í tej caí raay'íiti tej rahuavii nusu ti caí ayén titá'amitiejte'e a'íjna jime'e ti a'íin tí'imuarí'e í ta tzajta'a í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, tiché'e tiyen r'íi tiraatá'an a'u tej e'etítase'iri í jemin. Jamuan a'íjna í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús, tiché'e tiyen che'atá tena'a r'íi tiraatá'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. Yee pu icu. Ché'e ayén teja'uré'enen.

4

Naími'i mú seíj mana'a teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios hua'upuá'ajte

¹ A'íj nu jín, inee, i nej aiteánami'i a'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástar'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej si siyen r'íi titetiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'iné Dios pu amuaatajé.

² Sej si caí tí'itíj jín á'ujtzaahuate'e sino ayée xu'u cumu sej caí tí'itíj jín tí'itíjvee. Sej si huá'ancu'uvajxí'in sej si te'utáviicua'i seíj seajta sej a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

³ Setá'aj huateújca'anen sej si seuj seíj sena'a teitestemua'ame'en pú'eene'en a'iné a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu r'íi tejamuáaseire'esin a'íjna jime'e ti ari amua'anpuá'ajte.

⁴ Ayee pu'u tí'een, a'iné seíj mu'u í teitestemua'ame'en í mej yen seijre'e, ajta sej pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu che'atá na'a een ti seíj na'a a'íjna sej jetzen rachú'eve'e a'íjna ti jín amuaatajé í Dios.

⁵ Seíj pu'u í tavástar'a, ajta seíj pu'u a'íin pú'een í tej rá'atzaahuate'e, ajta seíj pu'u jín í niuucajtze'en í mej jín muái'í'vijhuaca'a. ⁶ Ajta seíj pu'u í Dios, í tej naími'i rájya'upua. A'íi pu nain jín antiújmua'aree. A'íi pu ajta nain jín tí'imuarí'e tí'ij nain tiu'unajm'i'ire'en. A'íi pu ajta najm'i'í jemi seijre'e itejmi jemi.

⁷ Ajta itejmi, ayée pu títaatapuaíjve í Ciriístu'u seíj ajta seij a'íjna í ti jín r'íi tí'itacha'íica'a a'ij ti a'íin titaaxí'epi'intari'iri'i. ⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Tí'ij nu'u a'íin a'ujnéj u ta japua,
a'íi pu nu'u huaja'uvi'ití a'ímej
ti ij hua'iteáanan najm'i'ica
í ti hua'utéemua'ití.

A'íi pu ajta nu'u hua'uré'epijte a'ímej
í ruteítestemua'a a'íjna
ti jín r'íi tíhuájcha'íica'a.

⁹ Ajta a'íjna i niuucari ti ayén raxa yee: "A'íi pu nu'u a'ujnéj u ta japua", ¿a'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni qui ayén huataújmua'a yee a'íi pu ajta amuacáí yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna ti ayén huataújmua'a.

¹⁰ A'íjna ti yé ve'ecáane, a'ii pu a'íin pú'een í ti a'uun a'ujnéj anná'imua u ta japua ti ij raanaíjmire'en tíj na'a ti tí'ipua'amé ti nainjapua tí'iseijre'e.

¹¹ A'ii pu a'íin pú'een í ti seica antíhuau, mej mi te'enteárute me'íjna jime'e í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ajta seica, mej mi miyen tiu'utévaire'en me'íjna jime'e mej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. A'íi pu ajta seica antíhuau mej mi miyen

á'ujjuhua'ane'en mej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin, ajta seica, mej mi miyen me'íjna jín antiújmua'areere mej mi rí'i tihuá'ucha'in í mej e'etiújse'iri. Ajta seica, a'íi pu ayén tihua'utá'a mej mi tihuá'umua'aten í teite.

¹² Ayee pu een jín hua'antíhuau mej mi rí'i huá'uruuren í huá'a tzajta'a í mej huaté'uu í Dios jemi, mej mi a'íime majta tiu'utévaire'en a'íjna jime'e mej mi tiújvi'iraxi'in jamuan í Ciriistu'u. ¹³ Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa e'ará'asti tej ti se'j tena'a jín rá'antzaahuate'en, tej ti tiyen che'atá tena'a ráamua'ati te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Aj tu xaa, nain jín teri huavaújse a'íjna jime'e tej teri tiu'unajmire a'ij ti Ciriistu'u titaaxí'epi'íntari'iri'i tej ti tiyen 'eene'en t'j ajta a'íin een.

¹⁴ Ayee tu teajta te'íjna jín huarín, catu ché'e tiyen 'éene'e tá'aju'un mat'j í ti'iríi mej mana'a tejá'unamuajran, me'íjna jime'e mej caí xi ramua'aree yee ayée pu tí'ixi'epi'in o capu ayén tí'ixi'epi'in. Catu ché'e tiyen cha'a tena'a titeejú'un t'j í jaitiri ti a'íin eeca ayén ráatajchi a'u ti na'a pújme'en. Capu ché'e ri'iríista a'ame mej mi miyen chá'a mana'a titáacuanamuan me'íjna jime'e a'ij ti tihua'aráanajche mej titá'ixaate'en a'íime í teteca í mej raayí'iti temua'a naa mej jín e'ihuácuanamuan me'íjna jime'e ti hua'itzi na'a pú'een.

¹⁵ Mí teajta iteen, ayée tu ti'ixáata tá'aju'un jé'iyecan jime'e a'iné tétaxe'eve'e. Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa nain jín títavi'iraxi'isin jamuan í ti tamu'úu pú'een, ti i'í Ciriistu'u.

¹⁶ Ajta a'íjna jetze, naíjmi'ica pu ayén vaujsi'i í ruteítestemua'a, ajta naíjmi'i mú tiújvi'iraxi'isin nainjapua t'j mana'a mej antiújna'amiche. Ayee pu té'eme a'íjna jime'e mej huaújxe'eve'en se'j majta se'j, ajta a'íjna jime'e mat'j mana'a pua'amé miyen tí'imuarí'e me'íjna jime'e a'ij ti tihua'ucí'i se'j ajta se'j.

A'íi mú nu'u jéjcuatze'en se'jre'e í Ciriistu'u jemi

¹⁷ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e í tavástara'a jetze me'ecan sej si caí ché'e siyen titetiújcha'íi mat'j a'íime í mej caí Israel jetze ajtémecan. Capu tí'it'j vaire'e í huá'amua'atziira'a.

¹⁸ Camu rí'i tiyeú'itie, majta a'imua' mú a'uteájturaa a'u ti caí é'ese'jre'e í Dios ti i'í ruuri, a'íjna jime'e mej caí ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi me'íjna jime'e mej ra'antaná í ruxíejniu'uca.

¹⁹ Camu ché'e rutévi'ira'a. A'íj mú jín miyen huataúra'a mej miyen huárini a'ij ti tihuá'amitiejte'e, tí'it'í ti hua'aráanajche í huá'a tzajta'a mej mi nain jín tiú'ux-ana'acira'aten. Majta me'ín, camuché'e á'ujcu'uvée ráahuausin mej majtáhua'a miyen a'ij pua'a huárini.

²⁰ Mí seajta mú'een, caxu siyen raamuá'a se'íjna jemi í Ciriistu'u, sej si siyen che'atá sena'a a'ij pua'a huárini mat'j a'íime.

²¹ Ayej ne'ase xu'uri ráamua'areeri'i, ti ajta a'íin tejamuaamuá'ate tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een a'íjna jemi í Jesús.

²² Ayee pu tejamuaamuá'ate a'íjna jime'e a'ij sej sejmí'i titetiújcha'íica'a, sej si yá'uhua'axin a'ij sej sejmí'i titetiújcha'íica'a, a'iné ayée pu a'ij pua'a á'amuaruurejca'a a'íjna jime'e ti á'amucuanamujca'a a'íjna í á'amuaamu'atziira'a ti tí'ihua'itaca.

²³⁻²⁴ Ajta, sej si siyen huaujjéjcuare'en se'íjna jime'e a'ij sej mé titeumuámua'aree sej si siyen rí'i titetiújcha'íi a'ij ti tejamuaaxí'epi'íntari'iri'i sej si siyen 'eene'e xá'ara'ani t'j í Dios ti nain jín ayén rici tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjte'e, ajta a'íi pu urarí'en.

²⁵ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'e sej raatapu'ajta sej caí siyen tiú'ujcuanamua, sino ayée xu jé'iyecan jín tiraata'ixaate'en í ruxí'ej tevi, a'iné naími'i tu se'j tena'a jetze ajtémecan í teitestemua'ame'en.

²⁶⁻²⁷ Tí pua'a siyen tí'it'j jín huataníniu'ucacu, caxu se'íjna jín tí'it'j jín auteáturaave'en í Dios jemi. Caxu seajta siyen á'ateevi'in sej seri níniu'ucacu tí'it'j jime'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí raatá'asin ti a'íin tiyaaru'u ayén avíitzi jín huatase'jre'en mú'ejmi tzajta'a.

²⁸ Ajta a'íjna ti ti'linahua'ara, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ché'e tí'linahua'aj sino ché'e rumuájca'a jín tiu'umuári'en ti'itíj ti a'ij tiratéva'iri ti ij ayén ti'ití huamuá'itín í ti jín hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

²⁹ Caxu ti'ití xajta ti a'ij pua'a namuajre'e, ajta ti caí ti'itíj vaire'e sino a'íj xu'u huataxáj í niuucari ti i'í xí'epi'in a'íjna jime'e ti hua'atéva'iri mej mi jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti tihuá'aturaate'e, ti ij ajta rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej ranamua. ³⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tiraatá'an í xíéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna ti rujímua'a amuaatéhuii ajta na'a caí teja'ure'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amua'irátuaasin.

³¹ Setá'aj raatapuá'ajta nain jime'e í sej jín a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, na'ari í sej jín tí'ijaaxiejte'e nusu í sej jín níniu'ucacu ca'ín í sej jín hua'atajíví í teite o sej jín a'ij pua'a tihuá'axa. Nain tíj na'a ti a'ij pua'a een, setá'aj siyen raatapuá'ajta. ³² Setá'aj rí'i titetiújcha'íi, seajta ahuaújcu'uven seí seajta seíj. Setá'aj siyen tiu'utaúruuni'i seí seajta seíj a'iné Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'iri'i a'íjna jime'e ti Círíistu'u a'amua japua huaniú.

5

A'ij mej ye'í rí'i ti'itíjcha'íi muá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios

¹ A'íj xu jín siyen tite'ehuaújca'anen sej si siyen rí'i tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a a'ij ti te'urarí'en í Dios, a'iné xu'uri yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios ti já'amuxe'eve'e. ² Setá'aj siyen rí'i titetiújcha'íi se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en a'iné Círíistu'u pu ayén che'atá na'a taataxí'eve. A'íi pu huataújmuai'ivejtaca'a ta jetze me'ecan í Dios jemi. A'iné a'íi pu a'íjna jín rí'i tiraatá'a í Dios, a'íj pu jín ayén éene'e seijre'e tíj muai'ivéjri ti naa teáarí'e u ta japua a'íjna jime'e ti a'ín ayén ta jetze me'ecan huaniú.

³ Caxu a'atzu raatá'acare'en ti ayén huárini mú'ejmi tzajta'a sej huaújxana'acira'aten na'ari sej ti'ití jín a'ij pua'a huárini nusu sej huápi'i ranecua'atze í tumin. Capu xaa ne'u ayén tiraavíjte'e mej miyen huárini a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, í ti hua'utehúii í ru jemi.

⁴ Caxu seajta hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixajta niuucari jime'e ti a'ij pua'a namuajre'e na'ari ti caí ti'itíj vaire'e nusu í mej jín tité'exieehuari'i. Capu a'atzu i'í xí'epi'in mej miyen a'ij pua'a tí'itejeeve sino miché'e rí'i tiraatá'an í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tí'itevistáa a'íjna jime'e ti tiú'ujxana'acira'aten nusu a'íjna jime'e ti a'ij pua'a mé teuúmua'aree ca'ín a'íjna jime'e ti huápi'i raxí'eve'e ti jeíhua tí'ijcha'íi, capu ja'anáj raci'iti ti a'íjna a'uun a'uteároute Dios ti é'eseijre'e a'ájna í xicájra'a ti jetzen tiu'uta'aíjta a'íjna í Círíistu'u, a'iné a'ín ti huápi'i raxí'eve'e ti jeíhua tí'ijcha'íi, ayée pu seijre'e í Dios jemi tíj seíj ti ayén rana'amiche ti'ití ti caí Dios pírici.

⁶ Caxu raatá'acare'en ti ja'atí amuáacuanamua a'íjna jime'e í niuucari ti hua'itzi na'a pú'een, a'iné Dios pu jeíhua huápi'i puaíjtzí hua'utá'asin a'ímej í mej miyen tí'ihua'itaca. A'ii mú a'ín pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios. ⁷ A'íj xu jín, caxu hua'ajteánaxcan a'ímej.

⁸ A'ájna'ímua xu seajta siyen titetiújcha'íica'a matíj a'íime í mej tíca'amiste'e á'ujujhua'an. Mí seajta íjii, ayée xu een matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujujhua'an. Ayee xu seri'een a'íjna jime'e ti Círíistu'u a'amua japua huaniú. A'íj xu jín, seuj siyen rí'i huárini matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujujhua'an.

⁹ Ayee mú xaa ne'u rí'i titetiújcha'íi í mej néeriste'e á'ujujhua'an mej miyen nain jín rici ti xí'epi'in jime'e, majta miyen rici a'ij ti tiraavíjte'e, ajta ti tzáahuati'ira'a jime'e seijre'e.

¹⁰ Setá'aj seajta ráahuauni sej yaú'itiée xá'ara'ani a'ij sej rí'i tiraatá'an í Dios.

¹¹⁻¹² Caxu a'atzu hua'ajteánaxcan huá'a jemi í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej tíca'amiste'e á'ujujhua'an, sino ayée xu hua'utaseíjrate'en ti caí ti'itíj vaire'e a'ij mej rici, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti ja'atí ayén tí'ixajta a'ij mej avíitzi jín rici a'íime í mej caí ja'atí á'astijre'e.

¹³⁻¹⁴ Mí ajta, naíjmi'i pu huataseíjre'esin a'ij ti een ti pua'a ja'atí raatétatzavi'i, a'iné a'íjna í tatzari, nain pu jín tí'iseijrata a'ij ti een. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Huatájisi mi pej i'i cutzú.

Ajta ajchesi amájna huá'a tzajta'a í mi'ichite.

Ajta a'ín Ciriístu'u pu muatétatzavi'ira.

¹⁵ Rí'i xu'u mú'een, sej si siyen rí'i titetiújcha'íi matíj a'íime í mej rí'i me títeumuá-mua'aree. Caxu siyen 'eene'en matíj a'íime í mej seicié me títeumuámua'aree. ¹⁶ Setá'aj siyen ahuaújca'anen sej si nain jín siyen huárini a'ij ti tí'ixi'epi'ín íjii ti auj huaxí'epi'ín a'iné a'ij pua'a mú miyen rici í mej huáteemua íjii.

¹⁷ A'íj xu jín, caxu seicié me títeumuámua'aree sino ayée xu ahuaújca'anen sej si siyen yaú'itííe xá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'ev'e í tavástara'a. ¹⁸ Caxu siyen ta'aruu a'iné ti pua'a siyen huárini, a'ij pu pua'a á'amuaruuren ajta secaí nain jín á'uveti. Mí seajta mú'een, setá'aj nain jín araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Setá'aj u e'etiújseire'en, setá'aj siyen tí'ihuaúrixaate'en se'íjna jime'e í chuiicari í sej seajta jín tí'icuiina, seajta í sej jín rí'i tiraatá'an í Dios. Setá'aj siyen tiu'utáchuiica, seajta tiu'utácuina í a'amua tzajta'a sej si siyen rí'i tiraatá'an í tavástara'a.

²⁰ Seajta, setá'aj siyen huárini ja'anáj ti na'a sej tí'ijteujtzi'ire'e í Dios í tej rájya'upua nain jime'e ti tí'iseijre'e niuucajtze'en í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciriístu'u.

A'ij mej ye'í rí'i titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej víche'ejme

²¹ Setá'aj siyen huárini sej siyen huataúra'an sej huaújvaire'en seíj seajta seíj se'íjna jime'e sej rá'astijre'e se'íjna í Ciriístu'u.

²² Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, setá'aj siyen huataúra'an sej siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a setíj seri tirá'astijre'e se'íjna í tavástara'a. ²³ Ayee xu een jín huárini a'iné a'ín í cína'ara'an í íita'a, ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aree a'íjna jemi í ti ratévi'itín tíj ajta a'ín Ciriístu'u te'entiújmua'aree najmi'ica jemi í mej e'etiújse'iri í jemin. Ajta Ciriístu'u pu hua'irátuaasin.

²⁴ Me'ecui xaa, a'iné a'íi mú rá'astijre'e me'íjna í Ciriístu'u a'íime í mej e'etiújse'iri í jemin, ayée pu che'atá na'a ruxe'ev'e mej mi a'íime í mej víche'ejme mej mi hua'ará'astijre'en a'íimej í rucína'astemua'a nain jime'e.

A'ij mej ye'í rí'i titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej néjne'ichejme

²⁵⁻²⁶ Seajta mú'een, mi sej huá'acinastemua'a pú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'axe'ev'e í ru'íjta'amua'a tíj ajta a'ín Ciriístu'u tíhua'utaxí'ev'e a'íimej í mej e'etiújse'iri í jemin. A'íi pu ajta huataúra'a ti huámi'ini huá'a jetze me'ecan ti ij ajta rujímua'a hua'utehuii í ruteítestemua'a. A'íi pu hua'ujéjcuare a'íjna jime'e ti huá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í jemin. A'íi pu ajta rí'i huá'uruu í huá'a tzajta'a a'íjna jime'e mej rá'antzaahua me'íjna í niuucari ti a'ín raateájtuaa huá'a jemi.

²⁷ A'íi pu Ciriístu'u ajta huataújtuiire'esin í ru jemi. Ayee mú seíire'e muá'aju'un tíj ja'atí ti sícu'uri jín ucaújchejte ti caí a'atzu ti'itíj cámeijri'í, ti caí a'atzu huatétzu'uta, ti caí ti'ití tirá'aturaate'e. Ayee mú naa seíire'e muá'aju'un tíj ti'itíj ti témaxcava'ara'a. Naa mú urarí'ene'e muá'aju'un, majta camu ti'itíj jín a'aturáa muá'aju'un tí'ij caí ja'atí ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'en.

²⁸ Ayee pu ruxe'ev'e mej mi a'íime í mej ne'che'ejme miyen che'atá mana'a tihua'ax-e'ev'e í ru'íjta'amua'a matíj majta tiú'ujxe'ev'e í ru jetze. A'ín ti ayén raxí'ev'e í ru'íj, a'íi pu ajta ayén ruxe'ev'e ruseíj.

²⁹ Ayee pu'u tí'een, a'iné capu ja'atí ja'anáj ayén rájcha'íire'eca'a í rutevij, sino a'íi pu ti'ijmícua, ajta rí'i pu ayén che'atá na'a raaxá'apuai tíj ajta a'ín Ciriístu'u rí'i tíhua'axá'apuai a'íimej í mej e'etiújse'iri í jemin.

³⁰ Teen tu xaa tí'tavi'iraxi jamuan a'íjna í Ciriístu'u. ³¹ Ayen tíjín: "A'íj pu nu'u jín, ja'atí pu ayén mé rúujisin í rutáata, ajta í runáana ti ij nu'u huaténe'iche a'íjna jamuan í ru'íj. Majta nu'u a'íime í mej hua'apua, ayée mú nu'u seíj mana'a teitejra'a pu'eene'e muá'ara'ani." Yee pu'u xaa ne'u.

³² A'ii pu pú'een ti'itíj ti huápi'í ruxe'ev'e ti ajta avíitzi jín ayén tí'een. Mí neajta inee a'ij nu jime'en tí'ixa ne'íjna í Ciriístu'u, neajta ne'íimej jime'e í mej e'etiújse'iri í jemin.

³³ Mí seajta mú'een, setáj sena'a sej neíche'ejme, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í á'amua'ijste'emua'aca setáj seajta tiú'ujxe'eve'e í rutevij jetze. Ajta a'íime í mej vííche'ejme, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej hua'ará'astijre'en í huá'acinastemua'a.

6

A'ij mej ye'í r'í ti titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej yaújmua'ame'en pú'een

¹ Seajta mú'een, mi sej i'í ti'íríi, setá'aj hua'ará'astijre'en í ruvaújsimua'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástara'a jemi. ² Ayen tíjín: “Patá'aj nu'u r'íi tihua'utá'an í a'atáata, ajta a'anáana.” A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti'itáj jime'e ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en. ³ Ajta ayén tíjín: “Tí ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta nu'u á'ateevi'in pej ruuri puá'ara'ani íiyen chaanaca japua.”

⁴ Seajta mú'een, mi sej huá'aya'upua pú'een, caxu muári'eristan í ruyaujmua'a jemi mej mi caí huataniú'ucan, sino r'íi xu tihuá'ucha'ín. Sej si tihuá'umua'aten, seajta tihua'utá'ixaate'en temua'a naa a'ij ti'íjxe'eve'e í tavástara'a.

⁵ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'ivaire'e seáj jemi, setá'aj hua'ará'astijre'en a'íimej í mej íiyen chaanaca japua tejá'amua'ijte'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en setáj seajta tirá'astijre'e tzáahuati'ira'a jime'e se'íjna í Círíistu'u, a'íjna jime'e sej r'íi huataújsejrata, seajta siyen tí'itziíne'e ti pua'a secaí nain jín te'ará'asten.

⁶ Setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín tihua'utévaire'en a'íimej í mej tejá'amua'ajte'e ti pua'a miyen tejá'amuasej nusu mecaí. Setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utévaire'en setáj seajta tiraatévaire'en se'íjna í Círíistu'u. Setá'aj siyen se'íjna jín araúrasten a'ij ti tí'íjxe'eve'e í Dios nain jime'e a'achú sej ú'ucaca'ane í ru tzajta'a.

⁷⁻⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a ruxí'evi'ira'a jime'e tihua'utévaire'en yee cumu tavástara'a jemi xu tí'ivaire'e. Jee xaa ne'u, caxu teteca sena'a jemin tí'ivaire'e a'iné ayée xu ramua'aree ti a'íin tavástara'a ayén tiraatapuaíjve'esin naíjmi'ica a'ij ti ti'ití huáruu ti i'í xí'epi'ín. Capu amín a'ij ti pua'a a'íin ja'atí ca'anéeri jín tí'imuari'e nusu ayén ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e.

⁹ Seajta mú'een, mi sej tihuá'ajte'e, ayée xu che'atá sena'a r'íi tihuá'ajcha'íi a'íimej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. Caxu huá'aneche a'iné xu'uri ramua'aree ti a'íin ti a'uun é'esejre'e u ta japua, a'íj pu tihuá'ajte'e a'íimej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. A'íi pu ajta tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Ajta í jemin, naími'i xu ruxí'ej 'een, mi sej tihuá'ajte'e, seajta mi sej ca'anéeri jín tí'imíjhuaca.

Jíme'en í tej jín tiu'utése'en

¹⁰ Tíj íjii, setá'aj siyen huateújca'anen a'íjna jime'e sej jetzen araújca'anen í tavástara'a sej nain jín tiu'utémuaitin í muári'eri'ire'ara'an jime'e. ¹¹ Setá'aj r'íi titecaujnan nain jime'e í ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi í sej jín tí'itese'e tíj ajta xantaaru'u ti nainjapua cauñan, sej si te'utáviicua'i nain jime'e ti tiyaaru'u avíitzi jín tiraaxí'epi'íntare a'ij ti huárini ti amuaatémua'itin.

¹² Ayee xu huárini a'iné catu xaa ne'u a'íimej jamuan tí'itese'eca'a í teteca sino huá'a jamuan a'íimej í mej ti'itáj jín antiújmua'aree, majta a'íimej í mej tí'aijta, a'íme í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een, í mej majta títetateí ti'itáj jime'e ti t'íca'amiste'e seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í mej é'esejre'e u ta japua.

¹³ A'íj xu jín nainjapua cauñan se'íjna jime'e ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi sej si jín tí'itese'e tí'íj a'ájna teja'uré'enen í xicaj ti jetzen huatasejre'en a'íjna ti a'ij pua'a een. Ayee xu huárini ti ij caí a'íin mé jamaúutaxin a'u sej a'uté'uuca'a. Seajta mú'een, set'íj seri raatéemua'iti, ayée xu huárini, setá'aj se'uun a'uté'uu pua'acíe xá'ara'ani.

¹⁴ Ayee xu seíre'e xá'aju'un, nain í sej siyen tiu'utaxáj, jé'iyecan xu jín siyen raataxáj. Ajta nain a'ij sej ríci, ayée xu siyen raruuren a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. A'íj pu xaa ayén tejámuatévairesin tíj ajta tí'ivaire'e a'íjna í puaasi ti jín avá'ujj'íicie í xantaaru'u, ajta a'íjna ti jín antaújnaamua í rútvaviitze'e.

¹⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a rí'i huaújruuren t'ij ajta se'ij ti rí'éene'e jín ajtaújca'acait'e ti i a'uun japuan é'eye'ive a'u ti a'ij pua'a jau'én. Setá'aj siyen huatéújca'anen sej si siyen te'utáviicua'i sej tihua'utá'ixaate'en í teite se'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'anpuá'ajte'esin. ¹⁶ Seajta se'íjna jime'e, setá'aj siyen huárini, setá'aj nain jín rá'antzaahuat'e'en í tavástar'a. Aye'e xu een jín huarín, mú'een xu raayí'itihua'an sej huatéújnan t'í'ij caí ti'it'ij jín amua'antipua'ajte'en a'íjna í tiyaaru'u.

¹⁷ Setá'aj seajta ra'ancuré'an a'íjna ti jín Dios amua'irátuaasin. Aye'e pu tejámuaaté-va'iri t'ij ajta tiraatéva'ire í xantaaru'u a'íjna ti jín utemúucu'utzi. Ajta i'i, setá'aj siyen ru'itéchueeca a'íjna í chuun ti ruxí'ejta'a ajcamíimijmee ti amuaatáchuiite'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna ti ruxí'ejta'a ajcamíimijmee, a'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

A'iné een jime'e miyen huatéjniuuni, ajta a'ij mej ye'í huárini

¹⁸ Setá'aj siyen aráu'jca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si rahuauca í Dios jemi t'í'ij p'í na'a se'íjna jime'e nain ti'it'í ti a'ij tejamuá'aturaate'e. A'íj xu jín, seúche'e xu atanéjne'ere. Caxu raxiéehuata sej siyen huá'a jime'e rahuauca í Dios jemi na'jmi'ica a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹⁹ Setá'aj siyen rahuauca í Dios jemi neetzi jime'e ti ij a'ín Dios ayén naatá'an a'ij nej niyen tiu'utaxáj ja'anáj ti na'a, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í teite, nej ni niyen caí t'í'itzi'ine'e ti'it'í jime'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e ti é'aviitzi'i a'íjna jime'e a'ij ti Círíistu'u ta japua huaniú.

²⁰ A'íj nu jín neri aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tihua'ixaate'e í teite í Jesús jetze me'ecan. Setá'aj siyen t'í'ijhuaviira í Dios jemi nej ni caí t'í'itzi'ine'e ti'it'í jime'e nej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ayén tínaavíjte'e ineetzi nej niyen huárini.

Pablo pu huá'ateujte'e, ajta ra'antipua'ajte

²¹ Ajta a'ín Tíquico, í ne'ihuaara'a í nej raxí'eve'e ti ayén che'atá na'a té'atzaahuat'e' í tavástar'a jemi net'ij inee, a'í pu caí ti'it'í jín até'itza'ara í Dios jemi. A'í pu nain tejámuaatá'ixaate'esin sej si ráamua'aree a'ij ti t'í'inevaire'e, sej si seajta ráamua'aree a'ij nej ríci.

²² Aye'e nu een jín mú'ejmi jemi raata'ít'i sej si ráamua'aree a'ij ti t'í'itavaire'e, ti ij ajta a'ín rí'i tejámuaatá'an.

²³ Ché'e Dios hua'utéjpu'a'ajte'en na'jmi'ica í sej ru'ihuaamua'a. Ajta a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, miché'e me'ín amuaataxe'eve'en a'iné mú'een xu té'atzaahuat'e'e.

²⁴ Ché'e a'ij tihua'avaire'e na'jmi'ica í mej rusén jín raxí'eve'e me'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Filipos a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, ajta a'íjna i Timoteo, iteen i tej ravaire'e te'íjna í Jesus í Ciríistu'u, ayée tu tejá'amua'yuse'e naíjmi'ica mú'een, mi sej rá'atzaahuate'e se'íjna í Jesus í Ciríistu'u, majta me'íime í mej tejá'amua'ajte'e, majta me'íime í mej tejá'amua'aire'e ti'itij jime'e. Naíjmi'ica tu tejá'amua'yuse'e mi sej Filipos a'uhuachéjme.

² Ché'e a'íin Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'íin í tavástará'a a'íjna í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u, miché'e me'íin rí'i tejá'amua'ahí muá'ara'ani, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í á'amua'xiejniu'uca jetze mi sej mu'íi, sej si xí'epi'in ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'íime í mej té'atzaahuate'e

³ Jé'ecan nu netémua'ave'e í Dios jemi ja'anáj ti na'a nej huáhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'en netí'ijta amua'utamua'aree. ⁴ Ja'anáj ti na'a nej huahuauca í Dios jemi naíjmi'ica jime'e mú'een, jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi netí'ijta á'amuaamua'areere.

⁵ Ayee nu'u caj tí'irici inee a'íjna jime'e í sej naatévai tej ti hua'utá'ixaate'en í teite te'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Senaatévai í jéjcuu, seajta íjii. ⁶ Nee nu neajta jépi'in tejá'umua'aree ti a'íjna í ti a'utéjche ti rí'i amua'aruuren í a'amua tzajta'a, a'íi pu xaa ne'u raanaíjmire'esin a'íjna xicá'jra'a jetze tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Jesús ti ajta ayén ántehuaa í Ciríistu'u.

⁷ Ayee pu tiraavijte'e nej niyen ti'ihuánmua'aten mú'ejmi jime'e a'iné mú'ejmi nu a'amua jemi á'anca'ane. Ti pua'a niyen í'inami'ihua, na'ari ti pua'a nej a'íjna jetze huatániuni í niuucari ti a'íjna jetze raxa í Dios, na'ari niyen tiraataxáj yee temua'a pu i'i xí'epi'in amijna i niuucari, naími'i tu ra'ancuré'a'ave í tej jín rajpuaíitzi, teajta a'achú ti caj taatapuá'ijve í Dios.

⁸ Dios pu ramua'aree nej jeíhua a'ij pua'a té'enenmua'ate mú'ejmi jime'e. Ayee nu che'atá a'amua jetze á'anca'ane a'ij ti a'íin ajta a'amua jetze á'ujca'ane a'íjna í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u.

⁹ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi naíjmi'i jime'e mi sej ru'ihuaamua'a, sej si jaítze'e huaújxe'eve'en rujíimua'a tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, setá'aj caí ti'itij jín auté'itzen, setá'aj siyen raayí'itihua'an jaítze'e, setá'aj nain jín rí'i mé titeumuámua'aree í Dios jemi.

¹⁰ Neajta nu niyen tí'ijxe'eve'e ti ij ayén amuaatámitiejte'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti ij caí ti'iti a'amua tzajta'a tásiseiirihua'an ti a'ij pua'a een, ti ij caí ja'ati ti'itij jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en a'íjna xicá'jra'a jetze tí'ij yéj uvé'enen a'íjna í Ciríistu'u í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

¹¹ Setá'aj siyen huárini ti'iti ti í'ixi'epi'in a'íjna jemi í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u tíj na'a ti yú a'ucá'a. Aj mú mi xaa jeíhua rí'i tiraatá'asin í Dios.

Nain pu nu'u jín tiu'utévaire'esin í Ciríistu'u jemi

¹² Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'íjna jime'e, a'ij ti ti'iti náaruu, í netí'ij tiu'utévai niuucajtze'en í Dios mej mi jaítze'e ráanamua. ¹³ Pu'uri jéjre'e seijre'e nej námi'i ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í Ciríistu'u jetze me'ecan. Temua'a mú ramua'aree a'íime í xantaaru'u í mej racha'íi a'íjna ti ve'ecán jín ti'itéjvee, majta í seica. Naími'i mú ramua'aree.

¹⁴ Majta í seica í ne'ihuaamua'a, í mej majta ti'ixa í Ciríistu'u jetze me'ecan, mu'uri á'ujca'anejca'a me'íjna jime'e nej námi'i. Mu'uri ti'ixa ca'anisíj jime'e. Camu ti'itij jín tí'itziíne'e.

¹⁵ Mi majta seica miyen ti'ixa í Ciríistu'u jetze me'ecan, a'iné jeíhua mú chueere'e neetzi jime'e, mej néjcha'íire'e. Majta seica miyen ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e.

¹⁶ A'íime í mej ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e, ayée mú rici a'iné mení'ixe'eve'e. A'íi mú ramua'aree nej námi'i a'íjna jime'e nej ne'íjna jín tí'ixajtaca'a Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁷ Mi majta í seica, a'íi mú rujímua'a mena'a a'ij tirájteu mej tiu'utaxáj í Círíistu'u jetze me'ecan. Camu ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e sino ayée mú ti'imua'atze ti pua'a miyen ti'ixa, aj nu ni jaítze'e tirajpuaítzi na'ame íiyu nej námi'i.

¹⁸ Aru, ¿a'iné í'irini? A'ii pu a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í mej tí'ixaxa'a í Círíistu'u jetze me'ecan. A'íj nu jín netémua'ave'e. Capu ne jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í ti'ixa, ti pua'a metí'ixajta jé'iyecan jime'e nusu mecaí. Ayej ti'ayajna. Mi neajta inee, jaítze'e nu máaj netémua'ave'e.

¹⁹ Aye nu'u, nee nu ramua'aree ti xí'epi'in te'iráame neetzi jemi a'iné mú'een xu rahuavii í Dios jemi. Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Círíistu'u, a'íi pu í ajta naatévai.

²⁰ Jé'ecan nu rachú'eve'e, ayée nu neajta tí'ijxe'eve'e, nej ni caí ja'anáj tí'itevi'ira'a í Dios jemi. Huápi'i nu raxí'eve'e nej niyen a'ahuánca'ane'en nej niyen rí'i tiu'utáansejrata mej mi ráamua'aree í nej Círíistu'u nu jetze neca'ane ti pua'a niyen irá'atevi'in nej í'irúuri ná'ara'ani na'ari nej huámi'ini.

²¹ Aye pu tiná'amitiejte'e ineetzi, ti pua'a niyen irá'atevi'in nej í'irúuri ná'ara'ani, nain nu jín tiu'utévaire'esin ne'íjna jemi í Círíistu'u. Mi neajta, ti pua'a neri huámi'ini, nee nu xaa tiu'utémua'iti í ta japua.

²² Ti pua'a niyen irá'atevi'in nej í'irúuri ná'ara'ani, aj nu xaa ne'u nain tí'isejran a'ij nej tí'imuari'e. Aj nu xaa ne'u tiu'utémua'iti. A'íj nu xaa caí mua'aree tí'itij ti jaítze'e í'ixi'epi'in, tij nej irá'atevi'in nej ruuri nusu nej ca'anacan huámi'ini.

²³ Jé'ecan nu ráamua'areeri'i í nexiejniu'uca jime'e. Aru canu xáahuí ramua'aree tí'itij ti jaítze'e na'aráanajche. Jé'ecan pu ayén ne'astí á'aye'i nej á'ura'ani neatá'aj a'utevéé ná'ara'ani í Círíistu'u jemi. Jaítze'e pu í'ixi'epi'in tzáte'e nej á'ura'ani. ²⁴ Mi ajta jaítze'e pu a'amua jetze ruxe'eve'e nej ruuri ná'ara'ani.

²⁵ Ayej ne'ase, ayén ti'ayajna nej yen huacaí ná'ara'ani. Aye nu huacaí na'ame sej si jaítze'e rá'antzaahuaté'en, sej si jaítze'e huaújtemua'ave'en. ²⁶ A'íj pu jín netí'ijtáhua'a yé huacaí ná'ara'ani a'amua jemi, jé'ecan xu huataújtemua'ave'esin, seajta rí'i tiraatá'an í Círíistu'u ti í'í Jesús, a'iné a'íi pu naatévai ineetzi.

²⁷ Me'ecui xaa, huápi'i pu ruxe'eve'e sej siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e, setj tiráanamujri'i se'íjna jetze í niuucari ti jetzen raxa í Dios. Ti pua'a ne'uun a'atanén nej tejámuaatá'ixaate'en na'ari nej yé'umua'ati ye'imúa, ayée nu raxí'eve'e nej ni ráamua'aree sej seuj té'atzaahuaté'e naíjmi'i. Setá'aj naíjmi'i tiu'utése'en ti íj caí ja'ati amuaamuá'itin sej si caí ché'e rá'atzaahuaté'en í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁸ Mú'een xu caí siyen tihuá'itziine'e setiu'utatése'e sej tí'huaúrixaate'en huá'a jamuan í mej amujcha'íire'e. Ti pua'a siyen huárini, aj mú xaa ráamua'aree mej huatéepua'are. Mi seajta mú'een, Dios pu amua'irájtuaani.

²⁹ Aye pu'u na'a, a'iné Dios pu amuaatá'a sej rajpuaíjtzí xá'ara'ani Círíistu'u jetze me'ecan, seajta rá'antzaahuaté'en. ³⁰ Aye tu teri taxí'ej antí'uuve te'íjna jime'e setj amuacaícan naasej í nej jín tí'itese'eca'a, seajta seúche'e xu ranamujran nej tí'itese'e naúche'e.

2

Círíistu'u pu nu'u tí'ití jín tí'itéveeca'a, aj pu í antíraa í júte'e

¹⁻² Mú'een xu Círíistu'u jetze ruca'ané í a'amua tzajta'a. A'íi pu ajta rí'i amuaatá'aca ti a'ín ja'amuaxe'eve'e í Círíistu'u sej si xí'epi'in huárini, a'iné xu'uri ra'ancuré'evi'iti í xiéjniu'ucare'ara'an, seajta seica xu tihuá'umua'atziire'e, seajta xu seica á huá'acu'uve. A'íj nu jín á'amuahuvii sej rí'i tinaatá'an nain jime'e, sej si siyen ruxí'ej tíu'umua'ati temua'a naa naíjmi'i, sej si siyen ruxí'ej titehuaújxe'eve'en, sej si ruxí'ej tirájteuve'en seíj ajta mi seíj, sej si mú'een rujímua'a ráahuauni.

³ Ché'e caí ja'ati rusej rájteuve'en í ti jín ahuaújzaahuaté'en. Ajta ché'e caí ja'ati teúura'ate'e, sino ché'e a'ín ayén tiraatámitiejte'en ti jaítze'e tí'ivaire'e í seíj caí a'íjna.

⁴ Ché'e caí ja'ati a'íi na'a rahuauca a'íjna í ti jetzen ruxe'eve'e rusej, sino ché'e ajta raatévaire'en í seíj a'íjna jime'e ti ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e.

⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati a'ij ti tiu'umuá'aj a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús.

⁶ Ajta a'íin í Círíistu'u, ayée pu i éene'e i'í Dios, capu ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ayén titeúura'ate'e ti ayén aúche'e ruxí'ej 'eene'en í Dios jemi. ⁷ Sinu áa pu ti'itiá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e í ti jín ti'itevéé já'araa u ta japua. Aj pu i a'íin huaseíjre tǎj í ja'ati mej tǎ'ira'ajte'e. Ayee pu huanú'ihuaca'a tetǎj iteen.

⁸ Ajta pu ayén tevi pu'éene'e tetǎj iteen. Ajta a'íin, capu ve'ecán jín ti'itéveeca'a, sino huataúra'a ti huámí'ini. Huámí'i, icu, í cúruu jetze. ⁹ A'íj pu jín Dios anti'ímua ra'antítuaa. Aj pu i raatá'a ti te'enteárute ti'itǎj jime'e ti jaítze'e ve'éé caí máaj ti'iti.

¹⁰⁻¹¹ A'íj pu jín, a'íjna xicáara'an jetze tǎ'ij te'entipúa'ajte'en nain, matǎ'ij ráamua'aree tǎjǎj: “Pu'uri tǎ'ajta í Jesús”, aj mú xaa títunutaxí'in naími'i í mej é'eseíjre'e u ta japua, majta í mej yen seíjre'e íiyen chaanaca japua, majta í mej é'eseíjre'e u tajete, matá'aj naími'i miyen raataxáj yee: “A'ii pu tavástar'a pú'een a'íjna í Jesús ti i'í Círíistu'u.” Ayee mú me'íjna jín huarín, aj mú mi rǎ'i tiraatá'asin í Dios í tej rájya'upua.

A'íime í mej té'atzaahuat'e miyen nu'u tǎ'ivaire'e mej hua'utátatzavi'i í mej yen a'uchéjme íiyen chaanaca japua

¹² Seajta mú'een, mi nee á'amua'ixe'eve'e, ja'anáj ti na'a nej á'ucatii a'amua jamuan, ja'anáj ti na'a, ayée xu huarǎj netǎj tejamuá'ixaa. Seajta íjii, nej yé ímuá huatáca, setá'aj siyen che'atá sena'a huárini. Seúche'e xu siyen rijca, a'ij nej tejá'amua'ixaate'e. Setá'aj raanaíjmire'en í ti auj tejamuá'aturaate'e a'amua tzajta'a. Rǎ'i xu'u mú'een nain jime'e, sej si caí ti'itǎj jín auté'itzen í Dios jemi.

¹³ Ayee pu'u, a'iné Dios pu amuaatá'aca í ca'aníjra'a, sej si siyen rijcaa í ti í'ixi'epi'in a'ij ti a'íin tira'aráanajche. Ajta a'íi pu tejámuat'évaire'esin sej si raanaíjmire'en.

¹⁴⁻¹⁵ Naíjmi'i tǎj na'a ti ayén ruxe'eve'e sej siyen huárini, setá'aj caí jíme'en runiúuste'e, na'ari sej caí jíme'en a'ij pua'a tiúj'ixaate'e tǎ'ij caí ja'ati ti'iti jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en.

Sej si seajta ti'iterǎ'ene'en í a'amua tzajta'a, sej si siyen teitestemua'ame'en pu'éene'en xá'ara'ani í Dios, sej si caí ti'itǎj jín auteáuran í Dios jemi, íiyen chaanaca japua sej huápuaseaaruve'en huá'a tzajta'a í mej a'ij pua'a tǎ'iteteite, í mej caí xǎ'epi'in me tǎteumuámua'aree. Seajta huá'a tzajta'a á'uciine sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios taajéjcuare'e itejmi.

Ayee xu se'íjna jín huarín, mú'een xu huaseíjre'en á'jéjre'e huá'a jemi í teite. Xiee sej cu mú'een hua'atátzavi'ira a'íime.

¹⁶ A'íj nu jín ahuántzaahuat'esin ne'ájna xicáara'an jetze tǎ'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Círíistu'u. Ayee nu niyen ahuántzaahuat'esin ti jé'ecan naa tináavai nej ne'íjna jín tǎ'itese'eca'a, ajta ayén naa tináavai ne'íjna jime'e í nej tiu'umuá'íej.

¹⁷ Mú'een xu tiu'utamuaí'ivejta se'íjna jime'e sej tǎ'ivaire'e í Círíistu'u jemi, sea-jta se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a méneje'icatan ayajna mej mi raanaíjmire'en í sej jín seri siyen tiu'utamuaí'ivejtaca'a, naúche'e nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej a'atzu tejámuat'évai. Mú'ejmi nu jetze netémua'ave'e.

¹⁸ Seajta mú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huaújtemua'ave'en, seajta neetzi huatá'an í nej jín huatántemua'ave'en.

Jíme'en a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Epafrodito

¹⁹ Ajta, ti pua'a ayén neetá'acare'en í nevástar'a a'íjna í Jesús, ayée nu raxí'eve'e nej ca'anacan Timoteo tiu'uta'íti'i mú'ejmi jemi nej ni huatántemua'ave'en netǎ'ij ráamua'aree a'ij ti tejá'amua'aire'e mú'ejmi. ²⁰ Capu mé'e ja'ati ayajna tǎj amíjna ti ayén che'atá na'a tǎ'imua'atze netǎj inee, ti ajta ayén rahuauca tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna ti a'amua jetze ruxe'eve'e.

²¹ Mi majta mi seica, naími'i mú rahuauca í ti huá'a jetze ruxe'eve'e. Camu a'atzu rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e í Círíistu'u ti i'í Jesús. ²² Aru xu'uri mú'een ramua'aree ti a'íin Timoteo, pu'uri tiu'utaseíjrataca'a ti caí auté'itze a'iné pu'uri tinaat'évai a'íjna

jime'e nej tihua'utá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. J'écan pu tiu'umuáriej ne jamuan t'ij sej yaujra'an t'í'imijhuaca jamuan í táatajra'an.

²³ A'íj nu jín néjxe'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi net'ij neri ráamua'areere a'ij ti ye'í tinaatévaire'esin ineetzi. ²⁴ Mi neajta inee, naúche'e nu rachú'eve'e í nevástara'a, nej ni nese'ij ca'anacan a'atanén.

²⁵ Ajta, ayej ne'ase, ayée pu ruxe'eve'e nej amuacaícan mú'ejmi jemi raata'íte í ne'ihuaara'a, a'íjna í Epafrodito. A'ii pu a'íin pú'een í sej mú'een neja'uta'ítiri'iri'ineetzi jemi ti a'íin tinaatá'an ti'ítiti ti ná'aturaate'e. A'íi pu tiu'umuáriej nee jamuan, teajta na'ijmi'í tu tiu'utése'eca'a. ²⁶ J'écan pu xaa á'amuaseijrami'í. Ajta a'ij pua'a raatá'a a'íjna jime'e í sej ráamua'areeri'í ti a'íin tijcuí'ineca'a.

²⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti t'í'icui'ica'a. T'ín pu huam'í'í. Mi ajta, Dios pu rá'acu'uvejca'a a'íjna. Ajta ayén che'atá na'a ná'acu'uvejca'a ineetzi nej ni caí nexiéemiste'eche'e. Pu'uri naac'í'í í nej jín rajpua'ítzi ná'aye'í.

²⁸ A'íj nu jín neri jaítze'e raxí'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi sej si huaújtemua'ave'en seti'ijta'hua'a raase'ij. Mi neajta inee, nej ni caí ché'e niyen t'í'inexieemiste'e.

²⁹⁻³⁰ Setá'aj ra'ancuré'evi'itin í tavástara'a jetze me'ecan. Setá'aj huaújtemua'ave'en a'íjna jemi í Epafrodito. Seajta r'í'í tihua'ajcha'iica í teteca t'ij amijna, se'íjna jime'e ti t'ín huam'í'í ti t'í'imuari'eca'a í Ciríistu'u jetze me'ecan. A'íi pu ayén huataújtuaa ti huámi'íni t'í'ij tináavaire'en ineetzi. Capu ayén tejamuaac'í'í mú'ejmi sej si siyen huárini a'iné sej caí yé já'ahua'aca'a.

3

Jíme'en a'íjna ti xaa t'í'ivaire'e í Dios jemi

¹ Pu'uri íjii, ne'ihuaamua'a, setá'aj huaújtemua'ave'en jemin í tavástara'a. Nu'uri niyen tejámuaata'ítiri'iri'í. Nu'uri neajtahua'a nena'a tejá'amua'ítiti'í. Capu né'una'aviste'e neetzi jemi nej niyen rici, a'iné a'íi pu á'amuacha'íj a'ame.

² R'í'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í teteca í mej miyen á'ujujhua'an mat'ij í tzi'íci í ti caí ja'ati huá'ajye'emua. A'ij mú' pua'a rici a'íime í teteca, mej ruhuá'ira'a ajtasí'iche. Metiú'itziite'e, micu.

³ Mi teajta iteen, a'ii tu a'íin pú'een í tej tanavij a'antisí'iche tzaahuati'ira'a jime'e. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu xaa taatá'aca í tej r'í'í tiratá'acare'en í Dios. J'écan tu jetzen huatátatemua'ave'esin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. Teajta iteen, catu xaa rá'atzaahuate'e te'íjna jime'e í tej rájteu í tatzajta'a.

⁴ T'í' pua'a se'ij ayén tirá'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e ti rá'atzaahuate'e a'íjna í ti tirájteu í ru tzajta'a, ché'e a'íin ráamua'aree ti jaítze'e ayén tiraavíjte'e ineetzi jemi.

⁵ T'í'ij teuumé'eca aráhuai'ca xicaj nej jetzen huanú'ihuaca'a, mena'antisíjcheca'a í nenavij jetze. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan. Neajta i'í huáacixa'ara'an a'íjna í Benjamín teecan. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee hebreo pú'een. Ayee nu huanú'ihuaca'a. Neajta nu hua'aniyuca jín t'í'ixaxa'a. Jíme'en a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moises teecan, nee nu i'í fariseo.

⁶ Ayee nu r'í'í huápi'í t'í'itese'eca'a ne'íjna jime'e í neye'irá. A'íj nu jín a'ij pua'a tihua'ajtea'axi'ica'a í mej rá'atzaahuate'eca'a me'íjna í Jesús. Neajta, canu ja'anáj ti'ítij jín auteájturaa a'íjna jime'e í nej tíjye'iraca'a. ⁷ Nain a'achú ti caj ti'ipua'amé, j'écan pu ne jetze ruxe'eve'eca'a í nej nejmi'í tíjye'iraca'a.

Ajta íjii, ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí ché'e ti'ítij vaire'e a'íjna jime'e nej neri ravaire'e ne'íjna í Ciríistu'u. ⁸ Ajta á'iyen, í ti jaítze'e ruxe'eve'e, a'ij ti ti'ítiti tináaci'ítiche'e, pu'uri ayén tiná'amitiejte'e tíjín yee tiú'itziite'e. Niché'e yee mé rúuhua'axin.

A'ii pu'u, j'écan pu jaítze'e tineetéva'iri nej ráamua'ati ne'íjna í nevástara'a, a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. Ne'íjna jime'e í Ciríistu'u, nain nu mé huahua'axi. Cu xíee, xai'iri ti cu pú'eene'en a'íjna ti ajmi'í na'aránajcheca'a. Ayee pu tiná'amitiejte'e íjii ti ayén een jime'e. Nee nu mé rúuriexi ne'íjna jime'e nej ni tiu'utémua'itin í Ciríistu'u jemi.

⁹ Ayee nu'u tí'imua'atze ne'íjna jíme'e, nej ni huatévée ná'ara'ani í Círíistu'u jemi, nej ni caí ti'iti jín auteáturan í Dios jemi. Canu ché'e niyen tí'imua'atze yee nee nu rí'i tí'itevij ne'íjna jíme'e nej yee nain jín ra'ará'astijre a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze, sino ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios í nej rí'i tí'itevij, a'íjna jíme'e nej rá'atzaahuate'e í Círíistu'u.

¹⁰ A'ii pu a'íin pú'een í nej raxí'eve'e neatá'aj ráamua'ati ne'íjna í Círíistu'u, neajta ráamua'ati í muári'eri'ira'a í ti jín Dios ra'ajjáj í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, neajta rajpuaítzi na'ame í Círíistu'u jamuan, nej ni niyen seíre'e ná'ara'ani tǵ a'íjna í Círíistu'u tǵ'ij huamǵ'i.

¹¹ A'íj nu jín rachú'eve'en nej raatá'ase a'íjna xicáara'an jetze matǵ'ij a'itácíine í mi'ichite ti pua'a necaí a'ij huárini inee.

A'íi pu nu'u tí'itese'e ti ayén tira'ará'asten ti jíme'en Círíistu'u raatá'aseca'a

¹² Caxǵ nu xaa ne'u raatá'aseca'a ne'íjna í nej caí xi auté'itze'ara'an; canu neajta xǵ nain ra'ará'astijre. Naúche'e nu huátíeen nej ni raatá'ase ne'íjna í ti jíme'en naatá'aseca'a í Círíistu'u ti i'i Jesús ti ij a'íin huatéura'ate'en ineetzi.

¹³ Ne'ihuaamua'a, canu niyen tejá'amua'ixaate'e yee nu'uri raanaíjmire, sino ayée nu'u rici: canu ché'e niyen ne'íjna jín tí'imua'atze yee í tu'uvé'eteajti sino netǵ'itese'e nej ni raatá'ase í ta'amuájca.

¹⁴ Ayee nu een jín rici, nej ni raatá'ase a'u ti a'utaviíi í júmi'inari, nej ni ti'iti hua-muá'itín í ti jín Dios né'ejee u júte'e í Círíistu'u jemi, a'íjna jemi ti ajta i'i Jesús. ¹⁵ Naími'i a'achú tej caj ti'ipua'amé í tej teri vaujsi, tiché'e tiyen che'atá tena'a tiú'umua'ati. Na'ari caí ti pua'a siyen seicié tiú'umua'ati ti'itij jíme'e, ti caí ayén tejámuaavíjete'e, Dios pu tejámuaataseíjrate'esin.

¹⁶ A'íj tu'u, tiché'e tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna jíme'e í tej teri raatá'aseca'a.

¹⁷ Ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen ti'ihuaúritiejte'en netǵ rici inee. Seajta mú'een, ayée xu tiú'umua'ati se'íjna jíme'e í mej miyen rici a'ij tej tejamuá'ixaa. Neajta nu xaa huányeinixi ne'íjna jíme'e í nej neri'itíhua'a niyen tejá'amua'ixaate'e.

¹⁸ Rǵi xu'u mú'een, a'iné mu'íi nu tejámuaatá'ixaa, ne'íjna jíme'e í nej neri'itíhua'a niyen tejámuaatá'ixaate'esin, neajta nu neyeínen ne'íjna jíme'e, í mej mu'ití seicié miyen tí'imua'atze. Ayee mú rici, cu xíee mej cu rájcha'íire'e í Círíistu'u ti a'íin huamǵ'i í cúruu jetze.

¹⁹ Ayee pu tihuá'aci'iti í mej yá'urieeni í huá'axiejniu'uca ti auj ruurica'a. Me'e-huaújpua'arixi'isin, micu. Jaítze'e pu huá'a jetze ruxe'eve'e mej jeíhua tiú'ucua'ani. A'íj pu jín hua'axaye pu pú'een í huá'a Dios. Majta miyen á'ujtzaahuate'e me'íjna jíme'e í mej jín tiu'utatévi'ira'ata. A'ii mu'u jetze tiú'umua'ati a'íjna ti é'eseijre'e íiyen chaanaca japua.

²⁰ Mi teajta iteen, a'úu tu é'eme'ecan u ta japua. Teajta jé'ecan tu rachú'eve'e ti a'uun e'icáanen a'íjna ti tu'irájtuaani, í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti i'i Círíistu'u.

²¹ A'íi pu seicié táaruuren tǵ na'a a'íin ratéhua'ira'a ti naa seijre'e, a'íjna í rumuári'er-i'ire'ara'an jíme'e, í ti jín tiu'utémuaitín naíjmi'i ti yé seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta naíjmi'i ti án é'eseijre'e u ta japua.

4

Tej nu'u rǵi huátaruuren í tavástar'a jemi

¹ Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a í nej já'amuaxe'eve'e. Jé'ecan nu á'amuaseijramǵ'i, a'iné mú'een xu a'íin pú'een í nej jín huatántemua'ave'e, í nej raamuá'iti. Xa'ahuaújca'anen mi ru tzajta'a sej si tiu'utévaire'en seúche'e í tavástar'a jemi, mú'een mi nej já'amuaxe'eve'e.

² Nee nu huá'ijee amíimej, ne'íjna í Euodia, neajta ne'íjna í Sintique, mej mi antiújci'ipiire'en mej mi ru'ihuaamua'a muá'ara'ani í tavástar'a jemi.

³ Pajta mú'ee, mi pej xaa neetzi jetze ajtévaire'e, nee nu muahuavii í pej hua'utévaire'en amíimej í uuca, a'iné a'íi mú majta najtévaire'eca'a ineetzi, tetǵ'ij tihua'utá'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani. Majta jetzen rajtévaire'eca'a a'íjna í

Clemente, majta huá'a jetze mi seica í mej neetzi jetze najtévaire'eca'a. Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'ij mej ánte'arua mej mi a'uté'uu muá'ara'ani ruurican t'j na'a rusén jime'e í Dios jemi.

⁴ Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, sehuaújtemua'ave'e mú'een í tavástara'a jemi. Neajtahua'a nu tejámuaatá'ixaate'esin yee: Sehuaújtemua'ave'e.

⁵ Setá'aj naími'i siyen tiráamua'aree sej caí ti'iti teúura'ate'e, sino será'uviicua'i temua'a naa a'ímej í mej seicié tí'imua'atze. Pu'uri yé vejl'i huatéjvee í tavástara'a.

⁶ Caxu tí'imujca ti'itij jime'e, sino nain xu tiraata'ixaate'en í Dios jemi a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e, setá'aj raatáhuavii nain jime'e, seajta rí'i tiraatá'an í Dios.

⁷ Aj pu xaa Dios amuaatá'asin í sej jín rí'i huárini í ru tzajta'a. Capu ja'ati ramua'aree a'ij ti ye'í tí'iri'iri ti ayén rí'i tejaamuaatá'an í ru tzajta'a. A'ij pu xaa Dios amuaatépu'a'ajte'esin í á'amua'axiejniu'uca, ajta í á'amua'atziira'a a'ijna jime'e í sej jetzen aráujca'ane í Ciriístu'u ti i'í Jesús.

Mej nu'u rí'i tiú'umua'atzi me'ijna jetze ti x'epi'in een

⁸ Seajta á'iyen, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen tiú'umua'ati se'ijna jetze ti'iti ti ayén ti'ayajna, na'ari ti'iti ti ayén raavjíte'e sej si rí'i tiraatéjtuaani nusu ti'iti ti ayén raavjíte'e ti tiráaci'iti se'j.

Seajta siyen jetzen tiú'umua'ati ti'iti ti jé'iyecan, ca'ín ti'iti ti naa seijre'e. Ti pua'a ti'iti tí'ixi'epi'in na'ari ayén tiraavjíte'e sej rí'i tiraata'ixaate'en, setá'aj se'ijna jetze tiú'umua'ati.

⁹ Ajta, ti'iti ti na'a nej tejamuamuá'ate, nusu ti'iti sej ra'ancuré'a neetzi jetze, na'ari nej tejámuaatá'ixaa, setá'aj siyen huárini. Ajta a'íin í Dios pu amuaatévaire'esin sej si naa rí'i titeeté'uuca.

Jíme'en í mej jín raatapuaíjve

¹⁰ Jé'ecan nu huatántemua'ave'e í nevástara'a jemi, ne'ijna jime'e í sej seajtáhua'a sena'a na'utámua'areeri'i. Mú'een xu ramua'areereca'a tzíte'e ti'iti ti ná'aturaate'eca'a. Ayee pu'u, capu tejamuatá'a a'ij sej ye'í tinaatévaire'en.

¹¹ Canu niyen tí'ixa yee canu a'ij tí'ijviicua'i. Canu xaa ne'u. Nu'uri raarí'ire a'ij nej tirá'aviicua'iran ne'ijna jime'e a'achú nej caj tí'ituaave.

¹² Nee nu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini ti pua'a nej caí a'ij tí'ijviicua'i nusu ti pua'a yee netí'ituaave inee. Nee nu neri raarí'ire nej nain jín tiu'utémua'itin ne'ijna jime'e í nej juxa na'ari ti pua'a ne'icua. Ajta ti pua'a ti'iti na'avé'eturaate'en, na'ari ti pua'a necaí tí'itij tí'cha'íi, neajta niyen raarí'ire nej tiu'utémua'itin. ¹³ Nain nu jín tiu'utémua'itin, ne'ijna jime'e nej Ciriístu'u jetzen aránca'ane.

¹⁴ Mi seajta mú'een, x'epi'in xu huaríj se'ijna jime'e sej siyen tinaatévai íiye nej a'ijna jín tí'itese'eca'a.

¹⁵ Seajta mú'een, mi sej Filipos é'eché, xu'uri ramua'aree a'ij ti 'eene'e setí'ij xa'ichu'i te'ará'aste amuaacácan í sej c'j rá'antzaahua í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.

Netí'ij neri huiiramé'eca ne'újna Macedonia, mú'een xu'u naatévai se'ijna jime'e í tej naíjmi'i tiu'umuá'iej. Mú'een xu xaa tinaatapuaíjve ineetzi. Seajta mú'een xu te'encuré'a neetzi jemi. A'u ti na'a mú'újse'irihua'a mi seica, camu a'atzu miyen huaríj setíj mú'een.

¹⁶ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a a'ujna Tesalónica, caxu se'j sena'a tineja'uta'í'iri'iri a'ijna jime'e í ti tiná'aturaate'eca'a.

¹⁷ Canu xaa rahuauca sej seajtáhua'a tinaatá'an, sino a'ij nu'u huauca í ti tejamuá'aci'iti aúche'e. ¹⁸ Nain nu neri ancuré'a. Neajta xaa ne'u jaítze'e aúche'e. A'iné Epafrodito ari tinaatá'a a'achú sej caj tineja'uta'í'iri'iri, jeíhua nu tí'ijcha'íi neri í sej tineja'uta'í'iri'iri. Yee pu 'een t'j muai'ivéjri ti naa teáarí'e, ti naa 'een, ti ra'aráanajche í Dios.

¹⁹ Ajta a'íin í Dios í nej tí'ijvaire'e, a'íi pu nain tejámuaatapuaíjve'esin ruxí'evi'ira'a jime'e a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e. Ayee pu tejámuaatá'asin a'ij ti tiraavjíte'e, a'iné a'íin pu nain tí'ijcha'íi jamuan a'ijna í Ciriístu'u, í ti i'í Jesús.

²⁰ Tiché'e jé'ecan tiraatateújtzi'ire í Dios, a'íjna í tej rájya'upua. Tiché'e r'í'i tiraataxáj t'íj na'a rusén jime'e. Ché'e ayajna.

A'íjna ti jín ra'antipúa'ari

²¹ Setá'aj hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan naíjmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íin Círíistu'u huá'a japua huaniú.

Majta í ne'ihuaamua'a í mej ayajna huateí, a'íi mú majta huá'ateujte'e. ²² Naíjmi'i í mej yé huateí ayajna, í mej yé huaté'uu í Dios jemi, a'íi mú á'amuateujte'e tzíte'e, a'íime í mej huá'a jetze ajtéme'ecan í huá'ateitestemua'a a'íjna ti i'i César.

²³ Ché'e a'íin í tavástara'a, a'íjna í Círíistu'u ti i'i Jesús, ché'e a'íin r'í'i tejá'amuacha'íi á'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Colosas a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, i nej i'i Pablo, nee nu neajta huá'a jetze ajtème'ecan a'ímej í ti tíhua'uta'aj í Jesús, í ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee nu tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'e í Dios. Jamuan ne'íjna i ne'ihuaara'a, a'íjna i Timoteo, ayée nu tejá'amuayu'use'e mi sej Colosas é'eche, mú'een mi sej a'uté'uu í Dios jemi.

Ayee tu tejá'amuateujte'e mú'een, mi sej seúche'e té'eviicua'i, se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u. Ché'e a'ín í ti tá'iyá'upua í ti i'i Dios, ché'e amín r'í í tejá'amuacha'íi á'ara'ani, ché'e ajta amua'anpuá'ajte'en í á'amua'xiejniu'uca tzajta'a.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e

³ Ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii te'íjna í Dios, í ti rájya'upua a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e, jé'ecan tu tatemua'ave'e í Dios jemi. ⁴ Ayee tu ríci te'íjna jime'e tej teri yá'umua'areeri'i sej nu'u rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u ti i'i Jesús, seajta nu'u jeíhua huá'ixe'eve'e naíjmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi.

⁵ Ayee xu rijca, a'iné seúche'e rajchú'eve'e se'íjna í ti Dios á'amua'ine'e í ta japua. Tet'íj caí xí tejamuaatayú'use, mú'een xu seri sejmi'í ráanamua'jri'i se'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios a'atzaahuat'i'ire'e jime'e. ⁶ A'íjna i niuucari ayén che'atá na'a huatasejre mú'ejmi jemi tíj ajta huatasejre nainjapua í chaanaca. Ayee pu seijre'e teite tzajta'a tíj cıyej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a.

Ayee pu che'atá na'a tí'iruure mú'ejmi jemi. Tíj aúche'e na'a set'íj amuacaícan ráamua'areeri'i iye'ehuaritiéecan jime'e ti Dios tzíte'e r'í í á'amua'acha'íi tíj na'a a'ín niuucari te'utéjche ti r'í í amuáaruuren. ⁷ Naíjmi'í tíj na'a a'íjna, a'í pu tejamua'amuá'ate a'íjna í Epafra's ti ta jamuan tí'ivaire'e. Jé'ecan tu raxí'eve'e te'íjna. Ajta a'ín, huápi'i pu ta jetze me'ecan tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi. Capu ti'it'íj jín ateáturaaveca.

⁸ A'í pu ajta ari titaatá'ixaa í sej r'í í huápi'i ru'ihuaamua'a seijre'e se'íjna jime'e sej jetzen arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁹ A'íj tu jín, catu ja'anáj raatapuá'ajta'ca'a tej Dios tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e. Nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij amín titaatá'ixaa, ayée tu ríci. Dios tu tí'ijhuavii ti i a'ín tejamuá'amuá'aten nain jime'e sej si ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sej si temua'a mé titeumuá'amuá'aree, ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuaatá'an sej si ráamua'aree a'ij sej ye'í huá'ini e'ehauritiéecan jime'e temua'a naa.

¹⁰ Ayee tu een jín tí'ijhuavii sej si siyen huá'ini a'ij ti tihua'uvíjte'e a'ímej í mej ramua'ate a'íjna í tavástar'a. Teajta sej si siyen r'í í raatá'an se'íjna jime'e í sej jín tí'imijhuacare'e. Setá'aj siyen éene'en tíj cıyej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a. Ajta sej si jaítze'e raayí'itihua'an a'ij ti een í Dios. ¹¹ Ché'e Dios amuaatá'an nain í ca'aníjra'a í á'amuatza'ajta'a a'íjna jime'e í muá'iri'ire'ara'an í tej jín r'í í tira'utasejra. Aj xu si jetzen arájca'anejsin sej si te'utáviicua'i, sej si seajta seuj raachú'eve'en a'ij ti ti'it'í á'amuaruuren, sej si seajta huájtemua'ave'en.

¹² Ayee xu een jín tí'ijteujtzi'ire'e xá'ara'ani í ti tá'iyá'upua, a'iné a'í pu amuaatá'a sej si ra'ancuré'an se'íjna í ti tejamuá'aci'iti sexu'ijm'éen a'ájna a'ut'í ja'anáj ti na'a huáneeri'i. Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti sej ajta mi sej tíj ayén tihua'aci'iti í seica í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹³ Ayee pu té'eme, a'iné a'í pu tu'irájtuaa a'ujna a'u ti a'ut'íca'a ja'anáj ti na'a tí'ij caí ché'e tita'ajte'en a'íjna ti a'uun antiújmua'aree. Dios pu taja'aráavi'iti a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í yaujra'an ti huápi'i raxí'eve'e. ¹⁴ Ayee pu tiu'utanájchitaca'a í tej jín té'echa'íca'a í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'i, ajta titaatá'uuni'iri'i í tej jín auteájturaa í jemin.

Dios pu nu'u ta'anpuá'ajte a'íjna jime'e ti Ciríistu'u huamí'i ta jetze me'ecan

¹⁵ Ajta a'íin í yaujra'an, a'ii pu a'íin pú'een í tej jetzen ráamua'aree a'ij ti een í Dios í tej caí rasise'i. A'ii pu ajta a'íin pú'een í ti amuacáí seijre'eca'a t'íj caí xi mé'e jé'e ti'itijca'a.

¹⁶ A'íj pu jamuan Dios nain tiú'utaahuaca'a, t'íj na'a ti'ipua'amé í ta japua ti tejé'eseijre'e, ajta t'íj na'a pua'amé ti tejé'eseijre'e íiyen chaanaca japua, nain í tej rasise'i, ajta nain í tej caí rasise'i.

Majta me'íin í xiéjniu'ucari í mej tejé'ajta u ta japua, Dios pu nain huá'utaahuaca'a a'achú mej pua'amé. Aj pu i hua'antíhuau mej mi miyen che'atá mana'a tiu'utévaire'en í ta japua mat'íj tajtúhuaani, a'ajhuáase, muayajtúumua'a ti ve'ée, pixcaa muayúu, ajta tenáantzi. Nain pu tiú'utaahuaca'a jamuan í Ciríistu'u, ajta Ciríistu'u pu hua'ancuré'e-vi'iti.

¹⁷ Ciríistu'u pu ayén seijre'eca'a t'íj caí xi mé'e é'e tí'ititaca'a. Ajta nain pu Ciríistu'u jetze aráu'jca'ane ti ij te'utáviicua'iran. ¹⁸ A'ii pu a'íin pú'een í ti ve'ecán jín antiújmua'aree rute'testemua'a jime'e, a'ímej í mej té'atzaahuat'e. A'ii pu a'íin pú'een í ti jetzen tiu'unéj nain ti tí'iseijre'e, ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti amuacáí a'itáara huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íj pu jín ayée pu éene'e á'ara'ani ti jaítze'e ve'et'í a'ame nain jime'e.

¹⁹ Ayee pu'u, ra'aránajcheca'a í Dios ti Ciríistu'u ayén che'atá na'a éene'e á'ara'ani í ruxí'ej Dios nain jime'e. ²⁰ Ajta, ra'aránajcheca'a ti Ciríistu'u jamuan hua'utéjpua'ajte'en í mej rájcha'íire'e mej mi r'íi titeeteáturan í Dios jemi. Najmí'ica a'ímej í mej ta japua tejé'eseijre'e, majta a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, a'íi pu hua'utépua'ajta'a a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ra'iráaxire í ruxuure'e í cúruu jetze, t'íj huamí'i ta jetze me'ecan.

²¹ Seajta mú'een, amuacáí, caxu xí'epi'in éene'e í Dios jemi, seajta rájcha'íire'eca'a í a'amua tzajta'a se'íjna jime'e a'ij sej ye'í tí'ijr'íirejca'a. ²² Mí ajta Dios pu ari amua'anpuá'ajte a'íjna jime'e ti Ciríistu'u huamí'i jetzen í cúruu. Ciríistu'u pu a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti tirajpua'íjtzica'a í ru jetze. Aj pu i amuá'avi'itín í Dios jemi, mú'een mi sej a'uté'uu xá'aju'un jemin. Caxu ché'e ja'anáj ti'it'íj jín auteáturan í Dios jemi. Capu ajta ja'at'í mú'ejmi jetze ti'it'íj jín te'upuá'ajte'esin.

²³ Ayee pu té'eme ti pua'a seuj te'utáviicua'i sej té'atzaahuat'e, ajta ti pua'a secaí yá'uhua'anan í sej seuj rachú'eve'en a'ij ti tí'ixaxa'a í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari í mej meri tihua'utá'ixaa nainjapua. Mí neajta inee, Dios pu ajta ayén tinaa'íjca nej ni ne'íjna jín tiu'utévaire'en.

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'utévaire'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi

²⁴ Ajta íjii, nee nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e ti ayén tejámuaat'éva'irihua'an í nej jín tirajpua'íjtzi na'araa. Neajta niyen raanaíjmire'en í ne jetze jime'e í ti te'á'atura mej mi ráamua'aree a'ij ti tirajpua'íjtzica'a a'íjna í Ciríistu'u. A'íj nu jín nehuá'avaire'e a'ímej, í ti jín Ciríistu'u antiújmua'aree, a'íime í mej i'li teitestemua'ame'en. ²⁵ Nee nu xaa te'enteájrupi ne'íjna jime'e ti jín Dios ayén tinaa'íjca nej ni niyen huá'irini a'ij ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare. A'íj nu jín tejámuaat'á'ixaate'esin nain jime'e í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁶ A'íjna i niuucari, a'ii pu a'íin pú'een í ti rú'avaa ti Dios ramua'areereca'a avíitzi jime'e, ajca'ihuá'ímua, nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene. A'íi í mej amuacáícan é'echejca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti Dios riníche'en. Aru íjii, pu'uri tihua'utá'ixaa mé jéjre'e huá'a jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. ²⁷ Ayee pu raaxí'epi'intare í Dios ti tihua'utá'ixaate'en mé jéjre'e mej mi ráamua'aree ti jé'ecan pu naa seijre'e a'íjna í ti rú'avaa huá'a tzajta'a í teite í mej miyen a'uchéjme nainjapua, íiyen í chaanaca japua. A'ii pu a'íin pú'een í Ciríistu'u ti a'amua tzajta'a é'eseijre'e. A'íi pu ajta amuaat'á'asin sej si rasejran ti jé'ecan pu naa seijre'e í Dios jemi.

²⁸ Teajta iteen, ayée tu tihua'ixaate'e í teite a'ij ti ti'it'íj huáruu a'íjna í Ciríistu'u. Najmí'ica tu r'íi ti'ixáate'e, teajta iye'e'huaritiéecan jín tu tihua'amua'aten mej mi ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti tiu'utátuiire'en pua'a ayén ti'ayajna nusu caí. Ayee

tu een jín rici tej ti urarí'ene'acan jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ájna xicájra'a jetze tetí'ij huá'anvi'itín naíjmi'ica í Círíistu'u jemi.

²⁹ A'íj nu jín niyen ca'anín jín tí'imijhuaca, neajta niyen tí'itese'e nain jime'e a'achú ti caj tíneta'aca í ca'aníjra'a, neajta nain jín í nej jín á'anca'ane.

2

A'ij pu nu'u té'ujmua'ate a'ímej jemi í mej Colosas a'uchéjme

¹ A'íj nu jín niyen raxí'eve'e sej si ráamua'aree nej a'amua japua tí'itese'esin jehua. Ayee nu che'atá nena'a huá'a japua tí'itese'e a'ímej í mej Laodicea é'eche, neajta a'ímej í mej caí ja'anáj naaseíj neneerime jetze.

² Ayee nu een jín rici mej mi huateújca'ane í ru tzajta'a, mej mi majta naíjmi'i ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa me'íjna jime'e í mej huaújxe'eve'e rujíimua'a. Ayee nu raxí'eve'e ti tihuá'aci'ti ti'ití ti jé'ecan tihua'utéva'irihua'an mej mi yaú'itiée muá'ara'ani nain jime'e, mej mi majta ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna ti i'í Círíistu'u. ³ Naíjmi'i í ti ruxe'eve'e tej ti rí'i mé titeumuámua'aree, jaítze'e pu titaatéva'irihua'an caí tumin ti rú'avaata teásta'a. Ajta a'íin í Círíistu'u, a'íi pu taatá'asin tej ti yaú'itiée tá'ara'ani nain jime'e, tej ti ráamua'aree tzaáhuati'ira'a jime'e.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niuucari í ti caí jé'iyecan jín namuajre'e. ⁵ Canu xaa ye'eche a'amua jamuan, sino ayée nu ye'imua yé huaca. Capu amín a'ij. Jéhua nu amua'atamuá'areeri yú ne tzajta'a, cu xiee nej cu vejli'i a'utéjvee mú'ejmi jemi. Jé'ecan nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e nej neri ramua'aree í sej rí'i ru'ihuaamua'a temua'a naa, Seajta te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuate'e se'íjna í Círíistu'u.

Dios pu nu'u hua'unajmire'e í Círíistu'u jemi

⁶ A'iné xu'uri autéjhuii sej rá'antzaahuate'en se'íjna ti a'íin pú'een í ti i'í tavástarala, a'íjna Jesús ti ajta i'í Círíistu'u, setá'aj siyen rí'i titeeté'uuca a'ij ti tiraavíjtle a'íjna jemi. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jetze ucarute í sej rájteuni í Círíistu'u jemi sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i tój ceyej ti ajtanána'ajme téte'imua chuaata'a. Xu'uri cáj caj yaú'itie í Círíistu'u jemi. Setá'aj siyen tihuaújmu'aten sej si yaú'itiée xá'ara'ani nain jime'e, sej si jaítze'e te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuate'e a'ij mej meri tejamuamuá'ate. Setá'aj seajta huápi'i tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁸ Rí'i xu'u mú'een, caxu hua'atá'acare'en mej amuaatému'itín seica jime'e niuucari í mej jín tí'ihua'itaca. Ayee mú' tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tejamuá'ari'i í sej jín té'atzaahuate'e me'íjna jime'e a'ij mej tirájteu rujíimua'a, í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e. A'íjna, í mej tí'ixaxa'a, camu a'ij tirájteu í Círíistu'u jemi, sino ayée mu'u tejá'amua'ixaate'e me'íjna jime'e í mej rujíimua'a mena'a tirájteu, na'ari í mej jín tí'imua'ata me'íjna jime'e í mej rájye'irajca'a í jéjca.

⁹ Ayee pu'u, a'iné nain tój na'a ti Dios een, a'íi pu huateájturaa í Círíistu'u jemi í ru jetze. ¹⁰ Ajta Dios pu ayén amuaanaíjmire í Círíistu'u jemi sej si ruuri xá'ara'ani jemin. Ajta a'íin í Círíistu'u, a'ii pu a'íin pú'een í ta'anájca huá'a jemi matíj mena'a pua'amé é'esejre'e í xiéjniu'ucari í mej te'áijta, majta a'íime í mej títeté'u'upu'u u ta japua.

¹¹ Seajta mú'een, xu'uri ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej ra'antisí'icheca í runavij. Mi seajta, caxu ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej teteca miyen amuáaruu í rumuájca'a jime'e sino Círíistu'u pu'u ayén ra'ará'aste mú'ejmi jetze me'ecan tí'ij huamí'i í cúruu jetze. A'íi í pu nain amuá'ari'iri'i í sej jín a'ij pua'a ríjca ti ij caí ché'e tejámuaata'áijte'en í a'amua jetze.

¹² Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tejamuáaruu setí'ij huámua'i'ivijhuaca'a. Xiee sej cu mú'een ava'ujnáa í Círíistu'u jamuan. Ayen che'atá na'a tój sej mú'een a'itáciine í mi'ichite tzajta'a jamuan í Círíistu'u. Ayee pu een a'íjna jime'e sej mú'een rá'atzaahuate'e se'íjna jime'e í muári'eri'ira'a Dios ti jín ra'ajjáj a'íjna í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹³ A'ájná'imua, ayée xu éene'e í ru tzajta'a, seúche'e xu mi'ichite pu'éene'e í Dios jemi, se'íjna jime'e í sej auteájturaa u Dios jemi, seajta se'íjna jime'e í mej caí miyen amua'antisíjchixi í á'amuanavi jetze. Mi ajta íjii, Dios pu ajtahua'a amuaatatíste í á'amuaaxiejniu'uca sej si a'uté'uu xá'ara'ani í Círíistu'u jamuan. Nain pu ari tejámuaatá'u-uni'iri'i í sej jín auteájturaa í jemin. ¹⁴ A'íi pu xaa ra'uré'uu a'íjna ti té'eyu'usi'ihuaca'a, í ti jetzen rá'axajta'a í niuucari ti jíme'en téjmi jetze ti'itíj jín te'ujpuá'ajte, í tej jíme'en té'echa'íica'a. A'íi pu antipua'ari'ira'a a'íjna jime'e ti rá'utatai í cúruu jetze jamuan a'íjna í Círíistu'u.

¹⁵ Majta me'ín í xiéjniu'ucari í mej tí'ajta, majta í mej títetate'í ta japua, Círíistu'u pu huajá'uriiri'i í mej jín antiújmua'areereca'a. A'íi pu ajta hua'utatévi'iraste mé jéjre'e. Hua'ave'ejápuajmé'e, pu a'iteájraa. Hua'utéemua'iti a'íjna jime'e ti huamí'i í cúruu jetze.

Mej nu'u ráahuauni a'íjna ti í júte'e é'eme'ecan

¹⁶ A'íj pu jín, miché'e mi caí á'amuaaire'e me'íjna jime'e a'ij sej tiú'ucua'ani, a'ij sej ye'í titeeyé'en, nusu a'íjna xicájra'a ti jetzen ayén nu'u ruxe'eve'e sej tiú'uyesten ti te'ute'itíén í máxcira'i, na'ari ti te'ará'asti ja'anáj mej ruse'upi. ¹⁷ Naíjmi'i t'íj na'a ti ayén tí'een, cu xiee ti ja'atí huácien jetze á'uche'ecan. Ayee pu tí'ivaire'e tej ti tiyen ráamua'aree a'ij ti teja'uré'enejsin.

Mí ajta, í ti x'epi'ín t'ín, a'ii pu a'íin pú'een, a'íjna í Círíistu'u. ¹⁸ Majta me'ín í mej hua'aráanajche mej ruciinive'e jéjre'ecitze'e, a'íime í teteca mú nu'u tíhua'utateújtzi'ire'e a'íme'í í mej títetate'í ta japua. Mí seajta mú'een, caxu hua'atá'acare'en miyen tejamuá'ari'iran me'íjna jime'e í sej seri raamuá'iti í Dios jemi. A'íi mú xaa ruciinive'e me'íjna jime'e mej mi nain tiu'utaxáj a'ij mej nu'u tiu'use'íj a'ij ti tí'een u ta japua. Majta je'íhua ahuaújtzaahuate'en me'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í mej rujímua'a mana'a tirájteu. ¹⁹ Mu'uri mé rúurie me'íjna í ta'anájca í tej jetzen airáneajxi'ín, í tej jetzen arátaca'ane tej ti tiyen che'atá tena'a naími'i huavaújse'en a'ij ti Dios titatá'aca t'íj ajta tiújvi'iraxi'ín í cari táata'a jamuan.

²⁰ Casi'i mú'een, Círíistu'u pu a'amua japua huaniú t'íj huamí'i, ajta camu ché'e tejá'amua'ajte'e me'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í seica í teteca. Tí pua'a ayén, a'iné een jín siyen che'atá sena'a tí'ijri'ire mat'íj í seica í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej tejámuaata'ajte'en me'íjna jime'e a'ij mej meri tí'ijri'irejca'a. ²¹ Ayee mú tejá'amua'ixaate'e t'íj: "Caxu ra'ajtamua'amuante'en. Caxu ra'ajtácua'an. Caxu ra'ajtémijhua'an."

²² Naíjmi'i t'íj na'a í niuucari ti ayén een, naími'i pu jíme'en raxa ti'ití ti antipua'ari a'íjna jime'e í mej raaxín. ²³ Ayej xaa ne'u, ayée pu tihua'amitiejte'e ti i'i x'epi'ín ti pua'a ja'atí ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í niuucari ti ayén een. Ci xiee r'í'i mú mé titeumuámua'aree, cu xiee ti ti'itiá'a í ti jín ti'itéveeca'a ruxí'evi'ira'a jime'e, cu xiee puajtzi pu raatá'an í ru jetze.

Mí ajta, capu ti'itíj vaire'e sino ayée pu'u mej mi huataúra'an rujímua'a mana'a micu.

3

A'ij mej nu'u ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuate'e

¹ Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios í sej seri seajtáhua'a huatarúu jamuan í Círíistu'u. A'íi j pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e í ti tejé'eseijre'e u ta japua a'u ti Círíistu'u nain jín antiújmua'aree u Dios jemi.

² Setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tejé'eseijre'e u ta japua. Caxu siyen sena'a tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. ³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri huácuii u Círíistu'u jamuan. Ajta, Círíistu'u pu amuaaté'ine u ta japua u Dios jemi u sej jín ruuri xá'ara'ani jemin.

⁴ Ajta a'íin u Círíistu'u, a'íjna tej jetzen arátaca'ane tej i'i ruuri, t'íj a'íin huatasejre'en mé jéjre'e, aj tu ti tiyen che'atá tena'a huatasejre'en jamuan. Nain pu ayén naa tí'iseíre'e á'ame huáp'i'í mej mi naíjmi'i naa r'í'i tira'utase'íj.

Jíme'en í mej mejmí'i tí'ijri'irejca'a, ajta í ti jéjcuacan jín seijre'e

⁵ A'íj pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta naíjmi'i t'íj na'a ti a'ij pua'a een, ti a'amua jetze aiirániineica. Caxu huá'a jamuan ji'ipite'en u sej caí naíjmi'i ji'ipi. Caxu ché'e siyen rijca í ruxána'acire'e jime'e. Caxu seajta taúra'acare'en ti tejámuaata'ajte'en í a'amua jetze ti aiirániineica. Caxu ché'e rahuauca í ti a'ij pua'a een.

Seajta i'i, caxu tí'imujche'e. Ja'atí ti ayén tí'imujche'e, ayée pu che'atá na'a een u Dios jemi t'íj a'íjna í ja'ati ti raná'amiche'e í ti caí Dios pú'een. ⁶ Pu'uri teja'uré'enejsin ti 'utévatzijsin í puajtzi huá'a japua í mej caí me'íjna jín ra'ará'astijre'e í Dios. Jé'ecan mú tirajpuaitzi muá'aju'un.

⁷ Seajta mú'een, ayée xu amuacaícan rijca'a nain jime'e ti a'ij pua'a een, set'íj seúche'e rá'astejca'a nain ti ayén. ⁸ Ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej ti'icaúra'ari'i naíjmi'i t'íj na'a ti ayén een: Caxu níniu'ucacu, ni caxu rújaaxiévi'ira, ni caxu ruté'axí'i, ni caxu a'ij pua'a éene'en, ni caxu a'ij pua'a tihuá'ixaate'e huá'a jemi í teite. Caxu seajta a'ij pua'a tí'ixajta.

⁹ Caxu tí'iru'ixaate'e hua'itzi jime'e seíj ajta seíj, a'iné xu'uri raatapuá'ajta'a se'íjna ti mí'ime'ecan ti ú'useijre'eca'a í a'amua jetze. Seajta nain mé úurieeni a'ij ti ye'í rijca'a a'íjna ti mí'ime'ecan. ¹⁰ Ari mú'een, xu'uri ti'ihuaújchejte se'íjna jime'e ti ti'irí'een, ti ti'íjéjcu. Dios pu auj amuaajéjcuare'esin í a'amua tzajta'a sej si siyen éene'e xá'ara'ani t'íj a'íjna ti amuaateajtuua íyien chaanaca japua, sej si nain jín ráamua'ati.

¹¹ Ajta í Dios, capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí Israél jetze ajtémecan nusu ti pua'a i'i Griego pú'eenen. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e ti pua'a peri ra'ará'aste pe'íjna jime'e mej mua'antisíjcheca'a á'a navij nusu pecaí. Capu amín a'ij ti pua'a a'imúa pé'eme'ecan, na'ari seíj chuéjra'a japua pe'eche. Capu ajta a'ij í'irini ti pua'a seica pej jemin tí'ivaire'e na'ari pej piyen tihuá'ajte'e í seica. Ayee pu'u, Ciríistu'u pu xaa a'íjn pú'een í ti ruxe'eve'e. Nain pu jín ra'ará'asten. Ajta a'íjn pu huateáturaasin huá'a tzajta'a í ruteítestemua'a a'u ti na'a mej mena'a a'uchéjme.

¹² Ayee pu'u, Dios pu amua'antíhua'u. Xu'uri huaté'uu jemin, ajta a'íj pu amúa'ix-e'eve'e. Sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj ahuaújcu'uven seíj seajta seíj. Setá'aj r'í'i huá'acha'íi í seica, caxu á'ujtzaahuate'e, caxu seajta ruciínive'e. Setá'aj siyen te'utáviicua'i ti'ití ti a'ij tejá'amuaruure.

¹³ Setá'aj siyen rá'uviicua'i seíj seajta seíj. Setá'aj seajta tiu'utaúruuni'i ti pua'a seíj rájaaxiejte'en í ruxí'ej tevi. A'iné tavástar'a pu ari mú'ejmi tiu'utá'uuni'iri'i, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utaúruuni'i seíj seajta mi seíj. ¹⁴ Ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máa niuucari, setá'aj siyen huaújxe'eve'en. A'ii pu a'íjn pú'een í sej jín avaujsejtare'en sej si seíj sena'a teitejra'a pu'éene'en xá'ara'ani. Ajta, a'íj pu amuaanaíjmire'esin.

¹⁵ Ché'e Ciríistu'u amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a sej si ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa. Ayee pu tejamuaatajé í tavástar'a sej si siyen x'epi'ín éene'e seíj ajta mi seíj, a'iné naími'i xu ruseáxu'itare'en. Seajta siyen ti'íjtéujtzi'ire'en í Dios.

¹⁶ Setá'aj siyen tiú'umua'ati jeíhua se'íjna jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Ciríistu'u sej si ráamua'aree a'ij sej tihuá'umua'aten í seica, a'ij sej ye'í r'í'i mé titeumuámua'are'en sej si tihuá'a'ixaate'en nain e'ehauritiéecan jime'e. Seajta chuiicari xu jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios. Ayee xu tiu'utáchuiica í ru tzajta'a se'íjna jime'e chuiicari ti yu'uxari jetze me'ecan, nusu chuiicari ti Dios jetze raxa, na'ari ti'ití ti r'í'i amuaatámua'atziite í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁷ Ayee pu'u, setíj sena'a ti'ixa, setíj sena'a rici, setá'aj siyen huárini nain jime'en niuucajtze'en í tavástar'a a'íjna í Jesús. Setá'aj tiraatateújtzi'ire'en í Dios í tá'iyau'upua jamuan í Ciríistu'u.

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuate'e a'ímej jemi í teite

¹⁸ Mú'een, mi sej víiche'e, setá'aj ra'ará'astijre'en a'ímej jemi á'amuaacinastemua'a, a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástar'a jemi. ¹⁹ Seajta mú'een, mi sej neiche, setá'aj r'í'i tihuá'ajcha'íi xá'ara'ani temua'a naa a'ímej í sej huajá'uvi'itin. Caxu a'ij tihuá'ajeeve.

²⁰ Seajta mú'een, mi sej hua'atá'atamua'a, setá'aj siyen nain jín hua'ará'astijre'en matíj mena'a tejamuá'ixaate'en a'íme í ruvaújsimua'a, a'iné a'íj pu r'í'i tiraatá'asin a'íjna í tavástar'a.

²¹ Seajta mú'een, mi sej huá'avaujsimua'a, caxu huápi'i hua'ajteá'axi'i a'ímej í ruyauj-mua'a mej mi caí a'ij pua'a té'ujmuajte.

²² Seajta mú'een, mi sej tí'ijti'ire'e, setá'aj nain jín ra'ará'astijre'en a'ímej í mej tejá'amua'ajte'e. Setá'aj siyen tiu'umuári'en temua'a naa setíj sena'a tiraayí'iti a'iné mú'een xu rá'atzaahuate'e se'íjna í tavástara'a. Caxu raatapuá'ajta se'íjna jime'e tí'ij caí mé'e já'ahua'a a'íjna í ti tejá'amua'ajte'e. Seica mú miyen rici. Aj mú caj tí'imuari'e ti pua'a a'íjn ti tihuá'ajte'e ti huá'aseijra. Ayee mu'u rici mej mi rí'i raatá'an.

²³ Mí seajta mú'een, setíj sena'a rici, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'umuári'en tzaahuati'ira'a jime'e setíj tiraatévaire'enche'e se'íjna í tavástara'a. Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en mej mi amuaaséj a'íime í teteca. ²⁴ Xu'uri ramua'aree ti a'íjn tavástara'a, a'íi pu ajta tejámuaatanájchite'esin í ti rujímua'a. Aúche'e pu tejá'amua'ajte'e a'íjna sej raamuá'iti, a'iné a'ii pu a'íjn pú'een í sej tí'ijvaire'e a'íjna í tavástara'a ti ajta i'i Círíistu'u.

²⁵ Mí ajta, a'íjn í ti a'ij pua'a rici, ayée pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'ijci'iti. Ruxí'ej pu tihuá'aruuren í Dios jemi, capu ja'atí jaítze'e rí'en caí í sej í jemin.

4

¹ Seajta mú'een, mi sej tihuá'ajte'e, setá'aj tíhua'utapuaíjve'en tíj na'a í ti ruxe'leve'e, tíj na'a ti ayén tiraavíjte'e ti tihuá'aci'iti. Ayee xu huárini a'iné xu'uri ramua'aree ti seíj ajta tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Júte'e pu é'eseijre'e a'íjna.

Jíme'en í ti te'entipua'ari, ajta í ti jíme'en ca'aníjra'a hua'utá'asin

² Setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi. Caxu a'ij ruaaca. Seajta mú'een, seúche'e tí'ijteujzi'ire'e í Dios. ³ Seajta, setá'aj siyen seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e ti ij Dios ayén taatasejrate'en a'ij ti ye'í tí'ití huáruuren tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari, tej ti te'íjna hua'utasejrate'en í Círíistu'u, a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'íj pu jín, nu'uri aiteánami'i.

⁴ Seuche'e xu seajta rahuaviira í Dios jemi neetzi jime'e nej ni e'ehuauritiécan jín tihuá'a'ixaate'en a'ij ti tiraavíjte'e nej niyen rici.

⁵ Ayee xu rijca mú'een, caxu ché'e sena'a á'ujjuhua'ane'en huá'a jamuan í mej caí té'atzaahuate'e, sino ayée xu'u rijca matíj teite í mej rí'i metíteumuámua'aree. Ja'anáj ti na'a tí'iri'iri sej siyen huárini í ti i'í xí'epi'in, ayée xu'u rijca. ⁶ Setá'aj rí'i hua'atá'acare'en se'íjna jime'e sej siyen tí'ixaxa'a, mej mi me'íjna jín ráamua'aree í sej caí ruciinive'e. Seajta siyen tihuá'a'ixaate'en mej mi huajíjxin, mej mi rí'éene'e muá'ara'ani.

Jíme'en í ti te'entipua'ari

⁷ Ajta a'íjn í Tíquico a'íjna í ta'ihuaara'a í Círíistu'u jemi, a'íi pu tejámuaatá'ixaate'esin nain a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. Jéihua nu raxí'leve'e nemíjna. A'ii pu ari rí'i tináavaí ara'axcáacan jime'e. Capu ja'anáj á'ítzee. Ajta, naíjmi'i tu tí'ivaire'e í tavástara'a jemi.

⁸ A'íi j nu jín neraata'íiti mú'ejmi jemi ti ij ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'itavaire'e, ti ij rí'i jamuaatá'an.

⁹ Neajta nu jamuan raata'íiti ne'íjna í Onésimo, í ti mú'ejmi jetze ajtémecan. Jé'ecan tu teajta raxí'leve'e te'íjna í ta'ihuaara'a. Capu ajta ja'anáj á'ítzee. A'íi mú nain jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti tí'iruure iiyecuí.

¹⁰ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'íi mú á'amuateujte'e, amuacaícan a'íjna í Aristarco ti ajta ayajna aiteánami'i nee jamuan, ajta a'íjna í Marcos, ti i'í neuseájra'an píríci a'íjna í Bernabé. Xu'uri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini a'íjna jime'e, ti jíme'en yee ti pua'a a'íjn a'uré'enen mú'ejmi jemi a'íjna í Marcos, setá'aj ra'ancuré'evi'itin temua'a naa.

¹¹ Ajta a'íjn í Jesús, í ti ajta ayén ántehuaa tíjín Justo, a'íi pu ajta á'amuateujte'e. A'íime í mej huaíca, a'ii mu'u a'íjn pú'een í mej Israel jetze ajtémecan, í mej miyen neetzi jetze té'ejtévaire'e tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í teite jíme'en í Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua. Jé'ecan mú rí'i naatá'a ineetzi.

¹² Ajtahua'a seíj pu á'amuateujte'e, a'íjna í Epafras. A'íi pu ajtémecan mú'ejmi jetze, ajta pu ravaire'e a'íjna í Jesús ti i'í Círíistu'u. Ja'anáj ti na'a pu tí'itese'e a'íjna jime'e ti rahuavii í Dios jemi mú'ejmi jime'e, sej si te'utáviicua'i, sej si caí tí'itíj jín

auteáturan, sej si seajta ra'ará'astijre'en nain jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'íjina í Epafra, jé'ecan pu tí'itese'e mú'ejmi jime'e, ajta a'ímej jime'e í mej me'uun a'uchéjme, a'ájna já'ahua'a Laodicea, majta í mej seíj jetze é'eche í chajta'a a'ájna Hierápolis. ¹⁴ A'íi mú majta á'amuateujte'e, a'íjina í Lucas, í ti tihuá'ahua'ate, í tej raxí'eve'e, ajta a'íjina í Demas.

¹⁵ Setá'aj siyen hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan a'ímej í ta'ihuaamua'a Laodicea mej a'uchéjme, seajta se'íjina í Ninfas. Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej e'etiújse'iri a'u ti é'eche í Ninfas.

¹⁶ Setí'ij seri ra'ujíjve se'íjina i yu'uxari sej si naíjmi'i ráanamua, setá'aj siyen tiu'uta'íte mej mi hua'utánamujriste'en a'íime Laodicea mej é'eche. Ajta í seíj í yu'uxari, Laodicea ti é'eme'ecan, setá'aj seajta ra'ujíjve'en sej si seajta naíjmi'i ráanamua. ¹⁷ Seajta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íjina í Arquipo yee: “Rí'í pepu'u mú'ee, pej pi nain jín ra'ará'asten í tavástar'a ti tímuaa'íjcate.”

¹⁸ Inee, i nej í' Pablo, a'ij nu jetze já'amuateujte'e a'íjina i nej ra'uyú'uxaca'a nemuajca'a jime'e. Caxu yá'uhua'anan í nej aiteánami'i. Ché'e a'ij tejá'amuavaire'e. Ayee pu icu.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti seij

A'í mú huá'ateujte'e í mej Tesalónica e'etiújse'iri

¹ Inee Pablo, ajta a'íjna i Silvano, ajta a'íjna i Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej Tesalónica é'eche, sej seajta tiújse'iri í Dios jemi, seajta jemin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee tu tí'ixxe'eve'e ti Dios r'í'í tejamuáacha'íin, ti ajta r'í'í amuáaruuren a'amua tzajta'a sej si r'í'í ru'ihuaamua'a xá'ara'ani.

Jíme'en í mej jín hua'utájuyete mej mi té'antzaahuete'en a'íime í mej Tesalónica é'eche

²⁻³ Ja'anáj ti na'a tu r'í'í tiraatá'aca í Dios jemi mú'ejmi jíme'e. Ja'anáj ti na'a tej huavii í Dios, teajta tu rá'ixaate'e mú'ejmi jíme'e, a'iné mú'een xu jeíhua tí'imuari'e se'íjna jíme'e sej rá'astijre'e se'íjna í tavástar'a. Seajta siyen che'atá sena'a jeíhua tí'imuari'e se'íjna jíme'e sej raxí'eve'e sej hua'utévaire'en í seica í mej é'eseijre'e í Dios jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj raatéxíeehuataca'a í sej rachú'eve'e í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u tí'ij a'íin amua'irájtuaani, a'u sej yé'ejpuaíjtzica'a.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ta'ihuaamua'a. Tu'uri ramua'aree ti Dios já'amua'eve'e, ajta a'íi pu amua'avé'ehuauxi. ⁵ Ayee tu een jín ramua'aree a'iné tetí'ij tiyen tejamuá'ixaa í niuucari jíme'e ti jíme'en raxa í Dios, caxu ché'e sena'a ráanamujri'i sino a'íj xu jín muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj xu jín temua'a naa yaú'itíeé xa'araa í ru tzajta'a. A'íj xu seajta jín rú'umua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari. Mú'een xu seajta siyen tasejrac'a ti'itén tej teitejra'an pu'eene'e, teajta tiyen tí'ivaire'eca'a mú'ejmi jíme'e. Ayee tu huaríj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree a'ij ti tiraavíjte'e í tavástar'a jemi.

⁶ Seajta mú'een á'iyen xu siyen che'atá sena'a huaríj tetíj iteen, ajta tíj a'íin huaríj í tavástar'a, a'iné jeíhua xu rajpuaíjtzica'a. Capu amín a'ij. Seuche'e xu huataújtemua'ave, a'iné a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ca'aníjra'a amuaatá'a í a'amua tzajta'a. ⁷ A'íj mú jín, naími'i a'íime í mej e'etiújse'iri, a'achú mej mena'a pua'amé í mej me'uun é'eme'ecan u Macedonia, majta í mej me'uun é'eme'ecan u Acaya, a'íi mú r'í'í tejá'amuaseij mú'ejmi a'ij sej rici. ⁸ Capu a'úu na'a á'anamuajre'e mú'ejmi jemi í niuucari ti jíme'en raxa í tavástar'a, sino nainjapua pu namuajre'e a'íjna jíme'e sej seri rá'astijre'e í Dios. A'íj pu jín caí ché'e ruxe'eve'e tej ti'iti huataxáj te'íjna jíme'e.

⁹ Jee xaa ne'u, seica mú tí'ita'ixaate'e a'ij tej tite'utéjhuii tej tiu'umuári'en a'amua tzajta'a. Seajta nu'u, setí'ij rá'antzaahua í Dios, seajta nu'u huaja'uhuá'axi se'ímej í mej caí Dioosi pú'een. Xu'uri nu'u ravaire'e se'íjna ti i'i Dios tzáahuati'ira'a jíme'e, ti ajta ruuri rusén jíme'e. ¹⁰ Xu'uri nu'u íjii rachú'eve'e se'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti a'íin ajtahua'a u e'icáanen u ta japua, a'íjna Dios ti raatarujte huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'ii pu a'íin pú'een í Jesús. A'í pu tu'irátuaasin tí'ij caí puaíjtzi táaci'iti ti Dios hua'utá'asin a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme.

2

A'ij ti teja'umuáriej a'íjna í Pablo huá'a jemi

¹ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, temua'a xu ramua'aree ti naa titáavai tetí'ij amuáamuaareca'a. ² Amuacaí mú xaa a'ij pua'a táaruu a'íime í mej Filipos é'eche. Jéihua tu rajpuaíjtzica'a te'újna. Xu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna. Capu amín a'ij. A'iné Dios pu ca'aníjra'a taatá'a, a'íj tu jín teuj á'ataca'anejca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Jéihua mú taatamuári'eriste xaa ne'u.

³ Catu te'íjna jín autéjhuii tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en hua'itzi jíme'e, sino teen tu tiyen ámuatá'ixaate te'íjna jíme'e tej jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu teajta tí'itese'e tej amuaacuanamuan.

⁴ Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu tira'aránajcheca'a í Dios ti a'íjna jín ta'antíhuau tej ti amuá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Catu tiyen tí'itese'e tej r'íi tihua'utá'an í teite, sino tej r'íi tiraatá'an í Dios ti tirú'umua'aree a'ij tej te'á'uhuátamua'atzi í tatzajta'a.

⁵ Xu'uri ramua'aree tej caí ja'anáj tiyen tejámuaatá'ixaa tena'a te'íjna jíme'e í niuucari ti naa á'amuanamuajriste'e. Catu teajta tiyen tasejrataca'a tej ti'itij ancuré'an. Dios pu rú'umua'aree tej tiyen rici tzáahuati'ira'a jíme'e.

⁶ Catu ja'anáj tiyen rahuahuau mú'ejmi jemi sej r'íi titaatá'an. Catu teajta tiyen rahuahuau seica jemi. Rí'iríistaca pu tej tiyen tejamuaata'íjte'enche'e ca'anéeri jíme'e a'íjna jíme'e ti Círíistu'u ta'antíhuau. ⁷ Mi teajta iteen, catu tiyen huaríj, sino r'íi tu ti'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi. Ayee tu che'atá tena'a r'íi tejamuájcha'ica'a t'íj a'íin í hua'anánaj í tí'iríi r'íi tihuájcha'íi.

⁸ Jé'ecan tu á'amuaaxe'eve'eca'a. A'íj pu jín, ayén ta'aránajcheca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Teajta tiyen á'ataca'anejca'a tej tejamuaatá'an nain t'íj tena'a tej tí'ijcha'íica'a, ayée tu teajta á'ataca'anejca'a tej huácui'ini mú'ejmi jetze me'ecan. Ayee tu tí'imua'atzejca'a a'iné jé'ecan tu á'ataca'ane mú'ejmi jemi. ⁹ Tij secaí seuj ramua'aree, ta'ihuaamua'a, tej jeíhua tiu'umuáriej, teajta tej rajpuaíjtzica'a.

Jee xaa, tetiu'umuáriej tújca'ari tzajta'a, teajta tíca'ari tzajta'a tej ti caí ja'ati huatamuári'eriste'en tej amuaatá'ixaate'en í niuucari jíme'e ti jín Dios amua'irátuaasin.

¹⁰ Mú'een xu taasej a'ij tej ti'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi, mi sej té'atzaahuate'e. Nain tu jín tiyen huaríj a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Catu ja'anáj ja'ati a'ij pua'a huáruu. Catu teajta ti'itij jín auteájturaa. Dios pu ajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna. ¹¹ Mú'een xu ramua'aree a'ij tej r'íi ti'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi naíjmi'ica a'achú sej pua'amé. Ayee tu che'atá tena'a tejamuá'itíiri'i seij teajta seij t'íj tihuá'itíi í hua'atáata a'ímej í tí'iríi.

¹² A'íj tu jín, ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen r'íi titetiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Teajta tiyen huaríj sej si huateújca'anen í ru tzajta'a. Jé'ecan tu á'amuajee sej si siyen huáriní a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, a'iné a'ii pu a'íin pú'een í ti á'amuajee sej si se'uun e'ará'asti a'u ti a'íin tejé'ajta í Dios, sej si seajta se'uun ye'encuré'an í sej jín naa seíire'e xá'aju'un t'íj na'a rusén jíme'e. ¹³ Ten tu xaa tejamuá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Seajta mú'een, set'íj ráanamujri'i, caxu se'íjna jetze ra'ancuré'a í mej ché'e mena'a tí'ixaxa'a í teteca sino ayée xu tiyaúchueere'e ti Dios jetze me'ecan í niuucari. Jee xaa ne'u, a'íj pu jetze me'ecan, ajta a'íi pu r'íi á'amuaruuren í a'amua tzajta'a, mi sej té'atzaahuate'e. A'íj tu jín ja'anáj ti na'a tu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi te'íjna jíme'e sej siyen ra'ancuré'a í niuucari.

¹⁴ Seajta mú'een, ta'ihuaamua'a, ayée xu huaríj, cu xiee sej huá'íjchueca'a a'ímej í mej Judea a'uchéjme, í mej majta e'etiújse'iri teyujta'a mej mi raateánajche í Dios, a'iné a'íi mú majta ajtémecan í Círíistu'u jetze. Ayee xu che'atá sena'a tirajpuaíjtzica'a a'ímej jemi í ruxí'ej teite a'ij mej tirajpuaíjtzica'a a'íime í mej Judea é'eme'ecan.

¹⁵ Majta a'íime í seica, í mej caí té'atzaahuate'eca'a, a'íi mú raajé'ica í tavástarara'a ti ajta i'í Jesús. Majta huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta taatamuári itejmi. A'ij mú pua'a tiraatá'aca í Dios jemi. Majta mú huájcha'ire'e naíjmi'ica í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

¹⁶ Ayee mú een jín miyen rici mej mi tá'ijmíjra tej ti caí ché'e hua'utá'ixaate'en í niuucari ti Dios jetze me'ecan a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Camu a'atzu raxí'eve'e ti Dios hua'irájtuaani í hua'axí'ej teite. Ayee mú me'íjna jín huarín, a'íi mú raamuá'itin ti Dios puajtzi hua'utá'an t'íj na'a rusén jíme'e a'íjna jíme'e mej jeíhua huápi'í auteájturaa jemin í Dios. Pu'uri xaa a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

Pablo pu ayén tí'ijxe'eve'e ti ajtahua'a huá'umuaare

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tet'íj ca'anéeri jín ajtacíj, catu mé amuuhuá'axi, sino jeíhua tu tí'imua'atzejca'a mú'ejmi jime'e. Capu a'atzu á'ateevi'ica tet'íj caí ché'e huápua'a tej tiyen ye'imua' huaté'en. A'íj tu jín jeíhua huápi'i tiu'utése tej ti a'atanén mú'ejmi jemi. ¹⁸ Jéíhua tu tiyen tí'ijxe'eve'eca'a tej te'uun a'atanén a'u sej é'eche. Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a inee, i nej i'í Pablo. Canu ja'anáj caí tí'ijxe'eve'eca'a. Mi ajta a'íin í Satanás, a'íi pu na'antánaamua.

¹⁹ Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti'iti í nej jíme'en tí'ijchú'eve'e, í nej jíme'en netémua'ave'e, í nej jíme'en ahuántzaahuaté'en ne'íjna jime'e nej tí'imua'itín ne'íjna xicáara'a jetze tí'ij ajtahua'a huataseíjre'en í tavástara'a ti ajta i'í Jesús. ¿Ni secaí mú'een se'íin pú'een?

²⁰ Jee xaa ne'u, mú'een xu se'íin pú'een, í nej jíme'en a'utántzaahuaté'esin, í nej jíme'en huatántemua'ave'esin.

3

A'íj mej tirajpuaíitzi muá'aju'un

¹ Tet'íj caí ché'e té'eviicua'i tej caí ramua'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ayée pu titá'amitiejte'eca'a itejmi ti ayén jaítze'e tiraavíjte'e tej tiyen tajímua'a huatéaturan teyujna Atenas. ²⁻³ A'íj tu jín, te'íin Timoteo tiu'uta'ítí'iri'i ti u a'atanén mú'ejmi jemi. A'íjna í Timoteo, a'íi pu a'íin pú'een í ta'ihuaara'a, ajta Dios pu ra'avé'ehua tu ij ta jamuan á'uche'ecane'en tej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa a'íj ti huaríj í Ciríistu'u. Ayee tu een jín tiraata'ítí'iri'i ti ij a'íin Timoteo ca'aníjra'a amuaatá'an sej si huatéujca'anen í ru tzajta'a, ti ij caí sej raatéxíeehuata a'íjna jime'e ti jeíhua tirajpuaíitzi íjii. Xu'uri temua'a ramua'aree ti ari tiraaxí'epí'intari'iri'i tej tiyen tirajpuaíitzi tá'ara'ani.

⁴ Jee xaa ne'u, tet'íj te'uun a'uté'eca'a mú'ejmi jemi, ayée tu amua'acán tejamuá'ixaa tej tiyen tirajpuaíitzi tá'ara'aniche'e te'íjna jime'e mej a'íj pua'a taruurénche'e. Ajta ayén teja'uré'ene. A'íj xu seri mua'aree. ⁵ Neajta nu tiraatániu'uche nej ni ráamua'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ti pua'a sej té'atzaahuaté'e. Canu ché'e té'eviicua'iraca'a, a'iné nu'uri tí'itziine'eca'a ne'íjna jime'e ti a'íin tiyaaru'u amuaatamuári'eriste'en mú'ejmi jemi sej si caí ché'e té'antzaahuaté'en, tí'ij caí ché'e ti'iti vaire'e á'ara'ani naíjmi'i í tej jín tiu'umuáriej mú'ejmi jemi.

⁶ Aru a'íin í Timoteo, pu'uri mú'ejmi jemi u e'erájraa. Tí'ita'ixaate'e a'íjna í tej jíme'en tátémua'ave'e sej nu'u sej té'atzaahuaté'e, seajta huaújxe'eve'e sej seajta sej. Seajta nu'u sej rutémua'ave'e setí'íjtá ta'utámua'aree itejmi. Mú'een xu nu'u raxí'eve'e sej taaseíj. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a huápi'i tí'ijxe'eve'e tej amuaasíj.

⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, mú'een ta'ihuaamua'a. Jé'ecan pu rí'i taatá'a tet'íj ráamua'areeri'i sej sej siyen té'atzaahuaté'e. Pu'uri xaa rí'iri tej te'utáviicua'i nain jime'e í tej jín rajpuaíitzi, ajta í tej jín taxiemiste'eca'a. ⁸ A'iné mú'een xu sej té'eviicua'i sej sej rá'atzaahuaté'e í tavástara'a, pu'uri ajtahua'a í'iri'iri nej rí'i mé tiu'utéveeca. ⁹ A'íj tu jín jé'ecan huápi'i tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e te'íjna jime'e tej jeíhua huápi'i tátémua'ave'e í mú'ejmi jemi a'iné mú'een xu rí'i titatá'aca.

¹⁰ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, ca'anín tu jín rahuavii ti Dios ayén tatá'acare'en tej ti teajtáhua'a amuaasíj, teajta tejámuaatévai're'en tej raanaíjmire'en ti'iti ti na'a ti tejamuá'aturaate'e a'íjna jime'e sej rá'atzaahuaté'e í tavástara'a.

¹¹ Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástara'a ti ajta i'í Jesús, miché'e me'íin taatá'acare'en tej ti te'uun a'atenén mú'ejmi jemi. ¹² Ché'e a'íin tavástara'a ruxí'eví'ira'a jín amuaatá'an sej si jeíhua huápi'i huaújxe'eve'en sej seajta sej, sej si seajta siyen che'atá sena'a tihua'uxe'eve'en naíjmi'ica í teite a'achú mej mena'a pua'amé í á'amua'axí'ej teite tetíj iteen tejá'amua'axe'eve'e.

¹³ Ché'e ajta a'íin amuaatá'an í ca'aníjra'a í á'amuatzaajta'a sej si caí ti'itij jín auteáturan í Dios jemi í tej rájya'upua, sej si seajta siyen urarí'enejme'eni í a'amua tzajta'a a'íjna

xicáara'an jetze ti ajtahua'a huatasejre'en a'íjna í tavástará'a ti ajta i'í Jesús, jamuan naíjmi'í í mej tí'ivaire'e u ta japua.

4

A'ij mej ye'í huárini mej mi rí'í tiraatá'an í Dios

¹ Ajta íjii, ta'ihuaamua'a, tu'uri tiyen tejámuaatá'ixaa a'ij sej ye'í titetiújcha'íi sej si rí'í tiraatá'an í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen rí'í titetiújcha'íi. Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amua huavii Jesús jetze me'ecan sej si siyen jaítze'e rí'í titetiújcha'íi. Ten tu ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si jaítze'e rí'í titetiújcha'íi t'íj na'a ti yú auca'ití'í a'ame. ² Xu'uri xaa ramua'aree tí'ti ti niuucarijra'a pú'een í tej jín teri amuá'ixaa Jesús jetze me'ecan.

³ Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios sej si urarí'ene'en xá'ara'ani, ajta nu'u sej raatapuá'ajta sej ja'ati jamuan tiú'ujxana'acira'ate. ⁴ Ayee pu tí'ijxe'eve'e sej siyen tí'ijmua'areere sej siyen ráaruuren í rutevij sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a ja'ati huaténe'iche. Ché'e a'ín ayén ratévi'itine'en mej mi raasej í seica ti x'epi'ín huaríj nain jime'e.

⁵ Ché'e a'ín caí ché'e na'a ratévi'itine'en a'ij mej ríci a'íime í teitejra'a í mej caí rá'astijre'e í Dios, matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej ché'e mena'a néjne'iche a'ij ti tihua'amitíejte'e rumua'atzíira'a jime'e ti a'ij pua'a een. ⁶ Ajta nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati caí ja'anáj auteáturan a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi a'íjna jime'e ti ruxána'acira'aten jamuan íra'ara'an í ru'ihuaara'a. Ayee pu'u, a'íné Dios pu puaíjtzí raatá'asin a'íjna ti ayén rini. Tu'uri tejmi'í tiyen tejámuaatá'ixaa. ⁷ Capu ayén titaatajé í Dios tej ti tiyen tiu'uxána'acire'en sino a'í pu ayén ta'antíhuau tej ti urarí'enejme'eni í tatzajta'a.

⁸ A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati caí rá'atzaahuatete'e a'ij tej tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e, a'í pu caí mé rúuhua'axijsin í niuucari ti teteca jemi é'eme'ecan. Capu a'atzu, sino a'í pu xaa mé rúuhua'axijsin í Dios ti ruxíejni'uca huata'íteca'a ti mú'ejmi jemi huateáturan. ⁹ Capu a'atzu ruxe'eve'e nej niyen tejá'amua'yuse'e a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en sej si temua'a naa tiú'urihuaamua'atan. Dios pu ari ramua'aree sej siyen huaújxe'eve'en.

¹⁰ Jee xaa, ayej ti'ayajna sej huá'axe'eve'e í ru'ihuaamua'a naíjmi'ica a'achú mej pua'amé a'u mej a'uchéjme t'íj na'a a'utí huatacá'a u Macedonia. Mi teajta iteen, ayée tu'u ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si seuj jaítze'e huaújxe'eve'en.

¹¹⁻¹² Ten tu teajta tiyen tejá'amua'íjcate'e sej si rí'í titetiújcha'íi ti ij caí tí'ti á'amua-jaaxíejte'e, sej si antiújmua'areere se'íjna jime'e a'ij ti tiraac'í'í seij ajta seij. Ajta i'í, ché'e ja'ati tiu'umuári'en í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e seij ajta seij a'ij ti tirú'umua'aree. Ayee tu amuacaícan tejámuaa'íjca mej mi rí'í tejámuaaséj a'íime í mej té'astijre'e í tavástará'a jemi, ajta ti ij caí tí'ti tejamuá'aturaate'e.

Tí'ij ajtahua'a yen huatasejre'en í tavástará'a

¹³ Jíme'en a'ímej í mej meri huácuii, ayée mú seijre'e: cu xiee mej cu'utzu. Ayee tu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree tzaahuati'ira'a jime'e sej si caí ché'e ruxíemiste'e matíj a'íime í seica í mej caí rachú'eve'e í tavástará'a. ¹⁴ Ayee tu té'atzaahuatete'e iteen: tí'ijta Jesús huamí'í, a'í pu ajtahua'a huatarúj. A'íj tu jín tiyen teajta té'atzaahuatete'e ti a'ín Dios ajtahua'a hua'arávi'itín jamuan í Círíistu'u a'ímej í mej meri huácuii a'íjna jime'e í mej majta meri ra'ará'astijre me'íjna í Jesús.

¹⁵ Ayee tu tejá'amua'ixaate'e í tavástará'a jetze me'ecan ti ayén éene'e á'ara'ani. Catu anáté'ee tá'aju'un iteen i tej tiyen ruuri seijre'e yen chaanaca japua tí'ij amín ajtahua'a huatasejre'en í tavástará'a sino a'íime í mej meri huácuii, a'í mú xaa anáté'ee muá'aju'un.

¹⁶ Tí'ij Dios raataxájta í niuucari ti jín tíhua'uta'ájte'en, a'úu pu e'icánamuá'are'e a'ame ti ja'ati ucáajijhua í trompeeta jetze a'ujna Dios ti é'eseijre'e. Ajta u e'icáajijhua a'íjna ti jemin tí'ivaire'e. Aj pu xaa i tavástará'a u e'icánejsin u júte'e. Majta me'ín í mej huácuii, í mej anáté'ee ra'ará'astijre, a'í mú a'itajú'un a'u mej e'evenámi'ihuajme'ecaa.

¹⁷ Teajta á'iyen iteen, i tej teuj ruuri, i tej yen seijre'e í chaanaca japua, a'í pu ajta

tá'avi'itín í jaitiri jetze huá'a jamuan í mej mauchén huatarúj. Ayee tu seíire'e tá'aju'un jamuan í tavástar'a tǵ na'a rusén jime'e.

¹⁸ A'íj xu jín, rǵi xu tiu'utaúra'an mú'een rujǵmua'a se'íjna jime'e i niuucari i nej já'amua'ixaate'e.

5

Mej nu'u huaújcaten ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a

¹ Ta'ihuaamua'a, capu a'atzu ruxe'eve'e tej te'íjna jín tejá'amuayu'use'e a'atzaj ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a, ti'iti ti xicáara'an jetze ajtahua'a huataseíjre'esin.

² Xu'uri ramua'aree temua'a naa ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ayee pu huataseíjre'esin tǵ nahua'ari ti uteáruti tǵca'ari tzajta'a a'u ti tejé'enhua'an.

³ Majta me'ín í teite, ayée mú' tǵixáata muá'aju'un tǵjǵn: “Capu ché'e ti'iti a'ij rici. Pu'uri tiu'upuá'areajraa.” Ti pua'a meri miyen tǵixajta, aj pu i a'ájna teja'uré'enejsin í xicáara'an ti jetzen hua'antipua'ajte'esin. Ayee pu seíire'e a'ame tǵ'íta'a ti ra'utacu'í'ine. Capu huatári'iristari mej huatá'uuna mej mi caí rajpuaíitzi muá'ara'ani.

⁴ Mi seajta mú'een, ta'ihuaamua'a, caxu ché'e tǵca'amiste'e seíjre'e. A'íj pu jín, caí ché'e mú'ejmi japua cájveti a'íjna xicáara'an jetze. Capu ayén teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi tǵ í nahua'ari ti a'uun a'uteáruti tǵca'ari tzajta'a. ⁵ Capu a'atzu xaa ne'u, a'íné mú'een xu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej jemi í mej a'ájna é'eseíjre'e a'u ti á'üneeril'i í Dios jemi. Mú'een xu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej jemi í mej á'ujjuhua'an tǵjca'ari tzajta'a. A'íj pu jín, ayén tiraavíjte'e tej tiyen huárini.

⁶ A'íj tu jín caí ché'e tiyen rij tá'aju'un matǵ í seica í mej miyen seíjre'e. Cu xiee mej cu'utzu. Tiché'e tiyen é'ene'e tá'ara'ani tej atanéjne'ere, tej rǵi mé titeumuámua'aree.

⁷ Majta me'ín í mej cu'utzu, ayée mú' tǵitecu'utzu tǵca'amiste'e, majta me'ín í mej rutá'aruaijve'e, a'íí mú' rutá'aruaijve'e tǵíj auj huatǵca'a.

⁸ Mi teajta iteen, a'íné teen tu huá'a jetze ajtéme'ecan a'íime jemi í mej néeriste'e á'ujjuhua'an í Dios jemi, tiché'e tiyen rǵi titejá'ujjuhua'ane'en. Tiché'e teajta rá'antzahuate'en í tavástar'a. Ti pua'a tiyen huárini, a'íí pu tavástar'a ta japua niuuni. Tiché'e teajta huátaxe'eve'en seíj teajta seíj. Ti pua'a tiyen huárini, ayée pu xaa huatári'iristari tej tiyen ti'ijchú'eve'e ti Dios tu'irájtuaani.

⁹ Ayee pu een a'íné capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntare itejmi jemi tej ti tiyen tirajpuaíitzi tá'ara'ani te'íjna jime'e ti Dios ti'itij jín tita'uxíjte'en. Capu xaa ne'u, sino ayée pu Dios ayén titaaxí'epi'íntari'iril'i ti a'íín tavástar'a ti ajta il'i Jesús ti il'i Círíistu'u, a'íí pu tu'irátuaasin. ¹⁰ A'í pu huam'í ta jetze me'ecan tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani jamuan í tavástar'a, tetǵ tena'a a'achú tej pua'amé. Capu amín a'ij, tej teuj ruuri na'ari teri huácuii, naími'i tu huateáturaasin jemin tǵ na'a rusén jime'e.

¹¹ A'íj xu jín ca'aníjra'a tiu'utá'an seíj seajta seíj. Setá'aj seuj tiu'utévaire'en. Jee xaa, xu'uri siyen rici seíj seajta seíj.

Pablo pu rǵi tihuá'ixaate'e a'íime í mej té'atzaahuate'e

¹² Mi seíj ta'ihuaamua'a, ayée tu tejá'amuahuavii seíj si rǵi tihuájcha'í se'ímej í ruvaújsimua'a, í mej rǵi tǵ'imíjhuaca mú'ejmi jemi, í mej majta me'íjna jín antiújmua'aree mej tejamuáamua'aten a'ij ti tǵíjxe'eve'e í tavástar'a. A'í mú' majta ca'aníjra'a amuaatá'aca. ¹³ Ché'e ayén tejamuá'amitiejte'e mej jeíhua huápi'i rǵi tǵ'iteteite a'íjna jime'e mej miyen tǵ'imíjhuaca mú'ejmi jemi, seíj si siyen rǵi tǵ'iteseíjre'e í ru tzajta'a.

¹⁴ Ayee tu teajta tejá'amuahuavii seíj si rǵi tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí tǵ'imuari'ecu mej mi majtáhua'a tiu'umuári'en. Seíj si ca'aníjra'a hua'utá'an a'ímej í mej caí rucacá'ane í ruxéjniu'uca jetze. Setá'aj seajta hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij tǵ'ijviicua'i. Setá'aj naíjmi'ica á'aculuvee.

¹⁵ Rǵi xu'u mú'een ti ij caí ja'ati ayén che'atá na'a a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi ti ajta a'ij pua'a ráaruu a'íjna. Ayee xu tǵ'itese'e seíj si ja'anáj ti na'a rǵi tihuájcha'í seíj seajta seíj, seajta naíjmi'ica. ¹⁶⁻¹⁷ Setá'aj rutémua'ave'e ja'anáj ti na'a. Caxu ja'anáj ratapua'ajtacare'en seíj huatéjniuuni í Dios jemi.

¹⁸ Setá'aj nain jín tí'ijteujtzi'ire'e í Dios a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'e sej siyen huárini a'iné Jesús, í ti í'i Círíistu'u, a'íi pu a'amua japua niuuni. ¹⁹ Caxu ra'antánaamuan se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tihua'aseijra a'ímej í mej tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino r'íi xu tihua'unamua temua'a naa a'ij mej ti'ixa. ²¹ Naa xu temua'a tiu'uta'íhua'un ti'iti ti na'a í'i xí'epi'in na'ari caí. Caxu ja'anáj yá'uhua'anan í ti í'i xí'epi'in. ²² Ti pua'a ti'iti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ij pua'a een, caxu ja'anáj siyen rijca ti'iti ti na'a ti ayén a'ij pua'a é'eene'en.

²³ Ajta a'íin Dios, a'íjna ti amua'anpuá'ajte'en, ché'e a'íin amuaaté'avaa ti ij nain jín amuaanájmire'en. Ché'e Dios amuaaté'avaa mú'ejmi sej si caí ti'iti jín a'aturáa u á'amuaxiejniu'uca tzajta'a nusu á'amuaamua'atziira'a jetze na'ari í rutevij jetze a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yé uvé'enejsin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'i Círíistu'u. ²⁴ Capu a'atzu até'ítzea'ara a'íjna ti ayén tejamuatajé. A'í pu ajta araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i.

í ti jín ra'antipua'ajte

²⁵ Ta'ihuáamua'a, setá'aj rahuauca í Dios jemi téjmi jime'e.

²⁶ Setá'aj seajta hua'utateújte'en temua'a naa naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁷ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e jemin í tavástara'a sej raata'aíjta mej hua'utánamuajris-te'en a'íjna i yu'uxari naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁸ Ajta a'íin tavástara'a, í Jesús ti ajta í'i Círíistu'u, ché'e a'íin r'íi tejamuáacha'íin mú'ejmi. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij t*i* tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti hua'apua

Pablo pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, jamuan í seica

¹ Inee í nej í'i Pablo, jamuan í Silvano, ajta a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej Tesalónica é'eche, seajta mi sej e'etiújse'iri jemin a'íjna í Dios í tej rájya'upua, seajta jemin í tavástara'a a'íjna í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u. ² Ajta a'íjn í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íjn í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'íjn r'í'i tejamuáacha'íjn, majta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa a'amua tzajta'a.

Dios pu nu'u huá'axijte'en í mej a'ij pua'a ti'itijcha'íi tí'ij yé uv'éenen í tavástara'a

³ Ayee pu xaa ne'u tijí'ixi'epi'ín tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios ja'anáj ti na'a mú'ejmi jime'e. Ayee pu tiraavijte'e a'íné tíj na'a ti yú auucá'a, jaítze'e xu mú'een té'atzaahuat'e, ajta jaítze'e xu mú'een huaújxe'eve'e sej seajta sej.

⁴ A'íj tu jín r'í'i tejá'amuaxa í seica jemi í mej e'etiújse'iri mej mi tí'ijteujtzi'ire'e í Dios. Ayee tu een jín r'í'i tejá'amuaxa a'íné mú'een xu rá'aviicua'i temua'a naa í sej jín rajpuaíjti. Seajta mú'een, seúche'e xu rá'astijre'e í tavástara'a. ⁵ A'íj tu jín ramua'aree ti Dios ayén tí'ixi'epi'íntare'e a'ij ti tiraavijte'e. Ajta ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tiraavijte'e sej se'uun u a'uteárute a'u ti tejé'ajta. A'íj xu jín rajpuaíjti xa'aye'í íjii.

⁶ Dios pu ajta ayén che'atá na'a een naíjmi'ica jemi. A'í pu sej huatá'asin a'ij ti tiraavijte'e. Majta a'íme í mej tejama'antiú'uuni'iri'i, a'í pu puaíjti hua'utá'asin a'ij mej meri puaíjti tejama'atá'a mú'ejmi. ⁷ Ajta Dios pu amua'atá'asin sej huaújse'upe'en ta jamuan a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin u júte'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús. A'í pu huá'a jamuan huatasejre'esin a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee pu seíre'e a'ame, cu xiee ti tí'itechejca a'íjna jime'e ti teátaasin.

⁸ A'í pu puaíjti hua'utá'asin a'ímej í mej caí ramua'ate í Dios, majta í mej caí ra'ará'astijre í niuucari ti jime'en raxa a'ij ti huaríj í tavástara'a a'íjna í Jesús. ⁹ A'í pu puaíjti jín hua'utá'asin ti caí ja'anáj antipua'ari. A'í pu ajta hua'uré'iti mej mi me'uun a'uteárute a'u ti caí é'esejre'e í mej jín ráamua'aree ti Dios nainjapua tí'ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

¹⁰ Ayee pu huá'aruuren a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yen uv'éenejsin mej mi r'í'i tiraatá'an a'ímej í teitestemua'ame'en í mej jemin huaté'uu. Majta naími'í í mej meri ra'ará'astijre, a'í mú' r'í'i te'utasejra me'íjna jemi. Ayee pu ajta che'atá na'a tejamuáaci'iti sej raasej a'íjna jime'e sej rá'antzaahuat'e a'ij tej tejamuá'ixaa. ¹¹ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a tu rahuauhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e. Ayee tu rahuauhuau ti ayén tiraatámitejte'e í Dios ti ayén tiraavíte'e á'aye'í ti amua'antíhua'u. Ché'e a'íjn raanaíjmire'en naíjmi'í tíj na'a sej seri jín te'ataújratziiri'í ti x'í'epi'ín een. Ché'e a'íjn raanaíjmire'en a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta naíjmi'í tíj na'a sej jín tiu'umuári'en a'íjna jime'e sej té'atzaahuat'e. ¹² Ayee tu een jín rahuauhuau sej si r'í'i tiraatá'an se'íjna í tavástara'a a'amua tzajta'a. Ché'e a'íjn tavástara'a ajta r'í'i tejama'atá'an mú'ejmi. Ayee tu tí'ijxe'eve'e a'íné a'íjna í Dios, ajta í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u, a'í mú' r'í'i tejá'amuacha'íi muá'aju'un tíj na'a rusén jime'e.

2

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti caí ja'ati á'astijre'e, ti ajta rájcha'íire'e í Dios

¹⁻² Jíme'en a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uv'éenejsin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u, tí'ij a'íjn tájseire'en í ru jemi, ayée tu tejá'amuahuavii, ta'ihuaamua'a, sej caí tí'itziíne'e. Caxu ti'itá'acare'en ti ja'ati tejama'antiú'uuni'iran, ti ayén tí'ixajta yee pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uv'éenejsin í tavástara'a.

Caxu rá'atzaahuat'e ti pua'a ayén tejá'amua'ixaate'e yee nee nu ti'ixa Dios jetze me'ecan ne'íjna jime'e, na'ari ti pua'a ja'ati ayén yee ayée nu te'encuré'anamuajri'í tíjín

yee pu'uri teja'uré'ene. Caxu seajta rá'atzaahuat'e ti ja'ati mú'ejmi jemin a'uré'enen, ayén tejá'amua'ixaate'e yee yu'uxari nu a'aráapi ti a'ín Pablo ra'utéyu'uxaca'a ti jetzen té'eyu'usi'i ti yee ari teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin.

³ Caxu ja'ati tá'acare'en ti amuáacuanamua ti'iti jime'e, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti amuacaí ayén teja'uré'enen mej mé rúurieni í Dios, majta autéhuijsin mej rájcha'íire'e muá'aju'un. Aj pu i huatasejre'esin a'íjna í ja'ati ti caí ti'iti á'astijre'e. A'í pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í ti Dios hua'antipua'ajte'esin.

⁴ A'í pu ajta rájcha'íire'e matj mena'a pua'amé í mej miyen huataújmu'a a tijín dioosi mej pírici. A'í pu ayén á'ujtzaahuat'e ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e caí máaj ti'iti í mej miyen rateánajche. A'í pu jín ayén huarín, aj pu i a'uun a'uteárute teyujta'a a'u mej ya'uténajche í Dios. Aj pu i a'íjna japua a'ujyejxa í ipuari japua, ajta a'uun huataújsejrate ti nu'u a'ín pú'een í Dios.

⁵ ¿Ni qui secaí ché'e ramua'aree nej niyen ne'íjna jíme'en tejámuaatá'ixaa netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi? Jee xaa ne'u, seúche'e xu ramua'aree. ⁶ Seajta siyen ramua'aree ti'iti ti pírici ti rá'íjmii ti ij caí ca'anacan huatasejre'en a'íjna í ja'ati ajta na'a caí ari teja'uré'enen ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'íntari'iri'i. ⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Pu'uri tí'imuari'e a'íjna ti rú'avaa ti caí ti'iti á'astijre'e. Mi ajta a'ín ti rá'íjmii, aúche'e pu ayén raateánajsin ajta na'a caí yá'uvi'itin.

⁸ Aj pu xaa huatasejre'esin mé jéjre'e a'íjna ti caí ti'iti á'astijre'e. Ajta a'ín tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'í pu rajé'icatan. A'í pu rá'apua'ajte'en a'íjna í runiuuca jime'e, ajta a'íjna jime'e ti naa seíre'e a'ame tí'ij ajtahua'a huatasejre'esin í tavástar'a.

⁹ Ajta a'ín ti caí ti'itij á'astijre'e, a'í pu amuacaí huatasejre'esin jíme'en í muári'er-il'ire'ara'an a'íjna í Satanás. Jéihua pu ayén raruuren mej mi naa rí'i tira'utasej í teite. Jéihua pu huá'acuanamuan a'íjna jime'e í ti jín hua'utasejrate'esin, í mej jín ramua'aréeren a'ij ti té'eme. ¹⁰ Ayej pu een jín huá'acuanamuan nain jime'e a'ij ti tirú'umua'aree mej mi a'upuá'arixi'in í teite a'iné camu huatúra'a mej raataxí'eve'en í ti ayén ti'ayajna ti ij Dios hua'irájtuaani.

¹¹⁻¹² A'ij pu jín Dios tiu'uta'ájta ti a'uun a'uteáturan huá'a jemi a'íjna ti huá'acuana-mua mej mi ca'anéeri jín rá'antzaahuat'en í ti hua'itzi na'a, ti ij Dios hua'uxí'epi'íntar-i'ire'en ayén tihua'axijte'en mej miyen a'ij pua'a huarj a'íjna jime'e mej rá'atzaahuat'e í ti caí ayén ti'ayajna, sino ayée pu hua'aránajcheca'a mej miyen huárini í ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

Dios pu nu'u hua'antíhuau tí'ij hua'irájtuaani

¹³ Seajta mú'een, mi sej ta'ihuaamua'a, jeihua pu já'amuaxe'eve'e í tavástar'a. Ajta, ayée pu tiraavjite'e tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios tíj na'a mú'ejmi jime'e a'iné jéjcuá imuá Dios pu amua'antíhua'u ti ij a'ín amua'irájtuaani a'íjna jime'e ti a'ín xíjniu'ucare'ara'an ayée amuaatéhuii, ajta a'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁴ Ayej pu een jín Dios ayén amuaatájé a'íjna jime'e í tej tejamuá'ixaa í Ciríistu'u jetze me'ecan ti ij ayén tejamuáaci'iti sej siyen che'atá sena'a naa seíre'e xá'ara'ani tíj ajta ayén naa seijre'e u ta japua í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u.

¹⁵ A'ij xu jín, mi sej ta'ihuaamua'a, setá'aj huatéjca'anen í ru tzajta'a. Seajta mú'een, ayée xu huárini se'íjna jime'e, ti'iti tej a'ij tejamuamuá'ate, nain tíj tena'a tejámuaatá'itiiiri'i nusu tej amuá'ixaa, caxu yá'uhua'anan.

¹⁶⁻¹⁷ Yee pu icu, ta'ihuaamua'a, ché'e ayén té'ara'ani, mej miyen amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a, majta ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiu'umuári'en se'íjna jime'e nain jime'e ti tí'imuari'ira'a ti i'i xí'epi'in, sej si seajta siyen tihua'utá'ixaate'en. Ché'e ayén rí'i amuáaruuren a'íjna í tavástar'a, a'íjna rusej í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ajta í Dios í tej rájya'upua, í ti taxe'eve'e tíj na'a rusén jime'e, ajta ayén taatá'a a'ij tej tiraachú'eve'en a'íjna jime'e ti rí'i titáacha'ín.

3

Pablo pu ayén tihua'ahuavii mej rahuavii ti a'ñin Dios hua'irájtuaani

¹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen rahuaviira téjmi jime'e tej ti ca'anacan ti-hua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í tavástar'a ti raxa naíjmi'ici'e mej miyánna huachéjme, mej mi majta ráanamua a'ñime í mej á'imuá a'uchéjme ajta na'a caí nainjapua huánamuajre'en. Setá'aj siyen rahuaviira mej miyen che'atá mena'a ra'ará'astijre'en í niuucari setíj mú'een tira'ará'astijre. ² Setá'aj seajta rahuaviira ti a'ñin tavástar'a tu'irájtuaani mej mi caí a'ij táaruuren í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'ii, í mej majta a'ij pua'a tí'iteteite.

Ayee xu rahuaviira a'iné camu naími'li té'atzaahuat'e. ³ Ajta a'ñin í tavástar'a, capu ja'anáj até'itzea'ara. A'í pu xaa ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i. Ajta, a'ñi pu r'í'i tejá'amuacha'ii a'ame tí'ij caí amuaatémua'itin a'íjna ti a'ij pua'a een.

⁴ Teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e a'íjna jemi í tavástar'a sej siyen huárini a'ij tej teri tejamuata'aíj. Ajta, ayée pu che'atá na'a titá'amitiejte'e sej seuj siyen huárini méjca'ihua yee.

⁵ Ché'e a'ñin tavástar'a ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a titehuaújxe'eve'en seij seajta seij t'íj ajta Dios tejá'amuaxe'eve'e mú'ejmi. Ché'e a'ñin ajta amuaatá'an í ca'aníjra'a sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i t'íj ajta Ciríistu'u te'utáviicua'iri'i.

Ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej tiu'umuári'en

⁶ Ayee tu tejá'amua'ijte'e, ta'ihuaamua'a, niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'li Ciríistu'u, sej si siyen caí titejá'ujjuhua'ane'en jamuan seij á'amua'ihuaara'a ti ajta i'li huá'ina'ase'e, ti caí tí'imijhuaca, ti caí ayén che'atá na'a r'í'i tí'itíjcha'ii a'ij tej teri tejamuá'ixaa mú'ejmi. ⁷ Mú'een xu rujímua'a seri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini, sej si siyen che'atá sena'a huárini tet'íj iteen.

Catu a'atzu huá'ina'ase'eca'a tet'íj teuj mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a. ⁸ Catu huáapua'a tena'a tiú'ucuaa seij jemi, sino tetiu'unájchitaca'a ticu. Nain tújca'ari tzajta'a, teajta nain tíca'ari tzajta'a, tetiu'umuáriej ca'anín jime'e. Jéihua tu te'utáviicua'iri'i tej ti caí tí'iti jín amuaatamuári'eriste'en.

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu tiraavíjte'eca'a tej huáapua'a tena'a tiú'ucua'ani. Capu amín a'ij. Seicié tu huaríj tej ti amuáamua'aten a'ij sej huárini, sej si siyen che'atá sena'a r'í'i titetiújcha'ii. ¹⁰ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tet'íj teuj a'uté'uuca'a mú'ejmi jemi, ayée tu tejámuaata'aíjte a'íjna jime'e yee: Tí pua'a ja'atí caí jírá'ujca'ane ti tiu'umuári'en, caxu raatá'acare'en ti a'ñin tiú'ucua'ani.

¹¹ Ajta íjii, ayée tu tí'namua tíjín seica a'ñime, a'ñi mú huá'ina'ase'e. Camu tí'itij jín tí'imuari'e sino ayée mu'u rucínive'e mej mi tiú'itziite'e. ¹² Ayee tu ca'aníjra'a hua'utá'asin naíjmi'ica í mej miyen 'een, ayée tu tíhua'uta'aíjte'esin a'íjna jemi í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'li Ciríistu'u, mej mi tiu'umuári'en, mej caí ché'e a'ij mena'a tí'itériurejne'en, mej mi rujímua'a raamuá'itin í mej jín huateújvaire'en.

¹³ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, caxu raxiéehuata sej siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e.

¹⁴ Tí pua'a ja'atí caí á'ujca'ane ti ra'ará'astijre'en a'ij tej tejá'amuayu'use'e te'íjna jetze i yu'uxari, ayée xu huárini. Setá'aj ráamua'ati se'íjna í ja'atí, seajta siyen tiyá'uhua'axin tí ij huataujtév'irata a'íjna í ja'atí. ¹⁵ Mí seajta mú'een, caxu siyen a'ij pua'a raruure t'íj ja'atí ti amújcha'iiire'e, sino ayée xu r'í'i tiraatájeeve a'iné á'amua'ihuaara'a pu pú'een.

A'í pu r'í'i tihua'utéatuaasin, ajta ra'antipua'ajte

¹⁶ Ajta a'ñin tavástar'a ti tiu'utépuaja'jte, ché'e a'ñin rusej amua'anpuá'ajte'en a'amua tzajta'a, ja'anáj ti na'a, ajta nain jime'e. Ché'e a'ñin tavástar'a huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁷ Inee Pablo, nemuajca'a nu jín tejá'amuayu'use'e a'íjna i yu'uxari jetze i nej jín amuaatateújte'e. Ayee nu té'eyu'uxaca nainjapua í tí'ineyu'uxa. A'íj xu jín ráamua'aree tí ayén tí'ayajna nej ra'uyú'uxaca'a nesej. ¹⁸ Ajta a'ñin tavástar'a, a'íjna í Jesús, ti ajta i'li Ciríistu'u, ché'e a'ñin r'í'i tejamuáacha'ii naíjmi'ica mú'ejmi.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ijna í Timoteo, í ti seij

A'ijna yu'uxari jetze pu rateújte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu ne'ín pú'een seij ti ravaire'e a'ijna í Ciriistu'u ti ajta Jesús pú'een. Ayee pu éenilic'e na'antíhuau a'iné ayée pu tinaata'aj í Dios ti tu'irájtuaa, ajta í Ciriistu'u ti ajta i'i Jesús, í tej rajchú'ev'e'e.

² Ayee nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee, Timoteo, pej piyen nemuari yee niyauj a'iné mú'ee pej pajta piyen che'atá pena'a tzáahuati'ira'a rá'astijre'e í tavástar'a netíj inee. Ayee nu tí'ijhuauhuau mú'etzi jime'e ti a'ín í Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'ín í Ciriistu'u ti ajta Jesús í i'i tavástar'a, miché'e me'ín rí'i timuaacha'áj muá'ara'ani, miché'e majta muá'ancu'uvajxi'ín, miché'e majta rí'i mu'uhuáruuren í á'a tzajta'a.

Jíme'en í mej hua'itzi jín tí'imua'ata

³ Netí'ij ne'uun aumé'ecaa u Macedonia, ayée nu timuaatáhuaviiri'i pej pe'uun a'uteáuran a'ujna Éfeso. Neajtahua'a nu niyen tí'imuahuvii pej pe'uun a'uteáuran pej pi piyen tihua'utá'ijmii í seica í teteca mej mi caí ché'e miyen tihua'amua'ate me'ijna jime'e í niuucari ti hua'itzi jín namuajre'e.

⁴ Mata'aj caí ché'e me'ijna namuajra a'ij mej ti'itíj tihua'a'ixaate'e me'ijna jime'e a'ij metiteejnéj í huácixa'astemua'ame'en. Cu xiee mecaí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin mej miyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ayén huanéj í seij jetze, ajta í seij, seij pu ajta jetzen huanéj asta mena'a caí e'ará'asti í Dios jemi. Naíjmi'i tíj na'a, ayée pu'u tí'ivaire'e mej mi huateújne'usi'ite'en í teite me'ijna jime'e í mej caí a'ij tirú'umua'aree. Capu ti'itíj vaire'e mej mi raanaíjmire'en a'ij ti tí'ijxe'ev'e'e í Dios. Tí'ij ja'atí ayén raanaíjmire'en, ayée pu tiú'ujxe'ev'e'e ti a'ín ja'atí ayén tirá'antzaahuate'en í Dios.

⁵ Ayee tu een jín tí'imua'ijcate'e mej mi huaujxe'ev'e'en seij majta seij me'ijna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a, majta í mej rí'i mé titeumuámua'arejme, majta í mej tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í tavástar'a.

⁶ Seica mú meri ya'uhua'axi mej miyen 'eene'e. A'ij mú jín autéjhuii mej miyen tiu'utaxáj me'ijna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e.

⁷ Ayee mú tí'ijxe'ev'e'e mej te'enteáruite me'ijna jime'e mej tihua'umua'aten a'ij ti huataújmua'a í niuucari í mej jín tí'ajta ti Moises ra'uyú'uxaca'a. Mí majta a'íime, camu a'atzu yaú'itie a'ij mej tí'ixa. Camu majta ramua'aree a'ij ti een me'ijna jime'e í mej jín miyen raataxáj yee ayée pu tí'ayajna.

⁸ Teen tu ramua'aree ti tí'ivaire'e a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, Moises ti ra'uyú'uxaca'a. Tí ij ayén tí'itéva'irihua'an, ayée pu ruxe'ev'e'e mej nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti tiú'ujxe'ev'e'e.

⁹ Teajta, tiyen tí'ijmua'aree tíjín ayée mú een jín ra'uyú'uxaca'a a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta mej mi hua'utá'ijmii a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Camu me'ijna jín hua'utá'ijmiiira a'ímej í mej rí'i mé titeumuámua'aree í ru tzajta'a. A'íime mú xaa me'ijna jín hua'utá'ijmiiira í mej caí ranamuajracu a'ij ti tirá'axa í niuucari í mej jín tí'ajta, majta a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'ev'e'e í Dios. Majta seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej rá'axiehuari'i í hua'aye'ira, majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej rutáàta cui'ica, na'ari runáàna, ja'atí ti na'a ti tí'itecui'ica.

¹⁰ Ayee mú majta í niuucari jín hua'utá'ijmiiira a'ímej í mej xána'acira'a 'úucate jemi, majta a'ímej í mej che'atá mena'a xána'acira'a huá'a jamuan í tí'iríi ca'ín huá'a jamuan seica í teteca. Ayee mú che'atá seica me'ijna jín í niuucari hua'utá'ijmiiira a'ímej í mej seica vivi'i mej mi tihua'umuáriste'en ca'anéri jime'e, majta a'ímej í mej tí'ihua'itaca, majta a'ín í mej tí'itecuanamuajca. Ti'itíj ti na'a ti caí naa 'een, ti seicié 'een, a'íi mú hua'utá'ijmiiira me'ijna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, ti'itíj ti na'a mej caí ranamuajracu í niuucari ti rí'i tiú'uruure í tiú'utzajta'a.

¹¹ A'íjna i niuucari ti rí'i tiú'uruure, a'íi pu a'íjna jín ayén tirá'axa a'ij ti tí'iraxa í niuucari ti naa namuajre'e, ti ajta jín Dios tu'irájtuaani. Ajta a'íin Dios, a'íi pu a'íjna jín tinaa'íjca ineetzi nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari. A'íj nu jín rí'i tiraatá'asin í Dios.

A'íi pu tí'ijteujtzi'ire'e a'íjna jime'e ti Dios rá'ancu'uvajxi

¹² Jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e ne'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús í tavástar'a í nej jetzen aránca'ane. Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e a'iné ayée pu tirá'amitiejte'eca'a nej caí ti'tíj jín auté'itze. A'íi pu na'antíhuau ineetzi nej ni raatévaire'en.

¹³ Jéjcau ímuá nu a'ij pua'a tí'ixaxa'ata'a í Dios jemi, neajta a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej rá'astijre'e í tavástar'a. Jéihua nu huá'ane'usi'ite'eca'a. Aru capu amín a'ij, Dios pu ná'ancu'uvajxi a'íjna jime'e nej caí ramua'areereca'a a'ij nej rijca, neajta caí té'atzaahuat'e'eca'a.

¹⁴ Jéihua pu huápi'i rí'i tinéjcha'íi já'araa í tavástar'a. A'íi pu ajta ayén naatá'a nej ni rá'antzaahua ne'íjna í Círíistu'u ti ajta ayén ántehuaa tíjín Jesús. Ayee pu ajta naatá'a nej ni raxí'leve'e ná'ara'ani.

¹⁵ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén ti'ayajna ti a'íjna jín mú pa'uvé'emej íyén chaanaca japua a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús tí'ij a'íin hua'irájtuaani a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Ché'e caí ja'atí ayén tí'ixajta yee capu ayén ti'ayajna. Nee nu ramua'aree a'iné nee nu ne'ín pú'een i nej jaítze'e a'ij pua'a ti'tíncha'íica'a caí máaj ja'atí.

¹⁶ A'íj pu jín Dios ná'ancu'uvajxi ineetzi i nej a'íin pú'een í nej jaítze'e a'ij pua'a ti'tíncha'íica'a tí'ij a'íin Círíistu'u ti ajta i'i Jesús tihua'utasejrate'en í teite a'ij ti een jime'e í Círíistu'u raayí'iti ti ja'atí tiu'utá'uuni'i nain jime'e tíj na'a ti a'ij pua'a een. A'íi pu ayén tí'ijxe'ev'e'eca'a mej mi miyen raasej a'ímej í mej rá'antzaahuat'enche'e mej mi me'uun a'uteáturan jemin ruurican tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'ev'e'ej rí'i tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e, teajta tiraatateújtzi'ire'en te'íjna ti Tajtuhuan jín ti'itéjvee, ti caí ja'anáj rupuata'atan, ti ajta caí ja'anáj mi'ini, í tej caí ja'anáj rasej tají'í jime'e. A'ii pu a'íin pú'een í ti a'íi na'a caj ti'íDioj.

¹⁸ Niyauj, mi pej i'i Timoteo, ayée nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jime'e í mej amuacaícan á jemi tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Patá'aj piyen tiu'utatése'en temua'a naa pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í tavástar'a jemi.

¹⁹ Patá'aj paj té'atzaahuat'e'e, pajta mú'ee rí'i ti'ti'á'acha'íi puá'ara'ani í a'atzajta'a tí'ij caí a'uun huatasejre'en ti'tíj ti tiu'uté'viraste'e. Seica mú meri mé rúhuhua'axi mej té'atzaahuat'e'eca'a, majta, a'íi mú raatéxieehuataca'a mej rí'i té'usejre'ecaa í ru tzajta'a. Ayee mú jín huarín, nain pu e'ehuaújpu'a'arixi í mej jín té'atzaahuat'e'eca'a.

²⁰ A'ímej jemi nu tí'ixa í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Alejandro. A'ímej nu neri tiu'utátui í Satanás jemi mej mi ráamua'ati mej caí ché'e a'ij pua'a tiraatá'an í tavástar'a a'íjna jime'e a'ij mej rici.

2

Jíme'en a'ij mej ye'í sej huatéjniuuni

¹⁻² Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ruxe'ev'e'ej sej si siyen huárini. Setá'aj naíjmi'ica jín huatéjniuuni. A'íj xu jín siyen tiraatáhuavii, seajta siyen huá'a jemi huatéjniuuni, seajta tíhua'ateújtzi'ire naíjmi'ica jemi, a'ímej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u, majta a'ímej í mej tí'ajta. Ayee xu huárini tej ti rí'i yee tí'itechejca, teajta ra'ará'asten í taye'irá jime'e, teajta rí'i tirájcha'íi tá'ara'ani í tavástar'a a'íj caí ja'atí tájaaxiejte'e.

³⁻⁴ Ayee pu tiraavíjte'e sej si siyen huárini. Ayee pu tira'aráanajche a'ame í Dios ti tu'irájtuaa, a'iné a'íi pu ayén tí'ijxe'ev'e'ej ti naíjmi'ica huirájtuaani, mej mi ráamua'aree nain tíj na'a ti ayén ti'ayajna a'íjna jemi. ⁵ Ayee pu'u tí'een, a'iné sej pu'u í Dios, ajta sej pu'u a'íi pú'een ti huá'a japua huániuuni í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta pu teáata'a pírici. A'ii pu a'íin pú'een í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁶ A'í pu huataújmuai'ivejritaca'a t'íj a'íin tiu'utanájchita nain jime'e í mej jín auteájturaa í teite í Dios jemi. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna ti Dios tihua'utá'ixaa á jéjre'e, a'atzaj ti pua'a raaxí'epi'intare.

⁷ Mí neajta inee, a'íj pu jín na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Ayee nu t'íimua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Canu t'í'ihua'i. Nee nu xaa tihua'amua'ate a'ímej í mej té'atzaahuate'e í tavástar'a jemi, neajta tihua'utá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej majta Israél jetze ajtéme'ecan.

⁸ A'íj nu jín niyen t'í'ijxe'eve'e mat'j mena'a a'úu mej a'ucaíjme'e, miché'e huatéjnuuuni í Dios jemi, miyen r'í'í tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a majta caí níniu'ucacu, majta caí rújaaxí'evi'ira.

⁹ Ajta a'íime í 'uuca, ayée nu che'atá t'í'ijxe'eve'e mej mi miyen t'í'itechejca a'ij ti tiraavíjte'e, miché'e miyen caí t'í'itechejca me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e sino me'íjna jime'e ti caí a'ij pua'a tihua'asejrate'e. Miché'e caí ayée mena'a teva'ujhuá'atehua'an í rucipúa' jetze a'íjna jime'e ti huápi'i t'í'ijnajche, miché'e majta caí ayée mena'a te'ucarújte'ejmé'en cumu ti'it'j oro ti ti'ipu'éene'ejmee, miché'e majta caí huápi'i ayée mena'a te'ecamuátzi'ivi'ijmé'e me'íjna jime'e ti'it'j perla, nusu mecaí ayée mena'a ti'iteújche'etehua'an me'íjna jime'e í c'íxuri ti huápi'i t'í'ijnajche. ¹⁰ Miché'e miyen huárini í 'uuca mej mi seica miyen ráamua'areere mej r'í'í t'í'iteteite. Miché'e miyen tiú'uruuren a'ij ti t'í'ixi'epi'in, a'iné ayée pu tihua'uvíjte'e a'ímej í 'uuca í mej miyen tiú'ujsejrate'a mej miyen rá'astijre'e í Dios jemi.

¹¹ Ayee pu ruxe'eve'e a'ímej jemi í mej 'uuca mej mi ráari'iren miyen ti'inamuáara, majta miyen tihua'ará'astijre'en í teteca. ¹² Canu hua'atá'aca a'ímej í 'uuca mej mi tihua'umua'aten u teyujta'a í teteca, ni mej majta tihua'uta'ájte'en. Ruxe'eve'e ti a'íin 'íita'a a'uun teyujta'a caí avé'enuuca'an. ¹³ Ayee pu'u t'í'een, a'iné Dios pu amuacaícan Adán huatétaahuaca'a. Ajta á'yen a'íin Eva huatétaahuaca'a.

¹⁴ Ajta, a'íin Adán, a'í pu ramua'areereca'a a'ij ti rijcaa t'í'ij auteájturaa í Dios jemi. Capu ja'at'í ráacuanamua. Mí ajta a'íin Eva, Satanás pu xaa ráacuanamua. A'íj pu jín a'aturáa já'araa í Dios jemi.

¹⁵ Aru Dios pu hua'irátuaasin a'ímej í 'uuca mat'í'ij a'íime tiyaúumua'a muá'ara'ani ti pua'a miyen á'ateeren mej té'atzaahuate'e, majta mej r'í'í tihua'ajcha'íí í seica. Majta mej urarí'enejme'eni í ru tzajta'a me'íjna jime'e mej miyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e.

3

Jíme'en a'ij mej ye'í huárini a'íime í mej t'í'ajta teyujta'a

¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna a'íjna i niuucari. Tí pua'a ja'at'í ayén raxí'leve'e ti a'íin antiújmua'areere a'íjna jime'e ti hua'acha'íí í mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'í pu xaa raxí'leve'e ti tiu'umuári'ihua ti i'í xí'epi'in. ² A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'e ti ayén éene'en a'íjna ti ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti hua'acha'íí. Ruxe'eve'e ti caí ti'it'j jín a'aturáa mej mi caí a'ij pua'a t'í'ixajta í teite, ajta ti se'j na'a neiche. Ajta ayén ruxe'eve'e ti r'í'í ti'itiújcha'íí, ti c'j na'a ti'iy'e'eca í ti'it'j nahuáj, ajta ti caí tiú'ujxajtave'e, mej mi r'í'í tiraatá'an í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e ti hua'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ímej í mej ramuáaren a'ájna ti é'eche, ajta ti raayí'itihua'an ti tihua'umua'aten temua'a naa.

³ Ajta ayén ruxe'eve'e ti caí rutahuaíve'e, ajta ti caí runé'use'leve'e, sino ti r'í'í tejá'ucati a'ímej jemi í teite, ajta ti caí ti'it'j jín t'í'ijaaxiejta. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti caí ramuájche'e í tumin ti ramuá'itici. ⁴ Ayee pu ruxe'eve'e ti raayí'itihua'an ti tihua'uta'ájte'en temua'a naa a'ímej í mej jemin é'eche, ajta í yaújmua'ame'en. Ayee pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej ra'ará'asten a'ij ti tiraavíjte'e. ⁵ Ayee pu t'í'een, a'iné ti pua'a caí raayí'itihua'an ti tihua'uta'ájte'en a'ímej í mej jemin é'eche, capu a'ij t'í'iri'iri ti huá'ucha'íin a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri í teyujta'a mej mi tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁶ Ruxe'eve'e ti ari á'atee ti té'antzaahua. Na'ari caí, a'í pu a'ujtzaahuate'en a'íjna jime'e ti ve'ecán jín ti'it'jvee. Tí pua'a ayén té'ujtzaahuate'e, Dios pu ayén che'atá t'í'ijxi'epi'intare'en a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í tiyaaru'u jemi.

⁷ Ajta ayén ruxe'leve'e mej jemin ramua'areere ti rí'i tí'itevij a'íime í mej caí té'atzaahuat'e. Na'lari caí, seica mú ra'utéxieehuari'ira, ajta a'íin tiyaaru'u, a'íi pu jíme'en ayén tiraatémua'iti.

A'ij mej ye'í huárini a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a

⁸ Jíme'en a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'leve'e mej miyen rí'i mé tité'ujjuhua'ane'en mej caí tí'ihua'ita, mej mi rá'antzaahuat'en í teite. Ajta ayén ruxe'leve'e mej caí jeíhua raye'eca ti'itíj nahuáj, majta mej caí ramuájche'e í tumin mej ramuá'itici a'íjna jíme'e mej huá'ucuanamua í seica.

⁹ Ayee pu ajta ruxe'leve'e mej nain jín té'atzaahuat'en a'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, a'ij ti tiú'uruu í tavástar'a. Jé'ecan pu ruxe'leve'e mej miyen tirú'umua'areere í ru tzajta'a ti ayén ti'ayajna.

¹⁰ Tí pua'a miyen tí'ijxe'leve'e mej mi tiu'utévaire'en u teyujta'a, a'íi pu ruxe'leve'e mej me'ín teite amuacaícan miyen tiraaxí'epi'íntare'en a'ímej jemi í mej tí'ivaire'ecu. Tí pua'a caí ti'itíj a'ij tihuá'aturaate'e, aj pu rí'íríista a'ame mej miyen tiu'utévaire'en.

¹¹ Ayee pu che'atá na'a tí'een a'ímej jemi í 'uuca í mej huajá'uvi'itin. Jé'ecan pu ruxe'leve'e mej miyen rí'i mé tité'ujjuhua'ane'en. Ruxe'leve'e mej caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e, majta caí rutá'aruaijve'e, mej caí ti'itíj jín até'itze'ara'an.

¹² Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'leve'e ti seáj na'a neiche, ajta ti raayí'itihua'an ti temua'a naa tíhua'uta'áijte'en í ruyaujmua'a, ajta a'ímej í seica í ruteítestemua'a.

¹³ Tí pua'a seáj rí'i tiu'utévaire'en u teyujta'a, ayée pu raamuá'itin mej rí'i tiraatá'an í teite me'íjna jíme'e ti rí'i tiu'utévai. Ajta pu Dios raatáca'anisti'ire'esin ti ij auj tí'ivaire'e, ajta caí tí'itziíne'e a'iné a'íi pu té'aste a'íjna í Círíistu'u jemi ti ajta i'í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti jé'iyecan jín namuajre'e, ti ajta titaataseíjrate í Dios

¹⁴⁻¹⁵ Ijii, nej tí'imuyau'use'e, ayée nu tí'ijxe'leve'e nej ca'anacan ne'uun a'utevéé ná'ara'ani mú'heetzi jemi. Aru ti pua'a ná'ateevi'in niyájna, ayée nu tí'ijxe'leve'e pej ráamua'aree a'ij mej ti'itíj jín huárini a'íime í teitestemua'ame'en í Dios, a'íime í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi tiraatateújtzi'ire'en me'íjna í Dios ti i'irúuri. A'ii mú a'íin pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í niuucari ti ayén ti'ayajna í Dios jemi. Majta a'íime, camu taúra'aca mej seicié tihua'utémuaitin.

¹⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu hua'itzi na'a. Huápi'í pu muári'eri ti ja'atí ráamua'ati a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, í tej jín tiyen tí'iy'e'ira, a'iné ayée pu tiuju'uríj: A'íi pu ayén huataseíjre tehuá'ira'acan jíme'e.

Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios,

a'íi pu ayén té'axajtaca'a

ti ayén ti'ayajna í Círíistu'u jemi.

Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íi mú raaseíj.

Majta a'íime í teitejra'a

mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,

seica mú miyen tihua'utá'ixaa a'ij ti a'íin huaríj.

Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,

mu'ití mú té'antzaahua a'íjna jemi.

Ajta Dios pu ya'uví'iti í ta japua

ti ij a'uun nain jín antiújmua'areere á'ara'ani.

4

Jíme'en a'ímej í mej raatéxāeehuatá muá'aju'u mej mi caí ché'e té'atzaahuat'en

¹ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ayén ti'ixa e'ehauritiéecan jíme'e ti nu'u ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipúa'arijme'en. Seica mú nu'u yá'uhua'axijsin í mej té'atzaahuat'e. A'íime mú nu'u namuara muá'aju'u í xiéjniu'ucari í mej tihuá'ahuaitze'e, majta mú ranamuajran a'ij ti a'íin tiyaaru'u tihuá'amua'aten.

² A'íj pu jín ayén huataseíjre'esin mej miyen hua'itzi jín tihua'amua'aten me'íjna jime'e a'íime í mej tí'ihua'itaca, í majta a'ij pua'a titetiújcha'íi. Capu r'irí ti ja'atí hua'utatévi'imua'an. A'iné camu miyen rici a'ij mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a ti ayén tiraavíjte'e, cu xiee tiyaaru'u pu huá'ataixi'í í hua'amú'úu jetze.

³ A'íi mú hua'utá'ijmíjra í teite mej caí huateneíchen, mej caí huatéviche'en. Majta miyen tíhua'uta'aíjte'esin mej caí ráacua'ani tí'itíj ti tí'icua'iri'í. Aru a'ín Dios, nain pu yen tiu'uteájtuaa mej mi ra'ancuré'an í teite í mej té'atzaahuat'e, majta ramua'aree tí'itíj ti ayén tí'ayajna, mej mi me'íjna jín tiraatateújtzi'ire'en.

⁴⁻⁵ A'iné temua'a pu tí'irí'een naíjmi'í tíj na'a ti Dios tíu'utaahuaca'a, capu ayén tiraavíjte'e ti ja'atí tí'itíj mé úrieni sino ché'e a'ín ra'ancuré'an. Ché'e ajta a'íjna jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios jemi, a'iné pu'uri a'uun e'avítzi'ire'e í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín Dios ari ayén tiu'utátuure'esin tí'ij huatéjnuuni í Dios jemi.

Jíme'en a'íjna ti temua'a naa tí'ivaire'e í Jesús jemi

⁶ Patá'aj piyen tihua'utá'an mej mi ráamua'ati í a'ihuáamua'a a'íjna i nej neri muaatá'ixaa. Tí pua'a piyen huárini, temua'a pej tiu'utévaire'esin í Ciríistu'u jemi ti ajta í'í Jesús. Petiu'utévaire'esin pe'íjna jime'e tíj na'a pej pá'arí'istaca'a, mú'ee pej ranamuájraca'a í niucari pej jetzen té'antzaahua, í niucari í mej temua'a naa timuaamuá'ate.

⁷ Capej rá'atzaahuat'e a'íjna í niucari ti caí Dios jemi é'eme'ecan, tí'itíj mej tí'imuarita ti caí ayén tí'ayajna, ti caí tí'itíj vaire'e. Patá'aj piyen ámu'ate pe'íjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁸ Cíj pu caj tí'ivaire'e ti pua'a piyen huá'acua'ajte'en pe'íjna jime'e pej raatá'an í a'atzaajta'a pej pi huaté'aca'ane í mua'atévira'a jetze. Aru tí'ivaire'e tíj na'a naíjmi'ica ti pua'a piyen ámu'ate pe'íjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ivaire'e íjii pej yen huateáturan íyien chaanaca japua, ajta timuaatéva'ire pej pi ruuri puá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén tí'ayajna. Ché'e caí ja'atí ayén seicié tí'ixajta. ¹⁰ Ayee tu een jín tí'imíjhuaca, teajta tí'itese'eca'a tej tiyen raachú'eve'en te'íjna jemi í Dios ti í'irúuri, ti ajta rí'í tihua'atá'aca naíjmi'ica í teite jaítze'e. A'íi pu ajta hua'irátuaasin a'ímej í mej té'atzaahuat'e.

¹¹ Paúche'e tihua'amua'ate, pajta pauj tíhua'uta'aíjte'en pe'íjna jime'e nej yé tí'imuyau'use'e. ¹² Capej tí'itá'acare'en ti ja'atí muacáxiehuata a'íjna jime'e pej pauj temuaij, sino ayée pepu'u rí'í tejá'uche'ecane'en temua'a naa mej mi a'íime í mej té'atzaahuat'e miyen che'atá mena'a á'ujjuhua'ane'en patíj mú'ee a'íjna jime'e a'ij pej tihua'ixaate'e, a'ij pej rí'í tí'ití'á'acha'íi, ajta a'ij pej tihua'axe'eve'e. Miché'e majta miyen che'atá mena'a timuá'ijchue patíj mú'ee a'íjna jime'e a'ij pej tirá'astijre'e í tavástar'a, ajta a'ij pej te'urarí'en í a'atzaajta'a.

¹³ Ayee pej ríjca asta necaí uvé'enen, patá'aj piyen hua'utánamuajriste'en í yu'uxari jetze í teite tzajta'a, pajta tihua'utá'ixaate'en, pajta tihua'umua'aten. ¹⁴ Capej raxiéehuata a'íjna ti Dios muaatapuaíjve matí'ij mej vaujsi mua'ajtamuaríej, majta tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jime'e í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ Patá'aj piyen raruure pe'íjna jime'e, patá'aj nain jín tí'amua'ate mej mi naími'í miyen tiraaseíj pej raanaíjmire'en í ti mú'eetzi jemi huateájturaa. ¹⁶ Rí'í pepu'u pe'íjna jime'e a'ij pej tí'itíj ruure, pajta a'ij pej tí'itíj tihua'amua'ate. Patá'aj piyen te'utáviicua'í pe'íjna jime'e a'iné ti pua'a piyen huárini, mú'ee pej aseíj huiirá'atuaasin, pajta hua'irátuaasin a'ímej í mej muánamuajran.

5

A'ij ti ye'í tí'itíjcha'íi á'ara'ani a'ímej jemi í mej té'atzaahuat'e

¹ Capej a'ij pua'a tí'ijteá'axi'í seij ti ari vástacira'í, sino rí'í pej tiraatájeeve cumu a'atáata pepu'u. Ajta a'íime í teteca í mej caí xi vaúsicira'í, patá'aj rí'í tihua'utájeeve cumu a'ihuáamua'a pepu'u. ² Patá'aj rí'í tihua'utájeeve í 'uuca í mej meri ucarijse cumu

a'anáana pepu'u, majta a'ímej í mej caí xi ucarijse cumu á'acu'utzimua'a pepu'u na'ari á'ajuutzimua'a. Patá'aj rí'i tihua'utájeeve a'ij ti tiraavíjite'e nain jime'e.

³ Ajta a'íime í 'uuca í mej meri huaújseistareca'a, ti pua'a ayén ti'ayajna mej huaújseistareca'a, majta í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, patá'aj hua'utévaire'en. ⁴ Na'ari caí, ti pua'a auj tiyaúumua'a ca'ín auj tíye'ecuajmua'a, ayée pej huárini. Miché'e a'íime mi'í rí'i ráaruuren mej me'íjna jín te'ará'asten mej hua'utévaire'en í ruxí'ej teite. Mat'íj miyen huarín, mu'uri xaa tiu'unájchitaca'a me'íjna jime'e í mej té'echa'ica'a ruvaújsimua'a jemi na'ari ruye'ecuajmua'a jemi. Ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti rí'i tiratá'aca í Dios.

⁵ Patá'aj piyen huárini, ti pua'a ja'atí xaa huaújseistareca'a, ti ajta caí a'ij tí'ijviicua'i, a'íi pu xaa té'antzaahuate'e í Dios jemi, ajta téniúuve'e nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a ti 'ij ayén tí'ijhuaviira ti 'ij Dios raatévaire'en.

⁶ Ajta a'íin í 'íita'a ti huaújseistareca'a, ti pua'a ayén rí'i tira'aráanajche a'íjna jime'e ti naa seijre'e jemin, cu xiee ti huamí'í í Dios jemi. Mí ajta, aúche'e pu ruuri. ⁷ Patá'aj pajta hua'utánamuajriste'en í teite pe'íjna í niuucari mej mi caí ti'itíj jín a'aturáa muá'ara'ani, tí'ij ajta caí ja'atí ti'itíj jín huá'a jetze tí'ijpu'a'ajte'e.

⁸ Tí pua'a ja'atí caí tihua'utévaire'en a'ímej í ruteíttestemua'a, a'ímej í mej jaítze'e vejli'í jemin é'eche, a'íi pu a'íjna jín mé rúurie ti rá'atzaahuate'eca'a í Dios jemi. Jaítze'e pu a'ij pua'a rici caí seíj ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íi, ti ajta caí ja'anáj rá'atzaahuate'e.

⁹ Jíme'en a'ímej í mej huaújseistareca'a, a'ímej pepu'u auyú'uxan í mej miyen rájcha'íi a'achú cumu huaícate nine'ira'a o jaítze'e nine'ira'a. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ja'anáj tí'ixana'acire'e jemin í rucín teecan.

¹⁰ Ayee pu ajta ruxe'eve'e, mej náimi'í ramua'areere í teite ti pua'a xí'epi'ín huaríj ti'itíj jime'e, ti rí'i tihua'uxá'apua'iri'í í ti'iríi ca'ín ti hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rámuarecare'e nusu ti hua'anája'usixi í huá'íca jetze a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi na'ari ti hua'utévai a'ímej í mej tihua'amuári'eriste'e o ti ayén huataúra'a ti ayén huárini ti'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'ín.

¹¹ Ajta a'íime í mej huataújseistareca'a, í mej mauj téemuastaca'a, capej piyen huá'ayu'uxa jetzen í cuapée, a'íné tí'ij ari jaítze'e hua'utá'asi mej huavíche'en, majta caí ché'e raxí'eve'e muá'aju'u mej tiu'utévaire'en í Ciríistu'u jemi, a'íi mú xaa huatévice'esin.

¹² Tí pua'a piyen hua'uyú'uxan í cuapée jetze, ajta ti pua'a miyen huatévice'en, a'íi mú rajpuaitzi muá'aju'un í Dios jemi a'íné mu'uri ra'utéxieehuari'iri'í í mej amua-caícan jín te'ataújratziiri'í í Dios jemi. ¹³ Ajta a'íjna jime'e, ayée mú tí'ijr'i'ire mej á'ujjhuane'en í huá'achi'í tzajta'a méyee, majta méyee. Ayee mú jín mé'ujjhuane'an a'íné ayée mú rici a'ij ti ti'itíj tihua'aráanajche. Ayee mú á'ujjhuane'an méyee, majta méyee mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, majta jeíhua tiú'urihua'uve'e me'íjna jime'e a'ij ti rici í xí'ejra'an tevi. Ajta, ayée te'irájra'ani mej jeíhua tiú'ujxajtave'e ti caí ayén tiraavíjite'e.

¹⁴ Ayee pu tí'irineca a'ímej jemi í mej mauj téemuastaca'a í mej huataújseistareca'a. A'íj nu jín niyen tí'imua'ixaate'e tíjín miché'e huatévice'en mej mi tiyaúumua'a muá'ara'ani. Miché'e majta rí'i tiu'umuári'en a'u mé é'eche mej mi caí raatá'an me'íjna ti tájcha'íire'e ti ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpu'a'ajte'en. ¹⁵ Ayee pu ti'ayajna mej seica meri mé rúurie í mej amua-caícan te'ataújratziiri'í í Dios jemi mej mi ra'ará'asten me'íjna í Satanás.

¹⁶ Ajta a'íin 'íita'a ti ajta té'atzaahuate'e, ti pua'a á mé é'eche jemin seica í mej huaújseistareca'a, ché'e a'íin hua'utévaire'en ti ij caí huá'amuari'eriste'e a'ímej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa huatári'iristari a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'ivaire'e mej mi hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í mej huaújseistareca'a.

¹⁷ Patá'aj piyen huá'uruuren a'ímej í mej antiújmua'aree u teyujta'a. Tí pua'a xí'epi'ín merici, ayée pu tiraavíjite'e pej temua'a rí'i tihua'atá'acare'en ti'itíj jime'e ti tihua'aturaate'e. Patá'aj jaítze'e rí'i tihua'utá'an a'ímej mej mi'í huatéjca'anen me'íjna jime'e mej tihua'utá'ixaate'en, majta mej tihua'umua'aten.

¹⁸ Ayee pej huárini, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Caxu ra'amua-jí'iquihua'an mi puuya ti rayún í triigu ruíca jíme'e sino ché'e ri'iriistan ti cáj caj tiráacua'ani.”

Ajta pu ayén té'eyu'usi'i tijín: “Ayee pu tiraavíjte'e mej mi tiraanájchite'e ja'atí ti tí'imijhuaca a'achú ti caj tiraamuá'iti.”

¹⁹ Tí pua'a ja'atí ti'itíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e seij ti hua'acha'íi u teyujta'a, ti pua'a a'íi na'a tí'ijpua'ajte'e, capej ranamuajra. Aru ti pua'a mé hua'apua na'ari mehuaíca miyen jetzen tí'ijpua'ajte'e, aj pej xaa ráanamua.

²⁰ Majta a'íime í mej hua'acha'íi í teite teyujta'a, ti pua'a a'ij pua'a mé titetiújcha'íi í Dios jemi, patá'aj hua'ajteá'axí'in, meti'inamuáaraca í teite, mej mi ráamua'aree í seica mej mi caí miyen tité'itzee ti'itíj jíme'e ti caí xí'epi'in.

²¹ Jemin í Dios, neajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, neajta huá'a jemi í mej tí'ivaire'e í ta japua, Dios ti hua'antíhuau, ayée nu tí'imua'ijcate'e patá'aj nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri timuá'ixaa. Capej ti'itíj jín a'ij rijca pe'íjna jíme'e pej seij jaítze'e xe'eve'e, pajta seij caí piyen tí'ixe'eve'e sino patá'aj piyen che'atá pena'a huá'uruuren naíjmi'ica.

²² Capej a'iyé'itze'e pej ra'avé'emijhua'an seij í ja'atí ti'itíj ti a'ij jíme'en pej pi caí jamuan auteáturan í Dios jemi. Patá'aj asej rí'í tihua'acha'íin patá'aj caí ti'itíj jín auteáturan í Dios jemi, seij jamuan í tevi.

²³ Patá'aj raatapuá'ajta pej caí a'íi pena'a jaj ye'eca. Patá'aj cáj caj ti'itíj nahuáj tiu'uyé'en a'iné jeíhua pej tí'icui'i muá'a tzajta'a.

²⁴ A'íjna jíme'e í seica í teteca, á jéjre'e pu seijre'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij amuacaícan puájtzi hua'utá'an. Ajta seica jíme'e, capu a'ij ámitieere'e amuacaícan í mej jín auteájturaa í Dios jemi, sino méjca'i huáyee xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen huatasejre'esin. ²⁵ Ayee pu che'atá na'a een a'íjna jíme'e í ti xí'epi'in í mej jín meri tiu'utévai, a'íi pu á jéjre'e seijre'e. Na'ari ti pua'a caí amuacá ámitieere'e, méjca'i huáyee pu huatasejre'esin. Capu ri'írí ti huateúravaa tíj na'a rusén jíme'e.

6

¹ Ayee pu ruxe'eve'e mú'ejmi jemi setíj sena'a pua'amé mej ca'anéeri jín tejá'amua-muariste'e ti i ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén raavíjte'e sej hua'ará'astijre'en a'íimej í mej tejá'amua'ajjte'e. Na'ari ti pua'a secaí siyen huárini, a'íi mú a'ij pua'a tiu'utaxájta me'íjna jíme'e í tej tiyen ratamuá'amua tijín Dios ti ta'ivástar'a, majta me'íjna jíme'e a'ij tej tí'imua'ata.

² Ajta, a'iné a'íi mú í mej tejá'amua'ajjte'e, a'íi mú majta té'atzaahuate'e, ayée xu huárini. Caxu huá'axieehuari'lira se'íjna jíme'e sej ru'ihuaamua'a í tavástar'a jemi, sino ayée xu jaítze'e tihua'utévaire'en. Ayee xu huárini a'iné jaítze'e pu tihua'ací'iti a'íimej í mej tejá'amua'ajjte'e a'íjna jíme'e sej siyen tihua'utévaire'en, majta miyen té'atzaahuate'e, ajta Dios pu huá'axe'eve'e. A'ii pu a'íin pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihua'umua'aten. Pajta, patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini.

Jíme'en í ti tzáahuati'ira'a jín tájcha'íire'e

³⁻⁴ Seica mú miyen tí'imua'ataca me'íjna jíme'e ti caí ayén ti'ayajna, ti seicié een a'íjna jíme'e í niuucari ti rí'í táaruuren ti jíme'en taamuá'ate í tavástar'a í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. Majta miyen tí'imua'ataca a'íjna jíme'e ti seicié een a'íjna jíme'e í niuucari ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixa í Dios jemi. Tí pua'a ja'atí ayén éene'en, capu ti'itíj ú'umua'aree sino á'ujzaahuate'e pu'u. Jéíhua pu tiú'urihua'uve'e nain jíme'e, ajta runé'use'eve'e a'íjna jíme'e a'ij ti huataújmu'a seij í niuucari. A'ii pu a'íin pú'een í ti tel'iráaye'i ti ayén ríci. Muaújchueere'e rujíimua'a na'ari muaújtese'e. Majta a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e ca'ín sei pu ayén tí'ijxajtzi'í í ruxí'ej tevi ti ij a'ij pua'a ráaruuren.

⁵ Ja'anáj ti na'a muaújtese'e a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. A'íi pu tiyaaru'u tihua'ari'iri'i í mej amuacaícan jín rú'umua'areerca'a tzáahuati'ira'a jíme'e.

A'íj pu jín ayén tihuá'amtiejte'e mej miyen tiraamuá'itin me'íjna jime'e mej huataújsej-rata mej nu'u Ciríistu'u jemi tí'ivaire'e. ⁶ Mí ajta, ti pua'a ja'atí rí'i huá'uruuren a'íjna jime'e ti rá'astijre'e í Dios, jeíhua pu a'íjna jín raamuá'itin, ti pua'a ajta rutémua'ave'e.

⁷ A'iné tetí'ij huatasejre íyey chaanaca japua, catu ti'itíj uvé'eneijte. Ajta, tetí'ij huiráciine tiyánna chaanaca japua, catu ti'itíj á'atini. ⁸ Ayee pu éene'e, tiché'e huátatemua'ave'en te'íjna jime'e tej tí'ijcha'íi í tej tí'icua'a, ajta í tej jín ti'itétache'ete.

⁹ Majta a'íime í mej miyen raxí'eve'e mej huateújchijteaanita, ayée mú 'een matí'ij a'íime í ti'itén ja'atí ti caujnari jín hua'utéj'ici'e. A'íi pu hua'utánamua í huá'a tzajta'a mej mi jeíhua tí'ijxe'eve'e, mej caí jín rí'i mé teuúmuámua'are'e, ti jeíhua a'ij pua'a tiú'uruure. A'ii pu a'íin pú'een í ti nain tihuá'ari'ira, ti hua'antipúa'ajte'esin rusén jime'e.

¹⁰ A'iné a'ij pu jetze airáninei naíjmi'i tíj na'a ti a'ij pua'a seijre'e a'íjna jime'e mej huápi'i tumin necua'atze'e. Majta seica, a'íi mú meri ra'atéxiehuataca'a í mej té'atzaahuat'e me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i ranecua'atze'e í tumin. Matí'ij miyen huárini, jeíhua mú rajpuaíitzi muá'aju'u.

Tí nu'u tí'itese'e temua'a naa tí'ij raatémua'itin í ti xí'epi'in 'een

¹¹ Pajta mú'ee, mi pej rá'astijre'e í Dios, patá'aj caí a'atzu té'aste pe'íjna jime'e sino ayée pepu'u huárini. Patá'aj piyen tiráahuauuni pej urarí'ene'en í a'atzajta'a, pajta patá'aj rí'i tí'ichejca í Dios jemi. Pajta patá'aj té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee pepu'u pajta tiráahuauuni pej huá'axe'eve'e temua'a naa í teite, pej te'utáviicua'i, pajta ayén huateá'apua'ajte'e mi a'atzajta'a.

¹² Patá'aj tí'itese'e temua'a naa pej pi raatémua'itin pe'íjna ti xí'epi'in een a'íjna jime'e pej té'atzaahuat'e. Patá'aj tí'itese'e pe'íjna huatémua'itin pej ruuri puá'ara'ani rusén jime'e í Dios jemi, a'iné a'íj pu jín Dios muaatajé a'ájna xicáara'an pej jetzen raatá'a á'aniuuca meti'iseíiraca'a í teite. Xí'epi'in pej raataxájtaca'a pej nu'u ra'ará'astijre'en í tavástar'a jemi.

¹³ Ayee nu tí'imua'ijcate'e ti'itíj jime'e jemin í Dios ti naíjmi'ica hua'atá'aca mej ruuri muá'ara'ani, ajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús ti ajta xí'epi'in tiu'utaxájtaca'a tí'ij a'íin tí'ixaate'eca'a jemin a'íjna í tajtuhuan ti ayén ántehuaaca'a tíjín Póncio Pilato.

¹⁴ Ayee nu tí'imua'ijcate'e pej piyen ra'ará'astijre'en nain jín a'ij nej neri tímuaata'aíj, pej pi caí ti'itíj jín auteáturan, ti ij caí ja'atí ti'itíj jín mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte'en. Patá'aj pauj piyen ríjca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame asta caí ajtahua'a yé huatasejre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

¹⁵ Ajta ayén té'eme tí'ij Dios ayén raaxí'epi'intare'en yee pu'uri raavíjte'e ti ajtahua'a huatasejre'en. Ajta a'íin Dios, a'ii pu a'íin pú'een í tej rí'i tiraatá'aca, í ti rusej nain japua tí'ajta. A'íi pu huá'amu'ucán pú'een a'ímej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u. A'ii pu ajta a'íin pú'een í hua'avastara'a a'ímej í tej tiyen hua'atamuá'amua tíjín yee tavástar'a, í mej miyánna seijre'e íyey chaanaca japua.

¹⁶ A'íi pu'u na'a a'íin pú'een í ti caí ja'anáj mi'ini, ajta a'íin pu a'uun á'uca a'u ti ayén jeíhua á'utaaca a'u tej caí a'arájvee í jemin. Capu ja'atí ja'anáj raasej, ajta capu rí'irí ti ja'atí rují'i jín raasej. Tiché'e rí'i tiraatá'an, ajta ché'e a'íin nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani rusén jime'e.

¹⁷ Ayee pej tíhua'uta'ajte'en a'ímej í mej chíjteaani pú'een, í mej yen huachéjme íyey chaanaca japua mej mi caí huá'axieehuata í seica í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Miché'e majta caí me'íjna jín á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e mej jeíhua tí'ijcha'íi ti huápi'i tí'ijnajche, a'iné capu rí'irí mej ráamua'aree a'ij ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee. A'íj pu jín, miché'e rá'atzaahuat'e í Dios ti ruxí'evi'ira'a jín taatapuaíjve'esin naíjmi'i tíj na'a tej ti te'íjna jín huátatemua'ave'en.

¹⁸ Patá'aj tíhua'uta'ajte'en mej mi miyen huárini í ti i'í xí'epi'in jime'e, mej mi jeíhua huápi'i miyen tiu'umuári'en me'íjna jime'e ti xí'epi'in, mej mi ruxí'evi'ira'a jín tíhua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, mej mi rá'ujca'ane mej tiu'án temua'a naa a'íjna mej tí'ijcha'íi. ¹⁹ Tí pua'a miyen huárini, jeíhua mú huápi'i raté'avaata í Dios jemi ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee rusén jime'e. Ayee mú miyen huarín, a'íi mú xaa

ramua'aréren mej me'uun te'enteárute í Dios jemi mej mi ruuri muá'ara'ani rusén jime'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti tíhua'atéva'irihua'an tzíte'e.

Jíme'en í ti ra'antipúa'ari

²⁰ Mú'ee, mi pej i'i Timoteo, patá'aj rí'i pena'a pej pi nain jín te'ará'asten Dios ti jíme'en timua'íjca. Capej a'atzu rá'aste í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e, ajta ti seicié 'een. Ayee mú té'ujtzaahuate mej tirú'umua'aree, aru capu ayén ti'ayajna. Camu a'atzu rú'umua'aree.

²¹ Majta seica meri huá'unamuajri'i. Ayee mú jín huarín, matí'ij mi me'ín ca'anacan ya'uhua'axi í mej té'atzaahuate'e. Aj mú mi ajtacíj í tavástara'a jemi, micu. Yee pu i cu. Ché'e a'ij tí'imuavaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, i ti hua'apua

Pablo pu rateújte'e

¹ Inee, nee nu i'li Pablo, ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni raatévaire'en í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús a'íjna jime'e ti Dios ayén te'ateújratziiri'li ti taatá'asin tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e jamuan te'íjna í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús.

² Aye nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee pej i'li Timoteo, mi pej ní'iyauj. Ché'e a'íjn Dios ti tá'ia'upua, ajta a'íjn í tavástara'a, í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús, miché'e me'ín r'í'i tímuaatá'an, miché'e muá'ancu'uvajxi'in, majta r'í'i tímua'anpuá'ajte'en í a'atzajta'a.

Te'anxáta jíme'en a'íjna í Círíistu'u

³ Tíj na'a teti'íjtá mua'utámua'aree, nain xicaj tzajta'a na'ari nain tíca'ari tzajta'a, net'íjtá téniuusime'en, nee nu tí'ijteujtzi'ire'e mú'etzi jime'e í Dios jemi í nej jemin caí tí'itíj jín auteájturaa nej ravaire'e. Aye nu che'atá nena'a jemin ravaire'e matíj me'ín tí'livaire'eca'a í nehuáacixa'astemua'a teecan.

⁴ Nee nu mua'utámua'aree í pej jín ayein. A'íj nu jín jéhuua raxí'eve'e nej neajtahua'a muaasej nej ni ne'íjna jín huatántemua'ave'en.

⁵ Nee nu ra'utámua'areeri'li pej té'atzaahuat'e tzaahuati'ira'a jime'e. A'íi pu amua-caícan té'antzaahua í á'aye'ecua a'íjna í Loida teecan, ajta á'iyen a'anáana Eunice ayén che'atá na'a té'antzaahua. Ajta íjii ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e í tavástara'a jemi.

⁶ A'íj nu jín niyen tí'imua'aijte'e pej pajtáhuua'ahua'aca'anen pej tiu'utévaire'en nain jime'e a'ij ti Dios tímuaatá'a net'íj mua'avé'emuarij í nemuajca'a jime'e. ⁷ Patá'aj ahua'aca'anen temua'a naa a'iné capu ayén tiraatá'a í Dios tej tiyen tí'itzi'ine'e. Capu a'atzu, sino a'íi pu titaatá'a tej te'íjna jetze arátaca'ane, teajta tej ti taxe'eve'e, teajta tej ti r'í'i metíteumuámua'aree. ⁸ A'íj pej jín caí tí'itevi'ira'a pej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti tiú'uruu í tavástara'a. Capej pajta tí'itevi'ira'a pe'íjna jime'e nej rá'astijre'e. Mí pajta mú'ee, patá'aj ne jamuan huatá'an tej ti naími'li rajpuaítzi tá'ara'ani, tej ti Dios jetze arátaca'ane tej tiyen huárini mej mi jaítze'e ráanamua í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

⁹ A'íj tu jetze arátaca'ane í Dios ti tu'irájtuaa itejmi, ajta titaa'íjca tej ti tiyen urar'ene'en tá'ara'ani í tatzajta'a. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tí'itíj jín tiu'utévai. Capu xaa ne'u. Aye pu'u na'a tu'irájtuaa a'íjna jime'e a'ij ti amuacaícan tiraaxí'epi'intare, ajta a'íjna jime'e ti r'í'i titaatá'a. A'íi pu ajmí'li r'í'i titaatá'a jamuan í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús. Tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca tej yen japuan puasearuve'e, a'íi pu ayén r'í'i titaatá'a.

¹⁰ Aru íjii, pu'uri á jéjre'e seijre'e a'ij ti r'í'i titaatá'a a'íjna jime'e ti huatasejre a'íjna ti tu'irájtuaa, a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús. A'íi pu ra'antipua'ajte a'íjna í mej jín cui'ini. Ajta, a'íi pu taatá'a tej raasej í tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e tej raará'astijre'en í niuucari ti jín Dios tu'irátuaasin.

¹¹ Ajta ineetzi, Dios pu na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna í niuucari, neajta ne'íjna jín tiu'utévaire'en, neajta nej tihua'umua'aten. ¹² A'íj nu jín niyen nena'a rajpuaíjtzi. Mí neajta, canu tí'itevi'ira'a a'iné nee nu ramua'ate ne'íjna í nej rá'astijre'e. Ajta ayén tiná'amitiejte'e ti a'íjn raayí'iti ti raté'avaa í nej jime'en tira'íjca tí'ij a'ájna huatasejre'en a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios ayén na'uxíjte'en a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ Aye pepu'u pauj tihua'umua'aten pe'íjna jime'e a'ij pej tináanamua'ajri'i, í neniucua jime'e í ti r'í'i tihua'utarújte'en. Patá'aj pauj piyen rá'astijre'e í tavástara'a, patá'aj pajta pauj piyen huá'axe'eve'e í teite.

¹⁴ Patá'aj r'í'i tiraté'avaa í ti jín Dios tímua'íjca. Patá'aj r'í'i te'uhuaté'aca'anen pe'íjna jime'e xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pej jetze ará'aca'ane pej pi r'í'i tiraté'avaa, a'iné a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an yé huateáturaasin téjmi jemi.

¹⁵ Pepu'uri ramua'aree í mej mé núurie naími'i a'íime í mej a'uun é'eme'ecan tǵ na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. A'íi mú huá'a jetze ajtéme'ecan a'íjna í Figelo, ajta a'íjna í Hermógenes. ¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'e ti a'íin tavástar'a r'íi huá'ancu'uvajxi'in í teitestemua'ame'en a'íjna í Onesíforo a'iné jeíhua pu yé nevé'etui í nej jín huarún. Capu ajta raatatévi'iraste nej aiteánami'ihuaca'a.

¹⁷ Mí ajta a'íin Onesíforo, tǵ'ij a'uun a'utéveeca'a u Roma, a'íi pu náahuau muári'eri jime'e. Aj pu i xaa náateu. ¹⁸ Ché'e tavástar'a ayén tiraatá'an ti Dios r'íi rá'ancu'uvajxi'in a'ájna xicájra'a ti jetzen tavástar'a ajtahua'a huatasej're'en. Mú'ee pe ramua'aree temua'a naa najmi'i tǵ na'a í ti jín tinaatévai netǵ'ij ne'uun á'ucatii u Éfeso.

2

Jíme'en a'íjna ti ravaire'e í Ciríistu'u tǵ xantaaru'u

¹ Pajta mú'ee, pej ní'yauj, patá'aj huaté'aca'anen í a'atzajta'a pe'íjna jime'e ti Dios r'íi timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ² Ayee pepu'u huá'irini. A'íjna pej peri neetzi huánamuajri'i a'ij nej tihua'utá'ixaa í teite, seica mej tí'ise'írac'a, patǵ pena'a tináanamujri'i, a'íj pepu'u jín tihua'uta'a'ijte'en seica í teteca í mej r'íi titetiújcha'íi, mej mi raayí'itihua'an mej tihua'umua'aten í teite. Patá'aj te'utáviicua'i ta jamuan.

³ Patá'aj r'íi tiraatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Patá'aj piyen che'atá pena'a te'utáviicua'i ta jamuan a'íjna jime'e í pej rajpuaíjtzi tǵ ajta xantaaru'u ti tí'ivaire'e te'utáviicua'i a'íjna jime'e ti rajpuaíjtzi. ⁴ Ajta, ja'atí ti na'a ti tí'ivaire'e tǵ xantaaru'u, tǵ'ij a'íin r'íi raatá'an a'íjna ti tí'ira'a'ijte'e, a'íi pu'u na'a jetzen ruxe'eve'e a'ij mej rici í mej i'i xantaaru'u.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een a'íime í mej me'uun a'uteárute mej mi tiu'utatése'en huá'a jamuan í mej huatéruaache. Tí ij seij raamuá'itín a'íjna í curuun, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ayén tiu'utatése'en a'ij mej tiraax'íepi'íntare a'íime í mej tí'ajta. ⁶ Ajta a'íjna ti jeíhua tí'imijhuaca japuan í ruchuej, ayée pu tiraavíjte'e ti amuacaícan tiráaci'íti a'íjna ti tiú'uci'reca'a. Aj pu tihua'aci'íti í seica. ⁷ Patá'aj pe'íjna jetzen piyen tí'imua'atze a'ij nej tí'imua'ixaate'e, a'iné tavástar'a pu muaatá'asin pej yaú'itíee puá'ara'ani nain jime'e a'ij ti huataújmu'a'a.

⁸ Patá'aj ra'utámua'aree pe'íjna jime'e í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íi pu ajtahua'a huatarúu huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íi pu ajta huácaxa'ara'an pú'een a'íjna í David teecan. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari í nej tihua'a'ixaate'en í teite. ⁹ A'íj nu jín niyen rajpuaíjtzi, mej miyen na'anáj'íiqui'en a'ij mej tihua'anáj'íiqui í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Aru naúche'e nu tihua'utá'ixaate'esin a'iné capu a'ij tí'iri'iri mej raté'avaa a'íjna í niuucari ti Dios jetze raxa a'u nej aiteánami'i. ¹⁰ A'íj nu jín nain jín te'utáviicua'ira ne'ímej jemi í ti Dios hua'antíhuau, ti ij ajta Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús hua'irájtuaani mej mi jemin huateáturan rusén jime'e a'u ti á'üneeri'i temua'a naa.

¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e seij niuucari ti ayén tǵjín:

Tí pua'a tej tiyen jamuan huácuui,
teen tu teajta jamuan ruuri tá'ara'ani.

¹² Tí pua'a tej tiyen te'utáviicua'i í tej rajpuaíjtzi,
teen tu teajta jamuan tí'aíta tá'aju'un.

Na'ari caí, ti pua'a tiyen mé rúurieni,
a'íi pu ajta mé túuhua'axijsin itejmi.

¹³ Tí pua'a tiyen títe'uté'ítze'ara'an í Dios jemi,
a'íi pu caí ja'anáj a'uté'ítzeesin itejmi jemi
a'iné capu r'í'irí ti a'íin rusej ratíte í ru jetze.

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti x'íepi'in seijre'e

¹⁴ Patá'aj pauj pe'íjna jín tihua'utá'ixaate'en mej mi me'íjna jín ra'utámua'aree a'ij nej neri timuá'ixaa. Patá'aj r'íi tihua'utá'ixaate'en í Dios jemi mej mi caí tiú'ujtesí'ire'e rujímua'a niuucari jime'e a'iné capu tí'itǵ vaire'e sino a'ij pu pua'a na'a huá'aruure

a'ímej í mej ranamua. ¹⁵ Patá'aj piyen pe'íjna jín tí'itese'e nain jín a'achú pej caj tirú'umua'aree pej pi huatá'aseijrata í Dios jemi patíj seij í ti Dios raataxájtaca'a tíjín xí'epi'in pej huaríj. Ayej pej piyen éene'e pua'amé tíj seij ti tí'imijhuaca ti caí ja'anáj auteájturaa ti'itíj jime'e ti raatatévi'iraste'en. A'iné a'í pu xí'epi'in rijca a'íjna jime'e ti tí'imua'ata a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna.

¹⁶ Capej huá'ajaahuat'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, a'iné a'íme í mej miyen tiú'ujxajtave'e, jaítze'e mú mé rúujipua í ye'irá ti ayén ti'ayajna asta mena'a caí ché'e ti'itíj xajta ti xí'epi'in 'een. ¹⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tiú'uruure a'íme í mej miyen tiú'ujxajtave'e, tíj na'a ti tiu'umé a'ij mej ti'ixa, jaítze'e pu a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Ayej pu tí'irineca a'ímej jemi í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Fileto.

¹⁸ A'í mú meri mé rúuhua'axi í niuucari ti ayén ti'ayajna a'iné ayéé mú tí'ixaxa'a mej nu'u meri majtáhua'a huatarúj í mí'ichite. Mu'uri seica huatéemua'iti a'ij mej té'antzaahuat'e'en.

¹⁹ Mí ajta, Dios ayén tiú'uruu ti ij caí ti'itíj ta'antipua'ajte'en itejmi. Cu xiee tíj chi'ij ájtaahuaca'a ti cimieentu japua rú'ujche ti caí ri'irí ti ja'atí ra'anján, ajta, ti á'ayu'usi'i ti ayén tíjín: “Tavastara'a pu huá'amua'ajte a'ímej í ruteftestemua'a”; ajta ti ayén tíjín: “Naími'i matíj mena'a pua'amé í mej miyen raataxáj yee ti rá'astijre'e í tavástar'a, miché'e me'ín mé rúuhua'axin í mej a'ij pua'a jín titetiújcha'íi.”

²⁰ Jéihua pu ti'itíj a'uun té'useijre'e chi'ij tzajta'a ti ve'ée. Capu a'í na'a seijre'e ti'itíj ti taavíjhua í oro jime'e na'ari plata jime'e sino ajta pu a'ín té'useijre'e ti ciyej jín tí'itaavijhua, ajta xarij jime'e. Seica ti a'uun te'irá'a, ayéé pu tí'ivaire'e matí'ij tí'iyeste, ajta seica ti ajta a'uun te'irá'a, cha'a na'a pu jín tí'ivaire'e.

²¹ Ayej pu tí'een. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti tí'ivaire'e í Dios jemi tíj a'íjna í ti'itíj ti ayén tí'ivaire'e matí'ij tí'iyeste, ayéé pu ruxe'eve'e ti mé rúurieni naíjmi'i tíj na'a ti a'ij pua'a 'een. Aj pu xaa ayén tiraavíite'e a'ame ti ij tiraatévaire'en í tavástar'a, ti ij tavástar'a ayén raté'avaa ti ij tiraatéva'irihua'an ti'itíj jime'e ti xí'epi'in 'een.

²² Patá'aj paj mé rúuhua'axin í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej teemua. Patá'aj piyen huárini huá'a jamuan í mej miyen ti'ixa yee mej rá'astijre'e í tavástar'a me'íjna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a. Patá'aj piyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Patá'aj pajta huá'axe'eve'e í teite. Pajta piyen hua'anpuá'ajte'en í huá'a tzajta'a í a'ihuáamua'a.

²³ Capej huá'astijre'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e a'iné pepu'uri ramua'aree ti ayéé na'a tí'ivaire'e mej mi tiú'ujaaxie'jte'en í teite í mej rí'i mé titeumuámua'aree.

²⁴ Ajta, capu ayén tiraavíjte'e seij ti tavástar'a vaire'e ti ayén éene'e á'uche'ecane'e ti seica jamuan tí'ijaaxie'jte. Capu a'atzu, sino ché'e a'ín rí'i tihua'umua'aten. Ché'e ajta caí niu'ucami'i te'utáviicua'i. ²⁵⁻²⁶ Ajta a'ín ti ravaire'e í tavástar'a, ayéé pu ruxe'eve'e ti ruxiéehua rí'i huá'uruuren a'ímej í mej rájcha'íire'e a'ij ti a'ín tí'imua'ataca. Ruxe'eve'e ti a'ín ra'utámua'aree yee ri'irí ti Dios hua'utá'an mej mi seicié tiú'umua'ati mej mi ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna, mej mi majtáhua'a rí'i mé tite'umuámua'aree muá'ara'ani. Matí'ij miyen huárini, ri'iríista pu a'ame mej huiráci'ine a'u ti tiyaaru'u huáje'itéaana a'u ti ayén huá'uruu a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'eca'a mej ra'ará'astijre'en.

3

A'ij mej éene'e muá'aju'u í teite tí'ij te'entipua'ajte'en nain

¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipua'arijme'en nain. Jéihua mú rajpuaíitzi muá'aju'u. ² Ayej mú éene'e muá'aju'u í teite. Ayej mú raxí'eve'e muá'aju'un seica í teite a'ij ti a'ímej tihua'amitiejte'e seij ajta seij. Majta jeíhua huápi'i raxí'eve'e mej tumin tíseire'en. Jéihua mú á'ujtzaahuat'e muá'aju'u, majta jeíhua huá'axieehuata muá'aju'u í ruxí'ej teite. Jéihua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u.

Camu huá'atzaahuat'e muá'aju'u í ruvaújsimua'a. Camu majta rí'i tihua'utá'asin a'ímej í mej ti'itíj jín hua'utévai. Jéihua mú a'ij pua'a titetiújcha'íi muá'aju'un. ³ Camu huá'axe'eve'e muá'aju'u í teite. Camu majta tíhua'utá'uuni'ira sino jeíhua mú a'ij pua'a

tiu'uxáatave'e muá'aju'u. A'íi mú majta simuáruuni muá'aju'u. Merájcha'íire'e mú muá'aju'u nain jime'e ti i'i xí'epi'in.

⁴ Avítzi mú jín tiu'utátuiire'esin í ruxí'ej tevi. Camu a'atzu á'ujcu'uvée muá'aju'u. Jéihua mú á'ujtzaahuaté'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti ayén tihúa'amitíejte'e mej jeíhua ruxe'eve'e. Jéihua mú raxí'eve'e muá'aju'u mej miyen huárini a'ij ti tihua'aráanajche. Majta camu raxí'eve'e muá'aju'u í Dios.

⁵ Aru a'íi mú majta miyen huataújsejrata í teite jemi mej nu'u rá'astijre'e í Dios, aru camu a'íjna jetze araujca'anée muá'aju'u. Xíi mu'u mena'a ti'iteseíire'e muá'aju'un. Capej huá'ajaahuaté'e mú'ee.

⁶ Ayeé mú 'een matíj a'íime í mej hua'itzi jín uteáru'ipi u huá'achi'ita í teite mej mi hua'utémua'itín a'ímej í 'uuca í mej caí té'eviicua'i í ru tzajta'a, í mej ruxiéemiste'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Majta miyen huataura'aca ti ti'itíj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini ti'itíj ti a'ij pua'a 'een, ti ajta hua'aráanajche.

⁷ Ja'anáj ti na'a miyen tihúa'anamuajran í mej tihúa'amua'ate mej mi jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani ti'itíj ti jéjcuca. Camu ja'anáj huataúra'asin mej ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna.

⁸ Ajta a'íime í teteca í mej tihúa'amua'ate, ayée mú che'atá mena'a tirájcha'ire'e í ti ayén ti'ayajna matíj a'íime í mej Moisés teecan mej tícha'íire'eca'a, a'íime í mej hua'apua. A'ii mú a'íin pú'eene'e a'íjna í Janes teecan, ajta a'íjna í Jambres teecan.

Ajta a'íime í mej miyen 'een, ayée mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Camu a'atzu té'atzaahuaté'e tzáahuati'ira'a jime'e. ⁹ Camu ché'e á'ateeri mej miyen ríci a'iné ayée che'atá na'a tihúa'aruuren a'ij ti tihúa'uruu í seica í mej hua'apua. Naími'i mú ramua'aréeren ti caí ti'itíj vaire'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Pablo pu ra'antipúa'ajte í ti jín tira'íjcate'e a'íjna i Timoteo

¹⁰ Mí pajta mú'ee ramua'aree nain jime'e a'ij nej éeni'ici'e á'uche'ecan, í nej jín tí'imijhuaca. Mú'ee pej pajta ramua'aree nej tzáahuati'ira'a jín té'atzaahuaté'e, neajta té'eviicua'i temua'a naa í nej jín rajpuaíjtzi. ¹¹ Mú'ee pej ramua'aree temua'a naa mej a'ij pua'a náaruu, nej jeíhua rajpuaíjtzi na'araa. Mú'ee pej ramua'aree ti'itíj ti a'ij náaruu a'ujna já'ahua'a u Antioquía, ajta a'ujna u Iconio, ajta a'ujna u Listra. Jéihua nu te'utáviicua'iri'i í nej jín rajpuaíjtzica'a. Ajta nevástara'a pu nu'irájtuaa nain jime'e í nej rajpuaíjtzica'a.

¹² Ayej xaa ne'u, ayén che'atá na'a tí'iruuren ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti ra'ará'astijre'en í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús. A'ij mú pua'a raruuren me'íjna í ja'ati.

¹³ Ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen ríci, maúche'e mú jaítze'e a'ij pua'a 'eene'e muá'aju'u í ru tzajta'a. Maúche'e mú jaítze'e huá'acuanamua muá'aju'u seica í teite. Majta jaítze'e mú te'uteúhua'itze'esin rujímua'a.

¹⁴ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj piyen té'atzaahuaté'e a'ij pej tíraarí'ire, pe'íjna jetze ti ayén timuá'amitíejte'eca'a. Patá'aj piyen pauj té'atzaahuaté'e a'iné mú'ee pe ramua'aree a'ij mej timuaamuá'ate. ¹⁵ Pajta, tíj na'a patí'ij pá'ari'ista, mú'ee pe ramua'areereca'a a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti muaatá'asin pej rí'i mé teuúmua'aree ti ij Dios mua'irájtuaani a'íjna jime'e pej rá'antzaahua í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

¹⁶ Naíjmi'i tíj na'a ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a, a'úu pu é'eme'ecan í Dios jemi a'iné xíjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín hua'utá'a mej mi miyen tira'uyú'uxa. Ajta tí'ivaire'e mej mi jín tihúa'umua'aten í teite na'ari mej mi jín hua'utá'ixaate'en í mej jín ráamua'aree í mej jín auteájturaa í Dios jemi, mej mi rí'i huá'uruuren. Ajta pu tí'ivaire'e mej mi tihúa'umua'aten a'ij ti tí'ixi'epi'in í Dios jemi, ajta a'ij ti caí tí'ixi'epi'in mej mi urarí'ene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. ¹⁷ Ajta ayén tiraatéva'iri a'íjna í ja'ati ti rá'astijre'e í Dios ti a'íin í yu'uxari jín hua'únajmire'en naími'i tíj na'a ti ruxe'eve'e ti ij ayén huárini ti'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'in.

4

¹ Ayee nu 'een jín tí'imua'ijcate'e jemin í Dios, ajta jemin í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús. A'iné Ciriístu'u pu raaxí'epi'intare'en a'ímej jemi í mej mauj yen huachéjme íyeyn chaanaca japua, ajta a'ímej jemi í mej meri huácuui. A'íí pu ajtahua'a huatasejre'esin tí'ij tiu'uta'aíjta nainjapua.

² Patá'aj mú'ee tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Pajta patá'aj hua'utáhuavii ca'anín jime'e mej mi ráanamua ti pua'a miyen tité'ujca'ane mej ráanamua na'ari mecaí ranamuajracu. Patá'aj rí'í huá'uruuren a'ímej í mej caí xí'epi'ín metíteumuámua'aree. Patá'aj hua'utá'ijmii mej mi caí a'ij pua'a rijca. Patá'aj pajta hua'utá'an í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

Rí'í pepu'u pe'íjna jime'e pej pi te'utáviicua'i huá'a jemi í teite, pajta pe'íjna jime'e pej tihuá'umua'aten temua'a naa. ³ Ayee pej huárini a'iné a'ájna pu teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze mej jetzen caí ché'e te'evíicua'ira muá'aju'u mej ráanamua í ti i'í xí'epi'ín a'ij pej ti'ihuá'amua'ateca. Mí majta a'íime, seica mú huatájeevi a'ímej mej ráanamua me'íjna jime'e a'ij mej rujíimua'a mena'a tirájteu. ⁴ A'íí mú yá'uhua'axijsin í ti ayén ti'ayajna mej mi rá'antzaahuate'en í niuucari ti cha'a na'a pu'u ti'ixa.

⁵ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj nain jín rí'í mé teuúmua'aree. Patá'aj pajta te'utáviicua'i ti pua'a ti'itíj muaatamuári'eristen. Neajta nu niyen tí'imua'ijcate'e pej rí'í tejá'uche'e-cane'en pej pi tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irájtuaani. Patá'aj nain jín te'ará'asten í pej jín antí'amua'aree pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁶ Ayee pu'u tí'een a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e tíj nena'a nej rajpuaíjtzica'a ti ayén tí'ivaire'e í Dios jemi cumu mua'ivéjri í mej án yejxíre'esin japuan í mej jetzen tí'imua'í'ivajta. Pu'uri teja'uré'ene a'ájna xicáara'a nej jetzen huámí'ini.

⁷ Jéihua nu rá'uviicua'iri'í nej niyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Nu'uri ra'anticí'í í nej jín avé'lenmua'areereca'a. Canu raatéxíehuataca'a sino nerá'astijre'eca'a í nevástara'a.

⁸ A'íj pu jín Dios raaté'avaataca'a ineetzi jemi ti'itíj ti tináaci'iti a'íjna jime'e nej urarí'ene'en í ne tzajta'a. Nevástara'a pu raaxí'epi'intare'en a'ij ti tiraavíjte'e; a'íí pu a'íjna naatátistejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen ayén tí'iraxi'epi'intari'iran ineetzi jime'e. Ajta, capu neetzi na'a huatátistejsin, sino naíjmi'ica a'achú pua'améca í mej arájuca'anécan jín rajchú'eve'e ti a'íin ajtahua'a huatasejre'en huá'a jemi.

Pablo pu tí'irixaate'e a'ij ti ye'í huárini

⁹⁻¹⁰ Patá'aj huatá'aca'anen tíj na'a ti tí'iri'iri pej yetanén neetzi jemi, a'iné Demas pu mé núurie a'íjna jime'e ti jaítze'e ra'aránajcheca'a í ti ayén tí'iseijre'e íyeyn chaanaca japua. Crescente pu a'uun á'ume a'ujna já'ahua'a ti huatacá'a u Galacia. ¹¹ Ajta a'íjna í Lucas, a'íí pu'u yé huateájturaa neetzi jemi. Patá'aj raatá'inen pe'íjna í Marcos ti pua'a mé'e piya'usej ti ajamuan yé tanén. Patá'aj ye'erávi'itin, a'iné a'íí pu netéva'iri í nej jín tí'ivaire'e í Dios jemi. ¹² Neraata'íteca'a ne'íjna í Tíquico ti a'uun á'ume'en u Éfeso.

¹³ Patí'ij mú a'arájra'ani, patá'aj mú neja'arápijre'en í nej ra'iteváara ná'aye'i í nej ne'uun ye'uteájtua a'íjna jemi í Carpo, a'ujna Troas ti é'eche. Pajta, patá'aj mú tineja'arápijre'en í yu'uxari, ajta í seica í cuapée, neetzi ti tí'ine'aa.

¹⁴ Ajta a'íin í Alejandro ti tepúusti'i tí'ita'ahuaca, jeíhua pu a'ij pua'a náaru. Aru tavástara'a pu ayén raruuren a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jemi a'íjna jime'e a'ij ti náaru.

¹⁵ Pajta mú'ee, rí'í pepu'u pe'íjna jemi tí'ij a'íin caí muaatémua'itin, a'iné jeíhua pu rájcha'íire'eca'a a'ij tej tihua'utá'ixaate'eca'a í teite.

¹⁶ Netí'ij amuacaícan huatánne'a'aca'a, capu ja'atí neetzi jime'e huatéechaxi ti ne japua huániuuni. Naími'i mú mé núurie. Ché'e Dios caí puaíjtzí hua'atá'acare'en a'íjna jime'e a'ij mej huaríj. ¹⁷ Mí neajta inee, a'íj nu jetze ará'anca'ane í tavástara'a. A'íí pu naatá'a í ruca'aníjra'a nej ni nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite, mej mi naími'i ráanamua a'íime í mej caí Israel jetze ajtémecan. Ajta a'íí pu nu'irájtuaa nej ni caí ca'anacan huámí'ini.

¹⁸ Tavástará'a pu naatévaire'esin nain jime'e t'íj caí a'íin ti a'ij pua'a 'een naaté-mua'itín ti'itíj jime'e. A'íi pu nu'irájtuaasin ti ij ná'avi'itín u júte'e a'u ti a'íin tejé'ajta nej ni ne'uun a'utevéé ná'ara'ani. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an t'íj na'a ti yú auumé t'íj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén té'ara'ani.

Í ti jín ra'antipua'ajte

¹⁹ Patá'aj naatateújtí'itze'en a'íjna í Prisca, ajta a'íjna í Aquila, ajta a'ímej í teiteste-mua'ame'en a'íjna í Onesíforo. ²⁰ Ajta a'íin í Erasto, a'úu pu a'uteájturaa a'ujna chajta'ara'a jetze u Corinto. Neajta Trófimo nu a'uun a'uteájtuaa tí'icui'ican a'ujna chajta'ara'a jetze u Mileto.

²¹ Patá'aj huatá'aca'anen pej yetanén amuacaícan ajta caí xi a'ájna pítejá'arici ti huáseevi'i á'aye'i. A'íi mú yé muatateújte'esin a'íjna í Eubulo, ajta a'íjna í Pudente, ajta a'íjna í Lino, ajta a'íjna í Claudia, majta naími'i í ta'ihuaamua'a í mej té'atzaahuate'e.

²² Ché'e a'íin tavástará'a huateáturan mú'heetzi jemi. Ché'e a'íin rí'i timuaatá'an. Yee pu'u. Pu'uri antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Tito

Pablo pu tí'ijyu'use'e a'íjna í Tito

¹ Inee, i nej i'í Pablo, ayée nu tí'ivaire'e í Dios jemi. Ajta a'íin í Jesús ti ajta i'í Ciriistu'u, a'íi pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en ne'íjna jime'e mej mi jaítze'e té'atzaahuaté'e a'íime í Dios ti hua'antíhuau, mej mi majta jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani tzaáhuati'ira'a jime'e. Tí pua'a meri yaú'itiée muá'ara'ani tzaáhuati'ira'a jime'e, aj mú mi r'íi titetiújcha'íi muá'aju'u me'íjna jime'e í ruye'irá. ² A'íj mú jín rachú'eve'e muá'aju'u mej miyen ruuri muá'ara'ani t'íj na'a rusén jime'e, a'iné ayée pu te'ataújratziiri'í í Dios jéjcuá ímuá. Ajta a'íjna í Dios, capu tí'ihua'itaca.

³ Ajta a'íin Dios, a'iné pu'uri teja'uré'ene ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'intari'ire, a'íi pu taatá'a tej ráamua'aree í runiuuca jime'e. A'íj pu jín ayén tinaata'a'íj a'íjna í Dios ti tu'irájtuaani nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e ti Dios te'ataújratziiri'í. Jee xaa ne'u, a'íj nu jín tí'itéjvee í tavástara'a jemi.

⁴ Ayee nu tí'imuyau'use'e, mi pej i'í Tito, mi pej pajta niyauj pu'éene'e pua'araa tzaáhuati'ira'a jime'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuaté'e net'íj inee. Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej miyen muáruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í Ciriistu'u ti ajta i'í Jesús, í ti tu'irájtuaani, miché'e r'íi timuáacha'in, miché'e majta mua'anpuá'ajte'en í á'a tzajta'a.

Í ti jín tí'imijhuaca a'íjna í Tito a'ujna u Creta

⁵ Ayee nu 'een jín muaja'uteájtuaa a'ujna u Creta í chuej ti e'eráahuachi í jaj japua pej pi r'íi ráaruuren í ti á'aturaacaj, pej pi pajta hua'antíhuauuni a'ij nej neri timuá'ixaa a'íimej í mej te'enteároute vaujsi jime'e nain japua mat'íj mena'a mej huachéjme a'ujna u Creta.

⁶ Ajta ayée pu ruxe'eve'e ti ayén 'een a'íjna í ja'atí ti te'enteároute vásta'a jime'e, ti caí tí'it'íj jín a'aturáa, ajta ti seij na'a tévi'itine'en í 'íta'a. Majta í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'atí, ayée pu ruxe'eve'e mej té'atzaahuaté'e, t'íj caí ja'atí a'íjna jín huá'a jetze te'upua'ajte'en mej a'ij pua'a titetiújcha'íi na'ari mej caí tí'it'íj á'astijre'e.

⁷ Ja'atí ti ayén vásta'a jín tí'itéjvee, a'íi pu xaa ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti Dios jetze me'ecan tí'ivaire'e a'íimej jemi í teite. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti r'íi tí'it'íjcha'íi, ti caí tí'it'íj jín a'aturáa. Ruxe'eve'e ti caí ayén á'ujtzaahuaté'e, ajta ti caí ca'anacan huataniú'ucan, ajta ti caí rutahuaíve'e. Ajta, ayén che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí ayén runé'use'eve'e, ajta ti caí a'íjna jín ruvaire'e a'íjna jime'e í tumin mej tí'ipua'ivi u teyujta'a, na'ari ti caí tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'íi.

⁸ Mí ajta a'íin, ché'e ayén éene'e á'ara'ani ti ruxí'evi'ira'a jime'e hua'ancuré'evi'itin mat'íj mena'a pua'amé ramuáaren, ti ajta a'íjna jetze ucarute a'íjna jime'e ti x'íepi'in 'een. Ajta pu ayén ruxe'eve'e ti a'íin r'íi mé teuúmua'aree, ti ajta r'íi tí'it'íjcha'íi, ti ajta urarí'en í ru tzajta'a. Ajta i'í, ayée pu ruxe'eve'e ti ruca'ané í ru tzajta'a ti ij caí tí'it'íj jín auteáturan a'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

⁹ Ruxe'eve'e ti a'íin ajta yaú'itiée temua'a naa í niuucari ti ayén tí'ayajna a'ij tej teri tihua'umuá'ate ti ij caí ja'anáj yá'uhua'anan. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa raay'íitihua'a a'ame ti ij tihuá'umua'aten tzaáhuati'ira'a jime'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. A'íi pu ajta raay'íitihua'a a'ame ti hua'utémuaitin a'íimej í mej seicé tí'ixaxa'a.

¹⁰ Ayee pu ruxe'eve'e a'iné mu'ití mú mé á'ujujhua'an í mej caí tí'it'íj á'astijre'e. Jéihua mú tihuá'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti caí tí'it'íj vaire'e, ti ajta tiú'ucuanamua. A'íimej mú jetze ajtéme'ecan a'íime í mej ra'antis'íche í runavij.

¹¹ Jé'ecan pu ruxe'eve'e tej hua'utá'ijmii mej mi caí ché'e miyen tí'ixajta a'iné jeíhua mú tihua'antiú'uuni'ira mat'íj mena'a pua'amé ruteftestemua'a seij í ja'atí, majta méyee. Ayee mú 'een jín miyen tihuá'amua'ate a'íjna jime'e í ti caí ayén tiraavíjte'e mej mi avíitzi jín raamuá'itín í tumin í mej rujíimua'a huatéújvaire'en.

¹² Seij ti huá'a jetze ajtéme'ecan, ti nu'u huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'á'imej jime'e tíjín: “Naími'i mú tí'ihua'itaca a'á'ime í mej Creta huachéjme. A'ij mú hui pua'a tí'iruure a'á'ime í mej huá'ina'ase'e. Majta jeíhua huápi'i juxaaveca ajta mena'a caí anajúcataxi'in.”

¹³⁻¹⁴ Jee xaa, ayée pu ti'ayajna a'ij ti tiraataxájtaca'a. A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen huárini. Patá'aj ca'anín jín hua'ajteá'axi'in mej mi té'antzaahuat'e'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjte'e, mej mi caí ché'e ranamuajra í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e ti ajta a'á'imej jetze huanéj a'á'ime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, mej mi caí ché'e ranamuajra a'ij mej tihua'ajte'e a'á'imej í teteca í mej caí raataxí'eve í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁵ Ajta a'á'imej jemi í mej urarí'ene'en seijre'e í ru tzajta'a, ayée pu tihua'amitiejte'e ti naími'i tíj na'a ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'íj pu tí'ivaire'e í ruyé'irá jime'e. Majta, camu a'atzu taúra'aca ti ti'itíj hua'utáxana'ave'en ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta a'á'imej jemi í mej a'ij pua'a seijre'e í ru tzajta'a, capu ti'itíj i'irí'en. Jéihua mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Majta, camu ché'e raayí'iti mej miyen huaruitiejte'en yee a'íj pu ayén tiraavíjte'e nusu a'íj pu caí ayén tiraavíjte'e.

¹⁶ Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: “Teen tu ramua'ate í Dios.” Mí majta caí, camu ramua'ate a'iné camu miyen ríci a'ij ti tí'ixxe'eve'e í Dios. Jé'ecan mú tiú'uxana'avi'iste'e. Camu ti'itíj á'astijre'e. Camu majta ti'itíj jín a'ij tí'ivaire'e í Dios jemi.

2

Jíme'en í niuucari ti rí'i huá'aruure

¹ Mí pajta mú'ee, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen tihua'umua'aten mej mi miyen rí'i titetiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e mej té'atzaahuat'e'e tzáahuati'ira'a jime'e.

² Patá'aj piyen tihua'umua'aten í mej vaújsicira'i mej caí jeíhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino cáj mu'u, mej mi seica rí'i tihua'usej. Ruxe'eve'e mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en, majta mej rí'i titetiújcha'íi me'íjna jime'e mej rá'astijre'e í tavástar'a. Ajta ayén ruxe'eve'e mej huá'uxe'eve'en í ruxí'ej teite, ajta mej mi te'utáviicua'i temua'a naa.

³ Patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'umua'aten a'á'imej í ucarijse mej mi majta rí'i titetiújcha'íi. Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tiú'ujeeve seij ajta seij. Capu ajta ayén tiraavíjte'e mej jeíhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino mej mi ráari'íren mej tihua'umua'aten ti'itíj ti a'ij tí'ivaire'e. ⁴ Miché'e me'ín jucarijse miyen tihua'umua'aten í mej 'uuca í mej mauj teemua mej mi miyen tihua'uxe'eve'en í rucína'astemua'a, majta í ruyaujmua'a.

⁵ Ayee pu ruxe'eve'e mej rí'i metíteumuámua'aree a'á'ime í mej mauj teemua, mej mi caí tiú'uxana'acira'aten. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín tí'ijcha'íi í ruche. Ajta, mej mi rí'i huá'acha'íi í ruteftestemua'a. Miché'e majta hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a. Na'ari, ti pua'a mecaí miyen huárini, í seica í mej huá'aseij, camu ché'e raataxí'eve'esin mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

⁶ Ayee pej che'atá pena'a ca'aníjra'a hua'utá'an í teteca í mej mauj teemua mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en me'íjna jime'e a'ij mej ríci. ⁷ Pajta mú'ee, patá'aj piyen asejrata huá'a jemi tíj seij ti ari araúrate nain jime'e a'ij nej neuchén timuá'ixaa, a'íjna jime'e a'ij pej ríci ti i'í xí'epi'in jime'e. Patá'aj tihua'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e, pajta piyen tihua'utasejrate'en ti huápi'i ruxe'eve'e mej mi miyen huárini.

⁸ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehauritiéecan jime'e a'ij ti tiraavíjte'e mej mi caí miyen seicié tí'ixajta. Ayee pej huárini ti i hua'utatévi'iraste'en a'á'imej í mej muájcha'íire'e me'íjna jime'e mej caí ti'itíj jín huatániiusín ti a'ij pua'a namuajre'e mej jín titaaxájtzi'i.

⁹ Patá'aj piyen tihua'utá'jeeve a'á'imej í mej tí'imuari'e ca'anéeri jime'e, mej mi hua'ará'astijre'en a'á'imej í mej tihua'ajte'e. Miché'e miyen tiu'umuári'en mej mi nain jín rí'i tihua'utá'an. Ayee pu ruxe'eve'e mej caí a'ij mena'a tihua'ajeeve a'á'imej í mej tihua'ajte'e. ¹⁰ Mej mi majta caí tihua'anáhua'ira, sino mej mi nain jín hua'ará'astijre'en, matá'aj caí ti'itíj jín até'itze'ara'an. Tí pua'a miyen huárini, ayée mú 'een jín ca'aníjra'a

hua'utá'asin í seica mej mi majta raataxí'leve'en, mej majta ra'ará'astijre'en a'ij tej tihuá'amua'ate a'íjna jime'e ti Dios tu'irájtuaani.

¹¹ Jee xaa, pu'uri mé jéjre'e seijre'e ti Dios ari rí'i tihuá'acha'ii í teteca a'íjna jime'e ti Dios jír'ájca'ane ti hua'irájtuaani naíjmi'ica. ¹² A'íj tu jín ramua'aree ti ayén ruxe'leve'e tej ra'antipua'ajte'en nain jime'e ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ajta nain jín tej rájhuausin íiyen chaanaca japua, ti caí ayén á'ateere rusén jime'e.

Ajta, ayée pu ruxe'leve'e tej tiyen rí'i ti'itítacha'ii a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. Ajta ayén ruxe'leve'e tej rí'i mé titeumuámua'are'en tetíj tena'a tej tiyen á'ateeri íiyen japuan í chaanaca ti yen seijre'e.

¹³ Teajtáhua'a tu teuj rachú'leve'en í tej jín huatátatemua'ave'e a'ájna xicáara'an ti jetzen teja'uré'enejsin í tej rachú'leve'en ti ajtahua'a yé huatasejre'esin a'íjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree, ti ajta tu'irájtuaani. A'ii pu a'íin pú'een í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u.

¹⁴ A'íi pu huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'íin tiu'unájchita nain jime'e a'ij tej té'echa'íica'a iteen, te'íjna jime'e tej caí a'atzu ra'ará'astijre í Dios. Ayee pu 'een jín ajta huamí'i ta jetze me'ecan ti ij rí'i táaruuren í tatzajta'a tej ti teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani, tej ti ahuátaca'anen tej ti tiyen huárini i ti í'ixi'epi'in jime'e.

¹⁵ A'íi pu a'íin pú'een í ti ruxe'leve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an nain jime'e í pej jín anti'amua'aree. Patá'aj pajta hua'ajteá'axi'in. Capej hua'atá'acare'en ti ja'atí a'ij pua'a tí'imuaeijra.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuat'e

¹ Patá'aj hua'u'íjcate'en í teite mej mi miyen huá'astijre'en a'ímej í mej tí'ajta, majta a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree. Miché'e miyen huárini a'ij mej tí'ijxe'leve'e í mej tí'ajta. Miché'e majta ahuaújca'anen mej mi me'íjna jín tiu'umuári'en ti'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'in. ² Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tihuá'ajevee í ruxí'ej teite sino patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa, mej mi majta rí'i tihuá'ucha'in í seica. Miché'e majta rí'i ti'ihuaúrixaate'en mej caí a'ij mena'a pua'a tiú'ujevee.

³ Capej yá'uhua'anan a'ij tej éene'e jéjcuca imuá tetí'ij caí xi té'atzaahuat'e'eca'a. Catu ti'itíj ú'umua'areereca'a. Catu teajta ti'itíj á'astijre'eca'a. Ti'itíj ti na'a pu tacuanamuajca'a. Cu xiee tej ravaire'eca'a ca'anéri jime'e í ti ta tzajta'a seijre'eca'a ti a'ij pua'a 'een. Ajta ti'itíj ti ta'aránajcheca'a ti caí xí'epi'in jime'e, a'íj tu teajta vaire'eca'a.

Ayee tu ti'itítacha'íica'a tej huá'ajcha'ire'eca í taxí'ej teite. Seica mú majta tájcha'íire'eca'a itejmi. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a iteen tajímua'a tu tájaaxie-jví'iraca'a seij teajta seij.

⁴ Mí ajta a'íin í Dios í ti tu'irájtuaa, a'íi pu taatá'a tej tiyen raasej ti a'íin rí'i temua'a tí'itacha'ii. A'íi pu ajta taxe'leve'e. ⁵ A'íi pu xaa tu'irájtuaa. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tiyen huaríj í ti í'ixi'epi'in sino a'íjna jime'e ti a'íin tá'ancu'uvajxi. A'íi pu taajéjcuare í ruxíejniu'uca jime'e. Cu xiee tej teajtáhua'a huanúnu'ihuaca'a í Dios jemi, a'íjna jime'e ti tá'ari'iri'i ti xána'avi'ire'eca'a í ta jetze.

⁶ Ruxíejniu'uca pu xaa huateájtuaa itejmi jemi nain jime'e í ruxí'evi'ira'a a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. ⁷ Ayee pu 'een jín raateájtuaa téjmi jemi ti i a'íin ayén tiraaxí'epi'intare'en tej ti caí ché'e ti'itíj jín auteáturan í jemin a'íjna jime'e ti tá'ancu'uvajxi. Ayee tu 'een jín seijre'e tej ti teri rachú'leve'e tí'ij titáaci'iti méjca'ihua yee tej ruuri tá'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. A'íj nu jín niyen tí'ijxe'leve'e pej mú'ee ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi rá'antzaahuat'e'en netíj nena'a neri timuá'ixaa a'ímej í mej meri rá'astijre'e í Dios. Miché'e majta rí'i mena'a me'íjna jetze ucarute mej rí'i titetiújcha'íica me'íjna jime'e ti í'ixi'epi'in. Tí pua'a miyen huárini, a'íi mú xaa rí'i tiraatá'asin í Dios, majta hua'utévaire'en naíjmi'ica.

⁹ Mí majta seica, jeihua mú me'íjna jín tiú'urihua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e ti caí ámitieere'e, majta seica me'íjna jetze ucáruti mej miyen ti'ixáata muá'aju'u yee a'atani tévira'an jetze huanéj í ruhuáacixa'astemua'aci'i. Majta seica, ayée mú tiú'urihua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e yee a'iquí huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Ayee mú 'een jín miyen autéhuijsin mej mi já'ita'a a'utáciine, majta mej mi huateújne'usi'ite'en. Naíjmi'li matíj mena'a miyen 'een matíj a'íime, camu ti'itíj vaire'e. Capej huá'ajaahuate'e.

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'itziite'e sej si siyen a'utehuiini sej si já'ita'a a'utáciine, ayée pej ráaruuren. Patá'aj seij pana'a raatá'ijmii na'ari hua'apua. Tí pua'a auj ayén rijca ti caí muá'astijre'e, patá'aj raata'íte mé já'ahua'a. ¹¹ Tí pua'a caí muá'astijre'e, ayée pepu'u 'een jín piyen tiráamua'aree ti a'íin í tevi seicié na'a tí'imua'atze ti caí ayén tiraavíjte'e. Pu'uri Dios raaxí'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti puaijtzi raatá'asin.

Pablo pu tí'ira'ixaate'e

¹² Nee nu muaata'íti'ira mú'eetzi jemi ne'íjna í Artemas, neajta ne'íjna í Tíquico. Matí'ij me'uun e'ará'asti a'u pej a'utéjvee, aj pej xaa ahua'aca'anen a'achú pej caj tirú'umua'aree pej yé tanén neetzi jemi, ayujna Nicópolis. Ayee nu tiraaxí'epi'intare nej niyen neyun á'ateeri tíj na'a a'ájna ti huáseevi'i a'ame.

¹³ Patá'aj piyen huárini nain tíj na'a ti í'iri'iri pej hua'utévaire'en pe'íjna í Zenas, pajta pe'íjna í Apolos. A'íjna í Zenas, a'ii pu a'íin pú'een seij ti tí'ixi'epi'intare'e. Patá'aj hua'utévaire'en mej mi me'uun a'aráciine. Patá'aj piyen rí'i ráaruuren ti ij caí ti'itíj tihuá'aturaate'e. ¹⁴ Majta a'íime í tateítestemua'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiraayí'itihua'an mej me'íjna jetze ucarute mej miyen rijca í ti í'ixi'epi'in jime'e mej mi me'íjna jín huateújvaire'esin. Na'ari caí, camu ti'itíj jín huateújvaire'esin.

Í ti jín ra'antipua'ajte

¹⁵ A'íi mú yee muateujte'e matíj mena'a pua'amé mej yé huaté'uu ne jamuan. Patá'aj piyen tihua'utateújte'en ta jetze me'ecan a'ímej í mej taxe'eve'e, í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuate'e. Ché'e rí'i tejá'amua'aire'e.

A'ij t̄i tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Filemón

Pablo pu tirá'ayu'use'e í Filemón

¹⁻² Inee, i nej i'li Pablo, ayée nu een jín aiteánami'li a'íjna jime'e nej ra'ará'astijre í Ciríistu'u t̄i ajta Jesús pú'een. Jamuan í ne'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu t̄i'imuayu'use'e mi pej i'li Filemón, mi pej ta jamuan t̄i'imijhuaca, mi tej muaxe'eve'e jeíhua, ajta a'íjna t̄i i'li Apia, a'íjna í 'íita'a t̄i tajuu pú'een t̄i ajta té'atzaahuate'e, ajta mi Arquipo, í t̄i ayén che'atá na'a té'eviicua'i tet̄ij iteen. Teen tu tihuá'ayu'use'e najimil'ica í mej a'uun e'etiújse'iri a'u pej é'eche.

³ Ajta a'íin Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús t̄i ajta i'li Ciríistu'u, miché'e r̄í'i tejamuáacha'iin, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Filemón huá'axe'eve'e í teitestemua'ame'en í Dios, ajta rá'astijre'e í tavástar'a

⁴ T̄ij na'a nej amua'utámua'aree, ayée nu r̄í'i tiratá'acaa ná'aye'li í Dios net̄ij nena'a t̄i'ijhuavii. ⁵ Ayee nu een jín t̄i'ijteujtzi'ire'e ná'aye'li ne'íjna jime'e nej niyen t̄i'inamua pej jeíhua huápi'i rá'astijre'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Pajta jeíhua huápi'i huá'axe'eve'e a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁶ Ayee nu t̄i'ijhuavii í Dios jemi pej pi piyen huatá'asejrata tzáahuati'ira'a jime'e pej nain jín rá'astijre'e í tavástar'a mej mi í seica ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e a'ij t̄i een t̄ij na'a pua'amé t̄i'itaci'iti a'íjna jime'e tej rá'atzaahuate'e í Ciríistu'u. ⁷ Jé'ecan nu netémua'ave'e mú'etzi jemi. Jee xaa ne'u, r̄í'i pej naatá'a a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

Pablo pu Onésimo japuan huániuusin

⁸ Nee nu xaa ne'íjna jín antínmua'aree nej ti'itij jín timuaata'aíjte'en a'ij pej ti'iti huáruuren a'íjna jime'e t̄i Ciríistu'u na'antíhuau. ⁹ Mi neajta caí, canu niyen rini nej timuaata'aíjte'en ca'anéeri jime'e. A'íi pu'u na'aráanajche nej niyen timuaatáhuavii a'iné jeíhua nu muaxe'eve'e inee, i nej neri vástacira'li pú'een, neajta neri aiteánami'li ne'íjna jime'e nej rá'astijre'e í Ciríistu'u t̄i ajta i'li Jesús. ¹⁰ Ayee nu t̄i'imuahuavii ne'íjna jime'e í niyauj a'íjna í Onésimo, t̄i ari ajta té'atzaahuate'e a'íjna jime'e nej niyen raatéya'upujtaca'a ayujna a'u nej aiteánami'li.

¹¹ Jéjcuá imuá, capu ti'iti timuaatévai. Mi ajta a'íin, pu'uri tineetéva'iri ineetzi, ajta pu mú'etzi ti'itéva'iri. ¹² Nu'uri ní raata'íti mú'etzi jemi ne'íjna í nej jeíhua huápi'i raxí'eve'e. ¹³ Ayee nu t̄i'ijxe'eve'eca'a t̄i yé huateáturanche'e nee jamuan t̄i ij naatévaire'enche'e mú'etzi jetze me'ecan nej nauj yé aiteánami'li ne'íjna jime'e nej tihuá'ixaate'e í teite Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁴ Mi neajta inee, canu t̄i'ijxe'eve'eca'a ti'ití pej caí neetá'acare'en sino nej niyen Onésimo japuan huániuuni. T̄i pua'a piyen ti'itij jín naatévaire'enche'e, ayée nu t̄i'ijxe'eve'eca'a pej piyen huárini á'axe'evi'ira'a jime'e. Canu xaa ne'u raxí'eve'eca'a pej ca'anéeri jín piyen huáriniiche'e.

¹⁵⁻¹⁶ Tij caí ayén een jín a'atzu á'atee t̄i imuá a'ij huárupi t̄i ij ajtahua'a mú'etzi jemi huateáturan t̄ij na'a rusén jime'e, t̄i ij a'íin huateáturan mú'etzi jemi t̄ij muá'ihuaara'a pej jeíhua raxí'eve'e. Capu ché'e ca'anéeri jín muatévaire'esin sino a'ihuáara'a pu a'ame. Jé'ecan pu ruxe'eve'e ineetzi jemi a'íjna í ja'ati. Aru jaítze'e pu ruxe'eve'e mú'etzi jemi a'iné tevi pu pú'een, ajta a'ihuáara'a pú'een í tavástar'a jemi.

¹⁷ A'ij nu jín niyen muahuavii t̄i pua'a piyen tinaasejri'li nej á jamuan t̄i'imuari'e. Patá'aj piyen che'atá pena'a ra'ancuré'evi'it̄in pe'íjna í Onésimo pat̄ij t̄ina'ancuré'evi'iti ineetzi. ¹⁸ T̄i pua'a ti'itij jín a'ij pua'a muáaruu na'ari t̄i pua'a ti'itij jín timuá'acha'íire'e, neetzi pej huajíjve'en.

¹⁹ Nemujca'a nu jín t̄i'imuayu'use'e. Inee, i inee i'li Pablo, nee nu t̄i'imuanajchite'en. Mi neajta inee, canu a'atzu ne'íjna jín timuaatá'ixaate'esin ne'íjna jime'e í

pej tiná'acha'iire'e pe'íjna jime'e ti timuáaci'iti pej ruuri pua'amé t'ij na'a rusén jime'e.
²⁰ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaara'a, pej pi ti'itij jín naatévaire'en í tavástara'a jemi. Patá'aj ca'aníjra'a naatá'an í Ciríistu'u jemi.

²¹ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna pej piyen huárini a'ij nej tí'imuhavii. A'ij nu jín yé tí'imuyu'use'e. Nu'uri ramua'aree pej piyen jaítze'e rini a'ij nej caí tí'imuhavii. ²² Ajta a'íjna jime'e, patá'aj piyen huárini. Patá'aj seij r'í'i huáruuren í cuaartu nej ni ne'uun huiirájcati, a'iné ayée nu rachú'eve'e ti Dios neetá'acare'en nej neajtahua'a ne'uun a'atanén mú'eetzi jemi a'íjna jime'e pej piyen raatáhuaviiri'i í Dios jemi.

Seica mú raatateújte, ajta í niuucari ti jín ra'antipuá'ajte'esin

²³ A'íi pu ajta yé muateujte'e a'íjna í Epafra's ti nej jamuan yé aiteánami'i, a'íjna jime'e ti ajta rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ²⁴ A'íi mú majta yé muateujte'e a'íime, a'íjna í Marcos, ajta í Aristarco, ajta Demas, ajta í Lucas. A'ii mú a'íin pú'een í mej nej jamuan tí'imuari'e.

²⁵ Ajta a'íin tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ché'e a'íin ruxí'evi'ira'a jín r'í'i tejamuáacha'íin. Yee pu'u, ché'e ayén teja'ure'enén.

Í ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan

A'íi pu yaujra'an tí'ita'ixaate'e í ruyá'upua jetze me'ecan

¹ Ayee pu jécua imuá, Dios mu'iití tihua'utá'ixaa í tavaújsimua'aci'i, mu'iicáca jime'e í niuucari. A'ajná'imua Dios pu ayén seica huata'íteca'a mej mi tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mí ajta íjii, tej huáteite, tój na'a ti nain araúrastejsin, a'íin Dios ayén tira'íjca í ruyauj ti ij a'íin titaatá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan. A'íi pu ajta ayén tíra'antíhua'u t'íij nain tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an. Dios pu ajta jamuan tiú'utaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e.

³ Ajta a'íin í yaujra'an, ayée pu nain jín che'atá na'a rí'i huápi'i naa seijre'e tój ajta í Dios. Ajta í tévira'an, ayée pu che'atá na'a seijre'e tój ajta í Dios. A'íi pu ajta raví'i tój na'a ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua, ajta u ta japua. Runiuuca pu jín huápi'i antiújmua'aree, a'íi pu ayén rici t'íij á'ateevi'in. T'íij a'íin yaujra'an tihua'acá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i a'uun a'ujeyíjxi ípuari japua rurí'iríinta'a a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti júte'e é'eseijre'e.

Ajta a'íin yaujra'an, jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee mecaí a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁴ Ayee pu 'een jín huaríj, ajta ayén te'irájraa ti a'íin ayén huápi'i jaítze'e ri'éene'e já'araa mecaí a'ímej í xiéjniu'ucari í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta jéihua pu jaítze'e tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti jín Dios ari raatamuá'a í ruyauj caí a'íjna í niuucari ti ajta jín hua'utamua'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. ⁵ Ayee pu'u xaa, Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti huá'a jetze ajtémecan tój ayén tiraata'ixaa í ruyauj tijín: Mú'ee pej niyauj pú'een.

Neajta inee, íjii nu mua'antíhuau.

Ajta ayén tijín:

Nee nu ya'upuáara'an pu'éene'e na'ame.

Ajta amín, amí pu niyauj pu'éene'e a'ame.

⁶ Ajta, t'íij ayén ye'eráavi'iti íiyen chaanaca japua a'íjna ti jécua imuá seijre'eca'a, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

Miché'e me'ín raateánajche matíj mena'a pua'amé
í mej tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ Ajta, ayée pu huá'a jime'e ti'ixa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tijín:

Ayee pu huá'aruure a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

mej mi miyen seijre'e tój eeca,
majta mej mi miyen seijre'e tój taij ti á'ataa
a'íime í ti tihua'áijte'e.

⁸ Mí ajta, jíme'en í ruyauj, ayée pu ti'ixa tijín:

Mú'ee, mi pej Dios pú'een,
mú'ee pej antí'amua'aréere pua'amé
tój na'a rusén jime'e.

Pepu'uri icu ru'itéechui í 'itzí í mej jín ráamua'aree

pej urarí'en jín seijre'e,
pej pajta xí'epi'in tí'ajta a'ij ti tiraavíjte'e.

⁹ Mú'ee pej raataxí'eve mej rí'i ti'itiújcha'íi
tzáahuati'ira'a jime'e.

Ajta, capu a'atzu mua'aránajcheca'a
mej a'ij pua'a ti'itiújcha'íica'a.

A'íj pu jín, a'íin Dios í pej jemin seijre'e,
a'íi pu ayén rí'i timuaateájtuaa
patá'aj jaítze'e huatá'atemua'ave'en

mecaí a'íime í mej mú'eetzi jamuan seijre'e.

¹⁰ Ajta ayén tijín:

Mú'ee, nevástara'a, jéjcuá imuá pej raatétaahuaca'a í chaanaca.

Ajta, tíj na'a ti íiye seijre'e u ta japua,
amuájca'a pej jín raatétaahuaca'a.

¹¹ A'íi pu te'entipua'ajte tíj na'a pua'amé
ti tí'iseijre'e.

Mí pajta mú'ee, paúche'e pej huatévée pua'amé.

Ajta tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a,
ayée pu tiu'utémi'ime'ecantari
tíj c'íxuri ti caí ché'e ti'itíj vaire'e.

¹² Ayee pej raatéxu'uta'inaxi'isin tíj c'íxuri ti mí'ime'ecan,
í mej raateájtutzi.

Naími'i pu seicié ruruuren.

Mí pajta mú'ee, paúche'e piyen che'atá pena'a seijre'e
tíj na'a rusén jime'e.

Capej ja'anáj á'apua'aren.

¹³ Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti ta japua tí'ivaire'e sino ruyauj pu xaa ayén
tiu'utá'ixaa tijín:

Patá'aj yé a'ujyeíjxi'in nejri'irínta'a.

Patá'aj piyen huácatii ajta nena'a caí hua'antimuá'itin
a'ímej í mej muájcha'íire'e
mej mi miyen timua'ará'astijre'en mú'eetzi.

¹⁴ Capu xaa ne'u ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e a'iné a'íi mú
a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti Dios ayén tihua'ajjte'e mej mi miyen tí'ivaire'e mé'uju-
jhua'ane'en, mej mi hua'utévaire'en a'ímej í ti huá'aci'iti ti Dios hua'irájtuaani.

2

Tej nu'u ra'ará'astijre'en í tej ráanamujri'i

¹ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tej jaítze'e temua'a naa ra'ará'astijre'en tel'íjna í tej
ráanamujri'i, tej ti caí yá'uhua'axin. ²⁻³ Jee xaa ne'u, a'íjna í niuucari í mej mejmí'i
raataxájtaca'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íi pu xaa tí'ivaire'eca'a. Ajta ja'atí ti na'a
ti caí ti'itíj jín ra'ará'astijre, ayée pu puaíjtzi ancuré'a a'ij ti tiraavíjte'eca'a. Tí pua'a ajmí'i
ayén tihua'uruu: ¿A'iné auj tí'iri'iri ti caí puaíjtzi taatá'an ti pua'a tiyen tiraatéxieehua
tel'íjna í niuucari ti jín Dios tu'irátuaasin, ti ajta jehua huápi'i ruxe'eve'e?

Amuacaícan, tavástara'a pu ayén raataxájtaca'a. Ajta á'iyen, seica mú taata'ixaa a'íime
í mej ráanamujri'i. ⁴ Dios pu ajta te'anxájtaca'a a'íjna jime'e ti ayén huaríj ti'itíj jime'e ti
huápi'i ruxe'eve'e, ajta ti'itíj í tej jín r'í'i te'utaseíj. A'íi pu ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca
huá'a jemi a'ij ti tira'aránajcheca'a ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén hua'utá'an a'ij mej
ye'í tiraay'íitihua'an.

Ciríistu'u pu ayén huanú'ihuaca'a matíj a'ímej í júutzimua'ame'en

⁵ Ajta, capu Dios ayén a'íjna jín tihua'íjca a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi
me'íjna jín antiújmua'areere muá'ara'ani í chaanaca mej japuan huachéjme'e muá'aju'u,
a'íjna í chaanaca í tej jime'en ti'ixa. ⁶ Ayee pu ja'atí ja'anáj ayén tí'ixajtaca'a tijín:

Mú'ee Dios, mú'eetzi jemi ti caí a'atzu ti'itíj jín ruxe'eve'e í teteca, matíj mena'a pua'amé.
¿A'iné 'een jín piyen ra'utámua'areeri'i?

Ajta, a'íin ti jetzen airaújnejjte í teáata'a,

¿a'iné 'een jín piyen r'í'i tiraatá'aca
pej piyen r'í'i tirájcha'íi?

⁷ Ayee pej ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in
ti jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevée á'ara'ani
caí a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e.

Mí pajta mú'ee, rí'i pej tiraatá'a pe'íjna jíme'e
 pej ra'antíhua'u ti jeíhua huápi'i tiráaci'iti
 mej mi naími'i naa rí'i tira'utasej.

⁸ Pajta piyen ti'itíj jín tira'íjca
 tí'ij a'íin ayén tihua'a'aíte'e a'ame í teite
 mej mi naími'i ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en.

Tí pua'a ayén a'íjna jín tira'íjcatache'e mej mi naími'i ra'ará'astijre'en, capu mé'e jé'e
 ti'itijtaca'a ti caí ra'ará'astijre'eca'a. Mí ajta íjii, ayée pu jépi'in seijre'e mej caí xi naími'i
 miyen rá'astijre'e.

⁹ Mí ajta itejmi, ayée pu jépi'in seijre'e jíme'en a'íjna í Jesús. Dios pu ayén ráaruu ti
 ij a'atzu áateevi'in jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani mecaí a'íime í mej ta japua
 tí'ivaire'e. Ajta íjii, Dios pu ayén rí'i raateájtuaa, ajta ve'ecán jín tira'íjca, a'íjna jíme'e ti
 a'íin Jesús ayén rajpuaítzi já'araa a'íjna jíme'e ti huamí'i. Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a í
 teite a'íjna jíme'e ti a'íin Jesús ayén najjmi'ica jetze me'ecan huamí'i.

¹⁰ Nain pu tiraací'i a'íjna, ajta nain pu ayén jemin tí'iseijre'e a'íjna jíme'e ti ayén
 nain tiú'utaahuaca'a. Ayee pu'u xaa ruxe'leve'eca'a ti a'íin hua'irájtuaani mu'iicáca í
 ruyaujmu'a'a mej mi jemin huateáturen tíj na'a rusén jíme'e. A'íj pu jín ayén tiraavíjze'e ti
 ayén raanaíjmire'en a'íjna ti já'ita'a vé'ejvee a'íjna jíme'e ti ayén rajpuaítzi já'araa, a'íjna
 ti hua'irátuaasin í ruyaujmu'a'a. ¹¹ Ajta a'íin ti huateúra'ate a'ímej, ajta a'ímej ti a'íin ari
 hua'itévi'itici, naími'i mú sej mena'a jetze ajtéme'ecan. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e
 ti a'íin ayén hua'atamuá'amu'ate'en tíjín: “Ne'ihuaamua'a mú pú'een.”

¹² Ajta ayén tíjín:

Nee nu hua'utánamuajriste'esin
 a'ij pej ántehuaa huá'a jemi í ne'ihuaamua'a.
 Nee nu rí'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a
 a'ímej í mej e'etiújse'iri.

¹³ Ajtahua'a ayén tíjín:

Nee nu á'anca'ane í jemin.
 Ajtahua'a rujéjcuatze'e, ayén tíjín:
 Yee nu huatéjvee huá'a jamuan í yaújmu'a'ame'en
 ti Dios naatávi'itiste.

¹⁴⁻¹⁵ Majta a'íime í yaújmu'a'ame'en, ayée mú miyen che'atá mena'a éene'en téhua'i-
 ra'a, majta miyen éene'en téxuure'e, a'íj pu jín Jesús ayén huaújruu tí'ij ayén che'atá na'a
 éene'en tehuá'ira'aca'a, ajta ayén éene'en téxuure'eca'a matíj a'ímej. Ayee pu 'een jín
 huaríj tí'ij ayén ra'antipua'ajte'en a'íjna í ti a'íjna jín antiújmu'a'aree í mej jín huácu'i'ini
 í teite. A'íi pu a'íin pú'een í tiyaaru'u.

A'íj pu jín Jesús huá'a jetze me'ecan huamí'i, ti ij ajta hua'irájtuaani a'ímej í mej
 ca'anéeri jín seijre'eca'a tíj na'a mej auj ruuri mej miyen tí'itziíne'eca'a mej huácu'i'ini.
¹⁶ Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, capu ayén huaújruu matíj a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e
 tí'ij hua'utévaire'en sino ayée pu huaújruu matíj a'ímej í mej Abraham jetze airaújnejte.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén ruxe'leve'eca'a ti a'íin ayén seicié huaújruuren ti ij ayén éene'en
 seijre'e matíj a'íime í ihuáamua'ame'en nain jíme'e ti ij ayén a'íjna jín te'enteároute í Dios
 jemi, ti ij ayén nain jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, ti ij ajta ayén huá'ancu'uvajxi'in í teite
 ti ij ajta caí ja'anáj ti'itíj jín até'itze'ara'an, ti ij ajta huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios
 jemi. ¹⁸ Pu'uri xaa ne'u rí'irí ti a'íin ayén hua'utévaire'en a'ímej í mej á'aviicua'ire'e ti'itíj
 jíme'e, a'iné a'íi pu ari rajpuaítzi já'araa, ajta rá'uviicua'iri'i.

3

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itíjvee í Jesús caí a'íjna í Moisés

¹ A'íj pu jín, ayée xu huá'ini, ne'ihuaamua'a, mi ti Dios amua'itévi'itici, a'iné mú'ejmi
 pu huatá'inee a'íin ti júte'e é'eseijre'e sej si naími'i siyen huateáturen í jemin. Setá'aj
 siyen se'íjna jetze tiú'umu'a'ati se'íjna jetze í Jesús ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti

titaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í tej rá'astijre'e. A'í pu Jesús ajta nain jín tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij taatévaire'en itejmi. ² Ayee pu che'atá na'a Jesús pu nain jín araúrate a'íjna jemi ti ayén ra'antíhua'u tíj ajta a'íjn Moisés ayén nain jín araúrate tí'ij ajmí'i tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios.

³ Mí ajta, Dios pu ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i ti ayén tiraavíjte'e ti jaítze'e r'í'i tiraateáj-tuaani a'íjna í Jesús caí a'íjna í Moisés. Jee xaa ne'u, jaítze'e tu r'í'i tiratá'aca te'íjna ti chí'i ta'ahuaca te'caí te'íjna í chí'i. ⁴ Ayee pu ti'ayajna a'iné tíj na'a ti tí'iseijre'e í chí'i, ja'atí pu rá'ajtaahuaca'a. Mí ajta Dios, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti tí'iseijre'e.

⁵ Ajta a'íjn Moisés, nain pu jín araúrate tí'ij auj tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios. Ayee pu 'een jín huaríj, a'í pu ajta ayén te'anxájtaca'a a'ij mej méjca'i huáyee tiu'utaxájtache'e. ⁶ Mí ajta a'íjn Círístu'u, a'í pu ayén nain jín araúrate tí'ij tí'ivaire'eca'a í ruche.

Jee xaa, a'í pu yaujra'an pú'een'e a'íjna ti huatéechi'i. Teajta iteen, teen tu teajta te'uun a'ujteí í chí'ira'an jetze, ti pua'a tiyen te'utáviicua'i tej taxiéehua tejá'uxajtane'en te'íjna í tej jín tátémua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'leve'e.

A'í mú nu'u huaújse'upe'en í Dios jemi a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een

⁷ A'íj xu jín, setá'aj ráanamua temua'a naa a'ij ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁸ Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matíj a'íime
í mej ajca'ihuá'imua huataújtze'ire ineetzi.

A'ájna xicáara'an mej jetzen a'ij tiráataahuaca'a
mej mi neja'upuá'ajte'en a'ájna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁹ A'uu mú miyen a'ij tiráataahuaca'a mej mi naamuá'itin,
majta miyen me'uun é'etee
a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a
mej tí'iseij netíj nena'a ríjcaa.

¹⁰ A'íj nu jín hua'utájaaxiejvi'iri'i ne'ímej
í teitejra'a.

Neajta niyen tiu'utáneixaa yee ja'anáj ti na'a
a'í mú a'ij pua'a tí'imua'atze í ru tzajta'a.

Majta, camu a'atzu ramua'aree a'ij nej tí'ijxe'leve'e.

¹¹ A'íj nu jín, neniú'ucara'a
nu jín niyen te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Ayee pu xaa tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

¹² R'í'i xu'u, ne'ihuaamua'a, ti ij caí ayén huatasejre'en mú'ejmi jemi seíj ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi í ru tzajta'a, ti ajta caí té'atzaahuatate'e. Caxu raatá'acare'en seíj ti ayén 'een ti a'íjn ayén á'ujca'ane ti mé rúurieni a'íjna í Dios ti i'irúuri. ¹³ Seajta mú'een, setá'aj ca'aníjra'a huataúra'an seíj seajta seíj tíj na'a nain xicáara'an tzajta'a sej seuj ruuri ti ij caí seíj mú'een ayén ra'antánaamuan í ru tzajta'a a'íjna jime'e ti ayén ráacuanamua a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'leve'e sej siyen huárini, a'iné ayée pu tí'itíj tí'itací'iti jamuan í Círístu'u ti pua'a tiyen teuj te'utáviicua'i tíj na'a rusén jime'e í tej jín tátémua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'leve'e tetí'ij tite'utéjhuii.

¹⁵ Ayee pu xaa a'ij ti té'uyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze tíjín:
Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
 í a'amua tzajta'a matíj a'íime
 í mej ajca'ihuá'imua huataújtze'ire ineetzi jemi.

¹⁶ Majta a'íime, í mej ráanamujri'i, majta ra'utéxiehuari'iri'i, a'ii mú a'íin pú'een í ti Moisés teecan hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto. ¹⁷ Ajta a'íime, í ti Dios ayén á'atee hua'apuate nine'ira'a ti huá'ajaaxiejvi'i a'íimej, a'ii mú a'íin pú'een í mej auteájturaa í Dios jemi, majta á'upua'areca'a me'újna já'ahua'a a'u ti caí é'eti'itijca'a. ¹⁸ A'íi mú majta me'ín pú'een í ti huá'a jíme'en Dios ayén te'ataújratziiri'i mej nu'u caí ja'anáj me'uun a'uteáruti a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jíme'e mej caí ra'ará'astijre.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ayén hua'ucí'i mej me'uun a'uteárute a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jíme'e mej caí té'antzaahua.

4

Dios pu taatá'asin tej ti jemin e'ehuátase'upe'en

¹ Aúche'e pu ayén tí'ivaire'e í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti í'iri'iri tej te'uun a'uteárute a'u ti a'íin taatá'asin tej te'uun e'ehuátase'upe'en. A'íj pu jín, tiché'e rí'i tena'a ti ij caí ayén te'irájra'ani ti seáj mú'een ti'itíj jín auté'itzen ti ij caí ráaci'iti ti a'uun a'uteárute. ² Ayee pu'u, ayée pu che'atá na'a taací'i í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani, tíj ajta tihua'ucí'i a'íimej. Mí ajta, capu a'atzu a'íj tihua'utévai í mej ráanamujri'i a'íjna jíme'e mej caí té'antzaahua matí'ij ráanamujri'i.

³ Ajta íjii, iteen i tej té'antzaahua, teen tu te'uun a'uteáruti a'u tej e'ehuátase'upe'en. Ayee pu huataújmua'a ti ayén tí'itaci'iti a'iné ayée pu Dios tiu'utaxájtaca'a huá'a jíme'e tíjín:

Neniú'ucara'a nu jín te'atánratziiri'i
 mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
 a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Mí ajta, tíj na'a a'ájna'imua ti raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, pu'uri cí'ipiihuaca'a í ti jín Dios tiu'umuáriej. ⁴ Jee xaa ne'u, a'iné mé já'ahua'a pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna jíme'e í xicáara'an ta'aráhua'apua. Ayen tíjín:

Ajta a'ájna xicáara'an jetze í ta'aráhua'apua,
 Dios ayén raatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.
 Tí'iquí huaújse'upe.

⁵ Ajta, teuche'e tu te'íjna jíme'en ti'ixa í niuucari ti jíme'en tiraataxájtaca'a í Dios tíjín: Camu nu'u ja'anáj me'uun a'uteáruti mej mi neetzi jamuan e'ehuaújse'upe'en.

⁶ A'íj pu jín, camuché'e mú miyen seijre'e seica í mej xaa me'uun a'uteárute mej mi jamuan í Dios e'ehuaújse'upe'en. Mí majta a'íime, í ti amuacá huá'a jemi raateájtuaa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaaníche'en, camu me'uun a'uteájrupi me'íjna jíme'e mej caí ra'ará'astijre. ⁷ A'íj pu jín, pu'uri jeíhua a'atevi'i tí'ij a'íin Dios raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxáj ti Dios ayén raaxí'epi'intare ja'anáj ti ayén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti ayén raatamuá'a tíjín "íjii." Ayee pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a tíjín: Tí pua'a íjii seráanamua a'íj ti ti'ixa í Dios, caxu ra'antánaamuan í á'amuatzejta'a.

⁸ Ajta, ti pua'a a'íin Josué teecan ayén hua'uta'aníche'en mej huaúuse'upe'enche'e, capu ayén raataxájtanche'e í Dios a'íjna jíme'e í seáj jetze í xicaj. ⁹⁻¹⁰ A'íj pu jín, aúche'e pu tura huá'a jemi í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios mej mi jamuan huaújse'upe'en, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute ti ij e'ehuaújse'upe'en í Dios jamuan, a'íi pu ayén che'atá na'a raatapuá'ajta í ti jín tí'imuari'e tíj ajta Dios tiraatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej. ¹¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen nain jíme'e taca'aníjra'a tej ti te'uun a'uteárute, ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a huárini a'íj mej mejmí'i huaríj a'íime, í mej caí te'ará'aste me'íjna jíme'e mej caí té'antzaahua.

¹² Ajta a'ñin í niuucari ti Dios jetze airáninej, a'ñi pu e'ihuarújte'en, ajta tí'imijhuaca huápi'i. Temua'a pu te'urú'ipi í tatzajta'a. Jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í chun ti hua'apua jín ajcámiimi, ti ajta huápi'i antámiimi, í mej majta jín rasi'icheca í carij ti ruví'i, majta jín ra'utasí'iche í tu'utanaj. A'uu pu xaa urú'ipi a'ñina í niuucari í xiéjniu'ucare'ara'an jetze í tevi, ajta í mua'atziire'ara'an jetze. Temua'a pu raayí'iti ti ayén raatámitiejte'en a'ij ti sejí tí'imua'atze, ajta a'ij ti sejí tí'ijxe'leve'e ti ayén huárini. ¹³ Tí'itíj ti na'a ti ayén tí'iseijre'e, ti ajta a'ñina jetze ajtémecan a'ñina ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, tíj na'a ti'ipua'amé, ayée pu jéjre'e seijre'e í jemin. Ajta ayén ruxe'leve'e tej naími'i tiyen tiu'utasejrata í jemin. Ajta, capu tí'itíj rú'avaa í jemin.

Jesús pu a'ñin pú'een í ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itíjvee tí'ij ta japua huániuuni

¹⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri seijre'e í ta jemi sejí ti ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi. Ajta a'ñi pu ari a'uun a'ujnéj u ta japua. A'ij pu jín, tiché'e tiyen taca'aníjra'a jín teuj rá'astijre'e te'ñina í tej té'atzaahuate'e. ¹⁵ A'iné a'ñi pu ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi, a'ñi pu raayí'iti ti ayén tá'ancu'uvajxi'in a'ñina jime'e tej caí tá'acacanej í ta tzajta'a. A'ñi pu che'atá na'a nain jín tirajpuaíjtzica'a tetíj iteen tirajpuaíjtzi. Ajta, a'ñi pu caí tí'itíj jín até'itzaara.

¹⁶ A'ij pu jín, tiché'e tiyen taxí'eví'ira'a jín ajteáxiire te'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í ipuari a'u ti a'ñin e'ecájca í Dios ti ij a'ñin ayén tá'ancu'uvajxi'in, tí'ij ajta rí'i titaatá'an, ti ij ajta taatévaire'en ja'anáj ti na'a ti ruxe'leve'e.

5

Jesús pu ve'ecán jín tí'itíjvee í Dios jemi ta jetze me'ecan

¹ Ayee pu 'een a'ñina jime'e ja'atí ti na'a ti ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Amuacaí mú miyen ra'avé'ehuausin huá'a tzajta'a í teite. Matí'ij mi miyen tí'ira'íjcate'en ti ij a'ñin huá'a japua huániuuni í Dios jemi. A'ñi pu ajta tiu'utámuaí'ivajta a'ñina í mej raatapuaíjve'esin í Dios, ajta a'ñina í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajta me'ñina jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ² A'iné a'ñina í ja'atí ajta ramua'aree ti caí rusej té'eviicua'i, a'ñi pu ajta raayí'iti ti huá'ancu'uvajxi'in a'ñimej í mej caí a'ij tirú'umua'aree, ajta a'ñimej í mej tí'itíj jín até'itzaara í Dios jemi. ³ A'ij pu jín ruxe'leve'e ti a'ñin amuacaícan ayén tiu'utámuaí'ivajta a'ñina jime'e ti a'ñin rusej tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'iyen, ayée pu ruxe'leve'e ti ayén che'atá na'a huárini huá'a jime'e í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'itíj jín tite'uteájturaa í Dios jemi.

⁴ Ajta, capu ja'atí ayén rusej te'enteárute a'ñina jime'e ti ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi, sino tí'ipua'a Dios ayén a'ñina jín tira'íjcate'e a'ij ti ayén tira'íjca a'ñina í Aarón teecan. ⁵ A'ij pu jín, capu ayén rusej huataújtuaa a'ñina í Jesús ti ayén ve'ecán jín te'enteárute ti ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi. Capu xaa ne'u, sino Dios pu ayén tiraata'ixaa tíjín: Mú'ee pej niyaj p'írici.

Ijii nu niyen muaatéya'upuataca'a.

⁶ Ajta pua'amecié pu ayén tí'ixa tíjín:

Mú'ee pej piyen pe'ñina jín tí'ivaire'e í Dios jemi

tíj ajta ve'ecán jín tí'ivaire'e

a'ñina í Melquisedec tíj na'a rusén jime'e.

⁷ Tí'ij auj yen seijre'eca'a íyen chaanaca japua, Jesús pu ayén huatéeniu, ajta raatéjhuaa a'ñina jemi ti raayí'itihua'a ti ru'irájtuaani. Jéihua pu ayén huaújyeineca'a a'ñina jemi tí'ij a'ñin caí raatá'acare'en ti huámi'ini. Ajta a'ñin Dios ayén ráanamujri'i a'ñina jime'e ti ayén huataúra'a ti ayén araúrasten a'ij ti tí'ijxe'leve'eca'a í Dios.

⁸ Ayee pu i yaujra'an pu pú'eene'e, aúche'e pu ayén rí'i ráaruu ti ayén ra'ará'astijre'en a'ñina jime'e í ti jín rajpuaíjtzica'a. ⁹ Ajta, tí'ij Dios ayén raanaíjmire, Jesús pu a'ñina jín te'enteájrupi a'ñina jime'e ti a'ñin ayén hua'irájtuaani tíj na'a rusén jime'e naíjmi'ica a'ñimej í mej rá'astijre'e. ¹⁰ Ajta Dios ayén a'ñina jín tira'íjca ti ij ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj ajta tiu'utévai a'ñina í Melquisedec.

Mej nu'u jaítze'e yaú'itííe muá'ara'ani í Dios jemi

¹¹ Jéihua tu tejá'amua'ixaate'ecu te'íjna jíme'e. Mí ajta, jé'ecan pu muári'eri tej tiyen temua'a naa tejámuaatá'ixaate'en a'iné caxu ca'anacan yaú'itiée xá'aju'un. ¹² Jee xaa ne'u, íjii tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, ayée pu tiraavíjte'ecache'en sej siyen rujímua'a sena'a tihuá'umua'aten í seica.

Mí ajta caí caxu, sino ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ajtahua'a tejamuáamua'aten í mej jín autéjhuiica mej tihuá'umua'aten me'íjna jíme'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'eye'i. Ayee xu 'een matíj a'íime í tí'iríi í mej rumua'atí léechi ye'eca, mej caí xi yá'ujepí'ira'a í cua'ira.

¹³ Ja'atí ti na'a ti ayén 'een tíj pa'ari'i ti léechi jín ruuri, capu xi yaú'itie a'íjna í niuucari í mej jín tihuá'umua'aten a'ij ti ye'í seíj rí'i ti'itíjcha'íi í Dios jemi. ¹⁴ Mí ajta, a'íjna í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tíj í cua'ira í mej racua'aca í mej vaujsi, ayée pu tihuá'aci'iti mej mi me'íjna jín tihuá'umua'aten a'ímej í mej meri vaujsi, í mej majta meri raayí'iti ti ayén tihuá'amitiejte'e ti pua'a ti'itíj ayén tí'ixi'epi'in nusu caí. Ayee pu 'een jín miyen raayí'iti me'íjna jíme'e mej miyen rí'i ti'itíjcha'íi í Dios jemi.

6

¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axin te'íjna í mej jín amuacáí titá'itíiri'i jíme'en í Ciriístu'u tej ti tiyen jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. Tiché'e caí ché'e te'íjna jetze ucáaju'un, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa tej seicié tiú'umua'ati te'íjna jíme'e í ye'irá ti caí ché'e ti'itíj vaire'e í Dios jemi, nusu ti jíme'en raxa tej rá'atzaahuate'en í Dios. ² Ajta seica ti ayén tí'ita'ajte'e tej nu'u huatámua'í'ivijhua na'ari tej nu'u hua'avé'emuari'en ca'ín ti jíme'en raxa a'ájna xicáara'an í mej jetzen a'itajú'un a'íime í mej meri huácuui. Ajta, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa ti Dios ayén huá'axijte'en seij ajta seij a'ij ti tí'iraci'iti tíj na'a rusén jíme'e. Naíjmi'i tíj na'a í tej teuchén tiraataxájtaca'a, ayée pu'u 'een í mej jín amuacáí titá'itíiri'i. Pu'uri ruxe'eve'e tej jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. ³ Ayee tu te'íjna jín rini ti pua'a Dios ayén titaatá'acare'en.

⁴ Mí majta seica, ayée mú meri huaríj. Seij pu ja'anáj ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén tí'ayajna a'íjna í niuucari. Mu'uri ja'anáj raamuá'a a'íjna ti Dios hua'utapuaíjve ti ajta júte'e a'uvé'emej. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huá'a tzajta'a huatéájturaa. ⁵ A'íi mú majta raataxí'eve a'íjna í niuucari ti tí'irí'en, ti ajta Dios jemi u a'uvé'emej. Majta mú ra'ancuré'a me'íjna í muári'eri'ira'a ti jín Dios ayén tiu'uta'aíjta tíj na'a rusén jíme'e.

⁶ Matí'ij mi mé rúurie. A'íj pu jín capu a'atzu a'ij tí'irí'iri ti ayén hua'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a seicié tiú'umua'ati. Capu xaa ne'u, a'iné a'íi mú majtáhua'a rujímua'a rá'utatan í cúruu jetze me'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Majtáhua'a mú á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite, a'íi mú majta rá'axieehuari'i.

⁷ Ayee pu che'atá na'a tí'irineca huá'a tzajta'a í teite tíj ajta ayén tí'irineca í chuej japua matí'ij huatéviiye. Dios pu ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í chuej ti pua'a matí'ijta huatéviiye, ayén japuan tiu'unén a'íjna ti tihua'atéva'iri a'ímej í mej japuan tí'ihua'aste. ⁸ Mí ajta, ti pua'a japuan tiu'unén a'íjna ti tétzicare'e, ajta a'íjna ti tiú'uxu'uhua'ate'e matí'ij huatéviiye, capu ti'itíj vaire'e a'íjna í chuej. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'irí'iri ti ayén té'eme ti Dios a'ij pua'a ráaruuren, ajta ayén tiraateátaiira.

Tí nu'u rí'i na'a ne'u tín ahuá'avaire'e mej mauj ruuri

⁹ Capu amín a'ij tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, mi tej já'amuaxe'eve'e, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'e ti caí ayén tejamuáaci'iti a'íjna ti a'ij pua'a 'een, sino sej siyen ra'ancuré'asin tíj na'a ti ayén tí'iseíre'e a'ame a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios amua'irájtuaani. ¹⁰ Dios pu xaa ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiraavíjte'e í sej jín tiu'umuáariej, sej seajta hua'utaxí'eve í Dios jetze me'ecan a'ímej í ti hua'irávi'itici í Dios. Capu a'atzu yá'uhua'ana í Dios sej seri jín tihua'utévai, sej seajta seúche'e ti'itíj jín tihua'atéva'iri.

¹¹ Ayee tu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jíme'e sej si siyen che'atá sena'a a'araujca'anéecan jín siyen rijca seica jíme'e ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en a'íjna jíme'e í sej jín rachú'eve'e ajta na'a caí nain te'entipúa'are. ¹² Setá'aj caí siyen huá'ina'ase'e sino siyen che'atá

sena'a huárini matíj a'ímej í mej ra'ancuré'asin me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti ayén tihua'uci'iti a'íjna jime'e mej té'atzaahuate'e, majta mej te'utáviicua'iri'i.

Ayee pu té'eme a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i

¹³ Tí'ij Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna í Abraham jemi, a'íi pu ayén rusej tiraata'ixaa í runiuuca jime'e, a'iné capu mé'e já'a hua'aca'a ja'atí ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéveeca'a ti ij ayén niúucare'ara'an jín tiraatá'an. ¹⁴ Ayee pu tiraata'ixaa tijín: “Huápi'i nu rí'i timuaateátuaasin. Jéhua nu huápi'i hua'utámu'iirejsin í á'ayaujmu'a.”

¹⁵ Ajta a'íin Abraham, tí'ij a'ateevi'i ti ayén rachú'leve'e ruxí'evi'ira'a jime'e, aj pu'í ayén ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i.

¹⁶ Jee xaa ne'u, a'iné ayée mú tí'ijri'ire í teteca mej runiuuca ti'itá'aca a'íjna jime'e í niuucajtze'en a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee mecaí a'íime. Ajta ja'anáj ti na'a mej ti'itíj jín tiújte'a'axi'in, ayée mú ramua'aree ti ari rí'i ti'ihuaújxi'epi'intare tí'ij sej runiuuca jín ayén ti'itá'aca. ¹⁷ A'ij pu jín, tí'ij Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tihua'utasejrate'en temua'a naa a'ímej í ti tihua'aci'iti mej mi ráamu'a'aree ti caí a'atzu rí'iri ti seicié huárini a'íjna jime'e a'ij ti a'íin ari tiraaxí'epi'intare, a'íi pu ajta ayén runiuuca jín tiraataxájtaca'a.

¹⁸ A'ij pu jín, tí'ihua'apua pu tí'iseijre'e ti caí ja'atí raayí'iti ti seicié tiú'uruuren í tatzajta'a, ti jíme'en caí rí'iri ti Dios ayén tiu'utéhua'ita: a'ii pu a'íin pú'een, a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i, ajta runiuuca ti jín tiu'utaxájtaca'a. A'ij tu jín huatétaca'anen temua'a naa, iteen i tej jemin ajteáxiireca'a ti ij a'íin tacha'i á'ara'ani, tej ti tiyen ra'ancuré'an í tej rachú'leve'e, a'íjna ti ajta ayén raateájtuaa itejmi jemi.

¹⁹ Ajta a'íin í tej rachú'leve'e, ayée pu ca'aníjra'a tatá'aca ti ij caí ti'itíj tá'itziite'e í tatzajta'a, ti ij caí ti'itíj ta'antimuá'itín. Cu xíee a'íi pu a'uteájrupi u ta japua, huarita'an a'íjna í cíxuri ti já'ita'a e'ecáviij.

²⁰ Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu amucaí a'uteájrupi ti ij a'íin ta japua huániuuni, a'íjna jime'e ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti i a'íin ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

7

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí í Melquisedec

¹⁻³ Ajta a'íin Melquisedec, capu tíya'upuaca'a, ajta capu tinà'naca'a. Capu ajta ámitieere'e ja'atí ti jetzen airaújnejjte, capu ajta ayén ámitieere'e ja'anáj ti huanú'i-huaca'a na'ari ja'anáj ti huamí'i. A'ij pu jín, ayée pu che'atá na'a huaújrúu tíj ajta sej ti jaujra'an pú'een í Dios. Ajta a'íi pu ayén ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'ajná'imua a'íi pu ajta a'íjna jín ti'itéveeca'a í rey jime'e a'ímej jemi í mej Salem é'echajca'a, ajta ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

Ajta a'íjna í mej jín miyen ratamuá'amua tijín Melquisedec, ayée pu huataújmua'a tijín “Rey ti rí'i naa tí'ajta”. Ajta a'íjna ti rey pú'een ti Salem é'eme'ecan, ayée pu huataújmua'a tijín “Rey ti rí'i tihua'ajcha'íi mej mi ruxiéehua tí'iteseijre'e”. A'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan tí'ij a'uun pu píjé'ejve a'u ti huajá'ucuii a'ímej í reeyejte. Ajta, a'íin Melquisedec ayén rí'i tiraateájtuaa. Tí'ij jí Abraham ayén raatapuaíjve tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtéme'ecantaca'a tíj na'a ti ayén tihua'ari'iri'i.

Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna í Melquisedec

⁴ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati ti huápi'i ve'ecán jín ti'itéveeca'a í Dios jemi a'íjna ti tayaaxúj pú'een. Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'íi pu ayén raatapuaíjve a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtéme'ecantaca'a tíj na'a ti ayén tihua'ari'iri'i.

⁵ Jee xaa ne'u, a'íime í mej Leví jetze airaújnejjte í mej majta ti'itíj jín títetateí í Dios jemi, ayée mú tiu'uta'ájtí'ire mej miyen hua'utáhuavii í teite a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé í mej tí'ijcha'íi a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari í mej jín

tí'ajjta. Ayee mú xaa ne'u huá'ahuaviiraca'a í ru'ihuaamua'a. Capu amín a'ij, ti pua'a a'íi mú majta Abraham jetze airaújnejjte a'íime í ihuáamu'a'ame'en.

⁶ Mí ajta amín, í ti caí huá'a jetze ajtème'ecan, a'íi pu ra'ancuré'a a'íjna Abraham jemi a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé. A'íi pu ajta rí'i raateájtuaa a'íjna í Abraham. Ajta Dios pu ti'itíj jín te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham. ⁷ Ajta, naími'i mú miyen ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'íin ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee ayén rí'i tiratá'aca í Dios jetze me'ecan a'íjna ti ciliéene'e jín ti'itéjvee.

⁸ Ajta, ayée pu tí'irineca íiyen chaanaca japua mej mi miyen ra'ancuré'an me'íjna í tamuáamuata'a ti pua'amé a'íime í teite í mej majta cui'ica. Mí ajta, ayée pu ti'iteújxajta ti a'ájna'ímua, a'íi pu ayén ra'ancuré'a a'íjna ti auj jín ruuri.

⁹⁻¹⁰ A'íj pu jín, rí'írí tej tiyen raataxáj yee a'íi pu Leví ajta ayén tiu'unájchitaca'a a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé a'íjna jime'e ti aúche'e huatasejre'esin a'íjna jetze í ruyaaxu, a'íjna í Abraham teecan. Leví pu xaa tiu'unájchitaca'a a'ájna tí'ij Melquisedec ayén ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan.

Ciríistu'u pu ve'ecán jín ti'itevée a'ame tíj na'a rusén jime'e

¹¹ Ajta, ti pua'a rí'írístanche'e ti hua'unajímire'en í teite í Dios jemi a'íjna jime'e mej ve'ecán jín títetateí a'íime í mej Leví jetze ajtème'ecan, capu a'atzu ruxe'leve'e á'ame'enche'e ti seáj ayén huatasejre'en ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en tíj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec, ti ajta caí Leví jetze ajtème'ecantaca'a. Capu xaa ne'u ayén ruxe'leve'e á'ame'enche'e, a'iné a'íin niuucari í mej jín tí'ajjta, a'íi pu ayén huatasejre huá'a jemi í mej Leví jetze ajtème'ecantaca'a.

¹² Mí ajta xaa, ti pua'a ayén ruxe'leve'e mej seicié huárini mej mi hua'antíhuauni a'íimej í mej te'enteároute í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a ruxe'leve'e mej seicié ráaruuren í niuucari í mej jín tiu'uta'ájta.

¹³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, a'iné a'íjna í tej jime'en raxa, seáj pu teitejra'a jetze ajtème'ecan, ajta capúu xi ja'anáj ja'atí ayén ti'itíj jín tiu'utévai í Dios jemi, ti ajta a'íjna teitejra'a jetze ajtème'ecan.

¹⁴ Jee sein, a'íin tavástar'a ayén Judá jetze airaújnejjte. Ajta a'íin Moisés teecan capu ja'anáj ti'itíj huataxájtaca'a a'íjna jime'e í teitejra'a, ti huá'a jetze huatasejre'enche'e a'íime í mej ve'ecán jín ti'itevée muá'aju'unche'e í Dios jemi.

¹⁵ Jee xaa, ayée pu ti'ayajna xaa ne'u, ti seáj ayén huatasejre ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Melquisedec. ¹⁶ Ajta a'íin, capu ayén a'íjna jín tira'íjca a'íjna jime'e ti ayén araúrasten a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í teteca í mej cui'ica a'ij ti tiú'ujxe'leve'e ti seáj jetzen airaanen tí'ij ti'itíj jín te'enteároute í Dios jemi.

Capu xaa ne'u ayée na'a, sino a'íi pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi a'íjna jime'e ti ayén ruurican seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ajta, capu rí'írí ti ja'atí ra'upuá'ajte'en.

¹⁷ Ajta, ayén jime'en tiu'utaújxajtac'a a'íjna:

Mú'ee pe piyen che'atá pena'a

ve'ecán jín ti'itevée pua'amé í Dios jemi

tíj na'a rusén jime'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

¹⁸ Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ari ayén ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacái raateájtuaa a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a. Ayee pu a'íjna jín huaríj a'iné camu té'eviicua'iraca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetaté'eca'a, ajta capu ti'itíj tiu'utévai a'íjna í niuucari. ¹⁹ Jee xaa, capu ti'itíj huanajímire a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjtaca'a, sino a'íi pu xaa tí'ij Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en í tej rachú'leve'e, í tej teajta jín vejli'i ajteáxiire jemin í Dios.

²⁰ Ayee pu ajta 'een jín jaítze'e tí'livaire'e a'íjna í tej rachú'leve'e a'íjna jime'e ti Dios ayén runiuuca tiu'utá'an, ayén raateájtuaa itejmi jemi. Majta a'íimej í seica, ayée pu Dios caí runiuuca jín tiu'utá'a a'íimej jime'e. Capu amín a'ij, maúche'e mú ve'ecán jín te'enteájrupi í Dios jemi.

²¹ Mí ajta a'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi niuucajtze'en a'íjna ti jime'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna:

Tavástará'a, mú'ee pej ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé

í Dios jemi tǎj na'a rusén jíme'e,

ajta a'ǎi pu caí ja'anáj ruhuárita'a cáame.

²² A'ǎj pu jín, ayén éene'e já'araa ti a'ǎin Jesús a'ǎin pú'eene'e í tej jín ráamua'aree ti jeǎhua huápi'i jaítze'e rǎ'en a'ǎjna í niuucari ti jéjcuá í ti jín Dios te'ataújratziiri'i itejmi jemi. ²³ Majta a'ǎime í mej mejmí'i ve'ecán jín tiu'utévai í Dios jemi, mu'ití mú miyen ará'aseca'a me'ǎjna jíme'e mej caí a'achú á'atee mej miyen me'ǎjna jín tiu'utévaire'en a'ǎjna jíme'e mej cui'icaa.

²⁴ Mí ajta amín í Jesús, a'iné amí pu ayén seíire'e a'ame tǎj na'a rusén jíme'e, a'ǎi pu ajta ve'ecán jín ti'itevéé a'ame í Dios jemi tǎj na'a rusén jíme'e. ²⁵ A'ǎj pu jín, a'ǎi pu raay'ítí ti nain jín hua'irájtuaani a'ǎimej í mej huataújtuiire'en í Dios jemi me'ǎjna jíme'e mej rá'astijre'e me'ǎjna í Jesús. Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné ayée pu 'een jín ruurican huateáturaasin ti ij huá'a japua huániuuni.

²⁶ A'ǎj pu ajta jín, ayée pu tiraavǎjte'eca'a ti ayén ta japua huániuuni seǎj ti ayén 'een tǎj a'ǎjna ti ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi. A'ǎi pu rǎ'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itǎj jín a'ǎj pua'a huá'aruuren í teite. Capu ajta ti'itǎj jín até'itzeaara í Dios jemi. Ajta, capu ayén ti'itǎjcha'ǎi matǎj í seica í mej a'ǎj pua'a tí'iteseijre'e í Dios jemi. Dios pu ajta ayén rǎ'i raateájtuaa ti ij a'ǎin ayén jemin a'uteáturan júte'imua u ta japua.

²⁷ Ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'ǎjna Jesús ayén tiu'utámua'ivejta í ru jíme'en nain xicaj tzajta'a, capu ajta huá'a jíme'en í teite matǎj tí'ijri'ire a'ǎime í seica í mej ve'ecán jín títetateí í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu seǎj na'a huarǎj nain jíme'e tí'ǎj a'ǎin ruseǎj huataújmua'ivejtaca'a. ²⁸ Ajta, a'ǎjna í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu hua'antǎhuauca mej mi ve'ecán jín tiu'utévaire'en a'ǎime í teite í mej caí té'eviicua'í í ru tzajta'a. Mí ajta, a'ǎjna í niuucari í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'ǎi pu ayén ra'antǎhua'u a'ǎjna í yaujra'an ti ari huateújnaijmire tǎj na'a rusén jíme'e.

8

Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee u ta japua

¹ Ajta a'ǎjna í tej jíme'en ti'ixa, ayée pu huataújmua'a. Pu'uri seǎj ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti ayén ta japua niuuca. A'ǎi pu ari a'uun a'ujyeǎjxi ruri'irǎinta'a a'u ti e'ecájca a'ǎjna ti huápi'i naa seijre'e a'ujna júte'e. ² A'uu pu tí'ivaire'e u teyujta'a, a'ǎjna jetze í inaamua ti tzáahuatǎira'a jín a'utéjvee a'u ti Dios é'eseijre'e. Capu tevi rá'ajtaahuaca'a sino tavástará'a pu'u.

³ Ayee pu tí'ijci'icipua ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti a'ǎin raateájtuaani í meesa japua a'ǎjna ti tiu'utapuaǎjve'en, ajta í ti'itén mej hua'utámua'ivejtaca'a. A'ǎj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'ǎin Jesús ajta ti'itǎj huatámua'ivejta.

⁴ Tí pua'a a'ǎin ayén huatéveecache'en íyén chaanaca japua, capu a'atzu rǎ'irǎis-tanche'e ti a'ǎin ayén ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'iné maúche'e mú seica miyen seijre'e í mej miyen me'ǎjna jín tí'imua'ivejtaca í mej jín tiu'utapuaǎjvee í Dios jemi, a'ǎj ti té'eyu'usí a'ǎjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta. ⁵ Majta a'ǎime, ayée mú tí'ivaire'e a'ǎjna ti ayén seijre'e tǎj ciéenime'ara'an a'ǎjna ti júte'e é'eseijre'e.

Majta, matǎj miyen araúrasten í hua'aye'ira, ayée mú tí'ira'ǎjchue a'ǎj ti tzáahuatǎira'a jín seijre'e í júte'e í Dios jemi. A'ǎj pu jín, tí'ǎj Moisés teecan ayén a'utecheníche'en ti rá'ajtaahua a'ǎjna í inaamua ti Dios ayén tiraatá'itǎiri'i, ayée pu tiraata'ixaa tǎj: “Patá'aj hui piyen nain jín huáriní a'ǎj nej timuaataseǎjrate patǎj pe'uun a'utéveeca'a í jǎri japua.”

Cirístu'u pu nu'u raateájtuaa itejmi jemi í niuucari ti jaítze'e rǎ'en caí í ti mí'ime'ecan

⁶ Mí ajta íjii, Cirístu'u pu'uri ayén ra'ancuré'a ti ayén a'ǎjna jín tiu'utévaire'en a'ǎjna jíme'e ti jaítze'e rǎ'en í Dios jemi caí a'ǎjna í mej jín tí'ivaire'e íyén chaanaca japua. Ayee pu che'atá na'a jaítze'e rǎ'en a'ǎjna í niuucari í ti jín ta japua huaniú. Ayee pu 'een jín jaítze'e rǎ'en a'iné jaítze'e pu rǎ'en a'ǎjna í niuucari í ti Dios ayén raatá'a, ti ajta jaítze'e rǎ'en a'ǎjna í ti jín te'ataújratziiri'i ti tí'itaci'iti.

⁷ Ajta a'íin niuucarijra'a í ti jín amuacaí Dios te'ataújratziiri'i, ti pua'a ayén caí ti'itíj jín te'utéturaanche'e, capu a'atzu huataujci'ipuáache'e ti seíj ayén huáteuni í ti jín Dios ayén te'ateújratziira. ⁸ Mí ajta Dios, ayée pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte mej caí a'atzu araúraste me'íjna jime'e í niuucari ti amuacaí raateájtuaa huá'a jemi. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Ayee pu ti'ixa í tavástar'a yee me'ecui xaa, ne'u.

Pu'uri a'ájna xicáara'an jetze teja'uré'enejsin
nej jetzen jéjcuacan jín niuucari tihua'utá'asin
í nej jín te'atánratziira ne'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtémecan,

neajta huá'a jemi í teitestemua'ame'en a'íjna í Judá.

⁹ Canu niyen che'atá nena'a éeni'ici'en
í niuucari hua'utá'asin netíj tihua'utá'a
a'ímej í huá'avaujsimua'aci'i,

a'ájna xicáara'an nej jetzen hua'utévai,
neajta hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto,
a'iné camu á'atee mej miyen huárini
a'ij nej ne'íjna jín tihuau'íjca ne'íjna jetze
í niuucari nej raateájtuaa a'ímej jemi.

Mí ajta, capu ché'e nej jetze ruxe'eve'eca'a
nej r'íi tihua'ucha'in.

¹⁰ A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jéjcu
í nej jín te'atánratziira a'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayee pu ajta ti'ixa í tavástar'a tíjín:
Tí'íj te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze,
ayée nu ca'aníjra'a hua'utá'asin
mej mi ra'utámua'aree í ru tzajta'a
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Ayee nu raateátuaasin í neniuuca huá'axiejniu'uca jetze,
seíj neajta seíj, temua'a naa.

Neajta nu inee huá'a Dios pu'éene'e na'ame.
Majta a'íime, a'íi mú neteítestemua'a muá'aju'u.

¹¹ Majta a'íime, camu ché'e miyen tíhua'utá'itiiira
í ruxí'ej teite yee setá'aj ráamua'ati í tavástar'a.

Camu xaa ne'u, a'iné naími'i
mú miyen nemua'atée muá'aju'u,
matíj mena'a pua'amé í teite,
a'íime í mej ciliéene'e jín títetateí,
majta a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

¹² Neajta inee, nee nu niyen tíhua'utá'uuni'ira
í mej jín a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a ineetzi jemi.

Neajta, canu ché'e ja'anáj niyen ra'utámua'areeri'i
í mej jín neetzi jemi auteájturaa.

¹³ Ayee pu'u na'a, a'iné tavástar'a pu ayén jíme'en ti'ixa yee “jéjcuacan nu jín niuucari huateátuaasin”, ayée pu 'een jín ajta ayén tiraaxí'epi'íntare ti ari mí'ime'ecan a'íjna í niuucari ti amuacaí huá'a jemi raateájtuaa. Ajta a'íin ti ari mí'ime'ecánta já'araa, ajta caí ché'e ti'itíj vaire'e, pu'uri tén antipúa'ari nain jíme'e.

¹ Ajta jíme'en í niuucari ti amuacá a'ímej jemi raateájtuaa, ayée pu jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raná'amiche'en í Dios, ajta a'ij ti éene'e seíire'e a'ame a'íjna í inaamua. ² Ajta a'íin í inaamua, hua'apua pu jín ájtaavijhuaca'a í mej tzajta'an te'irá'a í mej jín tí'ina'amiche'e. Ajta tzajta'an í ti á jéjre'e ájtaavijhuaca'a, a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna ti antitátzajmee, ajta a'íjna í meesa ti ajta japuan e'etiá'a a'íjna í pan ti Dios jemi huatétuihuaca'a. Ayee pu téja'arájtehuaa ti nu'u "a'ájna a'u ti Dios huateúra'ate."

³ Ajta, huarita'an a'íjna cíxuri ti já'ita'a e'ecáavij ti hua'apua, a'úu pu seíj a'utéveeca'a í inaamua. Ayee mú te'etamuá'amua tíjín "A'íjna ti Dios huápi'i huateúra'ate". ⁴ A'uu pu tzajta'an seijre'eca'a a'íjna ti oro jín taavijhuaca'a, mej majta japuan tí'imuai'ivejtacare'e cítzive'eri jíme'e. A'uu mú majta ru'uteájtuaa a'íjna í chi'ira'an ti oro jín nain japua cámeijri'ihuaca'a, ti ajta urámuaaca'a a'íjna tetej ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios amuacá te'ataújratziiri'i. A'uu pu ajta huirájcati a'íjna í xa'ari ti oro jín taavijhuaca'a, ti ajta tzajta'an urámuaanica'a a'íjna í cual'ira, a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tíjín maná. A'uu pu ajta huiráca'atii a'íjna í Aarón itzj ti jetzen te'ejtaneájxi.

⁵ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta huápi'i naa seijre'e, a'úu mú japuan utiú'uuca'a a'íime í mej hua'apua. A'íi mú ru'ana jín ra'avá'anajca'a a'ujna a'u ti Dios tihua'utá'uuni'iracare'e. A'iné ti'imui'íi í mej me'uun te'irá'a, capu ci'ipe tej íjii tiu'utaxáj seexu'ijmé'en nain tíj na'a.

⁶ Matí'ij meri nain rí'i tiú'uruu, ja'anáj ti na'a mú me'uun a'uteáru'ipiche'e tzajta'an í ti amujca í inaamua a'íime í mej ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mej mi miyen huárini a'ij mej me'íjna jín tite'entiújmua'aree a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

⁷ Ajta í seíj jetze í inaamua, seíj pu'u a'uun a'uteáru'ipi tíj na'a sei nine'ira'a jíme'e. A'íi pu a'íin pu'éene'e a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi. Ajta a'íjna huajásime'e a'íjna í xúure'e ti jín tiu'utámuai'ivejta í rujímua'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'ímej jíme'e í teite, í mej jín Dios jemi auteájturaa.

⁸ Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu jíme'en tí'ita'ixaate'e ti ayén huataújmua'a ti caí xi te'entácuuni'i tej ti te'uun a'uteáru'ite a'ájna ti jeíhua huápi'i huateúra'ate í Dios ti pua'a auj a'uun a'utéveeca a'íjna í inaamua ti á jéjre'e é'eseijre'e.

⁹ Ajta a'íin ti á jéjre'e é'eseijre'e, ayée pu huataújmua'a í hua'aye'ira í mej íjii huáteite. Ayee mú tí'ijri'ire a'íime í mej miyen araúrasten me'íjna í ye'irá. A'íi mú tí'itatú'iri í Dios jemi ti'itj ti na'a mej tí'ipuajjve'e, majta í mej raatámuai'ivajta.

Mí ajta, tíj na'a ti ayén 'een í mej raatámuai'ivajta, capu a'íin pú'een í ti xaa raanaíjmire'en í mua'atzíire'ara'an a'íjna ti rana'amiche í Dios. ¹⁰ Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu'u a'íjna jín tí'ivaire'e í mej racua'aca nusu mej raye'eca na'ari í mej jín huaté'íhuaxi'in, naíjmi'i tíj na'a pu a'íin pú'een í mej mena'a jín tí'ajta a'ij ti huárini í rujímua'a. Ayee pu ti'ihuaxi'epi'intare mej miyen rici asta na'a caí Dios ayén raanaíjmire'en tíj na'a ti tí'iseijre'e.

Í xúure'e ti jín huajúnajmire í niuucari ti jéjca

¹¹ Ajta íjii, Ciriistu'u pu ayén huataseíjre itejmi jemi a'iné a'íi pu ve'ecán jín ti'itjvee í Dios jemi ti ij ayén a'íjna jín rí'i titaatá'an tíj na'a ti í'ixi'epi'in 'een ti auj ayén teja'ur'énejsin. A'uu pu já'ita'a a'uteájrupi í inaamua jete ti jaítze'e tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua jaítze'e huateúnajmire, a'iné capu ayén ájtaavijhuaca'a muájca'a jíme'e. ¹² Seíj pu'u a'uun a'uteájrupi a'ujna ti Dios ayén huateúra'ate. Ajta, capu a'íin huajásime'e a'uun a'uteájrupi í hua'axuure'e a'ímej í caurasi nusu a'ímej í viseáaru'use, sino ruxuure'e pu jín a'uun a'uteájrupi ti ij raatáhuauni ti tiu'utanájchita huá'a jetze me'ecan í teite tíj na'a rusén jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa ne'u, cáj pu caj tí'ivaire'eca'a mej miyen huá'aruuren a'íime í mej ti'itj jín auteájturaa í Dios jemi, mej miyen hua'uté'íiraxi'in me'íjna jíme'e í hua'axuure'e í caurasi, ajta í hua'axuure'e í tuuru'use. Majta mú jín hua'acáviviiraca í nasíjra'an í viseáaru'u ti huáacaj í mej raateátaí. ¹⁴ A'íj pu jín jeíhua pu huápi'i jaítze'e

jamuaaté'iraxi'in í a'amua mua'atzíra'a jetze a'íjna jime'e í xúure'e tí Ciríistu'u ra'iráaxire. Ajta, a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí rusén jín seijre'e, a'íj pu jetze huateújca'anejca'a tí ij ayén caí tí'itíj jín a'aturáa t'íj huataújmuai'ivejtaca'a í Dios jemi. Ayee pu 'een jín huaríj sej si siyen raatapuá'ajta sej rá'astijre'e se'íjna í ye'irá tí caí ché'e tí'itíj vaire'e, sej si tiu'utévaire'en se'íjna jemi í Dios tí l'irúuri.

¹⁵ A'íj pu jín, a'íj pu a'íjn pú'een tí ayén tiraaxí'epi'intare tí Dios jéjcuacan jín te'ateújratziira huá'a jemi tí hua'utajé mej mi miyen ra'ancuré'an a'íjna tí tihua'aci'iti t'íj na'a rusén jime'e a'íj tí Dios te'ataújratziiri'i. Ayee pu té'eme, a'iné Ciríistu'u pu huamí'í a'íjna jime'e tí ij huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi mat'íj mauj rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í tí amuacaí jín te'ataújratziiri'i í Dios.

¹⁶ Ayee pu tí'een, tí pua'a ayén seijre'e í cuapée tí jetzen té'eyu'usi'i tí nu'u ayén tí'iraci'iti se'íj í ja'atí, amuacaícan pu ayén ruxe'eve'e tí a'íjna í ja'atí huámí'ini tí ayén cuapée jín te'ataújratziiri'i. ¹⁷ Jee xaa ne'u, aj pu xaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í cuapée tí pua'a ayén huámí'ini a'íjna í ja'atí tí a'íjna jín te'ataújratziiri'i. Ajta, tí pua'a auj ruuri a'íjna í ja'atí, capu a'atzu tiratéva'iri í se'íj a'íjna í cuapée í ja'atí tí ayén tí'iraci'iti.

¹⁸ A'íj pu jín, ayée pu ajta ayén ruxe'eve'eca'a tí a'íjn niuucari tí amuacaícan jín te'ataújratziiri'i í Dios, a'íj pu ajta a'íjna jín tí'ihuaújxi'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e tí tí'itíj ruxuure'e airáaxire. ¹⁹ T'íj a'íjn Moisés teecan ayén tihua'utánamuajriste na'íjmi'ica í teite t'íj na'a ayén té'eyu'usi'ihuaca'a jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta, a'íj pu tírajnájchi a'íjna í hua'axuure'e í viseáaru'u, ajta jamuan í hua'axuure'e í caurasi a'íjna í jaj jamuan, ajta jamuan a'íjna í muxaj tí pa'u, ajta jamuan a'íjna í hisopo pi'ista. Aj pu ij, a'íjna jín, ayén raatétzutijraxi í yu'uxari tí jíri'i, ajta hua'utétzutijraxi na'íjmi'ica í teite.

²⁰ Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa t'íj: "A'ii pu a'íjn pú'een í xúure'e tí jín ayén tíu'uxí'epi'intari'ihuaca'a a'íjna í niuucari tí jín Dios ayén te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi. Ayee nu ne'íjna jín huaríj a'íj tí a'íjn titaata'a'íj." ²¹ Ajta a'íjn Moisés teecan, ayén che'atá na'a xúure'e jín raatétzutijraxi a'íjna í inaamua, ajta t'íj na'a tí'ipua'amé í xa'ari, ajta í tuxa'a í mej jín tí'ivaire'e a'ujna inaamua jete.

²² Jee xaa ne'u, ayén tí'ayajna. Jíme'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, t'mua'a mú t'n nain huateú'í'iraxi xúure'e jime'e. Ajta, tí pua'a caí tí'itíj ra'iráaxire'en í ruxuure'e, capu a'íj tí'iri'iri tí ayén tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Í muai'ivéjri tí xaa jaítze'e rí'en

²³ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'eca'a mej miyen raaté'iraxi'in t'íj na'a tí ayén seijre'eca'a t'íj ciéenime'ara'an pú'een a'íjna tí júte'e é'eseijre'e. Ajta ayén ruxe'eve'eca'a tí ja'atí ayén raaté'iraxi'in a'íjna tí júte'e é'eseijre'e a'íjna jime'e í muai'ivéjri tí jaítze'e rí'en caí í mej jín miyen tí'ijri'ire íiyen chaanaca japua.

²⁴ Ajta a'íjn Ciríistu'u, capu a'uun a'uteájrupi inaamua jete tí muájca'a jín ájtaavijhuaca'a, tí ajta ayén 'een t'íj ciéenime'ara'an a'íjna tí júte'e é'eseijre'e, sino a'úu pu u ta japua a'uteájrupi í Dios jemi ta jetze me'ecan.

²⁵ Ajta, capu a'uun a'uteájrupi tí ij mu'ití huataújmuai'ivejta t'íj ajta a'íjn tí ve'ecán jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu t'íj na'a se'íj nine'ira'a jetze a'íj pu a'uteáru'ipi a'íjna tí Dios huateúra'ate tí ij raatétzutijraxi'in xúure'e jime'e tí a'íjn ruse'íj caí ra'iráaxire, sino se'íj pu'u a'uun a'uteájrupi a'íjna í Ciríistu'u. ²⁶ Na'ari caí, ayée pu ruxe'eve'e á'ame'enche'e tí a'íjn mu'ití rajpua'ítzi á'ame'enche'e t'íj na'a tí huatase'íjre í chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Mí ajta, ayée pu xaa ne'u tí'ayajna tí a'íjn se'íj na'a ayén huatase'íjre íjii tí ari nain te'entipua'ajte tí ij ra'antipua'ajte'en í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ayee pu 'een jín ra'antipua'ajte a'íjna tí ruse'íj huataújmuai'ivejtaca'a. ²⁷⁻²⁸ Ajta, ayée pu tí'ihuaújxi'epi'intari'iri'i a'íj mej jemi í teite tí se'íj na'a ayén tiráaci'iti í teáata'a tí huámí'ini, ajta á'iyen Dios rá'axijte'en. Ayee pu che'atá na'a 'een tí a'íjn Ciríistu'u se'íj na'a huataújmuai'ivejtaca'a huá'a jetze me'ecan í teite tí ij huá'ari'i í mej jín mu'ití auteájturaa í Dios jemi. Ajta, a'íj pu ajtahua'a huatase'íjre'esin huá'a jemi í mej

a'ujca'anéecan jín rachú'leve'e. Capu ché'e puaíjtzi hua'utá'asin a'íjna jíme'e í mej jín á'atura í teite sino a'íi pu icu hua'irátuaasin.

10

Capu ri'iri ti a'ín niuucari í mej jín tí'ajta ayén hua'unajmire'en í teite

¹ Ajta a'ín í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu'u na'a 'een tǵ ciénime'ara'an tǵ na'a ti í'ixi'epi'in ti ayén teja'uré'enejsin. Capu a'ín pú'een a'íjna ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í Dios jemi. Ajta, a'iné ayée pu ruxe'leve'e mej miyen che'atá mena'a tiu'utámuaí'ivejta tǵ na'a seǵ nine'ira'a jíme'e, a'íj pu jín capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ín niuucari ayén hua'unajmire'en a'ímej í mej jemin ajteáxiiri í Dios jemi.

² Na'ari caí, ti pua'a pí na'a, ¿ni qui mecaí raatapuá'ajtanche'e mej miyen tiu'utámuaí'ivejta? Jee xaa ne'u, a'iné ti pua'a miyen tihua'utá'uuni'irache'en í mej jín auteájturaa í Dios jemi, camu ché'e miyen ra'utámua'aréerejche'e mej ti'itǵ jín auteáturan.

³ Mí ajta, ayée mú me'íjna jín ra'utámua'aree tǵ na'a seǵ nine'ira'a í mej jín Dios jemi auteájturaa me'íjna jíme'e mej miyen tí'imuaí'ivejtaca. ⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné capu ri'iri ti ayén a'íjna jín tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'íjna jíme'e í hua'axuure'e a'ímej í tuuru'use, majta a'ímej í caurasi. ⁵ A'íj pu jín, tǵ'ij a'ín Círístu'u yen huataseǵre íiyen chaanaca japua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tǵjín:

Capej piyen raataxǵ'leve nej ti'itǵ tiu'utámuaí'ivejta na'ari nej ti'itǵ tiu'utátuiire'en mú'etzi jemi, sino ayée pej rǵ'i náaruu í nej ratéhua'ira'a.

⁶ Capu a'atzu mua'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuaí'ivejta mú'etzi jemi í mej hua'uteátaj na'ari

í mej miyen tiu'utátuiiri'í mú'etzi jemi a'íjna jíme'e í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi.

⁷ Netǵ'ij ni niyen tiu'utáneixaa yee:

“Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'leve'e, mú'ee, mi pej Dios pú'een, a'ij ti neetzi jíme'e té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti jírí'í.”

⁸ Amuacaí pu ayén tiu'utaxájtaca'a yee ti Dios caí ra'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuaí'ivejta na'ari mej ti'itǵ tiu'utátuiire'en í jemin. Ajta yee ti caí raataxǵ'leve mej miyen tiu'utámuaí'ivejtaca'a í mej hua'uteátaj nusu mej me'íjna jín tiu'utámuaí'ivejtaca'a me'íjna jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Naími'í tǵ na'a mej miyen tí'imuaí'ivejta, ayée pu tihua'uta'aíj mej miyen huárini a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹ Ajta á'iyen ayén tiu'utaxájtaca'a tǵjín: “Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'leve'e mú'ee, mi pej Dios pú'een.” Ayee pu huataújmua'a a'íjna ti raataxájtaca'a ti a'ín ari ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacaí huatétuihuaca'a ti ij raateájtuaani í tu'uvé'eteajti. ¹⁰ Ajta, a'iné ayén ruxǵ'evi'ira'a jín mú a'uvé'emej, a'íi pu ajta ayén tu'iráavi'iti tǵ na'a rusén jíme'e a'íjna jíme'e ti ayén huataújmuaí'ivejtaca'a í rutevij jíme'e a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

Círístu'u pu ayén tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi

¹¹ Ajta ja'atǵ ti na'a ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi, ayée pu nain tǵjca'ari tzajta'a tí'ivaire'e a'íjna jíme'e í ti jín tira'íjca. Ja'anáj ti na'a ayén che'atá na'a tí'imuaí'ivejtaca, a'íjna ti caí ti'itǵ vaire'e ti ij tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹² Mí ajta a'ín Círístu'u, tǵ'ij ayén seǵ na'a tiu'utámuaí'ivejtaca'a ti ij ayén tihua'utá'uuni'í tǵ na'a rusén jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'íi pu a'uun a'ujyeǵxi ri'irínta'a í Dios. ¹³⁻¹⁴ Aj pu'í a'utéjche ti raachú'leve'en asta na'a caí temua'a naa tihua'utémua'itín naíjmi'ica í mej rájcha'íire'e, a'iné seǵ pu jín í muai'ivéjri, ayén hua'unajmire tǵ na'a rusén jíme'e a'ímej í ti hua'iráavi'iti. ¹⁵ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu che'atá na'a ti'ixa itejmi jemi. Amuacaí pu ayén tiu'utaxájtaca'a tǵjín:

¹⁶ Ayee pu ti'ixa í tavástar'a ti jíme'en yee:

A'ii pu a'ín pú'een í niuucari

í nej jín te'atánratziiri'i huá'a jemi

tí'ij te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze.

Nee nu niyen hua'utá'asin mej mi miyen ra'utámua'aree í ru tzajta'a

í niuucari í nej jín tí'ajta.

Neajta nu niyen raateátuaasin ne'íjna í niuucari

í huá'amua'atziira'a jetze.

¹⁷ Ajta ayén ti'ixa tíjín:

Canu ché'e ra'utámua'areeri'i

í mej jín neetzi jemi auteájturaa

na'ari í mej jín a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a.

¹⁸ A'íj pu jín, camu ché'e miyen tí'imuai'ivejtaca me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'iné Dios pu ari tihua'utá'uuni'iri'i.

Mej nu'u te'utáviicua'i

¹⁹ Ajta íjii, ne'ihuaamua'a, ayée pu ti'itá'aca tej ti taxiéehua te'uun a'uteárute teyujta'a a'u ti Dios e'irájca a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ra'iráaxire í ruxuure'e ta jetze me'ecan.

²⁰ A'íj pu jín ayén jéjcuacan jín taatájuyete í tej japuan huajú'un tej ti teajta já'ita'a a'uteárute a'u ti e'ecáaviij a'íjna í cíxuri tej ti te'uun tzajta'an ruurican jín huateáturan te'íjna jemi a'íjna jime'e ti rujíme'en huataújmua'i'ivejtaca'a. Ajta a'ín í cíxuri, yee pu huataújmua'a í tévira'an a'íjna í Jesús. ²¹ Ajta, íjii pu ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í jemin ta jetze me'ecan í tej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

²² A'íj pu jín, tiché'e tiyen vejli'i ajteáxiire í jemin tetíj teite í tej tzáahuati'ira'a jín urarí'en seijre'e í ta tzajta'a. Tiché'e taxiéehua jemin ajteáxiire te'íjna jime'e tej tiyen rá'atzaahuate'e ti ayén ti'ayajna ti a'ín Dios rí'i titaatá'asin a'íjna jime'e ti a'ín Círíistu'u ari taaté'íiraxi í taxiejniu'uca jetze tej ti caí ché'e ra'utámua'aree í tamua'atziira'a jetze a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Nain pu jín icu, taaté'íiraxi í ta jetze.

²³ Tiché'e tiyen te'íjna jín te'utáviicua'i tej teuj tiyen té'atzaahuate'e a'ij tej teri tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í tej rachú'leve'e. Ché'e caí ti'itíj ayén ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti caí ché'e té'atzaahuate'e í Círíistu'u, a'iné a'íi pu caí ja'anáj ti'itíj jín até'itzaara ti runiuuca jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi. ²⁴ Tiché'e tiyen huárini tej ti ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij tej ti huátaxe'leve'en, teajta tiyen huárini ti x'epi'ín jime'e.

²⁵ Tiché'e caí raxiéehuata tej tiyen caí ché'e e'etítase'irihua'an a'ij mej tí'ijri'ire í seica, sino tiché'e jaítze'e ca'aníjra'a huatáta'an tej ti tiyen rí'i ti'ihuátaxe'leve'en tetíj ta'ihuaamua'a te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti a'ájna xicáara'an jetze ari teja'uré'enejsin.

Mej nu'u caí ché'e a'ij pua'a ti'itíjcha'íi

²⁶⁻²⁷ Mí ajta, ti pua'a tiyen taxí'evi'ira'a jín teuj tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'íi tetí'ij teri ráamua'areeri'i a'ij ti tirá'axa a'íjna jetze í yu'uxari ti tzáahuati'ira'a jín té'axa, capu ché'e tí'itaci'iti seij í muai'ivéjri í ti jín Dios titaatá'uuni'i, sino a'íi pu'u xaa ayén tí'itaci'iti a'íjna ti tziíni'ire'e, ti a'ín Dios puajítzi jín taatá'asin. Huápi'i pu puajítzi jín hua'utá'asin a'ímej í mej rájcha'íire'e. Ayee pu a'íjna jín huá'aruuren tíj tajj ti nain jín tí'ita'iraca a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'í.

²⁸ Jíme'en a'íjna í niuucari ti ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a hua'apua, na'ari huaíca meti'iseíiraca'a ti ja'atí ayén ti'itíj jín auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'ajta, ti pua'a miyen raataxáj yee a'íi pu ti'itíj jín auteájturaa, camu ché'e rá'ancu'uvajxi'isin, sino méjje'icatan. ²⁹ Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati ti pua'a mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Jéihua pu huápi'i jaítze'e puajítzi jín tiraatá'asin a'íjna jime'e ti a'íjna í ja'ati ayén raatéxiehuataca'a a'íjna í xúure'e ti jín raaxí'epi'íntare a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, ti ajta jín Dios ru'iráavi'iti. A'íj pu ajta jín raataniú'ucaste a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³⁰ Ayee pu té'eme, a'iné tu'uri ramua'ate a'íjna ti ayén raataxájtaca'a tijn: "Ayee pu tí'ineci'icipua ineetzi nej ni puaijtzí raatá'an ne'íjna í ja'ati." Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijn: "Tavastara'a pu huá'axijte'en í ruteítestemua'a."

³¹ Jee xaa ne'u, jeíhua pu huápi'i tziíni'ire'e ti Dios ti i'irúuri ayén ra'uxijte'en seíj ti a'ij pua'a ti'itíújcha'íi í jemin.

Ruxe'eve'e mej nu'u te'utáviicua'i

³² Setá'aj ra'utámua'aree a'ij ti éeni'ici'e seijre'eca'a a'ájnámua, set'íj amuacá ra'an-curé'a se'íjna í tavástara'a. Aj xu si te'utáviicua'iri'i se'íjna í sej jín huáviicua'ire. Jéihua xu rajpuaijtzica'a. ³³ A'ájnámua ne'u mú miyen amá'uxieehuari'iri'i, meti'iseíiraca'a í teite. Majta, a'ij mú pua'a amuáaru. A'ájnámua ne'u, mú'een xu seajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í seica, í mej miyen che'atá mena'a rajpuaijtzica'a, a'iné naími'i xu ru'ihuaamua'a pú'een.

³⁴ Mú'een xu huá'ancu'uvajxi a'ímej í mej aiteánami'ihuaca'a. Seajta siyen se'íjna jín huataújtemua'ave temua'a naa matí'ij miyen tejamuá'ari'iri'i í sej tí'ijcha'íica'a. Ayee xu 'een jín siyen huataújtemua'ave, a'iné xu'uri ramua'areereca'a rujímua'a sej siyen tí'ijcha'íi í Dios jemi se'íjna ti tejá'amua'a ti jaítze'e r'len, ti ajta ayén seíire'e a'ame tijn na'a rusén jime'e.

³⁵ A'íj pu jín, caxu yá'ujipuan í sej a'ujca'anécan jín rachú'eve'e, a'iné jeíhua pu huápi'i tejá'amuaci'iti a'íjna jime'e sej siyen te'utáviicua'iri'i. ³⁶ Jee xaa ne'u, ayee pu ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'i, sej si seajta siyen huárini a'ij ti a'íjn tí'ijxe'eve'e ti i ayén tejamuá'aci'iti a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi.

³⁷ Ayee pu'u na'a, a'iné capu a'atzu á'ateeri a'ij ti té'eyu'usi'i tijn:

A'íjna ti yé uvé'enejsin,

a'íi pu xaa huataseíjre'esin.

Capu ché'e á'ateeri.

³⁸ Ajta a'íjn ti ri'éene'ecán jín huateájturaa ineetzi jemi,

a'íi pu a'íjna jín ruuri a'ame

a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e.

Mí ajta, ti pua'a a'íjn caújxieehuata,

capu a'atzu na'aranáache a'ame yú ne tzajta'a.

³⁹ Mí teajta iteen, catu huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej miyen caújxieehuataca, a'íime í ti Dios hua'antipua'ajte'esin. Catu xaa ne'u, sino teen tu huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej té'atzaahuat'e, a'íime í ti Dios hua'irátuaasin tijn na'a rusén jime'e.

11

A'íime í mej té'antzaahua

¹ Ayee pu tí'een tej tiyen té'atzaahuat'e, a'íj tu jín tiyen ramua'aree ti ayén té'eme a'íjna í tej jín tí'ichu'eve'e. A'íj tu ajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna í tej caí rasise'i.

² A'íjna jín mej té'antzaahua a'íime í mej mejm'i seijre'eca'a í tavaújsimua'aci'i, a'íj pu jín Dios ayén r'íi tihua'utéxajtaca'a.

³ A'íjna jín tej té'atzaahuat'e, a'íj pu jín ayén titá'amitíejte'e ti naíjmi'i tijn na'a íjii ti tí'iseijre'e, ayee pu 'een jín huataseíjre a'íjna jime'e ti caí seijre'eca'a, a'iné Dios pu ayén raataxájtaca'a.

⁴ A'íjna jín ti ayén té'antzaahua a'íjna í Abel teecan, a'íj pu jín ayén tiu'utámua'i'ivejtaca'a í Dios jemi tí'itíj jime'e ti jaítze'e ri'éene'ecán jín seijre'eca'a í Dios jemi caí a'íjna ti jín tiu'utámua'i'ivejtaca'a a'íjna í Caín teecan. A'íj pu jín Dios ayén jime'en tiraataxájtaca'a ti a'íjn Abel ri'éene'ecán jín huateájturaa í jemin a'íjna jime'e ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín tiu'utámua'i'ivejtaca'a. Ajta a'íjn í Abel, a'íi pu xaa huamí'i. Mí ajta, aúche'e pu tí'ita'ixaate'e a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁵ A'íjna jín ti té'antzaahua a'íjna í Enóc, a'íj pu jín Dios ayén ya'uví'iti u ta japua ti ij caí ráaci'iti ti huámí'ini. Majta í seica, camu mé'e yá'uteu a'íjna jime'e ti Dios ya'uví'iti. Ayee mú jime'en tiu'utaxájtaca'a ti nu'u ra'aránajcheca'a í Dios a'ij ti ti'itíújcha'íica'a.

⁶ Ajta ti pua'a ja'atí caí té'atzaahuat'e, capu a'atzu rí'írí ti a'ín ja'atí ayén huárini a'ij ti tira'aráanajche í Dios.

Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti vejlí'i ajteáxiire í Dios jemi, amuacá pu ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén té'antzaahuat'en ti Dios seijre'e, ajta ti a'ín Dios ayén rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej a'ujca'anécan jín rahuaahuau.

⁷ A'íi pu ajta té'antzaahua a'íjna í Noé teecan. A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraatániu'uche a'íjna jime'e ti nu'u ayén teja'uré'enejsin, aj pu'i a'ín Noé rá'antzaahua, ajta á'iyen raatétaahuaca'a a'íjna í canuuhua'a ti ve'ée, tí'ij ajta jín hua'utévai í ruteftestemua'a mej mi caí huácu'iini. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu hua'utá'a a'ímej í mej íiyen japuan seijre'eca'a í chaanaca mej ráamua'aree mej caí xí'epí'ín rijcaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu tiraací'i a'íjna í Noé teecan tí'ij ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁸ Ayee pu che'atá na'a té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan. A'íj pu jín ayén ra'ará'astijre tí'ij Dios ayén raata'íteca'a ti a'uun á'ura'ani a'ujna a'u ti yé'eci'iti. A'íj pu jín, a'ín caí ramua'areereca'a a'u ti á'ume, a'íi pu a'uun á'uraa. ⁹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íi pu á'ucatii a'u ti caí é'eme'ecan, a'ájna seíj chuéjra'a japua ti jime'en Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén yé'eci'iti. A'u pu á'ucatii navij chí'ira'a jete a'íjna jamuan í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan, í ti huá'a jemi Dios ayén che'atá na'a a'íjna jín te'ataújratziiri'i ti ayén tihua'uci'iti tíj ajta tí'ijci'iti a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ A'íj pu jín ayén huaríj a'iné ayée pu tí'ijchu'eve'eca'a ti a'uun a'uteárute a'ájna chajta'a ti caí ja'atí ja'anáj raté'uuna a'íjna jime'e ti Dios ruseíj ráasiimua'a a'ij ti seíire'e a'ame, ajta rá'ajtaahuaca'a.

¹¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Sara teecan, a'íj pu jín Dios ayén tiraatá'a ti ayén pa'ari'i huataseíjre'en í jetzen, capu amín a'ij ti ari huápi'i ucaristaca'a. Ayee pu a'íjna jín ayén tiraací'i a'íjna jime'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén araúratejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i. ¹² A'íj mú jín miyen airáane mu'ití me'íjna jetze seíj ti ari á'ame'erejca'a. Ayee mú mu'ití huataseíjre í yaújmua'ame'en matíj mena'a pua'amé í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseijre'e, nusu matíj majta miyen ará'aseca'a tíj í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'leve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ayee mú mu'icáa ti caí rí'írí ti ja'atí hua'uté'itien.

¹³ Naími'i a'íime mej caí xi ra'ancuré'aca'a me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e mej té'antzaahua, a'íi mú huácuui. Cu xiee mu'uri a'ímuá raseíra, majta a'ímuá a'uté'uu maraatateújte me'íjna ti tihua'aci'iti a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée mú majta me'íjna jín tiraataxájtaca'a yee mej caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, majta ca'aníjra'a jín u e'eráaci í ruche.

¹⁴ Ajta, ti pua'a miyen tí'ixajta í teite matíj a'íime, ayée pu huataújmua'a a'íjna í mej miyen tí'ixa tíjín mu'uri seíj chuéjra'a úhuhuaumen a'u mej a'uté'en. ¹⁵ Ajta a'íjna í seíj chuéjra'a í mej nu'u rúhuhuaumen, capu a'ájna pítejá'arici a'u mej u e'eráaci, a'iné ti pua'a miyen ra'utámua'aréerejche'e me'íjna í chuéjra'a í mej japuan e'eráaci, ayée pu rí'írístaca'a mej huaré'eci'inejche'e.

¹⁶ Mí majta a'íime, mu'uri miyen raxí'eve'eca'a mej a'uun a'uté'en seíj chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín seíj chuéjra'a mú úhuhuaumen ti ta japua é'eseijre'e. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e í Dios mej miyen raatámua'ati tíjín huá'a Dios pu pú'een, a'iné a'íi pu ari rí'i ráaru seíj chajta'a a'u mej a'uteáturan tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷⁻¹⁸ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan, a'íj pu jín tí'ij Dios ayén raatéseij, a'íi pu raatámua'í'ivajtaca'a í ruyauj a'íjna í Isaac teecan. A'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín te'ataújratziiri'i í Dios, a'íi pu ajta ayén titaúura'acare'e ti raatámua'í'ivajta í ruyauj ti seíj na'a pú'een, ti ajta jime'en Dios ayén raataxájtaca'a tíjín: "Naími'i í mej a'iránejsin mú'eetzi jetze, ayée mú raatámua'atzi tíjín huá'aya'upua pu pú'een a'íjna í Isaac."

¹⁹ A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a a'íjna í Abraham ti a'íin Dios raayí'itihua'a ti hua'ajjájpuan a'ímej í teteca í mej meri huácuui. Ajta, t'íj Dios ayén raatátui í yaujra'an, ayée pu tiraatámítiejte ti a'íin Isaac a'itáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

²⁰ A'íjna jín ti mé'e ajta té'antzaahua, a'íjna í Isaac teecan, a'íj pu jín ayén rájhuaviiri'í í Dios ti a'íin rí'í tihua'uteájtuaani mejca'ihuáyee í yaújmua'ame'en a'íjna í Jacobo teecan, ajta a'íjna í Esaú teecan.

²¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Jacobo teecan, a'íj pu jín t'íj ari á'ame'erejca'a, aicaújtuta japuan í ru'itzfj, rí'í tihua'uteájtuaa seij ajta seij í yaújmua'ame'en a'íjna í José teecan. A'íi pu ajta raná'amiche'e í Dios.

²² A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í José teecan, a'íj pu jín, t'íj ari vástacira'itaca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e mej nu'u miyen huiráaju'un a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a mej mi seij chuéjra'a japua a'uté'en. Ajta pu ayén tíhua'uta'aíj a'u mej téje'evá'anan í tí'icariira'an.

²³ A'íjna jime'e mej té'antzaahua í vaújsimua'ame'en a'íjna í Moisés teecan, a'íj pu jín, t'íj huanú'ihuaca'a, a'íi mú raaté'avaataca'a huaíca máxcira'i jime'e a'iné ayée pu tihua'amitiejte'eca'a ti naa seijre'eca'a a'íjna í pa'ari'í. Majta, camu raatátziin a'íjna í ti jín tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í rey mej nu'u huá'ucui'ini í ti'irí mej teteca.

²⁴ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Moisés teecan, t'íj ari vástaca'a, capu huataúra'a mej miyen raatámua'ati tíjín yaujra'an pu pú'een a'íjna í 'íta'a í rey ti rape'eri. ²⁵ Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti ayén rajpuaíitzi á'ara'ani a'ímej jamuan í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, capu a'atzu ra'aránajcheca'a ti ayén a'atzu á'atevi'in huataújtemua'ave'en a'íjna jime'e ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi.

²⁶ Ayee pu tirá'amitiejte'eca'a ti ayén jaítze'e ratéva'iri mej miyen tirá'uxieehuari'í Ciriistu'u jetze me'ecan caí ti ayén tiratéva'iri tíj na'a ti huápi'í tí'ijnajche í mej tí'ijcha'íi a'íime í mej tí'ajjtaca'a a'ujna u Egipto. Ayee pu 'een jín ayén rachú'eve'eca'a a'íjna ti tí'iraci'iti í Dios jemi.

²⁷ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'uun pu e'erájraa u Egipto. Ajta, capu raatátziin ti pua'a jéhua huápi'í huataniú'ucan a'íjna í rey, sino temua'a pu te'utáviicua'iri'í. Cu xiee ti cuj a'ímuá raseíreca'a a'íjna í Dios ti caí seijre'e.

²⁸ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íj pu jín ayén te'ará'aste a'íjna xicáara'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'í. Ayee pu 'een jín ra'ajtépitjiraxi xúure'e jime'e ti i caí ayén tihua'uci'iti a'íjna ti huá'acui'ini a'ímej í mej anáaté'ee huanúnu'ihuaca'a.

²⁹ A'íjna jime'e mej té'antzaahua í teite, a'íj mú jín miyen antacj í jaj japua ti ve'ée ti ayén téja'arjtehuaa tíjín Jaj ti Pa'u. Ayee mú japuan antacj tíj chuej ti huáchi. Mí majta, a'íime í mej Egipto é'eme'ecantaca'a, matí'ij miyen raataxí'eve mej miyen che'atá mena'a huárini, matí'ij mi auujámij.

³⁰ A'íjna jime'e mej té'antzaahua í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'íj pu jín matí'ij meri aráhua'apua xicaj pua'amé ataúnajcheca'a a'ujna chajta'a, aj pu'í á'avatzi í jaxu'u í ti jín ré'enami'ihuaca'a a'ujna chajta'a, u Jericó.

³¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íta'a ti huá'ajjive'eca'a mej mi jamuan ji'ipite'e, a'iné a'íi pu temua'a naa hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej miyen te'uhuaré'ixi'ere'en í chajta'a, a'íj pu jín caí huamí'í huá'a jamuan í mej caí ra'ará'astijre í Dios.

³² ¿Tí'itájni neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Capu tí'ici'ipe nej niyen tejámuaatá'ix-aate'en a'ij mej huarj a'íjna í Gedeón teecan, ajta a'íjna í Barac teecan, ajta a'íjna í Sansón teecan, ajta a'íjna í Jéfté teecan, ajta a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Samuel teecan, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

³³ Ayee mú hua'utéemua'iti a'ímej í mej títetaté'eca'a í rey jime'e seij chuéjra'a japua, majta rí'í tiu'uta'aíjtaca'a, majta ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í. Majta seica miyen hua'ancáanaxi huá'ateni'itze'e í muajyéte. Matíj mena'a mej miyen huarj, ayée mú me'íjna jín huarj a'íjna jime'e mej té'antzaahua.

³⁴ Majta seica miyen ra'ujé'ica í tajj ti ij caí hua'uteátaira, majta seica huataúruu mej mi caí huá'ucui'ini. Ayee pu tihua'uruu a'ímej í mej caí rucacá'anejca'a. Ca'aníjra'a pu xaa hua'utá'a mej mi miyen huateújca'anen temua'a naa. Matí'ij mi miyen hua'utéemua'iti matíj mena'a mej jín huané'use, majta hua'utamuári a'ímej í xantaaru'u í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ³⁵ Majta a'íime í 'uuca, ayée mú majtáhua'a hua'ancuré'evi'iti í ruteíttestemua'a í mej majtáhua'a aitacíj huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

Majta seica, ayée mú rajpuaítzi muá'araa me'íjna jíme'e mej caí hua'atá'acare'e mej hua'irájtuuani a'u mej hua'iteáana. Ayee mú 'een jín huaríj me'íjna jíme'e mej miyen rachú'eve'eca'a mej majtáhua'a huatarún mej mi me'uun ruuri a'uteáturan seij chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. ³⁶ Majta seica miyen rajpuaítzi muá'araa me'íjna jíme'e mej huá'uxieehuari'iri'i nusu mej hua'utéevajxi na'ari mej hua'anáji'ici'exi cadeena jíme'e na'ari mej hua'itéanajxi.

³⁷ Ayee mú majta huá'uruu. Mehua'uteátu'asixi tetej jíme'e. Majta já'ita'a hua'utavejchixi. Majta huá'ucuii chun jíme'e ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Ayee mú 'eene'en tí'itéchejca'a me'íjna jíme'e í hua'anavij í cáne'axi nusu í hua'anavij í caurasi. Camu a'ij tí'ijviicua'iraca'a. Jéihua mú rajpuaíjtzica'a. Majta a'ij mú pua'a tihua'ajcha'íica'a. ³⁸ Camu huatéechi'ica'a: a'u ti na'a mú á'ujujhua'ane'eca'a, a'u ti caí é'e tí'itiitaca'a, majta a'u ti a'ujíime'eca'a. Majta a'úu mú é'echejca'a a'u ti é'eteasta'a, majta me'újna cuunísta'a, ajta a'u ti na'a ti huacúunijmee tíj na'a íiyen chaanaca japua.

Mí majta a'íime, jeíhua mú huápi'i jaítze'e tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mecaí a'ímej í mej caí huá'axe'eve'eca'a. ³⁹⁻⁴⁰ Dios pu ayén rí'i tihua'uteájtuaa naíjmi'ica a'íjna jíme'e mej té'antzaahua. Mí majta a'íime, camu xi ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jíme'e ti Dios ari titaaxí'epi'íntari'iri'i itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en ti a'ín ayén téjmi jamuan hua'unajmire'en a'ímej.

12

A'ij ti ye'í rí'i tí'itiújcha'íi a'íjna ti Círíistu'u jemi seijre'e

¹ A'iné jeíhua mú ta jemi huaté'uu í mej tí'iseij, tiché'e tiyen raatéxieehua te'íjna jíme'e ti ayén tamuári'eriste'e, tiché'e teajta raatapuá'ajta te'íjna í tej jín até'itzaara í Dios jemi, te'íjna ti ja'anáj ti na'a tatéji'iqui. Tiché'e tiyen te'utáviicua'i temua'a naa tej ti xí'epi'ín rijca te'íjna jíme'e í ti jín Dios titaajca tej ra'antipuá'ajte'en íiyen chaanaca japua.

² Tiché'e temíjna jetze arátaca'anen í Jesús, a'íjna ti amuacá taatasejrate a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. A'íi pu ajta ayén taanaíjmire'en í Dios jemi a'íjna jíme'e tej tiyen té'antzaahuaten. A'iné a'íi pu ayén ramua'areereca'a ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti jín huataújtemua'ave, a'íj pu jín ayén rá'uviicua'iri'i mej rá'utatan í cúruu jetze. Capu jetzen ruxe'eve'eca'a mej miyen me'íjna jín puaíjtzi raatá'an ti ayén ratatévi'ira'aste'eca'a. Ajta íjii, án pu e'ecájca rí'íríinta'a a'íjna í ípuari a'u ti japuan Dios e'ecájca.

³ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti a'ín huaríj ti ayén te'utáviicua'iri'i temua'a naa a'ímej í mej jeíhua huápi'i rájcha'íire'eca'a í Dios jemi. Setá'aj siyen se'íjna jetze ra'utámua'aree sej si caí cua'ana, ti i caí utévatzíin í a'amua tzajta'a. ⁴ Caxuu xi siyen á'aviicua'ire ajta sena'a caí ra'iráaxire í á'amuxuure'e se'íjna jíme'e sej se'íjna jamuan á'aviicua'ire'e tíj na'a ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi. ⁵ Seajta siyen ya'uhuá'axi se'íjna í niuucari ti jín Dios ayén ca'aníjra'a ámuatá'aca, tíj hua'atáata ayén tihua'a'ixaate'e í ruyaujmua'a tíjín:

Niyauj, capej rá'axieehuata

ti tavástara'a ayén tí'imua'itíiii,

capej pajta piyen axieemiste'e

ti pua'a a'ín puaíjtzi muaatá'an.

⁶ Capej xaa ne'u piyen huárini,

a'iné tavástara'a pu ayén tí'ira'itíiii

a'íjna ti raxí'eve'e,
ajta ayén puaíjtzi ratá'aca ja'atí ti na'a
ti ayén ra'ancuré'evi'iti tǎj ruyauj.

⁷ Ruxe'leve'e sej siyen te'utáviicua'i aliné Dios pu á'amua'itii. Ayee pu che'atá na'a á'amuaruure tǎj seǎj teáata'a ayén huá'aruure í ruyaujmu'a. Ja'atí ti na'a ti ya'upuáara'an pú'een ayén tihuá'itiii í ruyaujmu'a a'achú mej pua'amé. ⁸ Tí pua'a ayén tihuá'uci'iti matǎj mena'a pua'amé í mej yaújmu'a'ame'en pú'een ti huá'aya'upua ayén tihuá'itiii, ajta ti pua'a ja'atí caí ayén tejá'amua'itiii, a'íj xu jín caí yaújmu'a'ame'en pú'een, sino a'íime xu pú'een í mej chá'a mena'a huanúnu'ihuaca'a, í mej caí tíya'upua.

⁹ Ajta i'í, naími'í tu tetǎj tena'a pua'amé tiyen tíya'upuaca'a, teajta tu tiyen huá'astijre'eca'a te'íjna jime'e mej titá'itiiiri'í. A'íj pu jín, jeíhua pu jaítze'e ayén tiraavǎjte'e tej tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna í tayá'upua ti rusén jín seijre'e, tej ti jemin ruuri tá'ara'ani. ¹⁰ A'íime í tayá'upua, ayée mú a'atzu mena'a a'ateevi'í miyen titaatá'itiiiri'í a'íj ti tihua'aránajcheca'a.

Mí ajta a'íin Dios, ayée pu 'een jín ayén tí'ita'itiii ti ij rǎ'í táaruuren, tej ti tiyen urarǎ'ene'acan jín huateáturan tǎj ajta a'íjna. ¹¹ Jee xaa, capu naa tiu'ase ti pua'a aj tí'ita'itiiira, sino teen tu rajpuaíjtzi. Mí ajta, tí'íj ajtahua'a rǎ'í titaatépu'a'ajte'en tej ti rǎ'í tí'itacha'í tá'ara'ani te'íjna jime'e ti ayén titaatá'itiiiri'í a'íjna jime'e í tej rajpuaíjtzica'a.

Mej nu'u caí ti'itǎj jín auteáturan

¹² A'íj pu jín, setá'aj huateújca'anen. Caxu siyen seijre'e tǎj ja'atí ti ruxiéemiste'e, ti caí rucan'é í rumuájca'a jetze, ajta rutunúj jetze. ¹³ Setá'aj rǎ'í huaújruren nain jime'e sej si temua'a naa titeejú'un í Dios jemi, sej si caí ché'e a'íj pua'a huatzúna'iche'en, sino sej si huarún temua'a naa. ¹⁴ Setá'aj se'íjna jín tiu'utatése'en sej ruxiéehua naa tí'iteseijre'e naíjmi'lica jemi í teteca. Setá'aj seajta sej siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í a'amua tzajta'a, a'iné ti pua'a ja'atí caí ayén urarǎ'ene'e í ru tzajta'a, capu ja'anáj raseijran í tavástara'a.

¹⁵ Caxu raatá'acare'en ti seǎj mú'een ayén ti'itǎj jín auteáturan ti ij caí ché'e Dios ayén rǎ'í tiraatá'an. Rǎ'í xu'u mú'een ti caí ayén huataseijre'en mú'ejmi jemi ja'atí ti ayén seicié á'amuaruuren ti ij ayén tejamua'ítziite'en, ti ajta ayén ca'anǎjra'a hua'utá'an jeíhua í teite mej mi miyen ti'itǎj jín auté'ítzen í Dios jemi.

¹⁶ Rǎ'í xu'u seajta, tí'íj caí ja'atí ayén tiu'ujxana'acira'ate na'ari raatéxieehua a'íjna ti Dios raateájtuaa itejmi jemi tǎj a'íjna í Esaú. A'í pu ayén ráatuaa a'íjna ti raci'ití'iche'en, ti á'are'ara'an pu'éene'e a'íjna jime'e ti Israel jetze ajtème'ecan. A'í pu ajta a'íin pu'éene'e ti amuacaí huanú'ihuaca'a. Ajta ayée pu 'een jín ráatuaa a'íjna jime'e ti huatá'icuataca'a.

¹⁷ Seajta seri ramua'aree a'íj ti tel'irǎjraa. Tí'íj ajtahua'a ayén raataxí'eve ti ayén tí'iraci'iti a'íjna ti jín Dios ayén rǎ'í tiraateájtuaani, ayée pu raaré'iteca'a a'íjna í ya'upuáara'an. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti caújxieehuata. Capu amín a'íj ti ajta ruyeine rájhuau.

A'íjna í jirí, í Sinaí, ajta í seǎj í Sión

¹⁸ Ajta, caxu siyen che'etá sena'a ajteáxiireca'a í Dios jemi matǎj a'íime í mej me'uun a'atanéj jirí jetze a'u ti caí hua'utá'a mej japuan á'ujjuhua'ane'en, a'u ti jetzen jeíhua á'ataaca'a, a'u ti a'utíca'aca'a. Huápi'í pu xaa huatíca'acaa, ajta jé'ecan mú viiyeca'a japuutzari jime'e. ¹⁹ Ajta ayén ja'atí ucájjihuaca'a trompeeta jetze. Aj pu i seǎj ayén tiu'utaxájtaca'a. Huápi'í pu tziín'ire'eca'a í ti namuajre'eca'a. A'íj mú jín miyen tirájhuaviiri'í í teite ti a'íin caí ché'e ayén tihuá'a'ixaate'e.

²⁰ Ayee mú huarǎj a'iné camu a'atzu rá'aviicua'ireca'a me'íjna ti ayén tíhua'uta'aíj tíjín: "Tí pua'a ti'itǎj ayén japuan á'uche'ecane'en í jirí, capu amín a'íj ti'itǎj ti pírici, setá'aj siyen raateátu'asixi'in tetej jime'e." ²¹ Jee xaa ne'u, huápi'í pu tziínisi'í seijre'eca'a í ti raaseíj a'íjna í Moisés teecan. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Nénvivej ne'íjna jime'e nej tí'itziine'e."

²² Mí ajta, caxu siyen se'újna ajteáxiireca'a, sino se'j xu'u jetze, a'íjna í jírí ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión, a'u ti é'eseijre'e a'íjna í chajta'a a'u ti á'uca í Dios ti ruuri, a'ujna u Jerusalén ti júte'e é'eseijre'e. A'uu mú majta e'etiújseire mu'iití í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'újna tiú'uyesten. Majta ayée mú pua'amé ti caí rí'írí ti ja'atí ayén hua'uté'itien a'achú mej ará'ase.

²³ Mú'een xu seajta huá'a jamuan ajteáxiireca'a í mej miyen e'etiújseire me'íjna jíme'e ti ayén che'atá tihua'aci'iti tíj ayén tiráaci'iti a'íjna í yaujra'an ti amuacá huanú'ihuaca'a. A'íí mú majta meri á'ayu'usi'i me'újna u ta japua. Seajta mú'een, ayée xu jemin ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti huá'axijte'e í teite. A'ii pu a'íín pú'een í Dios ti naíjmi'ica tí'ajjte'e.

Mú'een xu seajta huá'a jamuan e'etiújseij í huá'axiejniu'uca a'ímej í teteca í mej urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi, a'ííme ti ajta Dios hua'unajmire.

²⁴ Xu'uri seajta ajteáxiireca'a se'íjna jemi í Jesús, a'íjna ti ayén raaxí'epi'intare a'íjna jíme'e í niuucari ti jaítze'e rí'en, ti ajtahua'a jín te'ataújratziiri'í í Dios. Ajta a'íín í xúure'ara'an ti a'íín ra'iráaxire, jaítze'e pu rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi caí í ti Abel teecan yá'urie, a'iné a'íjna í ti Jesús ayén ra'iráaxire, a'ii pu a'íín pú'een í ti jín Dios rí'í titaatá'a itejmi.

²⁵ Rí'í xu'u mú'een, sej si caí siyen raatéxieehua se'íjna ti tejá'amua'ixaate'e. Jee xaa ne'u, camu huateújvai a'íímej matí'ij raatéxieehuataca'a a'íjna ti íiyen chaanaca japua tihua'utajé. A'íj pu jín, capu a'atzu a'ij huatári'iristari tej tiyen huatétavaire'en ti pua'a tiyen raatéxieehua te'íjna ti ayén tí'itajee ti júte'e é'eseijre'e.

²⁶ A'ajná'imua, a'íí pu raatáruureajxi í chaanaca tí'ij tiu'utaxájtaca'a. Mí ajta íjii, pu'uri ajtahua'a ayén te'ataújratziiri'í tíjín: “Neajtahua'a nu niyen raatáruureajxi'isin ne'íjna í chaanaca, neajta naíjmi'í tíj na'a ti é'eseijre'e u ta japua.” ²⁷ A'íjna í niuucari ti jíme'en yee “neajtahua'a nu raatáruureajxi'isin”, ayée pu huataújmu'a'a ti amuacá raatáruureajxi'isin tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a. Aj pu'í ti'ití'asin ti ij ayén huateáturan a'íjna ti caí rí'írí ti ja'atí ayén raatáruureajxi'in.

²⁸⁻²⁹ A'íj pu jín, tiché'e te'íjna jín huatátatemua'ave'en te'íjna jíme'e ti ayén tí'itaci'iti tej te'uun a'uteáturan se'j chuéjra'a japua ti caí ja'atí raayí'iti ti raatáruureajxi'in. A'íj pu jín, tiché'e teajta tiyen raná'amiche'en te'íjna í Dios a'ij ti tira'aráanajche. Tiché'e tiyen rátziihne'e ra'ará'astijre'en, a'iné a'íjna í Dios í tej rana'amiche, ayée pu 'een tíj tajj ti nain tí'ita'iraca.

13

A'ij tej nu'u tiyen huárini

¹ Setá'aj seuj huaújxe'eve'en tíj ru'ihuaamua'a. ² Caxu yá'uhua'anan sej temua'a naa hua'ancuré'evi'itin í ta'ihuaamua'a í sej caí huá'amujte a'iné matí'ij seica miyen huaríj, ayée pu te'irájraa mej caí ramua'areereca'a miyen hua'ancuré'evi'iti a'íímej í mej ta japua tí'ivaire'eca'a.

³ Setá'aj hua'utámua'aree se'íímej í mej aiteánami'í yee cumu mú'een xu seajta huá'a jamuan aiteánami'í. Setá'aj seajta hua'utámua'aree se'íímej í mej a'ij pua'a huá'aruure a'iné naími'í tu se'j tena'a jetze ajtémel'ecan.

⁴ Miché'e naími'í miyen tí'ímujca ti í'ixi'epi'in mej huanéjne'iche í teite. Caxu hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixana'acire'e í mej meri néjne'iche a'iné Dios pu xaa huá'axijte'en a'íímej í mej a'ij pua'a ti'ití'ijcha'íí, majta a'íímej í mej tí'ixana'acire'e.

⁵ Caxu siyen huataúra'an sej siyen jaítze'e raxí'eve'e í tumin secaí máaj ti'iti. Setá'aj siyen se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jíme'e sej caj tí'ijcha'íí, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástar'a tíjín: “Canu ja'anáj mé mú jaúujisin. Canu neajta ja'anáj mú ja'uhuá'axijsin.” ⁶ A'íj pu jín, rí'írí tej tiyen taxiéehua tiu'utaxáj yee:

Tavástar'a pu nevaire'e,
a'íj nu jín caí tí'itziíhne'e
a'íj mej neruuren í teite.

⁷ Setá'aj hua'utámua'aree a'ímej teteca, í mej tejamuá'itíiri'i me'íjna jíme'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'emej. Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti huá'a jemi te'irájraa sej si siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en se'íjna í Jesús matíj a'íime.

⁸ Ajta a'íin í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée pu che'atá seijre'e íjii, tíj ajta seijre'eca'a jéjcuá imuá, tíj ajta ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. ⁹ Caxu huataúra'an ti ja'atí ayén amuaacuanamuan a'íjna jíme'e í niuucari mej ché'e mena'a jín tejá'amua'itíiii ti seicié huataújmua'a a'ij tej tejamuá'itíiri'i iteen. Mí seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jíme'e ti Dios ti'itíj jín rí'i tejamuá'atá'a. Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri sej se'íjna jín sej huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jíme'e í ye'irá ti ayén tihua'áijte'e ti'itíj cua'ira mej ráacua'ani. Capu a'atzu hua'utévai a'ímej í mej me'íjna jín ra'ará'astijre.

¹⁰ Ajta ayée pu Dios raateájtuaa itejmi jemi í mej japuan tí'imua'í'ivajtaca ti jíme'en caí ayén hua'atá'aca mej jetzen tiú'ucua'ani a'ímej í mej me'uun tí'ivaire'e í inaamua jete. ¹¹ Aye pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í Jesús tíj ajta a'íin ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ayén huá'aruurejca'a a'ímej í ye'emuaate í mej hua'utámua'í'ivajtaca'a me'íjna jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi í teite. Tí'ij ari huá'ucuii, aj pu'i a'uun raatétuaacare'e í hua'axuure'e a'ujna inaamua jete. Ajta í huá'a hua'ira'a, a'íi pu a'uun raatétuaacare'e á pua'acié a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, ti ij a'uun raateátaira.

¹² Ajta a'íin Jesús, ayée pu che'atá na'a tirajpuaíjtzica'a á pua'acié í chajta'a jetze ti ij ayén rí'éene'ecán jín hua'irávi'itin í rute'testemua'a a'íjna jíme'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e. ¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen jemin ajteáxiire á pua'acié a'u tej tejmi'í a'uchéjme'ecaa tej ti tiyen che'atá tena'a te'utáviicua'i te'íjna jíme'e ti tiu'utévi'iraste'e tíj ajta a'íin te'utáviicua'iri'i.

¹⁴ Ayej xaa ne'u ayén tiraavíjte'e a'iné capu ayén raateájtuaa itejmi jemi chajta'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua ti á'ateevi'in sino teuche'e tu ráahuausin te'íjna ti ayén auj huatasejre'esin. ¹⁵ A'iné Jesús pu ayén ta japua huaniú, tiché'e tiyen ja'anáj ti na'a niuucajtze'en rí'i tiraateájtuaani í Dios jemi. A'ii pu a'íin pú'een í tej jín tí'imua'í'ivajtaca, a'íjna í niuucari í tej jín huatátatemua'ave'en, í tej teajta jín ra'utámua'aree. ¹⁶ Caxu yá'uhua'anan sej siyen rijca se'íjna ti í'ixi'epi'in, seajta siyen tihua'utévaire'en í seica se'íjna jíme'e í sej tí'ijcha'íi, a'iné temua'a pu ra'aráanajche í Dios sej siyen se'íjna jín rí'i tiraatá'acare'en a'ij sej ríci. Tij siyen tiu'utámua'í'ivejta í Dios jemi.

¹⁷ Setá'aj hua'ará'astijre'en se'ímej í mej miyen antiújmua'aree teyujta'a. Setá'aj siyen huárini a'ij mej tejá'amua'áijte'e, a'iné a'íi mú' á'amuacha'íj muá'aye'i me'íjna jíme'e sej si siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Majta mú' miyen ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e mej raatánamujriste'en í Dios a'ij mej ti'itíj jín huaríj. Miché'e miyen ruxiéehua tejamuá'atá'itíiii, a'iné capu a'atzu a'ij tejámuatéva'iri ti pua'a miyen huataújxiemiste'en me'íjna jíme'e sej muári'eri hua'atá'aca.

A'íjna ti jín ra'antipúa'ájte

¹⁸ Aye pu titá'amitíejte'e yú tatzajta'a tej nain jín xí'epi'in ríci, teajta tiyen tí'ijxe'leve'e tej tiyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íj xu jín, setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jíme'e. ¹⁹ Neajta nu niyen á'amuajee ca'anín jíme'e sej si jaítze'e siyen huárini sej rájhuavii í Dios jemi ti ij ajtahua'a naatá'an nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'utéveeca.

²⁰⁻²¹ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti rí'i tu'uhuatépu'ájte'en, ti ajta ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í tavástara'a a'íjna ti Jesús pú'een. A'ii pu a'íin pú'een ti ayén ve'ecán jín antiújmua'aree a'íjna jíme'e ti hua'acha'íi á'ara'ani í rute'testemua'a tíj seíj ti huá'a cujta'a huamé'en í cáne'axi. Aye pu éeni'ici'e seijre'e a'íjna jíme'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén raaxí'epi'intare'en a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i tíj na'a rusén jíme'e.

Ché'e a'íin Dios ayén amuaanajmire'en nain jíme'e ti xí'epi'in 'een sej si siyen huárini a'ij ti a'íin tí'ijxe'leve'e. Ché'e a'íin ayén amú'aruuren sej si siyen 'eene'en seijre'e a'ij ti tira'aráanajche a'íjna jíme'e ti a'íin Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een ayén a'amua japua huaniú. A'íj pu jín, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en tíj na'a rusén jíme'e.

²² Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej siyen rá'uviicua'i se'íjna í niuucari í nej jín ca'aníjra'a amuatá'aca, a'iné cǐj nu'u caj niyen tejámuaatá'itíiri'i. ²³ Setá'aj ráamua'aree mej meri raatátuaa í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo. Tí pua'a ca'anacan yé ra'asti, nee nu rá'avi'itín neetzi jamuan, aj nu ni a'umé'e na'ame mú'ejmi jemi tej ti naími'i amuaaséij.

²⁴ Setá'aj hua'utateújte'en a'ímej í mej nain jín antiújmua'aree mú'ejmi jemi, seajta naíjmi'ica í ti Dios huateúra'ate. Majta a'íime í mej miyun Italia é'eme'ecan, a'íi mú' naíjmi'i yé á'amuateujte'e.

²⁵ Ché'e a'íin Dios rǐi tejámuaatá'acare'en naíjmi'ica mú'ejmi. Yee pu'u xaa. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Santiago

Santiago pu huá'ateujte'e

¹ Inee Santiago, i nej tí'ivaire'e í Dios jemi, neajta ne'íjna í tavástara'a jemi, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée nu ne'íjna jetze tejá'amuateujte'e, mi sej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í teitejra'a í mej huá'a jetze airaújnejte a'ímej í huá'avaujsimua'aci'í í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, seajta mi ti Dios amuaaré'e'itixi a'u ti na'a seíj chuéjra'a japua.

Jíme'en í ja'ati ti xaa té'atzaahuate'e, ti ajta naa tirú'umua'aree

² Ti pua'a ayén tejamuáaci'iti tíj na'a a'íjna í sej jín á'aviicua'ire'e, setá'aj siyen tiú'umua'ati ti xí'epi'in 'een, setá'aj seajta se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri ramua'aree ti pua'a ayén a'íjna jín amuaaruuren ti ij Dios ayén amuaatéeseij ti pua'a siyen rá'astijre'e nusu secaí, a'íí pu ajta ayén á'amuaruuren sej si te'utáviicua'i. ⁴ Setá'aj seajta siyen r'í'í ráaruuren sej si nain jín te'utáviicua'i, a'iné set'í'ij siyen se'íjna jín huarín, ayée xu nain jín araúrastejsin í Dios jemi, seajta siyen runaíjmire'en. Capu ti'iti tejamua'utéturaate'esin.

⁵ Ti pua'a rá'aturaate'e seíj ti ij naa tirú'umua'areere a'ij ti ye'í huárini, ché'e a'íín ayén raatáhuavii í Dios. Ajta a'íín Dios, ayée pu a'íjna jín raatá'asin, a'iné a'íí pu ruxí'evi'ira'a jín jeíhua huáp'i'í tihua'atá'aca í rute'testemua'a. Ajta, a'íí pu caí hua'ajteá'axi'isin.

⁶ Mi ajta, ché'e a'íín í ja'ati ayén a'íjna tiraatáhuavii a'íjna jíme'e ti ayén ti'ayajna ti xaa té'atzaahuate'e, icu. Ché'e a'íín caí a'ij mé'e tejé'eti'ititán, a'iné a'íjna í ja'ati ti xaa a'ij pu pua'a na'a tirá'amitiejte'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ajta 'een í jaj ti aujruuréjvee í eeca jíme'e.

⁷⁻⁸ Capu a'atzu xí'epi'in mé teuúmua'aree a'íjna í ja'ati a'íjna jíme'e ti hua'apuaca jín á'ujca'ane ti ij ayén huárini. Capu a'atzu ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huárini ti'itij jíme'e. Ajta ja'ati ti ayén 'een, capu a'atzu ra'ancuré'asin í tavástara'a jemi.

⁹ Ajta a'íín í ta'ihuaara'a ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'íín a'íjna jín huataújtemua'ave'en a'íjna jíme'e ti Dios ayén jeíhua huáp'i'í r'í'í tiraatá'asin.

A'íí pu tiu'utépu'a'ajte a'íjna ti chíjteaani tí'ijcha'íí

¹⁰ Ajta a'íín í ta'ihuaara'a ti ajta chíjteaani pú'een, ché'e a'íín ayén r'í'í tiratá'acare'en í Dios a'íjna jíme'e ti ayén tirá'aci'iti a'íjna ti raatatévi'iraste'esin. A'íí pu xaa ayén che'atá na'a tiu'utépu'a'ari tíj ajta a'íjna í xuuxu'u ti tu'upi jetze xuta'a.

¹¹ Jee xaa, tí'ij u e'íjnén í xicaj, a'íí pu 'i a'íín tu'upi ayén huatéhuasin í xicaj jíme'e. Ajta a'íín xuuxu'ura'an, a'íí pu cávatzijsin. Ayee pu 'i tiu'utépu'a'ari í ti jín naa seijre'eca'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren a'íjna í chíjteaani. A'íí pu á'apua'aren nain jíme'e ti jeíhua huáp'i'í tí'ijcha'íica'a.

Ti pua'a ti'iti ayén ca'aníjra'a ti'itá'acare'en ti ja'ati a'ij pua'a huárini í Dios jemi

¹² R'í'í pu tiraatá'aca a'íjna í ja'ati ti pua'a ayén rá'aviicua'i a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi, a'iné tí'ij ari ayén te'utáviicua'i a'íjna ti jín raatamuári'eriste, Dios pu ayén tiraatá'asin a'íjna ti ayén raamuá'iti, ti ayén ruurican huateáturan a'u ti Dios é'eseijre'e tíj na'a rusén jíme'e. Ayee pu a'íjna jín te'ataújratziiri'í í Dios ti ayén hua'utá'asin naíjmi'ica a'ímej í mej miyen raxí'eve'e me'íjna í Dios.

¹³ Ti pua'a ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca seíj í ja'ati ti ayén ráaruuren a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ché'e caí a'íín ayén tiu'utaxáj yee Dios pu ayén ca'aníjra'a raatá'aca tí'ij ayén huárini a'iné capu rí'irí ti Dios ayén ca'aníjra'a raatá'an ti i a'íín ja'ati ayén a'ij pua'a huárini. Jee xaa ne'u, capu ajta a'atzu rí'irí ti ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an í Dios tí'ij a'íín Dios ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een. Ajta a'íín í Dios, capu ja'anáj ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca í ja'ati tí'ij a'íín ja'ati ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een.

¹⁴ Mi ajta, ti pua'a ayén ca'aníjra'a raatá'an í ja'ati ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ayée pu xaa a'íjna jetze á'ujca'ane a'íjna jetze í ruxí'eví'ira'a ti jetzen airáninei í tzajta'an. A'íi pu a'íjna jín á'ujca'ane ti ayén tirá'amítieje'e ti naa seijre'e a'íjna í ti'iti ti a'ij pua'a een. ¹⁵ Jíme'en pu'u ayén raaxí'epi'intare ti ayén huárini, aj pu 'i ayén auteáturaasin í Dios jemi. Ajta, ti pua'a ari huataújnaimire'en a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, aj pu 'i mi'ini a'íjna í ja'ati ti a'uté'itzee í Dios jemi.

¹⁶ Ne'ihuaamua'a, mi nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e, caxu huataúra'an ti ja'ati ti'iti jín amuacuanamuan. ¹⁷ Tíj na'a ti xí'epi'in 'een, ti ajta caí ti'iti jín á'atura ti ayén rí'i tejamuáci'iti ja'anáj ti na'a, a'úu pu é'eme'ecan u ta japua, a'íjna jemi í tej rájya'upua, a'íjna ti nain tiú'utaahuaca'a a'íjna ti ayén tí'itatzave'e ti júte'e é'eseijre'e. Mi ajta, a'íjna jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén che'atá na'a tí'iseijre'e itejmi jemi. Capu a'atzu seicié ruruurejca, capu ajta ayén ráaruurejsin tí'ij ayén huatética'are itejmi jemi.

¹⁸ Ruxí'eví'ira'a pu jín, ayén taatá'a tej tiyen huatasejre'en í chaanaca japua a'íjna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa í runiuuca ti tzaáhuati'ira'a jín seijre'e. Ayee pu 'een jín huaríj tej ti tiyen che'atá tena'a éeni'ici'e seijre'e tá'ara'ani tíj ajta a'íjna ti amuacaícan jín huatasejre í eloote í mej majta ratatú'irihua'a mú á'aye'i í Dios jemi.

A'íime í mej rá'astijre'e í niuucari

¹⁹⁻²⁰ A'íj pu jín, setá'aj siyen ráamua'aree a'ij sej ye'í huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e. Rí'i xu'u, sej si ráanamua temua'a naa. Mi seajta, caxu ca'anacan tihua'utá'ixaate'esin í teite. Caxu seajta ca'anacan huataníniu'ucacu, a'iné capu ri'irí ti ja'ati ayén ráaruuren a'íjna ti xí'epi'in 'een í Dios jemi ti pua'a ayén niu'ucara'a jín ti'itíjcha'íi. ²¹ A'íj pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta nain jime'e ti a'ij pua'a een, ti ajta xána'avisí'i seijre'e. Mi seajta mú'een, setá'aj siyen ruxieemíjte'e ra'ancuré'an se'íjna í niuucari ti mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a, ti ajta jín Dios ayén raay'íiti ti amua'irájtuaani.

²² Seajta mú'een, caxu siyen sena'a ranamuajra a'ij ti ti'ixa í niuucari sino seajta siyen huárini a'ij ti tejá'amua'itíi. Na'ari caí, ayée xu rucuanamuáa xá'aju'un rujíimua'a sena'a. ²³ Ayee pu 'een a'íjna í ja'ati ti caí ayén ríci a'ij ti ti'ixa í niuucari sino ayée na'a rusej ranamuajra. Ayee pu 'een tíj a'íjna í ja'ati ti ruciéenime'e sej í 'ájte'ehua jetze. ²⁴ Jíme'en pu'u rusej, aj pu í tíchesin, ajta á'iyen yá'uhua'axijsin a'ij ti seijre'eca'a í ciéenime'ara'an.

²⁵ Ajta a'íin ti temua'a naa tirá'aseij a'íjna í niuucari ti jín Dios tí'aijta, ti ajta caí ti'iti jín á'atura, ti ajta Dios jín ru'irájtuaani, ayée pu Dios rí'i tiraatá'asin ti pua'a a'íin pu'éene'e a'ame seij ti ayén rí'i ti'itíjcha'íi a'ij ti a'íin niuucari ti'ixa. Na'ari caí ti pua'a a'íi na'a pu'éene'e a'ame seij ti ayée na'a ranamuajra, ajta ca'anacan yá'uhua'axin, capu ri'éene'en huateáturaasin í Dios jemi.

²⁶ Ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujxajta í ru tzajta'a yee ti temua'a naa tirá'astijre'e í ruye'irá, ajta ti pua'a a'íin ja'ati caí raatapuá'ajta ti a'ij pua'a tihua'axajta í ruxí'ej teite, a'íi pu ayén rucuanamua í ru tzajta'a. Capu ti'iti vaire'e a'íjna í ye'irá'jra'an a'íjna í ja'ati.

²⁷ Ayee mú ríci a'íime í mej miyen ra'ará'astijre'e í ye'irá ti ri'éene'en jín seijre'e í Dios jemi, ti ajta caí ti'itíj jín á'atura jemin í tej rájya'upua. Miché'e ayée mena'a ríjca: mej mi miyen huá'umuaree a'ímej í mej ti'iti jín rajpuaíjtzi me'íjna jime'e í mej xí'ejcanta muá'araa nusu mej antiújsejtareca'a; mej mi majta ahuaújcu'uven, mej mi caí huaújxana'acira'aten a'ímej jamuan í mej chaanaca japua huachéjme.

2

Mej mi caí a'ij pua'a huajá'useijra í ruxí'ej teite

¹ Ne'ihuaamua'a, a'iné mú'een xu rá'astijre'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een, ti ajta nain jín antiújmua'aree í Dios jemi, a'íj pu jín, setá'aj siyen ruxí'ej sena'a huajá'useijra naíjmi'ica í teite. Capu amín a'ij, ti pua'a seij chíjteaaní pú'een nusu caí.

² Tiché'e tiyen tiraataxáj yee hua'apua mú me'uun a'uteáruti a'u sej e'etiújse'iri. Ajta í seij, ayée pu aniira ucárujte'e, ajta naa éene'e ti'itechée. Ajta í seij, a'íi pu caí a'ij tí'ijviicua'i, ajta ayén mí'ime'ecan ucachée.

³ Seajta mú'een, ayée xu temua'a naa ra'ancuré'evi'itin se'íjna ti naa éene'e ti'itéechen, seajta siyen tiraata'ixaate'en tíjn: "Ííye'e jí, patá'aj yé a'ujyeíjxi'in a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e." Ajta, jíme'en a'íjna ti ayén mí'ime'ecan ucáachen, siyen che'e na'a xu'u tiraata'ixaate'en tíjn: "Patá'aj mé huatéveeca nusu yé a'ujyeíjxi'i yé ne'íicata'a."

⁴ Tí pua'a siyen ríjca, ¿ni qui siyen ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í ruxí'ej teite? ¿Ni qui secaí siyen ruruure matíj a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, í mej majta huá'axijte'e í ruxí'ej teite? Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tí pua'a siyen caí ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í ruxí'ej teite, ayée xu ruruure matíj a'íime.

⁵ Casi'i, xáanamua'jri'i, ne'ihuaamua'a. Dios pu ayén hua'avé'ejajpuaxi a'íme í mej caí a'ij tí'ijviicua'i a'íme' tzejta'a í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, mej mi jehua huá'pí'i tí'ijcha'íica í Dios jemi me'íjna jíme'e mej té'atzaahuate'e, tí ij ajta ayén tihuá'uci'iti mej jamuan tiu'uta'ájta tíj na'a Dios ari a'íjna jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej raxí'eve'e.

⁶ Mí seajta mú'een, xu'uri raatéxiehuataca'a se'íjna ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Majta a'íime í mej chíjteaani pú'een, a'íi mú a'ín pú'een í mej puaíjtzí amuaatá'aca. Majta miyen amuá'avi'itíjca hua'a jemi í mej tí'ixi'epi'intare'e. ⁷ A'íi mú majta a'ij pua'a tí'ijxa me'íjna í niuucajtze'en sej jín siyen ánte'arua, í sej seajta r'íi tiratá'aca.

⁸ Xí'epi'in xu ríci tí pua'a siyen tzáahuati'ira'a jín ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari tí jín Dios tí'ájta tí ayén jíme'en tí'ixa í niuucari jetze tíjn: "Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej teví patíj aseíj tí'axe'eve'e." ⁹ Mí ajta, tí pua'a secaí siyen ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í teite, ayée xu seri auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'ín í niuucari tí jín Dios tí'ájta, ayée pu ari ayén ama'uxijte a'íjna jíme'e sej caí rá'aste se'íjna í niuucari.

¹⁰ Aye pu'u na'a, a'iné tí pua'a ja'ati ayén nain jín te'ará'aste a'íjna í niuucari mej jín tí'ájta, ajta tí pua'a ayén seíj jín auteájturan í niuucari jemi, ayée mú rá'axijte'e tí nain jín auteájturaa. ¹¹ A'iné a'ín tí ayén raataxájtaca'a tíjn: "Capej tí'axana'acira'ate", a'íi pu ajta ayén raataxájtaca'a tíjn: "Capej tí'itecuí'ica." A'íj pu jín, tí pua'a piyen caí tí'ihuá'axana'acira'aten, mí pajta piyen xaa tiu'ujé'ica, a'íj pej jín peri auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'ájta.

¹² A'íj pu jín, setá'aj siyen tí'ixajta, seajta siyen r'íi tí'itiújcha'íi a'ij tí tiraavíjte'e a'íjna jíme'e tí Dios ayén a'íjna jín amuá'axijte'en a'íjna jemi í niuucari tí jín amua'irájtuaani.

¹³ Jee xaa ne'u, tí pua'a ja'ati caí ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, capu Dios ayén rá'ancu'uvajxi'isin a'íjna xicáara'an tí jetzen títé'axijte'en. Na'ari caí, tí pua'a ja'ati ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, Dios pu r'íi tiraatá'asin a'íjna xicáara'an jetze.

A'íjna tí jín ja'ati té'atzaahuate'e, ajta tí jín r'íi tí'itiújcha'íi

¹⁴ Ne'ihuaamua'a, ¿a'iné tí'iti jín tiratáva'iri seíj í ja'ati tí pua'a ayén na'a tí'ixajta yee tí té'atzaahuate'e, ajta caí ayén tí'iti jín ríjca í mej jín ramua'aree tí ayén tí'ayajna tí a'ín ja'ati té'atzaahuate'e? ¿Ni rí'irí tí a'ín ayén ru'irájtuaani tí ayén na'a té'atzaahuate'e? Capu xaa ne'u.

¹⁵⁻¹⁶ Tiché'e tiyen tiraataxáj yee tí ja'ati ayén huárini tí a'amua jetze ajtémecan. Capu amín a'ij, tí pua'a teáata'a pírici, na'ari 'íita'a. A'íi pu ayén caí tí'itéechen, ajta caí tí'iti tícha'íi tí ráacua'ani tíj na'a seíj xicaj jetze. Ajta a'ín ja'ati ayén á a'ire'enen seíj jemi tí ajta mú'ejmi jetze ajtémecan. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaate'en a'íjna tí tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í ja'ati, ayée na'a tiraata'ixaate'en yee "Aricu, ché'e r'íi mu'u timuajé'evaire'e." Ajta caí tí'iti raatá'an tí jín huateújvaire'en. ¿A'iné na'aquí té'eme a'íjna jemi tí caí tí'iti tíhua'utá'a, a'íjna í ja'ati tí ayée na'a té'atzaahuate'e? ¿Ni qui temua'a naa? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹⁷ A'íj pu jín, tí pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuate'e, ajta caí tí'iti jín ayén ríci tí jín raataseíjrate'esin yee ayej tí'ayajna tí a'ín ja'ati té'atzaahuate'e, capu a'atzu a'ij tí'itéva'iri.

¹⁸ Mi ajta, ja'ati pu ayén tiu'utaxájta tijín: “Sej pu ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta í sej, a'íi pu ayén ti'iti jín ti xí'epi'in 'éen rici.” Mi neajta inee, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee patá'aj naatasejrate'en í pej jín té'atzaahuat'e pej caí piyen ti'iti ti xí'epi'in 'een jín tí'iruure.

Mi neajta inee, ayée nu timuaatasejrate'esin ti ayén ti'ayajna nej té'atzaahuat'e ne'íjna jime'e í nej ti'iti jín niyen rici ti xí'epi'in 'een.

¹⁹ Ayee pepu'u té'atzaahuat'e ti sej na'a pú'een í Dios. Xí'epi'in pej rici. Ayee mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e a'íime í tiyáaru'use, majta ruvivé. ²⁰ Mi pej caí rí'i mé teuúmu'aree, ¿ni tzaa piyen raxí'leve'e nej niyen temua'a naa timuaatasejrate'en ti caí ti'iti a'ij ti'itéva'iri ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'iti jín ayén rici ti xí'epi'in 'een?

²¹ A'íjna í tayá'upuaci'i a'íjna í Abraham teecan, urarí'ene'acan pu jín huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e ti raatámuai'ivajtaca'a í ruyauj í tetej japua, a'íjna í Isaac. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Jee xaa ne'u. ²² A'íj pu jín, ayée tu ramua'aree ti a'íjna a'ij ti huaríj, ayée pu jamuan ti'itéva'iri a'íjna ti ajta té'atzaahuat'e. Ajta, ayée pu raanaíjmire ti té'atzaahuat'eca'a a'íjna í Abraham a'íjna jime'e a'ij ti huaríj. ²³ Tí'iquí ayén araúrate a'íjna ti ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios, ajta ayée pu tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íin ayén ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi.” Matí'ij mi miyen raatamuá'a tijín: “Ti amiigura'an pú'een í Dios.”

²⁴ A'íj pu jín, ayée pu ámitieere'e ti sej ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij ti ajta rici, capu a'íi na'a jín ti té'atzaahuat'e. ²⁵ Ayee pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í íita'a ti ramuá'iticijca í tumin í rutevij jime'e. Tí'ij a'íin ayén rí'i hua'ancuré'evi'iti a'íimej í mej rá'eeve'eca'a, aj pu 'i sej jetze í juye hua'uta'íteca'a. Tí'ij ayén a'íjna jín huaríj, aj pu 'i ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi. ²⁶ A'iné, capu rí'irí ti ja'ati ruuri á'ara'ani ti pua'a caí uráxiejniu'uca, ayée pu che'atá na'a caí ti'itij vaire'e ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'iti a'ij ruure ti xí'epi'in 'een.

3

A'ij ti ti'itij jín tí'ivaire'e neanureáara'an í sej

¹ Setá'aj caí siyen huataúra'an sej mu'iití se'íjna jín te'enteárute se'íjna jime'e sej tihua'amua'atée í seica a'iné xu'uri ramua'aree ti jaítze'e ca'anín jín tá'axijte'en í Dios itejmi, i tej tiyen tí'imua'ata ti caí ayén tihuá'axijte'en a'íimej í mej caí miyen tí'imua'ata.

² Jee xaa, naími'i tu tiyen ti'itij jín tite'uté'ítze'ara. Ajta ti pua'a ja'ati caí ayén ti'iti jín até'ítze'ara'an a'íjna jime'e a'ij ti a'íin ti'ixa, ayée tu tí'ijmu'aree ti a'íin pú'een ti ri'éene'ecán jín sejre'e, ajta ti a'íin raayí'iti ti ayén á'ujcu'uven í rutevij jime'e tí'ij caí ti'itij jín auteáturan.

³ Casi'i, ayée tu hua'ancárujti'iraca huá'atene'en í cahuaayu'u te'íjna í xaachin mej mi ta'ará'astijre'en. A'íj tu jín, te'íjna jín tiyen hua'aré'eca'ani. ⁴ Ajta a'íjna í baarcu, ti ajta temua'a ti'ive'ée. A'íi pu eeca ayén ráatajchi ca'anín jime'e. Mi ajta, a'íjna jín í cıyej ti jaata'a atéjvee, ayée pu tí'ivaire'e ti ij a'íin í ti ramuari'e ayén raajásime'en í baarcu a'u ti a'íin ayén yé'exe'leve'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a cálieene'en sejre'e í ta jetze a'íjna í taneanúj. Mi ajta, ayée pu á'ujca'ane ti ve'ecán jín ahuaújtzaahuat'en. Teajta iteen, temua'a tu teri tiyen ramua'aree ti ayén ri'irí ti taj ti cıj na'a teájtaani, ayée pu ve'ecán jín tiu'uré'ataasin.

⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a sejre'e í taneanúj tıj taj. Ayee pu ajta sejre'e tıj na'a ti a'ij pua'a een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íi a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. A'íi pu tajá'ujipua tıj na'a í ta jetze. A'íjna ti a'ij pua'a een ti jetzen a'íjninei í taneanúj, a'íi pu ca'aníjra'a ratá'aca í tiyaaru'u ti ayén huárinı. A'íi pu ajta a'íjna jín ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen runiú'ucara'a jín a'ij pua'a tí'itesejre'e matıj mena'a pua'amé miyen yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua.

⁷Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'iti í teite mej hua'umuá'acante'en matíj mena'a pua'amé yen seijre'e a'íme'j í ti'itén mej íiyen xuaa, majta í mej rá'ara'ive, majta í mej sínuurive á chuaata'a, majta í mej jaata'a á'axuaa. Mu'uri miyen tihua'umuá'acaante naíjmi'ica.

⁸Mi ajta, capu ja'ati ayén raayí'iti ti ruseíj ayén raamuá'acante'en í runeauj. Ayee pu 'een a'íjna í neanuri t'íj a'íjna ti a'ij pua'a een, ti caí ja'anáj ti'itij jín té'astijre'e. Ajta a'ín ti jetzen 'aíjninei, ayée pu che'atá na'a 'een t'íj huá'ave'eri ti tiu'ujé'ica.

⁹A'íj tu jín taneanúj tiyen r'íi jín tiratá'aca te'íjna í tavástar'a, te'íjna í tej teajta rájya'upua. Teajta te'íjna jín tiyen a'ij pua'a tihua'axa te'íme'j í teteca í ti Dios ayén huá'utaahuaca'a miyen seíire'e t'íj í tévira'an. ¹⁰Ajta, ayée pu tí'irineca tej a'ij tena'a jín í taneanúj tiyen r'íi ti'itá'aca, teajta tiyen te'íjna jín a'ij pua'a ti'ixa. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí ayén tiraavíjte'e.

¹¹Niché'e seíj jín niyen tejámuaatá'ixaate'en. Jíme'en a'íjna a'u ti e'ejaijxa, ¿ni qui r'í'irí ti a'uun miijmu ayén ajnén a'íjna í jaj ti rumua'atí jamuan í jaj ti antz'íjvi'i? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹²Ne'ihuaamua'a, ayée pu che'atá na'a 'een a'íjna jíme'e í huaréj, a'iné capu r'í'irí ti a'íjna jetze ayén huatáca'an a'íjna í aceituuna. Ajta a'íjna jetze í uuva, capu r'í'irí ti ayén jetzen huatáca'an a'íjna í huaréj. A'íj pu jín, ayén che'atá na'a caí r'í'irí ti jaj ti rumua'atí a'uun ajnén a'u ti e'ejaijxa, ti ajta jetzen ajnén a'íjna í jaj ta'antz'íjvi'i.

Mua'atzíira'a ti júte'e é'eme'ecan

¹³Ti pua'a ja'ati mú'ejmi jemi seijre'e ti r'íi mé teuúmua'aree, ti ajta yaú'itie temua'a naa, ché'e a'ín ayén a'íjna jín tejamuataseíjrate'en a'íjna jíme'e ti r'íi ti'itiújcha'íica'a, ti ajta ayén ruseijrata ti caí ve'ecán jín antiújmua'aree. Ayee xu se'íjna jín ramua'aree ti a'ín ja'ati tzáahuati'ira'a jín r'íi mé teuúmua'aree.

¹⁴Mi seajta mú'een, ti pua'a siyen huáp'i chueere'e í ru tzajta'a, ajta ti pua'a siyen ca'anín jín tí'itese'eca'a sej siyen ra'antimuá'itin a'ij sej tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a, caxu siyen se'íjna jín á'ujtzaahuat'e. Caxu seajta tí'ihua'ita, se'íjna jíme'e a'ij sej rici. ¹⁵T'íj na'a ti ayén 'een, capu ayén tiraavíjte'e. Capu ajta a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e sino yen pu chaanaca japua huataseíjre. A'uu pu eiráninei huá'a mua'atzíira'a jetze a'íme'j í mej rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve a'ij mej rici.

Jee xaa ne'u, tiyaaru'u pu ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini. ¹⁶A'u ti na'a mej miyen chueere'e, ajta a'u ti na'a mej miyen ca'anín jín tí'itese'e mej mi miyen ra'antimuá'itin a'ij mej tí'ijxe'eve'e, a'úu mú miyen ché'e mena'a a'ij pua'a ti'itiújcha'íi muá'aye'i, majta miyen rá'astijre'e ti'iti ti na'a ti a'ij pua'a een.

¹⁷Ajta a'ín mua'atzíira'a ti a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e, ayée pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen r'í'ene'ecán jín seíire'e muá'ara'ani, mej mi majta temua'a naa tiú'urihuaamua'atan, majta ruxí'evi'ira'a jín miyen r'íi tí'iteseijre'e. A'íi pu ajta ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi huá'astijre'e a'íme'j í mej tihua'ajte'e, mej mi majta ruxí'evi'ira'a jín huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite. Nain mú jín miyen rici ti'itij jíme'e ti r'íi tí'iseijre'e. Ti pua'a miyen ti'itij jín te'ataújratzii, ayée pu té'eme mej miyen huárini. Camu tí'ihua'itaca.

¹⁸Ajta a'íme'j í mej miyen rahuahuau a'ij mej huárini mej mi hua'utéjpu'ajte'en í ruxí'ej teite mej mi caí ché'e miyen runé'usi'ite'e, ayée mú tiu'utátuiire'esin í Dios jemi a'íjna ti r'í'ene'ecán jín seijre'e í jemin me'íjna jíme'e mej ruxí'evi'ira'a jín r'íi ti'itiújcha'íica'a, majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a huárini.

4

A'iné 'éen jíme'e maújne'usi'ite'e í teite

¹Ayee pu tí'irineca mú'ejmi tzajta'a. Xu'uri já'ita'a a'utac'íica, seajta runé'usi'ite'e. ¿A'uné jetze e'iraaye'i a'íjna ti ca'aníjra'a amuatá'aca sej si siyen rici? ¿Ni caí a'uun e'iraaye'i í a'amua tzajta'a? Jee xaa ne'u, a'íi pu p'írici í á'amua'atziira'a ti ayén ca'aníjra'a amuatá'aca sej runé'usi'ite'e.

² Ayee xu raxí'leve'e sej jeíhua tí'ijcha'íica. Mi seajta caí, caxu siyen tí'ijcha'íi. A'íj xu jín siyen tí'itecui'ica. Seajta jeíhua huápi'i tí'inecua'atze. Mi seajta mú'een, caxu siyen rá'acu'uvijre'e. A'íj xu jín siyen autéjhuíica sej runé'usi'ite'en, seajta rújaaxiejvi'i. Ayee xu 'een jín secaí tí'ijcha'íi se'íjna jime'e sej caí siyen rahuahuau í Dios jemi.

³ Na'ari caí, ti pua'a siyen raatáhuavii, capu ayén tejamuaatá'aca a'íjna jime'e sej caí siyen jé'iyecan jín raatáhuaviiri'i, a'iné ayée xu éeni'ici'e raxí'leve'eca'a sej si ché'e sena'a raaxíjte'en a'ij ti tejamuá'amitiejte'eca'a, sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

⁴ Mi sej siyen ruxána'acire'e, ¿ni tzaa secaí siyen ramua'aree a'ij ti seijre'e í Dios jemi? Ti pua'a ja'ati ayén hua'ajtéjaahuate'en a'ímej í mej íiyen chaanaca japua huachéjme, ti pua'a ayén che'atá na'a huárini a'ij mej tí'ijri'ire, a'íi pu ajta ayén éeni'ici'e huateáturan í Dios jemi ti seij ti rájcha'íire'e. A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén raxí'leve'e ti hua'ajtéjaahuate'en temua'a naa a'ímej í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, a'íi pu ajta ayén éene'e a'ame tíj seij ti rájcha'íire'e í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Na'ari caí, capu ti'iti jín a'ij huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ari á'ayu'usi'i, ayén tíjín: “Jé'ecan pu chueere'e a'íjna jemi í xiéjniu'ucare'ara'an ti ayén raateájtuaa itejmi tzejta'a.”

⁶ Mi ajta a'íin Dios, ayée pu jaítze'e rí'i titatá'aca tej ti tiyen ra'ará'astijre'en. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Dios pu ayén huá'ajcha'íire'e a'ímej í mej á'ujtzaahuate'e. Mi ajta, a'íi pu rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemíjte'e í jemin.”

⁷ A'íj pu jín, setá'aj siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Setá'aj seajta rájcha'íire'e se'íjna í tiyaaru'u. Ti pua'a siyen huárini, aj pu xaa tíchesin mú'ejmi jemi. ⁸ Setá'aj ajteáxiire vejli'i í Dios jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i Dios ajta huateáturaasin vejli'i mú'ejmi jemi. Setá'aj caí ché'e ti'iti jín a'ij rijca ti a'ij pua'a seijre'e, mi sej até'itzea'ara í Dios jemi. Seajta, setá'aj raatátuiire'en í á'amuaaxiejniu'uca í Dios jemi ti ij a'íin ayén huateúra'ate'en mú'ejmi, mi sej siyen ruseijrata sej nu'u caí ti'itij jín até'itzea'ara í Dios jemi.

⁹ Setá'aj a'ij pua'a te'utaújmua'ati se'íjna jime'e í sej jín auteájturaa í Dios jemi, setá'aj seajta huataújxiemiste'en, seajta huaújyeinixi'in. Setá'aj caí ché'e siyen ti'itij jín na'anaa sino setá'aj siyen huataújxiemiste'en se'íjna jime'e a'ij sej sejmí'i rijcaa. Setá'aj seajta caí ché'e huá'a jemi rutémua'ave'e sino ché'e ayén a'ij pua'a amuaatá'asti.

¹⁰ Setá'aj siyen ruyeine setira'ará'astijre'en í tavástar'a jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i rí'i tejamuaatétuaasin.

Tej nu'u caí rá'axijte'e í ta'ihuaara'a

¹¹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuaamua'a, a'iné ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a tí'ijxajta í ru'ihuaara'a, na'ari ayén rá'axijte'e, a'íi pu ajta a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í yu'uxari í mej jín tí'ajta. A'íi pu ajta ayén rusej raaxí'epi'intare ti caí ché'e ti'iti vaire'e a'íjna í niuucari. Seajta mú'een, ti pua'a siyen rujímua'a sena'a raaxí'epi'intare'en ti caí ché'e ti'iti vaire'e í niuucari í mej jín tí'ajta, caxu ché'e siyen rá'astijre'e a'ij ti tiraavíjte'e sino xu'uri siyen huaújruu tíj a'íime í mej tí'ixi'epi'intare'e.

¹² Mi ajta, seij pu'u a'íin pú'een ti ayén raateájtuaa a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti ajta seij na'a ayén tí'ixi'epi'intare'e. A'íi pu'u na'a raayí'iti ti amua'irájtuaani, ajta ayén che'atá na'a, a'íi pu'u na'a raayí'iti ti amua'antipua'ajte'en. Ti pua'a ayén, ¿a'iné 'een jín piyen tí'imua'atze pej pe'íjna jín anti'amua'aree pe'íjna jime'e pej piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a?

Tej nu'u caí ramua'aree a'ij ti te'eme'e a'ame

¹³ Rí'i xu'u mú'een, mi sej siyen tí'ixaxa'a tíjín sej nu'u se'uun á'uju'u xá'aju'un íjii nusu ruijmua'a já'ahua'a chajta'a jetze, sej nu'u se'uun siyen á'ateeri a'achú cumu sej nine'ira'a sej ti'itij jín teja'umuári'en sej si se'íjna jín tumin huamuá'itin. ¹⁴ Ayee xu tí'ixaxa'a a'ij sej huárini.

Mi seajta mú'een, caxu ramua'aree a'ij ti te'eme ruijmua'a, ti pua'a seuj ruuri xá'aju'un nusu secaí. Ayee xu 'een tíj a'íjna píxcaari ti a'atzu a'ateevi'i huatasejre'esin, ajta á'iyen

a'upuá'arixi'isin. ¹⁵ A'íj pu jín ayén tiraavíjte'e sej siyen tiu'utaxáj yee ti pua'a nu'u a'ín tavástar'a ayén amuatá'acare'en, sej siyen ruuri huateáturaasin, aj xu si seajta siyen huárini ti'iti jime'e nusu í sej jime'e.

¹⁶ Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ixaxa'a sino ayée xu á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e a'ij sej rujímua'a sena'a a'ij tirájteu. A'ijna í sej jín á'ujtzaahuat'e, t'íj na'a pua'amé ti ayén 'een, ayée pu a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi. ¹⁷ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén rú'umua'aree a'ij ti tiraavíjte'e ti ayén huárini ti'iti jime'e, a'í pu auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a cáí ayén huárini.

5

Miché'e nu'u r'í tiráanamua a'íime í mej chíjteaani pú'een

¹ R'í xu'u mú'een, mi sej chíjteaani pú'een. Setá'aj huaújyeine, seajta ruxieemíjte'e huajíjhua se'íjna jime'e ti t'ín ari a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze sej jetzen rajpuaitzi xá'aju'un. ² Pu'uri tí'ipeti t'íj na'a í sej seri tí'ijseij á sej é'eche. Ajta, í tejá'amuacixu, mu'uri tí'iráaci'ixi a'íime í tejpuási. ³ Ajta pu'uri tiu'uteújchuitaamua a'íjna í oro í sej jeíhua rájcha'ii. Ajta a'íjna í plata í sej seajta tí'ijseij, ayée pu che'atá na'a tiu'uteújchuitaamua.

Ajta a'íjna ti jín tiu'uteújchuitaamua, a'í pu rusej amuaatéxajta, ajta tí'ij ayén amuá'axijte'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren t'íj taj ti raateátaiira í á'amuahua'ira'a. Ayee xu se'íjna jín tí'ijseij ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en íjii ti nain ari te'entipua'ajte.

⁴ Mi seajta mú'een, ayée xu hua'itzi jín huá'ari'iri'i í mej raamuá'iti í teteca, í mej tiu'uré'evejcheca'a í á'amuavi'ira'ata'a. Ajta a'ín tavástar'a pu'uri ramua'aree a'ij sej huaríj a'iné a'ín ti nain jín antiújmua'aree pu'uri huá'unamuajri'i í mej me'íjna jín runiúuste'e a'íime í mej tí'imuari'eca'a mú'ejmi jemi.

⁵ Ayee pu cáí tí'itij tejamuá'aturaate'e, siyen ruxiéehua tí'téchejca'a íiyen chaanaca japua. Ayee xu che'atá sena'a ruxiéehua tí'icua'acare'e. Cu xiee sej tiú'ujci'imate'e mej mi amuaacui'ini t'íj viseáaru'u ti teáruu. ⁶ Mú'een xu seajta ra'uxíjte, seajta raajé'ica se'íjna ti r'í tí'itijchá'ica'a. Ajta a'ín, capu a'atzu amuaatá'ijmijri'i.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi temua'a naa te'utáviicua'i

⁷ A'íj xu jín ne'ihuaamua'a, setá'aj temua'a naa te'utáviicua'i ajta na'a cáí yé uvé'enen í tavástar'a.

Casi'i, autámua'areeri'i a'ij ti rici a'íjna ti chuej japua tí'imijhuaca. Ayee pu rachú'eve'e ajta na'a cáí tiú'uciire a'íjna ti ájninei á chuaata'a, ti ij ayén ra'ancuré'an í táca'ira'an ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e. Ayee pu rachú'eve'e mej autejhuiini mej huatéviiye a'ájna víita'ari tzajta'a, ajta mat'íj atácheni.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a rachú'eve'en. Setá'aj huatéujca'anen í a'amua tzajta'a, a'iné pu'uri t'ín yé uvé'enejsin a'íjna í tavástar'a.

⁹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuaamua'a, ti ij cáí Dios ayén che'atá na'a amua'uxíjte'en mú'ejmi. R'í xu'u mú'een, a'iné pu'uri t'ín yé uvé'enejsin a'íjna ti ayén tí'ixi'epi'intare'e.

¹⁰ Setá'aj siyen hua'utámua'aree se'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í tavástar'a jetze me'ecan. Setá'aj siyen tiráari'iren se'íme jemi a'ij mej huaríj me'íjna jime'e mej te'utáviicua'iri'i í mej jín rajpuajtzica'a.

¹¹ Casi'i, xa'utámua'areeri'i mú'een. Ayee pu titá'amitiejte'e ti Dios r'í tihua'utá'a a'ímej í mej tí'itij jín te'utáviicua'iri'i. Xu'uri ráamua'areeri'i se'íjna í ti jín te'utáviicua'iri'i a'íjna í Job teecan. Seajta, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij ti tí'iti jín tavástar'a ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i a'íjna jemi, ti a'ín tavástar'a ayén r'í tirájcha'í jí'araa, ajta ayén rá'ancu'uvajxi.

Seica í niuucari ti jín ca'aníjra'a hua'atá'aca

¹² Ajta, a'ii pu a'ñin pú'een ti jaítze'e ruxe'leve'e, ne'ihuaamua'a, sej caí ti'itij jín te'ataújratzi'iracare'en, caxu siyen rijca í ta japua ti é'eme'ecan jime'e, nusu í chaanaca jime'e, ni caxu ti'iti jime'e sino ché'e ayén éene'e á'ara'ani. Ti pua'a siyen raataxáj yee “jee”, ché'e ayén teja'uré'enen. Na'ari, ti pua'a siyen raataxáj yee “capu”, ché'e ajta ayén teja'uré'enen. Ayee xu a'ñina jín huárini ti ij caí Dios ayén ama'uxjíte'en.

¹³ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén rajpuaíjtzi, ché'e a'ñin ayén huatéjni-uuni í Dios jemi tí'ij Dios ayén rá'ancu'uvaxi'ín. Na'ari ti pua'a seij ayén rutémua'ave'e, ché'e a'ñin chuiicari jín rí'i tiraatá'acare'en í Dios.

¹⁴ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tí'icui'icaa, ché'e a'ñin hua'utájeeve a'ímej í vaujsi í mej teyujta'a tí'ivaire'e mej mi me'ñina jín huatéjniuuni, mej mi majta niuucajtze'en í tavástar'a miyen ra'avé'ehuaate'en me'ñina í já'ara'ara'an a'ñina í aceituuna. ¹⁵ Ti pua'a miyen té'atzaahuat'e muaatéjniuuni, ayée pu a'ñina jín Dios ayén ru'irátuaasin a'ñina ti tí'icui'ica'a. Tavástar'a pu xaa rarújte'en, ajta ayén tiraatá'uuni'ira ti pua'a a'ñin ja'ati ti'itij jín auteájturaa í jemin.

¹⁶ A'ij pu jín, setá'aj siyen a'ij tiu'utaxáj seij seajta seij í sej jín auteájturaa í Dios jemi, seajta siyen huatéjniuuni seij jime'e, seajta seij, ti ij Dios ayén amuaarújte'en.

Jee xaa ne'u, jé'ecan pu tí'ivaire'e ti'itij jime'e ti pua'a ja'ati ti urarí'ene'acan jín seijre'e ayén huatéjniuuni í Dios jemi. ¹⁷ Ajta a'ñina í Elías, ayée pu che'atá na'a ti'iteáataca'a tetij iteen. Ajta, ca'anín pu jín huatéjniuuve'e mej caí huatéviiye. A'ij pu jín, ayén á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí huáviiyeca'a. ¹⁸ Tí'iquí ajtahua'a huaténiyu. Majta á'iyen huatéviiyeca'a. Ajta a'ñin ti tiu'uhuásti'ihuaca'a á chuaata'a ayén tiú'uciiyeca'a.

¹⁹ Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén ruhuárita'a tí'icáame ti ij caí ché'e ayén té'atzaahuat'e, ayée pu té'eme ti pua'a seij ayén raaté-mua'itin tí'ij ajtahua'a té'antzaahuat'en. ²⁰ Ja'ati ti na'a ti ayén raatémuaitin a'ñina ti auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ñin ayén raatapuá'ajta a'ñina ti jín até'itzea'ara, a'íi pu ayén raatévaire'esin a'ñina jime'e ti caí yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti jín ruuri. A'íi pu ajta a'ñina jín ayén huárini ti jeíhua huápi'i tiraatá'uuni'i a'ñina í Dios a'ñina ti jín auteájturaa í jemin.

Ayee pu'u xaa. Antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti seij

Pedro pu huá'ateujte'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e

¹ Inee, Pedro, ti Dios naata'íteca'a nej tiu'utévaire'en í jemin, yee nu á'amuateujte'e mú'ejmi, mi sej seij chuéjra'a japua a'uchéjme a'u mej amuaaré'e'itixi, t'íj na'a a'u ti huatacá'a u Ponto, ajta a'ujna u Galacia, ajta a'ujna u Capadocia, ajta a'ujna u Asia, ajta a'ujna u Bitinia, a'u ti na'a sej a'uté'uu.

² A'íi pu ayén amua'antíhua'u a'íjna jime'e ti jéjcuá imuá ayén tejámuaaxí'epi'íntar-i'iri'i a'ij ti tejamuáaruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua. Ajta a'íin xiéjnu'u'ucare'ara'an ayén amua'iráavi'iti sej si siyen huateáturan í Dios jemi, a'íjna jime'e sej seri rá'astijre'e se'íjna í Círíistu'u ti ayén ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén mú'ejmi japua huániuuni.

Ché'e a'íin Dios ayén r'íi tejamuatá'acare'en, ajta ché'e ayén amua'anpuá'ajte'en temua'a naa.

A'íjna ti rachú'eve'e a'íjna ti té'atzaahuat'e

³ Tiché'e r'íi tiraatá'acare'en te'íjna í Dios, ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. A'iné a'íi pu jeíhua huápi'i tá'ancu'uvajxi, a'íi pu ayén taatá'a tej ti jéjcuacan jín huanúnu'ihua tej ti tiyen raachú'eve'en te'íjna, í tej jín ruuri tá'aju'un a'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. ⁴ A'íi pu ajta ayén titaatá'asin ti ayén titáaci'iti a'íjna ti caí ja'anáj huataújtuaasin, ti caí ajta ja'anáj huatéchueemuari, ti ajta caí ja'anáj e'ehuaújpua'arixí'isin. Dios pu ayén amujtá'are a'ujna u ta japua.

⁵ A'íi pu ajta ayén r'íi á'amua'acha'ii a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an, a'iné mú'een xu siyen té'atzaahuat'e. Ajta pu'uri ayén r'íi ruurijhua ti ij a'íin ayén huatasejre'en a'íjna ti jín amua'irájtuaani a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain jín te'entipúá'ajte.

⁶ A'ij xu jín siyen temua'a naa rutémua'ave'e se'íjna jime'e ti Dios ayén r'íi tejámuaatá'asin. Mí ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen se'íjna jín ruxieemájte'e sej mu'icáj jín rajpuaíjtzi. ⁷ Ayee pu 'een jín ayén á'amuaruure mej mi miyen r'íi tiraatá'acare'en í Dios mú'ejmi jime'e a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'en a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

Jee xaa ne'u, a'íi mú majta miyen r'íi amuaateátuaasin, majta r'íi tejamu'utasejra a'iné mú'een xu siyen se'íjna jín te'utáviicua'iri'i í sej jín rajpuaíjtzica'a se'íjna jime'e sej té'atzaahuat'e. Ayee pu tí'ivaire'e sej siyen rajpuaíjtzi ti ij Dios ayén ráamua'aree sej tzaahuati'ira'a jín té'atzaahuat'e. A'ij pu jín jaítze'e ayén tí'ivaire'e í Dios jemi sej siyen rajpuaíjtzi caí a'íjna í oro, í mej taij jín raaté'uuna ti ij rumua'atí á'ara'ani.

⁸ Ajta a'íin Círíistu'u, mú'een xu caí ja'anáj raasej, ayée xu seuj raxí'eve'e. Seajta, caí xi raasej íjii, seúche'e xu siyen té'atzaahuat'e, seajta siyen se'íjna jín r'íi rutémua'ave'e. Capu ayén r'íiri'í ti ja'atí ayén raataxáj yee a'achú ti caj r'íi tiratá'aca a'íjna jime'e ti ayén tejámuaaci'iti a'íjna ti huápi'i naa seíire'e a'ame. ⁹ Ayee xu ra'ancuré'asin ti Dios ayén amua'irájtuaani a'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e.

¹⁰ Majta a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íi mú mejm'li miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e ti jín Dios ayén r'íi tejámuaatá'aniche'e. A'íi mú majta a'ujca'anéecan jín tí'ihuauca'a, majta me'íjna jín tí'imua'atzejca'a mej mi yaú'itíiee muá'ara'ani.

¹¹ Ayee mú tí'ihuauca'a tí'itíj ti xicáara'an jetze ayén teja'uré'enejsin, ajta a'ij ti éene'e á'ame'enche'e a'ájna xicáara'an jetze ti jíme'en raataxájtaca'a a'íjna í xiéjnu'u'ucare'ara'an í Dios ti ajta ayén huateájturaa huá'a jemi. Camu a'atzu yaú'itíieca'a a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti jíme'en amua'acá raataxájtaca'a yee ti a'íin Círíistu'u ayén rajpuaíjtzi á'ara'ani, ti ajta nu'u á'iyeen Dios r'íi raateátuaasin mej mi r'íi tiye'useíira muá'ara'ani.

¹² Ayee pu Dios hua'utá'a mej mi miyen ráamua'aree mej caí rufimua'a miyen tí'ixajtaca'a sino ayée mú me'íjna jín tí'ivaire'eca'a mú'ejmi jime'e, mat'íj miyen jín tiu'utaxájtaca'a a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin a'ij sej seuchén tiráanamujri'i. Dios pu u ta japua ya'uta'iteca'a í ruxéjniu'uca ti ij a'ín huá'a jamuan huateáturan. Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, mauche'e mú miyen raxí'eve'e mej miyen yaú'itíeé muá'ara'ani a'íjna ti jín Dios amua'irátuaasin.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi rí'i ti'itíjcha'íi muá'ara'ani

¹³ A'íj xu jín, setá'aj huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta rí'i te'utaújmu'a'ati sej si temua'a naa nain jín raachú'eve'en a'íjna ti ayén tejamuá'aci'iti í ti jín Dios rí'i tejámuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin a'íjna í Jesús ti ajta í'í Círíistu'u. ¹⁴ Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini mat'íj tí'iríi í mej huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. Setá'aj caí ché'e siyen a'ij pua'a ti'itíjcha'íi a'ij ti ajm'íi ca'aníjra'a amuaatá'acare'e a'íjna í ti a'amua tzajta'a huiránineica set'íj caí xi yaú'itíeeca'a a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi.

¹⁵⁻¹⁶ Jee xaa ne'u, setá'aj caí a'ij pua'a rijca, sino setá'aj siyen nain jín rí'éene'ecán jín tí'itesejre'e tíj ajta rí'éene'ecán jín tí'isejre'e a'íjna ti amuaatajé. Setá'aj siyen nain jín huárini a'ij sej ti'itíjcha'íi, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tijín: “Setá'aj siyen rí'éene'ecán jín tí'itesejre'e a'iné nee nu neajta rí'éene'ecán jín seijre'e.”

¹⁷ Ajta a'ín Dios ayén ruxí'ej na'a huá'axijte'en í teite a'ij ti seáj huaríj. A'íj pu jín, ti pua'a siyen raatamuá'amuante'en yee rutáàta, setá'aj rá'atése'e set'íj sena'a seuj íiyen típuaseaaruve'e chaanaca japua. ¹⁸⁻¹⁹ Ayee pu tiraavíjte'e sej siyen rí'i ti'itíjcha'íi a'iné xu'uri ramua'aree ti'itíj ti pírici ti jíme'en Círíistu'u ayén tiu'utanájchitaca'a a'íjna í sej jín té'echa'íica'a í Dios jemi sej si caí ché'e siyen tí'ijríríe'e a'ij sej sejm'íi tí'ijríríe'jca'a se'íjna jime'e í ye'irá ti caí tí'itíj vaire'eca'a, í mej amuaatá'itíiri'í í á'amua'aujsimua'aci'í.

Capu Círíistu'u a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e í oro, na'ari a'íjna jime'e í plata, ti ayén á'apua'are, sino a'í pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e í ruxuure'e ti huápi'í tí'ivaire'e. Ayee pu Círíistu'u huataújmuai'ivejtaca'a tíj cáne'a, ti caí a'atzu cápita'ina, ti caí tí'itíj jín á'atura.

²⁰ Ayee pu Dios ra'antíhua'u tí'ij caí xi raatetaáhua a'íjna í chaanaca tí'ij ayén a'íjna jín tiu'utévaire'en. Ajta, íjii ti nain te'entípuá'ajte, Círíistu'u pu ayén huatasejre ti ij a'amua japua huániuuni.

²¹ Ayee xu 'een jín siyen rá'atzaahuate'e í Dios se'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Círíistu'u. Ajta Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Tí'ijta'í ayén rí'i tiraateájtuaa ti ij ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a rusén jime'e. A'íj xu jín siyen té'atzaahuate'e, seajta tí'ichu'eve'e.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej nu'u huaújxe'eve'en

²² A'iné mú'een xu siyen rá'antzaahua se'íjna í niuucari ti ayén tí'ayajna sej si seajta siyen huá'axe'eve'e í ru'ihuaamua'a, a'íj xu jín seri rí'i uhuaújruu í a'amua tzajta'a. A'íj xu jín, setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín huaújxe'eve'en seij seajta seij, temua'a naa.

²³ Ché'e ayén teja'uré'enen a'iné caxu jéjcuacan jín huanúnu'ihuaca'a a'íjna jime'e ti á'apuapua'are sino a'íjna jime'e ti caí ja'anáj á'apua'aren. A'íi pu a'ín pú'een í niuucari ti Dios jemi a'uvé'eye'í. A'í pu taarújte'eve, ajta ayén rusén jín á'ateeri.

²⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tijín:

Mat'íj mena'a pua'amé mej ratéhua'ira'a,

ayée mú e'en tíj a'íjna í ixaj.

Ajta í mej jín á'ujtzaahuate'e,

ayée pu 'een tíj a'íjna í xuuxu'ura'an

a'íjna í ixaj.

Ayee pu tí'irineca ti ayén huatéehuan

a'íjna í ixaj,

ajta cávatzijsin a'íjna í xuuxu'ura'an.

²⁵ Mí ajta a'íin í niuucari

tí Dios jemi a'uvé'eye'i,

a'íi pu rusén jín seíire'e a'ame.

Ajta a'íin í niuucari, a'ii pu a'íin pú'een í mej tejámuaatá'ixaa, í sej seajta jín huataújtemua'ave.

2

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi jaitze'e yaú'itiíe muá'ara'ani a'ij tí tiú'ujxe'eve'e

¹ A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej raatapuá'ajta se'íjna jime'e sej a'ij pua'a huá'aruure í ruxí'ej teite nusu sej huá'acuanamua ca'ín sej hua'itzi jín rusejrata. Setá'aj seajta caí ruchueere'e sej seajta sej. Seajta setá'aj caí a'ij pua'a tihuá'axajta í ruxí'ej teite.

²⁻³ Setá'aj siyen éene'en matáj í tí'irí í mej jeíhua huápi'i tzi'icuj mej mi me'íjna jín huavaújse'en me'íjna jime'e í huá'a tzi'ime í hua'anánaj. Setá'aj siyen che'atá sena'a raxí'eve'e tí ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén a'íjna jín tejámuaata'ítii a'íjna jime'e í niuucari tí rí'éene'ecán jín seijre'e tí ij a'íjna jín rí'i amuáaruuren tí ij ayén tejá'amuaci'iti tí a'íin Dios ayén amua'irájtuaani, a'iné xu'uri ráamua'areeri'í tí a'íin tavástar'a ayén rí'i tejá'amuacha'íi á'aye'i.

Jíme'en í Ciríistu'u í tí tetej pú'een tí e'ihuateájtuaani

⁴ Ayee xu seri ajteáxiireca'a se'íjna jemi tí ayén 'een táj tetej tí i'irúuri. Majta í teteca, meruuhuá'axi me'íjna í tetej. Mí ajta Dios, a'íi pu ra'avé'ehuau a'íjna jime'e tí rí'i huápi'i tiu'utévaire'en.

⁵ Seajta mú'een, ayée pu che'atá na'a Dios rí'i á'amuaruuren sej si siyen che'atá sena'a 'eene'en tiu'utévaire'en táj í tetej tí i'irúuri í tí jín chí'i irá'ajtaahua. Ayee pu á'amuaruuren sej si seáj sena'a seijre'e í teite tí mú'ejmi jamuan huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, sej si ve'ecán jín tiu'utévaire'en í jemin.

A'íj xu jín, setá'aj siyen rí'i xá'aju'un sej se'íjna jín tiu'utámua'i'vejta se'íjna jime'e tí a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén amuaatá'asin, sej si siyen ra'utámua'aree tí ij ajta Dios ayén ra'ancuré'an a'íjna í muai'ivéjri a'íjna jime'e a'ij tí huaráj a'íjna í Jesús tí Ciríistu'u pú'een.

⁶ Ayee pu tí'een, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín:

Casi'í, xaasej.

Nu'uri ra'ateájra a'ujna u Sión, seáj í tetej,

í nej ra'avé'ehuau

tí i ayén tiu'utévaire'en

nej japuan rá'ajtaahua í chí'ij.

Ajta a'íin í tetej,

jeíhua nu huápi'i rí'i tiraateájtuaa.

Ajta, capu a'atzu rí'irí

mej miyen tiu'utatévi'ire'e

ja'atí tí na'a tí ayén ra'ará'astijre'en

a'íjna í tetej.

⁷ Ajta, mú'ejmi jemi í sej té'atzaahuat'e, jé'ecan pu naa tejamuá'aseijrate'e a'íjna í tetej. Mí majta a'ímej jemi í mej caí á'ujca'ane mej té'antzaahuat'en, ayée pu té'eme a'ij tí té'eyu'usi'í tíjín:

A'íjna í tetej í mej mé rúuhua'axi

a'íime í mej rá'ajtaahua í chí'ij,

Dios pu ayén ra'avé'ehuau

tí ayén tiu'utévaire'en

tí japuan rá'ajtaahua í chí'ij.

⁸ Ajta, ayén tíjín:

A'íj píríci í tetej

í mej jetzen a'ijcá'acata í teite,
ajta í mej jetzen a'itávitzej.

Ayee mú 'een jín jetzen a'ijcá'acata
me'íjna jime'e mej caí rá'astijre'e
me'íjna í niuucari í mej ráanamujri'i.

Ayee pu 'een jín ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i tí'ij Dios ayén huá'uruuren.

Jíme'en a'ímej í mej Dios jetze ajtémecan

⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu 'een tíj seica í teite í ti Dios hua'antíhuau, sej si siyen jamuan huateáturan. Mú'een xu seajta se'íin pú'een a'íime í sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan ti Dios ayén huateúra'ate. Mú'een xu seajta teitestemua'ame'en pú'een í Dios sej si siyen tíhua'utá'ixaate'en í sej jín rí'i tiratá'aca se'íjna ti ayén amuaatajé. Setá'aj caí ché'e siyen á'ujjhuane'en a'u ti a'utíca'a, sino sej si se'uun a'uteáturan í jemin a'u ti á'üneeri'i sej si se'uun rí'i tiyé'eseijra.

¹⁰ A'ájna'imua, caxu teitestemua'ame'en pú'eene'eca'a í Dios. Mí seajta íjii, xu'uri mú'een teitestemua'ame'en pú'een í Dios. A'ájna'imua, capúu xi amuá'acu'uvejca'a a'íjna í Dios. Mí ajta íjii, a'íi pu ari amuá'acu'uve.

A'ij mej ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuate'e

¹¹ Ayee nu tejá'amuahavii mi nej já'amua'axe'eve'e sej siyen seijre'e matíj a'íime í mej se'íj chuéjra'a japua é'epuasearuve'e, na'ari matíj a'íime í mej hua'utamúari. Caxu siyen taúra'acare'en sej siyen rá'astijre'e se'íjna ti a'amua tzajta'a huiráninei ti a'ij pua'a 'een, ti ajta tí'itese'e a'íjna jetze í á'amua'iejni'uca.

¹² Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ij xí'epi'in te'irájra'ani ti pua'a miyen tí'itíj jín a'ij pua'a tejá'amua'axajta. Tí pua'a siyen ríjca, ayée mú raseíra muá'aju'u sej xí'epi'in huaríj se'íjna jime'e í mej jín a'ij pua'a tejá'amua'axajta'a, majta miyen rí'i tiraatá'asin me'íjna í Dios a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin itejmi jemi í tavástar'a.

¹³ Setá'aj siyen huá'astijre'e matíj mena'a pua'amé í teite í mej tí'itíj jín antiújmua'aree a'iné ayée pu titaatá'itíiri'i í tavástar'a. Tiché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'íjna jín tí'itíjvee ti nain jín tiu'uta'ajta, a'iné a'íi pu a'íin pú'een ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'e.

¹⁴ Tiché'e teajta huá'astijre'e a'ímej í tajtúhuaani, a'iné a'íjna ti nain jín tí'ajta, a'íi pu ayén hua'uta'íteca'a mej mi puajtzi hua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, mej mi majta rí'i tíhua'atá'acare'en a'ímej í mej miyen ríi a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁵ Ayee pu xaa tí'ijxe'eve'e í Dios sej siyen rí'i titeetiújcha'íica sej si se'íjna jín hua'antimú'itín a'ímej í mej caí mé úumua'aree, mej mi caí ché'e miyen a'ij pua'a tí'ixajta, ti caí tí'itíj vaire'e.

¹⁶ Setá'aj siyen ríjca matíj a'íime í mej ruxíéhua tí'imijhuaca. Mí seajta mú'een, caxu siyen titeetaújtutuhua'an sej a'ij pua'a huárini, seajta siyen jetzen rujpuá'ajte'en sej nu'u xí'epi'in huaríj se'íjna jime'e sej ruxíéhua á'ujjhuua'an. Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica matíj a'íime í mej ravaire'e í Dios. ¹⁷ Setá'aj rí'i tíhua'ajcha'íi najmí'ica a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj huá'axe'eve'e í ta'ihuaamua'a í mej majta té'atzaahuate'e. Setá'aj rá'atase'e í Dios. Setá'aj seajta rí'i tiraateájtuaani a'íjna í tajtuhuan ti nain jín tí'ajta íiyen chuéjra'a japua.

A'ij ti tiu'utévai í Ciriístu'u

¹⁸ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'imijhuaca, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e a'ímej í mej tejá'amua'aíte'e. Setá'aj huá'astijre'e a'achú mej pua'amé. Caxu a'ímej sena'a ti pua'a miyen rí'i tejamuájcha'íi, na'ari mej rí'i tí'iteteite, na'ari ti pua'a a'ij pua'a metí'iteteite, setá'aj najmí'ica á'astijre'e.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu Dios rí'i tiraateátuaasin a'íjna í ja'ati ti pua'a a'íin ayén ra'utámua'aree í Dios, ajta a'íin ayén te'utáviicua'i ti pua'a se'íj ayén puajtzi raatá'an ti caí ayén tiraavíjte'e. ²⁰ Aru ti pua'a ayén puajtzi muá'aci'iti a'íjna jime'e pej piyen a'ij pua'a huaríj, ti pua'a piyen pe'íjna jín te'utáviicua'i temua'a naa, capu a'atzu a'ij

timuaatéva'iri. Na'ari caí, ti pua'a peri xí'epi'in huaríj, ti pua'a pe'íjna jín rajpuaíjtzi, pajta piyen te'utáviicua'i temua'a naa, Dios pu rí'i timuaateátuaasin.

²¹ Jee xaa ne'u, Dios pu ayén a'íjna jín amuaatajé sej siyen rajpuaíjtzi, seajta te'utáviicua'i, a'iné a'íjna í Ciríistu'u a'amua jetze me'ecan pu rajpuaíjtzi já'araa.

Ayee pu a'íjna jín huaríj, tí'ij mú'ejmi huata'ítiii sej si siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti a'íjn amuacaí huaríj.

²² Capu ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi. Capu ajta ja'anáj tiu'uhuá'itaca'a. ²³ Mat'íj miyen ra'ajté'axi, a'íi pu caí ayén hua'ajté'axi a'ímej. Mat'íj puaíjtzi raatá'a, ni capu ayén tihua'uxájtzi'iri'i, sino ayée pu huataújtuiiri'i a'íjna jemi ti ayén tzáahuati'ira'a jín tihua'axijte'e.

²⁴ A'íi pu rusej rajpuaíjtzi já'araa í ru jetze í ta jetze me'ecan a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tej ti tiyen raatapuá'ajta í tej jín até'itzea'ara í Dios jemi. Mú'een xu se'íjna jín huarúj se'íjna jime'e ti a'íjn rajpuaíjtzica'a.

²⁵ A'ájna'imua, ayée xu seijre'eca'a mat'íj í cáne'axi ti caí ja'atí huá'aseire'e. Mí ajta íjii, xu'uri se'íjna jemi tiújsej, se'íjna jemi ti a'amua cujta'a huamé'en, ti ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti nain jín a'amua japua huániuuni.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej á'uruuvi'itin

¹ Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'astijre'e se'ímej í rucína'astemua'a. Ayee xu huárini sej si siyen 'éeni'ici'e hua'antimua'ítin í seica í mej caí rá'aste í niuucari ti jime'en raxa í Ciríistu'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ruxe'eve'e a'ame sej tihua'utá'ixaate'en sej si hua'utémua'ítin sino siyen sena'a huá'amua'ítin se'íjna jime'e sej rí'i ti'itíjcha'íi. ² A'íi mú xaa miyen ra'ancuré'asin í niuucari mat'íj raasej sej siyen tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios, seajta sej caí ti'itíj jín á'atura a'ímej jemi í rucína'astemua'a.

³ Majta a'íime í mej víche'ejme, capu ayén tiraavíjte'e mej miyen mena'a rí'i huaújruuren me'íjna jime'e ti jéjre'e seijre'e, ti pua'a a'íjna jime'e mej miyen rí'i ti'ihuaújista, nusu mej miyen ti'itíj jín ucaújrujtí'iraxi'in ti oro jín taavíjhua na'ari mej miyen ri'éene'ecán jín tiu'uteújchejte'en cíxuri jime'e ti tí'íj.

⁴ Capu a'íi na'a ayén tiraavíjte'e sino miché'e miyen rí'i tihua'aseijrate'e me'íjna ti rú'avaa í huá'a tzajta'an, me'íjna ti caí ja'anáj á'apua'aren. Miché'e caí miyen ti'itíj jín huá'amuari'eriste'e í rucína'astemua'a. A'ii pu a'íjn pú'een ti jeíhua huápi'í ruxe'eve'e í Dios jemi.

⁵ Ayee mú éeni'ici'e rí'i huaújruu ajca'ihua'imua a'íime í 'uuca í mej ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, í mej majta té'antzaahua í Dios jemi. ⁶ Ayee mú che'atá mena'a hua'ará'astijre í rucína'astemua'a tíj a'íjna í Sara teecan ayén ra'ará'astijre a'íjna í Abraham teecan. Ajta, pu ayén raatamuá'a tíjín “nevástara'a.” Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, ayée xu yaújmua'ame'en pu'éene'e xá'aju'un a'íjna í Sara ti pua'a siyen nain jín rí'i huárini, seajta caí ti'itíj jín tí'itziine'e.

⁷ Seajta mú'een, mi sej néjne'iche, setá'aj siyen rí'i tihua'ajcha'íi í ru'íjta'amua'a. Setá'aj siyen rí'i tihua'uteájtuaani a'iné camu miyen rucá'ané set'íj mú'een, mi sej teteca pú'een. Naími'i xu seajta siyen che'atá sena'a ra'ancuré'asin se'íjna ti jín Dios rí'i tejámuaatá'asin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi. Ayee xu rí'i tihua'ajcha'íi í ru'íjta'amua'a ti ij caí ti'itíj jín amuaatamuári'eriste'en a'íjna jime'e í sej jín raatáhuaviira í Dios.

Mej mi nu'u ruxiéehua a'uteáturan

⁸ Yee pu'u xaa, ayée xu huárini, najími'i mú'een. Setá'aj siyen che'atá sena'a rahuauca í Dios jemi sej si siyen ru'ihuaamua'aca temua'a naa. Setá'aj ahuaújcu'uven seij seajta seij, setá'aj siyen seajta huaújxe'even. Setá'aj seajta siyen ahuaújca'anen a'ímej jemi í mej rajpuaíjtzi sej si rí'i tihua'utá'an. Seajta mú'een, setá'aj caí ti'itíj jín á'ujtzaahuate'e.

⁹ Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a amuáaruuren, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure. Na'ari, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tejá'amuaxajta, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a tí'ijxajta, sino setá'aj siyen rí'i tiraatá'an, a'iné ayée pu a'íjna jín Dios tejamuaatajé sej si siyen huárini ti ij ajta a'íin Dios ayén ti'itíj jín rí'i tejamuaatá'an.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'eyu'usi'i tijín:

Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e
 ti á'ateevi'in ruuri,
 ti ajta rí'i tiraatévaire'en
 nain xicaj tzajta'a,
 ché'e a'íin ayén huárini
 ti caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e,
 ti caí ajta ayén tí'ihua'itacare'en.

¹¹ Ché'e a'íin raatapuá'ajta
 ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íi,
 ajta ché'e a'íin ayén huárini
 ti xí'epi'in jín seijre'e.

Ché'e ajta a'íin ayén rahuauca
 ti rí'i tí'iseijre'e huá'a jemi í teite.

Ché'e ahuaújca'anen ti ayén huárini.

¹² Jee xaa, rí'i pu tihua'aseij í Dios
 a'ímej í mej rí'i ti'itíjcha'íi.

A'íi pu huá'anamua
 matí'ij miyen tí'ijhuaviira í jemin.

Ajta ayée pu tavástar'a
 a'ij pua'a tihua'aseij
 a'ímej í mej a'ij pua'a ti'itíjcha'íi.

¹³ Tí pua'a nu'u siyen rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej rí'i ti'itíjcha'íi, ni caí ja'atí ayén mé'eseijre'e ti ayén a'ij pua'a amuáaruuren a'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín tí'itese'e sej siyen huárini ti'itíj jime'e ti í'ixi'epi'in. Capu xaa ne'u. Capu mé'e ja'atí xaa ne'u. ¹⁴ Mí ajta, ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej xí'epi'in jín huaríj, capu amín a'ij. Dios pu rí'i tejámuaatá'asin. A'íj xu jín, caxu huá'atziíine'e, caxu seajta a'ij pua'a tité'ujmuajca.

¹⁵ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i tiraateájtuaani í ru tzajta'a se'íjna í Círíistu'u, a'iné a'íi pu tavástar'a pú'een. Ja'anáj ti na'a xu siyen rí'i huaújruuren sej si siyen huateújnán huá'a jemi í mej miyen me'íjna jín tejá'amua'ihua'ura í sej jín tí'ichu'eve'e í ru jemi.

¹⁶ Mí seajta, setá'aj siyen sena'a rijca, setá'aj caí á'ujtzaahuate'e siyen tihua'ixaate'e, setá'aj seajta rá'atése'e se'íjna í sej jamuan tí'ixa. Setá'aj siyen rí'i te'utaújmu'ati í rumua'atzíira'a jime'e sej si caí ti'itíj jín á'aturaacaj, ti ij ayén tí'hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure me'íjna jime'e mej miyen a'ij pua'a tejá'amuaxa a'ij sej rici se'íjna jime'e sej rí'i ti'itíjcha'íi í Círíistu'u jemi.

¹⁷ Ayee na'a, a'iné ti pua'a Dios ayén tí'ijxe'eve'e sej ti'itíj jín rajpuaíjtzi, jaítze'e pu rí'i tejámuaatéva'iri sej siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi sej xí'epi'in rici caí ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej a'ij pua'a rici.

¹⁸ Ajta a'íin Círíistu'u, ayén seíj na'a huamí'i a'íjna jime'e í mej jín naíjmi'i miyen auteájturaa í Dios jemi. A'íjna ti caí ti'itíj jín auteájturaa, ayén huá'a jetze me'ecan huamí'i a'ímej í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íica ti ij ayén huá'anvi'itín í Dios jemi. A'íjna í mej miyen raajé'ica í Círíistu'u ti ratéhua'ira'aca'a, Dios pu ajta ayén ruxiéjniu'uca jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹⁹ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í xiéjniu'ucari í mej me'uun tajete aiteánami'ihuaca'a. ²⁰ Majta a'íime í xiéjniu'ucari, a'ájnámua mú' miyen caí ra'ará'astijre, a'ájna xicáara'a jetze ti jetzen Dios auj ayén té'eviicua'iraca'a, ajta ayén rachú'eve'eca'a tí'ij auj a'íin Noé ratétaahuaajme'e a'íjna í

baarcu ti ve'ée. Ajta a'íi pu seica huatévai mej mi me'uun uteájrupi í baarcu tzajta'a mej mi caí aujámín í jaj jime'e. Ayee mú ará'aseca'a aráhuaica.

²¹ Ajta a'íin í jaj ayén huataújmua'a í sej jín huámuai'ivijhuaca'a, a'íjna ti ajta jín Dios ayén amua'irájtua. Capu ayén huataújmua'a ti Dios ayén amuá'ari'iri'í í chuej ti ca'ame'e í a'amua jetze, sino ayée pu huataújmua'a sej siyen rájhuaviiri'í í Dios ti ayén amuaatá'an sej rí'éene'ecán jín huateáturan í rumua'atziira'a jetze í Dios jemi, a'íjna jime'e ti ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í Jesús ti Círíistu'u pú'een.

²² Ajta íjii, án pu a'ujnéj u ta japua ti ari a'uun e'ecájca rí'iríinta'an pújme'en í Dios. A'íi pu ajta ari a'íjna jín antiújmua'aree ti tíhua'uta'ájte'en a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ímej í mej tí'itj jín antiújmua'aree, ajta a'ímej í mej ve'ecán jín títeté'u'upu'u, matj mena'a pua'amé í mej xiéjniu'ucari pú'een.

4

A'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tej tiyen huárini

¹ A'iné a'íin Círíistu'u pu ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati sej si siyen che'atá sena'a huárini, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, ayée pu ari raatapuá'ajta'a ti tí'itj jín até'itzaara í Dios jemi. ² Ayee pu a'íjna jín a'ateevi'í ti ruuri a'íjna í ja'atí a'íjna jime'e ti a'íjna jetze arájca'ane a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tój na'a ti auj a'ateevi'í a'ame. Capu ché'e a'íjna jetze a'ujca'ane a'ame a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jetzen huiráninei.

single line composer ³ Ché'e ayée na'a 'eene'en a'ij ti ari tiu'urj tój na'a mej amuacá huatasejre í teteca tój na'a ti yú e'iré'ene a'ij ti tihua'aráanajche a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Tej ti caí ché'e tiyen tena'a tí'ijri'ire matj a'íime. Ayee mú ruxána'acira'ate'eca'a, majta á'ujca'ane me'íjna jetze ti a'ij pua'a 'een. Majta rutá'aruaijve'e, majta mej huápi'í tí'iyestehua'a. A'íi mú majta e'etiújse'iri mej mi naími'í miyen raná'amiche'en a'íjna ti caí Dios pú'een.

⁴ Ajta íjii, ayée mú a'ij pua'a tejá'useij sej caí ché'e huá'ajaahuate'e sej siyen caí tí'itj á'astijre'e sej huá'a jamuan á'ujjhu'a'ane'en. A'íj mú jín miyen a'ij pua'a á'amuaruure.

⁵ Mí ajta, ayée pu tihuá'aci'iti mej miyen tiu'utaxáj a'ij mej titeetiújcha'íica me'íjna jemi ti ari rí'í huaújruu ti ij ayén hua'uxjíte'en a'ímej í mej ruuri, ajta a'ímej í mej meri huácuii. ⁶ A'iné a'íi pu ajta ayén che'atá na'a huá'axjíte'en a'ímej í mej meri huácuii tój ajta titá'axjíte'en itejmi i tej teuj ruuri. A'íj pu jín ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej huácuii a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'an mej miyen ruuri huateáturan tój na'a rusén jime'e tój ajta í Dios.

A'ij ti nu'u té'eme tí'ij nain te'entipua'ajte

⁷ Pu'uri tén nain te'entipua'ajte. A'íj xu jín siyen rí'í tirájteuve'en, seajta siyen nain jín á'ujcu'uve sej si siyen tí'ijhuauca í Dios jemi a'ij ti tiraavjíte'e. ⁸ Ajta, a'íi pu a'íin pú'een ti jaítze'e ruxe'eve'e sej caí tí'itj jín a'aturáa, setá'aj siyen huaújxe'eve'en temua'a naa a'iné ti pua'a siyen huaújxe'eve'en, ayée xu seajta tiu'utá'uuni'ira mu'icáca jime'e ti seij ayén tí'itj jín auteájturaa mú'ejmi jemi. ⁹ Setá'aj caí a'ij pua'a tí'ixáata sino setá'aj huateújvaire'en seij seajta seij.

¹⁰ Ayee xu seajta huárini a'ij ti tiraavjíte'e a'ímej jemi í mej ravaire'e a'íjna í Dios, a'iné capu tí'iseicaj na'a í ti jín rí'í tejamuaatá'a sej si se'íjna jín tiu'utévaire'en. Setá'aj siyen huateújvaire'en seij seajta seij se'íjna jime'e a'ij ti Dios seij tiu'utapuaíjve.

¹¹ A'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj, ché'e a'íin ayén huárini ti ayén Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén tí'itj jín tí'ivaire'e, ché'e a'íin ayén huárini ti a'íjna jetze arájca'ane í Dios. Ayee xu 'een jín siyen huárini mej mi nain jín rí'í tiraateájtuaani me'íjna í Dios me'íjna jime'e ti a'íin Jesús, ti Círíistu'u pú'een, ayén hua'utá'a í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini. Ayee mú rí'í tiraatá'asin me'íjna í Círíistu'u, a'iné a'íi pu ajta ayén nain jín antiújmua'aréere a'ame tój na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij mej ye'í huárini matí'ij tirajpuaítzi muá'aju'u a'íime í mej té'atzaahuate'e

¹² Mú'een, mi nej já'amuaxe'leve'e, ti pua'a siyen ti'itíj jín á'aviicua'ire'e se'íjna í sej jín huápi'i rajpuaíjtzi, ti ajta ca'anín jín a'amua japua rájve, caxu siyen a'ij té'ujmuajca, sete'entixáata yee ti caí xi ja'anáj ayén tí'iseijre'e í chaanaca japua, a'iné ayée pu 'een jín ayén tejamuáaru ti ij Dios ayén amuaateeseij, aisi ti pua'a secaí urarí'ene'acan jín seijre'e nusu secaí. ¹³ Caxu a'ij té'ujmuajca sino ayée xu huataújtemua'ave'en a'iné xu'uri rajpuaíjtzi í Ciríistu'u jamuan sej si seajta siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti rí'i tejámuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna í mej jín naa rí'i tira'utaseíjra í tavástar'a.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Tí pua'a miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta me'íjna jime'e sej siyen Ciríistu'u jetze ajtémecan, Dios pu a'íjna jín rí'i tejámuaatá'aca. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ajta ayén ca'aníjra'a tata'aca tej ti tiyen rí'i tiraateájtuaani í Ciríistu'u, a'í pu xiéjniu'ucare'ara'an ajta mú'ejmi jemi seijre'e.

¹⁵ Mí ajta, jíme'en ja'atí ti na'a ti mú'ejmi jetze ajtémecan, ché'e amín caí ayén a'íjna jín tirajpuaíjtzi a'íjna jime'e ti seíj huajé'ica, na'ari ti'itíj huanahua nusu ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íi, ca'ín ayén rijcaa ti caí jetzen ruxe'leve'e.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a seíj ayén a'íjna jín á'aviicua'ire'e a'íjna ti jín rajpuaíjtzi a'íjna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan, ché'e a'ín caí tí'itevi'ira'atan, sino ché'e rí'i tiraatá'an í Dios a'íjna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan.

¹⁷ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij Dios ayén hua'uxíjte'en í teite. Ajta, ayén autéchesin ti huá'axijte'en í ruteítestemua'a. Ajta, ti pua'a ayén autéjcheni itejmi jemi, ¿a'iquí té'eme í ti huá'aci'iti a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'íjna í niuucari ti Dios rí'i titaateájtuaani itejmi jemi? ¹⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín: "Tí pua'a muári'eri jín Dios ayén ru'irájtuaa a'íjna í ja'ati ti rí'i ti'itíjcha'íica'a, ¿a'iquí éene'e a'ame huá'a jemi í mej a'ij pua'a tí'ijxa í Dios, majta a'ímej jemi í mej a'ij pua'a ti'itíjcha'íi? Capu a'atzu a'ij xaa ne'u tihua'utévaire'esin."

¹⁹ A'íj pu jín, miché'e miyen huárini ti'itíj jime'e ti xí'epi'in 'een, a'ij ti tiraavíjte'e a'íme í mej ti'itíj jín á'aviicua'ire'e me'íjna í mej jín rajpuaíjtzi me'íjna jime'e ti Dios ayén tihua'utá'a. Miché'e miyen raatátuiire'en í ruxéjniu'uca a'íjna jemi ti hua'utétaahuaca'a ti ajta caí ja'anáj ti'itíj jín até'itzaara.

5

Pedro pu ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í vaujsi

¹ Ayee nu ca'aníjra'a hua'atá'aca, ne'ímej í mej vaujsi pú'een, í mej mú'ejmi jetze ajtémecan. Nee nu neajta vást'a pú'een. Neajta nu niyen tiu'uséij a'íjna ti jín rajpuaíjtzica'a a'íjna í Ciríistu'u. Ayee pu che'atá na'a tí'ineci'iti ineetzi tíj ajta tihua'aci'iti a'ímej í mej majta Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna ti huápi'i naa tí'iseíre'e a'ame í Dios jemi.

² Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej rí'i tihua'ucha'in a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'ij ti a'ín ari a'íjna jín tejámuaa'íjca. Caxu ca'anéeri jín siyen rijca sino ruxí'evi'ira'a jime'e xu'u, a'ij ti Dios tí'ijxe'leve'e. Caxu seajta se'íjna jín siyen rijca sej si ti'itíj jín huamuá'itin, sino ayée xu'u a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en. Na'ari caí, ayée xu tiu'utatévi'ira'ata se'íjna jime'e sej ti'itíj huamuá'iti.

³ Setá'aj caí á'ujtzaahuat'e sej ve'ecán jín antiújmua'aree sej siyen tihua'uta'aíjte'en mej mi ca'anéeri jín miyen ti'itíj jín huárini a'íme í sej huá'acha'íi.

Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi a'ij ti tiraavíjte'e. ⁴ Tí pua'a siyen huárini, ayée pu tejá'amua'í'iti a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna ti nain jín antiújmua'aree ti ayén che'atá na'a rí'i tí'itacha'íica tíj ajta ayén rici a'íjna ti rí'i tihua'acha'íi í rucáne'axistemua'a. A'í pu ayén amuaatátistejsin a'íjna í curuun ti caí ja'anáj a'upuá'arixi'isin, ti ajta rí'i tí'iseíre'e a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

single line composer ⁵ Seajta mú'een, mi sej seuj teemua, setá'aj siyen huá'astijre'e se'ímej í vaujsi. Setá'aj najími'i siyen huárini, sej si siyen huárini secaí á'ujtzaahuat'e seij seajta seij, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín:

Dios pu muári'eri hua'atá'aca

a'ímej í mej á'ujtzaahuat'e.

Mí ajta, a'í pu ayén rí'i tihua'atá'aca

a'ímej í mej caí miyen á'ujtzaahuat'e.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej e'etiújsel'iri

⁶ Setá'aj siyen huataúra'an sej cílieene'ecan jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti ij a'íjn ayén ve'ecán jín tejámuaa'íjcate'en ja'anáj ti ayén tejámuaaxí'epi'íntari'iri'i. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jemi í Dios raateájtuaani tój na'a í sej jín a'ij té'ujmua'ate a'iné jeíhua pu tí'imua'atze mú'ejmi jime'e a'ij ti tejá'amuaruuren.

⁸ Setá'aj temua'a naa tité'ujcu'uvee, seajta rí'i tí'ite'ixi'ere'e, mú'een, se'íjna jime'e ti a'íjn tiyaaru'u, í ti amuájcha'íire'e, ayén éeni'ici'e á'uche'ecan tój muajye ti á'ujijhuan a'íjna jime'e ti ayén rahuauhau a'íjna ti raaté'íime.

⁹ Setá'aj siyen huateújca'anen se'íjna jime'e sej té'atzaahuat'e sej si caí ratá'acare'en ti a'íjna í tiyaaru'u amua'antimua'ítin. Ayee xu seajta ramua'aree ti ayén huá'aruure a'ímej í á'amua'ihuaamua'a í mej miyen huacáíjme a'u ti na'a í chaanaca japua. Ayee pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huá'anajmire'en mej mi miyen che'atá mena'a a'íjna jín á'aviicua'ire'e í mej jín rajpuaíjtzi setíj seajta mú'een.

¹⁰ Ajta a'íjn í Dios ti nain jín rí'i tí'itá'aca, a'íjna ti ayén amuaatajé ti ij ayén tejamuáaci'iti a'íjna í sej jín naa rí'i tiyé'useijra í Círíistu'u jemi tój na'a rusén jime'e, ayée pu á'amuaruuren. Setí'ij a'atzu á'ateevi'in sej tí'itíj jín á'aviicua'ire'e í sej jín rajpuaíjtzi, a'í pu rusej ayén amuaanaíjmire'en, ajta ayén ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i. A'í pu ajta ayén amuaatá'asin sej siyen huateújca'anen temua'a naa.

¹¹ Ché'e a'íjn ayén a'íjna jín tí'iteveeca'a ti ayén nain jín antiújmua'areere tój na'a ti yú auca'ití a'ame, tój na'a rusén jime'e.

Ayee pu ra'antipúa'ajte

¹² Ayee nu cíj caj tejá'amuyau'use'e ne'íjna jamuan í Silvano ti ayén tiná'amitiejte'e ti a'íjn pú'een seij í ne'ihuaara'a ti caí tí'itíj jín até'ítzeaa. Ayee nu ne'íjna jetze tejá'amua'ixaate'e ti a'ii pu a'íjn pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín Dios ayén rí'i titatá'aca. Neajta ne'íjna jetze niyen ca'aníjra'a amuatá'aca sej si caí ja'anáj yá'uhua'anan a'ij nej tejá'amua'ixaate'e.

¹³ A'íime í mej yé huaté'uu íye Babilonia, í ti Dios ajta hua'antíhuau, yé mú á'amuateujte'e. A'í pu ajta yé á'amuateujte'e í niyauj, a'íjna í Marcos. ¹⁴ Setá'aj huaújteujte'en xu'iteújpi'ítze'axi'in se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'e, seij seajta seij. Ché'e a'íjn Dios rí'i amua'anpuá'ajte'en najími'ica mú'ejmi mi sej Círíistu'u jetze ajtémecan. Ayee pu'u xaa. Antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti hua'apua

A'í pu huá'ateujte'e a'íjna í Pedro

¹ Inee Simón, i nej neajta Pedro pú'een, a'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e nej ravaire'e ne'íjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een. A'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en í jemin. Seajta mú'een, Dios pu ayén amua'irájtua mú'ejmi, a'íjna í Dios ti urarí'ene'acan jín seijre'e, sej si siyen che'atá sena'a té'atzaahuate'e tetíj iteen. A'ii pu a'íjn pú'een ti jeíhua huápi'i tejámuatéva'iri.

² Ché'e ayén jaítze'e tejá'amuaci'iti ti r'íi tejamuaatá'acare'en, ajta ti r'íi tejamua'an-puá'ajte'en a'íjna jime'e sej seri ramua'ate í Dios, seajta se'íjna í Jesús, ti ajta tavástar'a pú'een.

A'ij mej r'íi titetiújcha'ii muá'ara'ani a'íime í mej té'atzaahuate'e

³ Rumuári'eri'ira'a pu jín Dios ayén titaatá'a nain ti ruxe'eve'e í tej jín ruuri huateáturan í jemin, í tej teajta jín tiyen r'íi ti'itítacha'ii a'ij ti a'íjn ayén tí'ijxe'eve'e. Ayee pu 'een jín ayén r'íi titaatá'a a'íjna jime'e tej tiyen raamuá'a te'íjna ti ayén taatajé tej ti tiyen huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e ti ij ayén titáaci'iti a'íjna í tej jín r'íi tiyé'useijra, te'íjna jime'e ti a'íjn ayén nain jín antiújmua'aree.

⁴ A'iné ayén 'een í jemin, a'í pu ayén titaatá'a a'íjna í niuucari ti jín ve'ecán jín te'ataújratziiri'i, ti ajta jeíhua huápi'i ta jetze ruxe'eve'e tej ti te'íjna jín huatáta'uuna ti ij caí a'ij pua'a táaruuren a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a seijre'e í teite í mej yen seijre'e chaanaca japua, tej ti teajta tiyen che'atá tena'a r'í'éene'ecán jín seijre'e tíj ajta í Dios.

⁵ A'íj xu jín, setá'aj siyen huateújca'anen sej se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín té'atzaahuate'e se'íjna jime'e sej seajta tzáahuati'ira'a jín r'íi ti'itiújcha'ii. Seajta setá'aj siyen se'íjna jín ra'ajténaajmire'en sej jín r'íi ti'itiújcha'ii se'íjna jime'e sej temua'a naa tirú'umua'aree.

⁶ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín r'íi tirú'umua'aree se'íjna jime'e sej seajta nain jín á'ujcu'uvé. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín á'ujcu'uvé se'íjna jime'e sej seajta te'utáviicua'i. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín siyen té'eviiicua'i se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios.

⁷ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios se'íjna jime'e sej temua'a naa huateúrihuaamua'ata. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej siyen r'íi tiu'uteúrihuaamua'ataca'a se'íjna jime'e sej siyen titehuaújxe'eve'en.

⁸ Setá'aj siyen nain jín ra'ajténaajmire'en a'iné ti pua'a siyen r'íi titeetiújcha'iiica temua'a naa, ayée pu á'amuaruure a'ame sej jeíhua huápi'i tiu'utévaire'en sej si temua'a naa ti'itíj jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín ramua'ate se'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een.

⁹ Na'ari caí, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'aturaate'e ti ayén nain jín ra'ajténaajmire'en í ti jín té'atzaahuate'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ja'atí ti arácun, ti caí a'ímuá tí'iseijrave. A'í pu ari ya'uhuá'axi ti Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i a'íjna ti ajmí'i jín auteájturaa í jemin.

¹⁰ A'íj xu jín, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen jaítze'e huateújca'anen sej si siyen huárini ti ij ayén ámitieere'e ti Dios ayén amuaatajé, ajta amua'antíhua'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj ayén á'amuaruuren ti Dios ayén mé amúhua'axin tíj na'a rusén jime'e.

¹¹ Mí ajta, ayée pu tejá'amuaci'iti sej si temua'a naa se'uun a'uteáruute a'u ti rusén jín teja'uta'áijta a'íjna í tavástar'a ti tu'irájtuaa, a'íjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een.

A'ij ti 'een jín té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari

¹² A'íj nu jín niyen rini nej ja'anáj ti na'a niyen tejá'amua'ixaate'e sej siyen tira'utámua'aree se'íjna. Capu amín a'ij sej seri ramua'aree, seajta seri te'utáviiicua'iri'i se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e nej niyen huárini t'íj na'a nej nauj yen seijre'e, nej ni ca'aníjra'a amuaatá'acare'en sej si siyen tira'utámua'aree a'ij sej huárini, a'iné nu'uri niyen ramua'aree ti ari vejli'i p'í'irici a'ájna xicáara'an jetze nej jetzen mí'ini. Ayee nu ne'íjna jín ramua'aree a'iné a'í pu tavástara'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Ciriistu'u pú'een, ayée pu tinaatá'ixaa.

¹⁵ Neajta nu niyen huaténca'anejsin nej ni niyen tejamuá'itiii ti ij ayén huatári'iristare sej siyen ja'anáj ti na'a tira'utámua'aree net'í'ij caí ché'e mé'e a'ahua'atan.

Pedro pu te'anxájta a'íjna jime'e ti r'í'iyé'useijra a'íjna í Ciriistu'u

¹⁶ Tet'í'ij te'íjna jamuá'ixa a'ij ti éeni'ici'e huataseíjre'esin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een, ti ij ayén nain jín antiújmua'areere, catu rá'astijre'eca'a te'íjna í niuucari í mej rujímua'a mena'a rájteu, í mej miyen tí'imua'atzejca'a. Catu xaa ne'u tajímua'a tena'a rájteu sino tají'isin tu jín naa r'í'iyé'useíra ta'araa ti a'í pu nain jín antiújmua'aree.

¹⁷ Ajta, Dios ayén r'í'iyé'useíra ta'araa, ajta r'í'iyé'useíra a'íjna jime'e ti huápi'i tí'iseijre'e u ta japua tí'ij Dios ayén jime'en tiu'utaxájtaca'a t'í'ij: "A'ii pu a'ín pú'een í niyauj, í nej jeíhua huápi'i raxí'eve'e. A'í pu ajta r'í'iyé'useíra ta'araa ineetzi."

¹⁸ Teajta iteen, ayée tu ráanamujri'i te'íjna í niuucari ti júte'e je'icánamujre tet'í'ij te'ánna a'uté'uuca'a te'íjna jamuan a'ánna í jirí jetze ti Dios huatéura'ate.

Í niuucari mej jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan

¹⁹ Ajta a'íjna í tej ya'useíj, a'í pu ayén araúraste a'íjna ti ajmí'iyé'useíra a'íjna í yu'uxari jetze í mej jime'en tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. A'íj tu jín teri jaítze'e temua'a naa tirú'umua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna ti ajmí'iyé'useíra a'íjna í yu'uxari jetze me'ecan.

R'í'iyé'useíra pu tejámuaatévare'esin ti pua'a siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en t'íj ajta ja'atí ayén temua'a naa te'atáne tatzari jime'e a'u ti a'utíca'a. Setá'aj siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en t'íj ajta ja'atí ti ayén atáne ajta na'acai huataseíjre'en a'íjna í xu'ura'ave ti tapuá'arijme'eca u jé'ijineí. Setá'aj siyen ra'ará'astijre'en ajta na'acai a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huatéaturan í a'amua tzajta'a.

²⁰ Amuacá, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen ráamua'aree ti caí ja'atí ja'anáj ruseíj a'ij tirájteu a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari í mej miyen tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan ti ayén raateájtuaa itejmi jemi.

²¹ Capu ja'atí ja'anáj ruseíj a'ij tirájteu ti ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan sino a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu ca'aníjra'a hua'utá'a mej miyen tiu'utaxájtaca'a, a'ímej í mej me'íjna jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

2

A'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín tihuá'amua'ate

¹ Aj mú mi huá'a tzajta'a í teite miyen huataseíjre seica í mej hua'itzi jín tihuá'u'itiiiri'i. Ayee mú che'atá mena'a huataseíjre'esin mú'ejmi jemi a'íime í mej majta hua'itzi jín tejamuatá'itiiira. Avíitzi mú jín miyen raateátuaasin mú'ejmi jemi me'íjna í niuucari ti amuá'ujisin, í mej jín mé rúurieni me'íjna í tavástara'a ti ajta huá'a jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a í mej té'echa'íca'a í Dios jemi. A'íj pu jín tihuá'aci'iti ti a'ín Dios ayén ca'anacan hua'antipua'ajte'en.

² Majta mu'ití'í mú miyen hua'ará'astijre'esin mej mi miyen che'atá mena'a ti'ihuaújx-ana'acira'aten mat'íj a'íime. Ayee mú 'een jín seica miyen a'ij pua'a ti'ijxáata muá'aju'u me'íjna í niuucari í tej jime'en huajú'un me'íjna jime'e a'ij mej rici a'íime í mej hua'itzi jín tejámuaatá'itiiira.

³ Ayee mú 'leen jín miyen mú'ejmi jíme'en tí'imua'itín me'íjna jime'e mej huápi'i raxí'leve'e mej jeíhua tí'ijcha'íica. A'íj mú jín miyen hua'itzi jín amuaatémua'iti. Tíj na'a ajca'ihuá'ímua tí'ij Dios ayén hua'uxíjte, tíj na'a íjii aúche'e pu aráurastejsin a'íjna í niuucari ti huá'a jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta ayén ti'ayajna ti Dios auj ayén hua'antipúa'ajte'esin.

Single Line Composer ⁴Jee xaa ne'u, Dios pu caí tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej mejmí'i ta japua tí'ivaire'eca'a, a'ímej í mej majta miyen tí'itíj jín auteájturaa í jemin, sino a'úu pu ayén huaje'etéehua'axi u tajete a'u ti puaijtzí hua'atá'acare'e a'ame. A'uu pu hua'uteájtuaa a'u ti e'etécun mej mi me'uun é'enami'ihua a'u ti a'utíca'a. A'uu mú e'avítzi'ihua muá'aju'u ajta na'a caí Dios ayén hua'uxíjte'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipúa'ajte.

⁵ Capu ajta tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej jéjcuá imuá yén seijre'eca'a, sino ayée pu tiu'utá'a ti a'ín jaj ayén tíjste nainjapua í chaanaca ti ij a'íjna jín puaijtzí hua'utá'an a'ímej í mej caí a'atzu rá'astijre'eca'a í Dios.

Mí ajta, a'íi pu xaa raatévai a'íjna í Noé ti ayén tihua'utá'ixaa a'ij mej ye'í huárini mej mi xí'epi'ín jín seijre'e í Dios jemi. Ajta Dios ayén hua'utévai a'ímej í seica í mej miyen aráhua'apua ará'aseca'a.

⁶ A'íi pu ajta hua'uxíjte a'ímej í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í chajta'a jetze ti hua'apua, a'ujna u Sodoma, ajta u Gomorra. Nain pu jín hua'uteátaij. Ayee pu 'leen jín huá'uruu ti ij ayén titaatá'itíi a'ij ti huá'aruuren a'ímej í mej caí a'atzu rá'astijre'e í Dios.

⁷ Mí ajta, a'íi pu raatévai a'íjna í Lot, a'íjna ti rí'i tí'itíjcha'íica'a í jemin, a'íjna ti ajta a'ij pua'a ará'aseca'a a'ij mej ríjcaa í mej miyen hua'úxana'acira'ate a'íime í mej caí a'atzu tí'itíj á'asteca'a.

⁸ Ajta a'ín í tevi ti rí'i tí'itíjcha'íica'a í Dios jemi, a'iné a'íi pu nain tújca'ari tzajta'a ayén huá'a tzajta'a é'echejca'a, jeíhua pu rajpuaijtzica'a í ru tzajta'a ti rí'éene'ecán jín seijre'eca'a. Ayee pu 'leen jín tirajpuaijtzica'a a'íjna jime'e ti ayén raaseíj, ajta ráanamujri'i í mej a'ij pua'a ríjcaa a'íime í mej caí tí'itíj á'asteca'a.

⁹ A'íj pu jín, Dios ayén raayí'iti ti ayén ru'ijrájtuaani a'íjna jetze ti jín rajpuaijtzí a'íjna í ja'atí ti rí'i tí'itíjcha'íi. A'íi pu ajta ayén raayí'iti ti hua'iteáanan a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi ti ij ayén puaijtzí hua'utá'an a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en naíjmi'ica.

Single Line Composer ¹⁰Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti ayén tihua'aci'iti a'ímej í mej jetzen á'ujca'ane me'íjna jetze ti jeíhua a'ij pua'a tí'iseijre'e, mej mi miyen tí'ihuá'úxana'acira'aten me'ímej jamuan í ruxí'ej teteca. Ayee pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'iseijre'e mej caí a'atzu tí'itíj jín té'aste. Ayee mú á'ujca'ane mej miyen huárini a'ij ti tihua'amítíejte'e. Jéíhua mú á'ujtzaahuat'e. A'íi mú majta caí rátzíine'e miyen á'ujca'ane mej a'ij pua'a tihua'axajta a'ímej í mej ta japua é'eseijre'e.

¹¹ Mí majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, camu miyen á'ujca'ane mej miyen a'ij pua'a tihua'axajta a'ímej í teteca me'íjna jemi í tavástar'a. Mí majta a'íime, jaítze'e mú rucacá'ane, majta jaítze'e ve'ecán jín antiújmua'aree mecaí a'ímej í teteca.

¹² Majta a'íime í teteca, ayée mú a'ij pua'a tí'ixáata muá'aye'i me'íjna jime'e í mej caí a'atzu yaú'itie. A'íj mú jín miyen che'atá mena'a seijre'e matíj a'íime í ye'emuaate í mej caí tivejául'itie, í mej ché'e mena'a á'ujjuhuan. Ayee mú 'leen jín huanúnu'ihuaca'a mej mi teite hua'uvívi'in, majta huá'ucui'ini. Majta a'íime í teteca, ayée mú che'atá mena'a antipúa'ari me'íjna jime'e í mej jín a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej amucaí rí'i títeetíjcha'íica.

¹³ Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'asin ti ja'atí ayén tihua'ari'lira í mej tí'ijcha'íi matíj majta a'íime rujíimua'a mena'a miyen tihua'ari'iri'i í seica í mej tí'ijcha'íica'a. Ajta a'íjna í mej tí'itíj jín huataújtemua'ave'en, ayée mú tújca'ari tzajta'a ruxiéehua tí'itesejre'e me'íjna jime'e ti jetzen huiiráninei. Ayee mú che'atá mena'a seijre'e huá'a tzajta'a í teite tíj tí'itíj tí'ihuameijra, tíj ajta a'íjna ti jín cápita'inaca'a. Ruxiéehua mú rutémua'ave'e

me'fjna jime'e mej amuáacuanamua muá'aju'u matf'ij majta miyen tí'iyeste mú'ejmi jamuan.

¹⁴ Ayee mú jetzen á'ujca'ane me'fjna jetze í jíita'a matf'ij mena'a mej miyen ranecua'atze mej mi miyen jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten. Camu majta ja'anáj raatapua'ajta mej miyen á'atura í Dios jemi. Majta, ayée mú ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej caí xí té'evicua'i, mej mi majta miyen che'atá mena'a auteáturan í Dios jemi. Temua'a mú tíraarí'ire a'ij mej ti'itf'ij jín huárini mej mi miyen tiraatéevi'i ti'itf'ij ti na'a mej miyen tí'ijxe'eve'e me'fjna jime'e mej chueere'e. A'ii mú a'fín pú'een í teitejra'a ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

¹⁵ Mu'uri ajtacf'ij í juye jetze í mej japuan huajú'un a'fíme í ti rí'i tihua'amitiejte'e. Majta meri me'fjna jetze ucájrupi f'ij ajta ayén ucájrupi a'fjna í Balaam teecan ti yaujra'an pú'een'e a'fjna í Beor teecan. Ajta a'fjna í Balaam, ayée pu ra'aránajcheca'a ti ti'itf'ij huamuá'itin a'fjna jime'e ti a'ij pua'a huárini.

¹⁶ Mí ajta, puuru'u, ti caí té'anri'ire, ayée pu tiu'utaniú f'ij teáata'a. Aj pu'i ra'ajté'axi a'fjna í Balaam a'fjna jime'e ti a'ij pua'a rijcaa. Ayee pu a'fjna jín huarf'ij, a'fí pu ayén raatá'ijmiiiri'í a'fjna ti ayén rusef'jrataca'a ti nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ti caí ti'itf'ij jín ayén huárini a'fjna jime'e ti rutímua'i.

¹⁷ Ayee mú che'atá mena'a tí'ivaire'e a'fíme í teteca f'ij a'u ti e'ejaijxa a'u ti caí jaj e'ejmí'íye na'ari í jaitiri ti eeca ráatajchi, ajta ti jetzen caí víjvi'íyey. Ayee pu tihua'aci'iti mej me'uun a'uteáturan u tajete a'u ti huápi'i a'utíca'a f'ij na'a rusén jime'e.

¹⁸ Ayee pu a'fjna jín ayén tí'irineca a'fjna jime'e mej miyen ca'anín jín á'ujtzaahuat'e me'fjna jime'e í niuucari ti caí a'ij huataújmua'a. Majta miyen ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen tiú'umua'ati me'fjna jetze ti huá'a jetze huiiráninei ti ayén rusef'ij a'ij tirájteu. Ayee mú a'fjna jín huarf'ij, a'fí mú miyen majta ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej camuché'e tihuíjsin huá'a jemi mej mi majtáhua'a ti'itf'ij jín auteáturan í Dios jemi me'fjna jime'e mej hua'itzi jín tihua'ajte'e a'ímej í teteca.

¹⁹ Ayee mú ti'itf'ij jín títe'eteúratziiraca'a mej nu'u tihua'utá'an mej mi ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en. Mí ajta, capu ri'irí a'iné a'fí mú rujf'ímua'a mena'a miyen ca'anéeri jín tí'ivaire'e me'fjna jime'e mej a'ij pua'a ti'itíujcha'íi, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ca'anéeri jín tí'ivaire'e, a'fí pu ayén ravaire'e a'fjna í ja'atí ti ari ra'antimua'íti.

²⁰ Ajta ti pua'a meri miyen raatapua'ajtac'a mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a ti'itíujcha'íi matf'ij í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ti pua'a miyen raatapua'ajtac'a me'fjna jime'e mej ra'ancuré'a me'fjna í tavástara'a ti ajta ayén tu'irájtuaani, a'fjna í Jesús ti ajta Ciriustu'u pú'een, ti pua'a miyen me'fjna jín huarf'ij, majtáhua'a mú miyen a'ij pua'a huateáarij ti ij ajtahua'a hua'utémua'itin a'fjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée mú jaitze'e a'ij pua'a ti'iteseíre'e muá'aju'u f'í'ij nain te'entipua'are caí ti jécua mej ímuá seijre'eca'a.

²¹ Mana'ajtzí caí ja'anáj ráamua'atijche'en me'fjna í ye'irá ti naa tí'iseijre'e í Dios jemi mecaí miyen ramua'areere, majta yá'uhua'axin a'fjna í niuucari ti jín Dios ayén huateúra'ate, ti ajta ayén raateájtuaa a'ímej jemi ti ij a'fjna jín tíhua'uta'aíjte'en.

²² Ayee pu xaa tihua'uruu a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: "A'fjna í tzf'í ajtahua'a pu mú a'uvé'emej a'utí ejjárj tí'ij ráacua'ani í rujára'iri." Ajta ti ayén tíjín: "A'fjna í tuiixu ti hua'íihuaca'a, ajtahua'a pu mú a'uvé'emej a'u ti jaú'í'ihuaca'a í xarij jime'e ti ij ajtahua'a ayén hua'íihua."

3

Tf'ij uvé'enejsin í tavástara'a

¹⁻² Mú'een, nej já'amuaxe'eve'e, a'fí pu a'fín pú'een í nej hua'apuaca jetze jín tejá'amuayu'use'e. Ayee nu che'atá nena'a ne'fjna jime'e í ti hua'apua, ca'aníjra'a nu jín amuatá'aca sej si siyen tzáahuati'ira'a jín tiú'umua'ati se'fjna jetze í nej jín niyen amuatá'aca sej ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'fíme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, setá'aj siyen che'atá sena'a ra'utámua'aree í niuucari í ti jín tejamuaata'aj

a'íjna í tavástar'a ti ajta a'íin pú'een a'íjna ti amua'irátuaasin. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti a'íin ayén tiraateájtuaa itejmi jemi tej ti tiyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi.

³ Ayee xu ramua'aree ti ayén té'eme a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipúa'ajte. A'íi mú huataseíjre'esin a'íime í mej amua'axieehuari'i mej mi rá'axieehuari'ira í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa. Ayee mú me'íjna jín á'ujuhua'ane'e muá'aju'u mej miyen rá'astijre'e a'íjna ti ayén tihua'amitiejte'e t'íj na'a a'ij ti tihua'aráanajche ti a'ij pua'a 'een.

⁴ Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u t'íj: "A'ii tá'uj huar'íj a'íjna í ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti nu'u yé huataseíjre'esin. Tij caí, capu ayén teja'ur'e'enejsin a'iné aúche'e pu ayén che'atá na'a seijre'e t'íj ajta ayén seíre'e á'aye'i t'íj na'a a'íjna xicáara'an mej jetzen huácuii í tavaújsimua'aci'i t'íj na'a ajta íjii. Ayee pu che'atá na'a aúche'e seijre'e t'íj ajta seijre'eca'a a'ájna t'íj Dios ayén raatétaahuaca'a í chaanaca."

⁵ Ayee mú 'een jín miyen ti'ixa me'íjna jime'e mej miyen ruxí'evi'ira'a jín taúra'aca miyen yá'uhua'axin ti jécua'imua Dios ayén runiuuca jín tiu'uta'ajjtaca'a ti ayén huataseíjre'en a'íjna í ta japua. Ajta a'íin í chaanaca, ayée pu tiu'utétaavijhuaca'a t'íj ayén ajnén á jaata'a. Ajta a'íin ti japuan seijre'e, ayée pu ajta a'íjna jín ruuri á'aye'i a'íjna jime'e í jaj.

⁶ Ajta a'íime í mej jécua'imua japuan huachéejme'ecaa í chaanaca japua, a'íi mú jín e'ehuaújpua'arixi me'íjna jime'e ti a'íin jaj ayén huatám'iyeca'a, ajta hua'ujámiste.

⁷ Mí ajta íjii, ayée pu t'íjci'iti a'íjna í ta japua ti íjii seijre'e, ajta a'íjna í chaanaca í tej yen japuan seijre'e í tej íjii huáteite, Dios pu ayén racha'íi ti ij ayén raateátaiira. Ayee pu ari raaxí'epi'intare ti ayén huárini a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en í runiuuca jime'e, ajta huá'apua'ajte'en a'íimej í teite í mej caí a'atzu rá'astijre'e.

⁸ Setá'aj caí siyen tiyá'uhua'axin, ti se'íj xicaj ayén che'atá na'a t'í'itiej í Dios jemi t'íj ajta t'í'itiej a'achú cumu se'íj vi'ira'a nine'ira'a. Ajta, se'íj vi'ira'a nine'ira'a ayén che'atá na'a t'í'itiej í Dios jemi t'íj se'íj xicá'ra'a.

⁹ Tí pua'a Dios ayén caí ca'anacan araúrasten a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i, capu ayén huataújmua'a ti caí ja'anáj a'íjna jín araúrasten a'ij mej t'í'imua'atze í seica sino temua'a pu ayén té'eviicua'i mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti caí raxí'eve'e ti ja'atí ayén á'uveti. Capu xaa ne'u ayén raxí'eve'e sino ayée pu raxí'eve'e mej naími'i miyen huataújtuiire'en í jemin me'íjna jime'e mej se'icé tiú'umua'ati mej mi caí ché'e a'ij pua'a r'ijca.

Single Line Composer ¹⁰ Mí ayée pu che'atá na'a teja'ur'e'enejsin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin í tavástar'a t'íj ajta nahua'ari ayén avíitzi jín huataseíjre'en í tíca'ari tzajta'a. Ajta a'íin í ta japua, ayée pu huatánamujre'esin t'íj antipúa'are. Ca'anín pu jín tiu'utátzi'iti. Ajta t'íj na'a ti ayén tiú'utaavijhuaca'a, a'íi pu ayén huataújtuaasin a'íjna jime'e ti r'íi huatétaasin. Ajta a'íjna í chaanaca, ajta nain t'íj na'a japuan t'í'iseijre'e u ti tiú'utaavijhuaca'a, naíjmi'i t'íj na'a raateátaiira.

¹¹ A'iné nain pu ayén huataújtuaasin, ayée pu tiú'ujxe'eve'e se'íj siyen r'íi titeetiújcha'íica, se'íj si r'íi t'í'iteseijre'e í Dios jemi nain jime'e a'ij se'íj rici, se'íj si seajta nain jín ra'ará'astijre'en í Dios.

¹² Setá'aj siyen rahuauca, seajta siyen a'ujca'anécan jín ti'ijchú'eve'e ayén teja'ur'e'enen a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen Dios te'entipúa'ajte. Ayee pu a'íjna jín huataújtuaasin a'íjna í ta japua a'íjna jime'e ti taij raateátaiira. Ajta a'íjna ti jín nain tiú'utaavijhuaca'a t'íj na'a ti t'í'iseijre'e, a'íi pu ajta huataújtuaasin a'íjna jime'e ti r'íi tiraateátaiira.

¹³ Mí teajta iteen, a'iné a'íi pu a'íjna jín te'ataújratziiri'i ti ayén huárini, a'íj tu jín tiyen rachú'eve'e se'íj í ta japua ti jécua, ajta se'íj í chaanaca ti ajta jécua a'u ti e'esefíre'e a'ame a'íjna ti ri'éene'ecán jín seijre'e mat'íj mena'a me'uun seíre'e muá'aju'u.

Í niuucari ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁴ A'íj xu jín siyen huárini, mi nej já'amua'axie'uve'e, a'iné ayée xu seri rachú'eve'e ti ayén teja'ur'e'enejsin. Setá'aj siyen titeeteújca'anen se'íj siyen éeni'ici'e seijre'e í jemin

sej temua'a naa ru'ihuaamua'atan, sej si caí ti'itíj jín á'aturaacaj, ti ij a'íin Dios caí ti'itíj jín a'amua jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁵ Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti Dios ayén amua'irátuaasin a'íjna jime'e ti raayí'iti ti te'utáviicua'i mú'ejmi jemi.

Ajta a'íin í ta'ihuaara'a í tej raxí'eve'e, a'íjna í Pablo, Dios pu ayén raatá'a ti yaú'itiée á'ara'ani temua'a naa. A'í pu ayén che'atá na'a tejamuaatayú'use nain jime'e tetíj iteen.

¹⁶ Ajta a'íjna jetze ti a'íin ra'utéyu'uxaca'a, a'íjna jetze ayén namuajre'e seica í niuucari ti ayén muári'eri ti ja'atí ayén yaú'itiée á'ara'ani. Ajta seica í teite í mej caí ti'itíj ú'umua'aree, í mej majta caí xi té'eviicua'i í mej jín té'atzaahuat'e, ayée mú tí'itese'e mej mi miyen seicié tiyaú'itiée muá'ara'ani, mej mi majta tihua'a'itíira a'ij ti caí ayén tiraavíjte'e a'íjna ti Pablo ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'íjna ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi. Tí pua'a miyen me'íjna jín huárini, ayée pu tihua'aci'iti mej antiújpua'ajte'en.

¹⁷ A'iné xu'uri amuacá siyen ramua'aree, mú'een mi nej já'amuaxe'eve'e, rí'i xu'u mú'een ti ij caí ja'atí ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen che'atá sena'a titecaújxiee-huata í Dios jemi matíj a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite, í mej caí ti'itíj á'astijre'e. Rí'i xu'u sej si caí se'íjna tejá'uhua'axin í sej jín té'eviicua'i se'íjna jime'e sej huá'astijre'e se'ímej teitejra'a. Seajta mú'een, setá'aj siyen huaújnaijmi'ire'en í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti a'íin tavástar'a rí'i tejamuatá'aca, a'íjna ti ajta amua'irájtua, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

¹⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a huaújnaijmi'ire'en se'íjna jime'e sej ramua'ate. Tiché'e rí'i tiraateájtuaani íjii, teajta tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen. Yee pu'u. Pu'uri antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti seij

Í niuucari ti ruurican e'ihuateájtuaani

¹ Jíme'en a'íjna í Jesús ti Ciriistu'u pú'een, a'í pu jécua imuá seijre'eca'a tǵ na'a ti yú e'iré'ene. A'í pu ajta a'ín pú'een í tej ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a. Teen tu teajta tajǵ'i jín raaseǵ, teajta tiyen raamuá'a ja'ati ti pú'eene'e, teajta tiyen tamuájca'a jín ra'ajtamuariej te'íjna ti niuucari pú'een ti ajta ruurican e'ihuateájtuaani. ² Ajta, a'í pu huataseǵre a'íjna ti ruurican e'ihuateájtuaani.

Teajta iteen, teen tu raaseǵ. Teajta tiyen tiraataxájtá, teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna ti rusén jín i'í ruuri, ti ajta jemin seijre'e í rutáata í Dios. Ajta, a'í pu téjmi jemi huataseǵre.

³ A'í tu teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna í tej raaseǵ, teajta í tej ráanamujri'i, seij si seajta mú'een siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati tetǵ iteen tí'imua'atze tej ti naǵmi'i ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Jee xaa ne'u, teen tu jemin seijre'e, te'íjna í Dios jemi í tej rájya'upua. Teen tu teajta tiyen che'atá tena'a jemin seijre'e te'íjna jemi í ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, í ti ajta Ciriistu'u pú'een.

⁴ Ayee tu 'een jín tiyen tejá'amua'ayuse'e ti ij ayén raanaǵmi'ire'en í ti jamuaatá'aca seij jíme'en rutémua'ave'e.

Dios pu téjmi jemi seijre'e ti ayén che'atá na'a 'een tǵ tatzari

⁵ A'í pu a'ín pú'een í niuucari í ti Ciriistu'u ayén titaatá'ixaa ti nu'u a'ín Dios ayén téjmi jemi seijre'e tǵ tatzari ti ayén tátatzavi'i í ta tzajta'a, ajta nu'u capu a'atzu jemin seijre'e ti'itǵ ti a'ij pua'a 'een, ti ayén che'atá na'a 'een tǵ tíca'ari.

⁶ Tí pua'a tiyen te'íjna jetze tiyen mé titejá'ujjhua'ane'en a'u ti a'utíca'a teajta rá'antixáata tiyen titeejú'un a'u yee tej Dios jemi seijre'e, catu jé'iyecan jín tiyen ti'itítacha'í sino tetí'ihua'itaca tu'u.

⁷ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen che'atá tena'a te'íjna jetze tiyen titeejú'un, te'íjna jetze ti tátatzavi'i, a'í pu rí'i taruure tej ti tiyen temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Ajta, a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, a'í pu ajta tá'ari'ira nain tǵ na'a í tej jín ateáturaaveca í Dios jemi. A'í pu ayén taruure a'íjna jíme'e ti ari huamí'i ta jetze me'ecan. A'í pu jín ayén tira'iráaxire í ruxuure'e.

⁸ Tí pua'a tiyen tiraataxájtá yee tej nu'u caí ti'itǵ jín ateáturaaveca í Dios jemi, ayée tu tajímua'a tena'a tacuanamua. Ajta, a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna, capu téjmi jemi seijre'e. ⁹ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen tiraataxájtá í tej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée tu tí'ijmua'aree ti Dios ra'ará'astejsin a'íjna jíme'en ti jín te'ataújratiiri'i ti nu'u ayén titaatá'uuni'i nain jíme'e í tej jín auteájturaa í jemin. Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree ti ayén tiraavǵjte'e ti Dios ayén titaatá'uuni'i.

¹⁰ Tí pua'a tiyen tiraataxájtá yee tej nu'u caí ja'anáj ti'itǵ jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pu huataújmua'a í tej teri tiyen te'íjna jíme'en raatamuá'a í Dios ti nu'u a'ín tí'ihua'itaca. Ajta a'íjna í niuucari ti ayén téjmi jemi raateájtuaa, capu xaa ne'u a'atzu téjmi jemi seijre'e.

2

Ajta a'íjna í Ciriistu'u, a'í pu tí'ixi'epi'intare'e itejmi jetze me'ecan

¹ Mí seij niyaujmua'a, mi nej huápi'i já'amua'axe'eve'e, ayée nu 'een jín tejá'amua'ayuse'e seij si caí ti'itǵ jín auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén ti'itǵ jín teuteáturan í Dios jemi, seij pu tayá'upua jemin seijre'e ti ta jetze me'ecan tí'ixi'epi'intare'e. A'í pu a'ín pú'een a'íjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een. A'í pu urarí'ene'acan jín seijre'e í Dios jemi. ² Ciriistu'u pu ajta ta jetze me'ecan rí'i tiraatá'a í Dios ti ij caí puaǵtzi taatá'an a'íjna jíme'e í tej jín auteájturaa í jemin. Ayee pu ajta

che'atá na'a huá'a japua huaniú naíjmi'lica a'achú mej pua'amé í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

³ Tí pua'a tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'ín titaata'aíj, ayée tu a'íjna jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín tiyen tí'ijmua'ate. ⁴ Tí pua'a seij ja'ati caí rá'astijre'e a'ij ti titaata'aíj, ajta ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiu'utaxáj yee ti nu'u ayén tí'ijmua'ate a'íjna í Jesús, a'íjna í ja'ati, ayée pu tí'ihua'itaca. Ajta, capu jé'iyecan jín ti'itiújcha'íi.

⁵ Mí ajta, ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tira'ará'asten a'íjna i niuucari í ti téjmi jemi huatétuihuaca'a, ayée tu te'íjna jín tí'ijmua'aree ti ayén raanaíjmire í tzajta'an a'íjna í ja'ati ti a'ín jé'iyecan jín raxí'eve'e í Dios nain jime'e. Ayee tu teajta te'íjna jín tí'ijmua'aree tej tiyen te'íjna jemi seijre'e í Dios. ⁶ Ajta ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujseijrata ti a'íi pu miijmu ayén nu'u urarí'ene'acan jín seijre'e jemin í Dios, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'ati ayén che'atá na'a rí'í ti'itiújcha'íi táj ajta a'ín Cirístu'u rí'í ti'itiújcha'íica'a.

Ajta a'íjna í niuucari ti jéjcuacan jín tí'ita'ajite'e

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, canu jéjcuacan jín tejá'amuayu'use'e í ti jín titaata'aíj í Dios, sino a'íj nu jín tejá'amuayu'use'e ne'íjna í niuucari ti jéjcuca ímuá Dios ayén a'íjna jín titaata'aíj táj na'a ti jéjcuca ímuá seijre'eca'a mú'ejmi jemi táj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'íjna ti jéjcuca ímuá jín titaata'aíj í Dios, a'íi pu a'ín pú'een í niuucari í sej ráanamujari'í.

⁸ Mí neajta inee, neajta nu jéjcuacan jín tejá'amuayu'use'e ti ayén ti'ayajna a'íjna jemi, ajta mú'ejmi jemi, a'iné pu'uri te'entipúa'ari a'íjna ti a'uun é'eseijre'e a'u ti a'utíca'a. Ajta pu'uri a'utéjche ti huatatázave'len a'íjna ti jé'iyecan jín tátatzavi'í.

⁹ Tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujseijrata ti a'ín miijmu ari nu'u a'uun á'ume a'u ti á'uneeri'í, mi ajta a'íjna í ja'ati, a'íi pu ru'ihuaara'a tícha'íire'e, a'íi pu ajta aúche'e a'uun aumé a'u ti a'utíca'a a'u ti caí á'atatzave'e.

¹⁰ Ajta a'ín í ja'ati ti raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu xaa a'uun aumé a'u ti á'atatzave'e í tavástara'a. Ajta capu ti'itíj jín a'aturáa í Dios jemi. ¹¹ Mí ajta, a'ín í ti rájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu a'uun é'eseijre'e a'u ti a'utíca'a. A'íi pu xaa auj aumé a'u ti a'utíca'a, ajta capu ramua'aree a'u ti á'ume a'iné tíca'ari pu ayén ráaruu ti ij arácun.

Tej nu'u caí tí'ixe'eve'e a'íjna ti yen seijre'e i chaanaca japua

¹² Ayee nu 'een jín tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej niyaujmua'a a'iné Dios pu ayén tejámuaatá'uuni'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin a'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús.

¹³ Seajta mú'een, mi sej huá'avaujsimua'a pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna ti táj na'a jéjcuca ímuá seijre'eca'a, ajta táj na'a ti yú e'iré'ene seijre'e. Seajta mú'een, mi sej teemua, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu seri ra'antimua'íiti se'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

Seajta mú'een, mi sej yaújmu'a'ame'len pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna í tej rájya'upua. ¹⁴ Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mi sej huá'avaujsimua'a pú'een a'iné mú'een xu seri ramua'ate se'íjna ti jéjcuca ímuá seijre'eca'a táj na'a ti yú e'iré'ene. Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mi sej teemua a'iné mú'een xu temua'a naa té'eviicua'í. Ajta a'íjna í niuucari ti Dios ayén téjmi jemi raateájtuaa, a'íi pu mú'ejmi jemi seijre'e a'iné mú'een xu rá'astijre'e. Mú'een xu seajta seri ra'antimua'íiti se'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí siyen tihua'íjchuej a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. Setá'aj caí seajta siyen tí'ijxe'eve'e táj na'a í ti tí'iseijre'e íyen chaanaca japua. Ja'ati ti na'a ti raxí'eve'e hua'aye'ira í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, capu ajta cui'í raxí'eve'e í Dios.

¹⁶ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, a'iné táj na'a ti ayén tí'iseijre'e íyen chaanaca japua, yen pu me'ecan. Táj na'a í mej miyen tité'ujca'ane a'íj ti tzajta'an tásiseiri, ajta táj na'a í mej raseíj ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi me'íjna jime'e tí'inecua'atzen, ajta naíjmi'í táj na'a í mej jime'len á'ujtzaahuate'e, nain táj na'a ti ayén 'een, a'íj pu jetze mé je'evé'eme í huá'amua'atziira'a í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Capu Dios jemi é'eme'ecan.

¹⁷ Ajta t'ij na'a ti huá'a jetze ruxe'eve'e a'ímej í mej yen seijre'e íyey chaanaca japua, ajta a'íjna t'ij na'a í mej jetzen tité'ujca'ane, a'íí pu xaa te'entipua'ajte'esin.

Mí ajta a'íjna í ti ayén tirá'astijre'e a'ij ti t'íjxe'eve'e í Dios, a'íí pu ruuri huateáturaasin í jemin t'ij na'a rusén jime'e.

A'íjna ti nu'u ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti nu'u hua'itzi pú'een

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, pu'uri t'ín teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen nain te'entipua'ajte'esin. Mú'een xu seajta seri ráanamujri'i ti a'íín ayén huatasejre'esin a'íjna ti rájcha'íire'e í Ciriístu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna mej meri mu'iití huatasejre í mej rájcha'íire'e í Ciriístu'u. A'íj tu j'ín tiyen t'í'ijmua'aree ti ari t'ímua'a teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an jetze ti nain te'entipua'ajte'esin.

¹⁹ A'íí mú ta jemi t'íhuui. Mí majta, camu ta jetze ajtémecantaca'a. Tí pua'a miyen ta jetze ajtémecantache'e, a'íí mú ta jemi huateáturanche'e. Mí majta, ayée mú 'een j'ín ajtac'ij ti ij ayén huatasejre'en mej caí najmi'i ta jetze ajtémecan.

²⁰ Ajta a'íín í xéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu ari huateáturaa mú'ejmi jemi, ajta a'íí pu ayén tejamuaatá'a í mua'atzíira'a sej si nain jé'iyecan j'ín tiú'umua'ati.

²¹ Canu ne'íjna j'ín tejá'amuyau'use'e ne'íjna jime'e sej caí jé'iyecan j'ín ramua'aree se'íjna ti ayén ti'ayajna sino ne'íjna jime'e sej xaa siyen ramua'aree. Ajta ti'it'ij ti ayén hua'itzi pú'een, capu a'iránineica a'íjna jetze ti jé'iyecan j'ín ayén ti'ayajna.

²² ¿Ni secaí ramua'aree ja'ati ti a'íín pú'een ti t'í'ihua'itaca? Jee xaa, a'íi pu a'íín pú'een í ti ayén ti'ixa yee ti caí Jesús a'íín pú'een í Ciriístu'u. A'íi pu a'íín pú'een ti rájcha'íire'e a'íjna í Ciriístu'u, a'íjna í ja'ati ti ayén che'atá na'a mé rúujipua a'íjna í tej rájya'upua, ti ajta mé rúujipua a'íín ti yaujra'an pú'een í Dios. ²³ Ja'ati ti na'a ti mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een, capu ajta r'í'í t'í'iseijre'e a'íjna jemi í tej rájya'upua. Mí ajta, a'íín ti ayén tiraataxá'j yee Jesús pu a'íín pú'een a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti pua'a ayén huárini, a'íí pu ajta r'í'í t'í'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

²⁴ Seajta mú'een, ayée xu huárini. Ché'e a'íín niuucari í sej jéj'cua ímuá ráanamujri'i, ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan. Ajta a'íjna í niuucari í sej jéj'cua ímuá ráanamujri'i, ti pua'a ayén mú'ejmi jemi huateáturan, ayée xu seajta mú'een naími'i r'í'í t'í'iteseíire'e xá'aju'un se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios, seajta se'íjna jemi í tej rájya'upua. ²⁵ Ajta a'íi pu a'íín pú'een í ti j'ín te'ataújratziiri'i itejmi jemi ti ayén titáaci'iti tej tiyen rusén j'ín ruuri tá'ara'ani í jemin.

²⁶ Ayee nu tejá'amuyau'use'e ne'ímej jime'en í mej miyen tejá'amuahua'itze'e. ²⁷ Mí seajta mú'een, aúche'e pu mú'ejmi jemi seijre'e a'íjna í mua'atzíira'a ti a'íín xéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tejamuaatá'a. A'íj pu j'ín caí ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén tejamuá'itíi, a'íné a'íjna í mua'atzíira'a, ayée pu tejá'amua'itíi nain jime'e. A'íí pu ajta jé'iyecan j'ín tejá'amua'itíi, ajta caí tejá'amuahua'itze'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti ari tejámuaatá'itíiri'i, setá'aj najmi'i huateáturan í jemin.

²⁸ Ajta i'i, mi sej yaújmua'ame'en pú'een, setá'aj siyen naími'i huateáturan í jemin tej ti tiyen a'ataca'anéecan j'ín ra'anuré'evi'itin a'ájna xicáara'an ti jetzen huatasejre'esin. Setá'aj seajta siyen huárini ti ij caí ta'atatévi'iraste'en í jemin. ²⁹ Tí pua'a seri mú'een ramua'aree ti a'íí pu ara'axcáacan j'ín seijre'e í Dios, xu'uri seajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ja'ati ti na'a ti ayén x'í'epi'ín t'í'itíjcha'íi, a'íjna í ja'ati, a'íí pu xaa a'íín Dios jetze airáne.

3

Í yaújmua'ame'en í Dios

¹ Jee xaa ne'u, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti a'íín í tej rájya'upua, ayén jehua huápi'i taataxí'leve a'íné a'íí pu xaa taatéya'upuajtaca'a. A'íj tu j'ín, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. A'íj mú j'ín caí tamujte a'ííme í mej yen huachéjme í chaanaca japua me'íjna jime'e mej caí raamuá'a.

² Mí nej já'amuxa'eve'e, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Mí ajta caí xi a'ij ámitieere'e a'ij tejéne'e tá'aju'un. Mí teajta iteen, ayée tu t'í'ijmua'aree ti ayén t'í'itaci'iti

a'ájna xicáara'an jetze í ti jetzen huatasejre'esin. A'íi pu seicié taruuren yé ta jetze tej ti tiyen che'atá tena'a éene'e tá'ara'ani t'íj ajta a'íin éene'e seijre'e u ta japua a'iné a'ájna tu rasejran te'íjna a'ij ti 'een.

³ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén ti'ijchú'eve'e a'íjna ti ayén tiráaci'iti, ayée pu a'íjna jín r'íi ruruuren ti ayén che'atá na'a rumua'atzíira'a jíme'en ri'éene'e seíre'e á'ara'ani t'íj ajta a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. ⁴ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ti'it'íj jín até'itzaara í Dios jemi, a'íi pu ajta raatéxíeehuata a'íjna í niuucari ti jín Dios t'í'ajta. Ajta t'íj na'a í mej jín até'itzaara, ayée pu seijre'e í Dios jemi ti ayén che'atá na'a 'een í mej jín raatéxíeehuata me'íjna í niuucari ti ajta jín Dios t'í'ajta.

⁵ Ajta, xu'uri ramua'aree ti ayén 'een jín huatasejre a'íjna t'í'ij ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'it'íj jín até'itzaara í Dios jemi a'íjna í Jesús, ti ajta Círíistu'u pú'een. ⁶ Ajta, ja'ati ti na'a ti Dios jemi seijre'e capu ajta á'atura í jemin. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén ti'it'íj jín até'itzaara í Dios jemi, a'íjna í ja'ati capúu xi yaú'itiée já'araa a'ij ti 'een a'íjna, capu ajta xi raamuá'a.

⁷ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, caxu raatá'acare'en ti ja'ati ayén tejá'amuacuana-mua. Ja'ati ti na'a ti ayén x'í'epi'in ti'it'íjcha'íi, a'íi pu ayén che'atá na'a ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi t'íj ajta a'íjna í Jesús, ti ajta Círíistu'u pú'een.

⁸ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ti'it'íj jín até'itzaara í Dios jemi, a'íi pu a'íjna jetze ajtéme'ecan í tiyaaru'u, a'iné a'íjna í tiyaaru'u, ayée pu t'íj na'a jécua imuá te'ut'éjche ti ayén te'ut'é'itzaara t'íj na'a í ti 'irí yé e'iré'ene. Ayee pu 'een jín huatasejre a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti ij raaté'uuna nain í muári'eri'lire'ara'an í tiyaaru'u.

⁹ Capu até'itzaara í Dios jemi ja'ati ti na'a ti Dios jetze airáane. Capu ti'it'íj jín até'itzaara a'íjna jíme'e ti jemin seijre'e a'íjna ti Dios ayén raateájtuaa. Capu ri'irí ti a'íin ja'ati ayén ti'it'íj jín te'ut'é'itzaara'an a'iné a'íi pu Dios jetze airáane. ¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'emitieere'e ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í Dios, ajta ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í tiyaaru'u. Capu Dios jetze airáane ja'ati ti caí x'í'epi'in ti'it'íjcha'íi, ti ajta caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a.

Tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

¹¹ Ajta, a'íi pu a'íin pú'een í niuucari sej ráanamujri'i t'íj na'a jécua imuá t'íj na'a ti yú e'iré'ene ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij. ¹² Tej ti caí nu'u tiyen huárini a'ij ti ráaruu a'íjna í Caín teecan ti a'íjna jetze airáane a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta ayén tiraajé'ica í ru'ihuaara'a. ¿Ni secaí ramua'aree a'ij ti 'een jín raajé'ica? Ayee pu a'íjna jín tiraajé'ica a'íjna jíme'e ti a'ij pua'a ti'it'íjcha'íica'a a'íjna. Mí ajta, x'í'epi'in pu ti'it'íjcha'íica'a a'íjna í ihuáare'ara'an.

¹³ Ne'ihuaamua'a, caxu a'ij tité'ujmujca ti pua'a miyen tejamuájcha'íire'e a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. ¹⁴ Ayee tu te'íjna jín t'í'ijmua'aree tej caí ché'e mi'ichíjta seijre'e í Dios jemi sino tu'uri tiyen ruurican jemin huateájturaa a'íjna jíme'e tej huá'axe'eve'e te'ímej í ta'ihuaamua'a.

Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu aúche'e ayén mi'ichíjta seijre'e í Dios jemi. ¹⁵ Jee xaa ne'u, a'íjna í ja'ati ti rájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu a'íin pú'een ti t'í'itecui'ica. Seajta mú'een, xu'uri siyen t'í'ijmua'aree ti caí rusén jín ruuri huateáturaasin í Dios jemi ja'ati ti na'a ti ayén t'í'itecui'ica. ¹⁶ Ayee tu te'íjna jín t'í'ijmua'aree a'ij ti 'een ti pua'a ja'ati jé'iyecan jín raxí'eve'e í ru'ihuaara'a. A'íi pu Jesús ti Círíistu'u p'íríci, a'íi pu ta jetze me'ecan huam'íi. A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huácui'ini huá'a jetze me'ecan í ta'ihuaamua'a.

¹⁷ Mí ajta, ti pua'a ja'ati ti ayén jeíhua huápi'i t'í'ijcha'íi í mej jín huateújvaire'en íiyen chaanaca japua, ti pua'a ajta ayén rasejra ti a'íin ihuáare'ara'an caí a'ij t'í'ijviicua'i, ajta ti pua'a caí rá'ancu'uvajxí'in ti ij ti'it'íj jín raatévaire'en, capu a'atzu a'ij t'í'iri'iri ti a'íjna ti jeíhua t'í'ijcha'íi ayén ti'ixáata a'ame ti nu'u raxí'eve'e í Dios.

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, tiché'e caí tiyen tena'a t'í'ixajta tej nu'u taxe'eve'e seij teajta seij. Tiché'e caí te'íjna jín tena'a tiyen t'í'ixajta taniuuca jíme'e sino tiché'e jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'íjna jíme'e tej ti'it'íj jín hua'utévaire'en í ta'ihuaamua'a.

A'ij ti nu'u ye'í t'í'irí'iri tej nu'u caí t'í'tziine'e í Dios jemi

¹⁹ Tí pua'a tiyen te'íjna jín huárini, aj tu xaa tiyen t'í'ijmua'areeren tej tiyen jé'iyecan jín r'í'í t'í'titacha'íi te'íjna jemi í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a teajta te'íjna jín tiyen huárini, aj tu ti caí ché'e a'ij pua'a tite'utátamuajte í taxiejniu'uca jetze te'íjna jemi í Dios. ²⁰ Tí pua'a ayén tá'axijte'e í taxiejniu'uca, capu ruxe'eve'e tej tiyen t'í'tziine'e a'íne' jaítze'e pu ve'ecán jín t'í'téjvee í Dios caí í taxiejniu'uca. Ajta, a'í pu nain té'umua'aree.

²¹ Mí nej já'amuaxe'eve'e, ti pua'a caí t'í'tíj jín tá'axijte'e í taxiejniu'uca, ayée pu 'een jín r'í'irí tej caí t'í'tíj jín t'í'tziine'e í Dios jemi. ²² Ayee tu teajta te'íjna jín tiyen tira'ancuré'asin te'íjna jemi t'í'tíj ti na'a tej raatáhuaviira. Ayee pu a'íjna jín t'í'tac'í'ti a'íjna jime'e tej tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'íin t'í'ta'ajte'e, ajta a'íjna jime'e tej tiyen r'í'í t'í'titacha'íi a'ij ti tira'aráanajche.

²³ A'ii pu a'íin pú'een a'íjna ti jín ayén t'í'ta'ajte'e tej ti tiyen té'antzaahuate'en ti a'íin Jesús yaujra'an pú'een í Dios, ajta a'ii pu a'íin pú'een í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u, tej ti teajta tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij a'ij ti a'íin titaata'a'íj. ²⁴ Ajta a'íin ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios t'í'ajta, a'í pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e í Dios t'íj ajta Dios jemin t'í'seijre'e a'íjna í ja'ati. Ayee tu te'íjna jín t'í'ijmua'aree ti a'íin Dios ta jemi seijre'e a'íjna jime'e ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ta jemi huateájturaa.

4

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íjna í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u

¹ Mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj caí rá'atzaahuate'e ja'ati ti na'a ti ayén ruseijrata ti nu'u a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a ti tiu'utaxáj, sino setá'aj amuacá-can hua'utéeseij sej si ráamua'aree t'í'tíj ti xiejniu'ucarira'a ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj. Setá'aj siyen huárini a'íne' a'íime í mej caí jé'iyecan jín t'í'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, mu'iití mú meri huá'a tzajta'a huatasejre a'ímej jemi í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua.

² Ayee tu te'íjna jín tiráamua'aree ti pua'a a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan nusu caí. Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee a'íin Jesús pu Círístu'u pú'een, a'í pu nu'u ajta ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre íyen chaanaca japua, ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiraataxáj, a'í pu a'íin pú'een ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

³ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén seicié tiraataxáj yee ti Jesús caí ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre, a'í pu caí jé'iyecan jín t'í'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino a'í pu ayén ca'aníjra'a ratá'aca a'ij ti tiu'utaxáj a'íjna í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u. Xu'uri siyen tiráanamujri'í ti a'íin yen huatasejre'esin íyen chaanaca japua. Jee xaa ne'u, pu'uri yen seijre'e huá'a tzajta'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

⁴ Mí sej yaújmua'ame'en, mú'een xu Dios jetze ajtémecan. Seajta seri hua'uté'mua'iti se'ímej í mej hua'itzi jín t'í'ixaxa'a se'íjna jime'e ti a'íin í ti mú'ejmi jemi huateájturaa, jaítze'e pu ve'ecán jín antiújmua'aree caí a'íjna ti yen seijre'e íyen í chaanaca japua.

⁵ Mí majta a'íime, a'í mú huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'íj pu jín, t'íj na'a mej miyen t'í'ixáata muá'aye'í, a'í pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj a'íjna í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej yen seijre'e, a'í mú miyen tihuá'anamua.

⁶ Mí teajta iteen, teen tu Dios jetze ajtémecan. Ja'ati ti na'a ti ayén ramua'ate í Dios, a'í pu ayén tanamuj. Ajta a'íjna í ja'ati ti caí ramua'ate í Dios, a'í pu ajta caí tanamuj. Ayee tu 'een jín tiyen t'í'ijmua'aree ti pua'a ja'ati ayén jé'iyecan jín t'í'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a hua'itzi jín t'í'ixaxa'a.

Dios pu huápi'íi taxe'eve'e itejmi

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij a'íne' Dios pu rusej ayén ca'aníjra'a titatá'aca tej ti tiyen huátaxe'eve'en. Ajta a'íin ti huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'í pu Dios jetze airáne, ajta a'í pu ramua'ate í Dios. ⁸ Mí ajta, a'íin ti

caí huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íí pu caí xi ramua'ate í Dios, a'iné Dios pu jé'iyecan jín rusej tax'e'eve'e, nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a.

⁹ Ayee pu a'íjna jín téjmi jemi huatasejre ti Dios ayén tax'e'eve'e a'íjna jime'e ti a'íín ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti sej na'a pú'een ti ij yé uvé'enen íyén chaanaca japua tej ti ruuri huateáturan í Dios jemi te'íjna jime'e ti a'íín ta japua huaniú.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín ayén éeni'ici'e seijre'e ti Dios ayén tax'e'eve'e. Catu teen amuacái raataxí'eve'e í Dios, sino a'íí pu amuacái taataxí'eve'e itejmi, ajta ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'íín ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij caí Dios ayén puajtzi titaatá'acare'en.

¹¹ Mí nej já'amuaxe'eve'e, a'iné Dios pu'uri ayén titaataxí'eve'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e tej tiyén che'atá tena'a huátaxe'eve'en seij teajta seij. ¹² Capu ja'ati ja'anáj raasej í Dios. Mí ajta, ti pua'a tiyén tí'itaxe'eve'e seij teajta seij, Dios pu ayén téjmi jemi seijre'e, ajta a'íí pu téjmi jemi runaíjmire'e a'íjna ti jín Dios ayén tí'itaxe'eve'e.

¹³ Ayee tu 'een jín tiyén tí'ijmua'aree tej tiyén jemin seijre'e, ajta ti ayén a'íín téjmi jemi seijre'e a'íjna jime'e ti ayén téjmi jemi raateájtuaa í ruxéjniu'uca. ¹⁴ Teajta iteen, teen tu tiyén tiraasej, teajta tiyén tirataxájtave ti a'íín í tej rájya'upua, a'íín ayén tíya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij ayén hua'irájtuaani a'íimej í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua.

¹⁵ Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu nu'u ajta Ciríistu'u pú'een, a'íí pu ajta a'íín pú'een ti yaujra'an pírici í Dios. Dios pu jemin seijre'e a'íjna í ja'ati. Ajta a'íín í ja'ati, a'íí pu ayén che'atá na'a seijre'e í Dios jemi.

¹⁶ A'íj tu jín tiyén tí'ijmua'aree, teajta tiyén tirá'atzaahuat'e ti ayén tí'itaxe'eve'e í Dios, a'iné Dios pu ayén ja'anáj ti na'a tí'itaxe'eve'e. Ajta a'íín í ja'ati ti ayén seijre'e ti huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íí pu ajta jemin seijre'e í Dios. Ajta Dios pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e a'íjna í ja'ati.

¹⁷ Ayee pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huaújnaijmi'ire itejmi jemi tej ti caí tí'itziine'e a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'axijte'en, a'íjna jime'e tej tiyén che'atá tena'a seijre'e íyén chaanaca japua tíj ajta a'íjna, te'íjna jime'e tej huá'axe'eve'e í taxí'ej teite. ¹⁸ Tí pua'a ja'ati ayén rachú'eve'e a'ame a'ájna xicáara'an jetze ti Dios jetzen huá'axijte'en, capu ayén tí'itziine'e, a'iné ti pua'a a'íjna í ja'ati nain jín ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íj pu jín raatépua'ajte'esin í ru tzajta'a a'íjna ti jín tí'itziine'e ti Dios puajtzi raatá'an.

Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ti pua'a ja'ati ayén tí'itziine'e, a'íí pu ajta tí'itj jín rajpuajtzi á'aye'i. Ajta a'íín ti tí'itziine'e, capu u huateújnaijmire í ru tzajta'a ti a'íín ayén tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej tevi.

¹⁹ Ayee tu te'íjna jín tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné Dios pu amuacái ayén titaataxí'eve'e itejmi.

²⁰ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ixajta yee a'íí pu nu'u raxí'eve'e í Dios, ajta ti pua'a rájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, ayée pu tí'ihua'itaca a'íjna í ja'ati. Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a a'íín caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a ti ayén mé tirúusise'iran, capu a'atzu a'íj tí'iri'iri ti a'íjna í ja'ati ayén raxí'eve'e a'íjna í Dios ti caí ja'anáj rasise'i.

²¹ Ajta a'íi pu a'íín pú'een í niuucari ti jín a'íín ayén titaata'aíj. Ché'e nu'u a'íín ti ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, ché'e a'íín ajta ayén tí'ijxe'eve'e í ru'ihuaara'a.

5

Tej nu'u teri hua'utémua'iti te'íjna ti a'íj pua'a 'een, ti ajta yen japuan seijre'e íyén í chaanaca japua

¹ Ja'ati ti na'a ti ayén té'atzaahuat'e ti Jesús a'íín pú'een a'íjna í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u, a'íjna í ja'ati, a'íí pu ajta Dios jetze huanéj. Ajta a'íín ti ayén tí'ijxe'eve'e a'íjna ti ya'upuáara'an pú'een, a'íí pu ajta ayén huá'axe'eve'e a'íimej í ti ayén hua'utéya'upuajtaca'a.

² Ayee tu 'een jín tiyén tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'íimej í mej yaújmuame'en pú'een í Dios te'íjna jime'e tej tiyén tí'ijxe'eve'e í Dios, teajta tiyén tirá'astijre'e a'íj ti a'íín tí'ita'ajte'e. ³ Ajta, ayée pu huataújmu'a a'íjna í tej nu'u raxí'eve'e í Dios tej ti tiyén te'íjna jín ra'ará'astijre'en te'íjna í ti jín tí'ita'ajte'e. Ajta, capu muári'eri tej tiyén te'íjna jín ra'ará'astijre'en te'íjna ti jín Dios ayén tí'ita'ajte'e.

⁴ Ayee pu a'íjna jín ayén tí'een a'iné ja'ati ti na'a ti ayén Dios jetze airáane, a'íi pu hua'antimua'ítici a'ímej í mej yen seijre'e íyey chaanaca japua. Ajta, ayée tu te'íjna jín hua'antimua'ítici te'íjna jime'e tej té'atzaahuat'e.

⁵ A'ii pu a'íin pú'een ti hua'antimua'ítici a'ímej í mej yen seijre'e íyey chaanaca japua. A'íi pu a'íin pú'een ti ayén té'atzaahuat'e ti Jesús a'íin p'rici ti yaujra'an pú'een í Dios.

A'íjna ti nu'u raataxájtave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna jíme'en a'íin ti yaujra'an pú'een í Dios

⁶ Ajta a'íjna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een, a'ii pu a'íin pú'een ti ayén huataseíjre itejmi jemi. Ayee tu te'íjna jín ramua'aree ti a'íi pu jé'iyecan jín téjmi jemi huataseíjre tí'ij ayén huámua'í'ivijhuaca'a, ajta ayén tira'iráaxire í ruxuure'e tí'ij huamí'i. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a a'íjna jíme'en í Jesús tí'ij a'íin huámua'í'ivijhuaca'a. Ajta ayén che'atá na'a jíme'en tiraataxájtaca'a tí'ij Jesús huamí'i, majta raseíireca'a í teite. ⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ayén raataxájtave a'íjna jíme'en a'iné a'íi pu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a.

⁸ Jee xaa ne'u, mehuaíca í mej miyen raataxájtave. A'ii pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an ti Dios téjmi jemi raateájtuaa. A'ii pu ajta a'íin pú'een í niuucari í tej ráanamua'jri'i tí'ij Jesús ayén huámua'í'ivijhuaca'a. A'ii pu ajta a'íin pú'een í tej jín ra'utámua'aree ti Ciríistu'u ayén tiu'umí'i í cúruu jetze. Majta me'íjna í mej huaíca, naíjmi'i mú miyen che'atá mena'a tiraataxájtave.

⁹ Ajta, ti pua'a tiyen tira'ancuré'an a'ij mej ti'ixa í teite mej yen japuan seijre'e íyey chaanaca japua, ayée pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen tira'ancuré'an a'ij ti ajta ti'ixa í Dios a'iné jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ij ti a'íin ti'ixa. A'ii pu a'íin pú'een ti jíme'en Dios raataxájtaca'a, ti raataxájtaca'a a'íjna jime'e í ruyauj.

¹⁰ Ja'ati ti na'a ti rá'atzaahuat'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í ja'ati, a'íi pu jemin seijre'e a'íjna ti jíme'en huataúxajtac'a. Ajta ja'ati ti na'a ti caí rá'atzaahuat'e í Dios, a'íi pu ayén ti'ixa ti nu'u tí'ihua'ítaca í Dios a'íjna jime'e ti caí rá'antzaahua a'íjna ti jíme'en Dios raataxájtaca'a í ruyauj jime'e.

¹¹ Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a, ti jíme'en Dios ayén taatá'a tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e. Ajta, ayée tu 'een jín ruuri tá'aju'un te'íjna jime'e ti a'íjna jetze ti yaujra'an pú'een, a'íj pu jetze airáninei í tej jín ruuri tá'ara'ani. ¹² Ja'ati ti na'a ti jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íi pu ajta jemin ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, capu ajta ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jime'e.

Tej tiyen ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e

¹³ Ayee nu 'een jín niyen tejamuaatayú'use sej si siyen tiráamua'aree sej siyen jemin ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e mi sej siyen té'atzaahuat'e se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁴ Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen taxiéehua ajteáxiire í jemin. Tí pua'a tiyen ti'itíj tiraatáhuavii a'ij ti tiraavíjte'e í jemin, ayée tu tiráamua'aree ti a'íin ayén tí'itanamua. ¹⁵ Ajta ti pua'a tiyen tiráamua'aree ti a'íin ayén tí'itanamua tíj na'a a'ij tej ti'itíj tiraatáhuaviira, a'íj tu jín tiyen teajta tiráamua'aree ti ayén titaatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jíme'en í tej raatáhuaviiri'i.

¹⁶ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ijseijra ti a'íin ihuáare'ara'an ayén te'uté'itzaara'an ti'itíj jime'e ti caí ayén tí'ijci'iti ti huámí'ini, ché'e a'íin ja'ati ayén a'íjna jín tiraatáhuavii í Dios. Tí pua'a ayén a'íjna jín huárini, Dios pu ajta ayén tiraatá'asin ti a'íin ruuri huateáturan í jemin a'íjna í ihuáare'ara'an ti ayén ti'itíj jín te'uté'itzaara ti caí ayén a'íjna jíme'en tiráaci'iti ti huámí'ini.

Mí ajta, ayée pu ajta seijre'e í mej jín auté'itzaara'a ti a'íjna jín ayén tiráaci'iti ti ja'ati huámí'ini. Canu niyen tejá'amua'íjcate'e sej si se'íjna jín siyen tiraatáhuavii.

¹⁷ Matíj mena'a miyen me'íjna jín a'ij pua'a tí'iterici, a'ii pu ajta a'íin pú'een í mej jín auté'itzaara í Dios jemi. Ajta, aúche'e pu téjmi jemi seijre'e í mej jín auté'itzaara tí ajta caí ayén tiráaci'iti tí ja'ati a'íjna jíme'en huámi'ini.

Í tí nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

¹⁸ Teen tu tiyen tí'ijmua'aree tí caí tí'itíj jín auté'itzaara í ja'ati tí ayén Dios jetze airáane, sino a'íjna í ja'ati tí Dios jetze airáane, a'íi pu ayén té'ujcu'uve, ajta caí í xiéjniu'ucari tí a'ij pua'a 'een capu ra'ajtamíjhua a'íjna í ja'ati.

¹⁹ Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree tej Dios jetze ajtéme'ecan. Majta a'íime í seica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, najmi'i mú rá'astijre'e me'íjna í xiéjniu'ucari tí a'ij pua'a 'een.

²⁰ Teajta tu tiyen tí'ijmua'aree tí a'íin tí yaujra'an pú'een í Dios yen huatasejre. A'íi pu ajta ayén taatá'a tej tí tiyen tiyaú'itiéé tá'ara'ani tej tí tiyen tiráamua'ati te'íjna tí ayén tí'ayajna. Teen tu teajta te'íjna jemi seijre'e tí ayén tí'ayajna.

Jee xaa ne'u, teen tu teajta jemin seijre'e te'íjna tí yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús tí ajta Círíistu'u pú'een. A'ii pu a'íin pú'een í Dios tí nain jín ajta jé'iyecan jín seijre'e, tí ajta ayén titatá'aca tej tiyen ruuri huateáaturan í jemin tíj na'a rusén jíme'e.

²¹ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, rí'i xu'u se'íjna jíme'e, sej si caí raná'amiche'en tí'itíj tí na'a tí caí Dios pú'een.

A'ij t'i tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti hua'apua

A'íjna ti ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti jín Dios taxe'eve'e

¹ Inee, i nej vásta'a pú'een, a'ij nu jetze yé muateujte'e, mú'ee mi pej hua'anáànaj pú'een a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri, mú'ee ti Dios mua'antíhuau. Yee nu neajta huá'ateujte'e í á'ayaujmu'a í mej rá'astijre'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Aye'e nu niyen jé'iyecan jín tejá'amuaxe'eve'e, majta miyen che'atá mena'a tejá'amuaxe'eve'e matj mena'a pua'amé í mej miyen tí'ijmua'aree í niuucari ti ayén ti'ayajna. ² Aye'e tu te'íjna jín tejá'amuaxe'eve'e te'íjna jime'e ti a'íjn niuucari ti ayén ti'ayajna, ayée pu téjmi jemi seijre'e, ajta ayén téjmi jemi seíire'e a'ame t'ij na'a rusén jime'e.

³ Ché'e a'íjn Dios í tej rájya'upua, a'íjna jamuan í Jesús ti Ciriístu'u pú'een, a'íjna ti ajta yaujra'an pírici í Dios, ché'e a'íjn ayén r'í'í tejamuata'acare'en, ajta jamuá'ancu'u-vajxi'in, ajta jamuata'epua'ajte'en sej si siyen jé'iyecan jín r'í'í ti'itiújcha'íi, sej si seajta huataújxe'eve'en sej seajta sej.

Tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej

⁴ Jé'ecan nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej niyen tiráamua'areeri'i mej seica í mej mú'etzi jetze ajtéme'ecan miyen che'atá mena'a jé'iyecan jín miyen r'í'í ti'itiújcha'íi a'ij ti titaata'áj a'íjna í tej rájya'upua.

⁵ Ajta íjii, mi pej hua'anáànaj pú'een, ayée nu ti'it'ij jín tí'imuahuvii. Canu jéjcuacan jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jime'en ti Dios ayén a'íjna jín titaata'áj sino a'ij nu jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jime'en ti jéjcuca imuá téjmi jemi raateájtuaa tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej.

⁶ Aye'e pu a'íjna jín té'emitieere'e tej sej teajta sei jé'iyecan jín tira'ará'astijre'en a'ij ti a'íjn tí'ita'ajte'e, tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en. Ajta, a'ii pu a'íjn pú'een í ti jín titaata'áj. A'íj pu jín, a'iné ayée xu jéjcuca imuá tiráanamujri'i t'ij na'a ti yú e'iré'ene, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej nu'u siyen titehuáújxe'eve'en.

Í mej tí'icuanamuan

⁷ Aye'e pu a'íjna jín tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné a'íime í mej tiú'ucuanamujca, mu'uri mu'it'í huataseíjre huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua. A'í mú miyen avíitzi jín tí'ixaxa'a ti nu'u a'íjn Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een ayén nu'u caí tiu'uteújtevistaca'a. A'ii mú a'íjn pú'een í mej tiú'ucuanamujca, í mej majta rájcha'íire'e í Ciriístu'u. ⁸ R'í'í xu'u mú'een, ti ij caí ayén amuáaruuren mi a'amua tzajta'a sej si caí yá'uríeeni í sej jín tiu'umuáriej sino ti ij ayén naíjmi'i tejamuáci'iti í sej raamuá'iti í Dios jemi.

⁹ Ja'atí ti na'a ti ayén ríci rusej a'ij ti tirájteuve, ajta ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti jín Ciriístu'u ayén titá'itíiri'i, capu seijre'e í Dios jemi a'íjna í ja'ati.

Mí ajta, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'astijre'e a'íjna ti jín ayén titá'itíiri'i, a'íi pu rájya'upua í Dios. Aye'e pu che'atá na'a seijre'e a'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁰⁻¹¹ Tí pua'a ja'atí mú'ejmi jemi mú a'uvé'eme'en ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa, caxu rateújte'e, caxu seajta ra'ancuré'evi'itijcicare'en a'u sej é'eche, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'itin, a'íi pu jamuan ajta ayén ríci ti a'ij pua'a leen.

Í ti nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

¹² A'iné capu tí'iseicaj na'a í ti tiú'ujxe'eve'e í nej jín tejámuaata'íiti'i a'íjna i yu'uxari jetze sino ayée nu ti'ijchú'eve'e nej nesej u á'ume'en mú'ejmi jemi tej ti naíjmi'i taseíira tá'ara'ani, tej ti tiyen tenaími'i tihua'utá'ixaate'en tej ti nain jín huátatemua'ave'en.

¹³ Majta a'íime í mej yaújmu'a'ame'en pú'een, í mej jamuan e'etiújse'iri me'íjna á'ajuu í ti Dios ra'antíhuau, a'íi mú yé á'amuateujte'e. Aye'e pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij t'i tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti huaíca

Rí'i pu nu'u naa tí'ijxajtac'a a'íjna í Gayo

¹ Inee i nej vásta'a pú'een, yé nu muateaujte'e, mú'ee Gayo mi nej muaxe'eve'e. Jee xaa ne'u, tzáahuati'ira'a nu jín muaxe'eve'e.

² Ayee nu tí'ijhuavii mú'eetzi jime'e, mi nej muaxe'eve'e, ti ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta caí ti'ijcu'ine. Nee nu ramua'aree pej ri'éene'ecán jín seijre'e mua'a tzajta'a. ³ Jéihua nu huatántemua'ave ne'íjna jime'e mat'í'ij yé ra'áa seica í ta'ihuaamua'a, mat'í'ij miyen tinaatá'ixaa pej nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'iti'á'acha'íi, a'iné mú'ee pej xaa piyen rá'astijre'e pe'íjna ti ayén ti'ayajna.

Tí nu'u hua'utévaire'en í ru'ihuaamua'a ti nu'u caí huá'amujte

⁴ A'ii pu a'íin pú'een ti huápi'i rí'i naa tinaatá'aca nej ni niyen tiráanamua mej miyen tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'itiújcha'íi muá'aye'i í niyaujmua'a.

⁵⁻⁶ Mí nej muaxe'eve'e, xí'epi'in pej rici t'ij na'a pej piyen ti'it'ij jín tihua'atéva'iri í ta'ihuaamua'a. Ajta jaítze'e pu xí'epi'in jín seijre'e í Dios jemi ti pua'a piyen hua'utévaire'en pe'ímej í pej caí huá'amujte a'iné a'íi mú miyen raataxájtaca'a huá'a jemi í mej yé tiújse'iri mú'eetzi jime'en pej nu'u piyen huá'axe'eve'e í a'axí'ej teite. Ayee nu tí'imuhavii patá'aj piyen tihua'utévaire'en temua'a naa ti ij caí ti'it'ij huá'aturaate'e mat'í'ij a'uc'íne a'iné ayéé pu tiraavíjte'e a'íjna jime'e mej miyen tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ A'í mú me'íjna jetze me'ecan u e'eraaci, majta camu ti'it'ij ancuré'a a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁸ A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen temua'a naa tihua'ancuré'evi'itín, teajta hua'utévaire'en ti'it'ij jime'e í mej miyen rici tej ti huá'a jamuan naíjmi'i tiu'umuári'en te'íjna jetze me'ecan ti ayén ti'ayajna.

Diótrefes pu nu'u a'ij pua'a ti'itiújcha'íi

⁹ Nu'uri ti'it'ij tihua'uta'ít'iri'i a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. Mí ajta a'íin Diótrefes, ti huápi'i ra'aráanajche ti nain jín antiújmua'areere huá'a jemi, a'íi pu caí ra'ancuré'aca'a a'íjna í niuucari. ¹⁰ A'íj nu jín, net'í'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, nee nu niyen tejámuaatá'asin sej ra'utamua'aree a'ij ti a'íin rici, ti ayén a'ij tí'inexa a'íjna jime'e í niuucari ti hua'itzi pú'een. Ajta, capu a'íi na'a ayén tira'aráanajche ti ayén neruure, sino a'íi pu ajta caí hua'ancuré'evi'itijca í ta'ihuaamua'a.

Jee xaa, a'íi pu ajta ayén huá'ijmii a'ímej í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej miyen tihua'ancuré'evi'itín. Ajta, a'íin Diótrefes, a'íi pu ayén tihua'amuarite'e mej mi caí ché'e me'uun e'etiújse'irihua'an.

Tí nu'u rí'i ti'itiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e

¹¹ Mí nej muaxe'eve'e, capej piyen che'atá pena'a rijca t'ij a'íjna ti a'ij pua'a ti'itiújcha'íi, sino patá'aj piyen che'atá pena'a rijca t'ij ajta a'íin ti xí'epi'in ti'itiújcha'íi. Ja'atí ti na'a ti xí'epi'in rici, a'íi pu Dios jetze ajtémecan. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a rici, a'íi pu caí ja'anáj raamuá'a í Dios.

Demetrio pu nu'u rí'i ti'itiújcha'íi

¹² Mí ajta, jime'en a'íjna í Demetrio, naími'i mú miyen rí'i tí'ijxa. Jee xaa ne'u, ayéé pu ti'ayajna ti a'íin ayén tzáahuati'ira'a jín ti'itiújcha'íi. Nee nu neajta niyen tiraataxájtave ne'íjna í Demetrio. Seajta mú'een, ayéé xu siyen tí'ijmua'aree neetzi jime'e nej jé'iyecan jín niyen tirataxájtave.

Í ti jín te'entipua'ari

¹³ Net'í'ij tí'imuyau'use'eca'a, ayéé pu ca'aníjra'a tineetá'aca nej jeíhua timuaatá'ix-aate'en. Mí neajta inee, canu niyen raataxí'ive nej niyen timuaatayú'use'en i yu'uxari jetze. ¹⁴ Ayee nena'a éeni'ici'e tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'atanén tej ti naíjmi'i tiu'utaxáj temua'a naa.

¹⁵ Ché'e Dios mua'anpuá'ajte'en. A'í mú í ta'amiigustemua'a yé muateujte'e. Patá'aj mú'ee piyen neetzi jetze me'ecan hua'utateújte'en naíjmi'ica í ne'amiigustemua'a í mej me'uun a'uté'uu. Ayee pu'u xaa, nu'uri ra'antipué'ajte.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'ijna í San Judás

Judás pu tihua'ayu'use'e a'imej í ti Dios hua'utajé

¹ Inee, i nej i'í Judás, nee nu seij pírici ti tí'ivaire'e a'ijna jemi í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. Nee nu neajta juutzeájra'an pú'een a'ijna í Jacobo. Aye nee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi ti amuaatajé í Dios, a'ijna í tej teajta rájya'upua. A'í pu ajta á'amuacha'íi a'ame ti ij ayén tejamuáaci'íti seij siyen seíire'e xá'aju'un jemin í Ciriístu'u. ² Ché'e ayén tejamuáaci'íti ti Dios, ayén amuá'ancu'uvajxi'in temua'a naa, ti 'ij ajta nain jín amua'anpuá'ajte'en seij si siyen huápi'i huaújxe'eve'en seij seajta seij.

Jíme'en a'imej í mej hua'itzi jín tihua'ítiii
(2 Pedro 2:1-17)

³ Aye pu'u, ne'ihuaamua'a mi nej já'amuaxe'eve'e, ayé nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen ne'ijna jín tejámuaata'íti'i ne'ijna jime'e ti Dios tu'irátuaasin tetj tena'a pua'amé tej tiyen rá'astijre'e. Mi ajta, ca'aníjra'a pu naatá'aca nej ni niyen ca'anéeri jín tejámuaatayú'use'en nej ni niyen tejamuatahuavii seij siyen tiu'utatése'en seij si seuj ra'ará'astijre'en se'ijna í niuucari ti seij na'a raateájtuaa huá'a jemi í ti Dios huateúra'ate.

⁴ Seica mú avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi. A'ii mú a'íin pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios. Majta seicié pu ayén tihua'amitiejte'e a'ijna í niuucari í tej jín ráamua'areeri'i ti huáapua'a pu r'í'i titaatá'a a'ijna ti tí'ita'ajte'e, a'ijna í tavástara'a, í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. Aye pu tihua'amitiejte'e ti nu'u a'íin tavástara'a ayén r'í'i tihua'utá'a mej mi miyen ché'e mana'a a'ij pua'a titeetiújcha'íica a'ij ti tihua'amitiejte'e. Aye mú me'ijna jín huarín, a'í mú majta mé rúujipua í tavástara'a. Ajta ayén tihua'aci'íti a'ij ti ajm'i té'eyu'usi'ihuaca'a í mej jín rajpuaiitzi muá'aju'un.

Jíme'en í ti Dios ajm'i hua'uxíjte

⁵ Aye nu raxí'eve'e nej niyen amuaatá'an seij ra'utámua'aree ti a'íin tavástara'a xaa hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'imej í ruteítestemua'a. Aj pu'i á'iyen a'íin ayén hua'upuá'ajte a'imej í mej caí ra'ará'astijre.

⁶ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta caí araúraste me'ijna jime'e í ti jín Dios hua'antíhuau, sino maraatéxiehuaataca'a me'ijna jime'e í mej jín títeté'u'upu'uca'a u ta japua a'u mej a'uté'eca'a mej mi pua'amecié tí'íti jín te'enteárute ti jaítze'e jín seijre'e. A'ij pu jín, Dios ayén hua'íteána a'u ti a'utíca'a. A'uu mú aiteánami'ihua muá'aju'un tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e, ti i a'íin Dios ayén puaijtzi hua'utá'an a'ijna xicáara'an tí'ij huá'axijte'en najmí'ica matj mana'a pua'amé seijre'e.

⁷ Aye pu che'atá na'a Dios hua'uxíjte a'imej í mej Sodoma é'echejca'a, majta í seica í mej Gomorra é'eme'ecantaca'a, majta seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. Aye mú huataúra'a a'íime mej mi huaújxana'acira'aten, mej mi majta seicié tí'i-huaújxana'acira'aten a'ij ti caí tiraavíjte'e, teáata'a jamuan í ruxí'ej teáata'a. Aye mú tiu'utasejriti'ihuaca'a mej me'ín pú'een í mej miyen tirajpuaijtzi muá'aju'un me'ijna jetze í taij ti caí ja'anáj á'amí'ini.

⁸ Majta a'íime í mej avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi, ayé mú che'atá mana'a me'ijna jetze tí'imua'atze yee mej ruxíéhua ruxána'acira'aten. A'ij mú jín a'ij pua'a raruure í rutevij. Majta miyen mé rúujipua ja'ati ti na'a ti tí'iti jín antiújmua'aree. A'í mú majta a'ij pua'a tihua'axa a'imej í mej ta japua é'eseijre'e, í mej majta r'í'i huápi'i naa seijre'e.

⁹ Mi ajta a'íin Miguel ti jé'hua tí'iti jín tí'ivaire'e í ta japua, capu ayén huataúra'a ti ayén ca'anín jín ra'uxíjte'en a'ijna í tiyaaru'u matj'ij tí'itese'eca'a me'ijna jime'e a'ij mej ráaruuren í tévira'an a'ijna í Moisés teecan. Capu xaa ayén ca'anín jín ra'uxíjte sino ayé pu tiraata'ixaa tíjín: “Ché'e a'íin tavástara'a mua'ajteá'axi'in.”

¹⁰ Mi majta a'íime í teteca, ayée mú ché'e mana'a a'ij pua'a tí'ixaxa'a me'íjna jime'e tí'iti ti a'ij mej caí yaú'itie. Ajta ayée mú me'íjna jín rujímua'a aújpu'a'ajte'en me'íjna jime'e í mej rujímua'a a'ij tirájteuve, ajta a'íjna ti a'ij pua'a tihuá'amitieje'e. Ayee mú 'een matíj í tí'iti mej caí raayí'iti mej tiú'umua'ati. A'íj mú jín rujímua'a aújpu'a'ajte'en.

¹¹ Cui'i xaa, Dios pu puajítzi hua'utá'asin a'ímej. Ayee mú che'atá mana'a a'ij pua'a titetiújcha'íi títj ajta a'íjna í Caín. Huápua'a mú miyen huataúra'a mej mi miyen jeíhua huápi'i raamuá'itin í puajítzi. Ayee mú che'atá mana'a títj huaríj a'íjna í Balaam teecan ti jeíhua huápi'i auté'itze í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ehuaújpu'a'arixi'in títj ajta á'upua'areca'a a'íjna í Coré tí'ij a'íjn ca'anín jín raatéxiehuataca'a a'íjna ti jín antiújmua'areca'a a'íjna í Moisés teecan.

¹² Setíj sena'a e'etiújseire'en sej si naími'i tiú'ucua'ani se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en, a'íime mú a'ij pua'a ríj muá'aye'i. Ayee mu'u, camu a'ij mena'a tí'icua'a mú'ejmi jamuan, majta miyen tí'iseijre'e mú'ejmi jemi títj cíxuri ti tí'icameijri'i. A'íi mú rujímua'a mena'a tiú'ujmi'icuaa, majta, camu tihuá'ami'icuaa í seica. Ayee mú 'een títj jaitiri mej caí jetze v'ívi'iey sino eeca pu ráatisin. Ayee mú majta 'een títj ciyey ti caí taaca tí'ij caí ché'e xíjcata'a p'í'irijca, ti pua'a ja'ati rá'ijcuta. Cu xiee hua'apua pu huatéehua nain jime'e.

¹³ Majta miyen 'een títj í jaj ti á'ujruuréjvee ca'anín jime'e, ti ajta jetzen aamíxcua'iri ájninei. Ajta a'íjna ti huá'a jetze airáninei a'ímej í teite, ayée pu hua'utatéviraste'en. Majta mú miyen 'een títj xu'ura'ave í mej mauj á'ujjuhuan a'u ti a'utíca'a. Ayee pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáturan a'u ti jeíhua huápi'i a'utíca'a.

¹⁴ Ajta a'íjn í Enóc, a'íjna ti aráhua'apua jetze ti'ite a'íime í mej Adán jetzen airáane, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín: “Casí'i, xaaseíj, tavástara'a pu yé ve'ecánejsin huá'a jamuan í mej ravaire'e í ta japua, a'íime ti ajta huateúra'ate. ¹⁵ A'íi pu huá'axi'epi'intari'iran naíjmi'ica, ajta a'íj pu jín huá'axijte'en naíjmi'ica í mej rájcha'íire'eca'a í Dios a'íjna jime'e í mej a'ij pua'a ríjcaa ti caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi. A'íi pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e mej miyen jeíhua huápi'i a'ij pua'a tí'ixajtaca'a í Dios a'íime í mej auteájturaa í jemin mej mi caí miyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í jemin.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Enóc.

¹⁶ A'íime í teite, a'ii mú a'íjn pú'een í mej tí'iti jín runiúuste'e, í mej níniu'ucacu. Ayee mú tí'itiújcha'íi a'ij ti tihuá'amitieje'e í huá'a tzajta'a. Ca'anín mú jín tí'ixáata muá'aye'i mej mi me'íjna jín á'ujtzaahuat'e. Majta miyen rí'i tihuá'ajee í teite mej mi tí'iti jín hua'utémua'itin.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej té'atzaahuat'e

¹⁷ Mí seajta mú'een, mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan a'íime í ti hua'antíhuau í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

¹⁸ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén teja'uré'enejsin tíjín: “A'ájna, tí'ij ari nain te'entipua'arijme'en, a'íi mú huataseíjre'esin a'íime í mej tité'exieehuari'ira muá'aju'un, í mej miyen tí'itiújcha'íi muá'aju'un a'ij ti tihuá'amitieje'e í huá'a tzajta'a, títj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi.” ¹⁹ A'ii mú a'íjn pú'een í mej ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utaci'ica'an. A'íi mú rujímua'a mena'a a'ij tirájteu a'ij mej rici. Camu a'atzu jetzen arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ Mí seajta mú'een, mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ca'aníjra'a tiu'utá'an seíj seajta seíj, sej si te'utáviicua'i se'íjna jime'e sej ra'ará'astijre'en se'íjna ti Dios ayén huateúra'ate. Setá'aj seajta arájca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen huatéjniuuni í Dios jemi. ²¹ Setá'aj seuj ra'utámua'aree títj na'a ti yú auca'ití a'ame ti a'íjn Dios ayén já'amuaxe'eve'e. Setá'aj seajta siyen rachú'eve'e se'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een ti ij a'íjn a'íjna jín amuá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e ti ayén tejámuaatá'asin sej siyen jemin ruurican huateáturan títj na'a rusén jime'e.

²² Setá'aj seajta ca'aníjra'a hua'utá'an seica í mej caí rí'i té'atzaahuate'e. ²³ Setá'aj seajta hua'irájtuaani seica, muári'eri jime'e. Ayee pu seíire'e a'ame. Cu xiee sej hua'irájtuaani í taij jetze. Seajta seica, í ti t'ítziini'ire'e jime'e, setá'aj huá'ancu'uvajxi'in. Rí'i xu'u mú'een, a'iné jeíhua mú huápi'i xána'avisi'i seíire'e muá'aju'un a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I niuucari ti jín ra'antipua'ajte'esin

²⁴⁻²⁵ Ajta a'ín í Dios ti seij na'a pú'een, a'ii pu a'ín pú'een ti tu'irájtuaani. A'íi pu raayí'iti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí ti'iti jín até'itze'ara'an í jemin. A'íi pu ajta amuaatéhuiite'esin í jemin a'u ti rí'i huápi'i naa tí'iseijre'e. Mú'een xu caí ti'iti a'aturáacan jín se'uun huaté'en, seajta huápi'i xu huataújtemua'ave'esin. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an, a'iné a'íi pu a'íjna jín ti'itéjvee a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée. A'íi pu ajta nain jín tí'ajta, ajta nain jín antiújmua'aree. A'íi pu ajta ayén téjmi japua huaniú a'íjna jime'e ti Ciriístu'u tu'irájtuaa tí'ij caí xi huataseíire'e í chaanaca tej japuan seijre'e. Tiché'e tiyen te'íjna jín rí'i tiraatá'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

Í niuucari ti jíme'en raxa í Jesús ti a'ín tiraatasejrate a'íjna í Juan

Í niuucari ti jín ra'utéjche

¹ Ayee nu ne'íjna jín tiu'utaxájta ne'íjna jíme'e í niuucari í ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta jíme'en raxa í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. Dios pu ayén raatá'a ti a'ín Círíistu'u ajta hua'utasejrate'en a'ímej í mej ravaire'e mej mi ráamua'aree ti Dios ari ayén raaxí'epi'intare a'ij ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ajta a'ín Círíistu'u, ayée pu a'íjna jín hua'utá'ixa a'íjna jíme'e ti seij a'uta'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e í júte'e ti ij ayén raatasejrate'en a'íjna í Juan.

² Nee nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, ti jíme'en raxa a'ij ti huarj a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

³ Ché'e rutémua'ave'e a'íjna í ja'ati ti ayén huá'anamuajriste'e a'íjna i niuucari ti Dios jemi a'uvé'emej. Miché'e majta rutémua'ave'e a'íhme í mej miyen ranamua, majta miyen rá'astjire'e a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze, a'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin.

Juan pu tihua'ayu'use'e a'ímej í mej e'etiújse'iri ta'aráhua'apua teyuu

⁴ Neajta inee, i nej i'i Juan, ayée nu tejá'amuyau'use'e mi sej se'uun e'etiújse'iri arahua'apuacié a'u ti huacá'a u Asia. Ché'e a'ín rí'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'a-jte'en a'íjna ti jéjcuá imuá seijre'eca'a, ti ajta jii seijre'e, ti ajta ayén auj seíire'e a'ame tjj na'a rusén jíme'e. Ché'e ayén che'atá na'a amuáaruuren a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an ti a'uun é'eseijre'e a'u ti Dios á'ujca ipuari japua. A'íi pu aráhua'apua jín tí'ivaire'e.

⁵ Ché'e ajta a'ín rí'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. A'íi pu caí ja'anáj ti'iti jín até'itzea'ara a'íjna jíme'e ti ayén te'anxájta í Dios jetze me'ecan. A'ii pu ajta a'ín pú'een í ti amuacá a'itá'raa huá'a tzajta'a a'ímej í mi'ichite. A'ii pu ajta a'ín pú'een ti tihua'a'ijte'e najmi'ica í mej títetatef íyien chaanaca japua. A'íi pu taxe'eve'e, ajta ruxuure'e jín tacá'ijxi í tej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁶ A'íi pu ajta ayén taatá'a tej ti jamuan tiu'uta'a'íjta, ajta tej ti teajta raatévaire'en te'íjna í Diojra'an, í ti ajta rájya'upua í Círíistu'u. Tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en tjj na'a rusén jíme'e. Ché'e a'ín ajta nain jín tiu'uta'a'íjta, tjj na'a ti yú auca'ití a'ame tjj na'a rusén jíme'e.

⁷ Casi'i, xaasej, a'íi pu jaitiri jetze yé ve'ecánejsin. Naími'i mú rasejran matj mena'a mej raajé'ica. Majta naími'i í huá'ateitestemua'a, matj mena'a pua'amé íyien seijre'e í chaanaca japua, a'íi mú ruyéinen me'íjna jíme'e mej huataújxiemiste'esin mat'ij raasej.

⁸ Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavástar'a, ti ajta Dios pú'een ti seijre'e, ti ajta jéjcuá imuá seijre'eca'a, ajta ti seíire'e a'ame tjj na'a rusén jíme'e. Ayen tjjn: "Nee nu ne'ín pú'een í ta'amujca, neajta, í netu'uve'eteájtí."

Juan pu raasej í Círíistu'u

⁹ Mi neajta inee, i nej i'i Juan, i nej á'amua'ihuaara'a pú'een, ayée nu che'atá nena'a a'amua jamuan rajpua'ijtzi ne'íjna jíme'e nej Círíistu'u jetze ajtémecan. Naími'i tu tiu'uta'a'íjta Círíistu'u jamuan. Teajta naími'i tu tiyen té'eviicua'i. A'uu nu á'ucatíi a'ujna jaata'a ti e'eráahuachi ti ayén téja'arajtehuaa tjjn Patmos. A'uu nu aiteánami'ihuaca'a ne'íjna jíme'e nej tihua'utá'ixaa ne'íjna jíme'e í niuucari ti jín raxa í Dios, ti ajta a'íjna jín raxa a'ij ti huarj a'íjna í Jesús.

¹⁰ Tí'ij ari a'ájna p'tí'irijcaa mat'ij rana'amiche í tavástar'a, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rájve neetzi jemi. Net'ij ni niyen ráanamujri'i u nehuárita'a ti ja'ati ca'anín jín naatajé. Ayee pu namujre'eca'a tjj ti pua'a ja'ati ucáajijhua trompeeta jetze.

¹¹ Ayen tjjn:

—Patá'aj hui ra'utéyuxa í yu'uxari jetze a'ij pej tí'iseij. Pajta hua'uta'ítí huá'a jemi í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í Dios jemi, a'uun ti huacá'a u Asia. Tjj na'a a'ujna u

Éfeso, ajta a'ujna u Esmirna, ajta a'ujna u Pérgamo, ajta a'ujna u Tiatira, ajta a'ujna u Sardis, ajta a'ujna u Filadelfia, ajta a'ujna u Laodicea.

¹² Netí'ij ni pí a'uré'eve nej ni raaseíj ne'íjna í ja'ati ti nej'éjeeveca'a. Netí'ij niyen huaríj, ayée nu éeni'ici'e tiu'uséij ti'iti ti japuan antitátzajmee, oro ti jín taavíjhua'a. Ayee pu pua'amé ará'aseca'a aráhua'apua í cantiira'a.

¹³ Ajta, a'úu pu já'ita'a a'íjna ti japuan antitátzajmee, seíj pu a'uun huatéveca'a ti ayén seijre'eca'a tój tevi. Ayee pu éene'e te'ucáviiijcaa cixuri jime'e ti títi'ij, ajta puaasi pu jín avé'ejí'ici'ihuaca'a ti oro jín taavíjhua.

¹⁴ Cuaiínara'an pu huijmu'ucua, ajta cuaiínavi'ican pu cáci'puaca'a. Ayee pu seijre'eca'a tój cáne'a muxaj ti cuaiina, ti ajta seijre'e tój í seeri. Jé'ecan pu ajta ayén seijre'eca'a í jí'iseáara'an jetze tój taj ti á'ataa.

¹⁵ Ajta, ayée pu seijre'eca'a í iicájra'an jetze tój ti'iti ti cámeijri'ihua, ti mesti. Naa pu ti'itemastáje'icaa tój cobre mej án yá'uxire í taj tzajta'a. Ajta, tí'ij a'íin tí'ixajta'a, ayée pu namuajre'eca'a tój játe'ana ti sihuájna ti huatámi'iyeca'a.

¹⁶ A'íi pu ruri'iríinta'a ru'ité'a'aca'a í rumuájca'a jetze, í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ajta a'íin í niucari ti jetzen aijnineica'a, ayée pu seijre'eca'a tój chun ti ruxí'ejta'a tejamíimijme. Ajta ayée pu té'ataaca'a í ru jetze tój í xicaj ti nain jín airáxi'ixire.

¹⁷ Jíme'en nu'u raaseíj, aj nu ni e'erájve a'u ti e'era'íicajme. Cu xiee nej cu huámi'ini. Mi ajta a'íin, ruri'iríinta'a jín í rumuájca'a na'ajtamuáriej. Ayee pu tinaatá'ixaa tijn:

—Capej hui tí'itziine'e. Nee nu ne'ín pú'een í nej amuájca, ajta nej uvé'eteajtí.

¹⁸ 'Nee nu ne'ín pú'een í nej i'irúuri. Nee nu huamí'i. Mi neajta, íjii, neajtahua'a nu i'irúuri tój na'a rusén jime'e. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej ni raaxí'epi'intare'en mej huácu'ini na'ari mej ruuri muá'ara'ani, neajta nej ni hua'iteáanan a'ujna a'u mej é'ecui'ini na'ari nej hua'irájtuaani ne'újna.

¹⁹ 'Me'ecui xaa, patá'aj pe'íjna autéeyu'uxa í pej peri raaseíj, í ti íjii seijre'e, ajta í ti auj seijre'e, ajta ti auj ayén teja'uré'enejsin.

²⁰ 'A'ímej jime'e í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase í pej hua'useíj í nej hua'ité'a'aca neri'iríinta'a pújme'en í nemuajca'a jetze, ajta a'íjna í ti aráhua'apua ti japuan antitátzajmee, ayée nu'uri timuaatá'ixaate'esin matíj mena'a pua'amé rú'avaataca'a mú'eetzi jemi. Me'íjna í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase, a'ii mú a'íin pú'een í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej mi huá'ucha'íin í mej e'etiújse'iri huá'a teyujta'a. Ajta, í ti aráhua'apua ti japuan antitátzajmee, a'ii mú me'ín pú'een í teite í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í mej rana'amiche í Dios.

2

Í niucari ti tihuá'ayu'use'e í ta'aráhua'apua teyuu: A'íime í mej Éfeso e'etiújse'iri

¹ 'Patá'aj piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Éfeso ti jíme'en yee: "Ayee pu ti'ixa a'íjna í ti hua'ité'a'aca ruri'iríinta'a a'ímej í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayee pu ti'ixa a'íjna ti huá'a tzajta'a án é'eye'ive í ti oro jín taavíjhua, ti ajta antitátzajmee.

² "Nee nu hui niyen tí'ijmua'aree a'ij sej titetiújcha'íi, sej seajta temua'a naa té'evicua'i. Seajta mú'een, caxu hua'ancuré'evi'itici a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi sino ayée xu seri huá'umua'areeri'i a'ímej í miyen ruseíjrataca'a mej nu'u a'íin pú'een í ti Dios hua'antíhuau; mej nu'u tiu'utévaire'en tavástara'a jetze me'ecan. Mi majta a'íime, camu a'íin pú'een. Ayee mu'u ruhuá'itaca'a.

³ "Nee nu niyen tí'ijmua'aree sej raayí'iti sej te'utáviicua'i nain jime'e. Mú'een xu seajta rajpuajtzi xa'aye'i. Seajta mú'een, caxu raatéxieehuataca'a sej na'ará'astijre'e.

⁴ "Mi neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í sej jín auteájturaa ineetzi jemi. Xu'uri raatéxieehuataca'a sej siyen nexí'eve'e setí'ij amuacáí tí'inexe'eve'eca'a.

⁵ "Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij sej éeni'ici'e mé núurie. Setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati sej si siyen che'atá rí'í titetiújcha'íi setí'ij amuacáí rijcaa. Na'ari

secaí siyen huárini, nee nu ne'uun mú'ejmi jemi e'etanéjsin nej ni amuá'ari'i a'íjna í ti antitátzajmee í ti ajta mú'ejmi jemi seijre'e. Ayee nu xaa rini ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati.

⁶ “Mi seajta mú'een, xí'epi'in xu rici a'íjna jime'e ti caí a'atzu amua'aráanajche a'ij mej ye'í rici a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua tijín: í mej ca'anéeri jín tí'ajta. Ayee pu che'atá caí tina'aráanajche ineetzi.

⁷ “Ajta a'íin í ti huiteájnamua, ché'e a'íin rí'i tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihua'a'ixaate'e a'íimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna jime'e a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'itín, ayée nu raatá'asin ti a'íin ja'ati ayén ráacua'ani a'íjna jetze í ti seijre'e í cìyej ti jín i'irúuri á'ara'ani, a'íjna í cìyej í ti a'uun e'etávee a'u mej a'utaújtemua'ave'en jemin í Dios.”

Í mej Esmirna e'etiújse'iri

⁸ 'Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri u Esmirna ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna í ti a'íin pú'een í ta'amuájca, ajta í ti a'íin pú'een í tu'uvé'eteajti, a'íjna í ti huam'íi, ti ajta ajtahua'a huatarúj.

⁹ “Nee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín rajpuaíjtzi, seajta mú'een, secaí a'ij tí'ijviicua'i. Mi seajta mú'een, neetzi jemi xu chíjteaani pú'een temua'a jeíhua. Nee nu neajta ramua'aree mej jeíhua huápi'i tí'ihua'itaca a'íime í mej miyen rusejratataca mej nu'u me'íjna jetze ajtémecan í Israél. Mi ajta, capu ayén ti'ayajna sino a'íi mú jemin e'etiújse'iri í Satanás.

¹⁰ “Caxu rátziine'e í sej rajpuaíjtzi xá'aju'un. Casi'i, a'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu a'uun amua'utétuaasin seica jamuan a'u mej títejé'enaamuaca. Ayee pu a'íjna jín á'amuaruuren mej mi amuaatéesej ti pua'a siyen tiná'astijre'e nusu secaí. Ayee xu pua'an xicaj rajpuaíjtzi xá'aju'un a'achú cumu tamuáamuata'a xicaj. Ti pua'a siyen nain jín te'utáviicua'i ineetzi jemi, seajta caí a'ij sena'a ti pua'a miyen amuaacui'ini, nee nu ne'íjna amuaatá'asin ne'íjna í curuun í sej jín i'irúuri xá'aju'un tñ na'a rusén jime'e.

¹¹ “Ajta a'íin í ti huiteájnamua, ché'e a'íin rí'i tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihua'a'ixaate'e a'íimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'itín, capu a'atzu raci'iti ti a'íin ayén che'atá rajpuaíjtzi á'ara'ani matj a'íime í mej yá'ujisin í ruxéjniu'uca í ti auj ruurica'a.”

Í mej Pérgamo e'etiújse'iri

¹² 'Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri u Pérgamo ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna í ti ru'itéechui í chun í ti ruxí'ejta'a tejcámíimijme.

¹³ “Nee nu hui ramua'aree a'u sej a'uchéjme, a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás. Mi seajta mú'een, seúche'e xu ná'astijre'e ineetzi. Caxu raatéxiehuataca'a sej ná'atzaahu-ate'e ineetzi se'ájna xicáara'a ti jetzen seijre'eca'a a'íjna í Antipas teecan, a'íjna ti ayén huataújsejratataca'a ti a'íin neetzi jetze me'ecan tí'ivaire'eca'a. Capu ti'iti jín auteájturaa ineetzi jemi a'íjna í ja'ati. Mi majta, a'íi mú raajé'ica mú'ejmi tzajta'a, me'újna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás.

¹⁴ “Mi seajta mú'een, ti'iti xu jín auteájturaa ineetzi jemi. A'uu mú é'eseijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen tirá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín miyen che'atá tihua'amua'ate tñ ajta a'íin Balaam teecan tiraamuá'ate a'íjna í Balac teecan ti ayén hua'itzi jín hua'utémua'itín a'íimej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, mej mi miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtacaa a'íimej jemi í mej caí dios pú'een, ajta mej tiú'uxana'acire'e.

¹⁵ “Ayee mú che'atá mena'a seijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen majta rá'astijre'e í hua'aye'ira a'íimej í mej ca'anéeri jín tí'ajta, í mej jee nicolaitas. Mi seajta mú'een, ayée xu seuj hua'atá'aca mej me'uun é'eseijre'e.

¹⁶ “A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seicié tiú'umua'ati. Na'ari secai siyen huárini, nee nu mú'ejmi jemi e'etanéjsin, nej ni hua'uténe'usi'ite'en a'ímej a'íjna jime'e nej niyen tiu'uta'aíjta sej ca'anéeri jín hua'utamuarite'en.

¹⁷ “Ajta a'íin ti huiteájnamua, ché'e a'íin temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjni-u'ucare'ara'an í Dios tihua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta a'íin í ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatapuaíjve'esin a'íjna í cua'ira ti júte'e é'aviitzi'i. Neajta nu tetej raatátistejsin ti cuaínara'a. Ajta a'íjna jetze í tetej, jéjcuacan jín pu té'eyu'usi'i a'ij ti ari ántehuaa a'íjna í ja'ati. Ajta capu mé'e ja'ati ayén ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i sino a'íi pu'u í ja'ati ramua'aree í nej raatátistejsin ne'íjna í tetej.”

Í mej Tiatira e'etiújse'iri

¹⁸ 'Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Tiatira ti jíme'en yee: “Ayee pu yee ti'ixa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti ajta ayén éene'en aj jí'isijmee t́j taj ti atiújmeme, ti ajta ayén éene'en ti'íicajme t́j cobre ti'iti í mej tiracámejiri'i.

¹⁹ “Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íi. Mú'een xu hui siyen ruxe'leve'e seij seajta seij. Seajta, siyen ruxi'evi'ira'a jín tí'ivaire'e. Seajta té'eviicua'i temua'a naa. Seajta íjii, jaitze'e xu rí'i titetiújcha'íi secai sejmí'i.

²⁰ “Mí ajta, a'íi pu caí na'aráanajche a'ij sej rici. Mú'een xu ratá'aca ti a'íin 'íta'a ayén a'utéveeca mú'ejmi jemi, a'íjna í 'íta'a ti ayén ántehuaa tíjín Jezabel. Ayee pu rusejrata ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí ajta, capu a'íin pú'een a'iné a'íi pu ayén hua'ítzi jín tihua'amua'ate mej mi ti'ihuaújxana'acira'aten mej mi majta miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtaca'a a'ímej jemi í mej caí dios pú'een.

²¹ “Nu'uri á'atee nej raatá'a ti seicié tiú'umua'ati. Mí ajta a'íin, capu a'atzu á'ujca'ane ti ayén seicié huárini a'íjna jime'e ti tí'ixana'acire'e.

²² “Me'ecui xaa, ayée nu án ye'erájisin utaatzi japua a'u mej é'ecu'ucutzu í mej tí'icucui'i. Majta a'íime í mej jemin tí'ixana'acire'en, ayée nu jéhua huápi'i puajtzi hua'utá'asin ti pua'a mecaí raatéieehuata mej miyen a'ij pua'a rici t́j ajta a'íjna.

²³ “Neajta nu huá'acui'ini ne'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í 'íta'a. Majta naími'i, a'achú mej pua'amé e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íi mú ramua'aréeren nej ne'ín pú'een í ti rú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e seíj í rumua'atzi'ira'a jetze, ajta a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a. Neajta, ayée nu amuaatá'asin seíj neajta seíj a'ij ti ayén tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij ti seíj ti'itiújcha'íica'a.

²⁴⁻²⁵ “Sej seajta mú'een, mí seica, mí sej se'uun Tiatira é'eche, mí sej seajta caí siyen tirá'astijre'e se'íjna í niuucari ti hua'ítzi pú'een, caxu se'íjna ri'iree í mej jee jéhua huápi'i ruxe'leve'e í Satanás jemi. A'íj nu jín, canu máa a'ij ti'itíj jín tejá'amua'íjcate'e sino setá'aj siyen huárini sej seuj rá'astijre'e a'ij sej seri tíraar'íre. Setá'aj siyen huárini asta nena'a caí neajtahua'a yé uvé'enen.

²⁶ “Ajta a'íin ti tiu'umuá'itin, ti ajta ayén che'atá na'a rí'i ti'itiújcha'íi net́j inee, ajta na'a caí nain te'entipua'are, nee nu ne'íjna jín tí'ira'íjcate'en ti ij a'íin tíhua'uta'aíjte'en a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua a'uchéjme.

²⁷ “Ca'anéeri pu jín tihua'a'aáite'e a'ame. Ayee pu che'atá na'a tihua'antipua'ajte'esin a'ímej í mej rájcha'íire'e t́j ja'ati ayén tiraatéaaraxi'in í xa'ari ti xarij jín taavíjhua. Ayee nu che'atá nena'a ti'iti jín tí'ira'íjcate'en t́j ajta a'íin niyá'upua ayén ti'iti jín tinaa'íjca.

²⁸ “Neajta niyen huateáturan í jemin ti ij a'íin ayén tázave'e á'ara'ani t́j a'íjna í xu'ura'ave ti 'aíjninei tapuá'arijme'eca.

²⁹ “Ajta a'íin ti huiteájnamua, ché'e a'íin ja'ati temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

3

Í mej Sardis e'etiújse'iri

¹ 'Patá'aj piyen tiraata'íti'i pe'íjna ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Sardis ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna ti jemin seijre'e

í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti arahua'apuáca jín tí'imuari'e. Nee nu neajta ru'ité'aa í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín tí'imuari'e. Ayee mú tí'ixaxa'a sej nu'u ruuri se'íjna jime'e sej jeíhua tí'imuari'e. Mí seajta mú'een, neetzi jemi xu siyen mí'ichi.

² “Setá'aj atanéjne'ere, setá'aj seajta rí'i ráaruuren se'íjna ti auj mú'ejmi jemi seijre'e, ti ajta ari tímua'a mí'ini, a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi sej caí ti'tij jín araúrate í Dios jemi.

³ “Setá'aj siyen ra'utámua'aree í sej ra'ancuré'a, í sej seajta ráanamujri'i. Setá'aj se'íjna jín araúrasten, seajta seicié tiú'umua'ati. Ti pua'a secaí siyen atanéjne'ere, nee nu mú a'uvé'emé'e na'ame mú'ejmi jemi tíj nahua'ari. Seajta mú'een, caxu ramua'aréeren a'atzaj nej pua'a ne'uun e'etanéjsin mú'ejmi jemi.

⁴ “Mí majta, seica mú mú'ejmi jemi seijre'e í mej caí miyen ti'ti jín tite'á'atura í ru jetze. A'íí mú á'ujujhua'ane'e muá'aju'u ineetzi jamuan, majta á'ujujhua'ane'e muá'aju'u mej cuaiínavi'in tiu'uchén, a'iné ayée pu tihua'uvíjte'e a'ímej.

⁵ “A'íjna í ti tí'imua'itin, ayée pu hui 'éene'e ti'itechée a'ame cuaiínavi'ican. Neajta inee, canu ra'uré'uuna í ti jín ántehuaa í yu'uxari jetze í mej jetzen á'ayu'usi'i a'ímej í mej rusén jín huateáturaasin í Dios jemi, sino nee nu neajta niyen tiraataxá'ajta í ti jín ántehuaa jemin í niyá'upua, neajta huá'a jemi í mej jemin tí'ivaire'e í niyá'upua.

⁶ “Ajta a'íin í ti huiteájnamua, ché'e a'íin ja'ati temua'a tiráanamua a'ij ti tihua'a'ixaaate'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ímej í mej e'etiújse'iri jemin í Dios.”

Í mej Filadelfia e'etiújse'iri

⁷ Patá'aj pajta tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íí a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Filadelfia ti jíme'en yee: “Patá'aj piyen ti jíme'en yee, ayée pu tí'ixa a'íjna í Dios í ti rí'i tirájcha'íí, a'íjna í ti ajta tzaahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'íí pu yee ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'atá'aca mej mi me'uun a'uteárute a'u ti e'irájca a'íjna í ti jetzen huanéj í David teecan. Ti pua'a a'íin te'antácuuna, capu rí'irí ti ja'ati te'iteáanan. Ajta, ti pua'a a'íin te'iteáanan, capu ajta rí'irí ti ja'ati te'antácuuna.

⁸ “Nee nu ramua'aree a'ij sej ríci. Casi'i, xaasej. Nu'uri niyen amuaatá'a sej si siyen ruxiéehua se'uun a'uteárute. Ajta, capu rí'irí ti ja'ati amuaatá'ijmii. Nee nu ramua'aree ti caí jeíhua amú'uca'anisti'i. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ra'ará'astijre'e a'ij nej tejamuá'ixaa. Caxu seajta nexiéehua.

⁹ “Me'ecui xaa, ayée nu huá'aruuren ne'ímej í mej miyen ruseijrata mej nu'u Israél jetze ajtémecan. Camu xaa ne'u a'íjna jetze ajtémecan sino metí'ihua'itaca mu'u. A'íí mú jemin e'etiújse'iri í Satanás. Ayee nu ca'anéeri jín huá'aruuren mej mi mú a'uvé'eju'un mej tí'tunutaxi'in mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

¹⁰ “A'iné mú'een xu siyen ra'ará'astijre'e a'ij nej neri tejámuaal'ijca, sej siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i netíj neajta inee te'utáviicua'iri'i, ayée nu rí'i tejá'amuacha'íí ti ij caí ayén tejamuá'aci'iti a'ájna mej jetzen miyen á'aviicua'ire'e muá'aju'u, a'íjna xicáara'a tí'ij ayén teja'uré'enejsin tí'ij huá'a japua rájveti naíjmi'ica í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua. Mí'i mú a'uvé'eju'un mej tí'tunutaxi'in mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

¹¹ “Mu nu e'icáame inee ca'anacan. Rí'i xu'u, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'i tirájcha'íí xá'ara'ani í sej seri tí'ijcha'íí í Dios jemi. Caxu raatá'acare'en ti ja'ati á'amuanahua'ira í curuun í sej seri raatéemua'iti.

¹² “Ajta a'íin ti tiu'umuá'itin, ayée nu ti'tij jín tiraata'íjcate'esin tí'ij ti'itevé'e a'ame u téyujra'an í neDioj. A'íí pu a'uun a'uracaí a'ame tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu ra'acáchajtza ne'íjna jetze í ti jín ántehuaa í neDioj, neajta í ti jín téja'arájtehuaa chajta'ara'an í neDioj, a'ujna u Jerusalén í ti jéjcuu, í ti ajta a'uun e'icaanej u ta japua a'u ti é'eseijre'e í neDioj. Neajta nu niyen jetzen ra'acáchajtza í nej jéjcuacan jín ántehuaa.

¹³ “Ajta a'íin ja'ati ti huiteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'a'ixaaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

Í mej Laodicea e'etiújse'iri

¹⁴ 'Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Laodicea. Piyen ti jíme'en yee: "Ayee pu ti'ixa a'íjna ti ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a tijn: Ayen ti'ayajna, a'íjna ti ajta tzáahuati'ira'a jín a'ij ti'ixa Dios jime'e. Ajta capu ayén tí'ihua'itaca. A'íi pu ajta a'íin pú'een í ti Dios jamuan tiú'utaahuaca'a tój na'a ti tí'iseijre'e íjii.

¹⁵ "Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íi. Caxu a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'iti ineetzi. Caxu seajta ca'anéeri jín naatamuári, sino chá'ana'a xu'u siyen titetiújcha'íi. Ayee pu tina'aránanajche sej a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'itin na'ari ca'anéeri jín sej naatamuárite'en.

¹⁶ "Ayee xu tí'ivaire'e tój jaj ti cój na'a tí'ipisti. Caxu siyen tí'ivaire'e tój jaj ti jeíhua pisti nusu ti jeíhua cimujra. A'íj nu jín niyen á'amuaruuren tój ja'ati ti ayén jaj aítzitzee ti caí xí'epi'in rá'amencate'e. Nee nu ca'anéeri jín mé amúuhua'axijsin.

¹⁷ "Ayee xu tí'ixaxa'a yee sej seri chíjteaani sej pú'een, ti yee jeíhua huápi'i rí'i tejamuáavai, ti yee caí ti'iti tejamuá'aturaate'e. Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ijmua'aree sej xána'avis'i, seajta siyen a'ij pua'a huá'aseijrate'e huá'a jemi í teite. Mú'een xu xaa caí a'ij tí'ijviicua'i, seajta aracúcu'unijmee, seajta siyen muámua'avijmé'e.

¹⁸ "A'íj nu jín, niyen tejá'amuahuvii sej si neetzi jemi ráananan se'íjna í oro ti taij jetze rutá'ahuaca sej si siyen huateújchijteaanita. Setá'aj siyen neetzi jemi ráananan í caxuri ti naa tí'icuaina sej si se'íjna jín ucaújchejte'axi'in ti ij caí ayén seijre'e í sej jín tí'itevi'ira'a se'íjna jime'e sej muámua'avijmé'e. Setá'aj seajta neetzi jemi ráananan se'íjna í ti'iti í sej aráujhuaate'en í rují'i jetze tí'ij rí'iriistan sej ti'iti huasej.

¹⁹ "Ayee nu hua'ajteá'axi'ica'a, neajta puájtzi hua'atá'aca a'ímej í nej huá'axe'leve'e. A'íj pu jín, setá'aj seicié tiú'umua'ati, seajta a'ujca'anéecan jín na'ará'astijre'en.

²⁰ "Me'ecui xaa, nee nu a'itéjvee tá'apueerta, nete'ejteáatu'axa. Ti pua'a ja'ati ayén náanamua nej rájee, ti pua'a a'íin ajta tina'antácuune'en, aj nu ni jemin uteáruti tej ti naími'i tiú'ucua'ani tajjímua'a.

²¹ "Ajta a'íin í ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatá'asin ti ne jamuan a'ujyeíjxi'in a'u nej tejé'ajta a'iné ayée pu tináaruu ineetzi. Netí'ij tiu'utéemua'iti, aj nu ni án niyá'upua jamuan a'ujyeíjxi a'u ti a'íin tejé'ajta.

²² "Ajta a'íin í ja'ati ti huiteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi."

4

A'íi mú raná'amiche'e u ta japua

¹ Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj nu ni niyen éeni'ici'e tiu'uséij. Seij nu huasej í puéerta ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Ajta a'íin í nej amuacaícan ráanamujri'i, ajtahua'a pu tí'ine'ixaate'eca'a. Ayee pu namujre'eca'a tój ja'ati ti ucáajjhua trompeeta jetze. Ayen tijn:

—Yen vejnéechi nej ni timuaatasejrate'en a'ij ti tiú'ujxe'leve'e ti ayén teja'uré'enen méjca'i huáye.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu neetzi jemi ru'uté'aa. Ayee nu éene'en tiu'uséij cumu a'u ti ipuari a'utéjvee u ta japua. Ajta a'íjna japua í ipuari, ja'ati pu jetzen acájca.

³ Ajta a'íin ti jetzen acájca, ayée pu naa éene'en ti'itéechen. Ayee pu seijre'eca'a tój tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ti pa'u í tetej, ajta ti teúumua ajta í ti ranaxca. Ajta ayén seijre'eca'a tój í seij í tetej í ti pa'u ti ajta naa tí'imesti. Cu'uxaí pu ajta atavijca'a a'u ti a'utéveeca'a í ipuari. Ayee pu rú'aravi'i seijre'eca'a tój a'íjna í tetej mej miyen ratamuá'amua tijn esmeralda.

⁴ Ajta, seica í ipuari atavéejme'ecaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í ipuari. Seité japuan muáacua pu ará'aseca'a a'íjna í ipuari. Majta me'ín í vaujsi, a'íi mú acaté'etejme'ecaa jetzen í seica í ipuari. Majta miyen seité japuan muáacua ará'aseca'a a'íime í vaujsi. Majta cuaiñavi'in mú ti'itéchejca'a, majta curuun te'utearújte'emé'e ti oro jín taavijhuaca'a.

⁵ A'ájna se'j japua í ipuari miyen témaxcava'ara'a, majta téniuuca'a. Ajta, án ti e'evé'eevee í ipuari, tatzari pu a'atáatime'ecaa ti ayén pua'amé aráhua'apua. Ajta a'áin í tatzari, a'ii pu a'áin pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti aráhua'apua jín t'ímuuari'e.

⁶ Ajta a'ujna a'u ti e'evé'eevee, ayée pu éene'e huámuan á chuaata'a a'ájna jime'e ti naa t'ímesti, ti ajta t'ítatzaj. Ayee pu seijre'eca'a t'j a'ájna í tetej mej miyen ratamuá'amua t'jín cristal.

Majta a'áime í mej muáacua ará'ase í mej ruuri, a'úu mú uhua'ú'upu'ujme'ecaa t'j na'a ti'ipua'amé í ipuari. T'í'ij pí na'a mú t'íiseij, nain japua, t'j na'a júte'imua, ajta íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'áin í ti se'íti, ayée pu araseijre'e t'j muajye. Ajta í ti hua'apua, ayée pu araseijre'e t'j puuya. Ajta a'áin ti ruuri ti hua'áca, ayée pu te'ecánee t'j teáata'a, ajta a'áin í ti muáacua, ayée pu seijre'eca'a t'j cua'ira'ave ti rá'ara'live.

⁸ Majta a'áime í mej muáacua, í mej majta i'li ruuri, a'áí mú arajsev'íca ajtá'anájmee. T'í'ij pí na'a mú t'íiseij nainjapua t'j na'a júte'imua, majta íiyen chaanaca japua. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain t'íca'ari tzajta'a, a'áí mú jemin t'í'ichuiicaca'a í Dios. Camu ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen ti'ichuíca t'jín:

R'í'í pu t'íiseijre'e, temua'a pu urar'í'ene'acan jín seijre'e,
x'í'epi'ín pu een seijre'e t'j na'a rusén jime'e í tavástar'a,
a'ájna í Dios ti nain jín antiújmua'aree,

a'ájna í ti ruse'j seijre'eca'a, ti ajta seijre'e íjii,
ti ajta se'íre'e a'ame t'j na'a rusén jime'e.

⁹ Majta miyen r'í'í tiratá'aca, majta raná'amiche'e, a'áí mú majta t'í'ijteujtzi'ire'e muá'aye'li me'ájna ti a'áin ipuari jetze acájca, ti ajta ruuri t'j na'a rusén jime'e.

¹⁰ Mat'j mena'a miyen r'í'í í mej muáacua, í mej majta ruuri, a'áí mú majta miyen r'í'í a'áime í mej vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. A'áí mú aicau'jtuuxijsin me'ájna jemi í ti ipuari jetze acájca, mej mi raateánajche me'ájna ti i'li ruuri t'j na'a rusén jime'e, majta raatátuiire'esin í jemin í tiu'ujcúrun. Majta miyen ti'ichuíca t'jín:

¹¹ Ayee pu timuaav'jte'e mú'eetzi,
mí pej tavástar'a pú'een, mí pej pajta i'li Dios.

Tej ti tiyen r'í'í timuaatá'an,
tej ti tiyen muaná'amiche'en.

Pej pi nain jín ant'í'amua'aréere,
a'íné mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a,
nain í ti seijre'e íjii.

Ayee mú 'een jín huatase'jre me'ájna jime'e pej piyen tira'utéeca'ane á'axe'evi'ira'a jime'e.

A'áj mú jín miyen huátaav'jhuaca'a.

5

Í ti j'íri'i ti jetzen té'eyu'usi'i, ajta í Cáne'a

¹ Net'í'ij ní ayén éene'en tiu'uséj, ti a'ájna í ti acájca í ipuari jetze, ruri'írínta'a pu ru'itépijcaa í yu'uxari í ti rux'í'ejta'a té'esiimua'ihuaca'a, ajta, á'avi'jti'ihuaca'a arahua'apuáca jime'e í x'ijca.

² Neajta ja'ati huase'j ti júte'e t'í'ivaire'e. A'ájna í ja'ati jé'ecan pu huápi'i uráca'anée. Ca'anín pu jín tiu'utáhuau. Ayee pu t'jín:

—¿A'taani ayén huataújci'ipua ti a'áin ra'ajsiújtza'anaxi'ín í ti jín á'avi'ijti'ihuajmee, ajta í ti raatáxijta í yu'uxari? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³ T'í'iquí ayén te'irájraa. T'j na'a a'ujna já'ahua'a u júte'e, ajta íiyen chaanaca japua, ajta u tajete, capu mé'e ja'ati ti ayén tiu'utaúci'ipua í ti ayén tiraatáxijta, ajta ti ra'use'j a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a.

⁴ Neajta inee, je'íhua nu huápi'i neyineca'a ne'ájna jime'e mej caí rateuve'eca'a se'j ti ayén tiu'utaúci'ipua í ti ayén tiraatáxijta í yu'uxari nusu ti ra'use'j, ajta ti ra'uj'jve'en.

⁵ Tí'iquí seij ti huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'ímej í vaujsi, ayée pu tinaatá'ixaa tijín:
—Capej ayeine. Me'ecui xaa, a'íjna mej miyen ratamuá'amua tijín í Muajye í ti huá'a jetze ajtème'ecan a'ímej í mej Israel jetze airáane, a'íjna í mej majta miyen ratamuá'amua tijín A'íjna í ti David jetze airaújnejjte, a'í pu ari tiu'utéemua'iti tí'ij a'íjn ayén tira'ajsiújtza'anaxi'in í ta'aráhua'apuáca jín á'avi'ijti'ihuajmee, ti ajta raatáxijta.

⁶ Neajta niyen éene'en tiu'uséij tíj ti'iti í Cáne'a, ayée seijre'eca'a tíj í mej meri raajé'ica. A'uu pu a'utéveeca'a jemin í ipuari. A'í pu ajta huá'a tzajta'a seijre'eca'a í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej í mej aitecaijme'ecaa a'íime í vaujsi.

Ajta a'íjna í Cáne'a, arahua'apuáca pu ajta'ehuájme'ecaa, ajta arahua'apuájme'en pu ájji'isijme'ecaa. Ajta a'íjn jí'iseáara'an í ta'aráhua'apua, a'ii pu a'íjn pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti nainjapua u ya'uta'íteca'a íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'íjn í Cáne'a, a'úu pu a'uvé'emej a'íjna jemi í ti e'ecájca í ipuari jetze. Tí'iquí ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari í ti rí'irínta'a seijre'eca'a a'íjna í ti ipuari jetze acájca.

⁸ Tí'ij ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari, a'íime í mej muáacua í mej ruuri, majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, a'í mú miyen a'ímuá aicaújtuuxi me'íjna jemi í Cáne'a. Matíj mena'a pua'amé te'ité'í'ica'a me'íjna í aarpa, majta tuxa'a ti oro jín tí'itaavijhuaca'a. Cuaane'e pu avé'ejistijme'ecaa a'íjna jetze í tuxa'a. Ajta a'íjna í cuaane'e, a'ii pu a'íjn pú'een í mej raatáhuaviiri'i í Dios a'íime í mej rí'í tí'iteseijre'e í Dios jemi.

⁹ Matí'ij mi miyen jéjcuacan jín tiu'utáchuiicaca'a tijín:
Aye pu tiraavíjte'e pej mú'ee piyen ra'ancuré'epin, pajta raatáxijta a'iné memuaajé'ica. Pajta mú'ee, pepu'uri tiu'utanájchitaca'a

pe'íjna jíme'e í á'axuure'e

í mej jín té'echa'ica'a í Dios jemi,

pej pi tiu'utátuiire'en í Dios jemi í teite

mej nainjapua é'eme'ecan.

A'í mú huá'a jetze ajtème'ecan matíj mena'a

seíj jetze mej airaújnejjte

nusu a'achú pua'amé í mej seíj niuucari jín tí'ixaxa'a

nusu matíj mena'a pua'amé

í mej teitestemua'ame'en pú'een.

A'u ti na'a mej é'eseijre'e seíj japua í chuej,

a'úu mú é'eme'ecan.

¹⁰ Pajta mú'ee, pepu'uri piyen rí'í huá'uruu

mej mi miyen me'íjn teitestemua'ame'en

pú'ene'en muá'ara'ani a'íjna í ti tí'aijta,

mej mi majta tí'itij jín tiu'utévaire'en

me'íjna jemi í Dios.

Mi majta a'íime, a'í mú tiu'uta'aíjta

íiyen chaanaca japua.

Aye mú tiu'utáchuiicaca'a.

¹¹ Netí'ij ni atáneereca'a. Netí'ij ni huá'unamuajri'i a'ímej í mej u ta japua tí'ivaire'e. Mé mu'íicáa huápi'i. Capu a'atzu rí'irí ti hua'uté'ítien, ni capu ámitieere'e a'achú mej pua'amé. Aye mú pua'amé matíj í xu'ura'ave. A'í mú me'uun atavéjme'ecaa me'íjna jetze í ipuari, majta a'ímej jetze í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jetze í vaujsi.

¹² A'í mú miyen ca'anín jín tiu'utáchuiicaca'a tijín:

Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an te'íjna í Cáne'a

í mej raajé'ica.

Jee xaa, ayée pu tiraavíjte'e ti a'íjn ayén tira'ancuré'an a'íjna ti Dios jín tira'íjcate'e,

ajta tíj na'a ti jemin tí'iseijre'e í Dios,

ajta í mua'atzíira'a í ti jín tiu'uta'aíjta,

ajta í muári'eri'ire'ara'an í ti jín nain jín tiu'utémua'itin.

Tiché'e rí'í tiraatá'an, teajta ahuátatzaahuate'en te'íjna jemi,

tiché'e teajta huátatemua'ave'en
te'íjna jemi í Cáne'a.

Ayee mú tiu'utáchuiicaca'a.

¹³ Net'íj ni niyen tíhuá'unamuajri'i í mej ti'ichuíca, mat'íj mena'a pua'amé mej u ta japua é'eseijre'e, majta a'ímej mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, majta a'íime, mat'íj pua'amé u tajete mej é'eseijre'e, majta a'ímej í mej japuan é'eseijre'e í jaj ti ve'ée, majta mat'íj mena'a pua'amé a'aseijre'e í jaj tzajta'a. Naími'i mú miyen tí'ichuiicaca'a tíjín:

Tiché'e r'í'i tiraatá'an te'íjna í ti acájca í ipuari jetze, teajta te'íjna í Cáne'a.

Tiché'e r'í'i tiraatá'an, tiché'e teajta r'í'i tirájcha'íi,

teajta r'í'i tiraateájtuaani,

teajta raatá'an ti nain jín antiújmua'areere á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁴ Majta a'íime í mej muáacua í mej ruuri, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen.

Majta a'íime í vaujsi, a'íi mú aicaújtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

6

Í ti arahua'apuáca jín á'avijti'ihuaca'a

¹ Net'íj ni raasej ti a'íin Cáne'a seij antína'acaca'a í ti jín á'avijti'ihuaca'a í yu'uxari. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej majta muáacua. Ayee pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a. Cu xíee mej cuj huatéjnuuni. Ayen tíjín:

—Iiya'a jíi.

² Neajtahua'a nu atáneereca'a ti pua'a á a'utéjvee a'íjna í cahuaayu'u í ti cuáinara'a. Ajta a'íin ti avé'eca, a'íi pu tú'unamí'i huitéchueeca'a rumuájca'a jetze. Ajta, a'íi pu huirájraa ti ij hua'antimuá'itin. A'u ti na'a pu á'uye'icaa ajta na'a caí najmí'ica antimuá'iti.

³ Tí'iquí ajtahua'a ra'antína'acaca'a. Net'íj ni niyen tiráanamujri'i tí'ij a'íin ti hua'a-pua ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jíi.

Single Line Comp ⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, seij pu huirájraa í cahuaayu'u ti pa'useáarara'a. Ajta ayée pu tiraatá'a a'íjna ti avé'eca ti ij a'íin ayén hua'ítziite'en í teite í mej yen seijre'e i chaanaca japua mej mi caí ché'e ru'ihuaamua'a muá'ara'ani sino mej mi huaújcu'ini seij ajta seij. A'íi pu jín, a'íi pu ra'ancuré'echui seij í chun í ti ve'ée, í ti ajta te'ejcamíimíjme ruxí'ejta'a.

⁵ Aj pu 'i huaícacajetze ra'antína'acaca'a. Net'íj ni niyen tiráanamujri'i ti ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jíi.

Net'íj ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa, á pu a'utéjvee seij í cahuaayu'u ti xu'umuara'a. Ajta a'íin í ti avé'eca, a'íi pu ráachuisime'e í mej jín te'ecá'itieera.

⁶ Net'íj ni ja'ati huánamujri'i. Cu xíee huá'a tzajta'a á'a teja'utaxájtaca'a í mej ruuri, a'íime í mej muáacua. Ayen tíjín:

—Sei medida í triigu, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tíj ja'ati ayén tiraamuá'itin seij xicaj jime'e. Ajta hui huaíca medida í triigu ti títi'íjmé'en huíjmuaiyujme, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tíj ja'ati ayén tiraamuá'itin seij xicaj jime'e. Mí seajta mú'een, caxu yá'ujipuan a'u mej tejé'ehuaste'e aceituuna ti'iti na'ari uuva ti'iti sino miché'e me'íjna jín huateújvaire'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁷ Tí'iquí ayén í ti muáacua antína'acaca'a. Jíme'en pu'u ayén ra'antína'acaca'a, aj nu ni ráanamujri'i ti a'íin í ti muáacua ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jíi.

⁸ Neajtahua'a nu atáneereca'a. Netí'ij ni raasej ne'íjna í cahuaayu'u í ti cáj t'íteu-umuara'a. Ajta a'íin í ti avé'eca, ayée pu ántehuaa tijín I nej huá'acui'ica. Ajta í seij í ti kujta'an huamé'ecaa, ayée pu ajta ántehuaa tijín I nej huá'a chi'ij pú'een í mi'ichite. Dios pu ayén hua'utá'a mej mi me'íjna jín antiújmua'areere je'icáj a'ímej í mej yen huachéjme í teite íyien chaanaca japua mej mi huá'ucui'ini a'ímej í teite me'íjna jime'e mej tiújne'usi'ite'en nusu tujri jime'e na'ari cu'ini'ira'a jime'e o a'ímej jime'e í ti'itén í mej t'íteci'imeca.

⁹ Tí'iquí í ta'anxívi antína'acaca'a. Netí'ij ni ne'ímej huasej í huá'axiejniu'uca a'ímej í mej me'íjna jín huácuíhuaca'a me'íjna mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios, majta me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a í niuucari Ciríistu'u ti raateájtuaa í huá'a jemi. Majta a'ímej, án mú e'ejté'eca'a í ipuari jete.

¹⁰ Majta ca'anín jín jíjhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, mi pej ri'éene'ecán jín seijre'e, mi pej tzáahuati'ira'a jín t'íixaxa'a, ¿a'achúni auj á'ateeri ajta pena'a caí piyen tiraaxí'epi'intare'en pe'ímej jime'e í mej táacuii, pej pi puájtzi hua'utá'an pe'ímej í mej án japuan huachéjme a'ánna chaanaca japua?

¹¹ Tí'iquí hua'uré'epijte í cíxuri í ti títi'ijme, ti ajta t'ílicuaina. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u mauj a'atzu tiu'uchú'eve'en ajta na'a caí ayén te'araúrusten a'achú ti ari huá'uxi'epi'intari'iri'í a'ímej jemi í mej ruxí'ej ti'itij jín t'íivaire'eca'a, ajta a'ímej í huá'a'ihuaamua'a í mej miyen che'atá mena'a éeni'ici'e cui'ini matj a'íime.

¹² Tí'iquí í ta'arájsevi antína'acaca'a. Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa ne'u. Jé'ecan pu huápi'í huateújca'atzi í chaanaca. Ajta a'íin í xicaj, huatéxu'umuareca'a. Ayee pu seijre'eca'a t'íj a'íjna í cíxuri ti xu'umua í mej jín ti'iteújche'etehua'a muá'aye'í ti pua'a maújxiemijte'e. Ajta a'íjna í máxcira'í, a'íí pu huatépa'ureca'a. Ayee pu seijre'eca'a t'íj xúure'e.

¹³ Majta a'íime í xu'ura'ave, a'íí mú miyen che'atá mena'a é'ejvatzijxi í chuej japua t'íj a'íjna í táca'ira'an í huaréj ti auj seijre'e t'íij huáseevi'í á'aye'í. Tí pua'a a'íin cíye'ara'an huataújruureajxi'in eeca jime'e, naíjmi'í pu cávajtzi í táca'ira'an.

¹⁴ Ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e, a'íí pu e'ehuaújpu'a'arixi. Ayee pu che'atá na'a huatéeseijre t'íj ajta ja'ati yu'uxari huatéejire. Ajta t'íj na'a a'utí a'u jirime, ajta t'íj na'a a'utí e'erahuáchijmee í jaj japua, naíjmi'í pu huaré'axi. Capu ché'e mu'u é'e seíire'e já'araa í jirí.

¹⁵ Majta naími'í í mej yen japuan seijre'eca'a íyien chaanaca japua, á mú ahuaúravaat-aca'a já'ahua'a teásta'ana tzajta'a, majta jaj tzajta'a a'ujna jirí jetze. Ayee mú huarj a'íime í mej ti'itij jín títetateí, ti pua'a tajtuhuan pú'een nusu presideente pú'een na'ari í mej tihua'áihte'e í xantaaru'u nusu í mecaí mej chíjteaani pú'een nusu í mej jéihua rucaca'anéjme. Naími'í matj mena'a pua'amé yen seijre'e íyien chaanaca japua, miyen huatéuravaataca'a. Capu amín a'ij ti pua'a ruxí'ej mena'a á'ujjuhua'ane'e a'ij ti tihua'aránanajche, na'ari ca'anéeri mú jín t'íimuari'eca'a.

¹⁶ Ayee mú tihua'utajé me'íjna í jirí, majta me'íjna í tetej tijín:

—Setá'aj yeehui ta japua rájveti sej si ta'avé'enan ti ij caí taasej a'íjna í ti acájca í ipuari japua, ajta ti ij caí puájtzi táaci'iti a'íjna jemi í Cáne'a í ti ari niu'ucami'í.

¹⁷ Jee xaa, pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a mej jetzen puájtzi taatá'asin me'íjna jime'e mej meri níniu'ucacu, majta capu ja'ati raayí'iti ti te'utáviicua'í a'íjna jime'e.

7

A'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í ti Dios hua'avé'ejajpuaxi

¹ Neajta á'iyen muáacuaca huasej í mej t'íivaire'e u ta japua. Aa mú a'uté'uuca'a. Seij pu a'uun jé'eseijre'eca'a u jetze pújme'en Teijmata'a, ajta seij a'ujna já'ahua'a Huáahuata pújme'en, ajta seij Cuameche pújme'en. Ajta í seij, a'úu pu a'utéveeca'a Tzareeme'en

pújme'en. Majta a'íime í mej muáacua, a'íi mú caí hua'atá'acare'e í eeca ti huatá'ecare í chuej japua na'ari í jaj japua nusu ciyej tzajta'a.

² Netí'ij ni seíj huaseíj ti tí'ivaire'e u ta japua. A'uu pu pújme'en e'evé'eme'ecaa a'u ti 'ajjninei í xicaj. A'íi pu ru'iteátiiica'a a'íjna í ti jín Dios hua'ajtiyú'uxaxij huá'acuaatze'e ti ayén té'axa mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een. Aj pu 'i a'íin tevi ayén ca'anín jín hua'utajé a'ímej í mej me'íjna jín antiújmua'areereca'a mej a'ij pua'a ráaruuren í chaanaca, majta í jaj ti ve'ée.

³ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu xi puajtzi raatá'a í chaanaca na'ari í jaj ti ve'ée nusu í ciyej ajta tena'a caí hua'ajtiyú'uxaxi'in huá'acuaatze'e te'ímej í mej ravaire'e í taDioj. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i a'achú mej pua'amé í ti hua'ajtiyú'uxaxij í huá'acuaatze'e. Aye mú pua'améca a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua vi'ira'a. A'íi mú huá'a jetze ajtémecan matíj mena'a teitestemua'ame'en mej pú'een í mej airaújneijte me'íjna jetze í Israel.

⁵ Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Judá, ayée mú ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Rubén, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Gad, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁶ Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Aser, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Neftalí, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta mú miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Manasés.

⁷ A'ímej jime'e í seica, í mej Simeón jetze airaújneijte, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej Leví jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej Isacar jetze airaújneijte, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁸ Naími'i mú miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a ara'ástime'ecaa a'íime í teitestemua'ame'en í mej Zabulón jetze airaújneijte, majta í mej me'íjna jetze airaújneijte í José, ayée mú che'atá ará'axcaa matíj í seica. Majta a'íime í mej Benjamín jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa.

Jíme'en í mej mu'íi í mej majta cuaiínavi'in ti'itéchen

⁹ Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a, neajta hua'useíj í seica í mej me'uun e'etiújseire'ecaa. Aye mú temua'a tí'itemu'iicaa. Capu ri'iríistaca'a ti ja'ati hua'uté'itien. A'u ti na'a mú é'eme'ecantajme'ecaa, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé í teite í mej seicié tí'ijye'ira, majta naíjmi'i mej seicié tí'ixaxa'a. A'uu mú a'uté'uuca'a jemin í Cáne'a. A'íi mú cuaiínavi'in ti'itechéjme'ecaa a'íime, majta tacíj mú huiitepíijme'ecaa.

¹⁰ Ca'anín mú jín miyen tí'itejijhuaca'a tijín:

Ca'anéri pu jín tu'irájtuaa a'íjna í taDioj í ti acájca í ipuari jetze, ajta a'íjna í Cáne'a.

¹¹ Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua, a'íi mú atavéejme'ecaa a'u ti a'utéveeca'a í ipuari, majta a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í vaujsi, majta a'íime í mej muáacua í mej ruuri. Matí'ij mi aicaujtuuxi í jemin í ti acájca í ipuari jetze mej mi raateánajche í Dios.

¹² Aye mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

Ché'e ayén teja'uré'enen.

Tu'uri tiyen rí'i tiraatá'asin,

teajta tiyen rí'i tiya'useíra tá'aju'un,

a'iné a'íi pu nain té'umua'aree.

A'íj tu jín tiyen rí'i tiratá'acare'e tá'aju'un,
teajta rí'i tiraatetúutuhua'a tá'aju'un.

A'íi pu taDioj jemi seíre'e a'ame í
muári'eri'ire'ara'an, ajta í ca'aníjra'a
tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹³ Aj pu 'i seij í ti vástacira'i ayén tinaata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'atéenni mej pú'een a'íime í mej cuaiínavi'in ti'itechéjme? ¿A'uné jetze ma'u-
vé'uju'un?

¹⁴ Netí'ij ni niyen tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee vástaa, mú'ee pej ramua'aree pej piyen tinaatá'ixaate'en.

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—A'ii mú hui me'ín pú'een í mej te'utáviicua'iri'i í mej jeíhua huápi'i rajpuaítzi
muá'araa. A'ii mú meri tiu'ujá'usi í tiú'ujcixu, majta tiú'ucuaiinare í tihuá'acixu me'íjna
jime'e mej ra'ará'astijre me'íjna í Ciríistu'u í ti huá'a jetze me'ecan huamí'i.

¹⁵ A'íj mú hui jín miyen íye seijre'e jemin í ipuari ti jetzen acájca a'íjna í Dios. A'íi mú
majta ravaire'e teyujta'a a'u ti a'ín Dios é'eseijre'e. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain
tíca'ari tzajta'a, a'úu mú ravaire'e. Ajta a'ín ipuari jetze ti acájca, a'íi pu huá'acha'ín
a'íjna jime'e ti rusej huá'a jemi huateáturaasin.

¹⁶ Camu hui ché'e huatatújritze'esin, camu majta ché'e huata'í'icu. Capu ajta ché'e
huá'acucui'i a'ame í hua'amu'úu í xicaj jime'e. Capu ajta ché'e hua'ataíxi'ira a'ame í
xicaj.

¹⁷ A'iné a'íi pu Cáne'a a'íjna jetze á a'utéjvee í ipuari. A'íi pu huá'acha'íi a'ame. A'íi pu
huá'avi'itín a'ájna a'u ti jé'ejmuua í mej jín ruuri muá'ara'ani. Ajta a'ín Dios, a'íi pu rí'i
tihua'utá'asin mej mi caí ché'e ti'iti jín ruxiéemiste'e.

8

Í ti jín aráhua'apua á'avijti'ihuaca'a, ajta í cítzive'eri

¹ Tí'iquí a'ín Cáne'a ra'antína'acaca'a a'íjna í ti jín á'avijti'ihuajme'ecaa, a'íjna í
ta'aráhua'apua. Aj pu 'i nainjapua tiu'upuá'areajraa u júte'e. Ayee pu á'atee a'achú cumu
jál'ita'a hora ti caí ti'iti namuajre'eca'a.

² Netí'ij ni hua'usej í mej aráhua'apua, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi mú a'ín
pú'een í mej Dios jemi huaté'uuca. Matí'ij mi te'encuré'i í trompeeta, í ti aráhua'apua.

³ Aj pu 'i seij mú a'uvé'emej ti ajta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi pu jetzen ajteechaxi a'íjna
í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ajta ti'iti huiitéjajnaca'a cítzive'eri. Sej pu raatatíste í
cuaane'e ti j' a'íjna rajnájchite'en a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios
jemi matíj mena'a pua'amé í mej rí'i tí'iteseijre'e í Dios jemi. Ajta, a'íjna í hua'anuuca,
án pu jé'eseijre'eca'a japuan a'íjna í ti oro jín taavíjhua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti
ajta jemin a'utéjvee a'íjna í ipuari.

⁴ Aj pu 'i temua'a té'ejcítziujtarixi a'íjna í cuaane'e a'íjna jamuan í niuucari í mej jín
raatáhuacare'e í Dios jemi. A'íj pu jetzen ájcítziujtareca'a a'íjna í muájca'are'ara'an
a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁵ Aj pu 'i rájtíi a'íjna í cítzive'eri, ajta ra'avé'ejiste a'íjna í taij ti a'uun a'uvé'emej a'íjna
japua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Aj pu 'i á ya'ucáaxire í chaanaca japua. Jíme'en
pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i. Cu xiee muatéjniuu. Jé'ecan pu temua'a
ti'itéca'arajnajme'e. Majta témaxcava'ara'a. Ajta huatéjca'atzixi í chaanaca.

Jíme'en í trompeeta í mej te'ité'í'ica'a

⁶ Majta a'íime í mej aráhua'apua ará'ase, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua, a'íime í mej
trompeeta te'ité'í'ica'a, a'íi mú rí'i huaújruu mej mi me'íjna tzajta'a ucáajjhua.

⁷ Ajta a'íjna ta'amujca, a'íi pu ucáajjhua'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u
ayén huaríj, matí'ij mi téetej cáavatzi a'íjna jamuan í taij, xúure'e ti ranaxca. Nainjapua
pu huavátzi íiyen chaanaca japua. Ajta je'icáj pu tiu'uré'ataa. Ajta a'ín í ciyej, je'icáj pu
ajta tiu'uré'ataa. Ajta í ixaj, naími'i pu huaré'ataa a'íjna.

⁸ Ajta a'ñin í ti hua'apua í ti tí'ivaire'e u ta japua, a'ñi pu ajta ucájijhuaca'a a'ñjna tzajta'a í trompeeta. Ajta ti'iti pu ateájríe í jaj jetze í ti ve'ée. Cu xíe jírí na'a a'ñjna í ti'iti í ti ajta teátaasime'e. Ti'iquí á a'ucájrupi á jaata'a. Aj pu 'i je'icáj seicié huaújruu í jaj tój xúure'e.

⁹ Majta je'icáj mú huácuii í mej me'uun é'echejca'a. Majta, me'ñin í baarcu í mej japuan é'eciñeca'a í jaj, je'icáj mú majta huateána'axi.

¹⁰ Ajta a'ñin í ti huaíca, a'ñi pu ajta ucájijhuaca'a a'ñjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ucájijhuaca'a, aj pu 'i xu'ura'ave ti ve'ée e'icájve u júte'e. Ayee pu té'ataaca'a tój tatzari. Aj pu 'i á e'erájve je'icáca japua í játe'ana, ajta je'icáca japua a'u ti e'ejaxavi'ijme.

¹¹ Ajta a'ñin í xu'ura'ave, ayee pu ántehuaaca'a tójñ Ta'antzíjvi'i. Je'icáj pu antzíivi'i já'araa í jaj. Majta í teteca, mu'iití mú huácuii me'ñjna jíme'e mej ra'í me'ñjna í jaj í ti antzíjvi'i.

¹² Ajta a'ñin ti muáacua, a'ñi pu ajta ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huarój, ti'iti pu ra'ajteátu'a í xicaj, ajta í máxcira'i, ajta je'icáj í xu'ura'ave mej mi caí ché'e miyen a'atátime'eni. Je'icáj tójca'ari tzajta'a, camu ché'e á'ataaca'a, ajta je'icáj tíca'ari tzajta'a, camu majta ché'e á'ataaca'a.

¹³ Net'íj ni niyen á'ujneereca'a. Júte'imua pu seój rá'ara'aca'a í cua'ira'ave. Net'íj ni niyen ráanamujri'i ti ayén tí'ixajtaca'a tójñ:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, cui'i xaa, a'ñime hui í mej íiyen japuan huachéjme í chaanaca, a'iné jeíhua mú hui rajpuaitzi muá'aju'u mat'íj miyen ucájijhua í seica í mej huaíca í trompeeta jetze. Pu'uri hui tñ ayén teja'uré'enejsin.

9

¹ Aj pu 'i a'ñin ta'anxívi ayén ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huarój, net'íj ni raasej í xu'ura'ave ti ari e'icájve u júte'e, ajta án e'erájve í chaanaca japua. Ajta a'ñin, a'ñi pu ra'ancuré'echui a'ñjna í yaavi í ti jñ ra'antácuuna a'u ti e'etécun ti caí ayén té'emitieere'e a'achú ti ucátee.

² Aj pu 'i a'ñi pu ayén ra'antacú a'ñjna ti e'etécun ti ayén caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. Jíme'en pu'u ra'antacú, ayee pu huitácitziujtareca'a tój te'itácitziúuta á'aye'i í hoorno tzajta'a ti ve'ée. Ajta a'ñin í xicaj, ajta í máxcira'i, a'ñi mú a'utanámi'ihua muá'araa me'ñjna jíme'e í citzij ti aitácitziujtaca'a a'ujna a'u ti e'etécun.

³ Mat'íj mi vítzi'ise huiitací citzij tzajta'a. Ayee mú tihua'utá'a mej mi miyen tiú'uche'eve'en mat'íj a'ñime í teaxcáte.

⁴ Ayee mú tihua'u'íjca mej nu'u caí a'ij pua'a raruure í íxaj ti ájninei í chuej japua na'ari tu'upi ti'iti nusu cıyej. A'ii mu'u nu'u a'ñin pú'een í mej a'ij pua'a huá'aruuren, a'ñimej í teite í ti caí té'eyu'usi'i huá'acuaatzi jetze mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁵ Ayee mú tihua'utá'a mej miyen á'ateeri a'achú cumu anxój máxcira'i mej puajtzi hua'utá'an í teteca. Majta, camu miyen tihua'utá'a mej huá'ucui'ini. Ajta, a'ñjna í mej jñ puajtzi hua'utá'asin, ayee pu che'atá na'a 'een ti pua'a teáxca raache'en í ja'ati.

⁶ Ayee pu té'eme a'ñjna xicáara'a jetze. Ayee mú rahuauni í teteca mej huácui'ini. Mí ajta, capu a'ij tiu'utári'iristari. Jéihua mú huápi'i jetzen á'ujca'ane mej huácui'ini mej mi caí ché'e rajpuajtzi. Mí majta, ca'anéri mú jñ te'utáviicua'ira.

⁷ Majta me'ñin vítzi'ise, ayee mú seijre'eca'a mat'íj cahuaayu'use í mej meri hua'acáana-jxi mej mi japuan huané'use'en. Ti'iti mú ave'erújte'eme'ecaa í rumu'úu jetze. Ayee pu seijre'eca'a tój curuun ti oro jñ taavíjhuaca'a. Ajta, hua'aneerime ayén seijre'eca'a mat'íj teite.

⁸ Ayee mú majta éene'e cácipuaca'a mat'íj 'uuca, majta miyen éene'e antátamejca'a mat'íj muajyéte.

⁹ Nainjapua mú ti'icácaujnaca'a ti'itij jíme'e tój tepúusti'i pú'eene'e. Majta, jeíhua huápi'i cá'arajnaca'a mat'íj tirá'ara'ixi. Yee pu 'eene'e namujre'eca'a mat'íj a'ñime í cahuaayu'use í mej ca'anín jñ ru'uvé'ejapuajme'e í carreta í mej tzajta'an huaté'uuca'a a'ñime í mej uné'use'en.

¹⁰ Ayee mú éene'e huácuasi matj teaxcáte. Ajta a'jina í huá'amuari'eri'ira'a í mej jín miyen éene'e á'ateeri anxj máxcira'i mej puaíjtzi hua'utá'asin í teteca, a'í pu huá'acuasi seijre'e.

¹¹ Ajta a'ín ti tihuá'ajjte'e, a'ii pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti nain jín antiújmua'aree a'ujna ti e'etécun ti caí ámitieere'e a'achú ti caj ucátee. Ayee pu ántehuaa hua'aniuuca jime'e a'íime í Hebreos tíjín Abadón. Ajta hua'aniuuca jime'e í Griego, ayée pu ántehuaa tíjín Apolión. Ayee pu huataújmua'a tíjín: A'ijna ti e'ihuajé'ica.

¹² Pu'uri sej mú á'ume í mej jín rajpuaíjtzi muá'ara'ani. Ajta aúche'e hua'apua á'atura ti ayén teja'uré'enen.

¹³⁻¹⁴ Aj pu 'i a'ín ti arájsevi, a'í pu ajta ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén ucájijhuaca'a, net'ij ni ja'ati huánamuajri'i ti a'uun tí'ixajtaca'a a'u ti a'utéjvee a'ijna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ayee pu tiraata'ixaa a'ijna ti ucájijhuaca'a tíjín:

—Patá'aj huá'ijxistaxi'in a'ímej í mej muáacua í mej majta aiteánami'i a'ujna vejli'i játe'ana jetze ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Eufrates.

¹⁵ Aj pu 'i huá'uxistaca'a a'ímej í mej muáacua, í mej majta aiteánami'ihuaca'a ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen í xicáara'an mej jetzen huácu'i'ini je'icáj í teite í mej yen japuan huachéjme. Pu'uri pí'ti'ihuajxi'epi'intare a'atzaj ti pua'a, ti'itáani xicáara'an, ajta ti'itáani máxcira'ira'an, ajta ti'itáani nine'ira'a ti ayén huárini.

¹⁶ Majta me'ín í xantaaru'u, í mej avé'ete'ete, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu seité vi'ira'a pua'amé mej mé'e, majta ayée mú pua'amé a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a í mej miyen pua'amé mej mé'e. Ayee nu tiú'unamuajri'i a'achú mej pua'amé ará'aseca'a.

¹⁷ Neajta, ayée nu éene'e hua'usej í cahuaayu'u net'ij niyen tiú'umaaraca'a. A'íime í mej avé'ete'ete, ayée mú anteújna í rú'taviitze'e ti'itij jime'e ti ayén seijre'e tj taj ti á'ataa, ajta í ti cuatujmua, ajta í ti teúumua. Majta a'íime í cahuaayu'u, ayée mú 'eene'e huíjmu'uu matj muajyéte. Ajta í ti án huá'atene'e jetze aijnineica'a í taj, jamuan í citzij, ajta a'ijna ti teúumua ti ayén té'eeca tj tepúusti'i.

¹⁸ Mat'ij je'icáj huácu'ihuaca'a í teteca í ti hua'íca jetze í mej jín puaíjtzi hua'utá'a, a'ijna jín í taj, ajta a'ijna í citzij, ajta a'ijna í ti ayén té'eeca tj tepúusti'i, tj na'a pua'amé aijnineica'a án huá'ateni'itze'e í cahuaayu'u.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'ti mej titéecui'ini me'ijna jime'e í rutene'e. Ayee mú majta éene'e huácuasi matj cu'ucu'use, majta miyen éene'e huíjmu'uu. Majta í mej jín puaíjtzi hua'utá'a í teteca.

²⁰ Majta me'ín í seica í mej yen japuan seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, í mej caí huácu'ihuaca'a me'ijna jime'e í cu'ini'ira'a, camu raatéxieehuataca'a í mej ti'iti huátaahuan í ti caí Dios pú'een. Camu majta raatapuá'ajtaca'a mej miyen raná'amiche'en me'ijna í tiyaaru'u na'ari me'íime í ti'iti tévira'a ti ayén taavíjhua oro jime'e na'ari plata jime'e nusu cobre jime'e ca'ín tetej jime'e o ciyej jime'e, ti'iti ti na'a, mej caí atanéjne'e. Camu majta huiteánajca'amua. Camu majta racínivejme.

²¹ Majta a'íime í teite, camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí tí'itecui'ica. Majta me'ijna í chahuaiiri camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí ramuari'e me'ijna í ti tiu'utéhua'itaca'a tí'ij araúrasten í hua'aye'ira. Majta í teite, mauche'e mú miyen ruxána'acire'eca'a, majta tiú'unahua'iraca'a.

10

Í ti ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ijna ti jíri'i ti ajta jetzen té'eyu'usi'i

¹ Net'ij ni neajtahua'a sej huasej ti tí'ivaire'e u ta japua. Jé'ecan pu ruca'ané a'ijna, ajta júte'e pu ve'ecáme'ecaa. Jaitiri pu racánajca'a, ajta cu'uxaí atavíjca'a í mu'úura'an jetze. Ayee pu té'ajtaave'e í néerime'ara'an tj í xicaj, ajta ayén seijre'eca'a í íicájra'an tj ti'iti ti teátaasin.

² A'í pu ru'itépíjca'a í rumuájca'a jetze í yu'uxari ti cílieen. Pu'uri autácuuri'ihuaca'a. Aj pu 'i e'era'ícataca'a í jaj japua í ti ve'ée a'ijna jime'e í ru'íca rurí'iríinta'a pújme'en. A'í pu ajta e'era'ícataca'a í chuej japua í sej jime'e í ru'íca ru'úutata'a pújme'en.

³ Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a t́j muajye t́iji'ihuaca. Jíme'en pu'u ayén tiu'ujíjhuaca'a, mat'íj mi huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase.

⁴ Mat'íj miyen huatéeniu, nee nu ra'ayú'uxaache'e. Neajta á'iyen ráanamujri'i í ja'ati ti júte'e neja'utajé ayén t́jín:

—Patá'aj rú'umua'areere a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase. Capej rá'ayu'uxa.

⁵⁻⁶ Ajta a'íin í ti ta japua t́ivaire'e í nej raasej ti jaj japua e'era'ícataca'a, ajta chuej japua ajta e'era'ícataca'a, a'íi pu ajmejca'ataca'a, ajta ayén te'ataújratziiri'i ti nu'u ari teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an ti jetzen nain te'entipua'ari. A'íj pu jetze te'ataújratziiri'i í niuucajtze'en a'íjna ti rusén jín ruuri. A'ii pu a'íin pú'een í Dios ti ta japua a'utéjmuaa huatéaahuaca'a, ajta naíjmi'ica ti a'uun é'esejre'e. A'íi pu ajta raatéaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e. A'íi pu ajta raatéaahuaca'a t́j na'a ti japuan t́isejre'e, ajta í jaj ti ve'ée, ajta t́j na'a ti a'uun é'esejre'e.

⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti nu'u a'íjna a'araúastejsin a'íjna í ti rú'avaa í Dios jemi a'ij ti a'íin Dios te'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej ravaire'eca'a me'íjna jime'e mej jetzen me'ecan t́ixaxa'ata'a. A'íjna pu nu'u ayén a'araúastejsin a'íjna xicáara'an ti jetzen ucáajijhua í ti ta japua t́ivaire'e í ti aráhua'apua pú'een.

⁸ Aj pu 'i a'íin í nej ráanamujri'i ti júte'e teja'utaxájtaca'a, ayée pu tinaatá'ixaa t́jín:

—Aricu, a'íjna jemi patá'aj ra'ancuré'í'in í yu'uxari ti autácuuri'i muájca'are'ara'an jetze a'íjna ti ta japua t́ivaire'e, ti a'uun japuan huatéjvee í jaj japua, ti ajta a'uun japuan huatéjvee í chuej japua.

⁹ Net'íj ni ne'uun á'ume ne'íjna jemi ti ta japua t́ivaire'e. Ayee nu tiraata'ixaa ti naata'íite'en í yu'uxari ti cíleen. Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t́jín:

—Ye'ecui, ne'u. Patá'aj hui raatéjcu'a'ani. A'íi pu mua'atzíivite'e a'ame mua'a jucaatze'e. Ajta, ayée pu mua'améncate'e a'ame mua'aténit'ize'e t́j searate.

¹⁰ Net'íj ni ra'ancuré'í ne'íjna í yu'uxari ti cíleen. A'uu nu ye'encuré'íi í muájca'are'ara'an jetze a'íjna ti ta japua t́ivaire'e. Net'íj ni raatéjcu'aa. Jé'ecan pu naa tinú'ucacarejca'a í neteni jaítze'e t́j searate. Ajta, net'íj yá'uxij, jé'ecan pu ná'atzijvire'eca'a yé nejucáatze'e.

¹¹ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t́jín:

—Ayee pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e pej pajtáhua'a tiu'utaxáj a'ímej jemi í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta sej niuucari jín t́ixaxa'a, pajta huá'a jime'e í mej tihua'ajte'e.

11

Jíme'en í mej hua'apua í mej te'anxájta

¹ Aj pu 'i ja'ati naatáchui ti'iti ciyej í mej jín t́itieeraca a'achú ti huatétee. Ayee pu tinaatá'ixaa t́jín:

—Iiya'a jíi, patá'aj hui raaté'itien a'achú ti antayaúj í teyuu a'u mej yé'ana'amiche í Dios, patá'aj pajta raaté'itien a'achú ti auuyaúj a'íjna í mej japuan t́imuai'ivajta. Patá'aj pajta hua'uté'itien a'achú mej pua'amé í mej me'uun rana'amiche.

² Pajta, capej hui pe'uun ra'itiée a'achú ti antayaúj a'ujna á pua'acé ti e'eráyaujta'a. Patá'aj rujímua'a raateájtuaani a'iné Dios pu ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen á'ateere a'achú cumu hua'apuate japuan hua'apua máxcira'i mej me'uun ra'avé'echetzi'inaxi'in me'íjna chajta'a ti Dios ayén rusej huatéura'ate.

³ Neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'asin a'ímej í mej hua'apua í mej ca'aníjra'a ti'itá'aca inee jime'e í muári'eri'lira'a mej mi miyen á'ateevi'in a'achú cumu seivi'lira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj mej tihua'utá'ixaate'en neetzi jetze me'ecan. Ayee mú me'íjna jín ti'itéechen me'íjna jime'e í mej jín ti'iteújche'ete a'íime í mej ruxiéemiste'e me'íjna ti seij huam'íi.

⁴ A'ii mú hui a'íin pú'een í huaréj í ti tí'ihua'apua í ti jemin e'etávee í tavástarala ti íiyen tí'ajta chaanaca japua. A'ii mú hui majta me'ín pú'een í mej hua'apua í meta'antitátzajmee. A'íi mú xaa jemin seijre'e í tavástarala.

⁵ Ti pua'a ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, tajj pu 'aíjninei án huá'ateni'itze'e, ajta huá'amua'itici a'ímej í mej huá'ajcha'ire'e. Jee xaa, ti pua'a hui ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, ayée pu ti'ihuaújxi'epi'intare a'íjna jemi í ja'ati mej me'ín raajé'ica.

⁶ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íj mú hui jín antiújmua'areere muá'aju'u mej hua'utá'ijmii í viite mej mi caí ché'e viiye mat'íj mauj tihuá'ixaate'e í teite. A'íj mú jín miyen tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej seicié ráaruuren í jaj tí'ij ayén huataújru'ure'en tíj xúure'e. Ayee mú che'atá mena'a jín tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej puaíjtzi hua'utá'an a'ímej í teite í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. Nain mú hui jín puaíjtzi hua'utá'asin í cu'ini'ira'a jime'e tíj na'a ti ayén tihua'aráanajche.

⁷ Mat'íj ra'antipua'ajte'en í mej jín naatéxajta, aj pu 'i ti'iti a'uun a'itaméj a'u ti e'etécun í ti caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. A'íi pu hui hua'uténe'usi'ite'esin, ajta huá'acui'ini, ajta, hua'utémua'iti.

⁸ A'uu mú majta a'uté'e muá'aju'u í mi'ichite caaye jetze a'ujna já'ahua'a chajta'a jetze ti ve'ée í ti nu'u ayén téja'arájtehuaa tíjín Sodoma, ajta ayén tíjín Egipto. A'uu pu hua'avastara'a á'utataihuaca'a í cúruu jetze.

⁹ Ayee mú mi'ichite huáruuren a'íime í teteca mej nain japua huachéjme, a'u ti na'a seíj chuéjra'a japua, a'íime í mej seíj niuucari jín tí'ixaxa'a, a'achú mej pua'amé ará'ase í teitejra'an. Huaíca xicaj japuan já'ita'a mú hua'aseíira muá'aju'u í mi'ichite. Majta, camu huatá'acare'e muá'aju'u ti ja'ati hua'avé'enan.

¹⁰ Majta a'íime í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jime'e í mej meri huá'ucuii. A'íi mú majta me'íjna jín tí'iyesten, majta tiu'utaújpuaijve'esin ti'iti me'íjna jime'e í mej caí ché'e huá'itziite'e a'íime í mej hua'apua í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, í mej majta nu'u puaíjtzi hua'utá'a a'ímej í mej íiyen seijre'e i chaanaca japua.

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj japuan já'ita'a, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huateájturaa a'ímej jemi í mej hua'apua. Ajtahua'a pu hua'utatíste í huá'axiejniu'uca í mej jín ruuri. Mat'íj mi ájhuiixi. Majta jeíhua tiu'utátziin a'íime í mej hua'useíj.

¹² Mat'íj mi ráanamujri'i ti ja'ati ca'anín jín u e'icájijhuaca'a u júte'e ayén tíjín:

—Iiya'a, xá'ajcínichi seyujna júte'e, jaitiri jetze u ta japua.

Mat'íj mi ticíj, mehua'aseíiraca'a í mej huá'ajcha'ire'eca.

¹³ Jíme'en mu'u ticíj, aj pu 'i huateújca'atzijxi í chaanaca temua'a naa. Ajta je'icáj pu é'evatzijxi í tihuá'achi'i í ti a'uun a'uvéjme'ecaa. Majta aráhua'apuavi'ira mú huácuii í teite tí'ij huateújca'atzijxi. Majta a'íime í seica í teite, jeíhua mú huápi'i tiu'utátziin, majta r'íi tiraatéje í Dios.

¹⁴ Pu'uri mú á'ume í mej jín rajpuaíjtzi í ti hua'apua. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsin í ti huaíca í mej jín rajpuaíjtzi muá'aju'u.

í trompeeta ti aráhua'apua

¹⁵ Aj pu 'i a'íin ti júte'e tí'ivaire'e, a'íjna ti aráhua'apua pú'een, a'íi pu ajta ucájijhuaca'a. Neajta huá'unamujri'i mej ca'anín jín tí'ixajtaca'a u júte'e, miyen tíjín:

Pu'uri xaa te'enteájrupi í tavástarala,

a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u.

Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti tíhua'uta'ájte'en

a'ímej í mej huachéjme a'ánna chaanaca japua.

A'íi pu tíhua'uta'ájte'esin tíj na'a

ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁶ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muá'acua ará'ase, í mej majta huá'ipuari japua e'eré'etei í Dios jamuan, a'íi mú aicaújtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

¹⁷ Miyen tijín:

Rí'i tu timuaatá'aca, tavástara'a,
mi pej Dios pú'een,
mi pej pajta nain jín anti'amua'aree,
mi pej pajta seijre'e íjii,
mi pej pajta seijre'eca'a jéjcuá imuá.

¹⁸ Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan,
matáj pua'amé, jeíhua mú huápi'i níniu'ucacuca'a.

Pajta mú'ee, pepu'uri huataniú'ucaca'a.

Pu'uri a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicáara'a pej jetzen huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuui.

Patá'aj rí'i tihua'utá'an pe'ímej í mej muavaire'e,
a'íime í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a,
majta a'íime í mej mú'eetzi jemi rí'i tí'iteseijre'e.

Patá'aj rí'i tihua'utá'an matáj pua'amé muá'astijre'e.

Capu amín ti pua'a miyen ve'ecán jín títetaté'en na'ari ciliéene'e jín metítetatéin.

Patá'aj pajta hua'antipúa'ajte'en a'ímej

í mej meri hua'upuá'ajte a'ímej

í mej íiyen chaanaca japua huachéjme.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej seité japuan muáacua ará'ase.

¹⁹ Aj pu 'i a'íin í teyuu a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua, a'íi pu antácuunareca'a. Ajta a'uun teyujta'a seijre'eca'a a'ájna í chí'ij ti cálieen ti ajta tzajta'an urácatii í niuucari ti jín te'ataújratziiri'i í Dios. Matí'ij mi huatémaxcava'axi a'ujna teyujta'a, majta téniuuca'a. Jéihua pu ca'anín jín tí'itécá'arajnajme'e. Huateújca'atzijca'a í chuej, majta cáavatzi í tétej.

12

í 'íita'a, ajta í cu'ucu'u

¹ Aj pu 'i tí'iti huataseíjre u júte'e í nej jín rí'i te'utaseíj. 'íita'a pu seijre'eca'a ti ayén éene'en tí'itéchajca'a cáixuri jime'e ti naa tí'itetáatiye'i tíj í xicaj. Ajta máxcira'i japua újveeca'a a'ájna í 'íita'a. A'íi pu curuun ajta u'uteárujte'ecaa ti jetzen seijre'eca'a tí'iti cumu xu'ura'ave. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

² Pu'uri autájucaca'a, ajta ruyeinca'a a'ájna jime'e ti rá'acuí'icaa a'iné pu'uri tén tiyaúj a'ame.

³ Ajtahua'a seij huataseíjre. Me'ecui xaa, a'ájna í cu'ucu'u í ti pa'u, í ti vivéj. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu, ajta tamuáamuata'a ave'ehuájme. A'íi pu ajta ru'uteárujte'ecaa í curuun í tí aráhua'apua.

⁴ Ajta, rucuasi pu jín hua'aré'ana je'icáca a'ímej í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseijre'e. Aj pu 'i hua'ajájpuaca'a. Aj pu 'i huaje'icáahua'axi íiyen chaanaca japua. Ajta a'íin í cu'ucu'u, áa pu vejli'i jemin a'utéechaxi a'ájna í 'íita'a ti ari tén tiyaúj a'ame tí'ij raatécí'ime tí'ij huanú'ihua í uneeca'i.

⁵ Aj pu 'i tiyaúj já'araa, teáatacan. A'ii pu a'íin pú'een ti ca'anéeri jín tíhua'uta'ájte'esin matáj mena'a pua'amé í mej chaanaca japua é'eme'ecan. Ajta a'íin uneeca'i, Dios pu ya'uví'iti u ta japua a'u tí'eseijre'e í ípuari tí japuan acájca í Dios.

⁶ A'ájna í 'íita'a, áa pu huataúruu a'ujna pújme'en a'u tí caí é'e ja'atí, a'u tí ajta Dios rí'i yá'uruurijte. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj. Ajta a'íin í Dios, a'íi pu racha'íi a'ame.

⁷ Matí'ij mi autéjhuii mej huaténe'use'en í ta japua. A'ájna í Miguel, majta í mej jamuan tí'ivaire'eca'a, a'íi mú rané'usi'ite'eca'a me'íjna í cu'ucu'u, majta me'íjna í mej ravaire'eca'a í cu'ucu'u.

⁸ Matí'ij mi hua'utéemua'iti me'íjna í cu'ucu'u, majta a'ímej í mej ravaire'eca'a. Capu ché'e hua'utá'a mej me'uun a'uté'uuca'a u ta japua.

⁹ Mat'íj mi ye'icájríe me'íjna í cu'ucu'u ti vivéj, a'íjna í cu'ucu'u ti jécua imúa seijre'eca'a, a'íjna í tej tiyen ratamuá'amua tíjín tiyaaru'u, teajta í tej tiyen ratamuá'amua tíjín Satanás. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í ti huá'acuanamua mat'íj mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Aj mú mi aye'icájríe íiyen chaanaca japua, jamuan í mej ravaire'eca'a.

¹⁰ Net'íj ni ráamua'areeri'i ti ja'ati a'uun ta japua a'utéveeca'a. Tí'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui xaa ayén teja'uré'ene ti a'íin í taDioj ari hua'irájtuaa a'ímej í mej rá'astijre'e. Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti ij tíhua'uta'ájte'en naíjmi'ica tíj na'a rusén jime'e. Pu'uri hui nain jín tira'íjca a'íjna í Ciriístu'u ti ari ra'antíhua'u, a'iné pu'uri ya'ucájríe a'íjna ti tihuá'axajtzi'i í ta'ihuaamua'a. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'íi pu hui ayén tihuá'axajtzi'i a'íjna jemi í Dios.

¹¹ 'Majta me'íin í ta'ihuaamua'a, a'íi mú me'íjna jín ra'antimuá'iti me'íjna jime'e ti a'íin Cáne'a ra'iráaxire í ruxuure'e tíj muai'ivéjri í Dios jemi, majta mú ra'antimuá'iti me'íjna jime'e mej miyen tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jíme'en raxa í Ciriístu'u. Camu a'atzu raatéxiehuataca'a mej rá'astijre'e. Capu amín a'ij ti pua'a ja'ati ayén huá'aneche ti huá'ucui'ini. Maúche'e mú rá'aviicua'i.

¹² 'Setá'aj siyen hua'újtemua'ave'en mi sej seyun seijre'e ta japua, seajta mú'een, mi sej seyun tí'ivaire'e. Seajta mú'een, mi sej seyun huachéjme se'újna chaanaca japua, seajta mú'een, mi sej se'uun a'uté'uuca'a í jaj japua, cui'i xaa, a'iné mú'ejmi jemi ari huataseíjre a'íjna í tiyaaru'u. Ajta í'iniu'ucami'í huápi'í a'iné pu'uri ramua'aree ti caí ché'e á'ateeri, a'iné Dios pu'uri ra'íteánajsin. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

¹³ Ajta a'íin í cu'ucu'u, tí'ij ráamua'areeri'i ti a'uun é'ejve í chaanaca japua, aj pu 'i raatavén a'íjna í 'íita'a í ti tiyaúj já'araa.

¹⁴ Ajta Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna í 'íita'a ti ráavaire'en tí'ij ca'anacan tícheni a'u ti a'ij éene'e a'íjna jemi í cu'ucu'u. Ajta Dios pu ti'íjmícuca a'ame. Aj pu 'i a'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios r'íi tiyá'uruurijtze. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a.

¹⁵ Aj pu 'i a'íin cu'ucu'u jeíhua jaj aijxíre án ruténe'etze'e tí'ij ya'ujajíte'en, ajta rá'ujamiste'en a'íjna í 'íita'a.

¹⁶ Ajta a'íin í chuej, a'íi pu raatévai a'íjna jime'e ti a'utátzi'ite tí'ij ateárute í jaj, í ti ra'íjxíre í cu'ucu'u án ruténe'etze'e.

¹⁷ Aj pu 'i a'íin cu'ucu'u raatájaaxiejvi'iri'i a'íjna í 'íita'a. Ajta á'uraa. Aj pu 'i a'utéjche ti hua'uténe'usi'ite'en a'ímej í seica, í mej ya'újmua'ame'en pú'een a'íjna í 'íita'a. A'ii mú a'íin pú'een í mej miyen rá'astijre'e a'ij ti tihuá'ájte'e í Dios, í mej majta te'anxájta me'íjna jime'e í Jesús.

13

Jíme'en í mej hua'apua í mej majta huápi'í á'atesi'ire'e seijre'e

¹ Ajta a'íin í cu'ucu'u, a'íi pu a'uun a'utéechaxi ja'apua'ri japua, a'u ti e'leve'e'ástime í jaj ti ve'ée.

Net'íj ni ja'ati ti huápi'í á'atesi'ire'e huaseíj. A'íi pu í jaj tzajta'a ti ve'ée a'itamé'eca'a. Tamuáamuata'a pua'améca pu ave'ehuájme, ajta arahua'apuáca huíjmu'uu. Curuun pu te'uteárújti'ihuaca'a í ru'e'ehuáj jetze seij ajta seij, ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í mu'úura'an a'ij ti ántehuaa ti a'ij pua'a namuajre'e í Dios jemi.

² Aye pu seijre'eca'a a'íjna í tí'iti í nej raaseíj. Aye pu éene'e seijre'eca'a tíj jíripu. Aye pu éene'e tí'íicajme tíj juutze'e. Aye pu ajta 'een anténi tíj muajye. Ajta a'íin í cu'ucu'u, a'íi pu nain raatátui a'íjna í tí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta tíj na'a tí jín tí'íajta, ajta í ti jín jeíhua antiújmua'aree.

³ Cu xíe tí'ipuaíjti'ihuaca'a seij í mu'úura'an tí'ij huámi'ini. Ajta, ajtahua'a pu huarúj a'íjna í ti tí'ipuaíjti'ihuaca'a. A'íj pu jín naíjmi'i mat'íj mena'a mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, jé'ecan mú r'íi tira'utaseíj, majta ra'ará'astijre me'íjna í tí'iti.

⁴ Majta me'ín í teteca, a'íí mú raateánajcheca'a me'íjna í cu'ucu'u a'iné pu'uri a'íin cu'ucu'u raatátui a'íjna í ti'iti ti huápi'i á'atesi'ire'e í ti jín antiújmua'aree. Majta me'ín teite raateánajcheca'a me'íjna í ti'iti. Ayeé mú tijín:

—¿A'ataani ayén 'een t'íj amijna mi ti'iti? ¿A'iné auj t'í'iri'iri ti ja'ati raaténe'usi'ite'en ti ij raatémua'itin? Capu xaa ne'u ja'ati. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Ca'aníjra'a pu raatá'a t'í'ij á'ujtzaahuat'e huápi'i í Dios jemi. Ayeé pu tiraatá'a ti ayén á'ateevi'in ti a'íjna jín antiújmua'areere ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a t'í'ixajta. Ayeé pu á'ateere a'achú cumu hua'apuate máxcira'i japuan hua'apua.

⁶ Aj pu 'i a'utéjche ti a'ij pua'a t'í'ixajta í Dios jemi a'íjna jime'e ti rusej ayén huaújruu t'í'ij í Dios. Jé'ecan pu a'ij pua'a tirá'ixaa a'íjna í Dios, ajta a'ímej í mej a'uun é'esejre'e í Dios jemi u ta japua. A'íí mú t'í'ivaire'e mat'íj chi'ira'an í ti tzajta'an seijre'e í Dios.

⁷ Ajta a'íin í cu'ucu'u, a'íí pu ca'aníjra'a raatá'a t'í'ij hua'uténe'usi'ite'en a'ímej í mej r'í'í t'í'itesejre'e í Dios jemi. Ajta ayén tiraatá'a t'í'ij hua'utému'itin. Ayeé pu ajta tiraatá'a ti a'íjna jín antiújmua'areere t'í'ij t'íhua'uta'a'íjte'en mat'íj mena'a pua'amé yen seijre'e íyen chaanaca japua, a'íime teitejra'a, mat'íj mena'a mej se'íj jetze airaújnejte majta a'íime í mej se'íj chuejra'a japua é'eme'ecan, t'íj na'a í ti seijre'e í hua'aniuua.

⁸ Mat'íj mena'a pua'amé íyen huachéjme í chaanaca japua, a'íí mú raná'amiche'e muá'aju'u, mat'íj mena'a í mej ca'í é'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze í ti ra'áa a'íjna í Cáne'a í ti huamé'ere t'í'ij ca'í xi huatasejre í chaanaca. A'íjna í yu'uxari, a'ii pu a'íin pú'een ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij ti ántehuaa se'íj ajta se'íj mat'íj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa jemin í Cáne'a t'íj na'a rusén jime'e.

⁹ Tí pua'a ja'ati huiteájnauua, ché'e a'íin temua'a naa tiráanamua.

¹⁰ Tí pua'a p'í'í'ihuájxi'epi'intare'en, mej se'íj huatév'íran mej ra'iteáanan, a'íí mú xaa raatév'íira. Tí pua'a ja'ati titéecui'ini chun jime'e, ayéé pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá a'íjna jín tiú'umi'ini. Ayeé pu Dios ayén tihua'utajé a'ímej í mej r'í'í t'í'itesejre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, mej mi majta rá'atzaahuat'e.

¹¹ Net'í'ij ni se'íj huase'íj í ti'iti ti a'itanej á chuaata'a. Hua'apuaca pu ave'ehuájmeé t'íj cáne'a. Ayeé pu ajta t'í'ixaxa'a t'íj í cu'ucu'u.

¹² A'íí pu ra'ará'astijre a'íjna jetze me'ecan í ti'iti í ta'amuájca t'íj na'a í ti jín antiújmua'aree. Ayeé pu ca'anéeri jín tihua'á'íjte'e mat'íj mena'a mej íyen seijre'e chaanaca japua mej mi raateánajche me'íjna í ta'amuájca ti huarúj í ti ti'ipua'íjti'ihuaca'a a'íjna jime'e í ti huam'í'i.

¹³ Ayeé pu t'í'imijhuaca a'íjna í ti ravaire'e mej mi ti'itij jín r'í'í tira'utase'íj. Jee xaa, ne'u, ayéé pu tiraay'í'iti ti taij u e'icájrrieni u júte'e, mejse'íiraca'a í teite.

¹⁴ A'íí pu huá'acuanauua í teite í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua a'íjna jime'e ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini a'íjna jetze me'ecan í ta'amuájca. Aj pu 'i ayén tihua'u'íjca mej mi ratetáahuan ti'iti tévira'a ti ayén seijre'e t'íj a'íjna í ti'iti ta'amuájca, a'íjna í ti tiu'upu'á'íjti'ihuaca'a a'íjna jime'e í chun, ajta a'íjna í ti'iti ti huarúj.

¹⁵ Ajta a'íin í ta'amuájca, ayéé pu ajta tiraatá'a a'íjna í ti ravaire'e t'í'ij xiéjniu'ucari raatátisten a'íjna í ti'iti tévira'a t'í'ij tiu'utaxáj. Ayeé pu ajta tiraatá'a ti a'íjna jín antiújmua'areere ti ayén t'íhua'uta'a'íjte'en mej raajé'ica ja'ati ti na'a í ti ca'í á'ujca'ane ti raateánajche a'íjna í ti'iti tévira'a.

¹⁶ A'íí pu ajta tihua'á'íjte'e mej mi anaújyu'uxaxi'ín í rumuájca'a jetze na'ari mej araujyú'uxaxi'ín í rucuaatzi jetze na'íjmi'í í teite. Capu t'íhua'utá'uuni'lira ti pua'a ja'ati ayén c'ílieen jín ti'it'éjvee nusu ve'ecán jín ti'it'éjvee, ti pua'a chíjteaani pú'een nusu ca'í a'ij t'í'ijviicua'i. Capu ajta ti pua'a miyen ruxiéhua á'ujujhua'ane'en na'ari mej ca'anéeri jín t'í'imuari'e.

¹⁷ Tí pua'a ca'í ja'ati é'eyu'usi'ihua a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti na'ari í ti jín t'í'itiej, capu r'í'ír'íista a'ame ti a'íjna í ja'ati ti'iti huánanan. Capu ajta r'í'ír'íista a'ame ti ti'iti huátuaani.

¹⁸ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati r'í'í mé teuúmua'aree. Ché'e a'íin ya'ú'itíeé á'ara'ani a'ij ti huataújmu'a a'íjna í ti jín t'í'itiej a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti. A'íjna í

ti jín tí'itiej, a'úu pu a'uvé'emej a'ímej tzajta'a í teteca. Ayee pu tí'itiej a'achú arájsevi sieentu japuan huaícate japuan arájsevi.

14

Jíme'en í mej mu'íi mej jéjcuacan jín tí'ichuíca

¹ Netí'ij ni atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! An pu huatéveeca'a a'íjna í Cáne'a jirí japua í ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Sión. A'íi mú majta jamuan me'ánna huaté'uuca í mej anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua vi'ira'a ará'ase. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a aj huá'acuaatze'e a'íj ti ántehuaa a'íjna í Cáne'a, ajta a'íj ti ántehuaa a'íjna í ti rájya'upua.

² Netí'ij ni ráanamujri'i ti ja'ati u ta japua teja'utaxájtaca'a. Ayee pu namujre'eca'a tíj jaj ti sihuájna ca'anín. Ayee pu ajta namujre'eca'a matíj mej téniuuca'an huápi'i. Ajta í niuucari í ti jín tiu'utaxájtaca'a, ayee pu namujre'eca'a matíj a'íime í mej tí'icuiina a'íjna jetze í aarpa.

³ Majta miyen tí'ichuiicaca'a seíj jíme'e í chuiicari í ti jéjcuca a'íjna jemi í Dios, majta a'ímej jemi í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jemi í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. Capu ja'ati raayí'itihua'a ti tiu'utáchuiica a'íjna jíme'e í chuiicari sino a'íi mu'u í mej anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua vi'ira'a ará'ase, í ti a'íin Cáne'a tiu'unájchitaca'a í mej jíme'en té'echa'íica'a í Dios jemi. Matí'ij mi mauj iyá'ujjhua'ane'en íiyen chaanaca japua.

⁴ A'íi mú a'íin pú'een í mej caí tí'ihuaújxana'acire 'úucate jemi a'iné a'íi mú urarí'ene-me'eca jín á'ujjhua'ane'e. A'íi mú a'íin pú'een í mej miyen á'ujjhua'ane'e a'íjna jamuan í Cáne'a a'u ti na'a ti á'ume. A'íi pu hua'irájtuaa huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta a'íin í Cáne'a, a'íi pu ayén che'atá na'a huávi'itiste'esin í Dios jemi tíj ja'ati tiu'utátuiire'esin í Dios jemi a'íjna í 'iciiri ti amuacaí ajtanéj. Jamuan í Dios, a'íi pu ajta hua'ancuré'evi'iti.

⁵ Ajta a'íime, camu a'atzu tí'ihua'itaca, sino temua'a mú urarí'ene'en seijre'e í Dios jemi.

A'íj mej tiu'utaxájtaca'a í mej huaíca í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁶ Netí'ij ni seíj huaseíj ti ta japua tí'ivaire'e. Júte'e pu rá'ara'aca'a tí'ij tihua'utá'ixaate'en í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en matíj mej na'a rusén jíme'e. A'íi pu rá'ara'aca'a tí'ij tihua'utá'ixaate'en matíj mena'a pua'amé yen huachéjme i chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite, matíj mena'a pua'amé í me'ín pú'een í teitestemua'ame'en, majta naíjmi'i a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

⁷ Aj pu 'i ca'anín jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Setá'aj rá'atese'e í Dios, setá'aj seajta rí'í tiraateájtuaani a'iné pu'uri ayén teja'uré'ene a'ájna ti jetzen Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í teite. Setá'aj raná'amiche'en a'íjna ti raatétaahuaca'a í ta japua, ajta í chaanaca, ajta í jaj ti ve'ée, ajta a'u ti na'a ti huajaíxavi'ijmee.

⁸ Aj pu 'i seíj ti tí'ivaire'e u ta japua í ti hua'apua, a'íi pu cujta'an tiu'uxájtajme'e. Ayen tíjín:

Single Line Comp —Pu'uri á'ave. Nain pu jín á'ave a'íjna í Babilonia a'íjna í ti hua'utétimua'iraste a'íjna jíme'e ti huá'a jamuan huateújxana'acire matíj mena'a pua'amé seíj chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jíme'e ti huápi'i niu'ucami'i.

⁹⁻¹⁰ Aj pu 'i seíj ti ta japua tí'ivaire'e, a'íjna í ti huaíca, a'íi pu ajta cujta'an tiu'uxájtajme'e ca'anín jíme'e tíjín:

—Ti pua'a hui ja'ati raná'amiche'en a'íjna í tevi ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna í tevi, ajta ayén tira'utéca'anen mej rá'usiimua'an í cuaatzeájra'an jetze nusu muájca'are'ara'an jetze a'íj ti ántehuaa a'íjna í tí'iti í ti huápi'i á'atesi'ire'e, Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jíme'e ti huápi'i niu'ucami'i. Ajta a'íin í ja'ati, tí'iti pu hui antí'isin ti ayén ráaruuren tíj a'íjna í huá'ave'eri ti caí tí'iti ranaxca, í mej jín huá'acui'ica.

A'íi pu ajta rajpuaíitzi a'ame í taij jime'e, ajta a'íjna jime'e ti ayén té'leeca t'ij tepúusti'i. Ayee pu hui tirajpuaíitzi a'ame huá'a jemi í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna jemi í Cáne'a.

¹¹ 'Ajta a'íin í citzij ti ájcitziu a'íjna jime'e í mej jín rajpuaíitzi, ayée pu hui á'ateeri t'ij na'a rusén jime'e ti ajcitziúuta a'ame. Capu ajta hua'atá'aca mej huaújse'upe'en tújca'ari tzajta'a nusu tíca'ari tzajta'a. Ayee mú hui tirajpuaíitzi muá'aju'u a'íime í mej rana'amiche me'íjna í ti'itij, ajta í tevi, mat'ij mena'a mej miyen ra'ancuré'a í mej jín huá'a jetze ra'uyú'uxa a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti.

¹² 'A'íj pu jín, Dios ayén tihua'ajee a'ímej í mej r'íi tí'iteseijre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, a'ímej í mej rá'astijre'e a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, a'ímej í mej majta rá'atzaahuate'e me'íjna í Jesús.

¹³ Net'íj ni ráanamujri'i ti ja'ati júte'e teje'icáxajtaca'a. Ayee pu tinaatá'ixaa t'ijín:

—Patá'aj piyen tira'utéeyu'uxa yee: “T'ij na'a ti yú auca'ití a'ame, miché'e r'íi titeújmujte'e a'íime í mej rá'atzaahuate'e í tavástara'a.” Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén t'ijín: “Jee xaa ne'u, r'íi pu Dios tihua'utá'a a'iné pu'uri r'íiri mej huaújse'upe'en, mej mi caí ché'e ti'iti jín á'aviicua'ire'e, a'iné pu'uri tihua'uc'íi í mej raamuá'iti me'íjna jime'e mej tiu'umuá'iej.”

í ti chuej japua tiú'uciire

¹⁴ Net'íj ni neajtahua'a atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! A'íj nu huasej í jaitiri ti cuaiina. Seij pu ajta a'íin japuan újcatii ti ayén seijre'eca'a t'ij teáata'a. A'íi pu curuun uteárujte'ecaa ti oro jín taavíjhuaca'a, ajta ru'itéchueeca'a ruri'iríinta'a pújme'en í chun ti aicaújtuta ti ajta temua'a naa te'entámiimi.

¹⁵ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'íi pu ca'anín jín ayén tiraatajé a'íjna ti jaitiri japua án á'ujcatii t'ijín:

—Patá'aj hui mi chun jín raaré'evejche í ti ari tí'iciire, patá'aj tiu'uré'atzaana, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene í pej jetzen tiu'uré'atzaana. Pu'uri hui jeíhua tí'iciire, ajta ari huaré'eca'anaca'a í chaanaca japua.

¹⁶ Ajta a'íin í ti jaitiri japua án á'ujcatii, a'íi pu ca'anín jín tiu'uré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta tiu'uré'etzaj t'ij na'a ti tiú'uciireca'a.

¹⁷ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e ajta a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'íi pu ajta ru'itéchueeca'a sej í chun ti aicaújtuta, ti ajta temua'a naa te'entámiimi.

¹⁸ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'uun e'irájraa a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. A'ii pu a'íin pú'een í ti a'íjna jín antiújmua'aree í taij jime'e. Aj pu 'i ayén tiraatajé a'íjna í ti ru'itéchueeca'a í chun ti aicaújtuta, ti ajta antámiimi. Ayen t'ijín:

—Patá'aj hui raaré'evejche, pajta rájseire'en í táca'ira'an í pi'ista ti a'uun a'uvéjme í chaanaca japua a'iné pu'uri cuasi a'íjna í uuva.

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu 'i a'íin ayén raaré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta rájseij a'íjna í ti tiú'uciireca'a í chaanaca japua. Aj pu 'i a'uun ya'ucáahua'axi a'íjna tzajta'a í mej jín rajaachi í uuva a'u ti Dios ya'ujáche a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

²⁰ Aa mú ya'ujáche á pua'acié á chajta'a. Xúure'e pu airámi'iyeca'a a'íjna í mej rá'a-jache. Temua'a pu te'ut'íi já'araa. Ayee pu te'ut'íi a'utí imuá a'atá'ase í xáachime'ara'an jetze í cahuaayu'u. Ajta, ayée pu a'uyaúcan japua huami'iyéjraa a'achú cumu huaíca ciento kilómetros.

15

A'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta í puajitzi ti aráhua'apua

¹ Net'íj ni neajtahua'a sej huasej í ti ta japua jeíhua ruxe'eve'e. Jé'ecan nu r'íi tira'utasej. A'ii mú a'íin pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej aráhua'apua ará'ase. A'íj mú jín antiújmua'aree me'íjna jime'e í puajitzi í ti ayén ará'ase a'achú cumu aráhua'apua. A'ii pu a'íin pú'een í ti nain jín te'entipua'ajte í ti jíme'en Dios ayén puajitzi hua'utá'asin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

² Netí'ij ni ti'iti huasej. Naa pu tí'imesti. Aa pu a'umuáanijme'ecaa, cu xíee viidrio na'a, taij ti tzajta'an seijre'e. Majta a'íime í mej raatéemua'iti me'íjna í tevi ti huápi'i tesil're'e, majta í tevi ti ravaire'e, majta í ti jín ti'itiéé á'aye'i í ti jín ayén ántehuaa, a'úu mú huaté'uuca'a a'utí e'eve'e'ástime a'íjna í viidrio ti amuáanijmee. A'íi mú te'it'é'i'ica'a rumuájca'a jetze me'íjna í aarpa ti Dios hua'utapuaíjve mej mi me'íjna jín tiu'utácuina í amín.

³ Majta miyen me'íjna jín tí'ichuicaca'a me'íjna jime'e a'ij ti huarj a'íjna í Moisés ti tí'ivaire'eca'a í Dios jemi, majta me'íjna jime'e a'ij ti huarj í Cáne'a. Miyen tíjín:

Jé'ecan pej huápi'i rí'i naa huarj

patí'ij tu'irájtuaa mú'ee, tavástara'a,

mi pej Dios pú'een, pej pajta nain jín anti'amua'aree.

A'ij tu jín rí'i te'utasej.

Tíj na'a a'ij pej rici, xí'epi'in pej rici,

pajta tzaahuati'ira'a jín raaxí'epi'intare'e,

mi pej piyen tí'ajta

tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁴ Naími'i mú miyen rí'i timuaateájtuaani,

majta rí'i timuaatá'asin, mú'eeetzi,

mi pej tavástara'a pú'een,

a'iné mú'ee pej asej rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

Naíjmi'i í mej seij chuérja'a japua é'eme'ecan, a'íi mú a'uvé'uju'u muá'aju'u mej mi muaateánajche,

a'iné pepu'uri tíhua'utasejrate pej piyen xí'epi'in huarj a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Netí'ij ni atáneereca'a ti pua'a ari te'entácuuni'i u teyujta'a a'u ti e'irácacii a'íjna í ti te'anxájta a'íjna jime'e í Dios.

⁶ Matí'ij mi me'uun a'iráaci u teyujta'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í mej aráhua'apua ará'ase. Mu'uri ráatisime'e í puajtzi í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Cíxuri mú majta ti'itechéé ti mé'e ti'itetáatiye'i temua'a naa. Majta mú avé'ejí'ici'ihuajme'ecaa án rútaaviitze'e puaasi jime'e ti oro jín taavíjhua.

⁷ Ajta seij í mej muáacua í mej ruuri, a'íi pu hua'uré'e'í'ipi'ite a'íimej í mej aráhua'apua ará'ase a'íjna í tuxa'a í ti avé'ejistijmee í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios í ti i'irúuri rusén jime'e. Seij ajta seij pu hua'uré'e'í'ipi'ite a'íjna í tuxa'a.

⁸ Aj pu 'i temua'a téjcitziujtareca'a u teyujta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, jeíhua pu huápi'i huatátzareajraa. Aj pu 'i temua'a te'uhuájisteca'a u teyujta'a a'íjna í citzij. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti seij a'uun a'uteárute u teyujta'a ajta mena'a caí ra'antipua'ajte'en í mej aráhua'apua ará'ase mej puajtzi hua'utá'an í ti ajta aráhua'apua ará'ase.

16

Í cutzape'e ti a'íjna jín avé'ejiste a'íjna jime'e ti Dios huápi'i niu'ucami'i

¹ Netí'ij ni seij huasej í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a u teyujta'a. Tí'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Sericu, setá'aj hui á ya'ucáxire'en í chaanaca japua tíj na'a í ti avé'ejisti í cutzape'e jetze í ti aráhua'apua ará'ase mej mi ráamua'aree ti huápi'i niu'ucami'i í Dios.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna, aj pu 'i seij u a'uvé'emej. Tí'iquí á ya'ucájrie í chaanaca japua í cutzape'e jetze ti aramuáacua. Aj pu 'i huá'a japua rájve a'íjna í ti jín i'icá'atzata í ti a'ij pua'a té'eeca, ajta í ti a'ij pua'a seijre'eca'a. Aye pu tíhuá'uruu a'íimej ti huá'a jetze té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti, majta a'íimej í mej raateánajcheca'a.

³ Ajta, í ti hua'apua, a'íi pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e í ti aramuáacua japan í jaj ti ve'ée. Jíme'en pu'u ayén huarj, aj pu 'i seicié huaújruu í jaj tíj xúure'e ti airámi'iyeca'a tevi jetze ti huamí'i. Ajta, naíjmi'i í mej jaj tzajta'a chejca'a, a'íi mú huácuui.

⁴ Ajta í ti huaíca, a'íi pu á ya'ucájrie a'íjna í seij í ti cutzape'e jetzen aramuáacua í játe'ana tzajta'a, ajta japuan a'u ti e'ejaíxajme. Jíme'en pu'u ayén huaríj, tíj na'a ti tí'iseijre'e seicié pu huaúrruu tíj xúure'e.

⁵ Netí'ij ni ráanamujri'i í ti a'íjna jín antiújmua'aree í jaj, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xí'epi'in pej hui huaríj pe'íjna jime'e pej hua'uxíjte, mú'ee, mi pej jéjcuca imuá seijre'eca'a, pajta íjii pej pauj seijre'e.

⁶ 'Naa pu hui xí'epi'in a'iné a'íime í teteca mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'eetzi jemi rí'i tí'iteseijre'e, majta a'ímej í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íj pej jín peri hua'utá'a mej majta xúure'e huayé'en. Ayeé mú hui éeni'ici'e ra'antimuá'iti.

⁷ Netí'ij ni ráanamujri'i ti ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jetzen a'u mej tejé'emuai'ivaj-taca. Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jee xaa ne'u, tavástara'a, mi pej Dios pú'een, mi pej hui pajta nain jín antí'amua'aree. Tzáahuati'ira'a pej jín huá'axijte'e. Naa pu tiraavíjte'e a'íj pej tihua'utá'a.

⁸ Ajta í ti muáacua, a'íi pu á ya'ucájrie í cutzape'e a'íjna japua í xicaj. Ajta ayén tiraatá'a a'íjna í xicaj ti huá'uta'ixi'iri.

⁹ Majta a'íime í teteca, huá'ataixi'i a'íjna jime'e ti huápi'i téjxicaca'a. Majta a'íj pua'a tiraatajé í Dios í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti puaijtzti hua'atá'aca. Camu raatéxieehuataca'a a'íjna ti a'íj pua'a een a'íj mej rici, camu majta rí'i tiraatá'a í Dios.

¹⁰ Ajta í te'anxívi, a'íi pu ajta á ya'ucájrie a'íjna í cutzape'e a'íjna japua a'u ti e'ecájca a'íjna í tí'iti ti a'íj pua'a een. Jíme'en pu'u ayén huaríj, huápi'i pu huateática'areca'a a'u ti tejé'ajta. Majta a'íime í teteca, a'íi mú avá'ujche'eve'e í runeau jetze me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i rajpuaijtzica'a.

¹¹ Majta jeíhua mú a'íj pua'a tiraatajé me'íjna í Dios í ti ta japua é'eseijre'e me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i rajpuaijtzica'a. Camu majta a'atzu raatéxieehuataca'a a'íj mej rijcaa ti a'íj pua'a een.

¹² Ajta í ti arájsevi, a'íi pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e a'íjna japua í játe'ana í ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuaa tijín Eufrates. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i nainjapua ateáxi'i í játe'ana. Ayeé pu 'een jín ateáxi'i mej mi antáciine a'íime í mej tí'ajta a'u ti e'íjninei í xicaj.

¹³ Netí'ij ni hua'usej í mej huaíca í mej aijneájxi huá'ateni'itze'e a'íjna í cu'ucu'u, ajta a'íjna í tí'iti ti a'íj pua'a een, ajta a'íjna ti huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a hua'itzi jime'e. Ayeé mú seijre'eca'a matíj teecujse. A'ii mú a'íin pú'een í xiéjniu'ucari í mej a'íj pua'a 'een.

¹⁴ A'ii mú majta a'íin pú'een í xiéjniu'ucari í mej tiyaaru'u jetze ajtémecan. A'íi mú á'ujjhu'a'an nainjapua í chaanaca mej mi huá'ajseire'en a'ímej í mej tí'ajta íiyen chaanaca japua mej mi huaténe'use'en a'íjna xicáara'an ti huápi'i ruxe'eve'e tí'ij a'íin huatasejre'en í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

¹⁵ Ayeé pu tijín: “Me'ecui xaa, yee nu hui uvé'enejsin tíj nahua'ari ti avíitzi jín a'uteáru'ipi í huá'a chil'ita. Rí'i pu tiraatá'a a'íjna ti a'atánee, ajta jín tí'iteechen tí'ij caí mua'avi'i á'uche'ecane'en, mejseíira í teite í tí'ij tí'itevi'ira'a.” Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta a'íime í mej huaíca, a'úu mú huá'ajsej a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa hua'anuuca jime'e í hebreos tijín Armagedón.

¹⁷ Ajta í ti aráhua'apua, a'íi pu á ya'ucájrie í cutzape'e. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i seij ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ti a'uun a'utéveeca'a teyujta'a. A'ujna, a'u ti a'utéjvee í mej japuan tí'imuai'ivajtaca, ayéé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

—Pu'uri icu, antipúa'areca'a.

¹⁸ Matí'ij mi huatémexcava'axi, majta ténuuca'a. Jéihua pu ajta tí'lica'arajnacaa'a. Ajta jé'ecan huápi'i huatéujca'atzijxi í chaanaca. Tíj na'a ti yú e'iré'ene mej yen huatasejre í teteca íiyen chaanaca japua, capu ja'anáj ayén huatéujca'atzijxi. Jé'ecan pu huápi'i xaa huatéujca'atzijxi.

¹⁹ Ajta a'íjna í chajta'a í ti ve'ée, huaíca pu autátzi'iteca'a. Ajta é'evatzijxi í huá'achajta'a í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan. A'íi pu Dios, ajta ra'utámua'areeri'i a'ujna u Babilonia t'íj puajtzi raatá'an t'íj t'íraci'iti í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios.

²⁰ Ajta t'íj na'a a'u ti e'eráahuachi í jaj tzajta'a, a'íi pu e'ehuaújpua'arixi. Capu ajta ché'e seijre'eca'a a'u ti á'ujíime.

²¹ Majta mú téetej cáavatzi, temua'a mevivejmé'e. Temua'a pu tijetéjme'ecaa a'achú cumu huaícate kiilu. A'íimej pu japua rájve í teteca. Majta a'íime í teteca, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna í Dios me'íjna jime'e í téetej a'iné jéihua mú rajpuajtzi'ca'a mej miyen cáavatzi í téetej.

17

Dios pu ra'ujxíjte a'íjna í 'íita'a ti rutuaaca'a

¹ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta seij huíteátii'ca'a í cutzape'e ti aráhua'apua ará'ase, a'íi pu mú a'uvé'emej, ajta ayén tinaatá'ixaa t'íjín:

—Iiya'a jii, nee nu muaatasejrate'esin a'íjna ti jín Dios ra'ujxíjte'en a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín ti'itéveeca'a, ti ajta ramuá'itica'a í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ii pu a'íin pú'een í ti a'uun á'ujca í jaj japua ti ve'ée.

² Majta a'íime í mej t'íaijta íiyen chaanaca japua, a'íi mú huateújxana'acire me'íjna jamuan í 'íita'a. Majta a'íime í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, a'íi mú majta huateájta'arua me'íjna jime'e ti a'íin 'íita'a ayén hua'utá'a mej majta jamuan ti'ihuaujxana'acira'aten.

³ Aj pu 'i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu neja'uví'iti a'íjna a'u ti caí é'e ti'iti. A'uun nu 'íita'a huasej ti a'íjna japua á'ujcatii í ti'iti ti pa'u. Ajta a'íin í ti'iti, jéihua pu jetzen é'eyu'usi'ihuaca'a í ti jín ayén ántehuaaca'a, ti ajta jín a'ij pua'a t'íjxa í Dios. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu a'íjna í ti'iti, ajta tamuáamuata'a pua'améca ave'ehuájmee.

⁴ T'íinacamua í ti ti'itéchen, ajta c'íj caj t'íipa'u. Jéihua pu huápi'i ucárujti'ihuaca'a a'íjna í ti oro jín taavíjhua, ajta tetej ti huápi'i t'íijnajche, ajta perla ti'iti. A'íi pu ajta ru'íteátii'ca'a í cutzape'e í ti oro jín taavíjhua. Ajta a'íjna jetze í cutzape'e, ti'iti pu avé'ejsti í ti tiú'uxana'avi'iste'e, ajta í ti jín huateújxana'acire a'íjna í 'íita'a.

⁵ Ajta ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í cuaatzeájra'an jetze a'ij ti ántehuaa.

Neajta inee, canu yaú'itiée na'araa ne'íjna í niuucari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a ti jime'en yee: “Babilonia, í ti ve'ecán jín ti'itéjvee. Hua'ana'ana a'íimej í 'uuca í mej ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ii pu a'íin pú'een ti jetzen a'uun a'uvé'emej í ti tiú'uxana'avi'iste'e íiyen chaanaca japua.”

⁶ Net'íj ni raasej ti a'íin 'íita'a tahuáaca'a a'íjna jime'e í hua'axuure'e a'íime í mej r'íi t'íiteseijre'e í Dios jemi, majta a'íime í mej huácuíihuaca'a me'íjna jime'e mej rá'astijre'e me'íjna í Jesús. Jé'ecan nu a'ij te'utasej net'íj raasej.

⁷ Ajta a'íin í ti ta japua tí'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa t'íjín:

—¿A'iné 'een jín piyen te'utasej? Nee nu muaatá'ixaate'esin a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti caí ámitieere'e a'íjna jime'e í 'íita'a, ajta a'íjna í ti'iti ti japan avé'eca, í ti ajta arahua'apuáca huíjmu'uu, ajta ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee.

⁸ A'íjna í ti'iti pej hui raasej, a'íi pu ajm'íi huatasejre, ajta íjii, capu ché'e ye'e já'ahua'a. Ajta, aúche'e pu a'itaméj a'ujna a'utí e'etécun ti caí a'ij ámitieere'e a'achú ti ucátee. Méjca'i huáyee pu ajta á'apua'aren a'íjna í ti'iti. Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í yu'uxari a'ij mej ántea'arua, a'íjna í yu'uxari ti jéjcuá ímuá jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a mat'íj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa í Dios jemi, ayée mú r'íi tiya'usefira muá'aju'u mat'íj raasej me'íjna í ti'iti a'iné a'íi pu ajm'íi huatasejre, ajta a'ájná'imua í'iruurica'a, ajta caí ché'e mé iye'ahua'a. Ajta, aúche'e pu huatasejre'esin.

⁹ A'íjna í niuucari, ti hui ja'ati yaú'itiée á'ara'ani, ruxe'eve'e ti a'íjna jetze tiú'umua'ati temua'a naa. A'íjna í ti arahua'apuáca huíjmu'uu, ayée pu hui huataújmua'a t'íjín: A'íjna í jirí ti aráhua'apua ará'ase ti japan á'ujca a'íjna í 'íita'a.

¹⁰ 'A'íí mú majta a'íín pú'een í mej tí'ajta, í mej majta aráhua'apua ará'ase. Mua'anxívi í mej meri á'upua'areca'a. Seij pu'u auj ti'iti jín ti'itéjvee. Ajta í seij, capu xi seijre'e. Í ti ayén huatasejre'esin, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti cǎj na'a caj té'eteevi'in.

¹¹ 'Ajta, a'íín í ti'iti ti ajmí'i huatasejre, ajta íjii capu ché'e ye'e já'ahua'a, a'ii pu a'íín pú'een í ta'aráhuaiica. A'íí pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan a'íimej í mej aráhua'apua ará'ase. A'íí pu hui ajta á'apua'aren.

¹² 'Ajta a'íjna í ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee, ayée pu hui huataújmua'a tíjín tamuáamuata'a mú ará'ase í mej tí'ajta. Majta a'íime, camúu xi me'íjna jín tite'en-teájrupi mej mi tiu'uta'ajta. Maúche'e mú ra'ancuré'asin mej mi cǎj mena'a caj tité'eteevi'in a'achú cumu seij hora mej tiu'uta'ajta jamuan í ti'iti.

¹³ 'Naíjmi'i mú miyen ruxí'ej tí'imua'atze. Majta mej raatátuiire'en me'íjna í ti'itij matǎj mena'a í mej jín antiújmua'aree, ajta í huá'amuari'eri'ira'a. ¹⁴ A'íí mú hui raaténe'usi'ite'esin me'íjna í Cáne'a.

'Ajta a'íín í Cáne'a, a'íí pu hua'utémua'iti a'iné a'ii pu a'íín pú'een í tavástara'a í ti ajta tihua'ajte'e a'íimej í ti hua'avásta'a pú'een í teite. A'ii pu hui ajta a'íín pú'een í tajtuhuan ti naíjmi'ica tí'ajte'e í seica í tajtúhuaani. Majta a'íime í mej jemin seijre'e í Cáne'a, a'ii mú a'íín pú'een í ti hua'utajé, ti ajta hua'antíhuau. A'ii mú majta a'íín pú'een í mej caí até'itzea'ara í jemin.

¹⁵ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—A'íjna í jaj ti ve'ée í pej hui raasej, í ti ajta japuan á'ujca a'íjna í 'íita'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e, a'ii mú a'íín pú'een í teitestemua'ame'en a'íjna í 'íita'a, majta í teitejra'an, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta seij jín tí'ixaxa'a í niuucari.

¹⁶ 'Ajta a'íjna ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee, í mej tí'ajta a'íjna jamuan í ti'iti, a'íí mú rájcha'íire'e muá'aju'u me'íjna í 'íita'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. Majta hua'aré'e'itixi'isin í teite í mej rá'ajaahuate'eca'a. Majta ca'anéeri jín tiracá'ari'ira tíj na'a í ti ti'itéchen. Majta raatéci'ime í huá'ire'ara'an. Majta ra'ateátaira.

¹⁷ 'Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'asin mej mi miyen tira'ará'asten a'ij ti a'íín tí'ijxe'eve'e me'íjna jime'e mej ruxí'ej mena'a tiú'umua'ati. Majta raatátuiire'en í ti'iti jemi matǎj mena'a ti'iti í mej jín antiújmua'aree. Ayee mú raruuren ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'ij ti Dios ari tiraataxájtaca'a.

¹⁸ 'Ajta, a'íjna í 'íita'a í pej raasej, a'ii pu a'íín pú'een í chajta'a ti ve'ée í ti tihua'ajte'e a'íimej í tajtúhuaani í mej ti'iti jín títetateí a'u ti na'a íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tinaatá'ixaa a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e.

18

A'uu pu é'evatzijxi a'ujna u Babilonia

¹ Neajta seij huasej í ti ta japua tí'ivaire'e. Aa pu ta japua ve'ecáme'ecaa a'íjna. Jéihua pu huápi'i ti'itij jín antiújmua'aree. Nain japua pu ajta huatátzareajraa íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e ti tétaave'e á ru jetze.

² Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui é'evatzijxi, pu'uri xaa hui é'evatzijxi a'ujna u Babilonia, í chajta'a ti vivéjme. Mu'uri hui me'uun a'uchéjme a'íime í tiyaaru'u. Pu'uri ajta huá'achi'i pú'een í xiéjnui'ucari í mej xána'avisí'i seijre'e. A'uu mú 'é'e á'aseca, matǎj mena'a pua'amé í pina'ase í mej xána'avisí'i seijre'e, í tej caí a'atzu huá'axe'eve'e.

³ 'Ayee pu hui tiráaru, a'iné a'íí pu ca'aníjra'a hua'utá'a matǎj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huárini tíj ajta huaríj a'íjna í Babilonia. A'íj pu hui jín Dios ayén che'atá na'a puájtzi tihua'utá'asin a'iné jé'ecan pu huápi'i niu'ucami'i a'íjna í Dios. A'íime í mej íiyen tí'ajta í chaanaca japua, matǎj mena'a pua'amé jamuan huateújxana'acire. Majta a'íime í mej tí'itua'araca íiyen chaanaca japua, a'íí mú hui meri huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e mej jéihua

huápi'i t'í'inecua'atzeca'a mej huápi'i t'í'ijcha'íica a'íime. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti ta japua t'í'ivaire'e.

⁴ Netí'ij ni se'ij huánamuajri'i ti júte'e teje'icáxajtaca'a ayén tijín:

—Setá'aj hui se'uun huiráciine mi sej neteítestemua'a pú'een, sej si caí seajta siyen auté'ítzen t'ij a'íjna, ti ij caí puaíjtzi amuaatá'an í Dios a'ij ti a'íin raatá'asin a'íjna í 'íita'a.

⁵ 'Jee xaa, a'íjna í ti jín ayén huaríj, a'í pu hui ari nain jín auteájturaa í Dios jemi. Pu'uri xáahuí ámitieere'e íjii u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ajta a'íin Dios, a'í pu ari ra'utámua'areeri'i t'ij na'a ti jín a'ij pua'a ti'ítí'ijcha'íi.

⁶ Ché'e ayén t'í'iraci'iti t'ij ajta a'íin puaíjtzi tihua'utá'a í ti hua'utéemua'iti. Ché'e ajta hui hua'apua tiu'utanájchita t'ij na'a se'ij jime'e ti ayén huaríj ti a'ij pua'a een. Ajta a'íin í vaasu ti jetzen raye'eca a'íjna ti jín huateújtímua'ira, ché'e hui ayén ra'avé'ejisten a'íjna jime'e í ti hua'apua ará'ase í ti jín huateátahuan.

⁷ 'A'í pu hui ahuáujtzaahua ruse'ij, ajta huataújseijrataka'a a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i t'í'ijcha'íica'a. Ché'e ruxí'ej na'a tiráaci'iti t'í'ij rajpuaíjtzi á'ara'ani, ajta ti huataújxiemiste'en. Ayee pu hui ti'ixa í ru tzajta'a tijín yee: “A'í pu a'íjna jín ti'ítéjvee í 'íita'a ti t'í'ajta, ajta ayén tijín ti caí ruse'ijtaca'a, ti caí ja'anáj ruxieemíjte'e a'ame.”

⁸ 'A'í pu hui jín ca'anacan japuan rávaijtzi se'ij xicaj jime'e ti rajpuaíjtzi á'ara'ani. Aj pu xaa tijcu'íini, ajta ruxieemíjte'e a'ame. Ajta ayén tirajpuaíjtzi a'ame tujri jime'e. Ajta huateáta'iri'ihua, a'iné jeíhua pu raayí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e í tavástara'a, a'íjna í Dios ti ra'uxíjte'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti ta japua t'í'ivaire'e.

⁹ Ajta a'íime í tajtúhuaani í mej t'í'ajta íiyen chaanaca japua, í mej majta jamuan huateújxana'acire, majta jamuan huateújchijteaanitaca'a, matí'ij raase'ij a'utí é'ejcitziu a'íjna jime'e ti teátaasin, a'í mú ruyeinixí'in, majta jíjhuan me'íjna jime'e í chajta'a.

¹⁰ Majta me'ín, á mú imuá a'uhuístira'asin me'íjna jime'e mej rátziiine'e í ti jín rajpuaíjtzi a'ame. Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee mi hui pej chajta'a pú'een ti ve'ée, mi pej jeíhua ti'ítij jín antí'amua'aree, mi pej hui Babilonia pú'een, se'ij xicaj pu jín ayén teja'uré'ene ti Dios ma'uxíjte'e.

¹¹⁻¹² Majta a'íime í mej t'í'itu'araca íiyen chaanaca japua, a'í mú majta ruyeinixí'in, majta ruxieemíjte'e muá'aju'u me'íjna jime'e í chajta'a a'iné capu ché'e mé'e ja'ati ti tihuá'unanai í mej t'í'itu'araca ti'iti ti na'a mej t'í'itici, ti pua'a oro, nusu plata, na'ari tetej ti temua'a t'í'ijnajche, ti'iti perla. Majta seica cáixuri t'í'itu'araca. Capu ché'e ja'ati tihuá'ananairan í ti t'í'imesti, í ti nacamua, ti ta'atí, ti pa'u. Camu majta ché'e huá'ananaira muá'aju'u í ciyej mej tu'araca ti jeíhua t'í'ijnajche na'ari ti'iti cobre nusu tepúusti'i nusu a'íjna í tetej í mej racaamete, í mej jín te'entámiimite'en í tepuaij na'ari í chun.

¹³ Camu majta ché'e miyen tihuá'ananairan í mej cual'ira tijnájchite'en ti'iti tzencá, na'ari ti'iti ti na'a ti naa té'eecca nusu cuaane'e na'ari ti'iti mirra, na'ari cuaane'e ti cuaiina, ti'iti nahuáj, na'ari aceite, na'ari hariina ti rí'en, ti'iti triigu, ajta ye'emuaate mej seijre'e huáacasi, na'ari cáne'axi, ajta cahuaayu'u. Ajta, a'íjna í carreta mej ru'uve'ejáapua' muá'aye'i í cahuaayu'u, majta a'íme'ij í mej ca'anéeri jín t'í'imuari'e ruxí'ej teite jemi, camu mi ché'e tihuá'ananairan.

¹⁴ Ayee pu teja'uré'ene a'ij ti ajmí'i té'eyu'usi'ihuaca'a ayén tijín: “A'íjna ti temua'a ti'irí'een, í pej huápi'i raxí'eve'eca'a, capu ché'e seíire'e a'ame mú'eetzi jemi. Ajta, naíjmi'i t'ij na'a ti huápi'i t'í'ijnajche, ajta ti naa seijre'e í pej jín á'atzaahuate'e ase'ij, pepu'uri tejá'urie. Capej ché'e t'í'ite'uuni.”

¹⁵ Majta a'íime í mej t'í'itu'araca, í mej majta me'íjna jín huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e mej tihuá'ananairaca'a, a'í mú a'imuá huahuístira'asin, me'íjna jime'e mej rátziiine'e muá'aju'u ti Dios puaíjtzi raatá'a. Maújyeinixí'in, majta ca'anín jín huataújxiemiste'esin.

¹⁶ Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee pej chajta'a pú'een, ti ve'ée, í pej pe'íjna ti'itéchajca'a í ti mesti ti naa 'een, pajta pe'íjna jime'e ti nacamua, pajta í ti pa'u jime'e, í pej ucá'arujti'iri'i pe'íjna í ti oro jín taavíjhua, pajta pe'íjna jime'e í tetej ti huápi'i tí'ijnajche, pajta pe'íjna jime'e í perla ti'iti.

¹⁷ Se'íj hora pu hui jín, naíjmi'i tiu'uré'axi t'íj na'a ti huápi'i tí'ijnajcheca'a.

Majta a'íime í mej ramíjhuaca me'íjna í baarcu, majta a'íime í mej tí'imijhuaca me'íjna jetze í baarcu í mej é'eciine í jaj japua, majta naíjmi'i í mej hualité vivi'i, a'úu mú'ímuá huahuístiraa.

¹⁸ Mat'íj raase'íj me'íjna í citzij ti ajti'ímua ájcitziujtaca'a, ti té'ajtaiira í chajta'a, mat'íj mi huateújyeineajraa. Miyen tijín:

—¿Tí'itájni máa chajta'a seijre'eca'a t'íj amijna? Capu hui mé'e é'e chajta'a.

¹⁹ Mat'íj mi ti'iti avá'ujratziiraxi ti'iti ti muini í rumu'úu jetze, mej ruyein, majta ruxieemíjtele. Ayee mú'íitejijhuaca'a tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee hui chajta'a ti ve'ée, a'iné mú'etzi mú'jetze huateújchijteaanitaca'a mat'íj mena'a pua'amé mej tihuá'a'ajte'eca'a a'ímej í mej baarcu jetze antaci'ica í jaj japua. A'íi mú' hui jín huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e pej jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica'a. —Ayee mú' tiu'utaxájtaca'a a'íime í teite.

²⁰ Seajta mú'een, mi sej ta japua é'eseijre'e, setá'aj huataújtemua'ave'en, seajta mú'een, mi sej r'í'i tí'iteseijre'e í Dios jemi, seajta mú'een, mi ti Dios amua'antíhuu'u, sej si'i tihua'utá'ixaate'en í teite, seajta mú'een, mi sej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti Dios ayén tejámuaaxí'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti ra'uxíjte a'íjna í 'íita'a.

²¹ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua huápi'i ruca'ané, a'íi pu tetej ájtii ti ayén seijre'eca'a t'íj a'íjna í mej jín te'á'atí'ixica. Aj pu 'i ra'ateájrie í jaj tzajta'a ti ve'ée. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu hui che'atá na'a éenilici'e raaté'uuna a'íjna í chajta'a ti ve'ée, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia. Capu ché'e mé'e é'e seíire'e a'ame.

²² Camu ché'e miyen namuáare'e muá'aju'u a'íime í mej tí'icuinaca a'íjna jetze í aarpa nusu a'íime í mej tí'icuinaca ruchiicari jime'e. Camu hui majta namuáare'e muá'aju'u mú'ejmi jemi a'íime í mej tí'ici'isite'e cí'isiti'ira'a jetze na'ari a'íime í mej ucáaji'ihua muá'aye'i í trompeeta jetze. Majta a'íime í mej tí'imijhuaca, mat'íj mena'a pua'améca, a'ij mej mena'a tiraayí'iti, camu hui ché'e mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u. Camu xaa ne'u a'atzu. Camu majta ché'e namuáare'e muá'aju'u a'íime í mej té'atixica.

²³ 'Ajta, capu hui ché'e a'atáa a'ame mú'ejmi jemi í taij ti huatátza á'aye'i í huá'achi'i tzajta'a. Capu ajta ché'e ayén namuáare'e a'ame mej xahuaani'i jín tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej mauchén huanéjne'icheca'a, ajta mej mauchén huáviiche, a'iné a'íime í mej mú'ejmi jemi tí'itu'araca'a, a'ii mú' me'ín pú'een'e í mej yen japuan seijre'eca'a í chaanaca, í mej majta vivejmé'en jín títetaté'eca'a. Pajta piyen tihuá'ucuanamua mat'íj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan pe'íjna jime'e pej piyen huatá'aseijrataca'a pej huápi'i naa seijre'e a'íimej jemi mej mi miyen huá'irini ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

²⁴ A'ii pu ajta a'íin pú'een ti huá'ucuii naíjmi'ica a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta a'íimej í mej r'í'i tí'iteseijre'eca'a í Dios jemi. Jee xaa ne'u, a'íi pu huá'ucuii mat'íj mena'a pua'amé huá'ucuihuaca'a íiyen chaanaca japua, t'íj na'a jéjcuá ímuá, ti ajta íjii.

19

A'íi mú' ti'ichuíca júte'e u ta japua

¹ Net'íjtá ni huá'unamuajri'i í mej ta japua ca'anín jín tí'ichuicaca'a. Cu xiee jeíhua huápi'i ajteáxiireca'a a'íime í mej tí'ichuicaca'a. Miyen tijín:

Aleluuya, tiché'e r'í'i tiraatá'an í taDioj,

a'iné a'íi pu ari tu'irájtuaa, a'íi pu jetze a'uvé'emej í tej jín r'í'i tira'utase'íj,

ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti nain jín antiújmua'aree.

² Tzáahuati'ira'a pu jín huá'axijte'e,
 ajta ayén, tiraavíjte'e ti a'ín puajtzi hua'atá'aca.
 A'íi pu ari ra'luxíjte a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín ti'itéveeca'a,
 a'íjna í 'íita'a ti ruhuá'ira'a jín ramuá'itica'a í tumin,
 ti ajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej án japuan
 huachéejme'ecaa án chaanaca japua mej mi a'ij pua'a huárini
 me'íjna jime'e mej jamuan huateújxana'acire.

Dios pu ajta puajtzi raatá'a a'íjna jime'e
 ti a'ín 'íita'a ayén huá'ucuii a'ímej í mej ravaire'e í Dios.

³ Majtahua'a mú huajíjhuaca'a miyen tijín:

—Aleluuya, jé'ecan pu jetzen ajcitzíuuta a'ame tój na'a rusén jime'e. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, majta í mej muáacua, í mej majta ruuri, naíjmi'i mú aicaújtuuxi, mej mi raateánajche me'íjna í Dios í ti e'ecájca ipuari japua. Miyen tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen. Aleluuya.

⁵ Tí'iquí seij huajíjhuaca'a ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna vejli'i jetzen í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ayen tijín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios,
 naíjmi'i mú'een mi sej ravaire'e.

Capu amín a'ij, ti pua'a siyen vivejme'en jín títetateí
 na'ari sej ciliéene'e jín títetateí.

Tí'ij huaténeiche í Cáne'a

⁶ Netí'ij ni neajtahua'a huá'unamuajri'i a'ímej. Cu xíee jé'hua huápi'i ajteáxiireca'a. Ajta, matí'ij tiu'utaxájtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a tój jaj ti tetej tzajta'a mí'íye. Ayee pu ajta namuajre'eca'a cumu mej téniuuca'an. Miyen tijín:

Aleluuya, tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios,
 a'iné pu'uri nain jín tí'aijta a'íjna í tavástara'a í taDioj pú'een.

⁷ Tiché'e tiyen huatátatemua'ave'en,
 teajta tiyen tiraatateújtzi'ire'en,
 tej ti rí'i tiraatá'an

a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti a'ín Cáne'a huaténeiche.

Ajta a'ín íra'ara'an pu'uri rí'i huaújruu.

⁸ Ayee pu tiraatá'a ti tiu'uteújchejte'en
 a'íjna jime'e í cixuri ti mesti, ti ajta naa 'een,
 ti temastájye'i, ti caí a'atzu chueemua.

Ajta a'íjna í cixuri ti naa 'een, a'ii pu a'ín pú'een a'ij mej meri huaríj a'íjna jime'e í ti xí'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu xaa jín ucaújchejte'esin.

⁹ Ajta í ti ta japua tí'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa tijín:

—Patá'aj ra'utéeyu'uxa yee: “Rí'i pu tihua'utá'a a'ímej í ti Dios hua'utá'inee mej tiú'ucua'ani jamuan a'íjna í Cáne'a a'íjna xicáara'an ti jetzen huaténeichi.”

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—Ayen tí'ayajna í Dios jemi a'ij nej neuchén timuá'ixaa.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, netí'ij ni aicántutzi a'u ti e'era'íicajme nej ni raateánajche. Ajta a'ín, ayée pu tinaatá'ixaa tijín:

—Capej hui piyen neruure a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej miyen te'anxájta me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, majta a'ij ti a'ín huaríj. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios, a'iné a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, a'úu pu jetze a'uvé'emej í xiéjniu'ucari ti Dios jetzen me'ecan tí'ixaxa'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'atí.

A'íi pu avé'eca japuan í cahuaayu'u ti cuáinara'a

¹ Netí'ij ni se'j huase'j ti ta japua tí'ivaire'e. U júte'e pu ve'ecáme'ecaa. A'íi pu ajta yaavi huáchuisime'e a'íjna ti jín te'iteáanan a'u ti e'etécun ti caí a'ij ámitieere'e a'achú ti a'ucátee. A'íi pu ajta huapíjsime'e ti'iti cadeena, ti vivéj.

² Aj pu 'i raateévi'i a'íjna í cu'ucu'u, a'íjna ti jéjcuá ímuá huatase'jre. A'ii pu a'íin pú'een í ti ayén ántehuaa tíjín tiyaaru'u, ajta Satanás. Aj pu 'i ra'ijtápe ti ij á'ateevi'in a'achú cumu se'j vi'ira'a nine'ira'a.

³ Aj pu 'i a'uun ya'ucájríe a'u ti e'etécun. Ajta ra'iteána. Ti'iti pu ajta ancáavi'ijte tí'ij caí ché'e huá'acuanamua a'ímej í mej se'j chuéjra'a japua é'eme'ecan ajta na'a caí te'entipúa'ajte'en se'j vi'ira'a nine'ira'a. Aj pu 'i xaa, ayén tiú'ujxe'eve'e mej rá'ijxijta tí'ij a'atzu á'ateevi'in ti ruxiéehua á'uche'ecane'en.

⁴ Netí'ij ni ipuari tiu'uséj, neajta ne'ímej í mej jetzen acáte'ete'e. A'ii mú a'íin pú'een í mej ra'ancuré'a mej me'íjna jín antiújmua'areere mej hua'uxíjte'en í teite. Neajta á'iyen huá'axiejniu'uca huase'j a'ímej í mej huá'ijveichixi í hua'amu'úu jetze me'íjna jime'e mej tiu'utaxájtaca'a me'íjna jetze me'ecan í Jesús, majta me'íjna jime'e mej rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios.

Majta a'íime, camu raateánajcheca'a me'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, camu majta raateánajcheca'a í ti ravaire'e. Camu majta ra'ancuré'a í ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'acuaatze'e nusu í huá'amujca'a jetze a'ij ti ye'í ántehuaa a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'íi mú majta huatarúj jamuan í Círíistu'u, majta me'íjna jín ti'itevéé muá'araa mat'j tajtúhuaani tíj na'a se'j vi'ira'a nine'ira'a jime'e.

⁵ A'ii mú a'íin pírici í mej amuacá huatarújsin í mej meri huácuui. Majta í seica, í mej meri huácuui, camu miyen majtáhua'a huatarúj ajta na'a caí te'entipúa'are se'j vi'ira'a nine'ira'a.

⁶ Rí'í pu tiraatá'a í ja'ati ti ayén tí'ijci'iti, ti ajta huatarújsin huá'a jamuan í mej anáaté'ee aitaju'un huá'a tzajta'a í mi'ichite. Rí'í pu tiraatá'a a'iné Dios pu ari huateúra'ate í ru jemi a'íjna í ja'ati. Capu ajta ché'e ri'iríista a'ame ti ajtahua'a huámi'ini tíj na'a rusén jime'e, sino ayée pu a'íjna jín te'enteáru'ti tí'ij ti'iti jín tí'ivaire'e í Dios jemi, ajta jemin í Círíistu'u. A'íi pu jamuan tiu'uta'aíjta. Ayee pu a'ateevi'i a'achú se'j vi'ira'a nine'ira'a.

Dios pu ra'antimud'iti í tiyaaru'u

⁷ Tí'ij te'entipúa'are í se'j vi'ira'a nine'ira'a, aj pu 'i ayén huatátuihua a'íjna í Satanás a'ujna a'u ti aiteánami'ihuaca'a.

⁸ Tí'iquí a'itaméj tí'ij huá'ucuanamuan a'ímej í mej se'j chuéjra'a japua é'eme'ecan, mat'j mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua, tíj na'a Teijmata'a pújme'en, ajta Huáahuata pújme'en, ajta Cuameche, ajta Tzareeme'en. A'ímej pu tíseire'esin í mej miyen huataújmua'a tíjín Gog, ajta a'ímej í seica í mej miyen huataújmua'a tíjín Magog. Ayee mú ará'ase a'achú ti caj tí'itiej í sej ti huaca a'utí e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ajta a'íin í cu'ucu'u huá'ajseire'esin mej mi huaténe'use'en.

⁹ Mat'íj mi nain japua á'ujjuhua'ane'e tíj na'a ti auyaúj í chuej japua. Mat'íj mi rajnáj a'u mej te'uté'inaamuaca'a a'íime í mej rí'í tí'iteseijre'e í Dios jemi, majta rajnáj me'íjna í chajta'a ti huápi'i hua'aráanajche a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, taij pu u e'icájve u ta japua. Ajta hua'uteátaij a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e í tiyaaru'u.

¹⁰ Ajta a'íin í tiyaaru'u ti huá'ucuanamua, a'úu pu e'eteárii'ihuaca'a a'utí a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa, a'u ti ajta é'eseijre'e a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna ti ravaire'eca'a, a'íjna ti hua'itzi jín tí'ixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'uu mú mi rajpuaítzi muá'aju'u nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a tíj na'a rusén jime'e.

Dios pu huá'axijte'e a'utí é'eseijre'e í ipuari ti ve'ée

¹¹ Netí'ij ni ipuari huase'j ti ve'ée. Naa pu tí'icuaainara'a. Neajta ne'íjna huase'j í ti acájca. Ajta í chaanaca, ajta a'íjna í ta japua, é'e huaújpua'arixi me'íjna jemi. Camu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a.

¹² Netí'ij ni ne'ímej huasej í mej meri huácuii, í mej vivejme'en jín títetate'eca'a, majta í mej ciliéene'e jín tí'ivaire'eca'a. A'uu mú e'eré'eveeca'a me'íjna jemi í ipuari. Majta seica ra'utácuuraca'a í yu'uxari. Majta seij autácuuraca'a í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij mej ántea'arua í mej miyen ruuri huateáturaasin í Dios jemi. Dios pu ajta hua'uxíjte a'ímej í mej meri huácuii me'íjna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, í ti jetzen ayén té'axa a'ij mej huaríj matí'ij mauj ruurica'a, seij ajta seij.

¹³ Matíj mena'a pua'amé í mej aujámí í jaj tzajta'a, a'íí mú huatarúj. Majta í seica, í mej huácuii a'utí na'a, capu amín ti'iti pírici í ti huá'ucuii na'ari a'utí a'uteájturaa í huá'axiejniu'uca, naíjmi'i mú majtáhua'a huatarúj. Ajta Dios pu naíjmi'ica a'uxíjte a'íjna jime'e a'ij mej titetiújcha'íica'a matí'ij mauj ruurica'a.

¹⁴ Jíme'en pu'u hua'uxíjte, a'íí pu ra'upuá'ajte naíjmi'ica ti tí'itecui'ica, ajta a'ujna a'u mej a'uteájturaa í mej meri huácuii, í ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Hades. Naíjmi'ica pu atéhua'axi a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'ii pu a'íin pú'een í mej hua'apuaca jetze huácui'ini, mej me'uun a'uteáturaasin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

¹⁵ Tí pua'a caí ayén té'eyu'usi'ihuacajche'e a'ij ti seij ántehuaa a'íjna jetze í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ánte'arua a'íime í mej ruuri huateáturaasin í Dios jemi, ayée pu tí'ijruuren a'íjna í ja'atí ti caí é'eyu'usi'ihuaca'a. Dios pu ra'atéjisin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

21

Dios pu rajéjcuare'e ta japua ti seijre'e, ajta í chaanaca ti yen seijre'e

¹ Netí'ij ni raasej á júte'e ti ari jéjcuacan jín seijre'e. Ajta í chaanaca, ayée pu che'atá na'a jéjcuacan jín seijre'e. Ajta á júte'e ti mí'ime'ecan, ajta í chaanaca ti mí'ime'ecan, capu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a. Ajta í jaj ti ve'ée, capu ajta ché'e seijre'eca'a, a'iné naíjmi'i pu e'ehuaújpua'arixi.

² Netí'ij ni raasej ti á ve'ecáme'ecaa á júte'e a'u ti Dios é'eseijre'e a'íjna í chajta'a ti Dios huateúra'ate. Ayee pu téja'arájtehuaa tíjín Jerusalén ti jéjcuca. Ayee pu huaújrui a'íjna í chajta'a tíj ajta 'íita'a rí'i tiu'uteújchejte tí'ij ari huatévice'esen.

³ Netí'ij ni ráanamujri'i ti ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í ja'atí ti a'uun a'utéveeca'a jemin í ipuari. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xaasej, mú'een, a'iné pu'uri hui huatasejre'esen huá'a jemi í teteca a'íjna í chil'ira'an í Dios. A'íí pu huateáturaasin huá'a jemi, majta a'íime, a'íí mú teitejra'an pú'ene'e muá'aju'u. Ajta í Dios, a'íí pu rusej seíre'e a'ame huá'a jemi.

⁴ Rí'i pu hui tihua'utá'asin mej mi caí ché'e ti'itij jín ruxiéemiste'e. Camu ché'e cui'ini. Camu ché'e me'íjna jín ruxiéemiste'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti seij huamí'i. Camu majta ché'e ruyeine muá'aju'u; camu ché'e miyen tirajpuaítzi muá'aju'u me'íjna jime'e ti tí'iti huá'acucui'i, a'iné a'íjna í ti mí'ime'ecan, a'íí pu ari e'ehuaújpua'arixi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'atí.

⁵ Ajta a'íin í ti ipuari jetze acájca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Me'ecui xaa, naíjmi'i í ti tí'iseijre'e, nee nu hui rajéjcuare'e.

Ajta ayén tíjín:

—Autéeyu'uxa a'íjna, a'iné nee nu tzáahuatí'ira'a jín tí'ixaxa'a ne'íjna jime'e ti ayén tí'ayajna.

⁶ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Pu'uri icu. Antipua'areca'a. Nee nu hui ne'ín pú'een i nej amujca, neajta i nej uvé'eteajti. Nee nu jéjcuca ímuá huatasejre, neajta nain nu tiu'utaahuaca'a ti yen tí'iseijre'e. Neajta nu nain jín ranaíjmire'e tíj na'a ti ajta tí'iseijre'e. A'atí ti na'a ti neetzi jemi á'ujca'anen nej ni niyen tiraatá'an í ti tirá'aturaate'e í tzajta'an, huáapua'a nu tiraatá'asin ne'íjna í jaj ti a'uun eiráninei a'u ti e'ejajjxa. Nee nu xaa jaj raatá'asin í ti jín ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁷ 'Ajta, a'ñin ti tiu'uteémua'iti, ayée pu tí'ijci'iti. Nee nu Diojra'an pú'eene'e na'ame, ajta a'ñin, niyauj pu pú'eene'e a'ame.

⁸ 'Majta a'ñime matíj mena'a pua'amé mej a'ij pua'a titetiújcha'ii neetzi jemi, ayée pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáturan a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'ii pu a'ñin pú'een í mej jín hua'apuaca jetze huácui'ini. A'uu mú a'uteáturaasin a'ñime í mej caí á'ujca'ane mej rajpuaíjtzi neetzi jetze me'ecan, majta a'ñime í mej caí té'atzaahuat'e, majta a'ñime í mej huá'anahua'aca naíjmi'ica, í tí'iríi, mé 'uuca, majta mé teteca. Majta seica me'uun a'uteáturaasin. A'ii mú a'ñin pú'een í mej tí'itecui'ica, majta í mej ruxána'acire'e, majta í mej tí'ichahuaara, majta a'ñime í mej rana'amiche me'íjna í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé tí'ihua'itaca. Matíj mena'a pua'amé mej miyen 'een, a'úu mú a'uteáturaasin a'alaguun. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

Jerusalén ti jéjcu

⁹ Aj pu 'i, seij pu á e'iré'ene ineetzi jemi. A'ii pu a'ñin pú'eene'e seij ti ta japua tí'ivaire'e ti huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej aráhua'apua ará'ase, í mej ru'itetú'utujme'ecaa í cutzape'e ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ajta a'íjna tzajta'a í cutzape'e, a'ñi pu urámuaaca'a seij ajta seij í cu'ini'lira'a í mej jín rajpuaíjtzica'a í teite í mej yen seijre'eca'a japuan i chaanaca, í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Iiya'a jíi, nee nu hui timuaatasejrate'esin ne'íjna í ti jemin te'ataújratziiri'i í Cáne'a ti íra'ara'an pú'eene'e a'ame.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj pu 'i a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateájturaa ineetzi jemi. Aj pu 'i a'uun neja'uví'iti a'u ti jírí a'utacá'a, ti huápi'i ájtee, ti ajta ve'etí á a'utacá'a. Aj pu 'i tinaatasejrate a'íjna í chajta'a í Dios ti huateúra'ate ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Jerusalén. A'uu pu u ta japua e'icáme'eca'a a'ujna ti Dios é'eseijre'e.

¹¹ Naa pu ti'itemastájye'icaa tíj ajta Dios huápi'i naa seijre'e. Ajta a'íjna í ti temastájye'icaa, ayée pu seijre'eca'a tíj tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ti ajta naa tí'itatjaz tíj a'íjna í cristal. Ayee pu ajta seijre'eca'a tíj a'íjna í jaspe.

¹² Jaxu'u pu jín tiré'anami'i a'úu ti ve'etí a'utacá'a, ti temua'a té'ejtee. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'axcaa a'u ti é'epueerta. Majta a'ñime í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase a'ñime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'úu mú a'ité'u'upu'ujme'ecaa a'u ti é'epueertajme seij ajta seij. Ajta, í puéerta jetze, seij jetze ajta seij, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ánte'arua a'ñime í teitestemua'ame'en í mej huá'a jetze airaújnejjte a'ímej jetze í yaújmua'ame'en a'íjna í Israél teecan.

¹³ U Teijmata'a pújme'en, huaicacé pu é'epueerta, ajta Tzareeme'en pújme'en, ajta huaicacé pu ajta é'epueerta. Ayee pu che'atá na'a, huaicacé tá'apueerta ajta u Cuameche pújme'en, ajta u Huáahuata pújme'en huaicacé pu ajta é'epueerta.

¹⁴ Ajta tamuáamuata'a japuan hua'apua pu te'ará'ase í ti tajé'este í ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a í jaxu'u ti jín curé'anami'ihuaca'a í chajta'a. Ajta a'íjna jetze í ti tajé'este, ayée pu té'eyu'usi'i a'ij mej ánte'arua a'ñime í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í ti ajta Cáne'a hua'antíhuau mej mi me'ñ tejá'uxajtane'en me'íjna jetze me'ecan.

¹⁵ Ajta a'ñin ti tí'ine'ixaate'eca'a, a'ñi pu tí'iti huité'chueeca'a cumu tí'iti ciyej ti oro jín taavíjhuaca'a. A'ii pu a'ñin pú'eene'e ti jín raaté'itien a'achú ti auuyaúj í chajta'a, ajta a'achú ti antayaúj í puéerta, ajta a'achú ti ájtee í jaxu'u.

¹⁶ Ruxí'ej pu huatatí'ijmee. Ayee pu che'atá naa huatátee tíj ajta auuyaúj. Ajta a'ñin raaté'itíe í chajta'a a'íjna jime'e í ciyej. Ayee pu huatátee í chajta'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a kilómetros. Ayee pu che'atá na'a auuyaúj; ayée pu che'atá na'a ájtee.

¹⁷ A'ñi pu ajta raaté'itíe a'íjna í jaxu'u. Ayee pu che'atá na'a tiraaté'itíe matíj tí'ijri'ire í teteca. Ayee pu ájtee a'achú cumu huá'cate japuan anxívi meetro.

¹⁸ Ajta í jaxu'u, tetej pu jín ájtaavijhuaca'a mej miyen ratamuá'amua tíjín jaspe. Ajta a'ñin í chajta'a, nain pu jín taavíjhuaca'a a'íjna jime'e í oro ti naa té'ajtaave'e tíj í viidrio.

¹⁹ Ajta a'íjna í ti tajé'este, ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a a'íjna í jaxu'u í ti jín curé'anami'i í chajta'a, naa pu rí'i tí'irúurijhuaca'a tíj na'a ti é'eseijre'e a'íjna jime'e í

tetej ti huápi'i tí'ijnajche. A'ijna ti seij, a'íin pú'eene'e í jaspe. Ajta í ti hua'apua, zafiro pu píríci. Ajta í ti huaíca, a'íi pu pú'eene'e a'íjna í ágata ti síñchira'a. Ajta í ti muáacua, a'íi pu píríci í esmeralda, ti rú'arara'a.

²⁰ Ajta í ta'anxívi, a'ii pu a'íin pú'een a'íjna í ónice ti yú'uxare'e. Ajta í ta'arájsevi, a'íi pu píríci a'íjna í cornalina ti í'ipa'u. Ajta í seij, í ti aráhua'apua, crisólito pu píríci ti teuúmuara'a. Ajta í seij, í ta'aráhuaiica, berilo pu píríci ti rú'arara'a seijre'e, í ti ajta cáj caj tí'iteuumuara'a. Ajta í ti aramuáacua, a'íi pu píríci í topacio ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta naa tí'itatjaz. Ajta í seica, ayée pu tí'een. Í ti tamuáamuata'a, a'íi pu píríci í crisoprasa ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta cáj tí'iru'arara'a. Ajta í ti tamuáamuata'a japuan seij, jacinto pu pú'een ti taijravi'in jín nacamua. Ajta a'íin ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ii pu a'íin pú'eene'e a'íjna í amatista ti naa tí'ijámua'ara.

²¹ Ajta a'íjna í puéerta ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu jín taavíjhua-ca'a a'íjna jime'e í perla, seij ajta seij í puéerta, seij jime'e í perla. Ajta í caaye jetze, nain pu oro jín taavíjhua-ca'a ti ajta ayén naa tí'itatjaz tíj a'íjna í viidrio.

²² Neajta nu niyen raasej ti caí teyuu mé'e é'ehua'acaa a'ujna chajta'a a'iné a'u ti na'a a'ujna chajta'a miyen rana'amiche me'íjna í tavástar'a, í Dios, a'íin ti nain jín antiújmua'aree, majta me'íjna í Cáne'a.

²³ Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin xicaj hua'atátzavi'ira tójca'ari tzajta'a huá'a japua í teite. Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin máxcira'i tátzave'e tíca'ari tzajta'a, a'iné a'íjna í ti Dios jín rusej temastájye'i, a'ii pu a'íin pú'een ti hua'atátzavi'ira huá'a japua. Ajta, a'íjna í Cáne'a, a'ii pu a'íin pú'een í tatzari ti huá'a jemi huatátza.

²⁴ Ajta a'íjna ti hua'atátza huá'a japua í mej me'uun huachéjme chajta'a, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame huá'a japua a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íime í mej tihuá'aijte'e a'íimej í mej yen huachéjme i chaanaca japua, a'úu mú a'uvé'uju'u muá'aju'u u chajta'a mej mi rí'i tiraateájtuaani í Dios nain jime'e í mej jín rutémua'ave'e, majta nain jín mej tí'ijcha'íi ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche.

²⁵ Camu ja'anáj te'iteánajsin tójca'ari tzajta'a a'u ti é'epueerta a'ujna chajta'a. Capu ajta ja'anáj huatética'ari a'ujna.

²⁶ A'uu mú ye'aráasin í mej ve'ecán jín títetateí, ajta í ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche, ti ajta naa tí'iseijre'e. Ayee mú raruuren matíj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua mej é'eme'ecan.

²⁷ Capu rí'irísta a'ame ti tí'iti ti xána'avi'ire'e pú'een a'uun a'uteáturan a'ujna chajta'a. Capu ajta hua'atá'acare'en mej mi me'uun a'uteároute a'íime í mej a'ij pua'a tí'itiújcha'íi na'ari a'íime í mej tí'ihua'itaca sino a'íime mu'u me'uun a'uteáruti í mej jime'en ayén té'eyu'usi'i a'ij mej ánte'arua a'íjna jetze í yu'uxari í mej miyen ruurican huateáturan me'íjna jemi í Cáne'a.

22

Jíme'en í játe'ana, ajta í ciyej ti a'uun é'eseijre'e

¹ Aj pu 'i tinaatasejrate a'íjna í játe'ana ti jetzen 'airáne' a'u ti a'utéjvee í ipuari ti jetzen acájca í Dios, ajta a'íjna í Cáne'a. Ajta a'íjna í jaj ti mí'iye, temua'a pu naa tiú'ujmua'ati. Naa pu ajta tí'itatjaz tíj í cristal. A'ii pu a'íin pú'een í jaj í ti caí ja'anáj ateáxi'isin.

² Já'ita'a pu mí'iye í caaye jetze ti a'uun a'utaníne'i í chajta'a jetze.

Ajta, ciyej atavéejme'ecaa a'utí e'leve'e'ástime í jaj, seica a'u ti pújme'en, ajta seica u jetze pújme'en. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í ciyej í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'ase í ti jín taaca tíj na'a seij máxcira'i jetze pít'irijca, aj pu 'ij ajta seica jín taca'an a'íjna í ciyej. Ajta í xamua'ira'an, ayée pu tí'livaire'e mej mi me'íjna jín huaújrujte'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

³ Capu ché'e a'uun seíire'e a'ame í tí'iti ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén puaijtzi tiraatá'an sino a'úu mú a'ujté'e muá'aju'u í Dios jamuan, majta a'íime í mej me'uun

huachéjme me'újna chajta'a jamuan a'íjna í Cáne'a. A'íi mú tiu'uta'ajta, majta a'íime í mej tí'ivaire'e, a'íi mú raná'amiche'e muá'aju'u.

⁴ A'íi mú jemin seíire'e muá'aju'u, ajta aj pu e'eseíire'e a'ame aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'íjna.

⁵ Capu ché'e ja'anáj huatética'ari a'ujna. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame mej miyen tatzari jín huateújtatzavi'i na'ari ayén ti hua'utétatzavi'in í xicaj, a'iné a'íi pu tavástara'a ti ajta Dios pú'een, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame. Majta a'íime, a'íi mú tí'aíta muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e.

Tí'ij uvé'enen í Ciríistu'u

⁶ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayee pu hui ti'ayajna a'ij nej tí'imua'ixaate'e a'iné tzáahuati'ira'a nu jín ti'ixa. Ajta a'íin tavástara'a, a'íjna ti u ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca tí'ij huá'a jemi huateáturan a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íi pu ari naata'íteca'a i nej ta japua tí'ivaire'e nej ni tihua'utasejrate'en a'ímej í mej ravaire'e í Dios a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti ca'anacan ayén teja'uré'enen.

⁷ —Me'ecui xaa, nee nu hui mú a'uvé'emé'e na'ame.

Rí'i pu tiraatá'aca a'íjna ti ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

⁸ Neajta inee, i nej 'i Juan, nee nu ne'ín pú'een nej ráanamujri'i, neajta nej raasej a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Jíme'en nu'u niyen tiráanamujri'i, neajta tiu'uséj, aj nu ni niyen aicántutzi a'u ti e'era'íicajme a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta tinaatasejrate nej ni raateánajche. Aj nu ni raatenáachejche'en nicu.

⁹ Ajta a'íin, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui piyen neruure, mú'ee, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, ajta matíj majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta matíj mena'a pua'amé araúraste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios.

¹⁰ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui rá'avaata í niuucari ti a'íjna jetze á'ayu'usi'i i yu'uxari, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixa, a'iné pu'uri tén a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze tí'ij naíjmi'i te'entipua'ari.

¹¹ 'Ajta í ti hui a'ij pua'a ti'itíjcha'íi, ché'e auj ayén a'ij pua'a ti'itíjcha'íi. Ajta í ti xána'avi'ire'e, ché'e auj xána'avisí'i seijre'e. Ajta í ti rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, ché'e auj ayén rí'i ti'iseíire'e á'ara'ani.

¹² 'Me'ecui xaa! Nee nu hui ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame nej ni hua'utá'an a'ij ti tiraamuá'itín, nej ni niyen tihua'utá'an matíj mena'a pua'amé í mej tiraamuá'ití, seij ajta seij, a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ Nee nu ne'ín pú'een i ta'amuájca, neajta i nej tu'uvé'eteajti, neajta ne'ín pú'een i nej jéjca imuá huatasejre, neajta ne'ín pú'een i nej yen seíire'e na'ame tíj na'a rusén jime'e. Nee nu neajta ne'ín pú'een i nej nejmí'i huatasejre tí'ij caí xí ti'ití mé'e seijre'eca'a, neajta nu ne'ín pú'een i nej nain ancuré'asin tí'ij te'entipua'ari tíj na'a ti jii tí'iseijre'e.

¹⁴ Rí'i pu tihua'atá'aca a'ímej í mej tí'ija'usica í tiú'ujcixi tí'ij ayén tihua'uci'ití mej me'íjna jetze ráacua'ani í ciyej í mej jín ruuri huateáturan, mej mi majta me'uun a'uteárute me'újna chajta'a me'íjna jetze a'u ti é'epueerta.

¹⁵ Ajta á pua'acíé, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej a'ij pua'a titetíjcha'íi, majta a'íime í mej tí'ichahuaara, majta a'íime í mej ruxána'acire'e. A'íi mú majta á pua'acíé a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej tí'itecui'ica, majta í mej rana'amiche í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé í ti ayén tihua'aráanajche ti hua'itzi pú'een, majta í mej tí'ihua'itaca.

Jesús pu te'anxájta

¹⁶ —Inee, i nej Jesús pú'een, nee nu u ya'uta'íteca'a mú'ejmi jemi ne'íjna ti nevaire'e tí'ij a'íin te'anxájta huá'a jemi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri mej mi raateánajche í

Dios. Nee nu ne'íjna jetze huanéj í David teecan. Nee nu huácixaxa'ara'an pú'een a'íjna í David.

A'íin ti huatéeviche raatá'ineesin ti uvé'enen

¹⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íin ti auchén huatéeviche, ayée mú ti'ixa tijín:

—Ché'e mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti ranamua, ché'e ajta a'íin ayén tiu'utaxáj yee:

—Ché'e a'íin mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti jetzen á'ujca'ane ti ayén tira'ará'astijre'en, ché'e ja'ati ti na'a ayén mú a'uvé'eme'en, ché'e ajta huáapua'a ra'ancuré'an í jaj ti jín ruuri huateáturan.

A'íi pu taatájeevi í Jesús

¹⁸ Ayee nu niyen tihua'a'íjcate'e ja'ati ti na'a ti ranamua a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, ti pua'a ja'ati ayén seicié tiu'utaxáj, Dios pu puaíjtzi raatá'asin a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

¹⁹ Ajta ti pua'a ja'ati ra'uré'uuna í ti'iti ti a'íjna jetze té'eyu'usi'i ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, Dios pu ajta rá'ari'ira a'íjna tí'ij caí ché'e ráaci'iti ti a'íin a'íjna jetze ráacua'ani a'íjna í cıyej ti jín ruuri á'ara'ani. Capu ajta ché'e ayén tí'ijci'iti ti a'íin a'uun a'uteárute í chajta'a jetze a'u ti Dios huateúra'ate. Ayej té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

Juan pu ayén te'evé'eniuvve

²⁰ Neajta inee, i nej te'anxájta ne'íjna jime'e, ayée nu ti'ixa ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna nej ca'anacan mú a'uvé'eme'e na'ame.

Ché'e ayén teja'uré'enen, patá'aj yé uvé'enen, tavástara'a, mi pej Jesús pú'een.

²¹ Ché'e a'íin tavástara'a ti ajta Jesús pú'een, ché'e a'íin rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ché'e ayén teja'uré'enen. Ayee pu te'entipúa'areca'a í niúucare'ara'an í tavástara'a.